Universidad de Deusto
Biblioteca

Palacios

Rubios

Universidad de Deusto
Biblioteca
442813
347(460)(093)
L82j
40000442813

Est. 22
Plút. 0-1

Epitaphio. ruiz ca. ppũas de donatónibꝰ int̃ viruz ꝛ vxorẽ: edita a Joãne lupi de palacios ruuios. Cum priuilegio.

¶ Comendatio operis cuiusdam amici.

¶ Hesperiam nostram non temnat iam itala tellus:
Nostra quod assidue muta sit: ipsa loquar:
Nam sic coniugij hic describit dona iohannes:
Italicis nullis cedat vt ipse viris.
Diserit hoc pacto de danda et dote tuenda:
vt merito nobis inuideant latij.

COLEGIO DE ESTUDIOS SUPERIORES BILBAO

1503

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Per illustri ac magnificētissimo dño Aluaro a portugalia:xpianissimorū ac pinde inuictissimoꝝ Fernādi ꝛ ysabelle regū dñoꝝ nr̄oꝝ consiliario in toraq; hispania iusticie pfecto meritissimo: Joānes lupus de palacios rubios decretoꝝ doctor salutem ac felicitatem.

Cum superioꝝ ānis illustrissime vir Salmantice agens: in illaq; florentissima achademia adhuc residens:quadāq; ibidē in pontificio iure cathedrali sede fungens: ad secretū examen qđ doctoralē facultatē (q̄ licētia vulgo dicitur) solet precedere:meme accingerez: cū necesse sit scōm obseruātissimos mores ꝛ statuta vniuersitatū preludijs quibusdā antea exerceri: ꝛ precipue celebrē ꝛ satis elaboratā edere repetitionē:illā rubricā ꝛ capl̄m per vestras de donatiōibꝰ inter virū ꝛ vxorē:ad exponēdū ꝛ enucleandū:de eadēq; materia quā late oportuit disserēdū/aium appuli. Qua in re eo pacto quo īgemoli nr̄i patiebātur angustie:de quoꝝ precipue: tum de donatiōibus inter virū ꝛ vxorem:tum etiā de dote cōstituēda :cōseruāda ꝛ restituenda verba fecimus. Quo ipso repetitiōis labore transacto:cū viri scholastici qui aderāt/nescio qua rōne inducti:ita sibi in disputatis ibi ꝛ enarratis cōplacuissent:vt id ir̄is ꝛ imo ꝛatificati mandari vehemēter cuperent:a me tanta contentiōe tāq; quottidiano cōuitio efflagitarūt:ne huic ipoꝝ desiderio ꝑdicerē:ꝛ potiꝰ ei acquiescerē:vt vehementi efflagitatiōe demictꝰ potius q̄ spōte mea id me effecturū:cum oportunitas adesset:pollicitus sum. Quo ꝓmisso astrictus ac ꝓpterea rem aggrediēs/cū primā adhuc manū operi apponerē:accitꝰ a potētissimis ꝛ excellētissimis regibus nr̄is: qui vltro me (licet imeritū) ꝓsiliariū sueq; regie audientie auditorē creauerūt:atq; ideo quāprimū in curiā regiā ꝓfectꝰ: relā oū adhuc ordirer:prescindere sum coactus. Cū aūt assiduꝰ fori cācellarieq; labor illusq; officij rō/totū exigat hoīem:nec ad alia se subtrahere patiatur:ac iccirco cum nihil tpis nobis relinq̄rē: quo alij rei operā dare liceret:memores tū ꝓmissi nr̄i/cupiētes q; vehemēter scholaribus illis vir ꝛ amicis qui id a me obnixe poposcerāt inoꝛe gerere:illud spatij qđ deti a laboribꝰ dabat:ad dicauimꝰ: i diebꝰ q festis quibus datū est paulisp astrepitu iudiciario ꝛ cārum discussiōe vacare:ꝓlibatū antea tm̄ō opusculuz/ad finem vsq; ꝓduximꝰ. Sz tm̄ cū iā ad metā vie euasissemꝰ:accederemusq; cū exultatiōe portantes manipulos nostros:timore q̄ dam qui in mentē venit ꝓterritꝰ:illud ab scōdere intraq; domū premere:filiūq; a me gemitū intra nidū paternū retinere deliberabā:eosq; animos ꝛ audientiam tm̄ō cōcipiebā: vt clanculū amicis dūtaxat meis fidelissimis ostēderē:vt ꝛ sicꝛ ꝓmissiōis prestitoꝛē aliquo mō me exiberē:ꝛ simul pericula q̄ formidabā euade/rē. Pericula inquā. Iaz quāuis periculosum sit noua inuēta palā mūdo loqui: quēadmodū fecimꝰ cum Salmātice repeteremus:multo tm̄ periculosius est illa eadē ir̄is cōmissa in lucē ꝛ publicum edere:cum id qđ editur voce: soli auditoreꝰ ꝛ vna tm̄ etate imo vno tpis articulo audire:ac pinde intelligere perscrutariq; ꝛ diiudicare valeant:q̄ sepe etiaz ex eoruz memoria delet obliuio:scripta vero iam edita ꝛ à paterno lare egressa/cū oibus ꝛ omni tēpore pateant/cum etiā magis digesta sint:ac ꝓpterea perscrutationi ꝛ dissectioni magis pua:iudicio difficiliori ꝛ crudeliori sint obnoxia. Diuo enim hieronimo teste/ qui scribit multos sūmit iudices:quoꝝ aliqui detrahunt in publico ꝛ postea libenter in āgulis legūt. Qđ ipz sensisse hieronimū non tm̄ in alijs:sed multo apertius in se ipo fūmēs experimētū:non est qui inficietur. Qui ꝓ religione nostra sanctissime/ꝛ elegātil/sime scribens:acerbos morsus imanesq; canū obtrectatoꝝ latratus sustinuit:vt

in cōplurib⁹ ipius in canonicos libros prefactionibus in multisq; alijs volumi
mib⁹ intueri lz. Cū igit̄ barbatus ille hieronim⁹ tanta sanctitate/tantaq; eruditione ꝛ eloquētia pollens:tam grandiq; religiōis ꝛ vtilitatis reipublice xpiane zelo accensus scribens:ex huiusmodi conatu ꝛ officio nō potuit mudiam nō cōtrahere:nec maledicas liguas effugere: ego hamuncio qui ꝛ vita ꝛ scia humi serpo: a terraq; imma nō me extollo: qđ expecto:quibus armis cuiq; clipeo qui me ꝓtegere possit confido:Nec igit̄ quotidie mecū reputās:imoq; pectore ꝛ ꝓfunda cogitatiōe voluēs:libellū hunc a me genitū mecū retinere:clamiq; solꝰ cū solo ludere ꝛ colloqui:ꝛ ad sūmū:intimis amicꝰ eiusꝰ videdi copiā facere decernebā. Sz ecōtrario occurrit mihi illa platonis sententia sanctissima:qđ nō solū nobis nati sumus:sz partē ortus nr̄i patria vēdicat:partē amici. Uenebat q̄ in mentē quid socrates ipsius magister sup hac re senserit/cū diceret. Qđ vsū hoium / cetera cū cta creari:hoies ꝓ hoium cā eē generatos:ita vt ab officio lōge eē puret: qui ad rēpublicā ꝛ bonū cōe aliq̄d afferre nō curat:ꝑsertim is qui aliꝰ laboribꝰ ditatꝰ est. quēadmodū hij qui in hac etate ꝛ seculo ꝓducti sumꝰ:censeri debemꝰ qui tā i munera scripta ꝛ volumina in oi sciaruz genere a maioribꝰ nr̄is accepimꝰ: q̄ ipsi nō acceperūt:sz dederūt. vñ Seneca ad lucillū. Si videas inq̄t qđ multi tibi laborauerūt:cōcupisces ꝛ ipse ex illis vnus esse. Nec scīz Lelij apud ciceronē iudicium sufficit tā natis sue cōtēporanei nostris laborare) vt legēdo fortassis ꝛ alijs iuridicis acribus insudādo effecimus) sz posteritatis curā habere tenemur. Ut ipse Lelius se iactabat nō minꝰ sibi cure eē qualis post suā vitā futura eēt respublica:quā qualis foret dū viueret. Qđ nos assequi nisi scripta relinquēdo non posse:nō est ambiguuz. vñ ꝛ filij Sem qđ disciplinā rerū celestiū ꝛ ornatū earū primitꝰ inuenerūt:ne dilaberēt ab hoibus ea q̄ a ipsis inuēta videbāt:aut antequā ad posteroꝝ veniret memoriā:deperirēt:in duabꝰ a se factis colūnis/altera ex laterib⁹:altera ex lapidibus:q̄cūq; inuenerāt cōscripserūt:vt posteris nota fierēt: Hijs igit̄ exēplis ꝛ argumentis ex altera pte/incēsus ꝛ aiatꝰ:timore detractionis posthabito:exēplo ipsius dīui hieronimi et inducꝰ/qui se magis charitate beni nolorū:ꝛ publice vtilitatis zelo ꝓuocari ad studiū:quā alioꝝ detractiōe deterreri dicebat:opus in publicū emittere decreui:nō existimans aliq̄d nos magnū magniq; faciendū ꝑstare:sed mecū cogitās qđ in exēplo dñi (vt cū ipo hieronimo loquar) offert vnusq̄sq; qđ pōt. Aliꝰ auꝝ ꝛ argērū Alij lapides ꝓciosos bissumq; ꝛ purpuraz ꝛ cera q̄ magno solēt estimari. nobiscū āt bene ageꝝ si pelles et capraꝝ pilos q̄ ad illa ꝓciosiora tabernacli dñi ꝓtegēda exigebant:obtulerimꝰ. Nec parū nos ꝑstitisse existimabimꝰ: si cū scripta nr̄a tātuli facta fuerint:vt sine aliō auditare:imo cū magno fastidio a plerisq; legāturad saltē efficiant:vt nostrates viros doctos ad alia preclariora ꝛ luculētiora elaborāda:nostro exēplo excitent: ꝛ ad reiciendū torporē ꝛ desidiā segniciemq; quam circa scribēduz nostri hoīs adhortent. Huc accedit qđ cū ex vtraq; parte oblate rōnes me vtrimq; adeo agitarēt/ vt licet in ꝑ decretū magis flecterer:tm̄ adhuc trepidarē fluctuaremq;: ꝛ in dubio eēt animꝰ: tu mihi illustris ꝛ pmagnifice dñe in mentē venisti:cuiꝰ auctoritate vmbraq; alaꝝ si ꝓtegerer nostrū opus:a sagitta volāte / ab oi incursu ꝛ demōio meridiano illud liberū fore ꝓfitebar. Qua ipa de causa ꝓsuasus:te vnū existimauiuusq; tu mihi visus es cui vigilias meas /qualescunq; ille sint/dedicarem:cuiꝰ fauore firment̄ ꝛ stabiliant̄:a quoq; potissimū calligent̄:si qđ sit qđ iceſurā cadat. Deinde qꝛ alias fieri nō posse existimauimus:quēadmodū obseruantiā ac potiꝰ pietatē ostēderemus:q̄ ego ꝑsertim/sz ꝛ oēs bonꝰ lr̄arūq; ipi

Universidad de Deusto
Biblioteca

mis studiosi dñationi tue debēt/tum qr oēs a te nimia indulgētia fouent:mirōqz amore tractātur z sublimātur:ac perinde ad virtutem z laborem excitātur:tum ꝓpter innumeras z ipas heroicas virtutes tuas q̄bus p̄mia celestia responsura non dubitam⁹:q̄busqz nobilitati z splendori tui regij generis maiorūqz tuoꝝ clarissimoꝝ non cedis:ſz superas:quibusqz ꝑ prudētissimos principes nr̄os eminentissima in te prudētia z integritate pspecta: gubernationi vniuerse ipoꝝ ditionis tā late p̄fici meruisti. Dis igit̄ artib⁹ cū ceteris me tantope sibi deuinxit dñatio tua:vt si quid eēt a me genitū qd nō tuo potissimū noie ederet:crimen in te capitale cōmittere mihi viderer. Quinimo:vt hec omittā z alia q̄ pcurrere esset satis lōgū:q̄ vt id facerē me psuadere z cōpellere poterāt:cui iusti⁹ z accōmodati⁹ labores nr̄i z lucubratiōes de sciētia iuris erāt consecrādi:q̄ iuris z legū vnico z vniuersali moderatori:quiqz ob prudentiā z sapientiā z singularē:immo diuinaz atqz in reb⁹ agēdis inauditā pspicietiaz z strēnuitatē:a prudētissimis principib⁹ nostris in tā latis regnis z puincijs suis: iusticie gubernationi z administrationi vniuerse in solidū ē ꝓposit⁹. Utpote qui nō solū causaꝝ z negociorꝝ discussor z expeditor:enigmatūqz z nodoꝝ legalium interꝑtator pspicacissim⁹ habearis:verūetiā z legū ipsaꝝ cōditor:aut ad leges condēdas cum opus fuerit idoneus auctor:z tante p̄uncie nullo pacto inferior existimeris. Nec igit̄ vna causa sufficiēs est:vt nō modo qd ego scripserim:verūetiam quicqd de vtroqz iure i nr̄a hyspania in lucē exeat:tuo noie edatur:ad teqz afferat z offerat:vt poete carmina sua z poemata:ad sacra vatum afferre Apollinizqꝑ poetaꝝ deo offerre solebant. Dis igit̄ tam idoneis rāqz cogētibus rationib⁹ hoc opus tantillū:tāqz exiguū: z tua excellētia tātope min⁹ dignū:tibi trado z offero:in manusqz tuas cōmēdo meaq̄ lucubrationum primitias tuo acerrimo z rectissimo iudicio recognoscēdas z emendādas ꝓpono. Que si tue dñationis auctoritate in vulgus ereant: z fauore arment̄:z munientur:ad maiores fortassis z te digniores capessendas: animo⁹ inflāmabit. Dignes ergo:generositate z humanitate dñatio tua:nos pauperes munusqz inops nostrū:leto et fauenti suscipe vultu:illo⁹ vbi benignitate plenissimi Artaxersis regis psaꝝ nō immemor.qui non minus regale atqz humanū regi esse dicebat:accipe paruamunuscula:ꝙ ingētia munera elargiri. Vale nostrū sydus z gloria nr̄a pēnis.

Barrosa Sues adicing acosta Cetrey c.

¶ Repetitio in rubricam z capitulū per vestras dedonationibus inter virum z vxorem edicta a ioanne lupo ō palaciis rubeis.

Prefatio ad salmanticensem academiam.

Domatores duces bellatores famosi (vt cicero in philipicis inquit) ꝓmo vniuersā italiam deuicerunt:deinde cartaginē exciderūt: numantiā euerterūt:potentissimos reges:bellatissimas gentes in ditiōe sui imperij redegerunt. fuit denicz eximia illa virtus romana:qñ nullus vnquā rex:nulla ciuitas:nulla pretorea gens:non modo maiorē imperij amplitudinē obtinere:sed nec parez quidez nec equā attingere quiverit: vt tot iam circū actis temporib⁹:tā tam imperij molez perpetuo quodā tenore constātissime imoram ac soliditatē seruasse videat. ¶ Nō tamē sua multitudine vel potentia (vt vegetius li.ſ c.j. de re militari inquit) euenisse censendū non est. Quid enī aduersus gallos multitudinē paucitas valuisz romana? Quid aduersꝰ germanos proceritatem romana potuisset breuitas audere? hispanos quidem nō modo numero:sed z viribus corpoꝝ romanis prestitisse manifestum est. Affros dolis atqz diuitijs semp impares fuerunt: grecoꝝ artib⁹ prudētiaqz /eos vinci nemo dubitat. Nec mihi rōne vlla persuadere possiz fortuna id euenisse z casu:vt superatis italie finibus ad vltimas orbis oras nomē z imperiū potuerit ꝓpagari.,ꝓpriā etenim ceptisqz nr̄is fauentē adipisci fortunā optandum vtiqz est:non ideo tamē existimādū eam rebus preesse oībus:atqz penitus dñari. vt enī inepti atqz parū cōsiderati sunt:qui singulas calamitates iuri fortune attribuūt nō imperatoꝝ desidie z errori: ita qui recte res, z ordine gestas /fortune iuri ac vi/nō imperatoꝝ virtuti atqz solertie impartiri videt. Iniqui enī atqz inuriti pariter est/vel eum qui rēpublicam male gessisset: ab omni prorsus culpa eximere:eamqz ad fortunā oīno referre:vel cuiz qui fortiter gnauiterqz victor atqz voti compos euasisset:vsqz adeo debitis fraudare laudibus/vt palmā rei bene pīobeqz geste: fortūe dūtaxat acceptū oportere referri censeat. ¶ Non ergo fortuna imo prudentia cōsilio arteqz militari romanos victoriā quesisse constat. Profuit itaqz aduersus oīa vt vegecius vbi supra testat tironē solerter deligere:ius (vt ita dixerim) armoꝝ in cāpo martiano docere. quotidiano exercitio roborare Quecūqz in acie atqz prelijs euenire possent: in campestri meditatiōe prenoscere:seuere in desides vindicando.scientia quidez rei bellice: dimicandi nutrit audaciam. Quia nemo facere metuit:qō se bene didicisse confidit. Etenī in certamine bellorum exercitata paucitas ad victoriam promptior est: rudis vero z indocta multitudo exposita semper ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

cedem. nam vt inquit Seneca ad lucilluz epla. xiij. nō potest athleta magnos spiritus ad certamen afferre: qui nunquam sigillatus est. ille q̄ fudit sanguinem suum: cuius dētes cre puerunt sub pugno: ille qui supplantatus aduersarium toto tulit corpore: nec proiecit aīum proiectus: qui q̄ties cecidit cōtumacioz resurrexit: cum magna spe descendit ad pugnā. multum enim adiecit sibi virtus lacessita. ¶ Alma quidem vniuersitas nostra romane prudentie imitatrix optima ad gremium sapientie insigniasq̄ doctozales neminem admittit: nisi litterarū studijs die noctuq̄ deditum multoq̄ tempore sine vla quiete laborantem: vt ad litteraz studia publica disserenda iuuenes expeditiores existant. Ad cuius rei exercitium hunc campum marcianum assignauit. Cum autem me inter alios tirones ad bellicosos sapientie labores inuitaret: non lac non delicias (vt matres filijs consueuerunt): sed labores: vigilias: noctes insomnes: dies non hilares promittēs: priuati ac duri certaminis preludia velut in campo martiano degustanda predixit. ego vero magnum imitatus herculez libenter ānui q̄ cū p quietē die sibi mulieres supra humanā formaz venuste apparerēt: z altera voluptatem: laborez altera promitteret: hāc secutus est. sciens q̄ post laborē: premium certaminis daturz: nec coronatur (vt inquit apostolus) nisi qui legitime certauerit. ¶ Verebar quidē antea tantuz onus humeris meis imponere. nunc autem presentiaruz vestrarum o patres egregij veneranda coetus diuersis titulis decorata nitore turbatus: considerans tantos ac tante sapiētie viros: in quoz̄ conspectu necdum mediocre: veruz etiam subtile ingenium/ dulcem eloquentiam/ fecundam memoriaz necessaria fore existimans: quasi elinguis obmutesco. Itaq̄z si certamen hoc sine dedecore effugere potuissē: q̄ gratum atq̄ iocundum mihi foret. ¶ Sz vt doctrine munera otio inimica sunt: z continuos labores postulant: oportet homines qui semel tantum oneris susceperūt a cepto negocio non desistere. Vde autē z si q̄ dixi: atq̄ etiā ingenij z doctrine mee tenuitas semper admonuit: vt preliū hoc nullo modo gerendum susciperem: assidua tamē importunitas z amicoruz/ z dominoruz meoz̄ quibus non potui non satisfacere adeo coegit: vt quāuis differre/ minime tamen relinquere potuerim. ¶ Quam obrem charitatem vestrā supplex exoro: ignorantias meas equo animo tolleretis: z vicem meam si opus fuerit suppleatis. Cum presertim nihil dicturus sim: quod a vobis ipis non didiscerim. In quibus si quid erroris fuerit: non a vobis docentibus profectum: sed a me male accipiente admissum dicatur. Corrigatis igitur z emendetis benigne que correctione z emendatione digna fuerint.

Que debent doctoratuz p̄cedere.

Dissuasio.

Suasio.

Captatio benuolentie

¶ Eius vero auxilio confisus qui linguas infantium facit disertas: z dat omnibus affluenter: actum presentem aggredioz in nomine sancte z individue trinitatis: intemerate virginis gloriose ductus presidio. Ad laudem z gloriaz reuerendissimi in christo patris ac per magnifici domini/ domini Jacobi de annaya quondaz hispalensis sedis presulis meritissimi qui colleguz sancti bartholomei omnium aliozum famosissimum in hac salmantica ciuitate construxit z dotauit: in quo ego q̄q̄ immeritus locum obtinui. Cuius recolenda memoria sicut in terris colitur: sic inter celestes spiritus collocetur. Amen.

Invocatio

Introductio.

Secretalis quaz in tanta presentia cōmē tandam seu reperendā assumpsi: situatur in q̄rto libro decretalium sub titulo de donationibus inter virum z vxorem: z de dote post diuortium restituenda. Que dum hoc anno hunc titulum ordinarie legerem precepteris mihi placuit. tum quia materiam habet quotidianam: tum etiam quia difficilima est in suo intellectu. ¶ In cuius examinatione morem aliozum obseruabo. Jura enim ciuilia vbi opus fuerit annectaz: quoniā vt inquit bal. i prohemio huius voluminis in secūda colū. Juris canonici sanctitas iuris ciuilis subtilitate decoratur. Justissime etenim leges z sacratissimi canones ex vno vtero ideist ex fōte diuino processerunt. Unde leges firmantur canonibus: z canonum ambiguitates legibus resoluuntur: vt ex discursu glosarum vtriusq̄ iuris luculenter apparet. Bernardus enī z alij glosatozes iuris canonici in suis commentis pro concordantia z similitudine z limitatione ipsius iuris q̄q̄ plures adducūt leges. Quod maxime fuit necessarium in materia nostra: in qua parum disposuerunt iura canonica: z etiam in materia testamentoz̄: z in alijs que magis sunt legales quam canonice. In quibus (vt verbis domini Antonij vtar) recurrendum est potius ad legistas quam ad canonistas vt voluit ipse in c. clerici. supra de iudicijs. Non ergo pudeat canonistam consulere legistā in materia legali: z econtra non pudeat legistam consulere canonistam in materia canonica. Ita ille i. c. rainuncius. supra de testamentis. z i rubrica de precarijs. Ubi hoc refert andreas siculus in principio. Quod dicit esse bene notandum contra quosdam huius seculi temerarios audentes apponere os ad consulendum in materia canonica vel ciuili quaz nūquam viderunt. Et ideo dicit bonuz esse proficere nō mediocriter in vtraq̄z: sed est difficile z paucis datum quos equus amauit iupiter. Et isti sunt qui dulcedinez sciencie gustant vt inquit bal. in. c. cum causam. ij. colum. supra de proba. vbi dicit se tractare scienciam nostram ad naturalem intellectum. Sicut enim ex philosophia z medicina: fit perfectus medicus: ita sciens ius canonicuz z ciuile efficitur perfectus legista: z misi iurista sciat canones non gustabit hāc dulcedinem: nec potest practicam legum z iudiciorum perfecte cognoscere secūdū eum: de quo meminit andreas siculus in rubrica supra de testa. j. colū. dicens hoc fore durissimuz dictum multis imperitis cum stomaco obtestantibus has nostras diuinas canonicas sanctiones. ¶ Ex istis inferri potest ad illud notabile dictum bal. in. l. fi. in prin. C. cōmunia de legatis. Ubi concludit q̄ si testator legauit mihi libros legalis scientie si profecerim in legibus: z si profecerim in iure canonico legabat mihi libros canonū: si proficiam in vtroq̄z debeo omnes libros habere tam iuris canonici q̄q̄ ciuilis. De quo dicto fuit memor andreas siculus in dicta rubrica. de precarijs z feli. in. c. cum olim. ij. colū. supra de re iudic. ¶ Ex istis etiam ifertur ad illud quod notanter voluit dominicus in. c. statutum. j. super glo. in ver. copia. de rescriptis. li. vj. vbi dicit. q̄ si iudex ecclesiasticus assumit assessoē mere legistā sup cāz mere canonicā: poterit vt suspectus r̄cusari. Idē dicas si cā erat subtilis z assessor erat grossi ingenij vt no. volunt bal. i. l. fi. C. ō heredi. ilti. quē ffert z seq̄t̄ Jasō. i. l. aprissimi. ij. co. c. de iudi. Andreas siculus in. c.

Canōista cōsulat legistaz in materia legali z ecōtra

Bonus iurista.

De legato librorum.

Recusatō assessoris. legitre.

assessor grossi ingenij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2. ꝓuidentia. Leges regni allegantur

fi. §. is au ē. xij. co: supra de offi. vōle. Et i. c. dilecti. v. co. supra ō iudi. fel li. in. c. ex litteris. vj. colū. supra de cō in. ¶ Linnectā etiā iura ⁊ consuetu dines regni quibus iudicare sepissi me vidi: tā in regali audientia: q̄ ex tra. Ut videamus in quib⁹ ꝓcordent vel discrepent a iure pōtificio vel ce sareo: ⁊ in quib⁹ addant. Ad arime q̄ ista iura (vt oēs sciūt) se inuicem coadiuuāt: vnde ōficiēte vno: recur ritur ad aliud vt. c. leges. ⁊. c. si ī ad iutoriū. x. di. Et no. in. c. j. īfra ō no. ope. nūci. deficiente itaq; iure cano nico recurrendū est ad ius cōe vt tra ditur in dictis iuribus. Jus aūt cōe quo ad hoc in his regnis intelligo iu ra ⁊ cōsuetudines regni: q̄ ius cōe ap pellanť. ¶ Nā ⁊ si appellatiōe iuris p excellētiā intelligiť de romano. vt in sti. de iure na. §. ius āt. Si tñ rex fa cit mentionē de iure: intelligiť de iu re regio. Unde si rex anglie loquitur de iure: intelligiť de iure āglicano su perioꝝ qō regulat oīa inferiora. i. ō eo iure qō emanat ō ore regis. Quia in suo regno monarcha est ⁊ totū cō tinens ⁊ ab eius sniā non appellať q̄ prefectus est multoꝝ prelatoꝝ sui re gni. vt. ff. de offi. ꝓto. l. j. ita dicit bal. in. c. cū venissent. ij. co. supra de eo q̄ mit. in poss. ca. rei seruan. refert ⁊ se quitur felli. in. c. cām que. xx. co. ī fi. supra de rescriptis. Stante enim le ge vel consuetudine regni: dispositio legis imperialis vel iuris consultoꝝ nullis redditur: cuꝝ tales leges seu cōsuetudines: q̄nimo q̄libet alia sta tuta vel cōsuetudines pticularia vin cant leges ciuiles imperatoꝝ ⁊ iuris consultoꝝ. vt. l. de quibus. ff. de legi bus. Et traditur in. l. oēs populi. ff. ō iusti. ⁊ iure. ⁊ in. §. ex non scripto. insti. de iure natura. ⁊ i. c. fi. supra de consue. ⁊ in. c. j. de consti. li. vj. ¶ Un de si princeps in rescripto referat se simpliciter ad ius. itelligiť nō de iure

Appe. iuris i regno intelli gitur ō regio

1. illatio.

cōi: sed de spāli vl statutario ter. no. cum glo. in. c. j. in fi. supra vt lite pen den. scōm abb. in rubrica supra de cō suetu. ¶ Et ꝓpterea dicebat nota bal. in. l. cōstitutionis. C. de bonis q̄ libe. q̄ si patri danti dotē maritꝰ pro misit restituere ipam in oēm casum restituende dotis de iure cōi: q̄ ad ueniēte casu mortua vxore remanēti bus filijs: seruabitur optimo mar. de consuetudine approbata. in. l. dos a patre. C. solu. ma. licet incōtrarium sit rigor iuris de subtilitate illius. vt no. bal. in. l. illam. C. de colla. p glo. ⁊ Bal. ⁊ latius per bar. in. l. post do tez. so. ma. ff. vbi vide alex. xij. colū. ¶ Hinc etiam dicebat idez bal. in. l. vnica. xij. co. ver. sz dubitať. C. ō cō fessis. q̄ si accusator extrahentis bla dum in fine libelli adiecit quare pe to ipsum condemnari scōm formam iuris cōmunis: licet iure cōmuni ve titū non sit bladū extrahi: nihilomi nus libellus sustentabiť ex forma iu ris municipalis vincentis ipm ius cō mune. q̄ dicta ꝓmemorat lodo. ro. in repeti. rubrice. ff. de arbi. ī. vj. co. v. xv. pone. ⁊ andreas siculus ī. c. j. iiij. co. v. secūdo allego. sup̄ de ꝓsti. ⁊ Ja son. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. in pnā. ⁊ in repeti. iij. co. ¶ Ex istis di cebat bal. ī. c. j. §. sentēcie q̄z. ī fine de pace ꝓstācie. q̄ si cā est ꝓmissa scōm leges ⁊ ꝓsuetudines terraꝝ terminā da: portꝰ debet terminari secūdū bo nas consuetudines: q̄ secūdū leges. ¶ Idē si ꝓmittať vl cōpromittať cā terminānda ō iure: nā dz terminari p cō suetudines q̄ hñť vt iura cōia: ⁊ dero gāt iuri cōi vniuersali. scōz bal. ī. l. il la īstitutio. ff. ō heredi. īsti. Unt. ī. c. quintauallis. fi. co. supra de iureiu rando. abb. in rubrica supra de con suetu. ⁊ in. c. cumana. colū. antepenul tima. supra de elec. ⁊ in. c. j. vt lite pē. ⁊ in. c. cum venisset. j. co. supra de eo qui mit. in pos. causa rei ser. ⁊ not. in

2.

Jos womanēnibz fillys

3.

4. de delatione de gmissione

5. cōsuetudz wegnand

6.

c. ius generale. j. di. lodo. in. l. postdo tem. xiij. colū. ver. iij. dubitatur quid si stipulatio. ff. so. matri. ⁊ ibi. alexan. xxij. colū. ⁊ lodo. consilio. ccl. incipi. charissime. pau. de castro. i. l. ius plu ribus. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ i. l. prescriptio ne. C. si contra ius vel vtili. pu. ⁊ ibi late Jason. iiij. co. quē videas ⁊ in di dicta. l. oēs populi. j. colū. ⁊. ij. latius in repeti. iiij. colū. vbi multa similia cumulauit. per que reꝓbat dictuꝝ bal. in. l. quicunqꝝ. C. de seruis fugi. iij. colū. ver. sed pone statuto caue tur q̄ frater. que videas per te. Ad de bonum textum in. l. missi opinato res. C. de exactoribus tributoruꝝ li. x. in ver. consuetudine seruata ⁊ ibi no. Bar, consuetudinem regionū eē seruandam circa tributa exigenda. ¶ Ex quo infert ibi andreas de ba rulo. ⁊ sequitur Jo. de pla. q̄ si alicui est commissa exactio debitorum fis calium cum omni coactione: q̄ viderit expedire: ⁊ in loco sit consuetudo q̄ debitores possint carcerari: licet de iure carcerari nequeant. l. nemo. eo. titu. tamen vigore talis consuetudi nis poterunt carcerari, quia com missio semper intelligitur salua con suetudine vt ibi. ⁊ eius transgressoꝛ punitur vt. l. fi. in fi. C. de cano. lar. ti. li. x. cuius dictum bal. dicit eē no. in. l. j. C. si propter publcas pensita tio. est bonꝰ textus in. l. j. C. de peti. bo. sublatis li. x. ⁊ in. l. penul. de iure fisci. eo. li. ⁊ in auctentico de manda tis principuꝝ. §. coges. collatione. iij. facit textus in. l. si publicanus. §. in omnibus. ff. de publi. ⁊ in. l. j. C. ne noua vecti. impo. ⁊ multa alia que cu mulat Jo. de pla. in. dicta. l. missi. iij. colū. in. iij. no. que videas. ¶ Ex istis infertur ad vnum valde singulare ⁊ quotidianum. rex concedit alicui flu men vt possit per. l. sacra. §. sciendū. ff. de rerum diui. iste donatarius po test colligere passagium ibi consuetū

impssio salua consuetudine.

colligi. quia solo coheret: ⁊ quia con suetudo donantis inspici debet: ⁊ qz videtur pleno iure tam cōmuni: quā consuetudinario esse concessum. ita dicit Bal. in rubrica. ff. de rerum di ui. colū. v. ver. sed hic queritur. Ad rito ergo ōficiente iure canonico: re currendum erit ad iura ⁊ consuetu dines regni: non autez ad iura impe ratoꝛum vel iurisconsultoꝛum. hoc tenuit ⁊ firmauit egregiꝰ doctoꝛ gū disaluus de villadiego olim collegia lis in dicto collegio salmanticensi po stea episcopus ouetēsis ⁊ auditoꝛ ro te in sua eleganti repeti. c. constitu tus. de restitu. in inte. charta. vij. v. ego autem. ⁊ videť textus scōm vnū intellectum. in. c. ad nostram. supra de proba.

¶ Idem videtur mihi dicendum econtra q̄ deficiente iure regni: potius recurratur ad ius ca nonicum: q̄ ad ciuile imperatoꝛum vel iurisconsultoꝛum. quia vt no. di cit Bal. in. l. ij. C. quemadmo. testa menta aperia. in dubio potius est ser uandum ius canonicum q̄ ciuile: qz ius canonicum inheret iuri diuino: ⁊ sub lege diuina sunt omnes populi ⁊ nationes: sed ius imperatoris non viget vbiq; locoꝛum: ⁊ maxime in cu ria regis vbi ius ciuile non allegatur ꝓ auctoritate sed solum ꝓ ratio ne. vt signanter dixit idem Bal. in. c. j. in. §. iniuria. v. co. al's. §. furtum. de pace iura. fir. li. feu. quem refert ⁊ se quitur paris de puteo in tractatu sin dicatus. in parte testis. c. ij. incipien te fui interrogatus in fi. lex tamē re gni regis alfonsi ī alcala ti. xxviij. l. j. que reperitur in uoua copilatiōe. li. j. ti. iiij. l. iij. aliter dispōit. dicit enī q̄ deficiēte iure regni: vel si de eius in tellectu dubitetur: recurratur ad re gez: vt nouaz edat legē: vel antiquā interpꝛetet. nō āt iudicet ꝓ leges cō

3. ꝓuidentia. Deficiēte iure regni recurritur ad canones: nō ad leges.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sultorum vel imperatorum: quāquā ea in studijs legi permittat. ¶Sūt enim quidam reges z potestates qui non subsunt imperatori inter quos cōnumerantur reges nostri xpianissimi: qui nullum in tpalibus supiorē cognoscunt. vt dicit glo. no. i. c. adrianus. el. ij. lxij. di. z in. c. z si necesse. i fra eo. traditur. i. c. per venerabilē. supra qui filij sint legi. Non obstat tex. in. l. ij. §. z quia. ff. de origi. iu. z i l. relegatoz. §. interdicere. ff. ō interdictis z relega. z in. c. volumus. xj. q. j. vbi videtur probari cp hispana oli fuerat subiecta imperatori: quia ad illa iura respōderi potest vt respondet oldra. consi. lxix. vbi inter alia dicit hispanos olim constituisse: cp qui cunq allegaret leges imperatoris iudicio: capite puniretur. ¶Constituerunt etiam cp notarius ab impatoze creatus non posset conficere instrumenta in his regnis: alias ipo iure fieret exul a regno: z eius bona cō fiscarentur. ita dispōit lex regni que reperitur in noua copilatione ordinationuz. li. j. ti. iij. l. xxvj. quod est satis rationabile z iuri cōsonum. quia notarius non potest cōficere instrumenta extra territorium eius qui eū creauit etiam de consensu partium: quia non habet iurisdictionem que possit prorogari: sed nudum ministerium/quod non est extensibile ad alias personas. vt voluit do. abb. post alios in. c. cum. p. tabellio. fi. cosupra de fide instrumen. Anto. z alij. in. d. c. per venerabilem. dominicus in. c. romana. §. nec clericos. de fo. compe. lib. vj. Bal. i. l. repetita. L. ō epis copis z cleri. Sali. in. l. j. L. de emācipa. libero. Jo. de pla. in. l. duum virum in fine. L. de decu. li. x. de quo latius per abb. in. c. sicut. supra ne cle. vel mona. imperator autem in his regnis nullam habet iurisdictionē vel superioritatem eo cp reges nostri ex

1. illatio. Cōtra allegātem leges imperatoris .2. De notario imperatoris

Lex regni.

empti sunt ab imperatore quia eorū predecessores cum non subesset imperatori eruerunt terram a faucib⁹ inimicorum. vt dicit glo. in allegato c. adrian⁹ z j. parti. ti. v. l. xviij. z li. j. ordinationū. ti. iij. l. xix. de qua infra Fateor tamen cp si notarius creat⁹ ab imperatore conficeret instrumentum in eius imperio: quod adduceretur ad partes istas: integram fidem faceret intra nota. in. d. c. cum p. tabellio. z per specu. ti. de instru. edi. §. restat. ver. sz quid. de quo memini Jo. fa. in. l. si qua per calumniam. L. de episcopis z cle. z cardi. in cle. j. de procura. q. iij. Sali. in. d. l. j. L. de emanci. libero. ¶Ex quo infertur cp si lex regni dictet cp instrumēt a vbi est preceptum guarentigie mandentur executioni: viso instrumento: z citatione non premissa: habet locum in instrumentis factis extra regnum vel territoriuz: quia procedere ordine ptermisso: est quidaz ordo irregularis: nam ordo est non seruare ordinem in talibus: sed quātum ad ordinem: inspicimus locuz in dicij: siue loquamur de ordine processus: siue de ordine executionis. vt l. ij. L. quemadmo. testa. appe. z. d. l. missi opinatores. L. ō exacto. tri. lib. x. facit quod not. Bar. in. l. a divo pio. §. rome. ff. de re iudi. ista sūt notāda verba bal. in. l. j. ij. co. ver. iij. iurta. L. ne filius p pa. quod nota. pro. l. regni. ordinationis tolleti. xlvj. que incipit muchas vezes. z reperitur in noua copilatione. li. iij. ti. viij. l. v. q̄m ampliabis per predicta z ita alias practicaui in quodam instrumento rome confecto: quod mādaui executioni vigore legis predicte in his partibus. duz eram cantabrorum iudex maioz. ¶Ex hac etiā causa fges hispanie habēt iuspatronat⁹ i ecclesijs cathedralib⁹ vt voluit bal. supra in phemio. §. rex pacific⁹. iij.

Lex regni

Lex regni.

1. progatiua. Reges hispanie hūt iuspatronatus i ecclesijs cathedralibus

Lex regni.

co. z in. c. quanto. in fi. supra de iudi. refert z sequitur paris de puteo. in suo tractatu sindicat⁹. charta. xxviij fi. cō. in prin. est lex regni que hoc dicit quam edidit rex henricus quartus in occania. z repetunt serenissimi reges nostri i curijs de madrigal anno. 1476. reperitur in noua cōpilatiōe ordinationū. li. j. ti. iij. l. xix. quaz rogo videas, audio cp reges hispanie hoc habēt ex priuilegio spāli ro. pon. quia tempore quo ipsi reges ecclesias regnoz suoz fundauerūt z dotauerūt: hoc sibi specialiter reseruarūt quod licite potuerūt vt. c. nobis. z ibi henric⁹ de iurepa. z. c. pterea. eo. ti. z. c. eleuteri⁹. xviij. q. ij. Ad cui⁹ confirmationē facit illud quod olim legimus esse factū. moyses eni hebreoz dux cōstituit sacerdotē aaron fratrē suū. exodi. xxviij. iudas machabeoz dux elegit sacerdotes: qui purgarēt sancta. j. machabeoz. iiij. istud teneo quicquid dixerint archi. z alexandri. in. c. si impiū. x. di. ¶Hinc est cp mos tuo prelato cathedralis ecclesie: nō ē pcedendum ad electionē: nisi prius mos regi nuncieť. ¶Prelatus autez electus cōfirmatus z cōsecratus: nō debet administrare donec persona⁹ lis regi faciat reuerētiā. vt. d. l. xviij.

2. progatiua Modos pla⁹ ti nunciandi est regi hispanie.

Lex regni.

Idem statuit rex alfonsus in curijs de alcala l. fi. que hodie reperitur in noua copilatiōe ordinationū li. j. ti. iij. l. iij. z. xix. Et si forsan tpe mortis prelati rex fuerit absis a regno ex cā peregrinationis vel alias: tunc mos⁹ prelati nunciari debet vicem ipsi⁹ regis gerenti eiusq consensus requirēdus est. istud est mirabile dictum archi. i. c. reatina ecclesia. lxij. di. quod refert z sequit⁹ pau. de liazaris i sua eleganti repe. d. c. nobis. de iurepa. bal. in. c. cum cōsuetudinis. supō cōsue. ange. in. l. adopcio. ij. co. in fi. ff. ō adop. andreas sicu. in. c. p. z. g. de offi. dele. xl. co. z in. c. cp translationez. xvij. co. supra de offi. lega. z in. c. licet ex suscepto. vij. co. de fo. ope. ¶Nec autem consuetudo non videt cōtra ius vt no. volut Inno. in. c. cp sicut supō de elec. quē alij sequūtur ibi. z pō sertim abb. ij. co. hoc multū cōmendans. z in. c. j. pe. co. z in. c. cum terra fi. co. z in. c. cuz inter vniuersas. j. co. in fi. eo. ti. z in. c. j. fi. co. supra de consue. Ad hoc bonus tex. scōm vnum intellectum. in. d. c. cum inter vniuersas. vbi lfa i fi. dicit. Ad dām⁹ quatenus inuocata spūssancti gratia psonā idoneaz per electionē canonicā cōcorditer assumatis ad regimē capuane ecclesie: cōsequenter ad audiētiā nostrā nūcios idoneos trasmissuri: per quos a nobis vice regia postuletis assensū z apostolice confirmationis gfaz requiratis. ¶Ad idē tex. in. d. c. cuz terra. vbi lfa ait. quo facto nō prohibemus qui regis seu patriarche qui pro tempore fuerint: requiratur assensus. ¶Ad idem tex⁹ in. c. innotuit. eo. titu. in parte. faciebant ad id non modicuz concors capituli vigoriēlis electio/petitio populi/assensus principis/votum suffraganeorum. ¶Ad idem textus in d. c. cp sicut. eo. ti. quasi in principio. ibi. cum in ea nihil attemptatum fuerit in preiudicium regie dignitatis: qz nō simplex nominatio sed solēnis electio debet principi nūciari. ¶Ad idem tex. in. d. c. reatina. z in. c. lectis z in. c. nobis. z in. c. principali. z. in. c. cum longe. lxiij. dist. facit tex: cū glo. in. c. de hoc. de simo. Cōcluditur ergo vt supra. ¶Nec est miranduz de hoc cū indubitatum sit cp ius patronatus ex consuetudine acquiri possit. vt firmat abb. post alios in rubrica. ō iudi. z in. c. quāto. eo. ti. Nec obstat decisio. Jo. mona. archi. Jo. and. z aliozum. in. c. ij. de prebendis. li. vj. dum dicunt laycum ex consuetudine etiam immemoriali nō posse

Jus patronatus ex cōsuetudine acquiritur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

beneficia ecclesiastica conferre: qm̄ non mediocris differentia est inter ius patronatus ꝛ collationē beneficioꝝ vt in predictis locis habet̄ .laycus enī est incapax iuris spūalis: ꝛ ꝓptera cōsuetudo non potest ipz facere capacez vt.c.messana.ꝛ.c.sacrosca.supra de electio.ꝛ.c. cām de prescrip. Sed in iurepatronat⁹ est q̄d tpale: rōne cuius cōsuetudo est efficax ad ipm acquirendum per laicos vt dicunt doctores vbi supra. ¶ Et inde est q̄ ꝓsuetudine introduci potest q̄ mortuo prelato rex habeat custodiā bonoꝝ ep̄atus scōz spe.ti. ne sede vacante. Et subdit ibi fortis⁹ q̄ rex francie ex consuetudine ꝓfert prebendā in suo regno ī ecclesijs cathedrali. vbi dicitur habere decanatū: rex etiam hispanie habet canonicatū in ecclesia legionēsi. Immo generaliter sup collatiōe beneficioꝝ in regno francie est facta concordia īter ipm regem ꝛ papam sixtū. q̄ ego vidi ꝛ habeo. Et ita hodie rex francie ex priuilegio portis⁹ q̄ ex ꝓsuetudine dicitur beneficia ꝛ prebendas in suo regno conferre. vt etiam legim⁹ de impatore que similiter ex priuilegio in qualibet ecclesia alemanie potest facere vnū recipi. vt refert spe.ti.de preben. §.restat. ꝛ ti. ō legato. §.nūc tractemus. v. sed nūquid legatus: ꝛ ibi Jo.an.in additio. ¶ Utinam reges nostri haberēt hoc priuilegiū cōferendi prebendas/dignitates/ꝛ beneficia ecclesiastica ī suis regnis. melius enī consuleretur ecclesijs de personis ad earuz regimen necessarijs: ꝛ euitaretur grande incōmodū: qō ex pecuniarum delatione ad curiam ro. hijs regnis q̄tidie euenit ꝛ multa alia incōmoda de quibus in dicta lege regni.li.j.ordi.ti.iij.l.tit.ꝛ seqr̄tur multa cōmoda de quibus ibi.
¶ Cessante aūt priuilegio hec non potuisset rex etiam si cōsuetudo īmemorialis adesset. vt apparet ex predictis.ꝛ videtur de mente archi. in. c. nos si incōperēter.ij.q.vij. vbi arguit contra reges conferentes ecclesiastica beneficia. bene tamen valebit consuetudo quo ad iuspatronatus ꝛ ꝓsentationē ecclesiarum ꝛ vt mos ꝓlatoꝝ nuncietur regi vt supra dictuz est. ¶ Potuit aūt induci hec consuetudo ꝓpter bonū ipsarū ecclesiaꝝ ꝛ etiam ꝓpter interesse ipsius regis: vt admoneat electores ad eligenduz aliquē bonum virum qui defendat ecclesiā ab oppressione aliorꝝ: ꝛ sit principi fidelis. Interest enī principis vt non eligatur aliquis sibi suspect⁹ q̄ possit revelare secreta sui regni. ar. l. omne delictū. §. exploratores. ff. de re milita. vt dicit Inno. in .d.c. q̄ sicut. in .v. revelatio in prin. Unde si rex electū in prelatum ex cā predicta haberet suspectum: potest obijcere cōtra electionē. quo probato retractabitur electio vt no. voluit Inno. in.c. sup hijs. infra ō accusa. qō dictū refert ꝛ sequitur ꝛ multum cōmēdat abb. in. d.c.j. fi. cō. supra de electione ꝛ in dicto .c. qō sicut. iij. co. ꝛ in.c. cū terra. ij. col. ꝛ in.c. ex parte. a. ō testi. v. co. inferēs ex hoc q̄ satis eque pōterit princeps non admittere ꝓmissum per papaz si potest probabiliter ostendere illum sibi fore suspectum. Et quāuis ille non dicat hoc idē volunt hosti. in sūma. ti. de elect. §. quis possit eligere col. j. v. sed ꝛ electione facta dicens q̄ si prelatus a principe seculari temporalia retineat: ꝛ suspectus est: vl̄ infidelis: merito audiet̄: sicut in illustris regis anglorum priuilegio cōtinet̄ quod cōprobatur supra de iurepa. c. nobis fuit. §. j. idem videtur ꝛ si tēporalia nō teneat. ar. ī vtroqz. sup. ō iureiurā. c. nimis. ꝛ. c. petitio scōm hosti. vbi supra. Idē voluit Jo.an. in. d.c. nobis. iij. col. In v̄bo honestis⁹ vbi dicit cautū eē facta

Rex francie confert beneficia

electione requirere principis cōsensum: de electio. sacro sancta: ne excipiat contra ipsum ante cōfirmatiōnē vl̄ ꝓsecrationē vt infra de accusa. super his. puta quia diceret euz suū inimicū capitalem vnde talez in terra sua non sustineret vt .d.c. petitio ꝛ est iusta causa scōm vincentiuz ibi quem refert. ꝛ sequitur Jo. an. Idē sequitur dominic⁹ in.c. in nouo. xxj. di. prope finem. ꝛ in.c. vt circa. §. edicto. vj. co. v. vnū tamē notabile verbum. de electiōe li. vj. dicens. q̄ princeps opponens confirmādo in ep̄m quod habet eū suspectū de suspitiōe revelatione: vel tractatu: ꝛ hanc suspitionem ꝓcepit vl̄ rōne patrie de q̄ est oriundus: vel parentū a q̄bus originē traxit: qui semp fuerūt inimici capitales excipientis: ꝛ predecessoꝝ suorum: audiēdus ꝛ admittend⁹ est: ꝓ quo dicto facit scōm eum glo. j. in.c. nulla. lxj. di. versiculo itez quia laicus pōt excipere contra electuz ꝛ dicere q̄ ei inuito: nō est dand⁹ ep̄s vt.c. adrian⁹ ꝛ.c. si forte. lxij. di. que iura hoc probant. ꝛ est bene notādū ꝛ quotidie principes hoc practicant scōm dñicūvbi supra. ¶ Ex quo dat̄ magna ampliatio ad predicta vt nō solū principes: verū etiā alij laici admittantur ad opponēdū contra electum si sua interest vt dixi notabiliter ī.c. illa ꝓpositoꝝ. infra de accusa. in meis recollectis ibi videas. Ratio predictoꝝ pōt esse quia multociens principes ꝛ alij magnates cōicāt secreta sua cum episcopis loci vt sentit glo. ī.c. reprehēsibile. xxiij. q. viij. ꝛ in.c. cū parati. supra de appel. gl. ij. facit. c. per venerabilē supra qui filij sint legi. Ad predicta vide allegatā legem regni li. j. ordinationū. ti. iij. l. xx. de hijs amplius non insisto quia non est ꝓfitis speculationis. scripsi alias late in. c. j. de rerū permu. ī meis recollectis vbi videas.

Lex regni

Rubrica.

Et antequaz veniam ad textū vt aliorumz morem obseruē: ꝛ ab antiquoꝝ institutis nō discedam: continuo istam rubricā ad ꝓcedentem. Supra visum est de matrimonijs ꝛ de impedimētis ꝛ diuortijs eorum: sed quia post diuortiū sequūtur dotis ꝛ donatiōis restitutio vel āmissio: idcirco post tractatū de diuortijs: sequitur hec rubrica de donatiōibus inter virum ꝛ vxorez ꝛ de dote post diuortiū restituenda. Ita cōtinuat goffredus in summa huius tituli. ¶ Vel aliter scōm Hosti. in sūma. Quoniā iudex qui de matrimoniali causa cognoscit: cognoscere habet de accessorijs: sicut de donationibus inter vi. ꝛ vxo. vtruz valeāt nec ne: ꝛ de dotibus restituendis: bene ē vt post tractatum de diuortijs videamus quid iuris: ¶ Dominus abb. post card. aliter continuat. Supra visuz est de diuortijs: sed q̄ diuortio facto: dos repeti solet: ꝛ cōtenditur plerūqz de donatiōe facta cōstāte matrimonio: ideo post rubricaz precedentem: subijcit istaz. In qua tractatur tam de donatiōe facta cōstāte matrimonio inter virum ꝛ vxorē: q̄ de dote post diuortiū restituenda Cum hac continuatione transit prepositus alexandri. in pñti. Utraqz continuatio est satis competēs: ideo circa ipsam amplius non insisto.

Primā continuatio.

Secunda.

Tertia.

¶ Jsta rubrica. Duas cōtinet partes. s. de donatiōib⁹ inter virū ꝛ vxorem. Item de dote post diuortiū restituenda. Solū de prima parum dicemus: vt ad declarationē ꝛ examinationē decretalis nostre veniam⁹: cum ea fuerit nostra principalis intētio. De secūda vero parte nihil dicetur. tum quia esset revoluere totum

Universidad de Deusto
Biblioteca

titulum.ff.solu.ma.super quo multi modernoꝝ scripserūt: tū etiā qz i hac materia reperio duos tractatus singulares copiosissimos baldi nouelli z ioānis campetij. quoꝝ dicta vbi opus fuerit non subticebo nec etiaz aliorum doctoruz qñ eoꝝ laboribus vtar: ne de furto valeaz reprehendi.

Arrarū datio quid sit. z ꝙ ꝑmittit. ꝙ cara.

¶ Quo ad primam igitur partem premittendū est ꝙ cum inter aliquos de matrimonio cōtrahendo tractatur: seu inter parentes vel cōsanguineos eoꝝ: (quod maxie fieri consueuit qñ illi de quoruz matrimonio agitur: non sunt eratis legitime ad matrimoniū cōtrahendū. vt. c. ex parte. supra de resti. spo. z i. c. vno. de despon. impu. li. vj.) conueniunt inter se de aliqua parua quantitate dāda ab eo per quē steterit quominus matimoniū ꝓtrahatur: ei qui vult matrimoniū contrahere: z iste ꝓprie appellantur arre. i. pignꝰ vt mīimoniū sequaī. vt. l. arris. z. l. fi. C. ō spon. z. c. gemma mulier. eo. ti. traditur per glo. in. c. accedēs. supra de procura. z in. c. ex pte. supra de cōuer. coniuga. z quarta parti. ti. ꝛj. l. j. Itaqz iure canonico ciuili z regni hec arrarū datio seu promissio ꝑmittitur: ꝙuis stipulatio penalis reprobetur. vt traditur in iuribus supra allegatis. z per bar. in. l. titia. ff. de verbo. obli. vbi ponūt doc. rōnem diuersitatis. quare magis permittiī arrarum datio ꝙ stipulatio penalis. dic vt ibi per eos. z in. l. si ita stipulatus. §. fi. ff de verbo. obli. vbi vide francis. de arecio. z abb. in. d. c. gēma. z i. c. de illī. de condi. appo. Et de istis arris nihil amplius. quia nō est materia nr̄a.

Stipulatio penalis i matrimonio reprobatur.

¶ Contractis autem sponsalibus de futuro seu per verba futuri temporis: multociens sponsus donat sponse. z econtra sponsa sponso: quod raro accidit qz genus feiaz auariſſimū ē. Unde si vxor donat viro: est cōtra naturā seruus. vt. l. si stipulata. §. si vxor. ff. isto titulo. z. l. si ego. ff. ad velleia. z ꝓpterea dicit gl. in. d. l. si stipulata in. v. solēne. ꝙ maritus persepe donat vxori. vxor vero raro donat marito. z ideo cū id facit ꝙ magno reputaī quasi miraculose cuz solēnitate celebratur donatio. s. personarū interuenientiū z inde gaudentiū. Nec donatio proprie appellatur sponsalitia largitas: seu donatio ante nupcias vel dotaliciū. autē. vt spōsalicia largitas. colī. ix. autē. eo de cursum. C. de dona. ante nup. l. si a sponso. eo. ti. z. d. l. si stipulata. §. j. z. d. l. sed si ego. in fi. c. plerūqz supra eo. quarta parti. ti. ꝛj. l. ij. in fi. fo. ll. li. iij. ti. ij. l. iij. ¶ Et ꝙuis illa rō cōiter assignetur: quare sponsa raro donat scz quia auariſſimū est genus feminarū: non tñ placet cino in. d. l. si a sponso. nam scōm eū idem est in maribus. vt. ff. de proba. l. cum de indebito. maxime cum donare sit perdere. ff. de dona. l. filiusfa. vñ qui reddunt talem rōnez: videnī habuisse odio mulieres: quod nō facit amator princeps. vt. C. de libe. prete. l. maritū vicīū. z. C. q potio. in pigno. ha. l. assiduis. cum alijs pluribus. Unde subdit Lynus. ꝙ ratio est quia sponse debent venerari a suis spōsis z nō econtra. z ideo raro ipse donant huiusmodi: que potius in signuz veneratiois recipere debent propter honestatem ipsarum mulierū: quibus oēs sumus vel saltim esse debemꝰ debitores z affecti. iuxta no. in. d. l. assiduis. amatores enī debent suis amasijs donare nō econtra vt dicit cynꝰ in. l. vna. C. de mulieribus que proprijs seruis se iūxerūt. Assignari pōt z alia rō spālis in vxore donāte viro ꝙ non teneat qz presumitur decepta suasiōibus viri. ita dicit Bal. in l. j.

Quare feia raro donat viro

Lex regni.

femina dolo

z fi. C. de dona. ante nup. idem econtra dici potest in viro respectu vxoris vt presumaī deceptus fraude z psuasiōnibꝰ vxoris. qñ vt dicit Seneca i v. tragedia. Instruitur omnis fraude feminea dolus. iuxta illud adam sampsonē z salomonē mulier decepit. ꝛc. ¶ Ista autē donatio vel dotaliciū seu sponsalicia largitas facta inē sponsos: bene valet z tenet vt. l. iter eos. z. l. cuz hic status. §. si quis spōsam. ff. isto ti. cum multis alijs de q̄bus supra. z lege regni. fo. generosorū li. iij. ti. j. l. ij. vbi videas antiquā consuetudinē huius donationis. Idem fo. ll. li. iij. ti. xxij. l. iij. v. z si āte ¶ Et quidem si fiat ex mera liberalitate donantis: hoc expresso ꝙ nullo casu ad donantem reuertaī: tunc donatio ista nullo casu reuocatur siue i terueniat osculum siue nō: siue steterit per recipientē siue per casum. vt l. j. in prin. ff. ō dona. z in. l. si mater. C. de dona. ante nup. que sic debet intelligi scōm salice. in. l. cū vetez. C. eo. ti. quem refert z sequiī ange. ō arecio. in. §. est z aliud. pe. co. insti. ō dona. ¶ Si aūt donatio est simpliciter facta nihil alio dicto: olim presumebatur facta ex mera liberalitate. vt. l. ij. C. de dona. ante nup. l. si filio z. l. si tibi. eo. ti. neqz vllo casu revocabatur vt ibi. hodie vero presumiī fieri ob cāz futuri mīimonij. vt. d. l. cum veterum. z ibi glo. z ī. d. l. j. ī fi. ff. de donatio. z inj. parti. ti. ꝛj. l. iij. ¶ Quod intellige non solū de donatis per sponsos: sed etiam per eoruz parentes z consanguineos seu alios ꝓ ipsis sponsis. Nam etiam in taliter donatis per eos inest ꝓditio matrimonij vt voluit glo. Ey. z alij. in d. l. cum veteruz. sic ampliantes illā. ¶ Unde si matrimoniū non sequaī sine culpa tñ donātis: quia per eam nō stetit quo minus contraheretur: totum quod donauit recuperat per

Lex regni.

Ampliatio.

Quādo nō ē sequutū mīimoniū.

condictionem sine causa: vel retinet si adhuc nō tradiderat. Secꝰ si culpa ipsius donatoris: nam tūc perdit quod donauit z si aliquid recepit: restituit. vt in iuribus proxime allegatis. Sed si steterit per vtrūqz: z si mul in eadem volūtate cōcurrāt: vt puta dicit sponsa non placet contrahere tecum: dicit sponsus tu es ducta bono cōsilio quia si placeret tibi: nō placeret mihi tecū contrahere: tunc locus est repetitioni z vterqz repetit quod donauit. ar. l. si diuersa. C. de transac. vt magis inspiciatur qō nocet donatario ꝙ quod prodest. vt ff. de ꝓdi. z demōstra. l. cū ita datur ij. rñi. Ita tenent Jaco. de are. Ey. Salice. z alij in dicta. l. cum veterū. Secus tamē ē scōm eos si non concurrunt in eadem voluntate: sed successiue quia modo stetit per vnum: postea per alium. Nam tunc vltima mora nocet. ar. l. illud. ff. de periculo z como. rei ven. z. ff. so. ma. l. mora. ō hoc tamen vltimo dubitat Salice. quia non videtur ꝙ primus possit moram purgare. cum executio videatur statim facta a lege que ꝓcessit donatori reuendicationem vt dicta. l. cum veteruz. Et hoc credit verius angelus de arecio in dicto. §. est z aliud fi. co. ar. l. si is. qui. ōlega. ij. z eoruī que notant Bar. ange. z Jo. de imo. in. l. si insulaz. ff. de verb. ob. ¶ Predicta tamē intellige cū distinctione osculi de qua infra subijciam. vt est glo. in. d. l. j. §. fi. ff. de dona. z tenet angelus in dicto. §. est z aliud in fi. quāuis contrarium teneat Ey. in. d. l. cum veterum. in. iij. q.

¶ Si aūt per casum matrimonium non fuerit contractū: vt puta p mortem alterius sponsi vel vtriusqz vel propter consanguinitatē seu affinitatem: vel alias. siquidez sponsus fecit dictam donationē: z non interuenit osculum: tota donatio revocaī: z res

Quando stetit per casum ꝙ non fuit secutum matrimoniuz.

Universidad de Deusto
Biblioteca

donate redeunt ad sponsuz: vl' ei⁹ he/redes. Si aūt osculū iteruenit: resol/uitur donatio pro parte dimidia tā/tum. i. medietas rerū donatarum re/manet cuz spōsa vel heredibus suis. alia vero medietas redit ad spon/sum vel ad suos heredes vt. d. l. si a/spōso. C. de dona. āte nup. z. iij. pti. ti. vj. l. iij. z fozo juzgo. li. iij. ti. j. l. iiij. que incipit si algun esposo. z fozo le/gum. li. iij. ti. ij. l. v. aliter tamen olim erat dispositum per. l. regni fozo ge/nerosoz. li. v. ti. j. l. iij. que icipit /esta es fazaña. Et intellige hoc etiam si sponsa aliquid donauerit sponso: nā totum illud debet sibi restitui. z ius/per habebit medietatē rerum sibi do/natarum a sponso sioosculum interue/nit aliaſ totū restituet vt voluit C. y. in dicta. l. si a spōso in fi. quo ad ea. n. que sponsa donat sponso: siue inter/uenerit osculum siue non: totum reuo/catur z redit ad ipsam donantez vel eius heredes vt. d. l. si a sponso. Ra/tio diuersitatis inter vnum casum z alium potest esse quia sponsa vtroqz casu. s. quando ipsa donat vel recipit donationem: dicitur dare osculū spō/so non recipere: z p consequens gra/uatur z verecūdia afficitur seu rubo/re: quia quodāmodo dedit gagium desiderati āplexus. sponsus vero ipo osculo redditur alacrioz seu letabun/dus. ideo vtroqz casu fit iterptatio pro mulierevt tradit in dictis iurib⁹.

¶ Siquidez matrimo/nū per verba de pñti fuerit secutū: tūc donatio ista āte nupcias seu spō/salicia largitas cōfirmatur. quia cuz ob hanc cām. s. vt matrimoniū con/trahatur: facta fuerit vt in superiori/bus dictum est: secuta causa: dona/tio est perfecta. vt. d. l. cum veteruz. cum pluribus aliis illius tituli. z. ff. z C. de conditione ob cām. Non tñ in/telligas q perficitur ista donatio ex spōsalibus de pñti postea secutis: ita vt res sic donate statim efficiantur p/prie donatarij. Nam si sponsa cui fa/cta fuit donatio: decesserit post quaz contracta fuerunt sponsalia per ver/ba de pñti: ante tñ quā fuisset carna/liter cognita: res sibi donate redeūt ad virum ita sentit glo. no. in. l. si libe/ris. C. de dona. āte nup. in prin. Si. glo. insti. de dona. §. est z aliud in. v. exequantur. Quod tamen ego intel/ligerē cum distinctione osculi de qua supra. ad veraz ergo confirmationē z oīmodā validitatē dicte donatiōis oportet q matrimoniū fuerit secu/tū z carnali copula cōsumatū. nā tūc quāuis fuerit solutū: res mulieri do/nate remanēt ipsius mulieris vel he/redum suoruz. vt. l. pe. in fi. isto ti. ff. z traditur in predictis iuribus z fir/mat Jo. de imo. in. l. pe. §. seruis. pe. co. ver. si aūt. ff. so. ma. Idem dispo/nit lex regni. fo. ll. li. iij. ti. ij. l. iiij. que dicit q si sponsus (intellige de futu/ro) carnaliter cognouit spōsam: spō/sa lucratur omma que sponsus ei do/nauit in sponsaliciā largitatez siue p/pter nupcias z etiaz arras sibi dataſ Et similiter spōsus debet habere q̄c quid sponsa sibi donauit. Itaqz q̄uſ/alter eoruz moriatur z sic mr̄imoni/um fuerit solutum: non tenetur alte/ri restituere qđ recepit. Aduerte q licet illa lex loquatur in sponsis ō fu/turo z sic cōiter intelligatur per oēs: tamen ex quo interuenit copula car/nalis: nam sponsalia de futuro transe/unt in matrimoniū de pñti. vt. c. is q̄ de sponsali. cum concor. etiā si spōsa/lia essent contracta cuz conditione. nam per copulam a conditione rece/ditur z transeunt in matrimoniū vt est textus cum glo. z ibi no. abb. in vl/ti. no. in. c. de illis. de condi. apo. z ī. c. per tuas. eo. ti. z ibi no. abb. ī. iij. no. etiam si sponsi essent minoris etatis abiles tñ ad copulam. qz eodem mo/

Lex regni.

Sponsa do/nat oscu/lum spon/so nō re/cipit

Quando se/curuz est ma/trimonium.

Lex regni

Sponsalia ō futuro p co/pulā carnalē

do sponsalia inter eos tracta p verba de futuro per copulam carnalem transeunt in matrimonium de pñti z perficiūtur z cōsumātur vt est bon⁹ textus. z ibi no. abb. in. c. a nobis. su/pra de despōsa. ipu. z per eūdē in. c. continebaſ. eo. ti. ij. colū. in prin. C. Copula ergo carnalis in ꝟ casu facit spō/salia de futuro transire in matrimo/niū de pñti. z per cōsequens facit va/lere irrevocabiliter donationē inter/sponsos factaz vt res sic donate effi/ciantur ꝓprie donatarij. Idem foz/san dicendū esset si sponsus sponsam traduceret ad domū suam etiaz sine copula per ea que dicentur infra co/ver. sed q̄uis. ¶ Vestes er/go z alia ornamenta que spōsus trā/misit sponse: sequto postea matrimo/nio per verba de pñti z carnali copu/la cōsumato efficiuntur ꝓprie ipsius vxoris z suoz heredum. Nec possūt repeti a marito vel suis heredib⁹. vt d. l. cum te. vsqz ad. l. cum veterum. z. l. si a sponso. C. de dona. ante nup. ita tenet z firmat ri. malu. in. d. l. cū te. secūdū q̄ eum refert bal. ibiz ī au/ten. ex testamento. vj. co. ver. xij. C. de colla. tenet etiam petrus de vbal/dis. in. l. pe. §. seruis ff. solu. ma. pro ut eum refert aler. in. l. j. §. neqz ca/strense. ff. de colla. bono. in apostl.

¶ Et ex hoc dicunt q̄ si ante q̄ spōsa vadat ad domū spōsi: eo tēpore quo nupcie debent celebrari: sponsus va/dat ad domum sponse z eam subar/rat: dando ei duos vel tres annulos vel etiam in facie ecclesie cuz debent benedici: tenet donatio: z sponsa de/bet habere proprios istos annulos. hoc idem tenet alber. de rosat. in. d. l. cum te. dicens q̄ illa lex tollit dubi/um de quo sepe fuit iterrogat⁹. vtrū annulusz alia iocalia data vxori ī do/mo sua: debeant esse sua soluto mr̄i/monio. quia dicendū est secūdū eum q̄ sic per illam legem. z facit ad hoc

Vestes z ornamēta da te spōse effici antur sue.

De annulis.

ter. ī. l. si donate res. §. j. ff. isto titu: vbi lra dicit. Si sponsus alienū ānu/lum muneri misit: z post nupcias p eo suum dedit: quidā z nerua putāt: fieri cum mulieris. qz tunc factā do/nationē cōfirmare videtur: non no/uam inchoare. q̄ sniam veram eē cō/cepi. Istud idem de ānulis approbat lodo. ro. consilio. 146. j. co. ver. secū/da aūt dubitatio. incipit ī christi tc. ista questio. mouetur ad hoc qz do/natio facta per sponsum sponse eoz/que necessaria sunt ad contrahendū matrimoniū: valida est. vt. l. si quis pro vxore. ver. de contrahendo mr̄i/monio. z ver. nostris onerib⁹. ff. isto ti. Sed est ita q̄ isti ānuli necessarij sunt pro mr̄imonio contrahendo. vt patet de cōsuetudine hodierna lz nō de iure cōi. vt no. in. c. illud supra de presump. z in. c. femine. xxx. q. v. igit/ donatio eoruz valet.

¶ Hec tamen intellige sane quando constat q̄ sponsus vo/luit simpliciter donare: vel quando nuncius habuit mandatum vel com/missionem vt donaret. nam tūc be/ne valet donatio. z res donate effici/untur sponse cui donate fuerūt: z nō repetūtur ab ea. vt in iuribus supra allegatis signāter in l. mater. C. de dona. āte nup. z tenet bal. in. d. autē. ex testamento. vj. co. ver. duodecimū capīm. C. de colla. ad idem bon⁹ tex. in. l. cum mihi status. §. j. ff. isto tit. qui sic debet intelligi secūdū bar. in d. l. pe. §. seruis. ff. so. ma. ¶ Secus tamen esset quando constaret de in/tentione sponsi: q̄ voluit dare res so/lum ad vsum. Naz finito vsu p mor/tem vxoris vel alias soluto matrimo/nio: remanent viri: z ad ipm vel eius heredes debent redire. vt. l. mortis sue causa. in fi. ff. isto ti. z. l. incōmo/dato. §. sicut. ff. cōmo. z traditur ī. l. extimate. ff. so. ma. Et isti duo casus

Limitatio

valent dare ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt plani ꝛ sine aliqua dubitatione

An spōsus p̄ sumaꝫ donaꝫ vl cōmodaꝫ.

¶ Sz quid si sumus in dubio: qꝛ nō p̄t ꝓstare vtꝝ spōsus vl marit⁹ voluerūt donare: an solū ad vsum concedere: ꝛ iste est articul⁹ q̄ tidianus ꝛ satis dubitabilis: in quo videbimus tam de donatione vel cō fessione facta a sponso sponse: quam a marito vxori. quia quantū ad p̄sumendū vtrū fiant animo donādi vel non: ad partes iudicātur. licet quo ad alia magna sit differentia: vt apparebit infra dicendū. Doctores in hoc articulo fuerunt varij ꝛ cōtrarij. q̄ꝝ opiniones referre non curo: quia videri poterūt per bar. ꝛ alios in. d.l. pe. §. seruis. ff. so. ma. per salice. in. l. sicut. C. isto tit. Et colligendo dicta doctoꝝ multis ī locis sparsa: omisso eorum ordine: sic puto dicēdū. ¶ In primis quidem attendenda ꝛ seruanda est cōsuetudo loci: vt expresse volunt bar. in. l. si vt certo. §. interdum. ff. cōmodati. ꝛ Salice. in. d. l. sicut in fi. C. isto ti. Unde si consuetudo legitime p̄scripta/habet q̄ taliter concessa vel missa inter sponsos vel conuiges videantur donata: illa sequenda est. qꝛ consuetudo est optima legum interpres vt. l. si de interp̄tatione. ff. de legibus. ꝛ. c. cum dilectus. supra de consuetudine. illa ergo p̄sumitur sponsus vel maritus velle donare: que donari consueuerunt scōm morem ciuitatis. vt. l. j. §. officiū. ff. ō tutelis. ꝛ ratio distra. quē textum ad hoc multum cōmendat bal. in. c. iuravit. circa finez. supra de proba. ¶ Et ex hoc dicebat idem bal. in. l. ij. post principium. C. de iure do. q̄ iocalia que mittuntur a consanguineis viri vxori vel econtra: donari p̄sumunt̄ rōne cōsuetudinis. ar. ff. de admi. tu. l. cum plures. §. cuz tutor. ubi solēnia munera. vbi est tex. no. ꝛ facit tex. in l. filiusfa. ff. ō dona. secūdū eū. ¶ Cō

1. regula. Consuetudo seruanda est.

suetudo enī attenditur in cōtractib⁹ vt. l. q̄ si nolit. §. qꝛ assiduā. ff. ō edili. edicto. ꝛ. l. ex empto. C. locati. vnde ī dubio semper intelligit̄ quis contra here secūdū cōsuetudinem regionis. secūdū bar. in. l. ex ea parte. in pri. ff de verb. ob. ꝛ in. l. semper. ff. de reg. iu. ¶ Ad quod possunt adduci multa: que cumulat andreas sicul⁹. in. c. q̄ translationē. de offi. leg. ꝛ felli. i. c. cum. m. de consti. inj. co. cum sequentibus: vbi multa dicunt de consuetis appom in dispositiōibus: vt intelligātur licet non exprimātur: que videas per te. ¶ Facit quod volunt bar. ī. l. nemo. ff. de duo. reis. ꝛ quod no. in. l. si prius. §. si recte. ff. de aqua. plu. vbi dicitur: q̄ cōtractus semper videt̄ factus secūdū conditionē persone ꝛ loci consuetudinē. Idē Bal. in. l. sicut. C. de actio. emp. ꝛ in. l. incendiū. C. si certum peta. Inno. in. c. oli. ī pri. infra de verbo. sign. sequitur abb. in c. certificari. in pri. de sepulturis. felli. vbi supra. ¶ Cessante aūt consuetudine dicebat no. Bar. in. l. si vt certo. §. interdū. ff. ꝓmoda. tenementi hunc casum q̄ stagialia ꝛ burse ꝛ corone quas vir mittit vxori: quando ducit eam: non videntur in dubio donate: sed potius cōmodate vt magis ornate ad virum accedat. ꝛ ꝓpter ꝺ non confundantur more: nec debent apud vxorem remanere. hoc dictum refert ꝛ sequitur andreas siculus in rubrica. supra de cōmodato. ij. co. in fi. Idem tenet Bal. in. d. l. pe. §. seruis. fi. co. ver. de ornamentis. ff. soluma. dicens q̄ de perlis ꝛ ornamentis ꝛ argento: quod mittit sponsus sponse: nō est dubium quin viri remaneāt pleno iure. p̄sumunt̄ enim soluz ad ornatum accōmodari seu ꝓcedi: non aūt cedi seu transferri per tex. in. d. l. si vt certo. §. interdum. hoc idem placuit angelo de pusio in. d. §. fermi per illum tex. intelligendo q̄ illi ser

2. regula. Ea q̄ dat spōsus spōse non p̄sumūtur donata.

ui erant dotales quos tenet vir alere sicut vxorē: vestimenta tamē q̄ vir ipsis seruis tradidit: non videtur donasse: imo sibi restituenda sunt mozua vxoze. ¶ Hoc etiam tenet Bal. ī d. l. cum te. C. de dona. ante nup. dicens q̄ nō est donatio inter ꝯiuges: nisi expresse agatur q̄ sit donatio. vñ nec morte viri cōfirmaꝫ talis donatio. ¶ Quando enim aliquid tradit spōse vt magis ornate accedat ad virū: illud nō intelligit̄ donari: sed cōmodari. qꝛ in traditis gratia tradēt̄. nō p̄sumit̄ donatio vt. d. l. si vt certo. §. interdū. Idem dicit in vestib⁹ pretiosis ꝛ in margaritis ꝛ gēmis/ꝛ aliis ornamentis. vnde si vir habeat fratres: cum quibus habeat bona indiuisa: quia erant socij oīum bonoꝝ: post mortem mulieris ista sunt oīuz fratrum. vt notaꝫ per bar. in. l. j. §. nec castrense. ff. de colla. bo. secūduz bal. vbi supra. pro quo vltimo (q̄uis ipse non alleget) mihi videtur tex⁹ in. l. si socius pro filia in ver. cetex. ff. pro socio: vbi dicitur q̄ si pater dedit dotem filie de cōibus bonis sui ꝛ sociozz: si filia moriatur durāte societate: tunc tenetur pater illā dotē cōicare cum socijs. ¶ Ad idē facit tex. optimus non solitus allegari ī. l. mozis sue causa. §. res in dotē ī fi. ff. isto ti. vbi lfa dicit. res in dotem extimatas consentiente viro mulier in vsu habuit: deteriores si res fiāt vsu: dā ni cōpensatio non admittitur: easdē res non possit mulier quasi sibi donatas defendere ex illis verbis quibus donationes ei a viro legate sunt: cuz huiusmodi spēs: nec donari: nec auferri videnꝫ. dicit ibi fulgo. q̄ finis illius textus facit vehemens argumētum suo iudicio (quem tamen docto res non allegant) ad illud quod queritur de vestibus quas marit⁹ ī vsuz mulieris constante matrimonio cōcesserit: vt soluto mr̄imonio ad vxo

rem non pertineant cum non intelligātur donate. ¶ Hñ facit ad predicta textus no. in. l. sed si vir ex lana. ff isto titu. vbi si vir ex lana sua vestimentū fecit sue vxori: illud vestimentū remanet ipsius viri etiam si cura vxoris sit factum. ¶ Et inde est q̄ maritus p̄t legare vxori ornamēta: que compauit ad eius vsum: vel vestes seu alia simulia que sibi tradidit: ꝛ valet tale legatum etiā si nōie vxoris essent cōpata. vt. l. ß legatum. cū l. sequen. ꝛ. l. vxori. §. vxori. ꝛ. l. q̄ vxori. de lega. iij. ꝛ. l. ornamētoꝝ. ꝛ. l. quí vxori. ff. de an. ꝛ ar. lega. Quinmo in hoc legato venūt vestes prioris vxoris. vt. l. si quid eaꝝ. de lega. iij. ergo ille vestes ꝛ ornamenta remanserūt mariti. nam si essent vxoris non valeret legatum: qꝛ legatū rei propꝛie nō valet. vt. l. cetera. ō lega. j. ꝛ. l. propꝛias. C. de lega. Adeo q̄ etiaz estimatio rei propꝛie nō debetur. vt instit. ō legatis. §. sed si rē. qui tex. est no. de quo quidem legato nō detrahit̄ falcidia vt est casus vnic⁹. in. l. si vsufructus. §. si dos legata. ff. ad. l. falcidi. secūdū bal. in. d. c. iurauit. de proba. quod tenemenꝫ. ¶ Ratio predictoꝝ pōt esse quia cum in hac concessione q̄ facit vir sponse vel vxori possit sumi hec coniectura q̄ cōcedit ad solum vsuz vt magis ornata accedat ad virum: vel mcedat quādo est cuz viro. vt no. in. d. l. si vt certo. §. interdum. ff. cōmo. Merito nō ē p̄sumēdum q̄ aīo donandi cōcesserit: quia in dubio nunquā p̄sumitur donatio vt in. l. cum de indebito. ff. de proba. l. si cum aurum. ff. de solutio. ꝛ. c. sup hoc. supra. ō renūcia. ꝛ. c. qꝛ nō est vi simile. supra de p̄sump. ¶ Mdarie quia hodie ex generali ꝓsuetudine q̄ viget in his regnis ista ornamenta solent mitti sponsis ꝛ concedi vxoribꝰ: itaqz verecundia esset sponso vt marito illa non mittere vel concedere:

Legatuz rei propꝛie.

Rō p̄dictoꝝ

Cōsuetudo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

qz violaret consuetudinez z per consequens esset redarguēdus apud bonos z graues. morem enī sequendus dicit lex. C. de testa. l. testata. z. viij. di. que cōtra morem. quod aūt quis facit ob pudorē verecundie: dicit facere necessario. vt. l. pecunie. ff. de alimētis z ciba. lega. nec fieri posse creditur id quod lederet verecundiam nostram vel offenderet bonos mores vt. l. filius. ff. de cōdi. instī. Si ḡ ista missio vel concessio localiū vl' ornamentoz fit ex quadam necessitate moz: ergo non est presumenda donatio. quia in necessitatibus nemo liberalis existit. ar. in. l. relegatū. ff. ō adimēdis lega. z. l. donari. ff. de regulis iuris. Et ita ex quo potest sumi conjectura necessitans ad ista mittenda vel tradenda: non est presumendū q̄ sint donata. Nec tenuerunt oldra. z C y. in. d. l. pe. §. seruis. ff. so. ma. z sequitur dñi de rota in decisiōibus q̄s collegit bernardus de bisgneto isto ti. decisiōe. prima q̄ incipit petr⁹. z sequitur ācha. cōsi. 181. incipit ī christi ꝛc. in primo dubio. ¶ Bene facit ad hoc quod in simili voluit Bar. in. l. j. C. de iure emphi. z enim sequūtur anto. z abb. ī. c. potuit. supra de loca. vbi dicūt q̄ si emphiteota cadit a iure emphiteotico ex non solutiōe pensiōis: si postea dñis simpliciter recipiat pensionez pro tempore preterito: non per hoc videtur approbare emphiteotam quominus possit illum expellere. Sed potius videtur capere pecuniam sibi debitam. ar. l. colonus ff. loca. Item quia cum ista receptio pecunie possit habere duplicē intellectum. s. vt fiat animo renūciandi iuri expellendi emphiteotam. Itē q̄ non fiat isto animo renunciandi sed recipiendi sibi debitum: debet intelligi q̄ non fiat animo renunciandi. quia in dubio non presumit renūciatio iuris vt. d. l. cum de indebito cum alijs de quibus supra. de quo articulo latissime vltra alios vide per Jaso. in. d. l. j. C. de iure emphi. lv. co. ¶ Facit ī simili quod voluit Bar. in. l. frater a fratre. ff. de cōdi. idebi. circa prin. prime glo. magne in. j. q. vbi videtur tenere q̄ si mutuo alicui pecuniā nomine tuo: nō videor tibi illaz donare quod dictum refert z sequitur pau. de castro. in. l. certi cōdictio. §. si nūmos. ff. si certuz petatur. z bartholomeus de belenzinis. in. c. si cautio. v. xij. supra de fide instru. in apostillis. ¶ Idem dicas si ego solui creditori tuo p̄ te: naz non videor tibi donare vt voluit Bal. in. l. j. in fi. C. ad vel leia. reprobata glo. ibi que cōtrariuz volut. Unde sic videtur dicenduz in casu nostro vt nō sit presumēdū maritum vel sponsum velle donare spō se vel vxori res sibi transmissas vl' cōcessas: sz potius ad vsū accōmodare

Mutuū

Solutio

¶ Intellige hoc non solum quando sponsus vel maritus seu eius nuncius vtitur verbis non aptis ad transferendū dñium vt est verbum concedo quod ex proprio significato non inducit translationem domini vt volut glo. no. in. l. fi. ff. ō dona. pro qua est textus optim⁹ quē notauit ibi andreas siculus in. c. pastoralis supra ō dona. z bñ facit text. in. c. fi. supra de precarijs. z glo. j. in. c vno. supra de cōmo. quāuis gl. iūcta textu in. l. vxori. §. fi. z ibi Bar. ff. de legatis. iij. dicat q̄ verbum concedo idem importat quod dono. sed hoc ē largo sumpto vocabulo. de quo vide as iura z docto. de quibus per alexādrum. in. l. si postante. in prin. in. xviij. co. ff. so. ma. per felli. ī. c. cum venerabilis. in prin. supra de excep. z Jason. in. l. j. ij. no. ff. de consti. prin. z in. l. si donatione. j. co. C. de collati. Sz etiam si vtatur verbis aptis de sui natura ad translationem domini, verbi

Ampliatio

Concedo nō est ꝑbū translatiuū dñij

Pro emphiteota.

gratia sponsus vel maritus dicit spō se vel vxori dono tibi vel trado ista res. vel nuncius dixit: spōsus vel maritus donat vel tradit tibi ista. Naz etiam per hec verba non erit inducta donatio. p̄prietatis sed subintelligitur ad vsum tantum. Ista est mirabilis decisio bar. in. d. l. j. §. nec cāstrēse. vj. co. v. z iō. ff. de colla. bono. cū q̄ trāseūt cōiter docto. signāt bal. in auc. ex testō. vij. co. v. duodecimū capl'm. C. de colla. z Jo. de imo. ī. d. l. pe. §. seruis. pe. co. ff. so. ma. q̄ illō ꝑbū donare seu donat impropriat se cundū subiectaz materiā. vt. l. si vno āno. §. si ꝑbo donatiōis. ff. loca. z bñ facit ter. in. l. in lege. eo. ti. z in. l. dāni ifecti. in prin. ff. de dā. ifec. z in. l. si stipulat⁹. ff. ō vsur. vbi ꝑba impropriātur scōz subiectā materiā. ¶ Ex ꝑdicebat no. bal. ī rubrica. C. ō iure emphi. ī fi. q̄ siue ī ꝓtractu siue ī iudicio ponat nomē vni⁹ ꝓtract⁹ z effect⁹ alteri⁹: est iudicād⁹ scōz naturā illi⁹ cōtract⁹ cui⁹ effect⁹ posit⁹ ē. z appositū qō nō cōuenit effectui: habet p̄ ñ appositō. Uñ si ꝑdo talē fūdū in vsum seu ad vsū: ista ꝑba ad vsū ponūt demōstratiue nō tatiue nec trāsitiue vñ plena videt facta vēditio. p̄ text. in. l. donatiōes in cōcubinā. §. spēs. ff. ō donatio. ita bal. vbi supra. ¶ Ex q̄ dicebat gl. C y. z bal. ī. l. si pdiū. C. de iure do. q̄ si dico pcedo talib⁹ religiosis tale pdiū ad vsū: venit p̄prietas p d. §. spēs. ¶ Ex'istis etiā dicebat no. bal. in. l. j. in. j. co. C. ō fructi. z litis ex pen. q̄ qñ ex pcessiōe apparet q̄ trāsferr plenū ius vel ius vtile in aliq̄ re ꝑba ad vtēdū z fruēdū ibi posita: nō diminuūt cōcessionē. p. d. §. spēs. m. si tēpus adiciat. s. ad vtēdū z fruēdū in vita sua. vt. l. eū. §. si vm. ff. ō transacti. ¶ Ex his etiā dixit idē bal. in. l. si habitatio. §. sed si sic. ff. de vsu z habi. q̄ si alicui cōcedātur possessiones in godimētū seu gaudimētū: trāsmittitur ad heredes. q̄ verbū godimētū est quidā mod⁹ insert⁹ respiciens fauorē legatarij: ideo non restringit legatū. vt ibi p eū ad qō bñ facit ter. in. l. mj. in prin. ff. de alimēt. lega. vbi dicit q̄ qñ fūd⁹ relinq̄t ad alimenta venit p̄prietas z trāsmittit ad heredes. vide ibi bar. ¶ Propterea dicebat no. bal. in. l. fi. C. de vsuris. q̄ si vsurari⁹ dixit debitori. ego dono tibi vsuras: nō iudicabit donatio sz restitutio p̄ce materiā subiectā: q̄uis vsurarius vsus fuerit verbo dono. ¶ Ex ꝑdicit sat⁹ no. idē bal. in. l. q̄ sepīs. x. co. v. z scias. C. vñ liberi. q̄ si princeps p feudo reciperet p̄cium: z postea diceret indulgem⁹ vel simile ꝑbuz: nō ꝓpterea eēt feudū sz ēptio z iō reuocari nō posset nec deberet fidelitas. ar. l. fi. C. de p̄dijs curi. li. x. qō dictū reputat no. lodo. ī singularī. 459. incipit an inder mediolani. z andreas sicul⁹. ī. c. fraternitatē. in. co. sup ō dona. z Jaso. ī. l. j. vij. co. C. de iure emphi. de q̄ etiā p eūdez bal. ī. l. gall⁹. §. q̄d si tñ. ff. de libe. z post. ¶ Ad cui⁹ cōfirmationē facit qō in simili volut abb. in. c. fi. ī prin. supra ō solu. vbi dixit q̄ solues simplicit' alicui pecuniā: p̄sumit' potius pecuniā depositū esse: q̄ debitū soluere vel donare. z ita q̄uis ꝑbū solutio, platuz a dño pecunie: p̄supponat ibi obligationez p̄cessisse. vt. l. solutiōis verbū. ff. ō solutio. z. l. solutiōis verbū. ff. de ꝑbo. sign. nihilominus tamē in fauorem istius concedentis pecuniam impropriatius illud verbum solutio vt trahatur ad mutuum vel depositum. ¶ Summo: magis hoc casu presumitur depositum q̄ mutuum. quia expedientī⁹ est creditori habere actionem bone fidei scilicet depositi que est magis priuilegiata. vt. l. fina. C. depositi: q̄ actionem stricti iuris: scz certi cōditionē ex mutuo. ita no. bal. in. l. incendiū in finalibus ꝑbis. C. si

Ad alimēta.

Donatō vsu rarū.

Indulgent⁹.

Solutio.

Depositū.

Ad vsum.

Concessio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Possessio.

certū pe. reputās ꝫ valde no. ō q̄ memi
nit pau. de castro. i. d. l. cū q̄d. i fi.
ff. si cer. pe. ¶ Qd idē facit qō volunt
bal. in. c. quato. i fi. de iudicij. quē re
fert ꝛ seq̄t ibi andreas sicul⁹. viij. co.
in fi. vbi dixerat q̄ iuspatronat⁹ nō pos
sidet: sz q̄si possidet. vt. l. seru⁹. §. ico
poralesff. ō acq. re. do. vñ si testꝫ dice
ret q̄ vidit talē possidere ius patro
nat⁹: exponeret. i. quasi possidere. vt
l. sz ꝛ si possessori. §. fin si rex. ff. de iu
reiu. vbi est rex. no. bñ facit rex. scōm
abb. ibi in. c. fi. supra de rest. spo. vbi
respectu iurū incorporaliū q̄ nō pos
sidentꝫ: sz quasi possidet: vt tradit i. c.
q̄relā. de elec. ꝛ. c. cū eccl̄ia sutrina. ō cā
posse. ꝛ ppne. cū aliis silib⁹. pomit tñ
ibi verbū possessio. ¶ Ex q̄ infert ibi
abb. sustinere posse libellū i q̄ incorp⁹
lia dicūt possideri vt ibi p eū. ꝛ rō p⁹
dictoꝝ est q: verba laicoꝝ debēt itel
ligi grosso ꝛ vulgari mō. vt no. Ly. i
l. si cū āte. C. de dona. asi nup. scōm
bal. vbi supra. Ex q̄b⁹ oīb⁹ videt mi
hi dubia decisio bal. in pludijs feudo
rū. xv. co. v. alia diuisio. vbi dicit q̄ si
cōcedo domū ꝛ fūdū in feudū ad vtē
dū ꝛ fruēdū: ppt̄ ista verba feudū fini
tur morte ꝛ ñ trāsit ad heredes. Cu
ius decisionē reprobat marti. laudē. i
c. j. viij. co. ad fi. q̄ feu. dare pos. ꝛ seq̄t
Jaso. in pludijs feudoꝝ. xxxij. co.
¶ Qd idem facit qō volunt Bal. i. c.
quato. supra ō iud. vbi dicit q̄ si epūs
ꝓstituit laicū vicariū i spūalib⁹: ipso
priuat ꝛ intelligit. i. assessorē. de q̄ dicto
facit festū ibi andreas sicul⁹. xiij. co.
ꝛ i rubrica ō iudi. xj. co. in fi. Sic ꝙ fi
et in casu nro ipropriato illi⁹ vbi do
nat. vt trahat ad cōmodatū cū illud
magis expediat spōso vel marito.
¶ Et ꝫ marie qñ ista cōcessio fieret
per spōsū de pñti vel p maritū spōse
de pñti vel vxori iā traducte. Iā cū
tūc phibita sit donatio a iure vt infra
dicet: nō est psumēdū q̄ fiat donatio
cōtra iurꝫ phibitionē. ar. l. merito. ff.
p socio. ꝛ. c. cū dilecti. infra ō accusa.
facit. c. non pōt de pbē. li. vj. in fi. vbi
pbat. scōm dominicum. q̄ si ex vbis
grāy pōt sumi duplex intellectus: q̄z
vn⁹ induceret dispēsationez cōtra ius
ꝛ alⁱ scōm ius: ōz sumi itellect⁹ scōz
ius. ¶ Qd idē facit gl. no. in. l. j. i pri.
C. de his q̄b⁹ vt indi. q̄ vbū vlciscī
platū simplicit: ōz itelligi ō vltiōe iu
ridica: nō aūt de vltiōe ꝓpria manib⁹
seu ꝓpria auctoritate. idez de vbo
vindicare. dixit glo. in. l. vxor. C. qui
accu. nō pos. facit rex. i auc. si vero cō
tigerit in fi. C. de iudi. Et inde ē q̄
si titius minat⁹ ē seū q̄ vltionez seu
vindictā sumet ab eo: itelligit de vlti
one seu vindicta iuridica vl̄ p man⁹
iudicis. vñ quāus postea sei⁹ repiat
mortu⁹: nō p̄sumit q̄ tic⁹ eū occide
rit scōm guil. in. d. l. j. C. de his q̄bus
vt idig. ꝛ ibi ange. ꝛ tradit p do. car
di. in cle. j. de pcura. q. xiij. p bal. in. l.
metū. C. qō met⁹ cā. p abb. i. c. scri
bā i fi. supra ō pēsūp. p modernos. in
tract. maleficio. Jn pte fama publi
ca pcedēte. xx. co. ꝛ lati⁹ p paridez in
suo tracta. de sindicatu. i pte tortura
c. vj. icipit. Jn si q̄s. ¶ Facit no. di
ctū inoc. in. c. dudū ad fi. supra de de
cimis. vbi dicit q̄ cōfirmatio pape q̄
pōt referri ad actū iuridice factū: ꝛ
ad non iuridice factum: an dubio re
fertur solum ad actum iuridice fa
ctum. Qō dictum ō facili nō repit a
libi scōz āto. ibi. ō q̄ meminit bal. i. l.
bonorum. C. q̄ admi. ad bo. po. po ꝛ
felli. i. c. lxiiij. co. supra ō cōsti. Vñ si
videt dicēdū i ꝓposito nro: vbum do
no vl̄ donat ꝓfatū a sponso de pñti:
seu a marito seu ei⁹ nūcio: pt referri
ad ꝯmodatū vt vxori ornatior icedat
vt supra dictū ē. Pōt etiā referri ad
merā donationē: q̄ iter ꝯiuges ꝓhibi
ta ē: ergo i dubio non debet intelligi
donatio facta ꝓtra iuris ꝓhibitionēz
¶ Et istud teneo ꝙuis lodo. ro. ꝓsi
lio. 146. fi. co. qō icipit in xpi. ista qō

Libellus

Utēdū ꝛ fruendum.

Vicarius.

Vñ fit a marito vl̄ spōso de pñti dona tio.

Intellectus duplex.

Ulcisci. s. iuri dice.

Cōfirmatio

Cōtra ludo. ro.

repḧedit dictuz bar. de q̄ supra. imo
q̄ si nūci⁹ spōsi vl̄⁹ fuerit vbo donat
psumat donatio. ꝛ sic debeat iterpta
ri ꝓtra spōsū. ar. l. veteribꝰ. ff. de pa
ct̄s. Sibi enī ōz iputari si ita genera
li sermōe vsus est. vt. l. fi. C. de dotis
pmi. ¶ Preterea dicit ipse. ex q̄ sim
pliciter fuit donatū: nō intelligit illa
clausula quoad vsū. etiā si spōs⁹ hoc
mente ꝯceptū hūerit. vt. l. si repetēdi
C. de cōdi. ob cām. ¶ Itē si i hac do
natiōe spōse facta solū ꝫ tacite subin
telligit: si mīmomū secutū fuerit: ꝛ
p spōsū ñ steterit. vt. d. l. cū vetex. C.
de dona. ante nup. q̄ nō ōz subintelli
gi ꝫ. l. q̄ ad vsū. Si enī impator illaz
voluiss subintelligi expīsiss: quēad
modū ꝛ aliā. vt. l. j. §. fin aūt. C. ō ca
duc̄ tollē. ꝛ. c. ad audiētiā. supra ō de
ci. hec lodo. in. d. p⁰. Qd que sat̄ pa
tet respōsum ex precedētibus.

Quādo dās erat nobilis.

¶ Limitabis tamen predicta vt ꝓcedāt nisi spōsus vl̄ ma
rit⁹ vestes/tocalia/ ꝛ alia ornamēta
trāsmittēs sponse vel vxori: esset vir
magne potētie ꝛ nobilitatis. Mā rō/
ne sue potētie ꝛ nobilitat⁹ p̄sumit vel
le ꝺonare ea que transmisit. ita dicit
no. Bal. in. c. iuramt. circa finez. sup
de ꝓba. ꝛ in tractatu ō duob⁹ fratri
bus in fi. ¶ Idē videt ipe sentire i. l.
si patrno affectu. C. de nego. gest̄. di
cēs q̄ si vitric⁹ facies expēsas puni
gno erat nobilis. i. miles ꝛ diues: faci
li⁹ p̄sumit donare q̄ ignobil. ¶ Idē
est de mēte bal. in. l. j. i fi. C. ad velle
ia. vbi dixit q̄ si mulier q̄ ꝓ alio solut
erat nobil ꝛ idignitate: rōne sue no
bilitat⁹ ꝛ dignitat⁹: p̄sumit donare.
¶ Nouet Bal. vtrobiq; argume
to. l. filiꝰ fa. ff. de dona. vbi dicit q̄z
alias regularit filiꝰ fa. nō posset do
nar: rōne tñ dignitat⁹ ꝛ nobilitat⁹ do
nare pōt. ¶ Potuisset ad ꝫ allegare
textū optimū in ꝓposito in. l. pe. C.
isto ti. vbi lfa dicit donatiōes q̄s di
uus impator in pissimā reginā suaz
ꝓiugē: vel illa in seremissimū marituz
ꝓtulerit: illico valeat sancim⁹ ꝛ plenis
simā habere firmitatem.

¶ Istud autez non est ex alio nisi rōne nobilitat⁹ ꝛ dignitat⁹
Propriuz enī est nobilit eorum qui
sūt in dignitate ꝓstituti liberalitates
exercere ꝛ donatiōes facere. vt i. c. j.
supra de dona. ꝛ in. c. grandi. de sup.
negli. prela. lib. vj. ꝛ in. c. iam nūc. xx
viij. q. j. largitas enī facit hoies famo
sos ꝛ claros vt inq̄t tullⁱ⁰ in. li. j. ō of
fi. c. xv. ꝛ lib. ij. c. vj. facit eos beatos.
Mā in donatore dicit q̄d ā britudo.
Unꝰ xp̄s dicit beat⁹ est dare ꝙ reci
pere. vt i c. cū marthe. supra de cele.
ms. ꝛ in. c. p̄dicator. xxj. q. j. ꝛ ꝓ glo. i
rubrica. ff. cōmo. nobiles. n. i suis do
mis solēt multa ꝛ magna ꝓcedere re
putātes se parua ꝛ modica cōcessisse
vt volunt glo. no. in. l. sz ꝛ si possessori
§. j. ver. modica. ff. ō iudi. q̄ loq̄t ō re
gina matilda dicēte aliq̄tuluz tre
illi eccl̄ie dono: q̄ tñ donabat. xxx. mi
lia iugera tre. ¶ Silez liberalitatē
legit fecisse alexāder: q̄ cuidam pau
peri elemosinā petēti ciuitatē dedit.
ꝛ cū ille diceret q̄ tal elemosina sibi
nō ꝓueniret: respōdit. nō curo q̄d te
accipere ꝺceat: sz q̄d me dare ꝓgruat
putauit enī alexāder pecunia ꝛ mune
rib⁹ attrahere corda subditoꝝ. put
ait tullⁱ⁰ recitās dictū philippi ad a
lexādrū q̄d epl̄a: vbi ꝑclare alexan
drū filiū philipp⁰ accusat: q̄ largitio
ne beniuolētiā ꝓsequat. q̄ ꝛ malus
inq̄t vl̄ rō in istā vanā spez iducit: vt
eos fideles tibi fore putes quos pe
cunia corrupisses: an id agis vt ma
cedones nō tā regē suū: q̄ ministruz
ꝛ debitorē putāt: q̄q; sordidū ē re
gi. melius corruptelā: q̄ largitionem
dixit eē. fit enī ꝺterior q̄ accipit atq;
ad idē semp expectādū paratior. hec
ille filio. Hoc viciū q̄si hereditariuz

Nobiles liberales sunt.

De regina matilda.

de alexādro.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fuit alexādro. nā au⁹ei⁹ philipp⁹ma
ioꝛi ex pte mercatoꝛ gratie: magis q̄ victoꝛ fuit. vt dicit valeri⁹. li. vij. c. ij. ꝛ latius ꝓsequit frater ioānes valeñ. in sua sūma. j. pte. di. iij. c. xvij. Et se/neca in li. ij. de beneficijs. c. xvj. dicit hec alexandri vox regia videt ꝛ ani/mosa: sz stultissima. eo q̄ nō ꝓsidera uit q̄d/cui/quāto/ꝛ quare largiat.

De ātigono

¶ Ibi etiā reprehēdit antigonū de ni mia cupiditate qꝛ cuidā petēti talen tū argenti: respōdit plus petijsse q̄ il lū decebat. ille iterū petijt denarium solū. cui respōdit antigon⁹: nō decet regē tā modicā rē dare. ꝛ ita p cauil/latione op⁹ liberalitatis euasit: de q̄ meminit glo. in. c. ꝛ si qōnes. infra de simo. ¶ Sil'em liberalitatē fecit glo/riose memorie dñs alfōsus duodeci/m⁹ hispaniaꝝ rex: q̄ cuidā ſgine ꝓstā tinopolitane ad se venēti petentiqz vt ꝓ redimēdo rege marito suo quē captū a turchis dicebat: tertiā ptem precij sibi daret (alias enim duas ro manus pontifex ꝛ rex frācoꝝ sibi cō cesserāt) rſidit grates romano pōti fici ꝛ frācoꝝ ſgi reddas: ꝛ q̄ tibi ꝓces serūt restituas: qm̄ ego totū q̄ indi/ges tibi tradā. dedit qz sibi q̄ntā q̄ntales argēti exēplo illi⁹ regis de q̄ habet mathei. xviij. c. q̄ seruo suo de/cē milia talētoꝝ debēti offerētiqz se oia redditurū: totū debitū ei dimisit vñ rex nobil' pl⁹ dimisit q̄ debitoꝛ pe tierit scōz abuleñ. ibi. m'ra alia libe/ralitat' exēpla potuisse adduci ſignā ter ea q̄ valeri⁹ ffert i. iij. li. c. fi. q̄b⁹ liberalitas ī nobilib⁹ ꝓbat. ea tñ bre uitat' cā obmitto. ¶ Et si solū ipi no biles solēt ꝛ ōbēt liberalitates exerce re ꝛ donatiōes facer: vez etiā eoꝝ co adiutoꝛes seu curatoꝛes. vt no. Inn. ꝛ ibi etiā glo. ī vbo liberā. in. d. c. grā di. de sup. negli. pre. li. vj. ō q̄ dicto me mimit m'tū cōmēdādo andreas sicu/lus in. d. c. j. supra de dona. ꝓ q̄ ipse al legat textū satis singularē ꝛ mēti te/

De ſge per matheū no/minato

Ampliatio. Curatoꝛes nobilium de bēt liberali/tates facere.

nēdū in. l. cū plures. §. cū tutoꝛ. ff. de admin. tu. vbi lfa dicit in primis tu/toꝛ mercedes p̄ceptoꝝ non q̄s mini/mas potuerit: sz ꝓ facultate p̄timo/nij; ꝓ dignitate natalīū ꝓstituet alimē ta seruis libert' sz; nō nūq̄ etiā exte ris si hoc pupillo expediet p̄stabit: so lēnia munera parētib⁹ cognatis mit tet. de quo etiā p eūdē andreaz sicu lū in. c. m'si spālis. xxxj. co. supra de of fi. lega. ꝛ in. c. cū sit generale. ij. co. su pra de fo. ꝓpe. ¶ Qui hoc mirabiliť limitat q̄d ea q̄ cōit ꝓsueuit rex vel nobilis donare: nō aūt ad ea q̄ rarī/sime largit⁹ est. ar. tex. in. l. vl' vnuer soꝝ. ff. de pignoraticia actiōe. ꝛ in. l. q̄ semisses. ff. de vsur'. ꝛ in. l. fistulas. §. frumēta. ff. de ꝓtrahēda emptiōe/vt ibi lati⁹ p eū. ¶ Exq̄ ifert q̄ si papa ꝓsueuit ꝛfeudare res eccleſiarū in a liq̄ ꝓuincia: legat⁹ de latere ī illa pui/cia sibi decreta poterit infeudare ita vt ꝓsueuit papalis maiestas. ꝛ ita dz itelligi q̄ voluit ibi bal. ꝛ bar. in. l. ꝓ hibere. §. plane. ff. q̄ vi aut clam.

Limitatio De his q̄ cō sueuit nobili donare.

¶ Ad cui⁹ ꝓfirmationē (q̄uis ipse non dicat) facit illud notabile dictū archi. ī. c. reatina eccleſia. lxvij. di. vbi dicit q̄ si cōsuetudo est q̄ mortuo p/lato ōnūcieť ei⁹ mors principi: ꝛ req/rať ei⁹ ꝓsens⁹ vt canonici eligāt ep̄m vl' platū: si rex est extra regnū: sufficit ꝑ denūciare viceregi ipi⁹ regi. q̄d di ctū refert ꝛ seq̄ť paul⁹ de liazaris in repetitiōe. c. nobis. supra ꝑ iure pa. ꝛ bal. ī. c. cū venerabil'. sup̄ ꝑ ꝓsuetudie ꝛ andreas sicul⁹ in. c. p. ꝛ. g. supra de offi. dele. iij. co. ꝛ ī. c. q̄d trāslationē. xvij. co. supra de offi. le. dixi supra in p ludijs. ¶ Ad ꝓpositū cū istas libera litates ꝛ donatiōes possint ꝛ soleant facere ipsi nobiles ꝛ eoꝝ coadiutoꝛes vl' tutoꝛes: merito de ipis p̄sumēdū est ī dubio q̄ aio donādi ꝓcedāt spō sis vel vxoꝛib⁹ suis q̄ trāsmiserūt vel ꝓcesserūt eis. ar. a cōiter accidētibus q̄d validū est ī iure vt ī. l. neq; nata/

les. C. de ꝓba. ꝛ ī. c. j. supra de clericis nō residētib⁹. ¶ De q̄ vltra p̄dicta ego allego gl. valde sing. in spē ℣ dicē tē de qua ꝑ tūc non fuit memoꝛ dñs Bal. i. l. vxoꝛi. de lega. iij. q̄ dicit q̄ si marit⁹ ē nobil' ꝛ diues: p̄sumit dona re ea q̄ vxoꝛi ꝓcessit quā gl. notāt ibi bar. ꝛ alij ꝛ bal. in. l. ij. post principiū. C. de iure do. ꝛ in. c. j. ad fi. q̄ feuduz dare p̄sit. li. feudoꝝ. ¶ Bñ facit ad ℣ tex. satis no. secūdū abb. in. iij. no. in c. ꝛ si qōnes ifra de simo. vbi ad p̄su/mēdū q̄ donū sit gratuitū p̄derat q̄litas donāt⁹. Ita vir nobil'/potēs: ꝛ diues magi ꝓsumit donare q̄ ignobil' ꝛ paup. Inde ē q̄ rustic⁹ nō ꝓsumit p̄stare opas grat⁹: nō pōt petere p̄ciū eaꝝ. vt. ff. ꝑ socio. l. si duob⁹. §. si i co eūda. nobilis tñ ꝓsumit grat⁹ facere: vñ nō pōt petere p̄ciū solicitudinis ꝛ laboris q̄ has opas nō ꝓsueuit nobi lis locare: iō nō ſferūť ad pecuniariā extimationē. vt. ff. de p̄script⁹ ℣bis. l. naturaľ. §. j. ita dicit bal. in. c. grauis ij. co. supra de resti. spo. ¶ Nobil' enī reputat se q̄dāmō debitoꝛē ꝛ obliga tū ad liberalitates ꝛ donatiōes faciē das vt ꝓbať ī. d. c. j. sup̄ de dona. vbi lfa dicit hāc sibi q̄dāmō legē nobili/tas iponit vt debere se existimet: q̄ spōte tribuit. ꝛ nisi ī suis bñficijs cre uerit: nihil se prestitisse putet. Et ita obligatio ad antidota non cadit in/ter nobiles. q̄ vt dicebā nobil' semp se debitoꝛē ꝛ obligatū reputat. quaz obligationē donādo credit exsolueť vt tradit lodo. singulari. 768. incipit nob litas iducit p̄sūptionē donatiōis ꝛc. merito q̄ ꝑsumēdū ē q̄ nobil' vo/luit donaŕ spōse ea q̄ sibi trāsmisit vl' ꝓcessit cū donatō ptieat ad nobilita tē vt supra dixi. ¶ In his. n. q̄ ad no/bilitatē ptinēt semp ꝓ nobilib⁹ p̄sumť vt volunt gl. singularis. ī. c. illō. rl. dist. bon⁹ ter. ꝛ ibi no. albe. ī. l. ij. §. q̄ oia ℣. ātiq̄ stirpe. C. ō veteri iuŕ enu. ꝛ in. l. si furiosi. ī. ℣. debēt itereē nob.

Pro nobili/bus p̄sumť

liores. C. de nup. ꝛ ibi no. bal. ¶ Ad idē facit tex. in. l. tā de mēti. C. ō epi. au. ꝛ i. l. j. C. de hoꝛre. pu. li. x. vbi dī q̄ ī custodiēdis magnis reb⁹: adhibe ri dz custos nobil' prudēs ꝛ fideľ. Idē tz bal. in. l. ex diui. circa fi. C. locati. ¶ Vñ dicebat Jo. de pla. ī. d. l. j. p il/lū rectū q̄ in electiōe officiaľ ꝓsideranda ē nobilitas. Idē dicit archi. in. c. hec scripsim⁹. ī fi. xxx. di. Jo. an. ꝛ alij in. c. venerabil'. sup̄ de ꝑbē. ē bona gl. ī rubrica. C. quē admo. ciui. mu. ind. li. x. in autē. de defenso. ciui. §. iterū. ℣. nobiliorib⁹. coll. iij. ¶ Et ppē ℣ di rit āge. ibi post principiū. q̄ officia pu blica sūt dāda nobilib⁹ potius q̄ ple beis. ꝑ q̄ est rex. quē ipse nō allegat. ī l. honoꝛes. in prin. §. si is q̄. ff. de decu ri. vbi decurionū honoꝛib⁹ plebei fū/gi. phibēť. ¶ Ad idē tex. in autē. de ō fenso. ciui. in prin. §. j. ℣. ciuitatū ha/bitatoꝛes. col. iij. vbi. ꝓbať q̄ regimi na ciuitatū debēt eē penes nobiles q̄ ciuitatē inhabitāt. ꝛ ibi arguit ange. ꝓtra statuta florēcie excludētia nobi les a regimine ꝛ includētia plebeios ¶ Ad idē tex. ī. l. ad subeūda. C. eo. ꝛ in autē. vt oēs obediāt iudi. ꝓuin. circa prin. coll. v. ¶ Ad idē tex. ī auc. de defenso. ciui. §. j. coll. iij. vbi ꝓbať q̄ regimē ciuitat' dz eē apud nobiles nō apud mechanicos. ꝛ dicit ibi āge. eē ꝓtra statutū florēcie q̄. phibēť no biles assumi ad regimen ciuitat'. q̄ etiam firmat andreas siculus. consi/lio. 45. inſi. incipit. Scripsit preclaꝛe. in secunda parte. Dari ḡ debent officia publica nobilib⁹: marie ſfatis q̄b⁹ ꝛ nō alijs reipu. gubernatio com mittēda ē. vt ꝓbat tex. ꝛ ibi no. āge. de are. in ꝓhe. instit. in fīnalib⁹ verbis ad q̄s adducere potuisse. c. de m'ra. supra de ꝑbē. vbi nobiles ꝛ ſfati equi parātur in dispēsatiōib⁹ fiendis. Ad idē gl. i. l. societatez. ff. ꝓ socio. q̄ no. ibi Salic. vñ policratus. li. iij. dicit ī hec vba. Romanos imperatoꝛes ꝛ du/

Custodia

Electio offi cialis.

Pro ſfatis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ces dū eoꝝ respu. viguit: nō memini fuisse illiteratos. ꝛ nescio qūo contigit ex quo in principib⁹ virtus lr̄a ꝛ armate milicie ifirmata est man⁹: ꝛ ipius principat⁹ est q̄si pcisa radix. Inde boeci⁹ i primo li. de psolatiōe. beatā appellat rēpu. cui princeps sapiēs dñat. ¶ Rō pdictoꝝ est qz vt paulo ante dicebā p nobilib⁹ psumēdū est. vt pz ex supradictis. ꝛ est bon⁹ tex. in l. pupill⁹. §. sed si p interpositā psonā ff. de aucto. tuto. vbi dicit q̄ si tutor nobilis palā p interpositā psonaz eo auctorante rē pupilli emat: nō presumit fraus facta. Sec⁹ si alius tutor ignobilis: nā tūc psumit facta fraus

Pro tutore nobili.

Contractus

¶ Contractus eni semp psumit factus in dubio secūdū conditionē psonarū vt dicit Bar. i. l. nemo. ff. de duo. re. ꝛ no. in. l. si prius. §. recte. ff. de aqua plu. ar. ¶ Et ex his iferr̄ q̄ pl⁹ creditur nobili q̄ plebeyo vt est tex. ꝛ ibi B no. glo. in. v. plebei⁹ in. l. iij. in pan. ff. de testi. Nā vt ibi dicit testes nobiliores pferūtur plebeis. Idē tz bar. i. l. j. xij. co. v. ex B seqtur. C. de digni ta. li. xij. ꝛ no. in. c. sup eo. supra de testi. per specu. de testi. §. j. circa prin. ibi q̄rto fallit. imo dicebat Bal. i. d. l. iij. q̄ plus credit vni nobili q̄ decē rusticis. ¶ Ex his etiā infert q̄ statē statuto q̄ q̄s debeat poni in carcere p delicto: si aliq̄s nobil⁹ venit carcerā d⁹: satisfactū erit statuto: si assignet sibi āplus loc⁹ puta palaciū ptātis vl̄ ciuitas tota. ita no. dixit āge. ō pusio in. l. qui in carcerē. ff. quod met⁹ cā. quē refert ꝛ seq̄t Jasō. i. l. admonēdi ff. de iureiu. lxxv. co. in fi. in repeti. ō quo est lex regni. vij. pti. ti. xxix. l. iij. in fi. ¶ Et ide est q̄ miles cui assignatus est curial⁹ custodiēd⁹ q̄dā nobil⁹ de mādato iudicis quē curialit⁹ tenebat ꝛ custodiebat credēs eū itegre opiniōs ꝛ fidei, put nobiles eē psueruīt: ꝛ put cōit estimabat: q̄ nobil⁹ postea fugā arripuit: nō tenebit mi-

Testis nobil⁹

Carcer nobilis.

Lex regni

custodia nobilis carcerati.

les q̄si male custodierit. ita no. dixit idē āge. l. si a bonefidei. ff. rei vēdica. p illū tex. q̄ dicit. si a bonefidei possessore fugit seru⁹: req̄rēdū est an talis fuerit vt custodiri debuerit. Nā si i tegre opiniōis erat vt non debuerit custodiri: absoluēd⁹ ē possessor. Usi sic dicebat āge. de nobili q̄ nō debuit custodiri vt plebe⁹. ꝛ refert sic accidisse incōtingētia facti. qō dictū tene mēti. Ferr̄ ꝛ seq̄t ādreas sicul⁹. i. c. vn. iij. co. supra de pmodato. ꝛ in. c. accedēs. ij. co. supra. vt lite nō pteste. ꝛ plilio. 62. icipit. Illud i mediū. iij. co. prima pte. ꝛ fracisc⁹ de curte i repet. l. admonēdi. ff. ō iureiu. char. 17 i fi. ꝛ ibi Jason. lxxv. co. i fi. in repeti. ꝛ in auc. iubem⁹. fi. co. C. de iudicijs.

¶ Idē dicas in custode carceris. qui aliū substituit vt firmat paris de puteo. in tractatu sindicat⁹. i. v. carcer. c. 13 dicat. ¶ Credere eni viro nobili si est culpa. vt volunt glo. sing. in. l. ticio fund⁹. ff. de pdi. ꝛ demōst. q̄ ad B mt tū pmēdat bal. in. l. indicia. pe. co. C de rei vendi. ꝛ ange. in. l. ij. ff. de eo p quē fac. erit. ¶ Ex his etiā inferri pt ad illud q̄ notāter tradit Jo. an. in addi. ad spec. ti. de loca. vbi dicit q̄ si alicui militi data est custodia alicuius castri, p certa mercede: ꝛ iste miles cōmisit custodiā hui⁹ castri alicui nobili: de mde illud castrū ab hostib⁹ captū fuit: nō tenebit miles dño castri qz ex q̄ pfidit de nobili ꝛ ei credidit: nō fuit i culpa. vt supra dictū est. Ita in pringētia facti fuit decisū vt refert Jo. an. vbi supra in quo dubio psulu it oldra. p°. 94. ꝛ vide lod. p°. 394. incipiēti. oportētis ꝛc. vt res clarior.

¶ Et p ista dicebat āge. i. d. l. si a bōe fidei q̄ si tutor vl̄ curator ēposuit pecūias minor⁹ apud cāpsorē: ad cui⁹ fidē cōit currebat: pditis pecuniis p fugā vl̄ cassationē dicti cāpsoris: nō tenebit tutor ar. illi⁹ tex. optie facit l. pignus. C. de pigno. actio. ꝛ ibi no.

Custos carceris

Credere nobili nō ē culpa

Pro castellanus.

No. p tutor

ange. ꝛ ē casus. in. l. si res pupillaris. ff. de admi. tu. secūdum euz, quod tene mēti: quia quotidianū. sine culpa est eniz tutor si confidit de eo ō quo cōiter in casibus similibus confidebatur. de quo vide infra super tex. i. vj. no. viij. co. vbi multa addo. ¶ Intelige tamen predicta nisi ille nobilis alia vice fuisset carceratus ꝛ fugisset: quia tunc diligentius foret carcerandus ꝛ custodiendus. vt est glo. bal. ꝛ lodo. i. l. cornelia. ff. ad sillama. gl. i. l. j. ¶ Ō seruus fugi. ꝛ in. l. si vt certo §. interdum. ff. cōmodati. scōm franciscum de curte. in. d l. admonendi. xvij. charta in fi. de quo latius p modernos in tractatu maleficioꝝ. i pte fama publica. lij. co. ver. iij. notādū. ꝛ in parte pro quibus antonius fide iussit. ij. co. ¶ Ex his oībus satis apparet q̄ pro nobilibus presumendū est in his que tangunt nobilitatem ꝛ per consequens non est mirandum si in casu dubio presumamus q̄ sponsus vel maritus nobilis mittēs vel cōcedens aliquid sponse vel vxori: hoc faciat aīo donandi. vt dicebat Bal. in dicto. c. iuraut. maxime si cum nobilitate cōcurrant diuitie. vt dicebat glo. singularis. in dicta. l. vxori. de legatis. ij. de qua supra facta est mentio. ¶ Quīmo sole diuitie videntur sufficere ad causandaz ista presūptionē. vt est glo. menti tenenda in. l. sed si ego. in fi. ff. ad velleia. q̄ multū cōmēdat Bal. in. l. j. in fi. C. eo. ¶ Ad de q̄ licut rōne nobilitatis spōsi vel maritj presumit animo donādi i his q̄ cōcessit vel misit spōse vel vxori: sic etiam rōne nobilitatis spōse vl̄ vxoris Uñ si spōsus vel maritus ignobil⁹ vl̄ plebe⁹ dixit vxorē nobilē: ꝛ cōfessus est se recepisse dotem ab ea: seu alia iocalia vel munera sibi misit vel tradidit: in dubio presumendū ē q̄ aīo donandi hoc fecerit rōne nobilitatis ipsius spōse vel vxoris vt statiz subiu-

Limitatio De carcerato semel fugiente.

Conclusio.

De diuite

De donatario nobili.

ciā. ¶ Quis aūt dicat nobilis: vide doctores i. c. venerabil⁹. supra de pbē. ꝛ in. c. j. de dona. ꝛ in. c. grādi de supplē. negli. pla. li. vj. marie p coletū i sua repeti. Bar. ꝛ alios in. l. j. C. de digni. li. xij. fe li. in. c. sup eo. el. ij. sup de testi. ꝛ andreā siculū. i. c. accedēs. ij. co. supra vt lite si pte. qui allegat tex. in. l. nobiliores. C. de cōmer. ꝛ mercato. Et videas etiā latissime ꝛ melio⁹ q̄ p aliū per bartholomeū cepolā i suo tractatu ō re militari. vbi q̄ plures opiniones recitat. vide etiam. l. regni. ij. pti. ti. xj. l. ij.

Quis dicat nobilis:

Lex regni

¶ Cessante autem nobilitate in altero cōiugū: siq̄dē spōsa fecit aliquā donationē spōso: vt vxor marito: deinde spōsus vel marit⁹ aliq̄s vestes iocalia/seu ornamēta misit vel pcessit spōse vel vxori: psumit facta cā remuneratiōis: ꝛ p pōs inducit donatio. ar. tex. in. l. si vo nō remunerādi. §. idē opinian⁹. ff. mādati. q̄ q̄dē donatio cū sit reciproca valida ē. vt. l. qō ār. §. si vir ꝛ vxor. ff. isto ti. ita tz lod. ro. i. d. 9°. 46. fi. co. icipit in xpi ꝛc. ista qō. ¶ Et hic ē q̄ si plebei⁹ vl̄ senex duxit vxorē nobilē vel iuuenē ꝛ pfessus ē se recepisse dotez ab ea/vl̄ aliqua iocalia seu munera sibi misit: in dubio psumēdū est q̄ aīo donādi B fecit. qz mulier nobil⁹ vel iuuenis ppt̄ suā nobilitatē nubēdo plebeio seu ignobili vel seni: videt ei mun⁹ facere: nō pfessio maritj vl̄ pcessio rerū in dubio dz psumi facta aīo donādi vel remunerādi. ar. d. §. idē papinian⁹. ita no. sentit Bar. i. l. si volun tate. C. ō dotj. pmi. tenet expsse bal. i. l. j. C. de dona. ātē nup. qō seq̄t alexāder i. l. si divortio i finalib⁹ vbis. ff. de vb. obli. ꝛ bartholome⁹ soci. i. l. j. xv. co. ff. so. ma. i. v. sz pleriqz moderniores. ꝛ anto. cors: in repetitōe. d. c. grādi. ō sup. neg. pte. li. vj. vj. charta ij. colum. in fi. ꝛ Bal. nouell⁹ in tra

qñ senex ducit vxorē iuuenez: vl̄ plebeus nobilē

Universidad de Deusto
Biblioteca

ctatu ō dote. x. parte in principio. vj. co. quē rogo videas. franciscus curcius consilio. 54. iij. co. incipit super duobus. quāuis Li. Bal. z lodo. ro. teneāt ꝓrarīū in. d. l. si diuorcio per rōnes non multū vigentes quas referre non curo.

Quando dona sūt vilia z quotidiana

¶ Predicta tamen sūt intelligenda: qñ vestes iocalia z alia ornamenta sponse vel vxori concessa seu transmissa erant preciosa festiua lia z magni valoris. Nam in istis in dubio non cadit presūptio donationis: sed magis videnť cōmodata ad vsum vt sponsa vel vxor ornatior incedat. vt. d. l. mortis sue causa in prī. ff. isto ti. cum aliis iuribus ō quibus supra: que sic debent intelligi. Secº tamē cēt de vestibus z aliis iocalibº vel ornamētis vilibus. Nam illa pīsumūtur donata: z statim efficiūť multeris vt sentit glo. singularī cōiter approbata in. l. cum quid. verbo. ꝑ cauto. ff. si certū peta. q̄ dicit ꝙ si dixi alicui tolle pecuniā z pecūia erat i puaꝙtitate: videor illā donasse. ¶ Pro qua glo. allego tex. optimū. in. c. z si qōnes. in. r. de simo. l. cūdū abb. bi in tercio. no. vbi ad presumēdū ꝙ donū sit gratuitum cōsiderať quātitas muneris. Nā de facili non presumiť quis libere cōferre ea que sūt magni precij. parua aūt sic. Idē videtur dicendū in casu nostro ꝙ res parue seu parue quantitatis presumātur donate a sponso vel marito. Hoc expresse in terminis nostris voluit gl. no. q̄m tenet menti z nō solet allegari ad hoc in. l. si filius tui. in glo. ij. in fi. C. isto ti. que dicit ꝙ in hijs q̄ vir concedit vxori emendo suo noīe vel alias: attenditur quantitas precij seu valoris ipsi⁹ rei concesse z diuiciaꝫ concedentis. quasi dicat ꝙ res parvas seu parue quātitatis videtur donare. magnas aūt seu magni valoris nō. quā gl. ad hoc multum cōmendat pau. de cast. i. d. l. cū quid. ff. co. z consilio. 477. j. co. incipit viso casu in scō volumie Pro qua videtur mi optimus tex.. in l. verū negociū. ff. isto ti. z in. l. oīno. z l. pe. ff. de impen. in re. dota. fact. vbi dicit ꝙ si maritus paruas fecit expēsas in re dotali: in dubio videtur illas donare: magnas aūt nō. ¶ Ad idem tex. in. l. si id quod. §. si quas operas ff. isto titu. vbi paruas operas quas serui viri fecerūt vxori: videtur maritus vxori donasse: quia nō ita amare intelligitur ꝓhibitio donationis inter coniuges: tanquā inter infestos. Sed quasi iter cōiūctos maxime affectu: z solā inopiam timentes. vt ibi dicitur. z iō si maritº solvit vectigal vl' aliud tributū pro vxore itinerāte: videť sibi donare. vt. l. si quis ꝑ vxore. ff. isto ti. idem si maritus concessit vxori annuū modicū vt. l. ex ānuo eo. ti. ¶ Bene facit ad hoc tex. z qō ibi notatur in. l. in rebus. §. possunt. ff. cōmodati. z in. l. qō in vxorē. C. ō negō. gestis. ¶ Ex his īfertur. ꝙ si maritus concessit vxori vestes viles seu necessarias ad vsum quotidianū: statim efficiūtur vxoris. z per cōsequēs ea mortua pertinēt ad suos heredes Sed vestes preciose non videnť donate: imo semp remanēt viri: z ad eū vel suos heredes pertinent. ita sentit glo. singularis in. l. si vsufructus. §. dos. in glo. fi. ff. ad. l. falci. q̄ multum cōmendat ibi bar. quē alij sequūtur. ¶ Hoc idem voluit Bar. per illum tex. in. d. l. ex ānuo. ff. isto ti. z ī. l. pe. §. seruus. ij. co. ff. so. ma. dicēs se pluries consuluisse ꝙ vestes quotidiane date vxori sint vxoris: preciose z festiue heredis viri. ¶ Et hanc opinionē sequūtur ibi Bal. ange. pau. de cast. z cōiter oēs. z Bal. in. l. cum te. in fi. C. de dona. ante nup. z Salice. in. l. sicut. C. isto ti. z in. l. ex annuo. z in. l. si mulier. §. si vxor. ff. eo. Jo. de imo.

in. l. si ex re dominij. in fi. ff. de stipu. seruo. raphael. fulgo. in. i. mortis sue causa. §. res in dotem. ff. isto. ti. christophorus. in. §. est z aliud. inīti. ō donatio. ange. cōsilio. 133. incipit quidam noie matheus. ancha. ꝙ°. 181. incipit. Jn xpi tc. Jn predicto dubio. z pau. de castro. ꝙ°. 186. ij. co. v. naz eo casu. z lodo. ꝙ°. 146. in prin. v. ercio casu. īcipit. Jn xpi tc. ista questio z etiā ꝙ°. 254. Incipit i xpi tc. Jn facto ꝓposito. ¶ Et hanc opinionē approbat lex regni. iij. parti. ti. xj. l. xxiij in fi. que dicit ꝙ panni seu vestes date vxori a marito: si sunt preciose / vl' festiuales: ea mortua reitituūť maritо vl' eius heredibº. quotidiane aūt nō. ¶ Idem est dicendū si pater spōsi vel mariti vestes vel ornamēta seu iocalia transmisit vl' concessit nurui. nam habenda est distinctio: ō qua supra. vt vules z quotidianas videatur donare: preciosas aūt nō. Unde preciosa veniunt conferenda talia qualia sunt cum fratribus vel coheredibus ipsius soceri. vt late z singulariter cōcludit Bar. in. l. j. §. nec castrē se. vj. co. v. vlteriuſ quero. ff. de collatio. quē sequitur bal. ī. l. oīmodo. §. imputari. iij. co. v. quid ergo de vestimentis. C. de inoffi. testa. z in. l. filie cuius. vij. co. v. quinto quero. C. familiehercī. z ibi etiā Salice. ī. iij. q. z Bal. in trac. de duobus fratribº in fi. ange. de aretio. in. §. fi. ij. co. vi. quero quid de vestibº. inīti. de societate. z petrus de vbaldis in repet. c. raynūcius. de testa. char. 25. j. co. vi. xix. quero. pau. de castro. ꝙ°. 184. in fi. Jncipit. in xpi. tc. videtur dicēdū z ꝙ°. 427. incipiente. viso casu. in se cūdo volumine: qui pulchre loquiť. z alex. ꝙ°. 31. ij. co. incipit. dñs. bonus tex. ad hoc (quāuis ipsi non allegāt) in. l. si quid earum. in v. in primis. de legatis. iij. vbi dicitur ꝙ si legauī vxori mee que sui nomine vel sui cā com

Lex regni

Ampliatio. De datis a socero.

parata fuerunt: in hoc legato veniūť que socer nurus noie comparauit: ergo non erant vxoris. ¶ Et intelligo de preciosis que in dubio non videntur donata: vt supra dictū est. Secº de vilibus z quotidianis. Nam illa videntur donata. quia natura harū rerū que continuo sunt in vsu ea est: vt vsus trahat ad se ꝓprietatē. vt. l. j. z. ij. ff. de vsufruc. eaꝫ re. q̄ vsu ꝑsu. ꝑ sertum si dos sit magna z fructº dotis mīkū exhuberātes. nā tunc potiº debitum naturale persoluť ꝙ lit mera donatō. ar. l. j. C. ō ipo. lucra. ōscrip. li. x. z. l. pe. ff. so. ma. z. l. id vestimētū. ff. de peculio. secūdū bal. qui hoc dicit in dicto. c. iurauit. pe. co. supra de proba. ¶ Ex predictis cōcluditur ꝙ vestes vel alia ornamenta que sponsus vel maritus ꝓcedit vel mittit sponse vel vxori vel socer nurui: si sunt vilia videtur donare: nō aūt preciosa. z ista est opinio qua vtimur in audientia regali z secūdū eam pluries iudicari vidi. ¶ Quāuis aliqui modern contra eam insurgant dicentes ꝙ cum maritus teneatur alere vxorem vt. l. si cum dotem. §. sin aūt in seniſsimo. ff. so. ma. z. l. ꝙ si nulla. ff. de religiosis z sump. fu. cum similibº: z appellatione victus cōtinēťur vestimēta. vt. l. verbo victus. ff. de vbo. sig. z l. legatis. ff. de alimentis z cibariis legatis. si ergo necesse habet dare vestimenta: non videtur donare. qz in necessitatibus nemo liberalis existit. vt l. rem legatam. ff. de adimēdis legat. hec fuit opinio dñi ī dicta. l. pe. §. seruus. ff. so. ma. quam aliqui moderni sequūtur. z ita cuz hoc casu possit capi hec coiectura necessitatis: que artat maritum ad vxorem alendaz: nō videtur ꝙ possit cadere presumptio donationis. vt. l. cum de indebito. ff. de proba ¶ Maxime qz nemo negabit quin vestes quotidiane que dāntur vxori: dantur vt deseruiāt oneri

Conclusio

ꝓ pte ꝓtra. Primū argumentū

2. argu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

matrimonij nec duz de pfiti: sed etiā in futurum. vnde videntur date vxori vt eis vtatur durante matrimonio z non vltra. finito ergo matrimonio remanebunt penes virum vel eius hēredes. ¶ Ad hoc bonus tex. in dicta l. pe. §. seruis. ff. so. ma. vbi vestes a viro date seruis vxoris. so. ma. restituē de sunt viro talia qualia sunt. ¶ Ad idem optimus tex. l. ex annuo. ff. isto ti. vbi pmittitur marito q possit donare vxori modicum annuū: sed si aliquid ex illo ānuo superest soluto matrimonio illud reuocari potest a marito: z ad eum vel suos hēredes pertinet. Sic ergo i casu nostro vestes viles seu q̄tidiane: quas vxor dedit vxori: ea mortua expectant ad virum vt suum hēredē tales quales sunt. Et p ista alexander in. d. l. sed si vsufructus. §. dos. ff. ad. l. falci. dicit hanc opinionem in puncto iuris fore veriorem. z alij moderni sequūtur eum. ¶ Sed propter ista ab opinione bar. cōit ap probata nō est recedendū. quoniā vt dicebat ipe bar. in dicto. §. seruis. si ista opinio dini z sequatiū vera essz: contineret inquitatē: q̄ scōm eā seq̄retur q vestes que sunt ad vsuz quotidianum: non viderentur donate: z essent hēredis viri. sed vestes festiue viderent donate. q̄ eas maritus spōte sibi dedit. Et sic eēnt mulieris: qō non est dicendū vt apparet ex predictis. ¶ Vel aliter z forte melius pōt dici q vestes quotidianas z necessarias pro tempore quo habet durare matrimoniū: non videtur maritus p prie donare prout dicebat dinus: sz tñ videntur tradite in cām alimentoz̄ ad que tenetur maritus ipsi vxori: vt supra dictum est. Pro tempore autē pro quo matrimoniū posset solui: ex quo expensa est modica q videātur donate. ar. d. l. vtruz. ff. isto ti. cū aliis de quibus supra. ita dicebat no. Jo. dimo. in dicto. §. seruis. inj. co. v. inj. casu. z sequitur lodo. ro. in auc. ex testamento. C. de colla. idez in effectu volunt Salice. in. l. sicut in fi. C. isto ti. dicens q vestes quotidiane z necessarie quas maritus tradit vxori: statim fiunt vxoris pure z libere cuz onere vt eis vtatur constante matrimonio: eo ād soluto cessat illud onus: z remanet datio pura z ideo nō venit restituende. z per istum modum saluatur cōis opinio secūdum eum. ¶ Nec predictis obstat tex. i. d. l. pe. §. seruis. vbi expensa modica vestimentorum non videtur fieri aio donādi. quia illud procedit quādo matrimoniū soluit diuortio. z ideo q̄uis donatio videatur facta: propter diuortiuz vdetur reuocata: vt ibi dicit glo. secus forte si matrimoniū fuisset morte dissolutuz secūdū Jo. de imo. ibi. ¶ Vel aliter secūdū eum illud q cedit in expensis factis seruis: in qbus nō cadit verisimiliter tanta affectio: quanta in vxoris persona. Juxta no. in. l. qō in vxorem. C. de neg. gestis. z in l. j. z ij. ff. isto ti. que quidem affectio seu causa affectionis videt fuisse causa donationis vestium vltra cām alimentoz̄. q̄ sunt socij diuine z humane dom⁹. vt. l. aduersus. C. ō crimi. expila. here. faciūt notata in. l. assiduis. C. qui potio. in pig. habe. ¶ Ista autem causa affectionis nō cessat soluto matrimonio: quāuis cesset causa alimentoz̄. ideo non cessat dispositio ex quo vna ratio remanet. vt. l. liberorum. §. notentur. ff. de hijs qui no. infa. z insti. de nup. §. affinitatis. ¶ Vel pōt dici aliter z forte melius q licet matrimoniuz fuerit solutum morte mariti re ipsa. Juris tamen fictione intelligit durare saltim in primo anno sequēti: q̄ dicitur annus luctus. vt. l. oēz. C. de bonis maternis. cū illo anno nubere nō possit. vt anc. de nup. §. soluta colla. inj. z. l. fi. ff. de repudijs. ita dicit glo. nota. in. l. vni

3. argu.

4. argu.

1. solutio

2. so. ad. 1.

1. so. ad. 3.

2. so. ad. 3.

1. so. ad. 2.

2. so. ad. 2. Matrimoniuz durat p⁹ mortē viri iuris fictione.

ca. §. exactio. super verbo restituēdis ad finem. C. de rei vxo. actio. ¶ Et inde est q infra illum annum luctus vxor dotem petere non pōt: nec ipsi tatur sibi cur dotem nō petijt vt dicto. §. exactio z notatur in. §. fuerat institu. de actio. ¶ Et in domo viri debet stare z ibi operari. vt. l. si prōnus. ff. de operis libertoz̄. z notatur per Cy. in dicto. §. exactio. z p alios ibi z in. d. §. fuerat. ¶ Et ppterea sicut acquisita per vxorē constāte matrimonio videntur acquisita de bōis mariti vt euitetur suspitio turpis q̄stus. vt. l. quintus mucius. ff. isto tit. z. l. etiam. C. eo. Sic z quesita infra annum luctus. cum eadem castitas infra tempora luctus in muliere desideretur per legem: que desiderat cōstāte matrimonio. vt in auc. de rest. z ea que pa. in rubro z in nigro. colla. nij. ita sentit glo. in. d. l. quintus. z firmat ange. consilio. 141. j. co. incipit i dei noie. super primo. de quo infra latius dicetur. ¶ Ad predicta facit lex fgm. fo. ll. li. in. ti. xij. l. ix. que dicit q si maritus aliquid donauit vxori: z postea eo mortuo ipsa luxuriose viuit p dit illud z heredibus mariti applicatur. ¶ Idem est de bōis que ipsa habuit de his que fuerunt acquisita cōstāte matrimonio. vt dictat lex regni li. v. ordinationū. ti. inj. l. uij. ¶ Idez de dote ipsius mulieris. vt volut paul. de castro. in. l. sororem. C. de his qbus vt indig. z p filio. 62. de quo per alex. in. d. l. sororem. vbi est bona glo. ad p positum nostrum. z glo. no. z ibi Salice. in. l fideicōmissū. C. de fideicō. ¶ Ubi Salice. concludit q si maritus vxorem heredem instituit vel aliquid ei legauit z post mortem mariti stupri cōmisit: venit puniranda hereditate vel legato vt indigna lz maritus nō adiecerit clausulā si caste vixerit. quia tenetur seruare castitatē etiam post mortē mariti. quia intelligitur durare in matrimonio. quamuis ergo mortuus sit maritus: quasi remanēs in matrimonio habebit vestes q̄tidianas sibi donatas. ¶ Quinimo tenentur hēredes dare sibi vestes alias nigras seu lugubres. vt no. Bar. z ange. in. l. decreto. C. de his qui nota. infa. Bal. in. l. j. C. de secūdis nup. z i. c. peruenit. de emp. z vēdi. post Jnno. ange. in. l. dos legata. ff. ad. l. falci. ancha. z Jo. de imo. i. l. si ex re domini. §. illud quesitū. ff. de stipula. seruo. vbi est bona glo. ange. de arecio. in. §. fuerat ante. prope fi. institu. de act. que quidem vestes lugubres z viduales tradite vxori ita demum videntur esse vxoris si sunt vilis precij z deputate ad vsum quotidianū. secus si essent festiue z magni valoris. quia tunc potius vident tradite vt seruiāt ad honorē mariti quādiu sit vidua q̄ videantur donate sicut in alijs vestibus dictum est. z ideo si mulier tūc nuberet hēres posset tales vestes p̄ciosas repetere q̄si cesset causa traditionis. nisi cōsuetudo regionis aliter se habeat. ita notenet vitalī. i li. clausulaz. char. 221. j. co. al's in clausula. pe. xv. co. z campetius in tract. de dote. ij. pte. q. 56. ¶ Concludo igitur q vestes z ornamenta vilia z quotidiana censentur donata z statim efficiuntur vxoris. ¶ Et intelligo hoc non solum de vestibus quotidianis pro omni tempore sed etiam de illis que sunt quotidiane pro certo tēpore. vt quia alie estiuales: alie hyemales sez foderate dūmodo non sint nimis excessiue: quia quod excedit restituendum est. vt sētit glo. fi. in dicta. l. vtrum. ff. isto tit. istud est no. dictum solius Salice. i. d. l. sicut in fi. C. isto ti. est bonus tex. in. d. l. ex annuo. eo. ti. ff. ¶ Idem dicit Salice. de annulis vt quotidianus detur vxori alius non. quod dictū alibi non legi. tene illud menti. ¶ Hoc

De acquisitis per vxorē in dotē annū luctus

Ex regni

Ex regni

Vestes lugubres

1. ampliatio.

2. De ānulis

Universidad de Deusto
Biblioteca

3. De lecto qtidiano.

Idem videtur dicendum de lecto qtidiano. quem vxor doctoris vel alterius habebat separatum a marito: vt ille soluto mrimonio ptineat ad vxorem cum alimentor noīe cōtinea tur. vt no. in l. cum hi. §. qui trāsegit ff. de trāsac. quod tamē Bal. i. d. §. seruis. non credit verum. qr nō interuenit vera traditio: sed magis quedā permissio iure familiaritatis secūdū cum ibi fi. co. in prin. hodie tamen in hoc est promissum per legem regni vxor legum. li. iij. ti. vj. l. vj. que dicit ꝙ lectus quotidianus debetur cōiugi viuo: altero mortuo. ¶ Et ꝙ plus est dicebat no. bal. i dicta. l. pe. §. seruis. fi. co. ff. so. ma. ꝙ si vestes erant honorabiles secūdū dignitatem viri & vxoris / & adeo conuenirent vxori / ꝙ sine ipsis cōmode nō posset i publicum comparere: idem esset dicendū de illis ꝙ de vestibus quotidianis: p̄sertim si patiuntur fructus dotis. est enim eadem ratio. quia totū hoc fit ex necessitate. qō est multū no. & qtidianū. & alibi non recolo me legisse. & placet mihi qr veritate inspecta: iste vestes sine quibus vxor in publicum comparere sine dedecore nō pōt: attenta dignitate vel conditiōe persone: non dico in diebus festiuis sed in alijs diebus quotidianis: possunt dici quotidiane. qr vestes sunt dāde secundum dignitatem & qualitatē eius cui cōcedunt. vt est tex. optimus. i. l. sed si quid inedificauerit. §. sufficiēter. ff. de vsufructu. vbi līa dicit. sufficiēter aūt alere & vestire debet vsufructuarius seruos in quibus habet vsufructum secūdū ordinem & dignitatem in mācipor. ¶ Id idem tex. in l. ius alimentor. ff. vbi pupi. educa. de. vbi dicitur ꝙ alimēta & vestes debent dari pupillo scōz qualitatez & dignitatē eius. ¶ Idem dicit tex. in l. cum plures. §. cum tutor. ff. de admi. tu. ¶ Nō enī omnes equales debent vestes vestire. vt. l. j. C. que res ven. non po. & l. fi. C. de rescin. vend. & per totum titulū. C. de vestibus & oloberijs. li. xj. & ideo melius & honorabilius vestietur magister in theologia ꝙ frater simplex: & melius abbas ꝙ monachus: & melius doctor ꝙ scholaris. vt dicit Bal. in. d. l. iz & li ꝙd medific. quē refert & sequitur andreas sicul⁹. in. c. pastoralis. supra de dona. ij. co. est bonus tex. i. c. j. xxj. q. iij. traditur per spe. ti. de aduocato. §. sequitur videre de vestibus. in pri. non ergo similibus vestibus vtentur vxores doctor vel aliorum nobilium: & vxores ignobilium seu rusticorum. Vestes enīz quibus quotidie vtitur vxor doctoris vel nobilis: possunt eē festiue pro alijs. Unde Seneca ait vxori Neronis. Induere delicate chalissima nō ppter se sed ppter honorē imperij. vt refert specu. vbi supra. vnde secūdū predicta satis poterūt dici ꝙ tidiane vestes ille quibus vxor nobilis alicuius doctoris vel alterius nobilis vtitur diebus quotidianis sine quibus non potest cōmode in publicum comparere. ¶ Et illud videtur fuisse de mente Jo. de imo. i. d. §. seruis fi. co. vbi dixit ꝙ arbitrio iudicis relinquitur: que vestes dicantur quotidiane per id quod in simili voluit gl. in auc. p̄terea. verbo locuples. C. vñ vir & vxor. que dicit relinquendū esse arbitrio iudicis. quis dicat locuples vel non per. l. tam de mentis. in prin. C. de epi. au. vbi dos debet dari eius quantitatis quā extimabit iudex in loco: quia habebit respectum ad substantiam debentis prestare & ei⁹ cui est prestanda: ad qualitatē personarum. vt. l. si filie de lega. ij. & l. quero ff. de iure do. cum similibus: & illā gl. in. d. auc. preterea sequūt cōiter oēs doctores ibi. & est bona glo. in. l. vbi adhuc. & ibi dinus. Ly. & alij. C. ō iure do. & glo. in. l. fi. C. quando fis. ve.

Lex regni

Vestes quotidiane.

Que vestes dicant qtidiane relinquitur arbitrio iudicis

locuples ꝙs dicatur

Dos

Pauper ꝙs dicatur?

Pro nobilibus pauprib⁹

Modicum quid dicit?

Multum

prima. que dicunt ꝙ iudex arbitrabit quem pauperem vel diuitē per famā & vulgi opinionē. Idem Bar. & ang. in. l. si vero. §. si pro rei qualitate. ff. qui satisd. cog. Nam vt dicebat Jaco. bu. in. d. auc. p̄terea cōsideranda est qualitas personar: qr nobilis & q̄ nescit operari: non dicitur diues de eo de quo dicetur diues rusticus & artifex. Et inde est ꝙ si vnus est nobil⁹ qui habet alimenta: sed suaz dignitatem conseruare non potest: & habet forte puellas quas maritare non valet: in subsidium vite vel dotium potest episcopus cui relicta est distributio in pauperes: aliquid sibi dare tā quā pauperi. qr licet non sit oīno mēdicans tamen secūdum statum natalīū suoz aliqua sustentatione eget: & ideo inter pauperes cōnumerat. cassus est sing. in. l. si quis ad declinādā. C. de episcopis & cle. secūdū bal. ibi i. iij. co. v. circa tercium. de quo meminit multum cōmendando bartholome⁹ cepola in suo tractatu de re. mi. charta. viij. fi. co. in prin. quod intelige quādo illud quod testator reliquit erat in magna quantitate. secus si in parua. nam tunc non videtur cogitasse testator de tali nobili iz pauper. ita no. dicit ang. in. l. sed & si susceperit. §. libertꝰ. ff. de iudi. ar. illi⁹ tex. quod tene menti. ¶ Benefacit ad p̄dicta glo. no. cōiter approbata in. d. l. sed & si susceperit. §. j. v. modica. ff. de iudi. que dicit ꝙ modicum dicitur respectu personarū & ponit exemplū in regina matilda dicente. aliquātulum terre dono illi ecclesie: que tamē donabat triginta millia iugera terre que ipsa reputabat modicuz & alij reputassent multum: vt voluit gl. in. l. illicitas. §. ne potentiores. v. lumine ff. de offi. presi. que dicit ꝙ tenuis homo porcellū suum sicut oculū custodit. arbitrio ergo iudicis discernetur quando dicatur multū vel modicum

¶ Sicut etiam relinquitur arbitrio iudicis inspecta qualitate personaz que causa dicatur magna vel parua vt est glo. no. in. c. fi. in. v. illustrum. de re iudi. li. vj. ꝙ multū cōmendat. abb. in. c. quintauall'. v. charta. ij. co. supra de iure in. & in. c. fi. i. §. sane eo. ti. & in. c. de appellatiōibus. de appel. de quo per bar. & alios in. l. admonēdi. ff. de iure in. ¶ Facit quod voluit Jnno. in. c. fi. in prin. supra de offi. dele. vbi dicitur ꝙ arbitrio iudicis relinquit quod negocium dicatur arduuz vt videatur electa industria p̄sone. ¶ Facit quod voluit Jo. an. in c. fi. supra de dona. vbi dicit ꝙ statur arbitrio iudicantis quod damnū dicatur graue. Idem voluit bal. in. l. j. in prin. C. si aduersus vendi. pig. vbi dixit ꝙ arbitrio iudicis relinquitur quādo minor dicitur passus magnū damnū vel detrimentū. quod dictuz retulit an. ficulus. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. iij. co. supra de iudi. & in c. propter sterilitatē. vij. co. supra de locato. ¶ Ex quo dicebat post anto. & abb. in. d. §. de adulterijs ꝙ arbitrio iudicis relinquit quod delictuz vel crimen dicatur magnum vel parūm. Idem tenet Bal. in. c. proposuit in prin. supra de appel. sicut etiā que iniuria dicatur atrox. vt traditur. in §. atrox. insti. de iniurijs. ¶ Ex quo etiam dicebat andreas siculus. in. d. c. propter sterilitatē. ꝙ arbitrio iudicis relinquitur quod dicatur magnū incōmoduz prouenies in re conducta. vnde respectu cōductoris qui forte habet magnam & grauem familiā & est diues: etiam si recipiat dimidiā eius quod consueuit: non dicetur pati magnuz incōmodum. licet sec⁹ eēt in paupere. allegat in simili Bar. in auc. minoris. j. co. in fi. C. qui dari tuto. po. vbi dixit ꝙ arbitrio iudicis relinquitur que dicatur quantitas magna vel parua secūdū qualitatē p̄so/

Causa maior vel pua.

Negociū arduum.

Dānū grue.

Delictū magnum.

Iniuria atrox.

Incōmoduz magnū

Quantitas magna

Universidad de Deusto
Biblioteca

narū.vt est gl.no.in auc.vt hi qui obliga.perhi.se habe. res mino. §.sed t si quis.in ver.sed t si quis ꝛc.coll.vj. Idem voluit Bal.i.l.vna.in.co. C: de cōfessis.vbi dixit ꝙ arbitrio iudicis relinquit q̄ dicatur magna quātitas vel parua:vt credatur libris mercatorū pro se vel contra se. qō arbitrabitur scōm qualitatatez personarum.multa alia pene infinita que relinquūtur arbitrio iudicis hic adjicere possez:que tamē breuitatis causa obmittuntur:quia non est ille noster principalis intentus.aliqua cumulauit galuanus in suo tractatu de casibus q̄ arbitrio iudicis relinquūt

Impensa. ¶ Ad idem facit tex.t qō ibi no.i.l. hactenus.ff.de vsufructu.t in.l.in rebus. §.possunt.ff.cōmoda.t in.l.omnino.ff.ō impen.i re. do.facti. vbi relinquitur arbitrio iudicis: que impēsa dicatur magna vel parua inspecta qualitate t dignitate personarum.

Priuilegiuz ¶ Ad idez facit tex.optimus in.l.ex militari.ff. ō testa. militi. vbi ꝓbatur ꝙ priuilegiū concessum alicui persone intelligitur scōm cōditionē t qualitatez psone. Et est casus valde no. scōm bal.ibi.ꝙ priuilegia sunt interp̄tanda scōm cōditionem priuilegiati. t ad hoc quotidie allegatur.t est argumentū scōm eum.ꝙ si concessū est alicui episcopo priuilegiū ꝙ possit celebrare tempore interdicti:intelligit ꝙ possit celebrare etiam in pontificalibus scōm conditionē psone sue. qō dictum refert t sequitur multum cōmendando andreas siculus.in.c.possessiones.ij.co. supra de rebus eccl'ie non alie. ¶ Ad qō bene facit tex. i.l. si quis. §.irritum.ff.de inusti.test.t c.placuit.t.c.sic viue.xvj.q.j.vbi ꝓbatur ꝙ dispositio simpliciter loq̄ns vel gratia concessa persone:intelligitur scōm cōditionez persone sue. Et per hoc dicit andreas siculus vbi supra.ꝙ cum dubitaretur in ciuitate se

Gratia.

Priorat⁹ narū de quodam priorat⁹:an esset secularis an regularis:consuluit ꝙ deberet attēdi qualitas personarū regentium.quia si erant regulares presumptio erat ꝙ priorat⁹ erat regularis.per textum singularem.in.c.cū de beneficio.de prebē.li.vj. ¶ Ex hiis dicebat Salic. in.l.si filius. in prin. C.famulie herci.ꝙ ad cognitionē castrensis peculij consideratur qualitas rei donate t qualitas psone cui ta qua donat. ¶ Hinc etiaz dicebat no.ang.in.l.plenum. §.equitij .ff. de vsu.t habi.ꝙ si legat testator letum mulieri vidue:nō videtur legare cul citraz de serico.quia intelligitur ō leto scōm qualitatem mulieris vidue scōm eum. ¶ Ita ergo dicenduz erit in casu nostro.ꝙ vestes t alia ornamēta dicent quotidiana arbitrio iudicis:qui cōsiderabit qualitatē t dignitatem mariti t vroris. t per cōsequens dicent vestes quotidiane ille sine quibus vror in diebus quotidianis nō pōt cōmode t sine verecūdia in publico comparere. Presertim si hoc patiantur fructus dotis vt dicebat bal.i.d. §.seruis.eo enī casu quo dos est magna t fructus dotis multū exhuberant: melius t honorabilius debet tractari t vestiri vror a viro.ar.eoz que notātur in.l.j. C. de ī po.lucra.descrip.li.x.t in. l. id vestimentuz.ff. de peculio.tetigi in supioribus t dicaz forte latiꝰ super textu. Et p̄ ista me expedio ō ista spōsalicia largitate vel dotalicio siue donatiōe ante nuptias.

Peculiū

Letus.

Vestes quotidiane.

¶ Aduertendū tamen quia licet olim iste donationes q̄ fiebant ante matrimonium appellabāt donationes ante nuptias seu antifernia ab anti quod est cōtra t ferna qō est donatio:quasi donatio contra donationem. quia primo mulier faciebat donationem propter nuptias cō

Donatio ꝓpter nuptias

stituendo dotem viro:postea vir faciebat aliam donationem vxori. Hodie vero qz fiunt iste donatiōes non soluz ante matrimoniū sed etiā post appellātur donationes ꝓpter nuptias:eo ꝙ vtroqz casu fiūt ꝓpter mrimoniū. Ita dicit tex.in.l.si constante t.l.cum multe. C. de dona. aſi nup. t in. §. est t aliud. insti. de dona. t has donationes in hiis regnis scōm morem hispanie appellamus arras. vt dicit lex regni.iij. parti.ti.xj. l.j.

Lex regni. Quis dat donationē ꝓpt nuptias t cui

¶ Que quidem donationes ꝓpter nuptias seu arre dantur a viro vxori seu dari p̄sumūtur in premiū pudicie t virginitatis.vt est tex.melior ꝙ sit in iure.scōm bal.ibi in.l.res vxoꝛ. C.isto ti. Et ꝓpterea multum fauēt iura istis donatiōibꝰ siue arris. quāuis de iure regni etiam mulieri corrupte vel vidue dari vel promitti possunt.vt foro iuzgo.li.iij.ti.j.l.vj.t foro legum.li.iij.ti.ij.l.j. ¶ Et hinc est ꝙ licet alias vasallꝰ non possit donare feudum alicui sine licencia dñi. vt in.c.j. §. donare.in ti. qualiter olim feu.alie.po.li.feu.t in.c.j. de prohibita feudi.alie.per fred̄e.t ī. c.ij.supra de feudis:tamen fauore mulierum t dotis permittitur ꝙ possit vasallus cōstituere donationē ꝓpter nuptias in re feudali vt in.c.j. de inuesti.quā ti. acce.a sempro.t in.c.j.de eo q̄ sibi he rediqz suo.li.feudoꝛum.per que iura ita tenet iaco.de ardico.in sua sūma.ti.quibus modis feu.ām.sub rubricella.mulier habens feudum.quē referunt t sequūtur andreas ō ysernia.t Bal.in.d. §.donare.t ibi etiaz aluarotꝰ.iij.co.v.capiamꝰ. t p̄positꝰ l.ij.co.ad ß bonꝰ tex.t ibi no.ino. t alij ī.c.nuper.infra co.ti.tenent dominum de rota decisione.199.īcipit pater potest dare.ī nouis: que hodie reperitur sub ti.de feudis.j.gl.t doctores in.d.c.ij.supra de feudis.t ibi andreas siculus.pe.co.no.in auc. res q̄

Lex regni. Que res dari p̄nt propt nup?

De feudo.

C.cōia de lega.t ibi Jason. ix.co. v. an aūt res.habetur per gl.t doc .i.c. que in ecclesiarum.supra de consti. t ibi felin.lij.co.ver.in eadē glo. ¶ Et ita sicut mulier feudataria pōt dare suum feudum in dotem sine licencia domini vt in dictis iuribus:ita potest vasalus constituere donationem ꝓpter nuptias in feudo. qz dos t donatio ꝓpter nuptias eq̄parātur.vt ī auc.dos data. C. de dona. ante nup. Ita dicit no.bal.in.d. §.donare.ī.ij. co.ver.sed nūquid filius. quē refert t sequitur ibi albarotus circa fi.v.q̄ro an vasalus.t etiam prepositus in ij.co.in fi.v.quero maritus. ¶ Ratio potest esse quia per huiusmōi constitutionē donationis ꝓpter nuptias vel arrarū:non videtur propriē feudum alienatum:cum dñiuz vtile semper remaneat penes maritum vt infra dicetur.nec ipm feuduz abdicat a se:imo vsufructu vtitur ad sustentationē sui t vroris t familie vt infra subijciam. ¶ Secus tamen esset qñ dñium esset translatum in vroꝛē. qō posset contingere quando feudū eēt datum vroꝛi extimatū ea extimatiōe que facit emptionez iuxta no. in. l.si extimatis.ff.so. ma.t in.l.si inter virum. C. de iure do.nam tunc non p̄mittitur vasalo facere hanc donationem:t si faciat:priuabitur vasalꝰ feudo.ita dicunt albarotus t prepositꝰ in.d. §.donare:t sic declarat t intelligit bal.ibi. Idez dicunt ipsi si fiat pactum inter cōiuges ō lucrāda dote t donatione ꝓpter nuptias. quoniam istud pactum non potest appom in p̄iudicium dñi nisi solum ad vitam vasalli vt est bonus tex.t ibi no. in.c.nuper supra eodē.dic vt ibi per oēs doctoꝛes. ¶ Idem dicendum est p omnia in emphiteosi:nam eodem modo potent vir vroꝛi constituer donationem ꝓpter nuptias vel dare arras in re quā habet in emphiteosiz sine

Limitatio

De emphiteosi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

consensu dñi vt expresse voluerūt specu. z Jo.an.in ti.de locato. §.nunc aliqua. versiculo. 109.per plura fūdamenta z rōnes quas per te videas. Idem tenet Dosti.in sūma.ti. de locato. §.fi.ver.nūquid ergo res emphite. z Jo.an.in.c.potuit.supra ō locato.z ibi Jo.de imo.10. co.ver.tangit etiam hic. Jo.an. tenet albricus. de rosatis. Jo.fabri. z Salic.in.l.fi. C.de iure emphi.z ibi latius Jason. xlvij.co.v.prima igit in ordine. Bal. in.l.volūtas.ij.co. C.ō fideicō.pau. de cast.in.l.vsufructus.ad fi.ff.solu. ma. Jason i.d.auc.res que.xij. co.v. xvij.alexan.5°. 173.incipiēte viso te mate. in scōo volumine. ¶ Sed itel lige dūmodo nō ōtur extimata ea extimatiōe que facit emptionē:nec apponatur pactuz de lucrāda donatione ppter nup.vt supra dixi in feudo scōm pfatos doctores.

¶ Idez dicas tu gene raliter in re subiecta restitutiōi:quia eodem modo in illa poterit vir facere dictam donationē ppter nuptias vel dare arras per ter.ad hoc expressum in.d.auc.res que.z i corpore vñ sumitur. ¶ Et differt iste casus a predictis duobus maxime in vno: quia vt dicebam si res feudalis vel emphiteotica donatur vxori ppter nuptias no debet dari extimata:nec potest super ea adiici pactū de lucrando. imo debet ita donari vt non alteret naturā ipsi⁹ feudi:vel emphiteosis. itaqz soluto matrimonio debet redire ad quem scōm formaz contractus reditura erāt. Sed in casu isto res subiecta restitutiom in dotem data vel in donationē ppter nuptias statim extrahitur de fideicōmisso: z nunquaz est ad fideicōmissariū reuersura:vel ad eum qui ad fideicōmissum est vocatus. C asus est multum singularis in.l.mulier.§.cuz,pponeretur.ff. ad

Res subiecta restitutiōi ppter nuptias donari pōt.

trebelli.vbi dicitur ꝙ debituz dotis vel donationis ppter nuptias censetur non esse in fideicōmisso. ergo ad fideicōmissarium peruenire nō pōt. Ita per illum tex.tenuit no. pau. de cast.solus in.d.auc.res que.in.ij.co. refert z sequitur ibi Jason.xij.co.v. xvj.nihil addens.qđ semper tene me more. Et ex hoc sequitur ꝙ sup istis bonis sic donatis potest adiici pactū de lucrando.z etiam poterūt ista bona dari extimata.

Intellige tamen predicta sane ꝙ possit quis donare propter nuptias:vel in arras concedere vxori vel sponse res subiectas restitutiom quando non haberet alia bona ex quibus potuisset hanc donationez facere.al's secus vt est casus no.in.d. auc.res que.vbi lra dicit.sed si liberi portio legitima non sufficit ad dotis seu propter nuptias vel ante nuptias donationis obligationem:permittit res predictas in ea causa alienare. z sic bona subiecta restitutioni nō ptit donari propter nuptias nisi in subsidium. ¶ Exquo infertur vnuz satis singulare ꝙ si vir habens bona subiecta restitutiom percepit vel percipe potest ex dictis bonis fructus sufficientes ad dictam donationē propter nuptias seu ad dictas arras: ex illis debet facere dictam donationem:nō aūt de bonis vinculatis vel de eoruz proprietate. ter. est de hoc mirabilis in.d.l.mulier.§.cum proponeretur.i fi.v.qō si fructus.quem ad hoc ponderat ibi raphael cūma. circa finē. z alex.ij.co.z lodo.5°.332.in fi. īcipit. quatuor sunt quesita. ¶ Intelligo tñ quādo fructꝰ extant ita ꝙ possint cōuerti in dictam donationem: vel arras.alias secus scōm ange.raphael.z alios in.d.§.cum ,pponeretur. quos refert z sequitur Jason.in.d.auc.res que.pe.colū.in fi.ver.duodecimo.

1. Limitatie

1. Illatio:

z. Illatio Intervenien te fideiussore pro dote restitutiom nō pt dari ppē nuptias.

¶ Ex hoc secundo infertur ꝙ si maritus dedit fideiussorem pro dote cōseruanda z restituenda in casu restituēde dotis:quando talis fideiussor potest intervenire:vt pura cum hoc dictat statutum:prout est florencie: vel aliter vt deo dante dicetur super textum. in secunda ratione dubitandi:hoc casu maritus nec ōbet nec potest facere dictam donationem ō bonis restitutiom subiectis. quia cū ad ista bona venatur in subsidium: ergo per consequens datio fideiussoris facit cessare beneficium.d. auc.res que.vt latius dicet ifra super textu m.§.intellectu.co.ver.ad quod bene facit.maxime quia patrimonium fideiussoris z principalis efficitur vnū vt.l.si plures.§.preterea.ff.ō fideiusso.sicut ergo patrimonium principalis sufficit ad excludendum beneficium dicte auc.eodem modo videt etiam sufficere patrimonium fideiussoris. ¶ Item inuecta z illata in re conducta sūt tacite obligata pro pensione.vt.ff.qui.ca.pig.vel ypo.ta. cōtra l.ij.z instit.de actio.§. itē sernana. Sed tamen hoc facit cessare datio fideiussoris.vt.l.penul.ff.quibus cauſis pig.vel ypo.fol.sic ergo in casu nostro. ¶ Item datio fideiussoris facit cessare beneficium diuisiōis.vt.l.j.§. illud sciendum.ff.de separa. ergo ꝛc. ¶ Facit preterea.l.fi. C. de pactis conuen.in ratione sui.dum dicit.z si quidem in dotali instrumento ypothece,p his nominatim a marito scripte sunt: his mulierem ad cautelam contentaz. Unde sic in casu isto vxor debet esse contenta fideiussore. quia prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.vt.l.z habet.§.cuz quis ff.de preca.z.ff.de vulga.z pupi.l.cuz ex filio.cuz cōco. ¶ Maxime quia prouisio illius auc.res que. est extraordinaria.quod patet quia ordinarie z regulariter bona subiecta restitutioni non possunt alienari vel obligari:quin existente casu restitutionis resoluat alienatio vel obligatio .l. fi. C.cōmuna delegatis. sed in fauorē z priuilegium dotis specialiter statutum fuit contrariū in illa auc.negari non potest quin illa specialis prouisio contra regularem cursum z ordinez sit extraordinaria.quia omne qđ nō est de ordinario cursu:est extra ordinem.debet ergo cessare ex quo prouisum fuit ō fideiussore que prouisio ē ordinaria.ergo cessat extraordinaria.ff.de muno.in cause. z de no. operum.l.in prouinciali. ¶ Sed quāuis iste rationes sint satis subtiles z videantur multum vigere reperio tamen ꝙ contrariuz tenuit lodo.ro. in suis singula.252.incipit.ego habui casum mirabilem.motus ea sola ratione quia facto mulieris non potuit fieri deterior conditio in dote. vt.l. attilicinus .ff. de pactis. do. cum simili. hoc idem tenet Pau.de castro. consilio.13.in fi.incipit. In christi. ꝛc. qz per supra scripturz. motus quia si forte fideiussor lederetur facultatibus: vxor remaneret sine dote. quod esse non debet cum expediat reipubli. dotem mulieribus conseruari.vt. l.j.ff. soluto matrimonio. ¶ Presertiz qz forte fideiussor non fideiussisset nisi sub spe prouisionis.d. aucten. z sub spe cessionis fiende.vt.l.si stipulatus §.j. z quod ibi not.ff.ō fideiusso. hoc etiam latius firmat ipse consilio.130 ij.co.incipit. In christi. circa ea que superius. motus primo per textum in.l. causa. §. puellam. ff. de manumis.vbi dicitur. Si vendidi puellam ancillam ea lege vt post annum manumitteretur :aut etiam aureos emptor daret:non seruata fide: nihilominus ex sententia constitutionis liberam fieri. Et si.quoniā manus iniectio plerūqz auxilij ferendi causa īuenit.itaqz nec pecunia peteretur:

Datio fideiussoris facit cessaſ alia remedia

Pro pte contraria ꝙ tenet iste do.

c

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum emolumentum legis voluntate venditoris sequatur sit. z ita est ibi casus p per promissionez penalem ad rectaz dispositiom non receditur ab ipsa dispositione. z est ille optim⁹ text. ad propositum. Et ita in casu nostro videtur dicendum p per dationez fideiussoris non recedatur a dispositione dicte auc. precipue quia ista fideiussio datur ad maiorē cautelam ipsius mulieris z maiorem securitatem z magis vt adderet: quā vt tolleret: z causa dubitatiōis tollende. ea autē que sunt posita causa tollende dubitationis ius cōmune non ledunt. ff. manda. l. qui mutuam. z. ff. de reg. iuris. l. que dubitationis. ¶ Item ea q̄ posita sunt ad augmentum: non debent operari diminutionē: sicut econtra. ff. de condi. z demon. l. cum tale §. fi. ff. de admen. lega. l. legata inuti liter. vnde abundans cautela istius mulieris in recipiendo fideiussorem ōbet sibi prodesse z nō obesse. vt. ff. de testa. l. testamentum. Ex multis ergo remedijs p̄ sua securitate z cautela mulier is poterit vti quo vult: nec per hoc preiudicatur alijs. vt. ff. pro socio. l. cum duobus. §. idem respondit. ff. de ventre inspi. l. j. §. quid ergo. ver. sed finge. Et hanc partem secut⁹ fuit Jason. i. d. auc. res que. xij. co. ver. xv. ¶ Et placet mihi quia est magis fauorabilis mulierib⁹: que tacite nec expresse possunt sibi facere preiudicium circa dotem vt dictū est supra. z latius dicetur. infra sup ter. in. v. intellectu.

So. ad contria.

¶ Ad contraria potest responderi scōm paulum. in dicto consilio. 130. qui dicit q̄ promissio illius auc. res que licet possit dici facta in subsidium z defectum aliarum promissionū legalium: quod patet q̄ non competit nisi in defectum legitime z trebellianice z etiam fructuuz: tamen non reperitur q̄ fuerit facta in defectum promissionis propie illi⁹ mulieris. nec subest eadem ratio. nā quando sufficit legitima z trebelliani ca: equum est q̄ de illa satis fiat z nō de alio. sed quando non sufficit: non esset equum q̄ satisfieret de bonis fideiussoris z si fideiussor remaneret regressus contra aliquem. vnde positis hijs duobus: minus iniquum est q̄ fideicommissum patiatur hoc dāmnum cum illa bona semel fuerint mariti grauati z patris eius: quaz q̄ patiatur ipse fideiussor hoc damnuz ad quem nil pertinet de negocio z qui intercedendo liberalitate est vsus. vnde non est equum ipsum sua liberalitate periclitari. Item quāuis dicamus promissionem illius auc. fore extraordinariam: potest tamen concurrere cum ordinaria quando competūt ꝓtra diuersas personas vt. l. etiā §. si tutor. vel tu. interue. ¶ Ad iura que dicunt q̄ per promissionem homims tollitur promissio legis: procedunt quando promissio homims z legis fiunt super vno z eodem facto z tendunt in ommibus ad idem. secus quando tendit promissio homims ad aliud q̄ promissio legis. vt dicta. l. causam. §. puellam. hic autem promissio illius auc. tendit ad obligationem realem quo ad bona subiecta restitutioni: z contra fideicommissarium. sed promissio fideiussorum tendit quo ad obligationem personalem z quo ad ipsum fideiussorem vel bona sua: z sic non sunt superflue sicut quando tendunt ad idem. Nam licet fateamur quo ad illum fideicommissarium qui consensit z se z sua obligauit: q̄ tunc cesset promissio illius auc. quia ex quo portio sua est obligata ex obligatione expressa ipsius fidecommissarij: nō est necesse dicere q̄ sit obligata ex tacita z ex dispositiōe dicte auc. quia tendunt ad idem: z esset superflua: quia propter expressuz cessat tacituz nō tamē sic erit in ipso fideiussore vt

apparet ex predictis. ¶ Ad iura supra adducta que volunt q̄ per dationem fideiussoris cessat promissio legalis: dicas q̄ illud procedit in his in quibus recipiens promissionem homims habet liberam facultatem sibi preiudicandi: secus tamē in hijs in quibus recipiens promissionē hanc facultatē non habet. vt est in dote vt supra dixi. z latius dicam sup ter. in. §. intellectu. z ideo non est mirādū si dicam⁹ q̄ per dationē fideiussoris non sit recessum a promissiōe seu remedio dicte auc. tenementi istum articulū sic examinatū: in quo vt plurimū vsus fuit Bis. do. paul: quia multum mihi placuerūt. ¶ Promissio āt dicti auc. partim emanauit in fauorē filioz. quod patet q̄ in extraneis nō habet locuz vt ibi no. partim emanauit in fauorē mulierū que dotē dederūt ne remanēt decepte z perdāt dotes. vt patet in corpore vbi sumtur. in. §. adiecerūt. z partim fauore dotiū z ꝓpter publicā vtilitatē vt matrimōia ꝓtrahant. vt in. §. q̄ ob rez. ¶ Ex quo sequit q̄ licet grauatus restituere velit renūciare expresse, pmissioni illi⁹ auc. non posset iurta nota. per bar. in. l. si quis in cōscribendo. in magna distinctione. ff. de pactis. z per consequēs nec tacite alienando dicta bona. vt. l. qui ad certum. ff. loca. ¶ Ex quo infertur vnum quotidianuz z satis singulaꝛ. q̄ si tempore matrimonij gratuatus restituere bona: habebat alia bona sufficientia ad constituendum propter nuptias donationem vel ad constituendum arras: deinde matrimonio cōtracto: alienauit ea: hoc casu habebit vꝛoz recursum pro restitutione dotis sue in casu restituēde dotis ad bona vinculata. quia alias frustratoria redderetur dispositio dicte auc. que voluit mulieribus prouideꝛ ne suas dotes perderent: si non inspiceretur tempus restitutionis dotis.

Auc. res que emanauit fauoꝛe filiozum mulierū z dotium.

1. Illatio

2.

cum quis agere non possit. vt. l. ij. in prin. ff. soluto matrimonio. z. l. iuris gentiuz. §. quinimo. veri. vtputa. ff. de pactis. Si enim aliud diceremus sequeretur q̄ dolus eius qui est ō restituendo grauatus noceret vtoi: q̄ contemplatione ommiuz bonoꝛū mariti dedit dotē: qō esse non debet. vt l. electio. §. fi. ff. de noua. iuncta his q̄ no. in. l. si stipulatus. §. j. ff. de fideiusso. ¶ Et hinc est q̄ si marit⁹ viuo patre recepisset dotem pro qua vniuersa bona pris veniunt obligāda. iuxta nota. per bar. z alios in. l. ij cum dotē §. transgrediamur. ff. soluto matrimonio. z infra late dicetur. Illaz tūc si mortuo patre filius consumeret bona sua. z etiam duas partes hereditatis: quas pro legitima z trebellianica poterat detrahere de bōis restitutio in subiectis: si postea venit casus dotis restituende: posset mulier capere ō alia dimidia hereditate pro sua dote ratione donationis propter nuptias sibi facte vel promisse excluso fideicōmissario. ex quo omnia bōa patris grauantis filium restituere debent obligari pro dote mulieris. Et ita licet maritus consumendo possit sibi z filijs preiudicaꝛe: vꝛoꝛi tamen preiudicare non potest. ita nota. firmat Pau. de castro. in. d. cōsilio. 13. cū sequen. z plenius in. d. cōsilio. 130. quod itellige sane nisi mulieri possit culpa imputari. dum videret mariti suum bona dilapidare z incipere male vti substantia sua: si non sibi prouidit. iuxta ea que no. in. l. si cōstante. in prin. ff. soluto matrimonio z i. l. vbi adhuc. ff. de iure do. de quo latius dicetur super textum. infra. dicit Jason in dicta auc. res que. in fi.

3.

Jsta tamen intellige q̄ donatio ꝓpter nuptias realiter fuit data vel ꝓcessa. secus si tantū fuit cōfessata: nam tunc non solutur de bo

2. Limitatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis restitutiōi subiectis. vt voluit ange. in. d. auc. de resti. z ea que parit. ī j. z. ij. co. per glo. ibi dum dicit dotez ꝙ acceperit. per quā infert ibi ange. ꝙ si maritus fuit cōfess⁹ habuisse dotem ab ipsa muliere: z mulier fuit cōfessata habuisse donationē ꝓpter nuptias: nō habebit locum. d. auc. quia pro tali dote confessata restituenda: non poterūt alienari res restitutiōi subiecte. ¶ Ad cuius cōfirmationez facit glo. no. in. l. assiduis. ī. v. data. ℒ. qui po. ī pigno. habea. q̄ vult ꝙ priuilegia dotis non habēt locum in dote ꝓfessata. z illā glo. reputat singularē bal. in. c. cōtingit. v. co. supra de dolo z ꝓcu. z in rubrica. ℒ. de primule. do. ij. co. z in. l. cum alicȝs. ij. co. ℒ. de iure delī. Et ista refert z sequitur Jason. in. d. auc. res q̄. pe. co. ver. nono limita. ¶ Relinquit tamen cogitādū an ℬ intelligi debeat scōz ꝙ limitat bal. in dicta. l. assiduis. z diffuse per modernos z p̄sertim per alex. in. l. j. ff. so. ma. de quo latissime vltra omnes per bal. nouellum. in suo tractatu de dote in septima parte in prin. vbi videas ad saturitatem. Et dictum angeli ō quo supra refert z sequitur ipe Bal. nouellus. ī dicto tractatu. charta. 25. ij. co. al's in sexta parte. 13. privilegio. in fine dicens se sic consuluisse apud florentiam dum legebat pisis. ¶ Hoc probatur scōm eum in dicta auc. de resti. z ea que parit. §. hec igitur omnia. z facit glo. in dicta. l. assiduis. z in. l. si quis post hac. ℒ. ō bonis damna. z tex. cuz no. Bar. z bal. in. l. per diuersas. ℒ. mādati. z qō allegatur per bar. in. l. cum quis decedens. §. codicillis. z. §. ticia honestissima femina. de lega. iij. z quod habetur. in. l. fi. ℒ. de sponsa.

¶ Res prohibite alienari dari pōt in dotē z in donatiōnē propt̄ nuptias.

¶ Et ex istis potest inferri ad questionez que quotidie venit in practica. nunquid bona maioricatus possunt dari in dotē vel ī donationē arrarū vt̄ propter nuptias: ¶ Per predicta videt̄ dicendum ꝙ si alia bona non sunt ex quib⁹ possit dos cōstitui: vt̄ donatio ꝓpter nuptias fieri: bene ex rebus maioricat⁹ dari poterit. nam sicut hoc fieri potest ō bonis feudalibus z emphiteoticis z restitutioni subiectis (vt in p̄cedētibus dictū est) sic videt̄ eadem rōne dicendum in bonis maioricatus. z hoc videtur fuisse de mente bar. in. l. filius fami. §. diui. iij. co. ℣. quero vtz. ff. ō lega. j. ℒ. y. bal. in. l. volūtas. ij. co. ℒ. de fideicōmis. z ibi Salic. in finalib⁹ verbis. z ipsemet Salice. in. l. fi. ī fi. ℒ. de rebus alienis nō alie. z pau. de castro. ꝑ°. 13. z sequēti. z ꝑ°. 130. vbi videt̄ cōcludere ꝙ dispositio. d. auc. res. z. l. mulier. §. cum proponeretur procedant in prohibitione facta ī testamento. hoc est ꝙ de bonis prohibitis alienari etiam per testamentū potest constitui dos z donatio ꝓpter nuptias. ¶ Hoc idem visus est velle albericus de rosatis. in. j. parte statutoz. q. 144. icipit ō statuto regis: vbi dicit ꝙ stante statuto regis z regni aragonū iurato p ip̄z regē q̄ caueba ꝙ aliqua īmobilia dicti regni alienari nō possēt excepti inclitis ifātib⁹ ei⁹ filijs. ita tū ꝙ ex cā necessitatis z vtilitat⁹ regni donare possz. mō rex donauit regine multa z magna z etiā suis filijs post statutū nat⁹. primogenit⁹ reg⁹ mortuo ꝑge dicebat se succedere ī regno z p̄dictas donatiōes nō valuisse nec valeꝫ obstātib⁹ statuto z iuramēto p̄dict⁹. orta fuit qō super hoc multuz ventilata in curia romana. z quantū ad ꝓpositū nostruz attinet dicit ibi albericus. donationē factam vxori valuisse. z inter alias rationes per eū adductas relata ē ista. scz ꝙ ꝓpter matrimoniū cōtrahēdū ꝓcedūt alienari ꝓpt̄ dotē z donationē ꝓpter nuptias constituēdam res

¶ Ampliatio. ℒ. huc. res que. habet locum in reb⁹ prohibitis alienari ex dispōne expl̄sa hoīs vt̄ statuti iurati.

alienari prohibite. z allegat. d. auc. res que. ¶ Et sic sentit ibi albericus. ꝙ dispositio dicte auc. res. habet locum in prohibitione alienationis expresse facta nec dum a testatore: sed etiam per statutum iuratum. de quo dicto meminit andreas siculus. in repetitione rubrice de rebus. eccle. nō alie. co. antepe. ℣. iij. facit. z ambrosius in repetitione. d. l. filiuskā. §. diui seuerus. de lega. j. ī. lxxxvj. co. i. ℣. facit qō volunt. z Jason. i. d. auc. viij. co. reputātes mirabile hoc dictum. ponderantes vnum qō dicunt esse nouū. ꝙ dispositio dicte auc. procedit tam in prohibitiōe testatoris expressa ꝙ tacita. vt expresse voluit pau. in dictis consilijs z sentiunt doctores supra allegati. sed est ita ꝙ lex fi. ℒ. cōia de lega. super qua vent. d. auc. equiparat ꝙ hibitionē legis testatoꝛ z contrahentis: ergo sequitur ꝙ dicta auc. habeat locum necdum in rebus prohibit⁹ alienari per testatorem sed etiaz per statutum vel pactum vel per priuilegium. ¶ Cōfirmatur hoc rōne incōuincibili. Ratio fūdamētalis ꝓpter ꝙ fuit dispositū per dictā auc. ꝙ bōa subiecta restitutiōi possint dari ī dotē vel donationē ꝓpter nuptias: est fauore matrimonij dotis z filioz z per cōsequēs reipublice. vt in p̄cedētib⁹ dictū est. Sed ista rō ita multat ī bonis alienari prohibitis exp̄sse per testatorē vel donatorē vel per statutū pactū seu priuilegiū: sicut in alijs tacite alienari prohibitis per viam fideicōmissi: ergo per consequēs idem ius z eadem iuris dispositio. vt. l. cum pater. §. dulcissimis. de legatis. ij. cuz similibus. ¶ Ubicūqz enim mēs z rō legis viget: ibi locū habet ipsi⁹ legis dispositio licet casus non fuerit exp̄ssus in verbis legis. vt est. gl. no. ī. l. ō quibus. in gl. j. ff. de legib⁹. q̄ dicit ꝙ si statū vel cōsuetudo habet ꝙ mane. nō succedat ī feudo qz dño seruire non pōt: idem erit in debilitato. z si disponit ꝙ monachus non succedat: idem erit in canonico regulari ex idē ptitate rōnis. z dicunt ibi doc. ꝙ istō non est per extensionez sed per cōprehensionem. quia dispositio fundata ī aliqua rōne comprehēdit oēs casus in quib⁹ viget illa ratio: licet aliqui tantū fuerint specificati. vt. ff. de no. ope. nū. l. de pupillo. §. si quis riuos. z. ff. ad macedo. l. filiū de hac doctrina memint pau. de castro. consilio. 349. ij. co. in prin. incipit. visa q̄dā securitate. dicēs per hoc ꝙ statutū disponens de rebus seu mercātijs q̄ onerantur in naub⁹ locuz habet etiam in corpore ipsius nauis: cum sit eadē ratio. ad quod bene facit glo. que reputatur singularis per oēs. ī. c. j. ī. ℣. italie. de tempo. or. lib. vj. que vult ꝙ constitutio etiam penalis extenditur ad aliū casū ꝙ cōprehensū in cōstitutione si subest eadē rō. z tūc nō dicit ꝓprie extēsio: sed ex mēte. multa alia de extēsiōe hic potuissem adducere q̄ brevitatis cā ōmittūtur. Unde ad ꝓpositū. cum illa rō sup qua se fundat d. auc. militet etiam in rebus vinculatis ex priuilegio vel cōsuetudine: satis videt̄ posse dici: ꝙ hēat locū ī his. maxime quia vt dicebam in hoc verſatur fauor publicus. quo casu lex q̄ alias nō extenditur: si est facta fauore reipu. pōt extendi ex idēptitate rōnis vt voluit no. bar. in. l. si constāte. ff. q. ff. so. ma. z in. l. ij. §. exercit⁹. per illum tex. ff. ō his qui no. infa. z in. l. quemadmodū. ℒ. de agrico. z cen. si. li. xj. ij. co. in. ℣. in glo. an pmutare. z ex hoc paulo post. Bar. idem dixit ꝙ sicut bona subiecta restitutiōi possunt alienari propter famen: eodem modo occasione redemptionis p̄sone. vt persona redimatur. qz est eadem ratio. Et ita vult bar. ī. d. l. quē admodū ꝙ dispositio dicte auc. ī solū ꝓcedat in casu in quo loquitur: scz

3.

¶ Rō legis extēdit legez.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in alienatione ꝓpter dotē vel dona/tionē ꝓpter nuptias. sed etiā qñ agit de redimēda ꝑsona. t idē per ꝓñs vi/detur dicendū in casu nr̄o cuz sit par ratio. Et cum illa decisiōe bar. tran sit pau. de cast. in. d. auc. res que. i fi. t Jason. ibi. iij. co. t alij de quib⁹ per alex. in. l. quāuis. iij. co. ff. soluto ma.

Pro pte contraria.

¶ Et per hoc videt ꝙ nō bene dixe/rit bal. in. d. c. j. §. donare. in prin. i ti. qualiter oliz feudū poterit alienari. vbi voluit ꝙ. d. auc. res que. non ha/bet locum in re feudali nec in alia re que sui natura ꝓhibetur alienari: vel expressa dispositiōe testatoris vel cō/trahētis est ꝓhibita alienari: sed solū in casu proꝓio illi⁹ auc. illa est seruā da t non trahenda ad consequētiam qr cū sit ibi spāle: ergo incōtrariū est ius cōe. vt. ff. de legib⁹. l. ius singula/re. ita quidā ibi bal. de quo pleriqz doctores solēne faciūt festū signāter andreas siculus in repeti. rubrice. su/pra de rebus eccl'ie. char. 25. co. iij. t i repeti. c. raynald⁹. de testa. co. clrnſ. ambrosius. in repeti. d. §. diui. l. fili⁹ fa. ō legatis. j. co. lxxx. t. lxxxvj. t iasō in. d. auc. res que. vij. co. ver. v. no. t alex. ꝑ°. 23. ij. co. i. ij. volumīe. ¶ Et quidē prima facie ß dictū satſ equz videtur qr fortior est ꝓhibitio hois expressa: ꝙ tacita. qr exꝑssa ꝓhibitio hois vel testatoris reddit alienatio/nem ipso iure nullā t repellit alienā tem tanꝙ indignū a reuocatione rei alienate. qō tamē non est in ꝓhibitio ne tacita. vt est glo. no. in. l. cuz pater §. libertis. glo. j. ff. de legatis. ij. ꝙ cō mendat pau. de cast. in. l. fi. §. fi. eo. ti. t alex. in. l. marcell⁹. §. res que. ij. co. ff. ad trebel. t in. ꝑ°. 23. pe. co. i pri mo volumine: tūctis his que no. i. l. seruo legato. in prin. ff. de lega. j. quā do autem ꝓhibitio alienationi⁹ est talis que impedit translationem do/minij: t per cōsequens reddit aliena tionē nullā vt in casu nostro: tūc res ꝓhibita alienari nō alienatur etiā ob cām dotis vl' donatiōis ꝓpter nu ptias. vt est glo. valde singularis. i. l. nulla. C. de iure dotiū. ꝙ extollit ibi bal. in vtraqz lectura. que voluit ꝙ res ꝓhibita alienari vel donata ea le ge vt nō alienetur: nō pōt donari in dotem. ex quo dicebat ibi bal. in pri/ma lectura i finalib⁹ verbis. ꝙ si ego donam berte fundū quēdam eo pa/cto vt nō possit alienari t vallam istō pactum cautelis impediētib⁹ aliena tionē: non pōt illud in dotem dare ꝓ illaz glo. ꝙ ipse reputat notabilē. per ꝙ infert ꝙ actus inter vivos nō rel/picit interpretationē dicte auc. res que. ꝙ glo. multū cōmēdat etiā alex. ꝑ°. 103. vij. co. ver. ij. incipit. redem/ptoris ꝛc. visis scriptis. in. ij. volumi/ne. t in. d. §. diui. vt. co. v. ij. limita di cens ꝙ forte nō est alibi. ¶ Pro hoc facit quia negari non potest quin ꝓ/hibita alienatione: videtur ꝓhibi/tus omnibus actus per quem acqui ritur ius in re. vt. l. fi. C. ō reb⁹ alie. non alie. sed per dationez dotis q̄rit dñuz marito. vt. l. doce ancillā. C. ō rei vē. t etiā datio in dotē dicit donatio vt probat. in. l. fi. §. si a socero. ff. que in fraudē credi. t in. l. ex promis/sione. ff. de actio. t obliga. t i. l. vnica §. accedit. C. de rei vxo. actio. Jmo qō pl⁹ē pōt dici vēditio. vt ē tex. val de no. in. l. sicut. §. si debitor. v. in do/tē dedit recte ß casu vēdidisse videt. ff. quib⁹mo. pig. vel ꝓpo. sol. Prohi/bita ergo alienatiōe: recte videt ꝓhi bita dotis datio t etiā donatio ꝓpter nuptias.

Determinatio istius dñi.

¶ Sz ꝓpter ista nō recedo ab opīm. bar. t alioz de qb⁹ supra. q̄ te/nēt ꝙ dispositio. d. auc. hēat locū i q̄/buscūqz bonis q̄modocūqz alienari ꝓhibitis: itaqz extēdat vltra casū i ea exꝑssū. qr ei⁹ dispositio nō ē exorbitāſ a iure prout aliqui dicunt t male: sed potius est fauorabilis t causam fauo rabilem continens. vt colligit ex no.

per glo. in. l. si constante. i prin. ff. so. ma. t ibi no. bar. in. vij. q. j. parte. t no. glo. in. l. qui propter necessitatē. ff. de reg. in. t Bar. t oēs in. d. auc. res que. dum volunt. ꝙ habeat locū etiam quando mulier: que habet do tari vel vir pro quo est facienda do/natio propter nuptias: vult ingredi religionem: vt ex illis bonis restitu/tiom subiectis assignetur aliquid ꝓ dote. Item in quātum volunt ꝙ pro cedat dispositio. d. auc. quādo ille q̄ rogatus esset restituere esset positus in magna necessitate famis vel est in captiuitate ꝙ his casibus pro alimē tis vel redemptione persone possint alienari talia bona. t hoc post alios sequitur alex. i. d. §. diui. vj. co. ¶ Et si forte quispiam recte consideret dis/positionē dicte auc. iuncta. l. fi. co. ti reperiet ꝙ dicta auc. venit limitādo dictam. l. fi. t sic in effectu ille casus ē exceptus a prouisiōe dicte. l. fi. t per consequens extendēdus ad alios ca sus parem vel maiorem rōnem habē tes. quia casus excepti a iure exten/duntur ex idemptitate rōnis. vt pro batur in. c. cuz dilecta. t ibi no. abb. j. co. de confirma. vti. vel inuti. iūcto c. quoniam frequenter. supra vt lite non conte. probatur etiam in. c. fi. su pra de re iudi. scom intellectum vin/centij ibi: prout ibidem refert abb. iij. co. t est glo. in. l. j. C. de condi. in de. ¶ Et inde ē ꝙ licet sint exceptez t specificate quatuordecim cause ex quibus pater potest exheredare filī/um. in auc. vt cuz de app. cog. §. aliō quoqz capitulū. coll. viij. t glo. in. c. quintauallis. supra de iureiu. tñ idez est in alijs causis qui sunt simles vel graniores illis. Hoc est mirabile di/ctum solius guill. de cuno. in auc. nō licet. C. de liberis prete. de quo facit festum alex. ibi. t in. l. si q̄s id qō. iij. co. ff. ō iurisdi. om. iu. dicēſ se idē ꝑsu luisse in tuscia in facto pōderoso t ē

Cause ingratitudinis extē duntur.

Cas⁹ excepti extenduntur

ꝑsiliū. 203. incipit. super themate. in scō volumine. Idem tz ang. in. l. lex cornelia. in prin. ff. de iniurijs. p illuz tex. t aluarot⁹. in. c. j. §. p̄dicti modi/pe. co. in ti. q̄ fuit prima cā. bñ. ami. ō q̄ etiā perfelli. in. c. pastoralis. i prin. ō rescrip. vbi alia dicta ad ß ꝓpositū faciētia cumulat: q̄ p te vīas. ¶ Et necdū casus excepti a iure cōi exten/dūtur ex idēptitate rōnis vt supra di xi: iz etiā casus excepti a statuto. vt ē tex. melior ō iure. i. c. ad audiētiā. su pra de cle. nō resi. quē ibi multū ꝓmē dat abb. ¶ Etiā si excipiāt cū dictio ne taxatiua tñ. vt voluit Bar. post glo. in. l. serui. ff. de vsucapio. refert t seqt abb. i. d. c. cū dilecta. ij. co. ē glo. in. l. ob es alienū. C. de ꝑdis mino. t in. l. fi. C. de reuocā. dona. ꝙ ꝓ singu lari extollit ibi Salic. ¶ Et ō nō est mirandum si extendamus dispositio nem dicte auc. ad casū nr̄m. quomo/docūqz ergo bona sint vinculata t a lienari ꝓhibita per viam maioratus vel alias: semper ꝓhibens vel vin culans videtur seu ꝓsumit cogitas/se de isto casu speciali dotis seu dona tionis ꝓpter nuptias. ar. l. obliga/tione generali. ff. ō pigno. iuncta. d. l. mulier. §. cum ꝓponeret. ff. ad tre/bellianū. vnde per generalem ꝓhibi tionē alienatiōis nō videt ꝓhibuisse ex cā dotis vl' donatiōis ꝓpt nuptias ar. ei⁹ qō voluit Salic. i. l. fi. in prin. C. de iure do. vbi dixit ꝙ leges vl' sta tuta generalr̄ dispōētia ꝙ istrumē ta publica nō ꝓbēt nisi repiāt in me/morialib⁹ registrata: nō ḧnt locū i in strumentis dotalib⁹ dotium fauore.

Cas⁹ excepti a statuto.

¶ Maxie qr dos ē spāliť ꝓuilegia/ta a iure p dictā auc. res q̄. t in corpe vñ sumit. p q̄cūqz ḡ v̄ba ꝓlata a lege statuto pacto vl' ꝓuilegio aut etiā p testatorē: nō itelligit tali ꝓuilegio ō rogatuz iuxta no. p glo. t docto. in. l. heres absis. in prin. ff. de iudicijs t. l. ij. §. legatis. eo. ti. t i auc. qua in pro/

Priuilegio i iure clauso. nō derogat ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

uincia. C. vbi de crimi. agi oportet: vbi dicitur q̄ per causulā nō obstantibus quibuscūq; priuilegijs: nō tolluntur priuilegia corpore iuris clausa. est bonus tex. ad hoc. z ibi no. Jo. de pla. in. l. decurionib⁹. C. de silēciari. lib. xij. ¶ Quod efficacius procedit quādo tale priuilegium erat concessum pſone alias priuilegiate: quo casu per generalem derogatoriā priuilegioꝝ etiā cum clausula etiā si ō eis fieri mentio deberet nō intelligit̄ derogatuz tali priuilegio. nisi de ipso fiat mentio sigillatim. istud est dictum aureū cyni. in. l. vnica. C. quādo impera. inter pupi. z vid. ex quo exclamat vitalis i li. clausularū. charta. v. co. iij. alias in clusula non obstantib⁹ zc. Eum aūt istud priuilegiū mulieribus concessum per dictam auc. cōcedatur persone priuilegiate: vt patet. ex his que no. in. l. assiduis. C. q̄ po. in pigno. ha. z in. l. j. ff. so. ma. z in multis aliis locis. sequitur q̄ huic priuilegio nō erit ōrogatū. ¶ Nisi specialiter sup hoc disponat faciens maioratum dicendo q̄ vult illa bona nō posse alienari etiā ex causa dotis vel donationis propter nuptias. q̄ clausulam vidi appositā in maioratu dñi alfonsi perez de biuero: qui fuit vxoris mee auūculus magnus. hoc enz casu cessaret dispositio. d. auc. vt volunt alex. ꝯ°. 56. j. co. in fi. primo volumine. qui nihil allegat. de quo dicto memunit ambrosius. in repe. d. §. diui. 90. co. z Jason. in. d. auc. res que fi. co. ¶ Ad cui⁹ cōfirmationē (q̄ ipsi non dicant) facit. q̄ videmus q̄ pōt quis apponere legem siue condicionez rei sue quādo illā legat vel donat vt non possit alienari vel trāsferri in ecclesiam vel aliū piū locum. vt habetur in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verb. ob. per bal. z alios in. l. ea lege. C. de condi. ob cām. per bal. in. c. clerici. ij. co. supra de iudicijs. z in. c.

Limitatio Nñ, phibitio alienationis spāliter facit mentionē de dote.

que in ecclesiarum. supra de consti. j. co. ver. sed hic queritur. z fell. in. c. ecclesia. eo. ti. lxv. co. ver. ix. quero. ¶ Ter. in. l. fi. C. ō pactis. iter emp. z vendi. vbi dicitur q̄ valet pactū inter emptorem z venditorē: q̄ in fundo vendito non possit fieri monumētū vel capella. Et ex hoc dicebāt no. bar. z pau. in auc. ingressi. ppe finem C. de sacrosanctis eccle. q̄ si res est alicui concessa in emphiteosim vel alias sub ea lege vel conditione: vt non alienetur in ecclesiam: etiam si iste ingrediatur monasterium: nō habebit monasterium illam rem. hoc idez sentit ille in. d. §. ea lege. z ibi Jo. ō imo. in. ij. co. Si tamen fit monumentuz vel capella cōtra prohibitionē valebit: sed agetur ad interesse scōm glo. cōiter approbatam. in. d. l. fi. qō limitat ibi bal. nisi contractus factus eēt coram iudice: z iudex interponat decretum z decernat de partium volūtatis irritū z innane. si contra fieri p̄ sumatur per tex. in. l. si quis sciēs. ff. de contrahen. emp. vel si hoc fiat coram antiquis ciuitatis z ipsi de volūtate partiuz statuant z inhibeāt. ar. ff. de manu. iū. l. seruus hac lege. secūdum bal. vbi supra. quē refert z seq̄t̄ andreas siculus in. c. verum. xxiij. co. supra de foro cōpe. inferens ex hoc cōtra Inno. z sequaces ibi. q̄ valeat pactum appositum donationi rei quaz quis facit ecclesie cum hoc. q̄ si ecclesia non soluerit annuatim onera imposita: liceat laico donatori sua propria auctoritate illam rem ab ecclesia capere. Adducit in simili tex. singularem scōm lecturam paduanā in l. si creditor. §. fi. ff. de distractio. pigno. vbi probatur q̄ extimatio iuris quam quis facit sibi in re: quam vendit: vel aliter alienat: facit rez in alienabilem. quem tex. ad ß allegat bar. in. d. §. ea lege. pari ergo rōne idem dicendum erit in restitutione quam

1. Illatio:

2. Illatio:

quis facit in re quā donat ecclesie vt si annuatim non soluat onera: possit illam sua auctoritate capere. Addu cit preterea tex. quē dicit singularez. z mirabilē in. l. acceptam. C. de vsuris. quē notant ibi Bar. Bal. z Salice. inducendo vt ibi per eū. z faciūt notata in. c. verū. de cōdi. appo. z in c. preterea. ij. ō iureiu. Si aūt hys casibus pōt adijci pactum vel cōditio vt res non possit alienari in ecclesiaz vel pium locum z valet: eodē modo videtur q̄ debeat valere in casu nr̄o: vt non alienetur ex causa dotis vt̄ donationis ꝓpter nuptias. ¶ Hoc tñ intellige q̄ñ is qui vinculauit bona seu fecit maioricatuz erat extrane⁹ z vt extraneo cōcessit bona ea lege vt nō alienaret etiam in cām dotis. Nam tunc iste grauatus non poterit ex illi bonis dotare se vel filios vt̄ alios q̄s dotare tenetur: vel constituere donationem propter nuptias. q̄ dotare filiam extranei non pertinet ad opus pietatis: nec ad affectionem testatoris vt̄ prohibentis: z ideo iste grauatus de restituendo nihil de hijs bōis pōt disponere. sed precise tenet restituere illa bona. Et sic debet intelligi glo. no. in. d. l. nulla. C. de iure do. z quod ibi no. bal. que loquitur in extraneo prohibente alienationē. Et si mihi dicatur q̄. d. auc. res que. habet etiam locum in extraneo vt sentit gl. no. in auc. de resti. z ea que pa. in. §. q̄ ob rem. in. v. sufficit. in fi. z tz bal. in. d. auc. res que. pe. co. v. quero nūquid ista auc. pōt dici q̄ illa glo. cōit non tenetur: imo cōtra eā tenet Jaco. de bello. in. d. §. q̄ ob rem. quem alij sequūtur. vel q̄ intelligatur quādo simpliciter facta fuit prohibitio alienationis. sed in casu nostro non solū est facta prohibitio alienationis: sed vltra processum est vt non fiat alienatio etiam ex causa dotis vel donationis propter nuptias. q̄ legez siue conditionem extraneus adijcere potuit vt apparet ex predictis. ¶ Pater vero hanc prohibitionem facere non potuisset filio vel filie vel alijs q̄bus teneretur dotem constituere vt donationē propter nuptias facere. quia cum pater possit hoc casu cogi dotare vel donationez propter nuptias facere. vt. l. qui liberos. ff. de ritu nup. z traditur in. l. si cum dotem §. transgrediamur. ff. so. ma. z diceē late ifra. Ista aūt obligatio q̄ pater tenetur ad predicta inheret bōis eiꝰ z transit cuz eis ad quemcūq; vadāt: sicut illa obligatio qua tenetur alex: cū quasi ad paria iudicenē iurta no. in. d. auc. res que. per doctores iūctis hijs que no. Ey. in. l. alimenta in fi. C. de nego. ge. per. l. si quis a liberis §. item rescriptū. ff. de libe. agno. Et ideo sicut si pater obligassz bona sua pro restitutione dotis filij: non possz illam obligationem tollere prohibēdo postea alienationez vt̄ obligationem: ita z si non obligauit. Eu pro obligatis habeanē ex quo necesse habebat obligare. ar. l. si finita. §. elegāter. ff. de dam. infec. z. l. ij. de euictionibus. vbi promissio que necessario fienda est habetur pro perfecta quo ad effectum exceptionis. hanc opinionē firmat bar. in. d. l. filiusfa. §. diui. de lega. ij. in. ij. q. quez refert z sequitur pau. dicto. ꝯ°. 13. in princ. Unde iam ista dos danda vel donatio propter nuptias censetur es alienum. vt no. bar. l. quesitum. §. j. ff. de priuile. credi. cum succedat loco alimentorum. vt predixi z loco legitime que est debita vel saltum quasi debita filijs. vt volunt glo. in. l. si quis legatū. ad finē ff. de fal. z in. l. si emancipata. C. ō iuris z fac. igno. z in auct. de heredi. z falci. §. si aūt non implens. colla. j. z probat̄ in. l. fi. §. j. C. de cura. furio. z. l. vna. C. de his qui ante ap. tabu. z in. l. i. C. de codici. §. pe. z. l. si prō

Fallentia: Pater nō pt hāc spālem ꝓhibitionē facere.

1. Fūdamentum.

2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nius.ff.de donatio. habent enim filij bōa hereditaria pro legitima sua ob noxia.vt in.l.scim⁹.§.repletionē.C. de ioffi.test. Sed talia bona restitu tioni subiecta p ere alieno ipsi⁹ vin culātis seu pro suis debitis alienari poterunt:vt.l.peto.§.predium.z ibi no.ff.de lega.ij.facit ad hoc tex. val de singularis in.l.cum fidei heredis. ff.de fideicō.liber.vbi probatur q̄ in rebus,phibitis alienari pōt fieri mis sio pro debito descendente a prohibē te.de illo tex.ad hoc facit festuz bal. in.c.quoniā frequenter.§.i alijs. vt li.nō contest.z i auc.ei qui.xvj.co. v. quero nunquid in rebus.C.de bōis auc.iudi.possi. z ibi Salic.xv. co. v. secundo quid.marie quia heredes q̄ successerunt in illis bonis ita tenent dotare sicut pater.vt no.per bar.z a lios.in.l.post dotem.so.ma. ff. g̃ ista prohibitiōe facta a patre nō obstan te poterunt ista bona maioricat⁹ da ri in dotem vel donationez propter nuptias illis personis: quibus alias testator vel maioricatum faciens te nebatur. Intelligo nō stātibus alijs bonis.vt.d.auc.res que.z in corpore vnde sumitur.z dictum est in prece dentibus. ¶ Si enī hoc concedere mus in patre vel eo qui tenetur dota re vel donatiōes propter nuptias fa cere:sequeretur absurdum.s. q̄ esset in facultate debitoris tollere obliga tionem.quod esse non debet.vt.l.si cut.C.de actio.z obliga.ita in specie declarat pau.de cast.in.2°.13.quem refert z sequitur Jason.in.d.auc.res que.i fi.co. qui hoc cōfirmat optima rōne. quia ea que sunt inducta fauo re publico:vt est casus de quo loqui mur: non debent mutari vel tolli ex dispositione testatoris.vt.l.qō de bo nis.§.fi.ff.ad.l.falci.no. Bar.z doc. in auc.sed cum testator.C.eo.ti.z in l.nemo potest.ff.de legatij.j. ¶ Im pliabis hoc no. vt procedat etiaz si fi lius vel filia consentiat constitutiōi maioratus.nam z tunc poterunt pe tere dotem z donationem propē nu ptias.nisi specialiter renunciēt sue le gitime sibi debite.quia in generali re nunciatione non intelligitur renūcia tum iuri petende dotis. Et ideo i ge nerali renūciatiōe facta de oībus le gatis sibi relictis in testamento non includitur legatum dotis nisi spālit exprimat.scōm pau.2°.131.sicut nec legitime.vt est tex.in.l.si quando.§. generaliter.C.de inoffi.test.per quē dicebat guillem⁹ de cuno in.l.de hyf ff.de trāsactio.q̄ si frater assignauit sorori aliquā partem de qua illa vo cat se contentam:z promittit pi⁹ nō petere:nihilominus.pōt petere sup plementū legitime:nisi expresse fuerit actum q̄ tale supplementū non pos set peti:quia ad legitimaz requiritur expressa renunciatio. Dō dictū refe runt z sequūtur bal.salic.pau. z iasō in.d.§.generaliter.albericus.bal. z ang.z moderniores in.d.l.ō hijs. an ge.de aretio.in.§.ij.in fi.instit. ō inof fi.test.andreas siculus in.c.cum eēs xxxij.co.supra de testa.z in trac.car dinaliuz.j. parte.q.vij.iij.colū.felli. i.c. translato.ij.colū.supra de consti. ¶ Si ergo pater in suo testamēto a liquid reliquit filie pro sua legitima vel pro sua dote:aliaqz bona oia alte ri filio iure maioratus seu primo ge niture reliquit : z mortuo patre filia simpliciter acceptauit illud relictum z fecit quietationē generalem here dibus:per hoc non prohibetur pete re supplementū legitime. vt.d.§. ge neraliter.etiaz si pater in tali relicto apposuit clausulam q̄ iubet filium eē contentum ita q̄ non possit plus ha bere vel petere occasione legitime vt alia qnacunqz rōne:nam z tunc fili⁹ simpliciter acceptans pōt petere sup plemētū legitime.vt est tex.valde sin gularis.in auctē. vt cum de appella.

Etiaz si fili⁹ consentiat,phi bitiōi.nisi spe cialiter renū ciet.

2.

3:

Ampliatio

cognosc.§.ceterum.coll.viij.ratio ē. quia onus talis clausule debet ipso iure de legitima reisci. vt.l. qñ i pro ribus.C.de inoffi.testa. ita in specie tenent bal.salice.z pau.in.d.§. gene raliter.bal.z pau.in.l.oīmodo. i pri. eo.ti.bal.in.l.hac edictali.v. quā ob seruationē.C.de secūdis nup.ange. in.l.iubemus.C.ad trebel. Joan.de imo.in.l.q̄ de bonis.§. cum fideco missū.ff.ad legem falci.alex.2°. 68. i cipit.super primo.z.2°.373. icipit vi sis.viij.co.z.2°.572.incipit vtrū.ana nia.2°.99.incipit.visis.fi.co. Imo plus dicit pau.in.d.§.generaliter q̄ etiam si testator adiecerit q̄ eo casu q̄ filius plus petierit : eum priuat di cto relicto:adhuc fauore testamenti vt valeat talis clausula: habetur pro non apposita.idem tenet ille i.d.l.oī modo.in prin.qui ergo vult recte fa cere maioratū:relinquat filijs legiti mam vel dotem competentē:vel faci at q̄ consentiant expresse sue legiti me renunciando z eius supplemento z cum iuramento ,ppter no.in.c.quā uis pactū.de pactis.li.vj.facit qō vo luit bal.in.l.cū lege.C.de epis. z cle. quem vide.limita vt per angelū i.l. papinianus.§.si cui.ff.de inoffi.test.

Effectus do natiōis propt nup.

1.Effect⁹. Adulierē do mina.

Opinio. cōtraria.

¶ Vnum circa istas do nationes ,ppter nuptias nō est omit tendum.q̄ res ,ppter nuptias vxori donate vel in arras concesse sūt i do minio mulieris sicut dos in dominio viri.vt in auc.de non eli.secū.nuben. §.fi.coll.j.z in auc.de equalitate do tium.§.illud.coll.viij.z in.§.est z ali ud.instit.de dona.z in auc.donationē quoqz.C.de iure do.vbi hoc firmat glo.fi.q̄ multū cōmendauit alberic⁹ de rosatis.in rubrica.C.de dona. aīs nup. ¶ Reperio tamen bal. in quar ta parte suorum consiliorz.2°.118.in cipit.quia si donatio. qui contrariuz tenet.dicit enim q̄ res donate a ma rito vxori ppter nuptias:remanēt in possessione mariti z etiā dōium apō se retinet.quia ex quo maritus fruit re sic donata:vt voluit gl.in. d.§. est z aliud:ergo z dōium est apud eum. quia vsufructus dōium sapit. instru mentū ergo donationis in quo dicit: q̄ donatio fuit facta : debet itelligi cō stitutione non traditione:z designa tiue non traditiue.z ideo soluto ma trimonio sufficit marito exceptio:nō enim debet petere:qō int⁹ hz nec ipe nec heredes eius scōm bal. vbi supra ¶ Et hanc opinionē videtur appro bare lex regni.iij.pri.ti.xj. l.vij. que dicit q̄ maritus debet tradere vxori possessionem rei donate,ppter nupti as:z ipsa viro dotē:sed vtrobiqz ma ritus debet esse dōs z potens predi ctoz. ¶ Idem tamen Bal.in auc.si ue a me.C.ad velleia.videtur cōcor dare has opiniones dicens q̄ dōiuz rerum donatarum propter nuptias: est penes ipsam vxorez :sed statim so luto matrimonio desinit esse dōa re rum donataruz propter nuptias. In telligetamen si dos soluatur mulieri sed q̄diu dos non soluitur dōium nō reuertitur ad viz.imo semper durat ypothecaria scōz bal. vbi supra quē refert z sequitur ange.de aretio.i.d. §.est z aliud.ij.co.v.i eadem.z est rō scōm eum.q: non tm̄ ,ppter lucra nu ptialia datur donatio propter nupti as:sed etiam,p maiori securitate do tis.vt.C.ō dona.ante nup.l.fi. §. sā cimus.ergo ꝛc. ¶ Sz q̄cquid sit:mō possessio z dōium reruz,ppter nupti as donatarū sit penes maritum : mō penes vxorem : vxor non debet vti z frui re sibi propter nuptias donata : sicut marit⁹ vtitur re dotali. vnde iz maritus lucretur fructus dotis.vt.l. pro oneribus.C.de iure do. z.c. salu biter.infra de vsuris: vxor tamē nō lucratur fructus rerum sibi donata rum,ppter nuptias.ita dixit goffre. i

Lex regni.

Determinatio

ypotecaria

Universidad de Deusto
Biblioteca

sūma. isto ti. post prin. z Post in sū/ma isto ti. §. ij. in prin. pro quib⁹ est gl. ordinaria z singularis. in. d. §. ē z aliud. in. v. exeqnt. instr. ō donatio. q̄ ibi no. ang. z bal. in auc. siue a me. in prin. C. ad velleia. lodo. in singulari/bus. §§8. incipit. constante matrimo/nio. de qua glo. facit solēne festū an/dreas siculus. in. c. peruenit. in prin. supra ō emp. z ven. ¶ Et quāuis illa glo. per oēs reputetur singularis. z a liqui reputēt eam vnicam. ego addo aliam sibi sil'em. in auc. dos data. i gl. j. C. de dona. ante nup. z ibi eam no. Bal. in. j. lectura. sil'is gl. ē in. d. auc. de nō eligē. ij. nuben. §. fi. in ver. per cipiat. colla. j. q̄ ad hoc multum com mēdat bar. in auc. de equali. do. j. co. coll. viij. z do. abb. i. d. c. peruenit. ij. co. in fi. supra de emp. z ven. Et est ß satis rōnabile. nā si vxor haberet fru ctus rerum sibi propter nuptias do/natarum: non diceretur ia3 maritus percipere dotem ad sustētandū one ra matrimonij: cum tm̄ sibi abesset: quātū sibi adesset. qō esse nō debet. vt. d. l. p onerib⁹. z. d. c. salubriter. z firmat bal. in. d. p⁹. ¶ Et ex istis ap paret q̄ donatio propter nuptias nō fit vxori a marito: vt vxor illa re sibi donata possit vti z frui ad libitū: sed principaliter fit vt mulieribus opti/me sit cōsultū circa dotem soluto ma triomnio. q3 de rebus sic donatis sa:/ fiet mulieri: si maritus nō habeat ali unde ita dixit glo. in. d. §. est z aliud. z in. d. auc. de nō eligendo secūdo nu bē. §. fi. i vbo percipiat. est bon⁹ tex. in. l. fi. §. sancimus. C. de dona. ante nup. notat' i auc. siue a me. C. ad vel/leia. z in. d. c. peruenit ō emp. z vēdi. z ibi abb. z Jo. de imo. in. ix. co. Un/de fortius ius habet mulier in rebus sibi ꝓpter nuptias donatis: q̄ i alijs bonis mariti. Nam licet oīa bōa ma riti sint tacite obligata vxori p dote: vt. l. assiduis. C. qui potiores in pig. habe. cum similibus: ista tamē dona/ta ꝓpter nuptias spāius z strictius sunt obligata. ¶ Et inde est q̄ licet i alienatione alterius rei mariti suffi/ciat vnicus consensus vxoris: z vxor libere possit renunciare iuri hypothe caruz. vt. l. etiaz. z auc. siue a me. C. ad velleia. secus tamen est in aliena/tione rerum propter nuptias donata rum. quia etiam de ꝓsensu vxoris ma ritus eas alienare non pōt. vt in auc. vt imobi. bo. ante nup. do. colla. v. z i d. auc. siue a me. z. c. peruenit. supra ō emp. z ven. cum quibus cōcordat lex regni. iij. pti. ti. xl. viij. z foro legū. li. iij. ti. ij. l. iij. que addit q̄ nec vxor po terit eas alienare cum consensu mari ti eo viuente: nec eō mortuo viuenti/b⁹ filijs. nisi solū quartā partē rerū sibi propter nuptias donatarū. z i ß tenementi illam legem que licet loq̄t in arris: ille tamen appellant arre se/cundū consuetudinē hispanoz q̄ do/nationē propter nuptias arras ap/pellant. vt. iij. pti. ti. xj. l. j. In istis q̄ arris seu rebus propter nuptias do/natis prohibita est alienatio vt dicūt iura predicta: quibus vxor nullo mō renunciare pōt: tum quia tradūt cer tam formam in alienādis rebus pro pter nuptias donatis: z ideo eis renū ciari non pōt. ar. in. l. ius publicū. ff. de pactis. z. l. nemo pōt. ff. de legatis j. tum etiam quia iste leges sunt pro/hibitiue: quibus etiam renūciari nō potest. vt volunt illa singularis. glo. i l. j. C. ne fideiu. do. den. facit qō in si mili dicunt docto. de donatiōe exce/dente quingentos solidos vt nō va/leat nisi fuerit insinuata. etiam si legi bus de insinuatiōe loquentibus fue rit renunciatum. vt volunt Jo. an. in addi. ad spec. ti. de instru. edi. §. poz/ro. Bar. z alij in. l. sancimus. §. si qs autem. C. de donatio. Salice. in. l. si quis pro redemptione. co. ti. ¶ Et rō p dictoz pōt esse quia expedit reipub.

Regula. Marit⁹ non pōt alienaf res ꝓpt nuptias donatas etiā vxore cōsenci ente.

Lex regni.

Insinuatio donationis.

ne quis re sua male vtatur. vt instī. ō his qui sunt sui vel alie. m. in prin. ſz alienando vxor has arras vel res si/bi propter nuptias donatas: seu con sentiendo earum alienationi: iam vi/deref donare vl renūciare ius qō in eis habebat z per cōsequēs illud per deret. vt. ff. de dona. l. filiusfa. Ex p/dictione aūt harum rerū vel iuris qō in eis habet vxor: forte etiam seque/retur perditio dotis. qō esset contra fauorem publicū qui vult dotes vxo ribus conseruari. vt. l. j. ff. so. ma. er/go fieri non potest ista alienatio cuz renunciatione dictaruz legū. ¶ Que quidem alienatio non cōfirmat mor te mariti eo qō ab incio non tenuit. z ex hoc infertur q̄ etiam soluto ma trimonio poterit mulier vēdicare fū dū sibi datum in donationē ꝓpter nu ptias vel in arras si alienet per mari tum consentiente vxore: vel per vxo/rem consentiente marito: sicut de fū do dotali dicimus: quia eius aliena/tio respectu vxoris a principio est nul la: ideo soluto matrimonio licet fun/dus ad eam esset reuersurus: non vi detur confirmari. vt. l. que ab incio. ff. de reg. iu. z in regula. nō firmat. de reg. iu. li. vj. ita dicit no. Salic. in. l. si predium. iij. q. in fi. C. de iure do. z sentit ibi bal. dū dicit q̄ alienatio rei dotalis facta a muliere cuz consensu mariti non tenet quia prohibitio le/gis iulie de fundo dotali vendicat si/bi locum in muliere alienante sicut i viro. vt ibi per eū. est bona glo. in. l. vnica. §. z cū lex. C. ō rei vxo. actio. q̄ approbat bar. in. l. cū vir. ff. de vsu capio. de quo latius per Jo. de imo. i repeti. c. cuz ꝓtingat. de iureiu. xvij. co. v. nūc restat videre quid ecōtra. quē rogo videas. z istud tene q̄ uis C. v. i. d. l. si pdiū. i fi. ꝓtrariū sentiat. Ad hoc vide legem regni. foro leguz li. iij. ti. de las arras. l. iij. q̄ prohibet mulieri alienare arras etiā soluto ma trimonio nisi i quarta parte si habe/at filios vnde si alienet in vita: nō cō firmabitur nisi i quarta parte illaz: si aūt filios non habeat: forsan cōfir mabitur in totuz. quod no. ¶ Istud tñ debet sane itelligi nisi forte iste ar re vl res ꝓpter nuptias donate eēnt date extimate ea extimatione que fa cit emptionem que in dubio presumi tur. vt. l. quotiēs. z. l. si inter. C. de iu re do. Nam hoc casu etiam si fuisset date in dotem: potuisset marit⁹ illas alienare. vt. l. plerūq3. ff. de iure do. z. iij. parti. ti. xj. l. vij. quia talis fun/dus vel res extimate desinunt eē do/tales z non habent priuilegia legū mu/lie de fundo dotali. vt ibi tradit. glo. z Salic. in. l. si prediū. C. de iure do. Intellige quādo maritus erat soluē do. al's secus. istud est dictū aureum Bal. in. l. interest. ad finē. C. de vsu/fruc. qō pro singulari cōmendat fran cisc⁹ de crema in suis singularib⁹. 19. incipit. habebis milies. Ad hoc bene facit tex. singularis in. l. quotiēs. i. fi. ff. de iure do. vbi dicitur satis esse ex/timationē dotis seruare maritū in dēnē. quasi illud solum operet. nō āt al's p̄iudicet vxori. Sed qō maius p̄ iudiciū q̄ si vendātur bona sibi data in dotem z maritus non erat al's sol/uendo? Si ergo sunt alia bona ex q̄/bus vxori possit cōsuli sup dote: iste res que date fuerunt extimate: bene poterūt alienari. Sed caue q3 licet ista vera sint respectu rerum dotaliū que marito fuerunt date extimate ea extimatiōe que facit emptionē quia tunc efficiuntur ꝓprie ipsius mariti. non tamē idem videt in rebus quas maritus donauit ꝓpter nuptias vxo/ri licet extimate ea extimatione que facit emptionem. cum per talem ex/timationē efficiantur ꝓprie ipsius vxoris. Unde non videtur q̄ marit⁹ possit illas vendere vel alienare sed contra disponit lex regni. iij. pti. ti.

Ampliatio Talis alienatio si ꝓfirmatur morte mariti.

1. Fallentia: Nisi res donate ꝓpt nuptias extimate.

Lex regni.

Lex regni

Universidad de Deusto

2. Fallentia. Nī res dōnate cōsisterent numero ꝛc.

ry.l.vij. ¶ Idem dicendum est quan/ dotales res donate propter nup. con/ sisterent in numero/pondere/vl' mē/ sura: potest maritus alienare. quia ī hys rebus licet dentur pro in extima/ cōne dicitur extimatio fieri a lege. vt di/ cit glo. no. ī. l. extimate. ff. so. ma. scōz bal. in. d. l. res in dotez. z. l. regni. iij. parti. ti. xj. l. xxj. ergo idē a fortiori po/ terit facere quando essent date ī ar/ ris vel donatiōnē ꝓpter nup. ¶ Idē dicerem quando essent res que ser/ uando seruari non possunt. quia eo/ dem modo maritus posset illas alie/ nare: quāuis essent date in dotē vel ī donationem ꝓpter nuptias. qz ex quo permittitur tutor. vt. l. lex que tuto/ res. C. de admi. tuto. multo fortius hoc debet permitti marito. Istud ē pulchrum dictū Jo. fa. insti. quibus alie. non licet. in prin. subdit q̄ imo si talia bona non alienet in culpa est. vt l. mulier. §. sed etim. v̄. sed si cū. ff. ad trebelli. vbi dicitur q̄ si res fīt tutio/ ni subiecte perierint ex culpa fideicō/ missarij: tunc fideicōmissarius tenet resarcire. in culpa aūt est si non ven/ didit res quas vendere debuisset.

3. Fallentia. Nī sūt res q̄ seruando ꝛc.

4. Fallentia Nī mulier consensit alie nationi bis.

¶ Idem dicas si mulier consentiret alienationi arraz vel rerum sibi pro/ pter nuptias donatarum bis ex inter/ uallo post biennū. Nam iste dupli/ catus consensus ex iteruallo facit va/ lere dictam alienationē. vt volunt iu/ ra predicta. z potest esse ratio qz qui bis aliquid facit: videtur velle q̄ con/ tra id nil possit opponi. quia vbi secū/ da interuenit consideratio: ibi esse p̄/ sumitur plena deliberatio. vt in auc. vt nulli iudi. §. z hoc vero iubemus. ī/ tex. z in glo. que incipit. Jussio. colla. ix. z notatur in. l. fi. C. si cōtra ius vl' vtili. pu. cōmendandū est enz qō se/ pe factum est: z mititur equitate vt ī c. non sine. supra de arbi. z facit tex. in c. olim. in verbo semel z itez. supra ō fīscrip. traditur per bal. ī rubrica. C.

Beminatio

si quis aliquem testari prohibu. iij. co. ante finem. bene facit ad hoc tex. in. l. in contractibus. §. de illo. C. de si nu. pe. vbi cōfessio geminata tol/ lit exceptionē nō numerate pecūnie. ita qz qui confitetur non potest illā op/ ponere: nisi velet in se assumere onus probandi. vt tenet no. abb. in. c. si cau/ tio in fi. ver. supra de fide instru. mo t°. ar. tex. z quod ibi notat bal. ī. l. cū scimus. C. de agrico. z censi. li. xj. vbi colligitur singularis theorica q̄ vbi ī/ diudicat ꝓfessio ex defectu p̄sumpte voluntatis vt in confessione extra iu/ diciali: si fuerit geminata valet. idez in verbis enunciatiuis z per bar. ī. d. l. cum scimus. z est bonus tex. in. l. j. C. de pl° peti. z de ista doctrina bar. doctores in multis locis faciūt men/ tionem cōmendantes eam pro singu/ lari. Jo. de pla. in. d. l. cum scimus. ij. co. ver. z ex isto tex. abb. in. d. c. si cau/ tio in fi. z ꝓ°. 82. iij. co. ī. j. volumine Jasō. in. §. fuerat isti. de acti. xxvij. co. vbi multa cumulat de actu gemi/ nato. Franciscus de curte. in repeti/ tione. l. admonēdi. ff. de iureiu. char. 77. iij. co. quem videas. vitalis. in li. clausularum. charta. 56. co. j. alias in clausula enūciatiua verba confessio/ nis extra ius ad liberandū. vij. co. an/ ge. z augu. in tractatu maleficiorum. charta. 178. iij. co. alias ī parte com/ parent dicti inquisitiz in termino de/ fensionis. j. co. vbi rogo videas de ve/ ritate illius no. dicti Jo. an. in addi. ad speculuz. isto ti. in rubrica. q̄ volu/ it q̄ contra confessionē geminatā nō/ potest opponi exceptio non numera/ te dotis. Videas felli. in. c. nōnulli ō/ rescrip. xxxiij. co. ver. fallit septimo. vbi loquitur ō rescripto geminato p̄/ secūdam iussionem. Adde q̄ natura/ lis obligatio geminata producit effi/ caciam obligationum ad agendum. l. fi. ff. ad. l. falci. l. j. §. debitum. ff. de cō/ sti. pecu. insti. de actio. §. ō cōstituta.

facit tex. no. in. l. cum ostendimus. §. fi. ff. de fideiu. tuto. vbi pacientia ge/ minata inducit stipulationem. quem tex. multū cōmendat do. car. in cle. j. iij. co. in prin. de ꝓcura. ¶ Et ꝓpte/ rea ex nudo pacto super eadem re ex iteruallo duplicato oritur actio etiā de iure ciuili. vt late per alex. ī. l. j. §. debitū. ff. de consti. pe. in apostillis. de quo latius per felli. in. c. j. iij. co. su/ pra de pactis. z latissime per Jason. ī §. in p̄sonā. xvij. co. insti. de actio. vbi etiā multa cumulat de actu gemina/ to. quibus addo vnā glo. valde singu/ larē. in. c. si quis iratus. ij. q. iij. que di/ cit q̄ dicēs bis vel pluries cōuiciū: ñ p̄sumit dixisse ex iracundia sed deli/ berate. illam glo. multū cōmendauit ad hoc henri. in. c. sl atrimus. infra ō maledicis. vult etiā illa glo. q̄ lz alis ꝓfessio facta calore iracūdie nō noce/ at: vt est illa glo. vulgatissima. c. ex lītis. ītra de diuortijs gl. ii. ī fi. q̄. no. ibi abb. si tñ ꝓfessio ē geminata bñ p̄/ iudicat. vt volunt gl. fi. ī. d. c. si q̄s ira/ tus. q̄ ad hoc multū ꝓmēdat tynda. ī suo tractatu de testi. li. ij. c. vj. v. co. in prin. ¶ Unde redeūdo ad ꝓposi/ tū nostrū: q̄uis vnicus cōsensus mu/ lieris nō sufficiat in alienatiōe reruz sibi propter nuptias donatarū: dupli/ catus tñ cōsensus ex iteruallo interue/ niens post biennū bñ sufficit. ¶ Idē ego dicerem si mulier cōsentiret alie/ nationi arrarū vel rerum sibi propt nuptias donatarū cū iuramēto ō nō contrauenēdo. nam tunc non potuis/ set mulier cōtrauenire. vt exp̄sse vo/ luit Host. in. d. c. peruenit. supra de emp. z vēdi. z sequitur ibi Jo. ō imo. in. viij. co. in fi. z ange. in auc. ō equa li. do. §. illud quoqz. pe. co. in fi. dicēs q̄ licet de iure ciuili iuramētū nō ob/ liget vtrāq̄ in alienatione rei dotalis. vt. l. vnica. §. z cum lex. C. ō rei vxo. act. secus tamē est de iure canonico. vt in. c. cum cōtingat. supra ō iureiu.

rabze spaud dyc.

5. Fallentia. Nī mulier cū iuramēto cōsensit alie/ nationi.

1. Fūdamen tum.

z in. c. licet mulieres. eo. titu. lib. vj. z per consequens idē erit in donatio/ ne ꝓpter nuptias scōm eū. idem te/ nent Bal. z Salice. in. d. auc. siue a/ me. ad finē. C. ad velleia. z pōt eē rō (quāuis ipsi non dicāt) qz iuramen/ tū habet vim secundi cōsensus vt vo/ lunt glo. singularis. in. d. c. cū contin/ gat in. v̄. seruare debet. ad finez. que dicit q̄ prohibitio alienatiōis rei do/ talis non est perpetua quia si secūdo post biennū consentiat mulier: bene tenet. vt in auc. siue a me. C. ad velle/ ia. vñ mulier fortius iuramēto potest firmare qō prius non valebat. z qua/ si ꝑ scōo ꝓsensu iuramētū habeē. ita dicit illa glo. singularis. z scōm predi/ cta debes intelligere dictam. l. regni/ fo. li. ii. iij. ti. ij. l. iij. nam si interueni/ at binus cōsensus mulieris post bie/ nium vel vnicus cum iuramēto ī alie/ natione arrarum vel rerū ꝓpter nu/ ptias donatarum valebit alienatio.

¶ Ista tamen nō sunt mihi sine scru/ pulo. quomā secūdū leges huius re/ gni constante matrimonio est prohi/ bita arraz alienatio ex legis resisten/ tia z prohibitiōe. vt foro leguz. li. iij. ti. ij. l. iij. ex tali ergo alienatione fa/ cta contra legis resistentiā etiā na/ turalis obligatio non oritur: nec fide/ iussor ei accedere pōt nec firmabitur iuramēto. vt no. volunt Bar. ī. l. vbi lex. ff. de fideiusso. quē oēs sequūtur vbi tradit doctrinā solēnē. q̄ vbi lex aliquid prohibet fieri sine certa solē/ nitate: actus taliter factus nō valet q̄uis interueniat iuramētū. ¶ Ego tamen certius putarem sequi primā opinionem ꝓpter vim iuramenti qō transgredi nullo modo consulerem. ¶ Ex quo etiam potest inferri q̄ cū p̄scriptio sit quedā spēs alienatiōis/ que constāte matrimonio prohibita est quātum ad arras: nullo mō po/ tuit incipere durante matrimonio. ar. tex. z qō ibi no. in. l. quēadmodū.

2.

Lex regni.

Argumētuz cōtrarium.

Lex regni

Dekminatō.

Prescriptio alienatio ē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

C. de agri. z censi. li. xj. z. l. vbi ler. ff. de vsucapio. Plene per bar. in. l. fili ussa. §. dnus. de legatis. j. per abb. z alios. in. c. cum non liceat. supra de prescrip. confirmatur hoc rōne in cōmunicabili. quoniā vt supra dixi. iste arre q̄ hodie dātur: succedunt loco donationis propter nup. in donatione autez ppter nuptias nūquā dat actio vxori nisi soluto matrimonio. vt. l. cū notissimi. §. illō. C. ō prescrip. xxx. vel. xl. āno. z in auc. vt imo. §. j. col. vj. z ibi glo. traditur per abb. in. c. peruenit ō emp. z ven. z per cōsequēs ab eo tpe incipiet currere prescriptio. qō habeo pro indubitato. ¶ Intelligetn predicta dūmō supersint alia bona mariti ex quib⁹ possit cōsuli indēnitati mulieris non solū tempore cōtractus vt aliqui dixerūt sed etiā tempore quo agit vxor seu agere pōt. d. auc. siue a me. alis secus vt no. glo. cygn⁹. bal. z salicet. in auc. cōtra mulier. C. ad vel. ea. Bar. ang. z Jo. de imo. in. l. mevia. §. fundus. ff. so. ma. z sequit ang. de arecto. in. d. §. est z aliud. in pnn. i sti. de dona. dicēs hoc esse ppetuo notandū. facit qō no. volut Bal. in. l. i. teresse ad fi. C. de vsufruc. de quo supra fecit mentionē. est glo. no. in auc. vt imobilia. ante nup. col. iij. ver. cōsensum. alia in auc. vt nulli iudi. §. z illud vero preuidimus. in. v. multotiens. z ibi Bar. coll. ix. ¶ Qō procedit nisi maritus esset cōstitutus i magna necessitate fames. Nam tunc etiam si non habeat bona: ex quib⁹ possit psuli vxori sup dote: poterit istas res donatas vxori ppter nuptias alienare ad sustētandū se vxorē z filios. Nam cum hoc casu potuisset alienare dotem iuxta no. i. l. vbi adhuc. C. de iure do. z ar. l. j. C. de patri. qui filios distra. fortius hoc poterit in arris vel rebus ppter nuptias a se donatis. quod bene notabis. ¶ Ad casus cōfirmationē facit qō voluit gl. no. z Bar. in. l. quēadmoduz. pe. co. C. de agri. z censi. li. xj. vbi glo. dixit. q̄ propter necessitatem famis pōt qs alienare bōa restitutiōi subiecta. ar. d. l. ij. C. de patri. qui fi. distra. idem dicit Bar. ibi propter redemptionē seu cōseruationē persone: qō est satis notabile: z ego alias vidi in practica i regali audientia z sic fuit pnūciatū. hoc dictū bar. refert z sequitur Jasō in auc. res que. iij. co. v. vndecimo. z latius in. vj. co. ver. vj. z vlti. C. cōia de legatis. z alex. i. l. quāuis. ij. co. ff. so. ma. vbi videas. z tetigi etiam i superioribus. non est ergo mirandū. si extante magna necessitate: possint dicta bona in arris data vl' in donatione ppter nuptias concessa alienari: quāuis maritus nō habeat alia bōa ex quibus mulieri cōsulat. ¶ Ex his habes expeditū vnum singulare effectum istius donationis ppt nuptias

Limitatio Nisi fallen. ni si ōficiāt alia bona mariti

Propter necessitatem famis alienatur

nisi solut matrimonio

nō p̄ reuidem nōs pssse

Chabet z aliū scōm effectū qz pactū qō fit iter cōiuges de lucrāda dote: extenditur in fauorem mulieris ad donationē ppter nuptias. Unde si ex pacto vir lucrat dotez p̄mortua vxore: eodē modo vxor lucrabitur donationē ppter nuptias p̄ mortuo viro. ita dicit rex. in. c. fi. infra eo. z in auc. equalitas. C. de pactis cōuentis super do. ¶ Intellige quando donatio ppter nup. a principio fuit constituta: alias secus. Unde si matrimōio dissoluto petat mulier vt donatio sibi cōstituatur ad hoc vt ipsa tantum lucratur de donatione: quā tum vir ōbebat lucrari de dote si mulier in matrimonio decessisset ex pacto de dote lucranda: non esset audienda. z imputet sibi mulier quia hoc constāte matrimomo fieri nō petijt ita dicit gl. no. in auc. dos data. i verbo exactio. C. de d cna. ante nup. p̄ glo. ad hoc multum cōmendat ange. in auc. de equali. do. §. aliud quoqz.

2. effectus. Pactū de lucranda dote extēdit ad donationē ppt nuptias.

pe. co. coll. viij. idem tenet Host. in sūma ti. de dona. ppter nup. §. qua actione repetatur. z Jo. an. in addi. ad specu. isto ti. §. in hoc ti. ij. co. i ad ditiōē que incipit. vide qō ibi notat

3. Effectus. Uiro vgente ad iopiā pōt mulier petere donationē ppt nuptias.

Chabet alium z tertium effectum qz sicut vergente ad iopiam marito: pōt vxor a creditoribus maritī dotem vendicare: sic etiā donationem ppter nup. qz debet deseruire onerib⁹ mrimonij. ita dicit rex. ille singularis. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. z tradit ur in. c. ex lris. supra de pig. z in. c. per vras. infra eodē. z ibi deo dante dicemus.

4. Effectus. Propter adulteriuz viri vxor lucratur donationē ppter nuptias sicut ꝛc.

Chabet alium z quartū effectum. qz sicut vir lucrat dotez ppter adulteriuz vxoris. vt. l. cū mulier. ff. so. ma. z in auc. vt liceat matri z auie. §. si de adulterio. col. viij. z. c. plerūqz. infra eodē. qō itelligē si soluz de dote tradita: sed etiā de promissa vt est rex. no. z ibi bal. in. l. si mulier. ff. de condi. insti. per quā. l. ita tenet benzellin⁹ in. d. c. plerūqz. infra eo. in pnn. in apostillis. z latius in. c. fi. i fi. eo. ti. De iure tñ regni ipsa cū adultero debent poni in manibus maritī vt ex eoz personis z rebus faciat qō sibi placuerit vt foro legū. lib. iij. ti. vij. l. j. insup vxor adultera perdit arras quas sibi dedit maritus si marito placuerit. vt foro legum. lib. iij. ti. ij. l. fi. perdit etiā ius quod habet in bonis acquisitis constāte mrimomo. vt dispositū est henric⁹ i mia. idem est de sponsa de presenti. p l. nihil interest. ff. rerum annectaruz scōz bal. i. c. accedens. de procura. ō quo meminit bēzellin⁹ in. d. c. plerūqz qui alegat. pau. in. l. an in patrem ff. q̄ cum fal. tu. z in. l. de diuisiōe. ff. so. ma. anto. z abb. in. c. discretionez. supra de eo qui cog. consan. vxo. suc.

Lex regni.

hoc de sponsa ō presenti est hodie approbatū p legē regni. q̄ fecit rex alfonsus i alcala ō q̄ materia latissime per modernos in tractatu maleficioz. in parte. che me ay adulterato la mea dona: sic etiam vxor lucratur donationē propter nuptias propter adulteriū viri vt est tex. no. in. d. §. si de adulterio. z in. c. j. supra vt lite nō cōtestata. z ibi glo. j. abb. z alij in pnn. z videas tex. cum glo. in. c. ꝑiana religio. xxxij. q. v. z ibi doctores. ¶ Intellige tamen si non habeat filios vt in dictis iuribus. quia alias ad filios pertinere debet dos vel donatio propter nup. vt ibi dicitur. Intelligē nō solum quando sunt filij eiusdem matrimonij sed etiam si essent filij primi matrimonij. nam tunc eodez modo ipsis debet applicari dos matris ad ulterium cōmittentis. vt volunt no. Bal. in. l. hac edictali. in. j. co. in. v. sed pone berta nupsit titio. ō quo dicto exclamat florianus in sua prima disputatione. que incipit mulier primo viduata consortem. v. co. ver. ij. premitto. z francisc⁹ de crema. i suis singula. 85. incipit statuto cauetur. reputans hoc dictum aureum. quod scōm eum potest optima ratione cō probari. quia qō quis nō pōt facere paciscendo vel aliter alienando: non pōt cōmittere delictum vt alienetur l. imperator. ff. ō fideicōmis. liberta. z per hoc dicit q̄ plures defensant filios primi matrimonij. ¶ Item intellige nisi vterqz scilicet maritus z vxor cōmiserit adulterium. nam tūc paria delicta mutua compensatione tolluntur vt in. c. penul. z vltimo. infra de adulteriis. z ibi notatur per omnes doctores. z. l. viro atqz vxore. ff. soluto matri. z. l. si ambo. ff. de compensa. quod procedit quando vxor accusata de adulterio: ante litē contestataz opposuit marito sitē ad ulterius: qz tūc nō pt illā accusare vt

1. Limitatio Nisi sūt filij.

nā bene

2. Limitatio Nisi vterqz cōmisit adulterium.

nō potest illa nisi facere

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex regni.

l.si vxor.§.iuder.ff.de adulte.z.l.ita nobis pudor.C.eo.z.vij.pti.ti.xvij. l.ix.z fo.ll.li.iij.ti.vij.l.iij. z ē rō qz ista exceptio ē dilatoria nō pēptoria z iō dz opponi ante litis ptest. vt.l.si maritus.§.pscriptiōes.ff.de adulte. z.c.pastoral'.supra de excep. Intelligo tamē hoc quādo agitur ciuiliter ppter lucrū dotis vel donatiōis propter nuptias. Nam cum tunc possit vxor virum accusare. vt vir pdat donationē ppter nuptias. vt.l.consensu.§.primus.C.de repudijs.z in auc. de nup.§.si igitur scōm.coll.iij. que iura sic debent intelligi scōm salice.i l.j.C.de adulte. multo ergo fortius admitteretur vxor de adulterio ciuliter accusata vt perdat dotez: opponere contra maritū exceptionē adulterij ipsi⁹ mariti: vt ipe perdat donationē ppter nuptias: vel saltim fiat compensatio delictorum. z ita in contingentia facti consulunt pau. de castro. consilio. 128. incipit: Dec mulier. dicens qp si vir tenebat concubinas z mulier cōmisit adulterium nō debet mulier perdere dotem suam: quia ista crimina paria tolluntur cōpensatione mutua. de qua decisione exclamat angelus in tractatu. maleficiorum. In parte. che me ay adulterato. xj. co. ver. adde tamen pau.

3: Limitatio Nī maritus acriter verberasset vxorez

¶Idem est quando maritus acriter verberasset vxorez z ob hoc vxor fugit ab eo z cōmisit adulteriū: non poterit maritus eam accusare vt dotem perdat propter adulterium. ita consuluit Uncha. cōsilio. 409. Inci. In christi tc. probata tanti viri seuitia. de quo facit magnū festum ang. in.d.loco. in.ix. co. ad qō bene facit tex. i auc. vt liceat matri z aue. §. qz vero plurimas. v. si ergo. coll. viij. ad idem est bonus tex. in.c. lras. ō resti. spo. vbi licitum est vxori recedere a viro male eam tractāte z seueriter: nec tenetur ad eum redire nisi prestita cautione sufficienti de eius idemnitate. Id idem tex. in auc. vt cū de appel. cogno. §. quia vo. colla. viij. z facit in ar.l.si conuenerit.ff. pro socio. z tenet lucas de pena. in.l. si colon. C. de agrico. z censi. li xj. in. xij. q. in vasallo qui a dño crudelit z tyrannice tractatur. qz pōt impugne dimittere talē dīm. idez ē de colonis qui tenenē colere fundum qz non tenētur ibi stare si dīs eos verberet. vt est tex. z ibi no. bar. in.l. cum satis. C. de agrico. z censi. li. xj. Id idē est tex. in.l.j. C. in quibus colo. z censi. eo. li. qō est bn notādū cōtra dños tēporales z barones tenere volentes vasallos sub iugo perpetuo seruitutis ipsos nequiter z crudeliter tractando. qui si recedāt ad alias liberas ciuitates illos vendicant vt ad ppria redeant. qz si propter iniusticia z seueritatem dominorum recesserunt: redire non compelluntur. quod tene mentiuta dicit paris de puteo. in tract. de sindicatu. fo. iij. ij. co. Idē disponit lex regni qp statuit vallisoleti rex alfonsus. z istud teneas quicquid dixerit lodo. cōsilio. 59. in prin. de quo late per franciscū de malpartida in sua eleganti repetitione. c. suscitata. de in inte. restitu. Vxor ergo que a viro verberatur potest ab eo diuertere: quia ipse prestat causam adulterio ab vxore postea commisso non poterit eam accusare vt perdat dotem prout dicebat Uncha. in dicto consilio. ¶Quādo igitur ciuiliter agitur super adulterio ad pena iudicantur maritus z vxor: sed non respectu accusatiōis criminal' quia vir accusat vxorem sed non econtra. vt d.l.j. C. de adulte. Et est rō scōz dicto. ibi. qz p vxorē fit iniuria viro: nō ecōtra. qm̄ p maritū nō pōt violari thorus: sed per vxorē sic. Et ita forte dēbet intelligi lex regni qp i alcala rex Ilfonsus promulgauit era. 1486.

Lex regni.

ad pena iudicā

Lex regni.

z super hoc amplio nō insisto: qz lis ē sub iudice. in qua forte ego cū aliis futurus sum iudex. Et per ista sū expeditus de effectu seu cōmodo qō afferūt mulierib⁹ donatiōes ppter nuptias. sint ergo caute vt faciant sibi fieri has donationes.

Donatiōes ppt nuptias nō sūt in vsu

Hodie tñ ō consuetudine nō fiūt iste donatiōes ppt nuptias. vt dicit gl. in auc. equalitas. C. ō pactis cōuētis sup dote. sz illud pcedit vbi psuetudo est inuiolabilit obseruata p tiñ tēpus cui⁹ cōtrarij memoria nō existit: ita qp esset legitime pscripta. In aliis ār locis obseruabit ius cōe. ita dicit bal. in auc. dos data. C. de dona. añ nup. z abb. i. c. fi. ifra eo. fi. co. z satis m̄ placet. qz lz glo. pdicta dixerit qp ō cōsuetudine nō fiunt iste donatiōes: z doctori illustri dicēti fore cōsuetudinez dz credi z eius dicto stari. vt tradit bar. in.l.ō qb⁹. xv. co. ff. de legib⁹. i repeti. quāuis ad ō corrupte allegef gl. in.l. dos a patre. C. so. ma. dz tamē intelligi de cōsuetudine illius fori seu curie vbi doctor vsat qz sibi credit tāquā perito: nō tñ credit ei de vna cōsuetudine extranei fori. qz nō psumit sciuisse cōsuetudines aliarū curiarz: qz psumit eas ignorar qz sunt facti z in facto cōsistūt z princeps etiā: qui est dīs sui principatus illas psumit ignorare. vt in.c.j. ō consti. li. vj. qlibet enī ciuitas abūdat suo sensu. lxxxvj. dist. vtinā. z quilibet popul⁹ hz suā obseruātiā z suos mores vt.l. oēs populi. ff. de iusti. z iure. z pterea cōsuetudo nō extēdit ad alias personas qp in quibus est qd actū. vt. c. oīa. xij. di. z. c. catholicā. xj. dist. in fi. Uñ nō preiudicat iurib⁹ singulariuz psonarū: nisi his qui tacite vel exp̄sse cōsenserūt. Inno. in. c. j. de cōsue. z se quit ange. o°. 93. z in. l. venditor. §. si cōstat. ff. cōta predio. de quo etiā per Inno. in. c. dilecto. de offi. archi. i gl. magna. z in. c. dilect⁹. ō cape. mona. per cygnum. in. l. j. in fi. C. de eman. li. per bar. in. l. j. §. ex hoc iure. ff. de itine. actuq3 prima. z in. l. j. C. que sit lōga consue. z in. d. l. de quibus. glo. in. c. cum contingat. de decimis. Et ob hoc dicebat idem bar. in. d. l. de q̄ bus in repetitione. xvj. co. v. ij. probatur. qp si dubitatur de consuetudine: iudex vocabit ad se aduocatos z procuratores palacij z explorabit de cōsuetudine: non aūt extraneos aliaz prouinciarum: quia que domi fiunt probañ per domesticos illi⁹ dom⁹ z nō per extraneos. l. cōsensu. C. de repudijs. z que fiūt in collegio probañ per illos de collegio. vt. c. veniens. de testibus. Imo plus dicebat Bar. in. d. l. de quibus. in repetitione. xvij. co. qp ad hoc vt forēis possit deponere z testificari de aliq̄ consuetudine ciuitatis: requiritur qp ipe forensis tātam morā contraxerit in illa ciuitate qp verisimiliter ōberet scire ar. l. ij. C. vbi de cri. agi opor. Unde ad ppositū accursius glosator: q̄ dicit has donatiōes ppt nuptias nō fieri de cōsuetudine: dz itelligi i ptib⁹ vbi accursi⁹ degebat. nō aūt generalit in oīb⁹ pticulis. vñ recte dixerūt Bal. z abb. ¶Unū tñ nō omitto qp i loc⁹ in quib⁹ tales donatiōes fieri nō cōsueuerūt: qp vir eas facere nō teneañ vt supra dictū est: tenebit tñ obligare se z bona sua (si hz) p dote cōseruāda z restituēda. Si aūt vir nō habeat bona ei⁹ pt teneañ obligare se z bona sua pro conseruanda z restituenda dote nurus in casu restitutionis dotis. ita tenet Dinus in. l. si cū dotem. §. transigrediamur. ff. soluto matri. quez sequuntur ibi Bar. Jo. de imo. Pau. z alij. z idem Paulus consilio. 176. incipit proponitur in facto. z Angelus. de aretio. in. §. fuerat institu. de actio. versi. quero an pater. charta. 22. mouētur ipsi quia

Doctori dicēti fore psuetudinē debet credi.

Ubi iste donationes nō fiūt qualit p dote mulieri consulitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sicut maritus tenetur ad huiusmodi donationes propter nuptias:ita ꝛ pater mariti vt.l.fi.C.de dotis promi. nam sicut naturali ratione pater tenetur dotare filiam.vt.l.liberos.ff.ō ritu nup.pari rōne tenetur pro filio facere donationē propter nup'.in locis in quibus tales donationes fieri consueuerūt. In alijs autem locis:in quibus non consueuerunt fieri: tenebit̄ bona sua obligare ꝓ dote nurus ꝓseruāda ꝛ restituēda.nec est ō ꝟ mirandum nam sicut pater tenetur obligare bona sua fauore tutele per filium administrande.vt.l.fi.ff.de suspectis tu.multo fortius tenebitur fauore matrimonij contrahendi. ¶ Et ꝓcedit hoc non solum in patre fideli. sed etiam in patre iudeo vel sarraceno.nam isti tenentur alere filios ꝛ filias dotare: ꝛ pro filijs donationem propter nuptias facere.vt est textus no.in.l.cognoumus.C.de hereticis quem ad hoc multum cōmendat ange.de aretio in.d.§.fuerat añ.insti.ō actio.reputans hoc multum notandum:qui dicit se habuisse de facto. ꝛ sequitur ibi Jason.xxxvj.co.ver.aduerte tamen. qui addit pro hoc glo. singularem amplius volentem in.l. mater.C. de iure dotium.nam licet regulariter mater non teneatur dotare filiā:qz nō est officiū maternū filias dotare.vt ibi est tex.ꝛ in.l.fi. eo. ti.tñ si mater eēt hereticaꝛ filia catholica:dicit illa gl.ꝙ mater teneꝫ eā dotare:ꝙuis al's nō sit ei⁹ officium.ꝛ idē dicit ibi Bal.esse in matre iudea ꝙ si filia efficit x̄piana:mat̄ teneꝫ eaz dotare. Idē dicit lex regni.iij.pti.ti. ij.l.ix.in prin.de quo latius per ey.in d.l.mater.ꝛ in auc.gazaros.C. ō hereti.ꝛ spe.ti. qui filij sunt legi.§.j. ꝟ. quid si pater ꝛc. ¶ Uis ergo casib⁹ quib⁹ pater ꝛ mater iudei vel infideles tenētur dotare filios christianos: tenentur etiam constituere donationem propter nup. filijs volentibus matrimonū contrahere vt ex predictis apparet.ꝛ tenet bal. i auc. res q̄ in fi.C.cōmunia de lega. dicens ꝙ si legitima non sufficit filijs iudeoꝝ ad dotem vel donationē ꝓpter nup.pñt filij diminuere fideicōmissuz pro mō pſonaꝝ honestati cōdignū. ¶ Et ad inducēdā istā obligationē non est necessarium ꝙ interueniat obligatio exp̄ssa:sed satis est ꝙ pater simplicit cōsentiat in cōtractu matrimonij filij: quoniaz ex isto consensu pater remanet obligatus in solidum pro dote cō seruanda ꝛ restituenda vt probaꝫ in d.l.si cum dotē.§.trāsgrediamur.ff. so.ma. vbi hoc tenēt Bar. bal. ang. Jo.de imo.rapha.pau.ō cast.ꝛ alex. ꝛ cōiter omnes. tenent etiam bar. ꝛ bal.in.l.j.C. de decurl.li.x. de quo p cy.ꝛ Bal.in.l.j.C.qō cum eo. Idez tenet ange.de aretio.in. d.§. fuerat añ. charta.22.i fi.ꝟ.quero an eo ipo ꝛ facit glo.in.l.assiduis.C. qui po.in pig.habe.in glo.magna in versi.item quero an priuilegia.tenet etiā specu lator.ti.ō dote post diuortiū restī. §. fozmaſ.iij.co.ꝟ.q̄d si filius.vbi dicit ꝙ si filiusfa.recepit dotē de volūtate ꝛ parabola patris: bona patris sunt obligata ꝓ dote.vt.d.§. trāsgrediamur.ꝛ.l.vnica,§.ꝛ vt plen⁹.C.ō rei vxorie actiōe.ꝛ facit tex.i.l.si fili⁹. ff. de tutelis.ꝛ in.l.fi.ff.de suspect̄ tutoribꝰ.ꝛ in.l.si iter.§.imperator. ff. de excu.tuto. ¶ Ampliabis ō etiā si pr̄ simplicit cōsentiēs mīmomo filij cō sentiret cum protestatiōe ꝙ nolebat bona sua eē obligata ꝓ dote tradita filio.nā si obstāte talip̄testatiōe erūt obligata: ꝛ poterit mulier ageꝛ hypothecaria ad bona ip̄i⁹ soceri:quēadmodū bōa ip̄i⁹ filij erūt tacite obligata pro ipsa dote: non obstante quacunqz protestatione ab eo facta ꝙ si vult bona sua esse obligata. Istud est nouum ꝛ singulare dictum Jasonis

2. Ampliatio Etiā si nō interueniat obligatio exp̄ssa

3. Ampliatio Etiā si ꝓsentiēdo mīmomo protestetur se nolle sua bōa obligare.

Ad ꝓ ifidēli

Mater infidel' teneꝫ dotare filiā fidelem.

Lex regni.

Ubi quis teneꝫ ad aliq̄d ꝓstatio cōtraria nō releuat.

m.d.§.fuerat ante.xxxv.co. quia ab hijs ad que quis tenetur de necessitate:protestatio nihil releuat protestantem.nisi etiam interueniat cōsensus illius contra quē fit protestatio. ꝛ hoc quādo obligatio esset iam contracta ꝛ sic esset de ꝓterito:secus si ō futuro.in.l.alimēta.ꝛ ibi gl. no. bar. ꝛ alij moderin.C.de nego.gestis. ꝛ ē theorica bar.in.l.non solū.§.morte. ff.de o.no.nūci.in.vij.co.ver. ſz q̄ro an etiā patris cōsensus requiratur. Idez bar in.l.fi. §.item si pdixerit. ff.nau.ca.sta. Bal.ang. ꝛ alij moderni in.l.pacta nouissima.C.de pactis. doctores nostri in.c.cum.m.supra de consti. ¶ Et ita cum pater teneatur se obligare pro dote tradita filio vt supra dictū est. ergo ꝓstatiō ipsius patris que cōtrarium cōmeret: nihil debet operari ꝛ nihil prodest patri.maxime cum hoc sit a iure determinatum ꝙ pater teneatur se obligare pro filio pro conseruanda ꝛ restituenda dote nurus filio tradita vt supra dixi.protestatio ergo in cōtrariū nihil debet operari nec releuare protestantē vt dicit bar.post glo.in.d.l.alimēta.ꝛ i.d.l.nō solū §.morte.ij.co. ꝟ.circa quintū.ꝛ in.l.nensemi⁹ apollinarius iulio paulo.in.j.no. ꝛ ibi ang. ff.de neg.gestis.ꝛ hoc dictū Jasonis alibi non legi.tene illud menti,ꝓ ampliatione predictorum. ¶ Si tñ pat nō habet velle nec nolle ad cōsentiēduz matrimomo filij:puta quia erat furiosus vl'mente captus tūc pinde est ac si se obligasset. ita tenet exp̄sse pau.ō castro in.d. §. trasgrediamur in fi.mor.ar.tex.in.l.si furiosa.§.elegantes.ff.de dam.infec.ꝛ in.l.ij.C.ō cuic.ꝛ refert se ita dixisse in contingētia facti.quod dictum videtur satis rationabile pro quo bene facit tex. ꝛ quod ibi no. Bar.in.l.ij.§.fi.ff.solu. ma.sed non placet alexandro i. d.§. transgrediamur.in.iij.co.ver. iuxta predicta. Imo dicit ꝙ plurimū errauit pau.quia licet pater sit mente captus:non tamen obligatur nisi filius vel filia vel alius eius nomine petat dari curatorem socero seu patri mēte capto qui se obliget ꝓ dote per.l.j. ꝛ.l.admone eaz.C. qui pe.tuto.q̄ ratio cessat in.d.§.eleganter.nec aliq̄d facit.d.l.ij.scōm verum intellectum. itaqz semper requiritur cōsensus patris in matrimomo filij: vel alterius eius nomine quando est furiosus vel mente captus. ¶ Predicta sunt plana quando matrimonū per filiū cōtractum fuit validū.secus si esset nullum propter consanguinitatez vel affinitatē vel aliud impedimentum.nam tunc etiam si pater consentiat vt' alius pro eo:non erit pater obligatus pro dote data filio vt' promissa conseruanda aut restituēda. ita tenet lodo.romanus in.d.§.transgrediamur.ꝛ refert ꝛ sequitur alexan.in ij.colū.mouentur ipsi argu.tex. in simili.in.l.j.C.de mune.ꝛ hono. lib.x. vbi dicitur ꝙ licet pater regulariter teneatur ꝛ astringatur tanquam fideiussor pro filio assumente officium publicuz: nisi ipse pater contradicat vt.l.ij.in princi. ff. ad munici. tradit latissime Jo.de pla.in.l.j.C. ō decu. li.x. Illud tamen procedit in filio maiori viginti quinqz annis. secus tamen est in minori. vt dicta.l.j.C.de muneri.ꝛ honori. quia cum ante vigesimum quintum annum quis non possit eē decurio nec admittatur ad honores publicos.vt.l.ad rem publicam.ff.de mune.ꝛ hono. ꝛ ideo licet pater mandauerit ꝛ consenserit tacite vel expresse filium infantem creari decurionem;tamen hoc mandatum ꝛ consensus habet in se tacitam conditionem si de iure fieri potest vt tūc pater obligetur vt vult glo.in.l.j.C. de filiofam. ꝛ quemadmodum pater.li.decimo. Unde sic videtur dicen

4. Amplia tio. Etiā si pr̄ nō habeat velle nec nolle.

1. Fallentia: Q̄n mīmomū fuit nullum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dū in casu nr̄o: vt pr̄ sit obligat⁹ quā do mr̄imoniū valiat nō alias. Et p̄t esse rō qz in generali mādato vel consensu pr̄is: veniūt z mādata itelligūt solū ea q̄ de iure fieri p̄nt. z ad alia q̄ de iure fieri nō p̄nt nō obligatur mādans. vt ꝓbat. in.d.l.j. C. de mune. z hono. z in.l.luciꝰ. §. p infante. ff. ad muncipa. z facit tex. in.l. nepos. pcu/lo. ff. de vb. sig. z in.l. si procurator. v. q̄ si indebitū. ff. de cōdi. inde. ¶ Scdo itelligo z limito p̄dicta in filiofa. secꝰ est in filio emācipato. Mā lz pr̄ consentiat eiꝰ mr̄imonio vel dotē iussu vl cōsensu pr̄is filiꝰ recepisset: nō p̄ b̄ pat esset obligatꝰ dotē cōseruare z restituere. ita lz spe. ti. ō dote post diuortiū restituēda. §. formatis. in. co. v. lz pone filiꝰ emācipatꝰ. allegat ad b̄ textū in.l.j. C. de filiofa. z quēadmodū pr̄ li. r. vbi dr̄ q̄ pr̄ consentiēs q̄ filiꝰ emācipatꝰ. promoueat ad decurionatū: nō obligat. p eo. Necꝰ si filiꝰ est in ptāte. vñ sic dicit ipse erit in nr̄o casu. qō tñ intelligit spe. nisi ipse affirmasz filiū esse in sua ptāte. naz tūc bñ teneret. p filio. vt. ff. de dolo. l. eleganter. §. fi. z ff. q̄ cū fal. tuto. l. nouissime. B ñ facit ad hoc qō in simili dixit spe. ti. de resti. i inte. §. quis aūt z qñ. co. vj. v. sed qualiter agit. z ibi etiaz bal. in ad di. vbi volūt q̄ qui iurauit se maiorē in cōtractu debet reputari maior in iudicio qō inde sequit. vñ debet p se tanquā maior litigare nō cuz curatore. vt id qō in principali z in accessorio obseruet. qō dictuz est multū notandū. Qd idē facit q̄ voluit idē spe cu. ō emp. z vendi. §. nūc dicendū restat. j. co. in fi. v. hoc etiam scias. vbi dixit q̄ si adultus contrahit mecū sine curatore, z iurat non cōtrauenire rōne minoris etatis. z ignorabā ipm curatorem habere: ipse vero sciebat sed me non certificauit vel fuit interrogatꝰ vtrū haberet curatorē: z cum haberet: dixit se non habere: non sub

2. Fallentia. Mñi filiꝰ erat emācipatus.

Assertio fraudulenta dat remediū

uenietur ei ꝓpter dolum cōmissū. ar. ff. de minō. l. si ex causa. §. in cōmissū. z. C. si minor se maiorē dixerit. l. j. z per totū. z ideo cautum est dicere in cōtractu. talis minor. xxv. annis asserēs se nullū curatorez habere promisit tali tc. z iurauit non contrauenire rōne minoris etatis tc. qō dictū etiā est satis singulare. ¶ Qd idem facit tex. no. i. l. pe. ff. de iure do. vbi dicit q̄ si socer induxit generū ad contrahendū matrimoniuz cum filia. p̄mittens sibi magnaz dotē: q̄ ipse sciebat se nō posse soluere: z dicebat se habere bona ex quibus soluere potuisset. tūc cōuenietur vltra q̄ facere posset: vt ibi est tex. valde singularis. Idem dicendū est in patre mariti recipiēte dotem sciens se nō esse soluēdo. Maz eodez mō ꝓ dote restituēda in casu restitutiōis dotis cōuenit vltra q̄ facere posset: vt no. volut bar. in.l. alia §. elegāter. i fi. ff. so. ma. ō q̄ latiꝰ p cāpetiuz. i suo tractatu. ō dote. iij. pte. q. ccl. ¶ Et ꝓpterea dicebat pau. de cast. i.l. etiā. §. j. ff. so. ma. q̄ si ōbitor tpe debiti cōtracti nō esset soluēdo z tñ dolo asserēs se eē ydoneū induxit creditorē suū ad cōtrahēdū secū: isto casu poterit capi a creditore. dato q̄ ꝓditiōez suā ñ deteriorauit. p. d. l. pe. ō q̄ dicto meminit Jasō. isti. ō actio. i pūn. xx. co. Sic ergo vr̄ dicēdū i casu nr̄o in pr̄e qui dixit se habere filiū in potestate cū ñ haberet. ¶ Nec tñ distinctio spec. nō placet paulo ō cast. i d. §. trāsgrediamur. Imo dicit ipse q̄ b̄ casu pr̄ teneret etiā p filio emācipato ñ actiōe q̄ iussu. qz illa nō dat nisi qñ ē i ptāte filiꝰ. sz actōe mādati. p textū cū gl. in.l. ij. in fi. ff. q̄ iussu. z hoc placet alex. in. d. §. transgrediamur. l. ij. co. qz cū pater eodē modo teneat obligare se ꝓ dote data filio emācipato. sicut ꝓ filiofa. vt ꝓbat ex doctna Bar. in. d. §. trāsgrediamur. iūcta. l. fi. C. de dotis ꝓmi. q̄ ipse allegat. q̄

Cautela ꝓ otrahēte cuz minore.

Fundamēta cōtraria.

So. ad ꝓtrarium.

etiam loquitur in filijs emancipatis ideo videtur q̄ simplex consensus patris isto casu obliget per rōnez dicte legis. si filius. ff. de tutellis. ¶ Nec obstat. l.j. C. de filiofa. super qua se fundat specu. quia ibi pater non poterat cogi se obligare ꝓ filio creato decurione. vt. d. l. honores. in fi. ff. ō decurio. z. l. ij. ff. ad muncipa. sed i casu nostro poterat cogi pater etiā ꝓ filio emancipato. vt supra dictuz est: ergo per consequens pater remanet obligatus ex simplici consensu. ¶ Et hoc mihi satis placet. maxime q̄ supposito sine veritatis prejudicio q̄ dictū specu. esset verum z q̄ pater non teneret se obligare ꝓ filio emancipato: exquo tñ consensit filio mr̄imonū cōtrahenti: tacite videt se obligare ꝓ eo. Video enim q̄ pater nō tenetur se obligare. p filio qui efficitur decurio. vt. d. l. honores. i fi. z. d. l. ij. circa fmē. ff. ad munici. Si tñ ꝓsentit obligat pr̄ insolidū tāquā fideiussor. vt est tex. cū gl. in. d. l. ij. circa fi. ff. ad munici. ¶ Et per b̄ videt mihi dubia ōcisio doctorz. i. d. §. trāsgrediamur. dū dicūt q̄ vbi pr̄ non cogit ꝓsentire nec se obligat. p filio: tūc li simplr cōsentiat: obligat tñ quo ad vires peculij. p. l. luciꝰ ticiꝰ gayū. ff. de admi. tuto. vbi dicit q̄ si pr̄ ꝓsentit q̄ filiuꝰ det tutor obligat. p eo q̄ ad vires peculij: Nisi saluādo dicas q̄ illō ꝓcedit in actu publico auctoritate z priuato vtilitate: put est tutella. vt. l. athlete ff. de excusa. tuto. z. §. excusāt. ilti. co. z ita loqt̄. d. l. luciꝰ. secꝰ tñ i officio vl actu publico auctoritate z vtilitate. p ut est decurionatus z filia. z sic loquitur dicta. l. ij. ff. ad munici. Hec concordia fuit de mente bar. in. d. l. j. C. de ōcurio. li. x. z reassumit alex. in. d. §. transgrediamur. in. iij. co. z satis mihi placet.

§. Ampliatio

¶ Si autem pater no lit ꝓsentire mr̄imonio filij: poterit ad b̄ p iudicē cogi. vt tradit i. d. §. transgrediamur. dicebat tñ pau. ō cast. ibi q̄ solꝰ filiꝰ poterit b̄ petet ꝓtra pr̄ez ploz ādo officiū iudicis vt ꝓdictōe ex lege. Nurꝰ āt ñ potuisz b̄ petet ꝓtra socerū cū tūc nulla obligatio sit cū illa sicut est cū filio. z prima frōte b̄ dictū videt satis equū. Mā sicut nurꝰ ñ pt petere a socero q̄ sibi faciat donationē ꝓpt nuptias. isz soli filio b̄ cōcedit. vt tradit. in. d. l. fi. C. ō dot. ꝓmi. sic etiā soli filio videt ꝓcedēdū q̄ possit petere a pr̄e hāc obligationē: q̄ loco eiꝰ succedit. Sz b̄ nō videt mihi sine dubio: qz fūdamētū ꝓcipuuz sup q̄ se fūdat bar. z alij q̄ tenēt q̄ pr̄ tenetur facere dictā obligationē est tex. i. d. l. fi. ff. de suspec. tuto. vbi principaliter fauor pupilli z p suo itereē futuro cogit pr̄ se obligare ꝓ filio tutore. z sic pupilluꝰ vl aliꝰ ei noīe poterit apō iudicē istare sup b̄. z tñ pupilluꝰ nōdū hz obligationē cōtra pr̄ez tutoris: ergo eodē mō mulier futura nurꝰ poterit b̄ petere ꝓtra pr̄ez viri. p suo itereē futuro z p securitate sue dotis. z ita vr̄ ñ q̄ b̄ possit petere añ mr̄imoniuz z melꝰ post. cū tā vsuē suū itereē ō presenti. vt ē gl. i auc. dos data. C. ō donā. añ nup. q̄ dicit q̄ si ꝓstituta nō fuit donatio ꝓpt nuptias poterit petere ꝓstāte mr̄imonio: vt ꝓstituat ꝓdictōe ex lege. Idē tz azo. i sūma. ti. de donatio. añ np. i. §. qd aūt. si nulla. z hosti. i sūma. ti. ō dona. ꝓpt nup. §. q̄ actōe. Et b̄ satis est rōnabile. nā si vir ꝓstituit donationē ꝓpt nup. z vxor ñ dedit dotē: cogit vxor dotē ꝓstituere ꝓstāte mr̄imonio. vt ē gl. i auc. ō eqlita. do. §. b̄ igit. q̄ incipit. an idez. colla. viij. g̃ eodē mō vir vl pr̄ eiꝰ cogeret ꝓstituere donationē ꝓpt nuptias. Quimo secūdū aliquos ius cōstituit hāc donationē. vt dicit glo. in. d. auc. dos data: q̄ opinionē. tz ibi cygnus. post martinū z iac. ō raue. Et hāc ptem

Universidad de Deusto
Biblioteca

sequitur ibi odofre. dicens hanc que stionē fuisse de facto bononie z se fuisse aduocatum ex parte mulieris. z do. Jaco. Bal. ex parte viri. z pronūciatum fuit pro muliere. z hos refert z cum eis transire videt albricus de rosatis. in. d. auct. dos data. Ex quo videtur inferēdum scōm eum q̄ si pater recepit dotem: filius possit prędeducere tantus pro donatiōe propter nuptias in diuisione fienda cū fratribus. qr ius constituit donationem ꝓpter nuptias. ¶ Si aūt pater ad mādatum iudicis nolit istam obligationem facere: poterit iudex ad petitionem filij vel nurus etiā ex officio suo eum cogere per impositionez mulcte vl̄ per captionē pignoz. z per alia remedia que dantur cōtra cōtumaces de quibus per bar. z alios in. l.j. ff. si quis ius di. nō obtempe. ī. §. z in .l. magistratibus. ff. iurisd. om. iu. vl̄ pt eum bannire ꝓpter suam mobedientiam scōm bar. in. l. illicitas. §. j. ff. de offi. presi. z Bal. ī. l.j. C. ne sine iussu prin. quia bannum equiparatur multe. vt est gl. no. in. l.j. §. ex hoc rescripto. ff. de ventre inspi. z in. l. ij. §. ergo. ff. ō suspectis tuto. ¶ Et si adhuc ista remedia non sufficiāt poterit pater carcerari z in carceribus detineri donec faciat dictam obligationez. qr ista est obligatio legalis. vt apparet ex predictis. rōne cuius pōt quis precise compelli ad factuz. per id qō habetur. in. l. stipulatio. §. siue autē. ff. de no. ope. nuncia. z per bar. ī. l. stipulationes non diuidunt. ī. viij. q. ff. de ver. ob. z facit qō habetur. in. l. ij. §. tutores qui. ff. de suspectis tuto.

6. Ampliatō Si pr̄ spretis oib⁹ r̄medijs nō vult facer̄ dictā obligationem.

¶ Et si forte pater sic carceratꝰ malet carcerez sustinere z in carcere morari: q̄ dictaz obligationē facere: tūc fauore reipublice ne matrimonū impediatur: potest iudex ex suo officio obligare ipsum z eius bona pro dicta restitutione dotis. sicut pōt dotez cō stituere pro filia in bōis patris. vt. l. ij. §. ij. ff. ō iure do. Unde eadē rōne videtur idem posse facere in casu predicto. facit ad hoc tex. in. c. nullus. supra ō iurepatro. vbi dicitur q̄ patronus non pōt decimas ecclesie vel aliud spiritu ale conferre loco religioso sine consensu sui episcopi: si tñ epus sine causa consentire nolit: tunc debet adiri papa qui eius consensum supplebit. quem textum no. ibi abb. generaliter. in. ij. no. q̄ vbi desiderat cōsensus alicuius in fauorem alterius: si non vult consentire sine causa legitima: potest haberi recursus ad superiorem: vt superior ipse det licentiaz vel consensum. idem probat tex. non solit⁹ allegari ad ħ in. c. ij. de transac. dum dicit q̄ compositio super decimis debet fieri de consensu epi vl̄ archiepi intelligendo q̄ si eps nolit cōsentire: adeatur archieps pro consensu. Et ꝓpterea dicebat abb. ī. d. c. nullus. q̄ si dictat statutū q̄ null⁹ cōtra hat matrimonū cum puella seu cum minore. xxv. annis sine consensu duorum cognatoz ipsius puelle: si agnati requisiti sine causa denegant p̄stare consensum: potest adiri superior. vt ipse det licentiam causa cognita vl̄ consentiat pro eis. z refert ipse se sic alias consuluisse. z hoc fuit de mente bar. in. l. si cum dotez. §. eo tempe ff. so. ma. z in. l. fi. C. de bonis q̄ libe. ħ idez tenet abb. in. c. tue. el. ij. supra de cleri. non resi. j. co. z in. c. q̄ dei timorem. supra de sta. regu. in fi. z bal. in. l.j. C. de nup. per illum tex. z in. l. j. ad fi. C. qui admi. ad bono. po: po: z in. c. j. iij. co. de ꝓsiue. recti feudi. lib. feudorum. z Salic. in. l. duduz. in fi. C. de contrahē. emp. facit quod voluerunt do. de rota. decisione. 307. incipit permutatio. ī nouis. vbi dicunt q̄ si patronus sine causa non vult cōsentire permutationi beneficij patronati: potest eps hoc facere sine ei⁹ cō

sensu. z hoc refert z sequitur abb. ī. c. cum accessissent. supra de cōsti. z multi alij de quibus ibi p felli. xv. co. Sic ergo in casu nostro ex quo pater sine causa denegat consensum: nec vult se obligare: poterit iudex hoc facere.

7. Ampliatō Filiꝰ hāc obligationē pōt facere de bonis pr̄is ipso pr̄e ꝺolente.

¶ Ad qō bene facit tex. ī auc. si captiui. C. de epi. z cle. vbi fauore pie cause. s. redemptionis a captiuitate: pōt vendi z obligari bona patris. ¶ Per quem tex. forte posset dici q̄ etiā solus filius posset obligare bona patris recusantis se obligare z per cōsequēs volētis impedire suuz matrimonū. istud est nouuz z singulare dictū bal. nouelli in suo tractatu ō dote. vj. prem. ij. speciali. pe. co. alias charta. 35. ij. co. z facit scōm eum qō habetur in l. si procuratorē. §. ignorantes. ff. mādati. z qō tradit Bar. ī. l. iij. §. cato. ff. de verbo. ob. in. ij. ꝓtrario. ad idē facit glo. in simili in. l. vēditor. in pri. ff. de iudi. que vult q̄ fideiussores posint soluere ex substātia debitoris. ꝓ qua glo. est tex. z ibi no. bar. in. d. l. si procuratorem. §. si ignorantes. z hoc maxime si fideiussores non habēt vñ soluant. vt volut Bal. post bar. ī. d. auc. si captiui. fi. co. z probat in aucr. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oportet. Idem dicimus in defensore sine mandato condēnato. vt voluit ange. in. l. plautius. ff. de procu. eodem ergo modo videtur dicendū in casu nostro vt filius quasi fideiussor cum ipse non habeat bona: possit obligare bona patris debitoris seu obligari ad hoc. ¶ Quinmo q̄ plus est dicebat Bal. nouell⁹ vbi supra posse nō ꝓbabiliter attēdi q̄ stante talj perfidia z cōtumatia patris: q̄ legitime requisitus coraz iudice nolet consentire: habeatur tunc pro cōsentiente z per consequēs pro se obligāte. ar. eius quod habetur in. l. si euz. §. qui iniuriarū. ff. si quis cau. quando enim in aliquo casu requiritur cō

8. Ampliatō Pr̄ cōtradicēt habeť pro ꝓsentiēte.

sensus alicuius in actu expediendo: si non vult cōsentire sine causa imo cōtradicit: tunc cōtradictio habetur ꝓ consensu. vt notat archi. in. c. j. de cōsti. li. vj. quem refert z sequitur abb. in. c. quoniā in fi. supra ō vita z honesta. cle. sic ergo videtur dicendum in casu nostro.

9. Ampliatō Etiā si filius inueniat vxorē sine obligatione paterna

¶ Predicta procedūt q̄n filiꝰ sine obligatiōe patna nō posset inuenire vxorem nec eaz reddere cautaz de sua dote: sine eo q̄ pater se obligaret seu bona sua pro dote nurꝰ conseruāda vel restituenda. alias āt secus. Unde si filius inueniat vnam mulierem cum qua contrahat matrimonū: pater autē nolit cōsentire vt filius eam ducat in vxorē nec vult facere dictaz obligationē: vult tñ q̄ aliam ducat in vxorem: quam filius nō vult ducere: nō tenebitur tunc pater cōsentire nec bona sua obligare. quia nō tenetur pater cōsentire certo z in duiduo matrimonio: sed tantum cōsentire tenetur matrimonio in genere vt. l. adoptiuū. §. j. ff. de iure do. secus si omnino impediretur matrimonū q̄ nullā mulierē inuent filiꝰ cuz qua posset matrimonū honeste contrahere: nam tūc cogeretur pater cōsentire z dictam obligationem facere. ¶ Si tñ filius etiam patre recusāte facere istam obligationē seu ꝓpter nupᵗ. donationē: cōmode posset cōtrahere mr̄imonū z vxorē reddere cautam cum bonis suis ꝓpr̄is ad hoc sufficientibus vel alias: nō est pater cogendꝰ. ar. tex. in. l. honores. ff. de ōcurrio. z ī. l. ij. ff. ad municipa. vbi pater nō cogitur se obligare pro filio in decurionem assumpto. z sic vbi agit̄ de actu publico auctoritate z vtilitate. ista videtur esse mens oium scribentiū in. d. §. transgrediamur. z ita eos declarat ibi alex. in. ij. co. Ex quo videtur posse dici q̄ si filius iaz cōtra

Universidad de Deusto
Biblioteca

rit matrimoniū dote sibi ꝓmissa: erq̄ cessat causa predicta ꝓpter quam pr teneretur se obligare. s. vt filius inuenīat vxorem: z sic pater nō impedit matrimoniū: ꝙ non teneatur pater istā obligationē facere. quāmꝫ vxor dicat se nolle dotez soluere nisi reddat̄ cautā z securā ex obligatione paterna.

2. arg. ꝓtra. Imputet ergo sibi: que a principio sibi non prouidit. ar. eoz que notāt in. l. si ab arbitro. ff. qui satisd. co. cū concordātijs de quibus dicam infra super tex. in. §. intellectu. ¶Hoc expresse tenet solus frācisc⁹ tigrinꝰ in. d. l. fi. ff. de suspec. tu. ¶Sed reuera hoc mihi nūquā placuit quia ista obligatio paterna non solum fit fauore filij vt reperiat vxorem: sed etiam fauore nurus vt sit secura de sua dote vt superius dixi. Unde quāmꝫ cesset ratio filij non tamen cessat ratio vel fauor nurus z etiam reipublice cuius interest dotes mulieribus cōseruari. vt. l. j. ff. so. ma. ergo neqz cessare ōbet obligatio. arg. in. §. affinitatis insti. de nupt. cum similibus. tenebitur ergo pater ad hanc obligationem vel dotationem ꝓpter nup. quāmꝫ filius matrimoniū contraxisset vt supra dictum est. istud videtur fuisse de mente bar. in. d. §. transgrediamur. dum dixit ꝙ pater tenetur facere istaz obligationem pro filio quando filiꝰ duxit vxorem honestam z sue conditionis dignam. z sic presupponit bar. ꝙ non solum tenetur pater ante matrimonium sed etiam post. z ista est veritas vt apparet ex precedentibus.

1. Fūdamentum.

2. Fūdamentum.

3. Fallentia. ¶Nisi filiꝰ contraxit cū indigna. ¶Subdit tamen bar. ꝙ si filius duxisset vxorem inhonestam vel meretricem vel aliam sue cōditioni vel dignitati nō dignam: tūc nō teneretur pater facere dictam obligationē. arg. eoz. z. que no. in. l. iij. §. si emancipatus. ff. de bonoꝝ poss. contra ta. vbi dicitur ꝙ si filius vxorem indignā accepit: potest exheredari z per consequens alimenta sibi denegari z dos non reddi. z eodez modo videtur ꝙ pater possit hoc casu denegare predictam obligationē. ad qō bene facit̄ ea q̄ dicā sup tex. in. 3. no. examinando materiam conclusionis co in ver. iij. quod hz ꝓcurrere. dicit ibi dicet.

¶Unum nō est obmittendū ꝙ si pater filio contrahenti matrimoniū vt eius vxor donaut certum quid ꝓpter nuptias: si ille filius habeat vnā filiam cui donauit illud quod fuit donatum ꝓpter nuptias si moztuo patre postea moriatur filia abintestato: i illa re sic donata succedit mater nō aūt auus. ita singulariter per bōa fūdamenta consuluit oldradus. consilio. 110. incipit pro examinatione veritatis. quod tenenti ad limitationez c. fi. infra eodem. z forte infra latius dicetur.

¶Et circa illud quod supra dictum est ꝙ in hyis regnis nō fiunt iste donationes sed dantur arre vt dicit lex fgm. iij. parti. ti. xj. l. j. de qua supra facta est mentio. Et sic in effectu iste arre successerunt loco donationis ꝓpter nuptias. ¶Videndum ne ōcipiaris quia in multis differunt. ¶Primo in constitutiōe. quia donatio ꝓpter nuptias si fiat ante matrimoniū potest excedere quantitatem dotis z infra subsistere. vt. ff. de pactis conuen super do. l. ex more z in auc. equalitas z in corpore vnde sumitur. si autem constituatur cōtracto matrimonio: nō debet excedere quantitatem dotis. vt. l. si constante z. l. fi. §. si igitur dote iam ꝓmissa. ff. de dona. ante nup. z auc. sed iam nece. ivi posita. vide tex. in auc. de equalitate dotium colla. vij. glo. in. §. est z aliud insti. de dona. z. iij. parti. ti. xj. l. ij. z ita donatio ꝓpter nuptias mēsuratur scōz tempus in quo fit z scōz quantitatē dotis. non tamen sic est in

Differētie inter donationē ꝓpt nup. z arras.

Lex regni.

1. Dria.

Lex regni.

Lex regni. arris que in istis regnis dantur. naz ille mensurantur scom quātitatē patrimonij viri qui eas concedit. oli. n. maritus poterat noie arrarum dare vxori tertiam partem sui patrimonij vt foro generosoz. li. v. ti. j. ¶Hodie tñ solum decimā partē bonoz suoz vt foro juzgo. li. iij. ti. j. l. vj. que incipit. pozq̄ muchas. z foro leguz. li. iij. ti. ij. l. j. in prin. z si forte pater vī mater vri volunt dare arras pro filio: nō possunt nisi decimā partem eoz que ab eis habiturus est. z si amplius datuz fuerit aut promissum: non valet z cō sanguinei propinquiores ipsi⁹ viri ꝓ eo repetere poterūt. vt. d. l. j. foro leguz que sumpta fuit ex foro juzgo. li. iij. ti. j. l. j. ¶Si aūt vir tēpore q̄ mīmoniuz contraxit: erat adeo pauper ꝙ non habebat bona ex quibꝰ arras dare posset: ꝓmisit tamen mulieri cū qua contrahebat ꝙ dabit ei arras ex hyis bonis que postea lucratus eēt: tenebitur vir tradere eas vxori quādo cūqz postea cōstante mīmonio ipsa hoc petierit: duz tamē non concedat vltra decimā eoz̄ que tunc temporis habebat vt. l. ij. eo. ti. ¶Ex qua infertur ꝙ hec arrarum constitutio: cū non sit simplex donatio sed ꝓpter nuptias: etiam constante mīmonio fieri potest vt. l. cuz multe. §. si igit̄. z. l. si constante. z ibi Bal. z Salic. ff. ō dona. ante nup. z insti. de dona. §. est z aliud. a quibus sumpta fuit. d. l. regni que hoc expresse dicit. iij. parti. ti. xj. l. j. in fi. z istud teneas quicquid senserit abb. z alij modernoz el in. c. z si necesse in prin. infra eo. presertiz cum hec arrarum datio: quāmꝫ fiat constante matrimonio: non tamē sortitur effectum nisi eo soluto. vt volunt leges regni preallegate: z ita ꝙ uis fiat tēpore inhabili: valebit tamen ex quo refertur ad tempꝰ habile. vt. l. in tempꝰ. ff. de here. insti. z in. c. de vxore. supra de sepul. presertim si fiat post annum a tempore cōtracti mīmonij vt infra. vj. limitatione principali. durāte aūt matrimonio fructꝰ arrarū sunt cōes ad sustinendū onera matrimonij: quēadmodū fructus aliarum rerum z non cedunt cōmodo vxoris. vt dicitur infra in. viij. limitatione principali. in. §. effectu traditionis ad donuz. ¶Hec ita fuerūt ꝓstituta. qz si certa sūma nō esset moderata vir mulieris amore forsan caperet omnia bona sua vel maiorē ptē eoz̄ sib⁹ donaret. qō iura prohibent ne coniuges mutuo amore se spoliēt. vt. l. j. ff. isto ti. cū alijs de quibus infra subijciā. Et hinc est ꝙ si vir ante quā contrahat matrimoniū cuz muliere per verba ō presentis aliquid vē diderit mulieri: qō excedat decimam bonorum suoz: valebit quidem talis venditio: quia cessat ratio predicta. ita dicit lex stilli. 3. 4. 6. quod videt mihi sine dubio quādo sine fraude fieret. alꝫ secus. facit tex. in. l. inter eas ff. isto ti. ¶Hec tñ intellige nisi in ꝓmissione vel traditione arrarū interueniat iuramentū. Nā tunc obligaretur vir etiam si promittat vel tradat vltra decimam partem suoz bonorum. quia cum hec prohibitio legis principaliter fiat fauore viri bene potuit ipse suo fauori cuz iuramento renunciare. vt late z singulariter concludit bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. quem cōiter sequūtur ibi. z in auc. sacramenta puberū. ff. si aduersus vendi. z ibi Salic. z fulgo. raphael. cu. z pau. in. d. l. si quis pro eo. quos sequitur alex. ꝓsilio. 53. vij. co. v. non ob. ij. volumine incipit. visis cōsideratis. latius. cōsilio. 59. incipit viso instrumento z ti. qōms. ij. co. v. sed si loquitur. j. volumine. doctores nostri. in. c. cum contingat. supra ō ireiu. Ex quo infert Bar. vbi supra valere donationem iuratā inter virū z vxorem. que prohibita est principa

Rō taxatiōis arraꝝ.

Lex regni

Fallentia. ¶Nisi intercedat iuramētū

Universidad de Deusto
Biblioteca

liter fauore ipsorum coniugū. vt infra dicetur. Idem tenuit ipse in.l. seyus ⁊ augeri⁹. ff. ad.l. falci. ⁊ multi alij ꝙs referam infra in.iij. limitatiōe. eadē ergo rōne idem erit dicendū. in dubio ne arrarū. ¶ Sed incōtrariū vrget decisio bar. in.l. si quis pro eo. iij. co. ver. aduerte tamen. ⁊ §. co. ver. si vo prohibitio fieret ex parte debitoris. ⁊ ibi ange. idem Bar. ⁊ ange. in.l. fi. C. ne ne fideiu. do. dētur. ⁊ i. d. auct. sacrameta puberū. dum dicunt ꝙ si prohibitio fit persone: non cōtractus factū contra ꝓhibitionē non firmat iuramento. ꝙ opinionē multi alij sequuntur sūt ⁊ approbat lex regni. fo. iuxta. li. iij. ti. j. l. vj. que incipit. porrō muchas. vbi dicitur ꝙ licet vltra dēmā promittat cum iuramēto: non valeat ⁊ si sponsus vel pater ꝓmittens petere noluerit illud plus: eius consanguinei poterūt illud petere. Cogita ⁊ tene primā propter vim iuramenti.

Lex regni.

Ista decima pars cui⁹ respectu ꝓsiderabit ꝙ hōa nō sūt libera sz solū hz vsufructū.

¶ Et procedūt ista ꝙn is qui promittit arras habebat hōa libera: quo casu decimā partem valoris eoz dare potest: sed si erant restitutiom subiecta: ⁊ in eis solum habebat superficiē aut vsufructū: lz illa venunt appellatiōe bonoz. vt. l. bonoz appellatio. ff. de verb. sig. non tamen habebit respectus ad valorē rerum: sed solum ad estimationē superficiei vel vsusfructus quē ipse promittens percepturus erat toto tempore vite sue: qui quidē vsusfructus estimabitur iuxta no. in.l. hereditatū. ff. ad l. falci. que lex. est no. scōm docto. ibi pro extimatione vsusfructus faciēda. Unde si vendatur vsusfructus debeat solui gabella ex forma statuti debet extimari scōm illam legem. qō dicunt fore no. ad idem est glo. no. in l. cum hi. §. modus. in ver. cum iuuene. ff. de transact. que vult ꝙ etiā ꝙn agitur de transactione fienda super legato alimentoz: in qua requirit decretū iudicis: iudex forte extimabit viuere debere legatariū scōm formaz dicte. l. hereditatuz. ꝙ glo. ange. bal. ibi ⁊ in. d. l. cum hi. §. nihil aūt. i fi. reputant valde no. vt sciamus qualiter gabelle debeant solui de legatis alimētorum. ¶ Ex quo infert Bal. ꝙ dispositio dicte. l. videtur attendēda nō solum in rōne legis falcidie sed generaliter in oībus actibus hoium. Sz Jo. de uno. ⁊ pau. de cast. in. d. l. hereditatuz. in lectura paduana. ptrariū sentiunt dicentes. ꝙ illa extimatio vl cōputatio habet locum quo ad rōnē legis falcidie nō in alijs: in qb⁹ regulariē presumit quis viuere vsqz ad cētum annos. vt. l. fi. C. de sacrosan. ecclesijs. ⁊. l. an vsusfruct⁹. ff. de vsufru. glo. ⁊ doc. in. l. j. §. si dubitet. ff. de acqui. heredi. ⁊ hec optimio placet alex. in. d. l. hereditatuz. in fi. qui putat dictum bal. procedere quādo actus nō est preiudicialis quin sit reparabilis ex futuro euentu: vt colligitur ex tribus glosis illius. l. glo. j. ⁊ glo. in ver. cōputetur. ⁊ in. v. cōputatio. que volunt. ꝙ si ex futuro euentu apparebit legatarium plus vel min⁹ viuere sup plebitur vel restituetur pro rata vsusfructus vel gabella vsusfructus legati pro alimentis. ¶ Ex quo infert ꝙ iudex interponēs decretum super cōtractu transactionis alimentoz si taxaret alimenta scōm dispositionē dicte. l. hereditatū: deberet ōcernere ꝙ prestarentur cautiones hincinde de restituendo vel soluendo quaten⁹ appareret legatariū plus vel minus viuere qō est no. scōm alex. ¶ Et ista non sunt cōtenenda quia quotidie possūt practicari in legato vsusfructus vel alimentoz facte vtroz vl alicui alteri. vt sciamus an excedat quītam partem bonoruz testatoris: quā pōt relinquere cum voluerit scōz legē regni. fozo legum. li. iij. ti. v. l. ix. ⁊ tit.

xij. l. vij. ¶ Et ex hoc infertur vnū qđ tidianū. ꝙ percutiens vel mutilās vl occidēs aliquē tenetur ad opas quas facturus erat percussus vel occis⁹ to tempore vite sue. l. ex hac lege. ff. si quadru. pau. fe. dica. ⁊ l. fi. ff. ō his q̄ eie. vel effu. quas operas vel eaz estimationē prestabit percussor vel heredibus occisi scōm specu. ti. de iniurijs §. ij. post pun. quē refert ⁊ seqt abb. in. c. j. ō iniurijs. j. co. in fi. ⁊ habebit respectus quanto tempore potuisset viuere eo modo quo supra dictuz est ¶ Adde tamē ꝙ in estimatiōe superficiei vel usufructus bonoz deducendum est onus vel tributū: qō pro eis soluitur. per tex. no. in. l. non amplius in pun. de lega. j. vbi in legato illud intelligitur: qō deducto onere superēst ¶ Ex quo dicit Bal. ibi. ꝙ si debet solui gabella de legatis: solū de eo soluet qō supest deducto onere. referūt ⁊ sequūtur pau. ō cast. ⁊ alex. ibi. idez sentit bal. in. l. j. C. de fructi. ⁊ litis expen. ij. co. ver. modo accidit questio. ¶ Et hinc est ꝙ si aliquis impetrat beneficiū vsqz ad valorem centū ducatoruz qō valet trecentos: tñ tot expense requirūtur quot ascēdūt vsqz ad ducatos: non dicetur beneficium habere in redditibus nisi centū ducatos. ita tenet bal. i. l. j. ij. co. ver. pone impetrauit. C. de fruct. ⁊ litis. expen. ⁊ in. l. sed si hoc. §. cuidam. ff. de cōdi. ⁊ demonstra. per illū tex. qui bene facit. pau. ⁊ alex. vbi supra. ⁊ ita statuit martin⁹ papa secundus in regula cancellarie incipiente. sanctissimus dñs noster. idem tenet rota in sancti quis. de concessione prebende. 60. incipit. dic ꝙ si papa. refert ⁊ sequitur felli. in c. ad aures de rescripti. xv. co. v. duo decima questio. ⁊ istō est regulare secundū cum quotiens fit mētio ō reddituum: quia intelliguntur deducto onere. vt volunt Bal. i. l. coheredibus C. fami. hercis. ⁊ in. l. neqz scriptura C. de compensa. per tex. singulare in l. fundi trebatium. ibi ex locatiōe fūdi redigere. ff. ō usufructu lega. facit l. distincta. eo. ti. ¶ Idē si fiat mētio de fructibus vt in. l. fructi⁹. ff. so. ma. ⁊ ibi bar. bal. ⁊ alij signāter alex, dicētes ꝙ si quis emit gabellam fructuū fornatarū intelligitur deductis expēsis. facit tex. in. c. paltoralis. de deci. ⁊ in. c. si propter tua debita. de rescrip. li. vj. scōm eos. ad idez facit tex. ⁊ ibi notat bar. ⁊ alex. in. l. falcidia non habetur. ⁊ in. l. cum ticio. ff. ad. l. falci. ⁊ in. l. si vrbana. ff. de condi. indebi. ⁊ in l. ij. §. sed si sub cōditione. ff. de collat. bono. ⁊ in. l. eum qui. §. meiso. ff. de i diem adie. alias incipit. l. idem iulianus. Videas ad predicta bal. in. l. in annalibus. C. de lega. ¶ Vide etiaz bal. in. d. l. sed si hoc. §. cuidaz. vbi dicit ꝙ si aliquis donat vltra legitimā suam cum onere conditionis implende: ⁊ deducto illo onere reducit illud emolumentū ad legitimam suam: tenet donatio sine insinuatione p illum tex. ⁊ est ipsa veritas scōm euz quod nota pro. l. sancimus. C. de dona. Et generaliter teneas ꝙ in extimatione bonoz dantis vel promittētis arras ad sciendū vtrum excesserint decimā in primis ⁊ ante omnia deducēda sūt debita: quia bona alicuius dicūt deducto ere alieno. vt. l. subsignatū. §. bona. ⁊. l. proprie modū. ⁊ in. l. veniisse ff. de ver. signi. cū cōcordantijs. ē tex. no. ad ꝓpositū valde accōmodat⁹. ī l. mulier bona. in fi. ff. de iure do. vbi si mulier ꝓmisit marito bōa sua i dotem: intelligitur deducto ere alieno. ex quo dicebat no. bal. in. l. j. ij. co. v. pone testatoz. C. de fructi. ⁊ litis expē. ꝙ si testator iussit filiā suam maritari alicui qui haberet in primomo mille: modo ille bene habet possessiōes valentes mille: tamē habet multa ō bita: ista debita comedunt ista mille iuris intellectu. ad quem intellectuz

Universidad de Deusto
Biblioteca

debent hoīes dispositiones adaptaſ scōz eū. qō no. Sic ergo dicē dū erit in casu nostro. Bene facit tex.in.l.si quis seruū. §.fi.cum.l.sequē.de legatis.ii. vbi si legatur pars bonoꝝ es alienū debet dūci.ratio ē scōm pau. ibi quem vide rogo.facit.l.papinianus.§.quarta.ff.ō ioffi.test. q̄ vide ẓ ibi doctores.

2. Differētia Mulier vtiť ẓ fruiť arris.

¶ Secunda differentia

inter donationem propter nuptias ẓ dationē arraꝝ est: quia bona ꝓpter nuptias donata remanēt in dominio viri ẓ ipse vtitur ẓ fruiť eis tā quā propriis: non facta distinctione an mulier sit maioꝛ vel minoꝛ vt late in predictis habuimus: an arris tamē est secus quia si forte tempore cōtracti matrimonij mulier nōdum erat viginti quinqꝫ annoꝝ: pater vel mater ipsius debent seruare arras filie traditas vt non perdantur vendant vel alienētur. ẓ si patrem vel matrez non habeat: apud consanguineos ꝓximioꝛes deponātur ẓ postq̄ ipsa deuenerint ad etatem. xxv. annoꝝ reddantur eidem ẓ interim fructus arrarum sint cōes. vt foro juzgo. li. iij. ti. j. l. vij. ẓ foro legum. li. iij. ti. ij. l. iij. Ista tamen lex non seruatur de consuetudine: imo etiam si mulier sit minoꝛ. xxv. annis: arre sibi donate remanent penes maritū qui vtitur ẓ fruitur illis sicut alijs rebus dotalibus.

Lex regni.

3. Differētia Arre statim efficiūť ꝓprie vxoris.

¶ Tertia differentia

est in modo acquirendi. naz sicut soluto matrimonio dos redit ad mulierem: sic donatio ꝓpter nuptias ad virum: vt in.c. nuper ẓ in.c. fi. infra eo. ẓ. l. j. ẓ fi. C. de dona. ante nup. secus tamen est in arris quia ille statim efficiuntur ꝓprie ipsius mulieris. ẓ pōt de eis libere disponere tam in vita: q̄ in morte. ẓ si de illis non dispo suit pertinēt ad maritū vť eius heredes. Et hoc quādo nō sūt filij ex hoc mīmonio. si enim filij superstint: non pōt disponere vxoꝛ mli ō quarta prearrarū: q̄ pōt distribuere ꝓ aia sua. alie vero partes remanēt filijs. vt foro juzgo. li. iij. ti. j. l. v. que incipit cuz de doribus. ẓ fo. li. iij. ti. ij. l. j. q̄ vis olim aliter obseruabatur vt foro generosoꝛum. li. v. ti. j. l. j. que corrigit per leges predictas vbi videas. ẓ intelligе q̄ vxoꝛ non disponit de arris que ab intestato decessit: videť autē de illis disposuisse si testamētū fecit heredem instituēdo: quāuis de arris nihil dixerit spāliter vt aliqui dicunt ẓ male vt volunt leges regni predicte signāter dicta. l. v. ti. ij. li. iij. foro juzgo quā ad hoc reputo singularem dum dicit aut si intestata decesserit ad maritū aut ad mariti ꝓpinquos heredes: eadem donatio redeat. ¶ Ex his infertur ad vnuz saltz quotidianum. vir qui vxoꝛ dedit vť promisit arras: in testamento eidem vxoꝛ aliquid legauit. an illud legatū debeat imputari in arris? per predicta videtur q̄ nō: q̄ ex quo a principio valuit donatio: ẓ res donate efficiūtur ꝓprie ipsius vxoris: nā non videtur maritus ōbitoꝛ maxime q̄n ꝓcessum est ad traditionē ẓ solutionem arrarū. nam ex quo illud q̄ debetur est separatum a bonis testatoris vel illius qui legatum fecit: non videtur aīo compensandi vel imputādi in debito. cum hoc casu: vt dixi: non possit dici maritus ōbitoꝛ iuxta ea que no. in.l. dos a patre profecta ff. so. ma. ẓ. l. iure succursū. ff. de iure do. facit q̄ in simili dicimus de patre qui dedit dotē filie sue: cui etiam legauit aliquid: q̄ non videtur factū aīo cōpēsandi cū dote: sed filia vtrū q̄ habebit. vt dicunt glo. ẓ doctores in.l. filia. C. ō lega. Bar. in.l. hūus modi. §. cum pater. de lega. j. que tñ computatio fieret si dos non essz data sed promissa. iuxta no. per bar. in.l. quid aūt. ff. de iure do. ẓ per ange. in.l. si cum dotem. §. si pater. ff. so. ma. ẓ in auc. preterea. C. vnde vir ẓ vxoꝛ Ubi videtur tertius in cōtrariū de q̄ vide ibi bal. ẓ alios modernioꝛes ꝑsertim petrū philippū in sua repertione. charta. 8. j. co. cum sequē. ẓ latissime per doctoꝛes nostros sigant per barba. in.c. officij. supra ō testa. char. 6. co. iij. cum sequētibꝰ. ẓ ex his que in istis iuribus traduntur elicit veritas huius dubij. in quo amplꝰ non insisto. q̄ nō est presentis speculatiōis. hec sint quo ad donationes que fiunt ꝓpter nuptias seu quo ad dationem arrarum.

De donatōe q̄ fit ꝓstante mīmonio.

1. Regula. Donatio inter ꝓiuges cōstāte mīmonio est prohibita.

¶ Sūt ẓ alie donationes

que fiunt inter inter coniuges cōstante matrimonio. que regulariter sūt prohibite. vt. l. j. ij. ẓ. iij. ẓ. l. si spōse. §. cōcessa. ff. eo. ẓ. l. si ex volūtate C. eo. ti. ẓ. c. fi. infra eo. ẓ. iij. parti. ti. xj. l. iij. De cuiꝰ rōne (vt plutarchus in suis problematis dicit) multi dubitarūt antiqui. quid est inquit q̄ vir ab vxoꝛe: vxoꝛ a viro dono aliquid accipere prohibeť? an quod vt solō scripsit: moꝛētū donatiōes rate sunt: nisi quis iquit necessitate coactus aut ab vxoꝛe ꝓsuasus: necessitatem enim quasi vim afferentē accepit: voluptatē vero quasi decipientē sic vxoꝛ donationes hac viroꝝ suspitione non caruerūt. An q̄ vilissimū benuolētie signū donatio sit. dāt. n. ẓ alienī: ẓ qui non amāt: idcirco hoc dandi lenocinū ex matrimonio subtulerunt: vt non mercenarium: sed gratuitū ẓ spōraneū sit hoc totum a mare ẓ redamari. An q̄ ab alijs accipiēdo corrupte alienos admittunt: grauissimum visum est gratis suos diligere. An illō potius q̄ virīz vxoris rem cōem esse oporteť: nam qui q̄ datū est accipit: is q̄ datū nō est id alienū esse censere didicit. quo fit vt exiguū inuicē dando totū perdūt hec ille. ¶ Juris tamen consulti has rōnes ꝓpēderūt aliasq̄ assignaſt dicentes q̄ iō constitutū fuit ne coniuges mutuo amoꝛe se spolient. ẓ ne impediret studiū educandi filios: ẓ ne matrimonia venalia fierent. vt dicūr iura predicta. q̄ amoꝛ honestus inter cōiuges debet constare solo affectu animi ẓ nō ꝓpter preciū. Eiusmodi cōtrariū videť fieri cum aliquid donatur. Et hoc ē ex quadā equitate iuris ciuilis ex qua etiā illud est inductum q̄ vnus ex coniugibus nō possit inuitare alterū ad matrimonium spe lucri. licet a tertio quis possit inuitari: vt. l. si ita stipulatꝰ. §. si tibi nupsero. ff. ō ver. o. ẓ traditur per bar. ẓ alios in.l. ticia. §. idez respōdit. circa prin. eo. ti. Hāc rōnem ꝓtendit ligurgus qui primus lacedemonijs iura ex appollinis auctoritate cōstituit vt in.c. moyses. vij. dist. cuz virgines sine dote nubeť volunt: vt vxoreſ nō pecunie causa eligerent: strictiusq̄ viri sua matrimonia cohercerent cū nullis fremis doris tenerētur. q̄ refert beatus tho. iij. de regimine ꝓncipum. 18. inquātū dotes ꝓhuit male loquuꝰ vt alibi fortasse diseretur: inquātum vero sensit ne matrimōia sint venalia ẓ bene ẓ ꝓposito nostro satis accōmodatū e dixit. ¶ Bōa enī mīmonij sunt tria. fidei. proles. ẓ sacramentū. vt cōmemoraт gl. in.c. fi. de condi. appo. q̄ declarant doctores ibi ẓ bal. in.l. fi. C. de dona. añ nup. dicens q̄ mīmoniū fuit institutum vt inter cōiuges sit fides: non solum in eo q̄ respicit pudorē matrimonij sed etiā vt cunctis sit castitas amoꝛ honestitas. ẓ istud appellatur fides in matrimonio: cōtra q̄ opponiť exoꝛsio seu depauperatio: que causaret ex donationibus si permitteretur inter coniuges. Si enim esset integer

Universidad de Deusto
Biblioteca

amoꝛ inter virum ⁊ vxoꝛē ꝓpter amoꝛē se spoliarent ꝓpꝛijs bonis nec aliquem modum seruarent in donādo. vt dicit Bal. in.d.l.j.ff. isto ti. in suis recollectis. ¶ Fuit etiam institutū matrimoniū ꝓpter liberoꝝ ꝓcreationē: nō libidinis cā. ⁊ istud appellatur ꝓles. qō similiter impediret si cōiuges libere donare possēt vt dicūt ꝓallegata iura. qñ potiꝰ adhiberent studiū lucro: qō ex donatiōibus spectarēt: quā liberoꝝ educationi. ¶ Itē fuit institutū matrimoniū vt sit ꝑpetuū ⁊ istō appellatur sacramentū. ¶ Cōtra qō similiter opponē donatio inter cōiuges ex qua aliquādo si cōiunx cōiugi non donaret seq̄retur indignatio aliꝝ ⁊ exinde diuoꝛtiū scōm bal. vbi supra. Illud aūt qō occasionē diuoꝛtij ꝓstat turpe est. vt.l.si cum dotem. §.sin aūt in fin. ſſimo.ff.so.ma. etiā si occasionaliter diuoꝛtiū caueret qꝛ modica occasio impedit actum fieri. vt est textus cum glo.in.l.ergo. §. ex die.ff. de fideco. liber. quē ꝓ singulari allegat Bal. in.c.per tuas.de proba. ⁊ i.c.quoniā de testi. Juste ergo prohibita est donatio inter eos. non ex eo ꝙ ipsa donatio i se sit mala. imo potius laudabilis. vt traditur in.l.j.ff. de dona. ⁊ in.c.j.eo.ti. Sed eo ꝙ inde potest sequi maluꝫ: vel quia malis artibus ꝙuenitur ad ipsas: vel qꝛ ad ipsam nō pōt verisimiliter peruenirī nisi p malum vel abhoīabile principiū. vt in simili no.in.c.⁊ si xp̄s. §. quedā enī. supra de ureiu. vnde donatio inter virum ⁊ vxoꝛem ꝓhibet ꝓpter malicia antecedētis. nam vir malignaret sue cedendo vxoꝛi diebus ⁊ noctibꝰ ꝓsequendo ⁊ infestādo. vt no. in auc. vt īmobilia ante nup. circa mediū. coll. v. vel terroꝛibꝰ iminendo. vt.l.j. §. q̄ onerāde. ff. quarū re. actio non da. ⁊ nūquā cēt inter eos pax. nec minus naturali amoꝛe vxoꝛes facile trahe/rentur ad dissipationē bonoꝝ qꝛ nihil feruoꝛe amoꝛis vehemēti⁹. vt auc. quibus mo. natura. effi. legi. §. illud. coll. vj. Dec ē rō ex pte añ. est ⁊ alia rō ex parte post seu ꝓsequēt. qꝛ vn⁹ efficeret ditioꝛ: alt pauperioꝛ: ⁊ pauperes paruꝫ honoꝛāt ⁊ parū timent vt. ff. de verbo. ob. l. vtruꝫ turpe. ista autem argumentatio est ex parte ante. i. ex parte cause: ⁊ ex parte post. i. ex parte effectus licita est tanquā ex integrātibus dispositiōis effectum ⁊ mentē disponētis. vt. ff. de actio. ⁊ obliga. l. fi. no. ff. de cōdi. ob tur. causā. l. ob turpem. Ex his oīb⁹ ⁊ ne diuoꝛtia sint venalia ⁊ simoniaca prohibet dicta captiosa donatio. qꝛ captiosaꝫ liberalitatē iterꝑtatio prudētiū fregit. vt. ff. de transac. l. cuꝫ aquiliana. Itē qꝛ oī lucro debet preferri cōcoꝛdia maritalis. vt. C. ō insti. ⁊ substi. sub cōdi. fac. l. reprehēdenda vñ donatio inter virū ⁊ vxoꝛeꝫ est ꝓhibita vel saltē extra ꝓtectionē iuris ciuilis posita incōmunicabili ꝓsuasione. cū vir ⁊ vxoꝛ sint socij diuine ⁊ humane vite. ff. rerū amo. l.j. ⁊. l. aduersꝰ. C. ō crimi. expila. hereditū. pactū inter socios factū qō in persona vn⁹ sapit lucrū ꝓcise: ⁊ in persona alterius sapit damnū ꝓcise: nō valet qꝛ est cōtra substātiā societatis. ff. so. ma. l. si cuꝫ dotē. §. sin aūt in fin. ſſimo. quia ista societas est lupi cum agno quez cauda lunt vt comedat eū. Hanc enī societatē lex falsā ⁊ leoninā appellat ⁊ intollerabilē. vt. ff. ꝓ socio. l. mutus. Igitur ꝓpter duo mala vitāda (vt sūmatim dicamus) fuerūt inter coniuges donatiōes ꝓhibite ne vide licet mutuo amoꝛe se spoliarēt. ⁊ ne dissensiones ⁊ diuoꝛtia sequerentur. Que enī inconsulto caloꝛe facta sūt rata per leges non habentꝰ. qꝛ cuꝫ in oībus actibus hoium tam in delictis q̄ in obligatiōibus seu cōtractibꝰ q̄ etiā in iudicijs reqrāt agentiū ōlibe

ta voluntas ⁊ cōsensus. vt in.c.cū voluntate. de spīa exco. in.l. obligatiōnū substancia. ff. de actio ⁊ obli. in.c. fi. de confessis. cum cōcoꝛ. Actus vbi nō est volūtas vel cōsensus nō dꝫ approbari. ⁊ nō est deliberata volūtas vbi nō est cōsiliū. Unde cū iracūdia ꝓiuet cōsilio ⁊ deliberatiōe iuxta illud catonis. ira impedit aīum ne verum discernere possit. qō trāscribit ij. pti. ti. v. l. x. ⁊ Orati⁹ epla. ij. dicit q̄ est breuis furoꝛ. ideo facta caloꝛe iracūdie nō approbātur. de peni. di. j. c. diuoꝛtiū. ff. de diuoꝛ. l. diuoꝛtiuꝫ. ij. ff. ō reg. iu. l. q̄cūq caloꝛe iracūdie C. ō penis. si vēdicari. ff. ō publica. l. licitatio. glo. in. c. ex lris. de diuoꝛ. Unde etiā cum ebrietas alienet abī tellectu ⁊ priuat libtate. i. c. sexto die xxxv. di. vbi enim ebrietas ibi libido dñatur ⁊ furoꝛ. ea. di. c. venter. ⁊ qō no. in. c. a crapula. ō vita ⁊ hone. cū. iō ō factꝫ ebrioꝝ ī iure ñ curaꝝ. vt no. in. c. sicut nobis. ō testi. ide etiā facta per lapsum etatis vel per metū non ratificātur. ff. ō muno. per totū. ⁊. ff. q̄ metꝰ cā. p totū cū ꝓcoꝛ. Dic cū amoꝛ priuet ōliberatiōe qꝛ sicut vinū ita amoꝛ ie briat: ista. ō successio. subla. ⁊ dixit sapiēs. vinū ⁊ mulier apostatare facīūt sapientes. eccli. xix. Et furoꝛ amoꝛis nil vehemēti⁹ iuenit. in auc. q̄bꝰ mo. nā. effi. le. §. illō. col. vj. Et cū iste amoꝛ iter ꝓiugesꝫ ꝓsumaꝝ ī eē. vt i. d. auc. seq̄t q̄ donatōes facte inter eos p̄sumūt facte mcōsulto caloꝛe amoꝛis ⁊ iō nō ōbēt a iure approbari. Et ꝓterea q̄tū ad scōz maluꝫ vitādū laboꝛāt legislatoꝛes vt oīs materia discoꝛdie tollatur vt late ꝓbatur hūs tho. j. ō regi. prin. vlti. hic ꝓmunt sediciosos i ti. ō sediciosis. hinc dña distinxeꝛt. i. l. ex ꝫ iuꝛ. ff. ō iusti. ⁊ iu. hīc limitesꝫ agrī in. c. foꝛ⁹. ō vbo. sig. ⁊ reliq̄ talia pene īfinita. ⁊ ꝓcipue circa mātimoniū qō imoꝛalitatē artificiose ipi ꝓbet generi hūano. i. l. j. ff. so. ma. i auc. ō nup. i. ꝓn. sz si ꝓmitteret mulier donaꝝ viro vl' ecōtra si si donaret oꝛꝛeꝝiter eos dissēsio ⁊ ex dissēsiōe diuoꝛtiū. vt satꝫ mānifestū ē. q̄ ob rē sagacissime legislatoꝛes ꝓhibēdo hmōi donatōes semia discoꝛdie ⁊ diuoꝛtij sustulerūt: nā pithagoras iter leges ad cōseruationē sue policie introductas: vt refert iheronym⁹ contra iouinianū: fugiēda māt sūt mōis oīb⁹ ⁊ abscindēda a ciuitate seditio a domo discoꝛdia ꝛc.

¶ Ex quibus rationi bꝰ sz nō tm explicatꝫ bal. ī. c. cū cōtingat sup̄ ō iuꝛiu. xv. co. v. q̄rit. dicebat hāc donatiōez iuramēto ñ firmari. ō q̄ fra latiꝰ subijciā. co. Et itelligeꝝ ꝓbatā donationē iter ꝙiuges ñ solū rōne dñij sz ēt rōne possessionis vt. l. iter vir. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. isto ti. ⁊. l. j. §. si vir. ff. de acq̄. po. ⁊ ide ē ꝙ vxoꝛ dī possideꝝ ꝓ possessoꝝ. ⁊ sic ē cā iusta vt l. qō vxoꝛ. eo. ti. de acq̄. posse. ō tm qō ō possessiōe dixi itelligo qñ maritus donās est dñs rei donate. tūc. n. nec dñiū: neqz possessionē donare ꝑt. qꝛ donādo possessionē rei ꝓprie efficeꝝt pauperioꝛ. duplici respectu. primo ꝓ amissiōez. 2°. qꝛ dñiū (vt ita dicā) ō bilitaret ⁊ ñ eēt ita efficax: qꝛ ñ possz liberē ō re dispōere iuxta legē i re mādata. C. mādati. secꝰ tm ē cū res donata eēt aliena: nā tūc valeret donatio possessiōis. vxoꝛ. n. ꝑt dōaꝝ rē alienā marito ⁊ ecōtra. vt. l. si vir vxoꝛi ⁊ ibi no. ff. ꝓ donato. q̄ casu intelligiꝝ facta donatō possessiōis. qꝛ dñiū dōare ñ ꝑt cū ñ sit suū. ⁊ sic nullū fit ꝓiudiciū dñio suo. nec vꝝ fieri pauperioꝛ. exq̄ ab eo possessio auocari poterat. ar. l. ñ vꝝ. ifra eo. ⁊ qꝛ dñs illa vꝝ hꝫe vt. l. q̄ actōes hꝫ. ff. ō reg. iu. ita subtrī lit dicit bartholo. sozinꝰ. i. l. j. §. si vir ff. ō acq̄. pos. ¶ Et adō ꝓhibita ē donatō iter ꝙiugesꝫ ꝓstāte mātimonio ꝙ ex ea ñ oꝛiꝝ obligatō ēt nālis vt volit bar. i. l. ij. §. j. ij. co. ff. ō dōs. qꝛ ex q̄ lex ꝛsistit tali donatiōi: ū ꝑt ex ea oꝛi

1. Illatio

2. Illatio: De donatione possessiōis

3. Illatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ri obligatio etiā naturalis. vt. l. si nō
sortē. ff. de cōdi. idebi. ¶ Et hinc est
q̄ huic donatiōi ñ accedit fideiussor
vt. l. v. §. si debitor. ff. isto titu. ¶ Ex
hijs inferr̄ q̄ si marit⁹ vēdidit vxori
aliquā rē. p vilior̄ p̄cio: cum illō qō
magī valz videar donar̄: ñ valebit ta
lis donatio. est tex. no. i. l. si q̄s dona
tiōis. in fi. ff. de cōtrahē. emptio. z in
d. l. si spōsa. §. circa. ff. isto ti. ¶ Ex
etiā inferr̄ q̄ si p̄curator me⁹ meum
ānuū debitū fecit trāsferri z scribi ī
psonā vxoris meei libro cōis vl' al's:
q̄uis ego postea ratū habeā: ex ℔ mi
hil acq̄rit vxori mee. ad̄o q̄ etiā mor
te mea nō cōfirmabit̄. Jta singulari
ter cōsuluit ācha. p⁹. z i. per pulchra
fūdamēta q̄ pte videas. Jntellige se
cūdū distinctionē quā facit tex. in. l.
ex ānuo. ff. isto ti. ¶ Et hijs etiā ifer
tur q̄ si vxor volēs donare viro cō
mittit libi administrationē bonorūz
suor̄ vel p̄tis eor̄ q̄ ex successiōe vel
alias ad eā p̄tinebāt. cū ℔ q̄ nō tene
retur reddere rōnem. Jtaq̄z ex ista
administratione possit marit⁹ aliqō
cōmodū habere: cū ex ℔ resultet do
natio nō est valida. Jste est tex. no. ī
l. sulpitio. alias incipit mulier. ff. isto
ti. z ℔ facit tex. in simili ī. c. auaricie
de elec. li. vj. vbi dr̄ q̄ elect⁹ nōdū cō
firmat⁹: sicut nō p̄t administrare in
re, phibēte ita nō p̄t cōstitui p̄cura
tor vel iconom⁹ rerū ecclesie. Jdem
esset econtra quando maritus vxori
cōmitteret administrationē animo
donandi quesito isto colore. ad idez
facit tex. in. c. j. §. sed z res. in ti. per
quos fiet in vestitura. li. feu. vbi non
valet alienatio rei feudalis sub colo
re feudi. ¶ Si tamē color non eēt
quesitus: nec administratio essz ani
mo donandi concessa: vt̄ puta q̄ ha
beret administrationē illorum bono
rum vsq̄z ad mortez suā: z post mor
tem deueniat ad filium vel alium. cū
hoc q̄ possit hanc potestatem reuo
care quandocūq̄z voluerit: ista com
missio valet nec p̄sumitur facta in
fraudez: nisi aliter appareat. Jta di
cit tex. in. d. l. sulpitio. facit quod in si
mili dicit Bal. quem sequitur ibi an
ge. per illum tex. in. l. si quis heres in
stituatur. ff. de heredibus instit. q̄ fi
lius spurius institutus sub p̄ditione
cum capere p̄ōt iuxta no. in. l. in tem
pus. ff. de here. instit. vel sub cōditiōe
si legitimabit̄. iuxta no. per bal. z ali
os in. l. gallus. §. instituēs. ff. de libe.
z postu. z in. l. si fili⁹. ff. de testa. z ibi
per modernos signāter per frācisc̄ū
aretinū: qui alios refert. per docto
res nostros in. c. p venerabilē. supra
qui fi. sint legi. poterit iste filius inte
rim q̄ legitimar̄ vel capax efficī pe
tere bonor̄ possessionē scōz tabulas
z administrare bona hereditaria tā
quam curator: sicut poterit quilibet
alius institutus sub cōdictiōe. vt. d.
l. si quis heres. Jmo fortius dicebat
idem bal. in. d. l. gallus. §. instituens
q̄ indistincte filius spurius taliter ī
stitutus interim debet dari curator
bonis z potest administrare bōa he
reditaria tanquam curator. z si non
legitimetur: tenetur reddere rōnem
illi cui ōbebitur hereditas. Sed pri
mū placet francisco aretino in. d. §.
instituens. ¶ Jnferr̄ etiam q̄ si vxor
emit rem z marit⁹ solvit p̄cium: tota
res a muliere repeti pōt. vt. l. qō ār.
§. si vxor. ff. isto ti. Jdē si nomē vxor
solū sit appositū in instrumēto: tamē
vir su⁹ comparasse p̄batur ex duo
bus scilicet q̄ ipse vir antequā perue
niretur ad faciendū instrumētū suo
noie emit. Jtem q̄ ipsi viro possessio
tradita est. Jta dicit bar. in. l. multū
C. si q̄s alte. vel sibi. p illū tex. repu
tās hoc bene norandū. Jdem si ma
rit⁹ aliq̄d emit ex sua pecunia nomīe
vxoris: cū sic emendo noie vxoris vi
deatur sibi donare: nō valet talis do
natio vt est bon⁹ tex. in. l. cuz hic sta

4. Illatio.

5. Illatio.

6. Illatio. Commissio administratiōis sine f̄d ditiōe rōms.

De incapaci sub cōditione īstituto interiz administrante.

7. Illatio. De re ēpta noie vxoris p̄cio mariti.

t⁹. §. j. ff. isto ti. Jmo dñium rei em
pte remanet penes maritū. sicut di
cim⁹ in patre donāte filiofamilias.
vt insti. de iuti. stipu. §. ei qui. z ī. l. j.
C. ō castrē. pe. mi. li. xij. vbi no. Jo. ō
pla. in. j. no. subdit tamen q̄ re tradi
tai filio vel vxori: morte patris vel
mariti confirmat̄ retro trahit̄ quo
ad fructus z damna illata nō t̄n quo
ad dñium vt. l. donationes. la. j. ī fi.
C. isto ti. de quo infra lat⁹ dicetur.

8. Illatio: Obligatō viri p̄ muliere.

¶ Ex istis etiā infertur q̄ si marit⁹
se obligat p̄o muliere: nō valet talis
obligatio. q̄ ex hoc resultat quedaz
donatio vel irrepetibilis datio. q̄ in
ter virū z vxorē raro dar̄ iudiciū cō
stāte mr̄imonio. ff. de excusa. tuto. l.
j. in fi. ¶ Cōtrariū t̄n est verū quia q̄c
quid agitur inter virū z vxorē: nihil
ad creditorē qui certat ō damno vi
tando. ar. ff. de donat̄. l. vt mihi do
nares. scōm bal. in auc. si mulier fi.
co. C. ad velleia.

9. Illatio Constitutio dotis ñ valet

¶ Jnfertur etiam qō
si marit⁹ p̄stāte mr̄imonio velit vxo
rē suā dotare: non valebit talis con
stitutio dotis. vt est casus. no. in. l. si
quis vxori ea cōdictiōe. ff. isto ti. vbi
dicit tex. q̄ si marit⁹ donasset vxori
rem eo pacto vt postea vxor eam si
bi in dotē daret: nō valet donatio z
hoc ideo quia cōstituere dotē est do
nare. vt probat tex. in. l. fi. §. si a soce
ro. ff. de hijs que in frau. cre. z. l. ex p
missione. ff. de actio. z obli. z. l. vnica.
§. accedit. C. ō rei vxo. acti. Ex quo
prima facie idē videt dicēdū ecōtra:
q̄ vxor cōstāte mr̄imonio non pōt se
ipsā dotare. de quo videas infra ī. §.

1. Ampliatō Dotatio relata ad tēpus matrimonij.

limitatiōe p̄cipali dic vt ibi. ¶ Jdē
dicas tu si vir dotavit mulierē añq̄
cū ea cōtraheret z se retulit ad t̄ps
mr̄imonij. nā tūc nō valeret cōstitu
tio dotis ac si fieret p̄stāte mr̄imōio.
q̄ act⁹ iudicat̄ vt valid⁹ vel iualidus
scōm t̄ps in qō referr̄. vt. l. qō spōse
C. de donat̄. ante nup. z. c. de vxore
supra de sepultur̄. no. bar. in. l. si spō
sus. §. si vxor. ff. isto ti. Sz cōtra ℔ ē
qō habeē ero. xxij. z trāscribit̄. in. c. j.
de adulteris. si seduxerit q̄s v̄ginez
nōdū dispōsataz dormieritq̄z cū ea
dotabit eā z habebit vxorē. z sic do
tatio refert̄ ad t̄ps mr̄imonij t̄n va
let. glo. ī. d. c. j. soluit duob⁹ mōis. pri
mo q̄ exponat̄ dotabit eā. i. donatio
nē. ppt̄ nuptias assignabit. scōo q̄ in
telligat̄ qō non referr̄ donatio ī t̄ps
mr̄imonij. sz vtraq̄z solutio nō ē cō
grua. prima q̄ ī. ppriat vba. scōa q̄ ē
apte cōtra tex. Et ppterea tu dic q̄
loq̄t̄ i donatiōe necessaria z remune
ratoria. nā fit ī p̄ciū pudicicie cōtra
ius violate: qō appet q̄z cū ea non
cōtrahat teneē ea dotare vt ī fi. dicit
tex. ī. d. c. j. de adulter. donatio ār̄mu
neratoria p̄mittit̄ iter cōiuges. vt in
fer⁹ late dicē. ¶ Sec⁹ t̄n eēt si vir
dotās mulierē āte mr̄imoniū se ñ re
ferat ad t̄ps mr̄imonij. q̄ tūc z po
stea cū ea otraxerit: valet cōstitutio
dotis. q̄ eo tpe nō erāt ōinges nec for
te sperabāt eē: z p ons nō fit p̄stāte
mr̄imonio. Est cas⁹ no. ī. l. j. C. ō do
na. āte nup. vbi dr̄ q̄ si vir donasset z
tradidisset vxori future: z ōmū ab ea
illō donatū r̄cipet ī dotē: ℔ valebit
Et sic debes ītelligere tex. ī. c. z si ne
cesse. z ī. c. nup. infra isto ti. ¶ Ut in
tellige q̄ī est ꝓsuetudo q̄ marit⁹ do
tet vxorē: nā tūc ℔ p̄t scōz vincēre
z Jo. an. quē alij sequūt̄ ī. d. c. z si ne
cesse. qō m̄ sat̄ placet q̄ cōsuetudo
vincit leges z eas iterp̄tat̄. vt. l. si ō ī
terp̄tatōe. ff. ō leg. z. c. cū dilect⁹. sup̄
ō p̄sue. q̄uis andreas sicul⁹. ī. l. si di
uortiū. ff. ō vb. o. ī fi. reprobet opini
onē vincēti. z Jo. an. aliq̄b⁹ rōnib⁹ z
fundamēt̄s m̄ parū vrgētib⁹ firmās
nō valere consuetudinē q̄ marit⁹ do
tet vxorē vt ibi late p eum. ¶ Quin
imo quod plus est nō poterit mari
tus aliquid de bonis suis alicui do

Cōsuetudo valz q̄ vir dotet vxorem.

2. Ampliatō Etiā si marit⁹ donet cōiō vt dotet vxorē non valet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nare: vt ille cōstitueret dotem vxori ipsi⁹ donātis. qz cū res ipa a pncipio erat in pīmomo mariti donāt⁹: quā uis postea donet vxor abextraneo: in effectu videt ab ipso marito dona ta. vt ē tex. singularis in. l. si extrane⁹ ff. isto ti. z rō hui⁹ est qz q̄ psentit rē suā ab alio donari: ipe donare videt vt. l. si liḡat in fi. C. de inoffi. donat⁹. z. l. ij. C. si aduersus vēditionez. Iz ḡ marit⁹ donet extraneo vt donet vxori: nō extrane⁹ sed ipse donare videt vxori. vt dicit tex. no. i. l. pfectitia. §. si q̄s centū. ff. de iure do. videt ergo donatio facta p iterpositā personā q̄ phibita est de iure. vt. l. ij. §. socrus. z. §. fi. cū lege sequēti. z. l. si sponsus. in pnn. ff. isto ti. de q̄ dico latiꝰ infra co. ℣. ex istis etiā. res ergo q̄ erat ipsi⁹ viri: nō potuit ei in dotē concedi: qz cōstitutio dot⁹ ē titul⁹ toraltер in maritū dñium trālferēt. vt voluit gl. in. l. doce ācillā. C. de rei vēdi. vñ res sua nō potuit amplius effici sua. vt l. debitū. ff. de pigno. acti. z. l. cū res. de cōtrahē. emp. z. c. inter dilectos. supra de fide instru. Non ḡ valebit ista donatio nisi morte mariti cōfirmet. l. sz interī. §. idē marcell⁹. z ibi. glo. ff. isto ti. ita no. cōcludit cāpeti⁹ in suo tractatu. de dote pnma pte. q. 50. Ꝺō tñ ego itelligerē ꝓcedēt q̄n marit⁹ donauit alteri puta titio vt ille dotaret vxorē ipsi⁹ donāt⁹. z ō hoc cōstaret. vel si dixisset se velle donaꝛ cui ille titi⁹ donaret: nā tūc i effectu ipse marit⁹ donabat. arg. ff. q̄ cuius vniuersi. no. l. itē eoz. §. decurionet⁹. z. ff. de legat⁹. ij. l. vnū ex familia. §. si de falcidia. z. C. de iudi. l. aptissim. z qō ibi no. in vltima glo. Nā hīs casib⁹ marit⁹ nō trāstulit aliqō ius ꝓprietatis in ipz donatariū: sed eū nudū ministrū fecit ad donādū vxori. ar. l. vtrū. §. cū q̄dā. ff. de reb⁹ du. q̄n cūq; ḡ etiā ex iteruallo donatarius redonet vxori: nō valet donatō. vt. l. iij. §. fi. ff. isto ti. z facit tex. in. l. ait p tor. §. j. ff. ō his q̄ i fraudē creditoꝝ. p q̄ iura ita dicit glo. fi. ī. l. si vētri. §. fi. ff. ō priuil. credito. Ex q̄ ego dixi z defendi in cōtingētia facti in regali cḥācellaria. cū vxor cuiusdā haberet domū in emphiteosim a q̄dā monasterio. p certa ānua pēsione: vt marito cōplaceret: iuri qō i p̄dicta domo habebat i abbat⁹ manib⁹ rnūciauit. Habito pr̄iter eos⁹ abbatē tractatu: vt eadē dom⁹. p eadē pēsiōe mari to cōcederet. Vxor cū licēcia mariti renūciauit i manib⁹ abbatis. abbas marito ꝓcessit. Dicti ist̄ ꝓcessionē z donationē nō valeꝝ tāq̄ factā (vita te ispecta) iter maritū z vxorē: q̄uis p iterpositā psonā facta fuerit. Uñ marito pmortuo domū ad vxorē: ñ ad mariti heredes ptinere. Ad ℔ vltra p̄dicta allegabā ōcisiōez singl'arē ancharra. ꝑ°. 31. vbi iter cetera dicit q̄ si ꝓcurator me⁹ meū ānuū ōbitus trālferri fecit z ōscribi i psonā vxoꝛ mee i libro cōis vl' al's: q̄uis ego postea ratū habeā ex ℔ nihil acq̄rit vxori mee: adeo q̄ nec morte mea cōfirmabit ista donatio. vt ibi late per eū p pulchras rōnes q̄s p te videas. videor q̄dē i effectu donatiōem facere vxori per ipositā psonā: q̄ ēt p̄hibita ē. vt dcm̄ ē in p̄cedētib⁹. q̄uis. n. q̄tū ad quātitatē z vtilitatē ipossibile sit factū vm⁹ dici factū alteri⁹. cū etiā factū ab eodē diuersis tpib⁹ nō repsētat idēptitatē eiusdē facti. vt. ff. ō cōdi. ideb. l. si ñ sortē. §. libert⁹. z i auc. de fide instru. circa pnn. colla. vj. tamē de quadā iuris fictione z interp̄tatione factū vnus alteri⁹ intelligitur. vt. ff. de duo. re. l. nemo. no. in. l. j. §. detecisse. z. §. quod dicitur. ff. de vi z vi arma. z ita debet intelligi regula iuꝛ: que dicit. qui per aliū facit est perinde ac si faceret per se ipsum: scōm dinū ibi. z propterea cōstitutō puniens deferentes res prohibitas

Cōtrariū fūdamentum. Lex regni.

ꝓhendit eos q̄ p nūcios trāsmittunt: vt pbatur in. c. significauit. iūcto. c. ita q̄dā. infra de iudeis. scōz ana. z alios ibi. z per doctores. in. c. mulieres. de sniа excō. z in. c. cū quis eo. ti. li. vj. z in. c. j. de offi. ōle. cū aliis de quibus p modernos in tractatu maleficioꝝ. in pte. sempronū māda torē. Modo ḡ marit⁹ donet per se mō p interpositā psonā non valebit donatio. q̄n paria sūt donare p se vl' per aliū. z per hoc dico hodie nō ser uādā legē regni. Toro generosoꝝ. li. v. ti. j. l. ij. q̄ incipit. esto es fuero de castilla. dū disponit q̄ si q̄s etiā si habeat filios voluerit aliq̄d donaꝛ vxori dū mr̄imomū cū ea cōtrahit: vendat ex suo pr̄imōio alicui amico suo de q̄ cōfidat tm̄ quātū donare vole bat. z si iste amic⁹ illud tenuerit per ānū z diez quasi per ℔ videat dñiuz acq̄siisse: pt illā rē marito z vxori vendere z sic vxor habebit medietatē illi⁹ rei. sz illa lex nō videt eq̄tatez hꝫe cū pmittat fraudē z simulationē. leges enī vtilitate nō simulatiōib⁹ seu fingmēt⁹ subsistūt. C. de ōdi. lib. l. vna.

Limitatio. Nisi vel realiter maritus donasset ficto

Sec⁹ tñ si vē z realit⁹ marit⁹ donasset titio: trāferēdo ꝓprietatem z possessionē in eū cessāte fraude. Nā tūc bñ crederē valere donationē: q̄ iste titi⁹ faceret vxori ipsi⁹ primo donatoris ō re ab eo donata. nā tūc poti⁹ dicetur facta donatio a titio q̄ a marito. vt sentit Bar. i sil' i. l. ij. circa mediū. ℣. sz iuxta p̄dicta q̄ro. ff. ō opt. lega. vbi dicit q̄ q̄si ius eligēdi i alicui⁹ psona resideꝛ: dī eligere iure ꝓprio: nure vō alieno q̄n facit vigore iurisdictiōis alteri⁹ tāq̄ minister vel delegat⁹. vt. l. j. §. q̄ mādatū. ff. ō of fi. ei⁹ cui mā. est iuꝛ. qō ē notabile. z facit ad multa. refert z seq̄t pau. ō cast. ꝑ°. 103. icipit sup primo. q̄ ad ℔ allegat in sil' illud qō dicit de ꝓcuratore substituto a ꝓcuratore. Iz hūerit ptātē substituēdi nō dī substitut⁹ a dño sz a ꝓcuratore. q̄ fact⁹ erat dñis litꝫ. z inter ipz z ꝓcuratorē oriꝝ actio mādati: nō inter ipm z dñz. vt no. p bar. in. l. si ꝓcuratorē. §. fi. ff. māda. vñ sic videt dicēdū in ꝓposito: post q̄ marit⁹ donauit titio realit⁹ z i eū trāstulit oē ius qō habebat: nā titi⁹ ē fact⁹ dñis illi⁹ rei donate: z ꝓt ō illa ad libitū disponere etiā ꝓtra voluntatē donātis. vt. l. ℔ iure. §. si q̄s pecuniā in gl. iij. eo. ti. z i. l. ea lege. C. de cōdic. ob cām. dicem⁹ ḡ ista donationē factā a titio: nō aūt a marito. z p cōsequēs valebit. Hoc idē videt fuisse de mente bar. ꝑ°. 412. ij. co. in pnn. in 3. pte incipit. seia origine. vbi ꝓsulit in tali casu. seya nuptit titio q̄ titi⁹ cōstante mr̄imonio fuit ꝓfessus se habuisse z recepisse dotis noie mille aurea eiusdē seye: q̄ promisit restituere dicte seye i oēm casū dot⁹ restituēde cū obligatiōe bonoꝝ. z renūciauit exceptiōi nō numerate dot⁹: z sup ℔ fecit instrumētū. cōtra qō instrumētū possessoꝛ cōuēt⁹ hypothecaria opponit dicēs. q̄ dictuz instrm̄ ꝓsumit ex cā donatiōis q̄ iter virū z vxorē cōsistere nō ꝓt: z maxīe q̄ nō interuenit traditio. vt. l. papinian⁹. ff. isto ti. vñ lz donatrix p̄decesserit: donatio non ꝓfirmaꝝ morte. ad qō facit qō no. i. l. assiduis. C. q̄ po. i pigno. hab. i gl. pua. q̄ dict q̄ dispositio illi⁹ leg nō hz locū i dote cōfessata nō nūerata. dicit tñ bal. vbi supra. q̄ i ꝓtrariū ē ipa vita⁹: q̄ dos ꝓstante mr̄imōio ꝓt cōstitui tā p ꝓfessiōez: q̄ p nūeratiōez mi si ꝓstituat i fraudez alioꝝ creditoꝝ. vt. C. ō dona. añ nup. l. fi. z auc. sz iā necesse. nec ꝓt oppōi exceptio ñ nūerate dot⁹ tā pp tpis lapsū: q̄ ppt renūciatiōez ab ipo titio factā. vt. C. ō fi nu. pe. l. si executiōe. q̄ renūciatio ñ fuit facta int' viz z vxorē: sz int' aui az mat'nāt viz: vbi ñ ꝓsumit donatō sz dos q̄ q̄le ē instrumētū i forma: tale ꝓsumitur in materia. ſtādū est. n.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝑbis inſtrumēti. vt. C. de ꝓba. l. cuz ꝑcibus. z. c. nauiganti. iſra de vſurſ. nec ꝑſumīt ſimulatio niſi ꝓbeť. vt. C plus valere qđ agit. ꝑ totū. z. ff. ō pactis. l. iuriſgētiū. §. ꝙ fere. niſi exꝑſſe ꝓbeť ꝓtrariū. Preterea dicit bal. ꝺ nō eſt tractādū de donatiōe inter virū z vxorē qz in ꝺ ꝓtractu auia ē illa q̄ ꝑſumīt donaſſe nepoti: nō vir vxori. vt. ff. ſo. ma. l. gayꝰ. C. de iure do. l. auia. z. C. de rei vxo. ac. l. vnica. §. extraneū. nec illud eſt dubitādū ſcōz eū ꝙ dos pōt conſtitui ꝑ mīrimonio iā cōtracto etiā dudum ante. vt. ff. ſi cer. pe. l. ij. ℣. veluti. z. ff. ꝺ actio. z obliga. l. obligamur. §. j. alioq̄n nec aſſ mīrimoniū conſtituta valeret: cū i tē pꝰ mīrimonij cōferať. vt. C. ō dona. ātē nup. l. j. z. l. qđ ſpōſe. Ex his ꝛclu dit ꝙ dicto inſtrumēto eſt ſtandum. nā z ſi donādi aio vir eēt cōfeſſus ſe habuiſſe ab auia: due donationes facte viderenť: vna per virū i auiā maternā: alia per auiā maternam i neptem ſuā: lz celeritate actuuz altera occulteť. vt. ff. iſto ti. l. iij. §. ſcienduz. z. l. ſulpitiꝰ. z facit qđ no. Bar. in. l. ſingularia. ff. ſi cer. peta. pe. co. ℣. iuxta predicta. cōſtat aūt auie materne z ſororū poſſe donari: z rurſū ipſam poſſe donare nepti z filie qz nō ſe cōtingunt per aliquā pſnā ꝓtātem. vt l. ij. cū ſil'. ff. iſto ti. Et ſubdit Bal. ꝙ ſi diceretť ꝙ in effectu maritus videť donaſſe vxori: dicit ꝙ ñ eēt donatio ſimpler: lz cā dotis. q̄ caſu nō reqrit ꝙ vir tradat ꝓpť ipſi⁹ dotſ naturā q̄ dz poſſideri a viro. vt. l. ij. C. ō dote ca. ñ nume. lz gl. ibi ſe inuoluat. iſta ſunt fere ꝟba bal. vbi ſupra. q̄ ſic ꝺcuit: z in effectu vť tenere ꝓtrariuz ei⁹ qđ tenuit cāperꝰ vbi ſupra. ſz tu teneas qđ ſupra dixi. ¶ Et qđ plꝰ eſt ꝑ. ꝓbabiliť dici ꝙ ex q̄ iſto caſu q̄ loquiť bal. ꝓfiteť maritꝰ ꝑ publicū inſtrumētū ꝙ recepit dotez ab auia z ſic ab extraneo cū ipa nō ꝯeat neptē i ꝓtāte. z i hac materia extraneꝰ dť q̄ nō hz i ꝓtāte: vt. d. l. vnica. §. extraneū. C. ō rei vxo. ꝙ lz i ipo inſtrumēto nō renūciauerit maritꝰ exceptiōi nō nūerate dotſ: nō poterit ꝺ caſu opponere exceptionē non nūerate dotſ qz tūc ꝑſumīt ſemp fuiſſe actualr numerata. Iſtud fuit ſingulariſſimū dictū ſalic. in. d. auc. ſz iā neceſſe. C. de donatſ. añ nup. z refert z ſeq̄t Jaſō i d. §. fuerat añ. xxx. co. i fi. ℣. vnū etiam. iſti. de actio. ¶ Predicta tñ ſūt intelligenda ſanevt illud qđ maritꝰ donauit titio realiť: z ꝺ ꝺ cōſtat: poſſit titiꝰ donať vxori donatoꝛ: nec diceť donatio iter vir z vxorē. ſz i caſu dubij ſi titiꝰ ſtatī cū a marito recepit vxori donatoꝛ donauit qñ tūc ꝑſumīt fraus z coloꝛ q̄ſitꝰ ar. ter. i. l. poſt ꝓtractū. ff. ō dona. z. l. ſi q̄s poſt hac. C. ō bonis dāna. vbi dť ꝙ ſi q̄s fecit donatiōez reꝛ ſuaꝝ z ſtati delictū cōmiſit: ꝑſumīt fraudulenť feciſſe. Ad idē ē ter. optimꝰ. i. l. j. §. i ſūma. ff. q̄ꝛre. ac. nō da. vbi dť ꝙ tūc demū operſite liberto dicūť onerare libertatē: ſi icōtinēti poſt manumiſſionē imponāť. ſecꝰ ſi ex iteruallo. Ad idē eſt ter. ſingularſ. i. l. ſi. vēter. §. fi. ff. ō priule. creditо. vbi dť ꝙ ſi obligatō creditoꝛ p̄uilegia ꝑēdētiū nr̄is pecuniis ē diſſoluta: ſuccedimꝰ i p̄uilegiuz. Et dť diſſoluta cū directo ad manꝰ creditoꝛ p̄uenit vel ꝑ mediā ōbitoris ꝑſonā icōtinēti: ñ ex iteruallo. ex q̄ dicebat bar. ibi. ꝙ accuſabať q̄dā de ꝓſilio ꝑſtito ad homicidiū. z ō homicidio ꝓbať ꝑ famā. Itē ꝓbať ꝙ ille fuit loquutꝰ homicide. ſz neſcieba ť q̄d diceret z ille ſtati iuit z occidit. certe ex breuitate ſpacij ꝑſumīt ꝓſiliū. ꝑ illū ter. cū glo. ſcōz bar. ibi quē refert z ſeq̄t z dicit eē mēti tenē dū ang. ibi bal. i. l. j. uj. co. i fi. ℣. z ille dicitur. C. de ſer. fugi. z in. c. veritatis. iij. co. in fi. de dolo z contu. franciſcus de aretio. in. c. tertio loco. fi.

Verificatio limi. Q̄ſi de ꝺ cōſtat ſecꝰ i dubio ex celeritate.

co. de proba. per modernos in tractatu maleficiorum. in parte ſemptonum mandatorem. xxix. co. facit qđ in limiti dixit Bal. in. l. non eo minꝰ pe. co. C. de accuſa. z refert z ſequiť franciſcus aretinus in. d. c. tertio loco. fi. co. ꝙ ſi aliq̄s in continenti poſt maleficium cōmiſſū aſſociat aliquē: ex hac ſola preſumptione poteſt condēnari ꝙ opem delicto preſtiterit in ipſo cōmittendo propter breuitatez temporis. Ad hoc bene facit tex. in c. officij ſupra de electiōe. vbi dicitur ꝙ preſumptio eſt cōtra ea que in cōtinenti fiunt. Unde ſtatim poſt monachationē electus in prelatum ꝑſumitur ambitione prelature inducť. ad ꝺ ſolet quotidie allegari ille tex. ſcōm abb. ibi in. ij. no. pari ergo rō ne preſumetur fraus ſi is cui maritꝰ donauit in continenti donauit vxori donatoris. qđ fere in terminis nr̄is tenet Bal. in. l. eam quam. ꝛ. co. C. de fideicōmiſ. in ver. ſed hic ſubūgitur talis queſtio. vbi dicit ꝙ ſi aliq̄s habens filium ſpurium cui donare nō poterat donauit eccleſie: eccleſia poſtea donauit ſpurio: non valet donatio. quia ſecunda donatio preſumitur remuneratio: que non poteſt fieri in perſona ſpurij ſcōm franciſcum. z C. y. in addi. ſuis. in. l. ſi vero non remunerandi. §. papinianus. ff. manda. quia apparet fraus ſeu coloꝛ q̄ſitus maxime ex celeritate actum ſcz donatiōis facte ab eccleſia ipi ſpurio ſtatim poſt donationem facram eccleſie a patre ſpurij. ar. d. l. ſi ventri. §. fi. cum aliis de q̄bus ſupra. qđ eſt valde notādū. z ego alias vidi in practica.

2. Limitatio Niſi vxoꝛ eēt nobilis vl' inuenis: ipſe vero maritꝰ donāſ ignobilis vel ſenex.

Tvno tamen caſu po

tuiſſet maritus dotare vxorē z valuiſſet ꝓſtitutio dotis. ſ. q̄ſi maritꝰ plebeius vel ignobilis ſeu ſenex cōtraxit mīrimoniū cū muliere nobili vel iuuene: z facit ſibi aliquā donationē eam dotādo. cū iſta donatio ſit remuneratoria nobilitatis ſeu iuuētutis ipi⁹ mulierſ: valebit talis ꝓſtitutio dotis. ꝑ ꝺ eſt glo. illa ſingularis. in. l. ſi volū tate. C. de dotſ. ꝓpoſi. z ibi tenēt bar. z ſalice. z alij. bar. ang. z alex. i. l. ſi diuortio. ff. de ꝟb. ob. z in. l. ſi ita ſtipulatꝰ. §. ſi tibi nupſero i fi. e. ti. abb. i. c. ſup eo. el. ij. in. ij. co. ſupra ō teſti. z in. c. gēma. fi. co. ſupra de ſpōſa. z in c. de illis. ij. no. ſupra ō ꝺicti. appo. z in. c. z ſi neceſſe. j. no. z in. c. fi. j. co. infra eo. z i. c. cū i eccℓie corpe ifra de ſimo. vbi ꝑ marianū. z ꝑ Jo de anania. in fi. z ꝑ eūdē in. c. j. v. co. infra ō adulte. Jo. ō imo. in rubrica. ff. ſoluma. z i. l. ſi ꝓſtāte. z in. l. pe. §. mulier eo. ti. Idē ꝛz bal. i. c. accedēs. ſupra ō ꝓcu. z i. l. ij. §. fi. ff. ſi cer. pe. vbi exꝑſſe loqť de ſene q̄ accepit vxorē vnā in uēculā. nā ꝑt illi aliq̄d donare ꝑ dote vl' alias i remuneratiōe iuuētutis qđ ffert z seq̄t Jaſō. i. l. ex ꝺ iure. xij. co. ff. ō iuſti. z iu. z i. l. fi. pe. co. C. de ꝟb. ſig. vtrobiq̄z latiſſ ꝑ eū quē vidaſ Ad idē bal. z albe. in. l. j. C. ō donatſ añ nup. ang. de puſio. z alij moderni oꝛes i. l. j. ff. ſo. ma. z i ꝑ°. §. ang. ō aretio i. §. ēz aliud. iſti. z ō donatſ ¶ Et ita ꝺz intelligi z limitari ter. in. d. l. ſi ſtipulatꝰ. §. ſi tibi nup. ff. ō ꝟb. o. vbi dť ꝙ ſi ꝓmitto mulieri cētū ſi mecuz ꝓtraxerit nō valebit mīrimoniū. q̄ i tuitu libidinis videoꝛ illā iduxiſſe: ꝺz eni intelligi q̄ñ taľ ꝓmiſſio fieret iter eccles. ſecꝰ ſi mulier eēt nobilioꝛ vl' iunioꝛ qz tūc videť maritꝰ donare. aio ꝓpēſādi nobilitatē ſeu iuuēturē. ita dixit abb. i. c. d. c. gēma. pe. co. z i. d. c ō illť. z i. d. c. cū i eccℓie. i fi. Jo. ō ania. ibi z i. d. c. j. v. co. ifra ō adul. ¶ Idē ē dicēdū i ꝓfeſſiōe ꝙ facit maritꝰ iḡbilis vel ſenex: ꝑ ꝙ ꝓfiteť ſe habuiſſe ex cā dotſ. ſ. ignobilis a nobili: ſenex a iuuene muliere. nā talis ꝑiudicat marito z heredibus ſuis. quia valet do-

Universidad de Deusto
Biblioteca

natio tanquā remuneratoria nobilitatis vel mūerutis.ar.l.qui autē. §. si vir.ff.isto ti.vbi valet donatio remuneratoria inter conuiges etiā cōstante matrimonio.z hoc tenuerunt doctores prefati. Intellige nō soluz quando constat ꝙ hanc confessionē fecit maritus aio donādi: sed etiam si simus in dubio. qm̄ semper presumitur donasse aio compensandi cuz nobilitate vel mūerute mulieris. ita volut Bar.in.d.l.diuortio. z in.d.l si voluntate. Bal.in.d.l.j.C.de dona.ante nup. ¶Et hoc teneas ꝙuis cōtrariū sentiat idem Bal. post gl. z Cy.in.d.l.si volūtate.C.de dotis ꝓmi.z Salic.in.l.ij.C.de dote cau. non nu.z sequitur lodo.ro. in.d.l.si diuortio.ff.ō verb.ob.z cōsilio. 44. z franciscus de aretio.in.d.c.sup eo. el.ij.de testi.quem refert z sequitur ibi felli.in.ij.co.z Jason.in. d.l. ex B ture.tij.co.moti rōmbus parū vrgētibus. ¶Potuissent allegare glo.in l.cum ꝓpria.in ver. accōmodasse. C.si quis alteri vel sibi.vbi filius de pecunia ꝓpria emit fundū z cā honoris in instrumēto emptionis fecit apponi nomen patris.dicit glo. ꝙ non acquiritur patri ex quo causa honoris illud fuit factuz. ¶Idem prima fronte videt sentire glo.in.d.l. si voluntate. dum dicit ꝙ illa cōfessio mariti de dote recepta ab vroze emanauit gratia honoris.quasi sentiat ꝙ illa confessio maritum non obliget:ꝙuis vt predixi aliter eam intelligūt. ¶Sed quāuis hec sit cōis opinio: aliqui tamē moderniores signanter Bal.nouell⁹ in dicta.l. si diuortio z in suo trac.de.dote.charta.125.j.co. al's.x.pte.in prin.vj.co.mtūtur tenere contrariam opinionē moti aliquibus fundamentis iudicio meo non multū vrgentibus. z premaxime per textū in.l.ij.§.videamus.ff. isto. ti. vbi contractū est mr̄imoniū inter filiam senatoris z libertū:inter eos valet donatio mero iure quia nuptie ñ consistūt.igitur a cōtrario probat ꝙ si matrimoniū valeret: donatio esset nulla. ¶Eld idez bonus tex.in.l.z iō §.fi.eo.ti.vbi non valet donatio inter patronum z libertā vroze. Et ad textū in.d.l.qō autē. §. si vir.respondent ꝙ procedit quādo donatio est facta reciproce z cōsistit in cōmodo bursali. Sed marit⁹ accipiēdo vxorem nobilem vel iuuenē:nihil recipit ab ea consistens in cōmodo bursali. z sic nō debet esse in cōsideratiōe. vt l.qō adipiscende.ff.isto ti. Unde nō est congrua ꝓportio.ar.l.plane.la.ij. §.fi.ff.de lega.j. non enī potest fieri locupletior vir ex eo qō habet vroze nobilem. sed ex donatione quā facit vir in persona vxoris ipsa efficit̄ locupletior z vir donans pauperior: ergo nō valet.vt in.c.fi.infra eodem cum alijs de quibus infra dicet. Ur enī nihil nobilitatis assumit ab vroz nobili:sicut ecōtra vxor ignobilis cōsequtur a viro nobili vt dicebāt bar. z bal.in.l.fi.C.de verb.sig.z ibi Jason.ij.co.quia honor z incrementuz est vroz si nubat se potentiori.vt no. in.d.c.super eo.el.ij.supra de testib⁹ Ex eo ꝙ nobilitat vxor ex psona mariti.vt.l.femine.ff. de senato.z.l.fi. C.de incol.li.x.z no.per bar. z alios in.l.mulieres.C.de digni.li.xij.z ide est ꝙ si nobilis:qui non tenet̄ ad tributa soluenda:cōtraxit matrimoniū cum plebea seu villana:que habebat bona ꝓmonialia pro quib⁹ solita erat contribuere cum alijs vicinis in collecta.cui nobili bona ipsa in dotem dedit:nō tenebitur ad munera personalia mixta vl̄ extra ordinaria vt notanter tradit Jacobus de bello visu.in.l.lucius. §.idem respondit ff.de munerib⁹ z hono.reassumit latius petrus autiboli doctor ātiquus in suo tractatu de muneribus.char/

Cōtraria opinio.

Uir nihil nobilitatis assumit ab vroze z ecōtra sic.

ta.72.ver.pozro.qōnem quotidiañ. Secus dicit ecōtra vt infra subiciam. z hunc honorem retinet mulier soluto matrimonio: duz remanet in viduitate. vt in.c.licet. §.mulier.ō sepulturis.li.vj. z no.i.c.ex parte. b. supra de foro compe. z idez disponit l.regni ꝙ tauri rex henricus.3. z i toz desillas edidit.per ꝙ corrigitur alia lex regni foro generosoz li.v.ti.j.l.ij. que aliter disponit. Unde hoc casu quando vxor ignobilis cōtrahit matrimoniū cum viro nobili:bene fatētur ipi ꝙ valeat donatio seu cōfessio facta ab vroze in fauorē mariti: q̄ videtur fieri animo donandi z cōpensandi cum nobilitate mariti. quia licet ex hoc ipsa vxor non efficiatur locupletior sed port⁹ pauperior respectu interesse bursalis:tamen ex eo ꝙ ex hoc matrimonio habito propt̄ donationē ipsa consequitur dignitatez seu nobilitatez mariti vt dictis iuribus.z in.l.tam angustē.de legat.j. valere debet ista donatio.ar.l.qō adipiscende.ff.isto ti.vbi dicitur valere donationem inter conuiges causa dignitatis adipiscende.ad idē.l.naz imperator.cum.l.sequenti eodez ti.

Lex regni.

Determinatio ist⁹ domini firmās primā partem.

¶Sed ꝓpter ista ñ arbitror esse recedendum a cōmuni opinione:imo ꝙ non faciamus i hoc differentiā an maritus sit nobilis vl̄ vxor z vtroqz casu valeat donatio facta nobili. quāuis enī maritus plebeius contrahēs mr̄imoniū cum vroze nobili: non efficiat nobilis:satis tamen ꝓcipat de nobilitate vxoris :ex quo ꝓpter eam assequut⁹ est eius parentelam z affinitatem cum oib⁹ suis consanguineis. z etiaz filij quos ex ea genuit efficiūtur digniores.maxime quia licet de iuris rigore nobilitas non imprimitur a genere materno. vt habetur in.l.liberos.ff.ō senato.per quem arguit ibi bal.cōtra multes dicentes se habuisse nobilē matrem.ad idem est tex.in.l. cum legitima.ff.de statu hoīum. quinmo obūbratur nobilitas mulieris si nupserit plebeio.vt.l.femine.ff.de senato.z q̄ dāmodo suam perdit nobilitatem. Unde si eam perdit:filijs cōferre nō valet.ar.j.q.vij.c.daibertum. z ideo filius non est nobilis quāuis mater sit nobilis. quia cum nobilitas sit q̄dam dignitas a parētibus derivata que denoīatur a potentiori causa:z certum est ꝙ potentior est forma ꝓ materia:cum forma sit agens materia patiens: z omne agens sit nobilius patiente. Ita dicit Bal.i l.fi. C. de seruis fugitiuis.z ancha. consilio 390.in prin.incipit. visis diligēter iuribus.z vide legē regni.ij.pti.ti.xxj. l.iij.z propterea dicebat bar. quē sequitur ibi ange.in.l.exemplo. C. de decurio.li.x. ꝙ non valet cōsuetudo nec etiam statutū vel rescriptū ꝙ q̄s censeatur nobilis vel ignobilis ex p gente materna.de quo meminit andreas siculus.consilio.56.v. co. incipit.preclare scribitur.vbi alia plura cumulat: que videas per te pro intellectu regule cancellarie que de nobilibus preferēdis loquitur. ¶Negari tamen non potest quin nat⁹ ex nobili muliere non dicatur nobilis z ꝓticipet aliquid de nobilitate: cum oē compositū ꝓticipet de materia z forma.xxxij.q.iiij.c.fi.z ispecu.ti. de feudis.§.quoniā.v.v. ita dicit bal.i.d. l.fi. Et inde est ꝙ aliqñ filius denominatur a matre.vt est tex. z ibi no. in.c.raimūcius de clera.supra de testa.ꝙ forte sic fecit fili⁹ q: mat̄ erat nobilis vt dicit ibi Jo.an. quem alij referunt, z etiam dñs z redēptor nr̄ iesus denoīatus est a matre:q: dict⁹ ē ō stirpe dauid. vt no.in.c. nouit.supra de iudi.z vide glo.in.c.dicat aliquis.xxxij.q.iiij.que ponit tres casus in quibus filius sequit̄ patrē:z vnuz

Lex regni.

Din nobilitas descēdat a linea matna:

Universidad de Deusto
Biblioteca

in quo sequitur matrem vt ibi. bene facit ad hoc tex.in.c.venerabilis.supra de pben.ibi t nobilē t ab vtroq parente illustrē: iūcto versiculo.nos attendētes q non gener ſ tc. Ex quo textu colligitur q nobilitas pōt trahi taz aliena materna quā paterna. nobilitas enim t dignitas vxoris cōmunicat viro qui cozuscat radijs vxoris: qz eius laterīs comitat⁹ illustrat l.j.C.de ꝓpositis.la.li.xij. ibi duz dicit nostri latus comitatus illustrat. nulla enī maioz lateritas quā viri t vxoris q̄ diuino cōsortio efficiūt vna caro. Ita dicit bal.in.c.significauit. ij.co.supra ō rescrip. Si ergo ex matrimonio contracto cum muliere nobili tantus honoz: t tāta cōmoditas resultat: quare in cōpensationē honoris t cōmodi nō valebit dicta donatio: pro certo non video rōnem q̄ in cōtrarium vigeat. Maxime quia mulier nobilis nubendo ignobili suam dicitur perdere nobilitatē. vt dicit tex.in.d.l.mulieres. t.l. interdicimus. C. demurilegulis .li.xij. t.d.l. regni.ij.pti.ti.xxj.l.iij. t merito qz facit se famulā dicti viri ignobilis: cuz vxor dicatur famula viri quodā respectu. vt.xxxiij.q.v.c.hec imago. t.c. mulierem. t hinc est q̄ si plebeus cōtraxit mātimoniū cum muliere nobili: que de cōsuetudine vel fozte de negligentia prescripta nō conferebat tributis: imo bona sua tenebat franca: que bona dedit viro in dotez: maritus non tenebit illa franca: sed rōne illoz tenebitur in tributis conferre: ita decidit petrus autiboli i dicto suo tractatu de muneribꝰ. folio. 73.ij.co.ver.si plebeus. t sic ex ꝑ videtur fieri quodāmodo paupioz. Justum est ergo q̄ hac ratiōe dicta donatio sibi facta debeat valere. qō etiam nouissime firmauit andreas siculus.in.d.l.si diuortio.ff. de verb.ob. xv.co. dicens q̄ verecundia sit q̄ capiatur vxoz sine dote quando equalis marito quia vterq nobilis t inuenis iuxta illud. si qua vis apte nubere nube pari. vt dicit Bal. in auc. res que.co.ij.C. cōia ō legatſ. t Jo. faber. inſti. de nup. in rubrica. t ratio quod in simili dicit Bal.in.l. vna C. de collu. dete. dum dixit q̄ standum confessioni illoz qui dicunt se coniuges. vt volunt glo.in.l.j.C. de fideiusſo. q̄ no. ibi bal. t in.l.j. t.l. quicūq. C. de seruis fugi. t in.l.eaz q̄. co.vj. C. de fideicōmiſ. dicit bal. hoc verū qñ sunt equales: t sic dicit andreas se alias consuluisse. sed vbi esset inequalitas viri t mulieris: quia mulier eēt nobilissima dña t vir esset plebeus t ditissimus: tunc non esset verecūdia viro capere vxorem nobilissimā sine dote vel confiteri ab ea recepisse dotem: quia tunc presumptio est q̄ animo donandi t remunerandi faciat ꝫ ex quo extrema sunt habilia ad hoc ar.l.bonozum.ff.rem ra.haberi. actꝰ enim actuozum sunt in paciente dispposito. scōm philosophū scōo de aia t probatur in.c. venerabilē. de elect. si aūt aliud diceremus sequereť maximū inconuenies q̄ mozruo marito illa felicissima domina videret se ozbatam viro t sine dote t remaneret infelix. quod non est dicendum: quia ab omni iure t equitate alienum. secundum andream vbi supra. ¶ Nec tamen sunt sane intelligenda quando vir duxit vxorem nobilem vel cōtra fecit hanc donationem seu cōstitutionem dotis: vel confitetur se dotem aut propter nuptias donationē recepisse: aīo donandi t remunerandi ante mātimoniū. quia tūc bene valet donatio vel confessio. secus si fieret constante matrimonio quia tūc non valet. Hoc fuit de mente cygni t bartholomei: si recte inspiciant in d.l.si vōluntate. C. de dotis promissione. ¶ Et pōt esse ratio differentie

Lex regni.

Limitatio Nec donatio facta a ignobili vel sene ñ valet: si fit cōstāte mātimonio. finaliť tñ determinat cōtrarium.

q̄ ante mātimoniuz fit remuneratoria donatio ex cā necessaria: vt nobilez habeat vxorē. Sed contracto iā mātimonio nō est donatio necessaria ob cām mātimonij: sed voluntaria iō non tenet. ita dixit solꝰ bartholomeus sozinꝰ. in.d.l.j.xv.co.ff.solu.ma. Potuisset allegare ad hoc textū optimū. in.l.que iā nupte. ff. isto ti. ō q̄ fiet mentio infra in scōa limitatione co.ver. qō tamē: ex quo ifertur scōm eum notabilis ōclaratio ad.d. l.j. C. de dona. ante nup. t.d.l. quod sponse. eo. ti. q̄ non semp a pari pcedunt: q̄ donatio sit facta cōstāte matrimonio: vel ante t collata in tēpus matrimonij: quia in qōne nostra facta constante mātimonio non valet: sed ante sic licet collata in tempꝰ matrimonij rōne predicta t sic dicta .l. j. t.d.l. qō sponse. habēt locū in simplici donatiōe: non aūt in remuneratoria ob cām mātimonij. qñ ratio cessat constante mātimonio. tunc enim mātimonialis amoz solo aīo estimať. vt.l.iij.ff. isto ti. ¶ Et oēs rōnes prohibitiue donatiōis inter cōiuges militant in casu nō. vt ex lectura earū patet. de quibus in.l.j.ij. t.iij. eo. ti. ita sozinꝰ. vbi supra: qui dicit q̄ hāc cōsiderationē vidit fieri a quodam solēnissimo doctoze in publica disputatione. que cōsideratio multuz sibi placet. t ita quieuit. ¶ Sed quāuis hec cōsideratio subtilis videať. mihi tamen semper fuit dubia: qñ negari nō potest quin maritꝰ qui duxit vxorem nobilem: maximū honorē t cōmoduz reportauerit ex tali mātimonio vt apparet ex predictis. Et cōsequenter sit obligatus t quodāmodo debitoz ipsius vxoris. Si ergo aliq̄d donauerit vxori etiam constāte matrimonio constituendo sibi dotē realiter vel saltē cōfitēdo se dotē ab ea recepisse aīo donādi q̄ tamen nūq̄ recepit videtur hoc fecisse aīo remunerādi. Donatio aūt remuneratoria facta inter coniuges etiam constante mātimonio bene valet. vt.l. q̄ autem. §. si vir. ff. isto ti. t dictū fuit in precedētibus t dicetur latius in sequentibus in scōa limitatiōe. valebit ergo ista donatio quāuis fiat post cōtractum mātimoniū. Nec video rōnem hoc impediētem. nec est bene dictum q̄ tex.in.d. §. si vir: intelligitur qñ ex vtraq pte interuenit cōmodū burſale: cum reuera maius sit cōmodū honoris q̄ rerū. sicut econtra maius est damnū honoris q̄ bonoz vt.l. isti quidem. ff. qō metus causa. ¶ Ad cuius cōfirmatioūē facit qō no. volunt abb. quem refert t sequit Jo. de ana. t marianus. in.d.c. cū in in ecclie corpoze. ifra de simo. vbi dicit q̄ si citra affectionē coniugalem maximū beneficiuz collatū est vxori per viruz vel econtra: ita q̄ alter alteri sit obligatꝰ ad āridota: t ꝓpter hanc cām inter eos fuit facta donatio: valebit quidem talis donatio cū sit remuneratoria seruicij iam recepti. t refert ita consuluisse bartholomeū de saliceto in cōtingentia facti: t ita volunt ipsi valere donationem remuneratoriā inter cōiuges non soluz quando remunerat seruiciū seu interesse burſale: sed etiam si interueniat aliud seruicium honoris vel periculi: ſvt puta si cum vir esset condemnatus ad mortem ꝓpter delictū t incarceratus: vxor forte sagax t astuta eum a carceribus liberauit dādo sibi vestimenta muliebria vel habitum alicuius monachi. si enim maritus ad remunerādū hoc seruitiuz donauit aliquā rem: absit q̄ dicamꝰ non valere hanc donationē. ita ergo dicendum erit in casu nostro vt maritus possit vxori donare rōne sue nobilitatis: necdum ante matrimoniū contractū sed etiam post. ¶ Ex quo infero vnum de quo vidi satis dubi-

Donatio remuneratoria iter cōiuges valet.

Determinatō cōtraria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tari ante mr̄imoniū nō sub spe mr̄i/
monij fecit quis donationē cuidam
mulieri, pcedēte vero tpe contrarit
cum ea mr̄imoniū: ipsa vero memor
donatiōis, predicte constāte mr̄imo
nio fecit marito aliā donationē. per
predicta videtur q̄ valeat dicta do/
natio tanquā remuneratoria. q̄ ne/
gari nō pōt quī rōne prime donatio
nis ipsa remāsit marito obligata sal
tim ad antidota. ⁊ donando postea
marito videtur facere ex cā remune
rationis. faciunt ad hoc que dicā in
fra. in secūda limitatiōe principali.

Si ista dona
tio eēt nimis
excessiua no/
bilitatis vl̄ in
uētutis non
valet.

¶ Predicta tamē intellige quando
donatio facta a marito vxori nobili
vel ecōtra: vel interueniat confessio
de dote vel, ppter nuptias donatiōe
recepta: non sit multū excessiua sed
moderata arbitrio bom viri habito
respectu nobilitatis vel iuuentutis
mulieris. Nam si multuz excederet
in eo qō excessit: non valeret. ar. eius
qō habetur. in. l. si const ātē. C. ō do
na. ante nup. ita dixit Bal. nouell⁹
vbi supra. ⁊ quāus ille non dicat: ℞
voluerūt doctores signāter Bal. in
d. l. si volūtate. dicens q̄ si tāta est in
equalitas conjugis donātis q̄ alter
comunx nobilis mereatur talē dotē
vel donationē: tūc bene valet per ea
que dicta sunt. alias secus. vñ si vnus
rusticus valde diues acciperet vnaz
nobilem mulierem pauperē: non vi/
deē equalitas que faciat valere do/
nationē. quia ignobilitas viri supple
tur per suas diuitias cum nobilitate
mulieris pauperis. Ad cuius confir
mationē faciūt que dixi infra cō.
ver. predicta tamen idem fuit de mē
te ange. in. l. ⁊ si lex. §. psuluit. ff. co.
ff. de peti. heredi. dum dicit q̄ dona
tiō remuneratoria excessiua in eo q̄
excedit ōbet ifirmari. Sed istō for
te, pcederet viuente marito: sed eo
mortuo videtur cessare ista ratio cū
deteriozis cōditionis esset vidua pau
per ad secūdo nubenduz q̄ virgo: ⁊
ideo videtur talis donatio valere vt
sentit Bar. in. d. l. si volūtate. ⁊ Jo.
de imo. in rubrica. ff. so. ma. Et ista
tene menti quia non repies alibi ita
collecta.

Illatio ad q̄/
stionem.
Utr̄ cōfessio
mariti facta
constāte mr̄i
monio de do
te recepta va
leat?

¶ Ex predictis infer
ri pōt ad qōnē q̄tidianā. an cōfessio
mariti per quā cōfiteē constāte mr̄i
monio se recepisse dotē ab vxore: qō
tamen vxor non probat aliter q̄ per
instrumētū confessionis: valeat ⁊ p̄
judicet heredibus vel creditoribus
mariti seu venientibus ab intestato:
De qua ñ me intromitto q̄ lōga ē
⁊ indigeret tractatu de per se. in qua
doctores fuerunt varij. vide bar. ⁊ a
lios in. d. l. si volūtate. Jo. an. in ad
ditiōibus ad speculū. iſto ti. in rubri
ca lodo. in singulari. 616. incipit. scis
q̄ donatio. docto. i. l. j. C. ō do. cau.
non nu. Bar. ⁊ alios. in. d. l. si. duoz
tio. ff. de verb. ob. albericū ⁊ alios. ī
l. j. C. de dona. ante nup. Calde. isto
ti. p°. 3. ange. p°. 5. fi. co. pau. ō cast.
p°. 80. 129. ⁊. 394. ancha. pſilio. 308
⁊ lodo. cōsilio. 44. ⁊. 445. alex. con
silio. 26. ⁊. 76. ij. co. ij. volumine. fran
ciscum de aretio. consilio. 74. iij. co.
⁊ consilio. 86. ⁊ ange. de aretio in. §.
fuerat ante. insti. de actio. charta. 7.
ad finem. v̄. quid aūt si dos est tātū
modo confessata. cum sequētibus. ⁊
ibi aliquid per Jason. ⁊ per eundem
in repetitiōe. l. frater a fratre. ff. ō cō
di. inde. xxv. co. vide etiam paruz p
prepositum alexandrinū. in. c. j. ij. co.
⁊ in. c. fi. ij. co. infra. isto ti. Vide plu
res alios de quib⁹ latissime per bal.
nouel. in suo trac. de dote. char. 123.
als in. 9. parte per totum. ⁊ campeciū
in suo tractatu de dote. j. pte. q. 52.
vide etiam bulgarinū post alios in. l.
j. xl. co. cum sequentib⁹. ff. so. ma. ī re
petitione. vbi etiā per barto. sozinū
xv. co. cum pluribus sequētib⁹ vsq

ad finem legis. qui melius q̄ quis a/
lius de his quos vidi ordinauit ⁊ enu
cleauit hanc materiā. paruz etiā po
suit cepola in suo tractatu de re mili
ta. char. xx. ij. co. v. xxxij. ⁊ anto. coz/
setus. in repeti. c. grādi. de supplē. ne
gli. prela. li. vj. charta. vj. ij. co. in fi. ⁊
latius ⁊ melius per fellinū. ī. c. si cau
tio. ō fide instru. xxvj. co. v. prima cō
clusio. cum sequētib⁹. C Cū hac remis
sione sum contētus.

1. Ampliatō
Etiā si vxor
⁊ marit⁹ diu
seorsū habita
uerint.

¶ Amplia primo pre
dicta. vt nō valeat donatio inter cō
juges constāte mr̄imonio etiā si mu
lier ⁊ maritus diu seorsum quidē ha
bitauerint sed honorē invicem mr̄i/
monij habeant: qō aliqsi inter cōsu/
lares personas accidit: naz ⁊ tūc do
natio iter eos non valet quia durāt
nuptie. nō eni coitus mr̄imoniū facit
sed maritalis affectio. si tamē dona/
tor prius decesserit: tunc donatio va
lebit. iste est casus no. in. l. cuz hic sta
tus. §. si mulier. ff. isto ti. ¶ Idem si
inter virū ⁊ vxorem fiat diuortiū si/
mulatū: interim donatio facta inter
eos nō valet quia durat mr̄imoniuz
vt. l. sed interim. §. fi. cum. l. sequēti.
⁊. l. vir mulieri. ff. isto ti. Ex quo in/
fert ibi bar. contra eū qui expellit fa
mulū suuz vt testificeē pro eo. nō eni
pōt testificari pro eo cum censeaē ei⁹
familiaris. idez tenet Bar. post dy.
in. l. j. §. si seruus. ff. de qō. C y. ⁊ alij
in. ij. ⁊ in. l. parentes. C. de testi. Jo.
an. in addi. ad spec. ti. de testi. §. j. v̄.
quid si olim. henricus. abb ⁊ alij si/
gnanter felli. in. c. in lr̄is. in fi. supra ō
testi. Si tamē expulsio vl̄ licēcia fue
rit realis ⁊ nō simulata: valeret ei⁹ te
stimoniū. secūdū prefatos doctores
dicentes cognosci simulationē si icō/
tinēti rediret ad dōm. secus si ex iter
vallo. per. l. si ventri. §. fi. ff. ō privil.
credi. Si ergo lōgū intervallū pces
sit aut equā famulus rediret ad dōz
vel antea se posuerit cū alio vel que/
sierit se ponere: cessat presumptio si/
mulationis: ita no. dixit Bar. in. d.
l. vir mulieri. idem est de mente bal.
in. d. c. in lr̄is. qui dicit q̄ post quā fa
mulus est expulsus: nō seruat amo/
rem sicut de affinitate sopita soluto
mr̄imonio. dicit glo. singularis. in. l.
sed hoc ita. ff. de re iudi. ⁊ ita licet cō
ditio testis inspicitur tempore testi/
ficatus. vt. l. iij. §. lege iulia. ff. de te/
sti. ⁊. l. iij. §. due cause. ff. ad carbo. o
portet tamē in hoc q̄ iudex arbitre/
tur quia de facili fieret fraus. ⁊ intel
lige interuallū. s. post testificatum. si
eni ante decurrisset interuallū ⁊ fa/
cto testificatu reuerteret ad dōz nō
sufficeret: quia actus sequēs decla/
rat aium preteriti tēporis. l. sed ⁊ iu
lianus. §. mutum. ff. ad macedo. ⁊ p
terea interrogādū esta famulo dili
gēter quare fuit expulsus ⁊ an sit re
uersurus necne. ⁊ si est vilis persona
⁊ suspecta poterit torqueri. ar. C. ō
seruis fugi. l. quecūqz. ⁊. l. mancipia.
ita dicit bal. in. d. c. in lr̄is. ⁊ sequitur
ibi felli. in fi. ¶ Redeūdo ergo ad p
positum si diuortiū erat veruz: vt qz
alie nuptie insecute sunt: aut tam lō
go tempore vidua fuisset mulier: vt
nullum dubium foret alteruz eē mr̄i
moniū: valeret donatio inter eos. vt
d. l. vir mulieri. facit. l. pleriqz. ff. de
ritu nup. Ratio est quia cum scōz le/
ges ciuiles per tale diuortiuz soluit
mr̄imoniū: per consequens non pōt
dici donatio inter virum ⁊ vxorem.
Idem dicendum eadem rōne vbicū
qz de iure canonico solutum essz ma
trimoniū. Sed si durante matrimo
nio vxor diuertisset a viro vel econ/
tra: ⁊ vt ad se reuertatur marit⁹ vxo
ri aliquid dedit: q̄ propter ea reuersa
ē: nō valebit donatio. vt. d. l. vir mu/
lieri. in pun. ¶ Ad idem est tex. val/
de singularis. in. l. si liberis. ff. de pa/
ctis dotali. vbi lr̄a dicit si liberis sub

Idē si fiat di
uortiū simu/
latum.

De famulo
expulso simu
late a dño vt
testificeē pro
eo.
testes fa
miliares.

Universidad de Deusto
Biblioteca

latis reuersa post surgium per dissi/mulationē mulier veluti venali con/cordia ne dotata sit cōueniat scōz or/dinem rei geste: moribus improban/da est. z ita est ibi casus singularis se/cundū glo. q mulier dedit centuz in dotem hoc pacto vt vir lucretur do/tem ea mortua suppstitibus liberis. hec mulier habens filios ex hoc mri/monio finxit se iratam cuz viro: z ad eū redire noluit nisi hoc pactum re/mitteret: tandē remisiuz est. Illa lex dicit hoc pactum non valere. z illum tex. vt singularē cōmendant Lodo. in singulari. 598. incipiēte. ponē ꝛc.

¶ Ex quo inferebat q stante statu/to: q vroze predecedente: marit⁹ lu/cretur dotem: vel partem. contingit q vroz ppter discordiā cum marito habitā recedit de domo maritī: z va/dit ad domū consanguiei. marito de/siderāte pacem z vrozem suaz: petit vroz sibi remitti lucrum dotis ex sta/tuto ipsi marito q uenturum: z sic fa/ctū est: non valet: q venalis concoz/dia inter cōiuges prohibita est. vt. d. l. si liberis. scōm lecturā glo. z veram scōm euz. ¶ Et ex hoc forsan pōt at/tentari q. si vroz alicui⁹ cōmittit ad/ulteriū: cum ex hoc perdat dotez. vt c. plerūqz. infra eodem. scōm. l. regni ipsa cum adultero debēt poni in po/testate maritī vt ex eis faciat qō sibi placuerit. vt foro legum. li. iij. ti. vij. l. j. z infra lati⁹ dicetur. si postea ma/ritus ipsaz reconciliauit cum pacto vel conuentiōe vt remaneat ipi ma/rito lucrum bonoz: talis concordia tanquā venalis nō valeat. cogitabis tamē super hoc qm̄ i primo casu ma/ritus promittit vroz illud qō adhuc non habet. In secūdo ꝓmittit vroz marito illud qō sibi est acquisitū pro/pter vroris adulteriū. ¶ Ad predi/ctoz cōfirmationem facit qō voluit Bal. in. c. ex parte. iij. co. supra de cō/suetudine vbi dicit. q triplex est di/uortium inter marituz z vroze. s. te/merariū. causariū: vt propter furo/rem. z ignominiosū: vt ppter adulte/riuz. primo casu vroz que temerarie diuertit sibi imputet. q licet dotem nō perdat: tamen nō debet ali extra domū viri vbi tenetur operari. vt. ff. de operis liberto. l. sicut. Secundo casu debet ali ex reditibus dotis. vt ff. so. ma. l. si cum dotem. §. sinaūt in/seuissimo. Tertio casu vroz adultera perdit dotem per sniam non ipso fa/cto. z si decedat ante sniam: eius he/redes non debent perdere dotez: q pene delictoruz nō intentatoruz non trāseunt ad heredem. vt. l. j. C. ne ex delic. defun. nisi iste pene essent ōdu/cte in pactum. vel dic. vt. C. de adul. l. fi. z ff. so. ma. l. etiaz. §. heredi. ista sunt verba bal. vbi supra. per que sa/tis videtur sentire conclusionē pdi/ctam. cum facit dñiaz inter diuortiū proueniēs ex temeritate vel causa vl ignominia. ¶ Facit qō voluit bal. i l. j. ij. co. in. v. z no. q fuga triplex est C. ō edilici. acti. vbi dicit q fuga est triplex. volūtaria: z illa suspitionē in/ducit. causaria cum causa: z ista nul/lam suspitionē inducit. alia est igno/miniosa. vt ibi latius per eum. quem refert z sequitur Jason. in repetitio/ne. l. admonendi. ff. de iureiu. lxxiij. co. in fi. v. iij. limita.

Fuga triplex.

De viro par/cere vroni ad/ultere cum lu/cro dotis.

Lex regni.

Triplex di/uortium.

¶ Amplia secūdo pre/dicta vt non valeat donatio iter cō/iuges facta constante matrimonio necdum fi sint christiani: sed etiam si iudei fuerint. Unde si iudeus con/stante matrimonio aliquid donauit vroni: non valet donatio. q inter iu/deos est mrimoniū verū: quāuis nō ratū. vt in. c. de infidelib⁹. supra 8 cō/sangui. z affi. z gl. z doctores. Si āt inter eos est matrimoniū per conse/quens donatiōes inter eos facte nō valent per iura predicta que genera

2. Ampliatō Etiā iter cō/iuges iudeos

liter disponunt: z generaliter sunt in/telligenda vt in. c. si romanoruz. xix. dist. z. c. solute. supra de maior. z obe. cum vulgaribus. ¶ Judei enī liganʒ/tur legibus z gaudent priuilegijs ea/rum. vt. l. iudei. C. de iude. z. l. spado nē. §. iaz aūt. ff. de excusa. tuto. vbi p illum tex. dicebat Bal. no. verbū. q iudeus potest esse ꝓcurator rpiam. ¶ Ad idez facit qō supra dixi in. §. hodie. in ver. z procedit hoc. dum di/cebam q pater vel mater iudei tenē/tur dotare filias z dare donationez ppter nup. filijs. adeo q si legitima non sufficiat possunt ob hoc diminu/ere fideicōmissum. vt mirabiliter vo/lunt Bal. in auc. res que. C. cōia de legatis. in fi. z ita p̄uilegiū datū per illā auc. extenditur ad iudeos. quod videt satis consonū rōni: cū illa auc. sit introducta fauore mrimonij qō i/ter ipsos iudeos constat vt superius dixi. ¶ Ad idem facit qō voluit Jo/sti. z post euz Jo. an. anto. z alij i. c. gaudemus. supra ti. proximo. vbi di/cunt q priuilegium tacite hypothe/ce qō habet vroz i bonis maritī pro/ sua dote: de quo in. l. assiduis. C. q. potio. in pig. habe. z i. §. fuerat ante/ inst. de actio. necdum habet locum inter christianos: sed etiam inter iu/deos. ¶ Nec obstat tex. i. l. j. cū auc. ibi posita. C. de iude. z habet p glo. in. c. ex lris. supra de pignio. dū ibi dr q illo priuilegio tacite hypothece z prelationis non gaudent mulieres q̄ non participant de fide: q illud de/bet intelligi de hereticis. non aūt de illis que semper fuerūt infideles. q melius est viā dñi nō agnoscere: quā post agnitam retroire. vt. c. quidam de apost. cum cōcordantijs. de qbus ibi in glo. fi. z per sanctū tho. scōa se/cūde. q. x. ar. vi. vbi inter cetera di/cit. q in infidelitate cōsiderat cōpa/ratio ei⁹ ad fidē. z ex hac parte gra/uius peccat contra fidez qui remittit fidei susceptę. sicut ḡuius peccat qui non implet qō promisit: quam q̄ non implet qō nunquā promisit. z scōm hoc infidelitas hereticoz qui profi/tentur fidem euāgelij z ei remittūtur eam corrumpentes: grauioz est q̄ iu/deoz z aliorz infidelium qui nun/quā fidem euāgelij susceperūt. Uñ cum grauius delinquant hereticī q̄ iudei: Justum videtur q iudei gau/deant priuilegijs legum: hereticī āt non. ¶ Et ex hoc dicebat singulari/ter vincēti⁹ in. c. si aduersus. infra de hereticis. q mulieri hereticę denegā/dum est beneficiū velleyani cum sit i/ductū fauore mulierz. sed dicit q̄ he/reticus bene potest uti beneficio ma/cedoniani. cum sit inductū in odium creditoris: z nō in fauorē debitoris. sed archi. iij. q. j. in sūma refert hoc dictum vltra medium. sed non videt illud sequi vt ibi per eum. Infideles aūt non sunt exasperandi: sed beni/gne fouendi. vt ad fidem catholicaz reuertantur. vt traditur in. d. c. gau/demus.

Judeos con/stringunt le/ges.

Hereticꝰ pe/ior est infide/li.

Hertica vel leyano non gaudet.

¶ Amplia tertio pre/dicta vt non valeat donatio facta in/ter coniuges ꝓstante mrimonio. nō solum quando mrimoniū est veruz: sed etiam si est putatiuū. Unde si fi/at donatio inter eos qui reputaban/tur cōiuges: qui in veritate cōiuges esse non poterāt: nō valeret talis do/natio. alias sequeret q̄ meliorꝭ con/ditionis essent qui delinquūt: quam qui non delinquūt. Ita dicit tex. i. l. iij. §. videamus. ff. iuro. ti. z in. l. si ex voluntate. C. eo. gl. z docto. in. c. fi. infra eo. ¶ Et potest esse ratio huiꝰ quia mrimoniū verū z putatiuū re/gulariter equiquiparātur vt proba/tur in. c. debitum de biga. vbi dicit. q sicut per scōm matrimoniū verum cōtrahitur bigamia: sic etiam p mri/moniū putatiuū. ¶ Itez sicut p ma

3. Ampliatō Etiā qñ ma/trimoniū est putatiuum.

Mrimoniū verū z puta/tiuū equipa/rantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

trimonū verum cōtrahitur publica honestas. vt in.c. spōsam fratris. supra de spon. t.c. lras. t.c. accessit. supra de ōspon. ipu. sic etiā per mīmonū putatiuū vt.c. ad audiētiā. supra de spon. ¶ Itē sicut per mīmoniuz verū legitimātur filj antea nati. vt c.j. t.c. tāta. supra qui fi. sint legi. ita p matrimonū putatiuuz data ignorātia alterius conugū. vt est tex. val de singularis. in.c. ex tenore. eodē ti. ¶ Et hinc est q si lex statutū vel cōsuetudo disponit. q acquisita cōstante mīmonio inter cōiuges debeant diuidi inter eos: habebit locum nec dum in matrimonio vero: sed etiam in putatiuo. Ita dixit multū notant abb. in.c.ij. isto ti. per glo. ibi. iuncto textu. Refert t sequitur. andreas siculus in.c. ex lris. supra de pig. Idez disponit. l. regnū. foro legum. li. ij. ti. vj. l. iij. quod tene menti pro ampliatione legis regni. foro leguz li. ij. ti. ij. l.j. que dicit q oia acquisita constante matrimonio debēt equaliter diuidi inter cōiuges. vt intelligatur nō solum in mīmonio vero sed etiā in putatiuo. ¶ Ad predicta etiā facit gl. cōiter approbata. in.c. plerūqz ifra isto ti. t i. l. consensu. in. v. aium in fi. C. de repudijs. que voluit q sicut vxor vera. ppter adulteriuz pdit dotem vt ibi: sic etiaz putatiua. quia nec mīmonium nec spem mīmonij violare licet vt. l. si. vxor. ff. de adult. t est bon' tex. ad predicta. in auc. de nuptijs. §. si vero ab initio. colla. iij. pōt ergo maritus accusare vxorē putatiuā de adulterio non tñ iure mariti: sed iure extranei quo casu sufficiet ꝓbari matrimonij contractum esse lz non probetur valere. vt. d. l. si vxor. t tenet bal. in. l. nō ignorat. iij. co. v. in crimine vero adulterij. C. q accusare non po. Et videt hoc satis equū. Nā vxor putatiua in sua dote habet priuilegium tacite ypothece i bonis mariti sicut vxor vera: vt ē gl. no. in. l. assiduis. C. qui po. i pigno. ha. t ibi C y. i. vij. q. qui dicit ita cōiter teneri. idem tenet gl. iuncta tex. in. l. si cum dotem. §. fi. ff. so. ma. t in l. ij. §. fi. ff. de priui. credi. no. ange. de aretio. t Jason. in. §. fuerat ante. inst. de actio. xij. co. doctores nostri signāter andreas siculus. in. d. c. ex lris supra de pigno. ¶ Habet etiaz vxor putatiua priuilegium in sua dote. quia sicut dos vera alienari nō pt vt sunt iura vulgaria. de quib' supra habita fuit mentio: sic nec putatiua vt est glo. valde singularis. in. l. dotale. §. dotale. ff. de fundo dotali. t bene facit tex. in. l. iij. co. titu. vbi dos data pro mīmonio cōtrahendo t sic in spōsalibus de futuro: gaudet dicto priuilegio. ¶ Habet etiam aliud priuilegiū. qz si dictat statutū qō instrumēta dotalia habeāt executionē paratā: intelligitur nō solū super dote vera: sed etiā sup putatiua. elegans dictum fuit bal. in. l. j. in fi. C. ō ꝓdi. ob cām. de q facit festū andreas siculus in consilio. 43. xj. co. ij. pte C ū autē in his t multis alijs de quibus per andreā siculū. in. d. c. ex lris supra de pigno. t latius per bal. nouellus in suo tractatu de dote. in. xj. parte. ſvxor putatiua priuilegiata existat: t vxor vere equiperetur: iustū profecto videtur: vt sicut vxor vera propter adulterium perdit dotem: sic etiam putatiua. Et cōsequēter sicut donatio facta constante mīmonio vero inter cōiuges: non valet sic nec inter coniuges putatiuos. ¶ Et adeo non valet donatio inter coniuges putatiuos q etiā morte donatoris non confirmat. vt. l. iij. §. videamus. ff. isto ti. t ibi ro. t in. d. l. si voluntate. t ibi no. bal. dicēs. q vxor illicita nō pt effectualiter donare nec pōt talis donatio cōfirmari. est de B melior tex. in. l. cum hic status. §. pe.

Banācia.

Lex regni.

Dos putatiua.

Ex°. Nō ꝓfirmatur morte donatoris dōatio iter putatiuos.

in fi. ff. isto ti. quem tex. ad hoc allegauit pro singulari t no. bal. in. l. eaz q̄. v. co. ver. modo ego quero vtruz lex nostra. C. de fideicōmiss. t alexā. in. l. dōnatiōes. la. j. C. isto ti. t i. l. si donatiōe. viij. co. in. v. in eadē. C. de colla. post Iodo. ibi. iij. co. Idē alex. in. l. si cū dotē. §. fi. co. antepe. ff. sol. ma. vbi adducit multa silia q̄ videas p te. t andreas sicul°. in. l. si diuortio xiij. co. ff. de vb. ob. t p°. 46. co. xij. in. ij. pte. de quo ifra latius dicetur. ¶ Si igit donatio nō valet: g cōiugi donatori cōpetit repetitio. Itelligе q̄ ignorauit impedimētū matrimonij. secus si vtq3 cōiunx sciuit vel saltē marit° qui donauit. Ita tūc nō repetit sz fisco applicatur res donate: si matrimoniū nō fuit carnali copula consumatū. vt. l. cū hic status. §. fi. ff. isto ti. si aūt fuisset mīmonū carnalj copula cōsumatū: res donate a marito impedimētū sciēte: remanere ōbent cū vxore ignorāter recipiente. p tex. singularē. in. l. fi. ff. de lega. j. t in. l. ij. C. ō his q̄. vt idig. vbi q̄ accipit vxorē illegitime sciēter: ab ea nō capit: sed ipla bene capit ab eo. ita sz bal. nouellus. in. d. suo tractatu. de dote char. 140. co. ij. ¶ Et rō differētie iter vnū casū t aliū est. qz q̄n nōduz fuit cōsumatū mīmonū: res est ite gra: t pōt mulier sine difficultate alteri nubere. Séd q̄n fuit cōsumatū mīmonū putatiuū: nā vxor manet corrupta t de facili nō pōt alteri nubere: quasi iā steterit p cōcubina alterius t nō p vxore. d. §. videam°. Vñ in cōpensatione talis amissi pudoris: iura indulgēt dictā retētionē rerū donataz t nō curāt applicare fisco. qō est notādū scōm eum. Sed q̄uis hec sua dicta videātur satis colorata: tñ ipse postea subtil° inuestigans mutauit sniam dicēs q vxor ig̃rans impedimētū decepta: cui marit° aliqua donauit: retinebit sibi: q̄

1. Allatio Donatori petit repetitio.

Lex regni.

uis nō fuerit carnaliter cognita. si solū si esset donatio facta ppter nuptias in recōpensatiōez dotis cū pacto de lucrādo: sz etiā si eēt simplex donatio p tex. quē reputat singularem in. l. q̄ ptra. C. de iceſtis nup. ibi siue deincepſ quoquo mō datū fuerit. ūcto. v. exceptis. nec ibi fit differētia fuerit mīmonū ꝓsumatū p copulā carnalē vel non. Ex q̄ enī turpitudo vsak ex pte dātis t nō recipiētis: trāsferk dōniū in recipiētē cū spe nō repetēdi. ar. l. idē ē. §. sz qō meretrici. ff. de ꝓdi. ob tur. cāz. t. v. pti. ti. xiij. l. 50. facit bñ tex. in. l. cui° p errorē. ff. de reg. iu. t. l. j. ff. ō cōdi. inde. vbi solues ex falsa cā q̄ scit eē falsam: vē donare t iō nō repetit. t ide ē q̄ intrās monasteriū offerēs se t sua mōasterio sciēs ingressū nō tenere: viciato ingressu nō repetit qō donauit. ita no. tz bar. i auc. igressi. C. ō sacrosan. ecclesijs. ātc. abb. t alij. i. c. i pñtia. supō pba. t. in. c. pe. co. ti. vbi p moderniores signāt p frācisci aretinū. ō q̄ p gl. t doc. i. c. q̄ ad te. de cleri. piug. t p doc. de qb° p felli. ſmissiue. i. d. c. i pñtia. xvij. co. v. scōo q̄ro. q̄s videas p te. Idē videt dicēdū i casu nr̄o. Et iō ex q̄ iā fuit q̄situ mulieri pdicte: nō est cōuenies q̄ fisc° ab ea auocet tāq̄ ab idigna cū ipsa nō fuerit i culpa. Hoc voluit gl. no. i. l. ea q̄. C. de do. ātе nup. t i. l. eū q̄. i gl. fi. C. ō ad ulte. tz bar. i. l. mulesita. §. mulier. ff. de testa. mili. t bene facit tex. in. d. l. fi. de lega. j. t in. l. ij. C. de his quib° vt idig. que principaliter emanarūt fauore mulierū ōceptarū vt possint capere ex testamento vel alias a maritis decipiētibus eas. nec se restringant ad matrimonium carnali copula consumatuz. maxime quia verecūda esset probatio virginitatis hoc casu. Vñ placet mihi ista opinio q̄ ē favorabil' mulierib°. pserti si intuent osculum t alia que inter sponsos int

Universidad de Deusto
Biblioteca

uenire solent. ar. l. si spōso. ℒ. de dona. ante nup. cum alijs de quib⁹ supra dictum est. ℭogitabis tñ sup hoc z videas bal. nouellū. in dicto tractatu. char. 143. ij. co. ver. z scōm predicta. vbi etiam per eū latissime. q̄d fiet de dote z donatione ꝓpter nup. z alijs lucris habitis inter cōiuges putatiuos. z ibi notatur de itellectu. d. l. qui contra. ℒ. de incestis nup. z. c. z si necesse. ifra isto ti. vbi videre poteris ad saturitatē. z. v. parti. ti. xiij. l. l. z. lj.

Lex regni.

ℭEx istis infertur ad

2. Illatio. Utrū valeat donatio facta inter masculū z feiam nō cōiugel sz sibi iuicē carnaliter ꝓmiscentes.

questionē q̄ hic ponit alexan. an valeat donatio facta inter cōcubinarios. Nam prima facie videt dicendū q̄ nō. q̄n exquo nō valet inter cōiuges putatiuos q̄ ibi ꝓxor tenetur q̄li cōcubina vt supra dixi: pari rōne nō debet valere inter ipsos cōbinarios. sicut dicim⁹ in simili q̄ titulus vnde vir z ꝓxor nō habet locum inter concubinarios vt voluit glo. no. in. §. cōsideremus. in auc. de triente z semi. col. iij. z late lodo. in. l. j. ℒ. vnde vir z vx. Veritas est q̄ valet nec reuocatur: etiā si matrimoniū inter eos postea fuerit cōtractuz. vt est casus in. l. donatiōes in cōcubinā. ff. de dona. vbi ifra dicit donatiōes in cōcubinaz collatas non posse reuocari cōuenit Nec si mīmoniuz inter eos postea fuerit contractū ad irrituz recidere pōt. ℭ Bene facit tex. in. l. qui cōcubinā. in prin. z in. l. ij legato. §. pariu. ff. de lega. iij. vbi dicit q̄ pōt quis legatū facere cōcubine. Valebit ergo donatio facta cōcubine tpe cōcubinat⁹. quānis postea cōtracto mīmonio res donate tradant. vt est casus no. i. l. si. predia. ff. isto ti. ℭ Rō diuersitatis inter ꝓxorē putatiuaz z cōcubinam z enūerat diuersa inf circa cōiūct ōes. Jus nāle.

Rō diuersitatis iter ꝓxorē putatiuaz z cōcubinam

cubinam secundum q̄ ois coitus seu cōiunctio erat legitima z equalis. vt auc. de nuptijs. §. colla. iij. z in auc. quibus mo. natura. effici. sui. §. natura. colla. vij. z auc. quibus mo. naturales effi. le. §. liceat. coll. vj. qō ius non erat coartatum aliqua naturali ratione: imo homines passim bestiarum modo vagabantur z sibi victu ferino vitam propagabāt nec quicquā ratione animi sed pleriq̄z viribus corporis administrabant: nōdum diuine religionis: non humani officij ratio colebatur: nemo nuptias viderat legitimas: non quisquam certos prospexerat liberos. ita dicit tullius i prohemio rethorice ātique idez volut bal. in. c. filij nati. in fi. si de feudo fue. ꝓtro. inter do. z agna. li. feudo. alʒ est titul⁹ de impubere. vbi dicit q̄ iura que dicunt q̄ a principio omnes homines liberi nascebantur debent intelligi in illo rudi seculo quo matrimonia nec erant nominata nec cognoscebantur: quo tē pore quīmo nec postea in primo vt ita dixerim iuris ciuilis latere antequaz superuenirent plene diffinitiones nominū. vt habetur in. l. j. ff. de contrahē. emp. non erat cognita donatō nec alia nomina ꝓtractuū: imo noie vēditiōis cōtinebaī ois cōmutatio. vt. ff. de sta. libe. l. a certis. §. quintus. ita dicit bal. in. l. voluntas. ad fi. ℒ. ō fideicō. tūc āt a q̄cūq̄z donari poterat z cuicūq̄z. Nec postea ō fuit imutatū nisi i aliq̄b⁹ psonis. nā z q̄libet pōt donaī z cuilibet pōt donari: cui nō ꝓhibeī p legem sine abūs sit siue pñs not⁹ vl ignot⁹. vt. l. abūti. ff. ō dona. z. l. nec ābigi. z. l. i extraneos ℒ. eo. ti. ℭ Supuenit postea ius positiuū: qō approbauit q̄sdā cōiūctiones vt mīmonū. vt. l. j. §. j. ff. ō iure nāli. z insti. eo. §. ius nāle z tunc incepit differentia inter ꝓxorem z concubinam rōne dignitatis q̄ ꝓxor ꝓseq̄t

Jus positiuū

ꝓpter matrimoniū. vt. d. l. itez legato. §. parui. ff. de lega. iij. vbi dī q̄ inter ꝓxorē z cōcubinā in sola dignitate est differētia. z statim q̄ fuerūt cognita mīmōia: duplex hoiuz gen⁹ eē cepit. s. legitimoꝝ z nō legitimoꝝ. postea tertiū gen⁹ eē cepit. s. legitimatorū. q̄ ꝓpē ingratitudinē in pristinā q̄litatē redire pōt. vt. l. manumissiōes ff. de iusti. z iu. ad instar libertatis a qua ingrat⁹ libertus erga dñm revocat in seruitutē ab eodē. l. diu⁹. in fi. z. l. ingrat⁹. de iurepa. q̄ ista equiparāt. vt auc. quib⁹ modis natura. effi. legi. §. liceat. col. vj. scōm bal. in d. c. filij nati. qō quidē ius positiuuz q̄tū ad hoc fuit ante legē cōsultoꝝ. Mā vt inquit ioseph⁹. eliphat fuerit legitimi quinq̄z filij: amalech eni naturalis erat de cōcubina tamna noie ꝓcreatus. de antiquitate li. ij. c. j. Et cōsiderata affectiōe q̄ inter cōiuges esse poterat ne mutuo amore se spoliarēt: z ne impediret studiū educandi filios legitimos: z ne mīmōia venalia fierent fuit cōstitutū vt tales donatiōes inter eos nō fierēt. vt dixi supra in. §. fuit alie donationes. in prin. Et per hanc ꝓhibitionē nō fuit ꝓhibita donatio nisi inter cōiuges vos: z ꝓpterea mero iuī valebat donatio inter cōiuges putatiuos. Sz q̄ videbaī absurdū q̄ melioris ꝓditiōis eēnt qui delinq̄bāt ꝓtrahendo illicita mīmonia: q̄ q̄ nō delinq̄bāt iuste cōtrahēdo: statutuz fuit huius mōi donatiōes iter cōiuges putatiuos ratas nō eē. vt. l. iij. §. videam⁹. ff. isto ti. ℒoit⁹ āt cōcubinari⁹ nec fuit approbat⁹ a lege ciuili nec reꝓbat⁹ sz tollerat⁹. vt. ff. z. ℒ. ō ꝓcubi. vñ remāsit i primo iuī naturali scōz qō vt dixi valebat donatō iter ꝓcubinarios. imo adhuc exīsse ꝑmisit. p. d. l. donatiōes in cōcubinā. cōfirmādo ius primeuū. Et ꝑ iō q̄ nō tātus amor ꝓsumit in cōcubina sicut i ꝓxore

Jus canonicum.

etiā putatiua. z sic cessant rōnes ꝓpt q̄s donatio iter cōiuges fuit ꝓhibita ita dixit pau. in. d. l. donatōes. ad qō bñ facit tex. in. d. §. videam⁹ in. v. diuus tñ. z adhuc p istas donatiōes p stabiī mā sepatiōis inter ipos cōcubinarios qō optādū vtiqz ē. ℭ Nec tali donatiōi facte ꝓcubine: usꝰ nfuz pōtificiū ffisitit. q̄z ex q̄ ꝑsupponim⁹ eā cōcubinā z ꝓfis a cōcubinario cognitā: ꝓcubinari⁹ ei donādo z ipa recipiēdo nō peccat. cū videat dona tū cā remuneratiōis. vt no. volut hugo. i. c. q̄ venatori. el. j. lxxxvj. di. quē refert z seq̄t ibi archidia. z sic itelligūt ipsi gl. ibi in. v. meretricib⁹. q̄ dicit valere donatōez factā meretrici. de q̄ infra subiicia. Et ita ꝓcludam⁹ valere donatiōez factā inter cōcubinarios. ℭ Intellige tñ q̄n ambo sūt soluti: q̄z talis cōcubinat⁹ solūmō est tollerat⁹ a lege ciuili. vt. l. j. z. iij. ff. ō cōcubi. z. l. vnica. ℒ. eo. ea enī pt eē cōcubina q̄ pt eē ꝓxor. vt ī auc. vt liceat matri z ame. §. ad h. coll. viij. z gl. i. d. l. j. ff. ō cōcubi. Si g̃ tali cōcubine aliq̄d donet. vel etiā ꝓmittat a ꝓcubino: valet donatio vl ꝓmissio vt tradit i ꝑdict⁹ iurib⁹. q̄z vt dicit ārō. ꝓ°. 14. potuit vir moueri ad hāc donationē q̄dā pietate duct⁹ forte vt illa nubat: z malā vitā nō seq̄t. Adprime si tā ōsierit eē ꝓcubina. nā tunc efficati⁹ valet donatō. vt ē gl. no. i. d. l. miles ita. §. mulier. ff. de testa. mi. quā multū cōmēdat pau. i. d. l. donatiōes. ff. ō dona. ℭ Et itellige ꝑdicta de cōcubina iā habita. sec⁹ de futura cui donari ñ pt etiā p ꝓmatū. vt no. voluit āge. in. d. §. mulier. de quo exclamat alexan. in. l. affectionis. ff. de donati. in apostillis. Nec ipsa potest amasio donare. vt. l. finali. ff. de actiōi. z obligatio. vbi videtur casus scōm vnū intellectum. ℭ Nec tñ limita nisi sit miles armate milicie: q̄ nō pōt donarz vel ꝓmittere sue cōcu

1. Limitatō Nisi ābo nō sunt soluti.

2. Limitatō Nisi fiat donatio future cōcubine.

3. Limitatio Nisi cōcubinari⁹ sit miles.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bine. vt est casus ꝛ ibi no. cy. ꝛ alij in l. ij. C. ifto ti. Facit tex. i. l. miles ita heredē. §. mulier. ff. de testa. mili. ꝛ ī l. mulierē. ff. de hijs quibus vt indig. vbi prohibet militi aliqđ in testamēto concubine relinquere. ꝛ ibi notat Bar. Adde ꝛ vide in. ij. pti. ti. xxj. l. fi. vbi inter cetera dicitur ꝙ sīles arma donauit meretricib⁹ dum est in expeditōe: perdit militiā. no. in. l. militib⁹. C. de testa. m. maior ergo castitas in militib⁹ requirit quā in pagānis. ꝛ ratio est vt sint audatiores ꝛ fortiores. Vñ vigorim⁹ scribit ꝙ olim dum ōbebat pugnari: focarie expellebātur de campo per certuꝫ tp̄s ante. vt refert ange. in. d. l. miles. §. mulier. vide scūꝫ tho. in tractatu de regimine principū. li. 4. c. xiij. Illō ergo qō miles sue concubine donat: turpiter datur ꝛ recipit. ꝛ propterea nō ipse sed fiscus qui est imqm lucri acquisiti iustus ablator: illud repetet. vt. l. muliere. §. claudi⁹. ff. ō hijs quibus vt in digms. ꝛ. l. luci⁹. ff. ō in re fis. ¶ Ex quo infert ꝙ cuꝫ rex dicatur miles. vt. l. j. C. ō testa. im. nō poterit donare sue concubine. cuius contrarū firmat bal. ꝛ bene. ꝑ⁰. 232 incipit recolo me consuluisse. tertia parte suorum consiliorūꝫ. motus qz lex prohibens militeꝫ donare sue cō cubine loquitur de milite populi romani qui est in matricula militū. alias non censetur miles iure romano. vt no. C. de offi. ma. mi. l. eos. Item de milite insignito stigmāte. vt not. C. de fabri. l. stigmata. ff. quibus ex cau. ma. l. pe. Item de milite qui iurauit non euitare mortem ob defensionem reip. vt ait vege. ō re mi. Itē de milite qui subiacet legibus ꝛ disciplinis militum ꝛ qui est sub lege constitutus. Sed rex non est ō istis nec est sub lege: sed supra legem quia potest derogare legib⁹ sicut quotidie faciunt glorioſi principes. ergo potuit derogare illi legi que dicit ꝙ miles non possit donare concubine.

Lex regni.

De rege qui dī miles.

¶ Presertim quia illa lex non continet ius necessarium sed ius voluntarium ꝛ positiuum. Jura enim naturalia sunt illa que sunt immutabilia: sz iura voluntaria contraria voluntate tolluntur. vt. ff. de legibus. l. nō est nouum. ꝛ. l. sed ꝛ posteriores. nā oīne quod ligatur solubile est. in auct. de nup. §. demceps. ¶ Preterea cōtractus principis habet duas vires subordinatas scilicet promissionem preuenientem tacite ꝛ promissionez subsequentem expresse. vt. C. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. pe. ¶ Preterea. illa lex q̄ dicit ꝙ non potest donari concubine: assimilat concubinā vxori. Simulis est enim in ratione. ꝙ hibit ne scilicet meffrenato amore incidat in paupertatez: sed respectu regis magnifici donatio min⁹ est: ꝙ si vnus homo cōmunis donaret vnuꝫ grossum argenteum. sic igitur comparando actum persone ꝛ personaz actui cessat ratio ꝓhibitiua. ¶ Preterea quando princeps donat infami tacite videtur eum primo restituere fame ꝛ postea donare. vt. C. de nup. l. imperialis vnde non potest dici ꝙ hec donatio fuerit facta infami ¶ Preterea ista donatio potius dici priuilegiū ꝙ donatio. ꝛ nullo iure cauet ꝙ impator vel rex vel alⁱ princeps nō possit ꝓcedere priuilegia cōcubine: ꝛ cū talia nō posse sit penale satis est ꝙ cesset lex ꝓhibēs. vt. ff. de ꝑcura. l. mut⁹. §. j. ꝛ. ar. ff. so. ma. l. si vo. §. ō viro. ff. ō iurepa. adigere. §. q̄uis. ff. de diuor. ꝙ ait lex. ¶ Per q̄ cōcludit bal. vbi supra valere donatiōnē factam a principe sue concubine.

De aduocato q̄ dī miles

¶ Idem quod in simplici milite dixi dicas in aduocato ꝛ doctore qui milites sunt ꝛ militare dicuntur: ꝛ non minus prouident generi humano: q̄m si patriam armis defenderent

Substitutō facta a doctor post pupillarem etatem erit directa.

vt. l. aduocati. C. ō aduocatis diuer. iudicū. glo. in. c. ex multa. supra ō voto ꝛ in. c. cū ex eo de elec. li. vj. in verbo indigere. doctor enī scīa mundū illuminat. vt. c. cuꝫ ex iniuncto. infra de here. ꝛ in. c. vnico. de reli. ꝛ vene. san. li. vj. Hinc dixit gl. singularis. in l. j. §. est ꝛ alⁱ. ff de hijs q̄ apa. ma. ꝙ testamēta aduocatoꝝ ꝛ doctoꝝ rō ne ꝑteritiōis nō pñt cōtra tabulari sicut testamēta militū armate milicie. ꝛ tenet Ly. in. l. j. C. de iurs ꝛ facti igno. ex quo dicūt aliqui ꝙ substitutio facta a doctore post pupillarē etatē erit directa sicut facta a milite quia militare dicūt. Et ꝓpterea dicit glo. cōiter approbata. in. l. miles. in pñ. ff. de re iudi. ꝛ ibi tenet ange. quē refert ꝛ sequit andreas siculus. in. c. odoard⁹ ō solu. ij. co. ꝙ sicut milites armate milicie nō cōuenit̄ missi in quātū facere pñt: sic nec patroni causarū qz etiā ipsi milites sūt.

De doctore tres ꝑmenē cie doctoris nō iubilati.

¶ Et idē erit in doctore. nā doctoratus est dignitas. vt voluit glo. i. l. lege iulia. la. j. i verbo oratores. ff. ad l. iuli. de vi. pu. tenēt bar. ꝛ salic. in. j. cōstitutione. C. in. §. ideoqz. vbi dicunt ꝙ doctor est clarissim⁹ ꝛ comes cū legit ꝑ viginti ānos. vt. l. j. C. ō ꝓfesso. qui in vrbe con. refert ꝛ sequit Jo. de pla. in. l. fi. in vltima co. C. de decurio. li. x. Ex quo infert ꝙ cū sint in dignitate nō debēt torqri sicut milites nō torquētur. vt. l. diuo. marco C. de q̄stio. ꝛ. l. milites. eo. ti. ꝛ lex regni ꝙ rex alfonsus ꝓmulgauit in alcala era. 1386. nisi ꝑ crimine lese maiestatis. vt. l. null⁹. C. ad. l. iuli. ma. sicut nec clerici torquētur. vt. l. ꝓsbyteri. C. de epis. ꝛ cle. no. in. c. j. supra de depo. de quo pulchre ꝛ singulariter per paridem de puteo. in suo famoso tractatu. de sindicatu. charta. 29. alias in. v. aduocatus. cuꝫ aūt doctor equiparetur militibus ꝛ clericis. vt. l. j. ff. ō iusti. ꝛ iu. ꝛ. xiij. q. j. c. milites non torquēt

Lex regni.

Mō torquet miles.

litare. Imo doctor precedit militem scōz bal. in phe. ffoz. infi. ꝛ in. l. quod constitutū. ff. de testa. mili. post glo. ibi de quo. latissime per signorelū in sua disputatione de precedentia doctoris ꝛ militis. que incipit questio disputata. vbi multa ꝛ singularia ponit que faciunt ad propositū nostrū ꝛ ibi etiam lodo. qui pulchram additionem fecit. Videas per te. Non ē mirandū si dicamus ꝙ torqueri nō possint vt dicebat Jo. de pla. in. d. l. fi. C. de professo. qui in vrbe const. ꝛ per consequens ꝙ donatio ab eis facta concubine non valeat. vt voluit Hosti. in summa ti. de donatio. §. ꝛ cui. ꝛ Jo. an. in. c. de his. supra de sepul. quem refert ꝛ sequitur Bar. a. lex. ange. ꝛ in. l. affectionis. ff. de donatio. in appostillis. ꝛ bar. in. l. ij. C. ifto ti. ꝛ in. l. mulier. ff. de hijs quibus vt indig. ꝛ expresse alexādrinus i ista rubrica prope finē dicens ꝙ non valet donatio q̄ facit miles doctor vel aduocatus sue cōcubine. ¶ Et hoc maxime si doctor publice legit per viginti annos. Illam tunc efficitur comes. vt voluit glo. in rubrica. C. de professo. qui in vr. const. ꝛ etiaz dux vt dicit gl. in. l. j. in ver. ex vicaria. eo. ti. ꝛ per consequens est spectabilis sicut est vicarius principis. vt. l. vnica C. de comi. ꝛ archa. li. xij. ꝛ. l. rapto. res. C. de episcopis ꝛ cleri. est etiaz illustris. vt voluit Bart. in prohe. mio. C. ad finem principij. ꝛ in. l. ex eo. ff. de testamen. mili. Bar. ꝛ bal. in prohemio. ffoz. in principio Vbi bas in. c. proposuisti. ō probatio. Ex quo inferebat Andreas siculus. in c. fina. de offi. ōlega. xxj. colum. ver. pondero vnum quod est cum laude dei nouissimū ꝛ i auditū. qō si doctor legit ꝑ viginti ānos: idistin ce potest legēr ꝑ substitutū ex eo qz illustr persona pōt seruire per substitutum. vt. l. q̄squis. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ. l. nu

De doctore iubilato.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lus. C. de decurio. li. x. de quo dicto meminit Jaso. in l. j. C. de offi. eius cui mādata est iuris. in. iij. co. dic vt ibi per eum post alexan. ¶Quinimo qō plus est dicebat pau. de cast. i. d. prohemio. C. in. ij. co. v. item addo. q doctor post qꝫ legit per viginti anꝰ nos ex quo efficitur comes palatinꝰ vt supra dictuz est: poterit creare notarios: z legitimare spurios vt habetur per tex. z glo. in. d. l. j. C. de. pfe. qui inur. constan. licet non seruetur de consuetudine. Ex istis ergo satis ꝓbabiliter dici potest nō valere donationē factam a doctore sue cōcubine quāuis nō patrocineť maxime si ē iubilatus qz legit per viginti ānos.

Idē de licenciato qō i doctore.

¶Imo fortius possz attentari si dareť audatia verbis vt idem esset in licenciato. qz ex quo adeptus est licētiā: primus est doctoratui cū ad illū possit ascendere qñ voluerit. Illud ergo qō ē in doctore cōcessuz: videtur etiā in licēciato concedēdū. ar. tex. in. l. pe. ff. de testa. mili. vbi dicit q sicut miles iam creatꝰ ꝑt testari de peculio iure militari si est filiusfamilias sic quādo iussus est cōfestim cingi. prim⁹ ergo cingi habeť ꝑ cincto. vbi est tex. ¶Ex quo dicebat ibi bal. post dignū. q paria sunt aliquid esse factū vel in ꝓmo ad actum. z sic ꝓpinqua potētia actui reputatur pro actu. ¶Ex quo dicebat ange. in. l. ex eo in fi. eodē ti. q scholaris nō matriculatꝰ nō gaudet priuilegio scholaris. si tñ rector scholarū imunxisset notario vniuersitatis aliquē in matricula conscribuz: z ante descriptionē cōtingeret scholarē offendi mora per scholarē nō ꝓtracta: puniet offendēs ea pena q̄ puniť offēdēs matriculatū. allegat iacobū buticalē. i. l. si qs id qō. §. cū ꝓponatur. ff. ō iurisdi. o. iu. vbi bidē seqť alexā. j. co. in fi. z Jasō i. l. diuortio. §. inter

Paria sť aliqd eē in actu vel in ꝓmo ad actum.

dū. fi. co. ff. so. ma. vbi pōit aliq̄ silia addēdo ad id qō bar. ibi dicit q fructꝰ primo colligēdi habēť ꝑ collectꝫ. ¶Ad qō ñ facit tex. i. c. religioso. ō sen. excō. li. vj. vbi lra dicit. q̄uis āt is q religionē ingrediť: religiosus censeri cū effectu ñ possit donec sit tacite vl' exꝑsse ꝓfessꝰ: si ds tñ in eū violētas manꝰ mittat: excōicatiōis late a canone vinculū nō euadit. qñmo plꝰ volunt archi. i. c. si qs suaderet. pe. co. xvij. q. iij. vbi dixit q ille q nullū ordinē hz: hz tñ coronā portat z ē clericꝰ ai destinatiōe: gaudet priuilegio illiꝰ canonis p ea q̄ not. i. c. ij. supra ō isti. mlto ꝑ fortꝰ erit dicēdū idē in eo q est ingressꝰ religionē: cū p tale ingressū sit ꝑsona ecclīastica. vt gl. dicit i. d. c. religioso. Et idē ē q si aſſ ꝓfessionem monaſť: eiꝰ bōa applicāť monasterio. vt singulariť ꝓcludit ancha. ꝓ°. 65. ad fi. incipit ꝓtra donationem. licet bar. ꝓtra in auc. si qua mulier. in fi. C. de sacrosanc. ecclie. de q vide i auc. ingressi. e. ti. z i. c. ij. supra ō testa. Si aūt isti ex sola destinatiōe reputāť ꝑsone ecclīastice z gaudē vt

Mouicij mortui bōa applicāť monasterio.

priuilegio religiosoꝝ: quare non erit idem dicendum in licenciato qui est destinatus ad doctoratū: vt debeat gaudere priuilegio doctoris? ¶Video enim q priuilegium ecclesie simpliciter collatū extenditur ad basilicam. i. ecclesiā nōdū consecratā: cū sit irrevocabiliter obsequijs diuinis dedicata z proxime consecrāda. vt ē bonus tex. z ibi notat abb. in. iij. no. in. c. pe. supra ō imuni. eccle. ¶Imo plus dicit rota in ti. de testamen. j. in antiquoribus. q pro bonis destinatis ad edificatiōnē ecclesie potest peti restitutio in integrū iure ecclesie: licet nōdum sit ecclesia edificata. sicut partus conceptꝰ in hijs que concernūt eius preseruationē: vt producatur in esse gaudet priuilegio iā natoꝝ. ar. l. pregnātis. ff. de penis. z i. l. q̄ in vtero. ff. de statu hoium. de qua decisione memint dñicus in. c. j. ad fi. de in ite. resti. li. vj. ¶Video etiā q cōtractꝫ spōsalibꝰ de futuro si fundꝰ destinatꝰ est ad dotē: etiā antē cōtractū mīmonū fūdꝰ dicit dotalis ita q alienari nō pōt. vt est tex. no. cū glo. fi. in prin. i. l. diuisiōe. ff. solu. ma. ¶Et pecunia deposita ad emptionē predioꝝ dotaliū vel aliorum censetur res īmobilis z non pōt alienari sine decreto: sicut alie res īmobiles. vt est tex. valde singularis. in l. iij. §. quid ergo. ff. de contra. iudi. tute. de quo exclamat lodo. in. l. si ex legati causa. iij. co. ff. de verbo. ob. z andreas siculus in repetitione rubrice. supra de re. eccle. non alie. charta 21. fi. co. v. z in qnātū superius dixi. z in. c. nulli. fi. co. eo. ti. z in. c. possessiones. ij. co. eo. ti. z in. c. ij. ō solutio. pe. co. ¶Cū autē hijs casibus z aliis similibus sola dispositio ad futurū faciat rem habere priuilegium perfectionis: idem per consequens erit dicendum in casu nostro: vt licenciatꝰ habeatur pro doctore: cuz sit in via ad doctoratum. Unde actꝰ ab eo gestus iudicādus est ac si fieret in termino. ar: tex. in. d. c. religioso. de sentē. excō. li. vj. cum alijs de quibus supra. Et facit textus in. l. que fiscales C. de nauicularijs. li. xj. vbi probat q de rebus que trahuntur: iudicat vnde quis vadit z quo. quez tex. ad hoc valde cōmendat bal. in. l. si quis nō dicam rapere. iij. co. C. de epis z cle. Idem idē est bonus tex. in. l. si quis post hanc. C. de edifi. priua. vbi dicitur q z si non possit quis marmores de ciuitate ad rus deducere: li tamē de vno rure ad aliud traducere voluerit: poterit etiam per medium ciuitatis. per quem tex. dicebat no. andreas de ysernia in rubrica. que sunt regalia. li. feu. fi. colū. q si aliquis veniret de vltra mare cum equis z armis vadens romam z transiret per regnum sicilie: vnde equi z arma nō possunt extrahi sine regis mandato libere sine pena tales equi de vltra mare portati exibunt sine regis mādato. per tex. in. d. l. si quis post hāc. ¶Per quē dicebat archid. in. c. sicut. xvij. q. iij. aliud non minus singulare. q si aliqs a iusticiario extra cimiterium vel ecclesiam capiatur: z deducatur per ecclesiam: z inde violenter extrahatur: non videtur ecclesie immunitatem violare quod est bene notandum z valde quotidianum ¶Facit preterea tex. in. l. vestimentum. ff. de auro z argen. lega. vbi appellatione vestimenti venit tella ad vestimentum deputata. quem textū ad hoc nota. ibi Jaco. de are. z inco. de neapo. ad statutum loquēs de vestimento vt etiam habeat locum in tella ad vestimentum deputata. z sic non soluz in materia benigna: sed etiam in materia stricta z propria dicit ibi Bar. q si testatoꝝ legat vtroꝝ lue pannos lane z lini: q̄ veniunt panni lane z lini ad vestimenta faciēda

Considerat vnde z q̄ qs vadit.

nō

marmores q̄ medium ciuitatis tamē potest traducere.

De imunitate ecclesie.

f iij

Universidad de Deusto
Biblioteca

contenti vel parati. ¶ Et facit tex. ꝛ qō ibi no. in. l. cum te. ff. de dona. ante nup. per quem dicit ibi Salic. in fi. ꝙ mulier habetur pro ꝓiuncta ꝛ carnaliter copulata a viro que de ꝓmo copulanda est ter. in. c. pñti. de ꝓben. li. vj. vbi ꝓbatur scōz dñi cum. ꝙ vbi est res destinata de vno loco ad aliū: effectus supueniens antequā res locuz destinatū cōtingat: censetur factus in loco vbi destinabatur: ꝛ nō vbi effectus imꝓmitur. quod est notandū scōm eum. Et sic cum licenciatus sit in via tendēs ad doctoratū: actus ab eo interiz gestꝰ. i. donatio ab eo facta cōcubine iudicabitur ac si fieret a doctore. marie cum statim ꝙ ꝓmum possit futurꝰ est doctor. ea aūt que incōtinēti fiūt ineſſe videntur. vt. l. lecta. ff. si certū pet. ꝛ. c. officij. supra de electio. Ex quo dicebat bal. no. in. l. si pro ea. in vj. q. ff. mādati ꝙ sicut fideiussor ꝓt agere contra principalem vt eum liberet ab obligatione si est condēnatus. vt ibi: sic etiam quādo nō est cōdemnatus sed statiz est cōdēnandꝰ: vt puta si est cōclusum in causa ꝛ euidenter apparet ꝙ est in casu cōdemnatiōis. quod no. ¶ Ad hoc bene facit rextus singularis non solitus allegari in. l. qui pene. §. diuꝰ pius. ff. de manumissio. vbi ꝓbatur ꝙ de ꝓximo cōdemnādꝰ per sniaz habetur pro condēnato. ꝛ inde est ꝙ de ꝓximo bānēdus habetur ꝓ bannito vt possit impune offendi. scōm paul. de cast. in. l. iij. §. si seruus. ff. de acq. po. quāuis non bene firmet. ꝛ alegā. ibi aliud sentiat. ¶ Nec his obstat si dicatur ꝙ appe. doctoris non venit licentiatus qz adhuc requiriť aliud examē ꝛ alia examinatō vt dicebat bal. in dicta. l. pe. ff. de testa. milit. ꝛ ideo dicit ꝙ nō sufficit ꝓtāti qui dz ducere doctorē: ꝙ ducat licenciatū. qz nō habet insignia doctoratus que sunt

Que incōtinēti fiūt ꝛc

quinqz de quibus in cle. ij. de magistris. ꝛ per Jo. de pla. ī. l. magistros ff. de ꝓfesso. qui in vrbe consta. li. x. ꝛ per ang. in §. sed ꝛ si quis. ī ꝓin. insti. de milita. testa. idem dixit bal. in. l. athlete. in ꝓin. ff. de excu. tuto. dicens ibi esse argumentū cōtra licēciatum vt non habeatur pro doctore: nec habeat ꝓiuilegia doctoralia donec susceperit birretum. Idem tenet alex. in. l. si cui pure. ff. ad trebel. ꝛ dicit ꝙ hoc cōiter tenetur. hoc idē sentit bal. in auc. habita. vj. co. v. ꝙd de scholari licenciato. vbi dicit ꝙ licenciatus adhuc scholaris dici ꝓt: ꝓ quā ex natura actus conuersi in habitū ꝛ ꝓpter examen assumpserit sibi mediuz nomen. ar. ff. de condi. ꝛ demonstra. l. falsa. §. j. ꝛ ꝓ ꝓ quo ad onera matricule viuat tanquā emācipatus a matricula. Idē tenet ancharra. in ꝓhemio. 6. ¶ Et ꝓpterea dicit Salice. ī. d. auc. habita. vj. co. v. quero quid de licēciato. ꝙ licēciatus in legibus decretis vel artibꝰ gaudet ꝓiuilegio scholaris licet scholas non intret: tum quia intrare nō ꝓhiberetur: ꝛ sic ex natura rei mutatus est actus non habitus. ideo non habet obesse sicut nec honorati ſ conditionem non mutat. ff. de senato. l. pe. de condi. ꝛ demonstra. l. falsa. cū similibus. ¶ Ista enim procedunt in odiosis ꝛ penalibus: in quibus sermones sunt stricte interꝓetādi. Vñ si epūs excōicat doctores non disputantes: non includūtur licenciati: secus tamen est vbi agitur de fauore. Nam tunc appellatiō doctoris cōprehenditur licenciatus: quia est in potētia ꝓpinqua actui. ita dicit bal. in. l. j. pe. co. ff. solu. ma. Jo. de imo. ꝛ dñicus. in ꝓhemio sexti. qui ꝓ hoc allegat glo. in cle. ꝑuis. de fo. cōpe. ī v. epis. ꝛ in cle. j. de religio. do. que dicunt ꝙ appe. epoz aliquando cōprehendūť non consecrati. sic dicenduz

Determinatio istius dñi firmans primā ptē

Prius factꝰ licenciatꝰ ꝓferť prius facto doctori.

erit in licenciato. ꝛ ista est magis communis conclusio. vt refert alex. post raphael. in. l. mulier. §. non est dubi tandū. ff. ad trebel. ¶ Et inde est ꝙ ego qui fui licenciatꝰ āno dñi. 1491. die iouis. 13. mensis ianuarij. nūc factus doctor. 8. die decembris. anni. 1496. sum preferēdus oībus illis q̄ post me fuerūt licenciati. ꝛ antequā ego facti fuerit doctor ef. ita dicit no. ange. de aretio. in. §. quedam actiones. ꝛ. co. v. quero de qōne contingēti. motus per tex. optimū in. l. j. ff. de consuli. lib. x. Idem tenet calde. ꝓ illum tex. in. c. capitulū sancte crucis. de rescrip. quod refert marianus. in c. quanto. ad finē. infra de magistris. ꝛ istud tene quāuis cōtra sentiat lodo. ꝑ°. 333. incipit. quo ad primū articulum. de quo memini felli. in ꝓ hemio grego. vij. co. v. vtrū aūt ꝛ ī rubrica. de maio. ꝛ obe. ij. co. v. j. licēciatus. de quo etiā per alex. in. l. fi. ff. de obse. patro. ꝓsta. in apostillis. ni si forsan direris ꝙ cuz ad esse doctoris requiratur aliud examē vt supra dictuz ē. quādo aūt aliquid requiritur a lege vel statuto ꝓ forma debet forma specifice impleri: etiam in his que sunt notoria ꝛ euidentia: dato ꝙ illud adimplere sit superfluum vt no. in. l. diligenter. ff. manda. ꝛ in c. cum dilecta de rescriptis. ꝛ ꝓpterea si statuz requirit ꝙ apponat nomē ꝓꝓriū cognomē ꝛ agnomen cōtra hentiū in instrumēto: si vnus habeat vnum nomē singulare: non sufficit apponi illud: sed debet forma seruari ita tradunt Jo. de imo. ꝛ moderni in. l. j. ff. de liberis ꝛ postu. post bal. ꝛ angelū. fellinus. in. d. c. cum dilectus. xxv. co. v. amplia. 30imo post alios quos ipe allegat ꝛ ide ē ꝙ scholaris notorie doctus imo doctissimꝰ si vult doctorari: necesse ē ꝙ examinetur quia illud examen requiriť ꝓ forma scōm bal. in. c. constituti. ſ. pe. co. supra de appel. cuius contrarium videtur sentire ange. in. l. hac consultissima. ff. qui. testa. fa. po. dum dicit ꝙ si statutū requirit ꝓ forma cōsilium sapiētis: non oportet ipsuz habere vbi casus est clarus in iure. sic ergo videtur dicendum in scholari doctissimo. sed ꝙ ꝓius dixi cōiter tenetur. ¶ Ad cuius cōfirmationē facit quod no. voluit bal. in. l. si donationem. ff. de nup. dum dicit ꝙ licet doctoratus non fecerit cōuiuium qō debet facere ex forma statuti: tamē nihil detrahitur de substātia doctoratus. de quo latius per anamā ī rubrica de magistris. ij. co. ecce ꝙ obmissio forme non viciat actum ꝑsertim in casu notorio vbi actus forme non est necessarius. sicut in simili dicimꝰ de eo qui tenetur satisdare antequā intret officiū potestarie: si est evidenť idoneꝰ: sufficit cautio nuda cum obligatione bonoz: adeo ꝙ valebit ille actus sine solēnitate statuti scōm bar. in. l. quicunqz. ff. de fundis. pa. li. xj. sequitur paulꝰ de castro in. l. j. ff. qui satisda. co. ꝛ in. l. diuortio. §. interduz. ff. solu. ma. qui allegat tex. cum glo. in. l. de creatiōibus. ff. de epi. au. idem tenet bar. in l. priuatis. ff. de muri legať. li. xj. ꝛ Jo. de pla. in. d. l. quicunqz. hanc finaliter sequitur Jason in. §. impendi. per pulchra fundamenta. q̄ prevideas. ꝛ videtur glo. in. l. j. ff. de ripa munienda. Dicimꝰ ergo in casu nostro ꝙ cum licenciatus ad doctoratum reputetur idoneus: non est opus nouo examine. imo habeať tāquam examinatus ꝛ gaudeat priuilegio doctoris in fauorabilibꝰ. ¶ Odtñ ꝓ cōstanti nō vr firmādū. quia etiam si sit ꝓximus ad doctoratum ista tamen spes fallibilis est: quia ꝓt nō effici doctor vt plures videmꝰ licenciatos qui doctorari nolluť aut non possuť. Item requiritur nouum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ramen in quo forsan poterit repro/bari. quia cum possit reprobari do/ctor effectus. vt no. in. l. sed z repro/bari. ff. de excu. tu. z ibi Bar. z alij abb. in. c. cum scōm apostolum. ō p̄ben. z in. c. cū venerabilis de excep. z in. c. de illis in fi. ō ōspō. ipu. z multi alij de quibus per felli. i. c. ex litte/ris. vj. co. de consti. multo forti⁹ erit hoc dicendū in licenciato ad doctora tum. ¶ Ad quod bene facit no. deci sio abb. 2°. 96. pe. co. incipit quidam canonicus regularis. vbi dicit q̄ qui non seruauit formā. c. licet de regu. cogitur redire ad monasteriū dimis sum: etiam si non recesserit animi le/uitate. quia z si videatur leuis ista re uersio cum possit iteruz recedere pe tita licentia quāuis denegata. vt. d. c. licet. dicit abb. fore necessariū q̄ sa tisfiat forme a iure requisite. p̄sertim cum posset reuersus iduci ad re manendū. z ideo sufficit solēmitatez posse p̄tingenter esse nō leuē scōz eū quem sequitur fellinus in. d. c. cum dilecta. xxvij. co. v. bene facit. ¶ Sz ppter ista non discederez a predicta opinione que fauorē licenciatis con cedit. nam q̄cunqz multa cēntialia in aliquo actu requirūtur: si oia in il lo actu concurrant: ex tali actu quis p̄uilegiū consequitur: z act⁹ tenet ar. auct. de māda. p̄in. §. pe. cum ibi no. ff. ex quibus cau. maio. l. pe. cum ibi no. Sed hec oia que i doctore re quirūtur: sunt obseruata in licencia to: nam fuit p̄sentatus scholastico rectori z doctorib⁹. ar. l. j. C. qui mi li. possunt vel non. z. l. j. C. ō offi. ma strozum offi. z. C. de aduo. diuer. iu/di. l. veri. Item examinatio sup mo/ribus fuit facta. oportet enim ipsum esse probati moris z preditū scientia vt. d. l. j. C. de offi. ma. offi. z. C. ō p̄/fesso. z medi. l. magistros. j. respōso. Item super genere nam spurius ad honores venire non pōt ar. l. genera

spurij ad honores

liter. §. spurios. ff. de decurio. eo. ti. l. spurij iuncta. l. j. C. de professo. qui i vrbe cōstantino. nam cum ibi gaude at priuilegio vt efficiatur comes cuz legerit per. xx. ānos: qui regulariter sunt spectabiles. vt. l. precipim⁹. C. de appel. ergo ante erat clarus. ar. l. vt gradatim. ff. de mune. z hono. §. gerendoruz. Item super scientia fa/cta fuit examiatio. vt. d. l. magistros. Item data fuit licencia per scholasti cum: ad quem spectat cum sit res spi ritualis. i auc. quomō oportet epis/copos. i principio. l. fi. C. de prescrip. longi tempo. c. solite. de maio. z obe. z de magistris quanto. cuz ergo oia ista sint obseruata in licēciato: ergo ꝛc. quāuis deficiāt ea que sunt de so lēmitate. s. birretuz z similia: habebit nihilomin⁹ doctoris priuilegiū. quia non debet nomen: sed substātia act⁹ attendi. ff. pro donato. l. fi. z. ff. de p̄ scriptis verbis. l. insulam. Item quia birretū non ponitur nisi vel ad ornā dum: vel ad honorem doctoratus tā inductum designādū. ar. l. librorz. §. quis ergo de legatis. iij. Item vbi du bitatur de persona: tunc ex veste q̄/rimus. l. item apud labeonez. §. si q̄s virgines. ff. ō inur. z. l. stigmata. C. ō fabricēsib⁹. li. x. z. c. si iudex laicus de sen. ex. li. vj. ergo vbi certū est: ni hil querimus de vestib⁹. vt. l. si post. z. l. magistros. C. de professo. z me/di. z. l. decreto. C. de his qui no. in/fa. cum aūt oia requisita in doctore concurrant in licenciato: non debet curari de birreto z aliis similib⁹: qz licenciato non deficit nisi exercitiū puta legere. nō aūt dignitas. ar. C. de consuli. l. pe. li. xij. ad hoc. l. spurij §. minores. ff. de ōcurio. z. l. tutor. §. lucius. ff. de testa. tu. auct. de colla. § ad hoc prohibemus. cū ibi no. ¶ Ex quibus oibus concluditur q̄ licen/ciat⁹ gaudet priuilegio doctoris. quā opinionem expresse firmauit petr⁹

autiboli antiquus z solēnis doctor i suo tractatu de munerib⁹. char. 19. vbi respōdet ad ea que in cōtrariuz adduci p̄nt. ex quo infert ad vnū q̄ti dianum q̄ sicut doctores excusantur a munerib⁹. vt. l. medicos. z. l. fi. C. ō p̄fesso. z medi. li. x. ita etiā licentia ti. quod tene mēti z alibi in specie nō lege. Idem dicere poteris ō aliis pri uilegijs doctoribus concessis de q̄b⁹ in locis in p̄allegatis z per andreaz siculū vltra oēs in cle. j. de magistris ex his ḡ sat⁹ pbabilit p̄t dici q̄ cū iste fauor p̄cedat doctori vt si valeat do natō q̄ facit sue cōcubine: vt sup̄ dic/tū ē: eodē fauor gaudeat licēciat⁹. q̄cq̄d dixerit ange. de aretio. in. §. sz z si quis. in p̄in. inst. ō milita. testa. z alex. in. d. l. mulier. §. non est dubi/tandū. ff. ad trebell. z in. d. l. si cui pu re. eo. ti. cogitabis.

4. Illatio. De clico qui nō p̄t facere donationem concubine.

¶ Idem est dicendum in clerico quia non pōt sue concubi/ne donationē facere. vt determina/uit ricar. in quadam sua disputatiōe Hostiē. in sūma. ti. de dona. §. z cui. Jo. an. in regula sine culpa. vij. co. de reg. in. li. vj. in mercuria. Ey. bar. al bicus. z Salice. in. d. l. ij. C. isto ti. bar. ange. z alex. in. d. l. affectiōis. ff. de dona. bar. in. l. miles. §. mulier. ff. de testa. mili. z i. l. mulierē ff. de hijs q̄bus vt indig. z in. l. miles. in princ. ff. de re iud. abb. i. c. j. ō clerico egro. z in. c. fi. prope finē. infra eo. z alex. in p̄nti: ancha. 2°. 248. ¶ Quia cle/ric⁹ dī miles dei. vt i. c. militare. xiij. q. j. z in. c. eo libētius. supra de seruis non oz. z in. d. c. j. de clerico egro. z i c. ij. de penis. li. vj. z facit gl. i. d. l. mi les. v. facere. ff. ō re iudi. q̄ dicit q̄ si cut propter debita miles seculi non tenetur cedere bonis: nec potest cōuenire vltra a quaz facere pōt: ita nec miles dei. vt per abb. in. d. c. j. de cle rico egro. z in. c. veniēs in fi. supra de transactioni. z in. c. ij. de pigno. z i. c. odoardus de solu. z latius i repeti. c. extirpande. §. quia vero. supra de preben. tangit matheus in singulari 62. incipiēte no. q̄ō clerici. ¶ Ad idē facit glo. in. l. stipendia. C. de execu. rei iudi. que dicit q̄ sicut stipendia militum non sunt capienda pro exe/cutione sentētie: sic nec stipendia cle ricoz. ¶ Ad idem facit q̄ō in simili voluit Bar. in. l. j. pe. co. ff. ad muni cipa. vbi dicit. q̄ sicut miles q̄ est po/situs in aliquo loco ad exercendum militiam efficitur ciues illius loci. vt l. municeps. §. fi. eo. ti. quem sic intel ligit glo. in. l. ciues. C. ō incolis. li. x. sic etiam clericus p̄positus regimini alicuius ecclesie. quia illi⁹ milicie rō ne efficietur ciues donec durat in of ficio. scōm bar. quem refert z sequit paris de puteo in tractatu sindicat⁹ in verbo ciuilitas. c. ij. inferens ex ꝟ ad questionē facti vt ibi per eum.

¶ Ex alio etiaz capite non valet do natio quam facit clericus sue concu bine. quia talis coitus est prohibi/tus nec duz de iure canonico. vt per totum tituluz supra de cohabi. cle. z mu. sed etiam de iure ciuili. vt. l. eum qui. C. de epis. z cleri. Clericus enim non est solutus: sed ligatus ecclesie. vt traditur in. c. inter corporalia. su/pra de transla. p̄e. ¶ Et inde est q̄ si habeat accessum ad mulierem: di/citur cōmittere adulterium spiritua le z sacrilegium. vt est glo. no. in. c. v gimbus. xxvij. q. j. q̄ multum cōmē/dat abb. in. c. vt clericoruz. prope fi. supra de vita z honesta. cle/committit etiam incestum. vt est glo. no. in. l. ij. in verbo filij. C. de epis. z cle. quam multum cōmendat anania. in. c. cuz dilectus. ij. co. infra de accusa. ¶ Et hinc est q̄ concubine clericorum pos sunt distringi z puniri per iudicez ec clesiasticum quia committit sacrile gium eis inherendo. vide tex. cuz gl.

Clericus nō est solutus.

nō. de clico concubinā

nō mittit sacrilegiū

incestus

Q possum⁹ p̄ iudicez ecclesiasticū punigi.

ulr̄ ꝟ fauere potest

Universidad de Deusto
Biblioteca

Questio.
Cui applicabit ista donatio: qñ ē pcessū ad traditionē: z ōci dit q fisco eccīe

in.c.eos.xxxij.dist. z in.c. cum multe xv.q.fi. z in.c. si concubine. infra de sen.excō. turpiter ergo videtur clericus dare: z ipsa etiam turpiter recipit. ¶ Unde nō valebit donatio qñ non est processum ad traditionem. q non dat actio super hijs que turpiter sunt promissa. vt.l.ij. z p totuz ti. C. de cōdi.ob turpem cām/si tñ res donate fuerunt tradite: non poterit clericꝰ qui donauit eas repetere. q ī pari causa turpitudinis: melior est conditio possidētis. vt regula. in pari. de reg.iu.li.vj. cū concordantijs. quāuis tñ clericus non possit repetere: fiscus tamen ecclesie bene poterit illud auferre. ar.d.l.ij. C. de condi. ob.tur. cau. z quod ibi no. cy.l.lucius ff. de iure fisci. ecclesia enī habet fiscum glo. in.c. q diuersitatē de cōce. preben. z ibi notat abb. Est ter. cuz glo. in cle.ij. de here. in verbo. eccīe. notatur in.c. cum scōm leges. eo. tit. li.vj. Iste ergo fiscus ecclesie illud auferet vt exīsse voluit hic alexādrinꝰ ij.co. ad fi. ¶ Ad cuius cōfirmationem facit qō notāter voluit Jo. de imo. in cle. pastoralis. pe.co. de re iudi. vbi dixit q p̄suppositō q propter delictū alicuiꝰ: eius bona publicent z per cōsequēs iuspatronatus quod obtinebat: debet ꝓfiscari fisco eccīe non aūt fisco seculari. ¶ Ad hoc qō notat bar. in.l. cunctos populos. co. C. de sūma trinita. vbi dicit q si fit publicatio bonoꝝ alicuius hñtis bona ī alio territorio: confiscatio applicabitur ad fiscum loci in quo sunt bona. z sic applicabit hoc ius ecclesie vbi est iuspatronatꝰ. z per ꝓsequens iuspatronatꝰ extinguetur z ecclesia remanebit libera sub episcopi ptāte ita dicit Anto. in. d. cle. pastoralis. quez refert z sequitur ibi Jo. & imo. fi. co. ¶ Ad idem facit q voluit abbas in.c.ij. supra de successio. ab inte sta. vbi ex illo tex. notat vnum quod

Questio.
melior ē possidēs

fisc eccīe

fisc eccīe

fputatim ſrabile. videlz q si vni ex heredibus clerici auferē sua portio tā/quā ab indigno non applicatur fisco seculari licet heres sit secularis: ſz potius fisco ecclesie habito respectu ad qualitatē relinquentis. z potius fisco episcopi q̄ pape. vt ibi per eum quod tene mēti. Ad hoc bene facit lex regni. j. pti. ti. vj. l. lvij. que icipit temporales. que dicit q si clericꝰ est heres laici: conueniri potest ratione hereditatis coraz iudice seculari: coram quo conuenendus erat defunctus: vt etiam notatur per doctores signanter per angelum in.l. heres absens. ff. de iudi. per Jo. de imo. in.l. si eum hominē. ff. ō fideiusso. per abb. in.c. quia. v. supra de iudi. in fi. ecce q modo attenditur qualitas psone defuncti nō heredis vt sentit abbas vbi supra. ¶ Ista sua dicta semp fuerūt mihi dubia. quia contra primū tenuit expresse Bal. in.l. si quis presbyter C. de episcopis z cleri. ij. co. ver. ij. īducitur. quem refert z sequitur ibi Jpau. de castro. anchzarra. in repetitione regule. ea que fiunt. de reg. iu. li.vj.q.xxj. co.lxx. ver. clericus habēs spurium: instituit fratrem suum acōmodata tacite fide de restituendo spurio z sic icapaci. modo hereditas venit auferenda ab isto incapaci tā/quam ab indigno: dicunt ipsi q applicabitur fisco imperij non fisco ecclesie quia auferuntur de manu heredis qui est laicus. z cui erat quesitum ius. ¶ Facit qō in simili voluit idem Bal. post bar. in auc. cassa z irrita. in. v. q. C. ō sacrosanc. ecclesijs. vbi dicit q ſtāte statuto q testamēta non insinuata infra tres mēses irritentur: si testamentū clerici heres non insinuauit: non valet habito respectu ad heredez qui est laicꝰ. istud idem videtur dicendum in casu nostro, vt res a clerico donate concubine applicentur fisco seculari non ec/

Portio ablata ab herede clerici indigno applicat fisco ecclesie ciuꝰ cōtrariū determinat. Lex regni.

nzaz/ usura semidy.

tacite fide de restituendo spurio

fisc semidy

Inspicit psona imediata

clesiastico. qō mihi videt verū. Proisto dicto. bal. z sequacium facit in simili tex. scōm primā lecturam q̄ ibi ponit bar. in.l. quod scitis. §. sinaūt C. de bonis que libe. vbi probat q si aliquis moritur sine descēdentib⁹ relicto auo paterno z materno: in q̄ sitis ex latere materno prefertur maternus: in quesitis a paterno prefertur paternus sicut in fratribus z sororibus. vt dicitur in.l. de emācipatione. C. de suis z legi. here. z p glo. in auct. post fratres. eo. ti. z in auct. traqz. C. cōia ō successio. z inspicitur psona imediata a qua defunctus habuit: non aūt mediata vt sciamus ex cuius linea habuit: qō tene ppetuo menti. ista sunt verba pau. de castro in. d. §. sinaūt. in fi. Cum autē in casu nostro vltima persona a cuiꝰ manu capiuntur bona a fisco: sit secularis ipsa debet attendi z per ꝓsequēs fisco seculari applicabūtur. Et sentiens forte dñs abb. hanc difficultatē in. d. c. ij. supra de successio. ab intesta. dicebat ad illū tex. q ponit spālē punctionem. ¶ Secundū dictum do. abb. in. d. c. ij. dum voluit q id qō venit applicādum fisco de bonis clericoꝝ nō venit applicandū pape sz potius epō loci vt dispenset diligenter ad vsū. vt ibi dicit probari: non videtur mihi sine scrupulo, quia eps non habet fiscum. vt voluit bal. in rubrica de priule. fisci. C. i fi. z sic nihil pt confiscare sue camere scōm eum. z si quis contrahit cum eo vel cum epatu: non ideo bona sua sunt tacite obligata scōm ipsum. Et iō bal. in auc. bona dānatoꝝ. C. de bonis damna. dicit q eps codēnās ad penā pecuniariam debet eam applicare fisco ro. eccīe: non aūt camere sue q esset iudex in causa propria. Similiter dicit ange. late in auc. vt nulli iudi. §. ait aūt. col. ir. q licet epi imbursent istas penas: tamen non possunt

Cōfiscandū de bonis clericoꝝ potius applicat epō loci q̄ pape.

nisi causa necessitatis subsit. sed debent erogare pauperib⁹. nisi sit episcopus habens dñium tpale. que dicta refert z sequitur andreas sicul⁹ i. c. p. z. g. 49. co. supꝰ de offi. de. z felli. in. c. irrefragabili. §. ceterum. pe. co. supra de offi. oz. quē videas. C o/gitabam si posset sustineri dictū ab ba. dicendo q episcopus non habet fiscum ppie: bene tamē impropie. vt sentit bal. in. d. ru. C. de priule. fisci. Et in casu in quo bona alicuiꝰ clerici venunt confiscanda: si nō est beneficiatus. applicentur fisco episcopi. si est beneficiatus ecclesie in q̄ habet beneficium. vt voluit abb. in d. c. ij. supra de successio. ab inte. de q̄ non insisto amplius qz nō est presentis speculationis. ¶ Unum non est obmittendū circa predicta. q si miles vel aduocatus doctoz licēciatus vel clericus donat sue ꝓcubine p meritis z seruicijs si merita per dictam dñam probarentur: credere dictam donationē tenere. licet enī inter psonas phibitas simplex donatio nō sit valida: tamen donatio ob causaz nō reprobatur quia aliā z diuersam naturā habet a simplici: vt patet ex no. in auc. vnde si parens. C. de inoffi. testa. z in. l. si donatione. C. de coll. z in. l. acquilius regulꝰ. ff. de dona. donatio enim que fit ob causam nō potest dici propie donatio sed cuius daz debiti naturalis restitutio: quia ex collatis seruicijs obligatur ille cui conferuntur naturaliter conferenti vt. d. l. acquiliꝰ. z dicitur talis obligatio ad antidota. vt. l. sed si lege. §. consuluit. ff. de peti. heredi. inter p/sonas autem prohibitas inter se donare: alij contractus non prohibent sed tenent. vt. l si testamētū. z quod ibi no. ff. de proba. z. l. cum quis. §. pe. de lega. iij. isti ergo qui alias prohibentur concubinis donare: bñ pñt aliquid eis donare pro collatis sibi

Limitatio. Donatio p meritis z seruicijs valz p sone alias p hibite.

fisc eccīe

Nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

Verificatō. qñ merita p banř.

seruicijs pro quibus erāt eis obligati z magis dicetur hoc obligationis dissolutio: ꝙ donatō seu patrimonij diminutio per iura predicta. ¶ Et intelligo vt dixi quādo merita probāt vt seruicia: alias si non probarētur: verba illa pro meritis z seruicijs nō sufficerent ad predicta probāda. exq̄ emanant inter psonas prohibitas. vt est casus. in. d. l. cum quis. §. pe. de lega. ij. z. d. l. qui testamētū. z. l. si forte. ff. de castrensi peculio: talibus enī verbis non datur fides: sed presumūtur adiecta in fraudem legū. vt dicit tex. i. d. §. pe. ita dicit ācha. p°. 248. incipit. dubiū facit. quem refert z sequitur pau. in. d. l. donationes. ff. de dona. z andreas siculus. in. l. si. diuortio. xiij. co. ff. de verb. ob. de quo etiam per vitalē. in li. clausulay. char. 46. alias. in clausula. dedit z donatō naut ticio ꝓpter eius grata z acceptā seruicia. z de hac donatiōe remuneratoria infra latius dicet. ¶ Nuc usq3 locuti sumus de donatione facta concubine que ꝓprie est illa cū qua mřimonū esse possit: z est vnica in domo retenta in scomate cōcubine. vt in auc. quibus mo. natura. effi. sun. §. si quis aūt. z. §. palam. z ibi gl. in ver. indubitat°. col. vij. z in auc. ō triente z semi. §. z hoc dicimus. z ibi glo. in ver. preterijt. col. ij. z dicit sce ma quasi imago vel figura sez quasi recte teneatur. imo dicit lex ꝓtestatione esse faciendā ꝙ pro concubina tenetur. ff. de cōcubinis. l. in cōcubinatu. z. iij. parti. ti xiij l. ij. de quo p specu. ti. de successio. ab intesta. §. j. v. co. v. z nota tria necessaria. per Jo. an. in addi. ad specu. rubrica. qui filij sint legi. in. ij. co. per glo. z doc. in. c. i notuit. supra de electio. in ver. conugata. in fi. z ibi abb. co. ante pe. bal. i l. eam ꝙ. E. de fideicōmiss. ix. co. ver. z nota q̄ licitus cōcubinatus est inter solutū z solutam: tamen debet interuenire verbum ꝓtestantis se tenere in concubinam. z factuz ꝙ teneatur in domo ita ꝙ passim non possit vagari circa plurimoz concubit°. Nā si ñ interuenret ꝓtestatio vl̄ alio modo appareret de concubinali consensu cum virgine vel vidua cōmitteret stupꝝ. vt in. d. auc. de triente z semi. §. consideremus. in fi. z. ff. de cōni. l. si quis viduam. Et scōz ista exceptō ꝙ faciunt docto. a regula. ꝙ donatio facta a clerico concubine non valet: non videtur congrue fieri. tū qz illa non dicitur concubina vt appareat ex predictis: sed potius est focaria: cuz qua habitare non licet. vt. l. fi. ff. de concubi. z tenet Bal. in. l. si ea conditione. E. de condi. insertis. tum etiam quia clericus non est solutus sed ligatus ecclesie per mřimonū spirituale: vt supra dixi. vnde ꝓpriꝰ caderet in his que infra dicentur. volum tamen hic ponere ne doctorum ordinem in hac materia loquētium peruerterez.

Questio. Que dicař p cubina?

Lex regni.

¶ Videamus nunc de donationibus que fiunt alijs mulieribus q̄ non sunt concubine. Et primo de meretricibus que palam questum sui corporis faciunt. vt. l. palaz ff. de ritu nup. vbi tex. no. innuit mulierem dici meretricem si inhoneste duos causa questus admisit. ad ꝗ cōmendat illum tex. abb. in. c. cum ōcorem. in fi. supra de vita z ho. cleri. z ī c. iter opera in fi. supra de sponsa. idē si per. xx. horas stetit i meretricio vel lupanari: Nam ex hoc solo censetur publica meretrix. vt no. voluit salic. in. l. qui adulteriū. E. de adulte.

2. Dubium. De meretricib°. Que dicař meretrix?

¶ Et teneas pro constanti q̄ donatio facta istis publicis meretricibus valet. vt est tex. in. l. iij. §. sed z quod meretrici. ff. de condi. ob turpē causaz. z. l. affectionis. ff. de dona. no. in l. ij. E. de condi. ob turpem causam.

Responsio. Donatō meretricib° facta valet.

donationo. in. l. ij. E. de condi. ob tur. causam. z in. l. mercalē. eo. ti. ratio ē qz hic versatur turpitudo solū ex pte donatoris: nō aūt ex parte meretricis. quia licet turpiter faciat esse meretricem: nō tamen turpiter recipit cum sit meretrix. vt. d. §. sed qō meretrici. z glo. in. c ex trāsmissa. supra de decimis. quando autē turpitudo versatur ex parte dantis non aūt ex parte recipientis: iuste recipitur qō donatur. vt per totū titulū. ff. z. E. de condi. ob tur. causam. ¶ Et pcedit hoc non solum qñ res meretrici donate fuerunt sibi tradite vt loquūtur iura predicta: sed etiam quando non fuerunt tradite: fuit tamen pignus datum: quo casu nec dum poterit retinere pignus sed etiam poterit agere contra donatorem vt pignus redimat. quia licet pignus remaneat in dominio obligantis. vt. l. pignus. E. de pigno. acti. tamen sicut dominū rei tradite querit. vt. l. traditiōibus. E. de pactis. z inst. de rerū diui. §. per traditionem. sic etiam per traditionē pignoris queritur ius in pignore. vt traditur in pallegatis iuribus. vnde sicut dñuz pecunie vl̄ rei donate meretrici: per traditionē ei acquirit: sic z ius pignoris reale sibi acquisitū est. Ita tenet Ly. in. d. l. ij. E. de conditio. ob tur. causaz. dc quid dixit ibi glo. que debet intelligi de muliere non meretrice de qua infra subijciam. ¶ Quimo qō plus ē subdit cy. in. d. l. ij. i fi. ꝙ si scholaris promisit meretrici ob libidinē secuz habitam: venit modo meretrix corā rectore vel doctore: facit citari scholarem z petit ab eo illud quod sibi ꝓmisit qō poterit illud facere: quia q̄ retinet meretrici promissa iniuste facit z sic peccat scōm eum. Hoc idem in effectu voluerunt ibi. ange. z salic. ange. in. l. j. eo. ti. bar. in. l. affectiōis ff. de dona. z in. l. generaliter in fine. ff. de verb. ob. z ibi etiā alexan. z frāciscus de aretio. Bar. z aler. in. d. l. iij. §. sed quod meretrici. ff. de condi. ob tur. causam. Cy. z salic. in. l. eaque. E. de dona. ante nup. ¶ Addo: uentur ipsi primo per tex. in. d. §. sed z qō meretrici. vbi dicit ꝙ licet turpiter faciat meretricem esse: non tñ turpiter recipit cuz sit meretrix. Si autē turpiter non recipit: ergo iuste recipit z dña efficitur rei donate. ista autem ratio non minus militat i donatione re non tradita: sicut quādo res traditur. Scōo facit tex. in. d. l. affectionis. dum generaliter permittit fieri donationē meretrici. sed cōstat ꝙ ad validitatem donatiōis nō requiritur traditio cum etiam absenti donari possit. vt. l. absenti. ff. ō dona. z in. c. si tibi absenti. de preben. li. vj. ergo dispositio illius tex. habet locum in promissione facta sine traditione. ¶ Tertio speciale est in milite z minore promittente concubine vt non obligētur. vt no in. d. l. affectionis: ergo in contrariuz est ius cōmune in alijs. vt. l. ius singulare. ō legi. ¶ Quarto facit tex. valde singulaꝛ in. l. multū. ff. de verb. ob. vbi ad validitatem stipulationis potius inspicitur persona stipulatoꝛ ꝙ pmissoꝛ cum autem in ꝓmissione que fit meretrici nō sit turpitudo ex parte meretricis stipulātis postquā meretrix est vt in. d. §. sed z qō meretrici. licz turpitudo sit in promittente: potius inspiciamus personā ipsius meretricis. Ita ponderat z inducit illū tex. pau. de cast. ibi. Et idem tenuerunt Hugo z archi. in. c. qui venatoribus lxxxvj. di. facit qō in simili videmus in iudicijs vbi magis attenditur persona petentis quam rei. qz licet reus nullū ius habeat si tamen petens etiam non habeat non obtinet. vt. l. j. circa prin. ff. si pars hereditā. pe. z. l. fi. E. de rei vendi. sic ergo in casu no

1. ex°. Qñ nō interuenit tradiō sz pignus

2. ex°. Qñ nō interuenit tradiō nec pign° sed sola ꝓmissio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

stro inspiciamus personā stipulatoris.i. meretricis cui fit promissio ex cuius parte non intervenit turpitudo.nō autē personā promissoris turpiter promittētis quia eius turpitudo non habet viciare promissionem vt.d.l.multū. ¶ Cuius ratio est secundū franciscum de aretio ibi in.ij. co.qz si stipulatio continens turpitudinem ex parte promissoris ānullare tur ipso iure vel in effectu:tunc ille q̄ turpiter ꝓmisit:nullā pateret penā. imo puniretur stipulator:qui turpiter non recepit. qō esset absurdissimum.sed econtra quando turpitudo est ex parte stipulatoris si stipulatio non esset annulata:tunc stipulator non puniretur ex sua turpitudine. Unde in vtroqz casu per eādem regulā statuitur diuersū. Videlz ne quod odio alterius inductū est: conuertatur in eius fauorē. vel ne quis ex delicto suo lucretur contra legez. relegatorum. §.fi.z.l.sequenti.ff. de interdictis.z relegatis. z qō habeť i regula qō ob grām.de regulis iuris. que quidem ratio subtilis est z satis singularis.z a nemine tacta nisi ab illo vt ipe dicit. ¶ Et istud teneas q̄ mis glo.in dicto.§.sed z qō meretrici.z in.d.l.ij.C. de condi.ob turpez cām.z in.l affectionis.ff.de dona.z i l.ea que.C.de dona.ante nup.tenēant contrarium.quam opinionē tenuerunt bal.ange.z pau.i.d.§.sed z qō meretrici. Jo.ō imo.in.d.l. generaliter.in fi.ff.de verb.ob. z alexandrinus.in presenti. fundamentū principale istorum doctoruz est.quia ista promissio est turpis seu ex turpi causa facta z ideo non valet.vt.l.generaliter.p̄allegata. Jstud non est vez quia meretrix in eo qō est meretrix turpiter facit:sed ex quo talis est:nō turpiter accipit nec turpiter stipulatur.z sic ista prima ratio non procedit. ¶ Secundū fundamentū eorū est quia quedam honeste accipiūtur que non honeste petuntur. vt.l.j.ff. de variis z extraordi.cogn. qz licet i casu.d.l.j.illō qō retinetur :possit iste retineri:non tamē possit honeste peti:non tamē sequitur . ergo nec in isto casu. Jta excludit Ey.has duas rationes in.d.l.ij.in fi.C. de condi. ob tur.cau. ¶ Tertium est tex. in.l. ea que.C. de dona.ante nup.vbi si aliquis promisit donare alicui mulieri vt sponsa fieret que tamē sua spōsa essz non potuit:non tenetur:illud adimplere. Ad hoc respondet alexā. in.d.l generaliter. q̄ ideo ibi non potuit illa mulier ager quia donatio cōtinebat modum seu cām impossibilez: qz illa non poterat esse sponsa cū ille aliam haberet vxorem. z ita non erat in potestate mulieris q̄ valeret matrimoniū vel q̄ duceretur in spōsam. z ꝓpterea agere non pōt virtute illius promissionis.sic dicit cy.i.d. l.ea que.qui pro hoc allegat no.in.l. a diuo pio.ff.de ritu nup. ¶ Quartum fundamentū est tex.in.l.fi. §.seya.ff.de actio. z ob. vbi si meretrix aliquid promisit lenoni. ex hac ꝓmissione leno agere nō pōt:sicut ergo ipa non pōt conuenirī rōne sue promissionis: sic etiaz iuuek is qui aliq̄d ei promisit:vt ab ea conueniri nō possit:qz vt dicebat ibi bar. ibi non fuit facta stipulatio z sic non nascebatur actio ex ꝓmissiōe de donādo scōz tē pora.ffoz. Sed reuera ille tex.nō se fūdat sup stipulatiōe. z ꝓpterea melius videť intellexisse illum tex. bar. in.d.l.affectionis.ff.de dona.qui dicit q̄ ille tex. loquitur in meretrice ꝓmittente alteri: que quidē promisso valde a lege reputatur exosa. vt no.in.l.que adulteriuz. C. de adul. z ita turpitudo versatur ex parte recipientis cuius persona magis est attendenda ad validitatē stipulatiōis vt.d.l.multū.ff.de verb.ob. z iste intellectus placet alexan.in.d.l.fi.in a postillis. Hūc etiam tenet Bal.i.l.ij.co.C. de condi.ob tur.causaz. qui reputat valde singularez tex.in. d.l. fi.ad hoc.sic etiam intellexit eū ang. in.d.§.sed z qō meretrici in.fi. z ibi etiā bar.z pau.de cast.z alex.in. d.l. generaliter.ij.co.ff.de verb.ob. meretricis.n.est ꝓprium recipere p̄ciuz nō dare vt dicitur ezechiel'.xvj.c. nō est ergo mirandū si dicamus nō valere ꝓmissionē factā a meretrice ꝓprio nomi: vel meretricū cā meretritij .

Argumēta ꝓtraria que soluit.

¶ Quintū fundamētum est. meretricem esse z ad meretrices accedere ꝓhibet dīs. primum est deutero. xxiij.scōm est. Exo.xx. z deutero.v. z xxiij.q.iij.c. meretrices. z.c. nemo sibi blandiatur. z sic coitus cum meretricibus est damnatus.vt.d.c.nemo z.c.liberorum. z.c. dicat aliquis.ea. causa. z.q.sed vbi aliquid promittit ꝓ coitu damnato: nō tenet promissio.vt est casus.in.l.mercalem· C.de condi.ob tur.cām.no.in.l.ij.eo.ti.signanter per cy.z ange. Ad hoc dicē dum quos licet meretriciū sit peccatum z a iure reprobatuz:tñ ecclesia illud tolerat z sub dissimulatione ꝓtransit causa maioris mali vitādi.vt c.duo.z.c.nerui.xxij.di. z no.i.c. iter opera.ō sponsa. z ꝓpterea lex nō punit meretrices. Unde vt inquit aug. hoc facit meretrix in mundo : quod sentina in mari: vel cloaca in pallacio. tolle cloacam: z replebis fetore pallacium:z similiter de sentina.tolle meretrices de mundo : z replebis ipsum sodomia.propter q̄ cām idez augu. ait in.xiij.ō ciuitate dei.q̄ terrena ciuitas vsum scortorum licitaz turpitudinem fecit . refert sanctus tho.in.de regi.princi.xiij. Ex istis ergo concluditur q̄ valet donatio ꝓmissio z pignoris datio facta meretrici:z quod ex hac causa acquirit suum facit: nec fiscus potest ab ea auferre. Nam quod sepe cum peccato sine charitate acquiritur: nō fundať in charitate:ita q̄ pdendo charitatē ipz perdi necesse sit . qz nō videť charitas plus requiri ad rei cōseruationē q̄ ad rei inceptionē z acquisitionē. dīnuz.n.ciuile acquiri pōt cū peccato qz meretrix acquirit dīnuz p̄cij meretricij cū peccato.peccat.n.meretricādo sz nō peccat recipiēdo pretiū .imo regulariter loq̄ndo p̄ciū efficiť eius sic q̄nō teneť ad restitutionē:nec etiā necessariū ē ei ad salutez illa erogare paupib⁹.ita dicit cōradus de cōtractib⁹.q.vij.prima pclusione. vbi plene ꝓbat q̄ dīnium ciuile sicut nec euāgelicū fūdať in charitate. Ex quo iferť q̄ de his pōt libere dispōere testari elemosinā facere: z decimas soluere vt est glo.no.cum iurib⁹ in ea allegatis.in .c. ex transmissa.supra de decimis.de quo etiaz j.parti.ti.xx.l.xij. z per cyginum z ange.i.d.l.ij.C. de condi. ob turpē cāz per bal.in.l.j.in.ij.co.ver. item si do peruniam meretrici. Et intellige dū modo in acquirendo fraus vel dol⁹ abfit vt per sanctū tho.scōa scōe .q. xxxij.ar.vij.de quo memnit fl orentinus.in scōa parte ti.ij.c.v. in prin. z hec sint quantuz ad meretrices.

Meretrix tolleratur z licite acq̄rit.

Lex regni.

¶ De donatis vel promissis aliis mulieribus que non sunt cōcubine vel meretrices: dicas breuiter q̄ si ꝓmissio stat i suis terminis qz nō est ꝓcessū ad traditionē:nō obligat ꝓmittētē.q̄ si ꝓcessū extitit ad traditionē non repetit q̄ donauit. vt puta si scholaris luxuriosus accessit ad mulierem non meretricem z dedit sibi propter fornicationem vnaz domum:postea vult repetere :certe ñ potest qz i pari cā turpitudinis melior est conditio possidentis. In isto aūt casu reperiť par cā turpitudinis ergo ꝛc.iste est casus qui sic dz intelligere.

3. Dubium. De aliis mulieribus q̄ nec sūt ꝓcubine: nec meretrices.

¶ Nī ꝓcessuz extitit ad traditionē.tunc nō p̄t repetere donatoz: teneť tñ dōatarius restituere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ligi scōm Ly. z alios in. d.l.ij. L. de condi.ob turpem cām. Idē dicit ibi Ly. post Jaco. de ra. si nō est proces sum ad traditionē rei donate sed facta est ꝓmissio z datum est pign⁹. qz vbi nō statur in rimb⁹ ꝓmissionis sed ꝓceditur vltra ad traditionē pignoris: idem opaī traditio pignoris quo ad trāslationē iuris i pignore. quod operaī traditio rei donate q̄ ad trāslationem domini. Unde sicut dñiū rei solute acquiritur mulieri: sic z ius pignoris reale acquisitum est. Unde iste dans nullo iure habet repetitionē sed retentionē qz in pari cā ꝛc. de quo latius per alex. post bar. z alios in l.j. in prin. ff. de cōdi. ob tur. causaz. dic vt ibi. Sed aduerte ne decipiarī qz licet his duob⁹ casibus quādo ꝓcessum est ad traditionē rei donate vel pignoris: donator nō possit repere: bene tamē poterit fiscus a muliere repetere. vt. l. lucius. ff. de iure fisci. Ex quo infertur ꝙ mulieres non meretrices que a fornicatorib⁹ suis accipiūt dona incinctūris aureis z īperlis sicut de quibusdam scio que q̄runcam amasiorum substantiam exhauserunt: retinere nō possunt. z in iudicio fori z anime ad restitutionez tenentur. ita dicit cy. in. d.l.ij. L. de condi. ob tur. cām. quē refert z seqī ange. ibi hoc multū cōmendās. de q̄ etiā meminit troylus. in qōne oblationum. posita post tractatum barba. de cardi. in scōo dubio in iij. co. dicēs foze mēri tenēdū. ¶ Ipsi tñ nō apiunt cui teneī restituere. vñ tu videas pulchrā distinctiōem ꝙ ponit hēric⁹. in. c. quemt. īfra de adulte. in ij. di. post altē. i sūma. q̄ dicit ꝙ si mulier recepit a clerico seculari de reb⁹ ꝓprijs: nō teneī ei restituere etiaz si lit monalis sed acquirit monasterio eius illud quod accepit. honesti⁹ tñ est ꝙ monasteriū illud non retineat sed eroget in pios vsus. Si aūt acceperit a clerico seculari de reb⁹ ecclie debet fieri restitutio paupib⁹ illi⁹ loci. si indigent: z ecclia satis abūdat. alias melius est ꝙ in vtilitatē ecclie paupis conuertatur. ar. xvij. q. iij. si quis in atrio. supra ō offi. oz. cū vos. nisi eps velit dispēsare cū muliere q̄ recepit vt retineat illud si est seculare. aut cū monasterio si est regulare. ¶ Si aūt recipit a persona regulari de rebus monasterij (quod presumēdū est nisi de cōtrario constet) aut recipit ab hñte administratiōez z tūc debet fieri restitutio monasterio vel ꝓpriatui vel administratiōi de cui⁹ bonis datū est. z ꝓt fieri restitutio eidē psone q̄ dedit si adhuc remanet in administratiōe illa. marie si credit correct⁹. alias tutius est ꝙ ei non reddatur. sed fiat quod dictū est supra. Si tamen tali nō correcto facta sit restitutio: liberata est q̄ accepit. Si aūt amot⁹ est ab administratione illa: aut si est simplex claustralis qui dedit: fieri debet restitutis monasterio vel ꝓpriatui/vel administrationi. nec liberabitur si soluerit illi qui dedit: nisi tunc demum cum conuersum fuerit in vtilitatem monasterij vel ꝓpriatus vel administrationis. nec detineri poterit monasterio illius mulieris regularis illud ꝙ recepit a regulari alterius loci. nisi de consensu abbatis z conuentus si donum fuerit magnum: aut abbatis si fuerit paruum/ vel medio/cre. ¶ Quod autem dictum est de rebus taliter datis a regularibus p̄sonis: intellige etiam de rebus datis a personis secularibus etiam laicis qui non sunt sui iuris. vt cum seruus z filiusfa. dant taliter de rebus etiaz peculiaribus. nisi rerum illarū habeant ita liberam administrationē qō quasi patrefa. de eisdem disponere possint. ¶ Itē quod dictū ē de monali respectu viri secularis: tenēdū est

1. Articul⁹. Quādo donator erat clericus secularis

2. Articul⁹. Quādo donator erat regularis.

3. Articul⁹. Quādo donator erat laycus.

2. Idē dicit. Quādo femina donauit masculo.

Questio. Cui tenetur restituere?

1. Idē dicit. Si masculus donauit femine.

econuerso qñ vir regularis recipit aliq̄d a muliere regulari. vir aūt secularis qō a muliere cōiugata recipit ꝓ carnali ope: dz restituere viro si illa de reb⁹ dotalib⁹ vel cōib⁹ dedit. Si aūt dedit de paraphernalib⁹: aut si mulier soluta dedit aliq̄d amasio de reb⁹ ꝓprijs: ilz sit honestum ꝙ expendat illud i piaz causas: nō tñ teneī ni si velit. poterit etiā ei restituere que dedit: qō videī meli⁹ si pemteat vel egeat. hec sūt vba hēric vbi supra q̄ mihi placēt z volui ea referre qz articul⁹ ē satis q̄tidian⁹. z alibi ita bñ nō enucleat⁹. de q̄ etiā ꝓ alexā. de hales in suo tractatu restitutionū: quez refert z seqī hēric⁹ herp. in suo ꝓcepto rio ꝓcepto septimo sermōe. 12. co. iij v. quātū vo ad scōm. vbi videas. Et B est cōtra illos q̄ munuscula mulierū cōseruāt z sollicite z feruēter aspiciūt vt eaz memoriā teneāt vt dicit dñs cardi. post pau. in cle. vnica vbo excellētissimū. ō fli. z vene. sancto. cū pot⁹ illa restituere debeāt ꝙ primū pñt psonis de q̄b⁹ dictū ē supra.

Q̄ñ q̄s i paupes teneī distribuere p̄t sibi retinere si eget.

¶ Unū tñ iuxta p̄dicta nō est obmittēdū ꝙ qñ vir q̄ aliq̄d recepit a muliere vel ecōtra: illud qō accepit dz in paupes erogare vt donāti restitueī: si is q̄ accepit est i maria necessitate: nō teneī restituere. ſz salua cōscīecia poterit sibi retinere. qz tpe talis necessitatis p̄t q̄s aliena furari: g̃ eadē rōne poterit sibi retinere qō erat restitutur⁹. Istud est singulare dictū ricardi. iij. sniaz. di. xv. q. iij. de q̄ ꝓ modernos in tractatu maleficiorū char. 219. iij. co. alias in pte metidore de malidari. xiij. co. de q̄ lati⁹ īfra subijciā in septima limitatiōe.

4. Ampliatio nō solū int̄ ꝓiuges ſz etiam iter eos q̄ aliq̄ mō cōiuges ꝓtingūt ꝓ patriā potestatē

¶ Ampliatio quarto pre dicta vt nec dō sit ꝓhibita donatio i/ter ꝓiuges ꝓstāte mrimonio. ſz etiā iter eos q̄ aliq̄ mō cōiuges cōtingūt ꝓ patriā ptātē. qō q̄ttuor modis ꝓti

git. vt si vnus cōiuguz est i potestate sua. vl' quia tu es in potestate tua vel qz tu z īpe est⁹ i ptāte eiusdē. vl' qz tu z īpe habet⁹ ꝓiugē i ptāte. Si g̃ aliq̄ istoz modoz ꝓtigo maritū alicui⁹: nō potero vroꝛi sue donaī. Et q̄ vroꝛe alicui⁹ aliq̄ ō p̄dict⁹ mōis ꝓtingit ei⁹ marito donare ꝓhibeī. Itē z q̄ cōtingūt ꝓiugē ꝓ ptātē sibi iuicē donare nō pñt. oia ista ꝓbāt in. l. iij. §. q̄ in eiusdē. vsqz ad. §. si tñ. ff. isto ti. z. l. inter eas. L. eodē. z. l. vsqz. ff. ad macedo. Et ita si volo donare marito filie mee z sic genero meo: non possum. quia eius vroꝛ in mea est potestate vt. d. §. qui in eiusdē. z. l. cum hic status. §. oratio. ff. isto ti. z. l. si vt ꝓponis. L. eo. aliā rōnē assignat plutarchus in suis ꝓblematibus. quid est inquit qō a genero ac socero ussidem aliquid dono cape fnō licet. an idcirco a genero ne forte per parentem munus ad vroꝛē redire videat. a socero aūt qō qui nihil dedisset: eū nihil accipere par esse visum est. hec ille. sed reuera hec rationes parū vrgent vnde verius puto hoc ita dispositū fuisse ꝓpter patriā potestatē vt dicunt iura predicta. Sed videī ꝙ socer possit donaī genero. Illā ragu el thobie genero suo iā cōstante matrimonio tradidit dimidiā partē oīs substācie sue in pueris in puellis i pecudibus in camelis z in vaccis z pecunia multa. vt scribit thobie. x. c. empla aūt ꝓbatoꝛum viroꝛ maxime de quibus in sacra scriptura sunt alleganda in decisiōibus causarū. vt in auc. vt no. luxu. cōtra naturā. i prin. in. c. vides vt opinoꝛ. xxiij. q. vj. in. c. de quibus. xx. di. Sed nō obstat qz licet dicat tex. ꝙ tradidit genero est tamē subintelligēdū noie vroꝛis. vt probatur eo. li. c. xj. ibi z etiam pecunia multa nimis vroꝛis. Illec obstat l. iij. §. socrui. ff. eodem. z. l. si te in vacuaz. L. eo. quia ille leges loquūtur

Universidad de Deusto
Biblioteca

in socru ꝛ nuru: vel socrus genero. q̄ alterū cōiugum ꝑtātem non contingit. Eo ꝙ feie liberos in ꝑtāte nō habent. vt insti. de adop. §. feie. ꝛ ff. de bono. po. cōtra tabu. l. illud. §. ad testamenta. ꝛ ideo in casu illaꝫ legū valet donatio. sed in casu nr̄o nō valet. adeo ꝙ nec morte donatoris cōfirmaret. nisi etiā filia p̄moriat huic genero vt. l. mortis sue causa. ff. isto ti. ꝛ d. l. si vt ꝓponis. C. eo. ꝛ ibi no. Bar. notatur etiam in d. l. cum hic status. §. oratio. Unde si gener p̄decedat: nō solū non est donatio confirmata: sed totaliter resoluta. vt. l. marito in vxorem. C. isto ti. de quo latius per oldra. cōsilio. 195. incipit quidā paterfamilias. ¶ Hoc tamē itelige nisi donatio facta genero essz ꝛata nā illa bene valeret vt singulariter firmat alex. cōsilio. 157. pe co. in in .ij. volumine de quo infra dicetur in. iij. limitatiōe. ¶ Idem dicas si filius meus rem meā me consentiente donat vxori sue. non eni valet ista donatio nec morte cōfirmat filij. Imo eo mortuo ego possum illam reuocare siue fuerit processum ad traditionez: siue non. Ita consuluit nota. ancha. consilio. 75. incipit per modum consilij. roborando per bona fundamenta: que per te videas. ¶ Idez dicas si vxor mea consentiat obligationi patris mei vel fratris mei/vel filij mei/vel pro eis se obligat/vel eis aliquid donet. Nam eodem modo iste consensus vel obligatio seu donatio non valet nec tenet. quia omnes iste persone me contingunt per patriam potestatem vt supra dictū est. ad quod bene facit ter. in. l. j. ij. ꝛ iij. ff. isto ti. ꝛ tenet nota. Bal. in auc. si qua mulier. C. ad velleia. in princ. ꝛ sic extendit illum ter. dicens. ꝙ sicut mulier consentiens obligationi viri vel cum viro se obligans/ vel se aut rem suam obligans pro viro ipso in re sibi non preiudicat: nisi quatenus probetur in rem suam versum. vt est casus nota. ibi ꝛ clarius dicunt in gl. Ey. ꝛ Bar. bal. ꝛ salice. sic etiam dicit Bal. vbi mulier consentiat patri viri sui siue filio suo q̄ est in potestate viri/siue fratris sui qui ambo sūt in potestate soceri. Unde per ide nō tenet consensus: ac si viro consensisset. quod est notandum perpetuo secundum ange. de aretio. in. d. §. est ꝛ aliud. ij. co. verbo aduerte isti. ō dona. ¶ Ex predictis infertur. ꝙ vxor mea non poterit donare filio meo familias quia mihi queritur. nisi sit miles. Nam tunc bene valet donatio. quia illud donatum est castren. peculij ꝛ sibi queritꝝ. Ita dicit ter. in. d. §. qui eiusdem. ¶ Idem ergo dicerem ī filio clerico. vt valeat donatō ꝙ vxor mea facit filio meo clerico. clericus enim dicitur miles dei vt probat ter. ꝛ ibi notat abb. in. c. j. supra de cleri/co egro. est ter. cum glo. in. c. christianis. xj. q. j. ꝛ in. c. reprehensibile. xxiij. q. ij. ꝛ facit glo. in. l. miles. ff. de reg. iu. ꝛ in. l. stipendia. C. de executione rei. iudi. ꝛ dixi in. §. supra proxi. loqndo de donatione facta a clerico sue concubine. Unde priuilegia tributa militibus secularibus: debent obseruari quo ad milites dei in casibus habentibus eandem rationem vt dicit abb. in. d. c. j. de clerico egro. Si autem miles terrestris habet hoc priuilegium vt possit ei donare vxor patris sui: idem dicemus in milite dei: cuz sit eadē ratio. quia quemadmodum miles terrestris bona sibi donata habet in peculium vt supra dictum est: sic etiam clericus. q̄ omne aduentitium respectu clericoꝝ dr̄ castrēse vl̄ quasi castrēse. vt est ter. val de singularis ī auc. p̄sbyteros. C. de ep̄is ꝛ cle. tenēt Inn. host. āto. ācha. cardi. Jo. de imo. abbas. ꝛ andreas siculus. in. c. q̄ nos. supra de testa.

1. exē°. Nec morte donatoris cōfirmatur.

1. Limitatō Nisi interueniat iuramentum.

2. exē°.

3. exē°.

2. Limitatō Nisi donatarius sit miles.

3. Limitatō Nisi donatarius sit clericus

Clericus dr̄ miles.

Dē aduentitiū clericoꝝ dr̄ peculiū castrense.

Fili fa. clerici pōt disponere ō aduenticijs.

¶ Et ex ꝫ dicebat abb. ī. d. c. q̄ nos ꝛ in. c. cōstitut. supra de ī inte. resti. pe. co. v. in gl. ij. ꝛ in. c. in p̄tia. supra de proba. xxij. co. ver. ego aliter dicerem. ꝙ clerici in ꝑtāte parētū cōstituti p̄nt licite disponere ꝛ testari de oībus aduentitijs. q̄ cum illa aduētitia quo ad clericos dicātur peculiū castrense vel quasi castrēse: vsufructus nō queritꝝ patri. Et ita do. abb. non facit vim vtrū ista bona veniāt ad clericos rōne clericatus vel alis. qm̄ quocūq; modo veniāt poterit ō illis disponere. vt est casus. in. d. auc. dum dicit res quomodolibet ad eoz dr̄iū venientes habere sub ꝑtāte sua precipimus. Et per hoc videtur ꝙ si bene dixerit Jaco. bu. in. l. sacrosancte. C. de ep̄is ꝛ cle. vbi dixit ꝙ in aduentitijs quesitis aliunde q̄ rōne officij vel dignitatis ecclesiastice filius fa. clericus testari nō potest. ꝛ p consequēs vsufructus acquirit p̄ri. idē in effectu visus ē tenere Bar. ibi dū dicit ꝙ clerici qui sunt in ꝑtāte p̄is ō oībus que rōne clericatus lucrāt: tanq̄ de quasi castrensi peculio p̄nt disponere. qd dicit esse valde notandum. ꝛ sic sentit ꝙ de aliis acquisitis nō rōne clericatus non possunt disponere tanquā de quasi castrensi peculio. sed quod prius dixi verius ē qd etiam sentit Bal. in. d. l. sacrosancte. teneas ergo ꝙ de oībus aduentitijs quomodocūq; venientib⁹ ad clericos rōne clericatus vel alias possunt clerici libere disponere ꝛ patri fi q̄rit vsufructus. ¶ Intellige p̄dicta etiā in clericis in minoribus p̄stitutis scōm p̄fatos doctores. i. d. c. q̄ nos. signāter āto. ꝛ Jo. ō imo. qm̄ appel. clericoꝝ venūt clerici ī minoribus. vt voluit gl. ī. c. ij. supra ō p̄bē. p̄serti i fauorabilib⁹. vt late ꝛcludit abb. i ru. de vita ꝛ ho. cleri. ꝛ ꝓpt ea nō possūt sup crimine cozā iudice seculari ꝓuiri. vt voluit host. ī. c. cū nō ab hoie supra ō iudi. ꝛ ibi andreas sicu. ij. co. ꝛ i. c. at si clerici. j. co. eo. ti. ꝛ maria. ī c. j. ij. co. e. ti. ¶ Ex his ifero ad vnū q̄tidianuz ꝙ fructus bñficioꝝ filiafa. clerici etiaz in minoribus nō acquirūtur p̄ri. Imo pater recipiēs tenetur reddere rōnez administratiōis filio suo clerico per actionē negotiorū gestorum. ita tenet expresse bar. in. l. lytis. §. fi. ff. de nego. gestis. ꝛ dicit ꝙ sic vidit de facto seruari. refert ꝛ sequitur andreas siculus. in rubrica ō peculio clerico. ꝛ in dicto. c. quia nos ij. co. Idē tenet Bal. in. l. ij. §. si q̄d minori. ff. de mino. reputans hoc val de nota. Et hoc ideo est quia beneficium habetur loco peculij castrensis vel quasi castrensis vt apparet ex ꝑdictis. ꝛ no. in. d. l. sacrosancte. ex quo peculio nihil queritur patri vt dictū est. Confirmatur hoc optima ratione. Certum est eniz ꝙ in casibus in quibus patri nō queritur vsufructꝰ pōt filiafa. esse in iudicio sine consensu patris. scōm bar. in. l. fi. §. pupillꝰ ff. de verbo. ob. ꝛ his casibus poterit filius constituere procuratorem solus sine patre. vt. l. cum non soluz. §. necessitatem. C. de bonis que libe. ꝛ ij. pti. ti. v. l. ij. sed est ita ꝙ in casibus beneficialibus potest filiusfa. esse in iudicio sine consensu patris ꝛ constituere procuratorez suo noīe vt ē ter. no. in. c. si annū. de iudi. li. vj. in fine. sequit ergo de necessario ꝙ fructus beneficij filiafa. clerici: non acquirūt patri. ꝛ si pater recepit: tenetur restituere filio ꝛ si mortuus est pater: eiꝰ heredes debent restituere iuxta doctrinaz salic. in. l. filie cuius. in fi. C. familieherciſc. vbi dicit ꝙ si pater bona aduētitia filij in quibus pater nō habebat vsufructum dilapidauit ꝛ consumpsit: fratres tenētur hoc dānum sibi emendare. sic ergo tenebuntur in casu nostro fratres satisfacere fratri de fructibꝰ beneficioꝝ

Fructꝰ bñficij filij ñ acquiruntur patri

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

filij clerici a patre receptis ꝛ cōsumptis. ꝛ ita fieri vid in cōtingētia facti

Si pr̄ fecit supt̄ cū filio in studio videt aīo cōpensandi fecisse cuz fructib⁹

¶ Unū tamē est ꝙ si pater fecit aliquos sumptus cum filio in studio vl̄ alias: videt aīo compensandi cū fructibus fecisse. vt no. cōsulunt pau. de castro. 2°. 414. al's. 431. incipit. viso ꝛ exaīato. in. ij. q. quē rogo videas Redeūdo nunc ad propositū nostr̄ cum clericus sit miles dei aduenticia clericoz reputētur castrēse vel quasi castrense peculiū: ꝛ nihil penitus q̄ ratur patri: non est mirandū ꝙ vxor mea possit filio meo clerico donar̄ ꝙ uis in mea sit ptāte.

De iure regni.

Valet predicta donatio facta a cōsāguineis meis vxori mee.

¶ Sed quamuis secūdum iura ciuilia nō valeat donatio īter eos qui cōiuges cōtingunt per patriā ptātem altero de predictis modis: hodie tñ in his regnis crederem talē donationē valere. q̄ scōm̄ psuetudinē regni cōiter obseruatā: ꝙ cōtractuz mr̄imony filius liberat̄ a patria ptāte. vt probat̄ per leges regni fo. ll. lib. j. ti. xj. l. fi. ꝛ lib. iij. ti. vj. l. j. ꝛ clari⁹ ordinat̄. de se pulueda. ti. iij. l. iij. ꝛ ita video obseruari ī chācellaria. Sublata igitur patria potestate valebit donatio inter eos qui conuiges alias contingebāt per patriaz ptatem. donatio ergo facta a consanguineis meis vxori mee beñ valet: q̄uis me contingant p pr̄iam ptātem ante cotractū matrimoniū: cū ip matrimoniū sublata sit patria potestas Et multo fortius si antea me nō cōtingebant per patriā ptātem. vt puta si donauit patru⁹ meus vxori mee: vel mater mea ꝛ sic socr⁹ vxori mee: vel ego socrui mee vel mee cognate vt est bonus tex. cum glo. in. l. iij. §. socrum nurui. ff. isto ti. tex. in. l. si mater vestra. C. de dona. ante nup. ꝛ in l. si te in vacuaz. C. isto ti. ꝛ late per psu. de castro. consilio. 65. incipiēte super isto puncto ꝛc. quod reperitur in. ij. volumine. 194.

Lex regni.

¶ Vnde si frater meus vel alius cōsanguineus donauit vxori: statim valebit donatio. Exquo sequitur vnum satis singulare ꝛ quotidianū ꝙ res sic vxori mee donate a fratre vel consanguineis meis: statim efficiuntur propie ipsius vxoris cui donantur: non autez mee. hoc sentit no. glo. valde singularis scōm ange. ibi in. l. vt liberis. in ver. in ipsos spōsos. C. de colla. per ꝙ dicit ibi ange. ꝙ si coniuncti sponse donant aliquid sponso: intelligitur donatum cotemplatione sponsi ꝛ sit eius non autem sponse nisi appareat ꝙ contemplatione sponse fuerit donatum. Et idē dicit econtra si donatuz sponse est a coniunctis spōsi. quia debet esse spō se nisi appareat ꝙ contemplatione sponsi donatum sit. ¶ Et videtur de hoc tex. in. d. l. si mater vestra. C. de dona. ante nup. vbi littera dicit si mater vestra filie sue sponso vl̄ marito predia sine vlla repetendi lege donauit: ꝛ eum in vacuam induxit possessionem: nuptijs inter uenientibus: perfecta nō dissoluitur donatio. Et ita est ibi casus ꝙ donatio facta alteri coniugum per consanguineos alterius coniugis: perfecta est ꝛ statim valet ꝛ tenet. ꝛ per consequens ius est sibi quesitum. vnde res sic donata efficitur sua: ꝛ illam transfert ad suos heredes per illum textum quez sic allegat ꝛ intelligit Bal. consilio. 215. incipit facta super quibus. quarta parte consiliorum. ¶ Idem probat tex. in. l. si consentiente. C. eo. ti. de dona. ante nup. vbi dicit ꝙ si spōsus donauit sponse mancipia matris sponsi: ea consentiente erūt propria ipsius spōse ꝛ illa trāsmittit ad suos heredes. ecce quomodo donatio in effectu fuit facta a matre spōsi cui⁹ mācipia erāt: ꝛ nihilomin⁹ efficiūt ꝙ

An donata vxori a cōsāguineis mariti efficiāt ꝙ pria vxoris an mariti?

Quādo donator voluit donare muli eri ꝛ dicit ꝙ efficiunt pro pria mulieri

pria spōse cui fuerūt donata. ¶ Idem est casus melior de iure in. l. si seruus cōis. ff. isto ti. vbi lra dicit. si seruus cōis viri ꝛ fratris eius puerum donauit vxori fratris: pro qua parte is seruus qui donasset viri eēt pro ea parte munus non esse factuz vxoris. Idē iuris erit si ex triduī fratribus vnus vxorem haberet: ꝛ rem cōem vxori donasset: nā ex tertia pte mulieris res facta non est: ex duab⁹ aūt partib⁹ reliquis: si id scirēt fratres: aut postea ꝙ donata esset: ratū habuissent: nō debere mulierem reddere. ista sunt verba illius tex. Ex q̄ bus aperte colligitur ꝙ res donate vxori a consanguineis viri: sunt propie ipsius vxoris. ita allegat ꝛ intelligit illū textum. ange. in. l. pe. §. seruis. ff. so. ma. ꝛ in. d. l. vt liberis. quē refert ꝛ sequitur ibi lodo. ro. idē tenet Bal. in. d. consilio. 215. ꝛ sentit ille si bene ponderētur eius verba ī. l. cum te. C. de dona. ante nup. firmat salice. in. l. si donate. §. j. ff. isto ti. ꝛ ī l. si inter virum. C. eo. ꝛ raphael fulgo. in. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulga. ꝛ pupi. ꝛ idem tenuerūt multi alij q̄s referre nō curo. ¶ Hoc idem videt esse de mente legis regni fo. ll. li. iij. ti. iij. l. ij. que dicit ꝙ si maritus aliquā rez habuerit constante matrimonio titulo hereditatis a patre vel alio consanguineo. vel etiam titulo donationis a dño consanguineo vel amico: sit sua propria. Et sic vult illa lex si bene aduertatur ꝙ q̄c quid donatur vxori ab eo qui potuit donare sibi: est suū nec distinguit an donet a cōsanguineis mariti vel ab extraneis: quamuis ergo donetur a psanguineis mariti: res donata erit vxoris ppter generalitatē illi⁹ legis. Hoc tamē ego itelligerē quādo certū esset ꝙ consanguinei viri voluerī donare vxori ꝛ eius contemplatione. maxime si hoc exprimant ꝙ illas res donant vxori ꝛ voluit eas res perpetuo remanere apud eā: ꝛ ꝙ nullo casu ad ipsos donātes reuertantur. nā tūc sine dubio res talis donate erūt propie vxoris cui donatē per textuz in. l. j. in prin. ff. de dona. ꝛ ita pōt hodie intelligi tex. in. d. l. si mater. C. ō dona. ātē nup. ꝛ iura predicta. vt voluit salic. in. l. cum veteruz. eo. ti. quē refert ꝛ sequitur āge. de aretio in. §. est ꝛ aliud. insti. de dona. ij. co. ver. in fi. gl. Idem tenent dñi de rota in de cisiōibus collectis per bernardū de bisgneto. isto ti. decisi. j. incipit. petr⁹ existens. vbi dicunt ꝙ si consanguinei vel amici viri donauerūt ei⁹ vxori contēplatione tñ ipsius viri ꝛ volebant res donatas queri vxori ꝛ nō viro licet cōtemplatione viri hoc facerent; tūc talia donata quererētur vxori non viro. quia ipsa est persona libera q̄ sibi querere pōt: nec sibi q̄sita viro queruntur: quia nō sunt quesita ex eius operis. vt notat cy. ī. l. fi. C. de furtis. in vltima questiōe. vnde talia bona mortuo viro non tenetur vxor ponere in inuentario facto de bonis mariti. vt latius in. d. ō cisione. ¶ Secus tamen esset quando certum esset ꝙ propter maritum vel contemplationē mariti: eius consanguinei donauerunt aliquid vxori Nam tunc res donata erit propria mariti. ar. eorum que notātur in. c. requisisti. supra de testa. vbi donatū prelato contemplatione prelati: efficitur prelati nō ecclesie. ¶ Bene facit ad hoc tex. in. l. sed si quid donet. ff. de vsufructu. vbi littera dicit si q̄d donatur seruo in quo vsufructus alterius est: siquidez contēplatiōe vsufructuarij aliquid ei relictum vel donatū est: ipsi acquiret. ¶ Idē idē tex. in. l. facta. §. si heres aut instituta. ff. ad trebel. ibi dum dicit nisi cui eidētissimis ꝓbationibus fuerit ab herede ꝓbatū contemplatiōe sui seruū

2. Articulus q̄n certū ē ꝙ ppt̄ maritum vel ei⁹ cōtēplatione fuit donatū vxori: tūc efficit mariti

Universidad de Deusto
Biblioteca

heredem esse instituꝝ. ¶ Qd idē tex. in l. hinc queritur. §. pōt. ff. ō pe culio. vbi dicitur q̄ maritus nō tene tur vxori vel heredi eius soluto mri/ monio de pecuio serui dotalis: quan do respectu mariti seruus sibi insti/ tutus vel ei legatuz datū. ¶ Qd idē tex. in l. qui proprio. §. pcuratoz. ff. de procu. vbi dicitur q̄ sicut procura toz ad lites tenetur reddere rōnem litis: sic etiā eozum que er lite conse quutus est. siue principaliter ipsi⁹ rei noie: siue extrinsecus ob rem eandez idest contēplatione ipsius litis. Vo/ lunt igitur predicta iura q̄ ei acqui/ ritur ꝓpter quem vel cuius contem platiōe datum est. ¶ Qd enim mei causa fit meū est. vt l. ꝓtoz ait in pri. ff. de edendo. Ita ergo dicam⁹ in ca su nostro q̄ si cōstat pro certo q̄ ta/ lis donatio fuit facta a consanguine is mariti cōtēplatione mariti ꝛ pro ipso. res donate erunt ipsius mari/ ti. ¶ Et ita tenuerūt dñi de rota i di cta decisione: non tamē allegant pre dicta. Dicūt enī q̄ si cōsanguinei vl amici viri aliquid donātes eius vxo ri intenderent principaliter donare viro ꝛ vident q̄ sibi acquireretur: ly traderent vxori: tale donuz pertinet ad virum ꝛ eius heredes non ad vxo rem. quia qd̄ vir per ministerū vxo ris acquirit: sibi acquirit. etiam cuz ratam habet talem donationē. arg. ff. de nego. gestis. si ego. nisi vir quā/ do cōcedebatur vxori: intenderet si/ bi donare. q̄ tunc licet tempore do nationis inter virū ꝛ vxorem nō va/ leret: tamen morte viri cōfirmareť. vt. ff. isto ti. l. iij. §. fi. ꝛ l. sequēti. iun/ cta. l. cum hic status. §. j. eo. ti. in du/ bio tamen non esť presumēdū virum voluisse vxori donare. vt. l. cū ō inde bito. ff. de proba. ꝛ. ff. de dona. l. filiꝰ familias. scōm predictos dños.

3. Articulus ¶ Si autem sumus in dubio recurrenduz erit ad coniectu ras ꝛ ad genus rerum donatarū: an potius congrueret viro quaz vxori. vel econtra: vt scōz hoc presumatur an voluerunt donatores acquiri vi/ro an vxori. Et ꝓ hoc bene facit qd̄ notat Jo. an. in. c. a collatiōe. de ap/ pella. li. vj. in nouella in fi. super ver bo ad eundem. ¶ Et si ex hijs aliqd presumi non pōt: credendū est dona tores voluisse queri viro: ex quo eius contēplatione donabāt. quia eo ipo q̄ donatio est facta a consanguineis meis vxori: videtur fieri cōtemplati one mei. ar. tex. in. d. l. sed si plures. §. i arrogato. ff. de vulga. ꝛ pupilla. vbi littera dicit. si filius arrogatus a liquid beneficio arrogatoris acqui/ siuit: hoc pertinet ad substitutū ipi⁹ filij. vt puta arrogatoris amicus vel agnatus eidem filio arrogato aliqd reliquit. Et sic est ibi tex. valde sin/ gularis. q̄ donatio facta a cōsangui neis vel amicis meis filio meo vel vxori presumitur fieri cōtemplatio/ ne mea. ꝛ mihi acquiriť. ꝛ hoc tenuit ibi expresse bar. dicens. q̄ si aliquis duxit vxorem ꝛ fiunt enxema vxori a consanguineis viri: illa dona videnť facta ꝓtemplatione viri. q̄ de bonis viri videntur profecta. vt ibi probať dum dicit. arrogatoris amic⁹ vel co gnatus. videtur enī magis facta ma rito q̄ vxori. sed in ēxennijs factis a consanguineis vxoris: videntur fa/ cta cōtēplatione vxoris. vt. vt. l. dona tiones in cōcubinam. §. spēs. ff. ō do na. ¶ Unde inspicitur dātis affectio cuius finali cōtemplatiōe dederit ꝛ soluto matrimonio eius erunt. ꝛ ita quieuit ibi bar. cuius decisionem ap probant ibi. Jo. de imo. ꝛ alex. ꝛ an/ ge. de areti. in. §. fuerat ante. char. 21. co. j. ver. quid erit de donatiōib⁹ factis. insti. de act. ¶ Idem volue/ runt dñi de rota in predicta dcisiōe. pro quibus ego allego tex. non solu/

Q̄ si summe i dubio cui vo lueřt donare

2. Regula. Cōiecturis cessantib⁹ p̄ sumūtur do nata ꝓtēpla tione viri ꝛ acquirūtuř.

tum allegari ad hoc in. l. si quid eaꝫ ver. in quibus de lega. iij. vbi si mari tus legauit vxori que sui causa cōpa rata sunt: in hoc legato veniunt ea q̄ socer nurus noie cōparauit. ergo nō

1. cōtrariuz. erant ipsius vxoris sed potius mari/ ti. ꝛ teneas menti illum tex. ¶ Nec obstat glo. que cōtrariū videtur sen tire in. d. l. vt liberis. in vbo in ipsos sponsos. q̄ ange. ibi reputauit singu larem: quoniā vt ibi alexā. dicit ꝛ re petit in. d. §. in arrogato: illa glo. nō probat illud ad qd̄ per ange. cōmen datur. Nam si iungatur cum textu: solum loquitur de donatione ꝓpter nup. facta a patre sponsi ipi sponse: non aūt de donatione facta a cōsan/ guineis sponsi vel econtra. Et ita lo quitur de donatiōe facta a patre fi lio sponso ob cām. s. vt ꝓstitueret do nationē ꝓpter nup. ipsi sponse. q̄ qui dē donatio bene cōfertur: vt i auc. ex testamento. C. ō coll. ꝛ sic ista gl. non cōtradicit opinioni bar. que ve ra est ꝛ ipsam teneas. per tex. in. d. §. in arrogato. cui non valent doctoreś dare respōsum qd̄ satisfaciat. ¶ Nō enim placet mihi respōsum bal. in. d. l. cum te. C. de dona. ante nup. dum dicit q̄ tex. in. d. §. i arrogato loqui tur quādo largitas emanauit circa personā subiectā: per quā iure pote statis ꝓsueuit arrogatori acquiri. ly mulier quo ad acquirendū ex mera liberalitate non est subiecta viro: er go per eam non acquiritur viro. Et ide ē qd̄ illud quod q̄rit vxor ex ope ris suis artificialib⁹: nō querit mari to sed sibi: licet teneatur marito ō ex timatione rei sue hoc est lane. vt est tex. no. i. l. si mulier. §. si vir vxori. ff. isto ti. ꝛ ibi notat raphael. ful. qd̄ er go dicitur q̄ mulier debet opari vi/ro: ꝛ q̄ opere vxoris pertinēt ad ma ritum verum est in operis obsequia libus vel officialibus. Si ergo muli er esset textrix vel aliam artem habe

Quod q̄rit vxor ex opis artificialib⁹ nō q̄rit viro.

ret: acquireret sibi. Manifestū est tamen vxorem liberā personā esse: ꝛ per liberā personā alteri non acqui ritur nisi sit in ptāte vel tanquā ser/ui potestate possideatur. ita debet i telligi. l. liberti liberteqz. C. de op. liber. ita dicit raphael ful. in. d. §. si vir vxori. ꝛ in. l. j. C. de bonis que li/ be. idem sentit bal. in. l. si vxorem. ij. co. ver. ceterū. C. de condi. inser. di/ cens q̄ si vxor facit aliquā artem vel mercantiam vel esset chirurgica vel obstetrix que ope nō sunt domestice ꝛ famili res: id quod acq̄rit ex istis operis: nō acquireret viro quia nec ad preceptuz viri tenetur negociari. vt etiā scripsi ifra. co. v. hinc est. per que firmať bal. respōsum vel so/ lutio ad dictū. §. in arrogato. ¶ Sz re vera hec solutio non videť vera p l. non aliter. ꝛ l. his vbis. ff. ō adop. vbi non quicquid habet vel acqui/rit filius arrogat⁹: acquirit patri ar rogatori: nec de eis potest libere dis/ponere. ita dicit alex. in. d. l. cum te. i apostillis. ad Bal. super ver. loquiť Et propterea forsan raphael ful. in d. §. si vir vxori in fi. dicit contrariuz seruari de consuetudine eius qd̄ ibi dixerat. ¶ Neqz etiam obstat predi ctis tex. in. l. socīū qui eo. §. fi. ff. pro socio. vbi scōm cōem lecturā probať q̄si donatur socio occasione societa/tis: ex quo tamen donatur persone ꝛ non societati: cedit ipsi soli donata rio ꝛ nō societati: ꝛ mirū quia idē ē in damno. nam si socius ex societate non occasione societatis tantū dam num passus est: sibi imputatur nō so cietati. vt elt tex. no in eadē. l. i prin. ¶ Per quem tex. Bar. in. l. si vero. §. item quid. ff. so. ma. ꝛ in. l. qui pro curatorio. §. procuratoz. ff. de procu rato. tenet simpliciter q̄ q̄cquid do/natur ambasiatorib⁹ occasione am/basiate: cedit ipsis ambasiatoribus. idem tenet abb. in. c. postulastis. su/

2. cōtrarium

De donatis ambasiatoribus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pra de concessio. preben. Unde ad p positū cuz matrimoniū se habeat ad instar societatis. vt i. c. cum societas xxvij. q. ij. z in. c. ij. supra de sponsa. ąnimo maritus z uxor sunt socij diuine z humane dom⁹: vt. l. aduersus. Ł. de crimi. expila. heredi. z. l. j. ff. de ritu nup. cū sim. quāuis aliquid deuenetur uxori a consanguineis viri rōne matrimonij: z sic rōne societatis suum erit nō viri. p. d. l. sociū. ¶ Ad ista faciliter responderi pōt: ter. n. in d. l. socium qui. §. fi. procedit quādo constat q res fuit donata ipsi socio pro eo. sic intelligit eum abb. in. d. c. postulastis. z sic res erat sine dubitatione vt dictum est in precedētibus: nos aūt loquimur in casu dubij. quo casu presumitur donatū contēplatione mariti: ex quo ab eius consanguineis fuit donatum uxori: ad hoc vide infra co. .v. unde si ppt. ¶ Et hoc maxime procedit si in donatiōe facta est mētio vl' cōmemoratio mariti. vt puta si frater me⁹ donās uxori mee ita dixit: dñe maiori de biuero uxori doctoris ioānis lupi de palacios rumios fratris mei: dono tales res: tunc enī presumitur contemplatiōe mea donasse. ar. ter. z qō ibi no. per dyn̄ū z bal. in. l. filio. ff. de cōdi. z demōstra. vbi dicitur q legatū relictum filio sub cōmemoratiōe patrie potestatis: vel legatum relictum seruo sub cōmemoratiōe dñice potestatis: videtur relictum ipsi patri vl' domino z p se recta via capiūr. ¶ Idem facit ter. in. l. cum aliquis. Ł. ō iure deli. vbi dicitur q si aliquis mihi tuit heredez seruū alicuius hoc mō. illū seruū ticij mihi uno heredem: aptissimū est ituitu dñi institutionē eē factam. per quem ter. dicebat dyn⁹ in. d. l. filio. q si instituatur filius alienus vl' sibi legetur tāquā filio: istud dicatur peculium profectitiū z acquiratur pleno iure proprietatis z usufructus. z hoc precipue scōm bar. in d. l. filio. quando fuit facta mentio ō patre z paterna potestate. ¶ Facit ad hoc ter. z quod ibi notatur. in. l. fi. Ł. de usufructu. ¶ Quāuis tamē non fiat mentio: nihilominus presumitur donatum contēplatiōe mariti: ex quo fit donatio a suis cōsanguineis vt probatur in. §. in arrogato. vbi hoc expresse firmat Jo. de imo. contra ange. Nec facio vim vtrū p̄cedat nomen proprīū uxoris z sequatur nomen appellatiuū dicendo dñe maiori de biuero uxori fratris mei: vel precedat appellatiuū z sequatur nomen proprium dicendo uxori fratris mei dñe maiori de biuero dono tales res. quoniā utroqz casu videt facta donatio contemplatione mariti: ex quo de eo habita est mentio z pter eum habita est noticia uxoris. Et ita concludamus ex predictis q donatum uxori mee a cōsanguineis vel amicis meis in dubio videt datū contemplatione mei: z mihi acquiritur non uxori. maxime si in donatiōe facta est mentio ō iure. ¶ Istud tamen limitauit ange. ī. d. §. i arrogato. quando fuit donata res vel materia conuenies marito vt puta arma vel equus vel alia similia. Idem si erat materia vel res indifferens q̄ poterat competere taz marito quā uxori: vt puta pecia veluti vel serici si res est in eodem statu quia non est incisa ad alicuius usum: nam tunc dicebat q p̄sumitur facta donatio cōtemplatione viri z sibi acquirit. Secus dicit si donata cōuenebāt tantū uxori. vt si forte donarētur vestes mulieres vel ornamentū plarū in capite deferēdū. Nā hoc in dubio videt donatum contemplatione uxoris z sibi deberi sicut in simili dicūt doctores in doms datis ambasiatoribus. Nam si talia sunt que conueniūt potius ipsis quam dño mittenti: donū

Soluṫio.

Sīue precedat nomē uxoris vel non.

Ⓜ Si fuit facta cōmemoratio mariti

2. Limitatō Nisi res donate cōuenīant tm̄ uxori determinat tm̄ cōtrariū

Argu.

erit suum. vt traditur in. l. si vero. §. item quicquid. ff. so. ma. z. d. l. qui p̄. pio. ff. de procura. z in. l. cum aliqs. Ł. de iure deli. z i multis alijs locis. z hanc opinionē tenuerūt etiam dñi de rota in ꝑallegata decisiōe. ¶ Sz certe hec restrictio seu limitatio ange. non placet Jo. de imo. nec aler. in d. §. in arrogato. qz licet res donate conuenant tantum mulieri: non seq̄tur per hoc q mens donantis fuerit donare mulieri vt sint sue. cum z ipse vir ornamenta concedat uxori vt ornatius incedat. nō quia velit esse mulieris. vt. l. si vt certo. §. interduz. ff. cōmodati. z qō no. per bar. in. l. j. §. nec castrēse. ff. de colla. bono. z in. d. l. pe. §. seruis. ff. so. ma. z dictū fuit i precedentibus. ¶ Nec etiaz obstat illud qō dicitur de exennijs seu donis datꝫ ambasiatoribꝰ. qz rōnes doctorum in illa questione: non militāt in casu nostro. Consueuerunt enim ābasiatores remunerari vt dicit ter. in. l. diuus. ff. de bonis damna. Unde si munera non essent talia que viderentur dño cōuenire: magis quaz ambasiatoribus: videntur eis donata: z erunt sua. Sed quādo donanť mūera spōse etiam ad ornamēta capitis non propterea erunt sua. quia quāuis donentur a viro: tm̄ ꝓpter virum non propter uxorez exhiberi videntur. vt ornatior incedat vt predixi. que ratio militat etiam in coniunctis viri cuius utilitatem concernere videatur forte quia sibi opus fuisset de talibus ornamentis uxori prouidere. Jta dixit alex. in. d. §. in arrogato. in finalibus verbis. quod mihi satis placet. ¶ Secundo intellige z limita predictā decisionem bar. z seq̄tium in. d. §. in arrogato. nisi forte sit consuetudo q consanguinei viri donēt uxori.

Determinatio cōtraria.

So. ad arg.

2. Limitatō Nisi ꝓsuetudo sit q consanguinei viri donēt uxori.

ff. de admi. tu. vbi dicitur q tutoz pōt mittere parentibus z cognatis pupilli solēna munera que mitti cōsueuerūt. per quem ter. dicebat bal. in. l. ij. Ł. de iure do. q donatio semper presumitur facta scōm cōsuetudinē loci. facit quod i simili volut Jnno. in. c. grandi. de supplen. negli. prela. li. vj. quez refert z sequitur andreas siculus. in. c. j. in prin. supra de dona. vbi dixit q licet tutoz vel curatoz regis non possit donaī bona regni: tñ potest exercere liberalitatē z largiri scōm q ꝓsueuit regia magestas. Jntellige de his que cōiter ꝓsueuit rex largiri: non autem que rarissime largitus est. ar. ter. in. l. fistulas. §. fruimenta. ff. de contrahen. emp. scōz an dream siculuz. in. c. nisi specialis. co.

supra ō offi. lega. Ex quo potest attemptari scōm eum q si regia magestas consueuit aliqua largiri in regno hispanie pro honoze sue corone: idem videtur transmittere in suos vicereges. quod dicit esse notandū. de quo dixi latius supra. post principiū in. §. limitabis tamē predicta. in ver si. z non solum. Sicut ergo consuetudo his casibus facit licitum quod alias est illicitum: sic etiaz poterit facere q donata uxori a consanguineis vel amicis mariti: efficiantur uxoris z remaneāt penes eam vel eꝰ hered̄. Et istud videtur placere paulo de castro. ī. d. §. ī arrogato cum dicit saluandam esse cōsuetudinez loci ¶ Facit ad hoc quod in simili dicit bar. ī. l. si vt certo. §. interdum. ff. como. salice. in. l. sicut in fine. Ł. isto ti. vbi dicunt q si est consuetudo q oīa que mittunť a sponso sponse vel ecōtra: videantur donata: illa sequenda est. vt dixi supra. paulo post principium. in. §. ista rubrica. ver. in primis quidem attendenda z seruanda est consuetudo loci. ¶ Et ītelligе de cōsuetudine q̄ habet q taliter donata

Tutoz regis seu vicerex pōt donare que cōsueuit donare rex.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vroꝛi a cōsanguineis vel amicis mariti: efficiantur ꝓpria vroꝛis ⁊ remaneant apud eam vel eius heredes. q casu res est sine dubio. ¶ Quia consuetudo est optima legum interpres vt. c. cum dilectus. supra de consuetudi. ⁊. l. si de interpretatione. ff. ō legi. Cessante aūt consuetudine in dubio donata vroꝛi a cōsanguineis vel amicis viri: videntur data cōtēplatione viri: ⁊ sibi acquirūtur vt supra dictum est ⁊ ita dixit alex. in. d. §. i arrogato. debere intelligi ōcisionē bal. in. d. l. cum te. ⁊ istam credo fore mētem ipsius. alias aūt non esset limitatio ad doctrinam bar. sed potius destructio. Nam si ex hoc solo ꝙ cōsanguinei viri consueuerunt donare vroꝛi: ipse itellexit ꝙ res donate sint vroꝛis: istud directe obuiat decisiōi bar. qō non est credendū. iō tene qō prius dixi. ¶ Crederez tamē ꝙ si cō sanguineus meus aliqua seruicia recepit ab vroꝛe mea vt puta quia foꝛte constitutus in egritudine ipsa adhibuit magnā diligentiā in curando eum: vel quid simile: ⁊ postea ille donauit sibi aliquam rem: res sic donata efficitur sua. qz quāuis ꝓpter me hauisset notam vroꝛem meam: nō tñ ego fui cā imediata predicte donatiōis: sed seruicia ab ea impēsa. istud videtur fuisse de mente bar. si eius v̄ba recte ponderentur in. d. §. in arrogato. dum facit differentiaz inter causam mediatā ⁊ imediataz. ¶ Et ꝓ hoc ego allego ter. singulareꝫ. in l. si vero non remunerādi. §. idez papinianus. ff. mandati. vbi dicitur ꝙ si patronus liberto aliquid donauit: ⁊ postea libertus aliq̄d simpliciter patrono concessit: videtur aīo donādi concessisse. ⁊ ita est ibi tex. ꝙ quādo aliquid concedit quis ei a quo beneficium recepit: videtur animo donādi concedere. Et inde est ꝙ si maritus ignobilis seu plebeyus duxit i vxorem quandā mulierē nobilem ⁊ cōfessus est se recepisse dotem ꝓp̄ in veritate non recepit: in dubio videtur confiteri animo donādi. quia mulier ꝓpter eius nobilitatem nubendo ignobili: videtur ei munus facere. ideo confessio mariti in dubio videtur facta ānimo donandi. vt volu it bar. post glo. in. l. si voluntate. C. de dotis ꝓmi. ⁊ referunt ⁊ sequunt moderni signāter alex. i. l. si diuortio ff. de verb. ob. in fi. ⁊ sozin⁹. i. l. j. ꝛv. co. ff. so. ma. de quo aliquid dictū est in precedētibus in. §. cessante aūt nobilitate. ⁊ forte dicetur latius infra in. §. limita primo. Et ex his dicebat no. lodo. ꝓsilio. 146. in fine. ꝙ si spōsa de futuro aliqua iocalia vel munera misit sponso: ⁊ postea sponsus alia ornamenta misit sponse: presumitur facta donatio causa remunerationis. qō dictum tene menti. de quo dixi latius supra. Ita ergo videtur dicēdū in casu nostro vt ex quo ꝓsanguine⁹ vel amicus meus seruicia receperat ab vroꝛe mea cui erat obligatus: cōcedendo sibi aliqua bona vel res videtur concessisse animo donandi. si bi vt sue sint: ⁊ causa remunerandi beneficia vel seruicia recepta. qō videtur mihi satis rōnabile ⁊ iuri cōsonum. ar. eorum que no. in. c. cum cōstitucionis. supra ō testa. ¶ Quāuis in cōtrarium faciat tex. in. l. tutoꝛ. §. que a tutoribus. ff. de excusa. tuto. vbi dicitur ꝙ donatum a cōsanguineo: in dubio censetur donatum respectu cōsanguinitatis nō autē respectu remunerationis. quem tex. ad hoc multū cōmendat Bal. in. l. j. C. ō iure do. ⁊ lodo. in singulari. 670. incipit. donatum. barba. consilio. 41. pe. co. in prima parte. ⁊ consilio. 16. ij. co. i secunda parte. Ad idez facit tex. in. l. si seruus cōis. ff. isto ti. sed pōt dici ꝙ illa iura procedant quando fuit facta donatio mihi a consaguineo meo

Limitatō Nisi vroꝛ fecerat āte donatoꝛi aliq̄d seruiciuz.

1. cōtrariuz.

2. cōtrariuz: Sol'. ad pīmum.

quia cum hic sint due presumptiones vna consanguinitatis: alia remunerationis: ⁊ fortioꝛ sit presumptio cōsanguinitatis: merito ipsa vincit aliam. sed in casu nostro quādo consanguineus me⁹ donat vroꝛi mee respectu ipsius vroꝛis cui donatur: non est nisi vna tantū presumptio. s. remunerationis: ⁊ ꝓpterea p̄sumitur remunerare voluisse magis ꝓp̄ viro donasse.

So. ad. scōz

Ad tex. in. d. l. si seru⁹ cōis dic vt supra dictuz est. Cogitabis super hoc: quia non reperio specifice tactū. Et non sunt ista cōtēnenda quia quotidie veniunt in practica, ⁊ mihi iam euenit casus: in quo habui consulere in causa dñi ⁊ soceri mei militis optimi vasco de biuero super quibusdaz rebus: quas reuerēdus ⁊ magnific⁹ dñs dñs gūdisaluus de biuero quondam epūs salmāticensis dignissimus frater soceri mei dedit dñe marine ō miranda eius vroꝛi secunde. Nā prius habuit in vroꝛem dñam mariam ō vlloa: ⁊ ista fuit mater vroꝛis mee. In qua quidem causa. ego diri ⁊ consului prout supra dictum est. ¶ Ex q̄ bus omnibus inferri potest ad decisionē questionis de qua sepius dubitari vidi. Uxoꝛ cōmisit crimen hereses vel apostasie. ⁊ ꝓpterea eius bōa sunt confiscata ipso iure vt in. c. ij. de prescrip. li. vj. ⁊ in. c. cum scōm leges de here. eo. li. cum similibus. dubitaꝝ nunquid res sibi donate a consanguineis mariti veniant in confiscatione ¶ Ex istis etiā iferri potest ad vnū quotidianum. ꝙ si maritus donauit inter viuos soꝛori vel cognate vroꝛis que vroꝛem non contingebat per patriam potestatem: quāuis mero iure valeat ⁊ teneat vt supra dictum est: tamen si concurrunt alique comecture ⁊ presumptiones ꝙ talis donatio fit vroꝛi potius quaz soꝛori vroꝛis: ⁊ ꝙ illa soꝛoꝛ nomen tantuz accommodauerit suum iuxta legem. multū interest. C. si quis alteri vel sibi: non valebit donatio tanquam inter cōiuges facta. vt puta si maritus retinebat soꝛoꝛem vroꝛis i domo sua simul cum vroꝛe tempoꝛe donationis ⁊ faceret vtriq; simul prima vice: ⁊ postea de voluntate vroꝛis totaz trantulit in soꝛoꝛem. ⁊ postea simul cohabitabant: ⁊ forsan simul gaudent datis bonis. ꝓpter ista ⁊ alia similia p̄sumitur ꝙ ab initio fuerint inuicem machinate super hoc: ⁊ ꝙ ita fuerit actum inter eas. ar. l. si cōcubinā. §. res ammotas. ff. rerum ammotarū. ⁊. l. sed iulianus. §. pro inde. ff. ad macedo. ⁊. l. iij. §. si ab ignoto. ff. de manu. vin. ⁊. l. ꝙ si maritus circa fi. ff. q̄ ⁊ a quibus. ⁊. l. cū quis. circa fi. C. ō natu. liber. ¶ Mis igitur coniecturis concurrētibus cum consanguinitate resultat p̄sumptio fraudis manifesta. l. licet imperatoꝛ. de lega. j. l. si tutoꝛ. cuz ibi notatis. C. de periculo. tuto. iuncta. l. si stipulat⁹. ff. ō vsuris. ⁊ hoc vult bar. in. l. fi. ff. de his q̄ bus vt indig. dicens ꝙ in casu illius l. licet sola ratio sanguinis non sufficiat ad faciendum presumi fraudem taciti fideicōmissi vel grauaminis ō restituendo in capaci: Junta tñ cuz aliis cōiecturis sufficit ꝓ. l. pe. de bonis liber. idem tenet in. l. post cōtractum de dona. in versi. quartus casus. per. l. si quis post hac. C. de bonis proscripto. ⁊ hoc maxime quando relinquitur vel donatur propinque persone in capaci⁹. vt. l. si per impressionez. in fi. C. quod metus causa. ⁊ l. j. circa finem. C. de contractibus iudi. facit. l. hac edictali. C. de secun. nup. ver. anni circūscriptione.

Ita in contingentia facti consuluit Pau. de castro. consilio. 64. j. volumine. qō ad litteram repertur in. ij. volumine. 194. ⁊ tene menti qz quotidianum.

Vasco de biuero.

1. Illatio.

2. Illatio. Donatio facta soꝛoꝛi vxoꝛis nō tenet

§. Ampliatō nō valz donatio iter cōinges etiā si iudex illā cōfirmet.

¶ Amplia quinto pre

dicta vt non valeat donatio inter cōinges constante matrimonio: etiaz si iudex illā confirmet seu decernat vt vt valeat per textum ad hoc singularem. in. l. obligationes. ff. de actio. z obliga. vbi lfa dicit obligatiōes vl' actiones q̄ non ꝓprijs viribus consistunt: nec officio iudicis nec pretoris imperio vel legis potestate cōfirmātur. ¶ Cum aūt donationes inter coniuges a principio ex ꝓprijs viribꝰ nō cōsistant q̄ nullius penitus sunt momenti: vt. l. iij. §. sciendū. ff. isto ti. cū alijs de quibus supra. ergo per consequens auctoritas iudicis eas validare non pōt. ¶ Quia ex quo nō valet principale hoc est ipsa donatio inter coniuges: nec etiaz valere debet quod ex eo sequitur imediate: vl' ob eam mediate. vt. l. non dubiū. C. ō legibus. z ita quāuis esset lis inter cōiuges super validitate donationis: z iudex ferat sniam confirmātē z approbātem ipsam donationem: nō propterea valebit. Quia videl hoc factum in fraudem legis z ideo valere non debet. vt. l. heres meus. §. qō in fraudem. ff. de condi. z demonstra: ¶ Absurdum enī esset qō illud qō vna via est prohibitū: alia via concederetur. vt regula. cuz quid vna via de reg. iu. li. vj. cum concordātijs.

1. erº. Idē i pacto z trāsactiōe

¶ Idem dicerem si inter ipos coniuges litigātes fieret pactū vel trāsactio super validitate ipsius donationis: quia ex quo snia iudicis hoc facere non potest: ergo eadez rōne pactum inter coniuges factuz: cum sententiaz pactum equiparentur. vt voluit glo. in. l. si vnus. §. pacta. ff. ō pactis. z multo fortius idez erit in trāsactione: cuz ad esse transactionis requiritur ꝙ fiat super re dubia lite incerta vel vbi de lite nō calūniose mouenda in futurum dubitatur. vt. l. j. ff. de transac. z. l. iij. C. eo. Hoc autē casu quāuis lis penderet: res tamen nō erat nec esse poterat dubia sz certissima ꝙ non valeret dicta donatio nō potuit ergo dicta trāsactio ipam validare cum presumatur maliciose mota causa fraudandi legem. qō eē non debet. vt. l. cum hi. §. si cuz lis. ff. de transac. maxime quia transactio est quedam donatio quando ei libertas inest. ter. est no. in. l. j. §. sed si rem. ff. ne quid in fraudez pu. ¶ Et ex istis infertur ad illud quod alias in facto contigit super donatione facta inter coniuges constante matrimonio: controuersia vel lis mota fuit inter eos. postea cōpromiserūt in arbitros z arbitratores etiam adhibito patre vroris. qui quidem arbitri z arbitratores per suam snīaz cōfirmauerunt dictam donationē vel i aliquo mutauerunt. nam fuit decisū dictā sniam arbitrozum non prestaī robur dicte donatiōi absurdum enīz esset ꝙ legis auctoritas posset per cōpromissum circūueniri. etiaz si pater se obligasset pro filia. quia psona patris nihil oporatur. per ter. singularem in. l. j. §. exceptiones. ff. quaruz rerum actio non detur. presertim qz cum socero eadez est prohibitio que cum vroze. vt supra dictum est. Cuz autem donatio inter coniuges sit viciosa que est radix negocij: totuz qō ab ea procedit erit viciosum. vt. l. tutor. ff. de fideiusso. z. l. qui id qō. ff. ō dona. z. l. maximū vicium. C. de libe. prete. z ita firmat Bal. consilio. 29. in fi. incipit casus vir donauit vroni. in tertia parte. quod tene mēti. z sic alias iudicauimus in audientia.

¶ Nec tamē sunt intelligenda sane quando in snīa iudicis vl' arbitri seu arbitratoris in pacto vel transactione non iterueniret alia causa: ꝓpter quaz confirmaretur seu approbaretur ipsa donatio: sed simpliciter fuit

2. erº. Idē in ꝓpmisso.

Limitatio. Misi in snīa pacto trāsactione vel laudo iteruenit cā ꝓpē ꝙ fuit donatio ꝓfirmata.

donatio confirmata. tunc enim ista confirmatio nihil valet: secus tamē est si is cui facta fuit donatio allegaret aliquam iustam causam z sufficiētez ad hoc vt valeret ipa donatio: vt quia diceret eam factam ob merita z seruicia z in remunerationē vel ob aliam de illis causis quas infra subijciam. Nam si tunc donans nō opponat aliquam exceptionē in contrarium z pnūcietur donationē valere: valebit quidem talis pronunciatio z per consequens donatio sortietur effectum ex tūc. iste est casus valde singularis iuncta glo. in. l. si sponse. §. si vroz vel maritꝰ. ff. isto ti. vnde si donatoz postea velit cōtra venire submouebitur exceptione rei iudicate. vt ibi dicitur. ¶ Sed quāuis sentētia pariat exceptionem rei iudicate i fauorem donatarij: nihilomnꝰ tamē donatoz potest rem sic donatā z traditam petere a donatario per condictionem indebiti. vt est casus recte intuenti. in. d. §. si vroz. quem ad hoc ꝓpositum multum cōmendant Bal. in. l. cum allegas. C. de vsuris. ō quo facit solēne festum lodo. ro. in singulari. 309. incipit. tu scis ꝙ donatio. z Bartolomeus cepola i cautelis. cxj. in fi. incipit. donatio inter virum tc. Non obstat scōm eos ter. in. l. iulianus. z in. l. iuder. ff. de cōdi. inde. qñ illa iura non procedūt in snīa lata ꝓ eo cui alter ex litigatoribꝰ donare ꝓhibetur. ¶ Si tamen posset constare ꝙ illa lis fuit ficta dicta snīa nōvaleret. vt. d. l. cum hi. §. si cuz lis. z ibi no. ff. de transac. ita dicit cepola vbi supra. quez ter. pro singulari allegat etiam andreas siculus. in. c. si clericꝰ laicum. iij. co. supra de fo. compe. dicens. ꝙ si cum res esset liquida z clara z indubitabilis partes dicant i cōpromisso ꝙ cum sit dubium z lis esse possit: ideo compromittunt: non stabitur assertioni partium. vt ibi p eū qui alia simulia adducit: que videas per te. facit quod in simili dicit bar. quem sequitur Bal. z alij. in. l. pero. §. predium. de lega. ij. dum dicit aliquos sumere fraudem ꝙ si res est ꝓhibita alienari: supponunt aliquos q̄ fingunt se creditores z ingrediantur possessionem ex primo z secundo decreto ne incidant in penaz. vt. l. filiꝰ fa. §. olim. de lega. j. sz cōstito ō fraude non iuuabit. Idem facit ter. i c. tenoz. supra de re iudi. vbi infirmitas ficta non excusat. z. c. eos. in. v. fingēto. de tempo. ordi. li. vj. Ex quo dicebat andreas siculus. in. c. fi. vij. co. supra vt lite non conte. ꝙ tunc demum testes sunt recipiendi lite non contest. si timeatur de eorum morte vel futura absentia: dummodo talis timoz non fingatur/sed constare debet. bene facit ter. in. l. fi. C. de naucula. li. xj. vbi puniunt naucleri fraudem cum iudicibus participantes in se detineri faciendo. Ex q̄ dicit bal. ibi ꝙ sz iussus iudicis excusaret nautam a pena: si tamen nauta causaz ꝓstiterit faciendo iudicez iubere sibi: puniendus est. sicut alias dicimus de eo qui ambasiatam procurauit.

Misi lis fuit ficta. De simulatꝫ

Cautela ad alienāda inalienabilia.

¶ Limita primo z in

telligе predicta vt non valeat donatio inter coniuges facta pstante matrimonio quādo ex tali donatiōe donatoz fieret pauperioz z donatarius locupletioz. vt in. c. fi. ifra isto ti. z. l. iij. primo responso. ff. eo. z. iij. parti. ti. xj. l. iiij. aliquo autem istorum deficiente: tenebit donatio. ¶ Si ergo maritus donans non fit pauperioz: valet donatio vt puta si maritus heres institutus repudiet hereditatez donationis causa: vt ita obueniat vroi sibi substitute vl' ab intestato vocate. Idem si repudiat legatum z ita remaneat penes vrozem oneratam ro legato prestando. Idem si mari

1. Limitatō Nō valz donatio iter cōuges: vbi donatoz fieret pauperioz z donatarijꝰ locupletioz.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tus rogatus restituere hereditatem vxori siue detracta quarta vel etiam nihil dicto ō quarta detrahenda: nā tunc maritus restituendo vxori magis videtur functus plenori officio prestite fidei: q̄ de suo donasse. nec ō suo proficisci: qđ de alieno plen⁹ restituit voluntatē defuncti sequut⁹. Nec imerito quia sepe credimus aliud voluisse defunctum t tamen non rogasse. Si tamen maritus per errorem facti obmisisset detractionē q̄rte: habet indebite solute quarte repetitionez. vt. ff. co. l. si sponsus. §. si maritus. t. §. si quis rogatus. t glo. in. c. fi. infra eo. t. iij. parti. ti. xj. l. v.

Lex regni. Ad idem facit tex. no. in. l. si debitorem. ff. de his que in frau. credi. vbi qui poterat ex fideicōmisso trebellianicam retinere t non retinuit: magis dicitur fideliter facere: q̄ in fraudē creditorem alienare. Ex quo infert vnum bene notandū. q̄ si pater gravamen fideicōmissi imposuit filio in sua legitima vt restituat post mortez filio suo primogenito: t ille etiaz suo vt fieri solet: t filius expresse consentiat: valebit tale gravamen: nec dicetur hoc fieri in fraudem filiorum per iura predicta. Imo idez forsā si post mortem patris filius consentiat. arg. l. cum quis decedens. primo respōso de lega. iij. t ibi bar. vbi licet onus fideicommissi adiectuz legato rei aliene non tenet: sicut nec legatuz: tñ ex consensu domini rei legate consentientis oneri adiecto pōstito post mortez testatoris reconualescit onus: t debetur fideicōmissum. quāuis ergo pater imponat on⁹ legitime filio post mortem suam quando legitima non est sua sed filij: si filius consensit sufficiet. t hoc modo dicunt aliqui q̄ legitima filij potest perpetuo vinculari de cōsensu filij: quia potest pro tali consensum sibi t successorib⁹ preiudicare renunciando iuri sibi competenti: non solum mortuo patre q̄n erradicatum est ius legitime efficaciter in eo: sed etiam viuo patre quando tale ius nō habet in legitima q̄ nō est sibi debita sed quasi debita. vt dicit glo. no. in. l. si emancipata. C. ō iuris t fac. igno. Nam potuisset filius repudiare hereditatem: nec per hoc diceretur minuere patrimonium suum sed nole acquirere. vt. l. qui autē in prin. ff. de his q̄ in frau. credi. forsitan potest consentire oneri sibi imposito in legitima: nec possent ex hoc filij eius conqueri q̄ pater renuncieret vel remittat ius vel lucrum: quod sperat futurum. ¶ Non enim est pares eademq; ratio lucra non capere: t q̄sita perdere: vt. d. l. si spōsus. §. si maritus. t. l. fi. C. de codicillis. Facilius enim remittit q̄s multa q̄ donet pauca. vt no. in. c. veniens. j. supra ō testi. t in. c. statutū. §. fi. ver. remissione. ō rescrip. li. vj. Et ppterea facilius permittitur marito repudiatio: seu renunciatio: q̄ donatio: q̄uis renunciando vel repudiando videatur quodammodo donare. vt dicit tex. ī. l. si quis delegauerit. t ibi Bar. ff. ō dona. ¶ Sicut dicimus in simili q̄ licez res ecclesie non possunt alienari nisi interueniat solēnitas de qua. in. c. sine exceptiōe. xij. q. ij. t in. c. si quis p̄biterorum. cum alijs. supra de rebus eccleſie. non alie. nihilominus tamen solus prelatus poterit repudiare legatum factum ecclesie scōm bal. ī. l. pupilloruz. C. de repu. heredi. ita cōsuluit frede. de sens. consilio. 9. incipit. casus talis est. quem refert t seq̄tur abb. in. c. j. supra de in inte. resti. t in. c. j. viij. co. supra de dolo t cōtu. t in. c. tua. in fi. supra de his que fiūt a prela. post do. cardi. ad hoc gl. not. in. §. fi. glo. fi. xvj. q. vj. que vult q̄ p̄latus pōt preiudicare ecclesie in querendis: non in questis. Idem tenet Inno. in. c. fraternitatē. supra de do

Filius ōt ꝑsētire ḡuamini ꝑposito ī sua legitima

Solus ꝑlatus repudiat sine solēnitate

Adde bonū tex. in l. nō putauit. §. siqs sua manu. ff. de bonorum po. ℨ ta. Ad idez. l. filio ꝑterito. ff. de iniusto rupto. et ibi Jo. de ymo. et paul⁹. Ad idē. l. pe. t vltima. t. l. papinianus. §. si cōditionem ff. de iofficio. testa. Ad idez. l. parētib⁹. C. eo. et ibi Sali. glo. in. l. si qs. §. generaliter. eo. ti. bal. ludouicus pau. t alexan. t iaso ī. l. postumo. C. de bo. po. ℨ tabu. ange. ī. l. q̄ se patris. C. vñ liberi. videt casus ī. l. fi. C. de pactis t facit. c. quāuis pactū ō pactis. li. vj. et lex regni. vj. parti. ti. viij. l. vj. Adulto plura adduci possunt ꝑ ptraria parte. q̄ breuitatis causa obmitto: t q̄ lis ē sub iudice in q̄ matimi iuris vtrices ꝑ vtraq; parte scripserūt: ad quoz scripta me remitto neutrā firmās sententiam.

natio. Bal. in. l. bonoruz. C. qui admi. ad bo. po. po. facit glo. not. in. c. potuit. supra de locato. que dicit q̄ prelatus recipiens pensionem ab eo quem poterat priuare propter non solutum canonem: preiudicat ecclesie: vt amplius expellere non possit.

¶ Facit nota. dictum Inno. in. c. q̄ in dubijs. supra de renuncia. vbi dicit q̄ licet beneficiatus non possit renunciare beneficio questo sine superioris consensu: bene tamē iuri querendo. vt in. c. veniens. eodem titu. Idem tenet Calde. consilio. §. titu. de renuncia. Matheus t cardi. in clemen. j. q. vij. de renuncia. ¶ Ad idem quod voluit no. ab. in. c. veniens. supra de prescrip. iiij. colū. ver. pro quorum concordia. vbi voluit q̄ priuilegium cocessum contra alterius priuilegium tollit illud ius: si nondum erat quesitum: sed querenduz. Idem imo fortius dixit Jo. faber. in §. fi. insti. de iure natura. q̄ licet priuilegium concessum non subito cum causa reuocari nō potest. vt nota. in c. j. supra de proba. Juri tamen querendo per priuilegiū preiudicari potest per principem etiam sine causa: quia rescriptum: per quod preiudicatur iuri querendo: tenet: quamuis non probetur ex certa sciencia concessum. quod est no. scōm euz. ¶ Ad idem facit quod notāter voluit Jo. de imo. t dominicus. in. c. quamuis pactum. de pactis. li. vj. penul. colū. vbi dicunt q̄ lex ciuilis vel laici non possunt disponere circa iuramentuz iam prestitum: sed bene circa prestādum. vt. l. que sub conditione. ff. de condi. insti. Quod nota. pro lege regni ordinationis toleti. 117. q̄ dominus ferdinādus t domina elisabeth reges t domini nostri in eternum celebrandi ediderunt. De cuius validitate vide Bal. in. l. pactum. C. de colla. j. co. ancha. in regula ea que fiunt. de regu. iuris lib. vj. colū. xxviij. in fi. abbas in. c. ij. ō arbi. iij. co. ver. in glosa in verbo. tc. t in. c. tua. el primo. de decimis. paulum de castro. consilio. 95. t plures alios de quibus per felin. in. c. ecclesia. de constit. xl. co. ver. t ista verba. Hinc est q̄ laici: q̄ius disponere non possunt circa res acquisitas ecclesie: bene tamen circa querēdas. vt notabiliter voluit bal. in. c. ecclesia sancte Marie. supra de constitu. finali colum. ver. sed nūquid est contra eos. t in. c. clerici. supra de iudicijs. vj. colum. post signorelū. consilio. xxj. incipiente statuto ciuitatis. t Bal. consilio. quod incipit. factum super quo petitur consilium. t reperit inter consilia anchar ram. consilio. xxj. ¶ Ex istis infero ad illud mirabile dictum Jo. ō imo. ī. l. j. iij. colū. ver. t si vis tenere. ff. de condi. insti. vbi dicit q̄ licet episcopus vel alius citra papam non possit alterare relicta ad pium vsum. clemen. quia contingit. in prin. de religio. domi. hoc est verum in voluntate testatoris iam executa: voluntatem autem nondum executam potest episcopus alterare. quia facilius tollitur fiendum: q̄ factum. vt. d. l. fratre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. c: quemadmodum. supra de iureiu. ¶ Ad idem facit qđ voluit salic. in. l. pactum curatoris. C. de pactis. vbi dicit q̄ tutor seu curator potest preiudicare pupillo in querēdis vt ibi per eum. t est tex. ī. l. fi. C. de aqui. po. cum concor. ¶ Ad idez facit quod voluit Bal. in. auc. si qua mulier. C. de sacrosanc. eccle. vbi dicit q̄ licet bona ingressi acquirantur monasterio: vt auc. ingressi. eo. tit. t c. quia ingredientibus. supra de testa. tñ prelatus cum suo quentu possit permittere: q̄ illa bona vadant

Lex regni. De iuramēto interuēturo in obligatione.

vide legez regni

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad coniunctos illius ingressi. z hoc ideo quia agitur de acquirendis.

¶ Ad idē facit qō voluit idem bal. in.l.si matre. C. de suis z lege. here. vbi dicit ꝙ si dictat statutū mediolani: ꝙ mulier nupta extra territoriuz mediolani non succedat in mediolanensi territorio: modo mulier mortuo pfe imiscuit se hereditati paterne: ō inde nupsit cuidam metinēsi: nō perdit hereditatē: qz statutū dz intelligi de acquirēdis: nō de acq̄sitis priusq̄ nuberet: qō no. licet ꝓtrariū tenent imola post ancharra. in. c. vt sup. de rebus eccle. non alie. z ibi andreas sicu. in. co. vbi de alijs. ¶ Unū tñ nō obmitto: ꝙ etiā si valeat repudiatio prelati solu⁹ repudiātis legatū facti ecclesie: cōtra huiusmōi repudiationē cōperit ecclesie bñficiū restitutionis in integrū. qō dar̄ sibi etiā qñ agit̄ de lucro captādo: vbicūqz ecclesia poterat lucrū cōsequi: z ex facilitate vel negligētia plati nō fuit cōsequuta. vt sentit gl. z ibi no. abb. in. c. auditis. supra de resti. in inte. in. v. restituimus. facit tex. in. c. pstitut⁹ eo. ti. z ibi no. abb. in. vj. no. Ad idē est tex. in. l. ait. p̄tor. in fi. ff. de minо. z ī l. nō oīa. eo. ti. qō tene mēti. Nec reperio hoc in specie tactū p aliquem.

p lege regni. De muliere sine consensu mariti nō alienante

¶ Ex p̄dictis in ferē ꝙ mulier donationem sibi abñti factam p̄t repudiare nō seruata solēnitate statuti dicētis ꝙ ī alienatiōib⁹ mulierꝫ ōbeat interuenire ꝓsensus mariti vl̄ ꝓsanguineoꝝ: qz illud statutū loq̄t vbi ē q̄stū ius mulieri: qō nō est b. p. c. si tibi abñti. in. v. vt tuū. de p̄bē. li. vj. ita ī cōtingētia facti ꝓsuluit pau. de cast. p°. xj. incipiēte. in cā pñti. refert z sequit Jason. in. l. bñficiū. vj. co. ff. de pst. princi. qō no. p. l. regni. ¶ Rō p̄dictoꝝ p̄t eē qz iusꝫ adeūdi nō est in bonis nr̄is. vt. l. p̄cia rer. ff. ad. l. falcidiā. q̄ tex. alibi nō repit̄. scōz bal. ī l. ij. in fi. C. de iuris z fac. igno. bñ facit tex. i. l. fi. C. de acq̄. posse. vbi dr̄ ꝙ lz seru⁹ nō possit p̄iudicare dño in bonis q̄sit⁹: bñ tñ in q̄rēdis. ita g̃ i casu de q̄ agit̄ dicēduz erit ꝙ lz marit⁹ nō possit facer̄ donationē vxori pstāte mr̄imonio de bōis q̄sit⁹: poterit tñ de bonis q̄rēdis cū ex bñ nō dicak̄ fieri pauperꝫ. ¶ Et ex his ifero ad vnū qō meo tpe ī regali audiētia de facto euenit. vir pstāte mr̄imonio volebat emer̄ vnā domū: vxor dicebat se nolle hr̄e ptē ipsi⁹ z sup bñ fecit cuz marito pactū. Deide vxor volebat medietatē dom⁹ rq̄ eēt acq̄sita cōstāte mr̄imonio: heres mariti obijciebat pactū iter eos initū. vxor dicebat illud non valere quia constante mr̄imonio erat factum z ex eo resultabat quodammodo donatio inter conuges: que prohibita est inter eos. Sed nos approbauim⁹ pactuz z totam domum heredi mariti adiudicamus. quia licet ex hoc pacto marit⁹ efficeretur locupletior: Uxor tamē nō fuit facta pauperꝫ. z ad hoc ego allegaui predicta. z glo. que hoc videtur sentire in dicto. c. ij. infra eodem ī ver. non est aliud quod obstat. dicit glo. scilicet pactum vel cōsuetudo. z legem stili. 221. incipit. ostrosi si el marido. que dicit ꝙ si maritus est administrator bonorum alicuius vel arrendator vel collector vectigaliuim: bona vxoris erunt obligata sicut bona mariti. nisi vxor a principio fuerit protestata ꝙ non vult lucrum nec damnum quod exinde prouenerit: tunc enim nec suscipiet partem lucri: nec soluet partem damni. Sic ergo in casu nostro videtur dicendum quod vxor nō habebit partem domus. z hoc in terminis nr̄is tenent dñi de rota in dcisionib⁹ antiqorib⁹ ti. ō pactis. decisione ij. que incipit consuetudo est in quo-

Illatio. Renūciatio acq̄sitoꝝ constāte mr̄imonio facta ab vno ꝓiugum valet.

dam loco scōm bernardum q̄ illas ō cisiones collegit. vt ibi latius poteris videre. refert z sequitur nicolaus ō vbaldis in suo tractatu de successiōibus ab intestato. iij. parte in finalibus verbis. ¶ Ad cuius confirmationem facit tex. no. i. l. quia de mutua §. si mādauero. ff. māda. vbi dicitur ꝙ si mandaui procuratori meo vt pecunias meas titio crederet sine vsuris: ille āt sub vsuris credidit suo tñ periculo: non tenebitur mihi reddere lucruz vsurarū. quia ex quo suscepit in se periculum: cōmodum etiam erit suum. ¶ Ad idem facit tex. in. l. quia poterat. ff. ad trebell. vbi si heres de restituendo grauatus nollit adire z fideicōmissarius vellit ꝙ adeat suo periculo: cogitur adire: z tunc fideicommissarius consequitur cōmodum de quo nihil habebit heres. per quem tex. dicit ibi bar. in fi. post dynum, ꝙ si duo socij erant vnius mercancie: vnus vult ire venecias alter contradicit: z ille dicit volo ire meo periculo. z sic vadit illo multo suo periculo z multa lucratur: socius non debet habere partez lucri. z ita dicit fuisse determinatū p illā legez idem tenet ibi ange. pau. z alex. z lodo. z ange in. §. illud. in fi. de societate. z pe. de vbaldis. in tractatu de societate. quinta parte. q. iij. tenet etiam ange. z Jo. de imo. in. l. postulante. §. sed si in huiusmodi. eo. ti. per illum textum. dum loquitur de fenatore suo periculo. Pau. ō castro. in. l. penul. §. mancipia. ff. soluto matrimonio. per illum textuz. tenet ange. in. l. ex duobus. ff. de nego. gestis. est casus singularis pro hoc in. l. si vnus ex socijs. §. si. vn⁹. ff. p socio. ¶ Ita ergo in casu nostro ex quo vxor tempore emptionis dixit se nolle habere partem domus emende: tota dom⁹ pertinebit ad maritum. Ad arit⁹ tamē tenebitur dare vxori vel eius he-

Modifica°

redibus medietatem precij pro quo domus fuit empta vt apparet ex predictis. solum enim fecit sibi preiudicium vxori quo ad ipsam domum nō quo ad preciuz. ar. tex. z quod ibi notant bar. z alij in. l. si fundum per fideicōmissum. ff. de lega. j. vbi dicitur ꝙ legatarius vel fideicōmissari⁹ cōsentiendo heredi alienanti rem legatam pro soluendo debitum hereditarium: non censetur cōsentire animo donandi. ideo licet sibi preiudicet in re vt eam petere non possit: non tamen: preiudicat in precio quo min⁹ possit petere. z non est alibi ille tex. scōm pau. ibi. ¶ Imo fortius posset attentari iudicio meo ex predictis ꝙ valeat pactum factum inter conuiges constante matrimonio: ꝙ ex lucris cōmuniter habitis vxor non habeat partem: cum ex hoc ipsa non efficiatur pauperiorꝫ. z ita necdū a principio āt ꝓtractū mr̄imonū poterit fieri pactū supluciis hiidis pstante matrimonio vt p totū ti. C. de pactis quentis sup dote ꝛc. z no. Jnno. i. c. fi. ifra eo. z sentit. gl. i. d. c. ij. ifra eo. v. aliud. scz etiā cōstāte mr̄imonio vt supra dictū ē. Et ista tene memoriae ꝙ lege huiusmodi fgm. foro legū. li. iij. ti. iij. l. j. q̄ dispōit ꝙ acq̄sita pstāte mr̄imonio iūt eq̄lit diuidēda iter maritū z vxorē ō q̄ etiā no. i. c. ij. ifra isto ti. z aliq̄d dictū est ī supioꝛib⁹. dicēt lati⁹ ifra i. 7. z vlti. lim. tatiōe. ¶ Ex istis etiā iferē ꝙ si volēti mihi legare mādo ꝙ leget vxori mee: valet tale mandatū. qz si iducit ꝓprie donatiōez inter me z vxorē meā. vt ē casus no. in. l. scz si vir. §. qō legatari⁹. ff. isto ti. z dato ꝙ iduceret donatiōez: si tñ ego sū fact⁹ pauperiorꝫ ex ea. z iō valeret p ea q̄ dicta sūt. Et ide ē ꝙ si donar̄ volerē inter vuos rogaueriz vt vxori mee ꝓtinus donet: tz donatio qz suo noīe donat ñ meo. z ita loq̄t. d. §. qō legatur⁹. scōz raphael. fulgo. in. l. hec rō

Ex°.

Lex regni.

2. Exemplū. In mādato de legādo vl̄ donādo conugi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Limitatio. Secꝰ i mandato ō donā do cā mortis

in fine.ff.isto ti. ¶ Secꝰ tamē est si volēti mihi donare causa mortis:mā do quod det vxori mee, nam tunc video ego maritus vxori donare. z iō non valet.vt est casus singularis. in l.iij.§.fi.z.l.idemqꝫ.ff.eo. Et ratio diuersitatis secūduꝫ glo.ibi est.qꝛ in donatiōe causa mortis fit dñs traditione facta vxori vt ibi. sed aliud ī legato quod nō tradit statim:sed post aditam hereditatē:sed nec actio ex testamēto potuit ei per mulierē acq̄ri.[quamuis aliquando detur mihi actio cōtra eum qui instituitur meo mandato.vt.l.quidā cum filiū.ff.de heredi.instī. Sed quāuis ista ratio diuersitatis satis efficax videatur: z ab oībus cōiter approbetur: non tamen placet lodo.vt ipse inquit singulari.709.incipit:heres heredis.imo interrogatꝰ super hoc a quodā barbato doctore:cum esset questio in facto aliā rōnem diuersitatis assignauit.s.qꝛ in donatiōe cā mortis absqꝫ traditiōe queritꝰ dñium.vt. l. ij.ff. de publi.quod secus est est ī legato:qō cedit a tpe mortis.vt.l.a ticio. cuꝫ similibus.ff.ō furtis,reuocabiliter tñ. merito ergo cum in primo casu sit dominiū questiū viro:facto mādato resultat donatio.secus in legato qꝛ sibi non acquirit nisi morte legātis sequta.qō dicit fore notabile. Sed caue qꝛ ter.in.d.l.idēqꝫ. videt loqui quā do donatio cā mortis erat facta marito.z maritꝰ voluit q̄ res donata ñ traderet sibi:sed vxori. Ter.ān in.d. §.qō legaturꝰ. videt disponere quā do aliq̄s nōdū legauit marito :sed legare volebat.z maritꝰ voluit q̄ legaretur vxori. inter que magna est differētia.istud sentit gl.in.d.l.idemqꝫ q̄ sequit ibi salic.dicens q ibi vir iussit tradi quod executionē donationis cōcernit.sed in.d.§.q̄ legaturus rogauit vt legaret qō dispositionē z eiꝰ substātiā cōcernit. z hec ratio diuersitatis videtur sibi tutior: quādo sumus in casu dubio scōm euꝫ. ¶ Ex istis etiam infertur.q̄ si rem alienaꝫ donauerit maritꝰ vxori: quia ipse ex ea donatione non fit pauperior:valet donatio vt mulier possit vsucapere.vt.ff.eo.l.sed z si constante.z glo. in.c.fi.ifra eo. ¶ Secus tñ est si maritus donat rem vxoris alicui ea permittente. Cum ex ista donatione vxor fiat pauperior:maritus autem locupletior ex eo q̄ ex tali donatiōe q̄ritur sibi saltem naturalis obligatio ad antidota: qua tenetur sibi donatarius.vnde talis donatio non valebit.ita dixit no. Bar.ī.l.ij. §.j.ij. co. ff.de dona.quod no. ¶ Et intellige nisi maritus rez vxoris donaret pauperibus vel alijs pijs locis. Naꝫ tūc bene valeret donatio. vt voluit bar. in.l.j.in fi.ff.rerum amota.de quo infra latius dicetur. ¶ Ex predictis infertur ad vnum quotidianuꝫ z satis notabile q̄ si vir erat prodiguꝰ z omnes fructus dotis prodigaliter cōsumebat: donauit fructus dotis vxori auare.que propter auariciam nō cōsumpsit/sed conseruauit:talis donatio valida erit: nec poterit maritus illos repetere. qꝛ licet vxor ex ista donatiōe facta sit locupletior:maritus tamen non est factus pauperior. cuꝫ apud ipsuꝫ fructus essent perituri cōsumptione. istud est quod voluit gl. no.in.l.pro oneribus. C. de iure do. Et clarius firmat ibi bal.ī prima lectura reputans hoc valde notabile.

3. Exemplū. Jn re aliena donata.

4. Exemplū Jn donatiōe fructuū alioquin etiā p̄digaliter consumendoruꝫ

¶ Requiritur etiam q̄ donatarius sit factus locupletior. vt superius dixi. Et debet attendi ℞ tempore litis contestate. vt.l.quod autem.in princi.ff.isto titulo.fit autem locupletior:cum rem sibi donataꝫ cōseruat vel eam in vtilem causam expendit. Secus si non conseruat nec in vtilem causaꝫ expendit. z ita q̄uis

2. Articulus ¶ Si donatarius nō fit locupletior.

in alia materia dicitur quis factꝰ locupletior:qñ non est factus pauperior vt.ff.de solu.l.in pupillo.glo.in. §.fi. in ver.locupletior.instī.quibꝰ alie.liz z no.ī.l.eū qui. C. de vsucapio.p ēp. dicit etiā quis factus locupletior ad quē res peruenit:nisi eā in mala pre consumat. vt volunt glo.no. in.l. vlt ff.de peti:heredi.glo.j.q̄ ibi extollit ange.inferēs ex ea q̄ bonefidei possessor qui fructꝰ cōsumpserit: nō tenetur restituere: nisi quatenꝰ locupletior factus sit.vt traditur.ī.l.fructꝰ. eo.ti.si tamē probauerit se ꝓsumpsisse in malaꝫ partē nō tenebitur qꝛ nō est factus locupletior.qō dicit eē valde notādū.z ꝓpter hoc habebis honorē scōm eum ibi. z in.l.aliud. §. prēdo.in fi.eo.ti.in casu tamē nostro aliter dicitur locupletior. ¶ Unde si

1. Exemplū. vxor acceptā a marito pecuniā ī sportulas pro cognato ordini decurionū erogauit:valet donatio. qꝛ nō videt vxor locupletior:facta:quāuis mutuam pecuniā esset accepturaz pro affine erogatura:nō tamen ex necessitate sed ex volūtate.ita dicit ter. cū gl.

2. Exemplū. in.l.marcellus.ff.isto ti. ¶ Idez si ex tali re donata vxor faceret expensas consanguineo studenti in studio:vel pro eo doctorando :vt pro nuptijs ꝓ ut fieri assolet p ter.in.d.l.marcell. ¶ Idem si ex tali re vel pecunia do

3. Exemplū. nata vxor emeret sibi vnguenta vel ī continuo consumpsit:vel si rez donatam conseruauit. z aliud tantūdem de suo consumpsit.ex tali enim donatione: vxor donataria nō est facta locupletior z ideo valet z non reuocatur. vt.d.l.quod autez. §.si maritus ff.eo. Secus si heres donatarij consumpserit in rem inutilez. Nam tūc heres tenetur restituere. vt.l. quod de boms. §.ex donatiōibus. ff.ad .l. falcidiam. quia satis est q̄ donatarius effectus fuerit locupletior.superior vero casu donatarius non fuit factus locupletior quia inutiliter consūpsit.iō non tenet reficere. ¶ Idez si vxor recepit a marito refutationē cuiusdā depositi olim facti patri suo cuius ipsa non fuit heres: sed recipit eaz nomine fratris sui qui est heres. Nam ex ista refutatione vxor nō efficitur locupletior z ideo valet vt.d. l.si sponsus. §. cōcessa.ff.isto ti.ita ō cidit Bal.consilio.353. incipit queritur vtrum vxor in tertia parte consiliorum. ¶ Idem si maritus donauit vxori aliquam rem vt alteri donet z non maneat penes vxorem. Nam z tunc valet donatio quia vxor non est facta locupletior.vt est casus.in.l. ꝓfecticia. §.antepe.ff.de iure do. quē ter.ad hoc allegat Bar.in.l. si cuꝫ filiꝰ.ff.de dona. Ex quo infert q̄ si pater donat filio:vt filius donet alteri non autem vt retineat apud se: valet talis donatio inter patrem z filium.de quo dicto exclamat lodo.ī. d. l.cum filiul. z in.l.si donatione.ij.co. C.de collā. z baptista.in repetitiōe. l.frater a fratre.ff.de condi.inde. q. xv.in fine. ¶ Idem si maritus donauit vxori seruum manumissionis causa.quia tunc vxor non est facta locupletior.vt.l.maritus. ff. eo. sed tunc demum incipit tenere cum libertas imponitur:antea autez remanet seruus donantis. z ideo si nō manumittatur.seruus remanet. Si vero manumissio erat fienda post certum tēpus:antea facta non tenet. z si erat fienda infra certum tempus:postea facta non valet.resolvitur tamē ista donatio si fiat duobus.quia videtur inesse conditio donatorum vt constante matrimonio manumittatur. Idem si talis erat seruus qui nō poterat manumitti. Nā tūc z donatō vt hec oīa ꝓbāt.i.d.l.qō autē. §.vlt. z pe.z.l.si aūt. Si tamē seruus erat talī conditionis vt nūquam ad libertatē produci posset: donatio de eo fa

4. Exēplū

5. Exēplum Donatio filio facta

6. Exemplū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cra vroꝛi vt manumittat:nō valet. l. si eum ſeruum. in principio. ff. iſto ti. q̄ nō pōt per aliū manumittere qui ipſe non pōt. l. ſi quis eum qui. ff. de condi. ⁊ demonſtra. gl. in. d. l. ſi eum ſeruum. Si tamen ſeruus talis erat qui poterat manumitti ⁊ donet̄ a marito vroꝛi vt manumittat̄ ⁊ vroꝛ manumiſit:tenet quidē manumiſſio. cū ex hac donatiōe vroꝛ non ſit facta locupletioꝛ vt dictū eſt. Sed ſi nō manumiſit:opal tñ ſeruo impoſuit:vt ſibi vel alteri ſeruiat bene pōt ⁊ tenet obligatō:nec videtur mulier ex re viri locupletioꝛ fieri cum eas operas libertus promittat. Si quidem mulier manumiſit:⁊ precium pro manumiſſione recepit: ſi ex peculio ſeruus dederit:nūmi remanent mariti. Si aliq̄ ꝑ ſeruo dederit:fiēt nūmi mulieris. ita decidit tex. in. d. l. ſi eū ſeruum §. ſi pecunia. ⁊ videt̄ mirabile q̄ vroꝛ cui donat̄ a marito ſeruꝰ vt manumittat:etiā ſi nō manumiſerit: pōt ei operas imponere ex q̄b⁹ vroꝛ efficit̄ locupletioꝛ:⁊ mīto fortiꝰ ſi manumittat q̄ hāc manumiſſionē non facit ex neceſſitate: ſz ex volūtate eo q̄ cogi nō poterat mulier:q̄ dña ſi erat cuz donatio iter eā ⁊ maritū ñ tenebat: ſed eo momēto quo manumiſit:cōfirmat̄ donatio:⁊ acq̄rit̄ dñiuz vroꝛi:⁊ ōſimut ipſa locupletioꝛ eē:ſz vir remaneat paupioꝛ nō nō improbat̄ donatio. vt. l. ſi ſpōſus in fi. eo. ti. ⁊ q̄ bñficiū cōfert manumiſſo:dignum eſt vt poſſit operas imponere. ita dicit gl. in d. §. ſi pecunia ⁊ ſalic. ibi. ⁊ in. l. manumiſſiōis. C. ō opis liber. i. iiij. oppoſic itelligēs illū textū. ⁊. l. qui nūmus. eo. ti. ¶ Idē dicas ſi vir donauit vroꝛi cā ſepulture: vt puta ſi donauit ei ſepulcrū ꝓſtituēdū. Nam valet iſta donatio:q̄ ꝑ eā vroꝛ nō eſt facta locupletioꝛ. cū locꝰ ille ad ſepulturā deſtinat⁹ ſit. ⁊ ſic ℞ caſu vroꝛ coꝛpꝰitulerit:locū facit religioſū. ſi aūt nō itulerit:manet locꝰ donātis. ſz ſi donatarijꝰ ille fuerit illat⁹:ſz morte eiꝰ finitū ſit mſimonū:⁊ eo ꝓmortuo videtur reuocata donatio:tñ fauoꝛabilius diceť locū fieri religioſum. vt iſta ḧnt̄ i. l. ſi ſpōſe. §. cōceſſa. ff. iſto ti. ⁊. iiij. ꝓti. ti. ij. l. vj. ¶ Idem ſi maritꝰ donauit vroꝛi vel ecōtra locū ad monaſterū vel eccliaz/ vel hoſpitale cōſtruēdū:vel aliā donationē faceret̄ ꝑ aīa vroꝛis. vt puta ſi maritꝰ donauit vroꝛi reddit⁹ alicuius hereditatis vł fūdi:vel alquas pecunias vel aliā rē ad emēdū cerā vel oleū ad illuminādū i eccliā. vt. d. §. cōceſſa. ℣. pinde. ⁊. d. l. regni. ¶ Et ex hoc inferť ad vnū quotidianū q̄ ſi maritꝰ donauit vroꝛi vł ecōtra aliquā rē:vel aliq̄s reddit⁹ ad cōſtituēdū capellaz in eccliā ad capellaniā faciēdā:ſeu dotandā. vel ānuerſariū fiendū. put quotidie fit. valebit dicta donatio. p. d. §. ꝓceſſa. q̄ in exp̄ſſo tenet ḧoſt. i ſūma ḧuius ti. §. q̄ donationes a principio valent. in pn̄. illi⁹. §. ¶ Et eſt rō q̄ iſtis caſib⁹ ⁊ aliis ſimlib⁹ ſz maritus dona ſ efficiaťꝰ paupioꝛ:vroꝛ tñ donataria nō efficitur locupletioꝛ:q̄uis illa paupioꝛ fieret ſi maritꝰ nō dediſſet. vt. d. §. cōceſſa. ¶ Ex iſtis etiā infertur q̄ vroꝛ bene poteſt facere elemoſinam ꝓ ſe de bonis viri eo permittente:cum ad hoc valeat donatio inter conuges vt ſupra dictuz eſt. Ita tenet bar. in. l. j. in fi. verbis. ff. rerum amo. Idē ſi maritus exp̄ſſe nō ꝓmittat:ſed vroꝛ credat eū ꝓmiſſurū. naz ⁊ tūc poterit facere elemoſinam conformando conſcientiam ad voluntatem mariti. hoc eſt faciendo illā q̄ ꝓeſumit maritum velle ⁊ non aliaz. vt voluit hoſtien. in ſumma. ti. de pen. ⁊ remiſſio. §. quib⁹ mortuus. ver. quid de facientibus elemoſinam. ⁊ ſequuntur Jo. an. ⁊ do. abbas. in. c. ſi quis per neceſſitatem. ifra de furtis Secus dicūt ſi maritꝰ cōtradicerit.

Lex regni 8. Exemplū.

9. Exemplū. Vroꝛ q̄mō p̄t facere elemoſinas.

7. Exēplum.

Nam tunc nō poſſet necdū ō bonis mariti:ſed nec de bonis dotalib⁹:q̄ dñium rerum dotalium pertinet ad maritū conſtante matrimonio. vt. l. doce ancillam. C. de rei ven. de reb⁹ autem alienis non poteſt quis bonā elemoſinā facere. vt dicit tex. in. c. nō eſt putanda. j. q. j. ⁊ in. c. quod ō pari. xxxiij. q. v. Si tamē vroꝛ haberet alia bona vltra dotez:de illis poteſt facere elemoſinā etiā marito cōtradicente q̄ de illis maritꝰ non pōt ſe intromittere contradicēte vroꝛe. vt l. hac. l. C. de pactis conuenti. inter virum ⁊ vroꝛ. ⁊. l. maritus. C. de procurato. ¶ Modie tamē ſcōm iura regni non eſſet hoc ſine ſtrupulo cū lege caueať q̄ vroꝛ nō poſſit facere cōtractū vel aliū actū obliga toriū ſine licencia ⁊ conſenſu mariti. foꝛo legū. li. iij. ti. fi. l. xiij. ⁊ li. j. ti. xj. l. fi. Unde ille leges ſeruāt̄ tā in bonis dotalibus: q̄ in parafrenalib⁹ ⁊ aliis q̄ hz vroꝛ. ¶ Cogitabis ſi dici poſſit q̄ ſi obſtāte ꝓhibitōe dictaꝝ legū: poſſit vroꝛ de bonis ſuis que hz vltra dotē aliq̄d donare eccleſie vł alteri pio loco ignoraāte ⁊ etiā forte cōtradicente marito ꝓpter doctrinā ſingularē q̄ tradidit bal. in. l. generali. C. de ſacroſanc. eccle. ad fi. vbi dicit q̄ ſtante ſtatuto q̄ mulier nō poſſit contra here vel teſtari ſine conſenſu ꝓpinquorū:tñ poterit donare eccliē ⁊ ſic pie cauſe ſine illa ſolēnitate ⁊ ſequiť. do. abb. in repetitione. c. eccleſia de conſtitutionibus. xxxv. co. ⁊ ibi etiam felli. co. lxj. ℣. alia aūt. ancha. in repetitione. c. j. eo. ti. 22. charta. ver. dicit etiā Bal. ¶ Ex quo ſi verum eſt poteſt inferri ad vnum q̄ vidi in practica. pater maritauit filiaz cum qua ꝓmiſit duo centa milia:vroꝛ ſecrete ſine marito dedit genero quinquaginta milia. demum mortua filia relicto filiolo:qui paulo poſt mortuus fuit ⁊ per conſequens ſucceſſit ei pater. petebantur a genero dicta quinquaginta milia tanquā donata ab vroꝛe ſine licencia ⁊ conſenſu viri. oppone/batur ex aduerſo q̄ valuit dicta donatio vel cōceſſio facta ꝓ dote que eſt cā pia. vt eſt tex. in. l. cuz hīs. §. ſi mulier. ff. de condi. indebi. qui tex. alibi nō reperitur. de quo videbim⁹. i fra ſup. tex. i. z. no. in tertio fūdamēto cōcluſiōis. ⁊ ſic tanquā in cām piā dicebať vroꝛē ſine viro poſſe donare ꝓpť doctrinā bal. ō qua ſupra de cuius veritate hic nō eſt tractandū q̄ nō eſt nr̄a farrago. de qua tñ videaſ per eūdē bal. in. l. hereditas. §. j. ff. ō petitiōe hereditatis. ⁊ latiꝰ p lodo. i auc. ſimiliť. xj. co. ℣. xvj. C. ad. l. falc: ⁊ per eūdez. p⁹. 166. j. co. incipit viſo diligenter vbi reꝑhendit bal.

10. Exēplū. Vroꝛ donat marito vt ex eo doteť fi/lia cōis.

¶ Ex predictis etiam inferť q̄ ſi vroꝛ donat aliquā rē marito vt ex ea ꝓſtituat̄ dos filie cōi: talis donatio bene valet. C. aſſus eſt ſingularis ſcōm bar. ibi i. l. ſiue vroꝛ. ff. iſto ti. ad idē ē bon⁹ tex. i. l. ꝓfecticia §. ſi q̄s certā. ff. de iure do. vbi dicit q̄ ſi vroꝛ aliq̄d ōdit marito ſub ea cōditōe vt ꝑ filia genero in dotē daret: valebit q̄dē hec cōceſſio. q̄ nō videtur marito donaſſe quia nō dedit ad hoc vt ipſe habeat:ſed vt genero ꝓ filia expendat. quod ſi non expenderit remanet vroꝛis ⁊ poteſt illud condicere. Ad idez eſt bonus textus in l. cum vroꝛ virum. eodem ti. vbi litera dicit. cum vroꝛ viruz ſuum:quā pecuniam ſibi deberet :in dotem filie communis dare iuſſerit ⁊ id feciſſe dicatur. puto animaduertendum eſſe vtrum eam dotem ſuo an vroꝛis nomine dederit. ſi ſuo nihilominus debere pecuniam vroꝛi. ſi vroꝛis nomine dederit:ipſum ab vroꝛe liberatum eſſe. Ad idem eſt caſus ſingularis. in. l. lucaꝰ. ff. q̄b⁹ mo. pig. vel ypothe. ſoluiť. vbi dicť q̄ ſi maritꝰ erat/ ōbitoꝛ vroꝛi in certa quantitate ſub

Sine licēcia viri vroꝛ nō ꝑt ſe obligaꝛ

Lex regni.

Vroꝛ ſine licēcia viri pōt dotare filiā: q̄ dos eſt cā pia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ypotheca aliquoꝝ prediorum: eadez predia cum vxore sua filie sue in do/tem dedit: per hoc videtur vxor consensisse marito donanti iuri ypothece renunciare. Et quamuis tex. i. d. §. si quis certam. dicat hanc non esse donationē: intellige stricte et proprie. large tamen negari non potest quin vxor in effectu videatur marito do/nasse: cum maritus teneretur filiam dotare. vt. l. fi. C. de iure doti. et nisi vxor illud donassz: maritꝰ necesse haberet aliud tantūdem pro dote filie genero ꝓmittere. Et ita ex ista donatione veritate inspecta vxor efficitur pauperior et maritus locupletior: vnde non videbatur ōbere valere hāc donationē per tex. ad hoc singularē in. l. marcellus. iuncta glo. ff. isto tit. vbi si vxor accepta pecunia sibi donata a viro eam erogauit in sportulas pro cognato ordini decurionū: valet ista donatio: quia vxor non est facta locupletior. qz ex necessitate nō erat erogatura illam pecuniaz pro cognato. ergo si ex necessitate illam erogare debuisset: videretur facta locupletior: et per consequens donatio nō valet. Unde sic videretur dicendum in casu nro: nisi aliter esset cautuz iure.

Ar. ꝓtrariū

So. ad arg. contra. ℟ cō/tingit fauore dotis.

¶ Nec video aliud qđ hoc casu dicere possimꝰ: nisi qđ illud contingit fauore dotis et matrimonij contrahēdi: sicut videmus in simili ꝙ licet alias inter patrem et filiam familias non valeat donatio ī profectitijs. vt. l. ij. C. de inoffi. dona. tamen si pater aliqđ dat vel promittit pro dote filiefamilias valet. vt. l. pomponiꝰ filadelfus ff. fami. herc. et habetur per gl. in. d l. ij. que idem dicit in donatione propter nup. que fieret per patrē pro filiofamilias accipiente vxorem et no. in. l. ij. §. j. ff. so. ma. ℟ quo aliquid tactuz est in precedentibꝰ. Idē dicimꝰ de muliere que pro alio intercedere non potest quominus iuuetur velleiano vt. l. ātique. C. ad velleia. et ēsi per totum. fauore tamen dotis bene potest pro alio intercedere: vt ꝙ deť alicui mulieri dos vt dicit tex. in. l. fi. C. ad velleia. et. v. parti. ti. xij. l. iij. sicut ergo hoc casu et aliis infinitis ℟ q̄ bus per omnes in. l. j. ff. so. ma. fauore dotis et mīmonij multa ꝓmittuntur: que alias sunt prohibita: pari ratione idem dicemus in casu de quo agitur vt valeat donatio facta iter cōiuges vt dotetur et maritetur cōis filia.

Lex regni.

¶ Hoc tamen intelligo quando res ab vxore donata marito pro filia dotanda non esset dotalis. Nam illa etiam de cōi consensu viri et vxoris non potest dari filie in dotez. et si detur potest vendicari a viro cōstāte matrimonio et ab vxore eo soluto: nisi interuenerit iuramētū. Istud est mirabile dictū speculatoris. ti. de empti. et vē. §. tercio loco. iiij. co. v. quid ergo si vir. quod tenemenți. cuz quo trāsit campeciꝰ in suo tractatu dot' iij. pte. q. xxv. ℟ q̄ memini ifra co. v. si tamen non sunt bona. vide que ibi dicam. et intellige quando pī erat locuples et dives ita ꝙ poterat filiaz dotare: tunc enim dotandi onus ad ipsum expectat non ad matrez. adeo ꝙ si pater et mater sibi promittūt dotem pro filia obligando se ipsi marito: tunc mater videtur magis intercedendi animo pro marito ꝓmittere quam de suo aliquid donare. Secus si vir non esset potens ex se ipso dare dotem promissam/et mater erat dives. Illaz tunc mater dives videtur se obligare de suo: et datum seu solutum non repetet per id quod habeť in. d. l. fi. C. de dotis promi. vbi dicitur ꝙ si pater est inops et mater dives: illa tenetur filiam dotare. vt etiaz voluerunt Bar. et bal. in auc. res que. C. cōia de lega. et ibi Jason. iiij. co. ista est noua et singularis decisio. bal. nouelli in suo tractatu de dote.

Limitatio. Nisi qñ res ab vxore donata ꝓ filia dotāda esset dotalis: et pī nō est inops.

charta. 19. iij. co. alias in. vj. parte in z. priuilegio. in. iij. co. v. vidi etiaz de facto. et dicit se ita consuluisse. Si ergo ī casu: in quo speculator loquitur: maritus erat inops: vxor vero locuples: et per consequens teneatur filiam dotare: si ipsa vna cuz marito vl' maritus ea consentiente doret filiaz de suis bonis dotalibus: bene crederem hoc casu valere dictam constitutionem dotis: ita ꝙ non sit locus repetitioni. ¶ Et ex predictis decidi pt questio de q̄ alias fui consultus. vxor constante matrimonio cū ex illo matrimonio filios non haberent donauit marito certas res: vt eas donaret filio spurio vl' naturali mariti ad matrimoniū contrahendū /deinde premortuo marito: vxor repetebat res illas a filio tanquā proprias. obijciebatur sibi de donatione facta marito imo potius filio naturali per tex. in. d. l. profecticia. §. si certam rez. ff. de iure do. ex parte mulieris dicebať dictam donationem nullo modo valere per predicta. et ita fuit decisū. qz quodāmodo effectus est locupletior maritus: qui alias tenebatur filium alere et dotare/vt no. in. c. cum haberet. supra ō eo qui duxit in mīmonium quam pollut per adulteriū. et dicetur latius super tex. istud aūt euitauit propter donationē vxoris. ergo ꝛc. ¶ Et scōm predicta intelligo et limito. l. regni. fozo legum. li. iij. ti. vj. l. xiij. que icipit. toda cosa. que dicit ꝙ q̄cūq̄ pater vel mater ōderit alicui filiozum suozuz vt matrimoniū contrahat seu tempore cōtracti mīmonij: si pater vel mater qui sibi dedit: moriatur: tenetur filius illud ad collationem adducere. Idez vult. l. iij. ti. iiij. v. parti. z. l. iij. ti. xv. vj. pti. que fuerūt sumpte ex lege et si pater. l. pactum. in fi. z. l. filie. z. l. vt liberis C. de colla. Subdit tamen. d. l. fozi. et in hoc reputo eam singularez. ꝙ si maritus et vxor simul promiserunt et tradiderunt dotem vel donationem propter nup. pro filia vel filio/et alter eoruz moriatur: vt puta mater si vult succedere matri: debet adducere ad collationem cum aliis fratribus medietatem eozum q̄ fuerunt sibi data in dotem vel donatꝫ. propter nupt. Et sic vult notabiliť illa lex ꝙ non solum potest mater dotare filiā suam quando hoc exprimit et sola dotem concedit. vt. l. si dotare volens. C. ad velleia. et facit tex. in. l. si mater vestra. C. de dona. ante nup. sed etiam potest et videtur dotare quando simul cum patre ꝓmittit et tradit dotem. qō videtur mihi satis notandū et contra decisionez bal. nouelli de q̄ supra. Sed intellgo illā. l. sane quando vxor haberet bona parafrenalia vel alia bona extra dotem: vel habe/rent bona super lucrata ꝓstante matrimonio: Nam de illis ego intelligerem dotem esse concessam: maritme quia de illis potest maritus constante matrimonio ad libitum disponere: dummodo fraus et dolus absit. vt dictat lex regni. ꝙ rex henricꝰ q̄rtꝰ in nieua promulgauit āno. 1473. et cum illa bona sint cōia viri et vxoris vt fozo legum. li. iij. ti. ij. l. j. de illis intelligerem factam donationem propter nuptias vl' dotis constitutionē. Si autē non sunt bona super lucrata: crederem factam medietatem ex bonis mariti et aliam medietatez ex bonis vxoris non dotalibus si habz: alias autem de dotalibus nihil dicerem esse donatum propter dictū specu. de quo supra. quia etiam propter dotem filie constituendam non reperimus ꝙ bona matris dotalia possint alienari. nisi iteruenerint solēnitaz alias requisita ¶ Et ex istis inferri potest ad decisionem questionis de qua alias fui consultus. maritꝰ et vxor simul promiserunt dotez filie et ge

alter corp moꝝ

Lex regni

Quō.

Questio.

Pro. l. fgni. Qñ matī cū pfē ꝓmisit dotē tenetur ipa ad mediatē dot' de alijs bonis si dotalibus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ro ꝛ non tradiderunt. contracto ī
ter eos matrimonio: obijt pater. ge/
ner petebat medietatē dotis a socru.
volebat insup' succedere in bonis so/
ceri vna cum alijs heredibus. ex pte
socrus objiciebatur ꝙ illa non tene/
batur filiam dotare: sed pater. vnde
quāuis simul cuz patre promitteret
videbatur hoc fecisse animo interce
dendi non animo donandi. ℒ Consu/
lui secundum distinctionē premissaz
¶ Ista menti cōmenda tanquaz ab
alio non tacta. ℒ Et cogita super illis
quia effectus est magnus. ¶ Maz si so
crus teneꝛur ad medietatez dotis ꝓ
misse: quāuis ea mortua gener ꝛ fi/
lia volentes ei succedere teneantur
illam medietatē ad collationē addu
cere: Fructus tamē medij tempo
ris habebunt precipuos tāquā fru/
ctus dotis deseruiētes oneribus ma
trimonij. vt. l. pro oneribus. ℒ. de iu
re do. ꝛ. c. salubriter. infra. de vsuris.
vnde non tenebuntur eos adducere
ad collationē. vt. l. fundus qui dotis
nomine. ff. familieherc. ꝛ. l. cuz opoꝛ
teat. §. cum aūt. ℒ. de bonis que li/
be. ¶ Poterunt etiam si voluerint
illa dote contenti abstinere ab here
ditate materna. vt. l. fuit questionis
ff. de colla. bono. ¶ Itē si mat melio
rauerit aliquez ex filijs in tertia pte
bonoꝝ: non deducetur tertia de ista
dote cum non videatur esse in bonis
matris. vt. d. l. fuit cōnis. ℳ Debet er
go intelligi de bonis que in pfiti pos
sidet. vt. l. sita. ff. de auro ꝛ argen. le/
gato. cum alijs pluribus de quib⁹ ali
as deo dante dicetur. quia non est ō
sentj speculatiōis. ꝛ vide infra latius
co.

Meliozatio de bonis pre sentibus.

2. Limitatō Donatio re mūeratoria iter pnuges p mittit.

¶ Limita secūdo pre

dicta vt non valeat donatio facta in
ter conuiuges constante matrimonio
quando donatio est oino pura: vt ē
illa que nulla ratione cogente fit: sed
sola liberalitas est causa donationis
vt dicit tex. in. l. j. ff. de dona. ꝛ no. in
l. donari. ff. de reg. ꝛ ī. c. j. supra ō do
na. ꝛ in. l. nec ignorans. ℒ. eo. Se/
cus tamen est in donatione facta ob
causam vt est donatio remunerato/
ria: que inter conuiuges permittit. vt ē
tex. in. l. quod autem. §. si vir. ff. isto
ti. vbi dicitur ꝙ si maritus donat vx
ori vnam rem ꝛ vxor vnam aliaz ma
rito: fit hinc inde compensatio. facit
in simil gl. cōiter approbata. in auc.
vnde si parens. ℒ. ō inoffi. te. ꝛ in. l.
si donatione. ℒ. de coll. que dicit ꝙ
licz donatio ꝑ facit pater filiofa. nō
valeat. vt. l. donatiōes. ℒ. isto ti. gl.
in. c. fi. infra eo. tamē donatio remu
neratoria propter merita vel seru/
cia: bene vale'. no. etiam per bar. ꝛ a
lios. ī. l. si forte. ff. de castrēsi speculio
ꝛ in. l. frater a fratre. ff. de condi. in/
de. ꝛ in. l. j. §. nec castrense. ff. de coll.
bono. per abb. in. c. fi. in fi. infra eo.
est tex. optimus. in. l. viuus. ff. siqd ī
frau. pa. vbi libertus potest donare
amicis bene merentibus. tangit glo.
sed non bene explicat. in. l. si volūta/
te. ℒ. de dotis pmu. ſz docto. ibi sim
pliciter tenent conclusionē predictā
ꝛ ange. in. l. ij. §. creditum. ff. si certū
peta. abb. ana. ꝛ maria. in. c. cuz in ec
clesie. infra ō simo. doctoꝛes. ī. l. si di
uortio. ff. de verb. ob. ¶ Ididem fa
cit in simili bonus tex. in. c. per tuas.
supra de dona. ꝛ in. c. quicunqz. 7. c.
ecclesiasticis. xij. q. ij. que iura volūt
ꝙ licet regulariter bona ecclesie nō
possint donari. vt per totum tituluz.
supra de rebus ecclesie non alie. tñ
propter remunerationē donari pos
sunt: quia bona alias prohibita alie
nari vl donari: alienantur seu donā
tur ꝓpter remunerationē. vt est tex.
no. in. l. diuus. ff. ō bonis damna. est
bonus tex. ꝛ ibi no. in. c. relatuz. 2. su
pra de testa. ꝛ in. c. cuz in officijs. eo.
ti. ꝛ in. c. cum creatura. supra de cele

Inalienabi/lia alienātur ꝓpter remu nerationez.

bra. missa. ¶ Et hinc est ꝙ si episco/
pus aliquid dedit ecclesie: ꝛ postea a
liud tātūdem alienat ab ecclesia: va
let alienatio: quia hoc videtur fecis/
se ex voluntate ecclesie. ar. l. dotē. ff.
so. ma. ita dicit glo. no. in. c. si quis q̄
libet. xij. q. ij. ¶ Hinc est etiam ꝙ so/
lus prelatus pōt facere donationem
remuneratoriā pro seruicio facto ec
clesie. vt volunt Jo. an. quem alij se/
quūtur. in. c. fraternitatē. supra ō do
na. ¶ Quod intelligo etiam si prelat⁹
vel quuis alius faciens donationez
remuneratoriā metu esset inductus
ad illam faciendā: qz nihilomin⁹ va
let nec potest reuocari pretextu me/
tus. vt est casus valde singularis ī. l.
metum. §. sed licet. ff. qō metus cau/
sa. quātumo non reuocatur ꝓpter igra
titudinem ipsius donatarij postea se/
quutā. vt est tex. singularis. ꝛ ibi an
ge. in. l. si pater. §. j. ff. de dona. idem
glo. ꝙ approbat bal. in. l. fi. ℒ. de re
uocan. dona. no. abb. in. c. fi. supra ō
dona. lodo. singulari. 532. incipit do/
natio reuocatur. dicens hoc esse mē
ti firmū tenendū. de quo etiā per bal.
in. l. qui se patris. viij. co. ℒ. vnde li
be. ꝛ per alex. consilio. 213. ꝛ. 216. i se
cundo volumine. 7. 9. pe. ij. co. in. iij.
volumine. Jasō ī. l. ex hoc iuſ. xj. co.
ff. de iusti. ꝛ iure. vbi ponit multa de
hac donatione remuneratoria: que
videas per te. ¶ Ex istis infertur ꝙ
si princeps concedit alicui priuilegiū
gratuitum: per quod est ius sibi que
situm: pōt illud etiaz sine causa reuo
care vel modificare vt. l. qui fundos
ℒ. de omn agro ōserto. li. xj. ꝛ tenet
bal. in. l. nupte. ff. de senato. ꝛ ī. l. qui
se patria. ℒ. vnde liberi. viij. co. v. ꝛ
scias. cōtrarium tamen sentit cōsilio
277. in prin. incipit. pridie. in tertia
parte consiliozuz. Sed si non est me
re priuilegium: vel donatio sed con/
uentio: tunc non pōt reuocare. nisi s
cundū ipsius rei naturā. vt. l. fundi.
ℒ. de fundis patri. li. x. vnde si prin
ceps recipit precium pro priuilegio
significat venditionem. quāuis vte/
retur verbo indulgemus vel simili v
bo. itaqz esset irreuocabilis contra/
ctus ꝛ non priuilegium. ar. l. fi. ℒ. ō
predijs curi. li. x. si ergo princeps p/
tertu cōcessionis aliquid sit lucratus
a suscipiēte puta aliquam dationem
seu factum quod habeat perpetuam
cōmensuratiōem cum re cōcessa: tūc
non pot reuocare: qz cōmitteret do/
lum vt. ff. de dolo. l. si cuz mihi. ita te
net nicola. de mata. ī. l. vna. ℒ. de in/
sti. codi. opo. quē refert ꝛ sequit bal.
in. d. l. qui se patris. de quo exclamat
lodo. ro. singulari. 459. incipit. an in
dex mediolani. Jason. ī. l. j. v. co. ī fi.
ℒ. de iure emphi. alex. consilio. 216.
ij. co. ij. volumine ad hoc allego ter.
no. in. l. pe. ff. de dona. vbi est casus.
ꝙ illa donatio que de sui natura pōt
reuocari, ꝓpter causas ingratitudinis:
si fiat ꝓpter merita ꝛ seruicia nullo
modo potest reuocari. ¶ Ex istis ali
as incontingentia facti dicebant qui
dam aduocati ꝙ cum rex henric⁹ fe
cit donationes ꝛ concessiones ꝑplu/
rimas magnatibus huius regni ꝓpt
eorum merita ꝛ seruicia: non potuit
ex postfacto illas modificare: adden
do conditionē ꝙ intelligant pro filio
maiōr eius cui donatur: eoqz sine fi
lijs decedēte redeāt res donate ad
ipsum regnum. ¶ Donatio enim re
muneratoria nō iudicatur per regu/
las aliarū donationuz vt apparet ex
predictis. ꝛ facit tex. in. l. acquili⁹ re/
gulus. ff. de dona. vbi donatio remu
neratio valet sine insinuatione: licet
excedat quingentos solidos. ꝛ ibi la
tius per glo. ꝛ bar. ꝛ alios. ¶ Ididē
facit qō volunt ange. in. l. sed hoc ita
ff. de re iudi. vbi dicit exceptio ne ds
conueniatur vltra ꝙ facere pōt: non
habet locum in donatione remune/
ratoria. quāuis in alijs sit sec⁹ vt ibi

Remunera ratoria non iudicaī p re/ gulas cōes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

no ē ppie dom̄.

larius per eum. Ratio predictorum potest eē quia donatio remuneratoria nō est propie donatio: sed potius est quedam permutatio. vt est tex. in l. z si lege. §. consuluit. ff. ō peti. hēf. tenent bar. z bal. in prohe. ffoz. abb. in. c. cum in ecclesie corpore. infra de simo. quia dare ei cui aliquid debēt non est donare: sed debitum soluere vt. l. pe. ff. de ritu nuptiaz. necessitas enim non habet meritum sed voluntas vt. l. si seruo fideicommissaria. de heredi. instī. z. l. vnum ex familia. §. j. de lega. ij. traditur per bal. in l. ex placito. ij. co. C. de rerū pmuta. vbi dicit q̄ confirmatio ꝺbita nō est donatio. Si ergo non est propie donatio sed permutatio: non est inter conuiuges prohibita. z propterea valet. maxime quia tantuz abest a donatore quātum sibi adest. z ita nec donator fit pauperioz nec donatarius locupletioz. ¶ Ex hoc infertur q̄ licet mulier consentiens obligatoꝝ viri: vel se aut rem suam obligans: ipso iure sibi nō preiudicat: nisi quatenus p̄bet in rem eius versuz. vt in auc. si q̄ mulier. C. ad velleia. si tamē quādo mulier cōsentit: vir dat sibi rem aliā equivalentem in cambiuz: z istud cābium est vtile mulieri: valet eius consensus. vt. l. fi. ff. ō iure do. z auc. siue a me. ibi nisi alias res ꝛc. C. ad velleia. z ibi habetur per cynuz. ita tenet Bal. ī. d. auc. si qua mulier. pe. colū. subdit tamen q̄ consiliū est q̄ prius fiat permutatio z demū adhibeatur consensus. ¶ Ex hoc etiam infertur si mulier a principio dedit dotē: z etiam fuit pacta q̄ se ipaz aleret suis sūptibus. quod quidem pactum valet vt. l. si quis pro vxore. in fi. ff. isto ti. z l. pure. ff. de dolī exceptione. si tamē vir postea constāte matrimonio donauit fructꝰ dotis mulieri vt ipa subiret onera matrimonij: valet illa donatio licet vir ipse non teneret illos

mulier non p̄t̄ bē donū

concedere propter preambulum pactum. quia ista donatio non est oīno pura: sed ob causā vt ipa subiret onera matrimonij. ō hoc est casus recte intuenti. in. d. l. si quis pro vxore. i fi. ¶ Id cuius cōfirmationē facit tex. in. l. si pater puelle. C. ō inoffi. testa. vbi propter reciprocū fideicōmissuz inter filios factum: non censent filij grauati vt eis querela competat: qz habent equalem spem z dubius est euentus. z procedit etiam si alter eorum sit minoz: quo casu non pōt in integrum restitui vt est tex. in. l. fideicōmisso. C. de transactio. quem pro vnico cōmendat bal. ad hoc in. l. cuz archimedorā. in prin. C. vt in posse. lega. z facit scōm cum quod no. in. l. cum donationes. e o. ti. est optimus tex. ī. d. l. si pater puelle. per quē tex. dicebant ibi cynus. Bal. salic. paul. alex. z alij modernioꝛes q̄ valet donatio reciproca facta inter coniuges constante matrimonio: hoc modo si contingat alterum premori supstes habeat bona. quia hic non est mera liberalitas. quod dictuz reputat singulare. lodo: ro. in singulari. .incipit. no. q̄ prohibiti iter se donare. vbi dicit se mirari de bal. in. d. l. si pr̄ qui nititur auctoritate cuiꝰ: cuz de ß sit tex. expressus in loco ordinario. s. ī l. quod autem. §. si vir z vxoꝛ. ff. isto ti. supra allegata. Dicit tamē Jason in. d. l. si pater q̄ bal. neglexit allegare illuz tex. quia nihil facit ad propositū. ibi. n. donatio mutua ex vtraq̄ parte re ipsa habet effectum. z consequenter neuter fit pauperioꝛ. vt ibi dicit tex. z nō valet ex vtraq̄ parte. sed in casu nostro quāuis ista donatio sit reciproca: tamen re non habebit effectum nisi in vno: z si incertum sit in quo. z sic multuz differt iste casus a precedenti. z ideo repone memorie hoc dictum doctoruz. pro quo in specie nescio tex. qui hoc dicat. C On

reciprocitas

1. Exº. Valet inter coniuges donatio reciproca ꝛc.

Reciproca fi cōstringit regulis cōibus 1. Sil'e.

firmari tamē potest per aliqua similia scōm Jason. vbi supra. ¶ Primo quia licet alias donatio que excedit summā quingentoꝛ aureoꝛ sine insinuatione non valeat. vt. l. sancimus. C. de dona. bar. z alij in. l. modestinus. ff. eo. Bal. z alij. in. l. illud. C. ō sacrosanc. eccle. tamen donatio mutua vel vicessitudinaria non eget insinuatione. iuxta no. in. d. l. acquilī. z tenet ang. consilio. 179. incipiente. visis predictis instrumentis. pe. co. vbi solum mouetur quia non est propie donatio. idem consuluit frācisc⁹ decurte. consilio. 57. incipienti. circa hoc. hoc idem voluit oldra. consilio. 139. quod icipit ad habēdū. Jo. an. in additiōibus ad specu. ti. de instru. edi. §. pozro. pe. co. vbi dicunt ō duobus fratribus hñtibus bona paterna in cōione: z quilibet eoꝝ donauit alteri partem suam: quam superuiuens haberet: opponebatur q̄ ista erat donatio: q̄ sine insinuatiōe nō valet. Dicunt ipsi contrariū. imo q̄ valeat. z ita fuit decisuz. qz non est mera donatio sed vicissitudinaria z hāc decisionem sequūtur albericus z sali. in. l. fi. C. de pactis. imo. z lodo. ro. in. d. l. acquilius regulus. alex. in. l. ix inter primatos. fina. co. C. de pactis

2. Sil'e.

¶ Secundo facit. naz qui conuenit ne teneatur ō euictione: tamē re euicta tenetur ad restitutionez precij. l. emptoꝛem. §. fi. ff. ō actio. emp. tamē vbi est mutua traditio z ita couēnit est: re euicta non tenetur aliquis etiā ad precium. glo. est singularis. in. l. si familie. in gl. ij. magna. circa mediū C. familieherc. ¶ Tertio facit qz ix de iure ciuili ex iuramento promissorio non subsistēte alia causa nō oriatur efficax obligatio vel actio. l. vt iuris iurādi. in prin. z ibi bar. ff. ō operis liber. bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. tamen quando partes inuicem iurarent oriretur de iure ciuili

3. Sil'e.

actio prescriptis verbis, ppter vicissitudinez. ita sub dubio forte tz Bal. in. c. j. §. item sacramenta. fi. co. ī prī. de pace iura. fir. li. feudoꝝ. ¶ Quarto facit qō no. tenet ang. consilio. 260. quod incipit punctus est in anno dñi ꝛc. in pe. colū. vbi dicit q̄ licet promissio vnius principis facta alteri de nō receptando bannitos vel eius rebelles itelligat. ō his qui in presenti bāniti sunt. l. si ita. ff. de auro z argē. lega. tamen mutua promissio facta inter duos principes vel duas ciuitates: refertur etiam ad futuros rōne vicissitudinis. z ita dicit fuisse de mēte bar. in. d. l. si ita.

4. Sil'e.

¶ Quinto facit illud quod no. volunt bal'. in. c. sigmficauit. de rescriptis. in prin. vbi dicit q̄ si quis a principe emerit comitatum: ita transmitteret ad heredē feminei generis: sicut quamlibet hereditariam rem: quia ista non est mera donatio sed venditio: ex quo interuenit precium: z propterea non iudicatur de eo sicut de feudo quod non transit ad feminam. vt ibi per eum. quez refert andreas de yserna. in. c. j. §. z quia. qui feu. dare po. li. feudorum. z ibi latius prepositus alexandrinus. xvi. colum.

5. Sil'e.

¶ Ex quibus omnibus aliqui audent dicere valere pactum reciprocum inter filias cum consensu maritoꝝ: q̄ altera earuz decedente sine filijs: eius dos ad alteram peruenat vel ad eiꝰ filios iure primogenitur vl' aliaſ: quāuis per hoc fiat deterioꝛ dotis conditio maxime si de patris cōsensu fiat per. l. fi. C. de pactis. qō tamē ad presens non firmo: sed cogitandum relinq̄ qz lis ē sub iudice: alibi forsaz dabitur scribendi locus accōmodatioꝛ. examinādo intellectuz. i. de edi. cū trib⁹ seqntib⁹. ff. ō pactis dota. de quo aliquod tangam super tex. in. v. intellectu. co. .v. sed q̄ius iste intellectus. C ū ergo hīs casib⁹ z aliis

6. Sil'e.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2.Ex°. Donatio reciproca oīum bonorum valet iter cōiuges.

similibus rōne vicissitudinis pmittatur illud quod alias est phibituz: pari rōne idem erit dicendum in donatione facta inter coniuges reciproca seu vicissitudinaria vt debeat pmitti: q̄us alias simplex donatio essz phibita.

¶ Et procedit hoc etiam si fieret p̄dicta donatio reciproca oīum bonorum presentiū inter virum z vxorez: quāuis dicatur q̄ sit donatio iter vnos z nō possit reuocari.iuxta.l. vbi ita donat.ff.de dona.causa mor. Mātalis donatio statim erit validaz nō indigebit cōfirmatione per mortez: z etiam non interueniente traditione: post mortem poterunt bona petita no.dicit paulus de castro. in.d.l. si pater puelle. in fi. quod dicit fore singulare z menti tenenduz quia est vtile z potest frequenter contingere secundum eum.de quo meminit bartolomeus cepola.in cautelis , III. q̄ incipit donatio inter virum z vxorē. dicens q̄ ista donatio mutua vel reciproca videtur fieri sub conditione si alter alteri premoriatur: sicut fiūt alie donationes conditionales inter vivos: vnde altero premoriente: iaz videtur in eo purificata conditio fauore superuiuentis. z ideo valet quo ad eum non quo ad alium premortuum in quo deficit conditio. ita debet intelligi dictum pau.scōz eū. Et hoc maxime si in tali donatione omniuz bonorum interuenit iuramētū ō nō reuocando: nam tunc indistincte valet scōm eundem pau.consilio. 76. incipiente notādū. in scōo volumine. de quo infra in tertia limitatione.

Idem dicit cepola quando donatio reciproca esset facta inter cōiuges simpliciter sine aliqua conditione. Iaz tunc altero premoriente confirmaī donatio supuiuenti. z si ambo simul moriantur: z nesciatur quis primo: confirmaī vtraq̄z donatio .vt.l. cuz hic status. §. si ambo. v. pro inde. ff. isto ti. intellige interuemente traditione vel alio quod loco traditionis habetur. vt.l. pomponius. ff. eo. z ibi no. bar. de quo infra dicetur. ¶ Et per ista videt in effectu bartolomeꝰ cepolla velle. q̄ donatō p̄dicta a principio valuit nec postea morte secuta potuit confirmari: nisi interuemēte traditione. cuius contrarium voluit pau. cum quo transit Jason in.d.l. si pater puelle. q̄ dicit nō obstare text. in.d. §. si ambo. super quo se fundat cepola. quia ibi no fuit facta donatō inter viuos sub ista mutua conditione si alter premoriatur: prout fuit in casu nostro. Unde teneas dictū pauli. z cōmenda memorie. quia alibi nō legi. ¶ Ad predicta bene facit lex regni foro legum li. iij. ti. vj. l. ix. que volut q̄ post annū a tempore mīmonij contracti si non habēt filios: possunt coniuges inter se coire societatem oīum bonorum: quia per ō neuter eorū efficitur pauperior. si tñ postea filios habeant: reuocatur societas. vt ibi dicitur. de quo etiam vide infra in. vj. limitatione. in fi.

Lex regni.

3 Ex.°. Donatio reciproca facta ex interuallo valz inter cōinges. Ar. ptra.

¶ Nō tamen limitabis quando talis donatio reciproca inter coniuges esset facta simul z eodem tempore. Secus si ex interuallo. q̄ tunc neutra valebit. per text. ad hoc singulare in.l. que iam nupte. ff. isto ti. vbi littera dicit. que iam nupte maritus donauit: viri manent. z posset ea vēdicare. nec qu cquam refert q̄ ampla legata ab vxore relicta ei sunt quem text. ad hoc reputat no. lodo. in.d. singulari. z cepola in.d. cautela. z Jasō in.d.l. si pater. qui subdit esse aduertendū. quia ille text. in.d.l. si iā nupte loquitur in donationibus puris. In casu autem nostro donatio collata erat post mortem. ideo videtur sufficere alteram prius fieri licet non eodem tempore. z hoc videtur veriº q̄z

donatio facta inter coniuges quam vnus facit alteri: nō est ipso iure nulla. q̄ō apparet ex eo quia morte donatoris confirmatur. vt.l.j. z.iij. C. isto ti. z.c.fi. infra eo. cum simili. pēdet ergo ex futuro euētu: quia si nō reuocatur cōfirmatur morte. ¶ Si igitur ante mortem fiat donatio simulis ab alio: cui dubium quin vtraq̄z donatio extunc incipiat valere tā quā donatio inter viuos sub conditione facta? Quādo enim ad validitatem actus requirit consensus duorum: satis est q̄ interueniat ex interuallo. s. q̄ vnus consentiat hodie alius post mensem. vt no.in.c.si tibi absenti. ō prebē.li. vj. facit q̄ō i simili dicitur de mīmonio contrahendo: q̄z non requiritur q̄ consensus prestet simul eodez tempore. sed satis est q̄ vnus consentiat per prius z duret in eodem proposito: z alterius consensus poterit accedere ex postfacto. ita tenet Hosti. in.c. ex litteris. el.ij. supra de sponsa. z sentit ille in.c. dilectis. eo.ti. z ibi vide abb. Idez tenet anto. z cardi. in.c.si inter. eo.ti. z ab. in.c. cum inter canonicos. supra de electio. z istud cōiter tenetur p̄ text. z q̄ō ibi no. archid. Jo. and. z alij in c.fi. de procu. li. vj. Idē sequitur ale xan. consilio. 164. in fine. v. volumine. z latius consilio. 146. nij. co. v. ḋa respondeo. eo. volumine. post archi. in.d.c.fi. z in.c. nec illud. xxx. q. v. q̄uis in cōtrarium faciat glo. in.l. consensu. ff. de actio. z obliga. z in.l.j. ff. de contrahen. emp. que dicit q̄ etiaz in contractibus que perficiuntur de iure gentiuz debet p̄sensus simul prestari. quia consensus est simul sensus Unde patet ex vi significatiōis q̄ simul debent consentire illi quoz consensus requiritur: alias non est consensus sed dissensus. vt pater. xxix. q. j. §.j ita dicit archi. in.c. obeuntibus in prin. lxiij. di. sed nihilominº teneo quod dixi. ¶ Bene facit ad predicta text. no. valde in.l. per fundū. ff. ō serui. rusti. predio. vbi littera dicit p fūdum qui pluriz est ius mihi esse eū di agendi pōt separati cedi. ergo sub tali rōne non aliter in euz fit ius q̄ si omnes cedant z nouissima demū cessione superiores oēs confirmantur. per quem text. dicebat no. Innoc. in c. scriptum. in. v. per alios. i fi. supra de elect. q̄ compromissū in arbitros vel arbitratores potest fieri p̄ pres compromittendo seorsum vna ab altera z per vltimū consensum confirmatur primus. Idez tenet specu. ti. de arbitris. §.j. refert z sequitur ange. in.d.l. per fundum. ¶ Ad hoc bene facit quod in simili volut fede. in tractatu permutationis. q.xj. q̄ permutatio beneficioz potest fieri cum interuallo temporis. verbi gratia. vadimus ad episcopum meum z coraz eo sic proponimus. domine episcope ego z iste intendimus permutare beneficia nostra: ego sum paratus renunciare beneficio meo ex causa permutationis cum isto faciende. conferatis beneficium meū isti z postea ibimus ad episcopum ipsius z ipse similiter faciet mihi ō beneficio istius. episcopus respondit se esse contentū z recepit resignationē meam ex causa permutationis: z beneficiuz meū sic resignatū contulit tibi z te i possessionē iduxit. z tu dicis q̄ es paratº similiter facere coram episcopo tuo: bene valet. quia licet tu recepis possessionem beneficij per me renunciati: non tamē recepisti simpliciter: sz ob causā. s. vt similiter faceres ō tuo. Ex quo ergo stat̄z paratus es sic facere ō tuo: nō debemus introducere alicui vacationem vacatiōis de qua visimilit nō fuit cogitatum. z ꝑterea possessio secundi beneficij non inducit vacationem primi: nisi episcopus primi beneficij tacite vel expresse cō

1. Fūdamētum. Cōsensus ex interuallo p̄stitus valet.

2.

Contra.

3.

4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sentiat.iuxta not.per Jo. vij.q.j.si q̄ vero.xj.q.ij.si quis iam translat⁹.ita federicus.vbi supra.idem firmat petrus de perusio in suo tractatu pmuta.x.co.v.primo queritur. Ecce q̄ modo actus vel consensus requisiti ad perfectionē rei sufficit q̄ interueniant seorsum ⁊ ex interuallo ⁊ vltimus validat primum. Sic ergo dicamus in casu nostro vt quāuis ad validitatem recipocre seu mutue donationis requiratur donatio vtriusq̄ coniugis:satis videtur q̄ interueniat vel fiat ex interuallo.⁊ vltima cōfirmabit primā per predicta. ¶Et ad hoc etiam moueor rōne incōmutabilis meo iudicio.certum est q̄ donatio remuneratoria permissa est inter coniuges.vt dixi in principio huius limitationis.ista autem remuneratio non potest fieri nisi precedente munere vel seruicio seu causa ꝓpt̄ quā fit remuneratio, ergo nō simul assunt causa ⁊ causatum seu debitus ⁊ satisfactio debiti.cum priuatio ōbiti hoc est ita donatio p̄supponat habitum hoc est ipm debitum vel cām ꝓpter quā fit donatio.vt.l.decē.ff.ō verbo.ob.⁊ insti.quib⁹ mo.to.obli. in prin.⁊.c.ad dissoluendum.supra ō desponsa.impu. Unde si maritus citra affectionē coniugalem maximus beneficiū fecit vxori vel econtra. ita q̄ alter alteri sit obligat⁹ ad antidota:⁊ propter hanc causam inter eos fuit facta donatio: valebit quidē talis donatio:cū sit remuneratoria seruicij recepti.ita cōsulit salice. in cōtingentia facti.prout refert abb. in c.cum in ecclesie corpore. infra de simo.⁊ Jo. de ana. ⁊ marianus. ibi ⁊ andreas siculus.in.l.si diuortio.xiij. co.ff.de verb.ob.potest poni exēplū in marito inquisito de crimine capitali detento in carceribus:⁊ pendente processu ab vxore personaliter visitato habitu mulieb⁹ transmutato cum suo:vxore ibi dimissa eius vestibus inducta:sub mulieris colore carceres a custodibus in crepusculo exire permissus:aufugit incognitus:vxore ipsa a carceribus liberata mariti⁹ in remunerationem bñficij in se collati fecit sibi aliquā donationē.z. quis dicet hanc donationē non valere cū⁹ beneficiū seu seruiciū vxoꝛ precederet:certe nemo sane mentis. maxime cū sit casus memoria dign⁹: super quo alias disputauit florianus de sancto petro.⁊ apparet in sua eleganti disputatiōe. que incipit varia ⁊ diuersa.de qua ipe facit mentionē in.l.liber homo.la.ij.ff. ad.l.acquilia.z.⁊ paris de puteo.in tract.sindicatus.v.carcer.c.iij.an si plures. in fi. hoc idem fecerunt quedam alie mulieres.vt refert valerius.nij. li.c.vj. in fine.fecit idem vxor comitis ferdinādi gūdisalui. Bñ ergo merita huius donationis dicetur vxor que tale seruicū marito prestitit.cū bene meritus dicatur qui aliquod insigne seruicium alteri fecit vt dicit glo.no.in c.si quos ō seruis.xij.q.ij.allegat bonum text.in.c. si quis papa.in fi.lxxiij di.ad idez facit text.in.l.quisquis.C. ad.l.iuliā magesta. ¶Et ad hoc bene faciunt que dixi supra.co. al's in.§.sunt ⁊ alie donatiōes.v. hec tñ sunt sane intelligenda. Dū tenui valere donationē seu dotis constitutionem q̄ facit maritus ignobilis vxori nobili matrimonio iam contracto. ¶Nec obstat text.in.d.l. que iaz nupte.quia ibi nō faciebat maritus donationem vxori remuneratoriam ꝓpie.cum vxor adhuc nihil ei dedisset ꝛz fecisset ei aliqua legata que libere poterat revocare vsq̄z ad mortē. vñ ea viuente nihil iuris habebat maritus in rebus sibi ab vxore legatis sed tunc demum ea mortua. vt no.in.l.j. C. cōmunia delegat⁹.post princi.ergo merito potest marit⁹ qui sibi aliquid donauit etiam si tradidisset illud ꝺducere seu repetere. Et vt cerdo iste est verus intellect⁹ ad illaz.l. ¶Predicta tamē intelligo vbi causa ⁊ quātitas vni⁹ donatiōis alteri⁹ cōiugū eēt correspōdēs alteri donationi vel facto vel merito alteri⁹. q̄tenꝰ.n.nō est correspōdēs: eatenꝰ ē nulla.vt est casus no. recte intuēti. in l.ex ānuo.i prin.ff.eo.ti.vbi lra dicit ex ānno vel mēstruo q̄ vxori maritꝰ pstat:tūc q̄ supest revocabit si satis imodicū ē. ideſt supra vires dotis B est si excedat fructꝰ dotis facta generali cōputatiōe.sicut enim fructus dotis donare pt vxori vt se suosq̄z alat.vt.ff.de iure do.l.mutꝰ. §. manē te:ita ⁊ de alio suo ꝓprio donare pt vxori q̄tenꝰ cōcurrit cū fructibꝰ dotis quos sibi retinet ⁊ q̄ supererit facta cōputatiōe eius quod donatū est cuz fructibꝰ dotis:revocabitur. Ita ergo in casu nostro erit dicēdum vt valeat donatio remuneratoria vt reciproca inter coniuges quatenꝰ est correspondens alteri⁹ donatiōi facto vel merito.⁊ in eo q̄ excedit sit nulla. ¶Aliaꝛ quotidie fieret fraus legi q: vnꝰ coniugum parū donaret alteri:vt alē sibi multa posset donaꝛ ¶Ad quod bene facit q̄ dictum est supra in.§.sūt ⁊ alie donatiōes ad finez illius.§.co.134.in ver.predicta tñ intellige.dū ibi dicebā q̄ constitutio dotis q̄ facit maritus ignobilis vxori nobili valet dūmō non sit excessiua. ¶Facit etiā q̄ no.in.c. cū haberet.supra de eo qui duxit in ma.q̄ polluit p adul.⁊ p bal.in.l.eam q̄.r. co.C.de fideicōmiss.vbi dicit q̄ pōt pr̄ relinq̄re aliq̄d filio spurioꝛ alimētis.nō tñ p̄textu alimētoꝛ potest sibi relinquere magnum predium.q: in eo q̄ excedit modum alimētoꝛ: nō valet.de quo latius dicam super prima conclusione in fine. Ad ista bene facit gl.no.in.c.si q̄s.xij.q.ij.q̄ dicit q̄ bñ meritꝰ est qui aliq̄ insigne seruiciū fecit. ¶Ad idē tex.no. in.c. ad hec.⁊ in.c.relatū.el.ij. in.v. iuxta seruicij meritū.supra de testa.vbi p̄mittit clerico aliq̄d suis seruitoribus elargiri de bonis ituitu eccl'ie acq̄sitis iuxta seruicij meritū:ergo nō vltra: vñ in eo q̄ excedit non valet. ¶Ad idē facit tex.i.l.q̄ si vir.ff.isto ti.vbi lra dicit q̄ si vir vxori cuius incendio edes consumpte sunt:ad refectionez earū pecuniam donauerit:valet donatio in tatum quātum edificij structio postulat.⁊ ita quāuis valeat donatio inter coniuges ad reparationē domus: non tamen huius pretextu pōt vltra donare. ¶Confirmantur ista per ea que in simili dicimus in donatione quaz facit pater filio ob merita:nam valet quando merita sunt equualentia donationi vt tradit oldra.consilio.§.⁊ Jo. an. in additionibus ad speculum.ti.de reb⁹ eccle. non alie.in rubrica. bar.in.l. frater a fratre.fi.co.ff.de condi. inde.⁊ in l.si quis pro eo.§.j.in fi.ff.de fide instru.⁊ in.l.si tibi.ff.si certū petatur. ⁊ in.l.⁊ si mortis.C.ad.l.falci.⁊ in.l. ij.C.qui bo.cede.possunt.⁊ in auc. vnde si parens.C.de inoff.testamē. bal.ibi.⁊ in.l.si donatione.C.de colla.⁊ in.l.illud.C. de sacro sanct.ecclē.⁊ ibi Salice.post guillermum. Jo.de imo.in.l.aquilius regulus.ff. de donat o. ¶De quibus meritis equualentibus statur assertioni vel confessioni patris quando pater enumerauit bene merita filij in specie ⁊ in qualitate.vt notanter volut bal. in.d.l.illud.nij.co.C.de sacro sanc.ecclē.⁊ in.l.fi.in lectura antiqua.ff.de exercitoria.⁊ in.c.edoceri.iij.co. ad fi.supra ō Fscrip.⁊ i.c.sciscitat⁹.ij.co. eo.ti.⁊ ꝓcedit ō matime si interueniat iuramentum patris super bene

1. Fallentia Donatio reciproca excessiua iter coniuges ñ valet

Donatione §. munera no ng8.

So. ad contrarium.

Donatio facta a pr̄e ob merita equivalentia ⁊z.

nō.
An de meritis stetur assertioi pr̄is.

Qñ pr̄ iurat

Universidad de Deusto
Biblioteca

meritis filij. Nam tunc indistincte creditur patri. ar. tex. in. l. rationes. z auc. quod obtinet. C. de proba. ita firmat bal. in. d. l. si donatione. z facit qđ in simili voluit ipse i preludijs feudorū co. .vbi tenet ꝙ si prelatus cum capitulo confiteatur feudū de quo inuestit aliquē esse antiquū: licet non stetur eius simplici confessioni: tamen si apponeretur iuramētum presumitur vera. de cuius dicti veritate vide ibi Jason. xxix. co. Et per hoc videtur ꝙ non sit verum illud mirabile dictum Bal. in auc. ex testamento. ij. co. C. de colla. quod refert z sequitur lodo. in. d. l. si donatione. ij. co. dum dicit sufficere ꝙ bene merita filij non sint infra dimidiam rei donate. ar. l. ij. C. de rescin den. vēdi. z. c. pe. supra de emp. z vē. z sic illud reprehendit alexan. z Jasō in. d. l. si donatione. iij. co. z idez Jason. in. l. ex hoc iure. xj. co. ff. de iusti/cia z iure. z in auc. vnde si parēs. C. de inoffi. testa. vj. co. ¶ Ex istis infertur ad decisionem questionis quotidiane quam ponit Jo. an. in. d. rubrica. de rebus eccle. non alie. in addit̄ionibus ad speculum. vbi refert ꝙ a quodam episcopo promotores sui extorserunt gratuitū cōtractū ad vitam ipsoꝝ ō tanto ꝙ trāscēdebat duas partes redditū ēpalū exp̄ssa causa seruicioꝝ que impēderāt eccle sie: z promittebāt impendere quamdiu viuerent. z fuit factum instrumē cum magna solēnitate z consensu capituli. querebatur an valeret etiam ad p̄iudiciū successoꝝ. Dicebaţ ꝙ sic qz prelatus pōt donare p remuneratione meritorum z seruicioꝝ ergā eccl̄esiam vt supra dictum est: etiam i p̄iudiciū successoꝝ. vt. c. illud. xvj. q. vj. z per alia iura ibi allegata p eū z in. c. ij. de dona. ¶ Sz cōtrariū ipe decidit refer̄s ita fuisse iudicatum. qz remunerationes ōbent esse iuxta

Nō no.

seruicij meritum vt. d. c. relatū. cum alijs de quibus ibi per eū: subdentē debere considerari tēpus seruicij z quātum durauit eius causa. ar. c. statutū ad fi. de rescrip. li. vj. z. c. cū non deceat de electiōe eo. li. Istis ergo cōsideratis: apparebit vtrum donatio fuerit equalis meritis vel seruicijs. nec sufficiet hoc casu ad probationē meritoꝝ ꝙ donatoꝛ illa cōfiteaţ in instrumēto donatiōis: sed oportet illa alias plene probare. scdz Jo. an. vbi supra. Et est tex. in. l. si forte. ff. de castrē. peculio. z in. l. iubem⁹. la. ij. post prin. ibi sciētes nulla sibi occasiōe vt tēpore ad vicissitudinez bñficij colorati ꝛc. C. de sacro san. eccle. que dicta simplicit̄ refert z sequit̄ alex. j. volumine cōsilioꝝ. ss. iij. co. incipit cōsideratis. z per hoc decidit ibi pulcrū dubiū qđ per te videas. ꝙ si aliqs ex dispositiōe statuti vel alias teneat̄ alteri relinq̄re certā ptē bonoꝝ suoꝝ: cui donauit fere totā suā substātiaz adijciēs ꝙ ppter merita z grata seruicia: oportet ꝙ illa merita z seruicia p̄bēt̄: alias ñ valebit donatio m/si quaten⁹ relinq̄re sibi tenebaţ ex vi statuti. ¶ Sic ḡ dicēdū in casu nr̄o vt donatio remuneratoria facta inē cōiugeſ valeat vsqz ad equivalentiā meritoꝝ vel seruicioꝝ non vltra. nō enī quelibet seruicia vroris erga maritū essent sufficientia ad talē donationem. sed debent esse seruicia insignia vt dicebat gl. in. d. c. si quos. xij. q. ij. z talia ad que vroꝛ nō teneatur ex debito sui officij. nam vroꝛ tenetur seruire viro sub cuius potestate est vt habetur genesis. iij. c. ibi z sub viri potestate eris z ipse dominabit tibi. z facit tex. in. c. mulierem. xxxij: q. v. vbi littera dicit. mulierez cōstat dñio viri subiectā ee. ad idē tex. in. c. mulier. eadem causa z. q. z quod habetur in. l. vroꝛem. C. de condi. insert̄. ratione autez subiectiōis teneat̄

Ofi sūt seruicia ad q̄ vroꝛ tenebaţ ñ valet donatio.

oparit seruire viro. Uñ si fideliter caste z honeste se hz circa virū z gubernet res mariti: nō dicēt̄ ista seruicia z bñ merita: ppt̄ q̄ marit⁹ possit ei donare ꝓtra iuris dispositionē: cū ad illa de iure teneat vroꝛ iuxta illud pauli. ad ro. iij. vbi dicit̄. Si enī abrahā ex opib⁹ legi iustificat⁹ ē apud gliaz sed nō apud deū. credidit abrahā z reputatū est illi ad iusticiā. ille ḡ q̄ ex debito necessitatis aliq̄d facit: nō meret̄. z p ꝑs donatio ppt̄ hoc facta: nō dicet̄ remuneratoria.

3. Fallentia Uñ donatū ab vroꝛe non erat suuz vel eē nō p̄sumatur nō valet donatio.

¶ Intelligo etiā p̄dicta vt valeat donatio reciproca iter cōiuges vt si vir donauit vnā rē vroꝛi: z vroꝛ aliā viro. dūmō constet ꝙ res av vroꝛe donata viro erat ppria ipsi⁹ vroris qz illā adduxit tpe mr̄imonij: vt illā habuit ex postfacto titulo donatōis: vt ex testamēto: vel ab intestato. Secus tñ si de b̄ nō cōstaret: qz q̄cq̄d acquirit vroꝛ cōstāte mr̄imonio: videt̄ acquisisse de boni viri z p ipso viro vt euitet̄ suspitio turpis q̄st⁹. vt. l. q̄nt⁹ ff. isto ti. z. l. etiā. C. eo. etiā si p luaz industriā vt diligētiā acq̄sisset. nā eo dē mō debēt̄ ista ad maritū ptinere z ei⁹ heredes. vt. l. sicut. ff. de opis liber. z notaţ. C. de condi. insertis. l. si vroꝛ. in fi ij. gl. z facit ad b̄. l. sz si vir in prin. ff. isto ti. z qō no. Jnno. in. c. cū in officijs. circa fi. j. co. supra de testa. Uñ si ex istis sic acq̄sitis vroꝛ donaret viro: cū nō sint vel saltz nō p/sumāt̄ sua nō valeret ista donatō: cū donaret̄ viro qō suū est vel saltē suū eē p̄sumit̄: z p ꝑs nō eēt donatio reciproca siue remuneratoria. Jta tenēt dñi de rota in decisiōib⁹ collectis p bernardū de bisgneto. isto ti. decisione. j. que incipit petrus existens.

Donationē remuneratoriā nō perdit vroꝛ sz trāseat ad secundas nuptias

¶ Pro cōplemēto hui⁹ limitatiōis z materie vnū addendū duxi ꝙ ea q̄ data fuerūt vroꝛi nobili in cōpensatione siue nobilitat̄ a marito ignobili ꝓstituēdo sibi dotē vel alias: vel q̄ marit⁹ donauit vroꝛi vgini corrupte z dotate iuxta tex. in. c. j. infra de adulte. vel remunerādo donatione ab ea sibi factā: vel bñficiū vel seruiciū ab ea in eū collatū vl̄ alias q̄modolibet remuneratoriā donationē faciēdo: hz sibi vroꝛ p̄cipua nec illa pdit ꝙuis ad secūdas trāseat nuptias infra ānū luct⁹ nec tenet̄ reseruare. filijs p̄/oris mr̄imonij. ¶ Uñ ex q̄ ista nō est p̄prie donatō sz potiꝰ q̄da p̄mutatio vt supra dictū est: z cōsequēt̄ nō habeant̄ ista sic donata titulo lucratiuo: sz potiꝰ titulo oneroso: nō poterit b̄ dici. p̄prie lucrū. p̄uenīs a marito rōne p̄oris mr̄imonij. istud ē qđ no. sensit bal. ī auc. in donatōe. C. ō secūdis nup. vbi dixit ꝙ dispositio legum ponēs mulieri scdo nubēti p̄ditionē eoꝝ q̄ a primo viro ꝓsequuta ē: ñ vē dicat sibi locū in acq̄sitis titulo oneroso. p tex. cū ibi notaţ. ī. l. si liberis. C. ō dona. āte nup. cū q̄ ōcasione trā sit lod. p°. 219. incipit ex temate ꝓsultatiōis. p ꝙ iple ꝓsuluit i cōtingētia facti. marit⁹ legauit vroꝛi septuaginta ducatos sub cōditiōe tacita vt ex/p̄ssa scdo nubēdi. q̄ qđē p̄ditio a iur̄ reputat̄ on⁹. vt. l. qñ in p̄ionib⁹. C. ō inoffi. test. ꝙuis ipa secūdo nubat post ānū tñ luct⁹: euitat penas dictarū legū. qz ti. oneroso sibi relinquūt̄ Jdē ḡ erit dicēdū in casu nr̄o qz cuz p̄dict̄ casib⁹ vroꝛ habeat cōmodū a marito nō titulo lucratiuo sz potius oneroso: nō pdit bona vl̄ res sibi donatas ꝙuis scdo nubat. ¶ Cōfirmatur b̄ ex elegāti doctrina bal. ī. l. fi. C. ō bonis mr̄. vbi ex illa. l. no. ꝙ lucra q̄ vir lucratur ex forma statuti municipalis stantibus filijs vl̄ nō stantib⁹ per secundas nuptias non perdit: qz non consequitur hoc ab vroꝛe sed legis p̄uidentia. quod dicit esse tenēdū menti. vñ sic videt̄ dicēdū in casu nr̄o cū vroꝛ in p̄dictis casib⁹ habeat hoc lucrū ex p̄uidētia legis p̄mittēt

Universidad de Deusto
Biblioteca

valere has donatiões remunerato/rias: dicem⁹ per ꝓns q̄ ꝛz trāseat ad secūdas nuptias etiā ifra ānū luct⁹ nō ꝓpterea ꝑdat illas res sibi dona/tas a marito. ¶ Ex his ego alias di cebam q̄ nec mediteratem bonorum acquisitoꝝ constante mr̄imonio q̄ debetur vxori ex dispositione legis re gni: nō perdit vxor per trāsitū ad se cūdas nuptias: nec tenet reseruare filijs prioris mr̄imonij cū ꝑ lucrū si bi pueniat ex dispositōe legis: ꝺ quo forsan lati⁹. diceꝝ infra in septima li mitatiōe principali. v. opaꝛ alium in quintū affectū. co. . ¶ Verū est q̄ bal. fuit sibi ipsi cōtrari⁹ q̄z cōtrariū ei⁹ qꝺ voluit in. ꝺ.l. fi. tenuit ipse in auc. ex testamēto. fi. co. v. sed statim iuxta ꝑdicta. C. de secūdis nup. z in auc. vxori eo. ti. z in. l. generaliter. §. il lud. fi. co. eo. ti. sentit bar. in. l. j. C. ꝺ inoffi. doti. eſt tex. optim⁹. ī auc. ꝺ ñ eligēdo secūdo nub. §. pserim⁹. col la. j. z in. l. feie. in prin: C. de secūdis nup. z istud videt veri⁹ scōm salic. in ꝺ.l. feie. §. illud. z lodo. ī.l. si cū dotez in prin. ff. so. ma. Exq̄ infert ad vnuꝝ q̄ꝺidianū. Statuto vel cōsuetudine cauet⁹ q̄ mortuo cōiuge cōiuꝝ sup vi uēs lucret certā ptē dot⁹ vel donatio nis ꝓpter nuptias. ꝑmortu⁹ fuit ma rit⁹ fructo vno filio ex illo mr̄imonio vxor lucrata fuit donationē ꝓpt̄ nup tias. deinde ipsa trāsiuit ad secūdas nuptias infra ānū luct⁹. z ex isto se/cūdo mr̄imonio habuit alū filium: mortua matre filij⁹ secūdi mr̄imonij volebat succedere in illo lucro equa liter cū filio primi mr̄imonij. Veritas ē q̄ sol⁹ filij⁹ primi mr̄imonij ꝺz illud lucꝝ hr̄e tāq̄ ꝓueniēs ex lucro prio/ris mr̄imonij. ita cōsuluit incōtingē tia facti do. an. ꝺ°. incipiente xp̄i eius q̄z matris noīb⁹ inuocatis circa exa minationē dubioꝝ. idē etiā cōsuluit frācisc⁹ de crema. vt ipe refert ī suis singularib⁹. ī vltimo singulari. q̄ ial/uat dictū bal. ī. ꝺ.l. fi. q̄ vxor nō per/dat dictū lucrū p̄ translitū ad secūda vota q̄tū ad vsūfructū. ſz ꝓpretas ꝺz cōseruari filio primi mr̄imonij. p ꝺ.l. feie. z. ꝺ. §. pserim⁹. vbi ē casus q̄ nō ꝑt cauiari scōm eū. ¶ Sz ꝓpt̄ ista ñ recedo ab eo qꝺ supra dixi q̄ñ recte intuēti hic ē mer̄ lucrū puem/ens ex statuto: vel cōsuetudine. nos āt loq̄mur in solutōe debiti remune rati: q̄ est ipa donatio remunerato/ria seu reciproca: vbi nō cadit mer̄ lucrū: ſz pot⁹ q̄ꝺā pmutiovt ī p̄cedē tib⁹ dictū est. ¶ Cōcludo igit vt supra q̄ res sic donate vxori a marito vel ecōtra ꝓpt̄ remunerationē vel alias titulo oneroso fiūt statī sue q̄ ad pro prietatē z vsūfructū. adeo q̄ p cōtra ctū mr̄imonij etiā ifra ānū luct⁹ m/hil ꝺ his ꝑdit. ¶ Cogitabis q̄z ñ repio tactū per aliq̄ē quem viderim.

3. Limitatio Donatō int cōiuges iura ta valet.

¶ Limita tertio pre dicta vt nō valeat donatio iter cōiu ges ni si fuerit iurata. nā iuramentū ipaz validat z firmat vt originaliter ꝛz guillel. decu. in. l. j. ff. isto ti. z ī. l. ſz z si possessori. §. itē si iurauero. ff. de iureiu. quē refert z seq̄t bar. ī. l. si q̄s ꝓ eo ad fi. ff. de fideiusso. z in. l. sey⁹ z augeri⁹. ī fi. ff. ad. l. falc. fulgo. z alex. ibi in. v. co. dicēs se pluries ita ꝓsulu isse. Idē ꝛz bal. in. ꝺ. l. j. ff. isto ti. in le ctura antiq̄ z ī. l. cū mlte. C. ꝺ dona. ãte nup. z ang. ī. l. pe. §. mulier. ff. so. ma. dicēs se illa die sic cōsuluisse. Jo. de imo. in. l. si q̄s inclinos. §. fi. ff. de lega. j. q̄ etiā dicit se sic ꝓsuluisse. z in c. cū cōtingat de iureiu. ī decimo mē bro p̄cipali. v. circa tertiū ī repeti/tiōe. abb. ibi z ī. c. fi. ī. iij. q. infra eo. z ꝺ°. 48. in. ij. volu. pan. ꝺ cast. ī. l. pa/cta q̄ cōtra moꝛē. C. ꝺ pac. z ꝺ°. 98. incipit. notādū est. z. ꝺ°. 99. vbi sup se cūdo. icipit. ī ista donatiōe. z. ꝺ°. 62. incipit notādū. ij. volu. z. ꝺ°. 76. inci pit notādū est ꝛc. eo. volumine. Fre dericus ꝺ senis. consilio. 140. incipit

ꝑtis qōnis. Raphael. fulgo. consi/lio. 199. per totū. franciscus de are/tio. cosilio. 74. incipit diligēter z ma ture. in. iij. co. ver. ſz dubiū est. Anto nius cozset⁹ in repetitiōe. ru. de iure iu. xiiij. co. ī. xxv. primlegio. alex. con silio. 8. in. ij. co. icipit. visis z cōsidera tis. in. ij. volumine. ꝺ°. 157. pe. co. eo dē volumine. z. ꝺ°. 142. pe. co. v. itē respōdeo. v. volumine. ꝺ quo p eūdē alexā. ꝺ°. 59. j. vo. incipit. viso instru mēto z ti. qōnis. barto. cepola. ī cau telis. iii. incipit. donatio inter virū z vxoꝛē. in. ij. co. ¶ Qui pro hoc alle gat glo. in. c. ex pte. supra de cōsuetu di. in. v. alienāt. ibi. ſz si iurauerit nō trauenire: tenet venditio. z subdit q̄ ita fuit cōsultū per plures doctores quos noīat. z ista opinio cōiter tene netur z obseruaꝛ in practica. ¶ Qz tale iuramentū seruatū nō vgit in ꝺ trimētū salutis eterne. g̃ est seruan/dū. vt. ꝺ. c. cuz contingat. z. c. si vero. cū alijs supra. de iureiu. z. c. quāuis pactū. de pactis. li. vj. cū ibi notatis. ¶ Juramētū firmat cōtractū. vt in auc. sacramēta puberū. C. ad si ad/uersus vendi. g̃. multo fort⁹ firma/bit cōtratū mariti qui est etatis pfe cte. ¶ Itē donatio inter coniuges p prie loquēdo ñ videtur a lege ꝓhibi ta: vel saltim non ꝺz ꝓpetuā cāz ꝓhi bitionis nec est cōtra bonos mores naturales. qꝺ apparet ex eo qz mor te cōfirmatur. vt. l. j. z. iij. z. l. si mari tus. la. ij. ff. isto ti. z. c. fi. infra eo. Ulī videtur potius ꝓter legē. nec. n. tā quā inter infestos legibus hmōi ꝺ donationes recipiende sunt. vt. l. j. z. l. cum hic status. z. l. si ꝓdia. ff. isto ti. Ex quo sequitur qꝺ ista ꝓhi/bitio nō est odiosa ſz fauorabilis. fa uetur. n. donatori ne mutuo amore se spoliet. ñ odio donatarij. vt. l. hec ratio. ff. eo. Jura g̃ q̄ vident loqui ꝓ hibitiue: nō significant ꝓpt̄ ꝓhibiti onē: ſz ꝺ sonāt q̄ lex talib⁹ donatiōi b⁹ suū fauorē si adhibet. nec vult vt ciuilis obligatio nascatur. vt. l. papi/manus. ff. eo. z hoc fauore donatoꝛis nō odio donatarij. nihil enī delinqt ꝓpter qꝺ dign⁹ sit odio. Si āt fauo re donatoꝛis hec ꝓhibitio facta ē: cui dubiū quin huic fauori renūciaꝛ pos sit cū iuramēto ꝓpter periculū piu/rij euitādū: vt apparet ex ꝑdictis z ex notatis in. c. si diligēti de foro cōpe. Jurās ergo debet cogi ad obseruā/tiā iuramēti qꝺ licitū est de iure na/turali z diuino q̄ nō vergit ad deli/ctū iurantis. nec ad aliqꝺ cui⁹ execu tio sit peccatū mortale vel veniale / vt tradit bar. in. l. cum lex. ff. de fide iusso. z anto. in. ꝺ. c. cū cōtingat. ꝺ iu reiu. vbi dicit. q̄ licet ex donatiōe in ter cōiuges iurata nō oriaꝛ obliga/tio vel actio: mhilominus iuramen/tum est obseruandum. z ita q̄ ad effe ctū obseruātie vult idē qꝺ alij ꝺ qꝺ⁹ supra. ¶ Itē donatio inter cōiuges ē pmissa causa religionis. vt. l. si ipō sus. §. concessa. ff. isto ti. z dixi in pre cedentibus. Juramentum autez est magna religio. vt. l. j. z. ij. ff. ꝺ iureiu ran. ergo videtur permissa vbi iura mentum interuenit. cuius obseruā/tia nihil habet inhonestum vel tur/pe de iure diuino vl̄ naturali. ¶ Qz donare inter virum z vxoꝛem nō est formaliter turpe nec peccatum. sed posset esse occasionaliter aliqu⁹n/do: z de illo non est curandum. quia iuramentum non est nullum quan/do ex eo occasionaliter posset oriri a liquid turpe: dummodo id quod iu ratur de sui natura non sit turpe. vt voluit glo. z doctores in. ꝺ. c. si vero. de iureiuran. ¶ Quid enim si maritus multum diues modice vel mediocri ter donauit vxori: certe nec tunc vir spoliaretur: nec impediretur edu/catio filiozum: que videtur esse cau/sa principalis in qua versaretur pec catum. Si autem huic donatiom

Universidad de Deusto
Biblioteca

accederet iuramentuz quis sane mē
tis diceret hanc donationē non vale
re? sicut dicimus ō pacto iurato per
quod fit deterior conditio dotis per
textū in.c.cum contingat supra de iu
re iurando. vbi fauor animē iurātis
mulieris prefertur fauori matrimo
nij z dotis. qō forsan debet intelligi
quādo mulier fecisset pactum tale ī
oēz casū soluti mr̄imonij etiā p mor
tem viri: sed si simpliciter fecisset pa
ctū de dote nō repetēda in casū solu
ti matrimonij cuz iuramēto iuramē
tū reciperet interpretationez ī forma
iuris. s. qñ solueretur matrimoniuz
vxoris morte fauore mr̄imonij. ar. l.
ij. ff. de pact? do. z fauore publice vti
litatis glo. no. in. l. cuz dos. eo. ti. ita
dicit bal. nouellus in tractatu dotis
parte. 7. priuilegio. 11. limitatiōe. 9.
quē videas. ¶ Facit ad cōfirmatio
nē p̄dictoz quod dicimus de dona
tione patris in filium cum iuramen
to. de q̄ per baptistaz post alios in. l.
frater a fratre. de cōdi. inde. q. xv. in
repetitione quē vide. ¶ Nec hijs cō
tradcit qō volunt Jo. an. in additio
nib⁹ ad speculū isto ti. ī rubrica. ℒ. y.
z alij ī. l. j. in fi. ℒ. de sacrosanc. eccl.
bar. in. l. aureli⁹. §. fi. ff. ō liberat?. le
gata. z ī. l. cū q̄s decedēs. §. ticia. ō le
ga. ij. bal. in. l. j. vj. co. ℒ. de ioffi. do
na. q̄s sequit̄ lodo. p⁹. 44. ī prin. qō
incipit ex supra narrato themate. z
Jason. ibi. xxxvj. co. v. vij. limita. q̄s
rogo videas z hic inseras dū dicūt q
cōfessio facta cōstāte mr̄imonio ī q̄
marit⁹ iurat se aliq̄d hr̄isse ab vxore
est suspecta z simulata iō non valet.
Idē firmat bartholome⁹ sozin⁹. in
d. j. ff. so. ma. xxiij. co. v. scōa p̄clusio.
q̄ dicit q ita pluries cōsuluit z p̄sul
tū vidit p doctissimos viros. z facit
in simili scōm eū qz cōtract⁹ simula
tus nō solet iuramēto firmari. gl. z
docto. in l. iij. ℒ. plus valere qō agi
tur. ō quo latissime per. d. abb. ī sua

7.

solēni disputatiōe q̄ incipit. statē sta
turo ciuitatis senarū. p eūdē abbatē
z anto. z Jmo. in. d. c. cū cōtingat ō
iureiu. ¶ Qñ illi loquūtur in iura
mēto assertorio: nos aūt in p̄missō
rio inter q̄ est lōga differētia. z vnū
ē magis fauorabile: quā aliud. vt di
cit Jo. de imo. in. d. c. cum contingat
co. 107. cui⁹ rō est quāuis ille nō di
cat qz in iuramēto assertorio pōt ali
quis dicere falsum. qō de facili p̄su
mit lex inter p̄sonas ita suspectas si
cut dicim⁹ in simili. a. l. j. ℒ. de natu.
libr. z per bal. z modernos. ī. l. q̄dā
cū filiū. ff. de hēre. instit. qz ergo as
serēs aliq̄d falsum: q̄uis p hāc asser
tionē sibi possit p̄iudicari aliq̄n: non
tñ facere pt̄ q falsū sit verū: Jccirco
lex in fraudē sui nō admittit hāc con
fessionē. Sz in iuramēto p̄missorio
nō pōt eē falsitas tpe iuramēti qñ ve
re adest cōsensus iurātis in p̄missio
ne. Ul̄i imputet sibi qui iurat. ¶ Et
ideo dicit Jo. de imo. in. d. c. cū p̄in
gat q lz p auc. sacramēta puberū. le
ges antiq̄ sint correcte ī iuramēto p̄
missorio: ñ tñ ī assertorio: de q̄ loq̄t̄. l.
si alteri⁹. ℒ. si mu. se. maio. dix. lz igit̄
iuramētū assertorū ñ tollat suspitio
nē falsitatis seu donatiōis q̄ est iter
pjugel. Juramētū tñ p̄missorū qō ñ
adiuuat mēdaciū nec facit fraudē le
gi: est seruādū. ¶ Et ꝓpterea cōtra
iuramētū p̄missorū p̄stitū in casu li
cito nō cōcedit absolutio a supiore:
vt q̄s possit venire ꝓtra illud nisi ex
magna causa vt plene tradūt docto
res in. c. quanto supra de iureiuran.
sed in iuramento assertorio concedi
tur iuranti venire contra in aliquo
casu: si illud iuramentum supior non
est securus vt in. c. mulieri. z ibi no
tur supra de iureiuran. ita dicit no.
franciscus aretinus in. d. p⁹. z sequi
tur anto. corsetus in repetitione. d.
rubrice supra de iureiu. q̄ fuit nova z
subtil̄ inuestigatio. hoc idē in effectu

Qñ cōfessio sup dote iu
ramēto fir
metur.

1. diuersitas Inter p̄mis
sorium z asser
torium iuramē
tum.

2. diuersitas.

3. diuersitas

voluit bal. nouellus. in suo tractatu
de dote. charta. 125. in. ij. co. alias ī
decima parte ix. co. dicens. q̄ Jo. an.
cy. bar. z alij de quibus supra loquū
tur in iuramēto assertorio de p̄teri
to. puta si vir constante matrimonio
p̄fess⁹ fuit hūisse tātū pro dote z ita
iurauit esse verum. qz videtur tunc in
fraudem iurasse. z ea rōne qua fuit
motus ad confitendum non verū qz
ita ius p̄sumit: eadez rōne fuit mo
tus ad iurandum rem sic fuisse. ar. l.
doli mali. v. diuersum. ff. de dona. se
cus in iuramento promissorio. quia
sicut illud firmat expressam donatio
inter coniuges vt supra dictū est: ita
firmat tacitam z p̄sumptam. vt sic
idem operetur iuramentū in tacito
qō in expresso. ar. l. cū quid. ff. si cer.
pe. z. l. de quib⁹ in fi. ff. de legib⁹. cuz
similib⁹. nec tunc habebit locum ex
ceptio nō numerate dotis. qz tal̄ cō
fessio in dubio magis videtur facta
sub tacita intentione donādi: quam
sub spe renumerande sibi dotis: ex q̄
ita constante matrimonio fuit facta
¶ Refert ergo an sit dictū in istru
mento talis vir fuit cōfessus habuis
se recepisse centum pro dote sue vxo
ris z ita iuraret: z tunc tale iuramen
tum de preterito non trahitur ad ob
seruāciam tacite donationis de futu
ro z ita procedunt dicta Jo. an. cy. z
bar. z sequatiū. Jn āt promittendo
dictā dotem restituere in casu soluti
matrimonij z ita iurauerit. naz tunc
tale iuramentū ō futuro firmat ip̄z
actum tacitū z verū. z sic ipsā dona
tionē p̄sumptā. ita post multa te
net Jo. de imo. in. d. c. cū contingat.
in. x. mēbro. qō videtur eē verissimū
scōm bal. nouellum. vbi supra. qui p
hec reprehendit decisionem lodo. in
d. consilio. 44. dum dixit q quādo
surgit p̄sumpta donatio ex p̄fessio
ne facta per virum de dote recepta:
aliter non apparente numeratione:

Extēsio.
Qñ marit⁹ p̄misit resti
tuere dotē p
fessaz.

non firmatur iuramento. Nā vt vi
des non est vis vtruz donatio inter
coniuges sit expressa vel tacita. quia
vtroqz casu firmatur iuramento se
cūdū imo. vbi supra. qui subdit pos
se attentari q iuramētū assertoriuz
non operatur vbi posset esse suspitio
fraudis seu qō in fraudez iuris sit. p̄
stitum vt dicebat bar. z alij de q̄bus
supra. quando persona essz omnino
incapax. ita q̄ non posset etiam cum
iuramento sibi aliquid queri. secus
quando non est omnino incapax qz
saltem cum iuramento posset capere:
vt contingit in vxore que capere
pōt a viro per donationē factā cum
iuramēto. z tunc videtur q̄ standū
sit iuramēto testatoris ne redargua
mus ipsuz de periurio in dubio. ar.
eoz q̄ habētur. in. l. sancimus. ℒ. ad
l. iuliā repe. dicit tamē Jo. de imo.
q̄ hoc non est sine aliqua diuinatiōe
z sic quieuit. ¶ Contrariū tñ sentit
bartolomeus sozinus. ī. d. l. j. ff. solu.
ma. pe. co. v. iij. z vltimo limita. z di
cit se ita cōsuluisse in fauorez mariti
ip̄m defendendo a tali cōfessiōe iu
rata. Jn primis cōsiderādo. q̄ cum
pars possit iuramentū remittere ad
iuā vtilitatē p̄stitū vt habet ī. c. j. de
iureiu. z in. c. ij. supra de sponsa. pari
rōne remittere poterat exceptiōem
piurij surgentē ex iuramento ad sui
vtilitatē p̄stito cū sit eadē rō. ar. l.
illud. ff. ad. l. acquili. vnde si allega
tur simulatio z pars aduersa oppo
nit de periurio: replicari poterit q̄
periurium remisisse videtur ex quo
consensit cōtractum fieri simulatum
z oia ī instrumēto appom ad simula
tionis corroborationē. z hec fuit in
tētio ptiū. scōm Jo. de imo. multum
notāter. ī. d. c. cū cōtingat. ¶ Scōo
dicit q ex quo marit⁹ tractat de dā
no: vxor de lucro excipiēdo poterat
se defendere allegando suā turpitu
dinē. scōz no. late p bar. z doctores.

Opinio va.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.alias.ff.de iureiu. ⁊ sic videt cessare ratio prohibitiua. ⁊ consequenter dispositio.vt.c. cum cessante. supra de appella. cum sim. ¶Tertio q̄ iuris presumptiōe ex facie instrumenti constabat confessionē simulatam: q̄ emanauerat inter personas prohibitas. vnde satis erat marito allegare vxori ius non cōpetere: nec opus erat de simulatiōe excipere secūdū ea que notabiliter tradit bar. in suo consilio. incipiente.petrus mehole.faciunt not.per bar. in.l.eū qui.§.qui ita.ff.de ver.obli. ¶Presertim quia iuramentū assertorium non videtur nocere ex quo de periurio constabat. vt voluit in terminis nostris cynus in.d.l.j. Ł. ō sacrosā. eccle.⁊ fuit de mente bar.in.d.l. cuz quis decedens.§.ticia.⁊ latiꝰ p imolā.in.d.c.cū cōtingat. ¶Postremo dicit sozmꝰ.q̄ cū maritꝰ lege canonica ligeť: eiusdē legis beneficio solui debet perid quod habeť.in. d.c.j. ō iureiu. Unde infert q̄ potest maritus contrauenire allegando simulationem per viam denūciatōis euangelice ad exhonerandū conscientiaz aduersarij:q̄ in fauorem aīarum|pt quis suam detegere turpitudinē. secundū no.in.c.cum inter dilectos.ō dona.⁊ fuit ista consideratio Jo. de imo.in.d.c.cum contingat.⁊ ita aliꝰ consuluit marianꝰ sozinus.cui cōsilio se subscripsit Bartolomeus sozinus eius filius.vt ipse refert in.d. l.j.fi.co.ff.so.ma. quod tene mēti q̄ quotidie venit in practica: Juramētum ergo cōfirmatoriū vel assertorium non habet validare confessionē mariti de dote recepta.

Ampliatio. Donatio cū mortis|om nū bonoz̄ p fitiū ⁊ futuroru cū iuramēto valz̄ inter coniuges.

¶Ampliabis predicta vt donatio inter coniuges valeat si est iuramento firmata.etiam si fiat donatio causa mortis oīum bonorum pfitium ⁊ futurorum cum pacto ⁊ iuramēto ō nō reuocando ipsam.vt late ⁊ singulariter concludit paulus de castro.consilio.101.primo volumie.quod repetitur in.ij.volumine.consilio.76.incipiente.notandum est. qui subtiliter loquitur dicens.q̄ tūc tollitur ō medio pactum ⁊ iuramentū ⁊ remanet simplex donatio causa mortis q̄ morte donatoris confirmatur. vt ibi latius per eum. quem simpliciter refert ⁊ sequitur alexan.ō imo.in.l.stipulatio hoc modo.ff.de verb.ob.xj. co.ver.subdit ibi pau. aliud notabile verbum. Reperio tamen q̄ idem pau.forsan non memor prioris consilij consulit cōtrariū.consilio. 83.i fine.incipit. In ista donatiōe. idē eo tacito tenuit alexā.in.l.qui dotis.v. co.ver.sed iurta hoc.ff.so. ma. quia verba illa futurum tempus denotātia:non fuerunt adiecta in modum cause finalis:sed demonstratiōis cā. vnde cum donatio pfitium ⁊ futurorum saltum in pfitibus valida remaneat.scōm opinionē doctorum in. l. fi. Ł.de pactis. licet bar.ibi relinq̄t cogitandum: cessat ratio super qua se fundat paulus de castro. Ufi concludit alex.q̄ si haberet consulere: si multuz curaret de dicto pauli.qui p fecto nimiū fuit promptus ad consulendum ⁊ admiratur de eo alex. vbi supra.

Opinio contraria reprobata. ¶Nec curo de opinione eoz̄ q̄ tenuerunt donationē inter cōiuges nō firmari iuramento q̄ tenuit Jo.an. in addi.ad spec.isto ti.in rubrica. q̄ incipit.est sciendum.bar.bal.⁊ salice.⁊ raphael fulgo.in.l.j.ff.isto ti.henricus.in.c.fi.infra eo.in fine primo distinctionis.⁊ franciscus cardi.ibi ⁊ īcle.j.de iureiu.§.fi.in.v.q. ⁊ bal.ī.l. cum quis decedens.§.pe. de legatꝰ. iij.⁊ latius.in.c.cum cōtingat. supra de iureiu.xv.co.v̄.queritur igitur. ⁊ consilio.29.incipit. casus vir donauit vxori.in tertia parte. ange. in.l.si quis pro eo.ff.de fideiusso.pau. ō ca

stro.consilio.65.in.ij.co. incipit. supisto puncto.quod repetit in scō volumine.incipit.super isto pūcto. frā ciscus de curte.consilio.66.ij.co.incipit.sapienter.multi alij quos referre nō curo per iura ⁊ rōnes que per ipōs videri poterūt:ad que satis patet responsio ex predictis. Et p hec me expedio de tertia limitatiōe.

4.limitatio. Valet donatio inter coniuges ad vtilitatē tertij.

¶Limita quarto pre dicta vt nō valeat donatio inter coniuges ad vtilitatem ipsoruz cōiugū. secus si ad vtilitatez tertij.vt puta si maritus se obligauit pro muliere creditori ipsius mulieris. Nam licet ex hac obligatione resultet quedam donatio vt irreparabil' datio:nihil tamen ad creditorem de his q̄ fiunt inter coniuges.quia certat de dāno vitando.ar.l.vt mihi donares.ff. ō dona.ista est no.decisio bal.in auct.si q̄ mulier ad finem. Ł.ad velleia.cuz q̄ transit ibi salic.⁊ pau.⁊ cōiter oēs.⁊ facit tex.in.l.seya mancipia.in pūn. ff.eo.ti.⁊ in.l.ij.in fi. Ł.ne vxor pro marito. vbi dicitur q̄ maritus pt p vxore fideiubere.si ergo vxor se obligat principaliter:⁊ maritus pro ea fideiubet: valet talis obligatio. vt dictis iuribus: per que ita firmat albricus post alios ī.d.auc.si qua mulier. nec sequitur.intercedit maritus pro vxore ergo donat.scōz pau. ¶Et ex his infertur q̄ si vxor recepit a marito refutationē cuiusdam depositi olim facti patri suo cuius ipsa non est hēres:sed recipit eam nomine fratris sui:qui est heres.cum ista refutatio non fiat ad vtilitatem vxoris sed fratris sui:bene valet.ita consuluit bal. consilio.353.incipit queritur vtrum vxor.in tertia parte consilioruz.de q̄ supra habita est mētio in prima limitatiōe principali ī. .co. ¶Ista tñ intelligenisi ī fraudē fierēt ⁊ de fraude constaret :vt puta si vxor accepit mutuum vel cōmodatum vt in suos vsus conuerteret vel sibi secreto reti neret:⁊ postea maritus volens vxori donare per hunc modum:intercessit pro ea vel debitum pro ea solut: licet hoc casu creditori qui ō fraude non participauit obligetur: ipsa tamen vxor non habebit sibi illud mutuū vel cōmodatum.per textuz.in.l. multum interest.ff. siquis alteri vel sibi.⁊ in.l.ij. Ł. plus vale.q̄ agi.⁊ in l.si cum pater. Ł.ad velleia.alias.n. per vnam viam concederetur quod alia via prohibetur :quod esse nō debet.vt regula .cum quid.de regu iuli.vj.cū concordantijs.ad q̄ facit: q̄ dicam infra in tertia limitatiōe principali in quinto effectu traductionis vxoris ad domum.in ver. ⁊ intelligo predicta.

Illatio.

Fallentia Nisi fieret in fraudem.

5.Limitatō Valet donatio inter coniuges ex causa dotis.

¶Limita quinto pre dicta vt non valeat donatio inter cōiuges.nisi forte vxor a principio nupta sine dote postea constante matrimonio donet marito aliqua bona ex causa dotis.quia valet talis donatō vt videtur casus.in.l.si quis pro vxore.§.si vxor.ff.isto ti.vbi proprie loquitur tex.quādo vxor constante matrimonio promisit dotē ⁊ dotis vsuras marito.⁊ dicitur q̄ hoc non est prohibitum inter coniuges. Nam si ille tex.intelligatur q̄ ante matrimoniū fuisz dos promissa prout aliqui voluūt itelligere:fatua ⁊ idubitabilis fuisz questio contra id q̄ habetur.in l.quod labeo.ff.ad carbo.⁊.l.ancille Ł.de furtis. cum similibus. ¶Nō videtur satis equum. Nam si mulier dotata a principio hoc potest facere per viam augmēti dotis.vt est expressum in.l.si constante.⁊. l.fi. post principiū.ver.quare.n. Ł.de donat.ante nup.⁊ expressius. instit.ō dona. §.est ⁊ aliud.v̄.⁊ primis quidē.⁊ ibi glo.⁊ glo.magna.in. l.j.ff. solu. ma.

1. Fūdamentum.

2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.j.ff.so.ma. que simpliciter ⁊ indistincte dicit dotem posse per mulierem constante matrimonio cōstitui per.l.si constante. multo ergo fortius si a principio dotata non fuisset B facere posset: cum vtil⁹ sit vxori stare apud maritū dotata q̄ alias sine dote. mulier enī idotata facilit sperne a viro. iuxta no. in.l.si cum dotē. §. sin aūt insequentissimo. ff. so. ma. ⁊ dicam late super rex. ita reperio tenere solū bal. nouellum. in suo trac. de dote. in. vj. parte. 16. speciali. ⁊ in septima pte. in. iij. priuilegio. ¶ Nec obstat si dicatur q̄ exquo maritus vxorez duxit sine dote: per consequens tenetur ad onera matrimonij: ⁊ sibi imputet. vt. l. quod si nulla. ff. de religio. ⁊ sump. fune. cum alijs de quib⁹ dicam sup rex. in. §. intellectu. ¶ Nec dici potest ⁊ non improbabiliter. qō aut tempore cōtractus matrimonij vxor habebat bona: vnde se possz dotare: ⁊ tunc verisimiliter presumitur nupsisse cum dote. ar. a cōiter accidētibus. vt. l. certi conditio. §. quoniā. v. nam ⁊ quotidie. ff. si certum peta. ⁊ in. c. j. de cleri. nō resi. quod quidē argumētū transfert onus probandi cōtrariuz in aduersariū. vt sentit gl. in. l. neqz natales. C. de proba. q̄ ad hoc reputat singularem lodo. in singulari. Constituēdo ergo vxor dotem constante matrimonio: videtur magis debitum agnoscere: q̄ donare de nouo. Aut mulier quando mātimonū contraxit: erat inops ⁊ nihil habebat sed postea sibi obuenerunt ex aliqua successione: donatiōe vel alias. ⁊ tunc verisimile est q̄ si dicta bona habuisset a principio: illa assignasset in dotem: vt melius tractaretur a viro: vnde illa postea dando cōstante matrimonio aliqua bona in dotem: videtur grate ⁊ humane se habere cum viro: ex eo q̄ ipam accepit sine dote ⁊ quasi remunerādo beneficium receptum. que quidem remuneratoria donatio permissa est inter coniuges. vt late dictum est supra in secūda limitatione principali. presertim cū talis donatio veritate inspecta non dicatur oīno pura ⁊ liberalis: quia non conceditur marito ex titulo lucratiuo sed potiꝰ oneroso: propter onera mātimonij sustinenda. vt. l. ex promissiōe. ff. ō act. ⁊ obli. ⁊. l. pure. §. pe. ff. de excep. doli. ⁊. l. fi. §. si a socero. ff. de his que in frau. credi. ⁊. l. pro oneribꝰ. C. de iure do. ⁊. c. salubriter. infra de vsuris. Si ergo dos sic constituta post contractum matrimonū erat congrua omni respectu. ⁊ tam onerum matrimonij q̄ conditionis ipsius viri: forte quia erat nobilis ⁊ magne conditionis adeo q̄ dicta sua conditio requirebat adhuc maiorem ⁊ nobiliorem dotem: non video rōnem qua re dicta constitutio dotis fieri non possit. ar. rex. in. l. q̄ro. ff. de iure do. cum simi. Unde ex quo maritus merebatur hanc dotem: ex hac dotis cōstitutione non dicetur fieri locupletior. quo casu valida ē donatio iter coniuges. vt dictum est supra in prima limitatione principali. In eo tamen quod excederet congruentiam dotis: nō valeret quia illo censerē gratuita ⁊ liberalis donatio. vt latiꝰ firmat Bal. nouellus vbi supra. quāuis de rigore iuris aliqualiter sum dubius propter ea q̄ supra dicta sūt co. §. sunt ⁊ alie donationes. vbi tenui maritum non posse dotare vxorez constante matrimonio: vbi videas late ⁊ forte cōmodius hic caderent.

4. Fūdamētum. — Ad cōiter accidētibus.

¶ Limita sexto predicta vt non valeat donatio inter virū ⁊ vxorem. nisi forte vxor donet marito gratia honoris vel dignitatis adipiscendi: idem si causa dignitatis vel

6. Limitatō Valet donatio iter cōiuges gra honoris vel dignitatis adipiscendi.

causa honoris fiat / vel gra ludoz p̄parandoz auctoritate publica. vt. l. q̄ adipiscende. cum duabus legibus sequentibus. ff. isto ti. ff. fami. hercis. l. si filia. §. neratiꝰ autem. ¶ Ex quo infertur q̄ si vxor donauit viro causa studiorum vel ad licentiam vel doctoratum obtinendum: valebit talis donatio. ad quod bene facit rex. i. l. marcellus. ff. isto ti. iuncta glo. ⁊ q̄ diri supra in prima limitatione principali in ver. requiritur etiam. ¶ Idez si pro milicia vel nobilitate acquirenda. Nunc ⁊ alios octo casus in quibus valet donatio inter cōiuges ponit azo. in summa huius ti. ⁊ Hosti. in summa. ti. de dona. inter coniuges. §. que donationes. in fi. ⁊ henricus. in. c. fi. infra eodem quos per te videas. ¶ Adde aliuz. s. quando maritus aliquid donauit vxori vt ornatior ad ipm accedat. de quo dic vt supra colum. viij. ver. vestes ergo ⁊ alia ornamenta. cum pluribus seqntibꝰ. signāter co. xxx. §. predicta tñ. cū sequenti. ¶ Adde aliuz. s. quādo donatio inter cōiuges fieret āno elapso a tempore contracti matrimonij si filios non habent. Si tamen postea filius nascatur: renocatur donatio nisi in quinta parte. Hoc dispōnit. l. regni foro iuzgo. li. iij. ti. j. l. vj. que incipit. porque muchas. Approbatur hodie foro leguz. li. iij. ti. xij. l. iij. quod tene menti. nec alibi hoc reperio. Idem facit. l. regni. foro legum. li. iij. ti. vj. l. ix. que dicit q̄ elapso anno a tempore matrimonij cōtracti possunt maritus ⁊ vxor filios non habentes inter se societatē core suorum bonoruz. que tamen societas solutur in totum per liberorum superuenientiā. Et scōm hoc intelligoz limito rex. in. l. cuz hic status. §. si inf virū. ff. isto ti. vbi dicitur q̄ nō valet societas inita inter cōiuges ex causa donationis: quāuis alias non sit prohibita vt. l. alimenta. §. fi. ff. ō alimē. ⁊ ciba. lega. Nam debet intelligi si intra annū a tempore contracti matrimonij. secus si post per predictam. l. regni. Et potest esse ratio: quia intra annū ardentius se amant coniuges q̄ post. quia oīa noua placent. Unde si permitteretur tūc donatio: spoliarent se coniuges donando. ego non possum attingere aliam rationez illius. l.

Valet donatio inter cōiuges āno elapso

Lex regni.

¶ Sed est pulcrum dubium de quo alias vidi multum dubitari. maritus ⁊ vxor post annū a tempore cōtracti matrimonij cotraxerunt inuicē societatem omniuz bonorum ex causa donationis vel alias cum iuramēto de nunquam discedendo ab ista societate: modo alter eorum penituit ⁊ vult discedere ab ista societate: nunquid potest? Videt q̄ sic ⁊ q̄ valuit donatio ⁊ dispositio quam de suis bonis i vita fecit. quia pactuz seu conuentio de nunquā diuidendo rem cōmunez seu societatez initam non valet vt. l. in hoc iudicio. §. si conuenat. ff. cōdiui. ⁊ facit. l. fi. C. eodem. etiā si adiciatur super hoc iuramētum vt notanter firmat alex. consilio. 159. aliaſ consilio. 18. scōo volumine. in princi. per bona fundamenta que videas p te. refert ⁊ sequitur felli. in. c. edocerī. viij. co. i fi. de rescriptis. Jason. in l. si non sortem. §. si cētum. ij. co. ff. ō codi. inde. ergo eodez modo in casu nostro hoc fieri poterit. ¶ Ratio p̄dictorum est quia cōmunio solet generare discordiam. vt. l. cuz pater. §. dulcissimus. de lega. ij. ⁊. c. ex tenore. i infra ō sen. exco. ita dicit. abb. in. c. si diligenti. iij. co. in fi. ver. quartus casus. supra de foro compe. ¶ Potest assignari alia ratio. s. quia per huiſmodi societatez perpetuo duraturā adimitur libera facultas testandi in rebus i societate positis. vt. l. cū duobus. §. idem respondit. ff. pro socio.

1. Illatio.

2. Illatio.

2.

3.

Un liceat discedere a societate iurata iter cōiuges

Universidad de Deusto
Biblioteca

sbi glo.no.z.l.nulla.eo.ti.z.d.l.ī hoc iudiciū.§.si cōueniat.ita dicit lodo. ro.p°.13.z.17.quem refert andre/ as siculus.in.c.relatuz.p°.xxxiij. co. supra de testa. Facit qđ in simili di/ xit bal.in.l.fi.ff.de pactis.ī.v.nemo ad secūdum.vbi notanter determi/ nat q pactum etiam iuratum de nō succedendo ex testamento non pīu/ dicat paciscenti:ne tollatur libera te stadi facultas .refert z sequitur lu do.in.l.stipulatio hoc modo conce/ pta.ff.ō verb.ob.z georgius in repe titione.c.quāuis pactuz de pactis.li. vj.co.vij.v.fortius. ¶Reperio ta/ men q iason mayn° in.l.si nō sortez. §.si centū.co.x.ff.de ꝓdi. inōbiti .du bitat z merito de ista ōcisiōe: qz ꝑ iu ramētū ō ñ discedēdo a societate pt seruari sine interitu salutis eterne.g seruādum est.c.cum contingat in fi. supra de iureiurā.cuz cōcordantijs. precipue cum ratio.d. §. si ꝙueniat. sit ꝓpter infinitatē euitandā scōz gl. in.l.pe.in glo.magna circa finē.ff.ō pactis.quando scz conuentum esset ne vllo vnquā tempore diuidatur.se cus si dictuz esset q in perpetuū stēt in cōione: ita valeret z intelligerē in perpetuuz idest quousqz alter co rum viuat.l.j.cum gl.iuncta.l.nemo ff. pro socio.ita dicit florianus in. d. §. si cōueniat. ¶Sic etiam valeret cōuentio vel lauduz arbitratoris q toto tpe cōtrahentiū ñ liceat diuide re scōm alexan.consilio.§g.incipiens viso themate predicto.fi.co.in. v.vo ¶Nec obstat glo.in.c.fi. de procu ra.li.vj.super qua se fundat alexan. quoniā illa loquitur ī iuramēto sim plici de non revocando mandatum: Secus tamen est in iuramento ad/ uersario prestito:de non revocando talem procuratorez: Nam ex tali iu ramēto licito z honesto:ne ei illuda tur:bene oriť obligatio.l.si ꝙs maior. ff.de trāsac. ideo tunc revocari nō

Cōtraria o/ pinio.

potest.ita no.dicit bal. in rubrica.su pra de pactis.x.co.ex quo infert q si notarī recipit tale iuramentū no ie oium quorum interest:nō posset tūc revocari:nec tunc haberet locū illa glo.sed in casu nostro iuramētū fuit prestitum alteri socio: ergo non ha/ bebit locuz illa gl.scōz Jason.vbi su pra qui relinquit cogitandū quia li mitatio bal.est ardua . z iura p que mouetur glo.in.d.c.fi.refragantur. ¶Ad cuius confirmationē facit. d. c.quāuis pactū. z qđ notāter voluit bal.in.c.veniens.in fi.supra de iure iu.vbi dixit q si mulier iurauit ali/ cui ad eius cōmodū:q dotez nō alie naret:quāuis postea alienet cuz iu ramento:non valebit alienatio in p/ iudicium eius cui primo iurauerat z erat ius quesituz.sic intelligit tex.in c.intellecto.supra de iureiu. z glo.in c.licet eo.ti.li.vj.qđ dictū tanquam singulare refert georgi° in.d.c.quā uis pactuz.co.viij.ver.secūdo addu cit. ¶Ad idem facit notāda decisio oldradi consilio.241.incipiente.fa/ ctum tale est pater filiū. quā sibi ap propriat Jo.an.ī speculo ārta pte ō iudi.§.sequitur.colum.iij. ver.vidi dubitari.vbi dicit se vidisse de facto dubitari si pater in morte duos fili os iurare fecit de hereditate non di uidenda infra decēniū:ipsi non pos/ sunt ꝓuocare ad diuisionez: nisi inui cem sibi iuramentū remittant iurta no.in.c.ij.de sponsa.z in.l.labeo.ff.ō iureiu.nepos tamen bene pōt patru um prouocare ad diuisionez:quia iu ramentum filij nō ligat nepotez etj am heredez.c.veritatis de iureiur. c.fi.ō sepul.z ita sētiūt isti q frēs iu rantes non dividere tenent iuramē tuz seruare. z sequitur alex.consilio 28.incipit ꝑspectis in.v. volumine. ¶Ex istis infero ad vnū quotidia num pater vel mater volens tradeř filiam nuptui iurauit eam meliorare

in tertia z quinta parte bonoz suoz vel iurauit nullum filioz meliorare imo q oēs eq̄liter succedant:q tali iuramēto standuz est precise ex quo factum est ex causa onerosa z in fauo rem filie z eius mariti : quia fauore dotis nō est locus pīie vt est cas° vni cus in iure .in.l.si ego.§.j.de iure do tiū scōm bal.in.l.sicut in fi.ff.ō act. z obli.de quo meminit alex.in.l.si cō stante.x.co.in prin.ff.so.ma. quāuis ergo iuramētū non interuenisset : ni si sola promissio:cum ex causa onero sa factum sit:iustissimū erat illud ob seruare.vtinā super hoc fieret lex no ua per quam euitarētur fraudes pec cata z periuria que sepius cōmittūť a parentibus:qui postquam nuptui filiam tradiderunt:non verentur p missa infringere eriaz iuramento fir mata dicentes se non teneri ad illud pactum seruandum.vt.l.pactuz qđ dotali.ff.de pactis.vbi est expressuz scōz bal.in.l.cuz archimudoram.ff. vt in possessione legatorum prope fi. v.vlterius q̄ro.de quo meminit Ja/ son in.§.actionuz instit. de act. co. v.quid aūt sit.z quāuis ille non di/ eat idem voluit albricus de rosate.ī l.fi.ff.de pactis.co.pe.

7. Limitatō an valeat do natio īter cō iuges cōstāte mī/ monio: quando vxor iam fuit tradu cta ad domū viri z carnaliter cogni/ ta. Si aūt non fuerit traducta quā uis esset inter eos contractū mīmo nium per verba de pīti: nihilomin° valeret donatō.istud est mirabile di ctum azonis in sūma ti.de dona.āte nup.in fi.tenuit etiam host. in sūma ti.de dona.ppter nup.§.fi. in fi. re/ fert z sequ tur collectarius.in.c.fi.ī fra isto ti.iij.co.z Jo.de imo.ī.l. si so cer.§.luci°.v.co.ff.so.ma.de quo fa cit ibi magnū festum.refert etiam a

Limita septimo et

vltimo predicta vt non valeat dona/ tio facta inter cōiuges cōstāte mī/ monio:quando vxor iam fuit tradu cta ad domū viri z carnaliter cogni/ ta. Si aūt non fuerit traducta quā uis esset inter eos contractū mīmo nium per verba de pīti: nihilomin° valeret donatō.istud est mirabile di ctum azonis in sūma ti.de dona.āte nup.in fi.tenuit etiam host. in sūma ti.de dona.ppter nup.§.fi. in fi. re/ fert z sequ tur collectarius.in.c.fi.ī fra isto ti.iij.co.z Jo.de imo.ī.l. si so cer.§.luci°.v.co.ff.so.ma.de quo fa cit ibi magnū festum.refert etiam a lex.in.l.si sponsus.§.si vxor.ff.isto ti. in apostillis.reputanť hoc valde no. zandreas siculus.in.l. si diuortio. in prin.ff.de verb.ob.antonius corsi° in suis singularib°. ī parte donatio. singulari incipiēte.vxor donauit ma rito.z campetius.in suo tractatu de dote.prima parte.q.79. Sensit idē bal.in.l.cuz in te.in prin.ff.ō dona. ante nup.intellige quando preceſſe/ runt sponsalia.alias per solaz tradu ctionem ad domum viri non prece/ dentibus sponsalibus:non videntur sponsalia contrahi vt dicit tex.no.in l.quesitum.ff.de sponsa.z in.c.ex pte supra de restitu.spo. qz licet mulier consenserit ductioni:non tamen ibo consensit nuptijs contrahendis:z cō sentire pōt vt concubina.ita dicit gl. fi.in.d.l.quesituz. ¶Confirmari pt tali rōne quando vxor non est tradu cta:non videtur inter sponsos tanta domesticitas nec tantus amor nec p consequens eadem ratio prohibitio nis.sicut quando vxor iam fuit tra/ ducta.ideo merito talis donatio be ne valebit.ita dicit Jo.de imo.in.d. §.lucius. ¶Ad qđ bene facit qđ vo luit franciscus de aretio in.l. si diuor tio.iij.co.ff.de verb.ob. vbi dicit q sicut confessio facta per maritū āte matrimoniū de dote recepta:non p/ sumitur facta animo donandi vt sin gulariter concludit Jo.an. in addi. ad specu.isto ti. in rubrica. bal. in.l. pe.§.mulier.ff.so.ma. Sic etiā quā do esset contractum matrimoniū p verba de pīti sed necdum consuma tum.qđ tene mēti:quia est valde no tandum z alibi non legi. Et ratio hu ius est secunduz eum:quia ante mī monium consumatū nō presumitur esse tantus affectus inter eos:q non est inter eos tanta domesticitas: si/ cut post. Nam constante mīmonio sepe vir blandicijs mulieris flectitur vt.l.fi.ff.si quis aliquem testa.phi.

1. Fundamē tum.

2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vnde disparitas affectiōis facit ꝙ nō
ita de facili ꝓsumatur donatio an/
te mr̄imoniū consumatū sicut post.
Ita ergo videtur dicēdū in casu no/
stro vt valeat donatio inter sponsos
de ꝓsenti ante copulaz. Subdit ta
men Jo. de imo. in d. §. ꝙ hoc dictū
azonis non possit practicari in parti
bus lombardie vbi vir post despon/
sationē conuersatur in domo vxoris
habendo secum copulam: antequaz
traducatur z facit festum nuptiarū
Idem vt audio fit apud cantabros z
vuādalos. ¶ Sed meo iudicio nulli
bi hoc dictum practicari pōt. tum qz
contrariuz tenuerunt pleriqz. vt cy.
z bal. in. d. l. cum in te. z bal. in. l. cuz
te spōse. eo. ti. vt refert alex. consilio
142. pe. co. v̄. itē respondeo. v. volu/
mine. tum quia vt mihi videtur non
potest iure substineri cuz sit contra
casum expressum: cui nullatenus res
ponderi potest. in. l. pe. ff. isto ti. qui
dicit donationem inter coniuges nō
valere nisi ante matrimoniū contra
ctum facta sit. quod de ꝓsensu intelli
gitur. quem tex. sic allegauit z indu/
xit glo. in. l. uj. ff. isto ti. in. v̄. concubi
ne. z bal. in. l. vnica in fi. C. de vsuca
pio. pro dote. z ipsemet Jo. de imo. in
l. meuia. in fine principij. ff. so. ma. re
fert z sequitur alex. in. d. l. si socer. in
finalibus verbis. z franciscus de are
tio. in. d. l. si duo tio. in fi. ff. de v̄bo.
ob. ¶ Ad idem est bonus tex. iūcta
glo. in. v̄. concubine. in. l. uj. ff. isto ti.
vbi dicitur ꝙ matrimonium dicitur
z maritus z vxor dicuntur cōtractis
dūtaxat sponsalibus per verba de p̄
senti: licz nō interueniat carnalis co
pula. z sic concludit ibi glo. ꝙ sicut ꝓ
hibetur donatio inter coniuges con
stante matrimonio seu inter virum
z vxorem ita z matrimonio non con
sumato: exquo interuenit consensus
de presenti. Et quāuis ibi glo. dixe/
rit hoc procedere de iure canonico:
tamen dico idem de iure ciuili. vt ꝓ/
batur in auc. de nuptijs. §. nuptias.
z ibi bona glo. colla. iuj. Ad validita
tem enī matrimonij nec de iure cano
nico nec ciuili ē necessaria ductio ad
domum nec copula carnalis vt volu
it glo. in. d. l. cum te. C. de dona. ātē
nup. est tex. in. l. mulierez. z. l. demqz
ff. de ritu nup. z in. l. nuptias. ff. de re
gu. iu. Nam z vxor quandoqz ducit
virum. vt. l. si ignorans. ff. solu. ma.
Solus enim consensus est qui facit
matrimoniū. vt. c. i. z. c. cum locū. su
pra de sponsali. z. c. fi. de sponsa duo.
z. c. sufficiat. z. c. cum iniciatur cum
multis sequētibus. xxvij. q. ij. z. c. vni
co. de voto. li. vj. Unde adesse matri
monij nō ē necessaria ductio ad do/
domum sponsi etiam de iure ciuili. vt
supra dixi. z tenet glo. apud legistas
singularis in. l. cui fuerit. ff. ō condi.
z demonstra ¶ Ex his infertur ꝙ ti
tulus vnde vir z vxor habet locū nō
soluz in vxore traducta z cognita. sz
etiam in sponsa de presenti. ita tenet
bal. si bene aduertatur. in. l. certum.
v. co. v̄. sequitur videre de bono. po.
vnde vir z vxor. z. l. j. C. vñ vir z vxor
quē simpliciter refert z sequit lodo.
bononinus. in tracta. de successioni/
b⁹ ab intestato. ī suis additionib⁹ ad
matheselanum. charta. 3. ante finem
ij. co. Idem latius firmat nico. de v/
baldis. in suo tractatu. de successio.
ab intesta. quarta parte. in prin. qui
dicit se sic consuluisse in contingētia
facti de quo statim subijciam. ¶ Et
hinc est ꝙ dispositō auct. p̄terea. C.
vnde vir z vxor. q̄ loquitur in vxore
vt consistente matrimonio sine dote
vxor mops succedat marito locuple/
ti predecedenti secūdū formā ibi tra
ditam: habet etiam locum in sponsa
de presenti nondum traducta vel co
gnita. ita tenuit solus Franciscus de
pepis in repeti. d. auctē. preterea. in
ij. co. motus ex aliquibus fundamē/

Determina tio cōtraria.

Ad eēntiam matrimonij. mariti z vxo ris sufficit ꝙ sint cōtracta spōsalia ō p/ senti nec req rit ductio ad domū nec co pula carnal'.

1. Illatio.

2. Illatio.

tis de quibus supra. z per. c. coniunx
xxvij. q. ij. vbi coniunx vocatur etiaz
ea que concubitu cognita nō est te/
ne menti illud dictum qz est notum
¶ Hinc est etiaz ꝙ sicut mater filio
rum mortuo patre que transiuit ad
secundas nuptias non potest esse tu
trix eorum vt. l. oēm C. ad tertu. z ī
l. ij. cū auc. ibi posita. C. quādo mu.
tare. offi. fun. po. z. c. ex parte. m. su/
pra de appe. sic quando cōtraxit spō
salia de p̄senti. mirabile dictum est spe
cu. ti. de tutore. §. nūc dicēduz. v. co.
v̄. item excipitur. refert z sequ ē bar.
in. l. si quis sub cōditione. ff. de testa.
tute. viij. co. v̄. quero an statim. z lo
do. singulari. 222. incipiēte. tu habes
bal. §. nos aūt. ix. co. v̄. z per hoc isti.
de acrili. tuto. ¶ Hinc est etiaz ꝙ lz
matrimoniū per verba de p̄senti con/
tractuz non fuerit copula carnali cō
sumatum. mḡlominus vacant bene
ficia que quis habet vt volunt dñi ō
rota. in decisionibus nouis. 26. inci/
pit si impetratur beneficium. que ho
die reperitur sub ti. de clericis coniu
gatis. ¶ Hinc est etiam ꝙ si legatuz
fiat mulieri pro dote vt' in temp⁹ nu
ptiaz: siq̄dē fiat maiori. intelligēdū ē
de die festiuitatis nuptiarū. vt. l. santi
m⁹. C. ō nup. z intelligе festiuitatez
nuptiarū qñ mr̄imoniuz cōtrahitur
per verba ō presenti posito ꝙ ad do
muz viri non sit traducta. vt. l. cum
fuerit. z ibi no. ff. de ꝓdi. z demōstr.
ita notabiliter dicit bar. in. l. ticio. cen
tum. §. si. co. fi. eo. ti. qō tene menti.
¶ Hinc est etiam ꝙ si dictat statutū
vel factum est pactū inter coniuges
ꝙ vxore premortua sine liberis: ma/
ritus lucretur dimidium dotis: si ꝓ/
moriatur sponsa de p̄senti dotata: ante
ductionem ad domum z carnis co/
pulam: sponsus seu maritus lucrabi
tur dimidiam dotis. ita sensit bar. in
l. nihil. ff. rerum amo. ar. illius tex. z
i. l. j. in prin. C. vnde vir z vxor. z ibi
etiam bal. pau. lodo. salice. Jason. j.
co. ver. ij. ista regula. vbi firmant le/
gem illam que loquitur in vxore: ha
bere locum etiam in sponsa de presē
ti. Secus dicunt in spōsa de futuro:
que licet alias habeat priuilegia cō/
petentia vxori vt est tex. no. in. l. ij. §
fi. cum. l. sequen. z principio. l. sequē
tis. ff. de prēu. credi. tamen non ha/
bet priuilegium succendi sponso ab
intestato. quia nōduz est perfecta a
liqua affinitas. vt. l. quod seruus. ff.
de condi. ob causam. hanc partem ex
pressi⁹ tz bal. in. l. sancim⁹. C. ō nu/
ptijs. z in. l. eo nobis. C. de episco. z
cle. iij. co. ver. sed iuxta hoc pōe. z ibi
raphael fulgo. z latius Pau. de ca/
stro. ibidem z in. l. si ante nuptias. z
in. l. si marito. §. j. ff. so. ma. z ī. l. si do
naturus. §. si quis indebitum. ff. de
cōdi. ob cām. z latius p°. 123. incipit.
sup primo q̄sito. Idē tz raphael cū/
ma. i. d. l. nihil. z in. d. l. si ante nupti
as. ange. in. l. j. C. de impo. lucra. de/
scrip. ancharra. in repeti. c. j. supra ō
consti. charta. 41. in prin. q. princi/
pali. v̄. quero de questione que mi/
hi occurit de facto. Hoc idez firmat
multis fundamentis. ange. ō aretio
in. §. fuerat ante. insti. de actio. char
ta. 17. v̄. quero de questione quoti/
diana. Et subdit ꝙ hec opinio ser/
uanda in practica. maxime si iam ma
ritus ante mortem vxoris ceperat su
stinere onera matrimonij in vestib⁹
z alijs vt docet experientia. dicit eti/
am ꝙ quāuis ista expensa z damnuz
mariti non sit tantum quantum eēt
lucrum dotis: tamen integram me/
dietatem dotis debet lucrari z habe
re prout statutum disponit. ar. l. cre/
ditor. §. inter maritum. ff. mandati.
qui est bonus tex. Sicut econtra p̄t
contingere ꝙ dotis fructus vel etiā
dimidia proprietatis dotis vel forte
tota dos non sufficerēt ad onera ma
trimonij inchoandi siue iam inchoa

3. Illatio.

5. Illatio.

6. Illatio. In statutū i vxor hz locū in spōsa de p̄senti nōdum traducta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ti z copula carnali consumati. Naz vt videmus quotidie antequaz spō sus traducat sponsaz z in ipsa traductione facit magnas expensas: z fere expendit totam dotez in vestibus ornamentis z conuiuioz in musicalibꝰ z similibus. Et si postea vellet illa ornamenta z vestes vendere: non reperet dimidiam eius qō expendit. z tñ nihilominus maritus tenetur sustinere onera mr̃imonij. vt. l. pro oneribus. Ē. de iure do. z. c. salubriter. infra de vsuris. Unde ista quodām/do dependent a fortuna: z maritꝰ in effectu videtur emisse istum casuz sicut quemcunqz alium vt. l. in vendē/do. z. l. fi. ff. de actio. emp. habebit ergo maritus hoc casu dimidiam dotis sponse de pñti etiam nōdum traducte ad domum nec carnaliter cognite. Hanc etiā partē vt dixi tenet fulgo. in. d. l. deo nobis. Ē. de epis. z cle. dicens se ita alias consuluisse cuz pluribus doctoribus. istam etiam sequitur campetus. in suo tractatu ō dote. v. parte. q. xij. per plura fundamenta q̄ videas per te. z dicit qꝫ ista seruaretur in practica. idem tenet nicolaus ō vbaldis. in. d. tractatu. de successionibus ab intestato. iij. parte in fi. ¶ Et hanc teneas quāuis cōtrarium teneat petrus ō ferrā. i sua practica in forma libelli quo vxor agit. ad dotem in parte vxor quondā in. ij. colum. dicens. qꝫ promissio vel dotis datio videtur facta sub conditione si ipsa sponsa virgo ducatur ad domum viri prout fieri solitū est ab oībus ar. l. stipulationē. ff. ō iure do. z. l. non eni. z. l. promittendo in prin. ff. eodem. Unde cum defecta z non ipleta fuerit ꝺditio: debet cessare ipius dotis lucruz z acquisitio: z in hāc partem videtur consuetudo inclinas se scōm eum. Idem latius firmat abbas in. c. ex publico. in prin. supra de conuersione coniugatoruz. per illuz

Opinio contraria.

rex. dicens se sic consuluisse. z est suū consilium primum. primo volumine. ¶ Idem tenet salic. in. d. l. cum in te. Ē. de dona. ante nup. per rōnes satis exquisitas: quibus respōdere potius esset laboriosum qꝫ subtile. sunt enim rōnes sue vt inquit pau. de castro vbi supra. satil friuole si bene inspiciantur cum vadant per grāmaticales expositiones vocabuloꝝ: dicēdo qꝫ vxor dicitur quia in vsu viri z maritus dicitur maris ritꝰ ꝛc. que verba penes legistas debent esse derisoria. quia statutū z statuentes nō considerarunt tales expositiōes que paucis note sunt: sed potius cōmunē vsum loquendi: scōz quez vxor z maritus dicuntur statim qꝫ matrimonium est contractum per verba de presenti vt in iuribus supra allegatis.

Questio nāqz vocabuloꝝ ptinacibus est relinquenda vt dicit glo. in rubrica. ff. so. ma. z Inno. i. c. quia verisimile. in fi. de presumpt. Ad esse ergo matrimonij z ad verificationem statuti: non est necessariū qꝫ vxor seu spōsa traducatur ad domuz viri nec ab eo carnaliter cognoscat. ¶ Quīimo qō plus est dato qꝫ statutū req̄reret ductionem vxoris z copulā carnalez: vt puta quia statutuz diceret in mr̃imonio copulato ꝛc. adhuc sufficeret matrimonium contractū per verba de presenti si p ponsā steterisset quo minus duceretur vt voluit bal. in. l. non sine. Ē. de bonis que liberi. ad quod bene facit. l. in executione i fi. ff. de verbo ob. z. l. si rem. ff. de prescript. ver. §. fi. z. l. iure ciuili. ff. de pscrip. verbis. scōm paluz vbi supra. ¶ Contrarium tamen sentit bal. in c. capellanus. in fi. supra de ferijs. dicens qꝫ fuit questio de facto qꝫ vir ō bebat lucrari dotē si vxor pmoreretur matrimonio copulato. dicit ipse qꝫ matrimoniū copulatuz dicit quā do est consumatū per carnalez copu

Ampliatio. Si statutū dicit de copula carnali

Opinio contraria.

laz z non ante. alias frustra de copula statutū fecisset mentionē. vt. Ē. ō nup. l. sancimus. scōm eum qz matrimonium per consensum iniciatur z p copulā perficitur. scōz bal. i. c. ex trāsmissa in fi. supra de resti. spo. z in. c. pe. supra de proba. de quo latius dicitur paulo supra. §. operatur aliuz z secundum effectū sed idem bal. cōsilio. 276. in scōa parte incipit. cōsuetudo. nititur concordare opiniones dicens qꝫ si per sponsaz stetit quo minus duceretur vel per casum fortuitum sine culpa viri vt puta quia mulier premoritur: tunc vir debet lucrari z sic procedat prima opinio. secus si per maritū vel eius culpa vt ibi latius per eum. idem fuit de mente salicet. in. d. l. cū te. in fi. dicēs qꝫ si mulier ducta esset ad domū vt viro coniungeretur: si ante cōsūctionē decessit: tūc vir lucrabit partē dotis debitā a statuto. qz p cōiuncta z copulatā habeē q̄ de primo copulāda erat ar. l. pe. ff. de mili. testa. z inst. de dona. §. fi. z qz cessat potissime rō tenētiū cōtrariāptē scōz eū ad qō facūt multa que supra adduxi in alio pposito. co. cliij. §. imo fortꝰ. ¶ Postquā ista scripsi repi dñm fellinū hūc artículū exaīasse vltra oēs in rubrica sipra de spōsalibꝰ. co. ij. v. ex pdictis inferr. quē hactenꝰ nō videram testis est mihi deꝰ z ex his q̄ ipse cumulauit z ego b retuli hñi pt vitaſ huiꝰ articuli. ¶ Adde qꝫ spōsus dz traducere spōsā ad domū suā nō aūt dz expectare qꝫ traducat ab ea vt. l. pe. §. virgini ff. isto ti. quē tex. ad hoc allegat bal. i. c. iurauit. pe. co. supra ō pba, z ē rō scōm eū qa magis diginuz trahit ad se minꝰ dignū. aliqñ tñ vxor traducit viz ad domū siue domicilū suuz. vt dicit bal. i. l. fi. i prin. Ē. si a nō cōpe. iij. q̄ casu dicit inspicīēdā p̄suetudinē domicilij mulieris vbi est celebra

Concordia.

Uir debet traducere vxorem: econtra

rꝫ ptratꝰ dotis. z ē magna limitatō ad l. exigere dotē. ff. de iudi. z b idē dispōit hodie. l. fgm. iij. pti. ti. xj. l. xviij quā bñ notabis. Et scōm eā plurimes vidi iudicari in cācellaria. de q̄ vltra oēs vide andreā siculū in cōsilio. 4. j. pre. alex. 2°. 100. j. volumine p doctores nr̃os in. c. j. supra de sponsa.

Lex regni.

Et redeundo ad illud

super quo principalis nostra dirigebatur intentio. s. ad donationem facta inter sponsos depresenti. licet regulariter non valeat vt in superioribus dictum est: intellige nisi sponsa illa de presenti nondum esset viri potens. nam tunc bene valet donatio sibi facta a sponso. casus est singularis in. l. pe. ff. isto. ti. ratio potest eē quia ex quo ipa non est viri potens z sic est impubes: verba de presenti prolata inter eos qꝫuis matrimoniū contrahere intenderent: iuris fictione seu interpratiōe fuerunt spōsalia de futuro. vt i. c. vnico. de ō sponsa. i pube. li. vj. donatio autem facta spōse de futuro valet. vt. l. inter eos z. l. cum hic status. §. si quis sponsaz. ff. eo. cum aliis pluribus de quibus supra. in principio. z sic non est mirandū qꝫ valeat donatio qꝫ facit sponsꝰ ō pñti spōse ō pñti q̄ nondum erat viripotens. cum in veritate non possit dici sponsa de presenti sed potius de futuro. Facit ad predicta quod in simili dixit guillelmꝰ quē refert bal. i. l. siquis nō dicā rapere. in fine. Ē. de episcopis z cleri. qꝫ si quis defloraut quandam mulierem minorem duodecim annis: non debet sibi imponi pena mortis: sed debet deportari quia aliud est de virgine matura que perdit virginitatem que nunquam potest restaurari. nam est cōfirmatum delictuz ab agente in passā aliud est i pupilla que nō pt ꝺgum

Donatio facta sponse nōdum viri potenti valet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatem perdere vnde minor pena imponitur. quia respectu passe illō maleficium est magis attētatū: ꝙ perfectū ꝛ cōsumatū ꝛ dicit ꝙ est casus ī.l.si quid aliqd. §.qui nōdū viri potentes.ff.de penis. ꝛ in.l. si vxor. §. si minor.ff.de adul. Ad idem facit qō voluerūt Jaco. de ra. ꝛ petrus in.l. nō sue. C. de bōis que liberi. quos refert ibi bal. j. co. vbi dicunt ꝙ stante statuto ꝙ filia dotata debeat esse cōtenta dote ꝛ nō succedat cum fratribus si pater assignauit ꝛ erbursauit dotē pro filia nōdum nubili nec ad matrimoniū apte que contraxit matrimoniū. sz iuris fictiōe sūt spōsalia de futuro in.c. vno de ōspō. impu. li. vj. nihilominus succedet cum fratribus cuz agat de odio spōse. Ecce ꝙ femina nōdum viri potēs nō iudicatur integra ꝛ perfecta vnde merito donatio sibi facta valet. ¶ Idem dicas si sponsus de presenti donaret sponse de presenti aliquid in locū donationis ab eo facte ipsi sponse cum erat sponsa de futuro. que quidem donatio tūc nō valuerat qz forte donata fuit res aliena. Unde donatio postea secuta loco prime iz facta fuerit post sponsalia de pñti: ꝛ sic constante matrimonio bene valet. vt ē. tex. multū singularis. in.l. si donate res. §.j.ff. isto ti. quem ad hoc miro modo extollit lodo. ꝑ°. 146. in fi. incipit ista qō. ꝛ facit scōm eū. tex. ī rō ne sui. in.l. filie. §. ticia. ff. de condi'. ꝛ dmōstra. rō huius pōt esse ꝙ nus ipe nō dicat. qz sicut valuisset donatio ī ter spōsos ō futuro si res donata eēt donatoris: vt. d.l. inter eos. ꝛ.l. cū b stat°. §. si qs spōsam. ff. isto ti. Sic etiā dz valere ista donatio nunc facta ꝛ subrogata loco illi° qz dz sapere ei° naturā. vt. c. ecclesia sancte marie. supra vt lite pendē te. cū concor. ¶ Idē si fiat donatio reciproca ī ter sponsos de presenti. vt puta quia alter alteri ꝛ econuerso aliquod ornamentū donauit. vt quotidie fit. quoniam tali casu valida est donatio etiam inter virum ꝛ vxorem. vt dicta. l. quod autez. §. si vir ꝛ vxor. ff. isto ti. vbi est textus singularis. ꝛ tenet Petrus. cy. bal. ꝛ alij in.l. si pater puelle. C. de inoffi. test. ita dicit lodo. ꝑ° 146. ij. co. in prin. ō qlati° dixi supra in scōa limitatione. co. ccxxj.

Donatio facta in locum donatōis anterioris.

¶ Sed quamuis quo ad validitatez matrimonij ꝛ quo ad predicta nihil opeꝝ traductio sponse de pñti ad domū spōsi nec carnis copula: opaꝝ tñ vnū effectū satis singularē. facit eni ꝑsumi mrimoniū p̄ cessisse. vt ꝓbat tex. ꝛ ibi no. bal. ī. d. l. cū in te. C. de dona. ante nup. in finalib° vbis ꝛ ß iō scōz eū, qz cōit accidit ꝙ spōsa ñ ducit ad domū spōsi nisi pr° cōtrahat mrimoniū. ꝛ valet argumētū a cōit accidētib°. vt. l. ne qz natales. C. ō ꝓba. ꝛ. c. j. sup ō cli. ñ reside. ¶ Quimo ß ipo ꝙ spōs° ō futuro traducit spōsā ad domū suaz trāseūt spōsalia ī mrimoniū etiam citra carnis copulā. vt notāter volunt Jo. an. in. c. fi. supra de spōsali. anto. in. c. ex pte. de resti. spo. p illū tex. tz bal. ī. d. l. cū in te. faciūt no. p eū in. l. ō no. C. ō epi. ꝛ cle. p bar. ꝛ imo. ī l. cū fuerit. ff. ō ꝓdi. ꝛ demō. ligna. n. ꝓsensus sūt leta festinitas. ar. ff. ad munici. l. si qs istruct°. ꝛ C. publice leticie. vl' ꝓsulū. l. vnica. li. xj. ¶ Id idē est bon° tex. in. l. mulierē. ff. ō ritu nup. iuncta gl. vbi p traductionē spōse ad domū spōsi: spōsa ꝑsumit vxor. ¶ Mō tñ itelligit bal. ubi qñ ꝟba fuerit dubia vl' ñ appet an de pñti vl' de futuro sint. plata: nā tūc p traductionē declaratur ꝙ sint ō presenti. hoc idem videt fuisse de mēte salice. in. d. l. cuz in te. vbi dixit nota. ꝙ ex tradutione in dubio ꝛ sic vbi aliud nō apparet ꝓsumit precessisse mrimoniū per verba de pñti. ¶ Idē dicas tu si verba erant clara ꝛ expressa de futuro cum iuramento. vt puta si aliquis iurauit accipere aliquā in vxorem: postea incontinēti ducit eā ad domū: videnꝫ purificata sponsalia ꝛ videtur eam in vxorē accipere, sic ꝙ per traductionē ad domū sponsalia de futuro transeūt in matrimoniuz de pñti de hoc ē tex. singularis ī auc. qui. mo. na. effi. legi. §. quomā. coll. vj. ꝛ ibi no. ang. de quo memini pre posit° alex. in. c. is qui. in fi. supra de spon. ¶ Nec tñ intellige quādo traductio est facta cū solēnitate q̄ solet adhiberi in traductiōe vxoris. vt nō tanter voluit sol° abb. in. d. c. ex parte. pe. co. supra. ō resti. spo. mot° ar. tex ꝛ qō ibi notaꝫ. in. c. vidua. supra de regu. vbi dicitur ꝙ nouici° q̄ ipō te se ingerit actib° professoz: censeꝫ professa: ita si spōs° de futuro spōte se ingerit actibus maritorum faciēdo id qō soli mariti facere consueuerunt. s. tradducere sponsā ad domū suam cū solemnitate q̄ solz adhiberi in tradutione vxoz: merito videtur ipsaz vxorē ducere secus si aliter sine solēnitate. ¶ Intelligo quando sponsi sunt etatis legitime: ꝛ nulla intervenit violentia/ alī secus vt. d. c. ex parte. de resti. spo. ꝛ. c. ex lris. de delpō. impu. ¶ Ex hijs infertur ꝙ si dubitaꝫ an donatio inter cōiuges facta sit ante matrimoniū ꝓtractū: vel eo constante: attenditur tradductō ad domū. ꝛ si de tradductione ꝓstat in dubio ꝑsumitur facta ꝓstāte matrimonio ꝛ non valet. vt. d. l. cū inte. et tenet hostien. in sūma. ti. de donat̄ ꝓpter nup. §. fi. in fi. Et io. de imo. in. d. l. meuia. ꝓn fi. princi.

Traductio sponse ad domū faciat p̄sumi mrimoniū p̄cessisse.

2. Effectus. Rapiens spōsaz traductā nō teneꝫ pēa raptus.

¶ Operatur alium et secundū effectum traductio qz si spōsus rapit sponsam postꝙ eam traduxit: non tenetur pena raptus sicut cū rapit vxorem in quā habet manus iniectionem qz tenetur sibi redere ō bitū. vt. l. sicut patronus. s. ff. ꝺope. li. exhi. cum. l. seqnti. Secus tamē est ī eo q̄ rapit spōsam nōduz traductaz ad domū suā. vt. l. vnica. C. de raptu. virgi. secūdū gullie. ibi. q̄m refert ꝛ sequit ibi. salice. ij. co. ꝛ. bal. ī. l. ra prores ī. fi. C. ō epi. ꝛ cle. ꝛ. vij. prīti. xx. l. fi. de quo tñ dicendū vt no. in c. cū causā. infra ō rapto. idē voluit bal. in. c. Jurauit. penultima co. supra de. ꝓba. vbi dicit ꝙ cuz spōsa est traducta ad domū sponsi: statim ē in eius plena potestate ꝛ potest eam in vitā cognoscere, sec° si est ī domo patris ipsius mulieris. vt. d. l. vnica. C. de raptu. vir. Idem dicit si forte distant p aliquas dietas. naz dum ē in itinere: nō debz eā oppzimere: qz qō est via nondū in termino. vt. d. l. cū inte. secūdum eum. Ratō predictoꝝ potest eē qz matrimonium consensu initiat: ꝛ carnis copula consumatur Unde per consensuz efficiūtur vir ꝛ mulier vnum ꝛ idem volūtate consensu animi: iz ꝑ carnalem copulā fiūt vna caro. nec ē matrimoniū ex oīb° suis partibus pfectū nisi intercedēte copula q̄ etiā ē principiuz generationis ꝛ honorabilis ꝓpetuatiōis generis humani: sicut in animalibus inhil generatur nisi p coniunctionem maris ꝛ femine vt. l. i. §. pe. ff. ō iust. ꝛ iu. ꝛ notatur. in auct. de nupt. in prin. Unde sine matrimonio res publica stare nō possz: qz natales tātū ꝛ spurij rez publica nō faciūt. vt. ff. so. ma. l. j. ꝛ. ff. ō decurio. l. generalī. §. spurios. ista sūt ꝟba bal. in. d. c. ex trā missa. fi. co. ō resti. spo. idē sētit i. c. pe. supra de ꝓbat.

3. Effectus. Uxor tradūcta ꝑ rē sibi legatā a marito ꝓpria auctoritate capere.

¶ Operatur alium ꝛ ecīū effectū traductō ad domū. qz iz spōsa ō ꝑfert sicut nec q̄lz alī° cui res legata ē a testatore vl' spōso: postꝙ ad dictā hereditatē nō ꝑt rē legatā, ꝓpria auctoritate capere. als ꝓdit ius qō

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in re legata. vt. l. non dubium. C. de legi. l. vna. C. quorum lega. z l. j. eo. ti. ff. cum concordātijs. secus tamen est in vroze iaz traducta quia illa pt sine metu pene rem sibi legatā a marito ꝓpria auctoritate capere. Itaqz bonū cōsiliū est vroz ꝙ sit velox ī acquirenda possessione rei legate. Ita nota. dixit bal. in. d. l. j. in fi. C. quoz lega. facit in simili quod dicimus de vroze traducta ad domuz viri: quia eo mortuo potest propria auctoritate abſqz aliqua licentia iudicis remanere in detentatione domꝰ quam cum marito viuente inhabitabat in re familiaritatis tanquā vroz, z eaz pōt propria auctoritate pro dote sua possidere. ita no. volut bal. in. l. pe. j. no. C. de nō nu. pe. z in. l. pignoris C. de pig. act. z in. l. cum tibi. C. q. po. in pig. habe. ō quo exclamat Jason. maynus ī. §. item seruiana. xvij. co. isti. ō act. z bal. nouell⁹. in tractatu priuilegioz dotiū. 6. pūct. 13. limitatij. co. bñ facit rex in. l. si qs post hac. C. de bonis damnatoz. vbi dicit ꝙ res vroz ex quocūqz titulo quesite nō capiūtur propter delictū seu condemnationē mariti: imo vroz sua ꝓpria auctoritate pōt illas capere ne capiantur a fisco. z in ℬ vltimo ille rex tus est singularis. scōz andreā siculū in. c. ex lris supra de pigno. in princi.

Lex regni.

Idē est de arris sibi a marito donatis vt. vij. ptita. ti. x. l. viij. istud operatur traductio a domū vt predixi.

4. Effectus

Quicqd acqrit vroz traducta ꝑsumitur acquisisse de bonis mariti.

¶ Operatur alium z quartum effectum traductio quia postquā vroz est traducta: quicquid acquirit: presumitur acqsisse de bonis mariti vt euitet suspitio ꝛpis qui stus. vt. l. quintus. ff. isto ti. z. l. etiā. C. eo. z gl. ī. l. cū oporteat in. v. ex eis subst ātia. C. ō bonisqz li. canonice habem⁹ gl. i. c. ꝓstituta⁹ in. v. cōis supra de in ite. resti. z ī. c. ij. ifra isto ti. z in. c. sint manifeste. xij. q. j. z. liij. pti. ti. xiij. l. ij. Sicut ī sili dicim⁹ in plato ꝙ ꝑsumit acqsisse in dubio intuitu plature. vt tradit in. c. inqrēdū. supra de peculio. cleri. ō q infra dicetur.

Lex regni.

¶ Idē dicim⁹ in rege q in dubio videt acqsisse intuitu sue dignitatis. vt est rex. z ibi no. dsic⁹ in. c. ad apostolice. §. isz ad ℬ. ī princ. ō re iudi. li. vj.

3. Simile. Idē est ī cōcubina

¶ Idē est in cōcubina retenta in domo amasij qr qcqd acqrit: ꝑsumit acqsisse de bonis amasij. Istud est no. dictū bal. in. l. j. C. de naturali. li. arlius rex. z ī. d. l. cū oporteat. iij. co. v. sed qrit nūqd. allegat ad ℬ rex. i. l. fi. ff. de actio. z obliga. q meo iudicio nihil ꝓbat. melⁱ facit rex. in. l. itē legato. §. parū. ff. ō lēga. iij. vbi eaꝑtur vroz z ꝓcubina z nō differūt nisi ī dignitate vt ibi dr. Sicut ḡ acqsita ꝑ vroze ꝑsumit ee ō bōis mariti: sic acqsita ꝑ cōcubinā ō bōis amasij. nepl⁹ opet luxuria ꝙ castitas. z tenemēti ℬ dictū bal. ō q memmit andreas sicul⁹. ī. c. j. ī prin. supra ō pecu. cleri. z alibi nō legi.

Uxor z cōcubina eqparā tur.

¶ Facit ad ℬ ꝙ in sili dicim⁹ ꝙ sicut vroz excludit fiscū a bonis viri etiā si nō sit ducta. vt. l. ij. ff. rer amo. z. l. deo nobis. v. z tm̄ modo. C. ō epis z cle. ita z legitima ꝓcubina excludit fiscū. vt no. gl. ī. v. legitima. ī auc. de triēte z semi. §. cōsiderem⁹. coll. iij. ꝙ cōmēdat platea ī. l. j. iij. co. C. ō bonis vacā. li. x.

1. Illatio.

¶ Et hinc est ꝙ sicut maritⁱ potest defendere vroze z econtra: vt volut bal. ī. l. j. vij. co. v. tercio queriť. C vnde Vli. sic amasius concubinam z econuerso scōm eū.

2. Illatio:

¶ Hinc est etiā ꝙ sicut vasallⁱ adulteras vroze dominū priuatur feudo: vt. c. j. in princ. qui. mo. feu. āmi. sic si habuit accessum ad eius concubinam. scōm bal. ibi. vij. co.

3. Illatio.

¶ Dic ē etiā ꝙ sicut vroz repellit a testimonio ꝓ marito tāꝙ eⁱ domestica. vt dicit gl. in. l. isz sicꝫ in principio. ff. si qs cau. glo. z bar. in

4. Illatio.

l. j. §. si vir. ff. ad silam. z in. l. ꝑnti. §. sane. C. de his qui ad eccl'. cōfu. z in l. ij. C. de testi. z in. l. quicūqz. C. de remilita. li. xij. z. iiij. q. ij. §. itē ydoneus. bar. in. l. qui testameto. §. ij. ī fi. ff. de testa. bal. ange. z moderm. in. l. si cū dotē. §. si maritus. ff. so. ma. doctores nr̄i in. c. in lris. supra de testi. quis super hoc vacillet specu. ti. ō testi. §. j. v. isz quid de vroze: Sic etiā cōcubina dr domestica. vt. l. massarius. in ver. in domo. ff. de ver. sigm. iō repellit a testimonio scōm bal. z ange. z Jason in. d. l. sed z si quis. ī pr̄i. ff. si quis cau. z bal. in. d. l. ij. C. ō testi. z in. d. c. in lris. eo. ti.

§. Illatio.

Lex regni

¶ Hinc est ꝙ sicut habens duas vrores viuas est infamis. vt. l. j. ff. de his qui no. infa. z. l. neminē. C. de incestis nupt. z traditur per abba. in. c. ij. de sponsa. duo. imo scōm legē regni est aleuosus. vt statut rex alfonsus. segobie. l. vij. z henricus secundus madrid. ō pems. l. vij. Sic etiam is qui hz vnā vrozē z vnā concubinā. volut notāter bal. in. d. l. neminē. z etiam dicta lex regni. q dicit ꝙ si expulsa vroꝛ domi retinet cōcubinā perdit medietatem bonoz suoꝛum. z vltra hoc perdit quintaz bonoz vt dictat alia rex regni quā edidit rex Joānes primⁿ in burgesca era. 1387. quā approbarunt rpianissimi rex z regina domini nostri toleti. anno. 1480. l. 71. incipit muy honesta. imo si duas habeat cōcubinas est infamis vt dicit gl. no. in auc. quibus mo. natura. effi. sui. §. fi. collia. vij. z per hoc repellitur a testimonio scōm bal. in. d. l. neminez. Ecce quomodo concubina equiparatur vroꝛi.

1. Ampliatō Etiā si ꝓbet vrozē foꝛ adulteram.

¶ Et ꝓpterea sicut pōt maritus accipere emphiteosim pro se z vroze sua. vt per spec. ti. ō locato §. nūc aliqua. v. cxlviij. sic etiā potest amasius pro se z amasia vel concubina. nisi sit emphiteosis ecclesie. secūdū bal. in auct. si quas ruinas. ij. co. C. de sacro. eccl. ar. l. si qua. C. ō specta. li x. vbi dicitur ꝙ non licet in loco honesto inhoneſtas collocare ꝑsonas. Et ꝓpterea idem de filijs bastardis. vt ibi per eum. z spe. in. d. §. v. lxvij. vbi bal. hoc āpliat etiā si sint legitimati. Idem tenet ille in. l. generalit. §. cū ār. C. ō inſti. z substi. suo ꝓdi. fac. z alij. de qb⁹ ibi ꝑ Jason. pe. co. itelligе nisi sint legitimati ꝑ subsequēs mr̄imonium. iuxta no. in. c. tā ta. q filij sint legi. z. c. inotuit. supra ō elect. vbi vide abb. pe. co. z plures alios ō qb⁹ ꝑ iasō. in. d. §. cū ār. fi. co.

Mat⁹ ex vroꝛe adultera z ꝑsumit filius mariti.

¶ Ampliabis predicta vt quesita ꝑ vrozem presumātur de bonis mariti ꝙ ꝑs, ꝓbet vrozē foꝛe adulteram. Nam z tunc potius presumit ī bonā ptē ꝙ acquisierit ex bonis maritⁱ nō aliunde. ita singulariter volut bal. ī d. l. cum oporteat. iij. co. ar. rex. in. l. mules. §. mulier. ff. de adult. refert z sequitur andreas siculⁿ. in. d. c. j. melius facit rex in. d. l. mules. §. defuncto. vbi dicitur. ꝙ natus in domo ex vroze presumitur filius mariti. vt. l. quod semper. ff. de inius vocan. z. l. si vicinus scientibus. C. de nupcijs. etiam si probetur vrozem fuisse adulteram tempoze conceptionis filij. ex quo illo tempoze iacebat cum marito: presumitur potius filius mariti ꝙ adulteri. vt. d. §. defuncto. quez rextum ad hoc multum commendat bal. ī. d. l. si vicinus. C. de nupcijs. z in. d. c. j. vij. colum. quibus mo. feu. amittitur. z in rubrica. C. de ꝓbationib⁹. fi. co. z in. l. si matre. C. de suis z legi. here. z abbas. in. c. officij. de pen. z remi. z in. c. per tuas. in prin. supra de probatio. qui idem dicit in concubina. vt filius natus ex concubina retenta in domo: presumit filius cōcubinarij. vt ibi probatur. z est gl. exꝑssa in. c. michael. supra de filijs ꝑ. ꝙ multū cōmendat bal. in. d. l. si vicinus. z in. l. filium. ff. de his qui sunt

Jdē ō pcubina.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sui vel alieni.in.ancha.consilio. 221. Bal.z abb.in.d.c.per tuas. qui ampliat istud etiam si cōcubina nō semper cohabitasset viro:sed aliquando diuertisset: quāuis cum illo diu fuisset sterilis dūmodo interueniat tractꝰ z notaria filiatiōis per illū textū scōm abba. Franciscum aretinum z fellinum.ibi qui sic limitat tex.in dicto.§.defuncto.z glo.in dicto.c.michael.istis concurrentibus presumitur filius amasij natus ex concubina in domo retenta quamuis illo tempore cognosceretur ab alio. quia ex quo iacebat cum concubinario:potius presumitur concubinarij ꝙ alterius.Istud teneas quāuis contrarium dixerit Bal.z male.i.d.c. j.7.colum.qui.mo.feu.emi.lib feudoruz. de quo per andream siculum in rubrica supra de proba.ix.co.z in.d.c. per tuas. Ita ergo dicamus in casu nostro vt acquisita per vxorem vel concubinam:presumāt de bonis mariti seu concubinarij.z si vxor adulterium tunc temporis cōmisisset vl cōcubina fornicationē.qō bñ notabis.

2. Ampliatō De acq̄sitis p vxorē post mortē mariti.

¶ Amplia secundo predicta vt procedant non solum constante matrimonio. verum etiaz eo soluto p mortem mariti:si breue tempꝰ est ꝙ maritus sit mortuus.ar.tex.in.l.si fundum.ff.de fundo dota.z in.l.inconfirmando.ff.de confir.tuto. Ita dicit no.solus albericus.in.d.l.etiā. C. isto ti.z sentit glo.in.d.l.quintus.facit in simili quod dico infra.

co. .in ver.amplia secundo predicta. dum diti durare societatem inter maritum z vxoris heredem mortua vxore vt ibi videbis. breue autē tempus intelligerem infra annuz lucrus vt durante eo quicquid vxor acquirit:presumatur de bonis mariti acquisisse:vt euitetur suspicitio turpis questus.cum eadem castitas infra tpa lucrꝰ i muliere desideret ple

gē:que desideratur ostante mrimonio. vt in auc.de restī.z ea que pa.in rubro z in nigro.colla.iij.ita dicit satis singulariter.ange. cōsilio .141.j. co.incipit in ōi noie.super primo ꝛc. facit ad hoc ꝙ dico infra co. .in ỹ.ij.z co. .ỹ.vnuz demū. ¶ Intelligе tamen z limita p̄dicta nisi forte ex conecturis appareat ꝓtrariū: vt puta si filij erant diuites z mater erat inops:presumitur ō bonis filiorum acquisisse si ipa administrabat eorū bona. Si autem mater erat industriosa z filij pauperes: presumit potiꝰ ex industria sua acquisisse. Si aūt non apparent iste cōiecture:tūc sufficit matri possidēti ꝙ filij non pbent emptum vel acquisitum ex pecunia eorum. vt.l.si defunctus. C. arbitrium tutele.z.ff. de admi.tuto.l. ticium.z meuium.§.alter.z facit qō no.in simili.in.l.cū oporteat. in prin. C. de bonis que libe. Mā z si non p̄sumatur pro matre:sufficit sibi ꝙ nō presumatur contra matrez.quia cessantibus presumptionibus ad alterum extremorum: sufficit re ipa incertitudo/imo etiam si vir ageret: sufficit eius titulus. vt.d.§.altero. z ideo dicitur matri non posse fierī controuersia per filios:nisi doceant vera esse que intentant. nec obstat.ff. isto titulo.vir.quia ibi loquitur in q̄stis constante matrimonio. Secus in acquisitis eo soluto.quia de vxore lex loquitur non de vidua, z quia in vidua non est eadem ratio:cum ex operibus suis possit acquirere :quia non tenetur operari heredibus viri nisi velit alimentuz ab eis. vt.l.si cui. ff.de operis liber.ista sunt pulchra ỹ bal.consilio.431.incipiente. quedā vidua.in secunda parte.

¶ Amplia tertio etiam si vxor vendiderit aliqua bona z maritus agat contra emptorem. Nam z tunc hec presumptio ꝙ acquisierit ex bo

3. Ampliatō Ista p̄supt̄o hz locū ꝓtra emētē ab vxore.

nis mariti opaꝝ contra emptorem sicut cōtra mulierē.qz nemo pōt plus iuris transferre ꝛc.vt.ff.ō acqui.re. domi.l.traditio.z.ff.de cōtrahē. ēp. l.alienatio.ita tz albric⁹. post vber. in.d.l.etiam.

¶ Limita primo predicta vt acq̄sita per vxorem cōstāte mrimonio p̄ esse mariꝝ de bōis mariti qñ ipa tacet vl forte mortua est z est cōtentio int̄ virū z vxoris heredes. Secꝰ tñ si ipa negaret fuisse acq̄sita cōstātis matrimonij tpe:nā tūc nō p̄sumit̄ tpe matrimonij q̄sita,nisi,pbet̄ vt colligit̄ ex dicta.l.quintꝰ in fi.in rōne ibi posita in vbo alias quesitj.ita dicit salice.in d.l.q̄ntꝰ.z in.d.l.etiā. dicens ỹ forte equū z satis notādū.mēs eiꝰ est dicere.ꝙ cū tex.in.d.l. etiā.solū dicat de q̄sitꝫ tpe mrimonij:ꝙ presumit̄ que sita de bonis viri: pz ꝙ vir vel eiꝰ heres petens bona tanquaz sua fūdat intentiōez suā ex tpe:ex quo requiritur ꝙ bona sint q̄sita post mrimonium.ergo hanc posteritatē z ỹ tēpus pbare dz.vt.l.matrē tuā. C. de proba.z.l.ij. C. de peti.here.z in.l. non solū.§.sed vt pbari.z ibi late p̄bar. ff.de noui.ope.nūc. z p glo.in cle. fi. de rescrip. Ad cuiꝰ cōfirmationē facit qō ī simili voluit abb.post alios. in.c.iij.in fi.supra de peculio cle.vbi dicit.ꝙ qñ dubitat̄ vtrū res q̄site p clericum sint quesite ante adeptionē bñficij vel post:ecclesia que dicit res eē quesitas post adeptionez bñficij debet hoc probare.alias p̄sumit̄ pro herede clerici possidēte: z de hoc dicit forte textū singularem cū gl. si bene intelligatur.in.c.j.xij.q.iij. qō dicit esse no. idē tenet lodo. singulari. 270.incipit.tu habes. C ū āt prelatꝰ q̄tū ad hoc equipareē vxori.vt no. ī c.j.supra de pecu.cle. ergo. illud qō dictū est de prelato: habebit locū in vxore possidente dicta bona: sup q̄bus est contentio: z negante illa habuisse constante mrimonio z per cōsequens idem esset dicendū in here/ de vxoris ea mortua:possidente ipsa bona z negante matrem habuisse cōstante matrimonio.quia defensio q̄ matri competebat:videtur ad eum transire.vt.ff.de excep.l.exceptiones cum simili. ¶ Ad ista bene facit qō voluit bal.post nico.ō martha.ī auc. ex testamento.vj.co.ỹ. vndecimū casum. C. de colla.vbi dicit. ꝙ quādo filius possidet bona que dicitur quesisse ex bonis patris:tunc non est p̄sumptio pro patre vl pro herede patris agente. imo incumbit probatio actori. Idem ergo videtur dicendū in casu nostro in vxore vel eiꝰ herede possidente res super quibus agitur vt presumatur acquisisse ante matrimonū nisi contrarium probetur. ¶ Nec videtur obstare tex.in. d.l. quintus.z in.d.l.etiam.qñ illa iura loquūtur in his que constat fuisse acquisita constante mrimonio: dubitatur tñ an sint acquisita ex bonis mariti vel aliunde:nam tunc presumit̄ acquisita de bonis mariti vt euitet dictū ideſt suspitio turpis questus. Sed in casu casu nostro dubium est an sint acquisita constāte mrimonio vel ante matrimoniū.quo casu licet in fauorem vxoris vel eius heredis possidentis dicta bona presumamꝰ: non propterea presumemus delictū z ita casus est diuersus.vxor ergo vl heres eius possidens etiam ex nō ista causa absoluendi sunt actore id est ipso marito vel eius herede nō p̄bante quod intendit:hoc est ꝙ post matrimoniū ille res fuerit acquisite vt.l.fi. C. de rei vendica.z insti.de interdictis.§.cōmodum.z.c. vnico in princ. supra vt eccl'.bene. sine dimi. con.

1. Limitatō Si vxor negat fuisse acq̄sita tpe constātis matrimonij.

¶ Sz q̄uis hec iuri z eq̄tati p̄sona videatur: ꝓtrariū tñ tenuit vber. ō bobio.in. d.l. etiam.quem refert z

Determinatio ꝓtraria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sequitur ibi albericus. de quibus sali
ce. t alij nullam penitus faciunt men
tionem. Dicunt enim ipsi q̄ si muli
er dicat se habuisse ante matrimoni
um t vir dicat q̄ post: mulieri incū
bit probatio. quia qui ante factū di
cit probare debet. vt. l. quotiens. C.
de rei vendi. maxime cum p̄sūptio
sit pro viro. ar. tex. t quod ibi notat
in auc. licentiā. C. de epis. t cle. vbi si
dubitatur vtrum res quesite a prela
to fuerint quesite post adeptum bñ
ficiuz vel ante: in dubio est p̄sumē
dum pro ecclesia q̄ fuerint acquisi
te post t sic de bonis ecclesie. qō etiā
tenuit Inno. t alij in. c. cum in offi
cijs. supra ō testa. Jo. an. card. t alij
in. d. c. ij. supra ō pecu. cleri. bal. ī. d.
auc. licenciā. ij. co. dicens q̄ si bona q̄
prelatus possidet sunt oīno incerta
ad quem pertineant an ad prelatuz
vel ad ecclesiam nec appareat quan
do vel vnde prouenerunt: t tunc p̄su
muntur eccleſie. Nam quicquid p̄
latus reperitur possidere post prela
turā t non constat de titulo vel pos
sessione antiquiori: p̄sumitur eē ec
clesie t noīe ecclesie possideri. Unde
platus de hijs testari non potest nec
aliquis alius administrator ecclesie
nec etiam rectores. hospitaliuz. vt ex
p̄sse apparet in corpore vnde sumi
tur. d. auc. quod est no. dignum scō
bal. ¶ Cuius ratio est scōm eum q̄
ex quo prelatus a principio nō distin
xit res suas per libellum a rebus ec
clesie sicut debebat vt probatur. xij.
q. ij. c. manifesta. t. c. sint manifeste
p̄sumptio est contra ipsum q̄ nul
las tempore promotionis res pro
prias habuerit ex quo fuit in culpa
non obseruando cautelā legis vt vo
luit Inno. in. d. c. cum in officijs. Et
per hoc dicit ipse multum noranter
q̄ si ille cui prelat⁹ relinquit talē pos
sessionem etiam iure institutiōes eā
occupat propriam auctoritate q̄ ipe
incidit in penam legis. si quis in tan
tam. L. vnde vi. nec excusatur obrē
tu testamenti. qō dictum nūquā est
obliuioni tradendum. de quo exclā
mat bal. in. d. auc. licētiā. ij. co. t an
dreas sicul⁹ in. d. c. cū in officijs. post
p̄m. t in tractatu cardinalū prima
parte. q. iij. co. viij. t. xvj. cum sequē
tibus. Ita ergo dicamus in casu no
stro. quia mulieres quibus ipsi pre
lati comparantur solent dare mari
tis suis libellum siue inuentariū rez
suarum quas ferunt secum vltra do
tem. vt est tex. valde no. in. l. si ego.
§. fi. ff. de iure do. si hoc non fecit vx
or: est quid sibi imputetur t per con
sequens est p̄sumptio q̄ nulla res
habuerit tempore contracti matri
monij. Unde quicquid vltra dotem
habeat: p̄sumitur ex bonis mariti
quesisse. Ad quod bene facit tex. in
d. l. quintus. ff. isto ti. vbi tex. simpli
citer dicit q̄ cuz dubitatur vnde mu
lier quesierit: p̄sumitur de bonis
viri quesisse nisi aliud probetur. Et
licet tex. in. d. l. etiam videatur dicē
q̄ istud est verum de quesitis tempo
re matrimonij contracti: per hoc ta
men nō infertur id quod dicit ibi sa
lice. q̄ si mulier dicit se acquisisse an
te matrimoniū: incūbat p̄batio ma
rito vel eius heredibus. sed soluz in
fertur hoc videlicet q̄ si mulier pro
bat se ista bona quesiuisse ante mri
monium: non cogitur aliter probare
vnde habuerit. quia satis constat p
hoc q̄ non pertinent ad virum. Un
decunq̄z illa quesierit. t ideo vbi mu
lier hoc non probaret stabo tertiu ī
d. l. quint⁹. qui simpliciter p̄sumit
bona fuisse quesita de bonis mariti
t sic in dubio fuisse quesita tempore
matrimonij: t non antea. ita singula
riter t subtiliter dicit franciscus are
tinus. consilio. 31. in. ij. co. incipit. in
christi ꝛc. cōsiderata. Et istud mihi
satis placet. Nam si aliud dicerem⁹

p. l. siq̄s in tā
tam.

facile esset mulieri vel eius heredib⁹
dicere illa bona fuisse q̄sita ante ma
trimonium t per hoc trāsferre ī ma
ritum vel suū heredem onus probā
di contrarium. t per hunc modū eli
deretur dispositio t p̄sumptio di
ctorum iurium t frustratoria redde
retur. ¶ Et istud maxime procede
ret in vxore que ante matrimonium
non habebat bona propria: nec ad
ministrationem aliorum bonorum:
nec erat sui iuris sed in potestate pa
tris vsq̄z ad tempus nuptiarum seu
traductionis ad domuz sponsi. Nā
tunc non video vnde ipsa acquirere
potuisset. t absurduz videretur hoc
casu q̄ per solam negationē mulieris
vel eius heredis q̄ illa bona nō eēnt
acquisita post matrimoniū. essz ma
ritus oneratus probare contrariuz
p̄sertiz quia administratio bonoz
cōiter nō cōmittit̄ p patres femine
t maxime puellis: sed masculis vt. l.
fi. C. de legi. tu. Unde non est veris
mile q̄ dum ista mulier esset in p̄ia
potestate: aliquid de bonis paternis
acquisisset. nec etiam aliunde q̄ vt
ait no. bar. in trac. de duobus fratri
bus in. iiij. q. sicut vxor tempore ma
trimonij p̄sumitur in dubio quesi
isse de bonis mariti: ita filia femina
si acquisiuit aliquid ante matrimo
nium p̄sumitur acquisisse absolu
te ex bonis paternis. t per conseq̄ns
ipsi patri acquirit. Istud aūt p̄su
mere esset iniquum quia esset p̄su
mere furtum aut rapinam ab ea fa
ctam de bonis paternis. ergo cessa
re debet ista p̄sumptio: vt euitetur
delictum. vt. l. merito. ff. pro socio. t
c. cum dilecti. infrā de accusa. restat
ergo vt p̄sumamus talia bona fore
quesita constante matrimonio t sic
de bonis mariti. Secus forte essz si
vxor ante matrimoniuz fuisset sui iu
ris. vel si in potestate patris fuissz: v
sata in amplo t magno patrimonio
patris vel alterius extranei. Nam
tunc posset esse coniectura. q̄ ipsa fu
isset lucrata de bonis propriis vl pa
ternis. t ita forte posset procedere o
pinio saliceti de qua supra scōm fran
ciscum in dicto consilio. quem vide
as latius loquentem.

De vxore
paupe ante
mrimoniuz

2. Limitatō
Nisi adsit a
lia p̄sūptio
violentior.

¶ Secundo limita predicta vt acq̄
sita per vxorez ostante matrimonio
p̄sumātur de bonis mariti. nisi ad
sit alia p̄sumptio violētior q̄ ex bo
nis suis vel aliunde quisierit. Nam
tunc stabimus p̄sūptioni vehemēti
ori. ar. ter. in. c. afferte. de p̄sump.
Istud est bonum dictuz andree sicu
li. in. d. c. j. ī prin. supra ō peculio cle.
quod mihi satis placet: quia cum
iura predicta se fundent super p̄sū
ptione: non est mirum si illa p̄sum
ptio vincatur per aliā violentiorem
p̄sumptionē. vt. l. diuus. ff. de in ius
te resti. t. l. cum de indebito. ff. de p
ba. t in. c. in nostra. de testi. t in. c. lit
teras. de p̄sump. quem multū no.
ibi bal. t abb. in. j. co. dicentes per il
lum tex. q̄ si concurrūt duo dicta cō
traria ab eodem vnum cum iuramē
to. aliud sine iuramēto: standū est di
cto non iurato si cōiecture sunt p eo
magis q̄ pro dicto iurato. qō dictū
est bene notant. de quo facit festum
fellinus sandeus in. c. cum in tua. su
pra de testi. Sic ergo dicamus in ca
su nostro maxime cuz p̄sumptio q̄
hoc casu facit pro muliere sit special
q̄ ex aliquo certo loco vel admini
stratione vel arte illa bona acquisie
rit. Presumptio autē que facit pro
viro est generalis q̄ ex suis bōis ac
quisierit. vnde p̄sumptio que est ī
specie: semper tollit p̄sumptionez
que est in genere. vt est tex. in. d. l. cū
de indebito. quem ad hoc ibi ponde
rat bar. in principio. ¶ Et ex his in
fertur q̄ si mulier tempore nuptiaz
erat diues t accepit marituz paupe
rem: tunc bona acquisita per vxorez

1. Illatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

constante matrimonio non presumū
tur de bonis mariti cuz nulla habeat
sed potius de bonis vxoris. ita tenēt
anto. ancha. z andreas siculus. in. d.
c.j. de peculio cle. ¶ Hinc est etiā q
licet alis honestas non patiatur mu
lieris eam aliqua negociationem preeē
ex q̄ possit lucra facere, vt dicit tex.
no. in. l. femine. ff. de edendo. si tamē
vxor publice negocietur: illud quod
acquirit presumit̄ quesisse ex illa ne
gociatione: non aūt ex bonis mariti.
Istud est notabile dictuz bal. in. l. cū
oporteat. iij. co. v. īsuper quero. qō
refert z sequitur andreas siculus. ī
d. c. j. in prin. supra de pecu. cle. qō di
ctum alibi non legi. Idem dicit. l. re
gni. iij. parti. ti. xiij. l. ij. i fi. facit qō
volunt Bal. in. l. si vxorem. ij. co. v. ce
terum. ℒ. de condi. inser. vbi dicit q
si vxor facit aliquam artem vel mer
cantiam: vel esset chiurgica vel ob
stetrix. que opere non sunt domesti
ce z familiares: id qō acquirit ex ist
operis: nō acquiret viro: quia nec ad
p̄ceptuz viri tenetur negociari. Ad
hoc bonus tex. z ibi notat raphael.
ful. ī. l. si mulier. §. si vir vxori. ff. isto
ti. vbi dicit q illud quod querit vxor
ex operis suis: non querit marito sz
sibi. vt lati⁹ scripsi. co. 192. v. si g̃ mu
lier. ¶ Hinc est etiam q si vxor con
stante matrimonio emat aliquā rez
suo nomine z dicatur in instrumen
to emptionis q de sua pecunia pro
pria emit viro p̃tez assentiente: ista
tacita cōfessio preiudicat viro vt pe
cunia non presumatur de bonis viri
nisi probetur quia cōfessio tacita fa
cit cessare presumptionez q pecunia
fuerit de bonis viri. Ista est no: deci
sio salicet. in. l. cum propria in fi. ℒ.
si quis alteri vel sibi per illum tex. iū
cta gl. super verbo docenti. qō dictū
refert z sequitur Jo. de pla. in. l. z si i
strumēta circa fi. ℒ. de fide instru. z
iure aste fisc. li. x. Hoc idez volunt sa

2. Illatio.

Lex regni.

3. Illatio. De vxore e mente.

lice. in. l. si mater. ℒ. de cōtrahen. ēp.
vbi idem dicit si vxor emit rem mari
ti z precium marito soluit. z ipse rece
pit vt de bonis vxoris. Nam ista ta
cita confessio mariti facit cessare p̄
sumptionem q pecunia fuerit de bo
nis mariti vt i casu predicto. Secus
dicit ibi salice. si maritus emit fundū
pro vxore absente z precium qō sol
uit confessus est se soluere de propria
pecunia vxoris: quoniaz isto casu q
pecunia emanat a viro: presumptio
est magis donationis nisi appareat
alia verisimili presumptione q vxor
aliunde pecuniam illatam potuerit
habere. quia confessio facta in fauo
rem eius qui a confitente non potest
capere: presumitur in fraudem facta
ve. l. qui testamentū. ff. ō proba. z. l.
cum quis decedens. §. ticius honestis
sima. z ibi glo. ff. de lega. iij. z. l. si for
te. ff. de castren. pe. sed vxor non ca
pit a viro inter vivos. vt. ff. isto ti. p
totum. ergo ꝛc.

¶ Sed in casu in quo pecunia pre
sumat̄ de bonis viri z teneat̄ viro red
dere res tamen empta nō erit viri sz
vxoris ementis vel pro qua fuit em
pta. vt est tex. in. l. j. z in. l. multū. ℒ.
si quis alteri vel sibi. z in. l. z si ō tua.
ℒ. isto ti. z in. d. l. z si instrumēta. ℒ
de fide instru. z iure haste fisca. li. x.
vbi hoc tenet bar. z Jo. de plate. qui
hoc intelligit nisi vxor emat rem ex
pecunia sibi donata a marito cui⁹ p
hibita ē donatio. quia tūc res empta
ab vxore acquiritur viro z iple eam
vendicare potest quātūcūqz instru
mentum sit confectum in personam
vxoris: sicut ecōtra ipsa vendicat rē
emptam a viro ex pecunia ab ea do
nata viro. vt. l. vxor marito. ff. isto ti
tu. z ita intelligo dictum salice. de q
supra.

¶ Ex predictis etiam infertur q si
tabellio stipulatus est nomine muli
eris a ticio centum qui confessus fu

4. Illatio.

it ab ipsa muliere mutuo recepisse z
lapsum est biennū ita q non potest
obijcere exceptionem non nūerate.
pecu. non presumitur hec pecunia p
cessisse de bonis viri: quia possibile ē
q mulier nō numerauerit pecuniā:
sed biennium successit loco numera
tionis. maxime quia instrumētū nō
continet numerationē sed solum de
bitoris confessionem: inter q̄ maxi
ma est differentia. vt. l. si ex cautione
ℒ. de non nume. pecu. z sic debitor
non est obligat⁹ re sed litteris seu v̄
bis: vnde ista presumptio que facit p
muliere est vehemētior z vincit aliā
presumptionē que est contra ipsam.
ita tenet solus albricus. in. d. l. etiaz.

3. Limitatō Nisi quo ad 3. possessoriu

¶ Tertio limita predicta vt non pce
dant quo ad possessoriū quia illō qō
possidet vxor in possessorio presumit̄
vxoris. vt. l. si. ℒ. quoz bono. Sz in
petitorio refert aut habet vetustio
rem possessionem ante matrimoniū
z presumitur vxoris. aut recentiorez
z tunc aut est controuersia cuz viro
aut eius successore: z presumitur ac
quisitum de patrimonio viri. aut cū
alio extraneo: z presumit̄ vxoris. ita
dixit no. bal. in. d. l. si vxorez. ij. co. v.
vtrum illud. ℒ. de condi. inserti. re
fert z sequitur alexan. in. l. q̄ iure. cir
ca fi. ff. de acqui. po. dicens hanc fo
re magnam limitationez. ad. d. l. qn
tus. z. d. l. etiam.

Nō no: Cuius p̄sum
mūt̄ bona q̄
habet maritus
z vxor intra
domum
Si domus est viri.

¶ Pro complemento. huius articu
li cadit hic no. dubiū si maritus z vx
or simul habitantes in domo habent
intra domum multa bona mobilia:
cuius presumētur esse viri an vxoris?
Veritas ē q si reperiūtur in domo
mariti: eius presumūtur non vxoris
vt est glo. que sic debet intelligi. in. l.
ob maritorum. ℒ. ne vxor pro mari
to. z mulier habet probare illas res
esse suas. vt ibi tex. z in. l. si ego. §. do
tis. ff. de inre do. vbi tex. no. q hoc
poterit probari per priuataz scriptu

ram mariti. q est menti tenendum.

¶ Si autem reperiuntur in domo
vxoris presumūtur vxoris: nisi 'appa
reat q maritus illic deposuerit z p̄
apparere per instrumentū depositi:
quod fieri potest inter virum z vxo
rē. vt est tex. no. i. l. fi. ff. vt ī po. lega.
quem ad hoc allegat bal. in. l. si vxo
rem. ij. co. ℒ. de condi. insertis. Alle
enim qui possidet domum: presumit̄
possidere mobilia que sunt in domo
vt. d. l. ob maritorum. z. l. ticia. §. ga
yus. ff. de lega. ij. ita dicit bal. in. d. l.
ob maritorum. z in. c. ex parte. ij. co.
supra de consue. quem refert z sequi
tur alexan. in. d. l. qui iure. in fi. ff. ō
acqui. po. ¶ Si vero marit⁹ z vxor
pariter habitant domū nec appare
at ad quem eorum dñium expectat:
tunc nisi per coniecturas appareat
ad quem eorum domus spectet iudi
cabimus quālibet pro dimidia possi
dere. vt no. volut ange. in. d. l. qui in
re. Ad cuius cōfirmationē facit qō
volunt bar. in. l. si duo. in princi. ff. vti
possidetis duz dicit q vbi plures sūt
in possessione: faciunt sibi partes per
concursuz z quilibet dicitur esse pro
virili in possessiōe. vt. l. si finita. §. cū
autez. ff. de damno infec. ita ergo di
camus in marito z vxore simul possi
dentibus domum. vt dicebat ange.
in. d. l. qui iure. Cuius dictū non pla
cet Jo. de imo. nec alexan. z lodo. ibi
qui dicunt q imo in dubio presumē
dum est pro marito ex eo q vxor nō
presumitur habere proprium. vt. d.
l. quintus. ff. isto ti. z. l. etiam. ℒ. eo.
quando g̃ vxor simul cū marito pos
sidet: tunc si res ad maritū iure pro
prietatis pertinet: aut pertinere pre
sumitur: vxor pro parte vel pro toto
ad maritum pertinente: iure famili
aritat̄ presumitur possidere. vt. d.
l. qui iure. cum ibi no. maxime per ol
dra. z ita quando non apparet cuius
est domus an viri vel vxoris: in du

Si domꝰ ē vxoris.

Si nō ap
paret cuiꝰ sit
domus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bio presumitur viri z per consequēs res que intra domum sunt presumū tur viri.

De iur fgm. ¶Hodie tamen de cōsuetudine hu ius regni omnia bona siue mobilia si ue īmobilia que habent marit⁹ z vx or dicūt cōia mariti z vroris: preter illa que quilibet eorum probat fore sua ita dispont lex stili. 200. q̄ incipit como quier. nec facit illa lex distincti onem: vtruz teneantur in domo ma riti vel vroris. z ita video seruari in cācellaria. ¶Propterea cauti sunt

Cautela pro cōiugib⁹ pīuges vt tempore quo celebrāt nup tie: faciant inuentarium de reb⁹ q̄s quilibet eorum ducit ad matrimoni um. quod est multum vtile quando matrimoniū dissolvitur sine filijs. vl etiam cum filijs: superstes tamen ite rum contraxit matrimonium vt q̄ri die fit: vl q̄n alt filioz melioraī: ad ℔ tex. no. in. l. si ego. §. fi. ff. de iur do. z dixi supra. co. 297. z ista ñ sūt cōtē nēda q̄nis lex regni ō q̄ statī fiet mē tio cōicet inter conuiges bona cōstā te matrimonio acquisita. quoniam i aliquibus partib⁹ regni vt cozdube illa lex non fuit recepta imo per con trarium vsum sublata.

C. Effectus. Societas inter maritum z vxorem

¶Operatur alium et quintū effectū traductio. quia post q̄ sponsus de pīuti traduxit sponsam ad domum suam: z eam secum reti net videtur inter eos contracta que dam vniuersalis societas. vt. c. cum societas. xxvij. q. ij. z. l. cum hic stat⁹ §. si inter virum. ff. isto ti. z. l. alimē ta. §. fi. z ibi glo. ff. de alimē. z ciba. le ga. est bon⁹ tex. in. l. j. ff. de ritu nup. in. l. j. ff. rerum amo. z in. l. aduersus ℂ. de crimi. expila. heredi. vbi dici tur q̄ maritus z vxor sunt socij diui ne z humane domus. ¶Idem est bonus tex. z ibi no. in. c. ij. supra ō sponsa. nam sicut potest societas ex presse contrahi: sic etiaz tacite re ipa vt. l. societatez. z. l. coire. z. l. plane si hi. ff. pro socio. traditur per bar. in. l. cum duobus. §. papinianus. ff. eo. z in. l. ticium z meuium. §. fi. circa fi nem. ff. de admi. tuto. z in. l. j. §. siqs hoc iterdicto. ff. ō ite. actuq̄z priua. per bal. in. l. si patruus. vj. co. ver. sz quero iuxta predicta. ℂ. cōia vtriusq̄z iudi. quem refert z sequitur pe trus de vbal. in suo tractatu. de soci etate. tertia parte. vj. co. vbi videas. tenet etiam bal. in tract. de duobus fratribus. iij. co. ver. ij. q̄ non. ang. de aretio. instī. de socie. in pnn. v. sz dubium stat. Ex quo dicebat bal. in d. l. si patruus. q̄ etiam si nullus so ciozum negocietur: potest ex actibus apparere socialis affectus sicut est i ter nobiles qui non faciunt questua rias mercedes: tamen quecunq̄z acq runt: in cōi conferunt. nemo enim pt negare hos esse sociales actus ex qui bus presumitur socialis intencioz vo luntas. Nam z voluntas facto dari telligi. vt. l. reprehendenda. z ibi gl. ℂ. de instī. z substī. sub condi. factis no. in. l. de quibus. ff. de legibus. z. in c. ex ore. supra de his que fi. a pre. Et hoc maxime iter personas valde cō iunctas: inter quas ō facili presumi tur societas. ppter naturalem equi tatem z charitatem. vt no. dicit bal. loquendo de fratribus. in. d. l. cuz o porteat. iij. co. ver. quero quare. ℂ. de bonis que libe. Sz que maioz cō iunctio quā mariti z vroris: qui per carnis copulam efficiuntur vna ca ro: gene. c. j. z. iij. z. xxx. q. iij. c. scisci tatur. z. c. si quis vn⁹. z in. c. martin⁹ supra de cogna. spu. z. c. debitum. de biga. z facit instī. de patria potesta. in pnn. Est ergo bona similitudo so cij ad vxorem: quia inter virum z vx orem est quedam societas z quidaz vsus promiscuus vt. d. l. j. ff. rerum a mo. scōm bal. in. l. nulla. in principio. ℂ. de iure dotium: tacite ergo vide

tur inter eos pтracta societas p ha bitationem promiscuam: nam et ex presse potuissent mariti⁹ et vxor socie tatem contrahere vt notāter volunt petrus quem refert z sequitur bal. in. l. si vxorē. ℂ. ō condi. in sertis. ij. co. v. sz hoc non placet petro: ergo z tacite videntur eam contrahere per mutuam cohabitationē: quaz q̄dem societatē videtur approbare lex regni de qua infra: ¶Non intelligas q̄ inter maritum z vxorem sit cōtra cta societas oīum bonoz. nam bona que quilibz eorū ducit tpore nuptia rum: sua remanent sz solū cōtrahit societas eoz q̄ in futurum acq̄rent. q̄d fieri potest vt ē tex. no. in. l. cum duobus. §. si i coeunda. ff. pro socio. qui alibi non reperit scōz bal. ibi fa

Lex regni. cit lex regni. v. partita. ti. x. l. iij. Et ista societas appellatur lucri z que st⁹. ad hoc bonus tex. in. l. coīi. co. ti. cum legibus sequētib⁹. dum dicit coīi societatem z simpliciter licet: z si non fuerit distinctū videtur ita co ita esse vniuersoz q̄ ex q̄stu veniunt hoc est si q̄ lucrum ex emptione vē ditione/locatione/conductione des cendit. Ex quo infertur ad id q̄ mo dernis tporibus aliq̄ armigeri faci unt. q̄stituunt se fratres iuratos q̄a promittunt sub certa pena se tracta re tanquā fratres: q̄d fieri potest. si cut i simili potest q̄s aliq̄z extraneuz filium alteri⁹ tractare tanquā filiū sub certa pena. vt probatur i. l. q̄dā cum filium. ff. de verbo. o. tales. n. fa ciunt societatez ad inuicem oīuz bo norum q̄ habent z q̄ acquisituri sūt. quod etiaz fieri pōt vt. l. j. in fi. z. l. iiij. §. fi. z. l. cohiri. ff. pro socio. Un de q̄cquid acquirunt equaliter diui dūt inter se. ita dicit notantur io. de imo. i. l. ille aūt. ff. ō here. instī. iij. co. v. itē aduerte. z facit tex. bon⁹ in. l. duo. §. fi. ff. pro soci. vbi permittit so cietas cohiri lucri q̄stus z ppēdij: rō ne cui⁹ id q̄d acquirit iter socios cōi catur. Idē g̃ dicēdū erit i casu nro.

¶Unde lucra habita seu bona acquisita constante matri monio ab aliquo coniugū post q̄ si mul habitant: veniunt cōicāda: z eq liter diuidenda inter eos. vt dicit gl. in. d. c. cum societas. z notat in. c. ij. infra isto ti. de quo habemus hodie legem regni fori legum. li. iij. ti. iij. l. j. vbi dicitur q̄ omnia bona que ma ritus z vxor simul emerint equaliter eis acquirantur. Idem de oībus bo nis q̄mōcūq̄z acq̄sitis. vt statuit rex hēric⁹ 4.⁹: ē mea āno. 1473. ¶Intelligo vt dixi post q̄ mulier fuit tra ducta ad domū viri vt reḡrit. d. l. j. i verbo. de consuno. q̄d verbum vt ali quid operetur: debet intelligi de simul tanea cohabitatione per quā cōtra hitur societas predicta: ātē traducti onem enī non pōt dici q̄ simul emūt seu lucrantur maritus z vxor. quia nec tunc vir sustinet onera matrimo nij: nec lucra hincinde percipiūtur. vt no. ff. de cōditio. ob cāz. l. si dona tur⁹. ea enī que despōsata est: ātē cō tractas nuptias suuz non mutat do micilium. vt. l. ea que desponsata ff. ad munici. nisi dicas q̄ illa. l. loquit i in sponsa de futuro. necessario ergo ōbem⁹ itelligere dictas leges post q̄ mulier fuit traducta vt tūc cōmoda z lucra per eos habita cōicētur z di uidantur equaliter inter eos so. ma.

Lex regni.

Post quam mulier ē tra ducta.

¶Sz quid si sponsus ante traducti onem sponse accepit dotem z cuz ea negociabatur: an ex supralucrati spō sa habeat partem. videtur q̄ sic: cuz tacite videatur inter eos contracta societas vt apparet ex predictis: erq̄ sponsus negociatur cum bonis spō se per ea que dicta sunt. Sed reue ra contrariū videtur verius q̄ si pe riret: sponsi periculo perderetur cuz sit data numerata pecunia z ille ef

Qō.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fectus est dominus vt .l. si extraneꝰ ff. de iure dotiū. cum concordātijs. facit. l. incendiū. C. si certū petat fa ciūt que dixi supra co. lxxiij. v. istud tamen dum loquebar de rebus datis in dotem vel in donatiōe ꝓpter nu ptias. tenetur eam restituere in casu restitutionis dotis t pro ea sūt bōa eius tacite obligata vt. l. assiduis. C qui potiores in pignore ha. vnde im quum videretur ꝙ lucrum ex ea ha bitum sponse cōicaret: cogita tamen si forsan dici posset ꝙ ex tali lucro iu stum esset prouidere spōse pro alimē tis ex q̄ dos datur ad alimentādū vx orē vt. c salubriter. infra de vsuris. t l. pro oneribus. C. de iure dotium. ad hoc facit qō in simli dixit bal. i. l. nonsime in. ij. co. v. sed nunquid. C. de bonisqz liberis. vbi dicit ꝙ stante statuto ꝙ filia dotata non succedat si pr̄ in testamēto assignauit dotē fi lie nō succedet cū fratrib⁹ q̄uis non sit nubil'. t interim ꝙ efficit nubilis debet hēre alimenta illius dotis scōz bal. ¶ Ex ista autem societate resul tat effectus singularis qz p eam cōi cantur t equaliter diuidūtur inter ma ritū t vxorem lucra per eos t eorum alterū acquisita. Cum alias de iure cōi quilibet acquirebat sibi. Unde si vxor ex sua industria vel artificio a liquid acquirebat: sibi et nō marito querebatur. quia nec ad p̄ceptū viri tenet vxor negociari. vt notanter vo luit. pe. cy. t. bal. in. l. si vxorē. C. de cōdi. in certis. co. ij. v̄ ceterū. t quā uis ille non dicat est rectus notā. ad hoc i. l. si mulier. §. si vir vxori. ff. isto ti. scōz raphael. ful. de quo feci men cionem. supra co. cccij. v̄. nec obstat gl. t. co. cccc. v̄. hinc est. ¶ Quāuis enim vxor viro seruire teneatur vt. l. sicut. ff. ō operis liber. vbi dicitur ꝙ in officio mariti esse debet: tamē qō querit: sibi querit: vel ei in cuius po testate est. t ideo licet nupta si p̄ore matrimonij erat in potestate patris per matrimonium vel nupcias seqn tes: non solui nec finiri p̄ria p̄tates imo remanet i p̄ria p̄tate t p̄ri q̄rit: ac si nupta nō eēt. d. l. si vxorē. cū. gl. si āt p̄ mortuꝰ ē: vel aliter effecta est sui iuris: querit sibi iuxta no. p bar t a/ llos in. l. cum oportet. C. de bonis que liberis. nam ex quo potest con trahere societatem cum viro vt pre dixi: ꝙ nō acq̄rit viro sz sibi: itē si sti pulatur aliquid cum viro: acquirit sibi partem suam vt sentit glo. no. i. l. scripture. C. ō fide instru. ibi aliō quo cōtinetur ꝙ cū vxore mea em. ¶ Itē lex dicit ꝙ debet stare in obse quio viri. d. l. sicut: intellige de serui cijs obsequialibus in domo viri se cundum qualitatem personarū. sūt etiam quedam opere parue extima tionis: quas similiter debet operari ar. l. in rebus. §. possūt. ff. como. t. ff so. ma. l. si cum dotem. §. sin aūt in se nissimo. ista sūt verba baldi. post pe trū in. d. l. si vxorem. ¶ Et scōm ista ōbet itelligi quod volunt bar. t. bal. in. l. diuorcio in principio. ff. so. ma. q̄ distinguunt qualitatem personaruz circa operas quas vxor tenetur pre stare marito vt ibi omnes. ad hoc glo. no. in. l. si non sortem. §. si liber tus. ff. de condi. inde. t in. l. in stipu lationibus. §. operarum. ff. de v̄bo. ob. t in. l. sabinus. t p totum ti. ff. de operis liber. t in ti. de obsequis ali. pa. pres. Eld idez insti. per quas pso. no. acqui. vbi describuntur persone que querunt alij inter quas non po nitur vxor vt querat viro: vt etiam volunt bal. in. l. si in vita. C. de nupcij vbi dicit ꝙ iz maior sit potestas ma riti in filiam familias vxorez: quam patris: qz potest illaz repetere ab i/ usto patre. vt. l. ij. ff. ō liberis exhi. ta men remanet in potestate patria q̄ ad omia que causantur a prima po testate quia testari non potest per.

l. qui in potestate. ff. de testa. t glo. i lege. filie. ff. so. ma. Item quia patri querit aduenticia preter opā quaz tenetur p̄stare viro. ¶ Subdit ta/ men ꝙ si quid querit ex quotidiana operatione in domo viri: querit vi ro: vt. d. l. sicut t ibi glo. qō tamē nō ponit pro constanti: imo ōbet intel ligi secundū predicta: vt etiam vide tur de mēte bal. in l. j. C. de bonisqz liberis. vbi dicit ꝙ duplex est potestas. paterna t maritalis. paterna quia quidq̄ acquirit vxor mea q̄ ad vsu fructū acquirit patri suo: t ñ mihi: misi acq̄rat ex marito alib⁹ obsequijs sicut sunt omia diurna i quib⁹ tene tur opari viro qz alitur ab eo vt. d. l. sicut t sic bal. declarat que sūt ista opera diurna de quibus dixit in. d. l. si in vita. ¶ Et scōm predicta debet intelligi qō voluit inno. in. c. cum in officijs charitatis. supra ō testamen tis in glo. magna ad medium duz di cit ꝙ quicquid vxor acquirit ex per sona vel opera sua: marito acquirit qō refert t sequitur bal. in. c. i. §. de cedente. v. co. v̄. dicit ino. qui feudū dare po. li. feudoz. sicut liber homo bona fide possessus t subdit bar. di risse ꝙ si vxor gerit in animo acqui rendi sibi ipsi: non acquirit marito. quia acquisitiones iuris gentiuz sūt t fundantur. ff. de donatij. l. que mi hi donatum. de fide instru. t iure ha ste fiscalis. l. t si instrumēta. li. x. C. isto ti. l. si filij. Sed qō primus dixi ve rius videtur de iure t ita consule vo lo ōcidit antoni⁹ ō prato veteri vtri usqz iuris doctor solēnis p̄silio inci piente vere crudelis videtur hic so cer. qō reperies inter cōsilia alexan. iiij. volumine. 133. ¶ Hodie tamen attenta mentis legis regni que vult ꝙ p contractū matrimonij liberi filiꝰ a patris potestate vt dixi supra coluna. §. sed quāuis scōz. t cō siderata lege q̄ etiam vult societatē esse inter maritū t vxorem lucri t q̄ stus vt in precedentibus dictum est quidquid acquirit vxor acquirit si bi t marito. t quicquid acquirit ma ritus: acquirit sibi t vxori qualiter inter eos diuidendū. qō est satis ra tionabile quia vxor non est in pote state viri: quāuis habeat duplex ius seruitutis in ea: vnū quo ad debitū reddendū: aliud quo ad ministerū vt dicit glo. no. i. c. qō deo. xxxiii. q. v in glo. pe. sed ē socia viri vt. l. j. ff. re rum amotarū cū aliis de quibus su pra. natura aūt societatis est: vt adi unice m lucra cōicent. l. j. t. l. cohiri. t. l. si nō fuerit. ff. pro socio: sicut ergo vxor querit marito vt dictum est: sic marit⁹ debet querere vxori. al' esset leonina societas d. l. si non fuerit.

¶ Et hinc ē ꝙ fructꝰ omiz bonoꝝ q̄ hñt maritꝰ t vxor: sunt comunes viri t vxoris t inter eos equaliter di uidendi. so. ma. quāuis alter eorum multo plura bona hēat ꝙ alius. ita dicit. l. regni. foro leguz. li. iij. ti. ij. l. iij. in fine que incipit quādo t eodez l. iij. ti. iij. l. fi. t. ti. iij. l. xi. q̄ incipit si estando. qō intellige etiam si tp̄re q̄ soluit matrimonij fructus nō eēnt a solo separati. nam t tūc diuidūtur inter conjugē sup stitem t heredes mortui si iam fructus apparebant: Si aūt non aparebant fructus per tinēt ad eum vl' heredes eius cuius erat p̄prietas fundi ex q̄ fructus e rant p̄cipiendi. Soluta medietate expensaruz ibi factaz alteri p̄iugi vl' suo heredi. t hoc quādo fructus e rant percipiendi a vinea vel arbori bus. si aūt a fundo seminato: tūc fru ctus sunt diuidendi modo predicto q̄uis non apareant. Si autem fū dus nondū erat seminatus sz erat bene cultus: is cuius erat fundus ō bet illuz hēre t soluere alteri medie tatem expensarum. ita disponit lex regni. foro legū. li. iij. ti. iij. l. iij. t. p.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et ita seruatur in pratica q̄muis aliter sit de iure comuni. vt traditur in.l.diuorcio:ff.so.ma. z in.l.vnica. §.sed z nouissimi. C.de.rei. vxoria actio.cum aliis. ¶Et per hec corrigit illud quod voluit glo.bar.bal. z alij in.l.cū a matre. C.de bonis mater. z in.l.vbi adhuc. C. de iure do. vbi dicitur q̄ fructus parafrenaliū non pertinet viro nisi tantū ad vsū: z quatenus excedunt vsum tenetur restituere heredibus vxoris. Hodie vt vides fructꝰ parafrenaliū z omnium aliorū bonoꝝ viri z vxoris eq̄liter ptinent ad virum z vxorē. ipe tres ex quibꝰ fructꝰ percipiūtur remanent eius cuius erant vl heredū suoꝝ vt in dictis legibꝰ dr. parafrenalia

¶Ex his infero ad id q̄ voluit io. faber. in. §. sicut. insti. de legat. vbi per illū textū dicit q̄ stante cōsuetudine q̄ mulieres habeāt partem in rebus emptis per virū z alr acquisitis constante matrimonio: si vir hēbat feudum ante q̄ matrimonium contraheret in quo tūc tporis vxor nihil penitus habebat: contingit q̄ stante matrimonio aliqua consolidantur z redeunt ad dominū ex aliq̄ causa: q̄ in illis cōsolidatis habeat vxor partem q̄ videt alia a rei proprietate z iō tāq̄ alia iudicāda sūt. qō dictum nunq̄ est obliuioni tradē dum. ¶Pro q̄ ego allego textū valde singularem z ibi bar. in.l.nō q̄cūq;. §.fūdus.ff. ō legat. i. vbi probatur q̄ qño vsufructꝰ reuertitur ad proprietarē: dicit dūs proprietatis acq̄rere ex causa lucrativa. tene memorie illum textū adhoc: q̄ forsam non repietur melior in corpore iuris z vide ibi paulū de castro. et pcedit nō solum qño matrimoniū est verū: sz etiā si sit putatiuū per ea q̄ dicta sūt in tertia ampliatione principali.

¶Ex qno infero vnū quotidianū q̄ si maritus verus vl putatiꝰ tempore quo matrimoniū contraxit habebat vnam domū vl prediū in quo aliquis alius habebat vsufructum q̄a emphyteota vel censuarius vel alr: z mortuo vsufructuario/ vel cessante emphiteota seu censuario a solutiōe canonis vel alr: consolidatur vsufructꝰ cū pprietate iuxta no. in. §. finē instit. de vsufructu. z in.l.necessario §.fi.ff.de periculo z como. rei ven. z in.c.potuit. supra de locato. z in.l. fi. C.de iure emphi. q̄ istiꝰ vsufructus vxor habebit medietatē vel ipso iure ꝓpter legem regni p̄ alegatā: vl p actionem comuni diuidūdo vt. l.comuni diuidundo. §.cū de vsufructu.ff.cōi diui.l.si cuz duoꝝ.ff.de stipu.ser. ¶Intellige q̄ ad comoditatem vt ipa diuidatur inter maritum z vxorem nā ipsum ius vsufructꝰ tāquā incorporale et consequenter intangibile insti. ō rebꝰ corpo. z incorpo. §.i. ad oculū dijudi non pōt: sed ipsa comoditas que est res corporal sic: qr d ctum iudicium cōi dividundo dat solum ꝓ rebus corporalibꝰ q̄ ad oculū possunt diuidi: nō aūt pro iuribus z sic incorporalibus vt probatur in.l.si reꝰ. §. inter duos. ff. ō usufructu. z.l.ꝓ hoc. §.i.ff. cōi diui. scdm io. de imo. in.d.l.si cū duoꝝ. vt cūq; sit ius vsufructꝰ: ipe vsufructꝰ vel eius cōmoditas inter virū z vxorē comunicat vt predixi. Ꝑ ergo proprietatꝫ remāet eiꝰ cuius erat ꝓprietas. z sola cōmoditas vsufructꝰ que consolidatur cū proprietate: dividetur inter cōiuges qō est valde notandū cogitabis. Ex istis etiam solet dici q̄ melioramenta q̄ fiūt in rebus maioratus vel restitutiōi subiectis venunt dividenda inter coniuges: tanquam prouenientia ex causa lucrativa z alia a rei ꝓprietate. vnde si maritꝰ habens maioratū fecit domum vel castruz ī villa vl loco maioratꝰ constante matrimonio: extimabitur

sumptꝰ soluto matrimonio z medietas remanet marito vel eius heredibus: alia medietas vxoris vel eiꝰ heredibus: z cōsequēter ista meliorame ta diuidūtur inter heredes ipsoꝝ. bene facit ad hoc glo. no. scōm angelum in.l.emptor. ff. de rei ven. in glo. magna in fi. que dicit q̄ sumptus quos quis fecit in re subiecta restitutiōi: pōt repetere ab eo cui restituit: quāuis interim fructus pceperit, z sic limitat notanter. l. sumptꝰ eo. ti. z ea que notant in.l.in fundo eo. ti. Ita intelligūtur q̄n quis percepit fructꝰ i re aliena: secus si ex sua licet restitutionis subiecta quod tene memorie. z vide Bal. in.l. insulam. §. fructus. ff. soluto mat.

De stipēdijs z salarijs.

¶Ex his infertur q̄ stipendia z salaria que maritus doctor aduocatꝰ vel medicus siue auditor vel iudex: seu quius alius acquisiunt constante matrimonio postquā simul cohabitant vir z mulier venunt iter eos cōicanda z equaliter dividēda soluto mrimonio. vt videt casus. in.l. cū duobus. §. papinianus. alr incipit. si iter fratres. ff. pro socio. vbi dicitur q̄ si inter fratres diuitarium consortium initum fuerit: stipendia cetera q̄z salaria in cōmune redigi iudicio societatis. z tene memorie illum textum ad hoc quāuis glo. illum restringat ibi: vt intelligatur quando societas fuit contracta specialiter vt ex quacunq; causa quesita per socios cōmunicarentur inter eos. Secus dicit si coita esset simpliciter. Nam tunc salaria z stipendia non cōmunicarentur. vt.l.iij. §.j. z.l.coire. eodem titulo. vbi in societate simpliciter contracta non venit nisi questus descendens ex ingenio seu solertia: z ad negociationem z lucrum z damna ex negociatione nascencia.

¶Sed Bal. in dicto. §. si inter fratres. non assentit restrictioni illius glo. quia esset magnum inconueniens illam tenere. Nam posset esse q̄ vnus ex socijs poneret operam suaz z dimitteret questus sue persone pro seruicijs societatis: z alius iret ad stipendium z ad alia lucra z nihil communicaret. hec esset mala societas z leonina contra rectum. in.l. verum. z in.l.si non fuerit. ff. eo. ¶Et propterea dicit ipse se credere q̄ venirent omnia in societate salaria stipēdia z mercedes diurnarum operarum. Et ita vult ille q̄ modo sit contracta societas specialiter hoc adiecto q̄ omnia lucra qualitercunq; z ex quacunq; causa acquisita per socios veniant cōmunicanda per eos: modo societas simpliciter sit coita: salaria stipendia z alia lucra cōmunicantur inter eos. Unde ad propositum cum inter virum z vxorem sit contracta quedam tacita z simplex societas eorum que quilibet eorum lucrabitur vt inter eos cōmunicentur: vt supra dictum est: quinimo lex regni videtur facere ipsam societatem: merito ista lucra stipendiorum z salariorum vel aliorum lucrorum habita per maritum aduocatum medicum vel iudicem: sunt cum vxore cōmunicanda. z ita cōmuniter obseruatur in istis regnis maxime in regali audientia. ¶Et ista consuetudo est multum equa quia vt plurimum maritus sustentatur de bonis cōmunibus interim q̄ fiunt ista lucra: iustum est ergo q̄ cōmunicet cū vxore. vt est expressum per legem regni. Lex regni.

fozo legum. lib. iij. titulo. iij. l. ij. vbi dicitur q̄ quicquid maritus lucratus fuerit in bello siue milicia faciendo expensas de bonis communibus viri z vxoris: debet communicare cuz vxore. quia ex quo sumptꝰ sunt cōmunes: sic etiam lucra debēt esse cōia. vt ibi dicit z in.l.cū duobꝰ. §. quidam sagariam. ī fi. ff. ꝓ socio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.merces.§. vis maior. ff.locati. ¶ Nec facio dñam vtrū istud lucr̄ accedat peculio aduenticio.puta qz marit⁹ ex ꝓprio labore quē in officio habuit lucrū sensit:vt.l.cū oporteat C.de bonis q̄ libe.z.§.qō āt ex alia. insti.p quas pso.nobis acqui. Nā z tūc dico istud lucrū fore cōicāduz p dicta;Quis aliud sit de iure cōi .vt l.fi.C.de colla. ¶ Idē si lucrū accedat peculio q̄si castrēsi puta qz rōne administratiōis in officio qō hz maritus ex publico :salarium pcipit qō lucrū est peculiū quasi castrēse.vt.l. fi.C.de inoffi.testa.z.l.veluti castrēse.C.de assesso.z.l.fori. C. de aduoca.diuer.iudicioz.z.vi.pti.ti.xv.l.v z traditr per specu.ti. de actore. §.j. co.xiij.v.itē cū agit de peculio.dicēs q illi qui stipēdia de publico hñt :dicūtur habere peculiū quasi castrēse. vt in dictis iurib⁹. Ponit exēplu in aduocato fisci vel pauperū z sili⁹:q̄bus de publico datur salariuz. ¶ Sec⁹ dicit de aduocatis modernis. Naz illi nō dicūt habere peculium quasi castrēse:nec habēt precipuum quod lucrātur scōm eū . qō etiā tenuit antiqua glo.in preallegata..l fori. sed in additione tenuit cōtrarium per.d.l.veluti. C. de assesso.cum assessores non recipiāt de publico :z tamen quod acquirunt est velut castrense. Item qō miles ex milicia acquirit non ex publico: est castrense. vt.ff.de castren.pecu.l.si forte.ergo idem i aduocato qui militat:vt.l.aduocati. C. de aduoca.diuer.iu.marime cum ista salaria priuatorum succedant illorum loco que dabātur de publico.ergo ꝛc.ar.ter.in.c. magne ver.cum igitur.supra de voto.ita dicit Jo.an.in additiom. ad specu. in d.§.i.ver.item cum agitur.hoc idez tacito Jo.an.tenet bal.in.d.l.cum o porteat.v. co .ver. de tertio genere peculij.C. de bonis q̄ libe. z hoc reneas. Istud ergo lucrum quāuis castrense sit vel quasi castrense cōmunicandum est inter maritum z vxorem. vt apparet ex predictis. quāuis alias de iure ciuili non cōicaretur. vt l.j.§.nec castrense.ff.de colla.bono. de quo etiam per bal.consilio.21, incipit. quinqz querūtur in tertia parte. z latius lodo.consilio.469. incipit.quo ad primum.refert z sequitur petrus de vbaldis. in suo tractatu de societate. v. parte.q. xv. Sed vt dixi ista lucra semper diuiduntur inter coniuges. z ita pudie iudicauimus in causa que vertebatur in hac regali audientia inter doctorem de montaluo z heredes vxoris sue.

¶ Ampliabis ista vt procedant etiam in matrimonio putatiuo quādo inter coniuges erat contractum matrimonium :quod subsistere non poterat stante legitimo impedimento. Nam z tunc lucra inter eos habita equaliter diuiduntur vt est textus cum glo.in.c.ij.infra isto ti. z ibi no. abbas.sequitur andreas sicul⁹ in.c. ex litteris de pignoribus. Idem disponit lex regni fori leguz li.iij.ti. vj. l.iij. z dixi supra §. tertia ampliatōe principali.co. 141. vbi videas multa que de matrimonio putatiuo collegi ¶ Amplia secūdo predicta vt videatur cōtracta societas inter coniuges z duret nō solū cōstante mrimonio: sed etiā altero eoz mortuo remanētibus bonis simul nō diuisis inter superstitem z defuncti heredes. Nā z tūc lucra z dāna que ex tali negociatiōe ꝓuenirēt:essent inter eos diuidēda vt disp̄it lex regni fori generosorum.li.v.ti.iij.l.ix. que incipit si vn o me quā vide z tene memorie. ¶ Cuius rō pt eē:qz vidua vr esse i primo mrimonio donec nubat:z iō dicit richard⁹ mal. q ita dz alimētari vidua de bonis mariti dum in viduitate p severat:sicut constante matrimonio

Lex regni

Pro aduocatis.

1. Ampliatō Etiā inter coniuges putatiuos.

Lex regni.

2 Ampliatio Etiā soluto mrimonio ā te diuisionez bonoz.

Lex regni.

intellige de fructibus sue dotis: vel si non habet vnde se alat :alias alat se de suo quia non operatur viro .l. sicut.ff.de opis liber . ista sunt verba bal.in.l.oēm C.de bonis maternis. merito ergo acquisita soluto matrimonio antequā diuidātur bona: videntur inter eam z filios mariti tā quā si constante matrimonio fuissēt acquisita:quoniā ex pacientia z pseuerantia vtriusqz partis p̄sumitur iter eos persequta z cōtinuata societas ar.l.queritur. §.qui impleto. ff. locati. z.l.legem. C. eo. z. l.in rebus §. fi.ff.de p̄eca. vbi dicit q̄ si finita locatione domus cōductor in ea remansit:vt tacite recōducere. ¶ Bene facit ad hoc qō notanter volut bal.in.l.mandatum in.iij. oppo. C. māda. vbi dixit q̄ si morte patris finita erat societas cum alio socio cōtracta iuxta.l.actione §. morte. z.l. adeo.in prin.ff. pro socio:tñ si filius postea cum socio patris hisdem instrumentis vtatur sicut prius: intelligit societas cum filio renouata quāuis filius fuisset pupillus tutorem hñs cuius pacientia interuenisset per id qō habetur in.l.siquis mancipijs.§. si impubes z.l.in eum.§.si domin⁹. ff.de instito.bonus textus.in.l. cuicūqz.§.fi.eo.ti.qō dictū refert z sequitur andreas siculus in.c.quia.v. xij.colū. supra de iudicijs. z in.c. puenit.iiij.co.supra de emp.z ven. alex. cōsilio.132.j.co. incipit perlectis. v. volu. ¶ Ad hoc facunt que in simili dixi supra ista limitatiōe in.iij. effectu traductionis ad domū versi.amplia secundo predicta.282.co. z que dicā in fine huius effect⁹. v. vnuz ō mum. .colū. ¶ Ad idem facit quod no. bal.in.l.si patruus .iij.co. C.cōia vtriusqz iudicij.vbi dicit q̄ si duo fratres simul mercaturā exercebant:z vno eorum mortuo/alt cōtinuat: superstitibus filijs fratris i

divisam substantiā possidentib⁹ :videbitur frater eodem more continuare sicuti faciebat frē viuēte ar.l. nā z seruius. §.si viuo. ff. de nego. gest. z qz a primordio tituli posterior formatur euent⁹.l.j. C. de ipo.lucra ō scrip.li.x. z.l.si filia. §.nerati⁹.ff. famulieherci. z. d.l.actione. §. morte. Idem fuit de mēte bal.in auc.ex testamēto circa finē. C. de col. de quo meminit petrus de vbaldis i tractatu ō societate.iij.pte.iij.co. vbi rogo videas. ¶ Vid idē facit qō no. bal. i l.etiā.in fi. C. de iure do/vbi dixit q̄ si cōitas conduxit doctorē ad legendū ad vnū annū cum salario centuz florenoz:demū eligitur alio anno sine repetitione salarij:intelligit ꝓ eo eodē salario ar.d.l.etiā. z.l.pe.§. vlt oz.ff.so.ma.sic ergo erit in casu nr̄o. cum sit favor mulieris q̄ casu vidua censet eē in primo mrimonio vt p̄dixi.sec⁹ est in odiosis in qb⁹ mortuo marito soluta est legib⁹ matrimonij vt.c.fi.supra de secū.nup. z inde ē q̄ si dictat statutū q̄ vxores rebelliū p petuo sint bānite :statuz q̄ sūt vidue p̄nt stare in ciuitate. vt.l.ticia seyo. §. vsuras.ff. de le.ij. scōz iaco .ō are. vt. refert bal.in.l. volūtas i prin. C. de fideicō.

¶ Limitabis ista primo nisi forte q̄n ꝓtrahit mrimoniū vel tpe q̄ lucrū ē p̄sumendū ex negociatiōe alterius cōiugū puta mariti:vxor p̄stare se nolle p̄cipare lucr̄ vel dānū ide ꝓuenēs: Nā tūc lucr̄ erit solius mariti vt voluerūt bar.dy.raphael.āge. Jo.ō imo.pau. z alex.i.l. qz poterat.ff.ad treb. z mlti alij q̄s strictuli sup̄ i prima p̄cipali limitatōe co.211. v. z ex his ifero. vbi dicūt q̄ si vn⁹ ex socijs vlt ire venecias p mercācijs multo alio socio :suo tñ periculo:si lucrat:non tenet lucrū cōicare z faciunt multa que ibi dixi que vi

1. Limitatio Nisi alt fnū ciet lucris.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deas per te. z vltra ea que ibi diri bene facit textus z quod ibi no. in. c. j. de filijs natis ex mīmonio ad mor/ gamcā ptracto. li. feudoruz. vbi valet pactuz vel consuetudo vt vxor vl eius filij non possint capere de bōis mariti. ¶ Idē videtur dicendū secūdum aliquos si pater tradens nuptum filiam: z constituens sibi dotem paciscatur cū genero q de bonis acquirēdis constante matrimonio filia nihil habeat z ipsa est p̄sens z tacet. cum pater possit adijcere hanc conditionē quando dotem constituit filie. ar. l. quotiens. ff. soluto matri z. l. j. cum plurib⁹. ff. de pactis dotalibus z facit tex. in. c. vno de despon. impu. lib. vj. de cuius intellectu vide ibi doctores z bar. z alios in. l. q̄ dotē ff. so. ma. Sed hoc non placet mihi q pater possit filie preiudicare in bonis acquirendis constāte matrimonio nisi ad id expressus filie consensus accedat iuxta notata in. l. ij. §. j. ff. so. ma. z in. c. in genesi de elec. z in regula is qui tacet de regu. iur. li. vj. z in. c. nonne de p̄sump. p̄lertim. cuz ista lucra deferāt vxori a lege regni p̄dicta. vnde pater nō poterit ei auferr̄; ppter id q̄ dicit bal. in simili in l. fi. in fine. ℒ. ō bonis maternis. vbi dicit q lucr̄ puenīēs vxori ex forma statuti non perdit ptrāsitū ad secūdas nuptias. de quo supra facta est mentio. co. ccxlv. v. confirmat. bñ facit quod voluit bal. in. l. si constante ad fi. ℒ. de dona. ante nup. vbi dicit q quando ex contractu cōtrahētiū vl occasiōe cōtractus per dispositionē legalem est alicui tertio ius quesitum re/vel spe: ab illo contractu nō p̄t recedi in ei⁹ p̄iudiciū nisi eo consentiente. vt etiā sentit bar. quē alij sequūtur in. l. qui rome. §. flami⁹. ff. de verb. ob. z ibi modernotores signāter frāciſc⁹ aretin⁹. co. iij. in fi. cū sequētib⁹. vbi iter cetera allegat bal. i. l. cū a socero fi. co. v. modo restat. vbi fere idē sentit. de q̄ meminit Jason in. l. ij. ℒ. ō iure emphi. co. xxj. v. vigesimo tertio quero. Idē tz salice. i. l. quotiēs ℒ. ō dona. q̄ sub modo. facit qō in sili dixit bal. in. l. insulā. § fi. ff. so. ma. vbi dicit q si duo fecerūt pacē z p̄miserūt eā obseruare sub pēa centū applicāda ecclesie: ruperūt pacē z recōciliati sūt: z remiserūt oēz iniuriā z penā: nō tollit nec tolli p̄t pena q̄sita ecclesie: q̄uis eēt q̄sita ex pacto ip̄arū ptiū. ō qua decisiōe memini Jason in. d. l. ij. co. lxxxiij. v. p hac pte. z tene mēti p pena q̄ q̄tidie p̄ijt p fisco. z p limitatiōe eoz q̄ notāt in c. ij. de spōsa. z in. l. si q̄s in cōscribendo. ℒ. de pact⁹. z in. c. ad apostolicā. de regularib⁹. Et q̄uis ista loquāt in iure iā q̄sito: eadē tñ rō est in iure q̄ rēdo vt si possit tolli p ētiū. z ist⁹ teneo q̄cq̄d alij dixerit. z facit qō i sili dixit bal. in. l. p hereditarijs i fi. ℒ. ō heredi. act. vbi dicit q si mulier stipulat a marito dotē sibi reddi si sine liber⁹ decesserit al' dos retineat a marito pro liberis: valet B irreuocabiliter tā q̄ donatio iter viuos. quod reputat valde no. z subtile. de q̄ facit festū alexāder in. d. l. q̄ dotis. ff. soluma. iij. co. v. iij. p̄dicta quē vide. rōne ḡuris tercij donatio reuocabil' ō sui natura efficit irreuocabilis. cogitabis.

¶ Limitabis secundo

dūmō tpe q̄ bōa fuerūt acq̄sita per maritū: vxor simul hītabat cuz viro vt p̄supp̄ōit dicta lex regni. foro legū li. iij. ti. iij. l. j. Sec⁹ si culpa ipsi⁹ vxoris vt q̄ ipa cōmisit adulteriuz vel al's ex iusta cā diuortiū est factū iter eos saltē q̄ ad torū z mutuā cohītationē. nā tūc nō vī q̄ lucra talia acq̄sita constante matrimonio per maritum: debeant sibi cōcari. ar. tex. no. in. l. j. ff. vñ vir z vxor. de q̄ videas cy

2. Limitatio Nī cōuges habitāt sepa ratim. Lex regni

num: in. l. j. ℒ. eo. z nico. de ybal. in tractatu de successio. ab intesta. iij. parte. ¶ Ad hoc tex. notabilis in. l. cum hic status. §. si mulier z marit⁹ ff. isto ti. z ibi notat salicet⁹. vbi dī q̄ separata habitatio vxoris z viri: retēto honore matrimonij: non dirimit matrimoniū: ideo inter eos facta donatio nō tenet: si ergo non retineatur honor matrimonij pp adulteriū vxoris: non censebunt quasi cōiuges. ymo quasi extranei. z per p̄ns acquisita p maritū nō cōicabit cuz vxore diuertēte. ¶ Hoc videtur fuisse de mente bal. p̄silio. cccxxviij. incipiente. quedam domina. iij. pte vbi cōcludit q̄ stante statuto vel pacto q̄ marit⁹ lucretur certā partem dotis: si vxor ex culpa sua seorsum habitat ab eo: marit⁹ lucrabit dotis partē vt ibi p euz. idē fuit de mēte bal. in. c. ex parte. iij. co. supra ō p̄sue. vbi dicit q tripler est diuortiū cuinsmodi reputa. supra i prima āpliatiōe principali in fi. co. 138. v. ad p̄dictor cō firmationē. ¶ Bñ facit. d. l. vna. ff. vnde vir z vxor. vbi dī q̄ ad hoc vt vxor habeat bonorū possessionē vñ vir z vxor: oportet vxorem esse mortis tpe. sed z si diuortiū quoq̄z secutum sit: verūtñ durat matrimoniū: hec successio locum nō habet. ¶ Ad idē facit tex. in. l. miles. §. reatu. de adul. vbi p̄batur q̄ maritus non est i culpa si vxorē dimittat quā pp adulteriū retinere nō p̄t. p quaz legē dicebāt ibi dy. bar. z alij q̄ siquis relinquit fratribus p̄dictor⁹ centū si eū sepelirēt i ecclesia in tali loco: ille occidit se ipm vel est repert⁹ excōicatus ita q̄ nō p̄t sepeliri in sacro: fratres habebūt legatū lz ibi eū nō sepelirāt. cū facto defūcti: z ei⁹ culpa: illud acciderit. Idē tz bal. in. l. si q̄s ad declinandā. fi. co. ℒ. de epis. z cle. z in. l. j ℒ. de instī. z substi. sub cōditio. fac. in fine z ibi Salice. paul⁹ z alex. in fi. bal. in. l. vnica in fi. ℒ. de his que pene noīe. Jo. ō imo. in. l. in testamento la. ij. ff. de condi. z dēmō. z ibi notat sozinus. Jo. de imo. post ancha. in. c. fili⁹. supra ō testa. andreas siculus in. c. ij. xij. co. eo. ti. ¶ Ñ ergo facto vel culpa vxoris: non cohabitat viro: imputāduz est sibi: z p̄sequēs nihil habebit ex suplucrat. secus eēt q̄n culpa mariti vt puta si solitus erat in vxorez seuire acriter verberādo: vel si habeat cōcubinas quaz occasiōe male tractat vxorē: z ppter ea ipa aufugit ad monasteriū vel ad domū alia honestā: tūc enim crederez q̄ sibi debeat medietas oīum lucroz. ¶ Ad q̄ bene facit ōcisio ancha. p°. 409. incipit p̄bata tā ti viri seuicia. de quo facit festuz augustin⁹ in tractatu maleficioz i verbo. che me ay adulterato. ix. col'. vbi consuluit q̄ si maritus acriter verberabat vxorem: quapropter ipsa fugit a ciuitate: non potest maritus illam accusare de adulterio: quasi sit eius inimicus z inimicicia sit eius culpa contrac a. vt ibi latius per eum quem videas. ¶ Facit. l. si ab hosti/bus z quod ibi no. ff. solu. matri. de de qua scripsi infra. .co. vbi videas. ¶ Ad idem facit tex. in auc. vt liceat matri z aue. §. quia vero pluribus. ver. si ergo. colla. viij. vbi dicitur q̄ si maritus sine causa vxorez a se expulit: z ipsa consanguineos non habens foris habitet: non potest ex hac causa illam repudiare. cum ille causam huius rei p̄stiterit. ¶ Ad idem facit tex⁹ z quod ibi nota. in l. consensu. ℒ. de repudijs. ¶ Facit ad predicta quod scripsi. i. c. j. quod metus cā. In meis recollectis. q̄ ad de hic. ¶ Facit etiam qō dicit salice. in. l. qō in vxorem. ℒ. ō nego. gest. ō quo infra in. c. per vestras. in. iij. no. co. xcj. ver. reperio tamen. ¶ Facit qō dicit bal. in. l. si vxorem. ℒ. de cō

Fallentia Nī cl'pa mariti: vxor nō hītat cuz eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

di.iſert.ij.co.v.itē ſi nō eēt vbi dicit
ꝙ ſi vxor ñ eēt i obſequiū viri: cēpa
viri ad nullas opaſ teneť viroz facit
l.ſi ſtipulata.ff.iſto ti.ſcōm eū. ¶ Et
hinc eſt ꝙ ſi maritꝰ adducit cōcubi/
nā ad domū: vxor pōt ab eo recede
re nec tenetur redire niſi maritus ca
ueat de ea expellēda.ſcōm bal.in. c.i
ſupra vt lite non cōteſt.j.co. z dico i
fra ſuper tertu. .co.v.ſiāt vxor.
¶ Facit qō in ſimili dixit bal.i.l.vbi
adhuc.iij.co.v.pone ꝙ vir.L.de iu
re do.ꝙ ſi vir cōmiſiſſet adulteriū: z
vxor iudicio eccleſie recedit ab eo q̄
ad thoz: quo caſu dos debet reddi
mulieri: ex illa dote nō tenebitur vx/
or maritū alere qz peccauit in lege
matrimonij vnde non debet ex ma/
trimomo premiū conſequi qō viſus
eſt ipugnare. ar.l.ab hoſtibus. §.ſi
vir.ff.ſo.ma.z.c.qz fruſtra de vſur.
ex bonis enī que auferūtur alicui ob
delictū nō debet alimētari. vt ē ter.
no.in.c.j.§.ſi hoīem.de pace tenēda
z eiꝰ viola. ¶ Et hīc ē ꝙ ſi dictat ſta
tutum ꝙ oīa bona homicide debeāt
auferri: z pro parte filijs reſeruari:
filij ex illa parte quā hſit: nō tenent
patrem alere ita no.dicit bal.in auc.
bona dānatoz.L. de bonis dānato
rū.j.co.ver.hic quero. quāuis alias
filius teneat mittere alimēta patri
exuli vel dānato. vt in auc.de inceſtꝫ.
nuptꝫ.§.ſi vero cōtigerit colla.ij. z i
auc.inceſtas.L. de inceſtꝫ. nuptꝫ. z
ibi not.bal.idem de marito exulan/
te dicit bar.in.l.ſi cōſtante in princ.
iij.co.q.v.ff.ſo.ma. poſt ſpe. iſto ti.
§.fi.v. quid ſi vir.bal.in d.l.vbi ad/
huc.facit lex mutus. §.manente.ff.ō
iure iure dotiū. Ceſſāte ḡ culpa quā
uis ſeoꝛſū habiter: habebit ptē lucro
rū ac ſi ābo cohabitarēt. ¶ Idē ō ſi
facit tex.i.l.cū ō ſtatꝰ. §.ſi mulier.ff.
iſto ti.vbi lfa dicit. ſi mulier z mari/
tꝰ diu ſeoꝛſū q̄dē hītauerint: ſz hono
rē iuicē mīmony hēant: puto dona/

tiōes ſi valere: q̄ſi durauerit nuptie
nō enī coitꝰ mīmonū facit ſz mari
tal affectio. q̄ vba ſat nr̄az ſniam p/
bāt. Et p iſta aliaſ dixi i ꝓtigētia fa
cti cū maritus cuiuſdā mulieris pp
debita z pauptatē dimiſiſſet vxorez
z filios ꝓfectus i partes lōginquas
ibi multa lucra habuit: rediens ad
propria reperit vxorem mortuā de
pſiti: filij petebāt medietatē bonoꝝ
acquiſitoꝝ p maritū ꝓstāte matri/
monio: ꝙ iuſte peterent. z ſic fuit p
nūciatum tene mēti qz quotidie ac/
cidit. ¶ Ex his etiā pōt inferri ꝙ ſi
maritus vxorē a ſe expulit pp dotē
nō ſolutā qō pōt vt.c.p vras infra
eo.z.l. frat.L.ad velleya. z vxor cū
poterat ſoluere: vl̄ ſolū facere: ſi fe
cit: z maritus interiz multa acq̄ſiuit
nō cōicat cū vxore: ſecus ſi nō eſt qō
imputeť vxori ḡnus pat vel alius q̄
dotē ꝓmiſit: nō ſolueret p predicta.

¶ Limitabiſ.iu.qñ lu
cra eſſent habita ſeu acquiſita iuſte:
ſecus ſi in iuſte vt puta ſi maritꝰ cū
eſſet creditor vel iudex aliqua ex ba
ratarīa acquiſiuit / vel cum eſſet ad
uocatus ex illicita aduocatione/vel
ex ludo/vl̄ furto /vl̄ adulterio/vel
vſuraria prauitate/vel alio malefi/
cio multa acquiſiuit: iſta ſic acquiſi
ta nō cōmunicantur cum vxore. q̄a
lex vel ſtatutū diſponēs de rebꝰ acq̄
ſitis vl̄ acquirēdis intelligiť de iuſte
acq̄ſitꝭ. vt p bat tex. ſcōz ādreā ſiculū
ibi.iiij.co.i.c.ꝓqueſtꝰ. ſup.ō ſo.ꝓpe.
all̄at ēt.l.qō ſeruꝰ.ff.de acq̄.poſſe. z
.l.cū oporteat.L.de bōis q̄ libe. z.l.
certe. §.mala medicamēta.ff. fami.
herciſ.qō dicit eſſe bñ no. ꝑ mīros re
ligioſos inhiātes tpalib⁹ q̄ conāť ac
q̄rere ſuis monaſteriis p oēz muſtū
modū. qō fieri ñ ꝺz. lex ḡ q̄ de cōicā
dis lucris inter maritū z vxoreē loq̄ť
ꝺz intelligi ō iuſte acq̄ſitis. qz ihone:
ſtarū rerū nō ꝑhiť ſocietas: nec ide

3. Limitatio
De iuſte ac
quiſitis.

Societaſ ñ i
telligiť ex iho
neſtis rebus.

acquiſitū cōicatur. vt.l.ſi fratres. §.
ſociū.ff.pro ſocio. vbi dicitur ꝙ etiā
ſocius oīum bonoꝝ non cogitur con
ferre que ex prohibitis cauſis acqui
ſierit. Idē idem bonus tex.in.l.nec p̄
termittendū. z.l.quod autē ex furto
ff.eo. vbi dicitur ꝙ illud qō ex furto
vel alio maleficio queſitum eſt: in ſo
cietatez non oportere conferri. qz ō
lictoꝝ turpis cā atq̄z feda cōmunio
eſt. Ex quibꝰ iuribꝰ ſumpta fuit lex
regni. v. parti. ti. x. l. ij. z. viij. q̄ diſpo
nit idem. ¶ Ex hoc infert no. Jo. de
imo. in. l. ille autē. iij. co. ver. item ad
uerte. ꝙ ſi armigeri qui ſe faciūt fra
tres iuratos faciunt ſocietatē ad in/
uicem oīuz bonoꝝ que habent z q̄
acquiſituri ſunt: lucra diuidūtur in/
ter eos. niſi illicite queranť per alte
rum illoꝝ. illa enī non venūt i cōio
nez niſi expreſſe cōcentur per id qō
habetur. in. d. l. qō aūt. licet de facto
obſeruēt idē in illicite acquiſitis qō
ſeruant in licite queſitis ſcōm eum.
¶ Hinc dicebat bar. in. l. ſi vnus. §.
ſi vnus ex ſocijs. ff. eo. ti. ꝙ cum ho/
die vſure ſint prohibite. vt dicit glo.
in. l. j. L. de ſumma trini. z in auc. ad
hec. L. de vſuris. z in c. qz in oībus
eo. ti. ſi vnus ex ſocijs multa fuit lu/
crat⁹ ex vſuraria prauitatē: nō teneť
illa cōicare cū ſocijs. ¶ Bñ facit ad
ꝑ qō volunt bar. i. d. l. qō ſeruꝰ. ff. ō
acq̄. po. z i. d. l. cū oporteat. in prin.
L. de bonis q̄ libe. quē oēs ſequūť.
vbi dicit ꝙ ſi filiꝰ fa. ex pecunia pecu
lij ꝓfecticij ſibi ꝓceſſi p pr̄ez acq̄ſiue
rit vſuras: vſure ſic acq̄ſite ſi erūt pe
culij ꝓfecticij z p pr̄ias nō acq̄rūť pr̄i
nec eo mortuo cōicāť cū fribꝰ. ꝙuis
ꝑriū dixerit gl. z male in. d. l. cū opor
teat. IIꝺ° idē tz bal. i auc. ex teſtō. vj.
co. v. q̄d dices. L. ō col. vbi etiā ō ac
q̄ſitis p filiū in ludo loq̄ť quē refert
z ſeq̄ť alex. i. d. l. qō ſeruꝰ. ij. co. z ꝓ°.
77. in fi. in. v. volu. allegat etiā glo. z
doc. in. l. j. in prin. ff. de his q̄ ſunt ſui
vel alie. iu. Idē tz ange. de aretio. in
ſti. per quas pſo. nobis acqui. §. igit̄
in. ij. co. ver. ſed quid ſi exercuit. z in
§. item nobis ad fi.. quia illud quod
acquirit̄ per ſeruuz vel filiuz: acqui
ritur domino vel patri: quādo iuſte
queritur. ſecus ſi iniuſte. vt eſt textꝰ
valde no. in. d. l. quod ſeruus p quez
dicebat no. Jo. an. in addi. ad ſpecu.
ti. de actore. §. j. rubj. co. v. aduenti/
cium aūt. ꝙ ꝛz vſufructus debeať pr̄i
in rebus aduenticijs filijſfa. tñ nō de
betur patri in rebus aduēticijs filij
ex illicita cā queſitis. qō dictuz tene
menti. de quo meminit alexā. in. d. l.
quod ſeruus. ad finē. ¶ Bene facit
quod voluit rofredus in ſuis libellis
ti. ō actio. familieherciſ. j. co. v. q̄rtū.
vbi dicit ꝙ ad hoc vt illa actio cōpe
tat alicui requiritur inter cetera ꝙ
illa que ſunt i hereditate nō ſint ma
le acquiſita: nec ex peculatu nec ex ſa
crilegio: aut latrocinio: aut aggreſſu
ra. pro talibus enim nō intentabitur
actio familieherciſ. vt. d. l. certe. ff. e.
¶ Et ſubdit ꝙ hac rōne hereditas
vſurarij nō poſſet diuidi ſcōm euz. ō
quo fuit memor albucius. i. d. l. qō āt
ex furto. z eſt bene notādū. Idez er
go dicamus in illicite acquiſitis per
maritū vt nō teneatur ea cōicare cū
vxore vel eiꝰ herede. Idē maxime ſi vx
or vel heres eius peteret a marito vt
ſibi cōmunicaret illa que illicite acq̄
ſiuit dicendo illa forte illicite vl̄ turpi
ter acquiſita. ſecus forte ſi ſolūmodo
peteret illa ſuperlucrata vel acquiſi
ta cōicari. z non dicat illa illicite acq̄
ſita. Nam tunc maritus non poſſet
dicere nō teneor cōicare qz illicite ac
quiſiui per vſuras vel alias: quia de
tegeret vituperium ſuum non dete/
ctum ab alio quod non licet. vt. l. ali
as cū ibi no. maxie p bar. ff. de iure
iu. ita elegāter ſentit raphael. in. d. l.
quod ſeruꝰ. loquēdo in fratre. quez
refert z ſeq̄tur multū cōmēdādo an

Fiſi⁹ nō acq̄
rit pr̄i illicita

.ex regni.
.Illatio.

2. Illatio

Actio fami/
lieherciſ. ſi da
tur p illicite
acquiſitis

Limitatio.

l iij

Universidad de Deusto
Biblioteca

gel⁹ ꝺ arecio vbi supra dicēs. ꝙ isto modo potest saluari glo.in.d.l.cum oporteat.duz dicit ꝙ pecunia acquisita per fratrē ex vsuris:venit communicanda cum alijs fratrib⁹. qꝺ late ⁊ singulariter firmat bal.in.l.j.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu. cum quo transit alexan.in:d.l. quod seruus.

Si marit⁹ illicite acq̄sita sponte cōicauit:erūt cōiaerunt ⁊ equaliꝫ inter eos vel eoꝝ heredes dividenda. vt est textus.no.ī d.l.certe. §. mala medicamēta.ff.familieherci. vbi tex.dicit ꝙ mala medicamenta ⁊ venena ⁊ libri reprobate lectiōis veniunt dividēda iudicio familieherciſ. Ad idem tex.in.l.ſz ⁊ si possessori.ff.de peti.heredi. vbi in petitione hereditatis vemūt turpia lucra. Ad idez dicta.l.qꝺ aūt. vbi dicitur ꝙ illicitoꝝ turpis ⁊ feda cōmunio est: si tamen in medium sit collatum:cōe erit lucrū ⁊ etiā damnum. equū est enim vt q̄ participat lucrū participet ⁊ damnum. ¶ Unde si ſu ꝙ his rebus illicite siue turpiter acq̄sitis conuent⁹ fuerit maritus qui illas acquisiuit:ex bonis cōmunib⁹ satisfaciet ⁊ soluet etiaz penam si vxor sciens res male acquisitas illas amisit.sec⁹ si ignorās. Nam tūc solū p̄cipale satis fiet de bonis cōibus: penam aūt soluet maritus.iste est cas⁹ valde singularis in.l.si igiſ ex hoc.ff. ꝙ socio.per quē tex. dicebat no.bal. in.l.j.in fi.C.pro socio. Salice.in.l. ſi societaſ.eo. ti.ī fi.ꝙ si plures sūt socij oīum bonoꝝ vnus istoꝝ ex vsuraria prauitate quesiuit multa ⁊ cōicauit socio ⁊ fratri:episcopus poterit compellere fratrē eundemqz socium ad restitutionez vsurarū. Ideō ego dicerem in vxore eadez rōne. qꝺ tene mēti qz quotidianū. ¶ Si aūt maritus ista illicite acquisita restituere vellit his a qb⁹ extorsit:bñ possz: āteq̄ ad cōionē adduceret.xlvj.dist. c.sicut non suo. ⁊ tz alex.in.d.l.quod seruus in fi.ff.de acqui.po. ſz postq̄ ad cōionē adduxit: non posset ea accipere nisi prius condēnatus fuerit. vt est casus.no.in.l.quod eni .ff. pro socio vbi lfa dicit.qꝺ enim ex malefficio contulerit soci⁹: non aliter recipe debet ꝙ si dānatus sit. Et pōt esse ratio huius qz dominū acquisitoz per vnum ex socijs nō tranſit ꝙ parte in alteruz ipso iure :ſz p traditionem qño ꝺducit in cōi. vt est tex. valde singularis.in.l. siquis societatez cōtraxerit.ff.pro socio. glo.in.l. j. §.in societate.eo.ti. ¶ Idem vī dicendum in vxore vt ex his que maritus acquisierit constante matrimonio:non transeat dñiuz in vxorez ipso iure pro dimidia sibi cōpetente:ſz tunc demuz re tradita vt sentit ancharra.consilio.101:incipiente ī xp̄i ⁊c. ¶ Contra dictā donationē. ⁊ videt fuisse de mente legis regni dum dicit ꝙ quicquid fuerit emptum per conuges constante matrimonio:habeant equaliter ambo.quia verbū habēat non significat ipso iure. vt no. per glo.⁊ docto.in.c.si diligenti. supra de fo.compe.⁊ in.c.vnico de sagitta.⁊ in.l.in criminali.C.de iurisd. om.iudi.qꝺ aliquib⁹ placet eo ꝙ sola vniuersalis societas habet hanc p̄rogatiuā ꝙ dñium transit sine traditione. vt no.in.l.j. §.j.ff.de vsucapio.p dote.scōz bal.in.c.j. §.j.pe.co. ver.formatur etiam alia questio. de capitaneo qui curiaz vendidit.li.feudoz.m.qꝺ apertissime decidit lex regni.iij.pti. ti. xxviij.l. xlvij. vbi dicit ꝙ per societatē oīum bonoꝝ p̄fitiuz ⁊ futurorum cōtractā queritur dñium rerū societatis cōsocijs:licet traditio non fiat. Item in lucris socij queritur dñium consocijs sine tradi

1. Illatio

An dominū acquisitoruz statim trāseat in sociū vxorem.

Lex regni

Lex regni.

tione. ⁊ loquitur in socijs omnium bonorum. Ad hoc bonus tex.in.l. societatē vniuersarū fortunarū. eo.ti. vbi in societate oīum bonorum here ditas cui vis eorum delata:in cōe redigenda est. ⁊ inde est ꝙ si filius spurius alicuius contraxit societatē omnū bonorum cum ticio. quem ticiuz pater spurij heredem instituit: vel a liquid ei legauit:cōicat cum spurio. per illum tex. Idem si ticio magnaz pecunie quātitatem mutuauit ⁊ postea ei leget liberationē: illa liberatio prodest etiā filio spurio quātum ad dimidiā illius quātitatis. ita tenent dy.⁊ alij per illum textum in.l. si is qui duos.ff.de libe.le. Idem tenet bal.in.l. j.in fi.C.pro socio.de q̄ vide latius cepolā in cautela.37.incipiente nunc videamus. vbi videas. acquiretur ergo medietas spurio ipso iure sine traditione vt apparet ex predictis.licet aliud suadeant verba d.l.societatē vniuersarū. duz vtitur verbo redigendā qꝺ est futuri temporis. Secus est in alijs socijs non oīum bonoꝝ.vt.d.l.si quis societatē vbi lfa dicit si quis societatez cōtraxerit: qꝺ emerit ipsi⁹ sit nō cōe: ſz societaſ iudicio cogīt cōicare. si ꝑ cōicāt ipo iuſ: de q̄ lati⁹ dicā. co. .¶. vel aliť ⁊ forte melius. ita ꝑ vī dicēdū in casu de quo agīt.

Iste dñs

¶ Ego tñ credere salua decisiōe melius sentientis. ꝙ etiā postq̄ ista illicite acquisita marit⁹ adduxit ad domū:possit facere hanc restitutionē quātuis cōdemnatus nō fuerit. qz reperio ꝙ ista superlucrata etiam constante matrimonio potest maritus alienare: ⁊ de his disponere vt voluit ancharra.in.d. p°. ⁊ habem⁹ hodie

Lex regni.

legem regni regis henrici quarti.emanea. āno.1474. q̄ hoc expresse dicit Si aūt licite acquisita pōt maritus constante matrimonio alienare sine consensu ⁊ licencia vxoris: dum mō absit fraus ⁊ dolus vt ibi dicit: multo fortius hoc poterit facere in turpiter acquisitis restituēdo his aquibus habuit. Ad ultimo si maritus faciens de his penitentiā ꝓmisit sacerdoti restituere male ablata. Nam tūc satis videtur condēnatus ad restitutionē ex quo promisit sacerdoti restituere: nec refert quomodo fuerit condēnatus scōm martinū sil.in d.l.quod aūt. facit ad hoc qꝺ not. hosti.in.c.fi.de sepult. vbi dicit ꝙ in casu illius decretalis nō solū lis erat cōtestata sed etiā sñia lata. ex eo.ſ.ꝙ sacerdos precepit deliquēti vt satisfaceret illis quos lesit. et sic ꝑceptuz sacerdotis dī sñia. imo dispō testatoris p̄cipiens restituere male ablata:pōt dici sentētia ⁊ habet executionē paratā iux.no.i.l.fi.C.de edict. diui adri.tol. Facit qꝺ no. bar.ī.l.i. §.huius studij.ff.de iusti.⁊ iure.alibericus.in.l.si tibi decē. §.quedā.ff. de pact.de eo qui ꝓmisit sacerdoti in confessione nō agere vel aculare: qz non poterit agere tamq̄ publice persone sit ꝓmissuz. idē tenet collectari⁹ supra in prohe.huius volu.quē refert ⁊ sequit abb.ibi in. §.gregorius pe.col.⁊ in.d.c.fi.ij.col.supra ꝺ sepulturis.de quo p eundez.in.c.i.de maledic.in fine.⁊ ibi ana. pe.co.per bal.in.c.i. §.iniuria.ij.co.de pace iura.fir.⁊ in.l.ij.C.ꝺ liber.⁊ eoꝝ libe. co.pe.⁊ fi.p io.an. in addi.ad specu. tit.de instru.edi. §.nūc vero aliqua ¶.viij.p aretinū in.c.nnper.supra ꝺ testi.remissiue per felli.in.c.pastoralis.xvj.co.in fi.supra de offi.or.poterit ergo hoc casu marit⁹ talia bona a se turpiter quesita restituere vt p̄dixi.quod tenet expresse loquēdo in socio petrus de vbaldis in tractatu de societate ī. v.pte.in.ij.q.vxor ergo impedire nō pōt nec debet.imo maritū ad restitutionē ꝓuocare debet:⁊ si aliaſ eū ad restitutionē ꝓuo

De eo q̄ ꝓmisit sacerdoti restituere.

De eo qui sacerdoti ꝓmisit non agere.

Utz vxor p̄ restituere male acq̄sita per maritum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

care nō valeret: ipa pōt furto vl' alias capere vt vero restituat dño. qñ ex quo vxor est dat a im adiutoriū viro: cui salutez ꝑ curare tenet: sicut ō ꝓpriis bonis viri pōt facere elemosinā ignorante viro ⁊ nō prohibente qz agit cām viri: eodem modo potest facere restitutionez. ⁊ si eo sciente ⁊ nō cōtradicente faciat: securius est. ita concludit alexan. de ale. i suo tract. vsurarū. ⁊ astēsis in sūma. li. iij. ti. iij. sequitur frater franciscus de platea in suo tractatu vsurarū. v. vsura. decimo. §. xxvij. ⁊ latius ⁊ singularius in tractatu. de restitutionibus. sub rubr. de restitutiōe qua vnus ꝑ alio tenetur. §. cc xxxj. vbi post monaldū dicit no. ad propositū. q̄ vbi de cōsuetudine regionis vir ⁊ vxor cōicant sibi debita ⁊ credita ex contractu vl' maleficio: si res furtiua q̄ mulier subripuit ante matrimoniū vel post sola vel cū viro: vel qz vir solus subripuit ante matrimoniū vl' post ⁊ stat adhuc in eoꝝ ptāte; pōt illaz restituere vero domino eius cōtradicēte marito. Si aūt ꝓsumpta est: vel vir solus furatus est: ⁊ si mulier participauit cōsentiendo: vel comedendo spontanea vel inuita: pōt vxor si vir nō cōtradicat negocium mariti gerendo ⁊ se ipsam liberādo estimationem rei consumpte restituere vero dño latēter de cōibus bonis si aliter nō pōt. nec erit furtū qz nō est fraudulenta cōtractatio: nec animo lucri faciendi. ꝓhibente autē viro: no est faciēda secundum eos.

Si tamen vxor contradicente viro restitutionez faceret de rebus cōibus bona fide latenter: nō credo q̄ esset illi imungenda pnīa quasi pro mortali: vel q̄ mortaliter peccaret. Ita videtur de mēte doctorū vbi supra. quos sequitur henricus herp. i suo p̄ceptorio p̄cepto septimo. Sermone. 10. co. iij. v. queritur ergo.

¶ Ad cuius cōfirmationē facit qđ notanter volut salicetus in. l. pactū curatoris. C. de pactis. vbi dicit q̄ tutor qui remittēdo agit principalr vtilitatē anime pupilli: et peccatū interimit: qđ animaz occidit: vt si vsuras remittit: valet ista remissio vt. l. preses. C. de transactio. idē dicit post Jaco. bu. si tutor infantis vel de diuitis/propinquis ⁊ amicis intrinsecis destituti: cuius pat fuerat occisus dū timeret eum sibi occidi: si inimicicia duraret: poterat principaliter pp salutem psone illius facere pacem cū eius inimicis: etiā gratis. p̄sertim cū ex recōciliatiōe nō dicatur quis pdere: sed lucrari vbi discordia posset esse dānosa vt. l. creditorē. §. i. ff. manda. secundū Sali. vbi supra. Si aūt pp salutē vite pōt hanc concordiā facere: multo fortiꝰ pp salutē anime: que preciosior est omnibus rebus mundanis vt. l. sanctimus. C. de sacro san. eccle. ⁊. c. sedulo. xxviij. di. ⁊. c. precipimꝰ. xij. q. .i. c. si habes in fi. xxiij. q. iij. ⁊. c. cū in firmitas in fi. infra de pen. ⁊ remi. Et ex hoc dicit no. bal. in. l. eā quaz C. de fideicomi. co. v. In lectura antiqua q̄ defunctorū anime destinate ad salutē captiuantur p̄ius in purgatorio intellige de anima purganda: nam anima beata statiz vadit ad celum: dānata vero statim ad infernū vt no in. c. tēpus. xij. q. ij. p legata aūt pia redimūtur anime que sunt in purgatorio: vnde ex mora heredis non debent periclitari: ne p̄producantur ad salutē. vt. l. pe. ff. de his quibus vt indig. ⁊ ideo officio iudicis quod in sola equitate consistit: petuntur legata pro anima execution mādari. iux. no. in. l. j. C. de sacro. san. eccle. Facit quod habet in. l. hereditas. in fi. ff. de peti. here. ⁊ in. c. si heredes. supra d testa. ideo scōz bal. talia relicta debent etiā nō

adita hereditate fauore anime.

Quid de illicite acquisitis a viro āte matrimonium?

¶ Crederem tñ q̄ si maritus aliq̄d illicite acq̄siuit solus ante matrimoniū: ⁊ illud taliter acquisitū stat: pōt maritus etiā inuita vxore restituere vero dño: sed si nō stat pōt restituere extimationē de bonis suis proprijs non aūt de bonis vxoris vel de bonis sup lucratis constante matrimonio. cū illud sit debitū ab eo solo contractuz ad quod ipse solus tenet nō vxor. defuncto aūt viro: adhuc ꝑ eo tenebit vxor satisfacere in q̄tum ad eam peruenit vel vsa ē de bonis eiusdem male acquisitis secundum prefatos doctores. quia de illis vxor ⁊ familia nō d̄bit etiam alimenta sumere vt no. tradit hosti. in sūma de peni. ⁊ remi. §. q̄busz q̄liter. v. quid de rapina infi. refert ⁊ sequitur ancharra. in rep et. regule peccatuz de regu. iu. li. vj. rlvj. co. in. vj. q. v. sed hic queritꝰ. frater ioānes in summa cōfessorū. ti. de rapto. q. lxiij. Ray. in ti. d rapto. rub. de bellis. §. xxj. hēricus in. c. sicut dignū infra de homici. alexan. ⁊ astensis vbi supra. quos sequitur frater franciscus de platea in tractatu vsurarū v. decimo. §. xxviij. ⁊ frater baptista i sūma rosella. in parte restitutio. viij. v. ij. qui oēs hoc intelligūt nisi forsan vxor ex dote sua vel aliunde possit alimenta sumere: nam tūc excusatur pp compēsationez. idē si p necessitate corpali quādo aliud remediū comode inueniri nō pōt sicut accidit in pauperibus mēdicantibꝰ. per hoc excusari possunt filij ⁊ filie in domo parentū qui necessitate cogēte aliter viuere non possunt: ⁊ eodē mō vxor. idem si hoc fiat propter recompensationē fiendā vt si vxor vel filij accipiūt necessitate cogente spectātes se cōpensaturos in futurū. videz si sunt ibi alia bona iuste acquisita naz de illis sustētari possunt si discerni possunt.

An de male acquisitis p̄t vxor et familia alimēta sumere?

idem si discerni nō possunt. si aūt nichil est de iuste acquisitis: tunc interim q̄ vxor ⁊ familia laborāt cū marito circa eoꝝ restitutionē quasi tūc cām creditoꝝ agant: licite tūc tēporis sustentāt ex illis: nec ad restitutionē tenētur secundū p̄fatos doctores. subdit tñ astēsis. li. iij. ti. ij. ⁊ frater franciscus de platea vbi supra. q̄ vxor raptoris qui nichil habet nisi male acquisitū licite sumit alimēta ex illis q̄ sunt in domo viri si ipsa laborat in domo sua vendēdo siue sue dō: siue ēt bona ne pereant custodiē do. qma in hoc agit creditoꝝ vtilitatem. Sed vtcūqz sit: vxor debet laborare circa restitutionē male ablatorū. quia ex quo sunt illicite acquisita: sunt aliena vel saltim restitutiōi subiecta. per consequens nō dicent bona super lucrata: C ū lucra dicantur ōducto ere alieno. ¶ Ad hoc facit qđ no. volut abb. in. c. relatuz. el ij. in. fi. supra de testa. vbi dixit q̄ si clericus aliqua acquisiuit ex illicita negociatione vel aduocatiōe q̄ subiacent restitutōi: dēt tanq̄ es alienū statim restitui eis aq̄bus fuerunt extorta: ⁊ in defectū debentiū recipere succedūt paupes vt in. c. cū tu. de vsuris. secundū eum. Sed si plures cōcurrūt a quibus extorta fuerunt petentes sibi restitui: primo dz satisfieri primis. qz p vsuris extortis bona extorquētis sunt tacite obligata. vt no. in. c. q̄quā. de vsuris. in glo. in. v. facultates. ¶ Ex quo infertur q̄ vsurarij suas possessiones alienare nō possunt: quā saluū sit ius ypothecarū ipis debentibus vsurā recipere. secūdū Jo. an. quē refert ⁊ seq̄tur. bal. in. l. executorē in prin. C. d execu. rei iudi. ⁊ in. l. pe. C. de seruo pig. da. ma. ancha. in regula. pcrīi. lxj. co. ¶ Ex hoc sequitur vnū satis singulare ⁊ quotidianū. q̄ si pater q̄ ex vsuraria p̄auitate multa acqui-

Cui debeat fieri restitutio male ablatorum?

An vsurarius sua bona alienare possit?

Universidad de Deusto
Biblioteca

sinit: assignauit dotez filie de bonis suis: cū ista bona transeant cū onere suo. vt. c. pastoralis. de decimis. facit qđ legit. z no. in. l. si thi. z. l. si me z ti cū. ff. si certū peta. poterūt hi a quibus fuerūt extorta: a filia p ypothecariam auocare. ita sentit bal. in. d. .l. pe. C. de ser. pign. da ma. bñ facit ad hoc qđ no. hostī. in sūma ti. de pe ni. z remi. §. fi. x. co. v. quid de his: vbi dicit q̄ siue sciēter siue ignoran/ ter aliquid ꝓcipit de rapina vel prę/ da: tenet restituere. p. d. l. si me z ti/ cium. sed vsura pōt comparari rapi ne z furto. xiij. q. iij. c. siquis vsurā z. q. v. c. penalē. Hoc in terminis no stris tenet bal. in. l. rem q̄. C. de iu/ re dotiū in finalib⁹ verbis. dicēs q̄ fundus p vsurariā prauitatē acquisi/ tus non potuit in dotē dari nisi cū sua causa. nō pōt conuenīri maritus tāq̄ quilibet possessor. ¶ Intellige in defectuz vel subsidium q̄ qñ res ypothecata possidet ab extraneo in subsidium intētatur ypothecaria z eum excipiētem de excussione. secus si nō excipit vt aūt. hoc si obligator. C. de pig. de quo vide rogo latius in sū ma rosella. v. restitutō. viij. v. v. Se cus tñ dicit quando quantitas fuit data in dotem vt puta si vsurarius forsan nichil habēs in bonis nisi qđ extorsit p vsurariā prauitatē tradi/ dit nuptui filiam suam titio cui de dit in dotem mille ducatos: ꝓ resti tutione vsurarū nō poterunt deben tes recipere vsuras mitti ī possessio nē dotis filie. z ita nec maritus nec filia poterunt ꝓpterea a creditori/ bus conuenīri secūdum alex. ō ales. in tractatu restitutionū z astensem in sūma. z fratrem franciscū de pla/ tea. ī tractatu restitutionū. §. lxvij. alias sub rub. de restitutione dotis in fi. z bal. vbi sup. p illum tex. alle/ gat ad hoc frede. ꝓ⁹. lxij. incipiente quidam vsurarius. qui in fortiorib⁹ terminis consuluit. s. quando titius gener recipiens dotē sciebat illa bo na forę male z p vsuras acquisita: z eodem titio mortuo dos redit ad fi liam vsurarij: quod ipse optimis ra tionibus cōprobat z respōdet ad ea q̄ in cōtrariū adduci possunt que vi deas per te. z cogita super hoc: cui⁹ contrariū sentit frater franciscus ō platea vbi supra. latiꝰ in sūma rosel/ la. v. restitutio. viij. ēt in sūma bapti stiniana. v. restitutio. viij. iij. co. z hē ricus herp. in suo preceptorio. Sep timo precepto. Sermone. xliij. col. iij. v. tredecimo. vbi post astensez z alexandrū dicit q̄ si pater cū filiam dotauit: erat vel saltim efficiebatur impotens ad restitutionem: z gener veritatē sentiēs: aut ignorātia cras/ sa ductus cōtraxit cum filia: nō pōt de rebus taliter acquisitis recipere dotē: iz ō subtilitate iuris ciuilis (q̄ tam stricte nō respicit conscientiā) aliter forte dici posset. q̄ si ductus erat ignorantia probabili: tunc ali/ qui doctores excusare sūt cōati. C. Cō traria tamen opinio videtur verior cuius opinionis est alexan. de alexā. qui dicit q̄ post q̄ gener scit q̄ dos recepta necessaria sit ad soluendum vsurā z alia debita: tunc reddere te netur: nec pōt talem dotem cū bona conscientia retinere: eo q̄ omnia bo na sua fuerunt iam obligata restitu tioni. z in hoc concordant multi solē nes doctores. nimirum cū secunduz Jo. de plateis post alios insti. de ac tiōibus. §. rursus. si filia dotatur in fraudem creditorū: talis dos a cre ditoribus revocatur. z gener eis te netur ad restitutionem. ff. si in frau. credi. l. fi. §. j. z. vj. Addit etiaz san ctus bernardinus in tractatu de re stitutiōib⁹ (vt refert henricus vbi supra) q̄ tali filie posset dari tale re medium z consilium q̄ si pater eius haberet sufficientiā ad restituendū

certa de quibus cōstat cui sunt resti tuenda: ad que soluenda pater prin cipaliter obligatur: tūc talis dos si parua ē in totū: si vero magna ē in partē de incertis restituēdis: posset p diocesanū tali filie p modū elemo sine secundū discretū iudicē assigna ri. Preterea si cessāte hoc remedio mulier dotē restituere vellit: z vir ꝓ hibeat: tunc ipsa est in statu salutis: dūmodo proponat q̄ si vir premori atur: q̄ primum potuerit restituet. q̄ si ipsa preuenerit ad diez mortis: tunc vocatis marito z filijs vel he redibus publice protestetur eis q̄ dos sua ō vsuris est: z eos obsecret z obtestetur q̄ illam restituant. q̄ si vir vult dotē restituere: z vxor pro/ hibeat: tunc secundum quosdam vi ro sufficit ad excusationē q̄ ipse non percipiat de bonis illius: z quando posset illaz restituere proponat. Si autem vterq̄z concordat in non re/ stituendo: tunc ambo remanent in statu damnationis.

¶ Ad predictorum confirmationē facit quod no. dixit anto. in. c. si dili genti. de prescrip. q̄ heres qui semp fuit in bona fide z qui in suā perso/ nam tm̄ fundauit vsucapionē z pre scripsit rem legittime iuxta ea que habentur. in. c. fi. eo. ti. tamē scit rez fuisse alienam: tenetur eam restitue re z purgare animam defuncti cui successit iuxta no. ī. c. fi. de sepul. qđ dictū refert z sequitur Jo. de imo. in. d. c. fi. de prescrip. ij. co. in fi. in re petitione. z ange. de arecio. insti. de excep. in prin. xiij. co. dicens hoc val de notandū z nunq̄ a memoria ca/ denduz: z se illo anno ita consuluis/ se. z vide omnino ludo. ro. in. l. pōp nius. §. cum quis adminiculo. co. ij. .ff. de acqui. po. vbi refert illam do ctrinam anto. z idem vī de mente bal. in auct. ad hec. C. de vsuris quē refert z sequitur Jo. de imo. ī repe. .d. c. fi. co. xlvij. z abbas in. d. c. si dili genti. Sed cōtrariū tenet bar. in. l. cum heres in principio. ff. de diuer/ sis z tēpo. prescrip. bal. ī. l. nichil. C. pro herede. z de iuris rigore hoc vi/ detur verius: quia non debet impe diri effectus prescriptionis ex eo: q̄ heres teneatur defuncti conscięciā exonerare: q̄ prescriptio habet vim solutiōis vt. l. si pupillus. ff. de admi. tu. z. l. si vnus. §. si aūt. ff. de iniurij. Sed certum est q̄ solutio liberal/ set animam defuncti. ergo ꝛc. ita di cebat franciscus aretinus ī voce dū legeret. d. c. si diligenti. prout ibi re fert benzellinus in apostillis. pe. co. quod mihi satis placet. quia super/ uenientia male fidei post completā prescriptionē non nocet in foro con sciencie: z ideo nō tenetur quis rem vero domino restituere. gl. ij. in. c. si res. xiij. q. vj. z i. c. si virgo. xxxiij. q. ij. z in. c. fi. de prescrip. glo. fi. z ī. c. .j. de concessio. pre. Jo. an. in regula possessor de re. iur. li. vj. z ibi ancha. xxij. co. v. quero circa debitum natu rale. bal. in. l. cum quis. io. co. C. de iuris z facti igno. z in. c. vigilanti de prescrip. z ibi abb. Jo. de imo. in. c. fi. eo. ti. xxxv. co. cum sequentibus. z ibi abb. xvj. co. ange. in repetitione .l.j. C. de iudi. ludo. ro. in rub. de ar bitris. ij. co. z ī. l. filiusfa. ff. de dona. z ista est cōmunis opinio. nisi dicas q̄ procedit in eo qui bona fide posse dit donec prescripsit. antoniuſ vero z alij loquūtur quādo defūctus pos sedit cum mala fide z sic tenetur ad restitutionē ipse z etiam heredes vt exonerent defuncti conscienciam co gitabis. Vel alit poteris concorda re vt opinio anto. de qua hic proce/ dat in successione vniuersali q̄ trans fert totuz ius a defuncto in succesſo rem: secus esset si causaret ius suum ab alio quam a defuncto. ita notan ter dicit idem antonius. in. d. c. cura

Nō

An heres te/ neat restitu/ ere rem p de functum pre/ scriptam?

De restitutione

Universidad de Deusto
Biblioteca

de iure pa.iij.co. refert ꝛ sequit ben zellinus i.d.c.si diligēti.co.ante pe. in fine cogita.

Vn sufficiat restituere rē dāmificatā:

¶Unum tamen in hac materia nō est obmitendum ꝙ in casu in quo te netur aliquis ad restitutionem rei aliene p vim subtracte: vel alias in iuste acquisite: non satisfacit exhibē do domino spoliatoꝛ rē dānificatā ꝛ supplendo deterioꝛationem rei vt .l.ait lex.ff.ad legem acqui. vnde si tēpoꝛe in vastoꝝ vel violentie occi dit bouem: vel aliud animal: aut ali am rez dammificauit: itaqꝫ tenetur lege acquilia: non satisfaciet redēdo carnes ꝛ coꝛium: ꝛ supplendo in pe cunia deterioꝛationez ꝝ vsqꝫ ad verā extimationez: ymo tenetur restitue re verum precium in pecunia nume rata. ꝛ quod plus est erit in optione domini damnū passivel recipere ani mal mortuuꝫ vel dammificatū: ꝛ age re ad supplementum deterioꝛatiōis vel simpliciter agere ad rei extima/ tionem. ꝛ caute facit si illa nō recipi at. istud est de mente bar. in.l. facien da. ff. arboꝛ fur. cessaꝫ. in aliquibus libris ē textus. no. in.l. vt tantū. ff. ō seruo coꝛrupto in. §. fi. ꝛ ī.l. si seruꝰ. .§. boue. ff. de conditione fur. ad idē ter. singularis in. c.ij. infra de iniu/ riis vbi siquis cisternam aperuit: ꝛ non operuit eā: cecidit qꝫ bos vel asi nus in ea: dominꝰ cisterne reddet p cium iumentoꝝ. quod aūt mortuuꝫ est: plus erit. Ecce ꝙ vbi culpa ō cessit damnū: is qui in culpa fuit te/ netur animal mortuuꝫ recipere. Si aūt hoc locuꝫ habet vbi culpa tantū precessit: multo foꝛtius si dolus. ma xime cū violētia. ¶Ex his infertur ꝙ siquis fraudauit alium re sua cuꝫ plus secundum cōmune foꝛū valet: sive sit frumētū: vinū: oleū: vl' quod cumqꝫ aliud: cum tū illi tenebatur reddere debito tpe: reddēs sibi ean dem rem numero vel specie quādo minus valet secundum cōe foꝛū: te/ netur satisfacere de omni lucro tem poris: in quo plus valuit post morā. quia non solum dammificauit eum in tanto: sed in maioꝛi precio quod tūc ꝓ illa re poterat haberi secundū cōmune foꝛū. nisi debitoꝛ sine frau/ de ꝛ omni culpa tunc fuisꝫ impotēs ad soluendum vsqꝫ ad tempus solu tionis. ita notanter decidit alanus prout refert henricus herp. in dicto suo elleganti preceptoꝛio: septimo p cepto: sermone. vj. in fine quod tene menti. ¶Et pp ista dicebat bar. in .d.l. facienda. ꝙ si aliquis conduxit equum: ꝛ eius culpa deterioꝛat⁹ est: ita ꝙ parum aut nichil valet: qꝛ fo/ te claudicat vno pede: nō cōpellitur dōs recipere equum: ꝙuis exhibeat precū deterioꝛationis. imo pōt age re dominus ad eius extimationem: ꝛ compellitur conductoꝛ equum sol uere vt. l. si boue. §. aliquando ff. de edilicio edicto. si tamen eēt alicuius valoꝛis vt quia calcaribus fuerat sti mulatus multum: vel vtendo duplo mate fuerat dammificatus: cōpellī dominus recipere: duꝫ tamē supple atur iustum precū. facit. l. cum em/ ptoꝛ. §. fi. ff. ō damno infecto. tenet bar. ī. d. l. facienda. quod dicit notā dum pro scolaribus qui quotidie cō ducunt iumenta. est gl. in. l. ellegan ter. §. non solum. in fine gl. ff. de do lo. notat collectariꝰ in. d. c.ij. de iniu riis. ¶An autē teneaꝛ dominus e/ quum recipere antequā sit satisfa/ ctum de precio deterioꝛationis quā do conductoꝛ negat deterioꝛationē: nec ō contrario apparet manifeste: ꝛ si dominus non vult recipere quo modo conductoꝛ poterit restitibus ad hibitis equum solutum relinquere: ꝛ si pereat: pibit periculo domini: vide spe. ti. de locato. §. iam dicen/ dum. v. Sed quid. cynuꝫ ꝛ alios in .l. exhibitionis. C. ad exhiben. ange.

ī.l. sꝫ mihi. §. si reddita. ff. como. col lecta. in. d. c.ij. vide glo. no. in. l. non solū. ff. de rei ven. ¶Quid āt si dōs recipiat equum deterioꝛatū sine ali qua protestatiōe: an possit agere ad deterioꝛationez: ꝛ qualiter: non est presentis speculatiōis: videas p do ctoꝛes vbi supꝛa. presertim cum ista potius respiciant foꝛum contentio/ sum: quam consciencie: de quo pñs habetur sermo.

Utrum restitutio male ac quisitoꝝ debeat fieri sta tim:

¶Redeundo igitur ad proposituꝫ ad quod nostra dirigebatur intētō: eo casu quo maritus vel quivis alⁱ aliqua illicite acquisiuit: ad quoꝝuꝫ restitutionem tenetur: debet statim cum potest restituere vt tradit san ctus tho. scōa scōe. q. lxij. ar. viij. ꝛ scotus. iiij. sen di. xv. facit textus in .c. sepe. supꝛa de resti. spo. ratio se/ cundum scotum quia preceptum de restituendo: licet videatur affirma/ tiuum: tamē cadit sub illo precepto negatiuo: non furtum facies. exodi. xx. que precepta negatiua obligant semper: ꝛ ad semper. hoc ē quod vo luit tho. vbi supꝛa dum dicit ꝙ sicut accipe rem alienam est contra iusti ciam: ita ꝛ detinere eam: ꝛ propte/ rea dicit textus in. d. c. sepe. non mul tum interest quo ad periculum am/ me iuste detinere: ac invadere a/ lienum. ideo tociens moꝛtaliter pec cat' quis: quotiens scit se debere re/ stituere: aut satisfacere proximo: ꝛ potest ꝛ non vult vt apparet ex pre/ dictis. ꝛ facit ter. singularis in. c. ne mo qui rapit. xiiij. q. v. vbi littera di cit. nemo qui rapit moꝛiens si habet vnde reddat: saluatur. ymo nec pōt absolui nisi prius restituat potens re stituere: aliter nō est absolutus vt. c. si res. xiij. q. vj. vbi lꝛa dicit. si res a liena propter quam peccatū est: red di pōt: ꝛ nō redditur: penitentia nō agit: sed simulatur. Si aūt veraci ter agitur: non remittitur peccatuꝫ nisi restituatur abblatum: si vt dixi restitui potest. vt ibi latius dicitur. refert ꝛ sequitur sanctus bernardi/ nus in tractatu de restitutione ma/ le ablatoꝝ. sermone. xxxviij. ij. co lū. incipit adolescens tibi dico sur/ ge. ¶Primo ꝓpter cōtinuationē. quia nullus absolui potest: quandiu est in continuatiōe moꝛtalis culpe: sed talis accedens ad sacramentum simpliciter fictus est. nam qui iniu/ ste possidet alienuꝫ: semper est in cō tinuatione moꝛtalis peccati donec rem alienā reddiderit: si reddere pt vt dictum est. ¶Secundo ꝓpter obdurationem: quia qui potest ꝛ nō vult statim restituere: non est re cō tritus: sed quodam modo indura/ tus: nam vere contritus recedit ab omni moꝛtali culpa. nullus autē ab/ solui potest quem constat non eē cō tritum: ergo nec talis pōt absolui: ꝛ si absolutio nulla est ꝛ grauiter pec/ cat absoluens quia decipit penitē tē in penitentie sacramento. ¶Ter tio ꝓpter ligationem: quia obliga tus ad restituendum: semper ligat⁹ manet secundum iudicium dei quo vsqꝫ restituat quod pōt. ergo quan tumcunqꝫ absoluatur a sacerdote: absolutus non est. nullus enim ē ab solutus: nisi quem deus reputat ab solutum. ¶Quarto ꝓpter antici pationem. quia restitutio nō est ps satisfationis: sed preambuluꝫ ad: eā satisfatio enim fit deo absolutione sacramētali per applicationem me riti christi: ergo restitutio necessa/ rio absolutionem precedere debet. proinde cecus est omnis sacerdos q̄ aliter absolvit ꝛ ad restitutionē obli gat eum: cum experiencia clamet pa tenter ꝙ tales omni anno promit/ tunt restituere ꝛ raro ꝓmissum con fessoꝛi seruant: ꝛ de talibus confes/ soꝛibus matheus. v. ait si cecus cecū ducit: ambo in foueā cadent. de quo

Universidad de Deusto
Biblioteca

casu maius periculū iminet ductori quā ducto idest confessori: quam cō fitenti. Si quis igitur ad confessiō nē accedit: atq; restituere aliena ꝓ ponit: nō sufficit propositū restituendi ꝓ futuro. Ex quo in presenti restituere potest. Sicut ad iustificationem minime sufficere potest propositum contritionis de futuro. dā peccatum quo ad restitutionē: tenetur licet sit preteritum quo ad culpā: tamen est in actu manens: z donec restituat: semper etiam fit.

¶ Nisi cū eo cōcordauerit cui obligatus est: ꝙuis etiam sit fide digna persona: in hoc non est ei credendū: quando ꝓmittit se restituere ꝓ futuro. z hoc propter multa pericula q̄ circa tempora prouenire solent. z si credendū esset: non tamen debet absolui: donec constet de restitutiōe actu de facto cōpleta: aut cito complenda. ita ꝙ iam ille cui res restituenda est: illaq; teneat: z de hoc sacerdos veraciter sit securus. z licet quādoq; etiam substineat qō a testatore mandetur heredi restitutionē facere: hoc tamen non sufficit ad salutem: nisi probabiliter z rōnabiliter presumatur ꝙ melius possit ꝓ heredem expleri. quia nec ecclesia hoc docet: vel approbat: sed tamen recipit minus pfectum ab hominibus. quia ab eis non pōt habere quod perfectum est. Sicut aliquando fecerūt aliqui sapientes: quāuis nō videat hoc esse simpliciter admittendum. ex quo obligatus non liberatur a periculo anime vt dicit agustinus. z habetur transumptiue in. d. c. si res aliena. Ratio predictorum est quia qui habet ō ipie acquisitis: z restituere non vult cum possit: semper augmētat peccatū: inter grauissimos offensores in hoc extimandi sunt: qui relicta ad pias cās: non restituunt vt tenentur. contra quos terribilia tria

Quādo sup male acquisitis fit concordia cum dño.

nō ē credendū ꝓn.

concilia clamāt. sicut patet. xij. q. iij. .c. qui oblationes. cum duobus sequentibus. hec sanctus bernardin⁹ in. d. sermone. z tene menti quia nō solet allegari etiam per modernos.

absolutus

¶ Ex istis infert ꝙ si vsurarius raptor vel quuis alius qui tenetur ad restitutionē male acquisitorum: non restituit cum pōt: in articulo mortis existens condidit testamētum: mandans restitui male acquisita his quibus tenetur: nō sufficit. quia testator vult hoc fieri post mortem suam quando non est locus penitentie sine qua nō absolutur vsurarius vel raptor. Unde oportet ꝙ in vita vel lit hoc restitui: alias non remittitur peccatum. preterea iusticia dei requirit vt ille satisfaciat qui peccauit. Et ideo sicut vsurarius vel raptor peccauit: ita ipse idem tenetur satisfacere: nō aūt hoc facit: sed relinquit in testamento ꝙ per alium fiat. Si ergo vult satisfacere. ita ꝙ ei remittat peccatum: si habet pecuniam vnde posset restitutio fieri: prius exponat eam ꝓ fidelem nuncium suum restitutioni: ante quam moriatur: z faciat ꝓclamari ꝙ omnes veniāt recepturi plenam satisfationem: a quib⁹ habita est vsurā vel rapina. ita notanter concludit alexander de alexandria in suo tractatu vsurarū. z astensis in sūma libro tertio. quos sequitur frater frāciscus de platea i in suo tractatu vsurarum. in verbo vsura. xj. §. iij.

¶ Intellige p̄dicta qñ is q̄ tenet restituere: poterat restitutionez facere. si aūt erat in maxia necessitate: non tenetur restituere. Sed salua conscientia: poterit sibi retinere. q̄ tempore talis necessitatis: potest quis aliena furari. ergo eadem ratione poterit: sibi retinere. quod erat restituturus. Istud est singulare dictū richardi. iij. sen. di. xv. ar. v. q. iij. de

Quādo obligatus ad restitutionē est i maxima necessitate.

potest sibi retinere

quo ꝓr modernos in tractatu maleficiorum. charta. 119. iij. co. al's in parte metidori ō maledati. xiij. co. hoc idem cardi. in cle. j. de testa. q. xx ij. in fi. vbi dicit ꝙ executor testamēti deputat⁹ ad distribuēdū bona testatoris in pauperes: si ipe sit in summa necessitate: poterit sibi capere ꝺ idem voluit sanct⁹ tho. scōa scōe. q. xxxij. ar. vij. ad vltimū. z. clxxxv. arti. vij. ad fi. z. iiij. sen. di. xv. q. ij. arti. vj. de quo aliq̄d per petrū de perusio i suo tractatu ō quarta epāli in. j. pte c. ix. vj. co. Idem sequitur scot⁹. iiij. sen. di. xv. qr in extrema necessitate oīa sunt cōia vt. l. j. §. cum in eadem ff. ad legem ro. de iactu. z. c. discipulos de conse. di. v. z. c. si quis per necessitatē. infra de furtis. facit qō i simili dixit sanct⁹ tho. scōa scōe. q. lxxj arti. j. dum dicit teneri ex necessitate aduocatum ad patrocinādū ꝓ paupere quādo esset in extrema necessitate. facit in simili qō voluit archi. in c. quoniā multos. xj. q. iij. Unde ista res iure polli: efficitur detinentis existentis in tali articulo: nisi ille cui debet restitui similiter sit i extrema necessitate quia tūc illi debetur qui prius in talem devenit necessitatem: z si eodez tempore devenerūt: dño est restituenda. quia duobus concurrētib⁹: prevalet quod est potius ar. l. queritur. ff. de statu ho. scōm scotuz vbi supra. facit quod i simili dicit abbas. in. c. in litteris. supra de restitu. spo. xv. co. ver. nec obstat. c. ad decimas. vbi concludit ꝙ si iniustus possessor spoliatur sua possessione: petat qz restitutionē illius: z cōcurrat dominus petens proprietatē illius rei: agendo vel excipiendo: audiend⁹ est z preferendus. ar. l. bonafides. ff. de po. z. c. ij. de ordi. cog. licet in contrarium sit lex regni. vij. pti. ti. x. l. fi. de quo vide rotam ti. de cau sa posse. z proprie. tertia. in nouis. z subdit scotus vbi supra ꝙ si talis detentor eaz rem non occupauit: ante talem necessitatem: licet veniat ad pinguiorē fortunam: non tenetur restituere. Secus si preoccupasset ante talem necessitatem scōm eum. Nam tunc exquo non potest statiz solvere: liberatus est ab instanti restitutione ꝓpter impotentiam: sicut z totaliter a restitutione absolvitur si omnino est impotens scōm tho. scōa scōe. q. lxvj. intellige vt supra. Nō etiam est de mente fratris franciscī de platea in suo tractatu vsurarū. v. vsura. xj. §. iij. qui pulchre loquitur. z subdit i §. vj. ꝙ si is qui cōstitutus in necessitate non restituit: ꝓponat firmiter i corde ꝙ si ad pinguiorem fortunam venerit: restituet. z sic erit in statu salutis scōm eum.

nō potest statim solbere de male ablatis

¶ Quod autem dixi de necessitate propria: vt propter eam excuset quis a restitutione: idem forte dicendum est si eius filius esset in extrema necessitate. Nā tunc potuisset filio erogare. ad ꝺ facit elegās decisio ray. de pena forti in scōo libro sui operis sub titulo de forma restitutionum. vbi dixit ꝙ male ablata debent restitui per epm: z si eps videt ꝙ filij eius qui male abstulit sunt pauperes: potest epus aliquā partez eis concedere amore dei: z forte totum scōm eū: quem refert z sequitur bal. in. c. j. § iniuria. iij. co. al's. §. furtum. j. colū. ver. quero quam satisfactionem. de pace iura fir. li. feu. andreas siculus in. c. cuz tibi. xvj. colū. supra de testa. in. c. raynuntius. viij. co. eo. titu. idē voluit Bal. in. l. id quod pauperib⁹. penul. colū. C. de episco. z cleri. facit quod dicit abbas i. c. j. in fi. supra de cohab. cleri. z mu. z consilio. 3 §. in fi. i primo volumine. z Jo. an. i additionibus ad spe. tit. de instru. edicti. §. nunc vero aliqua. v. lxij. bal. in. l. illa institutio. ff. de heredi. institu. z in

De necessitate filij.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

l. tutor. §. que tutoribus. ff. de excu. tu. andreas siculus in. d. c. cum tibi. xvj. co. vbi de aliis quos pte videas z cogitabis super hoc quia non repe rio tactum in specie, videtur tamen fuisse de mente scoti in quarto sen. dist. xv. vbi fortius dicit q̄ si debitor non est in articulo extreme necessita tis: sed tamen non potest restituere

Si nō p̄t re stituere sine magno suo dāno tpali.

sine magno suo dāno temporali: pu ta destructiōe artis ex qua viuit ip̄e z familia sua. qu a oporteret vende re instrumēta z libros/ vel capitale/ ex quibus victum lucratur: non te/ netur statim restituere: si ille cui de/ betur est abundans. ita q̄ cōpetent p̄ transire sine eo qō sibi debetur. sed debet petere licentiā differendi restitutionē/ per se vel per interposi tā personā si fieri potest sine pericu lo. quam si dat: p̄t differre scōm q̄ conuenerūt. Si vero nō vult dare: tunc scōm Jo. de neapoli in quodli/ bet. ix. q. xxij. etiam differre potest annuatim aliquid restituendo pro/ ut melius poterit. pro cuius dicto fa cit in ar. c. sicut. in. v. inuadere cum glo. xlvij. dist. z. d. c. si quis. infra de furtis. vbi patet q̄ magna necessitas etiam si non sit extrema excusat a re stitutione. debet tamen sibi cauere a superfluis quia nō potest viuere cū honore z cum decentia status quis de alieno scōm ricar. in quarto sen. di. xv. ar. v. z ibi petrus de palude. q̄s refert z sequitur frater antonius ar chiepiscopus florentin⁹. iij. parte. ti. iij. c. viij. v. co. ¶ Ex quorū dictis cō/ cludit. q̄ illi qui habent restituere z si retineant sibi quodāmodo neces/ saria pro substentatiōe sui z familie ad vitandum multa pericula anime z corporis que verisimiliter sequi p̄nt: bonis suis cedendo z omnibus bo/ nis se spoliando pro restitutione fi/ enda (quod forte tutius esset scilicz restituere z inde confidere etiam si oporteat mendicare scōm ricar.) ad hoc non videtur teneri de necessita/ te salutis. tamen nō debent tales ita laute viuere: z pompose vestiri cum familijs suis: z filias suas cum ma/ gnis dotibus nuptui tradere sicut si non essent obligati ad restitutionē Sed parce viuere: z paruas dotes tradere: z si non p̄nt nobili vel mer/ catori nuptui tradere: artifici z ple beyo tradant: z alia superflua rese/ care. ¶ Cum multa ergo prudentia ℞ negotium agendum est vt efficaci ter videantur facere quod possunt ad restituēdum: z in alijs bene se h̄e bere: z cum timore dei: credo q̄ pos/ sunt absolui z cōmunicare. hec archi episcopus vbi supra. ¶ Ad quoruz cō firmationem facit quod in simili vo lunt Jaco. de are. z bal. in. l. si mari/ tus. ff. so. ma. vbi dicunt q̄ alimenta que debentur miserationis causa: nō debentur scōm dignitatē: sed scōz ne cessitatē viuēdi. ¶ Cum aūt necessitas viuēdi i casu nostro: sit causa propter quā p̄t quis alienū retinere; oz ite/ ligi q̄ retineat necessariū ad vitā cō seruādā: nō aūt ad honorē seu decē tiā ei⁹. ex q̄ infert magna restrictio z limitatio. ad. c. cuz h̄ret. supra ō eo q̄ duxit i matrimoniū quā. po. p adul. vt lati⁹ dico i. c. q̄ vr̄as. infra co. iij. no. cir ca fi. ¶ Si aūt in vita nō potuit sa/ tisfacere: iubeat heredi vt satisfaciat Si vo ille cui debeb̄at ita egeret sicut z ip̄e: tūc status teneb̄at restituere/ q̄ si z cū alieno incōmodo: meū p̄modū faceb̄ ō alieno. q̄ prima charitas a se ip̄o incipit vt. c. nō sat. lxxxvj. di. c. si spālis ō aucto. z vsu pal. l. p̄ses. ¶ ō seruitutib⁹ z q̄ ibi no. nisi ille cui ō beb̄at libēt p̄cederet licētiā differēdi. Si vo is cui testator mādat restitu tionē facere n̄ restituat. ip̄e ēt ē i sta tu dānatiōis cū retineat alienuz: ad cui⁹ restitutionē teneb̄at ēt si p̄ mille trā siuerit man⁹: si sciēb̄ vt alienū r̄mea

Qui tenētur ad restitutio nem.

urr: quoniā nūquā purgab̄ viciū rei quo min⁹ teneat quis ad restitutio/ nē ar. l. fz vbi. ff. de mino. z. l. fz si ego §. siue aūt. ff. de peti. here. z. c. si bñfi cia. de preben li. vj. ¶ Ex q̄ infert q̄ si quis emit scienter rem habitam ex furto vel rapina seu alienā: teneb̄ ad ei⁹ restitutionē: z perdit preciū nec repetit a vero dño. vt. ff. ō euictio. l. si ideo. z. l. si p imprudentiam. i prin. Ille enī qui sciēter p̄ciū p re aliena soluit donare videt. ar. ff. de re iu. l. cuius p errorē. pbat. l. si fundū. ℒ. ō euictiōi. z. l. in ciuile. ℒ. ō furtis. fo/ rius dicit lex regni fozo legū. ti. ōlas cōpras. l. vj. q̄ incipit. si algun hōbre. q̄ qui sciēter emit rē alienā tenetur eā z tātūdē dño restituere. Jdē si ti tulo donatiōis vel pmutatiōis habu erit: q̄ō est valde notandū ad exten sionē iuris cōis. Itaq̄z nō solū teneb̄ ad restitutionē qui scienter emit rez alienaz: sed nec liberatur vendendo aut aliter alienādo: nec amissiōe seu iteritu rei: nec alio casu iteruenīēte: etiā si vi vel furto iterū ei subtrahab̄ Nam z tūc tenetur restituere rē vl̄ p̄cium rei si vēdidit: vl̄ casu perijt quantum plus valuit ex ea die: qua emit vel aliter illicite acquisiuit z q̄c quid inde habuit: nullas expēsas de ducēdo. q̄ cōtractādo rem alienaz furtū cōmittit: z tāquā fur semp est in mora non restituēdo. vt. l. qui iu/ menta. ff. de furtis. z. l. ij. ℒ. eo. ff. ō cōdi. fur. l. in re furtiua. ff. p̄moda. l. si vt certo. §. sed interduz. ℒ. ō rei ven. l. certū. ita no. cōcludit h̄ost. in sūma. ti. de peni. z rem. §. quib⁹ z q̄ liter. v. q̄d ō predā emētib⁹. ¶ Nō p̄dictoz potest esse quomā qui sciē/ ter detinet rem alienā etiam sine in uasiōe: tenetur ac si spoliasset: quia succedit scienter in vicium. vt. c. sepe de resti. spo. z. c. q̄. gu. de iudicij. q̄ si non restituat: furtum cōmittit. vt l. falsus. §. qui alieno. ff. ō furtis. fa cit. c. si quid inueniſti. xiij. q. v. z quod no. in. c. quia frustra. infra de vsur. z. l. ancille. §. fi. ℒ. de fur. z. l. fi. ℒ. q̄ res emi. nō po. Js enim qui rē alie/ nā scienter detinet partic̄ cū fure z per cōsequēs fur ē. vt. c. qui cum fu re. infra de fur. glo. fi. in. c. dilect⁹. ō exce. p̄re. z pena furti teneb̄. vt dispo nit. l. regni. fozo legum li. iiij. ti. xiij. l. vj. incipit. todo hōbre q̄ alguna co sa. z. l. sequēti. de quo p hēricū. in. c. sicut dignū. de homici. co. . z p ancharra. in repetitiōe. regule. pec/ catū. xxviij. co. de re. iu. li. vj. Jdez di cendū si q̄s ignoranter emit vl̄ aliter habuit rem alienā z illicite acquisitā Mā z tunc ad ei⁹ restitutionē teneb̄ si ignorantia fuit crassa z supina: vt q̄ cōiter dicebab̄ apud oēs vicinos seu maiorē ptē eoz q̄ res esset [illegible] na. ar. ter. in. c. apostolice. de cleri. ex mi. z. ff. de verb. sig. l. lare culpe. ma xime si ecclesia hoc prohibeat ne ta/ les res emant tāquā alienet empto res excōicat. facit ad hoc ter. in. c. j. §. fi. z. c. ij. de ordi. ab epō qui resig. epi. z. xvj. q. j. c. si cupis. quo casu si ad mandatū iudicis restituat: pote rit agere cōtra vēditorē ad p̄cium z ad interesse. vt. c. fi. supra de ēp. z vē di. xj. q. ij. vulterane. Si aūt resti/ tuat ad preceptū sacerdotis in foro penitētiali: cessat euictio. Sed in eo dem foro inducendus est vēditor vt ipsum seruet indemnē: lz in cōtētio/ so non teneatur. vt. ff. de euictio. l. si rē. z. d. c. fi. de emp. z vendi. Si tñ il le qui rem a principio male acquisi/ uit vero dño satisfecit liberati sunt oēs qui postea illam habuerūt ex ti tulo emptiōis vel donatiōis vl̄ quo uis alio modo: q̄ purgatū est viciū ex quo plenarie fuit satisfactuz. Si vero aliquid restat restituendū te/ nebitur successor ad restitutionem. vt late tradunt prefati doctores in locis preallegatis. signanter hanca.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Uno tñ casu emēs sciēter rē alie/nā nō pdit p̄ciū imo illud recupare p̄t a vero dño. qñ scilicet emit bona fide non vt ipsam lucretur sed vt ipam restituat domino recepto pre/cio t interesse suo. cū alias dñs rei il lam recuperare nullo modo posset/ vel non ita de facili. quo casu nō cō/mittit furtum. vt. l. falsos. §. pe. ff. ō furt. imo vtiliter gerit negociū. iō totum poterit recuperare precium t interesse suum: etiam si res sine cul pa sua pimatur vel amittatur: vt ta men quicquid pcepit ex tali re vl' oc casione illius totuz compenset vsqz ad quātitatez concurrētē. scdz ray. ar. ff. de nego. gest. l. sed an vltro. §. ij. infra de accusa. c. cum dilecti. §. fi. Idem dicas si furtum cōmittatur p domesticū vel mercenariū: t res fu/rata pignori detur alteri: non enī co gīt creditor ad restitutionē: nisi mu tuū ei soluatur. ita disponit lex regni regis alfonsi de las tahurerias. l. xxx ij. incipit aquellos que tienē hōbres. quia videtur bona fide recepisse cre dens ꝙ mandato dñi pignorasset: vl' vt dño restituat recepto precio vt p̄ dixi. Sed licet in iudicio anime cre datur ei de cōscia sua: ī iudicio tñ cō tentioso non crederetur ei nisi publice hoc prestet. ar. ff. de nego. gest. l. ne/senn⁹. C. de furtis. l. ij. ff. de admi. tu. l. nō extimat. supra vt eccl'. bñ. c. vno. §. j. supra de elec. c. qz pp. §. fi. Si tñ nō pōt reperi dñs rei vel nes/cit vbi sit: erogetur paupib⁹ de con silio diocesani: t hoc etiā publice fiat p̄uisso bāno in eccl̄ia t diligēti inq/sitiōe facta vt ois suspitio euitet. ar. in. c. cum inhibitio. supra de clan. de spon. t. c. cuz in tuas. qui mat. accu. po. Et si ꝺ facto nō inueniat cui⁹ sit res: liberabit dando eā paupib⁹ pro aīa illius cuius res est. qz in hoc vti liter geritur negotiū suū. ar. xij. q. ij. c. quatuor. circa finē. ita tenet hosti. in. d. ver. quid de predā emētibus. ī fi. t ancha. i. d. regula. peccatū. t hē/ricus. in. d. c. sicut dignū. qui subdit ꝙ si interim res pereat aut casu a/mittatur sine culpa possessoris: perit periculo dñi: t si non pereat t debe/at pauplbus erogari eo casu quo nō reperitur dñs: si ille qui emit est ita pauper poterit eam retinere sibi ipsi tanquā pauperi de mādato t cōsilio prelati. qō est bene notandū t faciūt ad hoc multa q̄ superi⁹ retuli. ¶Ex quibus oībus infertur ad vnū quod quotidie accidit t vidimus de facto temporibus retro actis.

¶Durante enī scismatis tempesta te in his regnis aliqui tyrānī occupa rūt castra ad alio spectātia: ex qui bus castris in locis cōuicinis t per/sonis per tyrannidem multa damna inferebāt: cūqz dñi castroz ea de fa cto recupare nō possent: alij dñi tē/porales quoz terra t vasalli 'grauia dāna patiebātur: dicta castra certa pecunia redimerūt: aut circueūtes cū magno exercitu t suptib⁹ illa ca/stra obtinuerūt nō aio lucrādi sz po tius restituēdi veris dñis t euitandi incōmoda sibi t suis occurrētia: t vt vexationē suā redimerēt cū aliter se defendere nō possent. Certe isti ta/les non dicent malefidei possessores: nec tenebunt veris dñis castra resti tuere: nisi prius satisfiat eis ō expen sis dānis q̄ in recupatiōe castroz su stinuerūt. qñ isti vtilit gesserūt negoti uz eoz q̄z castra erāt. ita per plura t singlaria fūdamēta ꝓcludit ācha. in. d. regula. peccatū. xxvj. co. v. sz oc currit q̄stio. q̄ p te videas. t memorie ꝓmēda. Multa alia ī materia restī tutiōis male ablatoz dicere putaui: p̄termisi tñ ex ꝓposito. qz loc⁹ iste nō est accōmodat⁹. Multi⁹. n. caderēt in. c. p vras. ifra eo. ī. v. ad ptē hone sti lucri. Sz qz ō lege regni q̄ ō lucrī mariti t vxoris loq̄ cepi: ne mā diui/

Lex regni.

derēt in partes: volui ꝺ ponere. suffi ciant ista. per que saltim mediocrit poteris instrui: an t quādo marit us qui aliquid illicite acquisiuit teneat ad eius restitutionē: t quid de vxo re t filijs t successoribus:

4. limitatio ¶Si acq̄sit a puenīt ex q̄ stu vel opa.

¶Limitabis quarto predicta. vt ac quisita constante mr̄imonio veniāt inter cōuiges cōicanda: quādo acq̄ rūtur ex industria alterius cōiugū/ vl' ex questu/vel opa. vt. l. coiri. cum ll. sequē. ff. ꝓ socio. t. l. sed t si adjcia tur. eo. ti. vbi dicitur ꝙ ea que a so/cijs acquirūtur ex emptiōe/venditi one/vl' locatiōe/cōductiōe/cetera q̄ ex opera t diligētia descendūt cōicā tur inter eos: vt sicicōicent sibi actio nes t passiōes vir t vxor. nazt cōpa ternitatē sibi cōicant. vt in. c. marti/nus. de cogna. spi. t. l. si cū dotem. §. sed illud. ff. so. ma. nō tñ sibi cōicant hereditates legata t donatiōes. cuz ex questu nō depēdeant qz ista non sine causa puenīt sed forte ob me ritū aliquod accedunt. vt. l. nec adie cit. cum sequētibus. t. l. duo. §. fi. ff. pro socio. t inde est ꝙ donata socio nō societati efficiūt socij cui donant: t alteri socio nō cōicat ꝙuis sit frat scdz bal. in. l. cuz oporteat. C. ō bo. que libe. j. co. v. circa istō. Intellige nisi fuerint socij oium bonoz vt. l. so cietatē vniuersoz. ff. pro socio. t dixi supra. ¶Ad idem facit ter. in. l. soci uz qui in eo. §. socī⁹. ff. eo. vbi proba tur scōm bar. ꝙ damna t lucra obue nientia vni ex socijs contemplatiōe persone non sunt cōmunicanda cuz socio: quāuis societas hui⁹ lucri fue rit occasio. Unde si propter societa/tem habui necesse accedere ad curiā principis: t dum coram principe tra ctarē negocia: placui principi: ex quo donauit mihi castruz. Certe hoc nō facit contemplatione societatis: sed persone mee tantū: licet nunquam accessissem nec habuissez: nisi propt societatem. vnde nunquam istud ve nit cōicandum scōm bar. Idem te/net Bal. in rubrica. C. pro socio. in fi. facit ter. in. l. cum duobus. §. cum duo. ff. eo. Et idē tenet Bal. in tra/ctatu de duobus fratrib⁹. in. v. q. in ferendo ex hoc ꝙ si filius faciendo mercāciam cum pecunia paterna ha buit noticiam cum aliquo domino: qui ei donauit aliquid: illud non ve/nit conferendum: licet contrariū ve lit specu. ti. de iudic. §. sequitur vide re ver. q̄d si isti filio. ¶Et ratio est scōm bar. quia negociatio vel mercā cia est causa remota ipsius donatio/nis: licet per mercanciam filius ha/buit noticiam cum donatore: ꝙ ali/as non habuisset. ideo tanquā aduē ticium non venit cōmunicanduz. vt d. socius qui in eo. §. fi. t ibi g[illegible] l. j. §. nunc videamus. ff. de eman. li/be. Secus esset si mercancia essz cā proxima t immediata ipsi⁹ donatio nis. vt quia rōne mercācie quis do/nauit volens societati acquiri. nam tunc venit conferendū. vt. l. in actio ne. §. itez labeo. ff. pro socio. Ex qui bus apparet scōm bar. ꝙ omnes le/ges dicentes respiciendum 'cuius cō templatione ꝛc. debent intelligi de causa proxima t immediata per di/ §. fi. quod est valde notandum. Et facit quod in simili ō causa proxima dicunt doctores in alia materia in. c. de cetero. infra de homicidio. t qō voluit abbas in. c. postulastis. de cō cessio. preben. t multi alij de quibus supra. co. cum sequenti ver. nec etiā obstat. ¶Et ex his sumpta fuit lex regni foro legū. lib. iij. l. j. t. ij. vbi dicitur ꝙ illud quod alter ex coniu/gib⁹ ꝛstāte mr̄imonio habuit ex he/reditate p̄ris vel alteri⁹ ꝓpinq̄ ꝓsan guinei aut ex donatiōe regis aut cōsā guinei/ vl' amici nō venit cōicādū cū alio cōiuge. Ad idem optia. lex regis hērici q̄rti en mena anno. 1473. que

L exregni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

declarando legem predictā ꝛ nōnul las alias: que super eam emanarūt: dicit ꝙ oīa quecūqꝫ bona castrensia ꝛ officiaꝛ bona donata a rege vel a/ lio :que aliquis coniugum constante matrimonio acquisiuit:non tenetur cum alio cōicare.fructus tñ ipsoꝝ bonoꝝ sūt cōes ꝛ etiam alia bona su perlucrata siue acquisita durāte ma trimonio vt ibi dicit. Et ita practi/ catur in audientia regali ꝛ sic pridie iudicabimus in causa doctoris ō mō taluo cū filijs vxoris.nam strēnuissi mi reges nr̄i concesserūt ipi doctori triginta milia morapetinoꝝ pcipien doꝝ ad vitā ipsi⁹ doctoris : cui adiu dicauimus titulū :ꝛ fructus pceptoꝝ cōstante mr̄imonio ꝓnūciauimus fo re cōes. Ex istis infertur ad duo sa tis notabilia ꝛ quotidiana.primo ꝙ fructus:quos maritus hz ex cōmēda sancti iacobi qꝛ est cōmendataꝛi⁹:hz dicāt quasi castrēses:cōicat cū vxo re. Scōo infertur ꝙ vsufructū:quē habet pater ī bonis filij ex bonis ad uentitijs vel pfectitijs (cum ibi non sit dare aliā ꝓprietatem iuxta nota. in.l.cum oporteat. Ē. de bonis q̄ li/ be) non cōicabit cum vxore. cogita.

¶ Illud autem quod

Cōinges so cij sunt in dāmis ꝛ debitis

supra dictuꝫ est ꝙ inter coniuges ta cite vl̄ cōtracta q̄daꝫ societas:ꝓpter q̄ lucra acq̄sita cōstāte mr̄imonio p alterū eoꝝ veniunt diuidenda :intelli ge etiam in dāmis. Illā oē debitū cō/ tractū per eos cōstāte mr̄imonio dz p ipsos solui. vt dispont lex regni.fo ro legum.li.iij.ti.xx.l.xiij. ꝛ lex stili. 205.q̄ incipit.todo debdo.dicens.ꝙ hz sol⁹ maritꝰ cōtrahat:ōbitū:nihilo min⁹ vxor tenebit̄ ad medietatē de/ biti. Et subdit fortius ꝙ si vxor vna cū marito tā ꝓ duo rei debēdi inso/ lidū se obligēt ꝓ debito:ꝛ illud peta tur a sola vxore:ipsa tenebit̄ ad totū debitū.qꝛ ex quo vult habere partē

Lex regni

in lucris:similiter debet participare in debitis seu damnis.ꝛ videtur hoc satis rōnabile.nam ex quo sunt socij vt supra dictū est :proprīū est socie/ tatis.ꝙ lucra ꝛ damna inter socios diuidanť.vt.l.si merces.§.vis maioꝛ ff.locati.ꝛ.l.cū duobus.§.quidā sa/ gariā.ff.pro socio.vbi si socius ꝓfe/ ctus est cā negociatiōis ad merces comparādas incidit ī latrones: suā pecuniā ꝛ res perdidit :serui ei⁹ vul nerati sunt:tenebit̄ socius actiōe pro socio:vt partē damni agnoscat tam pecunie quam ceterarum reruꝫ ꝛ ex pensarum medicorum. Idem tenet bar.in.l.socū.§.soci⁹.ff.eo. ad idez est rex.in.l.si id qō.§.itē celsꝰ.eo.ti. cū pluribꝰ alijs.ꝛ.§.parti.ti.x.l. vij. Si ergo maritꝰ vtat̄ re cōi ad eum vsum ad quē deputata est res:si res periit ambobꝰ perdit̄.vt. l. cōis ser uꝰ la.ij.ff.cōi diui.ꝛ.l.pe.ff.de actio. emp. Secꝰ forsan essz si res perdita non erat cōmunis sed alterius cōiu gū ꝛ casu periit . nam tunc periculo dñi periit.vt.l.qō te.ff.si cer.pe. ꝛ.l. incēdiū.Ē.eo.ꝛ.l.que fortuitis. Ē. de pigno.actio.cū sim. Unde nō re sarciet̄ de bonis suplucratis. Ē ōsue tudo tñ hȳus regni est mcōtrariuꝫ: imo ꝙ de bonis suplucratis resarcia tur damnū casu eueniēs in ꝓbonis al terius coniugū.ꝛ sic iudicatū fuit in cancellaria:ꝛ videtur satis rōnabile p rex.in.d.l.si merces.§. vis maioꝛ. ff.locati.ꝛ.d.l.cuz duobus.§.quidē sagariā.ff.pro socio. Negari emz nō potest quin omnia bona coniugum sint ad ꝓmodū vtriusqꝫ: ex quo fru ctꝰ sūt cōes.damnū ergo supueniēs vel casus fortuitꝰ debet resarciri ex bonis cōibus.nisi forsan culpa ipsi⁹ cōingis:cuiꝰ sunt bona :damnū eue nerit.quo casu iudicio meo nō resar ciretur ō lucro cōi per ea que cumu lat felli.in.c. que in ecclesiarum. de consti.44.co.ita cōcludit mōtaluꝰ

Lex regni.

Mi res pdi ta erat alteri us ius ꝓiugū

foro legū.li.iij.ti.iij.l.j.in verbo. poꝛ medio.facit ad p̄dicta qō volueruꝫ petrus.ꝛ bal.in.l.si pascenda. Ē. de pactis. Ille.in.l.vbi ita donatur.ff. de dona.causa moꝛ.in apostillis. vbi dicunt ꝙ si aliquis dat gregem pecu dum extimatū ꝛ apponitur pactum ꝙ omnis vtilitas ꝛ periculū sit cōe: si pecudes casu moriātur :quilibz pa titur damnū quānis pactum sit con tra naturam emptionis: ꝛ per conse quens tollatur de medio. ꝛ pro hac decisione videtur casus.i.d.l.cū duo bus.§.damna fatalia.ff.ꝓ socio. se/ cundum alex.vbi supra. vide in. c. p vestras.infra eo.vj.no.i prima lim/ tatōe.vj.co.ver. ex predictis habes. Idem dicimus in debitis cōtractis constante matrimonio. Nam ꝛ dā/ num talium obligationū debitoꝝ erit cōe mariti ꝛ vxoris. vt supra di/ ctum est ꝛex.in.l.omne es alienū . cū l.sequēti.ff.ꝓ socio. Et si maritꝰ est carceratꝰ ꝓ debito . de bonis cōibus est soluendū.vt.d.l.cū duobꝰ. §. dā na.ꝛ.§.quidam sagariā.eo.ti. Et si nō sūt bona cōia ex quibꝰ possit cre/ditoꝝibus satisfieri satisfaciēdū est ō bonis vtriusqꝫ vt volūt leges predi cte. Et si forte maritꝰ nulla habeat bona siquidem cōtraxit debitū reci piendo mutuo pecuniam ex qua alu it vxorē tenebit̄ vxor illā pecuniā sol uere.vt volunt Jo. de pla. in.l. vxorē Ē. de decurio.li x.ar.eius qō ī simili volunt bar.i.l.his solis.ff. ō condi.in debi.vbi dicit ꝙ si ego mutuam pecu niā pauperi ꝛ existēti nō soluēdo qui ex illa pecunia alimēta rauit filios:pos/ sū agere ꝛ filios qui hñt forte res ma ternas.qō dictū refert ꝛ sequitā ge. in.d.l.his solis.ꝛ lodo.singulari.212. incipit pater.ꝛ cepola cautela.252. ī cipit q̄d si pater. Uñ cauꝰ debet esse creditoꝝ qui mutuat pecuniā vt fa/ ciat pom ī instrumēto ꝙ mutuat pe/ cuniā pr̄i ad alimētādū filios:vl̄ ma

Uxor soluit debitū cōtra ctū ad alimē ta.

rito ad alimētādū vxoꝛez.ꝛ erit hoc vtile.ar:l.fi ff.de exercito.licet.n. fi/ lij vel vxor ex tali pecunia locupleti/ oꝛes facti nō sunt : tamē negari non pōt eos locupletioꝛes ei⁹ occasione. ergo ꝛc.vt.l.ij.§.j.ff.ad.l.ro.ō iactu. ꝛ si vestimēta filijs empta starent nō eēt dubiū.sed cōsumata in alimoniā an sint repetenda:in hoc cōsistit du/ biū :cōsideratoꝙ naturalis stimul⁹ ad alendū parentes necessitat.credit tñ ange.in.d.l.his solis idem si tpe a limētoꝝ pater erat mops ꝛ sic nō te nebat alere.vt.l.si quis a liberis. ff. de libe.agno.ꝛ facit.l.in sūma.§.in/ strumēta.ff.de cōdi.inde.scōz ange. ꝛ est magna restrictio cogitabis.

ad alendū parentes

¶ Ex istis iferturꝫ ad vnū qtidianū si maritꝰ viuēte vxore ꝓmisit dotem ꝓ filia cōi:cū sit debitū cōstante mr̄i monio cōtractuz:debet ex bonis cōi ter acquisitis solui.propter generali tatem legis regni predicte que dicit ꝙ omne debitum contractū constan te matrimonio inter virum ꝛ vxorē debet ex bonis vtriusqꝫ solui.ꝛ per consequens de bonis superlucratis. presertim quia lex regni de qua lta/ tim fiet mentio permittit marito de bonis superlucratis disponere:dum modo dolose ꝛ fraudulenter non fa ciat.modo ergo constituat pater fi/ lie dotem :modo illam promittat:vi debitur hoc fecisse de bonis constan te matrimonio acquisiti:cū hic nul la fraus vel dolus interueniat. imo hoc ipso ꝙ constituit filie dotem vel ꝓmittit:videtur ois fraus abesse: qꝛ pietas patris non est rephēdēda vt dicit ille tex. singularis. in.l.j.§. atsi transegit.ff.si quid in fraudē pfom. ¶ Et si quispiā dixerit ꝙ imo fraus videtur messe in tali promissione cū maritus ex suo teneatur dotare fili am.vt.l.fi.de doris promissi : Unde soluendo de bonis cōmunibus frau/ dat vxorē. Dico ꝙ illud procedit de

Dos filie soluit de bonis cōstante ma trimonio ac/ quisitis.

Lex regni

m iij

Universidad de Deusto
Biblioteca

iure antiquo: secundū qō omnia bona constante matrimonio quesita erant mariti vt dicebat Inno. in.c. cum in officijs de testa. in gl. magna ad medium quem refert ꝛ sequitur Bal. in.c.j.§. decedente qui feu. dare pos. li. feudoꝝ. dicti supra co. 298. ¶. ex ista aūt societate. Nam tunc iustum erat ꝙ maritus teneretur precise dotare filias de bōis suis: Sed cum hodie per iura regni bona acq̄sita constante matrimonio cōicētur inter maritum ꝛ vxorem: iustum est vt de istis bonis acquisitis videatur maritus dotez dare vel promittere: equum est enim ex quo vxor consulitur super bonis acquisitis vt medietatem habeat: similiter grauetur in alio vt dotentur ō illis filij cōes ar. l. eum qui. ff. de iureiur. cum simili. bº. ¶ Et si diceris imo ō iure ciuili tiquo vxor acquirebat sibi non marito vt cōclusimus supra in loco preallegato: sed nichilominus onus dotandi filias incūbebat patri. vt. d. l. fi. C. de dotis promissione. dico ꝙ si vxor acquirebat sibi ex opibus fabulibº: nō tamē obsequialibº quas marito prestare teneꝯ vt dixi: maritus aūt quicq̄d acquirebat sibi ipsi q̄rebat vndecūqz acquisitz. ꝛ multo plura acquirit maritº: quā vxor. Unde ex quo lex grauat maritum in hoc ꝙ acquisita per eum diuidat cū vxore. equissimum videtur ꝙ de istis lucris soluantur dotes filiarū: quāuis ad curam ꝛ onº patris expectēt: quāuis sine vxore dotem filie promisisset vel constituisset. onus enim dotandi occasione matrimonij proueniꝯ ꝛ exinde filij generantur ꝛ dos ꝛ donatio propter nuptias constituit: ꝛ per consequens est debitum contractum constante matrimonio ꝛ occasione matrimonij ꝛ societatis que per matrimoniū contrahitur: ꝛ ꝑ ō bona cōiter acq̄sitis soluendum

Uxor teneꝯ dotare filias simul cū marito de iure ō regni.

per. ter. no. in. l. socium qui in eo. §. socius. ff. pro. socio cū. l. sequēti vbi dānum proueniens socio ex cā societatis de bonis societatis soluit ꝛ ibi no. bar. de quo supra habita est mētio. co. ¶. limitabis tertio ꝑdicta vt acquisita ꝛc. Ad idē facit ter. in. l. oē es ꝛ. l. cum duobus: §: q̄dam sagariā. eo. ti. ꝛ. l. ex parte in princi. ff. familie herc. Ad idē. l. ꝓtra iuris. §. filius. ff. de pact. Ad idē. l. i. §. fz non nullos. ff. de tutelis ꝛ ratio. distra. ꝛ. l. cū plures. ff. de adm. tu. ꝛ. l. filius familias in prin. ¶. quid ergo. ff. de donat. qui ter. est no. ad ꝓpositum. Ad idem facit quod notanter dixit bal. ī auc. ex testō. viij. co. ¶. de cimū septimū capitulū. C. de collac. quē p te videas. ex quibus oibus cōcludo vt supᵉ. ¶ Preſertim si vxor vna cum marito dotē ꝓmiserit. soluendaz. Nam tunc sine dubio videtur dos data vel promissa de bonis suplucratis constante matrimonio. quāuis eorum dominium ꝙ sua parte statim fuerit acquisitum vxori vt infra dicetur. Ad hoc allego ter tum singularem. in. lutius. ff. quibus mo. pig. vel ypo. solui. vbi dicitur ꝙ si maritus erat debitor vxori in certa quantitate sub aliquorum predio rum ypotheca: eadem predia cuz vxore sua filie sue in dotez dederit: per hoc vī vxor marito cōsensisse donāti: ꝛ iuri ypothece renūciaſ. ¶ Bene facit ter9 singularis. in. l. mater cum filie. ff. de iure dotium. vbi littera dicit mater cum filie auruz dedisset vtendum: pater puelle id aurum in dotem viro appendit: deinde mortua est mater. si inscia inuitaue vxore: vir id aurum in dotem dedisset: manet id auruz heredis matris: vēdicariqz potest: ꝛ omnino rez in dotem datam viro non esse placuit: ꝛ quia res empta est: marito competit aduersus socrum actio. a contra

Ꝙ si vxor cū marito dotē ꝓmisisset vel ꝓstituisset.

Lex regni.

rio ergo sensu si vxore volente vī saltim sciente ꝛ tacente id actum est: ꝑ iudicat vxor. ¶ Idē videtur de mēte legis regni. foro legum. l. ij. titu. vj. l. xiij. vbi dicitur ꝙ si maritus ꝛ vxor simul dotem filie dederunt: valet dotis constitutio: ꝛ altero mortuo: tenetur filia medietatem ad collationem ducere: Ad huius confirmationem facit quod dictum est supra in prima limitatione principali. colum. ccxxj. ver. ex predictis. vbi dixi valere donationem ꝙ facit vx / or marito vt maritetur communis filia. ꝛ facit. l. fina. C. ad velleya. vbi mulier intercedens ꝙ dote: nō iuuatur beneficio velleyani. ꝛ hinc est ꝙ si mater dat simpliciter fundum cōem cū ipsa filia ꝙ dote filie: videꝯ in dubio partē suā donare ꝛ valebit talis donatio scōm bal. no. in. d. l. fi. C. de dotis ꝓmi. fi. co. ¶. quero q̄d in matre. intellige dūmodo res taliter donata non sit dotis matris pēviuente: nā tunc etiā ꝙ dote filie nō valeret donatio quia rei publice interest dotes mulieribus conseruari vt. l. i. ff. so. ma. ꝛ dixi supra co. ccxxxiij. ¶. hoc tamen. ꝛ co. sequenti. ¶. ꝛ secundum predicta. ¶ Et hinc est ꝙ si mater intercessisset vel se obligauit ꝙ filio recipiēte dotem: nō iuuabitur velleyano. ymo renūciatio tūc facta p matrē iuri ypothecaruz: sibi effectualiter nocet etiā si ipsa aliunde non posset hēre regressum cōtra bona mariti. Idē si vxor se obligat vna cum viro ꝙ dote filie vel pro restitutione dotis cōis filij q̄ vxorem accepit: nec tūc iuuaretur beneficio aurē. si qua mulier. C. ad velleya. q̄ vult ꝙ vxor se obligans cū viro vel ꝙ eo in cām viri est ipso iure tuta: ꝛ non valet obligatio. illud. n. ꝓcedit in casu quo mulier olim iuuabaī beneficio velleyani: hodie est ipso iure tuta. sed in casu in quo mulier intercedit ꝙ dote de iure antiquo vel saltim de iure. C. mulier intercedens pro viro suo vel pro alia persona in cām dotis dande vel restituende: si iuuatur velleyano vt. d. l. fi. C. ad velleya. ergo nec hodie iuuabiť beneficio dicte aūt. ita no. dixit bal. no uellus i suo tractatu de dote. vj. parte in. iij. speciali seu ꝓuilegio. in fi. idem repetit in. xij. fi. co. eiusdē partis. qui dicit sic vidisse consultum in contingentia facti ꝛ sic obtentum. ¶ Subdit tamē ꝙ isto casu quo pater ꝛ mater simul ꝓmittunt dotez ꝙ filia obligando se marito filie: magis videtur marito promittere animo repetendi ꝙ de suo aliq̄d donare. ex quo negocium spectabat in totum ad virum cuius officiū est filiā dotare. vt. l. fi. C. de dotis promi. ꝛ sic repetet vxor ab eo. ar. l. vir vxori. §. fi. ff. ad velle. vbi probatur ꝙ si mulier intercedit pro alio vī cū alio non tamen ad suam vtilitatem: iuuatur velleyano. ꝛ est pulcher ter tus secunduz bar. ꝛ pau. ibi. idē si filia hēret pēm forte absentē qui posset dotare filiam. nam si mater etiaz suo nomine dotauerit: licz aliter nō protestetur posset saltim ab ipo patre petere p actionem negociorum gestoz: ex quo onus dotandi si spectat ad ipsam: sed ad patrem prout dicimus in alimētis vt. l. siquis a liberis. §. si mater. ō liberis agno. ꝙ bar. in. d. l. nesemus. ꝛ in. l. alimēta. C. ō nego gest. secundum bal. no. nellum in dicto. iij. speciali. qui dicit idē forte in quocūqz alio extraneo ꝛ sic posset limitari multuz notāter dispositio. l. vinice. §. accedit. C. ō rei vxo. act. vt habeat locum quando onus dotandi spectabat ad ipsam mulierem: si aūt ipsa mulier haberet patrem qui posset ꝛ teneretur filiā dotare que tñ non dotatur a patre qz forte est absens vel in remotis: vī in

In vxore reperit a viro qō filie in dotem dedit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

carceribus: vl̄ forte perfidia detentus nollet maritare ⁊ dotare filiaz: tunc si amicus vl̄ comunctus dotem promiserit: non presumitur donatio sed animo repetendi ⁊ repetet a patre. facit. l. nichil. ff. de in rē vso. ⁊ d. §. si mater. ō quo dico aliquid infra super textu. co. .v. ⁊ qō plus est.

¶ Ex his infertur ad vnum singulare ⁊ quotidianum q̄ si extraneus: qui dedit vel p̄misit dotem pro muliere: erat alias ōbitor eiusdē mulieris in eadē q̄ntitate vel maiori: et si nō expressisset q̄ animo cōpensandi: vl̄ se liberādi a muliere hoc faceret: p̄sumitur q̄ animo se liberādi hoc fecisset per predicta: q̄uis bal. nouellus in dicto tractatu dotiū. vj. parte. xlv. p̄uilegio. in fine contrariū teneat p̄pter dictū. §. accedit. illud tamē quod de matre dixi intelligo verum quando non erant bōa superlucrata cōstāte matrimonio: nam cum gerat officium mariti p̄mittendo dotē pro filia marito absente: videtur p̄misisse de bonis mariti ⁊ si de suis solui: posset ab eo repetere. quando autem essent bona acquisita constāte matrimonio: crederem de illis esse dotem filie p̄misam ⁊ solvēdam propter ea que paulo ante dicebam: q̄ vtriusq; negocium gerit. Si aūt non sunt bona acquisita cōstāte matrimonio: vxor tū habet bona dotalia ⁊ parafrenalia: aduenticia vel p̄feticia si vna cū marito dotē p̄misit: vel ipsa sola marito absente tenetur saltim ad medietatē dotis p̄misse: vt sentit lex regni p̄dicta fero legū. li. iij. ti. vj. l. iiij. soluet ergo medietatē de bonis parafrenalibus aduēticijs vel profeticijs ex quo habet. Si aūt nō haberet nisi sola bona dotalia crederē q̄ de illis nō teneatur ar. l. i. ff. so. ma. ⁊ p̄p dictū specu. ti. de emp. ⁊ ven. §. iij. loco. v. quid ergo si vir. ō quo feci mētionē sup. co. ccxxiij. v. hoc tamen intelligo vbi rogo videas ⁊ cogita.

Lex regni.

nō

¶ Si tamen vir nō esset potens ex se ipso ad tantā dotem quanta fuit promissa pro ipsa filia cōi: tunc ipsa mater dicitur ad illud relinquū vī se obligasse de suo: nec illud repetet: p id quod habet in simili. in. d. l. fi. ff. de dotis p̄mi. dico infra super textu in. iij. no. ante fi. v. in cōstituenda ti dote. co. .idē dicendū quando mortuo patre sola mater administrās bona filie diuitis promisit dotem pro filia vltra patrimoniū filie: nam tunc de illo excessu videt ō suo dotasse mater animo donādi. p textū in. l. vna. §. accedit iuncto. §. extraneum. ff. de rei vxo. act. vbi expsse fit mentio de matre: dū loquitur de quocūq; ascendente p lineam femininā: nec ibi distinguitur an filia dotata vel neptis a matre vel auo seu auia maternis ē dives vel inops quod etiā probatur in. l. nesēmo. ff. de nego. gest. vbi mater nō repetit alimēta prestita filie quā tenebat in domo: etiā quādo filia de suo poterat alimētari quādo sua bona mater nō administrabat. de quo notat in. l. alimēta. ff. de nego. gest. cū pari fauore procedant dos ⁊ alimenta. Sic si mater redimat filiū captum ab hostibus nō videtur animo repetendi nisi fuerit prestata vt est text. singularis in. l. liber capt⁹. ff. ō captiuis. nec ibi distinguit an ipse filius redempt⁹ fuerit inops vel dives. si sic si extraneus redimeret. quia tūc animo rpetēdi videtur fecisse: vt ibi probatur secundū bal. nouellum in dicto tertio speciali. Ex istis aliās in cōtingentia facti (cum essem maior cantabrorum seu visacadiorum iudex) dicebaz q̄ cum quedam mulier vidua tutrix seu curatrix filiorum: bona ipsorum administrans promisit dotem magnam forsam vltra vires patrimonij filie q̄ nuptui tradidit: in eo qō excedebat p̄monium filie: videbatur mater ex suo donare quādo suo nomine dotē promisit vñ tenet̄ soluere integrā dotē: ⁊ solutā nō repetit. quia nō vī promisit se animo repetēdi. secus crederē in extraneo qui administrabat bona puelle tanquā tutor quia licz simpliciter promitteret dotē vltra patrimoniū puelle: videt animo repetendi promisisse: vt est textus valde no. in l. cum post mortē. §. qui cū esset. ff. de admi. tu. ⁊ ibi glo. ⁊ bar. idem tenet bar. i. d. l. nesēmo. ff. de nego. gest. dicens q̄ gestor negocioz in dubio videtur expēdere ō bonis illius cuius negocia gerit. ⁊ est ista adeo violenta p̄sumptio: q̄ tollit p̄sumptionē pietatis: que alias erat. quod reputat multū no. nā licet pater vel frater qui dotat filiam vel sororē in dubio videatur dotare de suo vt. d. l. fi. ff. de dotis p̄mi. hoc ē verū nisi esset gestor negociorū filie vel sororis vt ibi. ⁊ ita sentit glo. in. d. l. fi. circa principiū secundū bar. vbi sup. idez tenet bal. in. d. l. fi. ff. de dotis p̄mi. fi. co. v. quero quid in matre. qui dicit q̄ si mater forsam administrans bona filie dat fundū cōmunem sibi ⁊ filie in dotē: intelligitur partē suā donasse: nō fiducia pietatis administrasse: licet in quolibet administratore potius p̄sumatur animo admīnistrādi: q̄ donādi in administratione necessaria vt. d. l. cum post mortē ⁊. l. cum lege. ⁊. l. cū quidā eo. ti. secundum bal. vbi sup. qui sentit vt vides in vltimis verbis q̄ si mater est administratrix necessaria: nō videtur donare. quod est cōtra predicta cogitabis. quia hoc vī verū in patre ⁊ auo ⁊ alijs qui tenētur dotare licet gerāt negocia filie: tū in dubio intelligūtur dare de suo vt. d. l. fi. ⁊ gl. loquit ibi in extraneo. ⁊ ita loquitur bar. in. l. i. §. nec castrēse. ff. ō colla. v. iij. colū. ludo. d. l. j. ff. so. ma. reprehendendo bar. in. d. l. nesenius ⁊ alex. viij. co. in. d. l. i. dico infra i. c. per vīas co. c.

Quādo vir fi eēt potēs ad tantā dotez.

Jo bonis illis

¶ Predicta sunt intelligenda quando debitū descendit ex cōtractu secus si ex delicto cōmisso p aliquē eorum de quo fuit cōdemnatus. Ita tunc nō debet solui de bonis alterius nec de bonis cōibus: sed solū de bonis ipsius delinquētis. volo dicere. q̄ si maritus cōmisit delictū p̄ quod fuit condemnatus ad certā penam pecuniariā vel bona sua venunt cō fiscanda/vel sunt confiscata ipso iure q̄ forte comisit crimē lese maiestatis/hereſis/vel apostasie: nihil accipietur de bonis p̄priis vxoris vl̄ de sua medietate bonorū habitorum constāte mrimonio. Primo q̄ vxor non debet pro marito puniri vel econtra. vt. ff. ne vxor pro marito. in rubro ⁊ in nigro. vbi ob maritorum culpam: vxores inquietari leges vetant. vnde si alique res ipsius a fisco occupate sunt: quas sui domini esse probauerit: ius publicū exequetur. ¶ Ad idem text. in. l. i. ff. de primile. fisci. ⁊ i. l. i. ff. ad. l. iuli. de vi pu. vbi propter delictū viri vel ciuile munus res vxoris q̄ pignori capiunt: vim cōtrahere vident ¶ Ad idē facit text. in. d. l. cū duobus. §. fi. ff. p socio. vbi si vnus ex socijs comisit delictum de quo fuit condēnatus: ista condemnatio de cōmuni solui nō debet: sed solū de bonis ipsius delinquētis. est etiā text. cū glo. in. l. quod quis. ff. de reg. iu. Idez si vnus ex fratrib⁹ qui sunt in cōmunione fuit cōdemnat⁹ propter delictū a se cōmissum. nam illud debet soluere ex suo ꝓprio non aūt ex cōi. vt est glo. no. in. l. cuz duobus. §. papinianus. in v. nō redigēt. q̄ ad hoc multum comēdat Jo. de imo. in. l. cum filiusfamil. iij. co. ff. de

Si debitum dicēdit ex delicto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vb.ob.ꝛ alexan.in.d.§.papinianus ꝛ ange.de arecio in.§.manet.ī fi.in sti.de societate. Idem si alter ex coheredibus condēnatus est ob maleficiū a se comissum licet alias bñ tractauerit hereditatem:tñ de pte sua tñ soluenda erit condēnatio nec fi/et ꝓpēsatio eiꝰ qō bñ egit.vt.ff.ꝓ socio.l.ꝛ iō.ꝛ.l.adeo.ꝛ tenet specu.in iiij.parte.ti. de iudicijs.§.sequitur .v.co.ver.quid si alter ex. coheredi/bus.refert ꝛ sequitur bal.ī.d.l.si patruꝰ.iiij.co.Ł.cōmunia vtriusqꝫ iudicij.v.ꝛ no.bñ facit.l. si is cuꝫ quo .ff.cōdiui.vbi si is cum quo fundū cōmunem habes:ad edictum nō respondit: ꝛ ob id motu iudicis:villa dirupta est:aut arbusta cessa sunt:ꝑ stabitur detrimentū iudicio cōdi. quicquid enim in cōmuni re culpa socij amissum est:eo iudicio cotinetur. ¶ Ad idē.l.si cōmunis familia.ff.ō noxa.actio.vbi si cōmunis familia vel cōmunis seruus furtū fecerit altero ex dominis scientē:is qui scit omnium nomine tenebitur:ꝛ conuētus alterum quoqꝫ liberat:nec a socio quicꝙ debebit consequi sui enī facti nomine penaꝫ incurrit. ¶ Ad idez textus.in.l.inter coheredes.§. quod ex facto .ff. familie hercis.vbi quod ex facto suo vnus ex coheredibus ex stipulatione hereditaria prestat:a coherede nō petet.vnde ex dolo cōmisso ab vno ex socijs vel coheredibus:alij non tenētur. Ł Cum aūt maritus ꝛ vxor sint socij (vt late i superioribus dictuꝫ est) ergo delictū ꝛ cōdemnatio vnius non debet alteri obesse. ¶ Sicut in simili dicimus in prelato respectu ecclesie : cuiꝰ maritus reputatur.vt .c.sicut vir.ꝛ.c. sicut alterius.vij.q.i.ꝛ.c.inter corporalia.supra de transla.epi.ꝛ in.c.clerici.supra .de vit a ꝛ hone.cleri.gl.in .c.dudum.in.§.fi.in.v. intitulatam supra de electio. ¶ Et propterea si cut bona mariti sunt tacite obligata ro: restitutione dotis vt.l.assiduis .Ł.qui po.in pigno.habe:ita bona prelati pro dote ipsius ecclesie si male administrauit:vt est glo.i.c.ex lit/teris.i v.obligata. supra. de pigno. ꝙ multum comendat ibi abb.ꝙ qua dicit nō reperiri ter. ¶ Itē sicut fructus dotis cedūt ipsi marito ad sustentanda onera matrimonij:vt.l. pro oneribus.Ł.de iure do.ꝛ i.c.salubriter infra de vsuris : sic fructus prebende cedunt prelato quia ē vsufructuarius.vt est glo.no.ꝛ cōmuniter aprobata in.c.presenti.de offi. ordi.li.vj.ꝛ in.c.cū olim.supra.de rerum permu.cum pluribus alijs de quibus vltra alios.per andream si/cu.in.c.fi.supra de pecu.cleri.

¶ Si tamen prelatus delinquit dolose aliquid faciendo:vel alias male administrando : tenetur soluere de suis bonis:nō aūt de bonis ecclesie vt i.c.qui abstulerit.xij.q.ij.glo. in.c.fi.de successio ab inte.not.in.c. peruenit supra de fideiusso. ꝛ in.c.o doardus. de solutio.glo.in.c.i.ō dolo ꝛ ptu.ꝛ in.c.de multa. supra.de preben.delictum enim in dānum ecclesie redundare non debet vt in.c. si episcopum.xvj.q.iij.ꝛ in.c.venerabilis supra de preben.ꝛ in regula delictum de regu.iu.in.v.vj.cum concor.de quo late p ab.ī .d.c.i.supra ō dolo ꝛ contu.iij.co.ꝛ per felli.in.c. cum venerabilis de excep.v.co.

¶ Imo plus dicit specu.ti.de dona. .§.i.v.quid si aliquid ꝙ si abbas cū conuentu est ingratus delinquendo aduersus donatorem abbas cum cōuentu expellitur de monasterio:sed donatio nō reuocatur ꝛ sic puniunt̄ persone sed non ecclesia.quod dictū sequitur dominicus in.c.i.ff.ad hec de religio domi.v.vj.pro quo ē glo. fi.in.c.de hoc.infra.de simo.ꝛ ibi exlamat Jo.de ana.pe.co.fellinꝰ in

Prelatus ꝛ mritꝰ equiparantur.

Delictū plati ecclesie nō nocet.

Propter ingratitudinez plati nō reuocatur donatio ecclesie.

c.nouit de iudicijs.viij.co. quiꝙ hoc allegat no.per abb.in.d.c.i.de dolo.ꝛ cōtu.iij.co.v. sed aduerte.vbi dicit ꝙ dispositio legis si quis in tā tam.Ł.vñ vi.nō habet locum in ecclesia licet prelatus per violentiam occupet rem suam.quia si alienando rem ecclesiasticam requirit solēnitas:multo minus poterit prelatus delinquendo alienare.

Pro.l.siquis in tantam.

Propter ingratitudinez plati ñ revocatur donatio ecclesie.

¶ Ex his reddit dubia dcisio.Jo. de imo.in.c.cū.m.supra de cōsti:iij. co.v.aduertendum tamen. vbi dicit. ꝙ si ecclesia collegiata committeret ingratitudinē aduersus principem priuilegiantē:posset princeps reuocare priuilegium.ar.glo.no.in .c.ij.supra de ordi.cogni.in.v.dolū. que dicit ꝙ delictum prelati cōmunicato consilio cum capitulo nocet ecclesie.idem vult glo.in regula.delictum.de regu.iu.li.vj.no.abb.in.d. .c.ij.in.ij.co. Sed vt vides hoc non procedit sine scrupulo signanter in exemplo Jo.de imo.de ingratitudine ecclesie.cum ecclesia ingratitudinem committere non possit vt volunt cardi.in cle.i.in pe.char.in q.iij.de iureiu.si ergo prelatus delinquit ratione delicti fuit condēnatus:soluet de suo si habeat vnde per iura p̄dicta.si autem non habet:ad arbitriū iudicis punietur.vt.c.illud.xvj. q.vj.ita ergo erit dicendum in marito delinquente ꝛ propter delictum condemnato:vt debeat soluere de suo:non autem de bonis vxoris seu de bonis acquisitis constante matrimonio saltim de medietate competenti vxori. ¶ Ad quod videtur mihi ter.optimus in.l.siquis posthac. in princi.Ł.de bonis damna.vbi littera dicit.siquis posthac (qō absit) stillum proscriptionis excepit:vxoris eius res proprias ex quocūqꝫ titulo quesitas:veluti manu iniecta:mor vendicet. Ecce ꝙ res vxoris ex quo cūqꝫ titulo acquisite:non capiuntur propter delictum seu condemnationem mariti.ymo ipa sua propria auctoritate potest illas capere.vt ē ibi ter.optimus.secundū ange.de quo facit festū andre. sicu.i.c.ex litteris in princi.supra de pigno.idem dicendum est de arris sibi a marito donatis.vt.vij.par.tit.x.l.viij. Cum aūt bona acquisita constante matrimonio sint cōmunia mariti ꝛ vxoris ꝛ statim acquiruūt vxori ꝙ parte sua vt sup.dictum est: ergo medietas q̄ ad vxorem pertinet capi non pōt ꝙ delicto a marito. Non obstat si dicatur ꝙ durante matrimonio maritus est dominus istorum bonoꝝ cōstante matrimonio acquisitorum:qz potest illa ad libitum alienare vt dicit Lex regni.ꝙ edidit ex henricus quartus en meua āno.1473.ꝛ.l.stilli.cc v. ꝛ per anchā.consilio.101. de quo supra habita est mentio,si ergo delinquendo alienet valebit alienatio. qz ex quo maritus potest alienare per contractum modo predicto:ergo per delictum:qz in delictis quasi contrahitur. ꝛ per quasi contractum se obligat delinquens ad penam vt.l.imperatores.ff.de re fisci. ꝛ in.l.fi.Ł.de colla.fundo. patri.li.xj.ꝛ ibi notat ange. ꝛ notat glo.in.l.i.§. bestias.ī v.honorari.ff. de postulan.ꝛ in.l.si seruus.ff.ō his qui no.infa.Ł.cardi.ꝛ imola.in.c.q̄si uit.ō his que fi.a maio.pte ca.ꝛ idē cardi.in cle.pastoralis.in fine principij.de re iudica,delictum enim ē preparatio pene.vt.l.quesitum.ff.q̄ ꝛ a quibus ꝛ.l. aliud ff.de vb.signi.qui ergo consentit in antecedenti videt consentire in consequenti.vt.l.ꝛ si cognitio.Ł. si contra ius vel vtili. pu.ꝛ inde est ꝙ in delictis est reperire obligationem naturalem.vt voluit innoc.in.c.in nostra infra de iuriꝭ. refert ꝛ sequitur angelus.in

Lex regni

Lex regni.

In delictis q̄ si ꝙtrahitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.§.bestias in fine. ¶ Potest dici ꝙ licet obligationes ex delictis habent consensum:iste tamē consens⁹ est fictus non verus:ideo magis debilis secundū ange.pau.de castro ꝛ iaso. in.l.si tibi decē.§.quedam .ff. de pact.sion est ḡ inconueniens si dicamus ꝙ per viam cōtractus possit alienare maritus ista bona: non tamen delinquēdo. ¶ Vel aliter ꝛ forte melius dico ꝙ illud ꝓcedit quando in casu licito vel vel saltim nō doloso.vt dicūt ille leges. Secus si i casu illicito.puta delinquēdo.qz vt in plurimū delictum non committit sine dolo.vt no.in.c.i.supra ō presump. ꝛ per bar.in.l.aureli⁹.§.seya.ff.de libera.lega.ꝛ in.l.nec exemplū.C.ad .l.corneliam.de falsis.ꝛ per bal.i.l. vnica co. C.de confessis ange. in.l.vacantia.C.de bonis vacan.in repetitione/vñ inquū esset ꝙ vxor afficeretur ex delicto maritꝰ: cū pene suos debeant tenere auctores.vt .l.sancimus.C.de penis.ꝛ.d.c.que sunt. Bona enim acquisita constante matrimonio secundum aliquos: eo ipso ꝙ ducuntur ad domū:efficiuntur cōmunia:ꝛ dominū transit ꝓ parte in ipsam vxorē.vt sentit glo. reputa a singularis in.l.i.§.in societate.ff.pro socio.ter.optimus in.l.si societatem cōtraxerit.eo.ti.ymo ēt sine traditione.vt sentit azo.in summa ti.ꝓ socio.iij.co.v.circa hoc tñ ꝛ bal.consi.103.ad finem incipit statuto tergest.i prima parte.vbi hoc tenet expresse:ꝛ alibi non legitta bene:tene memorie.ꝛ videtur de mente legis regni dum dicit ꝙ acquisita per coniuges constāte matrimonio habeant equaliter ambo.quod verbum refertur ad maritū ꝛ vxorez. quasi velit ꝙ ista bona acquisita eq̄liter deferantur marito ꝛ vxori ꝛ si magis marito:cū vxori.sicut ḡ marito statim queritur dominium: sic ꝛ vxori.cogita super ista ponderatiōe illius legis.ꝛ vide que dixi supra co. cc lxij.v.idē in vxore. ¶ Quāuis ergo lex permittat marito ꝙ illa bōa possit alienare:debet intelligi in casu licito:non autem delinquēdo. vt est casus valde singularis in.l.res vxoris. C.isto tit.vbi littera dicit. res vxoris que vel successione qualibet:vel emptione: vel etiam largitione viri in eam ante reatū iure ꝓ uenerant:damnato ac mortuo ex pena marito vel in seruilem conditionem ex pene qualitate deducto:illibata esse ꝓcipio.nec alieni criminis infortunio astringi vxorem.cuz paternis maternisue ac ꝓprijs bonis frui eam integro legum statu religiosum sit. Ecce quomodo bona quouis modo acquisita vxori:nō auferuntur ab ea propter delictū mariti.ꝛ sic ipse delinquendo non potest illa alienare.ymo ipsius vxoris remanent.vt etiam probat ter.in.l. sed si moꝛs.ff.isto ti.quē ꝓ singli comēdat bal.in.l.executorem.jx.co.v. quero quidam. C.de executione rei iudi.ꝛ dico infra co. .v.confirmatur etiam donatio.ꝛ hoc ē satis rationabile. Nam sicut marit⁹ ex delicto aliquid acquirēs puta ex furto rapina ex ludo vel alias:nō tenetur illud cōmunicare vxori vt supra dictum est:sic nō debet vxor grauari ex delicto a marito comisso:dādo bona sua ꝓ eius condēnatiōe. vt est ter.in.l.si id quod.§.fi.ff.pro socio.vbiqō i alea vel adulterio pdiderit socius:ex medio nō est latur⁹. ¶ Presupposito sine veritatis preiudicio ꝙ medietas bonoꝝ sic acquisitorum constante matrimonio non esset acquisita statim vxori:ymo sola spes reseruata post matrimoniū solutum:adhuc videtur ꝙ si ex delicto mariti eius bona venunt publicanda vel essent publicata ipso iure

ꝙ sua medietas reseruaretur vxori per ter.singularē in.l.iij.§.sed vtrū .ff.de minor: vbi publicatis bonis paternis:peculiū filij etiam profectitium in quo pater non habet ꝓprietatem:non est publicatum.quod est bene no.secundū bar.ibi qui dicit senescire alibi. Ad idē text.in.l.si filius tuus. C.de bonis damna.vbi publicatis bonis filij peculium etiā castrense nō publicatur sed patri relinquitur.sic ergo videtur dicēdum in casu nr̄o. Cogitabis. ¶ Ex istis cōcluditur ꝙ ꝛ maritus possit alienare bona constante matrimonio acq̄sita dū modo cesset fraus ꝛ dolus. vt puta si adest causa.vt videtur requirere leges regni predicte signanter lex stilli.cc v.dum dicit. Si menester le fuere.ꝛ in hoc differt maritus a socio. maritus enim ex causa solus suo nomine pōt alienare res quesitas constante matrimonio: socius vero non nisi portionem suam altero dissentiente vt.l.nemo.ff.p socio.intellige nisi in mercibus ꝛ rebus quas haberent venales. Nam inistis quilibet ex socijs:videtur alterum ex socijs ꝓposuisse ad vendendum.vt.ff.si certum peta.l.eius qui i prouincia.in fi.ff.de exercitor. .l.in.in princi.istud est de mēte glo. in.d.l nemo.ꝛ ibi tenet bal.ꝛ ī rubr. C.pro socio.in fi.ꝛ facit ter.in.l.curator.§.duob⁹.ff. māda.ꝛ.l.prima .§.si plures.ff.de exerci,ꝛ quotiens quis exercet actū in solidū: vn⁹ obligat alium vt no.cy.in.l.cum te.C.si cer.pe.vberiorem ergo potestatem habet maritus in bona acquisitis constante matrimonio: cum possit ea alienare:ꝙ socius in rebus societatis q̄ non sunt exposite venales. ¶ Unum tñ est ꝙ nec venales posset socius fraudulenter vendere.ita dicit glo.ꝛ bal.in.d.l.nemo.cū fraudulentam alienationem inuicē man

Lex regni

Generalis ꝓmissio non includit fraudem.

dare non videantur.vt.l.si procurator.§.i.ff.de condictio.inde.vbi in mandato procuratorum non venit vt indebitum soluat:quasi fraudez cōmiserit indebitum soluēdo.idē disponit.l.regni.iij.pti.ti.xiij.l.xxij. ꝛ videtur mihi ter.optim⁹.ꝛ ibi no. bal.in.l. creditor.§.lucius.ff.manda.vbi data alicui generali administratione: non permittitur ei quid dolose facere nec ꝓ hoc obligat dñz. sed bona fide ꝛ in casu licito agere debet. Per quā.l.dicebat bal.in addiciombus ad spec.ti.de cōfessione .§.postremo ij.co,ꝙ cōfessio procuratoris preiudicat dño:quando procurator confitetur bona fide secus si per dolum quia non videtur hoc sibi mandatū. vt.d.§.lucius. Hinc est ꝙ si ꝓcurator meus vel amicus expendit aliquid simoniace: vt michi conferatur certum beneficium: non imputatur michi:nec potest repetere ame etiam si ei mandassem vt notanter voluit abbas.in.c.bone el.ij.iij.co.v.ꝛ no.bene de postulaprela.ꝛ sequitur felinus in.c.i.sup. vt lite non conte.co,xij.v.ꝛ dicit abbas.facit glo.no.in c.licet infra de accusa.in glo.i.ad finem que dicit ꝙ excusatur dominus ab expēsis:si nūcius formam mandati excessit. idez de procuratore dicunt doctores in .d.c.i.per ter.in.c.cum olim el primo de offi.dele.ꝛ no.glo. in regula nō debet de re.iur.li.vj.glo.in.c.fi. in.v.expresse de iure iuran.li.vj.ꝛ ibi no.dominicus ad finē. Hinc est ꝙ si prelatus qui dicitur procurator non dominus.vt.c.ij.supra de dona.temere litigauit ꝛ condemnetur in expensis:soluet de suo quia in generali sua administratione:nō venit vt causam iniustam promoueat vt.l.si procurator.ff. de condic.inde . idem in omni administratore generali agitante seu litigante sine

Lex regni.

Universidad de Deusto Biblioteca

susta causa. vt ibi notanter volu t bar. quem refert t sequitur abbas i c. reprehensibilis in fi. de app. est b o nus textus cū glo. in. l. non est igno/ tum. C. de admi. tu. de quo memi/ nit felinus in. d. c. i. vt lite non con te. co. ij. v. t dicit abbas de app. vbi multa similia cumulat q̄ videas: ex q̄ b⁹ ꝓstat ꝙ i generali mādato. fi iclu duntur illicita. Ad idē tex. in. l. si cui .ff. de seruitu. t. l. sicut venato⁹. ff. de edili. edicto. ꝙ que iura dicebat pa/ ris de puteo in tractatu sindicatus i ti. de excessibus baronum prima co. i fine ꝙ licet in concessione baroni fa cta a rege dicatur cum regalibus a/ gariis t perangariis: t per hoc pos/ sint exigere seruicia a subditis solu/ ta mercede sicut ipse rex. vt ver/ ba priuilegij vel concessionis ali// quid operentur. vt ibi late per e/ um. subdit tamen quod propter hoc non possunt ipsi barones exce/ dere t grauare subditos quia facul tas alicui concessa intelligitur: vt ex bona fide agat t tali facultate vta/ tur ciuiliter t humaniter per iura p̄ dicta. Idem est de mente bal. in. c. contingit in fi. supra de transac. vbi inter cetera dicit ꝙ per hec verba. omnia possis que possum ego: vel q̄ potest verus dominus bene conce/ ditur libera potestas dum tñ bona fide se gerat. vt. d. l. creditor. §. fi. Idem tenet bal. in. c. fi. i. co. de dila tio. t ibi abb. in fi. Sic ergo dicen/ dum erit in marito. cui permissa est alienatio acquisitorum constāte ma trimonio: quando cessante fraude alienat: secus si in fraudē vxoris. vt puta si alienet. vt conuertat in pecu niam: t eam filijs alterius matrimo nij tradat. vel quid simile faciat.

Maritus ac quisita nō po test donare.

¶ Ex his infertur: ꝙ cum donare sit perdere: ꝙuis maritus ſamplam habeat potestatem alienādi t dispo nendi de rebus constante matrimo nio acquisitis: non tamē poterit do nare simliter cui voluerit secundum bal. dicto consilio. 103. qñ potestas donandi non venit in generali t libe ra administratione: nisi specialiter concedat: vt ex tex. no. in. l. i. §. i. ff. ō offi. procu. cesaris. vbi littera dicit. si rem cesaris procurator eius qua si rem propriam tradat: nō puto eū dominium transferre: tunc enim trās fert: cum negocium gerens cesaris consensu ipsius tradit: demq; si ven ditionis vel transactionis vel do/ nationis causa quid agat: nihil agit: non enim alienare ei rem cesaris: sz diligenter gerere cōmissum est. ecce ꝙ procurator cesaris: ꝙuis liberaz habeat administrationem a lege cō cessam: donare nō potest. secus si ha beret ab homine. vt. l. procurator. cui libera. ff. de procura. ita notāter dicit bal. in. d. §. i. quod est valde no tandum pro tutoribus t admini// stratoribus. q̄ habent liberaz a le/ ge. vt. l. preses. C. de transact. glo. in .l. mandato generali. glo. fi. in fi. ff. de procura. bar. in. l. inter bonorum .ff. de admi. tu. Unde non poterūt donare res pupilli. vt. l. i. post prin. .ff. de tute. t ratio. distra. t. l. probi/ beri. §. plane. ff. qō vi aut clam. t. l. fi quicquid cum glo. C. arbi. tute.

Ptās donā/ di si venit i ge nerali man/ dato.

¶ Idem dicimus in prelatis eccles ticis t alijs similibus administratō nem liberam habentibus. vt no. cy. t bal. in. l. i.. C. et p̄cura ꝛc.. t no. in. d. l. preses. C. de transac. non ta men possunt remittere exceptionem peremptoriā: qz in effectu est dona/ re. secundū mno. in. c. cū olim. el primo de offi. de. t in. c. i. de deposito. Jo. an. t alios in. c. ij. supra de dona. nec remittere debitum liquidum: qz esset donare. vt. l. siquis delegauerit .ff. de nouat. nec compromittere ꝛc. sicut nec filius res peculij. nam t si maxime quis administrationem pe

culij habeat concessam: donandi ius non habet. vt. l. contra iuris. §. si filius. ff. de pactis. t. l. j. ff. que res pigno. obli. po. t. l. filiusfa. §. item videam⁹. ff. de donatio.

Limitatio: Quomō solui cōdēnatō de bonis acq̄sitis cōstante matrimonio

¶ Uno tamen casu crederem condē nationem mariti debere solui de bo nis constante matrimonio acquisitis scilicet quando maritus illa bona q̄ turpiter acquisiuit: vxori cōicauit. q̄ casu si ex hac causa maritus condem naretur: condemnatio esset soluēda de bonis cōibus. imo si vxor scienter admisit dicta bona turpiter acquisi ta: teneretur soluere etiam penaz vt est casus singularis. in. d. l. si igitur. ff. pro socio. vbi littera dicit. Si igit ex hoc conuentus fuerit qui malefici um admisit: id quod contulit aut so lum aut cum pena solum auferret: si mihi ꝓponas insciente socio in socie tatē rōnez hoc cōtulisse. ꝙ si scien te etiā penā socij agnoscere oz. equz est enim vt qui participant lucrū: partici/ pet t dānū. Et ꝺ nō ex eo ꝙ est vxor sz ex eo ꝙ est ptiçās i delicto t q̄si coopans cōsentiēdo iuxta no. i. c. j. su pra ō offi. de. ¶ Idē dicerē si marit⁹ administrādo bona cōia aliqō deli/ ctū cōmisit: ꝓpter qō fuit cōdēnat⁹ Mā istā ꝓdēnationē occasionaliter puenīt ē credere ex cōi soluēdā. dū/ modo nō se immisceret reb⁹ illicitis/ p hibitis/ vel insolitis. est enī q̄dā cul/ pa insolita aggredi. vt. l. si negocia ab sentis. ff. de nego. gestis. t tenet bal. in. d. l. si patru⁹. C. cōia vtriusq; iu/ dicij. t facit tex. t qō ibi no. in. l. fistu las. §. fruměta. ff. de ꝟhēda emp. t in l. sociū. q̄ in eo. §. soci⁹ cum resisteret iūcta. l. scōz iulianū. ff. ꝓ socio.

Insolita ag/ gredi ē culpa

Qñ eēt iniu/ ste ꝓdēnatus

¶ Et ꝺ maxie si marit⁹ fuisset iniuste ꝓdē nat⁹. nā ista iniusta cōdēnatione sol uet de bonis cōib⁹ iuxta ea q̄ no. i. l. cū duob⁹. §. papinian⁹. t. §. fi. vbi ē tex. optim⁹ ats ē. l. si frēs. §. fi. ibi. si i uria iudicij dānat⁹ sit ꝓsequtuz ꝛc. ff pro socio. t tz bal. in tracta. ō duob⁹ fratrib⁹. fi. co. v. t primo quero. vbi dicit ꝙ si vnus ex fratrib⁹ in cōione habit ātib⁹ soluit cōdemnationē: ad ꝙ minuste fuit cōdēnatus: ista condē natio oz solui de cōi iure societatis. qō dictū refert t seq̄t ale. in. d. §. pa puan⁹ in apostill. ¶ Et ꝓt eē rō (ꝙ uis ipi si dicāt) qz qō facit iudex ma le iudicādo ē casus fortuit⁹. vt no. in d. l. cū duob⁹. §. fi. t ꝓ doctores nr̄os i. c. fi. sup ō ep. t vēdi. vbi vēditor nō teneť ō euictiōe: si iudex male iudica uit. ō q̄ ibi ꝓ doctores. signāť ꝓ ādreā sicu. i. vij. co. Al⁹ āt fortuit⁹ nō iputať socio: cui cōtigit: sz ō cōi pdiť. vt d. l. cū duob⁹. §. dāna. t. §. q̄daz sagariam. Sic ḡ dicam⁹ i marito vel vxore minuste cōdēnatis a iudice: vt ista cōdemnatio obeat solui de bonis cō stāte mr̄imonio acquisitis.

Inuista sniа est casus fortuitus.

¶ Unum demum pro

De vxore luxuriosa post mortē mari/ ti.

pleme to huj⁹ articuli ñ ē obmittēdū ꝙ si vxor p⁹ mortē mariti turpiť viuit t luxuriose: pdit oia bōa q̄ sibi obue/ nerūt ex lucris ꝓstāte mr̄imonio hītis ita disp̄it lex r̄gni: ꝙ rex hēric⁹. 4⁹ āno. 1473. edidit t applicāť hr̄ dib⁹ viri vt ibi dr̄. Et p̄dera quia dicit illa lex t seyendo biuda: quasi dicat ꝙ debet honeste viuere: non solū in fra annū luctus: sed etiā post durā/ te viduitate. qō videtur satis rōna/ bile. quia ex quo interim quod est vi dua: gaudet priuilegijs mariti: t suā dignitatem retinet. vt. c. ex parte. b. de foro compe. t ibi gl. t in cle. ne ro mani. de elec. i. v. vacare. tex. i. l. filij §. vidua. ff. ad municipa. t ꝓterea re tinet domiciliū viri donec alteri nu/ bat. l. fi. C. de bo. ma. no. in. l. j. §. ex actio. C. de rei vxo. actis. bar. j. d. §. vidua. Si ergo durāte viduitate lu xuriose viuat et post ānū luct⁹ iustū ē ꝙ pdat lucra q̄ marit⁹ acq̄siuit t si bi cōicauit/ quia quod āmodo vide/

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur esse in matrimonio durāte viduitate: z ideo quātum ad predicta eadem castitas desideratur: ac si matrimoniū duraret: non solū infra annū luctus vt no. in auc. de resti. z ea q̄ patrit. in fi. z dixi supra co. cclxxxij. v. breue aūt tempus: sed etiā perpetuo hoc est viduitate durāte. ¶ Ad hoc bene facit qđ notanter voluit bal. in c. firmiter in fi. supra de sūma trini. duz dicit q̄ si pater relinquit filie cētum: si continenter vixerit: intelligit de perpetua cōtinentia. qđ tene memorie. videmus enim q̄ ex trāsitu ad secūdas nuptias incurrit aliquas penas: de quibus in. l. femine. C. de secundis nupt. z in. c. fi. eo ti. Fortio cenduz erit de ea que luxuriose vivit ne plus operetur luxuria q̄ castitas vt. d. auc. ō resti. z ea que parit in fi. z notatur in. c. quod ad te de clericis cōiugatis. ¶ Hinc est q̄ omnes pene statute contra secundo nubentes habent locum in his que nō honeste viuunt. ita notanter dixit bar. i. l. his solis. C. de reuocā. do. de quo facit festum andreas siculus in. d. c. ex parte. b. de foro competenti. j. co. z ben. zellinus in. c. ex pte. m. de appel. ī apostillis. Vide bar. in auc. ō si ellī. secundo nub. §. cū igitur in fi. z ludo. bonomeñ. in additiōibus ad tractatū matheiū successio. ab intesta. rj. co. ¶ Idem est si maritus aliquid donauit vel legauit vxori vel ipsam vxorē instituit. z postea eo mortuo luxurioso viuat: priuatur hereditate vel legato vt indigna. licet maritus non adiecerit clausulam si caste vixerit. vt. l. regni foro legum. li. iij. ti. xij. l. ix z firmat Salic. in. l. fideicōmissum. C. de fideicōmiss. propter glo. no. ibi que dicit q̄ si legatarius concubuit cum vxore testatoris: per hoc perdit legatum: q̄ glo. multum no. ibi bar. z in. l. j. ff. de his quibus vt indignis in fi. ¶ Ad idem glo. no. in. l. sororē C. de his quibus vt indignis. q̄ mādat Bar. ibi notari. z bal. in. c. tue. in fi. de procuratoribus. que dicit q̄ si testator aliquem instituit heredez qui post mortem testatoris concubuit cuz vxore defuncti: aufertur ab eo hereditas tanquā ab indigno. ¶ Ex quo dicebat ibi pau. de castro. z i. d. l. fideicōmissum z latius consilio. 121 q̄ si vidua cōmittat stuprum durante viduitate: debet perdere dotez: sicut si viuente marito hoc fecisset. quia videtur adhuc esse in priori matrimonio. vt. l. fi. C. de bonis ma. ibi dū dicit in priori matrimonio ꝛc. z ibi notat bal. z facit qđ dixi supō co. cclxxxij. v. amplia secundo. z. cccvij. co. v amplia secundo. quod videtur satis rationabile: quāuis alex. in. d. l. sororē aliter videatur sentire vt ibi per euz ¶ Bene facit ad hoc: qđ notanter voluit bal. in. c. accedens. de procu. ī fi. verbis. vbi dicit q̄ si vxor adulteratur: nō habet priuilegium dotis. qz reatus omnez honorem excludit. vt l. j. C. vbi sena. vel cla. Nam si perdit dotem: multo fortius non habebit dotis priuilegia.

¶ Et ex istis infero ad vnum q̄ nō reperio in specie tactum. q̄si maritus relinquit vxori facultatez pro eo testādi: z eo mortuo ipa luxurioso viuat: per hoc videtur reuocatum sibi mandatum. ¶ Ad quod bene facit illa singularis licet vulgata doctrina dni. bar. z pau. in. l. si cum cornelius ff. de solu. vbi dixit q̄ si post mandatū factū procurator est factus q̄dam ribaldus/vel inimicus/vel alias cōditionē mutauit in deteriꝰ: videt eo ipo reuocatū mādatū. vt ibi. z ī. l. cū qs in prin. eo. ti. z tenet cy. in. l. falsus. in j. q. C. de fur. z ibi bar. z alij. Idē tenet bal. ī. l. mādatum. iij. co. v. venio ad questiones. C. manda. z in. l. euz qui ita. §. qui sibi. ff. ō verborū. ob. z ibi Jo. de imo. in prin. qui dicit idē

Lex regni

Mutatio mor̄ z honorum.

esse in executore vltime volūtatis. q̄a si post testamentū vel mortē testatoris efficiatur vnus ribaldus fimetur eiꝰ officiū. ad qō facit scōm eum. l. liberta. §. longius ff. ō an. legatis. bene facit tex. z ibi bar. in. l. in cōfirmādo ff. de cōfir. tuto. vbi ex mutatiōe morum presumitur mutatio voluntatis eius: qui administrationē concedit. ¶ Ad idem facit tex. no. in. l. qō seruius. ff. de cōdi. inde. vbi diuortiū interueniens inter sponsos arguit voluntatis mutationem. per quē dicebat notanter bal. post diuuz. in. l. miles. §. q̄rebat. ff. de adulte. q̄ si aliqs cōtrahit spōsalia cum minore duodecim ānis: ea pubescente tacite matrimoniū cōfirmat. vt. l. si vxor. §. si minor. ff. eo. ti. sed pone q̄ sponsus: an requā puella pficeret duodecim annos duxit aliā vxorē: que est mortua queritur an illa puella pubescente mīrimonium reconualescat: Dico q̄ nō. quia illud est verum si spes prima matrimonij non fuit finita. ¶ Ad idem bonus textus in. l. pater he edi. ff. ō testa. tu. vbi mutata causa propter q̄ datus est tutor a matre: non confirmatur. ex quo colligit ibi bal. q̄ cum mutantur mores: mutantur honores ex quo infert q̄ si procurator constitutus ad exigendum mutauit bonā conditionem in malam: ex qua efficiatur suspectus: eo ipso finiatur mandatum: z debitores ei soluentes non liberentur si hoc sciant. allegat iura de quibus ibi per eum z gl. in. l. si nō sortem. §. qui filio. ff. manda.

¶ Ex quibus etiā iudicio meo attēdi potest q̄ auc. preterea. C. vnde vir z vx. non habet locum in vxore q̄ post mortē viri luxurioseꝫ vixit. ad cuius confirmationē multa potuissem adducere: que breuitatis cā obmittūtur: quia nō est iste locus accōmodatus. Vide ancha. in. c. ex pte decani. de rescriptis. z in. c. quēadmodū. supra de iureiu. z in. c. tua nobis. supra de deci. z Jo. de annania. in. c. q̄liter z quando. el. ij. ij. co. ad fi. infra de accusa. ¶ Ex istis forsan pōt attēdi q̄ si maritus aliquid donauit vxori: que postea adulteriū cōmisit: tacite videtur reuocata donatio vt supra dixi. Unde non confirmabitur postea morte mariti vt dico infra. co. ver. tacite etiaz. Uxor enim: que post mortem mariti luxuriose viuit: perdit priuilegia z cōmoda: que alias a lege sunt ei concessa. ¶ Ubi quāuis lex concedat vidue vt interim q̄ est i viduitate gaudeat priuilegio fori mariti. vt. l. filijs libertorum. cū simi. ff. ad municipa. Si tamē luxuriose viuit amittit illud priuilegiū. ita dicit notanter ange. in. l. cum quedam puella. ff. de iurisd. om. iudi. ¶ Item perdit tutelam filiorum scōm specu. ti. de tutore. §. nunc dicendum. v. itē excipitur contra matrem. glo. z bal. in auc. matri z aue. C. quando mutu. offi. fun. po. z in auc. sacramentū. eo. ti. facit. l. fi. eo. ti. que requirit q̄ pudice viuat. z nota. i. c. ex parte. m. infra de appella. ¶ Idem dicenduz in executione testamenti mariti relicta vxor. quia si turpiter viuat perderet illam scōm ymo. in. d. l. euz qui §. qui sibi. j. colū. ff. de verb. quia sicut perdit tutelam: sic executionem: cum executio testamenti z tutela equiparentur. glo. in. l. antepenul. ff. de tute. z ibi no. Bar. qui allegat in simili glo. ij. in. l. vxori. ff. de fal. Illa enim dicitur vidua seu viduitatē seruare que defunctum virum honorat non que inhoneste viuit. vt auctē. de nup. §. que vero. colla. iij. quem tex. ad hoc allegat Bal. in auc. ex testamento. ij. co. C. de secun. nup. refert z sequitur marianus in. c. ex tenore. in fine. de foro compe. ¶ Unū tñ tene memorie q̄ licz vxor q̄ post mortē viri luxuriose viuit pdit priuilegia vi

Universidad de Deusto
Biblioteca

ri ꝛc. de quibus supra: non tamen sic erit in ea que transit ad secūdas nuptias. nam ista non perdet nisi habita distinctiōe ō qua in. l. femme. C. de secū. nup. z hoc quādo tēpore trāsitus ad secūda vota habebat filios. si tamē mortui erant: non amittit eorum successionem: ex quo nullus filius supereſt. vt plene notaī in auc. ex testamento eo. ti. scōm bal. consilio. 212. incipiente quādā noīe. ij. volumine. ¶ Ex quo infertur ꝙ lucra que sibi obuenerūt ex bonis constāte matrimonio acquisitis non perdit quāmis transeat ad secūdas nuptias: debet tamen in vita illius vti reseruata proprietate filijs illius mariti a quo habuit illas. vt dictat lex regni foro legum. li. ij. ti. ij. l. j.

Lex regni.

6. Effectus. Mulier traducta nō pōt sine viro contrahere.

¶ Operatur alium z

sextū effectū traductio. qz postꝙ est traducta ad domū viri: non pōt sine eius licētia fideiubere nec aliqō de/

bitū ẓhere, nisi talis vxor ꝓsueuerit ꝙ se emere z vēdere. vt foro legū. li. iij. ti. vij. l. xvij. z qō plus est nulluz pactū pt vxor facer sine marito. vt eo. foro legū li. j. ti. xj. l. fi. ¶ Rō huiꝰ ne per fraudē z circūuētionē mulieres defraudēt. z vt ex pītia z licēcia maritoz cesset oīs sinistra suspitio. z ꝙ ꝓfis maritꝰ nō dāmificet. vt ē text. valde singularis scōm bar. bal. z alios in. l. i trāsactionē. C. de trāsactio. idē voluit bal. in. l. ij. C. de adoptio. Alexander de ymola in. l. apud iulianum. §. si pupillꝰ. ff. ex quibꝰ causis ī possessionē eatur. facit tex. i. l. ij. §. Vba. ff. ad velleya. z in. l. fi. C. de iuris z fac. igno. vbi dicit ꝙ legislatoz ꝓsiderauit fragilitatē sexꝰ z imbecillitatē ꝓsilij mulierū. Adulteres enī hñt cōsiliū mualidū vt dicit bal. in. l. j. xvj. co. V. sup quarto arti. C. q̄ accusare nō pōt z ꝓpterea vt plurimū laborāt aduersus ꝓpria ꝓmoda. vt dicit tex. in. l. iij. in fi. C. de sponsa. z vt Juuenalis inqt. fortē aium pītāt rebus quas turpit agūt. maxīe i actibꝰ venereis. vt dicit cy. quē refert ibi salic. in. l. q̄sq̄s. §. ad filias. C. ad. l. iuliā ma. Ne igit ꝓ ibecillitatē mulierū eaz mariti dāmificarēt: fauore ipsoz principaliꝰ emanarūt dicte leges regm. vt no. volut bal. i. l. j. ī pī. C. vī vir. z vxor. vbi dicit si statutū dictat ꝙ vxor nō possit ẓhere sine ꝓsēsu viri: z vxor vult instituere viz: vir renūciet iuri cōsentiēdi: qō pt cū sit introductū in fauorē viri. qō dictū tene semp mēti. refert z sequit ādreas siculus. in. c. possessiōes. ꝓpe finē. de rebus ecclie nō alie. ¶ Hoc idē in effectu visus est sentire ange. de perusio frat baldi. in 2°. 88. i fi. dicēs ꝙ si statutū dictat ꝙ mulier nō possit testari sine pītia mariti seu filioz: istō statutū cedit in fauorem mariti z filioz: cuius secūdario cedat ī fauorē publicū. ¶ Si ergo vxor sine marito

Lex regni

Cōtractus ē nullus ipo iure sine mariti/to factus.

to faciat obligationē siue pactum si/bi preiudiciale fideiubendo/emēdo/vendendo seu quouis alio modo: nihil valet. quia ex quo non interuenit consensus mariti requisitus per dictas leges regm: eius obmissio vicio actum ipso iure. per tex. in. c. cū in veteri. de elec. z in. c. cum olim. de erbi. z facit tex. z qō ibi no. in. l. nō dubium. C. de legi. Et in terminis nostris decidit Bal. i. l. duob⁹. ff. ō vulga. z pupi. subst. vbi dicit ꝙ si mulier non potest facere testamētū sine cōsensu propinquoz: si faciat obmisso eorum consensu: est nullū ipso iure. hoc idem voluit ange. consilio. 170. in fine. dicēs ꝙ stante statuto ꝙ mulier non possit contrahere sine consensu duorum ꝓpinquoz: si fiat contractus sine eorum consensu: est nullus ipo iure. non tñ erit adeo nullus quin maritus in cuius fauore emanarunt leges predicte possit illuz ratificare vt infra subiiciam.

Ampliatio. Idē est ī ālī cōtractibus.

¶ Et ꝓcedūt ista nō solū in Ẓctibus ꝓut disponūt leges predicte: sed etiā in quasi Ẓctib⁹. vbi si vxor quasi Ẓhēdo sine mārito faciat actū ꝓiudicialē seu obligatiuū: non valet actꝰ ipo iure. qz appe. Ẓctꝰ venit quasi Ẓctus vt volut glo. in. §. oēm. in. v. alijs. in sti. de actiōi. est bonꝰ tex. in. l. ex Ẓctibus. ff. de actio. z obliga. vbi tex. actiōnē tutele appellat Ẓctū. cū in veritate actio tutele sit ālī Ẓctus. Item negocioz gestoz quasi Ẓhit. vt insti. de obliga. q̄ ex quasi Ẓctu. ī prin. z tñ lex appellat illū Ẓctum. vt. l. ſz cū alij. ff. de nego. gestis. Itē adire hereditatē est quasi Ẓhere. vt. l. ex male/ficijs. ff. de actio. z obliga. z insti. de obliga. q̄ ex quasi Ẓctu. §. heres ꝙz. z tñ lex appellat aditionē hereditatis Ẓctum. vt. l. apud iulianū. §. fi. ff. ex quibꝰ causis in po. ea. ¶ Nec obstat si dicaī ꝙ appe. Ẓctꝰ cōprehēdit qua si cōtractus late sumpto vocabulo.

nō aūt ꝓprie. vt voluit glo. in. v. contractꝰ. in. c. fi. supra de fo. cōpe. z gl. fi. in. l. oēs. ff. de iudi. qz vbicūqz duo ita se hñt ꝙ vnū late sumpto vocabulo venit appellatiōe alterius z est eadē rō in vtroqz: nus loquēs ō vno hz locū in reliquo. vt sentit glo. ī cle. j. de rescrip. z in cle. auditoz. in. v. bñficio. eo. ti. z in cle. j. de elec. quas ad B reputat singulares andreas sicu. in. c. sedes. de rescrip. z ī. c. suspitiōis. eo. de offi. dele. z in multis alijs locis. Rō aūt phibitiōis dictaz legiz nō minus militat ī quasi Ẓctib⁹ quā in Ẓctibus: cum etiā quasi cōtrahendo possit vxor grauiter dammificare maritū in cuius fauorem emanarūt dicte leges vt supra dictum est: ergo per cōsequēs videntur phibere etiā quasi cōtractum. hoc tenuit expresse Jo. cāperi⁹ in suo tractatu. de dote v. pte. q. cvij. vbi dicit cōsiderādū eē an ratio statuti prohibētis cōtractū sit generalis ad quasi Ẓctū z tūc illū comprehendit. ¶ Et quāmis ille nō dicat: hoc videt fuisse de mente bal. in rubrica. C. de pactis. vbi dicit ꝙ si per statutum mulier ꝓhibet cōtrahere sine cōsensu ꝓpinquoz: etiā p/hibetur oīs conuētio ad liberandū: z tñ liberatio non est ꝓprie cōtractus vt. l. labeo. §. ꝓtractū. ff. de vb. sign. sed bal. attendēs idemptitatē rōnis extendit illud statutū de cōtractu ꝓprio ad Ẓctū impropriū. Si ergo vxor velit liberare debitozē suū sine licētia mariti: non pt scōz eū. ¶ Hoc etiam videtur sentire idem bal. in. l. pactum quod dotali. C. de colla. in xij. q. vbi dicit ꝙ statutum prohibēs mulieri contrahere sine consensu cōsanguineoz: habet locum in dispositis. z consequenter in renunciationibus. quia cum illud statutuz prouideat imbecillitati mulierum q̄ ratio habet locū in renūciatiōibus: ergo idem ius. z tamē constat ꝙ di

Universidad de Deusto
Biblioteca

stractus seu renunciatio nō sūt ꝓprie contractus .vt.l.fi. z quod ibi notat bal. £. ō interdicto ma. z.d.l. labeo §.cōtractum. Unde si vxor fecit contractū cuz aliquo ante matrimoniū vel post sibi vtilem: valet ar.l. nō omnus. £. de procu. cum concor. ab isto cōtractu nō pōt sine mariti licētia discedere nec iuri quesito renūciare. ¶ Et hinc est q̄ stante statuto q̄ mulier nō possit cōtrahere sine ꝑ/pinquoz ꝑsensu: nō poterit adire hereditatem sine eoz consensu z sic q̄si cōtrahere q̄ pro cōtractu accipitur oīs obligatio. vt.d.l.oēs.ff.de iudic. ita tenet bar. quē alij cōiter sequuntur in.l.more.ff.ō acqui heredi. paulus z lodo. z alij in.l.mutū. eo.ti. lodo. cōsilio. 394. in pūn. de quo ꝑ/ba. z alios in.c. qua fronte. supra de appel. z per Jaso. in. §. oēm. insti. de actio. ꝛj.co. cū sequētibus. z in.l. siue apud acta. j.co. £. de transac. qui ꝓ hoc adducit aliqua que per te vide/as. alia adducit lignorel°. ꝑsilio. 165

¶ Fateor tamen q̄ si vxor velit he/reditatē adire cum beneficio inuētarij: bene poterit. q̄ cum beneficiū inuentarij releuet ab additionis incommodo: vt.l. scimus z quasi per totuz ti. £. de iure delib. z no. in.c.j. supra de testa. a ditto talis nō est dānosa: z pōt esse vtilis z proficua. Secº tñ si adeat sine beneficio inuentarij vt supra dictum est. ¶ Et istud teneo quāuis cōtrarium senserit bal. in.d. l. siue apud acta. post principiū. £. ō transac. vbi dixit q̄ statutū ꝓhibens mulierem posse cōtrahere sine cōsensu ꝓpinquoz: non habet locū in mulier facière pactuz de non petendo. z sic in muliere distrahēte q̄uis muliere obligeť ad nō petendū. nec habebit locum in muliere repudiante donationē sibi absenti factā. vt consuluit pau. de castro. cōsilio. ii. quez refert z sequitur Jason. in.l. beneficiū. ix. co. de consti. pūn. ō quo supra habita est mentio in prima limitatione principali. ij. co. ¶ Idem bal. ī l. contractus. ij. co. £. de fide instru. vbi decidit q̄ stante statuto. q̄ de q̄libet cōtractu soluať gabella: nō solueť de cōtractu donatiōis qui nō est ꝓprie cōtractus q̄ nō est vtro citro q̄ obligatorius. l. si quis emptionis. cum glo. £. de prescrip. xxx. an. Idez fuit de mente eiusdez bal. ī.l. si donatiōis. £. q̄ metº cā. z Jo. de imo. ī.l. stipulationum alie. in pūn. ff. de ver. obli. vbi dicunt q̄ statutum de contractu non habet locuz in stipulatione que non est ꝓprie contractus. vt dicit glo. in.l. ij. £. de iure emphi. q̄ obligat tantum promissorē. vt. d. l. stipulationum. vbi consultus posuit istā tanquā similia. z nullū simile ē idem. l. quod nerua. ff. depositi. hoc exꝑsse firmauit signorel°. d. pº. 165. incipit statuto ciuitatis. ¶ Sed mi/hilomin° teneo primū quod est iuri magis consonuz. q̄ cū dicte leges regni non sunt fundate nisi super rōne de qua supra. nec alia ratio possit cōiecturari: ex illa ratione possumus/ dictas leges extendere ac si illa ratio esset in eis expressa. vt.l. multes a/grum. in fine principij. ff. de re multa. glo. singularis. in.l. quāus. £. de fideicommiss. in glo. fi. ꝑ multum notat ibi Bal. in principio. dicens. ꝑ isto casu non erit interpretatio extēsiua sed intellectiua. ¶ Idem sentit glo. in dicta cle. j. de elec. in ver. eligitur. iunctis ibi notatis. maxime per pau. Idem tenet Bal. in.l. maximū vitium. iij. colū. supra de liberis prete. vel exhere. z in auc. quas actiones in. ij. colū. in. iij. q. £. de sacrosanc. ecclesijs. z in.l. fi. £. de here. insti. ab. ī c. fi. ij. co. de rescrip. z in.c. cum intervniuersas. iij. colū. de elec. illa autez ratio non minus militat in quasi cōtractib° ꝑ in Jctibus. vt supra dictū

fundare sup rationē

Ratio legis.

est ergo ꝛc. Uno tamen casu forsan potuisset vxor sine marito cōtractuz facere. si promitteret vel daret dotē filie. vt dixi supra. .olū. ver. ex quo si verum est.

In vxor pōt stare in iudicio sine marito:

¶ Et ex istis infertur ad vnum quotidianum. quod ego vidi in practica in cancellaria. q̄ cum in iudicio quasi contrahatur. vt.l. iij. §. idem scribit. ff. de peculio. Sola vxor sine marito non possit agere vel defendere in iudicio. quia sicut extra iudicium contrahendo posset vxor preiudicare marito. sic etiam in iudicio quasi contrahendo. modo illa bona super quibus litigatur sint dotalia in quibus vxor nullam penitus habet administrationem: quia dñium saltim vtile z possessio transit in maritum. vt.l. doce ancillaz. £. de reiuendica. £um ex eorum fructibus habet sustinere onera matrimonij. vt.l. pro oneribus. £. de iure do. z.c. salubriť de vsuris. infra. vnde in istis vxor si habet administrationez nec de illis poteſt elemosinam facere. vt notať per glo. z doc. in.c. quod ō pari. xxx iij. q. v. de quo per sanctum tho. scda secunde. q. xxxij. ar. vij. ad secunduz z. iij. sniarū. di. xv. ar. v. q. ij. per totuz. z opusculo. lxxij. c. xvij. per abulensem. mathei. vj. c. q. xxj.

Bona q̄ hz vxor diuersi generis.

¶ Ado/do illa bona super quibus litigatur sint parafrenalia vt sunt illa que habet vxor vltra dotem /que tradidit marito non tamen in dotē. z in istis censetur maritus procurator z pōt tanquam procurator super eis agere nec tenetur cauere de rato. vt voluit b Bar. in.l. maritus. £. de procura. q̄ ista bona censenť quasi dotalia z sortiūtur naturā dotaliū. vt sentit glo. in.c. plerūq̄z. infra isto ti. que dicit q̄ sicut vxor pdit dotē ꝓpter adulteriū sic z bona parafrenalia z ita iudicanť sicut dotalia. z ideo sicut in dotalib° maritº hz administrationē

Lex regni nō de nē

sic in istis ex tacito mandato. vt.l. fi. £. de pac. cōuē. ita no. bal. ī. d. l. maritº. in fi. z ꝓ ꝓnis vxor de illis nō pt se intromittere litigādo in iudicio vl alias. ¶ Sūt z alia bona q̄ hz vxor penes se: quoz administrationē retinet sibi. Et in istis cū habeat vbe/riorē prātē disponēdi sup illis: videť prima fronte valere iudiciū p eā agitatuz sup eis saltim de iuris rigore. q̄uis de iure regni secº credereť ꝓpť dictas leges regni. de quarū mente est q̄ vxor sola sine marito nō possit aliquē actū facere p quē possit marito ꝓiudicare vel alias. ita intelligūť z practicāť dicte leges. ¶ Et p ꝟ tollit cōtrariū qō posset formari de doctrina bar. cōiter approbata in. d. l. apud iulianū. §. fi. ff. ex q̄bus cāis impo. ea. quē refert z seq̄ť bal. ang. Jo. de imo. cūmanus z alex. in.l. mutū. §. j. ff. de acqui. heredi. z abb. in.c. q̄ fronte. supra de app/vbi dixit q̄ si dicat statutū ciuitatis q̄ mulier non possit cōtrahere sine cōsensu ꝓpin quoz: bene poterit esse in iudicio z aliquid confiteri: z procuratorez ad iudiciū cōstituere. ¶ Nam illud ꝓ/cedit q̄ñ simpliciter est ꝓhibitus cō tractus: secº tū quādo ꝓhibereť (ꝓ/ut leges regni prohibent) vxor obligari sine marito: quo casu oēs fatentur in locis supra allegatis. z Bal. z ange. in.l. si vnº §. pactº ne peteret. ff. de pactis. q̄ nec tunc poterit vx/or quasi contrahere: ꝑsertim cū ista ꝓhibitio fiat per iura ciuilia. put sūt leges huius regni sicut dixi supra in pūn. vnde non debet fieri ita stricta interpretatio sicut si fieret per statuta. vt.l. ij. §. hec autem verba. ff. de nego. gestis. z.c. in nostra. infra de ī iurijs.

¶ Et intelligo predicta non solum quando vxor per se litigat in iudicio: sed etiam si per procuratorem per eam solam constitutum: quia

Nō ꝓt vxor ꝓ ꝓcuratorē litigare sine licētia mariti

Universidad de Deusto Biblioteca

ex quo procurator nomine vtoris litigat: ipsa effectualiꝫ videtur litigaꝛ quoniã qui per aliũ facit: per se ipm facere vr. vt regula. qui per alium. de reg. iu. li. vj. cum concor. z est bonus tex. in. d. l. apud iulianum. §. contractum. vbi cōtractus factus cuz tutore: videtur in effectu celebratus cuz pupillo. ¶ Si enim aliud diceremus leges regni predicte essent ludibrio qz quotidie fieret eis fraus: supponẽdo procuratorez qui sub noīe vtoris cōtraheret: vel alios actus obligatorios faceret: z sic fieret fraus de persona ad personaz. qō esse non debet vt. l. hec ratio. §. fi. ff. isto ti. z. c. sicut non suo xlvj. di. z. c. quanto. de priuilegiis. tradituꝛ per glo. in. c. pleriqz. xiij. q. iij. ¶ Ille enim qui non potest actum facere per se stãte prohibitione: nec poterit per alium. vt regula. potest quis per alium. de regu. iuris. li. vj. cum cōcor. z propterea dicebat Bal. quem alij sequuntur. in. l. non dubium. vj. co. ver. scõo modo. C. ō legibus. cp si nobilis in ciuitate non potest emere immobilia: non poterit per se nec per famulum suum ad hoc suppositum. ¶ Bene facit ad ō tex. in auct. de altena. emphi. §. yconomus. colla. ix. vbi dicitur cp res ecclesie debent dari in emphiteosim pōsentib⁹ yconomis z cartularis ecclesie. z postea subdit cp yconomi nec ipoꝝ parentes nec cartularij per se vel per interpositas personas accipere possunt in emphiteosim. ¶ Ex quo dicebat ibi ange. de perusio cp si dictat statutum cp gabelle cōmunis debeant vendi per officiales ad hoc deputatos presentibus conseruatoribus monete: conseruatores monete vel ipsoꝝ parentes per se vel per subiectas personas nō possunt emere dictas gabellas. Idem dicit si statutum dicat cp mulier non possit testari sine presentia sui viri. quia non poterit instituere ipsum virum presentem vel consanguineum viri vel alium recipientem pro viro cum presentia viri. ¶ Faciũt ad hec no. per bar. z alios in. l. fi. ff. de heredi. instit. vbi dicunt cp eo modo quo non potest quis instituere heredem filium suum spurium vt in auc. quib⁹ mo. natura. effi. sui. §. pe. z in auc. ex cõpleru. C. de incestis nup. z auc. licet in fi. C. de natura. libe. eodem modo non poterit per interpositam pſonam instituendo eam vel legando ei cum hoc cp restituat spurio promittendo hoc publice vel accommodando tacitam fidem. adeo cp dicebat ibi no. Bar. cp heres tenebitur respondere positioni an fuerit rogatus a testatore de restituẽdo spurio vel incapaci. Sicut ergo vtoz sine marito non potest contrahere vel quasi contrahere vel in iudicio esse per se: sic nec per procuratorem vel interpositam personam. ¶ Nam z tunc ipsa in effectu videtur agere. vt in simili dicebat ange. post dynum. in. §. actio autẽ in fi. insti. de actio. vbi dicit cp licet agat administratoz vel procurator alicuius: in effectu videtur agere dominus. arg. l. ita tamen. §. gessisse. ff. de admi. tuto. cum alijs de quibus ibi per ange. ¶ Alias sequeretur absurdus quia quod vna via prohiberetur per aliam viam esset concessus. quod esse non debet. vt in. l. fi. C. de rebus alie. non alie. z. c. tue. de procura. z. c. vnico. de cle. conuga. li. vj. z regula. cum quid vna via. de regu. iu. in eo. li. cũ concor. ¶ Et fraudarẽt leges predicte amplectendo potius verba cp mẽtẽ quod non est fiendũ. vt. l. fraus. ff. de legi. z. c. intelligentia. ō verb. sig. ¶ Et istud teneo quãuis bar. quez multi sequũt. in. d. l. apud iulianũ. §. fi. ff. ex qb⁹ cau. in po. ea. cõtrarium velit dicens cp si dictat statutũ ciui

tatis cp mulier non possit contrahere sine consensu propinquoz; bene poterit esse in iudicio. z aliquid confiteri. z procuratorẽ ad iudicia constituere sine propinquorum consensu. quia tunc non proprie contrahit ipse tamen hoc non firmat sed cogitandũ relinquit. cum qua decisione transeunt bal. ange. z ymo. in. l. mutũ. §. eũ cui. z in. l. more. eo. ti. z abb. in. d. c. qua fronte. idem tenet ange. consilio vltimo. de quo vide latius in simili signozellum. dicto consilio. .155. incipiente statuto ciuitatis.

¶ Sed re vera hoc dictũ bar. nunquã michi placuit per predicta. z illud in specie reprehendit Jo. campecius in suo tractatu de dote. v. parte. q. c viij. fatetur tamen ipse cp si in constitutione procuratoris specialis ad contrahendum vel ad iudicia interuenisset solẽnitas statuti: valuisset contractus vel iudicium postea per procuratorem solum quamuis non interuenerit alia solennitas. Et secundum predicta vidi alias iudicari in magna causa in chancellaria agitata per procuratorem a sola vtore constitutum.

Maritus pſens z tacẽs ꝙndo: pcurator cõstituebat: videtur consentire.

¶ Crederem tamẽ cp si tẽpore quo vtoz pcuratorem constituit maritus erat presens z tacuit vel saltem qñ iudicium agebatur nõ cõtradixit: p hoc visus fuit consentire. vt expresse volunt bal. in. l. ij. §. voluntate in pan. ff. so. ma. dicens cp si lex dispo nit cp mulier non possit testari sine consensu consanguineoꝝ sufficit eoꝝ presentia sine contradictiõe licet non interueniat eoꝝ expressus consensus. quia vbi lex facit mencionem de voluntate: sufficit voluntas non solum vera z expressa: sed ẽt tacita presumpta vel ficta. vt. d. §. voluntate. quod dictum sequit ange. z alij ibi. z bene facit tex. ad hoc secundum bal. ibi in. l. i. in fine. ff. de auctо. tu. ¶ Sed melius facit tex. cum glo. in. l. iij. eo. ti. vbi glo. dicit cp si tutoz erat presens z sciebat qõ fiebat z tacuit: videtur auctorari. ar. tex. in. l. impuberes z. l. non multum eo. ti. ¶ Ad idem tex. cum glo. in. l. quo enim. ff. rem ra. haberi. in. §. i. vbi glo. dicit non contradicere rati habitioni par est. ¶ Ad idem facit no. dictum bal. in. l. mandatum. C. manda. in. ij. co. vbi dicit cp societas contracta cum patre: intelligitur cũ filio renouata si interueniat patientia tutoris. ¶ Ad idem facit no. dictum bal. in. l. potuit in fi. C. de iure delibe. vbi dicit cp si pupillus maioꝝ infante vna cum tutore ingressus est possessionem: per hoc hereditas est legitime apprehensa: cuius alter auctoritas vel consensus non exprimatur. ¶ Ad idez facit cp voluit inno. in. c. ex parte decani supra ō rescrip. vbi dicit cp si dominus videt causam suam suo nomine agi per falsuz procuratorem z non contradicit fit sibi preiudicium. Nam ex voluntate sua creditur agere cum possit euz prohibere z non prohibet. vt. l. sepe. ff. de re iudi. z contra eum mandabitur sentencia executioni cum credatur ex mandato agere. vt. l. nij. ff. de re iudi. debuit enim protestari cp factum procuratoris suo nomine agẽtis cum primo sciuit sibi displicebat ar. l. ij. C. de filiofa. ista sunt verba inno. idem sentit ipse i. c. cum in mre. supra de offi. de. in. ij. co. ibi vel domino sciente procuratorem nomine eius agere. sentit etiam ille. i. c. cũ olim abbas. eo. ti. z in. c. in nostra ō procurato. z in. c. cum super de re iudi. in quibus locis videtur velle inno. z sic eum allegat totus mundus cp ex illa taciturnitate videtur sibi dare mandatum. quod dictum pro singulari extollit abb. in. d. c. ex parte decani. ij. co. z in. c. cum in iure. fi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

co.de offi.de.z firmat bar.i.l.si ma/ter.§.hoc iure.ff.ō excep.rei iu.bal. in.l.licet.C.de procura. z in.l.ij.ad finez.C.si ex falsis instru. z in.d.§. voluntate.z plene no.in.l.tutor.C. in quibus ca.iunte.resti.nō ē nece. z in.l.licet.ff.de re iudi.z in.d.l.se/pe.per lodā cōsilio.170.per andre am siculū in repeti.rubr.de fide instru.lvij.co.dicentem q licet istud dictum.inno.per quosdam non le/nis auctoritatis doctores reprobe/tur:p eo tamen est casus secundum eum.in.c.fi.de iureiur.li.vj.vbi licet procurator generaliter constitutus non censetur habere mandatuz ad delinquendum nec obligandum do minum ad penam.vt.l.uj.§.si pcu/rator.ff.q quisqz iuris z.l.i.§.si pro curator.ff.si quis iusdi.nō obtempe. cum similibus:si tamē dominus sci at z patiatur procuratorem suuz de linquere in iudicio:ex quo venit pe na inferenda:ipsum male gestum a procuratore redditur vallidum.vt est ibi casus singularis secunduz eū. ¶Sic ergo videtur in propositi/to:q ex quo maritus sciuit vxorem suam constituere procuratorem z ipsum litigare per se vel per dictum procuratorem:z non prohibuit cuz possit:ymo tacuit:videtur consenti re z tacite approbare constitutionē procuratoris z ipsum pcessum: de quo videtur michi casus interminis in.d.l.sepe.ff.ō re iudi.ex qua sumpta fuit Lex regni.iij.par.ti.xxij.l.xx. vbi dicitur q si maritus sciat vxorē agere vel defendere in iudicio sup rebus sibi in dotem datis z non con tradixit:sententia super hoc lata p̄ iudicat marito.quia iudicium vide tur ex sua voluntate agitatū.et quo potuit prohibere z non prohibuit. de quo vide bal.in.l.si sine.ad fi.C. ad velleya.

Lex regni.

¶Ad axime si vna cum taciturni/tate intervenit aliquis actus fact⁹ per marituz:qui pocius videat de clinare in consensum q̄ in dissensū nam tunc in distincte videtur mari tus consentire.vt puta si maritus duceret aduocatuz vel instruat cau saz vel aliud simile.ita dixit no.bal. in.l.fi.§.necessitate pe.co.C.ō bo nis q̄ libe.motus ar.tex.in.d.l.ij.§. volūtate.ff.so.ma.z.ff. de re.iu.vbi nō voce.z.ff.de adop.l.si pater natu ralis z.ff.de pcura l.mutus.z.ff.ad trebelli.l.seruo inuito.§.si pupillo. ¶Et benefacit tex.iuncta glo.fi.in cle.i.de procura.vbi dicitur q si ego constitui te procuratorē z litteras p curationis ad te misi z tu eas rece/pisti z tacuisti:p hoc visus est appro bare z consentire.q̄ tex.ad hoc mul tum comēdat do.abb.ibi in recollec tis z in.c.pe.ij.co.eo.ti.z in.c.nōne. de presump.z in quodam suo consi lio.89.viij.co. ¶Ad idem est bon⁹ tex.in.c.ex ore.de his que fi.a maio. parte.ca.facit etiam tex.no.in.l.fili ussa.ff.ad macedo. vbi est casus:q̄ si filiofami. mutuam pecuniam z postea direxi patri suo litteras qui bus dicebam quomodo ego mutua ui filio suo pecuniam rogans eum: vt ille michi solueret:ille autem litte ras suscepit z penes se retinuit z ta/cuit:per hoc videtur approbare mu tuum:z tenebitur michi soluere p illum textum quē ad hoc multū co/mendant bart.in.d.l. quo enim.ff. rem ra.ha. ¶Et propterea dicebat no.Jo.an.in regula qui tacet in mer curialibus:z refert z sequitur abb. in c.nōne de presumpti.in.iiij.col. q̄ si cōstitutio episcopi prohibet alie nationem fieri sine sua licencia:si fi at alienatio in eum:videtur consen tire z licenciam dare.quia vltra sci entiam z paciētiaz intervenit act⁹ declinans in consensum.scilicet re/ceptio rei alienate. Et sic vult Jo.

¶Si cū taci/turnitate in/ter uenit act⁹ declinans in consensum.

an.q̄ vbi requiritur licēcia in actu: sufficit tacita.q̄uis cōtrariū sentiat inno.in.c.cum consuetudinis de cō suetu.ange. z imola i.l.siquis michi bona.§.iussu.ff.ō acqui.here.z Jo. an.in.cle.i.de testa.z in.c.si abbatē de electio.li.vj.quem refert z sequi tur lodo.in.d.l.ij.ff.so.ma.z andre. sicu.in.c.possessiones.de reb⁹ eccle. non alie. ¶Et procedūt ista siue in telligamus quod illud verbū. otoz/gamento.positum in dictis legibus regni importet consensum. Mā tunc licet a principio non intervenerit sa tis est q̄ ex post facto p̄stetur. vt in.c.quod sicut de electio.z in.c.cū vos.de his que fi.a pre.z.c.cura.de iurepa.z.l.sin aūt cum ibi no.p bar. ff.de aqua plu.arcen.z glo.i.c.pru/dentiaz in v.michi.de offi.dele.z in .c.q̄ sicut.in.v.consentire. de elec. Ad idem qō volui Jo.an.in.c.in/demnitatibus in v.a minori.de el/lectio.li.vj. Siue illud verbū. Otoz gamento. Importet auctoritatē p ut aliqui firmant.nam licet de iuris subtilitate auctoritas debeat a prin cipio intervenire.vt.i.obligari.ff.ō aucto.iu.z tenet bal.in.l.i.ad finem C.qui admi.ad bo.po.po.z in.l.si vxorem.i.co.C.de condi.inser.abb. in.d.c.cum vos.vide Jo.an.in.c.i.ō rebus eccle.si alie.li.vj. ¶In specta tū mēte leguz regni predictarum sa tis est q̄ ex post facto iterveniat. cū ratificatio actus precedentis depen deat a sola voluntate z ratificatiōe mariti.quod apparet ex eo q̄ in suū favorem emanarūt dicte leges.vt di cebat bal.in.l.i.C.vnde vir z vxor: z dictum est in precedētibus. Si ergo in terminis legis nostre mari/tus potest renunciare iuri consen/tiendi.vt dicebat ibi bal. z sic renun ciando valeret cōtractus vel actus per vxorem vel eius procuratorē ge stu consensu mariti.multo er/go fortius valeret si ipse ratificaret expresse vel tacite. ¶Ad hoc ego al/lego text.singularē. in.§.pe.insti.de mili.testa./ vbi traditur singularis doctrina q̄ ita demū potest quis ra tum habere quod ab initio iure nō subsistit:si nullam solemnitatē desi/derat sed solum ex voluntate ratifi cantis dependet.z sic dñt intelligi no. per bar.in.d.l.siquis michi bona.§. iussum.ff.de acqui.here.z per doc.i dictis iuribus. ¶Ad idē facit tex.in .c.q̄ sit de ellec.li.vj.z i.l.licet de iu dicijs.vide glo.z bar.i l.i.§.inchoa re.C.vbi de cri.agi oz.bali.l.quicū qz.ij.co.v.si autem pro causa.C.de bonis que libe.z alexan.in.d.§.iussū iuj.co.v.item in quātum barto.z in v.co.v.secundo dic. ¶Idem dico si teneamus q̄ dictum verbum. Otoz gamento. Importet licentiam pro/ut ē veritas per.l.regni.i par.ti.iuj. l.xxxij.in prin.cuius verba sunt hec. licentia en latin y otorgamiento en romance:todo es vna cosa. Et ex hoc forte innoleuit consuetudo in his re gnis quando vxor alicuius contra/hit semper dicitur q̄ illud facit de li centia mariti:que quidem licētia de iuris subtilitate debuisset precedere alias non valeret:vt est text.qui ad hoc quotidie allegatur in.c.licet de regula.vbi dī q̄ si religiosus vult trās ire ad strictiorē religionem:hoc fa/ciat petita prius licentia a suo prela to. ¶Ad idem tex.i.c.omnis vtriusq̄z sexus infra de pen.z re.i.§.siqs vbi littera dicit:siquis alieno sacer/doti voluerit iusta de causa sua con/fiteri peccata:licentiam prius postu let:idem dicit.d.l.regni.xxxij.ad idē tex.in.l.i.C.de sacro san.eccle.q̄ ad hoc no.bal.in.l.bonorum:xvij.co.in fi.C.q̄ admi.ad bono.po.po. ¶Ad idem facit.l.certa forma.C.de iure fisc.z.C.nō licē.metropo.in rubro z in nigro. z in.l.vna.C.de comea

Lex regni.

Universidad de Deusto Biblioteca

tu.li.xij.z quod notatur in.l.fi.§.ne cessitatē.C.de bo.que liberis.z fir/mat campecy.in suo tractatu ō dote i.v.parte.q.lxxxiij.imo de iuris subtilitate debuisset licentia expres se concedi:vt notanter voluit Jo. an.post archi.i.c.si abbatem de el/lect.z idem Jo.an.in regula qui tacet de re.iu.li.vj.i.iij.q.z lapy.allegatione.lxxxvj.z bal.in.l.observare.§.proficisci.ff.de offi.procō.z lega.lodo.z alexan.in.d.l.ij..§.voluntate.ij.co.ff.so.ma.ē gl.q̄ ipsi si allegant iuncto tex.in cle.i.de testa.vbi tex.dicit q̄ religiosus nō potest exercē vltimas voluntates nisi habita superioris licentia:dicit ibi glo.q̄ si sufficit tacita:q̄ ad hoc allegat z comendat campecius.in dicto tract. de dote.v.parte q.lxxxj.¶Ex trento tamē q̄ ista licētia z validitas actꝰ per vxorem gesti dependet a voluntate mariti in cuius fauorē emanarunt leges regni:q̄ in contractu mulieris licentiam mariti requirunt: michi videtur q̄ ex post facto,potest ratificare tacite vel expresse gesta p vxorem absq; eius licentia in iudicio vel extra iudicium:per ea que supra dicta sunt signanter per tex.i.d. §.pe.insti.demilita. testa. Et ita vidi pronunciari in chancellaria.

¶Ista sunt satis quo ad istuz quintum effectum.omissis multis que potuissent adduci ad intellectū amplationem z limitationem dictarū legum regni:quia non erat hic locꝰ acomodatus.Et per ista sum expeditus de ista septima z vltima limitatione.

2.regula. Donatio inter coniuges morte donatoris confirmatur.

¶Extra casus predictos donatio inter coniuges est prohibita:vt in superioribus dictuz est non tamen est omnino nulla. quod apparet ex eo quia morte donatoris cōfirmatur:vt.l.i.z.iij.z.l.si maritus.la.ij.z.l. papinianus z l.cum hic status in pan.ff.isto ti.z.l.i.ō dote prele.z.l.ij.de pactis dota.z.l.dotationes quas in parentes.C.isto. ti.z.c.fi.infra eo.z iij.parti.ti.xj.l. iij.¶Ratio potest esse.quia in eadem voluntate presumitur quis eē nisi vementē ad mortē appareat cōtrarium voluisse:vt.d.l.cum hic status.cum alijs de quibus supra z.c. maiores de baptismo z.l. sancimus .C.de testa,vnde perinde est ac si donatio esset testamento confirmata.z sic de ea detrahitur falcidia sicut de alijs legatis testamento relictis secūdum bar.in.d.l.cum hic status.¶Quod procedit non solum in donationibus factis inter coniuges constante matrimonio:sed etiam in factis ante matrimonium relactis tamen in tempus matrimonij:vnde si sponsus aliquid donat sponse ante matrimonium vel confitetur dotez recepisse z se refert in tempus matrimonij secuto postea matrimonio:morte ipsius confirmatur donatio per iura predicta.non quidez ex verbis legis:quia non videtur vere facta donatio a marito cuz ante matrimonium fiat,sed ex sententia legis:q̄ collata in tempus matrimonij:ficte videtur facta a marito.Causa est no.in.l.cum hic status.§.si sponsus.ff.isto ti.q̄ ad hoc pōderat franciscus de arecio.i.l.si diuortio. circa finem .ff.de vb.ob.Ex quo infert ipse vnum quod reputat valde no.q̄ vbicunq; ad priuilegium consequendum apponitur certa qualitas in persona contrahētium:si illa qualitas inest ficte z non vere non comprehēditur sub verbis legis.nā sponsus qui donat: vt donatio post matrimonium habeat effectum:vere quidem non est maritus. ex quo confert donationem in tēpus quo erit maritus.z hoc refert z sequitur

Lex regni.

Idem in donatiōe facta ante matrimonio relata tñ in tēpus matrimonij.

Si donator post donatōz fecerit testm̄.

sozinus in.l.i.riiij.co.in fi.ff.so.ma ¶Item confirmatur donatio inter coniuges morte donatoris etiam si donator post talem donationē fecerit testamentum in quo nullum heredem instituit:vel si instituit hereditas non fuit adita.Nam per talem testamentum:vel heredis institutionem nō videtur revocata dōatio.vt est tex.z ibi no.bar.z bal.i.l.i. C.isto.ti.est tex.no.in.l.sequēs.ff. dellegatis.ij.secunduz bar.ibi q̄ et allegant bal.in.d.l.i C.isto.ti.sicut dicimus in donatione q̄ facit pater filio:q̄ similiter illa ad sui cōfirmationem non requirit aditionez hereditatis.vt volut glo.no.in.l.filie cuius.in v.i.in fi.C.familie hercis. q̄ ad hoc pro no.allegat ange.in.l. ij.dellegatis primo.

Donatio cā mortis nō requirit aditionē

¶Ista enizdonatio inter coniuges videtur quodam modo donatio causa mortis: cum per mortem confirmatur:vt dictū est:que quidem donatiōes causa mortis ēt ad sui validitatē nō requirunt aditionem hereditatis.vt expresse dixit ange.in.d.l.i.C.isto. ti.q̄uis bar.ibi dubitauerit.idē tenet bar.in.l in mortis in fi.ff.ō donatia.causa mor.z in.l.qui rome.§.flamius in fi.ff.de verbo.ob.qui ad hoc allegat tex.in.l.i.qui sine manu.ad liber.perue.po.ad idē est bonus tex. cum glo.in v.qui mortis.in.l.post legatum.§.pe.ff.de his quibus.vt in dig.¶Idem est glo.in.l.etiaz.ff. de inoffi.te.in v.infirmari.q̄ ad hoc allegat bal.in.l.z si nō mortis i prin. C.ad .l.falci.idē sequitur bal.i.l.ij. C. quibus res in. nō no.z in.l.cum quis.ff.de condic.ob causaz. salic.in .l.fi.C.de pact.ange.in sua disputatione incip.hastensis miles.charta. v.bal.in l.cū virū.C.de fideicomiss. Jo.de imo in.d.l. siquis.de legatis .ij.z i.l.fi.ff.de dona.causa mor.vbi hoc sentit bal.z alex.in.d.l.ij.de legatis primo.franciscus de arecio cōsilio.74.pe.co.valebunt ergo donationes inter coniuges: q̄uis donator fecerit testamentum z heredem instituerit:z nolit adire.vt supra dictum est.

Si de bonis donatis specialē dispōnē faciat dōator

¶Intellige quando fecit generalē institutionem vel dispositionem bonorum.secus si specialem de illis bonis:nam tūc bene esset revocata donatio:z per consequens non confirmaretur casus est no.cum glo.i.l.si maritus.la.ij. C.isto.ti.z l.cū hic status.§.si maritus.z.§.qui quasdam.ff.eo.vbi dicitur q̄ si maritus rem q̄ vxori donauit alteri legauit vel pignori obligauit:videtur donationem revocare.adeo q̄ morte mariti non intelligitur donatio confirmata.¶Ratio huius est:quia donatio inter coniuges de iure cōmuni non valet licet iure singulari confirmetur morte.vt.d.l.papinianus cuz alijs de quibus supra.ff.isto.ti. illud autem quod valet iure singulari:facilius tollitur.q̄z illud q̄ valet iure cōmuni.vt.l.eius militis.§. milicia nuncius.ff.de testa.mili.¶Intellige tamen quando maritus specialiter pignorasset:vel obligasset rē quā vxori donauit:secus si maritus obligaret generaliter omnia bona sua.nam tunc non videtur revocata donatio quia non videtur ea mente obligatū. vt.d.§.si maritus.Ratio diuersitatis est quia plus operatur pignoratio vel obligatio specialis q̄z generalis:quia generalis non afficit ita rem sicut specialis.ar.l.ex differentia.ff.ex quibus causis pig.vel hipo.ta.cōtra.hec est decisio elegās bar.in.l.rem legataz in fi.ff.de adi. legatis.idem tenet bal.licet de bar. non fecerit mentionem in.l.si nō verum.C.isto.ti.quos sequitur Jason in.l.iij.in.ij.co.v.ij.notanter limitat.C.de legatis.

Si p generalē obligatō nē rei dōate revocaē dōnatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Per genera ē dationē in dotē nō revocāt legatum.

¶ Ex quo infert ipse ibi in fi. co. ad vnū valde singulare/ q̄ si mulier testatrix que legauit domum vel fundum alicui z post testamentum nupsit z dedit omnia bona sua in dotez viro: per istam dationem generalez in dotem: non intelligitur revocatū legatum: ita notabiliter consulunt alex. cōsilio. 31. incipienti pondorat⁹ hys in. iij volumine. quod muro modo extollit tanquā nouum z ab alio nō tactum Jason. vbi supra. z illud cōfirmat ratiōe predicta. nam per alienationem voluntariaz ita demū revocatur legatum si alienatio ē facta in specie de illa re legata: secus quādo fit alienatio in genere omnium bonorum. ¶ Sicut in simili dicebat bar. in dōatione facta inter cōiuges. Ita ergo in proposito licet testator alienando in specie rem legatam intelligitur legatum revocasse. tñ dando omnia bona in dotez z sic alienando generaliter: non intelligitur legatum revocasse rei in specie legate. imo mens testatoris sit: vt illi generi per speciē derogetur vt in iuribus vulgaribus. ¶ Si tamen bene ponderētur motiua alex. probāt aliud quod est singularius q̄ etiaz si mulier dedisset in specie i dotem illā rem quā prius legauerit: ad hūc nō revocatur legatum quod si ē verum est multum notabile de quo vide latius iasonem vbi supra. ¶ Predicta sunt sane intelligenda quādo ista generalis obligatio vel pignoris datio esset facta pro minori precio q̄ valerent bona ipsius pignorātis seu donatoris. secus si ex tanto precio quod non est verisimile ipsum velle luere. nam tunc ista pignoratio habetur loco alienatiōis vt. l. ante pe. in prin. de lega. iij. z. l. legata in fi. ff. de sup. lega. z ibi bar. ita tenet bar. in. d. l. rem legatā in fi. de adi. legacy. fulgo. pau. alex. z iason in. d. l. iij. C. de legatis. Jo. faber. in. §. idem rescripserunt. insti. de lega. pignora re enim rem pro tanto quanti valet censetur totalis alienatio iuxta nota per bar. in. l. in quorum in fi. ff. de pigno. ¶ Et facit q̄ volunt bal. in. l. voluntas. C. de fideicomi. z in. l. finali. C. de rebus alienis nō ali. z in. c. i. §. aut libellario. quib⁹ mo. feu. ami. in verbo dolo versatus est: z in. l. manumissiones. ff. de iure iuran. salicetus in. d. l. fi. in fine vbi dixit q̄ si trado tibi rem cuz pacto ne exeat manus tuas z tu pignoraſti p equivalenti precio: diceris contrauenisse conventiom. quia nō est verisimile q̄ amplius redimes. Idez est si locares persone adeo potenti q̄ nō esset verisimiliter spes recuperationis vt. volunt bal. quē sequit fulgo. z iason in. l. manumissiōes pe. co. ff. de instit. z iure. ar. d. l. q̄ habebat. ff. ō lega. iij. facit q̄ in simili volunt bar. in. l. legata in fi. ff. de sup. leg. iaco. ō are. ange. imo. frāciscus aretinus z moderni. in. l. i. §. per seruum corporalem. ff. de acquirenda posse. vbi dicunt q̄ quando res est pignorata p tāto precio q̄ nō est verisimile eam debere lui per debitorem: tunc acq̄ret creditor possessionem per seruuz tāquam verus dominus q̄ō est valde notabile p ampliatiōe. l. q̄ habebat de le. iij. q̄us aliter sentiat bar. locinus in. d. §. per seruum. ¶ Si ergo maritus qui fecit donationem pignorauit generaliter omnia bōa sua pro tanto precio quantum valebant etiam cum re donata: verisimile est q̄ nō voluerit ea luere. z p cō sequens presumitur habuisse animum revocandi. Unde per ei⁹ mortem postea sequtā non confirmabitur dicta donatio: vt apparet ex predictis. ¶ Quod intelligo nisi forte ista res donata que fuit pignorata generaliter vel specialiter fuisz maiz ipsius pignorantis. quia tunc pp affectum q̄ ad eam habebat quāuis eam pignorauerit p quāto valebat: tamen non est verisimile q̄ eam non debeat redimere. vt. l. in emptione. ff. de mino. z notatur in. l. dudum. C. de contrahen. emp. z in. c. consti tutus supra de in inte. resti. Ubi hoc casu non videretur revocata donatio. ita notabiliter sentit pau. ō cas. q̄ refert z sequitur ibi alex. in fi. in. d. l. iij. C. de legatis. z etiam iason in prima. co.

Si res obligata fuit maiz ipsi⁹ obligantis.

Mulier fecit donatōez opidi de idefecit meliorationē oīm bonoz. anvidea tur revocata donatio.

¶ Ex quibus omnibus inferi pōt ad decisionem questionis quā meo tempore in chācellaria vidi agitari. mulier nobilis doña maria de gahete quattuoz habens filios petrū iohānem frāciscum. z ferdinānduz. donationem fecit cuiusdā oppidi petro. z Jo. inter vivos. vt ipsa dicebat. vt ipsi haberent post eius mortem promittens nō revocare. deinde i extremis posita condidit testm̄ i quo inter cetera eundem iohānem in. iij. parte omnium bonorum suoz meliorauit sive domorum sive reditū ꝛc. de dicto tamen oppido donato nullā expresse fecit mentionem sz de domibus: vt supra dixi cū nullas alias haberet domos. itaqz in effectu (vt paucis perstringam) ipsa testatrix nulla fere alia bona habebat nisi illa que generaliter in testamento nominauit. Dubitatuz fuit vtrū per hmuſmodi testamentū z melioratiōem visa fuerit revocare donationem predictam: Uideť dicenduz q̄ sic per ea que superius diximus. ¶ In contrarium tamē fortiter facit tex. no. i. l. quotiēs. C. fami. her. vbi si testatoz inter suos hēredes bona sua diuisit z cuilz certa bona cum mancipijs que ibi erant relinquit: ñ videtur voluntatē mutare q̄us postea eadem mancipia vniuersa non facta eorum discretione comendan da putauerit heredibus. ¶ Ad hoc possūt adduci notata per dinū z alios in regula generi. de re. iur. li. vj. z per modernos in. c. i. de rescrip.

In dubio nō psumitur revocatio.

¶ Ad confirmatiōē predictoz facit quia quādo sumus in dubio vtz donatio sit revocata vel ne p penitētiam donatorum in dubio presumitur non revocata vt ē tex. valde no. in. l. cum hic status. §. penitentiam ad fi. ff. isto. ti. dū dicit vbi semel donatorem penituit: etiam hēredi revocādi potestatem tribuimus si appareat defunctum euidenter revocasse voluntatem. quod si in obscuro sit: procliuior esse debet iudex ad comprobādam donationem. ¶ Ex quo infertur ad vnum valde no. q̄ si maritus confitetur dotem recepisse ab vxore constante matrimonio: ex qua confessione resultat tacita donatio: vt supra dictum est: etiam si postea dicat confessionem illam falsam fuisse: non videtur revocare tacitam donationē resultantem ex cōfessione: quia requirebatur expressa revocatio viri dicentis revoco confessionem z donationem ex ea resultantem. declarando autem q̄ non habuerat dotem vel q̄ cōfessio erat falsa nisi aliud addat: nō per hoc videtur donationem revocasse. presumitur enim potiꝰ voluisse q̄ illa habeat vxor tam q̄ donata: q̄ vt debita ita noranter determinauit albricus papiensis. vt refert z sequitur Jo. an. in additiōibus ad spec. isto. ti. in ru. de qua decisione fecit solenne festum lodo. in singulari. dcxvj. incipiente scis q̄ donatio. z ita pratica in chancellaria isto anno. 1500.

Si mr revocat donatiōnē filio facta

¶ Si tamen mater expresse revocasset donationem quam filijs fecit valeret revocatio: quāuis in donatione promitteret nō revocare z sic videretur donare inter vivos. l. vbi ita donatur. ff. de dona. ca. moz. no/

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatur in.l.que dotis.ff.so.ma. maxime per alexan. ¶ Intellige tñ q̄ mī pōt reuocare donationem predictā quantum ad tertiam partem bonorum suorum: que reperitur habere tempore reuocatōis vel mortis ipsius donatricis cōputatis etiam bonis donatis. in qua quidem tertia parte potuit meliorare aliquē ex filijs. vt foro legum li.iij.ti.v.l.nona reuocabiliter tamen vt.l.cum pater. §.a filia cum glo.delegatis.ij. ¶Ō aliqui dicunt procedere nisi forsam processum sit ad traditionez vel ad aliquid quod loco traditionis habetur altero de modis de quibus infra co. v.aduerte nunc.quo casu z si de iuris subtilitate reuocari possit vt.d.l.cum pater. §. pater filie.cum alijs de quibus infra co.

Lex regni.

v.ampliabis predicta vt donatio inter cōiuges ꝛc. equitas tamen nō patitur hanc reuocationē. z propterea iustum esset super hoc legem cōdere ne filij dōatarij quibus res donate tradite sunt per viam donationis inter vivos decipiantur z cogātur rem cum fructibus restituere. quos forsam in alendo se vxorem filios z familiam consumpserunt. z tota eorum substantia nō sufficeret ad fructuuz restitutionem: ymo quod deterius est: vt plerumqz fieri solet filius donatarius: vtens re sibi donata tanquam propria: ipsam vendidit vel aliter alienauit vel in aliū transtulit forte titulo oneroso: z per multas transiuit manus: per talem autem reuocationem omnes possessores fraudarentur z non nunquaz precium perderent cum filius esset mortuus absens vel pauper: nō valens precium soluere: Sancius ergo esset q̄ tali casu pater vel mater donans reuocare non posset nisi ex causis ex quibus perfecta donatio inter vivos reuocari potest vt.l.fi. C. de reuo.dona. z.v. parti.ti.iij.l. x. vnde iudicetur de tertia quantuz ad hoc vt iudicatur de quinta que irreuocabilis est quando donatur per viam donationis inter vivos alicui filiorum acceptanti. quoniam extraneo donari pōt irreuocabiliter: vt late scripsi super.d.l.regni z latius meo consilio incipiēti doña maria de gahete super facto de quo supra feci mentionem. vbi inter cetera dicebam illam donationē quantum ad tertiam fore irreuocabilem sicut z quinta. quoniam dicebatur facta in remunerationem seruitioz que a filijs recepisse dicebat de quibus si constaret: res erat clara z sine aliqua dubitatione: cum donatio remuneratoria non sit proprie dōatio: sed potius pmutatio vt dixi supra co.ccxxvj. §. limita secundo cum sequentibus. Quo casu etiaz rex vel princeps donationem a se factaz revocare non potest: nec priuilegium quod alicui concessit vt dictum ē supra co.ccxxxviij. v. ex istis infertur. ymo nec modificare vel conditionare donationem quaz fecit potest: vt notanter volut bal. consilio. 277. in principio incipit pridie consului. i tertia parte. sic intelligens z amplians .l. perfecta donatio. C. de donatio. que sub modo. vt habeat locum in principe. quod tenementi z alibi nō legi. Intelligo tamē sane respectu tēporis preteriti: bene tamen pro tempore futuro. quia facta concessiōe ab imperatore vel rege z translato dominio rei concesse: potest a principe condictio apponi non ex vi contractus: sed ex vi legis: quia omnis legum potestas: est in pectore suo: vt .l. qui fundos. C. de omni agro deserto. li.xj. qui textus ad hoc est valde no. secūdum andream de barulo. z Jo. de pla. ibi. z bal. in. l. nupte. ff. de senato. Quim ymo potest prin-

Donatio remuneratoria reuocari l' modificari si pt.

De donatōe regis modificanda.

ceps donationem /vel concessionem ab alio factam modificare vt est textus mirabilis z hactenus non cogitatus ab aliquo in.c. quanto. supra de censibus. Ubi fundator cumsdā monasterij per viaz donationis prouidit quatenus fratres eiusdem monasterij: ānuatim fratribus alterius monasterij procurationem presta/rent: quo tempore vna marcha ad eorum procurationem sufficiebat. Numerus tamen fratrum adeo creuit ex postfacto q̄ marche quattuor vix sufficere poterant: cunqz super hoc non leuis altercatio inter vtrosqz religiosos extitisset: causa ad romanum deuenit pontificem: qui auditis hinc inde propositis: per verbum indulgemus: z sic ex gratia secundum glo. Inno. Joan. andre. abbas z alios donationem seu concessionē predictam modificauit: ad priorem statum eam reducens: non obstante fratrum augmento. Siquidem princeps alterius donationem modificare potest vt ibi: multo fortius a se factam modificare poterit.

Clausula regis henrici.

¶ Ex his iustificari z ōfendi potest illud quod serenissimum dominum regem henricum secundum olim fecisse legimus. Nā cum tempore scismatis inter se z regem dominum petrum: plures z immensas donationes quibusdā regni magnatibꝰ fecisset (pacatis regnis) modificare volens donationes predictas. claulam suo adiecit testamento: his verbis conceptam. ¶ Por razon delos muchos grandes y señalados seruicios que nos fizierō enlos nuestros menesteres los perlados z duques condes/marqueses/maestres ricos hombres/z ynfancones/z los caualleros/escuderos/z ciudadanos: assi delos naturales de nuestros reynos: como los de fuera dellos z algunas cibdades villas z lugares de los nuestros reynos: z otras personas singulares de qualquier estado z condicion que sean: por lo qual les ouimos fecho algunas gracias z mercedes: por que nos lo hauian bien seruido z merescido: z son tales que lo seruian z merescerande aqui adelante. ¶ Por ende nos mandamos ala reyna z al infante que les guarden z cunplan z mantengan las dichas gracias z mercedes que les nos fezimos z que gelas no quebrāten ni menguen: por ninguna razon z nos gelas cōfirmamos z tenemos por bien que las ayan segun que gelas nos dimos z confirmamos z mādamos guardar enlas cortes que fezimos en toro. ¶ Pero toda via q̄ las ayan por mayorazgo z que finquen al su fijo mayor legitimo de cada vno dellos z si muriere sin fijo legitimo: que se tornen los sus lugares del que assi muriere ala corona de nuestros reynos.

¶ Quam quidem modificationem adiicere potuit regia maiestas vt ex predictis apparet z firmat in terminis dominus Ludouicus romanus consilio. 98. incipiente quo ad id de quo queritur in secundo dubio. vbi de clausula z modificatione predicta mentionē facit p cōstāti firmās ipiꝰ cōditiōis vel modificatiōis validitatem: requisitus de consilio super hoc quod alibi non legi in specie tactum: ideo tene memorie quia quotidie videō in practica. ¶ Et istud teneas quamuis aliqui hoc impugnare nitantur: tum quia donationes predicte fuerunt perfecte quibus cōditio adiici non potuit vt dicta.l. perfecta donatio z per baldum in.d. cōsilio. ¶ Tū etiam quia fuerunt remuneratorie z per consequens irrevocabiles vt sentit Bal. in.l. qui se patris. ix. colun. C. vnde liberi. dum dicit q̄ speciale est in principe vt pos

o

Universidad de Deusto
Biblioteca

sit reuocare suum priuilegium sine causa .vt dicta.l.qui fundos.conuē/tionem autem seu donationem reuocare non potest nisi secundum ipsius rei naturam. quando iam transla/tum erat dominū secūdū bal.ibi sic intelligentē.d.l.qui fundos.cū autē de natura donatiōis perfecte p quā translatū est dñium sit:vt non possit reuocari vel modificari vt predixi:ḡ ꝛc.¶Id ista faciunt que dicit abb. in.c.nouit.xj.co.de iudi.ꝛ in.c.iuggestum de decimis.ꝛ cardinalis in re/petitione.c.perpendimus de sen.exc.

co.ver. .dum de reuocati/one priuilegiorum loquuntur. ista ꝛ multa alia adduci possunt (que brevitatis causa obmitto)per que'modificatio predicta impugnari posset. ō quibus hodie supflua esset discepta/tio:eo q̄ rex ꝛ regina dñi nostri eam vt legem merito seruari iubent. quia donationes ꝛ concessiones predicte fuerunt adeo ĩmoderate ꝛ in mense ac regno nocuo:q̄ de earū validitate non abre poterat dubitari . iuxta no.in.c.intellecto de iureiuran. p̄sertim cum tante angustie:tanteq̄ tri/bulationis ꝛ scismatis tempore facte fuerint.

Lex regni.

Mō.no. Vn veniat ad nepotem maiorat⁹ ꝛc.

¶Sunt tamen aliqui qui plus quā oportet verbis illius clausule inhērēt dicentes per eam q̄ omnia bona ab ipso rege donata hodie regno deferē da:imo delata sunt eo q̄ solis dona/tarijs eorūq̄ primis filijs maioribꝰ legitimis :non aūt nepotibus rebus donatis vti ꝛ frui liceret qz si appel/latiōe heredis soli filij itellgūtur vt est tex.cum glo.in.l.ex facto.§.fi. ff. ad trebel. Idem fortius dicendū est quādo de filijs mentio fit. ¶Preci/pue quia dominꝰ rex de filio in singulari numero mentionē fecit dicendo ꝛ que finq̄ a su fijo mayor legitimo de cada vno dellos.quod dicunt itelligendū de primo filio maiore.ꝛ non vlteriori.ar.l.boues.§. hoc sermone ff.de verbo.sig.ꝛ.l.antiquitas.C.de vsufruc. ¶Potuissēt allegare fere ī terminis nostris albericuz de rosate post petrum in.l.beneficiuz pe colū. ver.si autē in priuilegio.ff. de consti. principuz. vbi dicit q̄ si in priuilegio fiat mentio de herede in singulari:di/cendo tibi ꝛ heredi tuo concedo pri/uilegiū:tunc de primo herede intelligendum est. ¶Id cuius confirma/tionem facit in simili bar. in.l.pe. ff. de ānuis legatis dicens q̄ si testator relinquit simpliciter elemosinam ta liconuentui in festo sancti laurenti: ītelligitur solum de primo festo post mortem testatoris:idem ergo erit in casu nostro dicendum de primo filio maiore ipsius donatarij. ¶Id hoc possent adduci multa similia que cu mulat fellinus in.c.ij.supra de treu/ga ꝛ pace.ij.colū.ver.tene etiam mēti que videas per te. ¶Sed meo iu dicio veritas est in contrarium.imo q̄ bona transeunt in filium ꝛ nepo/tem ꝛ pronepotem ꝛ deinceps maio res ꝛ legitimos.eo q̄ mens regis hec videtur fuisse a principio quando fe cit donationem dum dixit q̄ dona/bat eis pro se suisq̄ heredibus ꝛ suc cessoribus. ¶Item quando adiecit modificationem sepe dictaz dum di xit.pero toda via que lo ayā por ma yoradgo ꝛ que finquen al su fijo ma yor legitimo de cada vno dellos.vo/luit ergo q̄ ista bona donata deferā tur iure primogenture in primoge/nitos in infinitum.alias autem fru/stra diceret que los ayan por mayo radgo si concessio in primum filium expiraret . presertiz quia concessio ꝛ priuilegium principis sui natura de/bet esse perpetuum vt dicta.l.benefi cium ꝛ regula decet de regu.iuris.li. vj.si autem intelligeretur de primo

filio solummodo esset temporalis ꝛ contra naturam priuilegij principis quod esse non debet vt notanter vo luit Jo.an.dominicus ꝛ alij in.c. liz §.j.de priuile.li.vj.dicentes q̄ priui/legium dans alicui facultatem ingre diendi ecclesiam tempore interdicti cum familiaribus:intelligitur nō so lum de familiaribꝰ quos tūc tpis ha bet:sed etiam de omnibus alijs pri/mis vel secundis ꝛ vlteriorib⁹ quos habiturus est. Idē fuit ō mente Jo. an.dominici ꝛ aliorum in. c.fi.v. co. ver.sed pone q̄ episcopus de verbo. sig.eo.li. vbi dicūt q̄ lnia data plato vt quatuor clerici secum residentes: percipiant fructus in absentia: non intelligitur tantum de clericis quos tunc habet vel de primis quos habe bit:sed etiam de futuris loco illoruz subrogatis:attenta concedentis mē te ꝛ natura cōcessionis que debet eē perpetua. C concludo igitur vt supra

Vn veniat ad filiam.

¶Imo quod plus est videtur mihi de iure dicendū salua decisione meli us sencientis q̄ si donatarius vel eiꝰ filius primogenitus vel nepos vel p nepos decedat non relicto filio mas culo relinquat tamen filiam femnā legitimam ad illam transeunt bona donata. quoniam in istis concessioni bus ꝛ donatiōibus fauorabilibꝰ mas culinum concipit femininū vt.l. si ita scriptum de lega.ij.ꝛ.l.qui muros ō lega.iij.ꝛ per glo.in.c. in generali de elec.li.vj.ꝛ ibi doctoresꝫ nostri p bar. in.l.j.ff.de verb.sig.per cynū bal.ꝛ a lios in.l.quicūq̄z.C.de seru s fu. ar chi.in.c.si quis suadente.xvij.q. iiij. per andream siculuz post alios in.c. si quis presbyteroz.supra de rebꝰ ec cle.non alienā.per Jasonē in.l.si q̄s id quod.ff.de iurisd.om.iudi. melꝰ q̄ alibi. ¶Presertim quia tam ōiu re cōi q̄ etiā ō lege regni ac cōsuetu dine regni mulieres succedūt ī bonis parentum.vt.l.maximū vitium.C.ō liberis preteritis'. ¶Lex etiam re/gni q̄ de successiōe filioz loquitur eq̄ liter defert paternam hereditatē fi/liabus.sicut filijs.vt.vj.pti.ti.xij.l. iij.idem in bonis maioratus.vt.ij.p ti.ti.xv.l.ij.in fi.ꝛ ita consueuit fieri in hijs regnis.deficiente ergo filio le gitimo:admitteretur filia in iure pri/mogeniture vt notanter decidit pe. de bellabertica.in.l.pf.§.q̄decimo ō lega.iij.vbi p illū tex. dicit si cōsuetu do est q̄ ī baronijs nō succedat filia ꝛ alijs hz filū vnū secūdo genitū: ꝛ ex primo genito hz filiā:filia dz hē baromā hoc idē voluit bal.ī.l.i multis in pun.ff.de sta.ho.lz de petro ñ fuerit memoz dicēs q̄ si consuetudo regni dicit q̄ primogenitꝰ succedat: nō intelligit in feia si stat masculꝰ.ali as intelligit de feia.qz succedit i na/turali dignitate scōz eū quē refert ꝛ seq̄tur ludo.in.d.cōsilio. 98.in.ij.du bio decidēs p hoc ī terminis nris ꝛ bonis a rege hēnico donatis nō stanti bꝰ filijs filiaz feiam succedere q̄ te ne mēti. ¶Id ō faciūt no.p bar.ī.l heredes mei.§.cuz ita.ff.ad trebel. vbi in fideicōmisso succedit feia inde fectū masculoz. ¶Bñ facit tex. no. in.c.dilecti .supra ō arbitris ꝛ ibi no tāt doctores ꝛ ibi dixi in meis recol/lectis. ¶Et istud teneas.quāuis ali qui audent dicere cōtrariū.imo q̄ fi lia feia nō succedat in istis bonis:qz vī fuisse de mente regis illā excludere ex quo de filio in genere masculino solū mentionē fecit:volēs p ō feiaz excludere. ¶Nō tñ fallū est vt appa ret ex predictis.p̄sertim qz donatio principis latissime iterp̄tanda est in eiꝰ preiudiciū.vt.c.cuz dilecti.ō dona. cū cōcordātijs. ¶Dicūt etiā isti q̄ predicta concessio seu donatio regis magis accedit feudo quam simplici donatiōi qō apparet ex clausula p̄dicta dū dicit rex. ꝛ sō tales q̄ lo seruirā ꝛ merecerā ō aq̄ adelāte ,ppt ser

Lex regni

Universidad de Deusto
Biblioteca

uiciū ergo quod facturi sunt iste do
nationes fiunt ergo feudū censetur
z per cōsequens non transit in fēias
vt.c.vno in prin.de alie feu.pater.se
cundū henricū.d.c.cū dilecti.fi.co.
post pe.de bella ptica. z Jaco.ō ra.
in.d.l.ex facto.§.fi.ff. ad trebel.z in
l.cōuentionibus ff.de verbo. sig. me
lius hoc probat rex.in.c.j. §. filia de
successione feudi·vbi dicitur q filia
non succedit in feudo nisi inuestitu/
ra fuerit in patre vt filij:z filia succe
dant. ¶ Ad hoc facile est respōsum
primo q certe istud non est feudum
imo donatio remuneratoria vt ex v̄
bis donatiōis z modificationis ꝑdi
ctis liquido constat dicit enī q pro/
pter merita z seruicia rex donauit.
¶ Item donatarius nullā fidelitatē
fecit nec pro illa seruiciū aliqō fuit si
bi iniunctū. z ita non est feudū. Sed
p̄supposito sine veritatis p̄iudicio q
sit feudū: nō est tale qō feminas ex/
cludat cū non habeat seruiciū virile
qō non possit per feiam expediri p
alium quo casu feia capax est feudi
vt.c.j.de feudo feie li.feudoz. ¶ Con
cludo igitur vt supra.

An mortuo filio sine filijs veiat ad fra tres?

¶ Deuno tamē sepissime dubitaui si
habēs res donatas a rege dño henri
co qui est vltimus possessor filius ne
pos vel pronepos donatarij ab hac
vita migrauit non relicto filio legiti
mo masculo nec feia:relinquit tamē
fratrē legitimū: nūquid bōa p̄dicta
venient ad fratrē an redibūt ad re/
gnum. In quo dubio multa se offe/
runt hinc inde. ¶ Dubiū facit quo/
niam ex quo p̄supponimus primū
donatarij filiuz reliquisse legitimū:
iam videtur defecisse reuersionis cō
ditionē per textū singularē in .l. pa/
ter seuerinā. §.ita fideicōmisso.ff.de
condi.z de.vbi lra dicit ita fideicom
misso dato.volo restituas si sine libe
ris decedas:conditio deficit ex volū
tate:vel vno filio relicto superstite.
imo solus nepos ex filia relictus fa/
cit cōditionē deficere.vt.l.j.¶. ō cō
di.insti.q̄uis filiꝰ vel nepos postea
moriat vt.l.pater. §. q̄ndeciz.ff.ō le
ga.iij. z.l.si q̄s ita.ff.de verb.ob.z.l.
cū vroi. ¶. q̄ñ dies legati cedat in.l.
si q̄s heredē. ¶. ō isti.z substi.sub cō
di.fac. ¶ Ad idē facit rex.no.i auc.
sz si q̄s. ¶. ō secū.nup. vbi p̄bat q si
primuz pactum p̄mittit filijs exīti/
bꝰ vt vroz acquirat certa bona: z de
inde filij moriāt:cōmittit scōz pactū
qz nō existūt filij:z illud est spāle illo
casu q̄ in ꝺriū est regula iuris vt post
quā ex donatario relictꝰ est filiꝰ ma
ioz legitimꝰ: quāuis postea ipse mo
riat sine filio:ita ꝺfecit cōditio vt bo
na deferant̄ fratri. ¶ Ita i terminis
nr̄is p illū rex.decidit ibi. ¶ yn° post
alios antiquos q̄s ipse refert. Idez
ad lr̄am refert ibi alberic° z latiꝰ sa
liceꝰ in fi.z bal.ij.co.v̄.q̄dā rex. vbi
dicūt doctores p̄allegati quidā rex
dedit cuidā militi castrū sic dicēs do
tibi castrū illud ita q habeas tu z tui
heredes de tuo corpore descēdentes
z si decedas sine heredibꝰ de tuo cor
pore descēdentibꝰ:castrū illud ad me
reuertat̄:deinde decedit miles reli/
cto filio herede.postea decedit iste fi
lius:nō relicto herede de corpe suo:
querebatur nunquid castrum debe
ret reuerti ad regē? Decidunt q nō
quia satis est deficere cōditionez ex
quo miles relinquit heredem ex suo
corpore natum: quāuis filius similē
heredem non reliquerit. ¶ Idem te
net bal.in.l.fi.xxv.q. ¶. de heredi/
bꝰ isti.p rex.i.d.§.q̄ndeciz.z sic suffi
cit i negatiua,ꝓne excludēda p̄mꝰ
z vltimꝰ heres illiꝰ q̄litat̄ scōz eū dicē
tē h̄ forte no. Idē voluit ipe i.c.j. §.ō
cedēte.iiij.co.v̄.z no.q si q̄s.qui feu
dū dare po.dicēs q sufficit primꝰ he
res ad restitutōez fideicōmissi ad ex
clusionē restitutionis i auc.de resti/
tutione fideicōmissi. §. manifestum

p accursiuz scōm bal.vbi supra.vñ si
dictat statutū q si quis habuerit fili
am dotatam:ei succedat masculus z
alij filij descendētes ex ipso filio mas
culo:filius decessit relicto filio: po/
stea decedit iste filius sine prole: tūc
successio non reuertitur ad sororem:
quia ex quo semel est exclusa perpe/
tuo est exclusa.nisi statutum loque/
retur verbis temporalibus dicendo
quo ad existant masculi ꝛc. ita tenet
bal.in.d auc.si q̄s.v̄.z p̄b ifertur. sz
Idem tenet ipse in.c.j.§.qui etiam.
ad finem in titulo episcopum vel ab
batem li.feudorum.ver.ij. no. facit
quod in similibus terminis voluit ol
dra.consilio.21.incipiente thema ta
le est testator ꝛc.de quo meminit ale
xander in.d.l.fina. ¶. de heredi.in
isti.iij.co. Sic ergo videturi casu no
stro ex quo rex fuit exclusus per de/
fectum conditionis quia donatarij
reliquit filium legitimuz perpetuo
erit exclusus:etiam si eius filius sine
filio moriatur:veniet ergo ad predi
cta bona eius frater.

¶ Si dicatur q istud est feudum q casu omnes predicti doctores fa/
rentur q reuertatur ad dominum:
quia natura feudi est vt mortuis he
redibus sanguinis:feudum reuerta
tur ad dominū z non transeat ad he
redes extraneos vt no.in.d.l.ex fa
cto.§.fi.ff.ad trebe⁹.per dynum z a
lios z per henricum in.d.c.cum dile
cti.ad finē de dona. Dico q non est
feudum vt predixi nec habet requisi
ta in feudo sed posito sine veritatis p̄/
iudicio q feudum esset adhuc succe/
deret frater in feudo quia: erat pat
nū vt c.j.de natura successionis feu/
di.z.c.j.de successione feudi.z in.c.j.i
ti.imperator lotarius eugenio pape
z.c.j.de beneficio fratris.z.c.j.ō gra
dibus succedendi cum infinitis simi
libus li.feudoruz. ¶ Facit preterea
rex.ad propositū accōmodatus cum
glo.in.c.j.de eo qui sibi z heredibus
suis li.feudoz.vbi dicit q si quis fu
it de feudo inuestit° ꝓ se z filijs suis
masculis:eisqz deficientib° ꝓ feis.quā
diu exiterit masculus etiā remotioz
descēdēs ab eo qui de feudo fuerit i/
uestit° qui sine filijs masculis decessit
feia etiam primoz non est admitten
da.z propterea dicit ibi glo.no. q fi
lius ex filia premortua quāuis remo
tior sit a primo inuestito excludit a/
mittā que iaz successerat i feudo qō
est valde notandū quam glo. appro
bāt ibi andreas de ysernia.z prepo/
situs alexandrinus per rationem de
qua ibi per eum quāuis contrariuz
sentiant ibi bal.z aluarotus. ¶ Cū au
tem in casu de quo agitur res dona/
te redeunt ad regnuz tunc demū q̄n
non supereſt filius legitimus dona/
tarij:sed negari non potest quin filiꝰ
secundogenitus sit filius maior ipsi
us mortuo primogenito cum iuris fi
ctione mortuus fingatur non natus
vt.c. naz z ego.infra de verboz sig.
ergo ille est admittendus.

Pro pte Ja/ria.

¶ Reperio tū q bal.in loco satis ex
traneo tz in terminis nr̄is in Jria
imo q bonata liter donata redi/
re debēt ad regnū.dicit.n.q si regnū
sicilie qō ex pacto deferr̄ primogeni
to qz scōo genit° nō succedit etiā pri
mo mortuo sine herede.qz de primo
genito loquit̄ pactū:nō de scōo geni
to.vt.¶. ad trebel.l.iubem°.§.fi. z
in primo cōstitutiōe.ffoz z sic ad pa
pā libera redeat dispositio regni ista
sūt aurea verba bal.i.c.j.de filijs na
tis ex mr̄imonio ad morganicā con
tracto.quē simplr refert ibi p̄posit°
alexandrin°. z nicola° de vbaldis in
tractatu de successiōib° ab intestato
co.xxvij.v̄.vnū dicit bal. bñ aduertē
dū.fundamētū istoz ē illa regula ge
neral' semel exclus° ꝑpetuo 'ē exclus°
ō q̄i.d.c.j.z.i.c.j.§. .i ti. eꝑz vt
abbatē.per bal.i.c.j.ij.co.ver.qua,p

Universidad de Deusto
Biblioteca

pter de eo qui sibi ꝛ heredibus suis li. feudorū ꝛ m.l.fi. xxiij. q. L. de heredibus instī. ꝛ per plures alios de quibus per alexandrū in.l.ij. L. de liberis prete. per ancharra. consilio. 221. ꝛ p georgiū in repetitiōe. c. ꝑuis pactum de pactis li. vj. co. lxj. q. xxvj. vnde cum frater secundo genitus fuerit exclusus per primogenitum perpetuo erit exclusus ꝛ per consequēs bona predicta redeunt ad regnum. ita alias fuit iudicatum in cancellaria: istis ꝛ forsan alijs fortioribus fūdamentis. quam sententiam impugnare fas non est. ¶ Cogitabis quomam res satis ardua ꝛ dubia videtur ꝛ cesaris decisionem merito exposcens. ¶ Sed quatenus baldus loquitur de successione regni sicilie idem baldus in.l. cum antiquoribus L. de iure ōlibe. co. vj. v. nūc ad prē sentit contrarium. dicit enim ꝙ mortuo primogenito regis fuit pronunciatum pro roberto secundo genito que decisio fuit postea approbata p ecclesiam vt habetur in cle. pastoralis de re iudi. ¶ Considera etiam si illa regula semel exclusus que habet locum in materia feudali possit trahi ad alias materias. Maz textus in d.c.j. de filijs natis ex mātimonio ad morganicam contracto videtur probare ꝙ non. quoniam in alijs bonis quam feudalibus filius secundi matrimonij semel exclusus: postea admittitur. quod etiam sensit B al. si bene aduertatur in d.l. cuz antiquioribus in nono argumento pro parte nepotis. Idem tenet prepositus alexandrinus. in c.j. de feudo marchie in. xvij. argumēto pro parte nepotis. ¶ Considera etiam ꝙ baldꝰ in.d.c.j. loquitur quando pactuz fit ꝙ primogenitꝰ succedat in regno vel re feudali quo casu est exclusus secūdo genitus: quia secundo genitus ꝑ prie non potest dici primogenitus: ideo non receditur a pacto partium quoniam pactum non egreditur personas paciscentiū vt traditur in.l. si decesserit. ff. qui satisdare coguntur ꝛ in.l. postulante. ff. ad trebe. Hinc est ꝙ pactum per quod quis se obligauit vt posset capi personaliter pro obseruantia contractus: non egredi tur personam paciscentis. vnde eius heres capi non poterit. ita notanter dicit bar. in.d.l. postulāte in prin. refert ꝛ sequitur abb. in.c.fi. in prin. supra. de arbitris. ¶ In casu autez nostro non est pactuz: sed modificatio iposita a solo rege sup sua donatiōe: q̄ latissime iterp̄tāda ē:. non faciens mētionē de primogenito filio: sed de maiore. mortuo autem primogenito cui dubiuz quin secundo genitus sit maior alijs superstantibus: ꝛ per cō sequens ei tanquā maiori deferuntur bona iure maioratus in alijs maioribus: vt sentit petrus de bella pertica in.d.l. pater. §. quindecim. ff. ōle. ij. ꝛ Bal. in.d.l. in multis. ff. de statu ho. ꝛ ludo. in.d. consilio. 98. ꝛ lex fgni. ij. parti. ti. xv. l. ij. cogitabis.

¶ Cessante autem revocatione tacita vel expressa: morte conugis donantis confirmatur donatio ab eo facta. vt dictuz est in precedentibus. Intellige de morte naturali etiam violēta per gladium. vt est textus in.l. si tibi. L. de dona. an/te nup. ꝛ in.l. res vxoris. ꝛ ibi gl. L. isto titulo. ꝛ vtrobiqz notat Bald. ¶ Ad idem est bonus textus in.l. qui duos. §.j. ff. de rebus dubi. ꝛ textus in.l.j. L. de his qui ante aperta. in. v. fortuitas ob causas vel casꝰ humanos. per quē dicit bal. ibi idem iuris esse de morte scōm naturā ꝛ de morte preter naturam quod dicit cē nota dignum. Homicidiū enim appellatur mors. vt voluit gl. cōiter approbata. instī. de capi dimi. in prin.

Lex regni.

Confirmat donatio mortе violenta.

ꝛ facit tex. in.l. cornelia. §.j. v. causā mortis ꝓbuisse ꝛ i.l. nihil interest vtꝝ occidat ꝙs: an cāz mortī ꝓbeat. ff. ad l. corne. de sicca. ꝛ l. si foris. v. mortī. L. eo. ¶ Ad idem tex. in.c. si perfidiens. ꝛ in.c. sicut dignū. ꝛ.c. significasti. ꝛ.c. tua. c. ioannes. infra de homici. ꝛ.c. fi. de paren. qui filios occi. ¶ Et hinc est ꝙ si stipulatus sum a ticio centum cum gayus moriatur: si gayus fuerit occisus: debentur cētum. quia nihil refert quid ex equi/pollētibus fiat. vt in.l. si mater. L. de ītī. ꝛ substī. sub ꝓdi. fa. ꝛ.c. lz ex q̄ dā ō testi. ita ēminauit pileꝰ quē refert ꝛ sequitur ancha. in cle. j. de pem. ꝛ remiss. in fi. reassumit andreas siculus in.c. raynaldus. xij. co. supra ō testa. qui dicit idem in vltima voluntate in materia substitutionū. vt ibi per eū. ¶ Mō procedit nisi donatoz mortem sibi ob sceleris conscientiaz conscíuerit / vel etiam post mortem memoria eius damnata sit. Maz tūc reuocabitur donatio. vt est tex. i.d. l. cum hic status. §. si maritus vxori. ff. isto ti. ¶ Est enim grauissimuz ꝛ detestabile crimen se ipsum occidere ob sceleris conscientiam vel alias vt tradit augustinus primo li. de ciuitate dei. ꝛ habetur in.c. si non licet xxiij. q. v. quod pro singulari cōmendat abb. i.c.j. supra ō testi. cog. ij. co. ꝛ in.c. ex parte. ij. in prin. supra de sepul. qui subdit idem esse cū quis falsum dixerit testimoniū contra se.

¶ Ex quo infert ꝙ isti ꝙ timore tormētorū fasa cōfitētur crimina cōtra se: grauiter peccant: ita ꝙ si mortem patiūtur ob illā cōfessionē ꝙ saltim in extremo nō reuocant: decedunt ī peccato mortali: ꝛ sic sūt dānati per illum tex. no. ꝛ eius rationem. Idem sentit anto. in.d.c.j. de testi cogēdis. ¶ Idē crederē si afflictione corporis vt ieiunio vel oratione vel alīs se occideret. nam ꝛ tunc peccaret ꝛ dicere tur decedere ī peccato mortali vt. c. non mediocriter ō conse. di. v. tenet abbas in.c. cum infirmitas. infra de pen. ꝛ re. ¶ Ex quo infero vnū quotidianū ꝛ satis notabile ꝙ si ꝙs accusatur in iudicio ad penā mortī cū eēt innocens nolunt se ōfendere forte vt vitā finiret nec exceptiones que sibi cōperebant allegare cuz posset: peccat mortaliter ꝛ nisi penitet videtur se ipm occidere: ꝛ in peccato mortali decedere quia non erat dīs mēbroz suorum vt. l. liber homo. ff. ad. l. aq̄. ꝛ ꝓpterea non poterat renūciare exceptionibus sibi cōperentibus. glo. no. in.l. pactum. §. inter heredez. ff. de pactis. ꝛ ibi moderni ꝛ ancha. in cle. vna de excep. ¶ Ad qō bene facit tex. ꝛ quod ibi not. in.c. contingit de sen. excō. Jo. fa. ꝛ Jo. ō pla. instī. de iure natu. §. iurīs precepta. presertim quia negligentia in alio imputatur alicui: multo fortius in se ipo cuz plus debeat se diligere ꝙ ꝓximū cuz charitas ordinata a se ipo incipiat. c. nisi specialis ō aucto. ꝛ vsu pa. c. si noluit. xxj. q. v. l. ꝑses. L. ō seruitutib⁹

¶ Ex q̄ iferē ꝙ talis se occidēti tāq̄ ōcedēti ī peccato mortali: ōnegatur ecclīastica sepultura. vt. c. nō extimam⁹. xxij. q. ij. ¶ Intellige q̄si ecclie ō ꝑstat al's sec⁹ vt tradit in.c. fi. supra de sepultu. ꝛ i.c. a nob. ifra ō sē. ex. ¶ Talez ḡī ōtestationē crimīs ad montana ꝛ loca horribilia deferunt vt videmus quotidie fieri in his qui sponte se occidunt vt vitā perdant: aliquādo timore atrociores mortis gladio se iugulant: aut laqueo se suspendunt (vt pridie fecit quidā frat alfonsus henriquez ordinis trinitatis quem noui qui propter crimē hereses egobie per inquisitores captꝰ ꝛ carceratꝰ: multa falsa dixit testimonia: ex quibus multi forsan innocentes passi fuerunt: putans per hunc moduz penā euadere: vel saltī differ

Universidad de Deusto
Biblioteca

re:finaliter laqueo se suspēdit z igni tradit⁹ fuit. quod forte custodis culpa accidit. ¶ Debent enī custodes aduertere quādo habent aliquē detentum maxime pro graui maleficio q̄ non introducatur in carcerē gladiue: vel aliud ex quo verisimiliter aliquid predictoꝝ sequi possit: vel fieri vt notanter dicit florian⁹ in.l. quē admodū. §. magistratus. ff. ad legez acquiliā. ¶ Fateor tamen q̄ si quis mon constituit: prohiberi non pōt. Porcia. Nam porcia catonis filia (mortuo bruto) cum ferrum sibi subtractum esset: carbones ardentes ebibit. Si ergo officialis fecit quod potuit: z nichilominus captus se vulneret: vel occidat: vel laqueo se suspendat vt pluries actualiter est reptū: nil pōt imputari ipsi officiali vt probat rex. i. d. §. magistratus scōm florianum ibi. ¶ Ex q̄bus oib⁹ cōcludo donationē factam a marito ob celeris cōsciam se occidente nō confirmari ei⁹ morte. ¶ Idem si donator interficiat a donatario quo casu irritaretur donatio: quia non videtur de hoc cogitatum. ar. tex. z q̄ ibi no. in. l. si ab hostibus. §. si vir. ff. so. ma. ita dixit bal. in. d. l. res vxoris. quē refert z sequitur Jo. de ana. in. c. fi. ij. co. infra de homicidio. ¶ Et videtur de mēte cyni quē multi sequūtur. in. d. l. si ab hostibus. vbi dixit q̄ licet vir qui vxorez occidit ꝓpter adulteriū lucretur dotē q̄a lege defertur sibi lucrū dotis vxoris p̄monēti. Sec⁹ tñ si ex pacto vel cōuentione q̄ cū tale lucr̄ acq̄rit̄ scōm tacitā mētē partiū. ar. l. nō ois. in prin. ff. si certū peta. z non est verisimile q̄ vxor de tali casu cogitasset, ergo etiā si lege p̄mittēte vxorem occidat nō lucrabit̄ dotē. hoc etiā tenuerūt bal. ange. z alex. i. d. l. si ab hostib⁹ z alij moderniores. ¶ Eū aūt in casu nō mortis vxoris donatricis confirmet̄ donatio, ꝓpter p̄sūptā volūtatē q̄ durat nisi reuocatio ꝓbet̄ vt c. maiores, de bapt̄ z supra dictū est q̄ tñ volūtas hoc casu nō p̄sumit̄ durare. q̄ non est verisimile q̄ vxor de hoc casu cogitauerit: g̃ per cons̄q̄ns non cōfirmabit̄ vxoris morte. ¶ Nō obstat si dicatur vt dicebat raphael in. d. l. si ab hostibus q̄ imo videtur vxor saltim in genere de hoc cogitasse cū poterit accidere q̄ si marit⁹ eā adulterantē inuenisset: occideret maxime lege vel statuto permittente: g̃ perinde haberi debēt ac si spāliter z expresse de hoc cogitasset. ar. l. sub p̄ textu. la. ij. z ibi doctores. C. de trās act. z in. l. qui iure militari. ff. de testa. milit. quoniā ad hoc respondet alexan. in. d. l. si ab hostibus. dicens q̄ in generali cogitatione non venit illud quod quis in specie non esset verisimiliter concessurus. vt. d. l. obligatione generali. ff. de pigno. z. c. fi. de off. vica. li. vj. z in regula in generali de reg. iu. li. vj. cū cōcor. z tradit̄ i. §. itē seruiana. insti. ō actio. ¶ Ex quo dicebat ibi ange. in prin. q̄ vestes q̄tidiane z alia sine quibus viuere q̄s nō pōt salvē honeste: nō venūt̄ in generali ypotheca bonoꝝ. q̄ de illis ñ est verisimiliter cogitatū. ¶ Et p̄ b̄ infert q̄ libri sine quib⁹ scholaris sine decore z maximo dāno viuere nō pōt nō venūt̄ in generali ypotheca vt obligatiōe. q̄ est no. vsi ad ꝓpositū si hoc in specie cogitasset mulier nō est verisile q̄ cōsensisset hoc casu maritum dotem vel donationē lucrari: ergo ꝛc. ¶ Et q̄ q̄ hodie scōz leges regni ista inuestigatio nō videat necessaria p̄mo aspectu eo q̄ vxor p̄pter adulteriū pdit oia bona sua: tu dicas imo necessaria ē z vilis ista cōsideratio q̄ si dicimus donationē factā ab vxore cōfirmatā p mortē vxoris res donate efficiūt̄, ꝓpriē ipius mariti z pōt ad libitum de illis disponere etiaz si filios habeat, quod nō potuit quando illa acquirit ꝓpter vxoris adulterium stātibus filijs. vt dicte leges disponūt. ¶ Tene ergo mēti conclusionem predictam pro qua facit quod volunt bal. i. l. hereditas. in fi. C. de his quibus vt indig. vbi dixit q̄ si heres occidit testatorē: efficitur indignus z hereditas defertur fisco. iuxta no. in. l. his consequēter. ff. familie herciscunde si sunt duo fratres z vnus occidit fratrem: sua porcio confiscatur. vt. d. l. his consequenter. §. i. secundū bal. in. d. l. hereditas. qui reprehendit bar. cōtra/rium tenentem in. d. l. his consequēter. idem tenet bal. i. l. eam q̄. in. co. v. hec faciunt ad questionē. C. de fideicomi. ¶ Et propterea dicebat no. idem bal. i. l. i. v. extra quero. C. vnde vir z vxor. q̄ maritus occidēs vxorem perdit mero iure ius succedendi ei. vnde ab eo velut ab indigno auferetur hereditas: q̄ nullo modo ei succedit. per dictam. l. si ab hostibus. §. si vir. qui enim occidit videt̄ diuertisse sua culpa. vt. l. cōsensu. C. de repu. z i hoc omnes sequūtur eū. subdit tamen ille, secus esse in eo q̄ occidit eum cui succedere debet in/re sanguinis: q̄ non priuatur successione ipso iure ymo sibi acquiritur z postea fisco aplicatur. vt. l. cum ratio. §. fi. ff. de bonis damnatorum z cum hac decisiōe transeunt ibi pau. z ro. Sed salice. tenet ꝓtrariū q̄z sequitur ibi alex. fi. co. z i. d. l. si ab hostibus. ij. co. vt ibi latius per eum. z p franciscum aretinum in. d. §. si vir in. iij. co. qui alle gat glo. q̄ reputat singularem approbatam p bal. i. c. i. §. similiter. quib⁹mo. feu. ami. li. feudorum. vbi dicitur q̄ si frater interfecit fratrem suum priuatur feudo z deferet agnatis sequentibus si est paternum: q̄ non applicatur fisco: vel domino q̄ iam erat eis ius quesitum p̄ inuestituram. vt ibi latius p eum. ¶ Imo si frater occidit fratrem liberos nō habentem z intestatum etiam filij interficientis nō succedunt ei p. l. fi. in fi. ff. de bonis dā/na. ita no. dicit fuisse determinatum Jo. an. in additionibus ad specu. in rub. de successio ab intesta. in prin. Ergo p consequens idem erit i marito occidente vxorez vt apparet ex predictis. de quo videas singulariter campecium. in suo tractatu ō dote. v. parte. ij. q. cum tribus sequentibus. ¶ Facit q̄ in simili dixit bal. consi. 50. iij. parte incipit. super eo q̄ frater substituerus p fideicommissū subcōditiōe mortis: ñ p̄sequēt fidei commissū si ffez interficiēdo faciat cōditionem mortis existere. ne dol⁹ ei prosit. vt. d. l. si ab hostibus. §. si vir. q̄ non videtur testator honorez ei dedisse hoc casu. ar. de legatis. ij. co/dicillis gayo. §. pe. z sic homicida p dit substitutionem de eo factaz post mortem fratris ab eo occisi secundum eum. idem tenet ancharra. in cle. i. in fi. de pen. z rem. q̄z refert z sequitur andreas siculus. i. d. c. raynaldus. xiij. co. v. z hoc do. pe. su pra de testa. in repetitione. ¶ Ratio p̄dictorum potest esse: quia verba generalia legis confirmantis donationem inter conuiges morte donatoris: non debet extendi ad donatarium homicidam seu donatorem occidentem: q̄ verba generalia dñt referri ad merentes: non autem ad indignos vel odiosos etiam in materia mere fauorabili: vt in vltimis voluntatibus. est tex. no. in. l. lucius. §. lucius titius damna. ff. de lega. ij. p quam. l. dicebat bal. in. c. fi. i. co. ō p̄sumptio. q̄ papa non p̄sumi// tur velle prouidere indignis: quia odiosi non comp̄hēduntur ingratis. l. testamento centurio. ff. ō numi. testa. ¶ Et hoc maxime procedit si mari

ñ vir ꝓcurasset adulteriū vxoris pp q̄ eā occidit

Universidad de Deusto
Biblioteca

tus procurasset vel fuisset causa im/ mediata q̄ uxor adulterium cōmisi/ set:nam tunc etiam si lege p̄mitten/ te uxorem occideret:indistincte non haberet lucrum dotis:nec donatio/ nem sibi ab uxore factā ar.tex. ꝛ qđ ibi notat abb.in.c.postulastis de cō ce.p̄re.vbi probatur q̄ ex negligen/ tia inferioꝛ nō devoluitur ad supe/ riorem potestas: quando superioꝛ dolose procurauit illam negligentiā quia non debet dolus sibi prodesse: nec reportare comodum p̄o suo do lo.vt.c.ex tenore ꝛ.c.sedes de reseri.

¶ Ex quo dicebat abb.vbi supra q̄ si in certo delicto p̄ aliquē cōmisso bona debent ad certam p̄sonam p/ uenire:si illa p̄sona dolose procura/ uit illius delictum:non debet in ca/ su delicti consequi bona. ¶ Idez di cit li ex statuto liceat occidere impu gne bantum q̄ dolose,p̄curans ba/ num alterius.vt ipsum possit occide re:non gaudet p̄uilegio impuni/ tatis.idem dicit in similibus.si ergo maritus p̄buit causam adulterij uxoris q̄uis postea ipsam occidat:si cōfitebitur donatio sibi facta per mortem uxoris! ¶ Facit in simili di ctum speculi de quo p̄ dominicuz in .c.i.i p̄inci.ō rescrip.li.vj.qō vide.

¶ Limpha predicta vt procedant in marito non p̄uidente uxori de ali/ mētis vl̄ alijs necessarijs ita q̄ uxoꝛ moriatur.nam tunc non debet ali/ quid lucrari ex donatione pacto sta tuto vel alia dispositione. Ita tenēt bal.ꝛ rapha.in.d.§.si vir.ꝛ dicit ibi pau.de cas.q̄ ita habuit de facto in ciuitate florētie.idem voluit bal.in .l.quod in uxorē.C.de nego.gest.

¶ Necare enim videtur qui teneꝫ alimētare ꝛ nō alimentauit. vt.l.ne care.ff.de libe. agn.ꝛ in auct.si capti us.C.de epi.ꝛ cle. ¶ Facit ad ꝟ gl. no.in.l.fi.C.de re.donatio. que di/ cit q̄ si donatarius nō alimentauit donatorem efficitur donatori ingra tus vt possit donationem reuocare p̄sertim quando donatio consistit in magna re vel quantitate.quia fa ciens alteri magnam donationē assi milatur parenti.vt.l.si patronus.ff. de confir.tu.ꝛ ideo sicut filius tenet alere parentem inopem:vt.l.si quis a liberis.ꝛ.l.alimenta.ff. de liberis agno.ita donatarius tenetur alere donatorem.Ita tenent C.y.ꝛ alij in .d.l.fi.ancha. Jo.de imo.abb.ꝛ an/ dreas siculus in.c.fi.supra de dona tio.ꝛ est bene notabile secūdū abba tem p̄o istis mulierculis que dona runt pene omnia bona sua ꝛ donata rij negligunt eas alimentare:ō quo latius p̄ andream siculum in.d.c.fi. iiij.col.

Idē si mari/ tus nō alimē tauit vxorez.

¶ Idem ergo dicendum erit in ma rito denegante uxori alimenta.ꝛ in de est q̄ si maritus nō adhibuit me dicum uxori infirme cum potuit vi/ deretur ipsam occidere ꝛ per p̄sequēs priuatur lucro dotis.istud est quod sentit glo.no.in.d.§.si vir.quā bal. ibi dicit esse aureā ꝛ p̄stat argu mentum q̄ si vulneratus si adhibu it medicuz:p̄sumitur sua culpa de cessisse:quando vulnus iudicio me/ dicorum poterat se habere ad vitaz ꝛ mortem ꝛ sic vulnerans non tene bitur de occiso.qō ē nota dignū se/ cundum bal ꝛ Jo.de imo. pau.ꝛ ra pha. ¶ Idem tenet tancredus i sua compendiosa.in.ij rub.in.jx.q.bal.i .l.qui occidit.§.fi.vbi bonus tex.ff. ad.l.aquiliā.p eundem in.c.i.i p̄in. quibus mo.feu.ami.notant docto/ res nostri in.c.ij.de cle.pcu. ¶ Bñ facit tex.in.l.huic scripture.§.i.ꝛ in .l.item mella.§.celsus.ff.ad.l.aqui liā.que iura volunt q̄ si quis etiam letaliter ab vno sit vulneratus:si ta men postea ab alio totaliter occida tur:primus vulnerans solum de vul nerato non autez de occiso tenetur.

Idē ē si mari tus fi adhibu it medicū vxo ri infirme.

De vulnerā te aliqz leta/ liter qz alter occidit.

¶ Et propterea bal.in.d.§.celsus. no.mirabilem modum defendendi vulnerantem mortifere,idem tenet lodo.in singulari.cclxx.incipit qui/ dam fuit vulneratus.per quod di/ cit liberasse ciuem magnum ꝛ ditē q̄ alium vulnerauit:quem postratū in via publica eius familiarꝭ reali/ ter occidit ꝛ propter hoc dicit se lu/ cratum fuisse vnā capā de serico.ex hijs q̄dazꝫ aduocatus p̄stabat cau telam cuidam qui mortifere vulne rauerat aliquē ꝛ erat captus:consu lunt consanguineis suis vt illum occi derent totaliter ad hoc vt primus p cussor solum teneretur de vulnere. quod tamen reprehendit ibi bar.ꝛ bal.q̄ dicit q̄ ille aduocatus p̄o p̄e mio salarij sui ōberet suspēdi furca quomā certuz est q̄ p̄o primo vul/ nere tenetur quis de occiso quando certum est vulnus esse mortale.vt ē tex.cum glo.in verbo teneri.in.l.ita vulneratus. ff.ad .l.aquliā.vbi hoc firmat florianus.idem tenet barto lomeus veronen.in cautela.xxij.in/ cipiente q̄dazꝫ tradunt mirabilē cau telā.qui latius loquitur vt p te vi/ dere poteris:de quo meminit iason in.d.§.sivir.pe.co. ¶ Cōcludo ergo q̄ si maritus cum potuit medicū ad hibere uxori infirme:non adhibuit: pdit lucrum dotis secundū glo.bar. ꝛ alios in.d.§.si vir.ꝛ pari ratione morte uxoris donātis nō confirma/ retur donatio quā marito ante fece rat.quia in effectu ipsaz occidere vi detur.cum a pari procedāt aliquez occidere:vel infirmum sine medico negligere.vt est tex.valde singularꝭ in.l.si seruum in p̄in.ff. de ꝟbo.ob.

¶ Idem forte dicendū ē si medicum adhibuit:sed impitū.cum paria sint nullū medicuz adhibere:vel impitū vt sentit glo.in.d.§.si vir.i verbo lu cri facere.ē tex.no.ꝛ ibi notat ange. in.l.q̄ si nolit.§.si mancipium.ff.de

Idē si medi/ cuz adhibuit ſz impitū. qz nichil ꝛ inuti/ le equipātur.

edili.edict. ¶ Paria enim sunt ali/ quid non facere:vel vicioſe:vel mi/ nus idonee facere.vt.l.quotiens.ff. q̄ satis da.cog. ¶ Sic paria sunt nō habere p̄latum vel inutilem habe re.vt.c.iter corporalia supra de trās latio.p̄re. ¶ Item paria sunt nō ha bere maritum:vel inutilem habere glo.no. in.l.fi.C.de plagi. ¶ Quia paria sunt nō esse vel inhabilem eē. vt.l.i.§.pe.ff.quod cuiusqz vniuer/ sitatis no.ꝛ.l.fi.in fi.C.de na.lib.ꝛ ibi bal.ꝛ salice. ¶ Et facit tex.in.c. tue.de cle.nō re.vbi paria sunt studi um non esse in loco:vel minus cōpe tens. ¶ Item falsus denarius non ē denarius glo.no.in.c. vera iusticia xlv.distinctione. ex qua infertur q̄ si in posta reperitur vnus denarius falsus quo computato vincit vnus: non computato vincit alter:dicim⁹ eum non computandum.ita decidit Jo.an.in addi.ad spe.ti.de crimine falsi.de quo meminit anania.in.c.fi. eo.ti.in fi.allegant bonum tex.in.l. eleganter.§.q̄ reprobos.ff.de pign. actio. vbi dicitur q̄ reproba pecūia non liberat soluentem.hoc tamen in telligunt quando faciens postā scie bat denarium esse falsum alias sec⁹ per id quod habetur in.l.cornelia in p̄in.ff.de fal. ¶ Eodem modo foꝛ sam dici posset in casu nostro in ma/ rito adhibente medicum imperitū scienter.secus si ignoranter.vt puta si cōmuni opinione reputabaꝫ peri/ tus.quoniam tunc sine culpa ē.Un de crederem confirmari donationē uxoris morte. ¶ Quid autem si ma ritus sine cā uxorem a se ꝛ domo sua expullit.an per hoc videatur saltim tacite reuocata donatio ab uxore fa cta marito:vt etiam morte uxoris si confirmetur? non reperio in spē tac tum. Videtur tamen q̄ sic per id qđ notanter dixit bal.in.l.i.§.ſz scimus .C.de lati.liber.to.p illuz tex.dum

Nisi adhibe/ atur ignoran ter impitus.

Idē si mari/ t⁹ expullit uxo rē sine cā.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicit ꝙ maritus expellens vxorē de domo sine causa: privatur lucro dotis sicut si eam occidisset: de quo infra latius subiciam. sup. tex. iij. no. co. v. ampliari possūt predicta. dic vt ibi ¶ Ecce quomodo bal. eq̄parat expulsionem factaz a marito z occisionem. sed si vxorem occidit: non confirmatur: ergo si a domo sine causa expellat similiter non confirmabitur. mutatione enim mozz donatarij in preiudicium donatoris fit tacita revocatio. vt paulo infra subiciaz cum de tacita revocatione donationis tractabo: igitur vxoris morte non confirmabitur donatio iam revocata.

Idē si vxorez sine cā gravit̄ percussisset.

¶ Idem forsan attentari potest si maritus vxorē percussisset graviter z sine culpa vel aliter ipsam offenderet: vt per hoc inducatur tacita revocatio donationis z per cōsequēs morte donatricis non confirmatur.

¶ Ad quod bene faciunt que dixi supra co. cccl. xviij. v. vnum demū. q̄c/quid tenuerit bal. in alijs terminis. ī. l. hereditas. ante finem. C. de ḥis qui. vt idig. vbi dicit ꝙ dicta. l. si ab hostibus z similes: que privant aliquē dote si vxorem occidit: non habent locum si eam vulnerasset z eodem modo si eam a domo expulisset: vt firmat alex. in. d. l. si ab hostibus z sequitur iason maynus, q̄ cum simus in materia penali: nō debet fieri talis extensio. in casu tamē nostro secus videtur cum agatur de acquisitione lucri proveniētis ex donatione z voluntate donatoris: que voluntas presumitur mutata ex mutatione morum donatarij. vt. l. iij. ff. ō adimen. lega. z. l. cum quis. in fi. z. l. si cum cornelius. ff. de solutio. ō quo infra statiz dicetur.

Donatio inter viros cōfirmat morte civili.

¶ Confirmatur etiaz donatio inter coniuges morte civili ipsius donatoris. vnde si maritus qui fecit donationē fuit relegatus: ita ꝙ perdidit civitatem: statim cōfirmatur donatio. vt est tex. in. l. sed z si mors. ff. isto ti. z in. d. l. res vxoris. C. eo. ¶ Ex q̄ dicebat no. bal. in. l. executorem. jx. co. C. de execu. rei iudi. ꝙ si maritus timens ne fiscus sua bona invaderet: fecit donationem causa mortis sue vxori: demum contingit ꝙ imaginatio fecit casum: quia positus est in bāno eris z persone: cum iste bānitus quo ad civitatem suam vnde exulat: patitur tale exilium quo maius non reperitur: ideo tamē morte donatio cōfirmatur. z propterea vxor potest talia bona defendere a fisco. z de hoc est tex. singularis secundum eū. in. d. l. sed si mors. fatetur tamen ipse: ꝙ hoc casu potuisset adhuc maritus revocare dictam donationem. q̄ nō duz solutum fuit matrimonū. vt est text. no. in. d. l. sed si mors. z ibi not. bar. tenet etiam ille in auct. si qua mulier. C. de sacro san. eccle. de quo dixi supra co. ccclxiij. v. qu āuis ergo.

De relegatione.

De ingressu religionis.

¶ Ex istis infertur ꝙ si maritus donator ingrediatur religionē approbatam: z ibi faciat professionem: statim cōfirmat donatio. ita dicit text. singularis z ibi no. bal. in. iij. co. i. l. deo nobis. C. de epi. z cle. est glo. in. c. placuit el. ij. xvj. q. i. in. v. mortuꝰ tenet Jo. an. Cardi. z communiter omnes in. c. fi. infra eo.

De moris civilis z naturalis equiparāt.

¶ Ratio huius est secūdum bal. vbi supra. q̄ mors civilis z naturalis eq̄parantur: quando ex vtraq̄ idē resultat effectus circa rem de qua agitur. vt est glo. no. in cle. ij. in. v. morte. de electi. ꝙ ad hoc comēdat abb. in. c. nisi essent: in fi. supra de prebē. similis glo. in cle. i. in v. mora. vt lite pendente. z in. c. si episcopus in. v. mortem. de supplen. ne prela. est bonus tex. in. l. i. §. pe. ff. de cōtrata. te

net cy. z communiter omnes in. d. l. deo nobis. sentit bar. z alij in. l. ex ea parte. §. insulam. ff. de vb. ob. tenet ange. aretinus. in. §. ij. in. ij. co. v. in glo. in v. si mortuo instituit. qui. mo. ius pa. po. sol. z est bonus tex. in. c. beneficium. de regu. li. vj. ¶ Et secundū ista debes intelligere glo. z que ibi notant domini. z alij in. c. susceptum in v nō morte. de rescrip. li. vj. de quo vide glo. z cardi. ibi in. xiij. q. in cle. fi. de procura. Jo. de pla. in. l. fi. ī fi. C. quan. z quibus quarta pars here. debea. li. x. z lodo. in singulari. ccccxxxiij. z bal. in auct. si qua mulier. iij. co. v. z p̄dicta sunt vera. C. de epi. z cle. dicens testamētū confirmari p ingressum religionis: que dicitur mors civilis: q̄ tantū operatur quantum naturalis. z hoc in fratribus minoribus. vt ibi per eum. triplex est enim mors. s. naturalis: civilis per deportationem: z plusquā civilis: z hoc dupliciter vel mala: vt q̄ damnatus in metallum: vel bona vt quia frater minor: z isti non cogunt̄ adire: quia non habent nomen heredis: nec aliquod principiū essendi heredes ac si esset institutus homo mortuus: vnde institutio est pro nō scripta. vt. ff. de iure codicillorum. l. quidā referunt: z nemo cogitur ad impossibile de iure. vt. l. post mortem. C. de fideicōmissis. ista sunt notanda verba bal. in. l. eā quā eo. ti. co. v. v. triplex est enim mors. ¶ Cū autem in casu nostro p ingressum religionis post professionē censeatur mortuus vt. d. l. deo nobis z. c. monachi. xvj. q. i. adeo ꝙ nō potest legere litteras sine licentia prelati. vt. c. non dicat. xij. q. i. secundum abb. in. c. cum nuntius in fi. sup. de testi. z per consequens matrimonium solvatur saltim in effectu. quia non possunt coniuges se invicem reposcere. vt. c. accedens z. c. significavit de cō

Donatio firmatur emancipatione.

versio. coniu. ergo per talem ingressum confirmata erit donatio facta inter coniuges. z hoc tenent cōmuniter omnes scribentes in. c. fi. infra eo. ¶ Quod ego intelligerez verū: quando donator sponte intraret religionem. secus tamen si propter delictum detruderetur in monasterium nam tunc non confirmaretur donatio ab eo facta per tex no. cum glo. in auct. sed cum hodie. in v. habitu. C. de adul.

¶ Ad confirmationem predictorum facit quod in simili dicimus de donatione facta a patre filio in potestate nam illa emancipatione filij confirmatur: sicut morte patris: quia sicut per mortem finitur patria potestas que est causa donationē impediens: sic per emancipationem. iste est tex. no. in. l. donationes in concubinam. §. pater. ff. de donat. z in. l. sive emancipatis. C. eo. ti. ¶ Ex quo infert ꝙ si pater filio familias aliquid dedit vt haberet ī peculio: q̄z postea emancipavit confirmatur donatio: si in emancipatione non fuit ademptum peculium. vt est casus in. d. §. pater. z. d. l. sive emancipatis. quasi nō ademendo: tunc videatur donare. sicut dicimus in peculio seruo concesso z tempore emancipationis nō adempto quia videtur donatum. vt. l. ij. C. de peculio eius q̄ liber. me. z isti. de pecu. §. peculium aūt. z. ff. de peculio lega. l. sticho. ¶ Confirmatur ergo donatio emancipatione. quod est singulariter notandum secundū rapha. z lodo. ī. d. l. si donatione. iij. co. z baptistā in repetitiōe. l. frater a fratre. ff. de condi. inde. xv. q. ī fi. q̄ reputant hoc mirabile eo ꝙ plus operatur emancipatio filij. quantū ad confirmationem peculij: ꝙ patris mors. quia per mortem patris non confirmatur donatio facta filio in potestate vt habeat in peculiū

Universidad de Deusto
Biblioteca

profectitium ad solum vsum: imo equaliter diuiditur inter patris heredes. vt.d.l.si donatione. in.ij. responso. z in.l. filie licet. eo.ti. confirmatur tamen per emancipationez: vt supra dictum est.

Confirmat quo ad fructꝰ pceptos donatio iter conuges.

¶ Ampliabis predicta: vt donatio inter conuges firmetur morte donatoris: non solū quo ad fructus percipiēdos: sed etiam quo ad fructus pceptos antea. Vñ etiam illi pertinebunt ad donatarium. ita tenet bar. in.l. nec vtilem. ij. co. ad fi. in. v. item video ꝙ donatio. ff. ex quibus ca. maio. z ange. i. l. fi. C. isto ti. post glo. ibi de quo est casus cum glo. in. l. cum pater. §. pater filie. de legatis. ij. z in. l. si is ierus. ff. isto. ti. z in. l. si res. l. donationes. C. eo. salic. in. l. ō fructibus. ff. eo. ti. l. ij. C. de inoffi. do. que dicit ꝙ trahitur retro quo ad fructꝰ: non tamen quo ad dominium. licet contrarium dixerit z male. glo. in. l. sequens questio. de legatis. ij. z i. l. sub conditione. ff. de solu. z ita intelligas qō voluit bar. in. l. ij. §. si vxor. ff. isto. ti. dum dixit ꝙ donatio inter virum z vxorez non trahitur retro: sed confirmatur a tempore mortis intelligo quo ad ad dominuz. secus quo ad fructus perceptos.

Si ꝯfirmet vt legatuz.

¶ Idem dicas si donatio confirmet expresse a donatore. puta si dicat in suo testamento. confirmo donationem quam feci vxori mee. vel habeat sibi quod donauit. Nam z tunc donatio remanet firma sequta morte donatoris: z trahitur retro quo adf ructus. vt est. bonus rex. cū glo. in. l. ex verbis z. l. donationes. in fi. C. isto. ti.

¶ Idem dicas si fuerit confirmata vt legatum vel fideicomissum: quod contingit quando testator in suo testamento dixit illud quod vxori mee donaui lego vel fidei comitto. Naz tunc valet vt legatum vel fideicomissum. vt. l. si quando. de legatis primo. quia videtur recedere a donatione. vt. l. illud. ff. de acqui. hereditate. ¶ Idem est in eo quod non ē confirmatum morte. vt si excedebat legitimam sūmam. nam tunc si dicat cōfirmo talem donationem quā feci vxori mee: in eo quod excedebat valebit vt legatum vel fideicomissū vt. d. l. donationes. z istis calib⁹ traheretur retro quo ad fructus. vt sentit glo. in. d. l ex verbis. ꝙ sic declarat bar. in. d. l. si quando. ¶ Quod est vtile scire: quando valeat vt legatum vel vt donatio: quia iter hoc maxima est differentia. vt traditur in. d. l. res vxoris. C. isto. ti. item in donatione nō requiritur aditio: ad hoc vt valeat. secus in legato. z donatio nō venit in fideicomisso generali: sicut legatum vt. d. l. sequēs de lega. ij. de quo supra paulo ante dicebam.

Si donatarius scient dōationē eē nullam.

¶ Uno tamen casu donatio nō traheretur retro etiam quo ad fructus rei donate. si quando donatarius sciuit donationem esse nullam. nā tūc fructus rei donate restituūtur dōatori. vt. l. si vxor filio z. l. de fructib⁹. ff. isto. ti. z. l. fructꝰ. ff. de vsuris:

Donatio facta cū alterius auctoritate cōfirmatur.

¶ Ampliabis etiam predicta: vt donatio inter conuges confirmetur morte donatoris: etiā si donator donationem fecisset cum alterius auctoritate: vt puta si filiusfami. donat: patre pmittente (qō potest vt. l. tam is. §. filius. ff. de dona. cau. mor.) morte filij tantum: supstite patre: cōfirmabitur donatio. ar. tex. in. l. nec fratris. C. de donacausa mortis. vbi hoc tenet glo. z in. l. qui precio in fi. ff. eo. vbi etiaz notat bar. idem tenet glo. in. l. cum hic status. §. oratio autē in v. volēte. ff.

isto. ti. est bonꝰ textus z ibi tz ange. in. l. iij. C. isto. ti. quāuis glo. ibi aliud sentiat z male secundum ange. sali. z alios.

Si filius donauerit rem patris.

¶ Quod procedit etiam si filius donauerit rem patris. quia tunc pīs consensus operatur duo. vnum i rei sue alienatione. aliud in auctoritatis prestatione necessaria huic donationi. respectu huius secūdi. s. auctoritatis moris patris ñ est necessaria sicut nec in re filij. Respectu autem primi (licet magis possit dubitari) tamen idem videtur dicendum. qz eo momento: quo filius moritur: donatio etiam respectu patris cōfirmat: cuz ipse potuisset illi donare in casu mortis filij vt. d. l. nec fratris: z bene facit. d. l. iij. C. isto. ti. imo per talez consensum videtur pater donatario siue vxori filij donare vt. l. in edibus. §. quod filius. ff. de dona. non enim fit ista donatio. vt penes filiuz remaneat: sed potius vt res ipsa in vxorē filij transferatur. z sic filius incapax capit: vt capaci restituat. ar. l. i. §. fz si legatarium. ff. si quis omissa cā. te. z. l. cuz ei qui. de lega. ij. z. l. cogi. §. hij qui solidum. z. l. marcellus. §. fi. ff. ad trebelli. ita firmat falcetus. in. d. l. nec fratris. quāuis aliqui cōtra. ¶ Nec obstat tex. in. l. si vt proponis. C. isto. ti. vbi dicitur ꝙ donatio facta genero a socero non confirmatur eius morte: sed etiā requiritur moris vxoris z ita videtur requirere mortem vtriusqz. sed illud ē quia mortuo socero: filia viua adhuc durat matrimonium. sed donatum ante mortē filie eius morte confirmatur etiam si socer superuiuat: ita tenet Cy. in additionibus: quez sequitur salice. in. d. l. ij. C. isto. ti. ¶ Sed in casu: quo filius donat ex voluntate patris: cuius eorum pententia reuocatur donatio? ponunt omnes in. d. l. nec fratris. C. de donacausa mortis. vide ibi per eos. z i. d. l. in edibus. §. quod filius. ff. eodē. z in. d. l. qui precio. eo. ti. z ancha. cō filio. 75. incipit per modum consilij. quiconsuluit in casu singulari. filius rem patris consentientis donat vxori sue causa mortis: z pater per stipulationem promisit bona donata tradere post mortem filij: dicte eius vxori. Utruz pater mortuo filio possit per penitentiā reuocare: siue fuerit processum ad traditionez: siue ñ. Et in casu quo donatio valuerit an pater consentiens teneatur de euictione: vel vltra quā fatere possit: vide late per eum.

Filiusfamilias p mortimonū liberatur a pīs ptāte.

¶ Considera tamen ꝙ (cum hodie secundum consuetudinem regni filiusfamilias etaz minor viginti quinqz annis per contractum matrimonij eripitur a patris potestate: z efficitur sui iuris: vt in superioribus dictum est co. clxxxvj. §. sed q̄ris) nō erit opus in donatione quā de rebꝰ suis voluerit facere vxori sue: q̄ interueniat patris consensus. prodesunt tamen predicta: quando filius donaret rem patris cuz eiꝰ cōsensu.

7. ampliatō.

¶ Et que dicta sunt procedunt: quando constat clare ꝙ donator premoritur superstite donatario coniuge. Idem est si ambo pariter moriātur naufragio/ruina/incēdio: vel simul ab hostibus capiant: z nesciat quis eorum premortuꝰ fuerit. nam z tunc valet donatio vt. l. cū hic status. §. si ambo. ff. isto. ti. glo. i. c. fi. infra eodem. z. ff. de re. dub. l. si inter virum. cum. l. sequēti. ratio huius est quia verba legis confirmantis donationem inter conuges per mortē donatoris verificantur: ambobus simul morientibus. quia i matrimonio decedunt: z per consequēs deficiunt verba legis prohibentis donationem inter conuges. quia ce

Si donator z dōatarius simul moriūt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sant rationes:propter quas prohibe
tur donatio inter coniuges.l.ne mu
tuo amore se spolient ꝛ alie de quib⁹
supra dictum est. Ita dicit glo.in.d.
.l.si inter virum.quam bar.ꝛ alij cō
muniter sequntur.

Questio. An statutuꝫ de uxore pre/ moriēte:locū hēat si ipa et marit⁹ simul moriātur.

¶ Et ex hoc infertur ad vnū valde singulare:ꝙ stante statuto vel pacto ꝙ si uxor moriat ante quam marit⁹: ꝛ filios non relinquat: maritus lu/ cretur dotem.ꝛ si maritus decedat ante quam uxor:uxor lucretur dona tionem propter nuptias. Lōtingit ꝙ ambo videlicet maritus ꝛ uxor perierunt simul ruina cuiusdā dom⁹ ita ꝙ non apparet quis eorum pri/ mo decesserit.an heredes uxoris pos sint petere dotē marito:Quilibet diceret ꝙ nō per predicta. ¶ Sꝫ cō trarium ē veritas.ꝛ ita in contingen tia facti cōsuluit.do.signorelus. de homodeis.consilio.9.incipit in no/ mine domini amen.questio presup/ ponitur ꝛc.quod ad litteram refert ꝛ sequitur prepositus alexandri.in .c.fi.iuꝫ.co.infra eodem.mouentur ipsi quia cum isto casu ex premorte vnius ꝛ super existentia alterius oc/ currit ꝛ purificari debet cōdictio lu cri:quod non potest dici hic vnum p̄ mortuum alteri ex quo simul decef/ serunt:ideo non occurrit nec purifi catur condictio lucri.vt est tex. q̄ sic debet intelligi in.l.quod de pariter cum.l.seq̄nti.ff.de re.du.ꝛ inuit glo. in.l.si duo.§.si maritus.eodem ti.ꝛ iacobus de arenis in.l.si hij.ff.de do na.causa mor.qz ex premorte uxoris ꝛ ex super existētia mariti:debet ma ritus lucrari dotem vt dictat statu/ tum ergo ꝛc.quia cum isti simul mor tui fuerint vt dictum est:ista simul/ tas impedit ordinem prioris ꝛ po/ steriotis. vt.l. arethusa.ff de statu hominum.ꝛ.l.pluribus.ff. de ꝓcu. ꝛ.l.si debitor.ꝛ.l.si fundus.§.si duo. ff.de pigno.ꝛ.l.qui duos.ff.ō vulga.

Simultas.

ꝛ pu.ꝛ.l.si fuerit.ff.de re.du.ergo in casu nostro impedit prioritas ꝛ po/ steriotitas.ꝛ per consequens condi ctio nō est purificata.vt per eos la/ tius vbi supra. ¶ Ex hoc inferꝛ ad aliud non minus singulare. ꝙ si stā te dicto statuto vel pacto maritus ꝛ uxor eodem tempore intrent religio nem:ꝛ professionem faciant. neuter eorum habebit lucrum ex dicto pac to vel statuto:nec heredes uxoris. vt probatur secundum vnam intel/ lectum in auct.de sanctissimis epi.§. si vero constante colla.vij.ꝛ tradit ꝑ cy.ꝛ alios in.l.deo nobis.C.de sa cro san.eccle.ꝛ sic in contingentia fa cti consuluit ancha.consilio. incipit in dei nomine amē. an utroꝝ qz ꝛc.quod refert ꝛ sequitur prepo situs.in.d.c.fi.infra eodem.v.co.v. venit quoqz.quem latius per te vi deas.

Illatio.

¶ Ista procedunt qu

Q̄si nō appa ret ꝙ simꝫ vt sepatim mor tui sunt.

ando apparet ꝙ simul mortui fuerꝛ cōiuges.si tamen nō apparet ꝙ simꝫ vel seperatim aliquo ordine succesſi ue:puta quia vnus hic alter in fran cia:ꝛ sic non apparet quis prius de/ cesserit:hoc casu melior est conditio possidentis.nam siquidem heres vi ri vendicat:ipse debet probare uxo re p̄decessisse.si vero heres uxoris: ipse debet probare virum predecessi sse:quod cum non faciat:in pari cau sa melior erit conditio possidentis. vt.l.fi.C.de rei vendi.ꝛ in.l in pari causa. de regu.iu ꝛ.c.in pari.eo.tit. li.vj.nec est aliqua presumptio ꝙ ac/ tore vt ꝙ semel vixit:vsqz ad certū tempus vixit.vt.l.spadonem.§.qui absolutus.ff.de excu.tu.ista est sin/ gularis decisio bar.in.d.l.si inter vi rum.ff.de rebus:du.in fine quā dicit esse tenendam memorie.de qua me/ minit alex.consilio.140.v.vo. ꝛ ex/ clamat franciscus de curteī reperi.

l.admonēdi.ff.ō iureiu.charta.29.fi. col.v. quarto moueor. Idem tenet Jo.de imo.ꝛ raphael.ī.l.ex facto.§. si quis autem.ff.ad trebel.l. ¶ Facit quod voluit idem bar.in.l.qui duos §.cum in bello.ff.de reb⁹ du. vbi pa trem filio simul morientibus in naui: si nescitur quis eorum prius decesse rit:iudicabitur in fauorem eius qui erit in possessione hereditatis. ¶ Ad idem facit quod voluit idem bar. in l.j.§.j.ff.de bono. posses.scōm ta. ꝛ bal.in prohe.C.vbi dicūt ꝙ si appa/ reant duo testamenta eiusdem teno ris ꝛ testatoris eadem die confecta ꝛ nescitur quod fuerit posteri⁹: pre fertur ille heres qui reperitur in pos sessione hereditatis. ¶ Ad idem fa/ cit quod voluit ange.in.l.si cum am bo.ff.de iudic.vbi dicit ꝙ si duo im/ petrant prebendam in eadem eccle/ sia cathedrali ꝛ inter eos est equali/ tas impediunt se per concursum nec sorte dirimetur:sed locus erit grati/ ficationi cum tractetur de preiudi/ cio capituli.ita dicit tenere Jo.and. in.c.duobus.de rescrip.li.vj.qui alle gat pro casu.l.huiusmodi.ff de leg.j. tamen hoc casu prefertur possidens vt no.volunt bal.in.c.capitulum san cte crucis.supra de rescrip.j.co.in fi. ꝛ videas ibi fellinus. ¶ Ad idem fa cit glo.in.c.nulli.tij.q.v .que volunt ꝙ si beneficiatus multa acquisiuit ꝛ ignoratur an intuitu ecclesie ac/ quisierit an a cōsanguineis seu intui tu sue persone:iudicabitur pro eccle sia si illa reperiatur in possessione. ō quo vide Jnno.ꝛ alios.in.c. cum in officijs supra de testa.bal.ꝛ alios.in auc.licentiam.C.de epis.ꝛ cle.

2 opinio Jria

¶ Existis ꝛ alijs:que diligens inda gat or reperire potest:satis corrobo ratur decisio bar.de qua supra. quā uis alexan.in.d.l. ex facto.§. si quis autem.ff.ad trebel.ipam impugnet. mor⁹ principaliter:quia si heres ma riti agat rei vendicatione ꝛ ꝓbat do minū:ꝛ heres uxoris excipiat de do natiōe.ex quo donatio est nulla ō ui re probare debet ꝙ est confirmata ꝛ sic ꝙ maritus non superuixit. alias eius exceptio esset dubia:ꝛ sic non re leuaret fundata contra fundataꝫ in tentionem heredis mariti.vt.l.ma/ trem.C.de probatio.ꝛ in.c.in presē tia.eo.ti.ꝛ per bar. in.l. non solum. §.sed non probari.ff.ō no.ope nūci. ij.co.presertim qz si mulier est in pos sessione:ꝛ donatio nō presumitur re uocata nisi probetur.quia ī dubio p̄/ sumitur dōatio confirmata.vt.d.l.si inter virum.ꝛ ꝓpterea si dubiteꝛ an penitentia fuerit reuocata:cēseri de bet potius non reuocata. Allegati ergo reuocatā esse donationem incū bit on⁹ ꝓbādi.vt.l.ei q̄.ff. de ꝓba: ꝛ.l.actor. C.eo. ¶ Ad ista tñ facilit pōt rñderi ꝙ intētio actoris nō fun dat in reuocatōe:qz donatio est nul la:ſz ī dōio.igitur reo incumbit on⁹ ꝓbandi donationē esse validam. ita respōdet bartholomeus sozinus. in d.l.si inter virū ad finem.

3.opinio.

¶ Et subdit forsan posse teneri ſciā opiniōz ī totū Jriā opiniōi alexādri nā lz donatio sit nulla cōfirmaꝛ silē/ tio donatoꝛ/ vsqz ad mortē vt supra dictū ē:ꝓbata ꝙ morte mariti ꝓbaꝛ cōfirmatio.ꝙ heres donatoris:q̄ di/ cit nō cōfirmatā morte/ qz donator supuixerit:ꝓbare dz qz fūdata ē ītē/ tio cōfirmatiōis p̄ mortē. ¶ Et pro hac opiniōe ē bon⁹ tex.ī.l.cū b̄stat⁹. §.si ābo.ī.v.ſz si nō appet.ff. isto ti. vbi decidit donatōez cōfirmatā per mortē mariti:si appet q̄s prior ōces/ serit.ꝛ dum tex.dicit quando plures simul moriuntur ꝛc.glo.exponit non qz eodem tempore moriant.ſz qz nō constat quis prior decesserit.que ra tio considerata a tex.cū glo. militat in casu bartoli. ¶ Pro q̄ decisiōe ad ducit ēt ꝑ casu.l qui liberis.ī prī.ff.ō

Universidad de Deusto
Biblioteca

bono. po. scõm ta. iuncta. l. qui duos in prin. ff. de rebus du. Maz illud qđ dicitur in. d. l. qui duos. qñ simul moriuntur eodem naufragio: illud idez disponitur. i. dal. qui liberis. in prin. quãdo duo in diuersis locis moriuntur: z ignoratur de prioritate mortis que inductio est valde no. contra decisionẽ bar. de qua supra scõz sozinũ in. d. l. si inter. qui allegat bal. consilio. 145. in. v. volumine.

Donatio inẽ cõiuges mor te cõfirmatur si interuenit traditio.

¶ Aduerte nunc circa predicta: ne decipiaris. inquantũ dictum est ꝙ donatio inter ꝯiuges firmatur morte donatoris: intellige dũ modo interueniat traditio rei donate. vt est tex. cum glo. in. l. papinian⁹ ff. isto ti. z ibi notãt omnes signãter alexan. tenet etiam bal. in. l. j. C. de dona. ante nup. z. in. c. j. de feudo dato in vim legis cõmu. li. feudoꝝ. z ista est veritas qcqd dixerint azo z host. in sũma huius ti. §. qualiter ĩutiles. in fi. ¶ Nec refert vtr ista traditio fiat tpe donationis: vel postea viuo donãte. ita dicit bal. in. c. j. §. si quis in fi. de feudo dato in vim legis ꝓmi. li. feudoꝝ. ar. tex. in. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. z. l. donationes in cõcubinã. §. pr̃. ff. de dona. vbi ĩ donatione ꝙ pr̃ facit filio emãcipato: est necessaria traditio z statim valet. fozti⁹ est necessaria qñ fit filio in ptãte ad ꝟ ꝙ morte pr̃is cõfirmeť: sicut in donatiõe iter cõiuges dicim⁹. Intelige qñ donat pr̃ filiofa. inter viuos sec⁹ si donet cã mortis: qz tũc morte cõfirmat pr̃na donatio etiã nõ sequta traditione. ita no. dicit bal. in. l. si mortis. C. ad. l. falci. qz donatio cã mortj eąparať magis legato ꝙ ℨctui vt. l. fi. C. ꝺ dona. cã moz. z. l. illud. ff eo. ti. z. l. ij. ff. de dote ꝓlega. in gl. sed legatũ cõfirmať morte testatoꝛ⁹ absqz traditiõe. ģ z ipa donatio cã mortis. ita dicit lodo. i. l. si donatiõe. C. de colla. iij. co. quod no.

Idẽ si iterue nit aliud qđ loco traditiõis habeatur

¶ Idẽ dicas tu si iteruenit aliđ qđ loco traditiõis habeať: vt puta si donator cõstituat se noie donatarij possidere. ita tz bal. in. d. §. sicꝺs. i finali bꝰ ꝟbis. z facit scõz eũ qđ no. bar. in l. si is q̃ ꝙ emptore ad fi. ff. de vsuca. z ꝙ°. incipiẽte martin⁹ de eugebio. z. l. qđ ꝺ suo. C. ꝺ dote cau. nõ nume. z ꝺ mihi satisplacet. Nec enĩ clausula cõstituti habeť ꝙ traditione: qñ ꝙ eaz tradiť ficta possessio. vt no. in. l. ꝙ meo. ff. de acq. po. z. l. q̃ dã mulier. ff. de rei ven. z dať pti facultas occupãdi rẽ ꝓpria auctoritate. vt. est glo. singularis. in. l. cũ creditor. ff. de fur. de q̃ facit magnũ festũ vitaľ. in li. clausulaꝝ. in clausula. ꝓstituit se ꝓcario noie possidere. v. co. tz etiã bar. in. l. in. C. ꝺ pigno. quem refert ãdreas sicu. i. c. fi. in. co. i fi. supr z de ꝓcarijs. ¶ Idẽ dicas si maritus cõfiteať se recepisse dotẽ ab vxore: ꝙ nõ recepit. Nã ista cõfessio loco traditiõis habeť: z ꝙ ꝓfis donatio q̃ resultat ex ista cõfessiõe morte cõfitẽtis seu donãtis cõfirmať. ista ẽ gl. aurea z singularis. in. l. ij. C. de dote cau. finu. ꝙ ad hoc multũ cõmendat bar. in. d. l. papinianus. ff. isto ti. z ange. in auc. de imensis dona. j. colũ. in fi. colla. vij. Bar. in. l. cum quis decedens. §. titio. de lega. iij. Bal. in. l. in. §. creditum. ff. si certum petatur. z i l. j. C. de dona. ante nup. qui dicit ꝟ procedere si fuit facta confessio animo donandi. Nam tunc bene confirmatur morte confitentis. ¶ Secus tamen dicit si simulate causa �herodis. quia tunc non confirmatur morte confitentis secundũ eum post Jaco. de arenis. quod dicit esse mẽti tenendum. Idem etiã voluit Salice. in. d. l. ij. C. de dote cau non nume. vbi ĩtelligit gl. ibi qñ cõfessio est facta aĩo donãdi. ¶ Sec⁹ si spe future nũeratõis. qđ no. i dubio ãt dicit ipe

Si cõfitetur se ꝛcepisse do tẽ q̃z nõ recepit.

Cõfessio cau sa honoris.

Cõfessio spe future numerationis.

ꝙ pr̃sumitur facta spe future numerationis nõ animo donãdi. quia qñ potest capi alia coniectura ꝙ donationis: nũquaz donatio pr̃sumitur vt in. l. cum aurum. ff. de solu. z hãc dicit esse veriorem opinionẽ Jason in. §. fuerat añ. xxxj. co. insti. de actõ. quãuis ange. de aretio ibi. charta. 8. ver. z ꝙ primũ. teneat contrariũ: ꝙ opinionez tenent multi doctores qs ipse refert. de quo articulo videas ꝙ doctores quos ibi allegat Jason. qz non est iste locus accõmodatus. Videas etiaz per sozinum. in. l. j. xv. co. ff. so. ma. z ibi etiam bulgarinũ i sua repetitione. xl. co. z remissionẽ ꝙ feci supra co. . ver. z ex predictis felli. in. c. si cautio. de fide instru. xxvij co. ver. fallit tertio. ¶ Ex predictis infertur ꝙ si donator reseruauit sibi vsufructum rei donate (cuz talis reseruatio habeat vim traditiõis vt. l. quisquis. z. l. si quis argentum. C. ꝺ dona.) morte ipsius donatoris confirmata erit donatio. ¶ Idem dico si maritus donauit vxori aliquaz rẽ z tradidit sibi instrumentuz: per qđ ipe eam habuit: videtur rẽ vxori tradere vt. l. j. C. de dona. z. iij. parti ti. iij. l. viij. sicut legando vel vendendo instrumentũ: videtur debitum vel rẽ in instrumento cõtentam legare vel vendere vt. l. seruũ filij. §. eum. dele. j. z hoc verũ si dominium erat penes tradentem. vt. ff. de re. iuris. l. nemo. cũ cõcordãtijs. Eodem modo dicendum est in traditione possessionis: vt tunc demum videatur translata per donationẽ instrumẽtoꝝ. si donator possidebat alʒ nõ. ar. l. quedaz. ff. de rei ven. z facit. l. creditricem. ff. ꝺ remissio. pig. ¶ Idem dicerem si maritus faciens vxori donationẽ alicuⁱ⁹ rei: fecit sibi inde instrumẽtũ donationis: nam per hoc videtur etiam sibi tradere possessionem. vt. iij. parti. ti. iij. l. viij. z foro legum. li. iij. ti. xij. l. ij.

Qñ donator reseruauit sibi vsufructũ.

Traditio in strumẽti loco possessionis. Lex regni

Instrumẽtũ donationis.

Lex regni.

qđ tene menti. Si ergo his casibus maritus premoriatur: cõfirmabitur donatio. ¶ Idem videtur dicenduz si maritus per se vel per aliũ suũ annũ debitum fecit transferri z descripti in personam vxoris in libro cõmunis: vbi describũtur nomina singulorum. Nam per talem descriptionez videtur maritus donare z tradere vxori. z per consequens morte mariti est confirmata donatio. de quo vide late z singulariter per ancha. ꝙ°. 31. incipiente in xp̃i ꝛc. subtiliter accopiose.

Descriptio

Ficta tradi/ tio ẽ nulla qñ ℨct⁹ est repro batus.

¶ Nec obstat predictis: si quispiam subtiliter obiciat dicendo ꝙ ex quo contractus donationis inter virum z vxorez est nullus: quia a lege reprobatus vt supra dictum est: per consequens non transfertur possessio per actum fictum cõstituti / vel precarij appositi in contractu: quia constitutum vel precariuz: sunt ĩmediata cã translationis possessionis: z clausula constituti vel precarij: sunt nulle existente principali nullo vt voluit bal. in terminis i. l. ex testamẽto. C. de fideicõ. tex. in. l. fi. ff. de cõsti. pe. quẽ pro singulari allegat bal. in. l. si absentis. C. si certũ pe. glo. in. l. si patron⁹. §. patronũ. ff. ꝺ his q̃ in frau. pa. ¶ Facit qđ voluit bart. in. l. qđ meo. in prin. ff. de acqui. po. bal. in. c. ij. de feudo dato in vim legis cõmissorie. ¶ Itẽ si possessio fuit trãslata ꝟ tute cause valide: ꝛ illa cã efficiať invalida: tñ possessio non transferť vt sentit glo. z bar. ibi (si bene aduertať) i. l. ab emptiõe. ff. de pactis. multo fortius idem erit: qñ cã erat nulla a principio. qz potentius ius opať nullitas a principio ad ipediẽdũ: quã ex postfacto ad ꝛsoluẽdũ. ar. l. vnice C. de vsucapi. trãlfoz. z. l. pr̃e furio/so. ff. ꝺ his q̃ sunt sui vel alieni iuris. Bñ facit tex. in. l. si filiⁱ⁹ qui in ptãte ff. de libe. z postu. iuncta. l. postumⁱ⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

in prin.ff.de iniusto testa. ¶Ex quibus omnibus videtur concludendū q; vbicūq; in contractu donationis prohibite (vt est donatio inter cōiuges) traditur possessio per actum fictum: puta per constitutū: vl' alias: ex quo actus est nullus: nō transfertur possessio. qō etiam videtur probari in.d.l.j.§.si vir vxori.ff.de acq. po. a contrario sensu. vbi ideo possessio transfertur: quia traditio que est facti: iure ciuili impugnari nō potest ergo a cōtrario sensu si traditio essz iuris: prout est illa ficta: que fit per constitutū: tunc esset impugnata lege: z per consequēs possessio nō trāsferretur. ita per illum tex. tenet dñs argentinus filius dñi rayneri de forliuio. in.d.§.si vir vxori: quez refert z sequitur paul⁹ de castro ibi. ¶Ex quo infertur q; per talez traditionē vel quasi traditionez non confirmaretur donatio facta inter conuges quia si traditio est nulla: non potest effectum aliquem operari per id qō habetur in.l.cum pater. §.euictj. de lega.ij. z in.l.non putauit. §.nā que vis.ff.de bo.po.cōtra ta. ¶Ista dudum me fecerunt dubitare de veritate opinionis: que postea facta reperi per dñm bartholomeū sozinuz in.d.§.si vir vxori. qui defendēdo cōmunē opinionez dicit ea procedere: quando contractus est omnino nullus sine aliqua spe recōualentie: vñ tunc ficta traditio nihil operatur. sed cuz tamen est: quando licet ꝓtract⁹ est nullus: tamen speratur reconualescentia. z quia contractus non videtur omnino nullus: sed quodāmodo pendere a futuro eue ntu reconualescentie: tunc operetur ficta traditio licet nulla: eo q; principalis cōtractus reconualescit: z per consequens traditio. ita videtur probare textus recte intelligenti in.l.cum hic status. §.si sponsus.ff.isto ti. quod ē subtile. Cogita tamen secundū euz: ¶Istud idem videtur tenere Jasō main⁹ in.d.§.si vir. ij.co. dicens. q; si vir tradit rem vxori. ex donatione invalida: tamē transfertur possessio quia acquisitio possessionis in facto consistit. z ea que sunt facti lex secundum veritatez non potest infecta facere: nec hoc potest induci a lege per fictionem. quia non suadet equitas ex quo nulla esset vtilitas vt dicit ibi textus. in ver. z quid attinet. Et ita licet in constituto z sic in actu ciuili cesset prima ratio assignata in textu quia possessio est quid facti: tamen militat secunda ratio assignata i. v. z quid attinet. quando autem in alia dispositione assignantur due rationes: licet vna cesset (si tamen militat alia) habet locum dispotio vt i §. affinitatis. insti. ō nup. z.l. si vētre cum simi. ff. de priuileg. cre. ita quie/uit ibi Jason.

¶Adde etiam q; ista possessio / vel quasi possessio: quam habet vxor in rebus a marito donatis: non potest dici ciuilis: quia non producit effectus ciuiles. scilicet prescriptionis / vsucapionis / z acquisitionis fructū vt.l.si eum qui. in ver. iure ciuili non possidet. ff. isto titulo. nec potest dici possessio naturalis formaliter sumpta: cum non sit acquisitiua alicuius iuris dicta. l. eum qui. notant doctores in dicto. §. si vir. Nec potest dici corporalis possessio: ex quo nō est clamdestine / aut violenter habita. vt.l.clam possidere. §.fi.ff.de acqui. po. est tamen possessio aptitudine apta producere ciuiles effect⁹ z acquisitionem dominij. cum talis donatio sit confirmabilis morte: ex eo q; i ea precessit traditio / vel aliud quod loco traditionis habeatur vt supra dictum est. z sufficit q; adsit sola aptitudo z sola potentia vt declarat bartolus in dicto. §. si vir. in. ij. q. prin/

Traditio nulla nō opat̄ effectū ꝓfirmationis.

Nō. Qual' sit possessio q; habz donatari⁹ cōiux antequaz donatō cōfirmet.

cipali. ¶Quamuis ergo possessio: quam habet vxor: non producat effectus iuris respectu ꝓscriptionis: nō producit effectum respectu acquisitionis fructuū. vt.l.de fructib⁹. ff. isto ti. z.l. fructus percipiendo. ff. de vsu fruc. glo. no. scōm bal. i.l.ij. C. si qs ita dicit Jasō sol⁹. i.d.§.si vir pe.co.

Nō marit⁹ donauit vxori domū in q̄ simul' hītant.

¶Ex predictis infertur q; si marit⁹ donauit vxori domū in qua viuentes cōiter habitabant / vel rem domi existētē: nec alia interuenit traditio vera vel ficta: ista donatio per mortez viri nō cōfirmabit q; viuente marito vxor non possidebat domū donatā / nec res domi existentes: sed ipsa vxor detinebat i ea a marito vt.l.habebat. cum ibi notatis. ff. de precario. z in.l.j.§. pe. ff. ō bis qui dele. vel effu. z.l.si mulieri. ff. quibus mo. vsufru. am. z.l. qui iure familiaritatis. ff. de acqui. posse. ita consulit pau. de castro. ꝓ°. 106. incipit in xp̄i tc. dicta donatiōe z ibi latius per euz. ¶Ad cuius cōfirmationem facit qō voluit bal. i.l. pignoris. C. de pigno. act. z in.l.pe.j. no. C. de non numerata pe. z in.l. cuz tibi. C. qui po. i pig. habe. vbi dixit q; vxor: que habebat bona mariti obligata ꝓ dote: mortuo marito potest propria auctoritate remanere in detentione domus: quam cum marito viuente habitabat iure familiaritatis tanquam vxor. non quidez rōne possessionis. quia non possidebat: sz ratione solius detentatiōis scōm eū. de quo exclamat Jason. in. §. ite ser uiana. xvij. co. insti. de act. si ergo vxor non possidebat domum: quāuis maritus eam sibi donaret: eius morte non confirmaretur donatio vt supra dictum est.

Limitatio.

¶Dicebat tamen pau. in.d. cōsilio q; si maritus donaret vxori predictā domum cum clausula q; si heres nō soluerit: ex nunc legat: tūc (quāuis nulla interueniat traditio) vxor debet habere domū donataz post mortem viri: non quidem vi donationis sed vi legati quia in legato transfertur dominiū sine traditiōe. vt. l. a ticio. ff. de furtis. quod bene no.

2. Limitatio Donatio cā mortis cōfirmat̄ sine traditione.

¶Idem dicas si marit⁹ donaret vxori dictam domum causa mortis: q̄ quidem donatio inter conuges bene valet. vt l.si cui. §.fi. cum.l. sequēti. ff. isto ti. ad cuius confirmationē sufficit mors donatoris: quāuis traditio nō interueniat vt colligitur ex notatis per bar. z alios in. l.ij. ff. de dona. causa mor. z tenet bal. in. l. z si mortis. C. ad.l.falci. cum quo transit romanus in.l.si donatione. C. ō collat⁹. z franciscus de aretio. cōsilio 74. pe. co. ver. venio ad quartum. z pau. de castro. cōsilio. 101. in fi.j. volumine. z consilio. 76. in fi. incipiente. notandum. scōo volumine: quia hec donatio causa mortis habet instar legati z per eam transfertur dominium sine traditione. vt est textus singularis. cum glo. in.l. vel mortis. ff. de publiciana. z ibi bal. z videtur tenere Bar. in.l.j. eo. ti. bal. in.l. cuz hij. in prin. ff. de transac. Bal. z pau. de castro in.l.ij. de lega.j. ange. in.d. l. a ticio. ff. de fur. z in auct. de here. z fal. in prin. de quo per bal. in dicta l. z si non mortis. e in.l. licet. C. ō pactis. z in.l.j. C. si quis alteri vel sibi z. in.l.ij. C. de secun. nup. per Joan. de imo. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. z ibi alexan. z in.l.j. ff. de dona. cā mor. ¶Si autem transfertur dominium. ergo nō est necessaria alia traditio. quia traditio non fit ad aliud nisi vt dominium acquiratur. vt no. in.l. traditiōibus. C. de pactis. z. §. per traditionem. instit. de re. diui. concluditur ergo q; talis donatio cā mortis mortis donatarij ꝓfirmat̄ q; nullis alia traditio non interueniat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ex quo infertur q̄ donatio facta marito ab vxore de omnibus bonis suis/cum pacto q̄ non liceat reuocare nisi marius premoriatur (cū ista dicatur donatio causa mortis) morte vxoris confirmabitur donatio: q̄ uis alia traditio non interuenerit: vt apparet ex predictis. contrarium tamen tenet pau.de castro.cōsilio.99. incipit in christi.tc.in ista donatiōe.

Donatio reuocata:nō cōfirmat̄ morte donatoris.

¶ Aliqu tamen casus reperiuntur in quibus donatio inter coniuges non firmatur morte donatoris:etiam si traditio interuenerit. Primus quando donator eam reuocauit expresse vel tacite. ¶ Expresse vt si donator dixit reuoco donationē quam feci/vel alia verba equipollētia.in qua quidem reuocatione donator perseueraut vsq̄z ad vite supmū exitum.vt.l.cum hic stat⁹.§.ait z.§.penitentiā.ff.isto ti.z in.c.fi. infra eo. ¶ Itez expīsse fit reuocatio si rem⁹ q̄ donauit cōiugi :postea alteri donauit/vel alio modo alienauerit/vel pignori dederit.vt.l.cum hic status.§.si marit⁹.ff.isto ti.z.l. si marit⁹.la.ij.C. eo.intellige vt dixi supra §.extra casus p̄dictos.co.

Tacite reuocat̄ donatio.

¶ Tacite aūt fit reuocatio si pr⁹ decedat is cui donatū est.vt.l. a marito.C.isto ti.z in.c.fi.infra eo. ¶ Idē si diuortiū fiat inter cōiuges cū bōa gr̄a ꝓpter religionē/vel alias. nisi i diuortio donator voluerit donationē valere.vt.d.l.cū hic status.§.si diuortiū.z.l.sz interim.§.si marit⁹.ff. isto ti.z.d.l.a marito.C.eo. Si tñ diuortiū factū sit: z deinde restauretur:qz ecclia repperit se ꝺceptā scōz decretalē fraternitatis.supra de frigidis.vt in diuortio/vel mutata fuit volūtas/vel eadē durauit: si donator decedat ꝑstāte mr̄imonio:cōfirmata erit donatio. ar.rex.in.d.l. sed interim.§.si maritus.cū alijs de qui bꝰ supra.ita tenet host.in sūma. isto ti.§.qualiter iutilesin prin.

Si donata/rius mutauit mores reuocat̄ donatio.

¶ Tacite etiaz videt fieri reuocatio donationis inter cōiuges: si donatarius mores mutasset in p̄iudiciū donatoris vt puta si vxor cui facta erat donatio adulteriū cōmisisset. Mā ipō videt donatio reuocata. ar. rex. z qō ibi no. bar.i.l.ij.ff.ꝺ alimē.z ciba.lega.vbi per mutationē mor vel iniuriā illatā testator:videt reuocatum legatū. ¶ Ad idem rex.in.l. cuz quis in fine principij.z.in.l.si cuz cor cornelꝰ.ff.de solu. vbi p mutationē mor tacite reuocat̄ mādatū.vt latius scripsi.supra co.ccxcvj.v. vnuz de mū. ¶ Ad idē facit rex.in.l. fz interī §.si maritꝰ.ff.isto ti.vbi si maritꝰ vxori donauit mortis cā: eaqz diuertit:statiz dissolui donatio:nec āpliꝰ est i pendēti.istud est qō volunt bal. in.c.ex parte.iij.co.de cōsue.vbi dicit q̄ nihil dz habere de bonis viri etiā ex pacto:mulier q̄ fecit se pollui p adulteriū. Idē sentit salice.i.l. cū hꝑ status.in prin.z in.§.si diuortiū.z i. §. si maritꝰ.el.ij.ff.isto ti. ¶ Uxoris.n. adulteriū grauꝰ est i mēte viri q̄ occisio filij vt est rex.valde singularis.i l.codicill'.§.istituto filio.ꝺ lega.ij.in v̄.filiū nr̄m interfecit/z alia deteriora nō fecit.quē rex.valde cōmēdat doc. ibi z bal.in.l.athletas.§. calūniator ff.de his q̄ no.ifa.z in.d.c. ex pte. fi. co.supra de cōsuetu.z.ꝺ°.so.iij.pte ādreas sicu.i.c.at si clerici.§.de adulteriis.ij.co.supra ꝺ iudi. ¶ Et hīc est q̄ occidēs sororē dñi non priuat feudo:sz si cū ea ꝓcubuit sic p.l.isti q̄ dē.ff.q̄ metꝰ cā.ita dicit bal. i.c.j.§. sil'iter :in fi.qꝺ modū feu. amitt. li. feudoz. ¶ Propterea vxor q̄ ꝓmisit adulteriū nō dz ali a viro.vt no.gl. i l.fideicōmissū.C.de fideicōm. scōz bal.in.d.c.ex parte. ¶ Reputat̄ aūt adulterium grauissimū non solū respectu mariti :sed etiaz respectu ipsi⁹

Grauitas ad ulteriꝰ.

ꝺlicti.vt.d.§ de adulteriis. ¶ Quia etiā lege diuina,phibitum est mechari:cōtra quā lex humana incōtrariū lata nō tenet. z iō si cauetur statuto q̄ ex bānitus possit impugne offendi.z aliqua mulier est ex bānita:non tñ poterit adulterari:etiam si vir sit bānitus:vt est rex.valde singularis. in auc.ꝺ lenon.§.j.col.iij. ¶ Rō qz ex hoc nō tñ iniuriatur maritꝰ: sed consanguinei z res publica.ar.l.j.§. vsq̄z adeo.z in.l.stichum. ff.de iniuriis.puniret enim ex tali adulterio: q̄ nō delinquit.qꝺ esse non debet: cuz pene suos ꝺebeant tenere auctores. vt.l.sanctimus.C.de pems.z.c.q̄situm.de his que fiunt a maio.pte ca.

¶ Presertim cū adulteriuz sit adeo per se malū:q̄ nulla causa pōt iustificari.vt supra de iureu.c. z traditur per bal.in.l. j.ff. de constit. principū.z in.l.fi.C. si cōtra ius vel vtili pu. quē refert z sequit̄ andreas sicu. n.d.§.de adulteriis.ij.co.alex. in.l.nō solū.§.quāquā.ff.de iuriis. firmanꝰ.i tractatu gabellaz.ix. pte q.xx.z ita licet statuto vel alis pmittat̄ bānitū offendere(quo' casu etiā eius bona capi possint impugne. vt est rex.valde no.in.l.j.§.fi.ff. ꝺ aleascōm bal.in.d.l.fi. C. si cōtra ius vel vtili.pu. idem tenet ille in.l. iij.in fi. C.si pē app.mores interue.z. in.c. in lris.de reiti.spo.bar.in.l.nec i ea. ff. de adult.pau.de castro. per illū rex. in.l.in suis.ff.de libe.z post.felli.in.c. que in ecclesiarū. de consti.vij.co.v. no.ij. Et qō plus est stante dicto statuto q̄ bānitus possit impugne offēdi:pōt etiam occidi.scōz Jo.an.si additiōibus ad spec.ti.de cōsti.§.j. ad finē.bar.in.d.l.iij.ff.de adimē.lega. z ꝺ°.188.incipit statuto castri pleb. paulus in.d.l.in suis.z facit rex.in.c. fi.de homici.li.vj. Et multo fortius ecōtra si dictat statutum q̄ bānitus pōt impugne occidi:poterit vulnera

ri.vt voluit bar.i.l.ij.ff.de sepulchro viola.ancharra.in cle.j in prima oppositione.de concessio.preben. Car. in.c.perpendimꝰ.de sen.ex.vj.col.in repetitione.sentit bar.in.d.l.nec i ea §.ius occidendi.ff.de adulte.vbi dicit q̄ si permittit occidere adulterū pōt castrari). In casu tñ nostro q̄ uis permittat̄ bonoz occupatio/percussio/z etiam occisio : adulteriū tamen non est permissum vt ex supra/dictis satis patet. Uderito ergo ad ulteriū grauissimuz delictū reputabitur:vt ꝓpter illud maritꝰ censeat̄ voluntatem mutasse z donationē reuocasse: adeo q̄ per mortē mariti non sit ꝓfirmata.vt supra dixi.co.cccxxv.

De vxore rep̄ta in actibꝰ veneris.

¶ Quiimo non solum si vxor adulterata est:sed etiam si absq̄z carnali copula pudicitiam violaret luxurio/so osculo/vt permisit ab aliquo tenere manus ad suum pectus vel mammillas:quia ista diffamant z lacerāt matrimonium:z ideo potest agi ad separationem thori z amissionez dotis.quia ludus impudicitie debet puniri.vt est textus optimus cum glo. in.c.j.quibus mo.feu.ami.libro feudorum:vbi glo.exponit illum textuz punietem vasallum qui turpiter luꝺit cum vxore domini.ideſt qui posuit manus ad pectus. ita notanter dixit Bal.in.c.tue.in fi.supra de procura.refert z sequit̄ benzellinꝰ in. c. plerūq̄z.infra eo. in apostill'.z felli.i c.preterea.ij.co.v. vbi autē supra de testi. Colloquiū enī z oscula sūt ꝑ plura veneris.vt dicit glo.iij. q̄ ange. reputat singularez.in.l.j.ff.de extraor.crimi.z glo.in.l.quod ait lex. ff. ꝺ de adulte.z in.c.nec aliqua.xxvij. q. j. ¶ Idem forsan dicendum esse si probaretur vxorez fuisse in balneo cum alio,scōm glo.in.c.non oportet lxxxj.di.z rex.est.in.l.fi.ibi cōe lauacrū cum viris libidinis cā. C. de repu.vbi vxor priuatur dote:si cū alie

Universidad de Deusto
Biblioteca

no viro tenet balneū. ¶ Idem si p/ noctauerit extra domum sine causa scōm ange. in. §. mmores. in auc. de nup. per. d. l. fi. z facit tex. cuz glo. in ver. foris. in. l. consensu. co. ti. istis. n. casibus z alijs similibus a marito do natore sciente tacite videt induci re uocatio donatiōis: adeo q ei⁹ morte nō cōfirmaretur. ¶ Imo videt idez esse si marit⁹ ignoraret z fortius per ea que notātur in. l. fi. C. de adulte. z per bar. in. l. j. in fi. ff. de his quibus vt indig. vbi dicit q si quis cōmisit culpā /vel ingratitudinē cōtra testa torem ignorātē. z si ille sciuisset esset cōtracta inimicicia: esset reuocatuz legatum tanquā si testator sciuisset. vt est glo. no. in. l. fideicōmissum. C. d fideicōmis. Ex quo infert no. vbi q ad hoc vt dicamus /aliquē testem esse inimicum alterius: sufficit offen sam esse factam inter eos lz alter ig/ raret: qō no. refert z sequitur Bal. in. c. j. ij. co. de pace constan. li. feudo ¶ Tacite etiam videtur donatio in/ ter conuges reuocata: si donatarius ingratus fuisset donatori per aliquē modum de his qui ponuntur in. l. fi. C. de reuoca. donat. z in. l. fi. C. de dona. ¶ Ilaz si ex illis causis potest reuocari donatio perfecta inter vi/ ros: vt ibi dicitur: multo fortius pre sumendum est ex eisdem causis vel/ le reuocare donationē donatoz: quā cōiugi fecit. cum illa prohibita sit z i efficax: z habeat instar donationis causa mortis /vel legati vt in superi/ oribus ostensuz est. ¶ Ingratitudo enim est maximum vitium/ ventus vrens/ z siccās fontem misericordie rozez/ pietatis fluēta gratie: vt inqt Bernardus super cantica salomo/ nis. z refert Jo. an. quem alij sequū/ tur. in. d. c. fi. z prouenit ex superbia: quia pleriqz putant omnia seruitia sibi debita: vt appere potest ex mul tis que adducit valerius. li. v. c. iij. ō

Si maritus ignoret vxoz adulterium.

4 Donatarius ingrat⁹ dona tori.

Ingratitudo

ingratis. vnde ille qui donat vel in/ dulget beneficia: sperat recipere gra ta seruitia als non facturus. z ideo mirum si ingrati perdunt gracias nam oppositum dissoluit proposituz ita dicit bal. i. c. j. iij. co. de pace pstā. ¶ Hinc est q si comunz donatarij⁹ graues iurias coniugi donatori fa cere presumpsit: tacite videtur reuo cata donatio. vt. d. l. fi. z. d. c. fi. z fa/ cit tex. in. l. alimenta. §. j. ver. contu/ melijs. ff. de libe. agno. Idem si ma/ nus impias contra donatorem intu/ lit: efficitur donator adeo ingratus q donatione pfectam reuocare pōt vt dicunt iura predicta. z pari rōne donatio inter conuges tacite reuo/ ri censetur propter presumptam vo luntatis mutationem vt predixi.

Faciēs q aliū

¶ Et non solū quādo per seipz hoc fecisset: sed etiam si per alium. vt no. volunt Jo. an. quem omnes sequūt in. d. c. fi. per tex. in. c. mulieres. infra ō sen. ex. z i. c. si qs suadēte. xvij. q. iij bene facit tex. no. in. l. j. in prin. ff. de eo per quem factū erit. vbi paria sūt q quis suis mandō impediat aliquē iudicio sisti: vel per suos retinuerit/ vel per alios extraneos. qui enī facit p aliū: habetur ac si sua manu fecisz vt ibi z in. l. j. C. de his qui testa. sibi ascribunt. z ibi no. bal. facit. l. ij. z. l. q in testamēto eo. ti. intellige nisi in materia stricta reqrat q qs sua ma nu faciat scōm bar. in. l. per hāc. C. de erogatiōe militar⁹ ānone. li. xij. p illū tex. refert Jason in. l. qō qs fi. co. C. ō pcu. z. in. l. si qd id qō. pe. co. ff. de iurisd. om. iudi. vbi vide aliq silia q ipe cumulat. Adde q mittēs nūti um ppie dr facere scōz bal. in rubri ca. C. de exercitoria. ij. co. ar. l. pr. ff. de manu. vin. vr mihi tex. in. c. vbi. pi culū. de elec. li. vj. v. nulli etiā. dū di/ cit q vo cōtra fecerit scripturā mit/ tendo vel nūtiū. glo. ij. in. c. ostitutio nē. de sen. ex. eo. li. z i. cle. si sūm⁹. ō sē

ten. ex. iuncto textu. Ad predicta fa ciunt notata per doctores in. c. sicut dignum de homicidio z in. d. c. mu/ lieres infra de sent. ex. z per docto/ res plures quos refert felli. in. c. cū inter vos supra de re iudi. iij. co. v. sed pendet veritas. z per alex. in. l. i. in princi. ij. co. v. ego non puto. ff. ō verbo. ob. cum qua remissione sum contentus. ¶ Ex his potest /nferri q si maritus fecit donationem vxo ri: z ipsa procuraret vt pater frater vel alius consanguineus maritū per cuteret seu vulneraret: ex hoc indu/ ceretur tacita donatiōis reuocatio.

Qñ donator fuit cā ingra titudinis.

¶ Dec tñ aliqui limitare nituntur: ni si ipe donator fuisz cā inectōis ma nuum impiarum volens offendere donatarium: z donatarius se defen den do manus impias in donatorez intulerit. tunc enim imputaretur do natori: q non dicerētur manus im/ pie: cum ad suam defensionē ꝺ fecis/ set iurta ea q notant. in. l. vt vim. ff. de iusti. z iu. z in. l. i. C. vndevi. cum concor. ita tenet Jo. an. quē alij re/ ferunt z sequunt. in. d. c. fi. sic intelli/ gentes z limitantes illum textum. eo enim ipso q defendendo pcussit ex/ tra culpā est: etiā si occidisset. vt tra dit in legibus predictis. z in. c. signi/ ficasti infra de homi. maxime si hoc fecisset ad suam defensionem neces/ sariam vt nota tradit bal. in. l. vna. v. co. in fi. v. item tu assessor. de quo dicto exclamat lodo. in singulari. xxj. incipi. accusatus. andreas siculus in. c. fi. ij. co. supra de solut. qui pro ꝺ allegat tex. in. l. is qui aggressorem. C. ad. l. cornē. de sicca. alexan. consi. iij. ij. co. qui pro hoc allegat tex. i. c. i. §. i. in v. nō necessarie ti. de pace te nenda. facit. l. quem ad modum. §. si nauis alteram. z quod ibi no. bal. ff. ad. l. aqui. z in. l. scientia. §. q cum alter eo. ti. z in cle. si furiosus. de homi. de quo, et iam p lamfrancum.

Qñ donatarius se defen debat.

in repetitione. c. qñ contra. de pro ba. in. v. confessiones. vij co. per ia/ sonem. in. d. l. vt vim. in prin. ff. de iu sti. z iu. z in. §. item siquis postulan te. vij. co. insti. de actio. z in tractatu maleficiorum. charta. lxxij. ij. co. in fi. Si ergo donatarius se defenden do: donatorem offendit. ¶ Uel cuz esset iudex: z donator accusaretur coram eo: mediante iustitia eum tor queret/ vel flagellaret: non dice/ retur impias manus iniecisse: vt in gratus iudicetur. q necessitatus ra tione officij illud fecit. ar. tex. i. l. mu nerum. §. iudicādi. ff. de mune. z ho no. Secus si fuisset aduocatus: q ē officium voluntarium. l. post legatū. §. aduocatū. ff. de his qbus vt idig. ¶ Ad predicta facit tex. no. in. c. ille gladium. xxiij. q. iij. vbi non dicitur capere gladium qui iustitia mediante capit. z in. c. non est crudelis. xxiij. q. v. ¶ Cōfirmat hoc p illud qō in simili dicit bar. i. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure. bal. in. l. non dubium. C. de legibus z i. l. decuriones. C. ex qui. ca. imfa. irro. vbi dicunt q si statutum punit facientem sanguinē in palatio: intelligitur de eo qui im/ pie z iniuriose sanguinem fecerit. ¶ Et inde est q si statutum dispo/ nit q homicida non possit eē de prio ribus: z quidam tanquā iudex mul/ tos fecit decapitari: nō habet locum dispositio statuti /vel pena. ita bal. in. d. l. decuriones z in. l: data opera. C. qui accu. non po. z in. c. i. de con sti. z ibi ancharra. bar. i. l. i. C. de a/ grico. z censi. li. x. pla. in. l. nulla. ad finem. C. de delato. eo. li. baptista i repetitione. l. omnes populi. charta xxxj. i. co. v. ex predicta. abb. z felli. in. c. solite. supra de maio. z obedi. fa/ cit glo. in. c. vno. in v. sanguinis ō cō sec. eccle. vel alta. li. vj. z in. c. is qui. de sententia ex. eo. lib. glo. i. facit tex. n. c. si perfodiēs de homi. ¶ Ex qui

Si vxor adl'tera occidit a marito.

bus omnibus videtur aliquib⁹ di/cendum ꝙ si vxor donatrix adulte/rando vel alias fuit causa ꝙ marit⁹ ipsam percuteret/vel vulneret: non propterea censeretur donatio taci/te reuocata. ꝛ hoc fuit de mẽte bar. in.l.cum in tabulis.§.i.ff.de his qui bus vt indig.vbi dicit ꝙ licet ꝓpter inimicitias reuocaretur legatum.vt .l.iij.ff.de admen.legatis:est verus si inimicitie interuenerũt culpa le/gatarij.secus si sine culpa per illum ter.quod est menti tenendum secun dum bar. ¶ Confirmatur per illud quod in simili dicit bar.post dy.in.l. miles.§.rea.ff.ō adulte.vbi dicit te statoꝛ legauit centum ecclesie:si ec/clesia cum sepelierit in cimiterio: q̄ postea moꝛitur excōmunicatus :nec potest sepeliri in ecclesia culpa sua: debetur legatum ecclesie. quia ipse fuit causa denegate sepulture.idē te net bal.in.l.siquis ad declinandam fi.co.C.de epi.ꝛ cler.ꝛ alij de quib⁹ supra dixi in.vij.limitatione princi/pali in quinto effectu traductionis ad domum co.cclvj.v.limitabis se/cundo. ¶ Facit textus in.l.i.§.cum quis ꝛ quod ibi notat bar.ff.de que stionibus. Cum autem donatio in/ter coniuges assimiletur legato:sicut legatum non reuocatur tacite ꝓp̃ni micitias ortas culpa testatoris:sic si reuocabitur donatio inter virum ꝛ vxoꝛem.quando donatarius fuit cā inimicitie. Ex quo posset inferri ꝙ si vxoꝛ adulterium cōmisisset:ꝛ pro pterea peteretur seu occideꝛet a marito donatario:nō ꝓ hoc esset re uocata donatio. ¶ Cuius contrari um supra firmaui ꝛ illud videt mi/chi de iure verius ꝓ ea que dicta sũt nec obstat dictum bar.in.d.l.cum in tabulis:quia loquitur contra tex/tum expressum in.l.iij.ff.de admen/dis legatis in v.ꝛ penitus testatoꝛē prioris offense.vbi legatum fuit re/

Determinatio ꝓtraria.

uocatum:quia testatoꝛ offenderat legatarium: ꝛ sic inimicitia processe rat culpa testatoris. Subdit tamen ibi textus ꝙ si testatoꝛem peniteat offense recōualidatur legatū. ¶ Id idem facit textus in.l.ex parte eo.ti. ibi testatoꝛ inimicitijs ē ꝓsecutus. ¶ Facit etiam glo.no.secundū bal. ibi in.l.athelete.§.dat remissionem. v.in causa.ff. de excusa. tutoꝛū que vult non referre cuius culpa inimici tie processerint: ꝛ propterea testis ꝓ pter capitales inimicitias repellit a testimonio vt.l.iij.in principio cum glo.ꝛ ibi bar.ff.de testi.etiam si iñ/micitie processerint culpa illius con tra quem deponit nisi constaret de eius fraude:q̄ procurauit inimici/tiam hoc animo:ne posset contra eū deponere:puta alapa eum percutiē do.ita tenet abb.in.c.repellantur.ō accusa.ꝛ ibi franciscus de arecio.iñ. co. Jo.an.in ti.de arbitris.§.fin̄. v.item si capitales.in addi.ad spec. ꝛ in.c.fi.supra de testi.bar. ꝛ bal.i.l. sed ꝛ siquis.§.illud.ff.siquis cautio. felli.in.d.c.repellant.ro.in.l.facere .ff.so.ma.post prin.bartolomeus ve ronen.caute.iij.florianus in.l.iij.ff. de testi. ¶ Reperio tamen egregiū doctoꝛē petrū de oꝛopesa: qui olim fuit collegialis in dicto salmanticen si collegio:tenere in rubrica ꝙ met⁹ causa.in repetitione.xvij. charta.ij. co. indistincte:ꝙ talis testis sit recipiendus vel saltim debeat repu/tari ꝓductus in causa. Cuius auctoꝛ ritatem ꝓ certo non respuendam ego quidem magnifaciens vt decet sic arbitroꝛ sub breuibus esse dicen/dum.ꝙ siue appareat de fraude si/ue non. nullatenus inimicus est ad mittendus in testem.q̄ ratio ꝓpter quam inimicus a testimonio repelli tur est:q̄ presumitur ꝙ nō dicet ve ritatem:que presumptio sumitur ex eo ꝙ cōmuniter accidit.ꝙ odiū seu

inimicitia solet impedire veritatem ac ꝓturbare rationem.in.c. quatu/oꝛ modis.xj.q.iij. Sed hec ratio mi litat:etiam si fraudulenter aliquis procurauit inimicitiam testis ne cō tra eum deponeret:ex pte enim te/stis etiam hoc casu contingit odiuꝫ: ꝛ ꝓ consequens rationis ꝛ veritatis ꝓturbatio. ¶ Unuꝫ tamen est ꝙ cō tra istum malitiose procurantē istaꝫ inimicitiā militabunt remedia:que contra subtrahentem probationem aduersario sunt prodita.de quib⁹ in .c.cum causam.de testi.in.c.consti/tutus el primo eo.ti.in.c. puenit. de testi.cog.ꝛ late ꝓ predictum domi/num petrum de oꝛopesa:vbi supra. ¶ Dolicioseautem fecisse proba/bit ex ꝑspicuis indicijs in.c.ij.de re/nuncia.li:vi.in l.dolum. C.ō dolo. sunt autem ꝑspicua indicia quo ad istud propositum ea:que enumeran tur ꝓ franciscum aretinuꝫ in.d.c.re pellantur:de accusa.ij.co. que vide as ꝓ te. ista autem indicia:si a prin/cipio nō appareant: possunt in qua/cūq; parte litis oppoꝛ:vt dixit bal. in aut. si dicatur.C.de testi. ¶ Ex his ergo coꝛroboraꝛ in nostro prin/cipali proposito opinio supra depic/ta. ¶ Ad cuius confirmationem fa cit tex.in.l.nec timoꝛem.ff.ꝙ metus causa ꝛ in.c.veniens el.ij.de sponsa. vbi non refert an petens iuuari ꝓp metum dedit causam metui:vel fuit in culpa.de quo vide glo. in.c.ij. su/pra ꝙ metus causa.ꝛ in.c.ij.de cons/th.li.vi. v.ignorantes ꝛ in.c.fi.de ho mici.eo.li.vide tex.in.l.si mulier.ff. ꝙ metus causa.dominicum in.c. ad eius vero.v.di.vbi glo.vide in simi li.iasonem.in aut.res que.C.cōmu nia.de legatis.vi.co. v. vi.ꝛ vltimo. vide omnino que scripsi i.c.ij. ꝙ me tus causa.ꝛ in.c.fi.de appe.supra. ¶ Unde illi qui aliquem offendit: si timet offendi ab aduersario potest

Dās causaꝫ metui iuuaꝫ metu.

implorare officium iudicis vt ipsum aduersarium cogat ad prestandum cautionem ꝙ euꝫ non offendet:ꝛ sic etiam si ipse fuerit causa huius me/tus.tenet hoc bar.in.l.qui bona fi/de,§.siquis iurta.ff.ō damno infec. ꝛ sequitur ibi alex.de ymola.p.l. de/nunciamus.C.de his q̄ ad eccle.cō fu.que indistincte loquitur.idem te net abb.in.c.i.ij.co.vt lite non cote. ¶ Facit quod in simili voluit colle cta.in.c.ad audientiam.de cleri.nō resi.vbi dixit ꝙ si citatus ad iudiciū non audet intrare ciuitatē ꝓp inimi citias culpa sua ꝓtractas:bñ excusa tur. Et ex hoc dicit no.ange.i quadā sua disputatione que incipit bononi ensis in.iiij.dubio.ꝙ si bannitus nō comparet nec mittit procuratoꝛez: quando timet vim sibi inferri:nedū sibi sed etiaꝫ cause:vt si est culposus ꝓpter partialitates/vel habeat cau sam cum potente:etiam si culpa sua sit bannitus nichilominus excusatur de quo dicto facit festum felli.in.c. que in ecclesiarum.de consti.xiv.co. ꝛ idem in effectu voluit Jo.an.ꝛ se quitur dominicus.in.c.statutum.§. cum vero de rescrip.li.vi.quod ego intelligo verum : nisi timeret ꝓpter illud crimen de quo agitur secundū bal.in.l.omnes.§.si vero apparitor .C.de epi.ꝛ cle.videas felli.in rub. de treuga ꝛ pa.xj.co.v.octaua decla ratio. ¶ Facit ad predicta glo.sin/gularis in.c.sacroꝛum.xij.q.ij.q̄ vo/lunt ꝙ iura loquentia de redemptio ne captiuoꝛum habent locum i capti uis ex maleficio: ꝛ sic ex captiuitate ex culpa sua inducta, ꝛ illam glo.seq̄ tur Jo.de ana.in.c.significauit.in/fra de iudeis.iiij.co.qui allegat bal. in.l illud.in prin.C.de sacro san.ec/cle.ꝛ in.l.quāuis.ff.so.ma.ꝛ ibi ymo la ꝛ roma. ꝛ idem bal.in aut.simili/ter in prin.ad.l.fal.facit.l.siquis pro redemptione in v. pyssimam.C.de

Captiuus ex maleficio suo

Universidad de Deusto
Biblioteca

donat. bal. in aut. contra rogatus :L. ad tribellianum.de quo vide ēt glo.in.c.sicut omnino.xii.q.ij.z abb. z barba.in.c.i.ō pigno. ¶ Possunt ēt hec confirmari per ea que cumulat barba.in tracta.cardinalium.ij: parte.q.iij.fi.co.z p ea que tradit iason in.l.hereditas.ij.co.L.de his q̄ bus vt indignus. L ōcludo igitur vt supra q̄ si vxor dōatrix fuit causa q̄ maritus ill ā pcuteret vel alias cenſetur donatio tacite reuocata.

Mñ donatarius q̄uerit donatorē super magna parte bonorum.

¶ Tacite etiam videtur reuocata donatio: si donatarius donatorem super omnibus vel maiore parte bonorum suorum eum in iudicio conueniret: z hoc argumento tex. in.c.frequens de resti.spolii.vj. §.illum autem: vbi ille: qui criminaliter conuenitur potest opponere exceptionē spoliationis ab alio facte.illum autem spoliatum intelligit ibi tex.cum criminaliter accusatus tota sua substantia vel maiore parte ipsius se per violentiā destruxisse affirmat. ¶ Ad idem facit qō notat goffre.i.c.abbas supra.q̄ metus causa quē sequitur ibi abb.post alios z sentit ibi glo.in prin.dum dicunt q̄ non solum perditio omniū bonorū infert iustum metum vt ibi z in.l. interpositas. L.de trāsac.vbi p cygnum z bal.de quo latius p vitalem in li.clausularū in clausula.de metu rerum in fi.sed etiam maioris partis bonorum.idem voluit inoc. in.c.cum dilectus.eo.ti.hosti. in sūma.eo.ti.§.ij.post princi.bal.i.l.isti quidem.§.si is qui.eo.ti. ¶ Benefacit tex.in.l.propter litem.ff de excusa.tuto.in princi.z insti.eo.ti.i.§. item propter litem.vbi propter litē q̄ quis habet cuz pupillo sup bonis suis aut plurima parte bonorum suorum: excusatur a tutella.ex quo dicebat bal.no.i.d.l.pp litē.dari notabilem extensionem ad tex.i.l.fi. L. de reuocan.dona.vbi dicit q̄ donator potest reuocare donationem factam inter vivos:si donatarius iferat donatori iniurias atroces: vel manus impias iponat: vel propter eum grauem iacturam i rebus suis patiatur:vt habeat locum quando donator moueret litem contra donatorem super omnibus suis bonis vel plurima eorum parte.quod est valde notandum z ad propositū nostrum satis accomodatuz. ¶ Ad cuius confirmationem facit quod notanter voluit idem bal.in.d.l.athlete.§.dat remissionez.ff.de excu.tuto.p illum textum.q̄ vbi est capitale certamē:ibi presumitur capitalis inimicitia.vnde qui contendunt de statu vel de omnib⁹ bonis vel de maiori parte eorum:presumūtur inimici capitales secundum eum. Est lex regm.vij.parti.ti.fi.l.vj.i fi. ¶ Quinimo quod plus est dicebat bar.i.d. §.dat remissionem.z sequitur ange. de aretio.in.d.§.item propter litez non solum quando contendunt de maiori parte bonorum:sed etiā quādo accusaretur aliquis de crimine: propter quod tertia pars bonorum veniret publicanda:dicetur inimicitia capitalis. Nec est mirandum de hoc:qm̄ si ex verbis iniuriosis contrahitur inimicitia capitalis:vt voluit bal.in.c. veniens.infi.supra de iureiu. Ex fortiori quando maior vel magna pars bonorum ex hoc veniret publicanda. ¶ Facit quod in simili diximus in alienante omnia bona sua:qui presumitur hoc facere in fraudem creditorum. vt.l.omnes.§. lucius.ff. de his que infrau. credi. idem si alienat maiorem partem bonorum.vt est glo.valde not.iuncto tex.in.l.nomē.§.filio.in v̄ ,ppe oēs. de legatis.iij.quam ad hoc multum comēdat ange.de arecio.in.d.§. itē

Lex regni.

pp litez.z insti.de actio.§.itē si quis in fraudem.ij.co.facit quod no. Jo. de ymo.in.c.fi.supra de dona.vbi dicebat q̄ sicut donatio reuocatur : si donatarius vite periculum inferre presumpsit in personam donatoris. vt in.l.generaliter.L.ō reuo.dona. in aut.q̄ mater.L.eo.ti.in.c.fi. de dona.ita si temptauit iacturam inferre in rebus:quantūcūqz effectus non fuerit secutus. ¶ Ex quo infertur q̄ si vxor fecit donationem marito z ipe diuertat ab ea mouēs ptra eam litem sup maiore parte bonoz vel magna eorum parte tacite videtur iudici reuocatio donationis:vnde eius morte non confirmabitur. ¶ Existis infertur q̄ propter huiusmodi litem omnium bonorū vel maioris partis non solum possit reuocari donatio inter vivos: (vt predixi) sed etiam censebitur reuocata ipso iure.z est magna extensio ad dictaz legem fi.L.de reuo.dona.z ad id qō satis ellegāter tradidit egregius doctor de oropesa in.d.sua repetitione.xviij.char.ij.co.de quo latiꝰ scripsi in.d.c.abbas.q̄ metus causa in primo no.in meis recollectis.

¶ Secundus casus est si donator mortem sibi ob sceleris conscientiam conciuerit: vel etiam post mortem memoria eius dānata sit:nam tunc reuocabitur donatio: quāuis ea que alijs donauerit valeant : si non mortis causa donauerit vt.l.cum hic status.§.si maritꝰ vxori.ff.isto.ti.z ita morte ipsius donatoris non confirmatur donatio. idē si donatarius interficiat donatorez nam z tunc irritatur donatio z per consequens morte donatoris nō cōfirmatur.ar.eorum que notātur in .l.si ab hostibus.ff.so.ma.de quo dicti late supra co. aliasi.§.extra casus predictos.v̄.cessante aūt reuocatione.dic vt ibi.

Mñ donator se iterfecerit.

¶ Tertius casus est quando maritꝰ donauit vxori ex frequenti mulieris petitione.talis donatio non confirmatur morte mariti.quia quodam calore iracundie ē facta ita dicit baldus in.l.i.C.de petitis bonorum sublatis li.x.ar.illius textus dum dicit q̄ impetrās a principe bona confiscata:militer impetrat.quoniā plerūqz i nōnullis causis in verecunda petentiū inhiatione cōstringimur vt etiam non concedenda tribuamus.quod dictum tā quam singulare comemorat iason in .l.i.§.si vir.fi.co.ff. de acqui. po. ¶ Bene facit textus no.in.c.siquādo.supra de rescriptis z in.c.tue de prebē.vbi glo.dicit q̄ ellectio facta ad importunum clamorem non valet ar.c.osius.de ellectio.supra z.c. miramur.lxi.di. ¶ Ad idem.c.cum inuenture infra de purga.ca.z in .c.fi.de rescriptis li.vj.z i.c.detestāda.de concessi.pre.eo.li.z i.c.importuna.de pe.di.i.z Jo.de ymo.i.d.c. tue.in principio supra de preben. qui dicit q̄ vbi aliqua contra ius concedūtur propter importunitatem ab inferiore a papa vel principe : tunc illa tenent vt ibi notatur. Sed vbi a papa vel principe ex certa scientia concederetur: tunc possent valere: cum tales possent contra ius dispensare vt.c.proposuit:de cōcessio.pre. z.l.quidam consulebant.ff.de re iudi.misi aliud reperiatur expressum. vt.d.l.i.C.de peti.bono. subla.li.x. z no.i.c.fi.de rescriptis li.vi. ¶ Unū tamen nō obmitto q̄ si princeps aliquid concedit : quod est contra ius alicui ab senti z ignoranti:presumitur illud concedere ex certa scientia z plenitudine potestatis.cum eoipo quod scit illud esse contra ius:videt dispensare.iuxta glo.in.c.statutum.

Mñ maritus dōauit vxori importune.

De cōcessis p principē cōtra ius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in prin.in v. litterarum.de rescrip. li.vi.glo.t abb.in.c.pastoralis: §. preterea.i.co.de offi. de. t ibi andreas siculus.viij.co. Jo.de ymo. in cle.t si principalis.de rescrip.in glo.fi.t in cle,gracie.co. ti. ¶ Secus si presenti t in curia residenti. q; tunc non presumitur certa scientia/sed importunitas t suasio. hoc est no.dictū bal.in.c.cum adeo supra de rescrip.fi.co.quod multum extollit ibi andreas sicu.co.

quod est bene notandum contra rescripta t priuilegia:q̄ quotidie concedūtur illis qui assidue versantur in curia. Nam tunc non presumit in principe libertas aliqua nec certa scientia sed importunitas impetrantis.t ideo non valebunt: vt dicrum est: in principem presumitur iusticia cum sit quodam animal politicum quod regitur dictamine rationis.secūdum bal.in.l.ij.C. de seruitu.co. si ergo aliquid facit contra ius:nō presumitur motu p/prio facere:sed stimulatus t p suasionem t sic importunitatem: t per cōsequens nō debet valere.quia (licet in principe presumatur causa in his que facit vt volunt cy.t bal.t alij in.l rescripta. C. de p̄cibus impera.offeren.signanter in his q̄ sunt de iure positiuo:licet nō in his que sunt de iure naturali vel gentium.secundum abb.in.c.que in ecclesiarū. iij.co.supra de consti.t antoniuz de rosellis.i tractatu legittimationuz in .ij.libello.in fi.)hoc debet intelligi quando facit motu proprio/t ex certa scientia: secus ad instantiam partis.quia tunc non p̄sumitur.ita tenet anto.in.d.c.que in ecclesiarum. de consti.refert t sequitur andreas siculus in.c.fi.eo.ti.t in.c.constitutus.de rescriptis. ¶ Ea enim que p importunitatem conceduntur:vi// dētur fieri inuito dāte.vt.c.audac/ter.viij.q.i.vbi vide glo.ij.t.xxij.q. iij.c.vnusquisq;.facit ad idem tex. in.l.si priuatus.ff. qui t a quib⁹ manum.libe.nō. ¶ Idem facit tex/tus not. in.c.fi:xx.q.iij.vbi si abbas aliquem circumueniendo totōdit: t res eius tali per suasione subri/puit:penitentie canonice vt pore tur pro lucri sectatore subiaceat.ille vero qui illectus comā depositū:in eo qō accepit:perseuerare cogatur:res vero eius heredibus reddantur. ecce quomodo licet religio p importunitatem sumpta tenear:res tamen religiosi non spectant ad monasteriū. de quo faciunt festum abbas. t andreas siculus in.c. preterea supra de offi.de.t est no.limitatio ad.c.quia ingredientibus supra.de testa.t aut. ingressi.C.de sacro san.eccle. tenementi. ¶ Facit quod voluit inoc.in .c.q; pleriq; supra de immuni.eccle. quem refert t sequitur Jo.de imo. in.c.clerici.viij.co.v.aduerte supra. de vita t honesta.cleri.vbi dixit q⁹ si attratus per vim vel nimiam importunitatem ad ludendum vincit in ludo multa lucrando:non tenetur ea restituere. Et sic ad paria iudicat i noc.q⁹ aliquid fiat per vim vel p nimiam importunitatem. ¶ Et inde est q⁹ licet princeps ab eo donata nō reuocet.vt in aut.de referenda. §.i. colla.ii.quia decet concessum a principe beneficium esse mansuruz vt regula decet.de regu.iu.li.vj.cum concor.tamen si per importunitatē sunt cōcessa:illa reuocat:vt dicta.l.i.C. de petitis bono. sublatis t.c.q̄uis de rescriptis li.vi.t.c.intellecto.supra de iureur. ¶ Et soli principi asserenti concessum per importunitatem videtur indubio credendum:sicut dicto solius pape creditur.vt.c. cum a nobis.§.fi.supra de iureur. ita dicit Jo. de pla.in.d.l.i.fi. co.

De inducente aliū ad lu/dendum.

¶ Si ergo maritus per importuni

De vxore maritum blan/diente.

tatem vroris sibi fecit donationem quasi facta ab inuito t iracundo nō valet :nec donatoris morte confirmatur:Huis deuentū sit ad traditionem.vt dicebat bal.in.d.l.i.

¶ Secus tamen esset secundum eū si blandicijs vroris vir inductus fuisset ad donandum.ar.tex.in.l. nō eū .ff.de inoffi.te.t in.l.fi.ff.siquis aliquem testari prohibue.t.l.fi C.eo. vbi dicitur quod licitū est vxori blādis verbis prouocare virum vt eaz instituat t econtra. Ergo eodē modo poterit vt sibi faciat donationē: hoc idem voluit idem bal.in.c.i.§.si quis.in fi.de feudo da.in vim legis comi.vbi dicit de marito qui habebat vxorem que multum sibi blandiebatur:t induxit maritum filios non habentem ad testandum versus ipsam.hoc acto q⁹ siue mutauerit testamentum/siue non:ista vxor iure donationis inter vinos haberet quamdam domum.deinde ipse mutauit testamentum de dicta dōatione inter vinos nulla facta mentione.hoc casu mulier debet habere domum predictam:q; ista donatio est presens t pura.q; dicit siue mutauero testamentum siue non : t iō non est apposita illa clausula in pena testamenti mutati.intellige dū modo interueniat traditio illius domus/vel aliud quod loco traditionis habeatur.vt dictum fuit in p̄cedentibus. Hec tamen ego limitarē nisi forte in terminis in quibus loquitur bal. quando videlicet per prius fecit maritus donationez vroti: t deinde fecit aliam dispositionem modo predicto. ¶ Secus dicerez si prius fecerat donationē alicui⁹ rei alicui alteri:t deinde vroz blādis v bis vel adulationibus induceret maritum ad reuocandum donationē/ t sibi donaret:nam tunc licet ista donatio valeret:tamen primus donatarius reuocaret ab vxore illam rez sibi donatam per actionem de dolo vel in factum ar.textus cum glo.in .d.l.non enim.ff.de inoffi.te.t quod ibi voluit ange.t in.d.l.fi.C.siquis aliquez testa:prohi.vbi notanter dicit q⁹ licet blandis verbis liceat inducere testatorem vt eum heredez instituat:vt dictis legibus verūz est nisi testator prius fecisset testamentum: t alium instituisset heredem. quia tunc si quis blandis verbis vel adulationibus induceret testatorē vt eum instituret: (licet testamentum valeat:)tamen primus institutus reuocabit a secundo p actionem de dolo/vel in factum. t ita dicit angelus vbi supra q⁹ alias fuit iudicatum peruſi:dum ipse esset vicarius episcopi. quidam enim in suo testamēto instituerat primo hēdes quosdam religiosos seu conuentuz:t quidam agnati sibi tantum p̄suaserunt dicendo q⁹ erat male factuz instituere tales religiosos:quia talem hereditatē conuerterent ad maluz:t ita fecerunt q⁹ eos instituret.fuit iudicatum q⁹ illi religiosi obtinerent successionem.quod est bene no.quā uis contrarium velit glo.cum quatransit ibi cynus in.l. quicquid.C. arbi.t ntelle. Sic ergo dicamus in casu nostro. ¶ Ad cuius confirmationem facit illa singularis t vulgatissima doctrina bal.in rubrica.C.ō his que in frau. credi.in principio. vbi dixit q⁹ si vendidisti michi rem aliquam:t ante quam tradas:vendidisti t tradidisti eam ticio in fraudem mez:in reiuendicatione/t publiciana potior est ticius per.l. quotiens.C.de rei ven. t.l.siue aūt.§.si duobus.ff.de publiciana.t.v.parti. t.v.l.Jo.tamen si fraudē participauit:reuocabo:quaz doctrinā refert t sequitur angelus de arecio in.§.itē siquis in fraudē. insti.de actio.xiiij.

Pro primo emptore:

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

co.v.t pro complemento.t ibi etiaz iason.xl.co.v.extra glo.t in.d.l.quotiens.vij.co.v.nono principaliter. idem vult ibi sali.in.r.oppo.t albuz cus ponderātes ad hoc glo.secundā ibi dum requirit bonam fidem. intelligunt ipsi in secundo emptore.

Si ergo secundus emptor sciuit rē esse prius venditam alteri:nam videtur esse in mala fide t fraudulēter emere.vnde ista fraus non debet sibi patrocinari vt est textus optimꝰ cum ibi no.i.l.si ea res:§.vterqz nostrum.ff.de actio.empti. ¶ Ad idez facit.l.sticho.ff.de vsufructu le.t.c. inter cetera.de preben.t.c.pastoralis supra de iure pa.t.c.quia cunctis de conce.pre.li.vi.per que iura dicebat glo.valde singularis in.c.si tibi absenti de preben.eo.li.ꝙ si aliquis sciebat factam collationem alicui de beneficio:t acceptauit secundaz eiusdem beneficij sibi factam: nō tenet collatio.quia videtur fraudulēter facta. ¶ Ad idem bonus textus iuncta glo.secundum vnum intellectum in.l.in operis.ff.locati vbi dicitur ꝙ si aliquis locauit operas suas vni:t deinde alteri hoc scienti:debet prius operas prestare primo: deinde secundo.quia secūdus videtur in culpa:ex quo sciebat operas iā primo locatas. Sic ergo dicemus i casu nostro vt vxor que fraudulenter induxit maritum ad reuocandū donationem alteri factam:t vt sibi donaret:non debeat gaudere tali dōatione.quod tene semper menti quia nullibi reperio tactum in specie.

¶ Videtur tamen hoc sentire bal. in.d.rn.C.de his que in frau.credidum dixit ꝙ siquis vendidit rē vni: non tamen tradidit.deinde eam alteri donauit:t tradidit:(quāuis verum sit ꝙ in secundum transferatur dominium)tamē in effectu primus prefertur. quia poterit reuocare a donatario.de hac decisione fuit memor angelus t iason.in.d.§.item si quis in fraudem.xl.co.v.extra glo. t iason in.d.l.quotiens.vij.co.v.decimo.de qua facit ibi magnū festū. differt tamen hec decisio a casu nostro.quia bal.loquitur quādo vna res fuit prius alicui vendita:deinde fuit alteri donata. Nos autē loquimur quando prius vni fuit donata: t postea alteri. cogitabis quoniam vtroqz casu militat eadē ratio meo iudicio.

¶ Et vt cessarent multa inconuenientia:que ex legatis t heredis institutione quam maritus vxori facit/ t facere potest:t econtra:iustū esset statuere ꝙ vxor non possit legare viro/nec ipsum heredem instituere vel econtra ꝙuis non habeāt filios.qō quidem statutum valet de iure: ne vxor a viro cogatur testari.nā t ius cōmune idē statuit de filio vt.l. hac edictali.C.de secund.nup.ita notāter dicit bal.in.l.cunctos populos .C.de summa trinitate.co.xviij.v.t primo quero.quod tene memorie.

¶ Vel saltim deberet statui ꝙ si posit vxor aliquid legare marito:vl eū heredem instituere:nisi in testamento in scriptis:quod stabit secretum donec ipsa moriaꝫ itaqz poterit ad libitum disponere de bonis suis cessante metu vel importunitate viri. Sunt enim aliqui qui male tractāt vxores:vt sibi legata faciant vl eos heredes instituant:t postquam fecerunt:nō permittunt eis testamentum reuocare:vel ipse reuocare nō audent maritos timentes. vt ego vidi quendam iuuenem pauperem:q duxerat in vxorem mulierem senem t diuitem:quam minis t terroribꝰ vel blandicijs secrete induxit ad instituendum eum heredem: quod testamentum illa volebat mutare ipe tamen adhibuit tantam custodiam

t curá apud vxorem ꝙ nūquā revocare potuit:t ita mortua est cū dicto testamēto. ¶ Aliqñ ecōtra idē accidit marito respectu vxoris iportune. ista incōuenientia t multa alia cessarent:si maritꝰ sciret ꝙ vxor nō possz eū heredē instituere vel ei legare/ vl econtra. ¶ Sed si ambo cōuenīāt; i faciēdo societatē seu pactuz recipro cū:ꝙ p̄moriēs faciat heredē superstē/vel superstes habeat oia bona: non stātibus filijs t hoc fiat post ānuz a tpe cōtracti matrimonij:vt disponit lex regni.de qua supra.co.cclx.§.li/mita sexto.v.adde aliū. nō improbarem hoc pactū qz equaliter vtrūqz prospicit. ¶ Quartus casus in q̄ nō confirmatur donatio inter comuges morte donatoris est.quādo maritus donaret vxori/vel econtra propt bene merita:t merita non precesserint (quāuis interueniat traditio) ista donatio non confirmatur morte donatoris:quia presumitur simulata:t in frandez facta. Unde ex ea nō queritur etiam ius ius confirmationis. ex ea tanquam simulata non transit possessio in donatarium vt est textꝰ singularis i.l.emptor.ff. de aqua pluuia ar.t nō est alibi. donatio ātem iter cōiuges nō cōfirmaī morte donatoris:nisi interueniat traditio/vel aliud qō loco traditionis habeaī vt dictū ē in p̄cedentibꝰ.§ tc. ¶ Nec fuit notabilis decisio gl.t angeli in.l.si donatione.C.de colla.loquēdo in donatiōe facta filio.refert t sequit ro. ibi t philippꝰ corneꝰ fi.co.bartholomeus cepola in singulari.149. idem tz ange.in.l.j.§.si pater.ff.ꝙ donato t sequit ibi raphael cu. ¶ Ne q̄ videt casus in.l.cum hic status.§.si qs sponsam.ad finē.ff.isto ti.vbi si quis donauit mulieri tanquā vxori cū nō esset:nō valet donatio ab inicio: nec postea morte cōfirmatur. quē textū ad hoc reputauit singularē baldus.

Lex regni.

Donatio ꝙ/pter merita q̄ nō p̄cesserī nō cōfirmaī.

in.l.eam quā vj.co.C.de fide icōmi. ver.mō ego quero. de quo supra dictuz est.colū. cxliij.§.amplia.iij.v.a deo nō valet.ita ergo dicēdū erit in donatione facta vxori vel filio bene meritis:cū nō sint:nō enī debet morte donatoris cōfirmari.qō dictū extollit frācisc̄us de crema in singulari 139.incipiente donatio simpliciter. de quo meminit felinꝰ i.c.sicut.xvij co.in prin.de re iudi.

Opinio Ire

¶ Sed quāuis hec opinio angeli t sequatium videat satis equa: cōtrarium tamen tenet glo. in terminis i l.ij.§.filiū in.v.pro herede.ff.ꝙ here de.t in.d.l.j.§.si pater.in.ver.nulla. ꝙ ibi sequitur bar.ff.ꝙ donato. ad qō bene facit qō voluit cy.quē alij sequūī in.l.j.i fi.C.de sacro sāctis eccl. bar.t alij in.l.cū qs decedēs.§.titia de lega.iij.vbi volūt ꝙ qñ maritꝰ cōfiteī se debere vxori centū:talis confessio in fraudem legis facta:intelligitur fieri animo donandi t non impeditur morte confirmari interueniente traditione/vel aliquo alio loco traditionis.vt etiam supra tactum est:t facit textus cum gl.in.d.l.ij.C. de dote cau.non nume. quod notat bar.in.l.diuortio.ff.de verbo. ob.

¶ Ad idem facit qō voluit Bar.in d.l.si donatione.C.de colla.in quā/tum no.dixit ꝙ si filio p̄ dixit se donare propter merita t non probent merita:censetur donatio simplex.ergo idē dicemus in casu nostro.t hāc partem tenet t firmat alexan. in.d. l.si donatione.viij.co.t respōdet ad motiua angeli t sequatiuz vt ibi per eum quem sequitur Jason.

¶ Posset tñ dici pro concordia opinionū qō si maritus qui donauit vxori,ppter merita errasset in cā meritorū.tūc p̄cedat opinio āgeli vt nō valeat donatio nec morte cōfirmeī.ita dicit raphael.in.d.l.j.§.si pater.ff. ꝙ donato.t refert t sequitur alexā.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.d.l.si donatione. t dicit hoc ꝑba/ri.in.d.l.cum hic status. §.si q̃s spō/sam ybi marit⁹ donans errauit pu/tans illam esse vxorem suam. vnde si nō erat vxor cessat finalis causa do/nationis vt ibi dicitur in glo. per.l.si pater. Ł. de heredi inſti. si aūt eēt vx/or t per cōsequēs staret finalis cau/sa ipsius donatiōis: t sciebat merita nō interuenisse quāuis diceret se fa/cere donationē ꝓpter merita. t sic in veritate donatio erat simplex: dona/tor tñ fingebat facere donationē re/muneratoriā: Cui dubium quin tūc valeat saltim vt simplex donatio: vt per totum titulū. Ł. plus valere q̃ agitur. t vtile nō dz per inutile vicia/ri: vt regula. vtile de reg. iu. li. vj. cuz cōcordantijs. q̃litas. n. meritoꝝ ad/iecta donationi que est separabil' ab ipa donatiōe: videtur posita ad abū/dantiorem cautelam: quādo de meri/tis non apparet ideo non debet vici/are. vt.l. qui mutuā. ff. mādati. t ita ꝓcedat secunda opinio. tene menti istam concordiam de qua etiam per philipum corneū. in.d.l.si donatiōe. fi.co.

Qñ donatio excedit q̃ngē/tos aureos: t nō fuit insinu/sta. nō cōfir/matur morte donatoris.

¶ Adde alium casum

in quo donatio inter conuiges nō cō/firmatur morte. quādo excedit qui/gentos aureos legales t nō fuit insi/nuata. Maz tūc etiā infra q̃ngentos aureos nō ꝓfirmat mortē. iste ē tex. singularis. in.l. donatiōes. la grande Ł. isto ti. vbi dicit q̃ tūc donatiōes inter cōiuges silētio cōfirmāt dona/tiones: si vsq3 ad quātitatē legitimaz scz quingentoꝝ aureoꝝ. vt.l.pe. Ł. ō dona. scōm glo. ibi. vel eam exceden/tes: actis fuerint intimate. Mā āpli/ationis quātitatis donationē minime ī timatā nec p silētiū eiꝰ qui donauit cōfirmari cōcedimꝰ. ista sunt verba tex. ex q̃bꝰ colligit ibi salice. q̃ dona/tio excedēs legitimā sūmā nō insinu/ata nō cōfirmat morte donatoris: ēt in dictis q̃ngētis solidis. ¶ Et huiꝰ rō est t scōm glo. ibi in. v. concedimꝰ q3 talis donatio duobꝰ caret admi/niculis scz rōne rei donate ī qua est excessus quātitatis a iure tarate. vt d.l.pe. t rōne psone cui donat cū re/gulariter sit ꝓhibita donatio iter cō/iuges vt supra dictū est. t ita alias in cōtingētia facti ꝓsuluit bartolomeꝰ sozinꝰ in primo āno studij pisani ī ci/uitate florētie. cuiꝰ cōsiliū fuit appro/batū a toto collegio in q̃ erāt mlti p/stantissimi viri t bonomēses t perusi/sini. vt ipe refert i.l. si iter vir ī prin. ff. ō reb⁹ dubijs. Idē refert ipe i.l.j. xxiij. co. v. prima cōclusio. ff. so. ma. ¶ Non obstat si dicaī q̃ donatio ex cā dotis nō req̃rit ī sinuationē. vt.l. fi. Ł. de iure do. t.l. fi. Ł. ō dona. aīs nup. rñdet ipe q̃ dicta iura loquūt. q̃n donatio ex cā dotis fit a pr̃e vl' ab extraneo t sic a psonis pmissis. vñ nō est extēdēda punitio illaz legū ad do/nationē ex cā dotis factā p marituz ꝓhibitū. q3 ge nerali cōcessiōe nō ve/nūt ꝓhibita. l. arbitrio generali. ff. ō ritu nup. t.l. q̃q̃. ff. de iure do. ne q3 hz locū ī casu ꝓhibito. ar. eiꝰ q̃ ha/beī in.l. si q̃s. Ł. ō ioffi test. t ī.c. j. ō ca. q̃ curiā ven. t q3 a se ꝓhibitis nec dū q̃ lex cēseaī fauere sz cēseī resiste re. vt.l. nō dubiū. Ł. de legibꝰ t per bar. i.l. cū lex. ff. de fideiu. ¶ lex nō cē/seī fauere donatiōi ex cā dotis facte p maritū: cū illā ꝓhibeat tāq̃ factū ℨ bonos mores. vt.l.j. ff. isto ti. vt supꝝ late dixi. ¶ Jsta sūt notāda ad istā/ doralia cōtinētia cōfessionē doralez cōstāte mīmonio excedētē sūmā q̃n/gētoꝝ aureoꝝ t est noua cōsideratio scōz sozinū vbi supra. t ab alio nō ta/cta. Subdit tñ ī.d.l. si iter virum se postea repisse Jo. an. ī addi. ad spe. ti. ō dona. §.j. ij. co. v. ℬ scias. sentiē/tē Jrū t dicentez q̃ p silentiū dona/tionis si infra legitimā quātitatez facta fuerit: vel vltra legitimam fuerit tñ actis insinuata: in eo tantum q̃ ex/cedit: non confirmaī silentio. sic in/telligit tex. in.d.l. donationes. t bene iudicio meo. Cogitabis tamen.

¶ Adde aliū casū in quo donatio in/ter cōiugeſ nō firmaī morte donato/ris q̃si erāt coniuges putatiui vt dixi supra co. cxliij. v. t adeo nō valet.

Quid pōt fa/cer vxor ō re/sibi a marito donata?

¶ Vnuz circa predicta

nōē silentio pretereūdū q̃ in casibꝰ in quibus donatio inter cōiuges va/let irreuocabiliter a principio seu ex/postfacto morte donatoris ꝓfirmaī si maritus fecit donationem vxori: si/ post mortez mariti caste vixerit: pōt ipsa vxor in vita eam habere t tēpo/re mortis de ea libere disponere si ñ habeat filios legitimos. Si aūtē de re sibi donata vxori non disponat: dz redire ad maritū si adhuc viuit vel eo mortuo ad eius filios legitimos seu eiꝰ heredes ita dicit lex regni fo/ro legū. li. iij. ti. xij. l. ix. icipit. si el ma/rido. ¶ Idem est de arris quas ma/ritus donat vxori. vt eodem foro. t li. iij. ti. ij. l. j. Et hoc est mirabile: q3 lz alias donatio pura t simplex post traditionem t confirmationem per/tineat ad donatarium suosq3 here/des. vt.l. cum profitearis. cum dua/bus legibus sequētibus. Ł. de revo/can. do. t inſti. de dona. §. alie aūē. t in. c. inter dilectos. §. accedentes. eo. ti. t. c. non enim. xxij. q. ij. nec po/test revocari nisi in casibus expressis a iure. vt.l. si vnquam. Ł. ō revocā. dona. t. c. propter eius ingratitudi/nem. supra de dona. t. v. par. ti. iij. l. x. t foro legu. li. iij. ti. xij. l. j. Hoc ta/men casu quāus nulla causa illaz interueniat: res donata redit ad do/natorem vel eius filios vel heredes ex testamento vel ab intestato. nec a libi reperio hoc dispositum, q̃ ī.d.l.

Lex regni.

Lex regni.

si el marido. ¶ Idē dicit illa. l. si foꝛ/te vxor donataria mortuo marito do/natore caste non vixerit. Nam tunc perdit quicquid sibi donauit vel re/liquit maritus t pertinet ad mariti heredes. q̃ legem teneaī semper me/morie. q3 vult q̃ vxor que post mor/tem mariti caste non vixit perdit le/gatum vel fideicōmissum. vt signan/ter firmat salic. in.l. fideicōmissum. Ł. de fideicommiss. ¶ Perdit etiaz id quod maritꝰ in vita sibi donauit vt volunt dicta lex. Euiꝰ rō est quia mulier q̃ post mortē viri luxuriose vi/uit: ꝑsumitur viro supstite nō caste vixisse. vt in auc. de restī. t ea q̃ pa. § vnū si q̃dē. v. mulier enī coll'. iij. t ex ꝟ videt in iuriā t tristiciaz irrogare marito t eiꝰ aīe. vt in auc. de nup. §. q̃ vero. col. iij. Mā t defuncto pōt ī iuria irrogari. vt.l. iſz t si q̃s. §. iudex ff. de religio. t sūp. fune. t.l.j. ff. ō his q̃bꝰ vt indig. t.l. sozorē. Ł. eo. t.l.j. Ł de scōis nup. t ꝓsecutio talis iurie vel offense ptinet ad eiꝰ heredes. vt l.j. §. t li forte. ff. ō iniurijs. ¶ Et in/de est q̃ si heres legatariꝰ vel fidei/cōmissariꝰ post mortē testatoris stu/prauit eius relictā efficit indignus. vt est glo. valde singularis. in.d.l. so/rorē. Ł. de his qui. vt indig. t in. d. l. fideicommissum. Ł. de fideicom. quia per hoc irrogare videtur iniu/riā defuncto adeo q̃ si viueret pōsumi/tur q̃ reuocaret heredis institutio/nem legatū vel fideicōmissū. Alleri/to ergo pari rōne vxor que post mor/tem viri commisit stuprum q3 hono/rem mariti non seruauit indigna ef/ficitur relicti. vt in auc. cui relictum Ł. de indic. vidu. toll. cum ibi nota/tis. ¶ Et quod plus est dicebat pau/lus de castro. in.d.l. sozorem. t in.d. l. fideicommissum. t latius in consi/lio. 121. incipiente. Jn christi. tc. re/uocatur in dubium. q̃ si mulier mor/tuo marito commisit stuprū: perdit

De vxore lu/xuriosa post mortē mariti

Vidua q̃ cōmi/sit stuprū per/dit dotem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex regni

Mrimoniū censet durare post mortem viri

dotem ac si in vita adulterium cōmi sisset. quod ipse firmat aliquibus fū damentis z rationibus que per ipm videri poterunt idem tenet benzelli nus in.d.c.plerūqz. infra isto ti. in a postillis. z est noua z singularis deci sio. quā reprehendunt alexan. z Ja/son in.d.l.sororem. pro decisione ta/men pauli multum facit lex regni. q̄ disponit q̄ si mortuo viro mulier lu/xuriose viuat: perdit omma bona q̄ habuit ex his que fuerunt acquisita constante matrimonio z devoluunt ad heredes viri. de quo late dictū ē supra co. ccclxx. §. vnum demum.

¶Ecce quomodo ratione stupri in viduitate cōmissi mulier perdit sua propria bona que sibi obuenerūt nō ex cōcessione seu donatione mariti: sed ratione societatis inter eos tacite contracte. ergo eadem ratione videtur q̄ etiam dotem perdere debeat cuz violauerit matrimoniū fictū: quod est inter conuiges durante vi/duitate quo tpe censet z fingitur precedens mrimoniū durare. vt.l.fi. ¶ de bonis ma. z.l.filij. §. vidua. ff. ad munici z.l.feie in fi.ff.de senato. z in auc.de nup. §. soluto col. iiij. z in gl. magna. in. c. ex pte. supra de foro cō/pe. vbi traditur q̄ mulier durāte vi duitate gaudet priuilegio primi mri monij. z per cōsequēs dz viduitatez inuiolatā cōseruare: als dz puniri si cut violās mrimoniū putatiuū rōne cui⁹ sortit priuilegiū in quasi dote si cut in vā dote. vt.l.si cū dotē. §. fi. ff. so. ma. sicut enī nō licet violare mri/monij: ita nec opinionez mrimonij vel fictionē. ar. c. plerūqz infra eo. z dictū est supra co. cxlij. ver. ad predicta. ¶Item sicut mulier existēs i vi/duitate dz alimenta de bonis quondā ma/riti si esset egena etiā si dotē non ha buisset vt no. ¶ y. z alij. i. d.l. fi. ¶. de bonis mat. ppt memoriā bene trās/acti matrimonij. vt.l. vnū ex familia §. fi. de lega. iij. Igit z penā de ipius violatiōe sentiat iuxta illud. cōmoda qui sentit iungas onus emolumen/tis. vt.l. scōm naturā. ff. de re. iu. cuz concor. ¶Ad qō bene facit tex. cuz gl. z his q̄ no. ibi bar. in.l. ¶. ō adul. vbi dicit q̄ vidua nō dz viduitatem stupro maculare qō si fecerit: venit ex ē grauiter puniēda: vt ibi. ¶Ex q̄ no. ibi bar. q̄ ille qui offendit de adulterio cōstante mrimonio: ille offen/ditur ex stupro viduitate durāte z ē est vtile scire scōm eū ad pbandū qñ qz inimicicias. nā ita iniuriāt cōsanguinei viri iā defuncti ex stupro qō omittit in viduā: sicut si duraret: matrimoniū z hāc doctrinā refert z se/quit pau. in locis supra allegatis si/gnāter in.d. cōsilio. 121. z ange. areti nus in tractatu maleficioz. i pte. cheme ay adulterato. x. co. v. q̄d si mari t⁹ vbi videas augustinū in additiōi bus. ¶ Nō est q̄ mirādū si ppter tale stuprū: pdat bona q̄ habuit ex his que fuerūt acquisita cōstante mrimonio z ea q̄ fuerūt sibi legata vel dona ta dotez. qō vltimum ad pfis nō firmo: sed cogitādū relinquo.

¶Et quamquam plura alia nō imptinēter i materia scribere potuissez q̄ dicere staturā qz tñ calor dicendi z dignitas rerū paulo longius: quā volebā me tulit. z ne lector fastidiū generarēt: ex voto premisi: ea posteris disserēda relinqns Finē igitur parti prime rubrice imponō. ¶Super scda aūt pte nō est opus scribere: tum qz tractatuz ipsa sola solū exposcit forsan pcedēte matorē: tuz qz moderni late sup ti. ff. so. ma. scripserunt: tū etiā qz duos reperio tractat⁹ in materia copiosos baldi nouelli z ioānis cāpeti. Valeat ḡ rubrica nostra: z ad dec retalē iā trāsitum faciamus.

¶Repetitio in capitulum per vestras de donationibus inter virum z vxorez ab eodez ioanne lupo de palacios Ruuios composita Incipit.

¶Innocentius tertius archiepō et archidiacō/no ianuensibus.

Er vestras litteras intimastis: qō cuz magistrū. R. sup q̄dā sūma pecunie pro. h. paupe auctoritate nr̄a curaueritis conuenire: quā idē. h. pro dote vxoris sue requirebat ab eo. ¶Dictus. R. exceptionez opposuit cōtra ipm qō vxorez suā a se expulerat z tacita vitate sup hoc lras ipetrauerat: qr cū sup eadē dote alia vice cora vre curiatis consulibus q̄stio mota eēt: ipsi pronūciauerunt vt quonīā idē. h. ad inopiā ver gere videbatur: dos illa nō assignaretur eidē nisi cautionez idoneā de ipsa nō peritura p/staret. ¶Cūq vos ei vt ō saluā da dote caueret z vxorē suā acciperet pcepistis. ¶Cuz ergo satis possit ei modicū credi dotis: cui creditū est corpus vxoris. ¶Mandamus q̄tenus dotē assignari faciatis eidem sub ea: q̄z pōt cautione pstare/ vel saltim alicui mercatori cōmitti: vt de parte honesti lucri vir onera possit mrimonij sustēta re. ¶Ne occasiōe dotis detente vxor a viro dimissa: seu vir qui dimisit vxorē: adulterij reatum incurrat.

¶Difficillima est hec est decretal' z hactenꝰ ñ bñ ꝺclarata scdz do. car. ꝓtinet calū notabilē z q̄ tidianū scdz ab. ¶Diuidit i duas p tes. In prima pōit ꝓsultatō. In scda cōsultationis rñsio. cū mādato. ibi cū ḡ tc. ¶Prima ps pōit cāe ꝺlegationē actoꝝ petionez / rei exceptionē / z iudicij interlocutionē. Scda pōt dilas cās mādati alternatiū qō iter illas interserit.

Dīuisio.

¶Casꝰ lr̄alis. Quidā hēricꝰ paup ipe trauit lr̄as a sede aplica ad archiepz z archidiaconū ianuēses. Istri iudices au ctoritate dictaꝝ lr̄aꝝ citauerūt magistrū. R. cuē ianuēsē a q̄ pdictꝰ. h. petebat quādā sūmā pecunie p dote vxoꝝ sue. Dictꝰ vo. r. exceptionē opposuit ꝺ ipz q̄ dos nō erat ei assignāda nec iudices vigore illaꝝ lr̄arū poterāt ō cā cognoscere. qr erāt sub rentie ex eo q̄ cū sup eadē dote alia vice cora pfulib⁹ ciuitatis ianue. qō mota eēt: ipi pnūciauerūt: vt quā idē h. ad inopiā vgere videbat: dos nō as

Casꝰ lr̄alis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

signaret eidē. nisi idoneā cautionē ō dote nō pitura pstaret: de q̄ pcessu ñ fuit facta mētio i istis lr̄is. ¶ Judices ōlegati visis hincinde ppositis ei dē hēnico p̄ceperūt vt de dote saluā da caueret z vxorē suā reciperet. Sz cū ipe cautionē pstare ñ posset: ad ipius istātiā dño pape h̄ rescribere curauerūt. ¶ Papa mādat eisdē iudicib⁹ q̄tenꝰ dotē faciāt assignari eidē sub ea cautiōe: quā pt pstare. vel saltz cuidā mercatori illā cōmittāt vt ō pte honesti lucri onera mr̄imonij valeāt sustētari. reddit duas rōnes. prima q̄ satis pt ei modicū credi dotj cum creditū ē corpꝰ vxoris. scōa ne occasiōe dotis ōtēte vxor a viro dimissa seu vir q̄ dimisit vxorem: adulterij reatū incurrat. ¶ Hoc dicit i sūma Hdarito vgēte ad iopiā: p dote satisdatio peti pt. h. d. scōz abb. ātiquū. quē sequūt. Jo. an. z anto. Et scōm istū itellectū ē casꝰ singularis z vnicꝰ scōz ab. ¶ Sz re vera h idē vr̄ pbare tex. i. l. i oibꝰ. ff. de iudic. vbi lr̄a dicit Jn oibꝰ bone fidei iudiciis: cū nō dū dies pstāde pecunie vēit. si agat alic̄s ad ip̄onēdū cautionē ex iusta cā cōdēnatio fiet: z sic vult ille tex. generaliter q̄ existēte iusta cā pt peti cautio. vñ si maritꝰ vgit ad iopiā: iusta cā erit petēdi cautionē: z si petat̄: fiet q̄dēnatio. z ita in effectu pbat ille tex. illō idē q̄ ō iste. Nisi dicamꝰ put dicebat cy. i. l. sātumꝰ. Æ. de v. sig. q̄ tex. i. d. l. i oibꝰ loq̄t ō cautōe cū fide iussoribꝰ. Sz ōcretat̄ ista loq̄t ō cautiōe iuratoria. scōz Jo. an. i p̄nti. sed scōz ino. loq̄t ēt ō cautōe fideiussoria z h̄ placet car. z ab. h̄ vt infra latiꝰ dicet. z iō nō vr̄ bonuz istud sūmariū.

1. Summa.

¶ Et ꝓpterea dñs ab. post car. ihe/rēdo h̄is lr̄e alit̄ sūmat z sic. Ubi agēs p dote: nō oīno excludit ex eo q̄ vgat ad iopiam: nec p̄cise cogit̄ satisdare vltra ꝓpriā facultatē. Sz dos sibi assignat̄ sub cautiōe q̄ pstare pt.

2. summa.

Et si p illā cautionē nō ē sufficiēter puisū cōsuptioi dotis: deponet dos apud mercatorē: vt de honesto lucro vir substineat onera mr̄imonij. h. d.

¶ Ego vero aliter intelligo z aliter sūmo istā decretalē. vt infra subijciaz

Nō dubitandi.

¶ Ratio dubitandi

ad istā decretalē: potuit eē q̄ iste hēricꝰ petebat dotē vxoris sibi assignariz opponebat sibiq̄ ñ eēt ei assignāda ex eo q̄ erat paup z vgebat ad inopiā. q̄ exceptō videbat prima facie satis sufficies. q̄ñ certissimū est ō iure q̄ cui damꝰ actionē: multo fortiꝰ exceptionē. vt. l. necnō. §. exēplo. ff. qui. cau. mato. z. l. j. §. q̄ ät. ff. de suffic̄ib⁹. z. l. inuitꝰ. §. j. ff. ō re. iu. z. c. quēadmodū. supra de iure eiu. Jtē facilis cōcedit retētio q̄ actio. vt. l. si i area. in fi. ff. de cōdi. indc. Sz est ita q̄ viro ad iopiā vgēte: damꝰ actionē vxori vt possit ab eo dotē petere: z dz vxori dos restitui. vt. l. si constāte. i prin. ff. so. ma. z. l. vbi adhuc. Æ. de iure do. z auc. de eq̄li. do. §. fi. col. viij. mlto ḡ fortiꝰ vr̄ sibi exceptio dāda. vt sic vxor vel aliꝰ ei nolle dotem retinere possit. dolose. n. videbat iste hēricus dotem petere: q̄ statim restituturus erat. vt. l. dolo facit ff. de dolꝰ excep. z. l. in cōdemnatione. ff. ō regu. iu. cum concor.

Nō dubitandi

¶ Pro ratione vero

ōcidēdi z mlto⁹ iurīū cōcordia q̄ videtur sibi mutuē ꝓriari. Premittendū est q̄ inter alia priuilegia que fauore dotis introducta fuere: vnū p̄cipuū repitur. s. q̄ dos mulieribꝰ ꝓseruaret. vt. l. j. ff. solu. ma. vbi lr̄a dicit. dotis cā semp z vbiq̄z p̄cipua ē. Mā z reipublice interest dotes mulieribꝰ ꝓseruari: cū dotata⁹ eē feiaꝰ ad sobolē ꝓcreandā replendāq̄z liberis ciuitatē: maxime sit necessariū.

¶ Et quia multotiēs cōtingebat q̄ maritus dissipabat dotem: z sic non

poterat dos vxoris cō seruari: ꝓpterea fuit pe iurisconsultos q̄ tunc dos estrahet̄. ita dicit tex. in. d. l. si cū dotē. §. si aūt in seuissimo. eo. ti.

2. remediuz.

¶ Per hoc tñ nō fuit sufficiēter cautum mulieribus circa cōseruationez dotis: q̄ plerūq̄z maritꝰ dotem mulieris nō dissipabat. Sed sua ꝓpria bona cōsumebat adeo q̄ non sufficiebant ad dotis exactionem ere alie no ōducto. z propterea cōstitutū fuit q̄ tunc vxor etiam constante mr̄imonio possit a marito dotem exigere ita dicit tex. in. l. si constāte i prin. eodem. ti.

3. remedium.

¶ Sed adhuc per ista non erat plene mulieribus consultū. q̄ scōm istō ius nō poterat vxor dotē exigere nisi tunc demū cum maritus erat positꝰ in illa extrema miseria q̄ iam dotez dissipauerat vel sua propria bona: Jdeo superuenit ius codicis: per q̄ plenius prouidetur. statuit enī imperator q̄ licet bona mariti sufficiant ad dotis exactionē: z ad satisfacien/dū creditoribus: tñ si maritꝰ laborat inopia vt puta si eēt homo nobilis ñ multum diues quē honorifice viuere oporteat z oīa bona sua in hoc expēderet: z per consequēs mulieri exin de preiudiciū imineret maximū si bonorum mariti consumptionē specta ret: quia his consumptis que sibi ꝓ dotis restitutione erant tacite ypothecata. vt. l. assiduis. Æ. qui po. in pig. habe. z. c. er litteris. supra de pigno. nō essent bona ad que vxor posset habere recursum pro sua dote forte perdita vel consumpta: q̄ obrem superuenit ius codicis per quod plenissime prouidetur vt possit vxor dotem a marito petere: necdum cū maritus sua propria bona iam dissipauit: verum etiam cum illa dissipare cepit. ita dicit textus in. d. l. vbi adhuc. Æ. de iure do. vbi multa addūtur ad legem si constante. nam ibi nihil expresse cauetur de ypothecaria nec de rei vendicatione nec de donationibus ante nuptias: nec de bonis patrenalibus: nec q̄ dos restituta ō beat deseruire oneribus matrimonij. ¶ Item lex vbi adhuc venit ad expositionem. d. l. si constante: quia verbum non sufficere quod est ibi: exponit i. d. l. vbi. idest ad iopiā vergere. itaq̄z non debet spectari q̄ bona mariti non sufficiant ad exactionem dotis. scōm bal. in. d. l. vbi adhuc in scōa oppositio.

4. remediuz.

¶ Jstud tamen ius solum prouidit quando maritus dissipare cepit bona sua z sic quando certū erat mariti ad iopiā vergere: ꝓpterea supuenit ius auctenticoz. p q̄ plenissime ipis mulieribꝰ cōsulit̄ statuēs q̄ licz maritꝰ ad inopiā nō vergat puta q̄ est ditissimus z eiꝰ bona sufficiāt ad dotis exactiōem z ad satisfaciendum creditoribꝰ: z de eis pōt maritus cō mode viuere: tñ ē dubiū an vgat ad inopiā q̄ incipit male vti substantia sua ludendo forsan vel aliaſ: nā z tūc poterit vxor dotem exigere. ita dicit tex. in. d. auc. de equali. do. §. fi. coll. viij. Ex quo sumpta fuit lex regni. iij. partita. ti. ij. ley. 29. z. iij. parti. ti. xix. ley. 8. que dicunt q̄ si maritus ō uastat bona: vxor potest dotem repetere: z si non repetit: ab eo tempore potest contra eam prescriptio curre in rebus dotalibus. Idem idez. l. in rebus. Æ. de iure do. vbi p salic. z z alios z per ange. ō aretio. in. §. fuerat ante. charta. 14. j. co. v. in eadez glo. ibi si constante ꝛc.

¶ Et sic omnia ista iu

Nō. Utz vnū istorū remedioz cozrigat̄ p aliud.

ra ꝓuidēt i suis casib⁹. nec vnum ius cozrigit aliū ꝓut aliq̄ dicebāt z male: sz potius vnū ius addit alteri plenꝰ prouidendo. vt voluit bar. i. d. l. si cōstante. z sequūtur ibi ange. raphael. z pau. de castro. z bal. noue. in trac.

Universidad de Deusto
Biblioteca

priuilegio2 dotis .in.vj. pte. in. lxx. speciali. Ilam pōt secundū eum da/ri casus in quo vir male tractet bo/na dotalia, tamen per hoc non dice/retur labi facultatibus seu vergere ad inopiaz. Adarime si in suis reb9 esset ditissimus z diligentissimus, vn de tunc vxor posset habere remediū sequestrationis. vt infra latius dice tur. de quo etiam per campetium. in suo tractatu de dote. iij. parte. q. pri. quem per te videas.

¶ Et adō verū est q dicta iura pro uident in suis casib9 q dicebat bar. ī. d. l. si cōstante. in. j. q. iij. pte. z ī. iij. cōtrariū. q in casibus in qb9 habet vxor remediū sequestratiōis nō pos sit etiam hodie vti remedio. d. l. vbi adhuc. s. q possit petere dotē sibi as/signari: qō tamē mihi non placet. cū mulieris interfit multa habere reme dia etiam si circa idem: vt. l. non est nouū. ff. de act. emp. z illa sunt in ele ctiōe eius cui9 fauore introducta sūt vt. l. cū filio9. §. varijs. de lega. ij. cum simi. quod fortius in muliere conce dendū videt quo ad dotē cui a iure dātur plures actiōes etiā inconpa/tibiles inter se. vt patet ī. d. l. vbi ad huc. z no. in auc. pmissa. C. de dona. ante nup. z vtrobiq3 per bal. z in. d. l. in reb9. C. de iure do. ita dicit bal. nouell9 in. d. tractatu. vij. parte. 25. priuilegio. fateor, tñ q si mulier vnū remediū eligeret z in illo succūberet vel liti renūciaret: nō posset ad alterꝫ redire. sc3 doc. in. d. l. in rebus. z fa cit quod habetur in. l. fi. C. de codi/cillis z in. l. qō in heredē. §. eligere. ff. de tributo. z tenet bal. noue. in. d. tractatu. viij. parte. xxv. speciali.

¶ Ista iura difficultant totam ista3 materiā z offuscant intellectum hu/ius decretalis. Et ppterea merito. do. cardi. in pñti dicit hoc. c. fore dif ficillimū z hactenus non bene decla ratum. doctores enim fuerūt vari9.

Ex q3 dicti pñt elici septē itellect9.

1. Intellect9

¶ Primus fuit tancre ti z vincēti3 qui inherēdo iurib9 p̄dictis dicebāt bene sniatū a cōsulibus vt ex eo q iste henricus vgebat ad i opiā dos illa nō assignaret eidez nisi cautionē idoneā de ipa nō peritura pstaret: q quidē ipse nō pstitit z pro pterea nō fuit assignata ei 3 depositata apud mercatorē.

Impugnatio

¶ Periculosus videt mihi iste intel lectus q3 videtur ipsi velle q ro. pō ti. nō recte decreuit. dicendo enī q bene fuit sniatum a cōsulibus quoꝫ snia hic reprobatur per papā vel saltim ei nō statur: per cōsequēs viden tur dicere q decisio ro. pon. nō fuit bona. qō nō est dicendū. ¶ Sicut ī simili dicit ab. in. c. pisanis. co. ante pe. supra de resti. spo. reputans temerariū itellectū quoꝝdā ad illū tex. q dixerūt ro. pō. ibi sniasse 3 ius. C. cū papa oia iura in scrinio pectoris sui cēseat hre. vt in. c. j. de cōsti. li. vj. z. l. oiuz. C. de testa. z B. ppter valentes viros q ōbēt sibi assistere. vt dicit ab. in. c. cū ex lris. de in inte. resti. ī. v. no. z hic nō pt stare iste intellectus.

¶ Et propterea alii a liter intelligūt hāc decretalē z iste sit scōus itellect9, dicūt enī q si marit9 solā hz inopiā z nō est aliter suspect9 de dilapidatiōe: vt puta q3 vi flumi/nis vel hostiū possessiones suas pdidit: vel res amisit naufragio: tūc mu lier nō pōt cōqueri de dote q3 esse pticeps infortunij z casus mariti vt d. l. si cū dotē. §. si maritus. Vñ dos solnēda ē marito z ita dz itelligi iste tex. q3 satis pōt ei modicū credi do/tis: cui creditū est corp9 vxoris vt di cit hic text9 z in. l. hac lege. C. de pactis cōuentis. super do. vbi tex. dicit bonum est mulierez q̄ se viro cōmittit pati etiam res suas viri arbitrio gubnari. gl. ī. c. pcipim9. xij. q. j. pter

2. Intellect9.

tiz cū viz egētē vxor ō dote alere te neat. vt dicit tex. i. l. mut9. §. manen te. ff. ō iure do. ¶ Et videt hoc satis rationabile prima facie. q3 cum ma ritus sit dominus dotis. vt. l. doce an cillam. C. de rei vendi. iustum ē cui libet sua committi. vt. l. nemo. la. ij. C. de iudeis. ¶ Si autem vltra inopiā suspectus est maritus de dilapida/tione: quia male vtitur rebus suis: tunc non assignabitur dos marito sed potius vxori z ita dicunt intelli gi iura deducta in ratione dubitan/di. in hac sententia fuerunt lauren/tius z bernardus. ī presenti. z hosti. in sūma ti. de dote post diuortiū re/stituenda. in. §. z quādo competat: v. sed hoc tamē. hos sequtus fuit do. cardi. in presenti. in. vj. oppo. q̄ oēs in effectu concludunt q̄ sola pauper tas viri: non facit locum repetitioni dotis vt ipsa mulier possit repetere: 3 mozes viri q3 dilapidat bōa. ¶ Et h̄ unc intelecturz videtur approbare

Lex regni.

lex regni. iij. part. ti. xj. l. xxx. Et ita quo ad propositum nostrum dato q̄ iste. h. vgeret ad inopiam: q3 tñ non erat aliter suspectus de dilapi/datione debuit audiri petens dotē. z cum effectu potuit consequi vt hic fuit consequtus.

Impugnatō.

¶ Salua tamen pace tantorum pa trum: non videtur hoc bene dictum q̄ quis enim vxor corpus suum mari/to committat: nō sequitur propterea q̄ etiam dotem cōmittere debeat: quia non est tantum periculum cō/sumptionis in corpore propter pau pertatem viri: sicut consumptionis dotis. quia si subest periculum res/pectu corporis: potest fugere. z si po stea eam repetat maritus: obstabit exceptio seueritatis. vt. c. litteras su pra de resti. spolia. vbi tamen mari tus pauper est: non habet vxor dotē tutam. nec potest comode sibi puide ri circa dotis conseruationē. vnde li cet maritus dicatur dominus vtilis dotis. vt. d. l. doce ancillam: z propte rea dos debeat sibi cōmitti: debet in telligi dum modo non sit suspectus. ar. §. fi. insti. de suspe. tuto. vbi dicit q̄ tutor suspectus remouetur a tu/tella: q̄uis satisdationem prestet. Maritus enim non dicitur proprie dominus dotis sed improprie vt vo luit glo. in. l. in rebus. C. de iuredo. z in. l. iij. §. sed vtrū. ff. de mino. qō patet ex eo q3 nō potest alienare bo na dotalia. vt insti. quibus alie. licet vel non. in prin. z in. c. cum contin/gat supra de iureiu. ¶ Hec sequitur q̄ ex quo vxor tenetur alere virum egentem propterea non possit dotē repetere vel retinere z debet illam periculo consumptionis exponere. presertim: q3 vxor repetit z retinet dotem vt ex ea se virum z familiam alat. vt dicit. in. d. l. vbi adhuc. cum aliis de quibus supra.

¶ Et sentiens forte ista. do. antonius in presenti ponit alium z tertium intellectum dicens q̄ per istum tex. limitantur iura p̄dicta de quibus in ratione dubitan do in q̄tum dicunt q̄ viro vergente ad inopiaz dos debet vxori restitui: q̄ illud sit verum nisi prestetur ydo nea cautio de ea saluanda: z si eaz p̄ stare non valet: prestet q̄ potest. z si adhuc per illud non esset bene cau tum attenta qualitate persone seq̄/stranda esset z vtrqz de fructibus alendus. z ita vult dominus antoni us q̄ si vxor petat dotem a marito vergente ad inopiam: offerendo ma ritus idoneam cautionem de dote conseruanda euitabit restitutionez dotis per istum tex. hoc idem voluit ange. z clarius ibi lodo. ro. in. d. l. si constante. ff. so. ma. idem etiam te/nuit bal. nouellus. in tractatu de do te. vj. parte. in. xxi. priuilegio. in. v. li

3. intellectus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mitatione dicens.q̄ licet mulier a/ principio non possit petere a marito sibi satisdari propter vergentiā ad inopiā p̄ tex.i.l.ij.C.ne fide.iu.do. dētur.si tñ mulier peteret dotē sibi restitui pp̄ talē vergentiaz ad inopi am secundum q̄ potest vt habetur in iuribus de quibus in ratione du/ bitandi:tunc potest vir vt eatet ta lem restitutionez offerre satisdatio nem per istum tex.q̄m ad hoc repu tat singularem. ¶ Et sic ista satisda tio permittitur viro in eius fauorez vt eatet restitutionē dotis que est sibi magis damnosa z ignominiosa. Quo casu cessat ratio perfidie.imo hoc permittitur a iure vt eatetur maior perfidia secundum abb.i p̄ senti.z ita debet intelligi quod dixit bar.in.d.l.si constante.§.quotiens .ff.so.ma.dum vult q̄ fideiussor pōt dari in casu inopie per istum tex.nō quando vxor a principio petit satisdari.sed quando petit dotem z ma ritus sponte sua offert satisdationē. nam tunc ista satisdatio:licet princi paliter admittatur fauore viri vt di ctum est:vt eatet dotis restitutio/ nem:tamen etiam versatur hic fa/ uo: mulieris in casu soluti matrimo nij si viri facultates non sufficerēt. ¶ Subdit tamen bal.nouellus vbi supra se credere q̄ si vir non inueni/ ret fideiussorez:non deberet recurri ad iuratoriam cautionem.quia per eam non esset consultum indempni/ tati mulieris.z secundum ista ipe te net intellectum predictum ad istam decretalem.

Impugnatō ¶ Sed contrariuz tenet glo.cōmu iter approbata in.d.l.vbi adhuc. C.de in.do.z ibi cy.z bal.iij.co.i fi. v.sed istarum queritur. Idem tenet bar.in.d.l.si cōstante.in.x.q. prime partis.z approbat ibi alex.in.x.co. nō tenet bar.i.d.l.vbi adhuc.Jo.an. in additionibus ad specu.isto.ti.§. fi.in additione incipiente. idem no/ to.z hoc sequitur campecius in suo tractatu de dote.iij:parte.q.xxx.da non est equum mulierem se cōmitte re fragilitati cautionis vt.l.cogi.§. si pater.v.item queritur.z.l.qui ita .§.i.ff.ad trebelia.z ista est cōmu/ nis opinio.z p̄ consequens reprobatur iste intellectus.

4. Intellect⁹ **Et ob hoc forte idem** domnus antonius transit ad aliuz intellectum z erit quartus intellec/ tus.z dicit q̄ remedium predictoꝝ iurium de quibus in ratione dubitā dū.z remedium huius decretalis lo/ cum habet. Itaq̄z viro vergēte ad inopiam poterit vxor ab eo exigere dotem vt volunt iura predicta vel poterit a marito petere q̄ prestet si bi cautionem idoneam de dote non peritura:quam si prestare non pos/ sit:deponatur dos apud mercatorē z siue vratur mulier remedio dicta/ rum legum:siue remedio huius de/ cretalis:restitutio vel retentio dotis non est plena.quia vtroq̄z casu vxor tenet inde alere virum z familiaz:z hunc intellectum approbat alex.in .d.l.si constante.ix.z.x.co.z cam// pe.in.d.tractatu de dote.iij. pte.q. xxx. ¶ Et hunc intellectum videtur tenere.d.l.regni.iij.pti.ti.xi.l.xxx. z secundum hoc erit in optione mu lieris quod remedium velit inten/ tare an dictorum iurium vel huiꝰ de/ cretalis.quia quando actor conce/ duntur plura remedia alternatiue vel simpliciter:electio est actoris vt .l.quod in heredem.§.eligere.ff. de tributo.not.pulcre bar.in.l.cū pro ponas.C.de trāsac.

Lex regni.

Impugnatō. ¶ Salua tamen pace istorum pa/ trum iste intellectus nec precedens stare non possunt:quia secundū hoc iste tex.qui loquit in vxore excipi/ ente contra maritum dotem peten

tem: extenderetur ad vxorem agen tem z dotem repetentem.z sic text. loquens in exceptione: extēderetur ad actionē.quod nō est dicendum. quia licet verum sit q̄ cui damus ac tionem:multo fortius exceptionem vt.d.l.i.§.quod autem.ff.de super/ fi.z.l.etiam.ff.de compen.cuz simi. non tamen econuerso. nam multa possumus iuste retinere:que nō pos sumus petere vt.l.i.§.i.ff.de va.z ex tra ordi.cogni. Videmus enim q̄ cō tra obligatum naturaliter compe/ tit exceptio.vt.l.iij.§.pupillus.ff.ō nego.gest.z.l.id quod naturaliter.z .l.frater a fratre.ff.de cōditio. inde. nō tñ dat actio vt.l.fideiussor.§.fide iussor.ff. de fideiu.tenet glo.fi. in.l. reruz quidem amotarū.ff.re. amo. z i.l.naturalis.ff.de act.z ob. ¶ Et hinc est q̄ si filiusfamilias viuo pa/ tre surripuit pecuniam patri quam lusit.vel res patris dilapidauit z cō sumpsit. deinde pater mortuus est omnibus filijs equaliter institutis fratres dicunt q̄ iste qui pecuniaz surripuit:tantum minus accipiat.di cit bal.q̄ ex quo tempore quo pecu niam surripuit erat i patris potesta te z inde nō fuit nata actio sed obli gatio naturalis vt.l.serui z filij.ff.ō furtis.non subuenitur fratri ope ac tionis:sed ope exceptionis compen sationis.si forte alij percepissent fru ctus vltra quam deberent. Unde si frater surripiens pecuniaz agat:po terunt fratres compensationē op/ ponere.quod est bene notandum.p fratribus:vt sint cauti cuz viderint q̄ frater suus pecuniā vel bona pa terna consumpsit vel dilapidauit: accipiant aliquid plus ex hereditā/ te paterna quam sibi pertineat.naz tunc poterunt se tueri per viam ex/ ceptionis. alias autem non dabitur sibi actio. Ita notanter dixit guiller mus i.l.incerti.C.fami. herc.z bal

Cui actio et exceptio.

De filio surripiēte res patris.

Cautela.

dus in.l.filie cuius.ix.colu.eodem ti tulo: z ibi etiam Salice.penul.co/ lu.in.vij.q.petrus de vbaldis in tra tatu de societate.viij.parte.q.xx/ iiij.quamuis aliter sentiat Bald.in aut.ex testamento circa finem.C. de collat.v.decimūsextuz capitulū vbi dicit q̄ impuratur i legitimā fi lio illud qō perdidit in ludo vel me/ retricādo cōsumpsit:z quod pr̄ p̄ su is culpis z excessibus soluit vt ibi p eū z in'auct.qō locū i principio v.vl timo no.eo.ti.z ibi bar.z alios.Jo. de plateis in.§.sequēs inst.de actio bus col.fi. z sic ad propositum no/ strum non videtur: quod iste text. qui dat facultatem vxori excipien/ di contra maritum vergentem ad inopiam si petat dotem debeat ex/ tendi ad vxorem ex hac causa agen/ tem z hoc fuit de mēte angeli de pe rusio.in.d.l.si constante.ff.solu.ma trimo.z ita isti duo intellectus dati per dominum antonium non viden tur posse stare.

5. intellect⁹. **¶ Et propter ista for** te idez domi.Anto.transit ad quin tum intellectum dicens si maritus a principio cum matrimonium con traxit: non erat pauper z ex casu ve niret ad inopiam: tunc potest mu/ lier petere dotem. Quia nichil po/ test ei imputari ex quo a principio non erat pauper:z hoc modo intel/ ligit iura de qb⁹ in rōne dubitandi. Si tñ a principio maritus erat pau per cum hoc casu sit quid impute/ tur mulieri: quia cum paupere con traxit z contrahendo cum tali com/ mittendo sibi corpus z bona: eius personam approbauit: non pote/ rit petere dotem: sed assignabitur marito eo modo quo hic exponi/ tur. ¶ Et ita debet intelligi iste tex tus secundū e uz hunc intellectū ipe approbat:vbi pr̄ma facie adaptari

Universidad de Deusto
Biblioteca

posse ad nram decretalē q̄ vr̄ innue re q̄ iste henricus a principio erat pauper quod colligitur ex textu duz dicit q̄ cum magistrū. R. sup qua/ dam sūma pecume pro henrico pau pere. ꝛc. ꝛ ita cōtrahēdo cū illo pau pere videtur approbare mores ipsi⁹ ꝛ ideo nō poterat postea penitere.

¶ Et quāms do. anto. non dicat: reperio q̄ multi egregij doctores ꝛ valētissimi iuris vertices: tenuerūt istam opinionē. hanc tenuit collec/ tarius i pñti. iaco. de arenis/ petr⁹/ cynus/ bal. ange. lodo. ro. in. d. l. si cō stāte. ff. so. ma. martinus defano/ cynul ꝛ bal. in. d. l. vbi adhuc/ oldrad⁹ in auct. quod locum. C. de collac. se cundum q̄ ibi refert bal. vij. co. idē Jo. an. in addicionibus ad speculuz iuo ti. §. fi. v. si cū mulier.

Valet pactū: q̄ qō reuertit ad ꝓpriaz na turā dotis.

¶ Ad/ uenitur principaliter hoc fundamen to quando per pactum reuertit ad ꝓpriam naturā dotis: valet pactū ꝛ nō dicit cōditio dotis fieri deterioz vt. l. si vnus. §. qō ꝛ in specie dotis. ff. de pact. nā si mulier ab initio fu/ it pacta q̄ dos cōsistēs i pecunia re stitueretur soluto mr̄imonio in cōti nēti ꝛ sic nō expectata dilatōe legā/ liq̄ hodie est ānus. vt. l. vnica. §. cū autē. C. de rei vxor act. ꝛ postea p pactum fuit cōtenta q̄ dos nō red deretur in continenti sed post aliqō tempus. licet p hoc pactū fieret con dictio mulieris deterioz in dote: tñ valet tale pactū q̄a res de facili re/ dit ad suā naturā vt ibi dicit. intelli ge tñ duz modo talis dilatio postea nō excedat dilationem legalē alias tunc non valeret tale pactum p id quod habetur in. l. de die. ꝛ. l. atilici nus. ff. de pa. dota. licet forte tūc nō vitiaretur tale pactū vsq̄ ad dila/ tionem legalē. ar. l. sancim⁹. in prin. C. de donatō.

¶ Eodē modo non valeret pactum factum p vxorez q̄ maritus non teneatur prestare illā diligentiam in rebus dotalibus quā prestat in suis vt sentit glo. in. l. etiā. §. licet. ff. so. ma. dum allegat legē pomponius. ff. de ps. dota. quia per hoc fieret condictio dotis deterioz vt. d. l. attilicinus. ꝛ. l. licet eo. ti. intel lige quando fuit factum constante matrimonio secus si soluto matri/ monio ꝛ sic intellige tex. in. l. contra ctus. ff. de re. iu. ꝛ glo. in. l. i. §. si con uenerit. ff. depositi. vbi culpa remit/ ti potest. ita dicit Jo. campeci. i suo tractatu de dote. ij. pte. q. lxxiij. q̄ñ autē valeat pactum per quod fit cō dictio dotis deterioz ad preiudiciū mulieris vel mariti videas per eun dem in. mij. parte. q. i. ij. iij. iiij. v.

¶ Et ex iſtis sequit q̄ si mulier ab initio fuit pacta q̄ vir teneatur nō solum de culpa leui: sed etiā de leuis sima: ꝛ etiam de casu ꝛ postea ipsa mulier remisit viro dictum pactum ei renunciando valeret tale pactum remissiuum. licet sue dotis conditio deterioz fieret quia non fit deterioz contra propriam naturam dotis.

Illatio.

ymo reditur ad naturam dotis q̄ est vt maritus non teneatur de cul pa leuissima nec de casu. vt habetur in. l. pe. in princi. ꝛ in. l. etiam. §. i. ff. so. matri. ꝛ firmat bald. nouellus in tractatu dotis. vij. parte. ij. princ. glo. in. vij. limitatione.

¶ Eodez mo do videtur dicenduz in casu nostro quia natura dotis est q̄ ꝑstante ma trimonio dos debeat esse apud vi// rum. Ergo pactum vel renunciatio predicta que tacite resultat ex con/ tractu matrimonij scienter cuz pau pere: fouetur propria natura dotis. Ergo valere debet. q̄ autem dos sit talis nature: apparet quia talis con sensus est ordinatus de mente iuris ꝛ partium contrahentiū. ideo enim dos datur vt apud virum constan/ te matrimonio resideat. vt. l. secun da. ff. soluto matrimonio. ꝛ. l. pro

oneribus. C. de iure do. ꝛ. c. salubri ter infra de vsuris. ꝛ vt marit⁹ sit do minus quandiu matrimoniū durat vt. l. doce ancillā. C. de reiuē.

¶ Ad confirmationez huius opinionis fa cit tex. in. c. i. de pactis. li. vi. vbi dici tur q̄ pactū vel tacita renūciatio p̄ lati potest preiudicare ecclesie quan do p hoc redditur ad ius cōmune. ad hoc comendat abb. illum tex. i. c. veniēs. viij. co. de prescriptio. ō quo facit festum franciscus aretinus in rubrica. ff. de verb. ob.

¶ Facit etiā. c. ab exordio. xxxv. dist. ꝛ multa alia collecta per felli. in. c. cum accessissēt. iiij. co. supra de consti. que p te vide as.

¶ Facit pro ista opinōe tex. sin gularis in. l. ꝛ heredi. §. filiafami. ff. de pact. vbi littera dicit. filia famili as paciscī potest vt de dote agat cuz sui iuris eē ceperit. Et ita ē ibi text. q̄ mulier per pactum potest sibi p̄/ iudicare circa exactione dotis sal/ tim ad tempus.

¶ Cum autez mulier contrahendo scienter a princi. cum paupere: tacite videt paciscī q̄ dos remaneat penes virum ꝛ non possit eam ab initio petere ergo valebit ta le pactum tacitum.

Quod semel placuit ꝛc.

¶ Ad idem tex. singularis in. l. si is aquo. §. fi. ff. vt i possessio. le. vbi si quis a principio ma lum fideiussorem accepit: non dabit ei postea: alius imputari enim debet sibi ex quo a principio illum appro/ bauit.

¶ Ad idem. l. si creditores. ff. de priule. cre. vbi si creditores puta uerunt a principio heredem suspec/ tum: ꝛ passi fuerunt euz in heredita te morari: non possunt ex post facto agere contra illuz tanquā suspectū.

¶ Ad idem. l. qui bona. §. de illo. ff. de damno ifecto. vbi inquilinus qui conduxit domum vicioſam minantē ruinam: ita q̄ secure non poterat in ea morari ꝛ habere res suas: nō po/ terit agere contra dominum vt pre/ stet sibi cautionem damni infecti. im puteꝛ enim sibi quia a principio non preuidit.

¶ Ad idem. l. inter causas. §. abesse. ff. mā. vbi si fideiussor dele gat debitorem qui non erat solven/ do: ꝛ scienter fuit receptus a credi/ tore: liberatus erit fideiussor.

¶ Ad idem. c. propter sterilitatem supra ō locaro. vbi locator non potest expel lere conductorem ante tēpus cōduc tionis nisi propter necessitatem que tempore locationis non imminebat a ꝓrario g̃ si tpe locatōis imminebat illa necessitas: non poterit illum ex/ pellere. Sic videbatur dicendum in casu de quo agitur. Ad hoc induce/ bat illum textuz ancha. ꝛ Jo. ō ymo la ibi in principio.

¶ Ad idem ē bo/ nus textus non solitus allegari ad ß i. c. ōcreuit ō hȳticis li. vi. vbi mulier scienter ꝓtrahens matrimonium cū heretico: pdit dotem.

¶ Confirmā tur predicta p illud quod notanter dixit bal. in. l. fi. in fi. C. de pena in/ di. qui male iudi. vbi dicit q̄ si iudex tullit malam sententiaz propter me tum alicuius tirani: non excusatur si a principio sciebat hoc posse eueni/ re. quia tunc non debuit illud officiū acceptare ad quod poterat nō acce dere ar. d. l. qui bona. §. ōfuncto cū alijs de quibus supra.

¶ Ex hijs dicebat no. bar. in. l. ait p̄ toz. §. si debitorē. ff. de hijs q̄ infrau. credi. q̄ siquis facit contractum cū eo qui a principio erat fugitiuus. nō potest postea eum propria auctori/ tate capere tanq̄ fugitiuū. idē tenet ipe i. d. l. si creditores ꝛ i. d. l. is aquo. §. fi. in fi. ꝛ in. l. quesitū. ff. de pigno/ ri. ꝛ in. l. fi. C. de feriis ꝛ in. l. fi. C. ō sponsa. ꝛ multi alij de quibus p an/ ge. ꝛ iasonem mihi. de act. in princi. iij. co.

¶ Et hinc est q̄ licet vxor nō teneatur sequi virum vagabundum. vt dicit glo. in. c. i. de comu. leprosō. si tamen tempore contractus matri monij esset vagabundus sequi tene

Universidad de Deusto
Biblioteca

t ur. qr tunc videtur approbare mo/res suos. vt est glo. no. in. c. vnaque/qz. xiij. q. ij. z. c. siquis icritabili. xxx iiij. q. ij. z no. in: c. de illis supra ō spō sa. ita dicit abb. in. d. c. i. de coniugio leproso. Jo. de ymo. i rubr. ff. so. ma. v. co. qui secus dicit in marito carcerato vel exulante culpa sua. quod tenementi. ¶ Bene facit ad hoc tex. in. l. si arbitro. §. fi. ff. qui satisda. co. vbi non potest de paupertate cōuenuri/quē pauperez vt diuitem accepturit: nisi de nouo pauptas supueniat. per quē textum dicebat ibi ange. fecisse relaxari a carceribus multos debitores captos vt fugitiuos. Nā assessores sequentes imperitos advocatos immediate ostenso eis instrumento debiti z prestito iuramēto de suspitione z fuga: consueuerūt concedere familiam z capi facere talem debitorem. z male faciunt secundum eum. Nam debet eis constare q tēpore contracti debiti ille erat idoneus z soluendo z sibi calamitas supenerat insignis: aut inopia magna vt ibi: z hoc causa cognita saltz summarie debet sibi constare. si enim eius conditio non est mutata: imputet sibi quia cum tali contraxit z ei⁹ fidez fuit secutus vt ibi. z si modica paupertas aut calamitas superue/nit: similiter non sufficit secundū eū. Eodem modo si post calamitatem diu tacuit vt. d. l. si creditores. ff. de pnut. cre. Sit ergo cautus aduocatus actoris in faciendo fidem de debito p testes vel instrumēta: z i narrando q tempore debiti cōtracti ille erat ydoneus z soluendo z ydone⁹ reputabatur: z q ad noticiam sui de nouo puenit q eidem debitori insignis calamitas aut inopia supuenit z sup his duos testes producat: z nichilominus delato sibi iuramento/q habet eum suspectum z fugitiuū: z tunc iudex concedat licenciam capiendi quousqz satisfecerit de iudicio isti. hec ange. vbi supra. quem refert z sequitur ibi paulus de castro de quo videas franciscū de curte in repetitione. l. vnice. C. de phibi. sequestra. pe. q. jr. ¶ Ad predicta adduci potest textus cum glo. z quod ibi tradit bar. in. l. si seruos. ff. ō pigno. act. vbi dicitur q si domin⁹ cepit facere edificium i fundo suo tēpore quo erat dites: z propter casū sibi obuenientem factus est pauper ita q non posset perficere: creditor cui pignoratus est fundus: perficere non potest. quia debet intelligi reb⁹ in eodem statu manentibus vt. l. cū quis z. l. si cum cornelius. ff. de solu. secundum bar. quem sequitur paul. de castro. in. d. l. si seruos. ¶ Ad idē facit. l. si proca. C. mandā. vbi ille dicitur dilapidare: qui incipit postea dilapidare: z ille dicitur dissipare: q taliter dissipat postea: q fideiussor eius merito potest timere alias sequs. vnde si sua bona valebant decē millia z male expendit mille: certe fideiussor nō propterea agit secundū taco. bu. ibi quem refert z sequitur bal. ibidez. ¶ Ex quo infert q si ante incepit dilapidare: siquidem tali/ter q deberet timere: sibi imputet fideiussor vt ibi z in iuribus preallegatis. si autem antea dilapidat: sed nō taliter q adhuc esset timor: tunc cōtinuata dilapidatione: ad suspicionē per similes dat agendi causam. quia suspitio oritur de nouo vt. d. l. si fideiussor. §. fi. ff. qui satisda. co. qō bal. dicit esse tenendum mēti. de quo meminit iason insti. de actio. in principio. xx. co. inferens ex hoc q si tēpore contractus debitor ceperat dilapidare: non tamen tantum dilapidauerat: quiz adhuc esset ydoneus: postea cepit adhuc fortius dilapidare: poterit vt suspectus capi: quasi tunc de nouo oriatur ista suspitio. secus si

a principio totaliter esset suspectus. hoc idem videtur sentire ange. in. l. si creditores. ff. de priui. credi. idem erit si debitor tpe debiti contracti fi esset soluendo: z tamē dolo asserens se idoneum induxit creditorē suum ad contrahendum secum: quia isto casu poterit capi etiam dato q conditionem suam postea non deteriorauerit ar. l. pe. ff. so. ma. z videtur sentire bar. in. l. alia. §. elleganter in fi. ff. so. ma. quem sic intelligit z declarat paulus de castro in. l. etiā. §. licet in fine eo. ti. z sequitur iason vbi supra z in. l. si arbitro. ij. co. ff. qui satisda. co. quod bene notabis.

¶ Ratio predictoz potest esse quia postquā aliquis approbauit mores alterius: non poterit postea reprobare. vt. c. horrēdus. xxxij. q. v. z. d. l. fi. C. de spon. z. c. quemadmoduz supra de iure iuran. z. c. nulli infra ō accusat. cum concordantijs ibi allegatis in glo. ¶ Ex quo dicebat salicetus in. l. qñ alexandrū in fi. C. de adul. q postquaz maritus pepercit vxori sue adulterium quod comisit: non poterit postea illaz accusare de adulterio q̄uis nouū committat adulterium: quia per dictam reconciliationem visus est approbare mores illius. de quo est tex. no. quem sic intelligit ibi archi. in. c. de benedicto. xxxii. q. i. ibi nullum ei dum tarat si/mile cōmittenti periculuz illaturus. Ad idem facit ter. i. l. si vxor. §. fi. ff. de adulteriis. z glo. fi. in. l. castitati. C. eodem. postquam enim venia delicti concessa est pure: non debet intelligi tacita condictio: nisi deliquerit vt. l. in comodato. §. sicut. ff. cō/mo. l. quicquid astringēde. ff. de ob. ob. ¶ Contrarium tamē sentit glo. iij. in. c. plerūqz. supra eo. z ibi notat prepositus. iij. cō. in fi. ¶ Pro qua bene facit ter. in. d. c. quemadmodū supra de iure iuran. z. vij. parti. tit.

De marito parcēte vxori adultere. nō potest post tea accusare

Lex regni.

xvij. l. viij. quod michi verius videt. ¶ Quia vera delicti vel securitas precedens delictum respicit: non futurum. vt videtur casus notabilis in. l. non alias. §. i. ff. de iudicijs. vbi dicitur q licet legatus habeat securitatem de iure gentium: vt. l. fi. ff. de legatis. l. sanctū. ff. de rerū. diui. z tradit bar. in. l. i. in princi. ff. ad. l. iuliam male. z tamen si delinquit in legatione: potest puniri vt. d. l. nō alias. §. i. ¶ Ad idem facit in ar. tex. in. l. cum lex. ff. de legibus. vbi dicitur q cum lex in preteritum indulget: in futurū vetat dicit glo. lex. i. imperator qui est lex animata in terris vt in aut. de consulibus in fi. collat. iij. ¶ Ad idē facit tex. z quod ibi notatur in. l. q/ro. §. inter locatorem. ff. loca. z in. l. qui seruum. de ver. ob. z. l. quid ergo. §. heres. de legatis. i. in quibus iuribus in effectu probatur q promissio de non offendendo vel similis: nō habet locum vbi promissor de nouo offenditur: vel vbi ille cui fit promissio potest offendi ex culpa sua quia ō nouo delinquit. Si ergo vxor post veniam adulterij: aliud adulterium committit: poterit maritus illaz accusare de nouo adulterio commisso.

Extensio: ō nō

¶ Imo quod plus est posset forsaz attentari. q etiam potuisset illā accusare de primo adulterio. quoniaz venia sibi concessa vel securitas seu gratia habet in se hanc tacitam conditionem rebus in eodem statu permanentibus scilicet q aliud adulterium non cōmittat: alioquiz gratia facta vel securitas concessa revocata videtur respectu adulterij precedentis pro quo accusare poterat ar. ter. in. l. cum quis z. l. si cum cornelius. ff. de solut. vbi mādatum adiecti vt procuratoris simplicis videtur revocari ex presumpta mente mandātis si procurator mutat conditionez in peius. ergo eodem modo erit di/

Universidad de Deusto
Biblioteca

cendū in casu nostro ꝙ venia vxori concessa videtur reuocata quando vxor iterum fuit adulterata. ¶ Ad tertium in terminis nostris tenet lodo. in.l. polliceri. §. si seruus. ff. ō acquiro. fi. co. vbi dicit ꝙ si bānitus q̄ habuit securitatē ꝓ delicto antea cōmisso: delinquat post securitatē habitam: propter nouū delictuz cōmissum: videtur reuocata securitas respectu delicti veteris: ꝓ quo potest impugne offendi vl occidi. quod est valde notandum secundum frāciscum aretinum ibi. vj. co. in prin. q̄ hoc firmat optima ratione: qz gratia principis nō extenditur ad casuz de quo si verisimiliter cogitasset: nō esset concessuz. vt. l. ex facto. in prin. ff. de vulga. z pupi. ¶ Hinc est ꝙ in confirmatione ꝑ facit papa de tirano: non intelligitur ꝙ perseueret in moribus tiranicis propter illum titulum. quia talis comissio pape non includit crimina vt. ff. de conditiōe indebiti. l. si procurator z. ff. de his que infrau. credi. l. si pater ita notāter dicit bar. in tractatu de tirano. co. vij. ỹ. decimo quero. in fine. refert z sequitur fel linus in. c. i. supra vt lite non cōte. co. x. ỹ. p istam regulam vbi aliqua similia cumulat que videas. ¶ Facit tex. in. c. sugestū z i. c. nupēr. supra de decimis. qui enim de nouo delinquit quodā modo abutitur beneficio principis z est odiosior. vnde non presumitur ꝙ si princeps hoc considerasset fecisset ei gratiam. ¶ Facit optime quod singulariter tradit bal. in. l. ij. C. de epi. audi vbi dicit ꝙ gratia principis censetur subrrepticia si ille cui conceditur ꝓ maleficio comisso tacuit ꝙ prius iterum deliquerat: qz non presumitur quod princeps si sciuisset: fuisset gratiam concessur⁹. z hoc ꝯ do princeps securitatem concessisset ex mera gratia: sec⁹ si ex causa iusta. nam tunc non reuocaretur propter nouum delictum. qz respectu cause propter quam fuit concessa: res dicitur eodē modo se habere: ex quo ad hoc sub est eadem causa que fuit causa finalis concedendi securitatem. l. ij. §. fi. z ꝙ ibi notat bar. ff. de dōa. z. l. sepum cum ibi no. ff. de postula. quid enim si securitas fuit concessa bānito vt posset se ōfendere: certe ex nouo delicto nō potest videri revocata. qz aufferretur ōfensio bānito. ꝙ etiam princeps non potest auferre. vt plene tradit bar. in. l. cum mulier. ff. so. ma. bal. in. d. l. qñ alexandrum. C. de adulte. vbi omnino est videndum secundum franciscū vbi supra.

¶ Ex quibus forsam potest inferri ꝙ indulgentie q̄ emanant a sede apostolica ꝓ remissione peccatorum intelligantur de peccatis cōmissis: non autem de cōmittendis. ¶ Quāuis in contrariū vrgeat decisio no. do. cardi. in. c. cuz haberet supra de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulteriū. quem refert z sequitur ibi prepositus alexādrinus. ij. co. ỹ. z ideo infert vbi dicit ꝙ siquis tenebat cōcubinam z per constitutiones sinodales erat excōicatus ꝓpter hoc: impetrauit litteras vt absolueret⁹ posset ea nichilominus pseuerauit tenendo concubinam poterit absolui a tali excōmunicatione etiam ꝓ tēpore quo postea habuit concubinam: quia ex continuatione non inducit nouum delictuz. ¶ Ex quo dicit alexandrinus se in facto consuluisse in quodaz domino qui suo castello imposuerat vectigal sine permissu superioris domini: z sic illicituz: ꝑ quod ciderat in excōicationem papalem ꝙ papa profert contra tales in die tionis cene: postea impetrauit litte/

Illacio. De indulgētijs.

ras absolutionis. z post illas impetratas: tandem exegit illud vectigal donec peruenisset ad actum absolutionis ꝙ etiam ꝓ illo tempore potuit absolui vigore illarum litterarū quia videbatur vnum delictum scōz eum: ¶ Ad quod facit quod voluit bar. in. l. inficiando. §. infans. in vlti. ꝓ huiusmodi declaratiōe. ff. de furtis. z in. l. pomponius in gestis. ff. de nego. ge. quem sequitur ibi bal. z alii z moderni in tractatu maleficiorū. in parte meridoi de maledati. xiij. cō. v. quero si statutum. in illa questione an ille qui pluries ludit pluries incidat in penam statuti. Sed cane quia illi se fundant in eo ꝙ non videtur aliud nouuz delictum cōmisisse. Sed in casu nostro nouum committit peccatum ad quod forsan indulgentia non extenditur. fateor tamē ꝙ si preparans se ad indulgentiam que conceditur certo tempore z loco dum sumit iter: cōmittit peccatū mortale z statim doleat: tamen consequitur indulgentiam. Idem forte de eo qui habet indultum vt possit absolui in articulo mortis plenarie: dū modo per annum ieiunet: quia si in illo anno cōmittat mortale: potest tamen absolui ita dicit archiepiscopus florentinus. i. parte. titulo. x. §. v. ad finez. Dicens ꝙ aliud est dicendum de eo tempore z loco quo conceditur indulgentia: z aliud de tempore quo itur vel disponitur ad indulgentiam. nam de tempore quo consecuturus est indulgentiā: vtiqz oportet ꝙ sit contritus: z per consequens ꝙ sit sine mortali: alias nō p̄ esset. Item cum est in articulo mortis quando fit ei talis absolutio vel cōcessio: seu eo tempore quo visitat ecclesiam vbi data est indulgentia. Sed tempore quo pergit ad vbem vbi sūt ecclesie: vel tempore quo dat elemosynas vel facit ieunium p annum secundū formam indulgentiarum in articulo mortis: non videtur necessarium ꝙ illa faciat extra mortale: cuius vtiqz tutius z melius foret etiam tunc esse sine mortali scōz ipsum. ꝓ quo adde franciscum de mayronis idez tenentem in. iij. dis. xx. z astensem in sua summa libro. v. titu. xxxix. secundum feli. in sermone Hodie mecum eris in paradiso. co. ij. v. vlterius scias: z tene menti.

¶ Intellige predicta nisi forsan qui habet indulgentiaz vel illam sperat habere sub spe illius indulgentie peccaret. nam tunc non posset vigore illius indulgentie absolui ab illis peccatis taliter commissis. moueor ad hoc per textum singularem in. l. i. §. hec autem actio. ff. si quis testamento liber iussus esse fue. ibi. sed naturā equum est non esse impunitū euz qui hac spe audacior factus est. qō est notan. secundū bar. ibi. Contra prefectum vbis rome qui coronat imperatorem. nam de consuetudine imperator tunc satisfacit omnibus creditoribus suis z eum a debitis liberat ipse prefectus quando sentit aduentū principis: audacior factus cōtrahit multa debita propter spem liberationis fiende a principe: vt ab istis debitis non debeat liberari.

¶ Item facit ille tex. contra eos qui sentiūt pacem ꝓmulgandā de proximo. z ꝓpter hoc festinant ad delinqndū ꝓpt spē imunitatis scōm bar. vbi supra quē refert z sequit ibi ange. bene facit tex. in. l. fluminū. §. item apud. z. §. seruus. ff. de dam. infec. z in. l. is quoqz. ff. de actio. z obli. z in l. in rebus. §. quod aūt. ff. como. vbi ꝓbat ꝙ quādo quis deliquit sub spe venie qz tūc videt culpa casum precedere: nō excusatur delinquens ꝓpter casum supuenientem. ita tenet dy. in regula peccatū. in fi. de reg. iuris. de quo memenit ange. in. l. is cui bonis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ff. qui bo. cede. po. dicens per hoc q̄ nō gaudet beneficio cessionis q̄ sub spe cedendi bonis debita contrahit: nec ille qui in fraudē creditorū bona dissipauit. vt. l fi. infi. ff. ō his que in frau. cre. z nō alibi scōm eū quem retulit. feli. in. c. fi. vl. co. sup̄ ō testi. vbi cumulat alia similia que videas p te. ¶ Eodē modo videt dicendū in casu nostro q̄ exquo vxor sciēter ꝓuit matrimoniū cū paupe a principio: cū ex hoc videat approbare mores illi⁹: nō poterit postea illos reprobare z sic ab eo petere dotē q̄uis ad inopiā v̄gat. Ex q̄ dicebat no. pau. de ca. consi. 392. incipit. viso libello. in. iij. co. q̄ si bona mariti sūt in loco periculoso vt puta i mari. p̄sumitur q̄ efficit nō soluēdo. vt sentit glo. in. q̄ incipit. dixit q̄ circa medū. ibi. sed q̄ modo ꝛc. z clari⁹ bar. in. d. l. ij. ff. so. ma. illud dz intelligi q̄ si post ꝛctum matrimonium incepit mercari per mare aut si pri⁹ hoc ignorabat vxor. Secus si ante matrimoniū ꝛctū sic faciebat ea sciēte: q̄ō p̄sumit exquo cū ea ꝓtrahebat. vt. ff. de reg. iur. l. q̄ cū alio. cū ibi nota. vnde sciebat vel scire poterat hoc euenire posse: z sic ei non prouideturr remedio hui⁹ decretalis z predictoꝝ iurium p ea que dicta sunt. Et sic in effectu videtur do. pau. approbare hūc intellectū domini anto. z aliorū de quibus supra.

si vxor sciente nō p̄it nō pauperes.

Impugnatio

¶ Sz quamuis iste intellect⁹ p tāros iuris patres cōfirmatus existat: mihi tñ v̄ō iure sustineri nō posse: imo q̄ lz mulier a principio sciens ꝓtraxerit matrimoniū cū paupe: mihilomin⁹ possit exigere dotē a viro. z hoc rōne icōuincibili meo iudicio mulier nō pōt aliq̄d facere p q̄ deterior fiat cōditio dotis. vt. l. de die cū trib⁹ se. ff. de pac. do. Et inde ē q̄ cū mulier dat dotē: nō pōt pacisci q̄ res viri nō sint obligate p dote: vt tradidit bal. in. l. etiam. C. ad velleia. z sequit̄ alex. in. l. vbi ita donat̄. ff. de dona. cā mor. in apostil. ergo multo forti⁹ nō poterit dori p̄iudicare p tacitū pactū: q̄ō v̄ resultare ex eo q̄ dotem dedit vel p̄misit marito paupi. Ad q̄ō bñ facit quod voluit lodo. ro. in singu. 252. incipit Ego hūc casū. vbi dicit q̄ etiā si mari⁹ dederit fideiussorē vxori p dote cōseruāda z restituēda: in casu restōnis dotis: nihilominus bona mariti etiā restōm subiecta remanēt obligata p dote z ita p dationē fideiussoris nō tollit̄ b̄ficium aūtz res q̄. C. coīa de lega. q̄ facto mulieris recipientis fideiussorē nō potuit fieri deterior p̄dictio i dote vt i p̄dictis iurib⁹. Hoc idē tenuit pau. de ca. p̄si. 13. ici. q̄ supscriptū. i fi. z lati⁹ p eūdē p̄si. 130. incip̄. circa ea q̄ supius. pe. co. v. his nō obstātib⁹. de q̄ dixi. s. in rub. in pri. co. xlvij. v. ex b̄ ideō. Facit ēt q̄ ꝓsuluit idē pau. p̄si. 131. z 235. in cip̄. lz ista dñia. in. 2. co. v. sed videdū ē. vbi ꝓcludit q̄ si pr̄ vel fr̄ q̄ tenebat filiā vel sororē dotare: aliq̄d ei legauit noīe dotis, p̄hibēs ne possit plus petere. q̄uis illa acceptasset legatū: nō ppt̄ea pdidit ius petēdi se dotari seu supplemētū dotis etiam si ipa daret pri vel fri vel eoꝝ heredib⁹ generalē q̄etationē. vt ibi singlr p euz q̄ō teneat sr̄ cordi: q̄ q̄idianū z vtile ꝛctē si tenem⁹ hūc intellectū p̄stare impedimentū nuptiis. nā paup nunq̄ inueniret vxorē cum dote: eo q̄ mulieres viderēt se auxilio dictaz legū destitutas. vnde contraria sniа ē refrenenda veluti nuptiis fauorabilis. vt. l. hoc modo. ff. de cōdi. z demon. z. l adigere. §. si patronus. ff. de iure patro. bar. in. d. l. si cōstāte ff. . so. ma. v. co. v. sexto q̄ro p istū textū z in. d. l. si is a q̄. §. fi. ff. vt i posse. lega: z in. d. l. q̄ bona. §. de illo. ff. ō dam. infe. bal. i auten. q̄ō locum. 7. q. C. ō col.

Pactum deficiās dotez

tenuerunt ancharra. z ymo. in. d. c. propter sterilitatem. in prin. supra ō locato. z do. abbas in presenti. in finalibus verbis. z Jo. campetius in suo tractatu de dote tertia parte. q. xxv. z baldus nouellus i tractatu ō dote. septima parte. in. xvj. priuilegio. ipse tamen relinquit cogitandū: quia secundum hoc vxor propter vergentiam ad inopiam viri posset ab eo petere fideiussores de dote conseruanda z restituenda: quamuis a principio vir esset inops z non soluendo: z esset secundum eum magna restrictio ad torum titulum. C. ne fideiusso. do. den. Ad arme cum etiā tunc non cesset ratio perfidie superqua se fundat illa prohitio z que mouit legislatorem ad prohibendum fideiussores dari pro dote conseruanda vel restituenda. vnde fatetur ipe q̄ bene poterit petere dotem propter vergentiam mariti ad inopiam periura deducta in ratione dubitandi: nō tamē poterit petere fideiussores sibi prestari secundum eum ibi. z latius in sexta parte. xxi. priuilegio. in. 15. limitatione. z dixi supra in isto intellectu in principio. Unde in effectu ipse tenet opinionem Baldi in dicta auten. quod locum. ¶ Que vltra ipsum confirmari poterit optima ratione/ Certum est enim q̄ vbi confirmatio seu habilitatio non dependet a voluntate approbantis seu habilitantis: non obstāte comunīe seu tacita approbatione potest penitere z contra illud instare saltem p viam exceptionis. ista est notabilis theorica Domini abbatis in capitulo secūdo de exceptio. In secunda col. est bonus/textus ad hoc. In capitulo Dilecto. de preben. z in capitulo Nosti. de electio. Et facit q̄ō notat Joannes and. in regula Scienti. de regulis iuris. libro sexto. In mercurialibus. z glosa in. l. prima. C. vbi de crimine agi opor. que dicit: q̄ si litigam coram eo quē mea voluntate non poteram iudicem facere: possum de nullitate experiri: licet a principio non exceperim. Et ista est ratio propter quam communicans excommunicato ab eo communicantes potest contra eum excipere de excommunicatione: quia communicando cum excommunicato: non potest eum habilitare ad iudicia: q̄ non dependet a voluntate communicantis. vnde merito potest contra eum excipere de excōmunicatione. Hinc est q̄ licet permittens contra se produci testes nihil protestando vel excipiendo: intelligitur consentire in his que per eius consensum tolli possunt vt in exceptione inimicitie vel domesticitatis. secus in his que non sunt introducta fauore tacētis sed odio ipsius testis: vt in exceptione excōmunicationis vel bānni. Ita no. dicit bal. in. l. siquis testib⁹. fi. co. v. dubitat̄ hic. C. de testi. refert. z se q̄t̄ feli. i. c. cū oporteat. de accusa. z. cō. v. modo aduerte. ¶ Ad idem facit tex. nota. in. c. constitutus. de trās ac/ vbi trāsactio sup̄ beneficio eccliastico sine superioris cōsensu nullius est momenti. z propterea non officit paciscēti nec liti finē imponit: nec p mutuū consensum recipit firmitatē z huic nullitati renunciari nō potest quia est inuitis partibus introducta. ff. de ritu nup. l. adiuo. z ibi not. scōm bal: vbi supra. ¶ Ad idez facit pulcher text⁹ in ratione sui in. l. post legatuz. in principio. ff. de his quib⁹ vt indig. z quod ibi not. barto. quēz rogo videas/vbi per receptionem legati videtur quis approbare testamentum inofficiosuz: quia hoc depēdet a sua facultate vel potestate recedere a q̄rela. nō tamē videt approbare testamētū falsū: q̄ hoc nō pōt etiam expresse vt ibi dr̄. ¶ Ad idem

vltē q̄ fateri potest.

trāsactio sup̄ beneficio sine cōsēsu superioris nō p̄t̄.

Universidad de Deusto
Biblioteca

facit in simili quod voluit rota. titu. de iudicijs. vi. in antiquioribus. vbi dixit q̄ legatus non potest committere causam cum cl'a appe. remo. etiaz de consensu partium. propter glosā in capitulo finali ō hereticis. li. vi. quod dictum refert z sequitur felli in. c. i. ij. co. de rescrip. quia hoc non dependet a facultate vel prāte partium sed solius pncipis. vt traditur in pluribus locis de quibus ibi per eundem. i. co. ¶ Add idez facit ter. in lege priuatorum consensus. ff. de iuris. o. iu. vbi dicitur q̄ priuatorum consensus eum iudicem facere non potest qui nulli iurisdictioni preest. quia non dependet ab eorum prāte. ¶ Ad idē facit no. dictū io. an. in additionibus ad spec. ti. de rescripti presentatōe. §. ratiōe aūt impetrantis pe. co. z refert z sequit anto. in. c. cc/terū fi. co. s. de rescrip. z felli in c. fi. ij. co. s. de excep. vbi dixit q̄ rescriptuz impetratū ab excoicato sup alio q̄ excoicatois vel appellatiois articlo est ipso iure nullū etiam si ō cōsensu partiū fuerit impetratū. et est magna extensio ad dictum. c. i. quod ideo est q̄ ista approbatio excoicati non dependet a facultate vel voluntate partiuz. vt in expresso dixit no. abb. in. c. exceptiōez. infi. s. ō except. z lz ipse nō dicat idem tenuit ibi cardi. secundū q̄s reffert z sequit ibi felli. in fine dicens post eos q̄ adeo excoicatus non pōt vt actor esse in iudicio. vt. c. intelleximus. s. ō iudicijs z. c. cum inter. s. de except. cū cordantijs q̄ non pōt reus velle q̄ in iudicio admittatur q̄ non dependet ab eius voluntate. ¶ Ad idem facit q̄s no. voluit abb. in. c. examinata. s. de confirma. vti. vl' inuti. vbi dicit q̄ lz partes non possit approbare vl' emologare arbitrium nullū vt ibi. vt tenet bal. in. c. i. §. fine quoq;. inprin. ō pace constā. li. feu. hoc vuz qño vi

ab q̄

cium nullitatis non dependet a consensu partiuz: sz vbi continet meruz fauorem earuz approbādo scienter tenentur ad obseranciam laudi. p. l. ij. ff. coia vtriusq; iudicij. de quo dicto facit festū marian⁹. cōsilio. 62. incipiente monasteriuz. vt refert felli in. c. cū dilecta ō rescriptis. xxiij. co. v. amplia octauo. z in. c. significasti. de foro compe. iij. co. v. secundo declara. vbi pulchre apostillat dictam. l. ij. videas per te. ¶ Sic ergo videtur dicendum in casu nostro q̄ cum mulier super dote non habeat liberā facultatez q̄ expedit reipublice dotem mulieribus conseruari. vt. d. l. i. ff. so. ma. nec pōt illam alienare nec alienatore cōsentire. vt. c. cū contingat. s. de iure iuran. z insti. q̄bus alie licet. inprin. nec potest facere pactum per quod fiat deterior cōditio dotis. vt. le. attilicinus. ff. de pactis dota. vbi bartolus admirat⁹ est de illa. l. de quo late. z singulariter per Jo. de ymola. z Alexan. in. l. si socer. §. lucius. ff. soluto matrimo. Ergo per consequens tacitus consensus mulieris resultans ex illa tacita approbatione in preiudiciū dotis: quia cum inope scienter a pncipio contraxit: non habet sibi nocere quo minus penitcat z dotem suā repetat vel retineat si nondum tradiderit.

mulier super dote si habet liberam facultatem.

¶ Erbis confunditur intellectus domini Antonij z aliorum ad istum textum: z etiam resultat solutio ad fundamenta in cōtrarium adducta. Et primo ad illud quod dicebatur q̄ istud pactum tacitum quod resultat ex contractu matrimonij cuz paupere reuertitur ad naturam dotis: cum de natura dotis sit q̄ debeat mulieribus conseruari. vt dicta. l. i. ff. solu. matri. z q̄ dos soluatur soluto matrimonio

Solutio ad contraria.

vel eo constante si vir ad inopiam vergat. vt dicta lege si constāte. z dicta lege vbi adhuc. ita dicit Joan. de ymo. in dicta. l. si cōstante. vi. col. ¶ Ad textum in dicta. l. z heredi. §. filia. ff. de pactis. responderi potest vt ibi respondet Baldus: videlicet q̄ ibi datus erat aliuꝰ expromissor q̄ doneus aduersus quem mulier regressum habere poterat. ita q̄ mulieri erat ōio consultum. Vel aliter potest dici secundum ymolam. in dicta lege si socer. §. lucius. q̄ dictus. §. loquitur in casibus in quibus mulieri permittitur sibi in dote preiudicare de quibus ibi per euz. ¶ Ad omnia alia preter quam ad. c. decreuit dici potest q̄ non obstant ex eo q̄ loquūtur in casibus in quibus approbans habet liberam facultatem super illud quod approbat: nos aūt loquimur in dote in qua vxor nō habet liberam facultatem vt superius dictum est. ¶ Ad capitulum decreuit stat clara responsio quoniaz ille ter. inducit casum specialem in fauorē fidei secundum alexan. in dicta lege si constante. ix. co. z ratio specialitatis potest esse q̄ ibi mulier approbauit mores ab ecclesia reprobatos. vnde merito ex hac causa perdidit dotem. Sed i casu nostro approbauit mores reprobatos a lege z ideo permittitur vxor q̄ non obstāte approbatione possit penitere z contra factum suum venire. Presertim q̄ si bene ponderētur verba huius decretalis ex nulla sui parte potest colligi q̄ iste. h. erat pauper a pncipio. ymo potius contrarium potest colligi ibi dum dicit. quoniaz idem. h. ad inopiam vergere videbatur. ergo non duz erat inops nec pauper. quamuis ipse pauper appellaretur priuatio enim presupponit habitum vt. l. decez. ff. de verbo. ob. z. c. ad dissoluendū. supra de despon

sa. impu. cum similibus. potuit enim esse q̄ illud verbum pauper esset cognomen. sicut alius quem ego noui appellabatur gundissaluus diues quamuis in veritate pauper esset. vel forte ipse in sua petitione quam obtulit. Ro. pon. dixit se pauperem cum non esset vt citius sibi prouideretur. ¶ Vel potest dici q̄ licet nunc cum petebat dotez sibi assignari fuisset pauper: non tamen erat pauper a principio quando matrimonium contraxit. z hoc videtur velle ista littera cum dicit q̄ consules pronunciauerunt. vt quoniam idem. h. ad inopiam vergere videbatur ꝛc. Ergo nondum erat inops seu pauper. sed tunc incipiebat ad paupertatem venire z ita non erat pauper a principio quando matrimonium contraxit. ¶ In eo autem q̄ bartolus in dicta lege si constante quinta col. v. ferro quero. dicebat hic forte casum q̄ licet vxor a principio scienter contrahat matrimonium cum paupere: nichilominus potest dotem repetere: (salua ei⁹ pace hoc non probat) sed soluz prouidet mulieri que non dum tradidit dotem non tamē prouidet mulieri que iam dotē tradidisset. Ut supra late dictum est. Unde non meretur iste ter. ad hoc allegari.

Casus si quibus q̄ pactuz pōt fieri cōdicio dotis deterioz.

¶ Aduertas circa predicta quia (q̄uis regulariter non valeat pactum per quod condicio dotis fit deterioz: vt supra dictum est.) Decem tamen reperiuntur casus in quibus valet: quos cumulat baldus nouellus ī dicto tractatu de dote. vij. parte. xi. priuilegio quos videas per te quia late z singulariter loquitur. ¶ Adde alium casum secundum aliquos quando esset pactum reciproco/cum vt puta si filie dotate inter se cū maritorum consensu paciscerētur q̄ altera earum sine liberis decedente

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius dos vel ipsius pars ad aliam de
nemret vel ad eius filios per tertum
in.l.si pat puelle.C.de inoffi.testa.
de quo latius dicetur infra co. cxcix.
ver.ad cuius confirmationez quod
tñ ad presens non firmo sed cogitan
duz relinquo quis his est sub iudice.
¶ An autem per istud pactum fa/
cium per quod dotis conditio fit de/
terior valeat in preiudicium viri aut
patris vel heredis ipsi⁹ mulieris vt
aliarum personarum videas singu/
lariter eundem.in.iij. parte.q. xj.t
per hoc sit expeditus iste q̃r⁹ intel/
6. Intellect⁹ lectus.

¶ Illy sentiunt alium
t tertum intellectum ad hanc decre
talem dicentes q̃ verum est q̃ dos
propter inopiam viri debuisz rema
nere penes vxorem.sed hic non fuit
sibi assignata nec penes ipsam remã
sit quia erat suspecta de minus ido/
nea administratione t de dilapidati
one.t ob hoc fuit ꝺpposita apud mer
catorem. bene facit ad hoc in simili
ter.in.l.imperatores.§.fi.ff.de app.
t in.l.ab executione.C. quorum ap
pellationes non rec.vbi dicitur q̃ si
timetur de dilapidatione fructuum
pendente appellatione requestrabũ
tur. ¶ Et hunc intellectum ad istuz
tertuz tradit Jnno.in presenti.t idẽ
sentit bar.in dicta.l.si constante. ij.
co.ver. quarto oppo. dicens q̃ vbi
mulier est furiosa vel talis conditio
nis q̃ disparet dotem:tũc non debet
dos ei restitui sed debet sequestrari
apud tertium vt sic viro t vxori cõ/
sula tur. t hic intelligit ipse tertuz in
dicta.l.si cum dotem. Et iste intelle
ctus placet domino abb. in presenti
qui dicit sic debere intelligi hanc de/
Impugnatõ cretalem.

¶ Sed re vera si intelligamus hunc
tertum in dote iam tradita marito
que nũc repetitur ab vxore propter
inopiam viri:nihil nom nobis addu
ceret.cum iaz esset dispositũ per di
ctam.l.si cum dotem,que disponit ꝺ
muliere furiosa t sic de ea que est de
dilapidatione suspecta. Si autem ꝺ
intelligamus in dote nondum tradi
ta t in vxore excipiente:adhuc iste i/
tellectus non placet: cũ in nulla par
te istius tertus probet q̃ ista mulier
esset suspecta dicere q̃ illã suspectaz
est diuinare. Intellectus autem diu
natorius non est tenendus. vt volu
it gl.q̃ ibi no.abb.in.c.peruenit.su
pra qui filij sint legiti. in prima glo.
post principium.t tenet bal.i.l.j.C.
de dotis ꝓmissione.t facit rex.in .c.
vnico vt ecclesia. bene.

Intellectus diuinatorius

Et ob hoc forte inno
7. Intellect⁹ cen. videtur recedere ab isto intelle/
ctu dicens q̃ verum est q̃ penes ip/
sam vxorem remanere debet dos:vt
probant iura deducta in ratione du
bitandi.sed satis habebat vxor ex q̃
pro ea mercator habebat. ¶ Et iste
intellectus tanquam vltimus vide/
tur intellectus Jnno. quoniam hoc
regulare est q̃ quando glo.vel doc/
tor refert plures opiniones vel in/
tellectus nec apparet quez eligit: In
dubio videtur vltimum approbare
vt est glo.vulgata.in.l.qui filiuz §.
sabinus.in glo.que incipit. si paulo.
ver.respondeo.ff. ad trebellianum.
quam ad hoc commẽdat Bal.in au
then.ex testamento.ij.co.C.de colꝫ.
t in.c.j.post principium. in ti. an a/
pud iudicem vel.do.li.feu. tenet idẽ
bal.in.l.si mater.C.ne de sta.defun
cto.per illum ter.tenet etiam Joan.
an.in.c.j.de penitẽ.lib.vj.t in.c.j. ꝺ
sententia excom.eo.li. ¶ Et hoc ma
xime verum est in dictis Jnno. vt ex
ꝑsse volui bal.i.d.auc.ex testõ.t col
lectari⁹ in.c.fortis infra ꝺ verb. sig.

Et ita iste intellectus vltimo rẽlat⁹
per Jnno.dicetur su⁹ qui eodẽ mo/
do placuit domino abbati.

Impugnatõ ¶ Sed mihi iste intellectus nõ pla
cet quoniam ex isto textu non potest
colligi q̃ iste mercator penes quem
deposita est dos: In terminis hu/
ius decretalis debeat illã tenere no
mine vxoris imo potius videtur q̃ il
lam teneat nomine mariti.quia ali/
as de iure est q̃ dos debet esse pe/
nes maritũ t istud est de natura do
tis.vt dicta.l.ij.ff.solu. matrimonio
t.l.pro oneribꝰ.C.ꝺ iure do. Unde
ex quo propter suam inopiam nõ po
test penes se retinere:timebit penes
alium qui suo nomine eaz teneat cũ
sit subrogatus loco mariti ergo de/
bet sapere eius naturam. vt.c. sane.
supra de offi.dele.t.c.ecclesia sancte
marie.el primo.supra vt lite pendẽ.
cum similibus. Consignatio enim vel
sequestratio que hoc casu fit apud
mercatorem:non dicitur restitutio
facta vxori. Imo differt a restitutio
ne.vt no. Bar.in.l.si quis sic stipule
tur.ff.soluto matrimonio.t in dicta
l.si constante in.ij.q.principali.q. v.
ergo per consequens magis dicetur
possidere maritus q̃ vxor. Hoc evi/
dentius apparet ex eo quod voluit
Host.in presenti prope finez. in ver.
dictus vir.t sequuntur Jo.and.an/
to.t alij.dum dicunt q̃ hoc lucrũ de
bet reddi marito.vt ex eo se vxorem
t familiam alat.t sic in effectu ma/
ritus percipit fructus dotis.t per cõ
sequens dotem possidet mediante p
sona mercatoris quia perceptio fru
ctuum dependet a possessione vt. l.
bonefidei.ff.ꝺ acqui.re.dom.t.l.in.
ff.ꝺ vsufruc.no. Jnno.in.c. dilectus
de religio.do.abb.i.c.t ransmissam.
iij.colum.supra de elec. Et ita iste in
tellectus non videtur bon⁹. Et per
ista euacuati sunt omnes intellectus
sqz in hodiernum diem dati ad no
stram decretalem per antiquã t mo
dernam iuris prudentiam.

8. Intellect⁹ istius dñi.

¶ Restat nunc videre
q̃mõ ꝺbeat intelligi iste tex.t salua ꝺci
sione melius sentis ego eum intellige
rẽ prout littera iacet.vt dicamus q̃
si maritus vergens ad inopiam qui
vxorem a se expulit propter dotem
non solutam:petat dotem vxoris :as
signanda est ei sub ea cautione quaz
prestare potest.vel si iudici visum fu
erit:deponetur apud mercatorẽ ad
partem honesti lucri ad onera ma/
trimonij substinẽda. Et ita intelligo
t summo istam decretalem. t est no
uus t singularis intellectus hactenꝰ
hi cogitat⁹. ¶ Duo addidi ad sũ
marium abbatis.in quibus consistit
veritas intellectus huius decretalis
Primum in quantum dixi qui vxo/
rem a se expulit propter dotem non
solutam. Hoc dixi pro tãto:quia ad
hoc vt habeat locum decisio huius ꝺ
cretalis:oportet q̃ maritus vergẽs
ad inopiam qui petit dotem vxoris
expulerit a se vxorem propterea qz
dos nõ soluebatur ei.t hoc clare col
ligitur ex isto tex.in eo q̃ dicit q̃ iste
magister. R.opposuit exceptionem
contra.h.petentem dotem q̃ vxorẽ
suam a se expulerat. Patet etiam ꝺ
ex sententia iudicum delegatorum
qui preceperunt eidem.h.vt de do/
te saluanda caueret t vxorem suam
reciperet. Hoc idem latius patet in
decisione Roma.ponti.dum in fine
dicit. Ne occasione dotis ꝺtente vx
or a viro dimissa seu vir q̃ dimisit vx
orem:adulterij reatuz incurrat. Et
ita clarissime cõstat q̃ iste tertus lo
quitur in marito qui vxorem a se ex
pulit propter dotem non solutam.
Ubi si petat dotẽ sibi assignari:assignã
da ẽ ei sub ea cautiõe qua ꝑstare ꝑ
Et ꝺ iõ fit vt euitet ꝑcũ adulterij
qõ isti ꝓinges sic separati icurrere pos

Probat ex tra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt. Si autez maritus vergens ad inopiam: perat dotem vroris: nō tamen vrorez a se expulserat: tunc non haberet locum decisio istius decretalis quia cessat periculuz adulterij ex quo maritus secum retinet vrorē sed tunc remaneret dospenes vrorē per iura predicta de quibus in rōne dubitandi. z per hoc videt mihi q̄ si bene dixerit bal. nouellus i dicto suo tractatu ō dote. vij. parte. xxxj. privilegio fi. co. dū dicit q̄ licet iste ter. loquatur in dote promissa: nondum tradita: tamen idem videtur dicendum in dote iam soluta vt ibi per eū ¶ Addidi secūdo ad summariū dñi abbatis. vel si iudici visum fuerit ꝛc. hoc ō dixi qz optio vl' electio istius alternatiue vel saltim committi apud mercatorē ꝛc. datur iudici: vt voluit b ab. prope finem. z Jo. ō imo. in. d. l. si constante. vij. co. ff. so. ma. Et revera ponderatis verbis huius ōcretalis hoc fuit de mente ro. pon. qui loquēdo iudicibus de legatis qui prius de ista causa cognouerunt: dixit mādamus quatenus dotem ei assignari faciatis ꝛc. quādo autē verba dispositionis alternatiue referūtur ad iudicem: iudicis est electio. vt est doctrina vulgatissima bar. in. l. ij. ff. de effracto. z tenet bal. in. l. quicūq; C. de seruis fugi. abbas. in. c. inter ceteras. de rescrip. z in. c. a crapula. supra de vita z hone. cle. z in. c. sicut infra de iudeis. ¶ Et per hoc videt q̄ non bene dixerit cardi. in suo summario z in. vij. oppo. q̄ equum est q̄ dos assignetur viro sub ea cautione quam prestare potest. Vel si mulier contradicit: deponetur apud mercatorez. z sic volebat ipse q̄ istius alternatiue daretur optio mulieri. qō etiam voluit dicta lex regni. ij. parti. ti. xj. l. xxix. sed quod dixi videt verius. Considerabit ergo iudex qualitatem personarum z circumstanci

Lex regni.

as negocij: quibus consideratis faciet assignari marito dotem sub ea cautiōe q̄ prestare potest. Et si viderit per talem cautionem non esse sufficienter cautum consūptioni dotis: faciet illam deponi apud mercatorem ad partez honesti lucri ad onera matrimonij substinenda. ¶ Ratio huius decisionis fuit quia satis poterat ei modicum credi dotis cui credidit est corpus vroris. vt dicit hic textus z in. l. hac lege. C. de pactis conuentis super dote. vnde fuit sumpta ista ratio. Nam dicit ibi textus bonum est vrorem que se viro committit pati etiam res suas viri arbitrio gubernari a q̄b⁹ sūpta fuit. d. l. regni: q̄ idez dicit. ¶ Ista tñ rō fuit impulsiua nō finalis. quia vt dixi supra: non est tantum periculum circa consumptionē corporis vroris: sicut consumptiōis dotis. Et ob hoc forte ro. pon. assignauit aliam rationē magis concludentem. s. ne occasiōe dotis detente vror a viro dimissa seu viri qui dimisit vrorez adulteri reatuz incurreret. Et sic intentiōis ro. pon. fuit violare aliquo modo regulas iuris vt euitetur peccatū: qō ex ō negatiōe dotis poterat puenire. Et hoc ideo quia finis iuris canonici est euitare peccatū z lucrifacere animas deo. vt voluit glo. z ibi no. in. c. cum contingat. supra de iureiu. z in regula possessor de re. in. li. vj. Sicut i similibus videmus in prescriptiōe imemorialis q̄ secūdum iura ciuilia procedebat etiam cum mala fide. sed ius canonicum considerans q̄ istud nō poterat fieri sine peccato: statuit q̄ possessor malefidei nullo tempore p̄scribat. vt. c. vigilanti. supra de prescrip. z dicta regula possessor. ¶ Et sic ista decretalis decidit casu z alibi nō decisum. z inducit nouum remediū vt dicebat Joan. de imola in dicta. l. si constante. vij. colum. ff. soluto

Nouū remediū huius decretalis.

ma. z ibi alexā. xiij. co. v. nec obstat ter. qui dicit q̄ per remediuz huius decretalis non excluditur mulier a remedio predictarum legum. q̄ vbi actori dantur plura remedia alternatiue vel simpliciter: electio est actoris. vt. l. quod in heredē. §. eligere. ff. de tributo. z no. pulchre bar. in. l. cum pponas. C. de transactio. Illa enim iura de quibus in ratione dubitandi loquūtur quando vror tradidit dotem marito: q̄ postea repetit ab eo. quia vergit ad inopiam: z tunc dos assignatur vrori. Nostra autem decretalis disponit quando maritus vergens ad inopiā qui vrorem a se expulit propter dotem nō solutam. z decidit q̄ tunc dos debet ei assignari sub cautione quam prestare potest. vel si iudici visum fuerit ꝛc. vnde illa iura non tangunt casum decretalis nostre. ¶ Et mirādum est quomodo tanti patres scribentes z insistentes super intellectu huius decretalis: nunq̄ ad hoc animaduerterunt turbantes z confundentes eius intellectum, ppter illa iura que diuersa z separata sunt a casu istius decretalis. ¶ Ratio diuersitatis stat clara q̄ in casu illoz iurium. s. cum vror repetit dotem a viro vergente ad inopiam: maritus z vror simul cohabitant vel cohabitare debent quia non potest maritus propter hanc causam vrorez expellere a se. q̄ iure pmittente tunc vror petit dotem. ergo non propterea potest nec debet expelli. ar. l. gracchus. C. de adulte. cum simi. et sic cessat piculuz adulterij. z ideo iustum est q̄ dos assignet vrori. in casu autem decretalis nostre iam maritus vrorez expullerat propter dotem non solutam quod potuit ō iure fieri. vt hic z in. l. fi. C. ad velleya. z infra latius dicetur. vnde imminebat periculum peccati adulterij quod alter coniugum poterat cō mittere. z propterea si maritus petat dotem vroris vt euitetur illud periculum: iustum est q̄ assignetur marito dos sub ea cautione q̄ prestare potest ꝛc. Nec facio differentiam quo ad casum decretalis nostre an vror sit industriosa vel de dilapidatiōe suspecta prout aliqui vt ino. bar. z abb. faciebāt z male. qñ vtroq; casu dos debet assignari marito secundum distinctionem ibi traditam. q̄ vis alias cum vror dotē repetat a marito vergente ad inopiā: si sit industriosa assignabit ei: si aūt sit de dilapidatione suspecta sequestrabitur apud mercatorem. vt no. in. d. l. si cum dotem. §. sin autem in fine. ff. so. ma. z firmat bal. i. d. l. vbi adhuc. iij. co. v. sed pone. C. de iuredo.

Questio. Utrū decisio huius decretalis hēbit locū in iudicio secularis.

¶ Ex istis resultat clarus z verissimus intellectus ad istam decretalem. Cuius decisio nec dum habebit locum in iudicio ecclesiastico sed etiam in iudicio seculari quia cū iste casus non sit decisus per leges imperatorum nec per leges regni. cum ille disponant eo casu quo maritus vergens ad inopiam iam receperat dotem vroris. decretalis aūt nostra quando maritus vergēs ad inopiam petit dotem promissam sibi assignari: vt supradictum est. in vtroq; foro stabitur huic decisioni canonice. iuxta ea que notantur. in. c. i. infra de operis no. nun. z in. c. si aduersus. z. c. legesi. x. di. z in. l. privilegia. C. de sacro san. eccle. leges enim non dedignantur sacros canones imitari. vt in. c. clerici supra de iudicijs. z in. c. fi. infra ti. vxori. maxime vbi agitur de materia peccati. put agitur in casu nostro q̄ agitur ō peccato euitando: quod poterat se qui ex adulterio cōmisso ab altero vel ab vtroq; coniugez propter do

Universidad de Deusto
Biblioteca

tem detentam. Ad quod benefacit quod in simili voluit anto. & abb. in .c. cum esses supra de testa. & ibi andreas sicu. v. & viij. col. quod per te videas.

Queritio. Utrū a sniā casuhuius decretalis lata possit appellari.

¶ Aduerte q̄ adeo remedium huius decretalis est fauorabile respectu mariti dotem petentis quando vxorem a se expulit pp dotē nō solutā vt p hunc modus euitet peccatū. q̄ a sententia in casu huius decretalis in fauorez mariti lata: non poterit appellari vel saltim non obstāte appe. sententia mandabitur execution̄i pfertim si marit⁹ erat inops a deo q̄ impossibile esset sibi vel difficile onera matrimonij supportare sine dicta dote. istud est nouus & singulare dictum perpetua recordatione dignum baldi nouelli in tractatu suo de dote. jr. parte. in. vij. speciali. & xij. parte. q. xxiij. motus per rex. in. l. fi. ff. de appe. cum his q̄ ibi no. per dy. bar. & alios vbi dicunt q̄ a sententia dotis in fauorem mulieris non potest appellari sicut nec a sententia pro alimentis prestandis. idem dicit bar. in. l. mella. ff. de alimen. lega. de quo etiam per specu. & Jo. an. ibi ti. de appe. §. in quibus. v. viij. & sequenti. vbi loquendo de alimētis post varias opiniones finaliter videntur hanc tenere. post gui. de suza. q. licet nō reperiat̄ iure cautum q̄ a sententia in causa alimētorum pro alimentis non appelletur: dicunt tamen equum esse q̄ si ille p quo lata est sententia nō haberet interim vnde se alat q̄ pendente appellatione pars appellans dabit alimenta. ar. l. si instituta. §. pe. ff. de inoffi. testa. & facit q̄ habetur in. c. ex parte infra de accusa. idem dicendū videtur quando sententia lata est p dote fauore mulieris forte vidue vl pupille pauperis vt ex inde se possit nubere vel alere cū nichil aliud habeat. nam licet tunc possit appellari: tamen propter hoc non impedire tur eius executio secundum euz: quidem dicit si sentencia esset lata pro marito petente dotem sibi promissam: & sic contra mulierem vel socerum vel extraneum: si maritus esset inops adeo q̄ impossibile esset vel saltim difficile onera matrimonij supportare sine dote. nā tunc vt dixi sententia mandabitur executiōi. quod dictum alibi nō legi. Et sic debet intelligi quod volut bal. in. l. i. in. co. ff. so. ma. vbi videtur sentire q̄ a sentētia super dote non possit appellari: vt procedat scilicet ad finez vt interim non impediatur executio talis sententie quod teneas memorie. Ad quod facit quod ipse volut in eadem parte. xij. speciali. & xij. parte in fine. vbi dicit q̄ causa dotis ē sūmaria & in ea dilationes & termini debent abreuiari p iudicem vt celeriter expediatur. vt volut glo. q̄ sequitur ibi bar. & cōiter omnes in .d. l. i. ff. so. mat. per id quod habet in. l. ij. ff. de re. iu. dicit ipse hoc procedere non solum cum mulier agit p dote: sed etiaz quādo vir ageret ad dotem promissam pro sustentandis oneribus matrimonij & sic pro alimentanda vxore & sua familia. & sic ad paria iudicat virū & vxorez q̄ ad executionem dotis. ergo idem in casu predicto.

¶ quamuis ad hu/ius decretalis intellectum predicta sufficiant: cum generali remissione ad ea que late tradunt doctores in iuribus preallegatis: signāter bar. in. d. l. si constante: vbi miro quodā ordine hanc meteriam orsus est. eo qz mirabilius iudicatur ab omnib⁹ quia (vt pau. de castro testatur.) bartolus in iuuentute sua iura ciuilia in ciuitate pisarum legens ante/

No.

De bartolo.

quam ad preclarum opus & admirāda comentaria in iure ciuili manus apponeret: legē illā repetit: in multis tamen imemiter scripsit: cuius contrarium ipse idem maturius cōsiderans alibi sensit. ¶ Ut tamē posteris innotesceret: a quanta perfectione ingenium suum initiū sumpserit: noluit postea i senectute quicq̄ de his que antea scripserat immutare secundum paulum de castro.

¶ Verum q̄ nō omnes possunt singula perscrutari: Presertiz hij quibus (sicut mihi) copia librorum nō est antiquorum & modernorum: itē vt labor prolixus etiam habentibus moderniorum cōmentaria euitetur: quis iste locus accomodatus est: & doctores nostri lente scripserunt in hac materia vtili & quotidiana: dignū duxi quanto brevius atq̄z compendiosius possibile sit: eam nouo saltim ordine perstringere: cōiorem semper opinionem amplectendo in his in quibus doctores inuicem adu ersantur. ¶ Quo (deo duce) fiet vt posteris nostris alleniatus sit labor maxime canonistis: qui (vt eoz pace loquar) in hac materia & non nullis alijs: mendicatis pascimur fragmentis. ¶ Procedo igitur per viam conclusionem cum aliquibus extensionibus/seu ampliationibus. Postea subiungam aliquas limitationes. Per que omnium scribentium dicta in locis ordinarijs & alibi sparsa (adiuuante domino) enucleabuntur.

De marito ad inopiāver gente.

Conclusio.

¶ Marito ad inopiam vergente: constante matrimonio: potest vxor dotem & donationē propter nuptias/ac bona parafrenalia a marito petere: vt. d. l. vbi adhuc. & auct. de equalita. do. §. illō. col. vij. cū alijs de quibus supra habita est mentio: a quibus sumpte fuerūt leges regni. ij. par. ti. xxxi. l. viij. incipit. los menores. in fi. & iij. parti. ti. xi. l. xxx. cuius verba sunt.

Exregni.

¶ Barataderz & destruydor se ȳēdo el marido delo q̄ ouiere: de manera que entendiesse la muger que verme el marido a pobreza por su culpa ansi como si fuesse ingador/o ouiesse ensi otras malas costumbres: por q̄ destruyesse lo suyo locamente: si temiere la muger que le desgastara/o le mal metera su dote: puede le demandar por juyzio: que le entregue della/o que le de recabdo: que la no enagenara/o que la meta en mano de alguno que la guarde: & que gane conella derechamēte: & que dlas ganancias guisadas & honestas les den onde biuan. Esto puede fazer enesta manera maguer dure el matrimonio. ¶ Mas si el marido fuere de buena prouision en alifiar & enderecarlo que ouisse: & no malmetiesse lo suyo locamēte segun que es sobre dicho: maguer veniesse a pobreza por alguna ocasion: no le podrie la muguer demādar la dote mientra durasse el matrimonio. E en tal razon como esta se entiende lo q̄ dize el derecho que la muger q̄ mete el cuerpo en poder de su marido: que no le dune dessa poderar dela dote que le dio.

Pdedra por su culpa.

No.

¶ Et ita quamuis alias durāte matrimonio vxor actio de dote contra maritum non detur: vt. l. ij. in prin. ff. so. ma. & l. in rebus. §. omnis. C. de iure do. cum concor. imo si maritus sua sponte dotem vxori restituat constante matrimonio: non liberatur. vt. l. i. C. si dos constante matri. &c. Propter inopiam tamen mariti in casu nostro aliter constituz est vt disponunt iura predicta. Ro est secundum aliquos quia maritus vergens ad inopiam: quodam mo/

Universidad de Deusto
Biblioteca

Abutens administratiōe remouet ab ea.

d o dicitur abuti administratiōe dotis sibi a lege cōcessa. Et propterea iuxtum est q̄ dotis administratione priuetur. ar. l. iij. C. de ꝓcura. vbi si procurator abutitur potestate sibi cōmissa: q̄ dominum non defendit vt debet: interdicitur ei procurationis officium a iudice: aliquando ēt interdicitur a lege propter morum mutationem vt. l. si cum comeli⁹. ff. de soluto. z ibi bar. de quo supra feci mentionem in rubrica. co. cclxxi. ℣. z ex predictis. ¶ Idē facit tex. in l. fi. §. i. ff. de adm. tuto. vbi si curator non defendit minorem: z sic abutitur officio suo: auferet sibi ois administratio vt ibi latius per bar. z alios. ¶ Idem videmus in patre: cui a lege conceditur filiorum castigatio. vt. l. vna. C. de emenda. ꝓpin. si tamen contra debitam pietatem filium percutit vel flagellat: abutendo facultate sibi cōmissa: aufertur ab eo administratio persone filij. l. fi. cum glo. ff. siquis aparen. fue. manumi. ¶ Idez si cogeret filiū ad peccandum: vt puta si cogit filiam peccare in corpus suum. l. si lenones. C. de episcopali au. Facit. l. fi. C. de spectac. li. xij. ¶ Idē si alio modo eum induceret ad peccandum vt puta ad heresim vel apostasiam. quo casu filius potuisset libere ab eo discedere z eius delictum ꝓpalare ex q̄ consequitur comodum quia habebit sibi bona paterna q̄us pater condēnetur p. l. quisquis. C. ad. l. iulliam maiestatis. de quo habemus hodie extrauagantem federici que incipit cōmissi. §. ceterum ℣. nec quidam z refert cauchinus in tractatu here seos. q. xxv. dum tractat de confiscatione bonorum. quod puto fore constitutum vt filij aliciantur ad reuelandum paterna delicta. quia expedit rei publice vt delicta puniantur vt. l. ita vulneratus. ad legem acquiliam. z. c. vt fame. infra de sen. excōmunica. z propterea aliquādo emanat edictum q̄ qui reuelauerint de/licta occulte cōmissum: indēnitatem/tem consequātur quo casu si plures cōmiserunt: z reuelarunt: qui primo reuelauit: indēnitatem consequitur vt notanter sensit fulgo. in l. fi. §. fin quis quidam. ij. co. C. de iure deliberandi. z clarius iason in. l. conuentionez. ij. col. ℣. ij. infertur. ff. ō pact. quod tenementi pro edictis q̄ emanāt quotidie q̄ qui malefactorē offenderit habeat certam pecunie q̄ntitatem: debet enim solui ostendenti vel reuelanti. quod no. si ergo pater fecit peccare filium abutitur potestate q̄ habet in eum: vnde meritо auferetur ab eo. ¶ Idem si pater expellit a se filium/vel illum exposuit: nam per hoc perdit paternaz potestatem vt in. c. vno. infra de infanti. lāgui. z expo. facit tex. in auct. de sanct. epīs. §. si monachus col. ix. z ī. l. i. §. fin scim⁹. C. ō latina liber. tol. z qō ibi no. bal. de q̄ dicet infra ī. iij. notabili. co. .℣. si aūt marit⁹

De patre castigāte filiū.

De patre q̄ peccare facit filium.

S. expellit filium

¶ Ad ista bene facit tex. z quod ibi no. bar. in. l. fi. C. de senten. pa. vbi si pater dissipat bona filij auferet ab eo administracio z dat curator bonis: q: abutitur facultate sibi a lege cōmissa. ¶ Et hinc est q̄ si pater fuit rogatus restituere filio fideicommissum vniuersale: z dissipat bona restitutioni subiecta: auferūtur ab eo z cogitur restituere filio etiam ī potestate existenti: ante conditōis euētum. vt est casus singularis secundū bar. z alios in. l. imperator. ff. ad trebellia. qui non reperitur alibi secundum Jo. de ymo ibi. Quin imo si pater suis ꝓpriis bonis male vtat̄ que nulli sunt restitutioni subiecta. ea dissipando: poterit filius inhibere apud iudicem: vt interdicat patri administrationem: vel assignet sibi

Patre dissipante bona filius agit.

legitimam vel saltim tot bona: ex q̄bus percipere possit alimenta. arg. istī⁹ tex. z. d. l. vbi adhuc. ita no. vo/luit Bar. in. l. ij. C. si quid in fraudem patris. quē refert. z sequitur Iodo. ro. in di. l. ij. §. q̄ si in patris. ff. so. ma. z doc. signanter pau. ludo. z alex. in d. l. imperator. co. vj. ℣. Item facit ista lex. z Jason in. §. Jtē siquis in fraudem. cō. ij. inſti. de actio. reputantes hoc valde no. q̄us idem bal. in l. non pōt. ff. de adop. z sali. in. d. l. ij. aliud senserint. ¶ Itaq; nō solū poterit filius agere contra patrē bona propria dissipantem ne ea dissipet: vt tradit bar. in. d. l. ij. §. q̄ si in patris. ff. so. ma. quem alij sequunt̄ ange. z alij in. d. l. fi. C. de sen. pa. Sed etiam poterit petere sibi legitimam assignari vt dictū est. ¶ Immo si pater in fraudē filij alienauit bona ī aliquem de fraude participantem etiā titulo oneroso: vtpura si pater habens odio filiū: tractauit tecum de priuando filio: tu suasisti q̄ oia bona tibi venderet: z preciū prodigaliter consumeret: z ita fecit. C. certe filius saltim de equitate canonica reuocat vsq; ad legitimaz/ne emptor sua malicia gloietur. vt nota. volunt hosti. in. c. raynucius. supra de testa. quem refert. z sequitur bal in. d. l. ij. ℣. quero an filius. C. siquid in fraudem patro. de quo latius per ange. z Jasonē post alios: quos ipsi referūt in d. §. Jtem si quis in fraudem. in prīci. vbi etiaz per eos. quid de his que pater in ludo perdidit. de quo dicetur infra in tertio nota. cō. ℣. sed quāuis hanc opinionem. ¶ Ex istis forsan pōt attemptari q̄ si pater donauit aliquid concubine vel filijs eius vel meretricibus vel alij inhoneste psone vt eius nomīe emat̄: (licet repetitio patri nō competat) filij possūt reperere: z admittentur pro suo interesse. ar. l. i. C. de natu. libe: post prin. ibi ita vt quicquid talibus liberis pater donauerit: siue illos legitimos seu naturales dixerit: totuz retractum legitime soboli reddatur: aut fratri aut sorori aut matri: quod est bene: notandū ad ea que dixi supra in rubrica cō. cclvj. §. ex istis infertur. cum sequentibus. cogitabis tamen.

¶ Ex quibus omnibus satis apparet q̄ propter malam administrationem alicuius interdicit z remouetur sibi administratio. Intellige non solum quando iam dissipauit bona: verumetiam quādo est suspicio q̄ in futurum dissipabit. per textum singularem in. l. imperatores. §. fi. ff. de appel. vbi si est suspicio q̄ victor dilapidabit fructus rei super qua victoriam reportauit: procedetur ad sequestrationē fructuū. ¶ Ad idem. l. si fideiussor. §. fi. ff. q̄ satisda. cogan. vbi si conuentus pro re mobili est suspectus: auferetur sibi res z ponitur in sequestruz. Ex quo dicebat ibi Ange. quem sequuntur pau. z alij q̄ ille tex. facit contra trāseuntes per ciuitatem cuz equis alienis vel alijs rebus. nam domini recognoscentes possunt per officium iudicis facere sequestrari tales res penes hospitatorem: quia sunt suspecti: quasi semper habeant pedem in stripedio: vt ibi per eos: quod sequitur Jason in prin. faciunt nota. in. l. vna. C. de probi. seque. pe. ¶ Et ex his infertur ad propositum nostruz q̄ dicetur maritus vergere ad inopiam vt uxor possit contra eum agere pro dotis restitutione ꝛc. non solum quando maritus iam dilapidauit bona sua: ita q̄ non possit dotem soluere: quo casu sine dubio dicitur male vti substantia sua. l. is q̄. §. fi. ff. de tuto. z cura. da. ab his. z. l. i. ff. de cura. fu. Sed etiam quando esset de dilapidatione suspectus: vt

Suspicio de dilapidatiōe

Universidad de Deusto
Biblioteca

colligitur ex preallegatis iuribus: z vī de mente glo. in. d. l. ij. v. suspectū ff. so. matri. tenet bar. in. d. l. si cōstāte. §. i. co. iij. eo. ti. glo. in. d. autē. de equali. do. §: illud. v. inchoante.

¶ Et inde est q̄ si maritus erat quidam homo nobilis habens sufficiēs patrimonium ad dotis restitutionē quem oportebat honorifice viuere: ꝛ ſz statum suū sustentare non potest nisi bona sua vēdat: ppt̄ huiusmodi coniecturaz potit vxor dotem z alia bona de quibus supra repetere. ita no. volut bar. in. d. l. si constante. i. co. v. tertio oppono. z dixi supra i ratione ōcidendi. co. v. v. Sed adhuc

¶ Hinc est etiam q̄ si cepit maritꝰ facere mercancias z ire per mare z incipit nimis q̄dere z de pauperari scōz vulgi opinionez: ppter suspitionem z coniecturā futuri periculi dicetur maritus ad inopiam vergere scōz bar. in. d. l. si constāte. iij. q. prime partis

¶ Hinc est etiam q̄ si maritꝰ haberet bona iuxta flumen corrodēs illa verisimile est ppt̄ impetum aquarū ipsū ad pauptatē deduci vel q̄ male vtaī substancia sua: et per consequēs dicetur ad inopiaz vergere vt ſtit glo. in verbo suspectꝰ in. l. ij. ff. so. ma. scōz angelū in. d. l. si constāte in principio qō est bene notandū. ea enim q̄ prope flumen posita sunt, ppt̄ aquarū impetum aut inundacionez sunt in periculo totalis destructionis vt dicebat angelus in. l. non solū. ff. ō petitione hereditatis inferens ex hoc q̄ molendina posita in flumine q̄ deteriorantur quotidie: z que per imperū aquarū sūt in periculo totalis destructionis: possunt alienari p prelatū z tutorem. z facit scōz eum lex q̄ tutores. §. fi. C. ō administra. tutoꝝ. cuz sint res q̄ seruādo seruari non possunt. quāuis sūt bona immobilia non solum ipsa molendina sz etiam mole molendinorū molēdinis applicate: sepate tñ a solo sunt mobiliavt. l. eū qui edes: ff. de vsufructu scōz bal. i. c. cōtingit pe. co. supra ō dolo z cōtumacia.

¶ Ex q̄ iferī q̄ tutor vel prelatꝰ poterit eas alienare vel super eis transigere vt scripsi in. c. contingit de translationibus z in. c. cum tēpore de arbitris in meis recollectis. z ista notabis cōtra maritū qui bona sua habet i flumine vt prope flumem: quoniam sunt in periculo totalis p̄dicionis vt plerūq; fieri assolet vt dicit text⁹ in. l. i. §. fūt qui putant. ff. nequid in flumine publico. ibi pone enim grande damnum flumez ei dari solituz: predia eius depopulari ꝛc. z inde est q̄ flumina censitoris loco fungūtur vt ex priuato in publicum adducant: z ex publico in priuatum: vt. l. ergo si insulam. §. flumina. ff. de acqui. rerū dommo. exquo infertur q̄ inundacio fluminis interrūpit prescripcionem vt. l. naturaliter. §. primo. ff. de acqui. po. glo. in. l. ij. §. labeo. in verbo delinere me posidere co. ti. facit. l. si ager. ff. quibus mo. vsufructus amitta. vnde si quis confiteꝰ q̄ flumina inundauerunt possessionez quā bona fide tenebat z possidebat: videtur cōfessus interruptā prescriptionē vt. d. l. si ager. intellige tñ q̄ cōfessio emanauit prescripcione nō duz completa: z inundacio fuit p aquarū impetum insolitū z quasi casus fortuitus occupans z vsurpans locū z vt ita dixerim expellens possessores vi fluminis de naturali possessione: tūc interrumpitur prescripcio vt. ff. de vsucapio. l. sequit. §. labeo. Secus tamē si inundacio est secunduz vsuz sue regionis vt in egipto z idē a simili. Idem in pratis existentibus iuxta ticinū vt padū quia prata indigent inundacione. Idez si aqua ducatur per ortos gracia o/

leris z porrine q̄ aqua prodest siciē tibus agris: ergo possessori non no/cet. vt. l. i. C. de alluuionibus z paludibꝰ. naz fatua esset lex si diceret q̄ per vberiorē culturaz quis interueniret possessionē sibi ipsi in toto vel in parte. ff. de lega. ij. l: cayus. §. i. ff. finiū regundoꝝ. l. si irrupcionez ita dicit notāter bal. in. l. vna. C. de confessis. co. xii. v. pone fui p̄fessus. o/portet ergo intelligi ō inundacione insolita q̄ dicitur quasi casus fortuitus ad hoc ego allego textū singula/rem in. l. fistulas. §. fruměta. ff. ō cōtrahen. empti. quē prosinguari allegat bal. in. l. falsus. ad finē. C. ō furtis z multi alij de quibus per iason. i. l. ſz z si quis. §. q̄stū co. vi. v. in ista quinta parte. ff. siquis cauciōi. qui pulcre loquit̄.

¶ In aūt z quādo ō tur restitucio in integrum aduersus interruptionē p inundationem facram vide glosā in. d. l. iij. §. labeo. in v. delinere. ff. de acqui. po. z p doctores de quibꝰ ibi late per alexandrū

¶ Redeundo ad propositum nr̄uz patet ex p̄dictis quomodo nō est tutum habere res in flumine vt prope flumē. Et p̄ptea plato. in li. quē de legibus edidit consulebat ciuitates non esse construendas penes flumina quoniam aquarū impetus vel inundacio poterat eas perdere vt dā nificare: vt in ciuitate hispalēsi quotidie videmus.

¶ Ex his infertur quod ille non dicitur possidere immobilia sufficiencia adeo q̄ aleuietur a caucione de qua in. l. sciendum in principio. ff. qui satisda. co. si ea possidet i loco periculoso vel ruinoso: z hoc etiaz inspecto presenti statu. istud sentit glo. in. d. l. ij. scōz bar. ibi. z in. l. si quis sit stipulatꝰ stichum. §. i. in fi. ff. ō vbo. o. z in. l. iij. §. fi. de liberacione legata. z in. l. item. §. qui paratꝰ. ff. quibus mo. pig. vel ypo. sol. z in. l. siquis ab lio in princi. ff. de re iudicata angelus in repeticione. l. nemo carcerez. C. ō exacto. tribu. li. x. z sequitur alexā. in. d. l. ij. co. ix. v. i eadez glo. ibi in loco periculoso. z ibi etiā iason. vi. co. v. in eadez glo. ibi z res sue. Ex quo inferūt ipsi q̄ talis non reputatur p donē fideiussor qui talia bona possideret z ita limitant. d. l. sciendum. Puto tamen attendendaz qualitatē fluminis edificij z loci vt ex p̄dictis colligit. i q̄ iudicis officiū exuberabit.

¶ Idem dicas de eo qui retinet pecunias sub vsuris ad eo q̄ visimile est eū effici nō solvēdo vt voluit glo. no. i. d. l. ij. z ibi bar. z i locis p̄ allegatis p q̄ est bonꝰ terrꝰ i. c. quanto i vbo vorazine. de vsur. z ibi petrꝰ de ancha facit mēcionē ō dicta glo. z facit cle. i. eo. ti. Idē ego dicerē de eo qui mutuat pecunias sub vsuris. qō hodie prohibitum est vtroqz iure vt dicetur infra in sexto nō. maxime hodie scōz legē regni regis alfōsi en alcala era. 1386. ti. xxiij. l. i. q̄ incipit la codicia z rex z regina dñi nri in curiis toleti. anno. 1480. l. xciij. q̄ incipit como quiera i quibus iponunt̄ graues pene christianis fenerantibus z aliquomodo confiscātur bona ppt̄ quod iuste dicetur male vti substancia sua maritus z ad inopiam vergere facit text. in autentica nullum credentez agricole in fi. collacione. iij.

Lex regni.

¶ Hinc est etiaz q̄ si maritus est variis debitis implicatus fideiubendo pro multis: tanq̄m male gerens negocia sua: etiam durante matrimonio posset vxor agere contra eum: vt ponatur in loco tuto. ita nota. dicit angelus de perusio. in. d. l. si constāte in princ. z in. l. in psonam. ff. de pactis. §. qui peccumā. in pri. p illuz text. dū dicit q̄ lz quis habeat liberā tñ nō potit fideiubere alio i cā suuz dñz nō tāgēte: q̄ fideiubēdo patet eiꝰ negocia male gesta p̄cor. l. iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

no. illū ter.

z lege seruus nescio. ff. de fide iusso. scōz eum quem refert z sequitur ia son ibi. et alexander in. d. l. si constā te. ri. co. v. itez est alius. ¶ Bene fa cit ad hoc ter. i. l. i. ff. ad velleia. vbi prohibetur mulierib⁹: ne pro alijs i tercedant: qz in hoc non sola opa nu dūqz ministerium earū ꝟsaretur: sz etiā periculū reifamiliaris: vt ibi di cit. ¶ Et propterea salomon in pro uerbijs castigabat filiū: ne p alio fi deiuberet. fili mi (inquit) si spopō/ deris pro amico tuo defixisti apud e xtraneuz manū tuā: illaqueatus es verbis oris tui/et capt⁹ propijs ser monib⁹. fac ergo quod dico fili mi et temetipsum libera: qz incidisti in manus proximi tui. prouer. vi.

Ler regni. de fideiusso.

¶ Ex his apparet quomodo ꝓtra/ ct⁹ fideiussoꝛis damnosus z incomo dosus est fideiubenti: qz p hoc efici tur debitoꝛ eius qō nō debebat. Et hodie secundum iura regni potent cōuenirī nō discusso principali vt fo ro legū. li. iij. ti. xviij. l. iij. per quam corrigitur autē presente. C. de fide iusso. ¶ Merito ergo tanꝫ debitis i plicat⁹ marit⁹ dicēt male vti substā cia sua: z per consequens ad inopiā vergere: quod tene memorie. ¶ Ad hoc benefacit quod voluit petrus ō bellapartica. in. l. spadonē. §. si ciui/ tas. ff. de excusa. tuto. z ibi iaco. ds refert petrus antiboli in tractatu ō muneribus charta. xxij. co. fi. vbi di cunt ꝙ si baro introducit ꝙ nullus eius subdit⁹ ōbitoꝛ in centū accede ret ad conductionem pedagioꝛ suo rum sub certa pena: titius fideiussit pro aliquo in centū qui conduxit pe dagiuz incidit in penaz: presertim si debitoꝛ principalis non erat soluen do: quasi ille sit debitoꝛ ꝓpter fide iussiōez. ar. ff. de donatio. l. nam is.

de marito bā nato.

¶ Hinc est etiam ꝙ si marit⁹ est bā nitus vel exul a ciuitate z sic efficit peregrinatoꝛ dicēt ꝟgere ad inopiaz quia peregrinacio sumptib⁹ affligit homines. in auten. de introducendis reis. in prin. col. vi. ita dicit specula. isto titulo. §. fi. v. quid si vir. bar. in d. l. si obstante. v. co. v. quinto quero z ibi alex. xij. co. v. itē iquātuz bar. in v. q. z in. l. si cū dotem. §. si maritus. i. co. v. ex his infert. Jo. campe. i suo trac. do. iij. parte. q. xxiij. ¶ Idē di/ cas si maritus damnetur in metallū nam z tunc dicetur maritus verge/ re ad inopiam. per. l. i. C. de repud. sentit glo. ij. post medium. in. d. l. ff. so. ma. z ibi tenent bar. bal. z alij. Bannitus enī z deportatus equipa rantur. glo. z doc. in. §. relegati. insti tu. qui. mo. ius pat pote. solui. z in titulo hic finitur lex corradi. li. feu. circa principium. tenet bar. in. l. si cō stante. v. có. in prin. quez alij sequūt signant alexā. xij. co. z idē tenet bar. in aliquibus libris in. l. ij. eo. ti. z in l. i. C. de repudijs. bal. in. d. l. ij. ang. in. l. cum notissimi. §. illud. C. de pre scriptio. xxx. an. Joan. de ymo. in. l. si cum dotem. §. si maritus. ff. so. mat: paulus de castro in. l. si marito in pri ci. co. ti. Jo. an. in spe. isto ti. §. fi. v. quid si vir est in bāno. anto. in pēsen/ ti. ¶ Idem forsan dicendū est si ma ritus est excōicatus. nam z ipse vide tur ad inopiam vergere. quomā ex/ cōmunicatus equiparatur deporta to. glo. in. §. minoꝛ. insti. de capi. di/ mi. z in. c. pastoralis. supra de appel. z ibi no. abb. quem videas. ¶ Poterit ergo mulier agere contra illū ad re stitutionem doris ꝛc. vt videtur sen tire alberi. in. d. l. vbi adhuc. co. iij. v quid si maritus. remittens ad ioan. and. in speculo isto tit. §. fi. co. vj. v. secūda questio fuit. vbi dicit ꝙ si ma ritus est excōicatus z in excommuni catione z cōtumacia perseuerat mu lier dotem repetere potest de iure ci uili. per. d. l. i. C. de repudijs. Sub dit tamē ꝙ de iure polit diuino sec⁹

Peregrina/ tio.

De dānato in metallum

de excōmuni cato.

esset: cum duret matrimonium: z vx oꝛ marito cohabitare teneatur vt. c. inter alia. infra de senten. excomu. z quod ibi notatur in penultima gl. hec sunt fere verba Jo. an. vbi supra in quibus (vt mihi videoꝛ) sentit ꝙ de mero iure ciuili a marito excomu nicato z in excommunicatione pduraī te vxoꝛ dotē repetere potest: ꝙquā albericus in dicta. l. vbi adhuc. co. iij. ver. quid si maritus. z Jo. de imola in dicta. l. si constante. co. vj. ver. z ad de etiam. z alexander ibi. colum. xij. ver. item inquantum bartolus hic i quinta questione. z Jo. campetus. in suo tractatu de dote. tertia parte. q. xxiij. aliter eum referant z intel ligant: dicentes ꝙ a marito excō/ municato vxoꝛ dotem repetere non potest. Ista sunt que in hoc articu/ lo scripta reperio. z quia articulus est quotidianus: in quo incidenter a liqua veniunt tangenda: que gustuz habent saporis: oportet aliquantis/ per insistere: in quibus videbim⁹ an z quando z pro quib⁹ causis vel cul pis maritus potest excōmunicari: z consequēter examinabitur verus in tellectus. c. nullus. z. c. nemo. xj. q. iij videbim⁹ etiam de marito excōica/ to z in excōicatione pseuerante quo modo sit procedendum contra euz: z qualiter sit puniendus: videbimus insuper excōicatiōis vim z effectum

De excōica/ tione.

¶ Premitto igitur ī primis ꝙ excō municatio est quodā medicamentū seu medicina per quā iudex eccleſia/ sticus peccatoꝛē quodāmō excludit a regno seu gr̄a. Unde non debet ex cludere nisi indignos seu peccatoꝛes nec aliqs reddit idign⁹: nisi p pecca tū mortale amiserit charitatē: que ē via ducēs ad regnū: ideo null⁹ excōi ri dz nisi p pctō mortali: Et qz dāni ficādo aliquē coꝛpaliter vel in reb⁹ mortalib⁹: aliqs mortaliter peccat: z ꝫ charitatē facit: nō p dāno tpali il lato: eccl'ia aliquē excōicare pt. Sz qz excōicatio est gr̄uissima penaz: cū nulla maioꝛ quā inter hoīes eē: z ho minū carere ꝓsortio. l. hi qui sanctā. C. de apostatis: Pene aūt medici/ ne sūt scōz pbm. ij. ethicoꝛuz. de quo pulcre plato. ix. de legib⁹ ꝓpterea excōicatio appellaī medicinalis. c. j. de sen. excō. li. vj. Sapiētis aūt medi ci est a leuioꝛibus medicinis: z min⁹ piculosis incipere: ito excōicatio infli gi nō ꝺbet etiā p peccato mortali: ni si otumax fuerit vl nō veniēdo ad iu diciū. vl aī terminationē iudicij sine licētia recedēdo: vel determinationi nō parēdo. tūc enī postꝙ monit⁹ fue rit: si obedire ꝓtēpserit: cōtumax re/ putaī: z excōicari dz a iudice iaz non hīte quid ꝑ ipm faciat ampli⁹. ¶ Dec sūt verba sancti thome. iij. sen. dist. xviij. q. ij. quēstiūcula. iij. in solutiōe

Excōicatio est medicina

¶ In quib⁹ sentit duo q̄ sūt aduertē da primo ꝙ excōicatio est medela p quā peccatoꝛ corripiī z purgaī. quā do enī videt se hoīum consoꝛtio: z sa/ cramētoꝛ ptipatiōe priuatū vt. c. ij. supra de exceptiōib⁹: satisfacit: z li beratur a peccato: ad ecclesiā rediēs pristinū recuperat statum. Si autē iudex videt vel cognoscit excōicatio/ nem non esse medicinalem: sed moꝛ/ talem quia ille cōtra quē est ꝓferē da: nō parebit mādatis ecclesie: imo deteriꝰ fiet: si debet ipaz ꝓferre vt notāter voluit hostiensis in. c. roma na. de sē. excō. li. vj. z ibi. io. an. co. iiij. §. ī glo. supra eo: quē refert z seq̄tur dñicus ibi in. §. sed nec in finalib⁹ §/ bis. z Jo. an. in. c. constitutionem in fi. eodem ti. z ibi etiam petrus de an charano. ij. co. ver. circa hoc z dñic⁹ ī. §. fi. ī fine. z ibi phi. ī finalib⁹ §bis. z p hoc increpat hostī. vbi supra quē dam legatum qui exercitibus arma tis z volentibus iam aggredi: prece pit sub pena excōmunicationis late sententie: ne congrederētur: nā spre

Nota hanc doctrinā.

Pro iudici/ bus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

to eius mandato perierunt multorū corpora ⁊ anime, gladius enim ecclesie non occidit: sed vivificat .c. inter hec.xxiij.q.j. bona glo. in.c. ex litteris et secūdo. supra ō sponsa. ¶ Idē in effectu volunt hosti. in.c. j. i verbo cognoueris. supra de offi. deleg. ⁊ sequitur ibi antonius. pe. colum. ⁊ Jo. de imo in fine. vbi dicit ꝙ si prelatus videt turbatores sue iurisdictionis: adeo peruersos: ꝙ si excōmunicarē̄tur: peiora facerent: nec per cautionem mederi potest: necesse est censuram suspendere vel non imponere: quousq3 mutentur tempora: vel per deum vel eius vicarium: aliud consilium apponatur. ¶ Et hinc est ꝙ si prelatus cognoscit ꝙ clericus concubinarius efficeretur deterior si precise compelleretur dimittere concubinam: poterit ad tempus tollerare sine peccato. Nam quandoq3 substinetur minus malum vt maius euitetur. xiij. di. c. duo. xxxij. q. j. c. sine de conuersis. ita notanter dicit abbas in c. vt clericorum mores. ij. co. supra ō vita ⁊ honestate clericorum. Id qō ego allego textum singularē̄ de quo ipse nō meminit in.c. reqsiuit. supra ō sponsalibus vbi probatur secundum eundem abbatem ꝙ ecclesia non ꝯpellit quem ad penitentiam: sed patitur eū stare in peccato: vt euitetur maius malum futurum. tollerandū est ergo minus malum de presenti: ō quo ecclesia certa ē: vt euitetur malus malum verisimiliter futurum licet illud posset non contingere vt ibi probatur ⁊ est valde notandum ⁊ facit ad multa faciunt notata in.c. iter opa charitat. supra ō spōsalib⁹: ⁊ q̄ dixi i rubrica. co. clxxvj. v. quātū fūda mentum. facit quod de correctione fraterna dicimus ꝙ licet sit de precepto: tamen fallit vbi dubitatur vtrū monitus efficiatur deterior: quia tūc meritorie obmittitur scōm archi. in c. si peccauerit. ij. q. j. de cui⁹ dicti veritate vide per abba. ⁊ alios in.c. nouit supra de iudi. ¶ Ex quibus omnibus satis patet ꝙ non debet iudex excōmunicationē imponere nisi tūc demum quando viderit eam medicinalem: ⁊ animabus profuturaz. quarum iura nostra canonica curā principalem gerunt vt dicit glo. in.c. cuz contingat supra de iure iuran. ⁊ in regula possessor ō reg. in. li. vj. ¶ Imo quod fortius est quāuis iudex contumacem iam excōicauerit: si tamen videat eius saluti expedire in cuius medicinā excōmunicatio lata ē: potest discrete excōmunicationem iuste latam remittere: ⁊ sic excōmunicatum absoluere etiam manente cōtumacia. ista est mirabilis doctrina eiusdem sancti doctoris eadez distinct. xviij. q. v. questiuncula. ij. in solutiōe secundi argumenti quam vt singulariter referunt ⁊ sequuntur Jo. an. an cha. dominicus ⁊ philippus in.c. j. de senten. excōmu. li. vj. abbas in.c. ab excōmunicato. fi. co. ver. sed nota vltimo. supra de rescriptis. ⁊ in.c. ad reprimendam. supra de offi. or. colum. j. ver. ij. no. ex gl. ⁊ in.c. fi. col. xxx. v. item facit supra vt lite non contestata. ⁊ in.c. significasti. in fine. supra de eo qui duxit in ma. ꝙ pollut. Jo. de imo. in cle. j. post principium. de penitēn. ⁊ remissionibus. ⁊ quāuis ipsi nō dicant idem fuit de mente pauli de liazaris. in.c. ⁊ si vnanimiter. supra ō postu. prela. colum. ij. ver. nunquid inuictus. Andreas Siculus in. d.c. fi. §. fi. co. x. ver. sed stat pulchra dubitatio: supra vt lite non conte. Ad hoc bene facit textus no. in.c. presbyter. lxxxj. di. ibi corporis ⁊ sanguinis domini: ne indurescat: particeps fiat. ¶ Intellige tñ dūmō spes sit ō reuersiōe excōicati. aliaz nō est absoluēdus. ita notāter limitat idez abb. in d.c. ab excōicato. motꝰ p textū quez

Mota hoc.

Mota.

Tene menti hāc doctrinaz

Mota pro excōicatis.

Nemo excōicetur nisi ꝓ contumacia.

reputat singularem in. c. prodest in fine. xxiij. q. v. quod est valde notandum cōtra tiranos obstinatos. Hec sint q̄ad primū qō ex vbis sci thome colligit. ¶ Scōz qō ex verbis sanctī doctoris colligitur est ꝙ regulariter nunquam aliquis est excōmunicandus nisi pro contumacia. Nam ⁊ ipsa est delictum vt. l. omne delictuz §. contumacia. ff. de re militari. imo est grauissimū delictum vt. c. sciendū viij. q. j. ⁊ peccatum infidelitatis vt c. si qui presbyteri. lxxxj. di. vnde iustum est ꝙ propter eaz debeat quis excommunicari vt no. in.c. j. supra de iudi. est textus valde singularis non solitus allegari ad hoc in.c. ij. supra ō maiori. ⁊ obe. vbi littera dicit si quis non obedierit principi: morte moriatur ideſt excōmunicetur scōm expositionez abbatis. in.c. per venerabilē. supra qui filij sunt legitimi. ⁊ in.c. j. infra de homicidio. Quāuis enim aliquis grauissimum delictum cōmittat: propter ipsum tamen delictū nō excōmunicabitur: sed propter contumaciam in obtemperando ⁊ satisfaciendo pro ipso delicto postquam delinquens fuit monitus ab homine vl̄ a lege vt non delinqueret: ⁊ si delinquit: vt satisfaceret: ita qz delictum est causa mediata ipsius excōmunicationis: Sed cōtumacia est causa immediata: vt notanter volunt gl. in.c. episcopi. xj. q. iij. ⁊ probatur. in.c. sacro. infra de sen. excōmu. Unde si monitio fiat ab homine cōstituit eū contumacem: Si autem a iure: prohibitio ipsius iuris: habetur pro monitione: ⁊ contra facientem constituit in ꝓtumacia. vt no. volunt Jo. an. in.c. proposuit infra de cle. ic excō. mun. rota. i nouis. 436. alias reperitur sub titulo de dolo ⁊ contumacia vltima. Vbi dicunt ꝙ quando aliqō mādat in sinodo vel ꝓhibetur fieri per eꝑm in statuto sub aliqua pena:

Prohibitio iuris habet ꝙ monitione.

id habet locum trine monitionis. ad ß bonꝰ rex. in.c. ad aplice. de re iudica. li. vj. in fi. ⁊ ibi no. dñicꝰ in. §. nos ita qz dicēs per illū text. ꝙ qñ profertur excōmunicatio propter delictum futurum: non est necessaria trina monitio: sed sufficit prohibitio sola: quasi illa habeatur pro trina monitione quod tene menti. ¶ Et ide est ꝙ obligati facere residentiam monitione facta in sinodo: possunt priuari absqz alia monitione tanquam ter moniti. scōm fredericum consilio. 109. incipiente. questio magis colligitur dicens ꝙ siue in constitutiōe sit verbum moneo: siue precipio: siue equipollēs: talia precepta edicta: loco trine monitionis habentur vt ibi latius per eum. ¶ Inde est etiam ꝙ monitio facta in sinodo generaliter contra executores testamentorum negligentes exequi infra annuz: deuolunt executionē ad episcopum absqz alia speciali monitiōe ita dicit franciscꝰ paunꝰ i additionibus quas fecit ad suas glo. extrauagantium folio vltimo earū. co. j. quod plene examinat Jo. an. ⁊ alij in. c. nos quidem supra de testa. ¶ Inde est etiam ꝙ vbicūqz excōmunicatio fertur propter delictum a iure damnatum ⁊ prohibitum: non est necessaria alia monitio vt notanter volunt abbas in .c. fina. ij. colum. de vita hone. cle. est textus singularis ⁊ forte non alibi in.c. reprehensibilis supra de appella. ibi nisi talis sit culpa que ipso suo genere suspensionem inducat. ¶ Idez si iudex extra iudicium defendendo iura sua vrēdo mucrone vl̄ censura ecclesie tāquam armis materialibus aliquem excommunicat: potest enim sine aliqua monitiōe vt notantet voluit Innocen. in.c. venerabili. supra de censibus ⁊ sequitur ibi Antonius ⁊ alii lapus allegatione. 73. angelus in. l. vt vim in fi. ff. de iusti. ⁊ iu. abb. in.c.

Mota bene.

Contra non residentes.

Contra executores testamentorum.

Mota hco.

Mota B dīctū innocētij

Universidad de Deusto
Biblioteca

Excomūicacio nō ē ferēda p leuibus culpis.

cuz veniſſent.pe.co.s.ō iudiciis.io. an.in.c.dilecto de ſen. ex.li.vi. z ibi dominic⁹ ij.co.in fi. quod eſt valde notandū.prohibicio enī legis vel ſtatuti:habetur pro monicione vt predixi. Ex his omnibus clare liquet q excomunicacio non pro delicto: ſed pro contumacia que propter delictū emanat a iure vel ab homine ferenda eſt.

¶ Caueant tamen prelati z iudices eccleſiaſtici ne ſint faciles in excomunicando maxime pro leuibus culpis vt dicit textus in capitulo nullus z capitulo nemo.xi.q.iij. Apoſtolū imitantes qui non niſi ter excomunicauit z pro grauiſſimis criminibus. vt habetur galatarū.i. vbi apoſtol⁹ excomunicauit angelos z alios:euāgelizantes aliud euangelium. dicit ibi ſanctus thomas quod hanc excomunicationem protulit apoſtol⁹ nō propria auctoritate: ſed auctoritate euangelice doctrine cuius miniſter erat. cuius doctrine auctoritas habet: vt quicunqz contra illaz dicunt excludendi z repellendi ſunt iuxta illud io.x. Sermo quem locutus ſuz ille iudicabit eum in nouiſſimo die: z ppterea iſta excomunicacio comprehendere poterat angelos ſecunduz eum. ¶ Jterz prima ad corinthios.v. apoſtulus excomunicauit fornicantem patris vxorem z tradidit euz ſathane in interitum carnis. ¶ Jtem prima ad timoteum.v. apoſtolus excomunicauit hymeneū z alexandrū circa fidem naufragantes tradens eos ſathāe: vt diſcāt nō blaſſemare.

Nota cōtra excomunicatos.

¶ Mathei etiam.xviij. dicitur de illo qui eccleſiam audire cōtemnit: ſit tibi ſicut ethnic⁹ z publicanus z habetur i capitulo ſi peccauerit.ij.q.i. z in.c.nouit.s. ō iudicus ethnici enī ſunt extra eccleſiam: ḡ z illi qui eccleſiam audire cōtemnūt: per excomunicacionem extra eccleſiam ſunt ponendi: per excomunicacionem quidē ſeparatur quis a comunione fideliū z participacione ſacramentorum vt traditur in.c.ij.s.de exceptio. z priuatur ſuffragiis quibus homo muniſtur contra impugnacionem ſathane.propter quod ō eccleſia deſcribitur iuxta illud cāticoꝝ.vi. terribilis vt caſtrorum acies ordinata. ſ. demonibus ita declarat ſanctus thomas .i.ad corinthios.v.co.ij. vide bonuz textum z ibi inno.z abba. in c. ſiqs preſbiterorum.s.de reb⁹ eccleſie nō alie. z habetur in.c.audi deniqz.xi. q.iij. ex quo dicebat ibi glo.ſignāda q excomunicatus dicitur tradi ſathane.quia diabolus habet in eo poteſtatez quaſi in pecore ſuo vt. xxiiij. q.i. §.his auctoritatibus.in fine. et tenet hoſti.in:c.ita quorundam infra de iudeis.quez refert z ſequitur ibi io.de anania.iij.co.z hinc eſt ſecundum eos q excomunicatus non ita faciliter reſurgit: nec recuperat graciam dei ſicut alius peccator non excomunicatus. Et oraciones z elemoſine z alia opera de genere bonorum:ſunt in excomunicato debiliora quam in alio peccatore: z angelus ō putatus ad eius cuſtodiam:non ita operatur in eo ſicut in alio. Eſt enī excomunicatus ſeparatus ab eccleſia: z temptacionibus ſathane expoſitus:vt liberius ruat in peccatuz ſecundum illud apocalipſis vltimo.c. qui in ſordibus eſt: ſordeſcat adhuc traditur excomunicatus ſathane in carnis interitum quia vt dicitur galataruz vltimo.qui ſeminat in carne de carne z metet corrupcionē ita declarat ſanctuſ tho. vbi ſupra.que ſūt valde notāda ℈ excomunicatos: vt nullomodo excomunicacionez ferāt nec in ea perſeuerent. quoniam maximam vim habet excomunicacio. vt ex predictis apparet. Ex quo videtur merito reprehēdēda glo. i. c. qō

cunqz.xxiij.q.i.duz dicit q excomunicacio quo ad deum parum aut nihil operatur ō qua meminit abbas. in.c.ad probandum de re iudicata. iij.co. z in capitulo dilectus in fine de appella. z in.d.capitu. ſiquis preſbiterorum in principio. vel oportet eam intelligere de excomunicacione iuſta ſcōz abbatē z anamaz in .d .c. ita quoꝝdaz qui latiꝰ loquūtur videas parte.

¶ Ecce quam graue dānū affert excomunicacio iuſta: z conſequenter quomodo iudices (quantū poſſibile ſit) debēt ab excomūicatiōe abſtinere vt non excomunicent niſi pro grauiſſimis culpis:non autē pro leuibus vt dicebant canones predicti.

Nota de generali excoīcacione.

¶ Ex quo infertur vnū mirabile et quotidianuz q excomunicacio generalis ab homine lege vel ſtatuto prolata ℈ furantes res eccleſie nō artat eos qui res paruas z infimas ſubtraxerunt vt puta candelam vel claues ꝛc.qz cū canones predicti prohibeant excomunicare p leuib⁹ culpis z excomunicacio non liget niſi ex intencione proferētis vt dicit illa glo. notanda in.c.ad apoſtolice infra de clerico excoī.mi. nō eſt veriſimile q iudex voluerit excoīcare contra diſpoſicionem iurīū predictoꝝ. iſta eſt noua z ſingularis deciſio dñi abbatis in.d.c.i. ſup de iudiciis.iij.co. quem alij modernores ſequunt.quod dictum ego ſequutus fui dum ordinarie legerem illum tex. Sed dicebam tuciꝰ eſſe pro animab⁹ tenere ℈ qz voluntatē iudicis ignoram⁹ z bonā mentiū eſt ibi timere culpam vbi culpa nō reperit vt.c.ꝑſilū .s.de obſeruacōe ieiuniorū cū cōcordāciis.

De excoīcato qz non paruit.

¶ Secundo infertur aliud non minus aduertendū q ſi aliquis fuit vocat⁹ ad iudicium pro re leui z venit: noluit tamen parere mandato iudicis aliquid precipientis:non eſt excomunicandus quia iſta eſt leuior culpa quam eius qui nolluit comparere:ille enim qui non comparet dupliciter peccat quia non comparet: z qz non paret:ille vero qui comparet: z non paret:peccat in vno: ideo minꝰ venit puniēdꝰ vt in ſimili notat glo. ī cle.vnica ō dolo z cōtuma.facit textus cum gloſa in lege creditoꝝ. § inſſus ff.de appella.ita decidit dominꝰ abb.in:d.c.i.reputās hoc valde nō. ad intellectum predictoꝝ iurīū nemo z nullus. z gloriatur ſe dixiſſe rez nouam. quem refert z ſequitur ibi franciſcus aretinus.vi.co. Andreaſ ſiculus ī.c.de cauſis.vij.co.s.de offi. dele. Sed ipſe idem andreas ſiculꝰ in.c.cauſam.s.ō reſcriptis z in.c.olim eo.ti.dicit abbatez vehementer errasſe z dixiſſe contra caſum expreſſum in.c.ex litteris.s.ō conſti.in verſiculo quia nō paruit:vnde propter hoc ille magiſter fuit excomunicatꝰ. z iſta opinionem ego ſequor. z vltra ipſum allego textum expreſſum in.c. certum.xi.q.iij.qui non patitur calūniam vbi littera dicit. certuz eſt pro his tribus criminbuss aliquem excomunicari debere. cum ad ſinoduz vocatus:venire ꝓtemnit:aut ſi poſt quam illuc venerit: ſacerdotalibus reſpuit obedire p̄ceptis ꝛc. z ſic vult ille tex.quod propter contumaciam in non parendo poteſt aliquis excomunicari.nec valet ſi dixeriſ q ibi loquitur textus quando fuit vocatus vt veniret ad ſinodum: z ſic non pro leui re vt dicebat abbas: quoniam meo iudicio in hoc non eſt vis vtruz contumacia inſurgat ex re magna vl leui:ymo tāto maioꝝ eſt cōtumacia: quanto ex minori re ſurgit vt dicit gloſa in.c.duo ſunt.xcvi.di. qualitercunqz ergo reperiatur contumax etiam in non parendo poterit excomunicari. vt in expreſſo voluit ſanctus thomas .iiij°. ſen.di.xviij. q.ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cuius verba supra retuli. vnde iura predicta. c. nemo t. c. nullus. nō con
sideraverunt causā immediatam ip
sius excomunicationis que est cōtu
macia vt supra declarau: sed causaz
mediatam ideſt ipsum delictum vel
crimen super quo emanauit contu
macia presertim quia illa iura de cō
silio t non de precepto disponunt vn
de si pro leuibus causis vel culpis ve
lit iudex excomunicare: valebit excō
municacio.

¶ Istis sic prehabitis aquibus propter laporem calamum reprimere nō valui: ad rem veniō: t dico q̄ si mari
tus ob aliquam contumaciā fuit ex
communicatus in qua excomunicatio
ne induratus: longo manſit tempo
re: ex hoc vxoris dotis periculuz fu
turum verisimiliter timeretur: ego
vtrique circa dotis exactionem: cō
fulcidam crederem. ¶ Quid enim si
maritus de hereſi ſuſpectus excomu
nicatur. t in excomunicatione du
rauit per annum: cuius perſeueran
cia addidit presumptionem presūp
cioī propter quam de iure potest vt
hereticus condemnari vt. c. cum cō
tumacia de hereticis. li. vi. t per con
sequens eius bona confiscarentur.
vt. c. cum secundū leges eo ti. nonne
propter huiusmodi periculum veri
similiter presumptum: vxori consulē
dum est: negari enim non potest quī
per hoc dicatur maritus ad inopiaz v̄
gere. nā si ex hoc q̄ cepit mercancias
exercere per mare: vel habeat res su
as prope flumen vel in flumine: t ex
aliis causis de quibus supra t infra:
dicitur ad inopiā vergere: pari ymo
fortiori ratione idem erit dicendum
in casu nostro. quamuis nullam ha
beamus certitudinem futuri pericu
li: sola enim ſuſpicio adhoc ſufficiēs
est vt tradit in preallegatis iuribus
¶ Idem forsam dicendum est si pro
alia causa excomunicatus esset: t per

De marito excomunicato propter ſuſpicionem hereſis.

ānum excomunicationem ſuſtinuit:
nam t tunc presumitur de hereſi vel
infidelitate contra eum vt notatur ī
. c. rursus t in. c quicunqz. xi. q. iii. t ī
. c i. s. de iudicijs vbi dixi in meis re
collectis. Ex qua presumptiōe resul
tat effectus magnus: prestat enīz in
stam causam procedendi contra euz
per ordinarium vel inquisitores fi
dei iudices/ vt sciatur qualiter sen
ciat de fide eiusqz articulis t sacra
mentis vt notatur in prealegatis iu
ribus presertim per glo. in. d. c. cum
cōtumacia t ibi philipus in fine. ho
sti. ioanes andree t alij in. c. excoi
mo. §. i. eo. ti. abbas in capitu. postu
lasti ō homicidio in fine. qui dicit sic
debere intelligi textum in capi. fi. in
fra de pens qui de diēmo facit men
cionez: facti enim contingencia nar
ratur. Sic etiaz debet intelligi glo.
nota in capitulo contingit supra de
dolo t contu. in verſiculo nanciſci ī
principio que dicit q̄ ſiquis pro cau
ſa ciuili fuit excomunicatus: t p mul
le annos in excomunicacione perdu
rauit: nō per hoc censetur convict⁹
sec⁹ i criminali t sic intelligit dictū ca
pitulū rursus t. c. quicūqz. quā glo
ſā velut ſingularem comendant ibi
antonius abbas t alij. t ludouicus
singulari. cccv. incipiente de hoc he
ri. idez videtur sentire glo. in. in dic
to capitulo finali infra ō pens. Sz
quamuis non habeatur pro convi
cto: post annum tamen habetur pro
ſuſpecto de hereſi vt possit cōtra eū
procedi vt predixi: t merito. ſiam cū
excomunicacio tantam habeat vim
vt per eaz excomunicatus tradatur
ſathane possidendus vt dictuz est ſi
maritus tanto tēpore a ſathana poſ
sideri t quodam modo eius mem
brum effici paciatur: presumendum
est quipe eum infidelem t hereticū.
¶ Sicut videm⁹ i ſimili ō eo qui cū
aliqua muliere matrimoniuz ℨrit p

De excomunicato perſeuerante in excoicatione.

De illo qui vxore viuēte aliā superdu xit

verba ō presenti. postea illa viuente
propria autoritate contrahit cū alia
presumitur contra eū de hereſi adeo
q̄ poterit inquisitor hereticē prauī
tatis contra taliter contraentez in
quirere qualiter ſenciat de ſacramē
to matrimonij. ita notāter dixit lap⁹
abbas in. c. accusatus de hereticis.
li. vi. i. §. ſane. q̄ dicit q̄ ſic alias fuit
consultū refert t ſequitur ibi domi
nic⁹ in fine. t philip⁹ in pricipio illi⁹
capituli. t doctor de villadiego ep⁹
ouerensis in ſuo tractatu ō hereſi. q.
ix. post principiū. v. inferē etiā. quia
taliter ꝛhendo videt committere con
tra vnum de ſacramentis eccleſie: t
per consequēs hereticus est haben
dus vt. c. ad abolendaz. infra ō here
ticis. bene facit tex in. d. c. accuſatus
§. cū vero. ¶ Idem fuit de mente ia
cobi bu. in. l. ii. C. de ſumma trinitate
quem refert t ſequitur bal. ibi ꝑpe
finem abbas in. c. cū quidā fi. co. v.
item faciunt hec. s. de iure iurando.
t in. c. de homine. ii. co. v. t ex iſtis. in
fra ō celebra. miſſa. epiſcop⁹ i p̄ ale
gato loco vbi dicunt q̄ ſi monachus
profeſſus relicto claustro clam ma
trimonium ℨrit est excoīcatus ipſo
iure vt cle. vna. de cōſan. t affinitate
t pōt inquisitor hereticē prauitatis
contra eum procedere qō reputant
valde notandū quia facit ad multa.
¶ Ex quo meo iudicio idem posset
dici de eo qui in ſacris ordinibus cō
ſtitutus clam matrimonium contra
xit vt non ſolum perdat beneficia t
incurrat alias penas de quib⁹ in. c.
. i. s: de clericis ꝓiugatis t prima pti
ta. ti. vi. i. xli. q̄ incipit caſando: t est
excoīcatus ipſo iure: vt. d. cle. vna.
ymo etiam redat ſuſpectus de here
ſi: vt possit contra eū p̄ inquisitores
procedi. quod tene mēti ad extensio
nem iuriū p̄dictoꝝ.
¶ Idem ego dicerem econtra de eo
qui post matrimoniū contractum p

De mō dicho matrimoniū contrahente

Lex regni.

verba de presenti: etiā si p carnis co
pulam non fuerit cōfirmatū aliquē
de ſacris ordinib⁹ clā ſuſcipere p̄ſū
ſerit. quo caſu matrimoniū nō diſſol
uit: nec ipse in ſuſceptis ordinib⁹ mi
niſtrare poteſt: nec ad ſuperiores or
dines prouehi: nec ad aliquod bene
ficium vel officium eccleſiaſticū va
leat ꝓmoueri: niſi religionē approba
tam ingreſſus profiteatur: vt diſpo
nit notabilis extranagans q̄ incipit
antiq̄ concertacioni. t vltra hoc pōt
p inquisitores cōtra eū ꝓcedi vt ap
pareat qualit̄ ſenciat de ſacramētis
¶ Idem ergo erit in caſu nr̄o in ma
rito excoīcato: t in excoīcacione pſe
uerante per annū. naz per hoc vide
tur contemnere excoicacionem t ſu
periorem excoicantē vel ius excoīca
cionem imponens. q̄ tanquā inobe
diens: grauiſſime peccat. c. ſciendum
viij. q. i. t idolatrie peccatū incurrit
q̄ peccatum ariolandi est nō obedi
re: t ſcelus ydolatrie non acquieſce
re/ peccatū igit̄ paganitatis incurrit
quiſquis dum chriſtianū ſe eſſe aſſe
rit: ſed apoſtolice obedire cōtemnit
ita dicit gregorius vt habet in. c. ſiq̄
preſbiteri. lxxxi. di. tāto igitur tp̄ore
maritus ferendo excomunicationē:
non videtur bene ſentire ō ſacramē
tis: cum non faciat nec facere poſſit
quod alij fideles faciunt t facere te
nentur non ergo longe diſtat ab he
reſi: t per consequens merito ℨ euz
ꝓcedi pōt p inquisitores. in quo pro
ceſſu expēſas nō modicas facere op
portet (vt experiencia docet) ꝓpter
quas viſimilit̄ eū ad pauptatē vl̄ in
opiā ꝑuenīrū tredēduz est: vgit g ad
inopiā vt ſit locus repeticioni dot⁹.
preſertim quia vltra predicta tales
excomunicatos lex regni quam edi
dit rex ioioanes in opido de guada
lajara era. 1390. acriter punit dicit e
niz q̄ ſi excoīcatus ī excoīcacioē tre
gita dieb⁹ ꝓſeuerat: penā ſexcēterū mu

de eo q̄ post matrimoniū ordinē ſacrū ſuſcepit.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

morum incurrat. Siquidem sex mē sibus in eadem perduraverit: ser mi le nūmos exsoluat: z deinde qualibz in die septagita numos: in sup a loco sue habitacionis expellatur. Et ita quodaz modo fit exul vt sit locus re petitioni dotis. ¶Concludo igitur ex omnibus predictis q vbicunqz excō municacio mariti affert de psenti vl afferre pōt i futurū vxori dotis peri culū: poterit vxor illā repetere: alias secus. Et ista tene memorie tanquā ab alio nō tacta. in quib⁹ si aliquid impertinenter dictum est: parce le/ctor: tantum enim salis habebāt: q (me inuito) mobediēs calamus la puit habenas.

¶Redeūdo igit ad propositū vnde sum⁹ egressi dicetur marit⁹ ad inopiam vergere si eius bona essent pu/blicata vel saltem eorum pars ita no tārer voluit bar. .d.l. si constante. in quinta q̄stione prime partis. p textū in.l.si. marito eo.ti. Sed io. de ymola in.d.l. si marito in fi. tenet cōtrarium z ad illum textū respondet q lo quitur quādo matrimoniū est solu/tū. quod sequit lanzelot⁹ decī⁹ i. d. .l si constante. n. co. in. prin. quia le/ges illius tituli coīter loquuntur in casu soluti matrimonij vt per bar. i rubrica eo. ti. Itē si in casu. l. si mari to matrimonium constaret: obliga/tio qua tenetur marit⁹: cū sit condi cionalis si matrimonium soluatur: non transiret in fiscuz per. l. quocies in fi. scōz intellectū bar. ff. ō nouacio cū aūt obligacio dotis transeat ibi in fiscū per publicationem partis bono rū: videtur purificata: z sic solutum matrimonium scōz eū. Sed miran dum est q non viderit eundez io. de ymola in. d. l. si constante i. v. co. vbi dicit q licet ista procedāt secunduz illa tpa hodie tamen etiā sine aliqua publicatiōe bonorū: dicetur marit⁹ adinopiā vgere vt sit loc⁹ repeticio

m dotis: z multo forci⁹ quādo pars bonoz quāus maritus alias sit du/ues z soluendo ex bonis sibi manen/tibus. z hoc teneas.

Exheredat⁹

¶Dicetur etiam marit⁹ ad inopiā vergere: vt pareī vxori actio pro re/stitucione dotis a tēpore adite here ditatis si a patre suo fuit exheredatus ex iusta causa. vt. l. filium. §. fz cū exheredatio. ff de contra tabulas. z .l. papinianus. §. si condictioni. ff. de inoffi. testa. z. vi. pti. ti. vij. l. ij. tenet bar. in. d. l. si constante. §. si exhere/dato. de quo ibi per modernos. z p io. cāpetiū in tractatu dotis. iij. pte. q. lxiij. z lacius per baldū nouellz in tractatu de cū pte vij. priuilegio. xxxij. xxxiij. vbi videas.

Ex regni.

Eloacas mū dare.

¶Ex predictis attentari potest q si maritus omia bona sua hēt in edes: z ex negligencia vel desidia earū cloacas non mundauit vel non refecit: cū possit: dicetur male vti substācia sua: z ad inopiam vergere quoniam inmundicie cloacaz: ruinas minant vel si non reficiātur vt. l. i. §. sub hoc titulo. ff. de cloacis. ¶Idem si fun/damentum edīū aqua vicieī seu co/rodaī qō maritus cuz possit repara re negligit nā viciato fūdamēto co/ruit edificium. l. flumīū. §. idez ser uus. ff. de dāno infecto.

Fundamenta inaquosa.

Paries apō puteum.

¶Idem si marit⁹ edes habeat apō puteum alte fossum: nam ibi parie/tes domus secure stare non possunt vt. d. l. fluminum. §. fi. si ergo ex hac causa maritus hēt res suas vel ma/iorem partem earum in periculo: di ceī ad inopiam vgere.

Boteras.

¶Idez si tecta domoz non repara ret qz rectorū neglecta procuratiōe edes pluuijs infecte pereūt vt. l. cū ad quemlibet. C. de conditis in pu/blicis horreis. l. x. ¶Idē si haberet omnia bona in frumento. z illud in/veterascens non erogauerit: quia vetustate species corrupta damnuz

Frumentuz veterascens.

Dixtio.

affert vt. l. i. eo. ti. ¶Idem si frumē to arenam vel quid aliud immiserit ita vt difficilis sit separacio qz talis co/mixtio corrūpit frumentum et dam num affert. l. si seruus seruū. §. Itē si quis frumēto. ff. ad legē aquiliaz.

Jumēta male tractans.

¶Idez si marit⁹ habēs omia bona sua vel maiorem partē in iumētis ip sa male tractaret ita vt ei⁹ culpa pe reāt vel pire possint ar. l. i. C. de cur su publico. l. xij. ¶Idē si ageres ma ritus non faceret: vel flumina nō a uerterit: vel edificia vetera non ful/sit: hi iter non refecit: si arbores in lo cū mortuarum non imposuit: si ser/uos infirmos non curauit: si semina ria pro vtilitate agri non fecerit: vel oz reum non contruxit: si moles i flu mē nō proiecit causa faciendi portū vel causa municionis: vel ne domus vel fundus rueret vel proclusa molē dini. qz omia ista sunt impense neces sarie sine quibus res perit vel minu tur. l. i. ij. iij. z. l. impēse. ff. de impēsis in reb⁹ dotalib⁹ factis. Et sic mari tus ea omittens dicet male vti sub stancia sua si ex inde sequit vel sequi potest totalis rerū perdicio vel di/minucio in omnib⁹ bonis mariti vel maioꝛ parte eoꝛ: z per consequens dicetur vergere ad inopiam.

Impense necessar.e.

De damno īfecto.

Locus palustris.

Expense iuste facitates

¶Idez si maritus incepit navigare cū omnib⁹ bonis suis vl maioꝛ par te tempore non apto ad navegandū puta a kalēdis octobris vsqz ad ka/lend is aprilis qz verisimile est q pa cietur naufragiū. vt. l. quocies. C. de naufragijs. li. xi. z quita pri. ti. ix. .l. ix.

Navigabile tempus.

¶Idem si maritus fornicari⁹ sit ne gligens in custodiēdo ignē quia nec extinguit. nec ita munit ne euagetur vel si est negligens in elligēdis mini stris qui diligenter ignē seruent d. l. si seruus seruū. §. si fornicarius cuz sequenti. ff. ad legē aqui. Si ex hac causa spatur periculz toci⁹ substācie

Ignez seruare.

¶Idem dicendum est si marit⁹ inci pit facere maiores expēsas: quā sup petant facultates. nam per hoc veri similiter creditur eū ad paupertatē venturū z per consequēs dicitur ad inopiam vergere ita dicit singularit paulus de castro in. d. l. si constante co. ij. v. postea per autenticā. ad qō bene facit tex. notand⁹ in. l. iij. in pri cipio. ff. vbi pupil⁹ educari ōbet vbi iurisconsult⁹ cōsulit tutoꝛ q mode rate alimenta pupilo ōcernat vt nō vniuersū reditū patrimonij in alimē ta cōsumat iude sūpta fuit lex regni vi. parti. ti. xvi. l. xx. ex q colligit glo. in. d. l. iij. v. reditū q non debet quis omēs fructus quos ex suis possessio nibus vel aliunde habet: expendere sed semper ita facere vt ex reditu a liquid supersit. z notat ibi bal. Ad/idez text⁹ in auten. vt determinat⁹ sit numerus clericoꝛuz in principio colla. i. vbi dicitur q non debent esse tot ministri in ecclesia vt illoꝛ expē/

Universidad de Deusto
Biblioteca

sis sanctissima ecclesia incidat ī cau/sam mutuoꝝ maximorū et paulatim ad nouissimam inopiaꝫ deponātur. ꝛ paulo post duꝫ dicit sed ad inopiā descenderent nouissimam. ꝛ postea subdit ꝛ quē admodū non fiat prouidemus. nam si non aliquis ferret li/benter eū qui vltra substanciā suā ex pendit: quomodo non de his nobis est cogitandū ꝛc. dicit ibi angelus q̄ ille textꝰ ē no. tradit enim doctrinā q̄s naꝫ dicaꝫ ꝓdigꝰ. appellaken ꝓdi gus qui vltra ꝓpriā substanciam ex pendit. Expendere vltra propriam substanciā dr̄ si expēdit vltra suā sub stanciaꝫ quā habet tp̄ore quo expen dit. qđ intellige quando expendit vl tra necessitatē in casu vbi non debet expendi vt. l. fi. C. de curia furiosi. ꝛ per istas leges habes determinatuꝫ quis intelligaꝫ prodigus secundum angelū vbi supra/ Ad predicta facit glo. i. iuncto textu in. c. qm̄ sup̄ ō vita ꝛ honestat eclericoꝝ duꝫ dicit habē dam rationem expensarū. ꝛ dicit ab bas ibi q̄ ōbent aduertere maxime iuuenes vt tantū expendāt ꝛ nō am/pliꝰ: quantū habēt in reditibꝰ. ymo consiliū est vt semper aliquid supsit: nam si quis expendit tantuntū quā/tū habet in reditibus: ex casu aduer so: efficitur pauperioꝛ vt patet in iu/ribus prealegatis hoc idem consuluit sanctus bernardus in epistola de re gimine domus. audi inquit ꝛ attēde q̄ si in domo tua sumptus ꝛ reditus sunt equales: casus inopinatꝰ potest ōstruere statū eiꝰ. forcius ꝑ cadet si maiores fecerit sumptꝰ: quā sint re ditus. iusta illud qui plus expendit: quā census suma rependit: nō admi/ret si paupertate grauetur.

¶ Mis ꝛ aliis similibus casibꝰ dicet maritus malevti substācia sua ꝛ per consequens adinopiā vergere vt lo cus sit peticioni dotis constante ma trimonio. De qua tamen inopia de

Prodigꝰ q̄s dicatur.

Nota pro iu uenibus.

bet euidentissime ꝓstare vt vult tex tus in. d. l. si constāte in principio ibi ex quo euidentissime apparuerit.

¶ Cōstabit autem euidentissime ō inopia mariti: vel eius vergencia ad inopiam: per eiusdem mariti ꝓfessio nem etiā extra iudicialem si confite tur se inopem: ꝛ ꝓpterea mulieri do tem consignat: standum est eni huic ꝓfessiōi: nec presumeꝛ simulata scōm dynuꝫ in. d. l. si cōstante quē refert ꝛ sequitur ibi angelus in principio. idē tenet bartolꝰ ī quarta questione q̄r te partis. ꝛ etiam bal. idem sequitur io. de ymola. ꝛ. co. v. circa quartam partem. dicens q̄ si vir confessus est extra iudiciū se vergere ad inopiā: ꝛ restituit dotē vxori: tenet restitucio: dū modo non excedaꝫ modꝰ circa p̄ cium rerū q̄ talis cōfessio tendit ad execucionē obligacionis preambule nō aūt ad obligacionem inducendā Hoc idē tenet cynꝰ ī. d. l. vbi ad huc .q. xij. ꝛ ibi salicetꝰ in. §. creditoribꝰ in prin. ꝛ alber. pe. co. v. ex predic/tis ꝛ ibi io. faber. ꝛ collectariꝰ ī pūcti v. Sꝫ nūquid maritꝰ. cāpeciꝰ ī tra ctatu dotꝫ. iij. pte. q. lvij. qō tamē ipi ītelligūt q̄ ad preiudiciū totiꝰ mariti nō aūt creditoꝝ vt facius per eos vi dete poteris. quod etiam tenēt mlti de quibus supra ī rubrica. co. cxxxv. §. expredictis iferri pōt. ꝛ baldꝰ. no uelus iu tractatu dotis. ix. parte. xij. speciali ō quo infra fiet mencio. co. v. fateoꝝ tamen.

¶ Constabit etiam p opinionē vul gi: que habet q̄ maritus ad inopiaꝫ vergit ar. ter. in. l. cū delamons. §. a sinam. ff. de fundo instruc. ꝛ. l. de mi noze. ff. de q̄stio. ꝛ. l. i. ff. de flumi. ita dicit glo. in. d. l. vbi ad huc. ꝛ in. d. au tentica. de equali. do. §. illud. in. v. incoante. Ad quod benefacit ter. ꝛ qō ibi nota. in. l. si vno. imprinci. ff. lo cati. ꝛ in. l. si pro ea. C. mandati. vbi dicitur q̄ si dubitaꝫ vtruꝫ fuerit ste

Quomodo cōstabit ma/ritum vgere ad inopiam.

vulgi opinio

rilitas vl' vbertas: vulgi opinio attē ditur. ita dicit glo. in. d. l. vbi adhuc ꝛ ibi odofredus ꝛ ī autentica quod locum. C. ō collacio. Ey. in. d. l. vbi in prima opp. ꝛ ibi bal. ī. v. co. in prī. v. querit hic glo. albe. ꝛ salice. in prī. v. ꝛ subiūgit glo. bar. in. d. l. si constā te. co. ij. v. circa primum quero. ꝛ hē ricus in presenti. ppe finem. ꝛ hostiē sis. in sūma ti. de dote post diuorciū restituenda. §. ꝛ qñ cōpetat. v ho/die autē intelligitur.

testis vicinꝰ.

¶ Vulgi aūt opinio sunt vicini: per quos melius q̄ per alios ꝓbaṙ pau perras/ vel diuicie: vt voluit glo. sin gularis scōz angelū ibi. i. l. ij. C. qñ fiscꝰ vel prima. ꝛ ꝛz bal. in. d. l. vbi. ꝛ ī l. semus. §. i. co. vi. v. ꝛ nota q̄ vici ni. C. de iure delibe. ¶ Ratio predi ctorū est q̄ vicini p̄sumūtur scire. ea q̄ vicinos suos tangunt. l. domi/nus horreoruꝫ. ff. locati. l. i. §. i. ff. de flumi. c. cum dilectꝰ. de purga. cano. ꝛ. c. quanto. ꝛ. c. quosdam. ꝛ. c. literꝫ ō'presump. ¶ Et inde est q̄ si testis dicat scio titū ad inopiam vergere interrogatus de causa dicat. scio qꝛ sum vicinus: ꝓbat scōz bar. in. l. i. ff. si certū peta. ꝛ in. l. de etate in. ij. q. principali. ff. de mino. ꝛ in trac. de te ste. iij. co. ꝛ in. l. de tutella. C. ō iunte. resti. mi. bal. in autē. quas actiones. insti. C. de sacrosan. eccl. ꝛ in. l. conuē ticulam. vi. co. C. de epis ꝛ cle. ꝛ ī. l. testiū fi. co. C. de testi. ꝛ in. l. i. vi. co. v. nunc venio ad secundā partez. C. de seruis fugi. ꝛ in. l. quicunq; inpri. co. ti. ꝛ in. l. i. C. ō collu. dete. ꝛ in. c. i. §. sacramentū. de consue. recti feu. ꝛ in. l. data opa. co. xiij. C. qui accu/sa. non po. ange. in. autē. de heredi. ꝛ falci. §. hinc nobis. ij. co. ꝛ in autē. ō testi. in fine princi. ab. ī. d. c. quosdā. andre. siculꝰ. in. c. i. supra de offi. de le. co. xij. franciscus de curte. in repe titiōe. l. admonēdi. ff. ō iurem. char. xxix. co. i. felinus. in. d. c. litteris.

¶ Ex quibus oībus paret q̄ inopia mariti melius probaṙ p vicinoꝝ: q̄ p alios. apparet. n. aliquādo in patri/monio alicuiꝰ multa esse bona: ꝛ tñ latet grande es alienū vt. l. fi. C. de alimentis pupi. p̄l. ꝛ. l. fi. inpri. C. de iure deli. quod extranei scire nō pos sunt: sꝫ vicini: qui quotidie conuersā turcum eo. ¶ Hoc tamen intellige quando inopia viri ꝓuenit ex actibꝰ hꝫtibus causam continuam/ vel suc cessiuā/ vt pura si paulatim crescunt vel decrescunt facultates alicuius. q̄ casu testes vicini concludūt. dicēdo scio qꝛ sum vicinus. vt videṙ de men te bar. in similibus terminus in. l. ci/ues. C. de app. ꝛ in. l. heredes palā ī punci. ff. de testa. ꝛ in. l. si vero. §. qui pro rei. ff. qui satisda. co. ꝛ in. l. ab a/nastasio. §. nunciatores. ff. ad turpi. quem refert alexā. in. d. l. si constan te co. xi. v. itē. in quantum. dicit enim q̄ factum affirmatiuuꝫ habens actū permanentē poterit transire in noto rium: ꝛ hoc bene ꝓbaṙ p testes vici nos dicētes q̄ sciūt eo q̄ vicini sūt. vt nota. voluerūt salice. ꝛ fulgo ī. d. l. i. ff. si certum peta. ꝛ ibialiꝫ moder niores. andreas siculus in. d. c. i. ō of fi. dele. co. xij. ꝛ feli. ī. d. c. litteris. co. ij. v. est veruꝫ. inducentes ad hoc in simili vulgatam doctrinam abb. in c. cum causam. ꝛ in. c. cōstitutis. ō te sti dum dicit q̄ factuꝫ familiaris/ vl consanguinei: si habet causā cōtinuā vel successiuam: vt ibi p eos ꝛ p felli. in. c. petrꝰ. i. co. v. fallit secūdo infra de homicidio. ꝛ in. c. cū oēs supra de cōsti. co. xxx. v. sexta declaratio. Vbi inter cetera allegat no. decisionem ancha. cōsi. 254. incipi. In christi ꝛc. ex narratis in facto. vi. co. q̄z sequit io. ō ana. in. c. dilectꝰ. el. ij°. co. viij. infra de simo: idem ancha. in cle. i. ō penis. ꝛ ibi card. in. v. ciuitas. in. ij. q. vbi dicūt q̄ delictū comissuꝫ noīe vniuersitatis ꝑputatur vniuersitati:

Limitacio. De habenti bꝰ cautā suc/cessiuam vel continuam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

si habeat causam successiuam: q̄us non precedat tractat⁹. qđ est valde notādū ꝛ facit ad multa. ō quo ego late scripsi in.c.fi.s.de appellat.fol. iij.co.ij.v. Sz ne dictū bar.in meis recollectj. loquēs de meru adhibito p familiares iudicis.

¶ Ad cuius cōfirmacionē facit tex. singularis:qui alibi non reperitur:i c.cū de beneficio ō preben.li.vi. vbi ex vnico actu habēte cām successiuā durante p tēpus legitimū:inducitur cōsuetudo legitime p̄scripta:ad hoc comendat̄ per abb.in.ca.fi.supra de consue. ꝛ per andreā. sicu.in.c.i.xij. co.supra de offi.dele. Idē sentit glo. antepenul.in princi.in.c. cū eccle sia sutrina.s.de causa possessio. ꝛ ꝓprie bene facit text⁹ in.c.vno.§.siquis p triginta. si defendo inter dominuz ꝛ agnatos vassali lis orīt. ex q̄ aliqui dicūt q̄ si quis possideat aliqua bona iure maiorat⁹ per tempus sufficiens ad causandā seruitutem maioratus in illis:ampli⁹ dicentur bona maiorat⁹:quāuis non interueniant due vel tres generaciones/ vel successores. vt videntur requirere cin⁹ ꝛ alij in.l.ij.C. que sit lōga consue. ꝛ io.fa.in.§.ex nō scripto instī.de iure natu.iij.co.v.Sz an necesse sit .suffi ciat ergo cōsuetudo taliter inducta vt videtur de mente io.an.in spe.de instru.edi.§.compendiose.v.Sz nun quid dicem⁹.de quo meminit ange. in.l.ij.ff.de testa.in principio cuius contrariū tenet alexan.in.l.sinō spe ciali.C.de testa.co.ij.v. ꝛ an illō de quo amplius non insisto quia nō est presentis speculacionis scripsi alias la te i mea allegacione. xxxv. icipiente ꝛ si p ea que .folio.iiij.i.co.v.Ex istis tollitur.

¶ Concludo igitur ad propositum nostrū q̄ si inopia mariti ꝓuenit ex facto habente causam successiuā: vi cum sunt testes legitimi: ꝛ forsaz me liores quā extranei:quia melius presumunt̄ scire facta vicinorū: Secus tamē esset si inopia ꝓueniret ab actu momētaneo vt q2 maritus vna no/cte in ludo perdidit totā substanciā suam:vel si merces quas alibi habebat incendio perierūt vl' in mari fuerunt sumerse: tūc enz vicini forte ō hoc ignari nō essent legitimi testes. bonus ergo iudex ex ꝓuersitate ca/suū hoc poterit cognoscere.

Qualit̄ probat̄ inopia.

¶ Fateor tamen q̄ cū in casu nr̄o cū ō viri inopia tractatur: nō sit grave preiudiciū ipsi marito:sed leue:ex quo de fructib⁹ dotis debet alimentari vt infra dicet̄:probaciones non requirūtur adeo integre:ac si de pleno ageret̄ iudicio:vt voluit bar.in .d.l.si cōstante in.vi.q.iij.part̄ facit qđ in simili voluit ipse i.l.admuo pio. §.si super reb⁹.ff.de re iudi. ꝛ in.l.i. in fine.ff.de p̄to.stipu. ꝓpterea suffi cit sola mariti cōfessio etiā extra iudiciū facta vt dictū ē supra.co.lxxvi. v.cōstabit autē. adeo q̄ si marit⁹ q̄ eciam in veritate nō vgebat ad inopiā(reb⁹ dotalibus vxor̄ redditis) velit penitere ꝛ ꝓfessionē reuocare:non potest. q2 per hanc restitucionē non fit deterior condicio dotis:ymo melior:nec est verū q̄ ex tali restitucione resultet donacio inter cōiuges (vt aliqui dicebāt ꝛ male in.d.l. vbi adhuc:)qñ vxor nō lucratur fruct⁹ cū habeant matrimonij onerib⁹ deseruire.vt.d.l.vbi.ita signāter tenet bar.in.d.l.si constante in quarta.q. quarte partis quem alij moderniores sequunt̄.ꝛ petrus ō ferrara in sua pratica i forma libeli q̄ vxor agit ad dotez in verbo. vxor quōdā in fine.

¶ Si tamen ageret̄ cōtra extraneū ex dicta causa puta ypotecaria cum in eo verset̄ plenū iudicium vel si ageretur contra virū vel ei⁹ heredes ad dotis restitucionez soluto matrimonio:tunc requiretur plena ꝛ inte

gra ꝓbacio ꝛ potuissent dicere ꝓtra mariti ꝓfessionē ꝛ ille potuisset eā revocare docto ō errore.vt dicit glo.i c.fi.de iure iurā.li.vi.tenet.bar.in .d.l.si constante quem alij sequūtur reffert ꝛ sequitur bal. nouelus i suo tractatu dotis .ix.parte.xij. speciali. quod tene menti.

¶ Unum finaliter non est obmittendum q̄ eo casu quo de ꝓbanda inopia mariti agitur: vel contra eū vl' contra extraneum: non sufficit q̄ testes dicant scio q̄ talis vergit ad inopiam:sed oportet q̄ dicant manifestum esse maritum ad inopiaz vergere ad hoc est textus valde singularis qui forsam alibi non reperitur in .l.in reb⁹.§.fi.i verbo claruerit.C. de iure doctiuz. quē ad hoc notat ibi bar.ꝛ sequitur alexāder in.d.l. si cōstante co.xij.v.ꝛ vnum nota io.cam pec⁹ in suo tractatu de dote.iij pte. q.xx.i fine quod tene memorie quia quotidie venit in pratica.

¶ Et per hoc me expedio de prima racione quam aliqui assignāt quare remouet̄ administracio dotis a marito ad inopiam vergente.s.ꝓpt̄ malam administracionem.

Alia ratio.l. vbi adhuc.

¶ Sed quamuis ista causa iusta videatur:alia tamen vtrgencior colligitur ex prealegatis iuris⁹.s.speciali fauore dotis ne pereat vt voluit glo.i.vsiculo ex p̄dictis i.d.l.vbi adhuc ꝛ tenēt ibi coiter omnes signanter salicetus i.iij. oppositione. ꝛ bal.in.l. doce ancillā. C. de rei vendi.interest.n.reipu.dotes mulieribus conseruari:cū dotatas esse feminas ad sobolem procreandam/ replendamqz liberis ciuitatē:maxīe sit necessariū. ¶ Voluerunt ergo iura predicta q̄ dos hoc casu ponat̄ in toto:ꝛ non solū fauore dotis conseruande:sz etiam ꝓpter liberoū ꝛ familie alimenta prestanda: ꝛ ideo nō solum petitur dos:sz etiam donatio ꝓpt̄ nupcias:q̄ ad dotis securitatez prestat̄: vt dixi supra in rubrica.co. lxx.v. ꝛ ex istis . imo etiā petunt̄ bona parafrenalia:vt ex eis alatur maritus/vxor/filij/ꝛ familia: vt.d.l.vbi adhuc.ꝛ.l.mut⁹.§.manēte.ff.de iure do.cū alijs de quib⁹ infra.

Allimēt̄ āt fili ex dote vxoꝛ reddita.

¶ Et non solū filij cōes sz etiā filij mariti ex alio matrimonio:imo ꝛ soceri:si tanta est dos/ꝛ tot sunt bona: q̄ oibus sufficiant scōz cy.in.d.l. ubi adhuc.q̄m sequitur albe.iij.co.infi. v. querit etiā cynus.idez tenet bar. in d.l.si constante in vltima q̄stione quarte partis.ꝛ sequit̄ ibi alexander in fine principij ꝛ coletar⁹ in p̄sēti vsi.sz nūquid exiget. ¶ Sed lāzelotus in.d.l.si constante in fine principij hoc reprehendit mot⁹ q2 si hoc verū esset: ex tali restitucione fieret condicio mariti deterior qđ esse no debet. nā dote non restituta marit⁹ ex fructibus dotis vxoris sue: nō tenet̄ alimentare priuignos. imo illos lucratur si superced̄ut onera matrimonij.l.dotis fruct⁹ in principio.ff. ō iure docū iuncta .l.si paterno affectu.ꝛ quod ibi notat bal.C. ō negocijs gestis. ego allego textuz de quo ille nō fuit memor i.l. quāmis.ff. soluma. vbi p̄mittitur marito cōstante matrimōio soluere dotē vxoꝛi vt cōsuleret filijs vxoris ex altero matrimonio indigentib⁹ ad alimēta vl' alias.ex quo sequitur q̄ marit⁹ non tenet̄ eos alimētare ita debet ītelligi tex.in.d.l.mut⁹.§. manēte.ff.ō iure docū dū dicit se suosqz alat .s. filios eiusdē matrimonio:non aūt alteri⁹ non ergo poterit mulier ex fructib⁹ sic excedentib⁹ onera matrimonij: alimentare filios alterius matrimonij:qñ isti fruct⁹ excedentes onera matrimonij:debent marito restitui vt decidit bar.in.d.l.si constante in septima q̄stione vltime partis ꝛ bo

Universidad de Deusto
Biblioteca

nus text⁹ in.l.lucius.ī.§. ate peto ꝛ quod ibi notat io.de ymola .ff. de legatis .ii. ¶Aduerte ne ꝺcipiaris quia meo iudicio lanzelotus ifideliter recitat bar. ꝛ impudenter eum reprehendit. bar. enim loquit̄ de filijs mariti alteri⁹ matrimonij. quos sine dubio pater alimentare tenetur vt .l. siquis alibi.ff. de liberis aguo. ꝛ .l. qui liberos. ff. de ritu nupciarum de fructibus igitur excrescentib⁹ potuisset maritus eos allere cū sint sui: ergo ꝛ vxor poterit ꝛ debebit simlit eos alere: filios añt vxoris ex altero matrimonio: nō potuisset alimenta re per predicta. que teneas cordi.

Alimētatur maritus bannitus.

¶Quod añt de alimentis marito p̄ frandis dixi: intellige etiam si delictū commisisset: ppter quod esset bānitus ita ꝙ non conuerteretur cū vxore: naz ꝛ tunc mitteret sibi alimēta scōz spec. isto ti. § fi. v. quid si vir est in banno quem referunt ꝛ sequuntur in p̄sēti io. an, ppe finē in v. ꝛ ibi viruz. antonius in v. ꝛ dic ꝙ illud. ¶Cardinalis in. v. q. alberic⁹ in. d. l. vbi adhuc. co. iij. v. quid si maritus. ludo. in. l. si cū dotem. §. si maritus. ff. so. ma. ꝛ ditī in rubrica. co. cccxuij. v ꝛ hic est. per textum. in. l. aduersus. ¶Ō crim. expi. here. vbi dicit̄ ꝙ maritus ꝛ vxor iūt socij diuine ꝛ humane domus: vt late ditī supra i rubrica co. ccxcuij. v. operatur alium ꝛ quintū effectū.

¶Ad idem. l. si cū dotē. §. si marit⁹ ff. so. ma. ibi quid enim taz humanū est: ꝙ vt fortuitis casibus mulieris maritū/vel vxorem viri participem esse. Vxor enim nō obstante banno vel excoicatione: viro cohabitabit: ī fra de sententia ex. c. inser alia ꝛ facit glo. no. in. l. ij. ff. so. ma. glo. ij. que vult ꝙ licet marit⁹ dānetur in metalum: non soluntur matrimonū: vt auten. ō nupcijs. §. ꝙ autē ꝛ tamen dos repetitur vt. l. si marito eo. ti. ex qua glo. colligit bal. ibi argumentuz ꝙ ꝓpt̄ bānum mariti quāquam nō soluaī matrimoniū: tamē dos venit restituenda constāte matrimonio ꝛ adhoc allegatur quotidie illa glo. secundū eum. ergo ex ea alimētabitur maritus vt predixi post spe. vbi su. quez refert ꝛ seq̄tur bar. ꝛ dicit esse mentī tenendū in. d. l. si constante. v. co. in fi. v. q. ¶Ad qō facit scōz eaz dicta. l. mutus. §. manente ff. ō iure do. ibi vt in exilū: vel insulam relegato parenti presket alimoiam: aut vt egentē virū/fratrē/sororem ue substineat. ꝛ ita vult ille text. ꝙ filius tenetur allere patrem exulē. Idē vult text. in. auten. de incestis nup. §. si vo contigerit. ibi paciscent añt. ꝛ ibi no. bar. colla. iij. ꝛ in autē. incestas. de incestis nu. ibi ab eis allatur. ꝛ ibi no. bal. ¶Pari ratōe tenebit̄ vxor maritū alere. ¶Intellige sane: nisi mari⁹ deliquisset in vxorem contra legē matrimonij committendo forsā adulterium: ppter qō vxor iudicio eccle sie recessit ab eo quo ad thorū/ꝛ mutuā cohabitatōem quo casu dos reddenda est vxori: non tñ tenebit̄ vxor ex ea maritū alimētare. q: peccauit in lege matrimonij: ꝛ per consequēs ppter matrimoniū non debet consequi premium ar. l. si ab hostib⁹. §. si vir. ff. so. matri. scōz bal. ī. d. l. vbi adhuc. v. co. v. pone vir. ¶Facit̄ multa q̄ adduxi supra in rubri. co. cclvi. v. limitabis secundo. ꝛ co. cccl. dū dicebam donatōez factam viro ab vxore non cōfirmari morte vxoris: qñ marit⁹ vxorem occidit. ¶Facit in simili. c. q: frustra infra de vsur. vbi frustra legis auxiliuz inuocat: q̄ committit in legē. facit etiā tex. in. c. i. §. si oēz. de pace tenenda ꝛ eius viola. vbi ex bonis q̄ alicui auferūtur ꝓpt̄ delictum nō ꝺz quis ali. ¶Et inde ē ꝙ si ex vi statuti homicide auferunt bona ꝛ applicant eius filijs: filij nō tenentur ex eis patrē alere scōz bal.

Limitatio.

Nota B

in auc. bona damnatorum. ¶. de bonis damna. i. co. v. hic. quero.

Effectus restitutiōis dotis, ppter inopiam mariti.

¶Ex his resultat effectus restitutiōis dotis/ꝛ donatiōis ꝓpter nupcias/ꝛ assignationis rerū mariti. fit. n. solūmodo ad tuitionē dotis: ꝛ vt ex fructibus marit⁹/vxor filij/ꝛ familia alimententur scōz doctores coīter omēs in. d. l. si constante. ꝛ etiā in presenti signanter per antonū ī verbiculo vel dic ꝙ illō ꝛ istō quem alij modernores seq̄tur: ꝓ hoc tamen vxor non consequit̄ earū dominiuz: vt libere possit de eis disponere: ꝛ ꝓpterea aliqui dicunt ꝙ non datur vxori ad ea consequenda dir. ecta actio in rem ratiōe dominij: sz solū rōe ypothece/vel personalis: vt volunt glo. in. v. vendicare. in. d. l. vbi ad huc. ꝛ in. d. l. doce ancillam. ¶. de rei vendi. quas multi doctores non leuis auctoritatis sequti sunt. ꝛ ange. in. d. l. si constante. ꝛ in. l. seruū ff. de manum. fuit ō mēte specu. in titi. §. fi. co. v. v. sz nunquid. quem sequitur bal. nouel. in trac. dotis. vnj. parte. in. vi. priuilegio. in limitatiōe x. ꝛ in vltima. vbi hanc partem pulchre comprobat: vt ꝓ eaz videre poteris. ¶Concludens ꝙ per hanc restitutionem dotis/ vel assignatōem rerū mariti: vxor nō acq̄rit dominiuz: imo apō maritū remāet. quāuis cy. bar. bal. ꝛ cūma. ꝙ°. 92. ꝛ nōnulli alij alit̄ sētiāt vt ibi ꝓ eū. ꝛp cāpe. ī trac. dotis. iij. parte. q. lv. ¶In casu enim d. l. vbi adhuc. nō dicitur ꝓpria ꝛ va restitutio dotis: cuz adhuc sit matrimoniū/ꝛ fiat hoc ad finez: vt mulier exinde se suosq; alat vt dictum est. ¶Et ideo sz alias in casu vere ꝛ ꝓprie restitutionis retransferatur dominium in muliere sine traditōe vt. l. in reb⁹. ¶. diure do. tamen in casu nostro non retransfertur dominuz in vxorem/ꝛ sic non pōt intentare actō

an vxor sit domina dotis restitute.

Reuendicato.

nem in rem' ratione dominii: quia nō reperimus iure cautum ꝙ bonis dotalibus (marito vergente ad inopiam) detur reuendicatio mulieri: sz solū iura loquūtur de pſonali atōne/ꝛ etiā de ypotheca. igitur ꝛc.

¶Nec obstat tex. ī. d. l. vbi adhuc ī verbo vendicare: q: imperator non habuit respectum ad vendicationē ratione domin; sz ratione ypothece vt ibi sentit glo. q: largo modo ditur vendicari res: q̄ auocatur per ypothecam: cum ipsa sit actio in rē scripta vt. l. pignoris. ¶. de pigno. ꝛ in. §. itē seruana. inſti. ō actio. ꝛ ideo dicitur res vendicari ꝓ ypotecā. in. l. si fundus. §. in vendicatione. ff. de pignor. hoc colligitur ex principio dicte. l. vbi adhuc. ad quod se refert illud verbum vendicare: dū loquitur de bonis mariti suppositis pro dote. hoc etiā declaratur per tex. in. l. i reb⁹. ¶. eo. ti. ibi. ypothecas suas exercere iam nra lege hūanitatis intuitu diffinitum est. ¶Preterea dicta. l. ī reb⁹: dum loquitur de actione in rē danda mulieri: solū loquitur quādo solutū est matrimoniū. Item quando lex/ vel princeps inducit aliquid de nouo in beneficium alterius: illō debet censeri ꝓlixz sine tractu temporis: maxime quādo posset tale beneficium transire sine dāno ipsi⁹ tertij. l. impuberibus. ff. ō admi. tuto. l. ij. §. merito ꝛ §. si qs a principe. ff. neqd in loco pu. in. c. Quis ō rescrip. li. vi. Sz si mulier efficeretur domina rerum dotalium, ppter superuenientē inopiam viri: consequenter maritus perderet dominiuz suum/ꝛ afficeretur dāno. pone. n. dotē esse amplam adeo ꝙ fructus valde super excederent onera matrimonij: si vir remaneret dominus: tales fructus supabūdantes cederent eius lucro: ꝛ si dōna efficereī mulier: eos perderet vir: ꝛ sic addereī afflictio marito afflicto

Priuilegium sine alterius ꝓiudicio.

Fructus excedentes alimēta.

Vendicatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ infortunium pacienti quod esse nō debet vt.c.ex parte: supra de clerico egrotante cū concordancijs ꝛ conse q̄nter vxor nō esset particeps in fortuni mariti vt debet p.l.si cum dotē §.si marit⁹.ff.so.ma.ꝛ faceret cōtra .l.rā dementis cū similib⁹.Ł.ō epi. audi.pro hac opinione vrget vna ratio satis euidēs. Si enī vxor a prīcipio quādo matri. ℑnit sciuit maritū iopē ꝛ sibi tradidit fūdū dotalē: inopia mariti non impediret translationem dominij q̄ cōcurrit titulus habilis ꝛ voluntas tradentis volentis constituere fundum dotalē. vt.l.traditiomb⁹.Ł.de pactis.§. per traditionem insti.ō rerū diui. ꝛ si vxor volet transferre dominum: non constitueret fundū dotalem.l.dotalem.§. i.ff.de fundo dotali qui ter. est notabilis: si ergo inopia mariti a prīcipio non potuit impedire dominij translationem fundi dotalis: ergo inopia superuemens nō auferet marito tale dominū. ar.l.patre furiose.ff. de his que sunt sui vel alieni iuris. ℑtez pro hac opinione videtur ter. in.le. seruum dotalez.ff.de manumi. dum vult q̄ viro ad inopiā vergente: res dotalis ōbetur mulieri. Si debetur ergo non est domina: res enim nr̄a: nobis nō ōbeť.§.i.insti.ō actiomb⁹ ℑtē si diceremus eam dominā ꝛ dari sibi reuendicationem ad fundum dotalem concurrerent quatuor speialia contra.l.i. Ł.ō dotis pmissione.primū q̄ constante ma. fieret dotis restitucio ℑ.l.y.in prin.ff.so.ma. cū cōcordancijs: scōz quia trāsferre tur dominū sine tradicione cōtra .l. tradiciombus. Ł.de pactis. terciuz quia mulier haberet ypothecatā rez suam cōtra.l.nec pignus.ff.de re iudicata. quartum q̄ mulier fieret domina sine titulo aliquo cōtra.l nunquaz nuda. ff. de acqui. rerum domi hanc partem finaliter reperio tene re lanzelotuz deciū in.d.l.si constante.co.vi. q̄ pulchre respōdet ad auc. qō locū. Ł. de colac. vt per eum videre poteris. et ista mihi magis placet ꝓpter p̄dicta. vel pōt dici prout dicebat hostī. in ti. de dote post diuorciū restituenda .§. ꝛ quando ꝓperat ad finē v. i his aūt. quē multi alij sequuti sunt q̄ dabitur vxori hoc casu rei vendicatō vtilis: mariti enim est dominium directū de subtilitate legis vt insti. de rerū diuisio. §. p traditionem. ꝛ Ł. de rei vēdicatio. l. dote an cilam. ꝛ Ł. de iure dociū. l. in rebus vt ibi laci⁹ peū . qualiscūq̄z sit actō ipsa non ꝓsequitur dominium ꝥum: ſz solum administracionem dotis vt ex fructibus ipsa marit⁹ filij ꝛ familia allantur vt in precedentib⁹ dictū est. ꝛ ꝓterea non est opus sup hoc vltra procedere: vl̄ potest dici q̄ tūc demū vxor acquirit dominium rerū mariti sibi reditarū . q̄ō egit cōtra maritum actione ꝓsonali pro sua dote: que forsam cōsistebat in pecunia ꝛ loco illi⁹ date fuerūt vxori in solutum bona mariti. q̄ cū datio in solutū vicē vendiciōis obtineat vt .l.si p̄dium. Ł. de euictiomb⁹. cū similib⁹ merito earum rerum acquirit dominium vt est de mente bar. in.d.l.si cōstante.

¶ Ex istis infertur ad vnum satis notabile ꝛ quotidianuz. quod tangit solus bar. in.d.l.si cōstāte in principio. cō. xviij. i quita .q. quarte ptis vbi q̄rit q̄d si res quas maritus vxori pro sua dote ex causa inopie restituit: fierent deteriores: ad quem incomodum pertinet: decidit q̄ si fuerunt restitute in pignus ꝛ ypothecam. periculum est viri vt. Ł. ō pigno act .l. pignus. hoc michi satis placet in terminis in quib⁹ loquitur bar. ſ. quādo vxor egit ypotecaria ꝓ sua dote ℑ maritū ad inpoiam

Si res vxori restitute ꝛ pereūt cuius erit periculuz?

piā ỳgētē: ꝛ ex bōis mariti loco pignoris fuerūt assignata vxori certa bōa mariti: ꝛ q̄ sic loq̄t: appet ex his q̄ antea dixerat i q̄rta. q. pone inq̄t q̄ vir cōstāte mr̄imonio extra iudiciū vxori restituit certa bona ꝓ sua dote ꝛc. i. q. v. dicit q̄ro tales res restitute ꝛc. ꝛ sic loq̄t de reb⁹ ō q̄b⁹ in q̄rta. q. fecit mētionez: ꝛ in ß nihil dubitatiōis hz̄ sua decisio. ¶ ā ex q̄ bōa data ipign⁹: erāt mariti: ei⁹ est piculū vt. d.l. pign⁹ ꝛ. l. q̄ fortius. Ł. ō pig. act. ꝛ. l. icēdiū. Ł. si certū perať. ꝛ. c. vno. s. ō ꝓmodato. nisi culpa vxoris accidisſz vt tradit i p̄allegatſ iurib⁹. ¶ Sec⁹ tñ eēt si vxor ꝓ suis reb⁹ dotalibus egit ℑ maritū ad iopiā ỳgētē q̄ō pōt vt est casus in.l.in reb⁹. Ł. ō in. do. ꝛ res ille dotales fuerūt assignate iure pignoris vxori: q̄ passe fuerūt icōmodū. ¶ ā tūc piculuz ex fortuito casu supuenīēs: vxori ipurať si res fuerūt date inextimate. Sec⁹ si extimate ea extimatiōe q̄ facit emptionē. vt. d.l. plerūqz ꝛ. un. pti. ti. xj. l. xviij. ꝛ. xix. nec puto bar. aliť sēsisse. q̄ñ q̄ñ inextimate sūt: remanēt vxori q̄ ad nāle dñiū: vt no. in.l. doce ācillā . Ł. ō rei vēdi. ꝛ pñter eius rang⁹ dominie erit piculū. q̄ datio in pign⁹ vel hypotheca ex cā inopie mariti: nō v̄ earū q̄litatē mutasse: cum ille ꝛ oīa alia bōa mariti tacite erāt hypothecate vt. l. assiduis. Ł. qui po. in pig. ha. iudicabiť ꝑ de illis tāquā de reb⁹ dotalib⁹ hoc calu.

¶ Si autē res mariti essent vxori in dñiū restitute ex vera cā inopie: tūc periculuz erit mulieris. quia illi res perit: ui⁹ est: vt. d.l. pign⁹: ꝛ erit cōmodū q̄ licut in alijs reb⁹ dotalib⁹ vt. l. un. ꝛ. l. plerūqz .ff. ō in re do. ꝛ dictis legib⁹ regni ita ōcidit bar. vbi supra. ego nō bñ capio intētionē bar. ¶ ā in principio hui⁹ mē bri v̄ loq̄ q̄ñ res mariti fuerūt assignate vxori i dñium q̄ forsā egit acti

Lex regni.

one ꝓsonali ℑ eūp sua dote: ꝛ date fuerūt vxori in solutū: q̄ quidē datio in solutū vēditiōis vicez obtinet vt. l. si p̄dictū. Ł. de euictiōib⁹ cū similib⁹. tunc eni res taliter assignate pereūt vel ō teriorať vxoris piculo tāquā vere dñie. postea ỳo subdit bar. q̄ erit cōmodū ꝛ incōmodū: sicut i alijs reb⁹ dotalib⁹ scōm distinctionē. d.l. plerūqz. ꝛ p hoc sentit q̄ iste res vxori assignate: sūt dotales: ꝛ tāquā dotales iudicari debēt. qō est cōtrarium ei⁹ qō antea dixerat. Uñ si recte ỳbabar. eiusqz mētē capio: necessario dicēdū eſt. q̄ si res mariti assignāť vxori ꝓpter in solutū: cū p ß efficiať ỳa dñia: piculū erit vxoris: Si āt res dotales assignāť vxori i dñiū ꝓ dote: q̄ scōm opinionē bar. ꝛ alioꝝ retrāsfertur ꝓsonium rerū dotalū in vxorē cui restituūtur ꝓpter mariti verā inopiam: quasi p hoc nō mutet natura dotis: ꝛ res maneāt dotales: ꝛ de eis vt de rebus dotalib⁹ iudiceť: vt dicebat bar. seruata distinctione. l. plerunqz vtrū fuerūt extimate: nec ne: Si enī fuerūt inextimate: remanēt in dñio vxoris: ꝛ suo piculo pereūt. Sz si tradanť extimate: ea extimatiōe q̄ facit extmationem: transeunt in maritum omnino respectu vtriusqz dominij ꝛ si postea restituatur vxori in dominium quia dantur ei in solutuz: eius erit periculuz. quia datio in solutuz facit ō sinere res esse dotales: ꝛ transfert dominū in vxorē vt predixi. ei⁹ ergo erit periculum ex quo est vera domina.

¶ Intellige sane predicta q̄ñ res date in dotē fuerūt extimate ea extimatiōe que facit emptionē: quia transierunt in virum habentez plura alia bona ex quibus posset vxori consuli super dote q̄ casu res defierūt eē dotales: ꝛ vt ꝓprie ipsi⁹ mariti assignāť vxori in solutū: Si tñ ñ hꝫet marit⁹ alia bōa: q̄ vnus ille res fuisset extima

Q̄ñ res dāť in dotez extimate.

Universidad de Deusto
Biblioteca

te'va extimatiōe:nō p ℞ desinerēt eē dotales q̄ min⁹ ad illas vt ad res dotales possz vxor ℏe regressū ita no. ꝓbat tex.iūcta gl.i.℣. extimate i.l. in fb⁹.C.ō iu.do.z ibi no.bal. Idē idē tex.cū gl.z ibi bar.in auc. siue a me. C.ad velle.z in auc.sz iā necesse.C. de dona.añ nup.z ibi no.bal.in q̄nta q.bñ facit q̄ in fili legitur z no.i.l.si vt ꝓponis.C.de rei vendi.z in.l. cū vxor.ff.de iu.do.z in.l. vxor. mariti. ff.isto ti.vbi res ēpta ex pecunia dotali:efficit dotal:marito non existēte soluēdo. in qua re:vxor ꝑferē oibus creditorib⁹ scōm bal.in.d.auc. sz iaz necesse.v q.ꝓpter iura p̄dicta q̄ silit ad ℞ allegat bal.i.c.j.§.decedēte. iiij co.in fi.de his qui feudū dare pos.li. feudoz z in.l.interest in fi.C. de vsufructu ¶ Ex his inferēs q̄ tales res extimate vera extimatione:maritus q̄ nō est soluēdo:nō poterit aliena re vel obligare.qō est valde notādū z̄ singulari cōmēdat frāciscꝰ ō crema in singnli.19. Si āt ille res extimate:remanēt dotales:non obstāte extimatiōe.ḡ ō eis vt ō dotalib⁹ iudicā. ū ē ac si nulla p̄cessisset extimatio p iura p̄dicta.p ꝓfis pibūt piculo vxoris.nisi dixerī q̄ ℞ fuit introductū fauore dot' ne pereat:vñ nō dz retorq̄ri in eꝰ odiū:qō fieret si rex piculū ad vxorē spectaret.cogitaß sup ℞ qz non reperio in specie tactū.

Extimatio facit ēptionē

¶ Extimatio āt regularit̄ ꝑsumit̄ facta vt faciat ēptionē ex q̄ facta est cōmemoratio p̄cij vt no.p gl. z doctores in.l.si inter virū.C.de iure do. z in.l.si extimat'.ff.so.ma.intellige q̄n p̄ciū est rei odignū. z extimatio fit in ipsa rei traditiōe a principio: secꝰ si ex iteruallo. Illā tūc nō ꝑsumit̄ fieri nouatiōis cā vt.l.fi.C.de noua.sz cā ꝓbādi itereē ita notāter declarat bal.in.l.ex cōuentiōe.C. de pact'.℣. tertio casu. Idē dicas si in extimatione poneret aliqd pactū ēptiōi ꝛ iuz vt sibos extimatꝰ daretur rustico in socidā:cuz ℞ q̄ fructꝰ bonis debeāt eē cōes:illa extimatio nō facit emptionē.nā si eēt emptio fructꝰ eēnt solius ēptoris.vñ extimatio in ꝛctu in q̄ tota vtilitas vel incōmodum nō pertinet ad recipiētē:nō facit ꝓprie emptionē vt est casus no.in.l.cū duob⁹.§ dāna fatalia.ff.p socio scōm bal. i.l. si pascēda in fi.C.de pact'.z ista cōmēda memorie.

Vñ dos restituit vxori ex falsa cā impie.

¶ Redeo ad bar.dicit subsequnt̄ q̄ si maritꝰ ex falsa cā impie res p̄dictas vxori restituit q̄ postea pierūt vl' ōtes riorate sūt:marito iputādū est.qz ñ debuit restituere vxori pditure vt.l. mutꝰ.§.manēte.ff.ō iure do.vbi ita dicit manēte mr̄imonio:nō pditure vxori ob has cās:dos reddi p̄t: vt se suosq3 alat:vt fūdū ydoneū emat:vt in exilū vel insulā relegato parēti:p stet alimoniā:aut vt egētē virū:frēz sororēue substineat. eo q̄ in casib⁹ iq̄b⁹ pmittit̄ dos vxori redit:oz q̄ vx/or nō sit pditura. Idē idē est tex. no. in.l.fi.eo.ti.vbi pmittit̄ marito reddere vxori fūdū dotalē vt vēdat ad soluēdū creditorib⁹ si p̄ciū creditori b⁹ soluat':recte solutū est. z dicit gl.i ℣.creditorib⁹.tūc. n. nō est pditura qō exigit̄ vt.d.§.manēte vt de ēptore rei ecclesie dr̄.z ita sētit q̄ si peat' fū d⁹:vel creditorib⁹ non soluat':iputet marito:q̄ vxori pditure reddit. Imo pl⁹ sētit illa gl.singl'arit̄ q̄ si maritus solut ex aliq̄ ō cāis p̄dict':liberat' ab actōe de dote:ita demū si ꝓbet maritꝰ vxorē cui dotē restituit eā expēdisse i aliquā ex cāis iustis al's si liberat' vt voluit illa gl.dū dicit idē esse i marito:qō i ēptore rei ecclīastice. iurta auct.ℏ ius porrectū cū ibi no. C.de sacro sāc.eccle.ad ℞ reputat notāda illa gl.p ludo.ro.in.l.Quis.ff.so.ma. quē refert z seq̄t' alex.ibi.j.co.℣. itez intellige.q̄ subdit q̄ tex.in.d.l. fi. ℞ i nuere vr̄ dū in fine dicit.si p̄ciū creditorib⁹ soluat':recte solutū:oz igit̄ ꝓbari ꝓ maritū q̄ p̄ciū fuit vxoris credi

torib⁹ solutū.facit etiā tex. in.l. si cū dotē.§.j.ff.so.ma.z ibi ℞ expresse firmat bar.in. ℣. q̄ro q̄s dz ꝓbare p. l. iij.§.si mutuat⁹.ff.de in rem ℣so.ad idē tex.in.l.seru⁹ si in rem.eo.ti.

¶ Et scōm ista dz itelligi gl.j.in fi.in l.ij.ff.so.ma.dū dicit q̄ marit⁹ red/dēs vxori dotē:pstāte mr̄imonio: nō liberat':nisi q̄ten⁹ illa facta eēt locupletior quā gl.multum cōmēdat ibi bar.ij.co.ver. quinto quero z ibi latius.ij.co. Idē voluit gl.in.l.cū in fūdo.§.vxor viro.in.℣.recepisse.ff.ō iure docium.z in auc.de nup. §. dotes colla.iiij. approbat bal. in.l. debitor ff.de iure docīū.no.plenissime p Jaco.de arenis cy.z alios in.l. vna. C. si dos cōstāte mr̄imonio. Ex q̄b⁹ oib⁹ vr̄ cō.ludēdū cū bar.q̄ si bōa dotalia vxori ex falsa cā impie restituta:pereāt vel deterriorēt':iputet marito ex q̄ vxor nō ē facta locupletior.

¶ Ego intelligerē verū ex mēte bar.in quarta.q.eiusdē partis. quādo marit⁹ ꝑticipauit de fraude quia sciebat se diuitē z diligētē:z malicio. se cōfessus fuit se vergere ad inopiā q̄ cōfessio sibi soli ꝓiudicat:vt dixi.s. co.lxxvj.℣.cōstabit āt nec pōt reuocari vt dixi supra co.lxxx.℣.fateor tñ: valebit ḡ ista cōfessio q̄ ad sui ꝓiudiciū:nō aūt q̄ ad ꝓiudiciū vxoris qñ ℞ casu marit⁹ ex q̄ cā nō est ℣a spōte restituit dotē vxori cōstante mr̄imonio qō regulariter ꝓhibitū est vt.d. l.j.si dos pstāte mr̄imonio ꝛc. ꝓpter qō est in culpa z fraudē cōmittit z p ꝓfis nō liberabit' nisi q̄ten⁹ ꝓbauerit vxorē factā locupletiorē.qz fraus z dol⁹ sibi p̄ocinari non debēt ad ℞ vr̄ casꝰ scōm vnū intellectū in.d.l.fi.ff.ō iure docīū ibi marit⁹ cōsensit. si nulla in ea recaptio sit futura. Idē idez facit tex.i.l.pe.eo.ti.vbi socer q̄ fraudulēter ei duxit genez vt ei insidiaret maiorē ꝓmittēs dotē quā soluere poterat:pdit bñficiū vt ñ cōueniat' ōdu cto ue egeat,ꝓpt' fraudē quā adhibuit vt dixi.s.i ru.co.xc.xcj. Si āt maritꝰ de fraude nō ꝑticipauit: nec est q̄d sibi iputet:q̄uis cā iopie eēt falsa vt puta q̄ testes dixerūt mēdaciū:vl' corruptꝰ iudex malā,ptulit sniaz:cui marit⁹ paruit: z vxori cōi optimē approbare restituit:quāuis postea pereāt etiā culpa vxoris: nō crederē i/putādū maritoiimo de eis iudicabit' vt de reb⁹ dotalib⁹. Ita fere i terminis nr̄is volunt bar.quē alij sequūt' i.l. si cōstante. §.si post solutū.ff.so.ma. vbi dicūt q̄ si marit⁹ solut dotem ex cā necessaria vt puta ꝓpter eꝰ vgē/tiā ad inopiā:liberat' marit⁹ ab vxore q̄uis res pereāt vel deterior ēt. z in ℏ oēs sūt cōcordes.q̄s seq̄t' Jo. de imo.ibi in.ij.co.in.℣.in gl.cōis dicēs q̄ siue marit⁹ soluat dotē vxori cōstāte mr̄imonio ex cā necessaria siue voluntaria:dūmō fuerit iusta: z mulier ℣similit' ñ eēt pditura:vt q̄ erat honeste vite z bone discretionis:z apta ad retinēdū z cōseruādū: z diligens in suis agēdis:z sic cōiter reputabat: lz postea casu pdāt' res vl' pecunia q̄ furto subtracta fuit absq3 ei⁹ culpa: marit⁹ liberatus erit: ex eo q̄ solvit auctoritate legis z i nulla culpa fuit: ḡ dz dici liberat⁹ ne alias repiat' ōcepti⁹ legis auctoritate Jl.ij. C.ō his q̄ venia etat' ip etrauerūt z.l.gracc⁹ C.ō adult'.z q̄ lex nō dz eē capciosa nec mittere alicui laqueū vt.c. lī as. s.de relīg.sp̄o. z.xxvij.q.j.c.ō viduis

¶ Idē etiā vr̄ dicēdū sub dubio forte lz mulier ex postfacto culpa sua p/diderit ex q̄ maritus nō fuit in culpa tpe solutiōis cū videat ipsā diligētez z ℣similit' talē:q̄ nō erat pditura.

Sec⁹ si ℣similit' debuit scire vel dubitat' ipā pditurā tpe q̄ soluebat ar. l. si quis cū sciret.ff.de vsucapiōibus ꝓ empto.ista sūt notādaverba Jo.de imo.vbi supra quē refert z sequit' ibi pau.ō cast. cū q̄b⁹ cōcordat raphael ad q̄ ō ñ facit q̄ nō.bar. i.l. si solutur⁹.ff.de solu.vbi dicit q̄ si vēditor

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō vult recipe pciū z emptor illud ō posuit z nō pōt ei iputari culpa male electiōis vel alia culpa: quāuis p datur pciū nō iputaf ei piculū sz venditor vt ibi per eū. ¶ Idem facit tex. no. in l. eū qui. §. fi. cū. l. seqnti. ff cōmodati vbi dr q si rem tuā tibi remisi cū eo cuz quo tu mādasti q tibi remitterē: piculū erit tuum: sz si ego elegi nūciū cūq mīsi: z ille fugit: meuz est periculū qui eni nō tā ydoneū hoīez elegit: vt recte id fieri posit: nō culpe ē vt ibi dicit. ¶ Idem idez facit l. argentū eo. ti. vbi lra dicit argentū cōmodatū si tam ydoneo seruo meo tradidisse ad te, pferēdū: vt nō ōbuerit quis extimare futuz vt a qbusdā malis hoīb⁹ decipereť: cuū nō meuz detrimētū erit: si id mali hoīes intercepissent. ¶ Idem idē tex. notād⁹ in .l. si res pupillaris. ff. de ad mi. tuto. vbi si res pupillaris in cursu latronū pereat vel argētari⁹ cui tutor pecuniā dedisset: cū fuisset celeberrim⁹: soluēdū reddere nō possit: nihil eo noie tutor prestare cogēť. ex q inferebat ange. in. l. si a bōe fidei. ff. de rei vēdica. vnū ȳbū satis notādū de q feci mentionē in ru. co. xxvij. in fi. v. z pista. z ifra co. cccclxviij. v. Sed si tutor vbi videas multa siūia. ¶ Ex qb⁹ apparet q si quis nō fuit in culpa in mala electiōe psone: casꝰ fortuitꝰ postea ptīgēs: nō iputabiť electi. vñ ad ꝓpositū nr̄m si maritꝰ nō fuit in culpa nec dolū adhibuit in assignāda vel restituēda dote vxori: quis cā iopie falsa fuisz: z postea dos pereat: nō dz marito iputari q bōa fide z ad mādatū iudicis z lege pmittēte. imo lege cogēte: dotē restituit vxori: videbiť ḡ. liberatꝰ a muliere vt etiaz sētit alex. post bar. z alios i. d. l. si cū dotē. §. si post solutuz. in. co. v. nec obstat. vbi dicit q lz maritꝰ q cōstāte mr̄imonio solvit vxori dotē ex cāis volūtarijs a iur̄e pmissis: nō liberet a pr̄e vxoris: liberaťq tū ab ipsa vxore. vt. l. quis eo. ti.

Si tñ solvit dos ex cā necessaria: pter vgēciā ad iopiā: q solvit necessitate cogēte. z solueť potuit etiā sine p̄sensu pr̄is: tūc liberaťmaritꝰ quis res dotales peant vel deterioreť vt i auc. qō locū. C. de colla. z i corpe vñ sumiť. scōm alex. vbi. s. ita intelligo bar. i. d. l. si cōstāte. z hāc puto eꝰ mētē fuisse. ¶ Idē forsā attēdi pōt qñ maritꝰ ex falsa cā iopie vxori dotez assignauit vl restituit vt se exoneraret ab onere admiſtrāde dotē vel ex alia siñ cā: z dos periit vel deteriorata est ex casu fortuito ex q certissime piret vel ōteriorareť: ēt si nō eēt vxori restituta: vt puta q cum dos reti neret in domo in q simul maritꝰ z vxor cohabitabāt q qdē domꝰ incēdio cōbusta ē cū oibꝰ bonis q ibi erāt si ne culpa maritī: eqtas suadet q cū ȳ casu dos eēt pitura quāuis vxori nō eēt restituta. vt de ea iudiceť ac si nō eēt restituta. vñ tenenda erit distinctio. d. l. plerūq. Idē si dos cōsisteret in aīalibꝰ in qbꝰ fuit adhibita diligētia necessaria quāta possz adhiberi. si maritꝰ illa teneret: itaq nō ē vis apud quē fuerit ex q erāt pitura

Jus offerēdi

¶ Ex p̄dict⁹ iferť q ius offerēdi qđ cōpetit possessoribꝰ bonoꝝ mariti ꝛ vxorē repetētē dotē scdz. l. mulier. ff. q potiores i pig. ha. nō hz locū qñ vxor repetit dotē cōstāte mr̄imonio qz illa nō est va ꝓ dotis restitutio: sz in tutū collocatio. z tō cessat ius offerēdi al's ius cedendarū actionuz ita dicit singularit bal. in. c. cū ptīgat in fi. iij. co. s. ō dolor ꝓtu. dicēs trāsire cy. z iacobū de are. i. l. cuz tibi. C. q po. in pig. ha. scdz benzelinū b. adicis. ix. idē tenet cy. in. d. l. vbi adhuc. iiij. co. v. decimo tertio queriť. Joan. in spe. ō dote pꝰ dinoriū fisti. §. formati. v sz cū mulier tacit. l. cū tibi aḡrio sensu. C. qui. po. in pig ha. Idem tz albericus in. l. vbi adhuc co. v. ff. ex prędictis solvit qz cum nō possit fieri solutio: nec oblatio. l. si finita. §. postq

aūt. ff. de damno infecto. cū eni non sit tēpus soluende dotis: oblatio nō fit congruo loco z tpe. l. si solutur. ff de solu. z qz expedit ne mulier fit i dotata. l. generaliter. C. ad velleia. z qz fauore mulieris inductū est q agere possit ȳpothecaria: lz psonalis non dū ꝓperat: ergo in eius lesionē retor queri non dz. l. qđ fauore. C. de legibus cum simi. z ideo nō pōt ei offerri. Idē tz bal. in. d. l. vbi adhuc co. ij. v. ibi postea acquisiuerit. ¶ Sz idē bal. in auc. qō locū. C. de colla. v. qn to quero z i. d l. si cōstāte. ff. so. ma. tz Jrū. imo q sicut vir potuisz offerre z vxorē repellere: ita vr̄ q credi/tores possent. ar. d. l. mulier. ff. q potiores in pigno. ha. hāc se quiť ange. in. d. l. si cōstante ad finē principij. z ibi Jo. de imo. ix. co. v. itē in quantū dicit z etiā pau. ō cast. iij. co. in prin. Nos seqtur ibi alex. co. xvij. v. itē in quantū bar. hic in eadē qōne. huic sē tentie adheret Jo. campetius in suo tractatu dotis. iij. pte. q. lj. z bal. nouellus in suo. vij. pte. priuilegio. xlvij z hanc sequor cum p eam vxori z creditoribꝰ cōsulať qz pōt vxor a credi/toribꝰ pecuniā recipere: z illaz apud mercatorē ad partē honesti lucri deponere vt hic. z si forte mercator ido neus nō repiatur: penes quē fiat depositio pecunie dotalis: tūc ꝓcedere posset prima opinio. ista cōcordia fuit de mēte Jo. de imo. in. d. l. si cōstante. vel aliter scōm bal. in. d. auc. qō locū. C. de colla. v. qn to quero z i. d l. si cōstāte. ff. so. ma. tz Jrū. imo q sicut vir potuisz offerre z vxorē repellere: ita vr̄ q credi/tores possent. ar. d. l. mulier. ff. q potiores in pigno. ha. hāc se quiť ange. in. d. l. si cōstante ad finē principij. z ibi Jo. de imo. ix. co. v. itē in quantū dicit z etiā pau. ō cast. iij. co. in prin. Nos seqtur ibi alex. co. xvij. v. itē in quantū bar. hic in eadē qōne. huic sē tentie adheret Jo. campetius in suo tractatu dotis. iij. pte. q. lj. z bal. nouellus in suo. vij. pte. priuilegio. xlvij z hanc sequor cum p eam vxori z creditoribꝰ cōsulať qz pōt vxor a credi/toribꝰ pecuniā recipere: z illaz apud mercatorē ad partē honesti lucri deponere vt hic. z si forte mercator idoneus nō repiatur: penes quē fiat depositio pecunie dotalis: tūc ꝓcedere posset prima opinio. ista cōcordia fuit de mēte Jo. de imo. in. d. l. si cōstante. vel aliter scōm bal. in. d. auc. qō locū. C. de colla. v. qn to quero z i. d l. si cōstāte. ff. so. ma. tz Jrū. imo q sicut vir potuisz offerre z vxorē repellere: ita vr̄ q credi/tores possent. ar. d. l. mulier. ff. q potiores in pigno. ha. hāc se quiť ange. in. d. l. si cōstante ad finē principij. z ibi Jo. de imo. ix. co. v. itē in quantū dicit z etiā pau. ō cast. iij. co. in prin. Nos seqtur ibi alex. co. xvij. v. itē in quantū bar. hic in eadē qōne. huic sē tentie adheret Jo. campetius in suo tractatu dotis. iij. pte. q. lj. z bal. nouellus in suo. vij. pte. priuilegio. xlvij z hanc sequor cum p eam vxori z creditoribꝰ cōsulať qz pōt vxor a credito

Universidad de Deusto
Biblioteca

hāc opinionē sequit petr⁹ ō ferrara rāquā verioꝛē ꝛ magis equitati ꝓsonā in forma libelli quo vxoꝛ agit ad dotē in parte vxoꝛ quondam co.v.v. viteri⁹ q̄rit. ¶ Salice.in.d.l. vbi adhuc in quīta.q.mititur opiniones cōcordare dicens q̄ subuenit mulieri si cōstante mr̄imonio marit⁹ inchoat male vti substātia suaꝛ ꝛ sic licet ārea inchoasseꝛ si tū postea nil inchoet: lex nō subuenit. eo vo ichoāte male vti post mr̄imoniū ō remediū locū hꝫ. ꝛ quidam forsan dicerent q̄ hec portⁱ⁹ esset cōtinuatio vel pseueratio mali vsus. qō non est verū attento ꝛ cōsiderato quod ā medio videlicet ꝛcti mr̄imoniꝫ: ois malus vsus postea interuenīs: potest dici inchoatus post mr̄imoniū ꝛcti. ꝛ isto casu ꝛ mulier ante mr̄imoniū sciuerit eū inopem: vel prius male vti inchoasse: locū habet illud remediū ꝓpter inchoatum post cōtractuꝫ matrimoniū ꝛ isto casu tolleratur sīa bar. scōm euꝫ. de q̄ tū vide que late dixi in loco p̄allegato. ꝛ adde legē regni q̄ vī decidere q̄ tūc demū pōt vxoꝛ petere dotē a marito. qñ marit⁹ ꝓstāte mr̄imonio icepit male vti ſba sua: q̄uis ḡtpe mr̄imonij esset paup: nō tū dissipat bona imo ea bene cōseruat: nō erit locꝰ huic doris repetitioni. ita dicit lex. xxix. ti. xj. iij. partits. quā tene menti ꝛ in iudicādo ꝛ cōsulēdo: nō discedas ab ea. q̄cq̄d dixerit doctoꝛes p̄allegati.

Lex regni.

Ampliabis tertio vt

De marito paupe a principio.

sta. pcedat ēt si a principio maritꝰ eēt diues ꝛ postea ꝛcto mr̄imonio: sine culpa sua efficiat paup. Nā ꝛ tūc pt vxoꝛ dotē repetere ꝛ alia de quibus supra dictū est ꝓpter generalitatē. d. l. si cōstāte ꝛ dicte. l. vbi adhuc. scōm bar. in. d. l. si cōstāte. iij. q. j. ptis. duꝫ loq̄t de mercatoꝛe qui naufragio res suas amisit. hanc sīam cōiter sequūtur doctoꝛes in. d. l. si cōstante ꝛ in. l. si cū dotē. §. si maritꝰ eo. ti. vt ibi latē per alexādrū. co. vj. ver. nota primo. post alios quos ipse rfert. ꝛ cāpetius in tractatu doris. iij. pte. q. xviij de quo aliquid tactum est supra. co. viij. §. ꝛ ppterea. Cōtrariā opinionē tenuerūt cy. Jo. fa. ꝛ multi alij in d. l. vbi adhuc. posti. in sūma. de dote post diuortiū restituenda. §. ꝛ qñ cōpetat idē hosti. ī pñti. ꝛ sequit frā⁹ciscus cardinalis ꝛ nōnulli alij: dicētes q̄ pauptas viri: nō facit locū repetitioni: sed moꝛes viri. ¶ Hāc opinionē approbat lex fḡm p̄allegata. iiij: pti. ti. xj. l. xxix. dum dicit q̄ si maritꝰ male non administrat: licet casu ad pauptatem venerit: non pōt vxoꝛ ab eo do tē exigere. vt dicit illa lex quaꝫ in iudicando ꝛ cōsulendo: seq̄re tam in foro ecclesiastico: quaꝫ seculari. ex quo de iure canonico: nō habemꝰ decisionē: oportet recurrere ad iura regni vt dixi in rubrica in introductiōe co. vij. v. merito ergo.

Lex regni.

¶ Et per ista vī si tenēda decisio bar. in. d. l. si cōstante. iij. co. v. quarto q̄ro. dum dicit q̄ ꝛ vir bñ inchoet vti substātiā suā: si malū exitus habuit: q̄ pdit vel depaupat: nihilominꝰ poterit vxoꝛ vti remedio p̄dicto. q̄ res dī male geri: respectu finis. l. an in totū. ff. de impē. in reb⁹ dotalib⁹ factis Item ē in ābiguis q̄ dote est rūdenduꝫ l. in ābiguis. ff. de reg. iu. hec vī sentire gl. in auc. de equalitate dotiū. §. illud ꝛ bar. vbi supra. Sꝫ p p̄dicta tene ne Irū q̄ñ si maritꝰ cepit bene vti substātia sua: nō pōt tūc dici ad inopiā vergere: si postea casu male successit ꝛ effectus est paup: nō dꝫ sibi imputari vt apparet ex predictis signāter ex prealleg. lege regni.

Ampliabis quarto

De marito paupe facto diuite.

p̄dicta. vt pcedant etiam si maritus paup vel inops ꝛ negligens a principio: postea efficiat diues: vel diligēs ita dixit gl. ī. d. l. vbi adhuc ī. v. abuta tur. ꝛ ibi cy. ī q̄one. xvij. ꝛ ibi Jo. fa.

ꝛ multi alij. bar. in. d. l. si cōstante. §. ī. in fi. per bona fūdamenta q̄ videri possūt ꝛ ibi Jo. de imo. fi. co. ꝛ etiaꝫ alex. in fi. ꝛ eo tacito camperi⁹ in tractatu doris. iij. pte. q. xlvij. Jo. an. in pñti. v. in glo. ibi vbi ꝛc. ꝛ anto. in. v. nec ea restituta. Lardi. in. iij. q. alex drin⁹ pe. co. v. Sꝫ q̄ro post gl. petr⁹ de ferrara in dicta forma libelli. q̄ agit vxoꝛ ad dotē in pte vxoꝛ quondaꝫ co. v. v. sꝫ q̄d dices mot⁹ p tex. in. l. si mulier. ff. so. ma. ꝛ fi. co. v. itē q̄runt. Item q̄ ista remedia introducta sunt in p̄uilegiū mulieris: ꝛ p̄uilegia ō bēt eē ꝓpetua auc. de defenso. ciui. § illud facit ad ō ter. in. d. l. vbi adhuc ibi siq̄s forte postea acq̄sierit ꝛc. Ad idꝫ facit tex. in. l. sanctim⁹. Ł. ō ad mi. tu. ibi q̄ ō ab inicio actū est ꝛc. ꝛ ī l. quicūq; ff. de actio. ꝛ obli. ¶ Contrariā sīam tenuerāt famosi doctores nō leuis auctoritatis. Spe. isto ti. ī fi. pe. co. v. sꝫ pone maritꝰ ꝛ in ti. de dote post diuortiū rest. §. forma tis. v. si aūt ipe postmodū. Jaco. de arenis ange. ꝛ nōnulli alij in. d. l. si cōstāte in principio. ff. so. ma. albericus ī. d. l. vbi adhuc. co. vj. v. idē q̄rit. collectarⁱ⁹ in pñti. v. sꝫ q̄d si in casu illi⁹ legis. ꝛ multi alij q̄s referre nō curo mortuū eoꝝ est q̄ cessante cā: cessat dꝫ effectus. ꝛc. cū cessante de app. cum cōcordātijs. Idē tex. in. l. j. §. tamdiu. ff. de cura. fu. ꝛ. l. si cū dotez. §. si vero. ff. so. ma. Idē idez. l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepa. l. si fulo. ff. ō cōdi. sine cā. ꝛ. l. cura. §. deficiētiū. ff. ō mune. ꝛ ho. ꝛ. l. his onerib⁹. §. q̄ ār ō vaca. muner. ꝛ. l. semp. §. negociatio. ff. de iure imum. ꝛ. l. si pecunie. § fi. ff. vt in posse. lega. l. ß ampli⁹. ff. ō dāno infec. in quibus ꝓbat q̄ si res venit ad casuꝫ a q̄ incipe nō poterat vel cessat illud ꝓpter q̄ ō actū est: cessare dꝫ q̄ est gestū vel effect⁹ ipsius ḡdem in casu de quo agitur.

¶ Fortⁱ⁹ adhuc dicebat vbert⁹ de bobio solēnis doctoꝛ vt refert Jo'. an. in spe. de dote post duoꝝ restituē da. §. formatis. v. si aūt ipe. q̄ adeo ꝛa est hec scōa opinio: q̄ nō solum p iudicē restituēda sit dos marito ī casu p̄dicto: verū etiaꝫ ipo iure dos exacta a marito inope: redit ad eū facti⁹ cū locupletē p. l. riparū. ff. de reruꝫ diui. §. fi. ꝛ. l. seq̄nti. in pnn. ff. de religio. ꝛ sūptib⁹ fineꝛū. l. cū loca. de curato fu. l. j. in pnn. Ex q̄ inferē q̄ sec̄ūdū istā opinionē: nō est necessariⁿ iudex ad faciēdū hāc restitutionē: sꝫ iudex adit⁹ declarabit restitutionez a iure factā q̄ eēt magni effectus si verū eēt. ¶ Hēricus tū in pñti in fi. mitit opiniōes reducere ad concordiā dicēs q̄ si maritus ex post facto factus est diues ꝛ prudēs ꝛ sapiēs: restituēda est ei dos ꝛ alia bona: q̄ cessat oīno cā ꝛ inopie ꝛ suspitiōis ꝓpt quā iura hanc doris exactionē pmittunt: ꝛ ita ꝓcedat scōa opinio. Sꝫ si solū diues fact⁹ est postea nō tū prudēs, sapiēs vel discret⁹ vt puta q̄ ō lata est sibi magna hereditas ex testō vel ab intestato: a pārētib⁹ vel cōsāguineis: tūc ꝓcedat prima opinio vt nullo mō fiat marito restitutio ꝓ ß ff. de p̄uilegijs credi. l. si creditoꝛes ifti. de suspectis tutoꝛib⁹. §. suspect⁹ ꝛ. §. fi. ꝛ hāc cōcordiā tene memorie q̄ ō iure ꝛ equitate vī ꝓcedere: nec alibi eā reperio.

Mota cōcordia.

¶ Ampliabis quinto

De marito minoꝛe. xxv. annis.

p̄dicta vt ꝓcedāt etiā si maritⁿ sit minoꝛ. xxv. anis vt sēnt gl. i. l. fi. Ł. ō legi. tu. cy. i. d. l. vbi adhuc. iij. co. q. xvj ꝛ ibi albuc⁹ co. iij. v. itē q̄rit. bōa. n. minoris tacite sunt obligata pro dote. nā ex quo est pubes pōt cōtrahere mr̄imoniū: inſti. de nup. in princi. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. cū alijs supra de spō. impu. ergo ꝛ accessoria mr̄imonij sc̄z dotē recipere cum non debeat ratione minoris etatis vxoꝛ eē in dotata. l. si ex/

Universidad de Deusto
Biblioteca

traneus.ff.de condi.cā data.facit.l. mutuo in prin.ff.de iure do, qz lz obligatiōe hoīs bona minoris obligari nō pñt:sec⁹ tñ est in obligatiōe legali in qua hoīs ministeriū nō est necessariū vt.l.ij. z.iij.in prin.ff. de rebus eoz.hāc opinionē sequit ange.in. d. l.si ꝓstāte in fine principij. z alīq alij. hanc opinionē adheret alex. de imo, in.d.l.si cōstante.co.xvij.v.lz hec dispositio vt ibi ꝙ eū qui rñdet admoniua ẓria. ¶ Sz bar.ibi co.xvij.v. q̄r/ro q̄ro tz ẓrium per bona iura z rō/nes que videas pre z rñdet ad.d.l. mutuus ꝙ ibi non agit de hypotheca vel obligatione accessoria:lz de obligatiōe principali:q̄ z in quibus reb⁹ cōsistat:remitto ī decreto iudici. pōt eni recipe:dū tñ recipiat mō legitimo.hanc opinionē sequit ibi ẓo. de imo.co.ix.v.secūdo adde,nec seqtur scōm eū minor nō hñs curatorē pōt se obligare actiōe psonali ad dotez: ḡ etiā tacite obligantur bona sua. qz certū est ꝙ minor hñs curatorē: pōt se obligare ad quātitatē: z tñ non ꝓt ꝙ illa quātitate obligare bona sua.l. i. z.ij.ff.de reb⁹ eoz iūc. l.fi. ℭ. ō rebus alie.nō alie. Sicut ḡ non posset ertōsse:sic nec dz posse tacite ar.l.cuz q̄d.ff.si certū pe. ¶ Tu tene primaz opinionez q̄ vī verior z tucior z doctī fauorabilior. ¶ Pro q̄ bñ facit lex stili ccvij.incipit todo el deudo i fine vbi dicit q̄ el hōbre menor de edad desq̄ casado es:sera renido a todo empre stido or obligamiēto de deuda. qō est bñ notandum. Si aūt adalia debita teneat:fortius ad ß qō ẓhitur ex receptiōe dotis. Eld cuius cōfirmationē facit qō in stili voluit bal. nouell⁹ in tractatu ō dote. vj. ꝑte primilegio. 63 vbi dicit ꝙ minor.xxv.annis maior. xviij. forte posset tollerari vt possit saltim in pecunia redimere testatorē vel cōsanguineū a carcere sine curatoris auctoritate ꝓ rex.i auc.si captiui. ℭ. de epi.z cle. z in corpe vñ sumit. z subdit fortiꝰ ꝙ talis minor solus potuiss alienare bona sua ob dictam cām siue hēat curatorē:siue nō qz in ß ipsa lex facit ipm maiorē z legitime etatis si excedit.xviij. annum abbreuiādo etatē.xxv.annoz z ideo posset,ꝙ dicta cā alienare etiā imobilia siue decreto tanquam maior ꝓ illū tex.pari ḡrōne idē vī dicenduz in casu nr̄o qz lex reputat virū etatis legitime ꝙtū ad ß:postq̄ mīmonuz ẓrit.cū dos scōz aliqs sit pia cā vt l. cuz hꝫ.§.si mulier.ff.de cōdi. inde. z dixi supra.co. cclxxvij.

Restitutio ī integrū.

¶ Et adeo puto maritū obligatū z eius bona in ß casu ꝙ lz sit minor nō poterit petere in integrū restitutionē. vt vī sentire lex stili ꝑdicta in fi. cū dicit empo enlas otras cosas dō/de es otorgada restitucion alos menores:podra demādar restitutiō est dicere ꝙ lz in ß casu nō possit restitutionez petere in alijs tñ sic. Eld ß bñ facit gl.no.scōm bal. ibi in.d. auc. si captum q̄ vult ꝙ si maior.xviij. annis minor.xxv.neglexerit redimere testatorē:vel cōsanguineū lz ex ß incidat in penam:nō restituit in itegrū. Idē tz salice.in.l.j. ℭ. de filiofa. minore Ex qua gl.cū dicti bal. colligit notabiliter ꝙ vbicūq; lex vel statutū procedit limitādo etatē: puta abbreuiādo etatē.xxv.annoz:tūc cessat restitutio in integrū. Sic eēt ex̄ qñ lex vī statutū elōgaret etatez.xxv.annoz: tūc etiam vltra illud tps.xxv.annoz daretur restitutio in integruz vt est rex.no.in.l.fi. ℭ. de repu. heredi.

¶ Ex q̄ inferī vnū ꝑtū nouū z singulare ꝙ si maior.xviij.annorum minor xxv.vendidit seu alienauit bōa etiaz mobilia solus sine decreto iudicis z sine auctoritate curatoris ꝓ redimēdo testatorē vel cōsanguineū a carcere vel captiuitate:nō cōpeteret sibi restitutio i itegr̄ aduersꝰ hmōi actuz

Lex regni.

obligant tenz sol nare.

ra dicit baldus nouellus vbi supra. ¶ Ad predicta facit notabile dictū iacobi de bello vt ibi refert bald⁹. ī. c.i. §.preterea.i. de el.phibita feudi alie.ꝓ fredericū. dicēs ꝙ si adultus maior.xviij.annis minor. xxv.legem spreuit z cōtēpsit:z sic in iure naturali vel quasi:aut cōmuni delinquit: et tunc maior.xviij.annis nō restituit ī integrū. Est dicere ꝙ in his q̄ facit maior.xviij.annis z minor.xxv.in his q̄ sunt de iure naturali vel quasi:non restituitur in integrū. de quo dicto exclamat franciscus aretin⁹ in.c.fraternitatis.s.de restitb⁹.co.xix.v.z aduerte.ꝓ qō videtur reprēdere dictū baldi in.l.i.§.solent.ff.de offi.pre.vr vbi singulariť dixit ꝙ mulier non excusatur a dolo ꝑsumpto quādo nulla subest causa colorata saltim grosso modo. Quod dictuz posset habere rationē scōm aretinū quando mulier obmiteret aliq̄d:vel faceret qō eēt cōtra ius naturale vī gentiū. quo casu etiā nō excusaretur ab ignorātia iuris.l.vema. cū ibi notatis. ℭ. de inius vo. z facit dictū ia. dꝰ bello. de quo supra scōz eū. Sed vbi mulier vel rustic⁹ vel minor obmiteret vel faceret aliquid cōtra iuscjuile sicut ē obmissio cōfectionis inuenturij:dictū baldi non videtur habere rationē:qz in talib⁹ ꝑsonis i dubio ꝑsumit error iuris z nō dolus: a quo excusant vt.l.fi. ℭ. de iure et facti ignorantia:z.l.ij.§.fi.ff. de iure fisci. ¶ Hoc intelige nisi minor vellet restitui aduersus declinatoriā q̄ omisit opponere. vel aduersus ipsi⁹ declinatorie ꝓbationē q̄ non ē multi ꝑsuadicij. Nam tūc nō restituitur minor vt notāter voluit innocēti⁹ in.c. cozā.s.de in integrū resti. z sequunt ibi oēs z bal.in.l. perētoras. ℭ. sententiā resti.nō posse.iij.co.v. quero vtrū sicut minor. z ī.l.scio. ff.de in integrū resti.fellin⁹ī.d.c.fraternitatis. v.co.v. fallit secūdo.s.de restitb⁹ lu do. z alexan.ī.l.i.§.nūciatio.ff.de no o.nūcī. z ibi iason. de quo ꝓ lapū allegatiōe.l.ij. Si vero sit exceptio nō leuis ꝓeudicij sicut exceptio recusationis:rei iudicate z similes:tunc minor restituit vt notabiliť tradit guil. in speculo ti.de resti.in integrū. §.i. v.illō si minor.v.el ecclia.gio. ordinaria ꝙ approbat bar.ī.l.minor āt.ff. de minorib⁹. Itē nō restituit minor quādo obmisit exceptionē criminis: per quā vellet repellere aliquē vt nota.sentiē iason.an.in.c.auditis.de resti.in integrū resti. Ad hoc bene facit qō voluit specu.in.ij.parte.ti. de in integrū resti. §.ij.v.lz poue vbi dicit ꝙ eccliа nō restituit aduersus pētonū prefixū ad opponēdum crimina contra litigantē sup beneficio:qz ex obmissione illi⁹ probationis:non sequit aliqō damnū pecuniariū. Itē qz in executionib⁹ penaz non habet locū restitutio.vt.l.auxiliū.ff.de mino.lz litigās puniretur. si ꝓbaretur crimina cōtra eū:qz excluderet a iure suo.vt.c.accedēs.infra de accusatō ni. De quo dicto facit festū do.abb. in.c.auditis.iij.co.v.itē limita. et sequūtur doctores de quib⁹ supra. tenet etiā cōpostellan⁹ in.c.qō licet supra de electione.glo.pe.in cle. non pōt de procura.glo. z antonius in.c. licz. infra de accusa.bal in.l.fi. ℭ. in quibus casibus in integ.resti.nō ē necessaria. z in.d.l.auxiliū. vbi est bonus rex. vide fellinū in d.c.fraternitatis.co.v.v.fallit tertio.z in d.c.licz de accusa.co.ij.v.nota ꝙ minor.

¶ Ex istis infertur ad vnuz ꝙ nō reperio in specie tactū:ꝙ minor nō re

in expensis pendz nō hēt locuz restitui

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex regni.

stituetur ad opponendū crimina vt̄ defectus cōtra testes aduersarii vt̄ ad illa pbandū.qō rene mēti z hoc ē hodie statutū p legē regni nouit̄ edicta p serenissimos reges nr̄os in villa de madrid āno 1499.ley xvj. Ex quibus oībus concluditur vt supᵃ q marit⁹ minor.xxv.annis nō ḣēt i integrū restitutionē i contractu dotis recepte:quominus uxor ptra eū vergentē ad inopiā z cōtra eius bona: habeat remediū p̄dictū.

¶ Ampliabis sexto

p̄dicta vt possit uxor petere dotze z a marito vergēte ad inopiā etiā absq; ei⁹ licētia imo eo cōtradicēte ita tenet solus albericus in d.l.vbi adhuc in fine.C.de iure docū.dicēs q cuz iure lombardo mulier trāseat in potestate viri vt no.inisti.ad terculia/nū.§.j.z probatur in lōbarda qualiter mulieribus alienare pmissum ē. l.i.quomodo faciet mulier:si maritus nollit sibi p̄sentire q dotē petat ex forma.d.l.vbi adhuc ipa sine ipsius consensu i iudicio eē nō possit vt l.fi.§.i.C.de bonisq; liber⁹.dicit alb⁹icus q hāc questionē habuit de facto pgami vbi seruatur ius lombardum:z dictū fuit q tūc agere possit sine cōsensu viri:sicut etiā dicit glo. p hoc casu poterit agere sine cōsensu patris vt no.C.de collat⁹ auctentico qō locū vel saltim cogetur maritus p̄sentire ad instar patris vt.d. l.fi.§.i.de bonisq; liberis.cū ibi notatis.z per rofre.in libello de p̄sumptis litigan tiū.v.itē nec mulier.ista sunt fere verba alberici vbi supra.que tene menti.

¶ Ex quibus infertur q licet hodie secundū iura regni nostri filia p contractū mātrimonii libereturᵃ patrⁱ p̄tāre:vt dixi supᵃ i rubrica.co.clxxxvj. §. Sz quāuis: z quodāmodo trāsit in p̄tāres mariti vt sine ipo nō possit cōtrahere nec in iudicio eē vt dixi in rubrica co.cccl xxiij.§.opatur aliuz z sertū effectū. Nihilominus tñ poterit agere cōtra eūdem maritū nolentē z innatū:qz auctoritate legis hoc facit. Et iste ē vn⁹ casus i quo uxor sine licētia mariti pōt eē in iudicio: sicut alias filius agit cōtra patrē ali quādo inuictū z remitē tez vt traditᵉ in l.generaliᵗ.ff.de iuius vo.z i.§.penales initi.de actōi.z in l.lis nulla.ff de iudi⁹:Interueniēte licentia iudicis:que forsam nō ē necessaria in casu nostro.quāuis tuci⁹ ē q interueniat si marit⁹ nō cōsentiat. ar.C.nullus de iure pa.cū ibi notatis.

¶ Hoc intellige dum modo uxor sit etatis legitime.xxv.annoz.minor ei etiā contra maritū inopē:dotē z alia bona petēs:non potest stare in iudicio:vt videtur casus in .d.auctētico. qō locū C.de collat⁹.scōm bal.ibi.9 octauo queritur.dicētē q minor nō habet legitimā personā stāndi in iudicio in causa dotis.qz z si i causa matrimoniali cui ē dos p̄nexa:stare possit i iudicio sine curatore.vt C. si auū de iudi li.vj.non tñ sic erit in dote.qz licet dos sit matrimonio ānexa: non tamen est eiusdē nature secunduz eū de q̄ feci mētionē supra co.clxxxij. in principio.Et ita quāuis ad cōtrahendū cū marito dū est in matrimonio ipius habeat uxorē etiā minorē xxv.annoz tanē si cēt etatis pfecte vt dicit lex stili.ccvij de qua pauloante feci mentionē:q dicit q si uxor minor.xxv.annis se obligat pro debito vnis cū marito:teneᵗ illa p dimidia: z si in solidū se obligauit:tenetur i totum.qñ matrimoniū z malicia supplent etatis impfectionē. ad petēdū tamē dotē a marito z alia bona p̄dicta:nō reputabitur p̄sona legitima, immo dabit sibi curator ad litē.Inuicti enī adolescētes,curatores recipiūt ad litē.vt instī.de curato.§.itez

Uxor sine licētia mariti pōt cōtra eū agere.

Uxor minor.

Lex regni.

cti cū similib⁹:sz quāuis mulieri inuite detur curator:ipsa tñ potest eligere quē vult vt ē glo. signāda in l.mutus.§.is qui curatorē.ff.de procura. z ibi eā notat z cōmendat ange.de q̄ facit festū baptista in tractatu arbitroz in princi.in.ij.q.z lafrancus i suo tractatu arbitroz in.iiij.co.

De uxore excommunicata.

¶ Secūdo intellige nisi forsam uxor quādo vult agere sit excomunicata: nā tunc nō admittit̄ ad agendū vt.c. intelleximus.s. de iudi.z.c.cū inkᵉ.s. de excep.c.pia.eo.ti.li.vj.c.excomunicamus.§.credētes.infra de hereticis.c.si vo.infra de sen exco. z hoc ne ex suo dolo comodū reportet:vt dicit glo.in d.c.intelleximus. Ex qua ratione videt q cū uxor ex hac dotis petitione reportet comodū:non sit audienda. ¶ Sed aduerte qr cū ista uxor stimulata inopia mariti:veniat ad iudiciū:ne sua dos pereat:videtur qō sit admittēda,per illud qō notāter voluit abb.in.d.c.cū inter. co.iij.v. Et per hāc rationē vbi foraliter inquit.Et p hanc rationem puto posse attentari q si reᵃ est fugitiuus:vel res tpe peritura:excomunicatū debere audiri.stimulatur enī ad agendū ex eminenti p̄iudicio:z potest dici ōfensio quedaz:z hoc est equissimū secunduz eū.facit qō legitē z notatur in l.ait p̄tor.§. si debitorem.ff.de his q̄ in fran.credi.z in.l. nullus.C.de iudeis,secus dicit si cessaret periculuz qr posset:facere se absolui p id qō dicit hosti.in c.signifi/canerūt eo.ti.hāc ōcisionē abb.tāq̄ singulare refert z sequit̄ felinᵘ in.c. dilectus ei.j.supra de rescriptis: pe. co.v.fallit quarto.z in d.c.cuz inter. co.r.v.limita secūdo. qui ß tēpet at: vt vbi lacius per eū. necessitas enim z periculū verisimilr speratū facit licitū qō alias ē illicitū vt est textᵘ valde no.in.c.licet.s.de feriis,vbi rei tēpore periture possumus dare operā

Necessitas.

diebus etiā feriatis.z inde ē q circa collectionē messuū vel vuaz: potest etiā diebus feriatis intēdi.scōz abb. ibi in fi.post antoniū:inde est etiā q diebus feriatis licitū est scolaribus studere,ppt̄ fragilitatē memorie vt i die dñica nō obliuiscanᵗ qō alijs diebus didicerūt:videoiest periculū in mora.ratione cuius permittit̄ qō alᵗ nō pmitteretur. Ita dicit dinᵘ in.l. diuᵘ.ff.de feriis prout ibi refert angelus.qō ego admitterē i scolaribᵘ studentibus ad illuminationez proprij ingenij z aliorᵘ dū modo debitis horis insterur circa diuina:licz ex inde in futuz speretur lucrū. Secᵘ tñ quādo speratur lucrū de pñti.z principaliter fit studiū,ppt̄ lucrū vt.decidit antoniᵘ z abb.in.c.fi.de feriis.ni si necessitas aliud suadeat vt p expediendo illū qui de lōginq̄ venit. Bonum tamen ē tunc aliquā elemosinā in pauperes erogare scōm eos.ar.d. c.licet. ¶Multa alia q̄ opatur necessitas,ppter quā licitū est trāsgredi iura facile mihi eēt adducere:qz aliq̄ cumulat felinᵘ i.c.cū accessissent de consti..co.xv.v.confirmati pōt. Alliqua etiā ponit andreas siculus in.c. nullus.j.co.supra de pigno.franciscᵘ de curte i repetitione.l. admouendi ff.de iure iurā:charta.xxxij.co.ij.z ibi iason.co.xcj. in repetitione. Sed q̄ maior necessitas:quā illa i qua uxor ex mariti vergentia ad inopiā constituitur:cū ex hoc eius dos z per consequens alimenta sunt in periculo totalis perditionis. ¶ Sz quāuis ipa excomunicata agere possit: vt predixi:honestū tñ est q nō per se sz per procuratorez agat iuxta notata i d. c.intelleximᵘ.vbi secundum aliquos etiā reus cogitur,pcuratorē constituere:si est excomunicatᵘ:z procuratorez habere pōt vt ibi late scripsi in meis recolletis. Et ista tene memorie tanē ab alio in specie non tacta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

An filij possūt agere cōtra patrē.

¶ Existis rectur mihi dubia decisio bar in l.si. constāte. i principio q.r.ij. partis vbi pponit ꝙ si vxor est excomunicata:nō possit agere cōtra maritū ad inopiā vergentē:poterunt tñ filij agere nomie matris tā quā cōiūcte psone ad eoz vtilitatē. ad quod vltra sua fundamēta facit l. patri pro filio. in principio. ff. de minoribus:vbi pater agit p filio. nisi dixeris ꝙ ibi pat' ptēdebat itereſſe negocij principalis. Itē dicit bar. ꝙ possunt filij agere suo proprio noie saltē vtilib⁹ actionib⁹ q̄ mulieri competebant directo. qō late ipe probat vt videbis p eū:quez fortiter repheūdūt ioan. de ymo. z ludouicus ibi. p magna fundamēta z rationes satis vrgentes. z hoc videt de iure verius. qñ filij in casu nostro:non vident pretēdere principale intereſſe:qz non ē interesse totalis negocij de quo loquūtur fundamēta bar. Sed ē quoddā interſſe particulare z secundarium respectu alimentoz:qō nō venit i cōsideratione cuz mhil ipi dederint de suo:vnde nō video quomodo dos ex parte filioz sit titulus onerosus:vt dicebat bar. Illud aūt qō secūdario venit:nō estin consideratione: vt est glo. nota. iuncto tex. in. c. quāuis pactum de pactis. li. vi. in vbo detrimētum. dicit glo. ſ. principale ex qua colligit ibi ofic⁹ qō act⁹ non vgit detrimentū alicui⁹:qñ nō infert principaliter detrimentū:z sic secūdario. vnde si ex forma statuti in actu debent auctorari illi in quoz detrimentū fit actus:intelligit de illis qmb⁹ principalit z directe fit preiudiciū:nō secūdario sēcundū eū;p quo vide inno. i. c. humilis de maio. z obedi. vbi no ranter dicit nō esse citādos illos: qs incident pōt negociū tāgere:z sufficit citare principalē cuius interest. Idē voluit ofic⁹ pn. c. fī. in fi. de elect. li. vj. dicēs ꝙ illi quos incidēter

De eo cuius principaliter interest.

negociū tangit:nō sunt necessario citandi. ex q̄ dicebat angelus in l. cū filius. in princi. ff. de verbo. o. ꝙ cū excussio bonoz principalit fiat in prudicium fideiussoz vel bonoz possessoz: ipsi sunt citandi:alias eis nō fieret p iudiciū vt ibi p eū z placobū de arenis in tractatu suo de discussione:facit glo. no. secundū angelū. ibi in l. de vnoquoqz. ff. de re iudi. tex. optimus in. l. i. §. denūciare. ff. de ventre inspi ibi heredi instituto nō etiā substituto. quē tex. allegat bald⁹ notāter in d. c. humilis. z in rubrica. E. de succes so. edicto. z in multis alijs locis de q̄ bua p felli. in. c. humilis. s. de maio. z obedi. i. co. v. z tene mēti iuxta B. z in. c. quāuis. pe. co. s. de re iudi. z baldus in l. nō solum. §. q̄ritur. ff. de p cu. z in rubrica. s. de rp̄tis. iij. co.

¶ Hinc est ꝙ prestatio facienda est ei quē negociū principalit tangit vt voluit ioan. an. in regula in generali de reiu. li. vi. per. c. pastoralis.. §. fi. s de offi. or. vbi cōtra iudicē facientez aliquid ad comodū partis:fit protestatio cora eo nō cora parte:qz principaliter agit de testituendo facto iudicis:sicut cora iudice appellat:non cora parte. l. cū quidā. ff. de app. l. eos in fi. E. eo. refert z sequit fellin⁹ i. c. cum. m. s. de cōsti. co. xxvij. v. fallit. secundo. ¶ Ad pdicta facit tex. no. in l. non solū. §. q̄ritur. ff. de procu. vbi pbatur scō in ange. ꝙ verba generalia:nō extēdūtur ad psonas quas negociū principalit nō tāgit. Ex quo dicebat ibi bal. ꝙ si pmisi tibi recipienti pro omnibus quoz iterest vel possit interesse:intelligitur de principalibus psonis:nō de alijs. facit l. plura. §. fi. ff. de actio. z obli. scōm eū. Ad idem facit l. principalit. la. ij. E. de libe rali causa. z ibi notat bal. z inde est ꝙ si p mittetur offenso facere vindictā itel ligitur de principaliter offenso: non p mediā personā:qz verba sunt itel

ligenda non p prius:z per posteri⁹: l. qui liberis. §. hec vba. ff. de vulgari z pu. Facit qō voluit abb. in. c. ex conqueſtione. s. de restit. spo. v. co. v quo ad secundū. z in. c. post cessionē de proba. rij. co. v. sed nūc q̄ro. ibi debemus eni scōz eū attēdere ꝛc. Lu dou. i singli. de rij. incipiēte Impēſa. Multa alia his similia potuissem adducere q̄ breuitatis causa obmitto:p que apparet nō ē curādū ō eo qō secūdario vēit. Cū aūt i casu nr̄o principalit inſit mlier⁹ dotē eē securam:z secundario filioz qui ex dote debent alimētari vt sepe dictū est:ergo illa quāuis excomunicata admitteretur:quia stimulata mariti inopia. immo posset perire si vxor nō admitteretur:non autem admittēt̄ur filij cogitabis.

An filij mortua vxore agant contra

¶ Bene tñ fateor ꝙ si vxor pendēte iudicio moreretur: eius filij possunt iudiciū pſeq̄:qz succeſſerūt i ius matris vt regula hys q̄ in ius de re iur⁹. li. vj. facit. l. cū heres. ff. de diuersis z tēpo. pſcrip. ita dicit ioan: an. in adi tionib⁹ ad ſpe. ri. de dote post diuor test i. fine. z si dicat illud fuisse priuilegiū maternū z sic nō transire ad heredes. ff. de admi. tu. l. ex plurib⁹. rñdetur. l. loqui de herede non suo: nos aūt de suo hic tractam⁹ facit. ff. so. ma. l. maritū. E. q̄ potiores in pigno. l. assiduis in fi. precipue cū causa priuilegij materni filioz respiceret ſ vt ex dote possent ali. E. de iure do cuz. l. vbi. Subdit tñ ioan. an. ꝙ ex alio capite videtur filij repellendi. ſ. quia filij cōtra patrem litē mouere non possunt. l. lis nulla. ff. de iudic. ſ. z in hac opinione tanq̄ vltima videtur residere. Idem tenet albericus i d. l. vbi adhuc. nij. co. v. quid si mlier per l. post finitam de ſuſpect⁹ tuto. z q̄ cessant cause propt quas dos eripi poterat qz istud priuilegiū ē personale mulieris: z ideo eius personam excedere non ꝺbet. l. priuilegia. ff. de re iur⁹. l. i. E. de priuilegi. do. z q̄ cessat ratio. d. l. vbi. ſ. q̄ ex dote ꝺz alij vxor: Consuletur tamen filijs ꝺ casu:hoc modo si casus esset dandi curatorem patri:puta ꝙ prodigē daret: z ille dotē z reliq̄ seruaret. ff. de tuto z cura. is qui. §. diuus:vel dabit curatoz solū dotis:qui cōſeruabit ꝙ pietatem eius filijs z vsu fructū patri. z potissime si in mobilibus dos consistat. In imōbilib⁹ eni dotalib⁹ nō sic est alienandi periculū. Item propter ypothecā filioz contra possidētes:non ē etiā periculū, tale in alijs i auctentico vt liceat matri z aue in principio. E. de bonis ma. l. i. Dicunt etiā quidā ꝙ possit iudex ex circunſtātijs pōderatis cogere patrē vt dotē filius restitueret securato patre ꝺusufructu per. l. impator. ff. ad trebell. z l. filius matrē. E. de mof fe. te. qō sat⁹ placet z bene facit ibe textus in fine secundū ioan. an. vbi supra:quod tene mēti. Jo. de ymola in d. l. si cōstāte. co. vij. tenet opinionem predictā: z dicit ꝙ de iure verius est ꝙ sufficit patrē satisfacere si potest z vult:alias si non pōt:officio iudicis consulendū erit filijs vt pecunia seq̄stretur penes mercatores:vbi res alia qua loco pecunie assignet:z vsufructus mhilomin⁹ sit patris: nisi forte filij egerēt:z nō haberēt aliunde vnde se allerent:quia tūc debebit prouideri eis ne egeant ex eo: quia pat tenetur allere filium etiā de propijs bonis:ergo multo fortius de vsufructu bonoz maternoz. vel forte essz equum tunc assignari filijs dimidiam vsufructus:sicut fieri ꝺz emancipato. l. cum oporteat. §. pe. E. de bonisque liberis.

¶ Ampliabis septimo pdicta vt vxor possit petere dotem z alia de quibus supra a marito

Universidad de Deusto
Biblioteca

vergente ad inopiam:non solū quā do actio dotis competit soli vxori:ve rūetiam qū esset cōmunis sibi ꝛ pa/ tri.vt est casus in auctētico de equa li.docū.§.illud. ℣.quod si ī potesta te collatione.vij. a qua sumptū fuit auctēticū quod locū.C.de collati,te net cynus,in.d.l.vbi adhuc.sexta q. ꝛ ibi salicetus in.viij.q.Et si forsam vxor fuerit negligens:pater poterit agere.l.li constante.ff.so.ma.scōz al bericum in.d.l.vbi adhuc.co.in. ℣. q̄d si mulier. Sed si mulier non est negligēs:sed habet aliquā iustā cau sam cōtradicēdi:poterit patri impe dire ne agat.p.l.si cum dotem. §. eo autē tempore.ff.so.ma.ꝛ l.dotem.co ti. secundū bar.i d.l.sucōstāte.i.inj. q.secunde partis. ¶Et adeo po/ test pater hoc casu agere:q̄ etiam si ipse pater sit suspectus: nihilomin⁹ poterit agere:quia nullū dotī peri/ culū imminet ex quo ad patrē non debet pueniri:ꝛ ad filiam.vt oneri bus matrimonij valeat deseruire.d. l.vbi adhuc cū prealegatis. ¶Nec est hoc cōtrariū eius qō dixerat bar. in.d.l.si constante.q̄ ipe non negat quin dos non debeat eē in manib⁹ patris:sed filie.Dicit tñ q̄ si iustam causam habuit filia contradicēdi:au dietur:ita saluat bartulū anlexan.in d.l.li cōstante.iij.co.℣.ab hīs nemo qō facito auctore sibi attribuit ioan nes campeci⁹ en suo tractatu dotis. parte.iij.q.xxxv. ¶Et si forsam con currāt ad agendū pater ꝛ filia ꝓtra maritū vergentē ad inopiā:videtur fila preferenda. q̄ plus iuris habet filia constante matrimonio in dote: q̄ pater:cum exinde illa ꝺbeat alli.ꝛ in hoc iudicio non requirit patris cō sensus vel auctoritas:quia pat nō p tendit ius ad proprietatē:nec ad usu fructū:ideo nō potest dici legitimus administrator:q̄ filie tantū interest vt.ff.de emictionib⁹.l.pater.debet ta men pater citari nisi periculuz sit in mora expectationis. Intelligē in do te profeticia:sed in aduenticia.nec ci tandus est pater:nec eius consensus firmat iudiciū.ut .auctētico qō locū C.de collatis.secundū bal.ibi in.iij. q.ꝛ ibi est glo.in verbo mater.idē te net ibi bar. ꝛ cōiter alij.glo. ꝛ docto res in.lu.§.q̄ si in patris ff.so.ma. glo.in auctētico de equali.do.§.illō Et ibi iaco.de bello.glo.in.l.fi.§.ne cessitate.C.de.bonisque liberis.bal dus in.l.fi.in princip.C.de iure do. ista est cōmunis sentētia vt p alexā. ꝛ alios in d.auctētico.qō locū ꝛ i.d. l.ij.§.q̄ si in patris. Et secūdū hāc opinionē consuluit bal.consilio inci/ piente Domina anna in potestate patrj cōstituta. vt refert ludouic⁹ in d.au tētico qō locū. motus principalr ta li fundamento:q̄ in his in quib⁹ pa tri non queritur vsufruct⁹: filius fa milias:habet legitimā̄ psonā standi in iudicio.c.fi.ad finē.de iudicij.li.vj. Et ibi glo.in.℣.regula riter.ad idez glo.nota.in.l.ij.§.si filio.glo.ij.ff. co moda.declarat bar.in.d.l.fi.§.neces sitate. C.de bonisque liberis.ꝛ in.l. fi.§.pupillus.ff.de ℣.obli.vide specu ti.de acto.§.j.℣.ꝛ nūquid in casib⁹ de quo facit festū ludo.in singli.ccc. xvij.incipiēte.tu say'. vide angelum de arecio ī §.ius aūt:insti.de patria potestate. Sed in dote aduēticia pa tri nō queritur vsufructus. vt.l.fi. ℣.si tamen.C.cōmunia vtriusq̄ iudicij. vbi hēcedes patris tenētur restitue re fructus pceptos ex dote patri re stituta. Ergo vsufruct⁹ dotis aduē ticie:nō pertinebāt ad patrez:alias non tenerentur hēredes illos resti/ tuere. Item qō de dote aduenticia nihil acq̄rat patri patz q̄ nec acitio patri opponitꝛ soli filie: alias nō pos set soli filie sol⁹ui.l.si cum dotē.§.ff. so.ma.ad hoc.l.quecūq̄.C.de bonis que liberis. Hanc opinionez sequit

ludo.ī.d.auctētico qō locū.ꝓtra qō surgit Jaso.in pe.co.dicēs.q̄ nō est ponere os in celū tenere q̄ im mo ad dotē aduenticiā:non possit fi lia in potestate patris agere sine cō/ sensu patris,vt.d.l.fi. §.necessitate. fatetur tñ ipse q̄ in casu nostro quā do durat matrimoniū: sed maritus vergit ad inopiam: ꝓpt periculū lex dispensat q̄ filia sola sine patris con sensu possit agere: cū vos adhuc one ribus matrimonij deseruire debeat. vt vbi latius per eū.

¶Tu dicas q̄ cū hodie ex consuetu dine regni filia per contractū matri monij liberet a patris potestate: vt dixi ī rubrica.co.clxxxvj.§.ꝛ quāuis: poterit filia agere pro dote aduenti cia vel pfeticia:sola sine patris cōsen su:cū nihil patri ex dote acquirat: vt predixi:ꝛ per cōsequens nō est legiti mus administrator:nec ē necessarij⁹ eius cōsensus.ꝛ sic supflua erit hodie disputatio p̄dicta: ꝛ alia sup qua do ctores sunt varij in.d.auctētico qō locum.s.quādo pater nō vult cōsen tire an possit agi ad consentiendum. Concludē ḡ q̄ filia sinep atris ꝓsen su potest agere,p dote aduēticia vl' profticia.

Uxor constituit procuratorem.

¶Poterit etiam si voluerit ipsa so/ la procuratorē cōstituere sine patris consensu:q̄ ī casibus in quib⁹ patri non acquirit vsufructus:pōt filia⁹ p se agere vel ꝓcuratorē ꝓstituere. vt d.l.cū nō solū.§.necessitate.C.de bo nisque liberis.ꝛ d.c.si annū.de iudi. li.vj.vbi ℞ notat dñic⁹.bal.in.l.nec. C.de ꝓcura.ꝛ.iij.partita.ti.v.l.ij. q̄ eniz suo nōie habet actionē. vel pro suo interesse:potest constituere,pcu ratorē etiā ante litē contestatā ꝛ qñ cūq̄ vt probat in l.si vx⁹. §.idē ait. ff.de iniuriis. Ita notāter dicit bal. dus in.c.fi.s.de iura.ca:Ex quo di/ cit q̄ si pater est vsufructuari⁹ in bo nis filij:potest sup illis procuratorē constituere:se cus si nō ē vsufructua rius.glo.nota.secundū eū.in.l.j. C. de bonis mater.refert ꝛ sequitur an dreas siculus in.d.c.fi.co.viij.in pri. qui pro hoc allegat ter.ellegantes ꝛ celebres (vt eius vtar verbis) in.l. etiam.§.ex preterito tpe.ff. de ma/ nu.vim.per quem bar.ibi refert do ctores dicere q̄ eo casu q̄ minor pōt stare in iudicio sine curatore:poterit constituere ꝓcuratorē p se sine cura tore,adducit.l.dnus.§.fi.ff.de peri here.textū ꝛ doctores in.c.ex parte de resti.spo.facit ad hoc notabile di ctum inno.in.c.cū.j.ꝛ a.de re iudi.ꝛ ibi bal.vbi dicit.q̄ eo casu quo mo/ nachus potest stare ī iudicio sine cō sensu abbatis:poterit in illo iudicio cōstituere ꝓcuratorez sine abbatis cōsensu:Idē voluit bar.in.l.seruos ad custodiā templi.ff. de alimētis ꝛ cibariis lega.bal.ī.l.filius familias. ff.de procu.Hinc dicit bal.in l.reos C. de accusationibus. ꝛ.colu.ꝛ q̄ eo casu quo pat admittur pro filio ī ca usa criminali:pro suo interesse:pōt cō stituere procuratorē. Faciūt multa alia q̄ cumulat andreas siculus in.d. c.fi.de iura.ca.co.viij.q̄ videas p te.

Quando maritꝰ ē cōsumax.

¶Quod si forsam maritꝰ cōsumax noluerit comparare:quo casu nō p/ cedetur ad sententiaz diffinitiuā:q̄ lite non cōtestata:nō potest procedi ad testiū receptionē vel diffinitiuam sententiā. vt per totū titulū.s.vt li te nō contestata. Sed mitteꝝ vxor ī possessionē bonoꝝ dotis ꝛ mariti cau sa rei seruāde vt regulariꝝ fit in alijs s.vt lite nō cōtesta.c. q̄ frequēter. l.cū pponas.C.de bonis auctorita/ te iudicis.po.tenet bar.in d.l. si con stāte.ix.q.iij.ptl.ff. so.ma.spe.ti. de dote.post djuor.testi.§.fi. ℣.quid si vir vocatus. Joannes fabri in dicta lege Ubi adhuc. Campecius in di/ cto suo tractatu de dote, tertia par te.q.lij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

De socero ad inopiam vergēre.

¶ Ampliabis octauo vt procedāt predicta: non solū ꝓtra maritū vergentē ad inopiā: ſz etiam in ſocero q̄ recepit dotē: ſi ad inopiā vergat: poterit enī vxor agere cōtra eum ad dotis ⁊ aliox bonox restitutionē ſicut poſſit agere cōtra maritum. q̄ militat eadē ratio: ḡ idē ius l. aticio. ff. de vbo. o. l. fi. C. ad legem falcī. l. non alias in fi. ff. de iudi. l. i. ff. de exercito. cū ſimilib⁹. facit. l. diuorcio. §. eadē. ff. ſo. ma. ⁊. l. j. C. de interdict. Item licitū ē arguere de re ad tempus. l. ita. §. et q̄ dixim⁹. ff. de re militari. Sed in re ſeu quātitate ita datur cōtra ſocerū ſicut cōtra virū. l. rei iudicate. §. fi. ff. ſo. ma. l. diuor. §. Interdū. eo. ti. Ergo ⁊ in rpe. nō ergo ſem⁹ nos q̄ d. l. vbi adhuc ⁊ alia iura p̄allegata extēdim⁹: ſz alie leges que talē permittūt extensionē ex idē titate rationis. q̄ nō ē proprie extēſio: ſed ex mente vt dicit glo. nota. in. c. j. de tēpo. ordi. li. vj. quā multū ꝓmendat ibi dñus⁹ cū aliis cōcordātib⁹. talis enim extēſio fit etiā in calib⁹ exceptis a iure. vt probat tex. ſecundum abb. ibi in c. cū dilecta de cōfirmatione vtili vel inutili iuncto. c. q̄ſi frequenter. s. vt lite nō cōte. etiā ſi excipiant cū dictione taxatiua tantū: vt ē glo. iuncto textu in l. ob es alienū tantū. C. de predijs minox. et in. l. fi. C. de renouādis donatio. dixi i rubrica co. lvj. ỹ. confirmat hoc. videm⁹ enī aliquādo q̄ lex de vna ꝑſona loq̄ns: extenditur ad aliā. vn de. l. ſiquis ſeruo C. de furtis. q̄ in ſeruo loquit: ⁊ in caſu ſpeciali ⁊ odioſo: extendit ad filiū p. l. tantū. §. fi. ff. de ſeruo corrupto. vt dixit glo. in. l. quod vero. ff. de legibus. facit glo. in d. l. ſiquis. §. i. Extēditur etiā ad vxorē ſcōz paulū de caſtro ibi: qui dicit q̄ ſi vxor alicui⁹ requirit ꝑ aliquē vt adulterū cōmitteret: q̄ hoc marito pādit: marit⁹ vxo

pro vxore publica.

ri ſue iniūxit q̄ fingeret ſe p̄bere aures: ⁊ daret ſibi temp⁹ ⁊ horā adq̄ſitā ad domū ſuā veniret: ex hoc culpam aliquā nō incurrit: quāuis ex poſt facto marit⁹ hūc virū caperet ⁊ male tractaret: quod eſt valde notandū. Idem lacius firmauit ille cōſilio 192 incipiēte in cauſa incarceratoz i. vj. co. ỹ. vnde licuit marito. de quo i tractatu maleficioz in parte andream auxiliatorē. pe. co. ⁊ in parte apenſa/te in fine. ¶ Idem dicit paulus in. d. l. ſiquis ſeruo quādo aliquis q̄ habz fortaliciū in cuſtodia requiritur de prodicione: pōt dare aures: ⁊ facere tractatū duplicē ⁊ nō delinquit imo cōmendatus eſt. Idez ego dicerē de iudice quez altera partiū vult pecunia corrumpe: nā pōt licite aures prebere: ⁊ ponere ſecrete teſtes qui eiⁿ audiāt corruptiones ỹba: ⁊ coā eis pecuniā recipere: ⁊ poſtea partē caſtigare. ⁊ ſic de ſimilib⁹ calibus habentibus ſimilē rationē vel ſimilem equitatē. Idem ḡ erit in caſu nr̄o vt quāuis iura predicta loquant i marito ad inopiaz ỹgente: idē dicendū erit in ſocero pari ratione: vt ſentit glo. in. d. l. vbi adhuc. ⁊ ſequit ibi odofred⁹. ij. co. ỹ. ore ſignoꝝ. ⁊ albericus j. co. in fi. ỹ. Itē ſecundū glo. ſalicet⁹ iij. co. ỹ. q̄ro modo. ⁊ Jo. fabri. et alij doctores ibi. Sentit etiā glo. in. d. l. ſi cōſtante. §. j. ⁊ ibi bar. v. ⁊ vij. co. ỹ. ſeptimo q̄ro. et ibi Jo. de imola. j. co. ỹ. in glo magna. et ibi paulus de caſtro. iij. co. ỹ. tu dic breuius. Nec obſtat ſecundū eū. l. ij. cū ſimilib⁹. ff. ſo. ma. q̄ loquūtur de exactione: dotis per quā dos ponitur i manibus mīeris vt faciat quicq̄d vult. illa ei nō poteſt fieri conſtāte matrimōio: nos vero non loquimur in talı: ſed in ea per quā non ponitur i manib⁹ mulieris: ſz vt ſeq̄ſtretur vt. d. l. vbi adhuc. in fine. ⁊ in hoc non habem⁹ aliquam legē dicentez q̄ non poteſt

p castellano.

fieri: ſed bene habemus leges dicentes ſcīū q̄ pōt fieri extēſio ꝓp paupertatē viri: vel cū vergit ad iopiā. Cū igit̄ puiſio ſit pia: ⁊ vtilis: dz fieri extenſio de ꝑſona ad ꝑſonā: vel de caſu ad caſū ſil'em: etiā ſi eēt apposita dictio taxatiua tm̄ vel ſolū vt. l. illud circa finē cū ibi no. C. de ſacroſanc. eccle. cū aliis de q̄b ſupra icōm euz ⁊ alex. ibi. ij. co. ⁊ campeciuz fi. dicto ſuo tractatu. iij. pte. q. xxvj. Et iſtā ptē teneas quāuis lāzelot⁹ decius. i d. l. ſi cōſtāte. co. ij. ỹ. circa ſeptimaz qōnē nitatur tenere ſcīum ⁊ rñdere ad motiua bar.

Contra extraneum.

¶ Ampliabis nono pre dicta vt p̄cedāt nō ſolū ſcī ſocerū: ſed etiā ſcī aliū extraneū recipiētē dotez q̄ pōt ſe obligare ꝓ dote vt. l. fi. C. de dote cau. Nā ſi ille ad inopiā vergit poteſt vxor dotem ⁊ alia bona mariti petere glo. in. d. l. ſi cōſtante quam ſequit ibi bar. co. vij. ver. ix. quero. quia eadē ratio eſt que in ſocero. lex ergo prolata in vno caſu extenditur ad aliū ḣntē eandē rōnez. Idē ⁊ dyn⁹ in. l. q̄ ꝓpter neceſſitatē. ff. de re. iur. vnde lex ſimpliciter diſponēs nō dari actionē ꝓ ſtātem m̄imonio: dz intelligi niſi ꝓpter inopiā viri vel extranei qui accepit dotē ꝓ eandē rōnem facit tex. cū glo. in. l. ob es alienū. C. de predijs minoꝝ ⁊ q̄ ibi no. ⁊ in. l. ſerui noxie. ff. de vſu ca. ⁊ in. l. contra eos in prin. ff. de regu. iu. ⁊ alia que dixim⁹ in ſupra proxima ampliatione. Adxime quia ex hoc reſultat legū declaratio non correctio in materia fauorabili. tene ergo glo. quam ſeq̄t odofred⁹ in. d. l. vol adhuc co. iij. ỹ. ſz q̄d ſi extrane⁹ dicē s q̄ idē eſt i extraneo: q̄ in patre mariti ⁊ i marito nō inſpecto fauore ꝑſone: ſed cauſe. ⁊ ideo dicit lex doris cauſa ſemper ⁊ vbiq̄ ꝑcipua eſt. l. j. ff. ſo. ma. facit ad hoc. l. etiam. ff. de iure imunitati

¶ Ampliabis decimo vt p̄cedāt predicta q̄ādo extrane⁹ dedit dotē ꝓ muliere/ q̄ marito ad inopiā vergente: poterit vxor dotem repetere vt ex ea ipa ⁊ familia alimē tenēt. ſentit glo. in. d. l. ſi cōſtāte in. ỹ. mariti. ibi q̄d ſi extrane⁹ ⁊c. ⁊ ibi doy. ⁊ bar. in. vj. q. ij. ꝓtis. ange. in. §. illō i auc. de equalitate dotiū ⁊ martin⁹ ſilli. ⁊ Jacobus butricalis in. l. ſi extraneus. ff. de iure dotiū. Cynus in dicta. l. vbi adhuc colum. ij. ver. octauo queritur ⁊ ibi Jo. fabri. ⁊ albic⁹ in. j. co. ver. querit odofred⁹. qui ſubdit q̄ ſi vxor hoc caſu nolit dotez petere: extraneus qui dotem dedit: cōpellit mulierem ad dotem perendaz iudicis officio. Nam alias ago vt agas. l. cum in plures. §. ineſt. ff. locati. quod etiam tenet Salicet⁹ in dicta. l. vbi adhuc in. vij. q. habebit tamen extraneus contra mulierē que iam dotem recepit remediū. l. in ommibus. ff. de iudic. que licet in actionibus bonefidei loquatur: tamen in ſtricti iuris locum habet. l. in creditorū. ff. de priuile. credi. ⁊ in. l. in poſſeſſione. ff. quibus ex cauſis in poſſeſ. ⁊ ibi no. facit. l. vniuerſa. C. de predictis impera. offi. quia iſta mulier ex ſtipulatiōe extraneo nō ē obligata Sz cū mulier ydonea cautionē ñ dare: ſeq̄ſtrāda eēt dos p. l. ſi cū dotē. §. ſi. vo. ff. ſo. ma. ſz iſta ſeq̄ſtratio ñ eēt ꝓ viā depoſiti ſimplicē: ſz p viam locatiōis apud mercatorē ad partez honeſti lucri vt hic ita dicit Bart.

Nō extra/ ne dedit dotem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.l.si cōstante. ¶ Jo.de ymo.ibi co. vij. v. nj. adde videtur tenere q̄ qū extraneus stipulatur in omn̄ casū z euentum restituende dotis: sibi restitui:p̄t agere vt sibi restituaf:si maritus vergit ad iopiā. quia est casus z euentus restituende dotis.fatetur tamen q̄ debet dos deseruire oneribus matrimonij:licet ipe extrane⁹ repetat vel pater vel qui ius alī⁹: sicut deseruiret si mulier repeteret p. d.l. vbi adhuc.z qz verba debent intelligi secundū subiectā materiā z naturā contractus.l.si vno in prin.ff.locati z.l.si stipulatus.ff.de vsuris cuz s milib⁹. Nec obstat.d.l. vbi adhuc in quantū dat actionē mulieri: quia illud debet intelligi:quādo ipa mulier dat dotem.vel si alius dedit:nō fuit stipulat⁹ dotem sibi reddi in talez casum alias secus.a r.l.quotiens. ff. so.ma. quia illa.l.z lex si constāte nō p̄hibēt extraneū stipulari q̄n dat dotez: z ideo potius intelligit̄ p̄misisse ar.d.l. quotiens. Hoc idem firmat Jo.de ymo. cōsilio.c.incipiēte in q̄one z lite in primo dubio vbi quidā nicolaus per solēnē stipulationē p̄mittit cuidā bernardo recipienti p̄ magdalena eius filia z eius heredib⁹ in oēm casum z euētū dotis restituēde cōstāte mr̄imonio vl̄ soluto :eā restituere sibi.verbū enī restituende:comprehendit etiam casum restitutiōis q̄ fit ob inopiā cōstāte mr̄imonio : z sic casum cōsignatiōis:ne alias superfluat.q̄ esse nō debet.l.si quādo.ff. deleg.j.facit scōm eū q̄ no.bal.i rubrica.C.ō cōtrahē.emp.vbi dicit q̄ verbū q̄libet in cōtractu appositū debet taliter intelligi:q̄ aliq̄d opeī si fieri p̄t:ne alias superfluat. z hec pars verior videī per p̄dicta scōm eum. Sed si extrane⁹ stipulaī dotez sibi reddi:soluto mr̄imonio :z si dixerit vel eo : cōstāte nō p̄hēdeī casus inopie cōtingēs mr̄imonio p̄stante q̄ iste casus fuit obmissus in stipulatiōe:ideo relinquit̄ dispositiōi iurs l.si extraneus.ff.de cōdi.ob cām. nō tūc mulieri cōpetet actio p ea q̄ hñt in.d.l.vbi adhuc z in.d.l.si p̄stāte. z in.l.si cū dotē in prin.eo.ti. Si vo extrane⁹ dās dotē:stipuleī sibi illā restitui in oēm casū z euētū restituende dotis:tūc ppie locū hz q̄ notat bar.in.d.l.si q̄s sic stipuleī vbi p̄cludit q̄ nō includeī casus restitutiōis dotis ppter inopiā p̄stāte mr̄imonio q̄ illa nō est v̄a restitutio. Idē voluit in.d.l.si cōstāte.vij.q.principali.j. pt̄s q̄ si p̄ stipulat⁹ eēt solū sibi restitui i oēm casū z euētū restituēde dotis vt supra dictū est.z sic p̄z q̄ bar. nō est sibi Jri⁹ in his q̄ dixit in.d.l.si q̄s sic stipuleī. z in.d.l.si p̄stāte.imo in diuersis casib⁹ loq̄t̄. z hec est pro/prie veritas.lz aliq̄ aliter dicāt.scōz Jo.de ymo.in.d.p̄lio. ¶ Joannes campetius in tractatu dotis tertia parte.q.xl.dicit dato q̄ ista restitutio sit ip̄ropria:tamē ppter illa v̄ba latissima.posita i stipulatiōe in oēm casū restituende dotis.dz cōprehendi casus restitutionis ppter inopiā vt in sili dicitur de verbo quibuscūq̄z z silibus vt no.bal.in.c.imperialē co.vj.de p̄hibita feudi. alienatiōe p frederieū.bñ facit q̄ no.gl.in.l.cuz postea.ff.ō arbitris.vt ibi latiꝰ p eū ¶ Alexāder in.d.l.si p̄stāte co.iiij.v̄ i eadem gl.ibi q̄d si extrane⁹ dicit q̄ ymo etiā mulieri detur actio de dote isto casu marito v̄gēte ad iopiam q̄n extrane⁹ stipulat⁹ ē dotē sibi reddi soluto mr̄imonio.q? cuz de ꝟ casu extrane⁹ p stipulationē sibi exp̄sse n̄ punderit:videī voluisse i casu obmisso donare mulieri.§.accedit.C.de rei vxo.act.z tūc mulier fingit̄ sibi stipulata reddi vt ibi i p̄n. illi⁹ legj.q̄cū qz ergo modo extrane⁹ stipuleī dotē sibi r̄ddi:semper vxor habebit actionē ppter mariti inopiā z istō teneas

Q̄n dos darur socero zd marito.

¶ Amplabis vndecimo predicta vt p̄cedāt etiam si dos esset data socero z marito: Nā altero eoz ad inopiā vergēte poterit vr oz vti remedio p̄dicto gl.j in.d.l. vbi adhuc z in.d.l. si cōstāte. §.j.cū q̄bus tr̄aleūt cōiter doctores vtrobiqz.si/gnanter odofred⁹ in.d.l.vbi adhuc ri.co.v.lz ōnuo quero hic ar.l.iij.ff. de libera.le.in fi.vbi dicit q̄ interest n̄ra plures habere debitores. Idez tz ibi cy.in.ij.q.seq̄t̄ ibi albericus co. ij.v.quid si socer. Salice.ibi in.ij.q. Idē tenēt Jaco.de belouisu z ange. in auc.de equalita.doctiz.§. illud p illū tex. Jo.an.in additiōib⁹ ad spe. ri.de dote post diuortiū restituenda §.formatis.v.sed cū mulier.bar.i.d l.si p̄stāte in prin.co.vj.v.octauo q̄/ro.z ibi Jo.ō ymo.ij.co. collectari⁹ i p̄senti.v.q̄d si marit⁹.qui allegat in argumentū.c.j.supra de treuga z pace cū silib⁹. ¶ Intellige q̄ndo maritus z socer sūt obligati tāquā duo rei debēdi puta si ꝟ est actū tacite vl̄ expresse vt.l.ij.ff.de duobus reis z.l. res.§.cū in tabulis: Nā tūc si sūt socij ppter pauptatē vni⁹ : p̄t agi cōtra alīū. vt.l.pe.ff.de duobus reis. Si aūt nō sūt socij idē quātū adhūc casum licet regulariter factū vnius nō noceat alteri: tū fallit ad ppetuā dū actionē vt.l.fi.C. de duob⁹ reis z auc. hoc ita eo.ti. Itē pauptas vnius nocet alteri quia auferī sibi beneficiū diuisionis vt.d.l.fi.ita in ꝓposito nr̄o pauptas vnius nocet alteri. Preterea non est dubiū quin casus mortis cōtingēs in p̄sona viri: facit dari actionē cōtra socerū. Unde idē erit in casu pauptatis in p̄sona alterius iminēt. Preterea hoc videm⁹ in plurib⁹ heredib⁹ vnius debitoris factis:qui cōditionaliter p̄misit penā vbi factum vni⁹ nocet alteri: z facit actionē dari cōtra alios.ff.de verb. ob.l.iij.§.si in facto cū.l. sequēti z ꝟmo do substinētur glo. predicte z sequaces. Intellige duos reos debēdi posse cōstitui in dote patrē z filium vel plures fratres vel nepotes forte simul habitātes quoz p̄missio nō est cā generāde perfidie in viro vel mr̄imonio. Secus tamē est si nō sūt obligati ita nquā duo rei debēdi.puta quando mulier dedit vni dotē cōtemplatiōe vtriusqz vbi obligati sūt ambo:non tamen tanquā duo rei qz vnus non cogitauit de obligatiōe alterius:z sic non est actum t. cite vel exp̄sse q̄ sint duo rei: Nā tūc ppter inopiā alterius possit agi cōtra alīū quia est contra omnia iura. Maz factum cuiqz suū ꝛc. vt in regula iuris non debet quis alterius odio p̄grauari. Ratio diuersitatis ē quia quādo sunt duo rei:debet imputari obligato eo q̄ alterius obligationē participauit vñ ei⁹ inopia sibi nocet. In secundo casu nil p̄t sibi imputari. Uñ alteri⁹ inopia nil dz nocere sibi vt notat dyn⁹ in regula mota de re. iu.li. vj.ista sūt fere notanda verba bar.in.d.q.viij.quē simpliciter recitat salice.in.d.l. vbi adhuc.ij.q. z postea subdit sibi videri q̄ illa similia q̄ bar.adducit sūt a nr̄a materia multū remota z nō bñ q̄uenīēcia preter scōm de pauptate:q̄ aliqualiter facit:sed nō plene. Quappter dicit q̄ si socer z vir simul cohabitāt in eadē familia q̄ ppter supuenīētē inopiaz viri: non possit exigere a socero locuplete:z idoneo si parat⁹ ē vxorē substentare ex fructib⁹ dotis:z ceteros qui ex dote restituta:venīūt substentādi. Sec⁹ si ad ꝟ nō eēt parat⁹:vel hōeste cū eo morari ñ posſz:vl̄ min⁹ ydone⁹ eēt:vl̄ effici spareī. z rō ē q̄ vno casu satisfacit iurib⁹ p̄mittēt ib⁹ vxori actionē. z alia bōa peteī pp mariti v̄gētiaz ad iopiā vt dos sua p̄oat̄ i tuto z ex ea vxor z filia alimēteīt

Salicet⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

In alio vero casu non. ita quieuit sa lice. Cui⁹ opinio videtur satis equa cum per eam. satis securetur vxor in sua dote ⁊ in alimentis presertim si teneremus opinionē eorum qui dice bant ꝙ in casu quo maritus ad ino/ piam vergeret: euitaret dotis resti/ tutionem dando fideiussores de do/ te conseruanda per istum textum se cundum vnum intellectum: sed si so/ cer esset locuples cū teneatur ad do tem conseruandā ⁊ restituendam: se cura est dos. ergo nō poterit exigi a marito ad inopiam vergente. nisi di cas tucius esse vxori suaz dotē ⁊ res dotales habere: quam personalē vel hypothecariam actionem contra so cerum intentare. vt dicetur infra in rij. ampliatione. ⁊ certe de hoc vide tur casus non caulando litteram in d. §. illud vbi dicitur ꝙ si maritus in cepit dilapidare. licet adhuc solven/ do sit: etiam in decuplum: pro dote tamen potest vxor agere cōstāte ma trimonio. Idem ergo erit dicenduz in casu nostro. ꝙ si marit⁹ cepit ver gere ad inopiam consulatur vxori circa dotis exactionez: quamuis so/ cer sit soluendo: ita per illum textuz firmat Jo. de ymo. in d. l. si constan te co. ij. v. tu potes dicere. nec facit viz vtrum sint duo rei debēdi vel nō vt faciebat bar. quia in hoc casu nō est simpliciter factum vni⁹ quod no ceat alteri: Sed est dispositio legis inducta fauore mulieris ꝙ possit dos repeti: vbi incipit res male geri. ⁊ p hoc dicit posse attētari idē fore si so/ lū pro pte quilibet eēt obligat⁹. de/ buit ergo pcogitare obligās se. p do te. hūc casū posse euenire. ideo no hz de quo cōqueraī ar. l. si quis domū. §. j. ff. locati. ⁊ ita finaliter ille tz sim pliciter glosas pdictas spreta restri/ ctiōe bar. ⁊ sequaciū. Paulus de castro in. d. l. si cōstante. iij. co. v. pu/ to dicēdū volut opiniones ad pcor diā deducere per quādam mediā vi am. dicit enī ꝙ si pueniat ad paupta tē: vel incipiat malevti substātia sua ille ꝙ subijt onera mīmonij: peti pt ista cōsignatio: in bonis eius ⁊ si illa nō sufficerēt: eriā i bōis alteri⁹. qm̄ fit ppter duo. s. vt mulier cū sua fa/ milia allatur: ⁊ vt sit de dote secura ⁊ nisi hoc fieret: fraudaretur altero ipoz. Si aūt alter qui nō sustinet onerā mīmonij: deuenit ad paupta tē: ille vero qui sustinet nō: tūc cessa remediū pdictaz legū qz tūc mulier nō fraudaī aliquo istoz nec dz cōli/ derari ꝙ etiā ipe poterit ad paup/ tatē deuenire. qz hoc nō presumit. ⁊ casum aduersamqz fortunā: conside rare nō debem⁹. l. inter stipulantez. §. sacrā. ff. de vb. ob. Aduerte quia paul⁹ forsan i aduertēter. videt i ef fectu in secūdo mēbro tenere cōtra cōem opinionem. Bal. ⁊ angelus in. d. l. si cōstante vident aliter opi/ niones cōcordare dicētes ꝙ qñ sūt duo obligati vt puta marit⁹ ⁊ socer: cōtra eū qui vergit ad inopiā pōt vt oz agere: nō autē cōtra diuitem quia est incōueniens ꝙ ex postfacto pro/ pter casum supuemētē: surgat ineqli tas in duobus reis. l. eādē. §. si qs. ff de duobus reis. Hāc opinionē bal. tāquā equiorē sequit raphael cuma n⁹. Iodocus⁹ putat veram opinionē bar. qñ nō eēnt duo rei: sed si duo rei eēnt: dicit ꝓtra neutrū agi posse p. l. si plures. §. pterea. ff. de fideiusso. ⁊ ar: l. qriēs. C. quo qs ordine pueniat li. xj. ⁊ l. mulier cū gl. C. ō iu. do. ita resident Iodo. in. d. l. si cōstāte. Alex an. ibi. iij. co. dicit hūc passū eē dubi tabilē ⁊ finaliē decidit ꝙ etiā qñ sūt duo rei debendi: inopia vni⁹ in casu isto: nō dz alteri nocere: ⁊ non possit cōuenīri nisi inops. l. moza. §. fi. ff. ō vsuris. ⁊ sic approbat opinionē bal. ⁊ angelū: nisi sint socij vt dicebat bar. quo casu inopia vni⁹ alteri piudicat

vt. l. pe. cum ibi notatis. ff. de duob⁹ reis ⁊ d. l. moza. §. fi. cū ibi no. scōm cōmunem intellectum. Hoc idem ra cito alexandro tenet Jo. campetius in suo tractatu de dote tertia parte. q. xxviij. Pro ista opinione facit qō notanter volut barto. in. l. si ita stī pulatus §. fi. ff. de verbo. ob. vbi di/ xit ꝙ licet nostra interfit plures ha bere debitores vt dicta. l. iij. in fi. ff. de liberatione lega. hoc verum est: sed illud interesse non extimatur de presenti: nisi quaten⁹ principalis nō est soluendo. si ergo vnus ex conreis est soluendo: non videtur vxor pre/ tendere aliquod interesse inhaben/ do duos vel plures debitores: quan tum ad hoc ꝙ altero eorum ad ino/ piaz vergente: possit ab omnibus do tem exigere. Sed certe mihi tucior videtur opinio gl. pp predicta signā ter propter dictum. §. illud inductū eo modo quo supra. Cui nemo do/ ctorum bene respondet. tene ergo il lam que est fauorabilis dotī ⁊ seque re ita hoc Jo. de imola in dicta. l. si cō stante. Et tenendo istam opinio nem cogitabam si forsan dici posset ꝙ presupposita obligatione maritī ⁊ socer: non sit agendum contra eam qui ad inopiam vergit: vt dicebant baldus ⁊ angelus: sed potius agatur prius contra eum qui dotem rece/ pit ⁊ retinet argu. tex. in. l. inde que/ ritur. ff. cōmodati. ⁊ eorum que dixi co. .ver. .Ad hoc be/ ne facit in dicta. l. vbi adhuc in ver. qui nō posteriora. que dicit ꝙ quan do cum marito interuenit alius con reus super dote vxoris: marito ad i opiam vergente: non debet agi con/ tra conreum: nisi discusso prius ma/ rito: ⁊ probatur in aucten. hoc si de/ bitor. C. de pigno. ⁊ in corpore vnde sumitur. ⁊ hoc expresse est florencie constitutum ꝙ obmissa excussione ⁊ eius exceptione non obstante possit peruenīri ad conreos vel fideiu sso/ res: vel obligatos: vel extraneos bo/ norum possessores: ⁊ ea opposita nō retardetur iudicium seu processus. ita dicit Joan. de ymola in consi/ lio. c incipiente in questione ⁊ lite fi. columna ver. circa secundum.

Ad ista facit lex regni foro leguz li. iij. titulo. xvij. l. ij. que dat credi/ tori facultatem conuenendi debito rem principalem: vel fideiussorem si maluerit. per quaz legē videtur co/ rrigi auct. presente. C. de fiusso. ⁊ dicta auc. hoc si debitor. ⁊ hoc maxime si debitor erat rixosus ⁊ cosueuit nō soluere debita etiam liquida. Nam tunc etiam non precedente discussio ne: potest fideiussorem conuenire se cundum angelum ⁊ Jo. de ymo. in l. decem. ff. de verbo. ob. angelum de aretio ⁊ Jason in. §. item si quis in fraudem insti. de act. xxiij. columna quod tene menti. Lexregni.

Ampliabisduodeci mo predicta vt procedant etiā si ma ritus socer vel extraneus vxori repe tēti dotē offerant fideiussores. Nā per hoc non euitabunt dotis restitu tionē. quia dos datur vxori ad sub/ stentandum onera matrimonij vt. d l. vbi adhuc. nec debet mulier se fra gilitati cautionis cōmittere quia sa/ tisdatio propositum maliuolum non mutat: sed diucius crassandi in re fa miliari facultatem prestat. l. seruus effectus. ff. de actio. ⁊ obli. l. nō vt ap paret. ff. de captiuis. §. nouissime in sti. de susspectis toto. ⁊ fideiussor pro dote non debet dari vt dicta. l. si con stante. §. quotiens ⁊ ante solutū ma trimonū non tenetur recipere fide iussorem si non vult. quia aliud pro alio inuicto creditore: solui non licz l. ij. ff. si certū pe. §. fi. cū pcedātijs ⁊ tucius est habere rem: quā fideius sores ar. ff. ad trebell. l. qui ita. §. j. fa

Un pdatio/ nem fideius/ soris euitet dotis restitu tio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cit bene pro hoc ter. z glo. in. l. pretorie satisdationes. ff. de pretorijs stipu. z. l. si pater z ibi glo. ad macedonis. hanc opinionem tenet glo. in dicta. l. vbi adhuc in fine. z ibi odofredus. tertia colum. ver. sed denuo ponamus. z cynus. ij. co. ver. item q̄rit bal. iij: co. in prin. v. ſz statim querit alberic⁹ ij. co. v. itez querit gl. salic. v. co. v. q̄ro tertio. z ibi Jo. fa. bar. in d. l. si cōstante. viij. co. v. x. z vltimo z ibi bal. z ceteri moderniores. Idē tenet bar. in dicta. si constante. in. v. oppo. dum refert verba dym z cyni dicentium. melius esse dotem repetere: quam fideiussorem accipere. z approbat ibi alexander. colum. xiij. ver. item in quantum barto. hic in. x q. Jo. an. in ti. de dote pvst diuortiū restitu. §. formatis ver. sed cum mulier. hostien. in summa eo. ti §. quādo ver. prima quia satisdatio. Cal derinus z henricus in presenti. ij. co. quos sequitur alexandrinus hic pe. co. ver. post hec ex predictis. z hanc partem teneas tanquam veriorem z equiorem z mulieribus z doti magis fauorabilem. quāuis āliqui doctores non leuis auctoritatis teneāt contrarium vt dixi supra co. xiij. §. z propter ista. Nec obstat ter. quem aliqui pro parte contraria allegant in decretali nostra quoniaz vt ibi dixi non patitur hunc intellectum. vnde per remedium huius decretalis: non excluditur mulier a remedio. d l. vbi adhuc scōm salicetū in. d. l. vbi adhuc in. ij. q. ego latius dixi supra co xxxviij. §. restat nunc.

¶ Unde lucrum rēdactum ex pecunia apud mercatorem deposita. secūdum formam huius decretalis. non debet reddi marito: si est dilapidatorz etiam si offerat cautionem: Sz tradetur mulieri vel ipsa dos vt inde virum se liberos z familiam alat ita dicit hostien. in presenti super. v. eidem z super ver. dictus vir. z Jo: an. in ver. dictus vir z antonius in versiculo quero cui hoc lucrum. qui volunt q̄ in isto casu debeat esse eundem mala administratio mariti ad quod nihil allegant quod est valde no. de quo tamen dubito qnomaz si euidenter maritus vergit inopiam ad remouendum marito integram dotez: sufficiet ad hoc q̄ lucrum vel fructus dotis sibi etiam tollantur: z mulieri dentur ad onera matrimonij sustinēda. nisi dixeris q̄ non est tantum periculuz in perditione fructuum rerum dotaliū: vel lucri ipsi⁹ dotis: qnantum est in ipsa dote. ideo vbi maius periculū verſtur ibi cautius est agendum. c. vbi maius de electione li. vj. cum concordātijs. Sed certe quāuis non sit tantum periculum in fructibus vel lucro dotis: nō tamen est paruum incōmodum vxori filius z familie: q̄ marito forsan lusori vel luxurioso vel prodigo licz nō publico: cōmittatur. z ipsi alimentis fraudentur. quapropter tuci⁹ est q̄ apud vxorem maneant.

¶ Amplabis tertio z decimo vt procedant prepicta z posſit hoc casu vxor agere non solum cōtra maritum z personas predictas: sed etiam contra extraneos possessores bonorum mariti. cum illa sint hypothecata pro dote tacite vel expresse. quo casu non videtur necessaria excussio mariti. quia si primo oporteret face excussionem: vt conſequerentur res obligatas: licet plus valerent: sic careret beneficio. d. l. vbi adhuc. Sic z alias agitur hypothecaria sine principali in. l. quintum. ff de pigno. Nec obstat si dixerī primo esse agendum cōtra principales: quā cōtra possessores pignoruz. q̄ illud verū qſi principalis cōuenīri potest. quod patet quia vbi absens est principalis: agitur hypothecaria auc. hoc si debitor. C. de pigno. z ibi glo. multo ergo magis cum ex hac causa impediatur vxor agere contra maritum propter matrimonium quod durat. pro hac opinōe bene facit. l. in rebus. C. de iure docium. v. minus aūt vbi dicitur constante matrimonio posse peti vxoris bona: nō aūt dicit de pſonali contra virum. istā opinionē tenet albericus in dicta. l. vbi adhuc columna. vj. versi. ex predictis etiam. Hanc sequit lodouicus roman⁹ i. d. l. si constante. ff. so. ma. motus quia certum est q̄ in causa dotis agitur ō bono publico vt. l. j. ff. eo. z pceditur simpliciter z de plano vt cle. dispēdiosam de iudi. z cle. sepe. de verbo. sig. z de bono z equo vt no. in. d. l. j. vbi aūt de publica vtilitate agitur: de apicibus iuris curandū non est vt. l. ita vulnerat⁹. ff. ad ad. l. a equitaz. z inde est q̄ cum publica vtilitas verſetur in delictis puniēdis: vt. ff. de iust. z iure. l. j. in principio z. c. vt fame de sen. excō. si delictū est p̄batum: nō est curandū de apicibus vel solēnitatib⁹ iuris. ita notāter dicit bal. i suā famosa disputatione incipiente accusatus de vi turbatiua. vj. co. Sed est ita q̄ exceptio excussiōis est de apicibus iuris vt dicit gl. no. in. l. sumā cipium. §. j. ff. de euictiōibus. ergo ō illa non est curandum in casu ō quo agitur ita dicit lodouicus. se cōsuluisse: hanc sniam approbat bal. nouellus i tractatu dotis. viij. parte. priuilegio eccvij. sicut qſi tractat ō interesse rei publice puta fisci vt est casus no. i. l. neuchis. ff. de iure fisci: ergo eodem modo fauore dotis quia mulier z fiscus ambulāt apari. l. ij. C. de iure fisci. li. x. z maxime circa hypothecariā vt no. in. l. dotis. C. de iure docium. Sic etiā videm⁹ q̄ fauor fisci z rei publice est: vt possit agi cōtra fideiussores: non facta excussiōe contra principalē vt habet in. l. j. C. de decurionib⁹ li. x. z in. l. cum filij. ff. de vb. ob. q̄ ꝛc. Ad cui⁹ cōfirmationē facit qſi in causa dotis ꝓceditur bona fides z scōm equitatē vt predixi: vbi ō apicibus iuris nō est curandū. vt est textus cum glo. j. in. c. dilecti. supra ō iudi. z notat bar. in. l. fideiussor. §. q̄ quedam z. l. quintus. ff. māda. z i. l. bona fides z ibi bal. z salice. ff. depositi. quos refert z sequitur andreas siculus in. c. bona fides supra dē de/posito in fmalibus verbis. inferens ex hoc q̄ si cōperebat directa actio: z fuit intētata vtilis: nō est curādū: nec etiā tunc poterit oppoi q̄ nō interuenit stipulatio: sed nudaz pactū.

Idem in simili voluit andreas siculus in. d. c. dilecti. de iudi. ꝛ. co. ver. sed inquantuz glo. ista. vbi dicit q̄ p illam glo. alias cōsuluit statutum disponebat q̄ in causis viduaruz iudex debeat seruare equitatem z bonam fidem: q̄ in tali iudicio: non requiritur ordo excussiōis. adducit etiaz dictū bar. in sms apostillis i. d. §. j. vbi dicit q̄ exceptio ordinis intelligit eē ō apicibus iuris vnde si statutū dicit q̄ super diuisoriis procedatur de bono z equo z secundum veritatem: q̄ agens non possit repelli per exceptionem ordinis. quod andreas siculus reputat notandum pro statuto illius vbis volente potestatem dare iudicare de bono z equo in causis viduarum ꝛc. dicit esse vtile ad forum mercatorum vbi cause decidūtur ex bono z equo vt. l. quintus. z ibi bar. ff. manda. z in. l. fideiussor. §. quedam eo. ti. per bal. in. l. si pro ea. C. mandati. z in. l. ij. C. de constitutis pecu. ¶ Ex iſtis videtur non esse curandum de dicta discussione z maxime in iure nostro pontificio. quod non curat apices verborz sed rei effectuz vt dicit bal. in. c. pe. supra de re iudicata. q̄ solā aiarum curaz habet

Un possit agi ꝛ extraneos possessores.

Excussio est de apicib⁹ iuris.

Qſi de salute aiaz agitur ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt dicit glo.in.c. cuz cōringat. supra
ō iureiu. z ī regula possessor de re.iu
ris li.vj. vbi autem de salute anima
rum tractatur: de iuris apicibus nū
quā ēbet disputari ar.xix.q.ij.c. due
fūt inquit. ita notāter dicit archidia
conꝰ in.c.scriptū.vj.q.iij. ¶ Exq̄ in
fert vnū dictū singulare etiā canoni
stis icognituz qꝫ cū hec exceptio tu si
potes eē ꝓcurator vel arbiter: sit de
Mulier iuris apicibus. vt.d.l.si fideiussor. §.
q̄dā cū gl.ff.mādati: qꝫ mulier ꝑt eē
ꝓcurator vel arbiter in oībus cāis ī
q̄bus de salute aiaꝝ tractatur vt i re
petitōe vsuraꝝ z in cā decimaꝝ q̄ fūt
tributa egētiū aiarū. qō dictū semp
nota qz valebit ad multa scōm lodo
uicum cuius sunt ista verba in singu
lari. dccx. incipiēte tu audiisti z ꝑ ō
limitātur oīa iura q̄ volūt qꝫ mulier
Juramētuz si ꝑt eē ꝓcurator vel arbiter. ¶ Ex
istis infertur qꝫ vbicūqz interuenit
iuramētū: cū de eius obseruātia z ad
implemēto agat: z sic de salute aie: si
est de apicibꝰ iuris disputādū. ita no
tāter dicit bal.in.c.ex rescripto. co.
iij. supra ō iureiu. Ex q̄ infert qꝫ vbi
apponit iuramētū: non est necesse qꝫ
mulier renūciet velleyano: vl minor
certiorez de bñficio restitutiōis in in
tegrū. qz nō excludit vi renūciatiōis
sed tāquā ꝑfecte etatis. lz Dy. ꝓsu
luerit Jriū pro q̄ facit gl. ordinaria.
ff. de vb. ob. l. sciēdū vbi videas. per
cynū in.l.ij. C. de rescin. ven. vsi cau
tius est in instrō apponere qꝫ renūci
auit bñficio minoris etatis: certiora
tus de qualitate bñficij scōz bal. vbi
supra. ¶ Apices aūt iuris dicūt q̄dā
Apices iurꝭ solēnitates seu subtilitates q̄ vitatez
negocij nō tangūt. ita dicit bar. in.d.
l.si fideiussor. §. q̄dā. ff. māda. bal. in
l.si ꝑ ea. fi. co. C. mādati. andreas si
culus in.d.c. bona fides in fi. supra ō
depositi de q̄bꝰ etiā in cōsistorio prin
cipis nō curat. qz ibi magis artēdit
vitas: quā iudicioꝝ ritus seu solēni/
tas vt notāter dicit bal. ī. l. rescripta Princeps.
iij. co. C. de precibus imperatoꝝ of
ferendis allegat. l.j. §. si quis. ff. ō q̄
stio. z ꝓpterea princeps iudicare po
test sola veritate inspecta. etiam si in
diciarius ordo fit obmissus vt ꝓbat
textus notandus in.c. ad petitionez
ifra de accusa. quē pro singulari ad ō
allegat bal. in. c.j. §. iuestitura. ij. co.
de noua forma fidelitatis. li. feudo/
rum de quo meminit alexander in. l.
fi. C. de legibus in apostillis. Jn sen
tentia enim principis non requiritur
exactus ordo iudiciorꝝ vt dixit nota.
Jo. an. in. c. in causis supra de re iu/
di. z ideo de nullitate processus acti
coram principe non seruato iuris or
dine: nō potest opponi quia permit
tēs corā se taliter procedi: videt dis/
pensare vt voluit Jnno. in. c. i. de lit.
conte. nec mirū qz ipse solꝰ habet po
testate mandandi sic facias: alij ve/
ro debēt dicere facias iusticiā scōm
Jnno. in. c. significātibꝰ de offi dele.
quē refert bal. in. c.j. iij. co. si de inue
stitura inter dōm z vasallum lis ori
tur. alexā. in. d. l. fi. C. de legibus. fel
linus. in. c. que in ecclesiarū. xxij. co.
ver. quarta declaratio. supra de con
sti. Andreas siculus in rubrica de re
scrip. char. vj. ij. co. v. venio ad terti/
um z in. c. si quādo eo. ti. z in. d. c. si/
gnificātibus. pe. co. z in. c. pastoralis
§. quia vero. xx. co. eo. ti. z in. c. si pro
debilitate. xxj. co. eo. ti. z in. c. nisi spe
cialis. xij. co. de offi. leg. georgius na/
tam in repetione cle. sepe de verbo/
ruz sig. §. z quia. xxx. co. Unuz tamē
est qꝫ licet nō requiratur ordo iudi/
ciarius in sententia principis: requi/
ritur tamē citatio vt. c.j. ō causa pos
se propie. textus z bar. in. l. nam ita
diuus. ff. de adoptiōibus z in. l. diuꝰ
ff. de iure aureoꝝ annulorum z bar. in
l. gallus. §. z quid si tātū. ff. de liber.
z postu. ¶ Et q̄/bus oībus vꝫ qꝫ sal
tz de iure canonicoz ī ꝑsistorio prin

cipis nō ē necesse qꝫ ꝓcor volēs age/
re cōtra tercios possessores bonorū
mariti. debeat priꝰ maritū excutere.
¶ Et scōm ista forte pōt intelligi z
limitari glo. in. d. l. vbi adhuc. in vbo
pociora. quā approbāt ibi cynꝰ z alij
bar. in. d. l. si constante. z alij moder
niores signant alex. q̄ sentit cōtrariū
imo qꝫ ita q̄ sit certū maritū nō esse
soluendo: nō ageꝫ ypothecaria cōtra
tercios possessores. Idez sequit Jo.
fabri z baldus in. d. l. vbi. vi. co. ¶. sz
statim succedit z salice. q. xij. qō ꝓ/
bat per. d. l. vbi. dū dicit qꝫ tunc ꝓcor
agere pōt eo modo: quo ageret z exi
geret si matrimoniū legitime dissolu
tum eēt scōm distinctionē leguz. Sz
tūc iure cōmuni nō posset agere con
tra extraneo sposessores: nisi ꝑa facta
excussione: igit nec nūc. Ad hoc pōt
rñderi qꝫ illud verbū scōz distinctio
nē legū non debet intelligi de discus/
sione: sz de alia distinctione z modifi
catione prout requirit in ypotheca/
ria vz probādo de anterioritate tem
poris: z qō res erat in bonis mariti.
z sic de similibꝰ. Nā tpe dicte. l. vbi
adhuc: talis ordo discussionis erat in
cognitꝰ. nā postea fuit inducꝰ ꝑ ius
auctēticoz. vt hētur in. d. auct. hoc si
debitor z in auc t. pfiti. C. de fideius.
Jta dicit bal. nouellꝰ vbi. s. Sz huic
solutioni resistit textꝰ no. in. l. liber/
tus. §. j. ff. ad municipales vbi res pu
blica priꝰ discutere dz filiū decurio/
nem: quā deuenire ad patrē. pōt dici
qꝫ illud ꝓcedit qñ pater nō fideiussit
pro filio expresse. sz tacite iuris ꝓsū
ptione vel fictione. vsi iustū est qꝫ in
defectū ꝟueniatur ad ipm z agatur
prius contra filiū. sz si pater expresse
insisset filiū officiū suscipere: vl aliū
cōtractū facere: nō deberet filiꝰ pri
us discuti secūdū laco. de arenis. vt
ff. de verbo. o. l. si seruum. §. an filiꝰ.
z vtrobiqz ꝑ bar. qō tene menti. In
casu aūt nro possessores rez forsam

scient susceperūt bona pro dote ypo
tecata. vel saltem putare debuerunt
illa esse ypothecata pro dote vroris
z ideo merito conueniūtur sup illis
alias nō discusso marito. cogitabis.
¶ Si vis tenere cōmunē opinionez
glo. bar. z aliōz poteris dicere qꝫ q̄dā
sunt de tella z ordine iudicij vel ꝓces
sus ad rigorē iuris cōseruādū: z ista
dicunt de apicibꝰ iuris de q̄bꝰ nō ē
curandū. vt. d. l. si mācipiū. §. j. Alia
sunt ad veritatis indagīnē z ad cō/
seruandū defensionē partis: ista nō
dicūtur de apicibꝰ iuris nec debēt ꝑ
termitti. sz exceptio excusionis ē hu
iusmodi. qz sz nō tollat nec ꝑimat ius
vel actionē partis: respicit tñ defen
sionē opponētis. l. mochis in princi/
pio. ff. de iure fisci. l.j. C. decurioni
bus. li. x. vbi ꝓbat qꝫ etiā ꝓtra fiscū
z rē pblicā admittit exceptio excusi
onis idqz foze equū inquit tex. i. d. l.
mochis. ¶ admittēda ē. Ad hoc be/
nefacit qō volut baldus in. l. fi. §. sz
z siquis. i. co. v. fuit a me quesitū. C.
cōmu. delegatis. vbi dicit qꝫ qñ agit
contra tertiū possessorē ypothecaria:
arbitrator qui ꝓcedit scōz equitatē:
nō pōt reiicere discussionē excussio/
nis. qō ē nota. scōm alex. in. d. l. si cō/
stante. in princi. co. xv. v. vnū no. z di
cit se alibi nō legisse. z georgiꝰ natā ī
repititione. cle. sepe de vbo. signi. co.
xv. Et quo infert notabiliter qꝫ iudex
cui causa cōmittit sumarie. ꝛc. nō pōt
reiicere exceptionem discussionis op
positā ꝑ fideiussorē conuentū.

¶ Ampliabis quarto decimo vt non solū possit ꝓcor age/ re contra extraneos possessores rez immobiliū mariti: sed etiā cōtra pa nos z alias merces mariti mercato ris. qz. d. l. vbi adhuc loqtur i diffini/ te volēs qꝫ oia bona mariti sint ypo tecata ꝑ dote vroris. poterit ꝫ ꝓcor vti retentione pro mercibꝰ quas pe

Un possit ꝓcor agere cō/ tra pānos vl mer ces.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nes se retinet vel apud maritū stāt: z pro alienatis intētare ypothecariā contra possessores vt dixim⁹ in pri⁹ ma ampliatione. ista fuit opinio ali/ quoz. vt iaco. bu. Cui⁹ contrariū te nuit iaco. de arenis i. d. l. vbi adhuc. z sequitur ibi alberic⁹. Sed iacob⁹ ipse cōcordat opiniones hoc modo. Si enī merces reperiūtur apud vi/ rum cū de dote agit: sunt obligate: il le vero q̄ vēdite sunt ante: non. Hāc distinctionē videt sequi cyn⁹ in. d. l. vbi. q. xv. 2 salicetus. q. xi. z collecta/ rius in pñti v. sed q̄d si marit⁹ ē mer cator. Alberic⁹ dicit opinionē iaco. bu. fore viorē de iure. sz iaco. de are/ nis equiorez. Baldus in. d. l. vbi ad huc. iuj. co. v. Sed pone marit⁹ aliā viā sumit dicit enim q̄ nō inspicitur tēpus iudicij: sed tēpus q̄ actio oriť. Unde post q̄ vir q̄ incipit male vti substātia sua: alienat: possūt iste mer ces per ypotecā auotari post ēptio/ nem ab emptore. Secus si alienaue rat ańi. Si th̄ mora potest imputari vxori cur nō agat. Uidet dicere bal. q̄ nō pōt agere ad merces ia⁊ vendi tas: licet post ortā actionez. q̄ alias seq̄ret absurdū q̄ mercator nō possz exercere suā artē vel mercantiā. z ⁊ illo momēto quo steterūt apud ma ritū: fuerūt obligate vxori p dote: th̄ fuerūt exēpte ab obligatiōe. q̄ alie res de nouo acquisite. ic co illaz rerū subrogātur. est enim⁊ mercātia quod dam corpus vniuersale vbi vna res subrogatur loco alterius. l. impator §. fi. cū. l. sequēti. delegat⁹. ij. Nota ista verba bal. sic ordinata z decla/ rata q̄ obscure loq̄tur. de quo vide lacius alex. in. d. l. si cōstante. co. xvi. v. Item in quintū.

¶ Supelectilia tamen quāuis non veniāt in generali obligatione pote rit vxor hoc casu aduocare. secundū Jo. de ymo. in. d. l. si cōstante. co. ij. i punct. q̄ no. sed nō placet alexādro in. d. l. si constāte. xvi. co. v. subcessi/ ue. vt ibi per eū.

¶ Ampliabis quinto

decimo vt p̄cpt marit⁹ inopiā possz vxor repetere dotē. ꝛc. etiā si pñstat in reb⁹ mobilibus scōm bal. in auct. q̄ locū. C. de collationib⁹ in. vi. q. ¶ Idē si dos fuit data in pecunia ex qua fuerūt empta p̄dia: nā i defectū illa efficiunť dotalia ⁊ a principio nō fuerit cōuentū: vt h̄etur in. l. si ex pe cunia. z in. l. si inť viz. C. de iure do. in subsidiū (marito ad inopiā vgen te) vxor ad illa h̄ebit regressuz. vt p batur in. l. vxor viro. ff. isto titulo. no tatur p bal. in l. in rebus. vj. co. C. de iure do. Tenet bal. nouel. i tractatu dotiuz. pte. vij. priuilegio. xv. ¶ Si aūt dos dať in rebus imobilibus nō extimat⁹ res ē clara. Sz si dātur ex timate: ea extimatiōe q̄ facit emptio nem: nec aliť dictū ē q̄ maneret res dotales cū tūc dominiū trāsferatur in viz: vt ampli⁹ nō subiiciātur restitutiōi: vt h̄etur in. l. plerūq̄z. z. l. quo tiens. ff. de iure do. Tamē speciali fa uore dotis quando vxor nō haberet regressuz ad alia bona viri p̄o recu peratione sue dotis in subsidium da tur actio in rē mulieri cōtra tertiuz possessorē si dicta res extimata post/ ea. fuerit alienata p virū. vt ē casus singularis i. l. i rebus. C. de iure do tiū. secundū cōmunē intellectū z cōiť tenent doctores q̄ detur vtilis in rē. z sic dominiū quoddā vtile: dicatur esse translatū in mulierē vt alias ha betur in casu singulari fauore alimē toz in. l. j. C. de donaci. q̄ sub modo. Idem q̄si vir ad inopiā vergeret vt p bar. in. d. l. si pstāte. in princi. ff. so. ma. in. i. q. ij: parte. z ista actio in rē p̄fertur dominio directo q̄ō eēt pe nes emptorē. z sic vltra ypotecariā: daret ibi rei vēdicatio. z B ē magni effectus: q̄z si competeret solum ypo

Q̄si dos cō/ sistit i bonis mobilib⁹ vt pecunia.

thecaria: tunc alij creditores q̄ habe rent ypothecariā anteriorē z expres/ sam: p̄ferrētur mulieri etiam in bo nis postea q̄ sitis vt habetur in. l. fi. C. qui pocio. in pigno. ha. Ita dicit bal. nouellus in tractatu dotis. viij. parte. priuilegio. vij. qui laci⁹ loqui tur. Q̄d quidē priuilegiū trāsit etiā i heredes mulieris vt notanť firmat idē bal. nouel. i parte. xij. in. vi. q. quē rogo videas q⁊ subtiliť z utiliter lo quitur. ¶ Intellige p̄dicta quando marit⁹ nō habet bona ex quib⁹ pos sit vxori consuli super dote. Secus tamen q̄si maritus est locuplex z sol uendo: nā tunc affignabitur vxori in bona viri vsq̄z ad certā sumā vt. l. sive generalis in fi. ff. de iure dotiū. z tunc incipit illa habere in dotē: z su per illis habere illud priuilegium q̄d habuisset si fuisset a principio consti tuta. ff. de iure dociū. l. si ei nuptura cum duabus sequētibus z. l. vir vxo ri. z. l. qui fundū. ff. de fundo dotali. l. ij. secundū hosti⁹. in pñti in princi. quē refert Jo. an. in. v. in glo. ibi vbi ꝛc. z card⁹. i. ij. q. Nō th̄ poterit vxor hoc casu omib⁹ bonis mariti pigno ri incūbere: ⁊ solū p̄o quārtate do tis. vt no. cynus in. d. l. vbi adhuc. q. xx. Jo. fabri z bal. ij. co. v. ibi postea acquisiuerit Jo. an. in addicionib⁹ ad specu. ti. de dote post diuor. resti. §. formatis. v. sed cū mulier. bar. i. d. l. si constāte. in. ij. q. iij. part⁹: z ra/ phael zpau. de castro. iij. co. in princi pio z alexan. co. xviij. reprobādo lu/ do. qui ptrariū tenebat. Jo. cāpeci⁹ i tractatu de dote. iii. parte. q. lvj. ad de glo. nota. in. §. si vo el. in. z ibi an/ ge. in anct. de exhibē. z introdu. reis aliā in. l. eū qui. C. de pcura.

¶ Ampliabis sexto de

cimo predicta vt procedant ade o q̄ non habetur ratione marit⁹ egear. glo. in. d. l. vbi adhuc i vbo ad substē tationez. z approbat ibi cyn⁹. co. iij. v. decimo q̄ritur. Jo. fabri⁊ bal. etiā salicet⁹ in. §. ita tū. co. ij. v. quero q̄r to. bal. in. l. siquis crediderit. ff. de pa ct⁹. Ray. paul⁹ de castro. Jo. de ymo la. ludo. z alexan. in. d. l. si constāte. z Jo. campeci⁹ in tractatu dotis. iij. parte. q. lxij. collectari⁹ in pñti. v. sed numquid exiget. Et ista ē cōmu nis opinio: quam tene q̄d̄q̄d senserit glo. j. in. d. l. vbi a dhuc. z in. d. l. si cō/ stante. in vbo nō sufficere. ibi vt cū tempamēto. quas glo. nitebať bar. salnare in. viii. q. vltime partis quā/ do agitur actione ypothecaria z sic actione reali. Secus si actione perso nali q̄d reprobāt Jo. de ymola. ludo vicus z alexan. ibi. z salicet⁹ i. d. l. vbi adhuc. z cōmuniter alij scribentes. z ipsemet bar. sibiipsi cōtrarius in locs ibi per alexandrū allegatis. co. viij. v. in glo. ibi cum tēperamēto. ꝛc. vi/ deas per te. ¶ Idem dicas de soce ro. quādo dos non sufficit nisi p ali/ mentis matrimonij: nā tunc exigen/ dus ē socer in solidū. Ita dicit cinus in. d. l. vbi adhuc. co. iij. v. decimo q̄ri tur. z ibi salicet⁹ in. §. ita th̄. co. ij. v. iuxta hoc quero. declarando singu / lariter cynū z satis ꝑpendiose vt ibi per eū: quē rogo videas. Idez ioan. fabri in. d. l. vbi adhuc. z Jo. cā peci⁹ i dicto suo cractatu. iij. parte. q. lxvj.

De socero.

¶ Ampliabis septimo

z decimo predicta vt vxor possit age re ypothecaria ad res marito cōces sas in feudo vel emphitiosi durante iure mariti. ar. l. vectigalis. C. de pi/ gno. actiōe. ſecūdū bar. in. d. l. si con stante in. ij. q. iij. partis: quē tamen reprehendit ludo. ro. in vtroq̄z tā in emphitiosi q̄ in feudo. in emphitio si: quia nō possunt obligari sine con/ sensu dñi. vt. d. l. lex vectigalis. Sed in hoc nō bene dixit ludo. secundum alexan. ibi. co. xv. v. in cōtractū. bar. hic in. ij. q. q⁊ bona ēphiteotica: pos

De fundo z emphitiosi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sint obligari irriquisito dño.l.tutor. §.fi. z ibi hoc notat bal.ff.de pigno. actī. z o.l.lex vectigal'. z firmāt glo. z doctores ni.l.fi.in.v. vendere. C. de iure emphi.specu.ti.de locato. §. nunc aliqua.v.cxxij.de quibus ludo. nō fuit memor. ¶ Sz quaten⁹ bar. loquitur de feudo:repzhēdit eū lu/ douicus z merito qz in feudo nō ca/ dit ypotheca. quiimmo ypothecans suo iure priuareť.c.imperialē de pro hibi.feudi aliena p fredericū. ex q̄ in fert ibi baldus.q̄ nō venit i genera li ypotheca:qz propť penā priuatio/ nis:nō est verisimile q̄ quis in spe/ cie esset obligaturus:l.obligatiōe ge nerali.ff.de pigno.l.i.z qō ibi notat bal. C. q̄ res pignori obligari po. z i termins mouit:specu. ti.de pignori bus. §.i.v.pe. Ad cuⁿ cōfirmationē facit qō voluit bar.in.l.codicilis. §. instituto de legatī.ij. vbi dicit q̄ i ge nerali obligatiōe nō videť quis obli gasse rem phibitā alienari sub pena. Idem voluit bal.in.l.volūtas. C. ō fideicōmissis. z per angelū in auct. ō restitutio. z ea q̄ parit i princi. vbi est bona glo:q̄ incipit hāc dubitatio nem. Ad qō videas rogo andreā is/ culum in repititione rubrice de rebⁿ eccle. nō alienādis folio.iij.fi.co.v. nono limita vbi multa cumulat q̄ p te videas. Facit tex.i c.i generali si de feudo fuerit cōtrouersia inť do. z agna. z i.c.j.de capitaneo q̄ curiā vē.

Mdaiorat⁹. ¶ Ex quibus infertur ad vnū quor dianū q̄ maritⁿ habens maioratū z recipiens dotē:nō videť bona maio ratⁿ tacite obligare p dote. nec etiā expresse qñ obligauit oia bona sua. bene tamen credere q̄ fructus z co moditas quā habiturus ē ex illis bo nis veniant in obligatione tacita vť expressa. qñ illa possunt vēdi z alie/ nari p possessorē expresse vēdēdo vť delictū cōmittendo vt.o.c.i.de capi/ tulis coradij:vbi dicit q̄ si quis deli ctum cōmisit ppť qō eiⁿ bona publi cantur:non publicātur bona feuda lia:sed bene publicatur comoditas q̄ feudatariⁿ ex illis bonis habitu/ rus erat.quē textū ad hoc multū cō/ mendant abb.in.c. cū venissent.iij. co.s.de institu.v.aduerte. Idez vo luit hosti. in.c.veniēs.s. de trāsact. secundū eū.ego aliego textū de quo ipse nō fuit memor in.l.stati⁹. §. cor nelio felici.ff.de iure fisci. vbi confi/ scatis bonis alicuius:confiscatur cō moditas bonoz restitutiom subie/ ctorū in vita possessoris. ad hoc illuz textū allegat pau. de castro in.l.filiⁿ familias. §.diui seueri⁹.pe.co.delega tis primo. ¶ Et inde est q̄ licet bo/ na habentis maioratū cuz sint restī/ tutioni subiecta: nō possint alienari pro debitis ipsiⁿ possessoris:pōt tñ fi eri missio in eis se u pignore pretorio affici pro fructibⁿ interim q̄ ipe vi/ uit p textū singulare in.l.fi. §.sin ār. C. cōmunia delegatis. tenet bal.in auct. ei q̄ iurat. C. de bonis aucto. iudi possi.cc.xvi.v.q̄ro nunq̄d.vbi vi de bal.in.d.l.fi. §.Sz quia. in princi. z ibi salicetⁿ.xv.co. v.secūdo. quid. z andreā siculū in repititione rubri/ ce de rebus eccle.nō alie.folio.v. iij. co. vide bonū tex.i.l.peto. §.predīū. de legatis secūdo. z bal.in.c.i.iij.co. v. quero nūquid de phibi: feudi alie na.per frede.z in.c. qñ frequēter. §. in aliis.ij.co.s.vt lite nō cōtesta. Be nefacit glo.no.in l.p herede. §.si q̄d tñ.ff.de acqui.heredi.in. v. maxime futuraz. q̄ dicit q̄ propť debita dñi pōt fieri missio in opibus subditoz. z ita ius qō consuetum eē inseparabi le a psona alicuiⁿ:fit separabile ppť necessitatē. Ex quo dicebāt ibi bal. dus z angelus quos sequit alexan. iij.co.q̄ Sz vassalus vel emphitheota in feudo vť re feudataria:habeat ius ra inseparabilia. quia nō possunt ali enari irriquisito dño:tñ si vassallus

vel emphitheota nō est soluēdo:pōt comoditas talis rei:creditoribⁿ assi gnari propť illā glo.de qua vide per doctores:signāter p alexan.in.l.si fi/ nita.in. §.si de vetigalibus.ff.de dā/ no i fecto. z frācisci⁹ aretinus in.d. §. si qd tñ.iij.co.ff.de acqui.po. z car/ dinalē cōsilio.44. ¶ Adde predictī bal.in.l.j.in fine. C. de operis liber/ toz vbi dicit q̄ tpe necessitatis p ser uicijs psonalibⁿ: dñs pōt imponere suo subdito charitatiuū subsidiū vī/ q; ad valorē operaz: vt mādare sub dito q̄ seruiat alteri in eisdē opis vt ff.de operī libertoz.l.si libertⁿ artez de quo in alio proposito facio mēcio nem.infra.co.cccl.xxv.v. ex quibⁿ in/ fertur. C. ōcludo igiť vt.s. z tene me mozie.

Mdaritⁿ fa cit expensas vroi dotē re petēri.

¶ Ampliabis octauo z decimo predicta vt vroz possit re/ petere dotē a marito vergēte ad in/ opiā. z c. Ideo q̄ maritus teneť sibi sumptus nececeſſarios facere z litis expēsas cū illa nō hēt nisi dotē:ita de cidit solus alberic⁹ in.d.l. vbi adhuc. fi.co.v. sed cuius expensis. ar. l.fi.in fi. C. ō ordine cogni. ibi ē casus scōz bal.q̄ quis aduersario ꝓuidet tā in expēsis litis:q̄ī sumptibⁿ alimētoz. C. ōsidera tñ scōm bal.q̄ ista ꝓuisio fit ibi de rebus ablatī illi cui ꝓuideť tā p̄ de ꝓprio patrimōio nō de alio. Quapropť melⁿ facit textus in.c.ex parte infra de accusatio/ vbi mona/ chus q̄ ccusat abbatez:de bonis mo nasterij expēsas litis necessarias ha/ bebit. Immo voluit ibi glo.fi.q̄ da/ buntur monacho expēse non solū ad prosequndā litē:sz etiā p̄ vite exequen da. Ad hoc ē textⁿ optimⁿ in.c.olim eo.ti. qō tñ intellige scōm doctores ibi qñ lis moueť ad vtilitatem mona sterij principalr z immediate. ad ꝟ bene facit tex.secūdū franciscū areti num ibi in.l.sociū qui in eo. §.fi.cum l.sequēti.ff.p socio. de q̄ memini. s.i ru.co.cccxliij. v.limitabis quarto z infra co.dcv. v.nec ē vis. Idē eadez ratione dicimⁿ e cōtra qñ abbas in/ quirit cōtra monachū. nā interiz dz eū alimētare: vt notant voluit abb. in.c.cum cōtingat.s.de foro.ꝓpe.co. xiij. v. quā ḡ formā. ¶ Facit tex.no. in.l.si instituta. §.de inofficioso.ff.de iofficio.testa. vbi pupilⁿ q̄ egit q̄rella i officiosi testamēti z obtinuit:in cau/ sa appellationis debet hēre alimēta de bonis hereditatī si ē inops. Vide ibi paulū de castro qui singulariť lo quiť. ¶ Ex qua lege infertur vna con clusio generaliq̄ si priuatⁿ litigat in causa propria sup bonis q̄ prētēdit eē cōmuna vel ad se ptinere:tunc si aliqua ꝓsumptio ē p ipo:debent sibi ministrari expēse litis de illis bonis. dicitur aūt inť alia ꝓsumptio ꝓ ipo: siqua fuit lata sñia in eiⁿ fauoꝛē: a q̄ fuit appellatū. ita notāť dicit specu. ti.de inquisitione. §.fi.v.porro.cū in quirit. z hosti.in suma. ti.de accusa. §.i.pe.co.v.ideoq; regulari. z sentit bal.in.d.l.fi. C. de ordine cogni.re/ fert z sequit franciscⁿ aretinus in.c. si qui testū. s.de testibus.iij.co.v.se cunda cōclusio. ¶ Ex quo inferť q̄ siquis habuit sententiā p se in cau/ sa alimētoz a qua appellaťappellāt interit dabit expensas appellato se/ cundū bal.in.d.l.i.ff.so.ma.

¶ Immo q̄ plus ē si diues litigat cū paupere:ꝓuidebit pauperi de expen sis ratione pauptatis z inopie ar.d. ex parte cū cōcordāciꝫ ibi positis in glo.nisi ipse paup haberet peculiū vť bona vnde possit expēsas facere.ar. c.quāto.s.de offi.ordi. z.c.ij.nec cle/ rici vel mona.ita tenet paris de pu/ teo i tractatu sindicatus.charta.xij. co.j. aī in vbo expense. §.i.inferēs ex hoc q̄ dñs vť iudex iudicādus dz ex pensas subministrare pauperibus cuz quibuſ litigat. idē dicit si litigaret cū

Universidad de Deusto
Biblioteca

fiſco vt ibi lacꝰ p eū. intellige quando hēt p ſe ꝓſumptionez iuſticie ſup bonis ſup quib⁹ litigāt/ alias aūt ſi creditor litigat cōtra debitorē vt aliquis pro re ſua cōtra alterū: nō tenebitur: debitor diues creditori pauperi miniſtrare ſumptus litis vt apparet ex predictis eſt text⁹ z ibi notat bal. in.l.imperatores.ff.de tute. z rationibus diſtrahēdis. z ſimiliter q̄ litigat ō re ſua: nō dz habere expēſas a poſſeſſore quāuis ſit pauper z impotēs ſi ī illa ꝓſumptio nō ē pro eo. vt.d.§.de ī officioſo. ita dicit franciſcus aretinꝰ vbi ſupra. ¶ Ex q̄b⁹ oībus ad ppoſitum noſtrū colligit iſta cōcluſio q̄ ſi vxor repetēdo dotē a marito ꝟgente ad inopiā: nō hēt expēſas aliunde: maritus cogitur ſibi dare. vt dicebat albericus vbi.s. Idē eſt de mēte hoſti. in ſuma. ti. de accuſa.. §.i.v. quid ḡ ſi cōtingat. z ſpe. ti. de inquiſitiōe. §. vltio. v. q̄d ſi matrimonū. vbi dicūt q̄ ſi matrimonū accuſari contingat: nec habet mulier expenſas: maritus cogēdus ē ſibi dare. refert z ſequitur abb. in.d.c. ex parte. in fi. de accuſat⁹. facit text. cū glo. in.d.l.fi. ¶. ō ordine cogni. Et ſecundū iſta intelligo q̄ voluit inno. in pſiti ī finalib⁹ vbiq̄ ſequūtur hoſti. Jo. an. z cardinalis q̄ dicūt q̄ ad cauſas mulieris: vir nō dabit expēſas: niſi forte ſpeciale ſit quādo vir accuſat matrimoniū: nā tūc forte cogeret dare ei expēſas ētſi indotata ſit mulier. ar. d.c. ex parte. ſecundū eos. Subdit cardinalis ī ſenti q̄ ſi mulier nō hēt de ſuo: teneat vir facere ipſi ſumptus: et quacūq̄ cauſa cōueniatur. nō āt ſi agat. Et ita videur ſentire q̄ cuz ī caſu nō agat mulier: nō ōbeat marit⁹ expēſas miniſtrare: q̄ mihi nō placet cū q̄dam modo ſtimulata veniat ad iudicium ꝓpter mariti inopiā vt dixi. s. co. cir. v. intellige. tene ḡ opinionē albertici z iſta faciūt q̄ ſi marit⁹ accuſat vxorem de adulterio: tenebit ei facere expēſas victus z litis z ita practicatur. Sed ſi marit⁹ voluit vxorem accuſare: ſz expliit eā ꝓpt⁹ adulteriū cū nō eēt notoriū: nec ſup eo pronunciatū. dz interim eā alere ſecundū oldradū cōſilio 168. z p modernos in tractatu maleficioꝝ in parte che meay adulterato. co. ir. ¶ Adde ēt q̄ ſi priuatus mtētat iudiciū ad vtilitatem publicā: ſiue clericus ad vtilitatē ſue eccl̄ie: debet ſibi refici expēſa a fiſco: ſi vtilitas ſit fiſcalis: ndelt afferēs lucrū fiſco. Caſus ē nota. in.l. mulier in opus ſalinaꝝ. ff. qui pociores ī pigno. ha. ſecundū bal. in.l.j. in princi. iuxta finē comēti. ff. de iuſti. z iure. z eſt ter. in.d.c. ex parte. Ita dicit frā ciſcus aretinꝰ in.d.c. ſiqui teſtiū. in. c. o. v. prima cōcluſio. s. de teſtib⁹.

Qñ vxor renunciat iuri ypothece.

¶ Limitabis predicta vt procedāt niſi v. vxor renunciauerit iuri ypothecaꝝ q̄b hēt vel habitura eſt p dote q̄b pōt tā conſtāte matrimōio: q̄ eo finito. vt. C. ad velleya. l. etiam. z. l. iubem⁹ nō extendēdo tñ iſtam renūciationē ad aliū cōtractū q̄ ad illū ſup quo facta ē vt ibi dicit facit. l. j. ff. q̄b⁹ modis pign⁹ vel ypotheca ſoluitur. z l. lucius. eo. ti. de q̄ feci mentionē in rubr. cc. cccl. v. preſertim.. z tenet bal. cōſilio. 364. incipiente Caſus ſup quo in prima pte. Si ḡ vxor cōſtāte matrimōio renūciauit iuri ypothece q̄b habet in bonis mariti: non poterit poſtea agere actione ypothecaria cōtra illū ad inopiā vergentē. bene tñ poterit agere petēdo dotez ſuā actione pſonali q̄ illa nō eſt ſublata.

¶ Limitabis ſecundo vt pcedāt q̄ñ vxor eēt induſtrioſa: ſecus ſi bona ſua diſſiparet. nā tunc ceſſat ratio iurū p̄dictoꝝ: q̄ non poneret dos in tuto: ergo ceſſare dz di/

Qñ vxor diſſipat bona.

ſpoſitio. ar. l. poſtq̄. §. ij. ff. vt in poſſeſſionē lega. z. l. imperatores. §. fi. ff. de app. cū ſimilib⁹. ita tz inno. in preſenti. v. ſz adhuc. quez ſequūtur cōiter oēs ſignāter henric⁹. ij. co. z cardi. z alexādrinus. cynus. albericus z alij in d.l. vbi adhuc. z ī.d.l. ſi cōſtāte. ℙro uidebit tñ iudex ex officio vel ad petitionē cōiūctoꝝ: vt ponat ī loco turo p iſtū tex. z ea q̄ dicta ſunt.

An maritus cōdēnatus p̄ delicto: poſſit vxori dotem ſoluere.

¶ Sed cadit hic pulchra q̄ſtio ſi maritus ē condēnatus ex delicto cuidā extraneo in magna quātitate pene q̄ totū eius patrimoniū abſorbet. An poſt dictā cōdēnationē pōt maritus dare vxori res ſuas in ſolutū p̄ dote. iſtā q̄ſtionē mouet bal. cōſilio. 4. o. incipiēte marit⁹ ex ōlicto. in. iij. parte. vbi ad vtrāq̄z arguit partē. finaliter decidit q̄ ſi oia bona ſunt cōfiſcata: z tunc fiſcus dz ſoluere dotē. z maritus nō pōt reſtituere eā. Si aūt ē condēnatus fiſco in quātitate: vel priuate pone tātū: z tūc ſecus vt ibi lacius p eum quez per te videas.

Quādo ī dote eſt ius patronatus q̄s preſentabit.

¶ Succedit alia notabilis q̄ſtio Dicit iſte tex. q̄ dos datur ad ſubſtinēdū onera matrimonij pone q̄ mulier dedit marito villā ī dotem: in qua villa ē ius patronatus ī parrochiali eccl̄ia: vacat eccl̄ia: nunquid marit⁹ vel vxor preſētabit. iſtā q̄ſtionē mouet hic ſolus p̄poſit⁹ alexandrin⁹. co. iij. v. item q̄ro. z cōcludit poſt rotā in nouis. cccc. xxij. q̄ incipit Fuit dubitatū: q̄ marit⁹ pōt p̄ſentare/ q̄z ē dñs z poſſeſſor dotis vt l. doce ācillā. C. de rei vēdicatōe. al' ſub ti. de iure patronat⁹. r. z quāuis ille nō dicat hoc. idez tenet abb. in. c. fi. s. de cōceſſio. prebē. ad finē. Sed ſi concurrāt marit⁹ z vxor p̄ſentando diuerſos: quis p̄ferat: nō pauz dubitabile eſt. rota vbi' ſupra ſtangit.

Qñ maritus z vxor ī p̄ſtādo cōcurrūt.

collectoz dicſionū videt tenere q̄ p̄ferat p̄ſtatus ab vxore z hāc ſeq̄/tur abb. in. d. c. fi. de cōceſſio. p̄ben. ar. eoz q̄ notat Jo. an. in ſimili q̄ſtione de tutore z pupillo p̄ſtantib⁹ diuerſos in. c. ex eo. ō electōe. li. vj. vbi decidit q̄ preferet p̄ſtat⁹ a pupillo ſi eſt maioꝝ ſeptē annis. vt ibi p eos z ī c. j. in principio de iure pa. adde lapū allegatione. viij. z. lxxv. Sed alleādrin⁹ in p̄ſti dicit q̄ multū differt il la q̄ſtio. pupilli ab iſta. q̄ñ pupillus eſt dñs: ſz vxor nō eſt dña dot⁹: ſz vir vt. d. l. doce ancillā z ppt̄ea ſi caſu ne ceſſatis pōt ſibi ꝓuidere de fructibus ad ſubſtentationē ſuā ſcōm no. in ru. de jure pa. p Jo. an. z in. c. q̄ñ. z in. c. nobis. eo. ti. vtaq̄ ḡ marit⁹ fructibus qui poſſint cōferre ad onera matrimōij ſuppoꝝtāda. Ita quidam alexandrin⁹ q̄ potuiſſet allegare ad hoc fredericū cōſilio 47. incipit. qui ī dā de ciuitate vt refrt abb. in. d. c. fi.

Qñ patroni d. ſcordāt ī p̄ſentando vel executoreſ ī exequendo.

¶ Ad cui⁹ confirmationē facit illō q̄ no. voluit bal. in. l. i. ff. de ſenatoribus in princi. vbi dicit q̄ ſi patron⁹ eccl̄ie ōcedit ſupſtite filio z filia: z diſcordāt in p̄ſtando: p̄fertur vox maſculi tanq̄ dignioz. ¶ Idez dicit ſi femina relinquat executrix in teſtamēto alicui⁹ cū viro. nā ſi diſcordāt: p̄fertur maſculi conſiliū. q̄ dicta velut ſingularia cōmemorat andreas ſiculus in. c. tua. co. r. s. de teſtamentis. Bene facit text. z ibi nota. ī. l. in multis. ff. de ſta. ho. z q̄ ponit ſpecu. ti. de procu. §. i. ij. co. v. regulariter aūt. Ad idez. l. fi. ff. de fide. inſtru. vbi inſtrā hereditaria debēt deponi apud viz: non apud mulierez. Et quo dicebat ibi bal. q̄ duo teſtes maſculi: p̄ferun tur duab⁹ feminis ratione inſtabilitatis quam penes ſe habent quod dictū refert z ſequit⁹ ludouicus ī repetitione rubrice de arbitris. co. r. de quo meminit frāciſcus de curte ī repetitione. l. admonēdi. ff. de iureiurā

Universidad de Deusto
Biblioteca

do.folio.xxiiij.j.co.in fine inferēs ex hoc qō litigātibus mulicē masculo t femina:in dubio deferēdū ē iuramē tum masculo:qz presumit verius di/cere eo qd masculus ē legalior t fide dignior vt notāter voluit Iaco.bu.in l.in bone fidei.Ē.de rebus creditis t iure in. Intelligenisi mlier ē ma/gis informata t melis nouisset veri tatē.nā tūc defertur sibi iuramentū. ita itelligē glo.in.c.vidua.de regula ribus.quaz ad hoc valde cōmendat ludouicus in.d.l.admouēdi.vt ibi refert franciscus de curte vbi lup.

De executionibus testamēti.

¶ Quod āt de executoribus discordātibus dixi:idē dices si vnus executor est ꝓsanguineus:t alt extrane⁹: nā pferur cōsiliū cōsanguinei secundum bal.in.l.imperator.ff.de pact.pe. co.de quo facit feltū ludo.singulari. 552.icipit executores testamēti.quā uis aliter lo quatur bal.vt videbis. ¶ Idē si vnus executor sit clericus: alter laicus:t discordant:prefertur cōsiliū clerici.nouū dictuz ē andree siculi in d.c.tua.p.co.ppe medium de testa.p bona fundamēta:que p te videas. Bene facit no.i.c.cū ēēs.co. ti.t in.c.in nostra de testi.t.iij.q.iij. c.si testes.vbi plus valet testimoniū clerici ꝙ alteri⁹ vt p andreā siculū i d.c.cū esses vbi hoc limitat in.j.co. ¶ Ex istis limitabis qō voluit bal/dus in.l.vidue.Ē.de nupc vbi dicit ar.illius textus ꝙ si executores testamentorū discordāt:pōt epūs prefer/re quē vult.nā intelligendum ē data paritate.secus tamen si vnus ē ma/culus alter femina.vel vnus cōsan/guineus:alter extrane⁹.vel vnus cle ricus:alter laicus secundū andreaz siculū vbi supra. ¶ Et ista cōmenda memorie.Ex quibus videtur presen tatū amarito debere pferri. Quod forsam limitari posset nisi vroz repe tisset dotē a marito vergēte ad inopiam:t sibi fuisset villa t ius patro/natus assignata:Nam tunc videtur ipsa preferenda tanq̄ domina t pos sidens.Presertim secundū opinio/nem illoium qui tenent ꝙ statim re cranisfertur dominū in vroz̄.vt su pra dictum ē.Ēogitabis quia nemo tangit de his quos legi.Ego alias te tigi legendo capitu.dilecti de arbi/tris in meis recollectis.

Questio.

¶ Sed est pulchra du dubitatio. Nunqid vroz habēs do tem a marito vergente ad inopiam: teneatur satisdare de ea conseruan/da t restituēda marito:qui ex pacto increari eam debeat soluto matrimo mo:videt ꝙ sic ad instar satisdatōis quam prestat maritus conuentus in quantum facere potest si ad piguio/rem fortunam peruenerit.vt.l.vna. §.cum autem.Ē.de rei vroz actio ne.t ad istar fructuarij.vt.ff.vsufru ctuarius quēadmodum caue.per to tum et pro hoc.ff.de iudicis.l.in om/nibus cū ibi notat.t hec dicitur fuis le opinio vberti de bobio vt refert al bricus i dicta.l.vbi adhuc secūda co. in fine.v.sed nunqd mulier.dicit ta/men ꝙ contrariū vidit seruari cum hoc expresse lege cautū non reperia tur quod dicere sufficiat.l.illam.Ē. de collat.merito t contenti esse de/bemus legis dispositione.vt ff.solu/to matrimōio.l.si vero.de verbo obli gationis.l.stipulatio.Ista sunt ver/ba glbrici qui sic residet.

In succedēs in maiorat reneat caue/re de restitu endo.tc.

¶ Et ista possunt adduci ad questi onez vtrū succedens maioratu: vel bonis restitutioni subiectis:teneat tur cauere vel satisdare de restituē do sequēti in gradu? Dicas ꝙ sic p predicta et est casus in lege pero.§. fratre.ff.delegatis secundo. vbi vi/deas doctores signanter paulum de castro qui pulchre loquit. t post eū alexāder t alij modernores optime limitātes t itelligētes illum textum.

1. Notabile

¶ Venio ad notabilia per uestras litteras in timastis ꝙ cum magistrum. R. sup quadam summa pecunia pro.h. pa pere auctoritate nostra curaueritis conuenire.dicit Bernardus: quem alij sequuntur.ideit ad iudiciuz euo care ad petitionem henrici.vult di/cere ꝙ.h.petijt a iudicibus vt magi strum.R.citari facerent ad causam t iudices eum citauerunt. ¶ Ex qui bus verbis no. primo ꝙ ad hoc vt ci tatio valeat t sit legitima:duo debēt concurrere scilicet petitio partis t auctoritas iudicis. Accedet ergo ps ad iudicem t petet ab eo vt citari t vocari faciat aduersarium vt veniat ad iudiciuz respōsurus super tali re. quia citatio debet fieri ad instantiā partis vt hic probatur.t in.c.j.supra de iudic. ibi quem cum aduersarius peruisset ad iudicium introduci. Ad idem.c.significasti.t.c.pe.supra ō fo ro competenti.t.c.j. de dolo t contu ma.li. vj. vbi littera dicit actor ꝙ ad terminum venire ad quem citari ad uersariuz fecerat:non curauerit tc. ex quo notat ibi ancha. in principio ꝙ ad instantiā litigatoris: aduersa/ri⁹ est citād⁹ t siliter oīs act⁹ expli/cād⁹. ¶ Ad idem est bon⁹ text.t ibi notat bar.in.l.ad peremptorium.ff. de iudi.t in.l.fi. Ē. de bonis auctoi. in.pos in.l.si accusatorib⁹ t ibi no. bal.Ē.de accusa.probatur in auc.de manda.prin.§.sit tibi.ver. t non p/mittas.colla.iij.notat Hosti.in.c.cō querente.supra de resti.spo. Bal.in l.consentaneum.in princ. Ē. quomō t quando iu. ¶ Facta autem petiti one iudici per partem:discretus iu/dex non debet statim cōmittere cita tiones:sed prius videat an petitio sit iusta vel non. t si videatur sibi peti/tio iniusta:potest denegare commis sionem citationis secundum odo. quem refert t sequitur bal.in.l.cum clericis.Ē.de epis.t cle.

Cui possit cōmitti citatio

¶ Si autem videatur sibi iusta:tūc committat nuncio citationem vt ci/tet talem ex parte sua:t ꝙ precipiat sibi vt tali die t tali loco compareat t hoc incontinenti scribi faciat in ac tis secundum specula.titulo de cita/tione.§.sequitur.ver.vtrum autem citatus. ¶ Si autem nuncium non habet:potest constituere quem vult vt probatur in.l.j Ē. de sponsu.t in aucten.de iudicibus.§.necessitatem colla.vj.est textus.t ibi notat abbas in.c.pastoralis.§.item cum totum. supra de offi.dele. tenet Bar. in extraua.ad reprimendam in ver. per nuncium. Angelus de aretio in.§. quadrupli.institu. de actio. charta. v.j.colum.ver.dixi in libello. Idem sentit glo.j.in.c. significauit. supra ō appellatio.que dicit per illum textū ꝙ iudex potest quem citare per nun cium etiam priuatum non publicum etiam sine litteris:dando ei aliquod signum suum:vt sic viso signo debeat credi nuncio.

Judex cōsti/tuit nūcium.

¶ Ista aūt datio signi vt commissio de citando:non est citatio.quia tunc dicitur citatio fieri: quando nunci/us exequitur mandatum: non quan do fit commissio. vt dicit Baldus in.l.si sponsus.§. si quis rogatus. ff. isto titulo argu.illius tex.appellatur tamen sententia interlocutoria.vt p batur in dicta.l.cuz clericis.t ibi no tat Bal.t sine ista commissione non posset nuncius citare vt dicit Bar. in dicta extrauaganti.in verbo. per nunciuz:probatur in.l.neminez. Ē. de exhiben.reis.t ibi notāti Ly.bar. bal.Salicetus t alij. Imo. Jo. an. antonius t alij.in.c.quoniaz contra falsam.in.ver.citationes.supra de p ba.bal.in.l.magis puto.§.nec passim ver.illud.ff.de rebus eo. qui sub tu. vel cu. sunt. Salice. nota. in. l. ab/

Cōmissio de citādo est in terlocutoria

r

Universidad de Deusto
Biblioteca

sentem.v.co.C.de accusa.antonius abb.z alij.in.d.c.j.supra ō iudi.z ī. c. cū parati.supra de appel.ab.i.c.cum sit romana.e.ti.v.co.v.sz q̄ro nūq̄d. est bonus tex.z ibi no.bal.in.d.l.cuz clericis.C.de epis.z cle.z in auc.ꝺ̄ q̄ store.§.si vero aliqui.in.v.sine iudi/ciali precepto.z ibi no. bar.cola. vj. Id idem est tex.in.c.ex parte. supra de rescrip. ibicūqz auctoritate predi croz iudicum ꝛc.tenet specu.ti. de ci tatione.§.sequitur. v. vtrū aūt cita tus.

Iudex p̄t dare parti facultatē citandi.

¶ Hanc aūt facultatem citandi non solum poterit iudex cōcedere nūcio vt supra dictum est: Sed etiam par ti.vt est glo.satis no.ī.l. si vt ꝓponis la.ij.C.quo.z quādo iudex.alia ī. l. mules.§.j.z ibi doctores.ff. de re iu/di.quas glo.ad hoc allegat z cōmen dat ange.de aretio in.§.penales. in sti.de actio.charta.r.j.co.z ī.§.qua/drupli.char.vj.j. co. de quo videtur tex.in.l.eum qui.§. si epistola .ff. de furtis.z in.l j.§ hoc autē.seuatus z ibi bar.ff. de ieruisfugiti.z per bar.ī in.l.iuste possidet.ff.ō acqui.po. no. in.c.cum dilecti.supra de dolo z con/tu.tenet abb.in.c.cuz sit romana. v. co.in fi.supra de appel.z multi alij ō quibus ibi per felli.vj. co.v. citatio verbalis.

An ps p̄t appellāt aduersariū ad iudicium.

¶ Si tamen pars sua propria auctoritate appellet aduersarium ad iudi cium:non tenetur venire vt apparet ex predictis z est glo.in.c. cum sit ro mana.in.v.nec solent. supra ō appe. tenet Inno.in.c.dilecti. supra de ma io.z obe.bar.in.l.de pupillo. §. si q̄s ipi pretor.ff.de noui ope.nunci. ex q̄ dicebat glo notabiliter in.d.c.cū sit romana.q̄ p̄textu appellatōis extra iudicialis q̄ interponit ꝑ aduersariū nō teneī aduersari⁹ coram superiore cō/parere.ad ꝗ valde cōmēdat illā glo. abb.ibi.v.co.v.sz q̄ro nūq̄d. qō pro bat p.l.nemīnē.C.ō exhi.re. vbi pz neminē citādū vbalit: vl' ꝑsōalit nisi iudex pri⁹ decreuerit:cū aūt in appel latiōe extraiudiciali q̄uis sit ꝓuocā/tio ad cām vt tradit in cle.causam ō elec.z in c.dilecti.de appel. nō inter uenit mādatū iudicis: q̄ nō artat ad uersariū ad cōparēdū qō est notan dū z q̄tidie accidit:z cōsul⁹ de facto sic respōdi.qō intellige nisi in casu.c. j.de elec.li.vj.z.d.cle.cām.eo.ti.

¶ Hinc est etiaz q̄ creditor non po test sua propria auctoritate citare su um debitorem fugitiuum etiam quo ad effectum preueniendi iurisdictio nem.ita dixit Antonius in dicto.c.j. supra de iudic. z sequitur ibi abbas rix.colum. z in.c. proposuisti. tertio nota.supra de foro competenti. z fel li.in dicto.c.cuz sit romana.vj. colū. ver.citatio verbalis. quem videas.

Mūcius non p̄t citare nisi p̄cipiat iudex.

¶ Quinmo nec nuncius debet cita re debitorem ad petitionem credito ris nisi precipiat iudex.vt supra dixit z tenet Bal.in dicta.l.cum clericis.

¶ Sufficit tamen si iudex a princi/pio sui officij concederet nuncio ge/neralem facultatem vt durante suo officio faceret quascunqz citationes tam in ciuili q̄ in criminali. Alaz tūc valerent citationes ab eo facte sine alia speciali cōmissione.ar. c. qui ad agendum z.c.si duo.de procurato. li. vj.z facit q̄ no.bar.in simili de licen tijs reuocatis.in.l.fundi.§.j. ff. ō ac qui.po.ita tenet z firmat ange. de a/retio.in dicto.§.quadrupli .charta. v.ij.colum.ver.aduertas tamen.di/cens se sic fecisse cum prima vice as/sidebat z ius reddebat. ¶ Quod ta men ego intelligerem in citationibus que non requirunt cause cognitio/nem. vt sunt citationes simplices ad comparendum coram iudice. istas enim bene potuisset facere nuncius sine spāli commissiōe. vt puta si citat prē vt videat iurare testes. ¶ Sec⁹ tñ esset qñ in citatiōe requirit cause

cognitio.q̄ forte est nimis preiudici alis. Nam talez citationē nō potuis set facere nūci⁹ sine spāli cōmissione ita tenet singulariter bal.in.l. si q̄s. rij.q.C.de testi. ¶ Et scōm ista de/bet intelligi z restringi opinio Inno. z alioz in.d.c.qñ ꝺ̄ fallsam.dum di/cunt q̄ nūci⁹ publicus pōt citare si/ne spāli cōmissiōe. Nā ꝺz intelligi ō citatiōib⁹ q̄ nō requirūt cause cogni tionem scōm bal.vbi supra. ¶ Ex istis etiam citatiōibus forte debet intelli gi cōsuetudo que in aliquib⁹ locis vi get q̄ nūcius sine aliqua cōmissione iudicis possit citare scōm pau.in.l.sz si hac.§.pretor ait.ff.de in ius vocā. melī⁹ tñ esset q̄ nūci⁹ nullo mō pos/set citare sine cōmissiōe iudicis ꝓpt multa incōueniēcia q̄ ex tali citatiōe ꝓueniūt qñ nō fit ad mandatū iudi/cis informati de petitiōe actoris.

Quo tpe ꝺz fieri citatio?

¶ Si tñ nūci⁹ virtute hui⁹ cōsuetu dinis habeat citare:nō faciat istam citationē die feriata q̄ nō pōt eo q̄ tūc nūci⁹ vtī ex cōsuetudine quadā iurisdictione q̄ impedit ꝓpter diem feriatā.ita dicit bal.in.d.l. cū clerici j.co.in fi.C.de epis.z cle.reputans ꝺ valde notabile.est bon⁹ tex.ad hoc ī l.fi.C.de feriis .vbi ifa dicit taceat apparitor:sileat horrida vox p̄coms z nulla quēq̄ vigeat admonitio.per quē tex.no.ibi bal.in scōo no. q̄ tpe feriato in honorē dei est interdictus act⁹ iudicij.vt pbat ī.v. admonitio z act⁹ nūcij sine executoris.vt in vbo taceat appitor. ¶ Ex p̄dictis iferī q̄ iuōx ꝓcedēs ꝑ otumacē z ipm citās: nullit⁹ ꝓcedit si nō citauit ad petiti onē pris sz ex officio suo vt.l. ꝓperā/dum.§.z siquidē.C.de iudi.ita fir/mat bar.in.l.iij.§.hoc aūt iudicium ij.co.in fi.ff.de dam.infec. ¶ Et in/de est q̄ in citationib⁹ semper ponitur ad instantiā talis scōm bar. in.l. si finita.§.iulianus.ff. dāno infec. z p̄t eē ratio q̄ iudex nō ꝺbet ipartiri

An iudex ci/ter ex officio

officium suum ad vtilitatē priuataz nisi petatur aprevt.d.l.iij.§. hoc au tem iudiciū notat Inno.in.c. ad no strā.el.ij.supra de ireiu.z in.c.bōe. el.ij.supra de postula.pre.specula.ti. de citatiōe.§.sequitur. v.illud autē. z ver.item nota q̄ ipe citator.

¶ Et pcedūt ista necdū in citatiōe verbali de qua loquit iste tex.z iura predicta:sed etiā in citatione reali.ꝺ est in apphēsiōe persone.illa enī non pōt fieri per ptez sine auctoritate iu dicis.vt est tex.in.d.l.nemīnē. C.ō exhib̄.reis.z in.l.oēs.C. de episco.z cle.z tenet bar.in.d.l.nemīnē.z abb. in.d.c.j.supra de iudi. xviij.co in fi.

Captura nō pōt fieri sine auctoritate iudicis ꝓpetē tis.

¶ Intellige q̄ debet interuenire au ctoritas iudicis competentis. Nam si quis fecit capi debitorem suum ve rum auctoritate iudicis in competē tis scienter: nō teneret captura z vl tra hoc perderet ius crediti.istud est mirabile dictum bal.in.c.cām matri monij ī fi.verb.supra de offi.delega. quod refert z sequitur franciscus ō curte.in repetitione.l.vnice.C.de p hi.sequestra.pe.xvij.q.z Jason in.l. ij.vj.co.in fi.ff.de iurisd.om. iudi.

In casib⁹ q̄ bus licet ca/pere parti.

¶ Ō tamē ego intelligo veruz nisi in casib⁹ in quibus a iure ꝑmittitur vt puta capere debitorē deꝑhensum in fragrāti delicto.vt.l. vnica .C. de rap.vir.z.l.si quis in seruitute.ff. de furtis. Item in debitore fugiēte vt l.ait pretor.§.si debitorē.ff.de hijs q̄ in frau.cre.z notat instī. de actio. in prin.z in.c.cū nō ab hoīe. supra ō in di.bene facit glo.singularis.in.l.nul lus.C.de iudeis. vbi apte sentit q̄ si offensorem meum non possum ad iudicium adducere:z sit timor de fu fuga:possum propria auctoritate vl cisci de quo videas ibi optime q̄ sali ce.ad idē facit gl.j.i.c.ius gētiū.j. di: q̄ volunt q̄ vbi nō p̄t q̄s rē propriaz consequi propter defectum iusticie vel alias:potest propria auctoritate

Universidad de Deusto
Biblioteca

ius sibi dicere, quam glo. multum cō
mendauit bal. in l. fi. C. de hijs. qui
a nō do. manumi. & idem voluit Jn
no. in. c. oliz. el. j. supra de resti. expo.
de quo latissime per ancha. in regu/
la peccatum de reg. iuris li. vj. co.
in repetitione. Jstis enim casibus po
terit quis sua propria auctoritate ca
pere suum reum vel debitorem fugi
tiuum etiam si sit clericus. vt notanē
voluit bal. in. d. c. cum non ab homi/
ne. supra de iudi. l. iij. co. & abb. ibi. in
iij. co. Jdem bal. in. c. dilectis. v. co. su
pra de appel. quos refert & sequitur
Jason in. d. l. ij. vj. co. in prin. ff. ō iu/
risd. om. iud. multo ergo fortius po
test hoc facere per iudicem etiam in
competentē. vt sentit bal. in. l. fi. C.
vbi in rem actio. & tenet expresse an/
cha. consilio. 192. incipit in auxilium
veritatis. dicens q̄ debitor capt̄ tā
quam suspectus de fuga: non potest
opponere exceptionē incompentie iu
dicis capi facientis. cuius dictum re
fert & sequitur lodo. consilio. 242. i
cipit vnum est. Et idem lodo. in. l. ō
pupillo. §. meminisse. in additiōibus
nouissimis. ff. de no. o. nū. & ibi alex:
idem lodo. in. d. l. ij. ff. de iurisd. om.
iu. & sequit ibi Jason. vj. co. hoc fir/
mans quatuor optimis rationibus.
quicquid dixerit franciscus de curte
in. d. l. j. xvij. q. C. de prohi. seq̄stra.
pe. & franciscus de aretio. cōsilio. 95.
incipit. respondebo breuiter quos p
te videas.

Q̄n statutū dicit iudicez ōbere citare

¶ Jtem procedunt ista etiam si sta/
tutum diceret q̄ iudex debeat vel te
neatur citare: quia debet intelligi ad
partis instantiam vt recipiat inter/
pretationem passiuaz. vt. l. gradatiz
§. sed si ex lege. ff. de mune. & honor.

Jusr sine petitiōe pt̄s pcedit ad publi/cā vtilitatez

¶ Jsta tamen intellige quādo pro/
ceditur ad priuatam vtilitatē & par
tis petitionem. Nam tunc iudex nō
debet impartiri officium suum nisi
parte petente. vt. d. l. iiij. §. hoc autē
iudicium. ff. de damno ifecto. & c. ad
nostram. el. ij. supra de iureiu. Secꝰ
si iudex pcederet ex officio suo ad pu
blicā vtilitatē. ita dicit marianꝰ. i. c.
postulasti. supra ō foro cōpe. i. ij. no.
de quo remittit ad id q̄ ipe latissi/
me dixit. in. c. qualit̄ & q̄ñ. el. ii. ifra ō
accusa. in octauo principali articulo.

Utrū citatio presumaī facta ad petitiōe partis?

¶ Vnuz tamen non est obmittēdū q̄ si ex actis nō apparet
q̄ fuerit facta ad petitionē pt̄is sed
solū est descripta citatio & citationis
cōmissio: & relatio nūcij: Jn dubio p̄
sumēdū ē q̄ pcesserit petio pt̄is: ex q̄ re
quirit̄ ad validitatē citatiōis. nec ali
ter p̄t dici citatio cū effectu. vt appa
ret ex p̄dict̄s. ita tenet guil. de suza. in
d. l. ad emptorū. ff. de iudi. & anto.
in. c. j. eo. ti. & ibi etiā ab. ij. co. refert
& sequit̄ frācisc⁹ de aretio. 2°. 36. i fi.
facit ad ℔ qō no. bal. in. c. pe. supra ō
iura. calū. vbi dicit q̄ si dictū sit i in/
strumēto q̄ lis fuit legitime cōtesta
ta: ex nō exprimaī q̄lit̄ fuit ptestata:
sufficit. dicit foze textū rotūdū de ℔
vt ibi laci⁹ p andreā siculū. iij. co.

Lit̄s ptestaꝰ

Pro iudice:

¶ Q̄ō p̄t ꝓfirmari tali rōne. iudex
p̄sumit̄ fecisse illud q̄ō ō iure debuit
vt. l. herēni⁹. §. gaya. ff. de euictiōi. &
l. ij. C. ō offi. ciui. iu. & in. c. in p̄tria.
ō renū. ex iudex hz cōmittere citatio
nē ad petitionē pt̄s vt supra dictū est
sequit̄ ḡ q̄ si repiaī citatio ꝓmissa &
relatio facta: oz p̄sumi q̄ precesserit
pt̄is petitio. ¶ Jtē validū est argu.
a cōiter accidētib⁹ vt. c. j. supra ō cle.
nō resi. & i. l. neq̄ natales. C. ō pba.
adeo q̄ trāsfert onꝰ pbādi ꝫ in ad/
uersariū vt sentit gl. in. d. l. nec nata
les q̄ ad ℔ multū cōmēdat ludo. ro.
in singulari. 397. incipiēte alio sero
andreas sicu. i. c. nouit. co. lxxviij. de
iudici. Sed cōmuniter accidit q̄ ci/
tatio fit ad petitionem partis: ergo
presumendū partis petitionē p̄cessis
se: quia solēnitas consueta interue/

Argumentū a cōiter accidentibus.

nire: semper p̄sumitur vt. l. fj. & ibi
no. C. ō fideiusso. ¶ Bene facit ad
hoc quod in simili dixit Jo. an. in ad
ditionibus ad spe. ti. de emptio. & vē
di. §. nunc videndū. prout refert frā
ciscus aretinꝰ i. d. c. j. de iudi. iij. co.
ver. vnde dicit notanter Jo. an. vbi
voluit q̄ cum inuestitura cōiter so/
leat fieri p̄senti: si appareat inuesti
turam esse factam & non appareat ō
p̄sentia: bene p̄sumitur. quāuis re
gulariter p̄sentia non p̄sumatur
nisi probetur. vt. l. ij. C. de statuis &
imagi. & l. iij. §. idez respōdit. ō. v. o.

Jnuestitura

¶ Jtem pro ista opinione facit opti
ma ratio. quando enī fit actus i quo
requiritur aliqua impensa: p̄sumit̄
facta instante eo cuius interest & ad
quem spectat actum facere vt est ca
sus no. in. l. fi. C. de alimen. pu. p̄/
standis. vt no. bar. in. l. cum seruus.
ff. de ver. ob. Bene facit tex. & quod
ibi no. bal. in. l. si seruus. §. qui mar/
garitam. de lega. j. sed citatio rei cōi
ter nō solet fieri sine aliquo sumptu
vel spensa: iuxta notata in. l. ij. C. de
spōtulis: ergo p̄sumitur facta instā
te & petente parte. ¶ Bene facit q̄ō
in simili dicimus de mercatore scri/
bente rōnem ad me pertinētez: Nā
p̄sumitur eam scribere me requirē
te & mandante: vt voluit guillermꝰ
de cuno in. l. edita. C. de eden. alle/
gat glo. in. l. fi. C. de pactis conuen:
q̄ō reputat ipse multum notabile. p
ut refert & sequitur bal. in. l. j. fi. co.
C. ō edendo. ¶ Facit ad hoc quod
notat Jnno. in. c. fi. infra de eo qui
mit. in pos. cā. re. seruā. & notat in. l.
sciendum. ff. de verb. ob. & in. §. fi. in
sti. de fideiusso. & in. §. si ita scriptū.
insti. de mutuis stipula. & tex. cum
glo. in. l. ij. C. de dotis p̄mi. & q̄ō no.
bar. in auc. si quis in aliquo documē
to. C. de edendo. & in. l. qui aliena. ff.
de acquirēda here. & quod notatur
in. c. vnico. supra de litis ꝓtest. & bo/

Actus cū expensa.

De libro mercatoris.

nus tex. in. l. siue in prin. ff. de interro
gatoriis actio.

Pro pte cōtraria.

¶ Et istam partem ego teneo quā
uis quidā moderni in. d. l. sciendum.
ff. de verb. ob. teneāt cōtrariū mori
leuissima rōne & fūdamēto dicētes
q̄ petitio pt̄is quā oz facere ad iudi
cē: ad ℔ vt faciat citationē: est q̄dam
solēnitas extrinseca q̄ nō p̄sumit̄ nisi
pbet̄. vt. l. quecūq; §. qui a pupillo.
ff. de publicia. & ad iura p̄dicta dicūt
ipsi q̄ loquūt in solēnitate ītrinseca.
q̄ semp p̄sumit̄. Sed reuera ista rō
parū valet q̄ñ potest dici q̄ regula
riter est verū q̄ solēnitates extrin/
sece non p̄sumuntur nisi proben/
tur: fallit tamen hoc quando actus i
quo debet intervenire solēnitas fit
cum aliquo sumptu vel spensa. nam
tunc bene p̄sumitur vt apparet ex
predictis. ¶ Vel aliter potest dici q̄
cum ista sit solēnitas que prout cōit
solet fieri & regulariter non preter/
mitti: locus a cōiter accidentibus fa
cit p̄sumi solēnitatem interuenisse

Solēnitas q̄ñ p̄sumitur

So.

Alia solutio

Alia solutio

¶ Vel aliter verum est q̄ solēnitas
extrinseca non p̄sumitur interue/
nisse: intellige principaliter secus tñ
icidēter & ex quadā cōsequentia. si/
cut in simili dicimus q̄ episcopus nō
restituit ad famam vt. c. cuz te ab. e.
supra de re indicata: tamen dispēsan
do cum criminoso: Videtur dispen/
sare super infamiam. tex. est singula
ris i. c. at si clerici. §. de adulte. supra
de iudi. Unde ita dicamus in casu no
stro q̄ quāuis solennitas petitionis
partis de per se non p̄sumatur: q̄ñ
de ea principaliter queritur: bene ta
men p̄sumitur cum constat de ipo
principali: hoc est de ipsa citatione:
accessorie ergo & per quandam con
sequentiam p̄sumetur de illa q̄ in/
teruenerit. quod nota quia est noua
consideratio:

¶ Et hoc idem dicendum censeo in
auctoritate iudicis vt si appareat de

Universidad de Deusto
Biblioteca

citatione facta per nuncium si nō cō
stet ex actis de commissione vel au
ctoritate iudicis: nihilominus presu
matur interuenisse scōm guillelmuz
de cuno in d. l. ad peremptoriū. ff. de
iudi. Idez sentit Jaco. butricalis. in
d. l. neminez. C. de exhiben. reis. vbi
dicit aduocatos tenere q̄ nuncij ci
tant sine mādato iudicis: qz p̄sumit
eis mandatū scōm eum quez refert
z sequitur ibi ange. qui subdit cautū
esse vt etiā in actis appareat de cō
missione. ¶ Et pro ista opinione fa
cit ratio. qñ certuz est q̄ habitis ex
tremis: presumitur mediū vt proba
tur in. l. si mater. C. ne de statu d. ū
cto. z in. l. quicunqz. C. de apochis.
publicis. z tenet gl. in. c. volum⁹. xxj.
q. iij. ver. incōcussam. Cum autē in
casu nostro habeātur extrema. s. q̄
pars petierit a iudice q̄ citet aduer
sarium. Item etiā q̄ nūcius citaret
z retulit z ista sunt extrema citatio
nis. ergo per cōsequēs presumi debet
mediū. s. cōmissio iudicis.

Ad diū pre
sumitur habi
tis extremis

¶ Et istā partē teneo quāuis bar. in
d. l. sciendum. ff. de ver. ob. z in. l. j. §
sane. ff. de offi. pre. vr. z dñs antoni⁹
in. d. c. j. de iudi. teneāt cōtrariū mo
ti. qz hec est solēnitas q̄ p̄uenit actuz
z ideo non presumitur vt notat in. l.
j. C. de fide instru. z iure aste. fisca.
li. x. ¶ Et pro eis facit rō subtilis z
noua. ois p̄sumptio solēnitatis adhi
bite resultans ex facto iudicis: cessat
siue tollitur qñ ex inspectiōe actorū
que producūtur apparet talē actum
in actis non inueniri. ita dicit Jnno.
in. c. cū ad sedem. supra de reſcri. spo.
Sentit ille in. c. innotuit. infra de eo
qui furti. or. re. pbatur in. c. vno. su
pra de litis contesta. tenet Jo. an. in
c. qñ contra falsam. supra de proba.
z in additio. ad speculū. ti. de senten
tijs. §. vt aūt ver. z no. scōm. v. quos
dam. bar. in. l. hij qui ad ciuilia. C. d
appella. z in. l. j. ī prin. ff. vt cau. post

Opinio con
traria.

pu. assit tutor. z bene facit tex. ī. l. fi.
C. de rebus cre. z iureiu. Ad huius
confirmationem facit quod in simi
li dicimus q̄ ille qui prescribit: presu
mitur habere bonam fidem z in hoc
statur sue assertioni vt notat glo. in
sti. de act. in principio. in. c. si vero. ī
fra. de senten. excōmu. hoc verum ni
si prescribens habeat titulum repro
batum a lege de quo constat per cō
fessionem aduersarij vel alias. nam
per hoc cessat p̄sumptio predicta vt
est tex. no. z ibi no. bar. in. l. quemad
modum. C. de agricolis z censi. li. xj.
faciunt notata in. l. cum lex. ff. de fi
deiusso. z in. l. j. C. d̄ fide instru. z iu
re aste fiscalis li. x. Idem clarius fir
mat antonius in. c. peruenit de fide
iusso. in repetitione. folio. 4. ver. cir
ca quod dubiū facit: vbi dicit q̄ pos
sessio immemorialis habet presum
ptionem bone fidei nisi possessor al
leget titulum inualidum vel nisi ali
as constet de iniusticia vel inualidi
tate tituli idem consulunt ancha. con
silio. 81. incipit dicta. co. ij. ver. sed a
lijs rationibus quod teneo menti de
quo latius scripsi mea allegatione.
xviij. que incipit presupponendum.
folio penultimo, versiculo. Et si mi
hi dicatur. faciunt que diximus supra in
rubrica co. cclxxxix. v. secundo limita
Ex quibus infertur vnum valde no
tandum q̄ si ostenditur instrumen
tum venditionis rerum ecclesie sine
aliqua solēnitate: cursus tēporis nō
iuuabit possessorem de quo dicen
dum vt notatur per antoniū z alios
in. c. ea noscitur. supra de his q̄ fiūt a
pla. vbi est pulcher tex. videas ācha.
nota. p⁰. cxxxv. icipiēte ex cōsiliis ō q̄
faciūt mētionē modernum in. c. qñ cō
tra falsā. supra ō pba. z ī. c. sicut. ō re
iudi. z in. c. licet heli. infra de simonia.
¶ Cum autē ista presumptio solēni
tatis resultet ex facto iudicis de qua
non cōstat in actis: merito cessare ō

bet presumptio q̄ interuenerit.
¶ Pro ista parte bene facit tex. ī. c.
prudentiā. in prin. in verbo per nun
cium. supra de offi. ōlega. vbi dicitur
q̄ iudex qui se debet excusare: debet
istam excusationē exponere z per nū
cium certū vel excusatorē litterato
rie destinatū: vel alias de eadē excu
satione vel impedimēto debet cano
nice constare: alias non poterūt reli
q̄ iudices procedere. z sic vult ille tex.
q̄ in facto dependente a iudice nō sta
mus presumptioni: sed debet de eo
canonice constare. ¶ Finaliter pro
ista parte est tex. no. quez ad hoc pō
derat ibi Bal. in. l. his solis. C. de re
uocan. dona. vbi tex. dicit q̄ si mater
aliquid donauit filio qui postea fuit
ingrat⁹ poterit mater reuocare. In
qua reuocatiōe venient quicquid ex
rebus donatis tenet filius ex eo die
quo controuersia qualecūqz princi
piū visu iudicātis haberet. visu iudi
cātis dicit bal. no. exp̄ssū q̄ dz appa
rere de cōmissiōe iudicis alias p cita
tionē nō dat̄ inicium litis certū. ¶ Et
si dicat̄ q̄ quēadmodū p̄sumit̄ peri
tio ptis: ita p̄sumit̄ cōmissio iudicis:
pōt dici q̄ cōmissio citatiōis q̄ facit
iudex: est de actis z in actis ōbet scri
bi. vt. c. quoniā cōtra. supra de pba.
ideo non p̄sumit̄ nisi pbet̄. sz petitio
partis nō est de actis vt patet in. d.
c. qñ ꝛ. ideo p̄sumit̄ q̄uis de ea non
appareat. ¶ Sz ego nō recederez a
prima opinione q̄ videt̄ mihi verior
de iure z magis equa. possunt tamē
iste opiniones reduci ad concordiā
vt dicamus q̄ si nuncius qui fecit ci
tationem z relationem sit alias bōe
fame: z agitur ō modico preiudicio:
presumitur commissio argu. eorum.
q̄ notat̄. ī. c. cū dilect⁹. supra ō ꝓsue.
z ī. d. c. ea noscit̄. supra ō his q̄ fiūt a
prela. z per inoc. in. c. i. supra de cleri
cis pere. istam concordiā sentit ab.
ī. d. c. j. xix. co. de iudicijs. ¶ Uel pōt

1. Cōcordia

dari alia concordia vt dicamus q̄ si
pars pretextu citationis facte cōpa
ruit z non opposuit ꝓtra citationez:
concurrentibus istis trib⁹ simul. scz
citatio nunci: z relatio eius: scripta
tabellionis: z comparitio partis: be
ne p̄sumit̄ cōmissio iudicis p̄cessisse.
vt singulariter voluit. io. an. in addi
tionibus ad specu. ti. ō teste. §. sequi
tur. v. sz pone. q̄z refert z sequitur
dñs anto. in. c. fraternitatis ī fi. sup
glo. vltima. s. de testi. z franciscus ō
arecio. vt. d. c. i. iij. co. s. de iudicis.
¶ Et ratio huius potest esse (q̄uis
illi nō dicant) qz spontanea compa
ritio citati purgat ineptitudinem ci
tatōnis. vt glo. voluit. bal. z alexā. in
. l. i. in prin. ff. de feriis z facit in simi
li tex. in. l. metuz. C. q̄ metus causa
vbi spontanea solutio purgat metuz
precedentem. ¶ Et ex hoc dicebat
singulariter ioc. q̄ si duo ex delegatis
citauerunt partem. z pars cōparuit
z in comparitione erant congregati
omnes tres: tenetur respōdere; qua
si per suam comparitionem purge
tur vicium citationis. ita dixit ille in
c. cum causa supra de offi. ōlega. z re
citat ibi abbas. ij. colum. Idem sen
tit Bal. ī auc. si omnes. C. vt ab he
re. absti. dicens q̄ quādo citatio est
nulla propter aliquem defectuz: si ci
tatus comparet tenet actus. nō ra
tione citationis sed ratione presen
tie adeo q̄ potest iudex ad viterio
ra procedere. de quo dicto meminit
felli. in. c. illud. supra de prescrip. iij.
colum. ver. quarta ōclaratio. vbi cu
mulat alia que videas per te. ¶ Si
aūt ineptitudo citationis purgat̄ p
spontaneam comparitionē: a fortio
ri dicemus q̄ ex tali comparitione
presumitur interuenisse solēnitas cō
missiōis iudicis. qō videt̄ mihi satis
notādū. Et qz ista nō est ꝓpria ma
teria hui⁹ decretalis nō me extendo
viteri⁹ ista sufficiāt.

Spontanea
cōparitō cita
ti purgat ci
tatiōis inep
titudinem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

An ecclesia potest se intromittere ō dote.

¶ Nota secūdo ex tex. ibi. Auctoritate nostra curaueritis cōuenire. Dicit hosti. z sequitur io. an. i. auctoritate ſr̄aruz nr̄arum pro .h. paupere impetratarum.

¶ Ex quib⁹ verbis colligit abb. argumētū q̄ eccl̄ia pōt se impedire de dote non solum in fauorem viduarū vt. s. c. proximo. sed etiaz in fauorem maritj petentis dotem. ¶ Ego aūt dico q̄ imo est hic casus formalis z tex. optim⁹ z forte alibi nō ita bon⁹ q̄ iudex ecclesiasticus est competēs iudex ad cognoscēdū de causa dotis inter puros laicos etiā si de dote p̄cipaliter agatur. Maz hic tā magister .R. q̄. h. pauper laici seculares erāt q̄ apparet ex eo quia ista causa p⁹ fuit agitata coram consulibus ciuitatis ianue z ō ea nunc principaliter agebatur coram iudicibus delegatis a sede apostolica. Et sic isti legati cognoscebāt de causa dotis principaliter inter puros laicos. ita per istū textū firmauit innoc. in. c. de prudentia. infra. eo. cuius opinionez aprobāt ibi hosti. io. an. henric⁹. z ab. eamdē tenuerūt hosti. ancarra. z io. de ymo. in c. ex litteris. s. ō pigno. vi. notabili. z ibi card. in. v. oppō. tenuit etiam raphael fulgo. in auct. qu od locū. C. ō colla. bal. io. de ymo. pau. z lodo. in. le. i. ff. so. ma. lodo. in. l. tricia. nj. co bal. in. l. i. C. de dotis proīn. z in. c. i. §. qui feu. da. po. li. feudorū vbi dicit q̄ papa potest dare iudicē sup causa dotis inter laicos.

¶ Idem vr̄ sentire specu. ti. de dote post diuoz. restj ,ppe finem. v. vtruz causa dotis, vbi dicit q̄ causa dotis spectat ad eccleſiā: q̄ accedit ad cāz matrimonialem. idē cardi. in cle. dispendiosam: ō iudicis. xxx. q. dū dicit q̄ illa cle. habet locū: quādo agit de dotibus restituendis: quia actio de dote sortitur p̄uilegia cause matrimonialis secundū ea q̄ notant. in. l. i. ff. so ma. ¶ Hanc etiam opinionem tenuit felin. in. c. licet ex suscepto ō foro compe. i. co. eandem etiam nouissime firmat. baldus nouellus in suo tractatu de dote. ix. parte. xvi. priuilegio. cū moderatōe tamē: de qua infra. q̄ ista opinio ē fauorabilis z benignioz pro mulieribus z dotib⁹ per id quod habetur in. l. in ambiguis. ff. ō iure do. z quod notat io. an. post hosti. in. c. i. de cogna. spūa.

¶ Blo. tamen in. d. c. de prudencia. s. eo. tenuit indistincte cōtrariū dicit .n. q̄ vbi iudex ecclesiasticus de matrimonio cognoscit: causa dotis spectat ad eum: vt ibi. Si vero de dote principaliter agatur: vt puta si cōstante matrimonio agat mulier de dote: q̄ forte maritus labitur facultatibus: vel dissipat bona sua: vl̄ quia mortuus est: tunc causa dz coram iudice seculari agitari. quia modo causa dotis principalis est. z ita cōcludit ibi glo. q̄ quādo agitur principaliter de causa dotis iudex ecclesiastic⁹ non est cōpetens iudex. ¶ Et vr̄ ibi tex. expressus de hoc cū dicit. q̄ igitur vos qui de matrimonio principaliter cognouistis: ō dote q̄ est causa incidens accessorie valuistis z similiter diffinire ꝛc. ¶ contrario ergo si nō cognoscerent de matrimonio pricipaliter: nō potuissent cognoscere de dote accessorie. z sic per consequens cū ō dote principaliter agitur: nō potest iudex ecclesiasticus de ea cognoscere.

Opinio contraria.

¶ Et hanc opinionē tenet ibi anto. ange. z sozin⁹. in. l. i. ff. so. ma. p quā videtur tex. singularis. in. l. in cōtractibus in fine. C. de nō nūme. pecu. vbi dicitur. q̄ exceptio non numerate dotis debz coram administratore ciuili vel militari opponi: z in eius defectum coram episcopo z sic apte p̄bat ille tex. z ad hoc notat eū bal. ibi in. §. in omi vero. in: fi. q̄ eps nō est

iudex in causa dotis nisi in defectu iudicis secularis. ¶ Itē p̄ ista oppinione allego tex. singularē nouit pōderatū ad hoc. in. c. ex tenore. s. de fo. cōpe. vbi illa nobilis mulier coram iudicibus delegatis a papa agebat cōtra Jo. de mediolano super sua hereditate. i. super sua dote: q̄ dos dicitur hereditas z patrimoniū mulieris vt est textus in. l. pompom⁹ filadelph⁹ ff. familieherciſc. z in. l. nj. §. sed vtruz ff. ō mino. sed noluit papa q̄ delegati de ea cognoscerent nisi data negligentia iudicis secularis. Et scdz ista pōderationez est ibi casus formalis pro ista opinione. scōm andreā siculum. ibi. coluna penultima z vltima.

dos dicit hereditatem

Hic reꝰ erat clericus.

¶ Hanc opinionez sentit glo. no. in. d. ex tenore in. v. viduis ad finem. ibi z p̄cipue circa dotes allegādo. c. nup. s. isto ti. quasi vellit q̄ tunc solum ecclesia pōt de dote cognoscere quādo est causa vidue. idem sentit specula. in ti. de rp̄ti p̄sentacione. §. ratiōe aūt forme. v. itē mulieri. co. pe. hoc fuit de mente bal. si bene aduertantur eiꝰ vba in auc. qō locū. C. de collac. co. fi. v. octauo q̄ritur. idez tenet antonius in. d. c. licet ex suscepto de foro ꝓpe. co. xi. v. sextus rōne conexitatis z ibi marianꝰ co. vij. v. duo decimus ratione conexitatis z in rubrica. eo. ti. co. i. v. secūdo accessorie tatis z co. nj. v. tricessimo sexto. Et ancha. consilio. xx incipiēte pro solucione ad finem. v. venio ad sextum. Ex his redditur dubia decisio Jnno. z sequatū adeo q̄ dicebant aliq̄ q̄ necessaria esset decisio principis.

Impugnatō

¶ Et sentiens forte hanc difficultatem hosti. in p̄ti super parte curaueritis cōuenire. quē sequitur Jo. an. in ver. auctoritate dicit q̄ ideo fuerūt littere impetrate a papa q̄ iste magister. r. qui erat reus erat forte clericus. z ita iste. h. actoz sequebat eius forum vt. c. cum sit generale. super de fo. compe. cum cōcordantijs ¶ Sed reuera iste intellectus nullo mō pōt stare quia si verum eēt q̄ iste magister. r. esset clericus: nō potuisset cōuenirj coraz iudice laico. vt c. si diligenti. supra de fo. cōpe. Et p̄terea reprobatur iste intellectꝰ p̄ do. cardi. in scōa oppo. z per abba. in p̄mo no.

Paup cōuenit laicuz coram ecclesiastico.

¶ Et ob hoc forte idez hosti. z Jo. an. nō resident in isto intellectu imo transeunt ad alium dicentes q̄ ideo iste l̄re fuerunt impetrate a papa: q̄ iste. h. impetrans erat pauper z miserabilis persona. qō aperte probat tex. dum dicit pro .h. paupere. z p̄terea tanquā pauper z miserabilis persona potuit habere recursum ad ecclesiam quāmis laicus esset. Et secundum istum intellectū est hic tex. singularis scōm abb. q̄ pauper z miserabilis persona potest laicū cōuenire coram iudice ecclesiastico. qō est bene notandū secunduz eum. ¶ Et bene facit tex. in. c. significātibus. supra de offi. dele. z in. c. super quibusdam infra de ver. sig. ¶ Facit etiaz tex. scōm vnum intellectum. in. c. cōstitutus. supra de in inte. restj. vbi secunduz aliquos ille magister. g. erat pauper z rōne pauptatis conueniebat aduersarios suos laicos coraz iudice ecclesiastico. ¶ Facit etiam ad istum intellectuz qō no. Jnno. in. d. c. cuz sit generale. supra de fo. cōpe. vbi dicit q̄ de qualibet oppressione vel fraude non solum clericorum sed etiam pauperum: cognoscit ecclesiastic⁹ iudex. pro quo est tex. in. c. si q̄s de potentibus. z. c. paternarū. z. c. li quis rompetas. z. c. illi qui. xxiij. q. iij. ¶ Idem facit tex. in. c. ex parte. b. supra de fo. compe. vbi dicitur q̄ illa regina miserabilis spoliata ab illo milite eum conuenebat coraz iudice ecclesiastico etiam super re feudali. fortius ergo idem faciet paup.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Paupes dicuntur miserabiles.

¶Et est hoc iuri ⁊ rōni satis consonum quia pauperes dicuntur persone miserabiles. vt voluit Jo.an. ⁊ se quit ibi abbas in.d.c.significātibus. supra de offi.dele. ¶Et dicunt miserabiles quia natura mouetur ad miserendū eis.scōm eos. ⁊ recte loquūtur quia vt scribitur ecclesiastici.xl. melius est mori ꝙ indigere. Mā vita pauperis est in cogitatione victꝰ Miserabilis aūt dicitur ꝙ sit misere habilis. ⁊ proprie appellatur miser eo ꝙ oēm felicitatem amiserit. secundum Jsidorum in.x.ethimo. ī litera. in. ⁊ recte pauperes miserabiles dicuntur quia multis periculis sunt subiecti iuxta illud salomonis. mēdicitatem ⁊ diuitias ne dederis mihi. tribue tantuz victui meo necessaria ne forte satiatus illiciar ad negandū aut egestate compulsus furer ⁊ piurem nomen dei mei. Prouer. xxx. ⁊ ccli.ci.xxvij.dō. propter inopiaz multi deliquerūt. item.ii.ad corin.. viij. dicitur vobis aūt tribulatio. exponit glo.i.paupertas. item.i.tesal.v. sup illō rogamus autē vos ꝛc. dicit glo. sicut diuicie negligentiam parūt salutis:ita egestas duz saturari q̄rit a iusticia declinat. ō quo latissime per sanctuz tho. opusculo.xix.scz contra impugnantes religionez.ij.parte.c. vi. ⁊ ii.secūde.q.clxxxvi.ar.iij. ītē david inquit languerunt oculi mei prē inopia. ps.dñe deus salutis mee: dicūtur ergo pauperes miserabiles p sone. q̄ ex inopia descendit miseria. scōz glo.in autē.de e rhibē. ⁊ intro. reis.in prin.in.v.aguntur.

Lex regni.

¶Et propterea pauperes sunt cancellandi ō libro ex timi porrecta pr̄ supplicatione secundū bal.in.d.auc. defuncto. leges tñ hui⁹ regni voluerunt quod pauperes debeāt soluere tributa de his q̄ pro mercede quotidiana laboris hñt seruata certa forma in eis tradita. humanius tamen esset ꝙ nihil soluerēt cū sint occupati in querendis sumptibus p victu. vt supra dictum est. et cum sint miserabiles persone quib⁹ oīo fauendū est. nam egestate sordentibus moris est solacium: vita suppliciuz. vt dicit rex.ī.l.quis quis. C. ad.l.iuli.maie.

Cause miserabilium personarū expectant ad ecclesiam

¶Justum est ergo vt cause miserabilium pson̄arū ex pectent ad ecclesiam. vt est rex. ⁊ ibi no.in.c. sup quibusdam. infra ō v. signi. ⁊.no.in.d. c.significātibus.de offi.de. ⁊ in.d.c. ex tenore.de fo.compe. ⁊ p specu. in ti.de fo.cōpe.§.i.v.xix. ¶Et ratio pōt esse q̄ pauperes hñt oīa priuilegia ecclīarū. vt voluit bal.in.l.illō. C.de sacro san.eccīis. ⁊ in.l.pe.§. fi. iii.co.in fi. C. ad trebelli.no.ī auct. de eccīa.ti.in prin.colla.ix. ⁊ est glo.si bene ponderetur in.l.fi.in vbo captiuoz. C. ō sacro sanctis.eccīe.merito ergo iste. h. tanꝯ pauper ⁊ miserabilis pson̄a potuit impetrare lras a papa ad iudices delegatos q̄zuis ille esset pure laicus.

De conuersis ad fidem

¶Ex istis inferri posset vnum vbū nouum ⁊ singulare ꝙ ille q̄ de nouo est conuersus ad fidem nostram: potest causas suas tractare: ⁊ aduersarios suos conuenire coram iudice ecclesiastico qñ isti tales dicunt miserabiles pson̄e vt mirabiliter voluit inocen.in.c.iudei siue sarraceni. infra ō iudeis. reffert ⁊ sequit̄ andreas sicul⁹ in.d.ca. significantib⁹ in fine. s.de offi.de.

De senibus ⁊ infirmis.

¶Idem posset dici de senibus ōcrepitis ⁊ diuturno morbo fatigatis ⁊ debilibus ⁊ de oīb⁹ illis quib⁹ natura mouentur ad miserendū propter fortune iniuriam. qñ isti q̄zuis diuites sint: dicūtur persone miserabiles vt notanter voluit azo. in summa. ti. qño imperator inter pupi. ⁊ vi. in finalibus vbis.

Priuilegia paupertatis.

¶Et ide ē ꝙ pauperes ad onera psonalia nō tenetur cuz sint occupati in q̄rendis sumptib⁹ p victu. scōz bal.in auten. defūto. fi.co. C. ad terculi. nec etiam ad sumptus bursales vt.d.l.indictiones. C. de anno. ⁊ tribu.li.x. tenet bal.in.c.i.§. nos romanoz.iij.co. de pace. cōstan. li. feudo.

De viduis.

Inutilis maritus.

ra mouentur ad miserendū propter fortune iniuriam. qñ isti q̄zuis diuites sint: dicūtur persone miserabiles vt notanter voluit azo. in summa. ti. qño imperator inter pupi. ⁊ vi. in finalibus vbis.

¶Idem videtur dicēdum de causis viduarū q̄ etiā dicuntur persone miserabiles. vt.l. vnica. eo. ti. ⁊ no. ino. in.d.c.significantibus. ¶Quod intelige nō solum de illa cui⁹ vir mortuꝰ est: que ꝓprie dī vidua: vt. xxxiij. di. c. vidua. §. vidua. sz etiaz de illa que ē sine viro q̄ nunq̄z nupsit. vt.l. malū. §. vidua. de. v. sig. ¶Et etiam de illa cuius vir adhuc viuit sz est sibi inutilis. ar. ca. ij. de transla. prela. nam etiam illa dī vidua. vt dicit glo. multum singularis. in.l.fi. C. de plagiarijs ꝙ extollit andreas siculus. in. d. c. significantibus in prin. ⁊ io. de platea inst. ō publi. iudicī. §. est inter. i. co. ¶Ex qua infert ꝙ vxor cui⁹ vir est banitus: appellaꝯ ozbata ⁊ vidua ⁊ gaudet priuilegio viduarū. ō quo in.d.l. vnica. C. qño impe. inf pupi. ⁊ vid. ¶Et p consequens si agat sup dote: poterit aduersariū ꝓuenire coram iudice ecclīastico. sz talis vidua aliter nō sit oppressa. seu licet nō alleget in sua petitione dictaz qualitatē oppressionis ꝓut videtur requirere opinio io. an. in. d. c. de prudētia. q̄ eccīa dz dictis viduis tanꝯ miserabilib⁹ personis fauere in dotibus. vt ibi dicitur ⁊ eccīa ozdinat eas vt moz/tuo viro nubant. vt in.c.fi. īfra de secundis nup. Et diceretur tunc fauere non solum doti sz in consequentiā ibi matrimonio vt sic facilius nubāt

De marito banito.

¶Subest etiaz fragilitas sexꝰ ⁊ q̄ iam dicuntur derelicte ⁊ ozbate viro suo. facit ꝙ habeā in.c. ex parte. b. s. de foro compe. ⁊ ibi glo. ⁊ in.c. ex tenore eo. ti. hoc fuit de mente pau. de castro. in. d. l. j. ff. so. ma. q̄z reffert ⁊ seq̄tur bald⁹ nouell⁹. iu. d. loco.

¶Secus tamen dicit ipse si dos repeteretur ex causa mopie viri cōstāte matrimonio vt ꝓpter separatiōez thori. ⁊ sic non repeteretur per viduam. nam tunc non posset agi coram iudice ecclesiastico ⁊ sic dz intelligi scōz eum qō volunt glo. in. d. l. j. ff. so. ma.

Qño nō essz vidua ⁊ ageret sup dote.

¶Idem dicit si repeteretur a patre mulieris. vel viua filia vel posī eius mortem vt tunc coram ecclesiastico cōtra laicū non possit tale iudiciū intētari. vel si repeteretur ab heredibus mulieris ⁊ multo minus si dos peteretur a viro tanq̄z promissa. q̄ tale priuilegiuz est mere psonale vz qño dos peteretur a muliere vidua scōm eum qui ita quiemt.

Concordia.

¶Ecce quanta reperitur varietas inter doctores in isto articulo. aliqui non valētes congruum dare respōsū his que pro prima parte facere videntur: nituntur opiniones ad concordiā reducere dicentes. ꝙ in tris eccīe ꝓcedat opinio mo. ⁊ sequaciuz. vt tunc iudex eccīasticus sit cōpetēs iudex ad cognoscendū de causa dotis q̄ coram eo principaliter tractat inter meros laicos. in terris vero imperij tunc demū cū de dote agitur incidenter sic, ꝓcedat opinio glo. ī. d. c. ō prudenciā. ⁊ sequaciū. Jsto modo cōcordat opiniones alegā. in. d. l. j. vij. co. ff. so. ma. ⁊ io. cāpeti⁹ in suo tractatu de dote. prima ptē. q. xc. ar. notatoꝝ per doctores. in. c. ij. de arbi. ⁊ p bal. in. l. priuilegia. C. ō sacro san. eccīe.

¶Et quidē ista concordia satis equa vī: naz cū hic non agatur ō materia peccati: standum est legibus ciuilib⁹ in terris imperij: ⁊ canonibus in terris eccīesie q̄ papa nō pōt tollere leges ciuiles quo ad forū seculare. vt ē glo. ordinaria. ⁊ nota. i. c. ij. in. v. ciuili. ⁊ ibi dñicus. de arbi. li. vi: ā. in regula possessor. de regu. iu. eo. li. ⁊ ibi ancha fi. co. no. bal. in. l. fi. s. de re iudi. do. ab. i. c. eccīa. co. vij s. de pīti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

z ī.c. relatū. el pº. ī fine.s.de testa. bene facit ad hoc glo.singl'aris.ī cle. dispendiosam.de iudicijs.in.v. vsurs ante finem.que dicit ꝙ papa non in tendit nec pōt tollere ordinem iudi/ ciariū in terris imperij.z sequit bal. in.l.eos ad finez.z.in.l.si p te.C. de vsuris.notat lodo.ro.in auc. simlit .C.ad.l.falci.q.xxxiij.co.lx.v.ij.q2

¶Et propterea dicebat antoº in .c.ij.infra de adulte.se credere ꝙ pa pa potuit ibi mitigare ius ciuile in fo ro suo:sz nō in foro seculari. z refert ibi do.cardi.ꝙ illi ōcretali nō statur iter laicos subiectos imperio. p.c.si duobº de app.z subdit se sic repōdis se in contingētia facti. ¶Nūc ad ꝓ positum suppositō ꝙ clare z apte vo luisset papa dispōere ꝙ cause dotiū vel alterius qualitatis inter meros laicos in terris non sibi subiectis:ex pectarēt ad ecclesiaz: etiaz si pricipa liter intentarentur: nō posset illō fa cere in preiudicium seculariū pote/ statum: iura ergo q̄ super hoc viden tur disponere debent intelligi de ne cessario ī terris sibi subiectis: vel qño principaliter agitur de matrimonio z accessorie de dote p predicta

¶Et per hoc datur respōsū ad oīa iura que cōtrariū videt probare vt habeant locum in terris ecclesie sub iectis. ¶Ad istū tex. patet solucio ex p̄cedentibº.primo iste magister.R. reus erat forte clericº:z henricº ac/ tor sequebatur eius forū scōz hosti. z io.an.in presenti.Et iste intellectº est planus z sequēdus quamuis do. car.in presenti in.ij.oppo.z abbas in primo no.hoc reprehendant vt dixi .s.co.clxix.v.z senciens forte: Sed primum vt amicum litere huius de/ cretalis secundum mentē bernardi in posicōe casus.dicebat enim ꝙ in ter henricū virū z vroꝛē suam coraz consulibº ciuitatis ianue super dote ipsius mulieris questio vrebatur:co ram quibus dictus.h. petebat dotē vroris sibi assignari:mulier e contra di cebat ꝙ sibi assignari nō deberet:cū ad inopiam vergeret nisi caucionez prestaret de dote saluāda:z quia eaz a se expulerat:iudices qꝛ ad inopiaz vergere videbatur: pronūciauerūt ꝙ dos illa non assignaretur eidē ni si prestaret caucionē vdoneam de ip sa nō peritura:z sic dos ipsa remāsit penes quemdam magistrū. R. in ō positum vl alias. post modum vero dictº.h.impetrauit literas ad archi episcopuz z archidiaconuz ianuēses contra illum. R. sup dote predicta. Et ita iudiciuz fuit icceptū p̄ vroreꝛ coram consulibus ciuitatis ianue q̄ erant laici.corā quibº conuenit retur etiam magister. R. si esset laicus: sz qꝛ erat clericº fuerunt impetrate li tere contra eū a papa. Et placet mi hi iste intellectº.

¶Et si adhuc ptinacit dicas ꝙ ymo magister .R. erat laicus potest dici scōz hosti.z io.an.in pñti ꝙ iste.h. e rat pauper z miserabilis plona z ob hoc potuit trahere magistrum . R. quāuis laicū corā papa.vt dixi.s.co. clxx.v.Et ob hoc forte.

¶Et si dixeris ꝙ hoc non cōstat ex textu ꝙ hēricus esset paup quamuis pauper appellaret qꝛ forte erat cog nomen. aliqui enim cognomento ap pellantur pauperes vel diuites non eo ꝙ paupes vl diuites sint. vnde si iste.h.eet paup: potuisset vroꝛē suā conuenire a principio coram papa si cut postea conuenit ipsuz magistruz R. potest dici ꝙ magister .R. quā uis laicus cum posset opponere ex/ cepcionem incopetēcie iurisdictionis non opposuit z sic valuit iudicium a gitatum coram iudicibus delegatis. istud fuit de mente do.antonij in.d. capi. ō prudēcia.s.eo. qui sic intelli git hūc textū. ¶Quocunqz igitur se vertat vitas iste textus nullomodo

probat id ad quod inocencius z alij illuz ponderant. ¶Ad textū in.c.i. z.ij.que pro opinione cōtria ab ali/ quibº adducunt facile est responsuz ibi enim pcedebatur super matrimo nio z accessorie sup dote quod appa ret ex.c.i. dum dicit ꝙ si mulieres p aliqua licita causa a pprijs viris fue rint separate: totā dotē precipimus sibi reddi.z sic agebat sup diuorcio. z cōperta legitima causa:pnūciatur sentencia diuorcij: z mandatur dos restitui vroꝛi. Idem colligit ex.c.ij. quidquid dixerit fellinus ponder ās illum tex.in.c.licet ex suscepto.ij.co. v.respectu dotis .s.de foro.compe. Idem dicas ad.c.z si necesse eo.ti. ¶Ad textum in.c.nup. dico ꝙ licet ad ecclesiam expectet protectio doci um z viduarum: debet intelligi quādo earū cause veniunt examinande per ecclesiam vel eius iudices. alioquin non posset iudex eccles.astricus de do te se intromittere quamuis viduam tangat. quoniā protestatur papa ꝙ propter viduitatē: nō vt alijs preiu dicare:ita inquit sumus viduis debi ꝛores: vt alijs iniusticiez nō faciam cx tenoꝛe de foro cōpe. Nec dicas vt dicebat fellinus vbi supra. ꝙ illō contingit magis fauoꝛe dotis quam viduitatis qm̄ si illud verū esset:om nes cause dotis q̄modocūqz oꝛrirez tur:expectarēt ad ecclesiā: quod mi hi videretur terribile:per hunc enim modum eneruaretur fūditus iuris/ dicio secularis. Et propterea papa ī .d.c.ex tenoꝛe de foro cōpetenti cau sam dotis remisit ad iudicem secula reꝛ vt dixi.s.co.clxix.v.item pro ista opinione: quāuis fellinus vbi supra. aliter sentiat allegādo pro se io. an. ibi in fine ꝙ opinō ꝓtraria: sed mō iudicio hoc non vult. ymo exponēdo post hosti. verbum hereditate dicit ideſt de hereditaria re sibi in dotē concessa dos enim potest intelligi he reditas mulieris qꝛ suū patrimoniū appellatur vt.d.l.ij.§.sed vtrum in fi.ff.de minorib9.de qua potest eccle sia cognoscere vt.d.c.de prudencia.z sic vult io.an. ꝙ ibi agebatur sup do te principaliter:sz nihilomin9 remit/ titur ad iudicem secularē cognoscen da. Si tamen ageretur principaliter de matrimomo z accessorie de dote: posset eccīa cognoscere ita sentit io. an cū allegat. d.c. de prudēcia qꝛ dic ta doctoꝛū ōbēt intelligi scōz iura q̄ allegāt iuxta vulgatā doctrinā bar.i .l.cū quidā.ff.de his q̄b9 vt idignis. z.in.l.nō solū.§.libe rationis verba .ff.de libe.leg. ō quo meminit lodo. pº.211.fi.co.z frā.de curte. in repe. ti.l admonendi.ff.de iure iurā.co.v. iasō.in.§.item si qs in fraudez milti. de acc.co.xviij.andreas siculus in.c. super q̄stionū supra ō offi.de.co. vij. z in.c ex liter].co.vi.eo.ti. sentit idez abbas licet de predictis mencionem non faciat in.c. postulasti.co.ij.v. in glo.ij:in fine.facit tex in.l.ait pretoꝛ in fi.ff.de re iudi.z ita (salua pace do mini fellini.) io.an.nō sentit illud ad quod eaz allegauit ymo contrariū. ¶Ad textuz in.c. ex parte.b.s.ō fo ro cōpe.vbi inter meros laicos adi/ tur papa super doralicio.i.sup dona tione ꝓpter nupcias:dicas ꝙ illō cō tingit eo ꝙ illa regina erat vidua op pꝛessa z spoliata:nō aūt fauoꝛe dona tionis ꝓpt nupcias scōz glo. z doctoꝛ es ibi faciunt q̄ dixi supra.co.clxx.v. Et ob hoc forte cum sequētibus.

¶Idem potest responderi ad.c.per uenit.supra ō empc. z ven. vbi vroꝛ quondam petri z sic vidua/paup pe rebat ab alia muliere res sibi pro do re obligatas ꝛc.fauoꝛ enim viduita/ tis hoc opatur:vt possit aduersarios trahere coraz iudice ecclesiastico:nō aūt fauoꝛ dotis vel donationis ꝓpt nupcias. ¶Eodem modo respōdet ad.c.ex literis. s. de pignoribus vbi

Secundum iura que allegat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pro.c. ex lit rel.ō pigno.

illa mulier agebat cōtra possessores bonorum mariti que erant obligata p dote vxoris coram delegatis a papa: hoc ideo fuit quoniaz ex quo ei⁹ maritus erat cōdēnatus: z fugitiu⁹ z per consequens sibi inutilis: reputabatur hec mulier vidua: z gaudet priuilegio viduarū vt dixi supra. co. clxxij. v. z etiā de illa. Et ita nō probat ille textus illud ad quod eū allegāt doctores ibi z alibi. quāuis enim mulieribus fauor multus in recuperandis dotib⁹ debeat vt ibi dicit textus z etiam in constituendis z cōseruandis: qz dotis causa semp z vbiqz precipua est cum dotata esse feminas ad sobolem procreandam replē damqz liberis ciuitatem maxime sit necessarium vt. l. j. ff. so. ma. z similit fauent iura cause dotis vt habētur i cle. dispendiosā ō iudicijs: non tamē ppterea sequitur q dotis petitio/vl exactio/qñ ō ea principaliter āgitur spectet ad eccliam: mō tūc demū qñ de matrimonio principaliter agitur z accessorie super dote vt sepe dictuz est. Et hec opinio est rationabilioz scōz andream siculum in. d.c. ex litis ij. co. v. z pro certo. subdit tamen q opinio q fauet doti: in dubio est tenēda. l. in ambiguis. ff. de iure dociuz.

Dictuz bar/bacij.

¶ Ex quo infert ad vnuz qō reputat nouū z singulare q non solū sup dotib⁹ recuperandis: pōt adiri principaliter iudex secularis iter meros laicos: sed etiam sup dotib⁹ de nouo constituēdis: ita q mulier principaliter possit adire iudicem ecclicuz vt cogat eos a quibus debet dotari ad cōstituendam dotē: z hoc firmat animose quia fauetur dotib⁹: taz ante matrimoniū: quam constante matrimonio: quā etiā soluto matrimonio. vt no. in. d. l. j. ff. so. ma. dicit tamē q si iste casus occurreret in cōtingēcia facti: esset labor nō mediocris inquirere quid iuris. pro q dicto potuisset allegare istū textū vbi agit de dote assignanda q forte nōdū erat promissa z agitur coram delegatis a papa. Ad qō tamē respōderi poterit vt supra.

Contra bar b.

¶ Mirandum est profecto de domino andrea siculo eiusqz pfūdissima memoria: quomodo non allegauerit petrum de ancharrano qui ante eum hanc dubitacionem excitauit p⁹. 20. incipiente pro solucione fi. co. v. verso ad sextū. vbi dicit q in casu quo agitur ad constitucionē dotis de nouo: non est textus nec dictuz doctoz q iudex eccliasticus censeatur competens. vnde cū sit de hoc qstio inter laicos: z de re tporali: tuti⁹ ē tenere q ista qstio agat coram iudice seculari secundū eum qō est bene notādū z ad ppositū nostrū satis accomodatum

Dos succedit loco alimentorum.

¶ Nō obstat si dicatur q dos succedit loco alimentoz. l. dotis fructus. § si vsufruc. ff. de iure dociū. Et in⁹ i. l. nō omi. C. ō admi. tu. bal. i. l. fi. ij. co. C. de dotis promi. z in. l. fi. ff. de his quibus vt indignis abbas in. c. cum haberet vltimo no. s. de eo qui duxit in matrimonium quā polluit p adul. z per consequens debet sapere naturā alimentoz. c. sane. supra de offi. ō. c. ecclesia sancte marie supra vt lite pē. cū cōcordancijs ibi positis p glo.

Alimēta petuntur coram eccliastico.

¶ Sed alimenta possunt peti coram iudice ecclesiastico inter mere laicos scōz bar. in. l. solent. ff. alimentis z cibariis legatis co. ij. v. qro coraz quibus reffert z sequitur io. de ymo. in. c. relatū el. p°. s. de testa. ij. co. v. no. q valet dominicus in. c. si quis. dcli. q̄rit. xxv. di. g z dos similit peti pōt. presertiz cū fauorabilioz sit causa dotis: quā alimentoz vt voluit cinus in. d. l. nō omi. z bal. in. d. l. fi. C. de dotis promi. in secūda lectura abbas i. c. puenit in prin. s. ō arbi: zi. c. i. sup de ōsponsa. impu. ¶ Respōdetur q alimenta tūc peti possunt coram iudice ecclesiastico quādo reliquūtur

pauperib⁹ vi. d. c. significantibus. s. de offi. dele. z ibi notatur per omnes z i c. si heredes z in. c. tua. s. ō testa. possunt etiam peti coraz seculari z sic iudex laicus exequitur relicta ad pias causas vt. d. l. solēt z. l. liberto. §. largius. ff. de annis lega z facit. l. heredi tas. §. i. ff. de petitio. heredi. z ibi no. cuius contra tenet ancha. in. d. c. relatum p illum text. vt reffert ibi io. de ymola. Sed si alimenta sunt relicta nō obpiā causam: vt vxori sue z nō pauperi: tūc iudices seculares habent ō facere vt. d. l. solent ita tenet ibi bar. post specu. de fide in stru. §. nūc aliqua. v. sed nunquid iudex. idē tenet io de ymola in. d. c. relatuz qō bene notabis.

¶ Eodem modo respondēdum ē ad illud quod aliqui audēt dicere q eū causa dotis sit pia. l. cuz his. §. si mulier. ff. de condictis in debiti z tenēt multi de quibus ibi/ per alexan. in apostollis retigi. supra i rubrica. co. ccxxi. in princi ditam plenius infra in ij. notabili. co. v. qm̄ vt dicit alexan. in. d. §. si mulier tūc causa dotis est pia: quādo datur persone pauperi. sec⁹ si ppter debituz vel amicicia iuxta notata per bar. in. l. alio. ff. de alimentis z cib. lega. z faciunt no. in auc. res qne. C. coia delegatis scōz eum. nō g dotis. sz pauperitatis fauore causa dotis defferri pōt ad ecclesiam vt ō alimētis dictū est.

¶ Non obstat si dicatur q iudex ecclesiasticus potest se itromittere nō solum de matrimonio: sz etiā de consecutiuis ex matrimonio iter meros laicos vt. c. gemma. s. de spōsu vbi iudex ecclesiastic⁹ fuit adit⁹ cōtra laicos sup extorsione pene apposite super matrimonio scōz abbatem ibi. cum autem dos sit ꝑsecutiua ad matrimoniū: z ab eo dependet vt. d. c. ō prudenciam. s. eo. glo. in. v. dependētib⁹. in. c. si anū de iudi. li. vi. adeo q dos non pōt esse sue matrimatrimonio. l. uj. ff. de iure. dociuz. l. fi. §. sicut C. de donatio ante nup. Cōfirmatur hoc per glo: in. d. c. si anū iuncto ter. vbi sicut permittitur maiori quatuordecim annis q per se possit agere z defendere coram iudice ecclesiastico in beneficialibus z aliis spūalib⁹ causis: sic etiam in dependentib⁹ eis dicit glo. vt pura in dote q depender amatrimonio. z ita equipaī ibi quātum ad iudicium causa spūalis z dependēs ab ea: vt ille qui reputaī habilis ad causam spūalem quo ad iudicia: reputetur habilis quo ad dependencia a causa spūali. Jta dicam⁹ ō iudice. vt qui est competens ad cognoscendū de matrimonio: sit competens ad causam q dependet a matrimonio. ¶ Ad hoc facilis est solucio. vt procedat quādo principaliter agitur de matrimonio: pōt ipem iudex ō causa dotis cognoscere q est aueza z dependens a matrimonio. ne continencia cause diuidaī qz ratione incidencie: ampliatur iurisdictio iudicis vt tradditur in. l. quotiens. C. de iudiciis. z in. c. tuā. s. ō ordine cogni. cum similibus. Et ita ōbet intelligi glo. in. c. licet ex suscepto. s. in. v. vacāte de foro ppe. dum dicit q iudex ecclesiastic⁹ pōt adiri inter laicos rōe conexitatis cause idest dotis. Sic etiam est intelligenda glo. fi. in. c. ecclesiam el. ij°. s. vt lice non cont. in verbo terre q exponit. s. dotalis. ei⁹ enim cognicio ptinet ad papā rōe cōnexitatis allegāt iste glo. c. i. ij. z. iij. s. isto ti. vbi causa dotis vēiebat accessoria ad matrimonium. z per cōsequns debent intelligi scōz iura q allgāt vt paulo ante dicebam. Sed quando principaliter agit causa dotis quam uis dependeat a matrimonio: nō pp terea venit tractanda coram ecclesia dico iudice. ¶ Hec est simpliciter verū illō quod sensit glo. d. c. si anū. ymo

Universidad de Deusto
Biblioteca

contrariuz tenet bal in auc.quod locum.C. de collac.fi.co.v. octauo q̄ritur dicens q̄ mino2.xxv.annis maio2.xiij. q̄uis habeat legitimā personā standi in iudicio i causa spūali vt in matri monio vt.d.c.si anū: nō tamen pōt fare in iudicio in causa dotis per illum textū. quia licet sit conexa: non est eiusdē nature scōz euz quod est notā. Et quāuis ille nō dicat idē videtur fuisse de mente io.an.i.c.cū olim el.p°. prope finē supra. de offi. de. vbi post egidium doctorem anti quum dicit q̄ procurato2 dat° ab causam matrimonialem: nō potest tractare ctusam dotis.quod refert z seq̄tur antonius ibi co. penul. v. quero an procurato2. quia sunt diuerse species.l.si procurator.C. de pcura.qō etiam refert z sequitur bartolome° de belenzinis in.d.c.ō prudencia ad finem.s.co.in apostillis. oportet ergo dicere q̄ q̄libet lex seruetur in suo foro itaq̄z in terris imperij seruētur legas:in terrio vo ecclesie seruentur cautiones. z opinio innocencij in.d.c. de prudēcia z sequaciū vt vterq̄z sit cōpetēs iudex z locus sic pnēcioni.

¶ Et per ista cōfunditur doctrina singularis domini antonij in.ca.clerici ad finem.s. de iudicijs dum volunt q̄ licet in materia mixta: q̄libet lex steneatur in suo foro: tamen fallit in materia pia: z exēplificat in materia dotis.in qua canon ōbet preualere legi indistincte. q̄ tales cause pie: sunt sub protectione ecclesie per no. in.c.licet ex suscepto z in.c. ex tenore de foro compe. z per glo.in.c.cum.esses de testa.idem videtur sequi io.ō ymola i.d.c.clerici.ita refert z sequitur benzellinus in.d.c.de prudentia in apostillis. z fellinus in.d.c.ecclesia sancte marie.co.xxxiij.v.tercia ō claracio restrictiua. Sed caue quia ipsi infideliter recitant doctrinā antro(si libxr me° vicicinu nō patitur) dicit enī antoni° q̄ si matria est mixtarz lex obuiet canoni: z potest seruari sine peccato: in foro ciuili seruāda est lex:in foro canonico lex canonica si fori sūt diuersi vbi est lex.vt no. de testa.c.relatum z.c.cuz esses.hoc verūz nisi esset materia pia. quia seruāda esset canō. Ideo puto si i causis libertatis testamenti ad pias causas pupilloz/viduarum/ vel aliarum miserabilium personarum:canon aliq̄d statuerit contra rigorem legū: q̄ ille seruandus esset in illa materia.quia quo ad tales protectiones z ōfensiones:sunt subiecti iudici ecclesiastico. Et ita vt vides do.antoni° nihil de dote dixit.sed de causis pijs: dos aūt non est causa pia nisi tunc demuz qñ datur pauperi. Et ppterea canon disponenti in hoc in preiudicium iurisdictionis secularis :non est standuz vt supra dictuz est. casa enim dotis non est ita priuilegiata sicut causa pia vt sentit glo.no.in.l.tali. §.j.ff. de pactis dotalib° quam pro singulari allegat prepositus alexandrin° in.d.c.ō pruēncia in principio supra eodem.

¶ Ex his omnibus pcludo vt supra q̄ iudex ecclesiasticus int̄ meros laicos (opposita excepcione incompetēcie) nō est iudex competens sup causa dotis:quando principaliter intēratur coraz eo:nisi esset vidua pauper vel miserabilis persona:talis que ex priuilegio possit laicum trahere coram iudice ecclesiastico.vel quando incidenter vel accessorie tractatur.

¶ Ego tamē nō video qualis sit iste fauor. z ad quid prosit viduis vel miserabilibus personis cōuenire super dote vel alijs rebus laicum coram iudice ecclesiastico. cuz ibi tardius possint iusticiā consequi.quia in foro ecclesiastico lites fiūt immortales ppē longas dilaciones z plures appellationes que iura nostra canonica permittunt. Et propterea multociens

cōsului aliq̄bus personis ecclesiastic monasteriis z pijs locis hūitibus ecclesiasticos iudices coraz quibus poterāt aduersarios laicos cōuenire:q̄ eos coraz iudicibus secularib° cōuenirēt:qm̄ ibi vberi° z citius ius redditur:presertiz hac tēpestate qua xp̄ia nissimi reges nr̄i felicissime regnant z rem publicā in pace z trāquillitate tuentur:iusticie administrationē peritissimis hoibus cōmittēdo. Nō (pheu dolor) aliq̄ ecclesiaz plati minime faciūt imo illitterati z isipientib° z (vt ita dixerī) asinis ferratis nōnū quā cōmittūt: z qō deteri° est iurisdictionē vna cū reditib°:maiores ofterēti pecunias(siue psonaz distinctōe) pcedūt. Qui vt pecūias promissas:z aliq̄d lucri psequāt: p fas z nephas exigere nō verēt. Quo fit vt raro apō ecclesiasticos iudices iusticia ministrat. Quis g̃ tā insanus: tāq̄z demens:hoc vellet vti priuilegio:quod hodie(pter sceleratissima facta nostra)in graue dānū: z iacturā nō mediocrē retorquetur. Impossibile tamen est q̄ hec daret calamitas:quia scriptum est.beati qui esuriūt z sitiunt iusticiā: qm̄ ipi saturabūtur. expectemus igitur altissimi ac sumi ōi consolationē.nō enī dormitabit nec dormiet qui custodit israel. Hec aūt quā plures hui° regni prelatos(q̄s nouī)si tāgūt:qui prouinciā z oues sibi cōmissas recte gubernāt: Sz illos tm̄ q̄ Jriū faciūt presertim delegati iudices z cōseruatores.

An iudex ecclesiastic° pt exequi sniaz ō laicos ꝛc.

¶ Sed est pulcra dubitatio presupposito sine veritatis p̄/iudicio q̄ ecclesiastic° sit competēs iudex inter laicos super causa dotis quando principaliter vel incidenter tractatur: vel si ad instanciā vidue z miserabilis persone:cōdemnauit laicum super dotē. nūquid poterit contra eum exequi sniam suaz:z quomodo se debet habere Jteru an potest mittere actorem in possessionē rerum super quibus pronūciauit: Hāc dubitationem ante omnes orsus est Innocentius in.c.significasti, supra de offi.deleg. ad finez vbi recitat duas opiniones hīs verbis. Item non credimus q̄ delegatus pape in reb° que non sunt eius iurisdictionis puta in possessionibus laicalibus: possit dare possessionem corporalem.puta si cognoscat de dote vt infra ō donatio.inter virum z vxorem. de prudentia vbi notatur:vel de alijs consimilibus: Sed laico iudici dandam mandabit. ff. de re iudicata a diuo pio. §.j.xcv.distin.cum ad verum. xj. q j. de persona in fine. Secus autez in possessionibus ecclesiarum quia in illis dabit corporalem possessionem: vt est dictum. ¶ Alij tamen dicunt q̄ ex quo causa est de iurisdictiōe ecclesie:licet possessiones sint laicales: tamen iudex ecclesie siue ordinarius siue delegatus etiam in possessiones laicales sententiam exequetur. Hec ille.qui in effectu videtur residere in secunda opinione quamuis aliqui aliter eum referant z male. quoniam hoc certuz est q̄ quando glo. vel doctoz refert plures opiniones: presumitur in dubio approbare vltimam secundum glo.in.l. qui filium. ff. ad trebellia. facit glo.finalis in.l. si idē cum eo ff. de iurisdic. om. iudi. z in.c.i. per inordinata supra prebē. Joan. and. post Hostien. in .c.j. in ver.nostra.ō penis li.vj. z in.c.j. co. v.ver.in glo.vt quia de senten.excō. eodem li.collectarius in.c.fozus infra de verbo.sig.qui expresse loquūtur de innocentio plures opiniones referente.facit textus in.c. capellanus supra de feriis tenet bal.in.c.j.in titulo an apud iudicem an dominus libro feudoz.um. z in aucten.ex testamento .ij.co.. C.colla. Jo. de ymo. in.c.fi.pe.char.supra ō prescrip. Jo. ō anania in.c.fi.ij.co.ifra ō cle. pcu.

Opinio vltima.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lodo.in.l.iij.§.neracius.ff.de acqui. po.z singulari.92.incipiēte q̄ro a te felli.in.c.j.supra de consti.co.fi.ver. quarto nota. Jason in.l.j.colun.xix. in prin. C.de iure emphi.ℍanc ergo vltimā opinionē videtur approbare Inno.quam sequitur ibi andreas siculus.ix.co.v.mihi videtur. motꝰ p̄ tertiū z q̄ ibi notatur in.l.magis puto.§.illud.ff.de rebꝰ eoꝝ z in.l.si prędium. C.de prędiis minoꝝ p̄ bal. in l.j.C.de contrahē.emp.z no.in.c.in vendicōibus.xvij.q.iij.z in.c. pastoralis de priuilegijs z in.c.in nr̄a de sepul.vbi tradit sc̄ōm euꝝ q̄ si minoꝝ ℎuius domicilij alienat rem existētē in dioc̄esi mutinēsi:vel ecclesia bononiensis alienat rem existētē in dioc̄esi mutinēsi:p̄t ītervenire auctoritas iudicis domicilij p̄re existēte alibi:ita videt dicendū in ꝓposito sc̄ōm eum.

¶ℍoc idē vī de mente Jo.de ymo. in.c.j.de mutuis petitiōibꝰ vbi dicit q̄ si clericꝰ recōuenia' coram iudice laico:iuxta no.in.c.at si clerici de iudi.p glo.z in auc.z ꝓfiter z in.l.cum papinianꝰ.C.de sen.z interlocu.o. iu.poterit iudex laicꝰ exequi sniam ī bonis ipsi⁹ clerici. lz ꝓpt̄ opiniones eius tādas cautiꝰ ē sc̄ōm eū q̄ eps illā exeq̄rel'.tertiꝰ idē erit dicendū de iudice eccl'iastico respectu laici. ℍanc sequit̄ fellinꝰ in.d.c.significasti in fi. dicens q̄ iudex eccl'iasticꝰ modeste facit:nō exequēdo sniam in bonis laicoꝝ:si vero exeq̄t̄:executio tenebit.

Sed cōis opinio,p̄cedit de vbianitate:hec vero de rigore.q̄ cū eps possit punire laicū nō sibi subiectū:p̄ crimine spectāte ad eccl'iaz: ḡ eodē mō poterit in bonis laicalibꝰ exeq̄ sniaz sup rebꝰ sup quibꝰ p̄t ferre sniaz, allegat etiā dñicū in.c.cū eps.ℨ offi.ordi.li.vj.vbi dicit q̄ epsꝰ p̄ crimine p̄t retinere laicū in penā in ꝑpetuos carceres q̄ dicit felli.fore notandū z ita residet. Sed ℎostī.in.d.c.si gnificasti sequit̄ primā opinionē ran quā iustiorē per ea que notātur ī. c. postulasti.supra de foro cōpe.cū ℎoc transit ibi Jo.an.circa finem z etiaz antonius in fine.z bal.dicēs q̄ epus p̄t ꝓnūciare de dote restituēda: nō tñ p̄t mittere in possessionē laicalē nisi per iudicē secularem. z hoc tenet sc̄ūdum euꝝ q̄ mera iurisdictio: nō trahit ad se mixtum imperiū. imo est rō sc̄ōm euꝝ:q̄ est territoriū alienū vt.l.cum anus.§.is qui.ff. de bonis auctoꝝ.iudi.po.z ideo dicit glo.ordinaria in simili q̄ lz rōne ℎabitationis ℣ctus vel delicti:iudex possit sententiare:nō tñ poterit mittere i possionē:sed ex eiꝰ relatōe:mittet iudex in cuius solo vel territorio res est vt no.ff.si quis in ius vo.nō ierit.l. ex q̄ cūqz ī gl.nota ex cā quā glo.tenet fi/xe mēti sc̄ōm bal.qui subdit se credere q̄ si esset incertū an esset deterritorio ꝓnūciātis vel non: q̄ possit in possessionē mittere rōne dubitatiōis territorij.z ita quieuit. ℍunc sniē vī adherere bal.in.l.ep̄ale.C. de epis. audi.vbi dicit per illū text.q̄ snia a iudice qui nō p̄est territorio:vt ē epis/copus:mittet̄ executioni per aliuz q̄ territorio p̄est eum absqz requisitione iudicis iudicātis.de cuius dicti veritate vide alex.in.l.a diuo pio.ff.ꝺ̄ re iudi.§.sniam.v.c.co.v.tertio limita ℍanc opinionem sequitur angelus in.l.fi.C.de iudicijs vbi dicit q̄ delegatus pape:non potest mādare executioni sententiam in rebus temporalis iurisdictionis.vnde si fuit delegatꝰ sup accusatione de dote nō mittet actoē in possionem rerum conuēti'allegat Innocen.in dicto.c.significasti.z in.c.verum de foro compe.lz in meo libro ibi non dicit. Eandem opinionem tener laudimius in cle.j. de offi.dele.z sequitur ibi cardinalis.q.dicentes q̄ in possessiombus laicalibus executor vel alius delegatus

pape:si exequit̄:sed recurrat ad bra chiū sculare. Jsta est cōis snia scribē tiū. Ad cuiꝰ cōfirmationē facit illud q̄ no.volunt Jo.an.in.c.j.de homicidio li.vi.iij.co.i.v.bonis mūdanis vbi dicit q̄ epi nō p̄t exigere penā pecuniariaz a laico sibi tpaliter non subiecto:lz ꝺz placiū illā exeq̄. Ad ℎoc facit q̄ in sili dicimꝰ ecōuerso. lz statutū laicoꝝ ꝺ̄ arma portātes:liget clericos.q̄ in ℎis q̄ cōcernūt publicā vtilitatē:ꝓℎēdūt clerici.l.addictos.C.ō epis.z audi.z q̄ no.i.l.ex ea.ff.de postulā.lz nō portare arma cōcernit publicā vtilitatē vt auc. de armis in prin.z de ℬ est casus i.c. de clerico violatore pacis li.feudoruz in prin.al's est sub ti.de pace tenēda z eiꝰ viola.§.si clericꝰ. Itē q̄ eis est p̄ ℎibitū deferre arma vt.c.ij.de vita z ℎone.cle. ℙena tñ ℎuiꝰ delationis exigēt coram iudice eccl'iastico:si secularī vt auc.statuimꝰ.C.ō epis.z cle. z.c.si diligenti.de foro cōpe.z.d.§.si clericꝰ. Jsta sunt notāda ꝟba Jo.de pla.in.§.itē lex iulia.inst'. de publicis iudi.li.iij.co.v.itē nūquid. ℙari ergo rōne.idē vī dicendū ecōuerso.vt pena ℨ laicos sit exigēda coram iudice secularī:vt idem ius q̄ seruaī clericis quātū ad ℬ;seruet̄ etiā laicis. fundamētū principale huiꝰ ptis est tex. in c.postulasti.supra de foro cōpe. vbi si epꝰ in cuius dioc̄esi cōmissū est delictum:condēnauit z priuauit clericū beneficio q̄ ℎ in alia dioc̄esi habebat: nō exequit̄ sniam q̄ ad bñficium: sed epus dioc̄esis vbi est beneficiū:illam exequitur.z ita iudex nō potest exeq̄ sniam in bonis alibi sitis.cū aūt bona laici:sint prorsus exempta a potestate iudicis secularis :non poterit manus extendere: sed iudici secularī remittere debet. ¶Facit textus z quod ibi notat̄ i.l.a diuo pio.§.sententiā.ff.de re iudicata.z.c.romana §.cōtrahentes de foro cōpe. ¶Ad idem facit textus in.c.postulasti. infra de iudeis.vbi si iudeus manus iniecit in clericū: ꝙuis per ℎ sacrilegium cōmittat:si non est de tēporali iurisdictione ecclesie: remittendus est suo dño tēporali vt cōpellat eū quatenus passo iniuriam z ecclesie satisfacere cōpetenter. z ita quānis sint iniuria rōne crimnis possit iudex ecclesiasticus se intromittere: quo ad satisfactionē tamē remittēdꝰ est ad iudicem secularē respectu bonorum

¶Ad idez facit.c.in nōnullis in fi. z.c.ita quoꝝūdam z.c. ad liberandū eo.ti.z.c.postulasti ō homici. ¶Ad idem.c.post miserabiliter z.c.quāto de vsuris vbi iudex per prātes secularēs cōpellūtur vsuras restituere.

¶Ad idē tex.in. c.ij. ō maledici vbi laicus blasfemās deum:virgines vel sanctos:cōdenatus per iudicez ecclesiasticū:si dives fuerit in quadraginta solidis: ℙer talem ptātem cogēdus est soluere. ecce q̄ cōdēnationē a iudice ecclesiastico factā cōtra laicum:ille non exequitur:sed iudici secularī exequenda remittitur. ¶Ad idē textꝰ in.c.ij.ℨ clerico excō. minis. vbi si clericꝰ degradatus se imiscet ministerio sibi interdicto:excōicandus est:z quicunqz cum eo cōicauerit:sciat se esse excōicatum.q̄ si aliqs ista omnia contēpserit:z episcopꝰ minime emendare potuerit:regis iudicio ad requisitionē ecclesie exilio dānetur:Ecce quomodo pena imposita laico:per ecclesiam:venit per iudicem secularez exequenda. ¶Ad idē facit textus in.c.nec licuit.xvij.di. intelligendo q̄ illi delinquēte sit erāt laici. ℕam dicitur ibi in fine:secunduz canones per seculares oportet oppimi potestates. ¶Ad idem.c. petimus.xj.q.j. vbi contra secularez plebem aliquam inuadentem:procedit̄ur secundum statuta gloriosissimorum principum seculariuz ℎoc est ex

Universidad de Deusto
Biblioteca

sua cōmissiōe vel mādato seu pmissione nō g̃ alias. ¶ Idē dē. c. de liguri b°. xxij. q. v. ibi qđ si forte z ꝑ cōtem pserit: z pmāserit dimissiōes z scisma faciēdo: p prātes publicas opprimātur z in fine cū dicit vt faciētes scissuras in scā ecclia: nō solū exilijs: z etiā ꝓscriptiōe rerū: z dura custodia per publicas prātes debeant coherceri. Idē dē est bon° tex. in. c. cū. c. laicus ō foro cōpe. li. vj. vbi ille laicus rōne iuramēti p cēsurā ecclīasticā ꝓpellit fideiussōē seruare in dēnem nō tñ p captionē rerū suarū vel al's. Idē hoc bñ facit. l. placet. ℒ. de sacrosan. ec. vbi iudex ecclesiastic° excōicat: z secularis deportat sacrilegū. facit etiā tex. in. c cām q̃ el. j. supra q̃ filij sūt legi. vbi iudex ecclesiastic° rōne incidēcie cognoscēs de hereditate: nō mittit man° ad illā: z iudici seculari remittit gl. in cle. j. de vsuris in ℣. censura. ¶ Rō ꝓdictoꝝ pōt esse qz iurisdictiones z prātes ecclīastica z secularis diuerse sūt z sepate: z altera alterius honorē z ꝓeminenciā seruare dz: z falcē in alteri° messez mittere ñ intēdit vt. c. cū ad verū. xcvj. di. z in c. nouit de iudi. cū ꝓcordātib° z inde cit qđ papa nō intēdit nec pōt tollē ordinē iudiciarij in terris ipij vt ē gl. no. in cle. dispēdiosā de iudicijs i ℣. vsuris ante finē quā ibi notāt doctores z bal. in. l. eos. ad finē z in. l. si p te. ℒ. ō vsur. de q̃ feci mētionē co. clxxv. i pri. z ꝓptereā i tris ipij papa nō pt ꝓmittere cāz cū clausula appellatiōe remota inter laicos. qz papa ñ pz exercitiū iurisdictiōis tpalis in terris imperij cle. pastoral' de re iudi. hinc dixit no. Inno. i. c. inq̃sitioni de sen. excō. qđ papa nō pōt māda re alicui laico de terris ipij z de iurisdictiōe tpali vt rē suā alij prestet. qđ ēvalde notādū scōm ab. ibi in fi. z in. c. ad audiētiā de ꝓscrip. iij. co. z in. c. veniētes de voto z in. c. q̃ in ecclesiaz supra ō ꝓsti. iiij. co. vbi late p felinū. xl. co. ¶ Procedit q̃ iudex ecclesiastic° ꝑ laicos scōm qđ canones censent primo excōicando deinde anathematizādo z interdicēdo: postea cū ecclesia nō hēat vltra q̃d faciat: invocet brachiū seculare Ante. n. quā ista faciat: nō dz inuocare brachiū seculare vt ē gl. no. relata ad tex. i cle. dispēdiosā de iudi. in. ℣. cohercere z ibi no. lafrā. in repetitiōe. viij. co. si. gl. in cle. fi. de ōcimis. vide oldra. ꝑ° lxxxviij. incipiēte epōs inuocat. z ācha. in regula ea q̃ fiūt. xl viij. co. q. xj. lz ꝑ sentiat pau. de castro ꝑ°. infra allegādo. Et tradit in ꝓallegatis utrib°. z in. c. cū nō ab hoīe de iudi. ¶ Ex quib° iurib° supra fuit lex fģm quā edidit rex Joānes scōs in ciuitate burgēsi āno. 1429. petitione. v. z anno. 1430. pecitiōe. 38. vbi statuit qđ iudex ecclesiastic° : iurisdictionē secularis iudicis nō pturbet: nec i laicoꝝ bōis vel personis executionē faciat: sz ad talē executionē faciēdā: reqrat z inuocet brachij secularis auxiliū. In casu igit de q̃ loq̃mur qñ iudex ecclīastic° repiat iudex ad cognoscēdū ō cā dotis inter mere laicos z de tpali iurisdictiōe: ita dz ꝓcedere: non aūt potest suā exequi sniam in bōis z rebus laicoꝝ mere ꝓfanis: sz executionē iudici seculari remittet. z istud teneo: teneant alij qđ voluerint q̃ꝓ opinio pōt ꝓcedere in terris subiectis eccle sie. ¶ Nec facio dñiam q̃tū ad hui° modi inuocationē brachij secularis inter iudicē ecclīasticū ordinariū z delegatū. nā vterq; pōt inuocare vt no. i c. j. de offi. ordi. z in. d. c. significasti. vbi cōiter oēs doctores tenent z archi. i. c. administratores. xxiij. q. v. z frede. ꝑ°. clxiij. incipiēte i xp̃i. sup inuocatione. z card. in. d. cle. j. de offi. dele. in. r. q. z dñicus in. c. vt officiū. §. de maq̃ de hereticis. li. vj. z pau. ō cast. consilio. xxxix: incipiēte in xp̃i tc. vi/

Lex regni.

Brachiuz secular.

sis actis tractatis i captura tc. vide as antonū in. c. tanta. de excessib° ꝓlatoꝝ. in quo articulo tāquā indubitato: nō est vlteri° insistendū.

Vn iudex ecclesiastic° pōt laicos carcerare.

¶ Ex ꝓdictis inferē ꝓclusio generalis q̃ iudex ecclesiastic° delegat° vel ordinari° cognoscēs principaliter. ō mō: mō z incidēter de dote: ñ poterit suā sniaz exeq̃ nec capiendo bona vt ꝓdixi nec capiēdo ꝑsonā. itaq; in oībus casibus in quib° damus iurisdictionē iudici ecclesiastico inē meros laicos: quāuis possit sniam inter eos ꝓferre z ꝓ executiōe sentēcie excōicare z iterdicere: nō tñ poterit exequi in bonis tpalib° : nec capere ꝑsonā: z carcerare: sz dz hec iudici seculari remittere ei° si opus fuerit auxiliū inuocādo: ita tz oldrad° lz nō bñ firmet ꝑ°. lxxxvi. incipiēte q̃rit cui ecclesia: z clari° Jo. an. in additiōibus ad speculū ti. de offi. or. Jo. an. z ancha. in. c. cū epus ō offi. or. li. vj. Idē ancha. latius in repetitiōe regule ea q̃ fiūt q. xj. todo. i singulari. dccij. incipiēte tu scis qđ ō iure cumli. ꝓio ꝓ ea q̃ dicta sūt signāter ꝓ tex. in. d. c. postulasti vbi data facultate alicui iudici iudicādi nō subdituī: ñ est data facultas exequēdi i bōis alibi sitis: fortius nec in ꝑsona cui° sūt bona. cū ꝓsona sit quibuscūq; reb° dignior ut §. fi. insti. de iure na. z. l. iustissime. ff. de edilicio edicto. ꝑsertim qz z si laicus ex alio q̃b° cāis rōne delicti vel al's efficiāt de foro eccl'ie: nō tñ ꝓprie dicūtur subditi vt no. in. c. a nobis el. j. ifra de sen. ex. sentit gl. no. in cle. vna ℣. subditos de foro ꝓpe. ¶ Scōo facit tex. in. c. j. supra de offi. or. vbi epi singulariū vicibus habēt liberā prātē adulteria z scelera inārere z vlcisci z iudicare scōm qđ canones cēsent ab q̃ ipedimēto aliquis: z cū op° fuerit publicū inuocēt auxiliū: nō ad ꝓiudicādū: sz potius ad ea q̃ deo sunt placita, ꝓsequēdū. dat' ꝑ iudici eccle/siastico facultas cognoscēdi aliq̃s ꝑ laicos: scōm qđ canones cēsent. s. vrē do mucrone spūali: z post q̃ nō hñt q̃d faciāt: invocēt auxiliū brachij secularis iste est sensus illi° lre: si non caruleū. ¶ Tertio ō clari° pbat tex. in. d. c. cū epōs ō offi. or. li. vj. vbi ꝓ pmittit audire cās spectātes ad ecclesiasticū foz: i loco etiā exēpto sue diocesis. psonas tñ ecclīasticas: cum earum excessus exegerint capere ac carceri deputare. ecce qđ lz pmittat iudici ecclīastico cognoscere iter laicos ō cāis ad se ptinētibus: quatenꝰ tñ loqtur ō carceratione: solūmodo pmittitur sibi capere clericos vel ecclesiasticas psonas: non ergo laicos Idem probat textus in. c. quāuis de penis eodem libro. dum dicit nos tamen non improbam° si subiectos sibi clericos ꝓfessos ō crimnibus seu cōuictos in perpetuum vel ad tēpus prout videris expedire: carceri mancipes. vnde ex quo illa iura loquuntur de captura clericorum: ergo non debent extendi ad capturam laicoꝝ quia limitata causa: limitatuz parit effectū. ¶ Item quia iurisdictio ecclesiastica distincta est a seculari. vt d. c. cum ad verum z. d. c. nouit de iudi. ¶ Itē sicut clericus legalibus penis puniendus: per iudicez secularē: non punitur per eum nisi tunc demū facta traditione per iudicem eccle/siasticum vt. d. c. cum non ab homine. z. c. vt fame de sen. excom. z. c. de gradatio de penis li. vj. ergo pari ratione: nec ecclesiasticus debet laicuz capere nisi de mandato vel permissione secularis. ¶ Itē quando iudex ecclesiastic° procedit cōtra sacrilegū ipe ꝓfert sniam: sed secularis ipsum deportat: illud ergo qđ in ꝑsonā fiē dum est seculari iudici reseruat' vt. l. placet. ℒ. ō sacrosan. ec. z i auc. ō māda. principū. §. si vo canōicū coll'. iij. z merito qz i casib° i q̃b° iurisdictō dat'

Universidad de Deusto
Biblioteca

iudici ecclesiastico ꝫ laicos:nō ꝑt ille solus cognoscere.sed preses puncie cū illo cognoscit:ille ergo solꝰ nō potest carcerare:nisi saltim interueniat cōsensus secularis. ¶Ad idē allego tex. a nemie allegatū ad ℞ i.c. postulasti infra ō homicidio vbi ſa dicit ſſiusſti ꝑterea vtrum cōtra quoscūq; contēpta ex cōis ſnia debitas ecclesijs decimas subtrahēntes :tibi regiā ꝑplorare liceat potestatē ad solutionē ipārū vſq; absq; sanguinis effusione valeāt cohartari. ¶Ad qō simpliciter rſidemꝰ ꝙ ſi te de huiusmodi q̄rimōia simpliciter deponēte:rex cui ad bonoꝝ laudē:vindictā ꝙ maloꝝ gladiꝰ est cōmiſſꝰ:vt in eosdē rebelles tradītā sibi exerceāt ꝓtātem, eorū erit duricie imputādū. ecce quomodo ibi epūs ꝓcedebat ꝫ laicos,ꝑ sacrilegiū a se cōmiſſū eo ꝙ decimas ecclesiarū subtrahebāt:quos epūs excōicauit: ⁊ fecit qō in se erat: ⁊ demū recursū habuit ad regē vt illos caperet ⁊ castigaret. ¶Istā partē teneo ꝙ inis aliqui ꝫriū velint signāter Jo.ō imo in.d.c.cū epūs de offi.or. quē refert ⁊ seq̄tur ibi dñicꝰ ⁊ etiā philippꝰ ⁊ Jo.ō anania in ru.de sortilegijs.ij. co.v.q̄modo āt. ¶Mōtiua istoꝝ sūt ista.primo q̄ qualitas ōlicti facit laicū de foro ecclesie.vt no.i.c.cū sit generale ⁊ in.c.ex tenore de foro ꝓpe. ⁊ in auc.itē nulla cōitas. C.ō epi. ⁊ cle.g pōt illū capere ⁊ carcerare: ¶Ad ℞ rſidet ancha.i.d. regula ꝙ nō seq̄t: efficit laicus de foro ecclesie:g habet executionē:ℬ enī nō cōceditur nisi in subditos suos ⁊ in suo territorio vt i c.romana.§.ꝫhentes de foro cōpe. li vi.⁊ l.cum vnus.§.is qui de bonis auc.iudicis possidēdis. ¶Laicus aūt ex rōe cause sorciat foꝝ epi:nō tamē per hoc pōt dici subditus vt dicit gl. in ſimili in cle.j.de foro cōpe.⁊ i multis ſimilibꝰ hoc contingit ꝙ iura dāt alicui potestatē cognoscēdi:ſz nō exequendi actualiter vt.d.l. a diuo pio in principio.ff.de re iudi.⁊ l.iij.ō dāno infecto. ¶Item ex territorio dici possit quo ad laicos:⁊ dioceſis reputetur in eodē ſitu:loco siue subiecto tamen territorii dici pōt quo ad laicos ⁊ ipoꝝ possessiones ⁊ bona :quo ad clericos ⁊ ecclesias ⁊ eorum bona pōt dici dioceſis. facit cle.ne romani ō electōe. ¶Licet g rōe q̄ſq; casuū emergētiū:iudex ecclesiasticꝰ cognoscat iter laicos ⁊ de bonis ipoꝝ:⁊ ecōuerso laicus iudex:q̄ſq; ō causis clericorum:ſi executio actualis: videt ſuo iudici reseruāda.hoc est illi q̄ habet personā ſubditā ⁊ bona i ſuo territorio.⁊ hoc fatentur canoniste de leui ecōuerso.ſ.q̄ ex iudex laicus cognoſcat de causa clerici:vel de rebus ſuis:tamen cohercere ꝑsonas ecclesiasticas vel eorū bona per executiones realem:non posset ſine mandato epiſcopi.c.vt fame ō senten.excōmu. facit quod notā.in.c.postulasti ⁊ in.c. verum.supra de foro cōpeten. Vtaꝫ tur ergo eodez iure epiſcopus in laicis vt in bonis ipſoꝝ:ſicut vellet vti iudicem laicum in personis ⁊ bonis clericorum.l.j.ff.quod quiſq; iuris ¶Nō obstat ratio super qua se fūdāt predicti ſcz ꝙ ex quo habet epiſcopus potestatē cognoſcendi de possessionibus laicalibus:ergo habz potestatem exequendi: Nam illa consequentia non est bona inter non subditos:vel de bonis non territorij vt expresse patet in.d.§. contrahentes cum ſimilibus ꝓallegatis. ¶Ad/ducūt ꝓterea ꝓ casu auc.causa q̄ fit cum monacho in fine. C.de epi. ⁊ cle.vbi datur ptās epō detrudēdi laicū i carcere:q̄ ibi est casus ſpālis ſicut in hereſi ⁊ alijs ſilibꝰ de q̄bꝰ infra ſubijciā vl̄ alit melꝰ,ꝓcedat i terris iperij vbi ipator potuit dar epō hāc facultatē:ſz i regnis nſris:nec imperator:nec ei⁹ legeſ:viz hūt cū regnā

nſra exēpta sunt ab iperatore vt i principio dictū introductiōe co.viij.

¶Adducunt inſup.c.j.de offi.ordi. vbi epō datur facultas in ſuis dioceſib⁹ adulteria ⁊ scelera inq̄rere ⁊ vlciſci ⁊ iudicare ad q̄ē necessaria captura ⁊ carceratio ꝛc.g. Sed rſidet ꝙ ℬ sibi pmittit ſcōz ꝙ canones censent canones aūt de hac captura laicoꝝ:vel executiōe in rebus laicalibꝰ nō exꝑsse loquūt:ſz de censura ō ℣b. ſig.q̄rēti.nō debemꝰ g absq; canonibꝰ ℬ firmare.q̄ erubescimꝰ cuꝫ ſine lege loq̄mur.l.illā. C.de collatiōibꝰ ⁊ in auc.de triēte ⁊ semiſſe. §. cōsiderem⁹:⁊ q̄ō nō est sanctoꝝ patrū decreto sanctitū ꝛc.c.inter corpalia ſupra de trāſlatiōe ꝓlatoꝝ iſta sunt ℣ba ancharram vbi supra.⁊ ita q̄unt. ¶Nō obstat ter.in.c. excōicamꝰ el ij.in fi.de hereticis ⁊.c.vt cōmiſſi eo. ti.li.vj.⁊ in cle.j.eo.ti.vbi ꝓpter crimen hereſis pmittit iudici ecclesiasti/co laicos cape ⁊ carcerare,q̄ ille est casus ſpālis in favorē fidei introduct⁹.est eni crimen/mere ecclesiasticū in quo iudex seculares nullo modo se intromittere pōt directe vel indirecte vt.d.c.vt inā sitiōis. §.phibem⁹. eo.ti.⁊ li,⁊ ide est ꝙ ſi iudex ecclesiasticꝰ aliquē lapſū vel relapſū in hereſim:vt hereticū cōdēnauit ⁊ illū postea ſtati ſeculari tradidit puniendū : potestas ſecularis:ꝺz illū punire.⁊ non pōt petere,ꝓceſſū ad videndū vtrū iuſte vel iniuſte fuerit condēnatꝰ. Ita tenēt ancha. Jo.de imo.⁊ ab.in.c.j. de offi.or. ꝑnātes ꝑ ℬ doctrinā bar. in.l.diuꝰ.ff.de custodia reoꝝ.⁊ in.l. magiſtratibꝰ.ff.de iuriſdictiōe o.iudi.⁊ ibi bal.approbat ſz ange.⁊ Jaſō reꝑhēdūt bar. Idem fuit de mente bal.in auc.clericꝰ q̄. C.de epiſ.⁊ cle. ſz andreas ſicu.in.d.c.j.co.xxxj.℣.tu pōdera dicit ꝙ in crimine hereſis iudex ecclesiasticꝰ est cōpetēs iudex ad cognoſcendū ⁊ declarandū aliquē ℞.

Heresis.

mere ecclastica

Lex regni:

reſim cōmiſiſſe:ſz iudex ſecularis ad puniendū vt probat̄ in.c.ſup eo ō hereticis li. vj. in verſiculo relinquēdi ſūt iudicio ſecularī:g est iudex ⁊ non nudus vel merus executor. Idē probat tex.in.c. preſidētes eo .ti. ⁊ li.dū dicit ꝙ preſidētes ⁊ alij iudices seculares in cā hereſis debent iuſticiaz ⁊ ſuū officiū exercere:officiū aūt iudicis est iudicar. Unde nō dixit ibi textus ſniam iudicis ecclesiastici exequi ⁊ per conſequēs ſequitur ꝙ quo ad imponēdā penaz corporalē:iudex ſecularis:est nō ſolū executor:ſz iudex ſcōm cū qui meo iudicio bene loquitur. Antiquitꝰ enī puniciō hereticorum ad seculares ſpectabat prīcipes nam deutrono.vij.c.mādatū fuit populo iſrael vt aras hereticorum ſubuerteret ⁊ habetur.xxiij.q.iij.c.ſi audierꝭ.⁊.q.viij.c.legi.⁊ ō hiē.rege iſrō legitur ꝙ occidit ſacerdoteſ collētes baal.iij.regū.c.x.⁊.xxij.q.j.c. vtilez ⁊ eodē libro.c.xxiij.℣.rex. Item Joſias oſſa hereticorū cōburi fecit iuxt ꝙ ſecularis erit cōpetēs ad puniēdū hereticos vt.l. quicūq;. C. de hereticiſ. Et hoc etiā voluit lex regni. vij partita ti.xxvj.l.ij.que dicit ꝙ hereticus ꝺz accusari corā ēpo:vel eius vicario: qui eos iudicabunt hereticos ⁊ tradent eos iudicibus ſecularibus qui eos punient ſecūdū diſtinctionē ibi traditam, ¶Cui legi in his regnis ſtandum est ſufficiat ergo iudicibꝰ ecclesiasticis ꝙ rex per ſuas leges remittit ſibi cauſas hereticorum quantum ad cognitionem ſed punitionez ſibi reſeruat ⁊ ita obſeruatur in practica. Unde iſte casus non debet trahi ad conſequentiam ymo per locuꝫ a ſpāli probat cōtrariū. q̄ ſi ℬ casu ꝙ mittitur captura laicoꝝ a iudice eccleſiaſtico i ꝫriū est regula ar.c.preſenti.§.loca ō ꝑbē.li.vj.caſꝰ enī excepti firmāt regulā i ꝫriū vt.c.q̄m frequēt.s.vt lite nō ꝓte. cū ꝓcordātijs

Universidad de Deusto
Biblioteca

Concubina.

¶ Eodem mõ rñderi põt ad textuz in.c.fraternitatis.xxxiij.di.vbi concubina clerici traditur carceri.q̃ silr̃ ter sit casus spãlis:z rõ spãlitatis p̃t esse q̃ cõcubina clerici grauiter õlinquit in deũ z ecclesiaz adeo q̃ efficit̃ serua ecclesie z eps põt eaz vendere vt dicit tex.in.c.quidã.lxxxj.di.z hoc si non hz filios. Si autẽ habuerit filios:claudatur i monasterio: ne filij pereãt scõm gl.j.ibi per d.c. fraternitatis vbi vide gl.z tex.in.c.ij.de cha.cle.z mu.in versiculo feia ho canonice iudicet̃ z ibi glo. Ad idẽ glo. no.in.c.eos in.ỹ.indulgem⁹.xxxij.di. vbidr̃ q̃ cõcubina clerici dz puniri per eps:z si nõ põt eã punire:tradat eã iudici seculari z sequũt̃ ibi archidiacon⁹ z dñic⁹ assignãtes rõnẽ q̃ cleric⁹ in sacris:est astrict⁹ voto castitatis:z illa fornicatrix:cõmisit incestũ z sacrilegiũ.c.ỹgimb⁹.xxvij.q.j.z crimẽ sacrilegij punit̃ i iudicio ecclesiastico.c.quisq̃s.xvij.q.iij.z.c.cũ sit de foro cõpe. Itẽ dicũt q̃ ideo ad dict̃ iudex secularis in defectũ: z non principaliter q̃ talis nõ efficit̃ ancilla de iure ciuili:sz de iure canonico vt ẽ dictũ ideo ꝓpter ꝟ eximitur a iurisdictiõe seculari:z efficitur de foro ecclesie vt etiã firmat ab.d.c. cũ sit generale.xxij.co.de foro cõpe.z in.c.si cõcubine.de sen.excõ. Itẽ q̃ efficit̃ ꝺ familia clerici scõm dñicũ i.d.c. eos ex quo ifert q̃ familia clerici etiã si sit ꝓhibita retineri:dr̃ esse de foro ecclesie.z põt per ecclam puniri. ¶ Vel aliter poteris dicere q̃ licet cõcubina clerici possit tradi carceri vt dictũ ẽ:nõ tñ ibi dicit̃ per quez: dz itelligi p iudicẽ secularẽ cuius est subdita.vñ eius delictũ nõ potuit eaz eximere ab eius iurisdictiõe:z ꝓptereа leges r̃gni eas puniri z castigari mãdãt per iudices seculares vt dico infra co.cccxvij. ¶ Per ista pz soluto ad tex.in.c.ij.de adulteryis vbi ille felix qui vginẽ stuprauit quãuis eẽt ꝺ lege pena plectẽd⁹:papa tñ legis diricẽ molliẽs.mãdat q̃ illã:quã struprauit vxorez habeat:aut corporaliter castigatus excõicatusq̃z in monasterijs in quo agat pniam retrudat̃:ꝺ q̃ nulla sit egrediẽdi sine p̃cepto licentia.dico enim q̃ ille tex.loquit̃ in foro cõscientie.vel si loquatur in foro cõtencioso ille felix erat de tẽporali iurisdictiõe ecclesie,alʒ non video rõnẽ quare iudex ecclesiastic⁹ potuisset rõne stupri cognoscere ẑ laicũ. Itez q̃ nõ dr̃ ibi q̃ detrudatur per eps̃m. vñ intelligit̃ q̃ debeat detrudi p suũ ꝓprium iudicem. ¶ Ex istis etiã resultat solutio ad.c. attendẽdũ. xvij. q.iij.sup quo principaliter se fũdãt doctores ẑria tenẽtes sniam:vbi ifra dicit attendẽdũ est oĩbus ne predia vsibus secretoz celestiũ dedicata:a q̃ busdam irruentib⁹ vexẽtur. qõ si q̃s forte fecerit:post debite vicionis acrimoniam:que erga sacrilegos promẽda est:perpetua damnẽtur infamia: z carceri tradãtur. dicit ibi glo. ecclesia ergo habet carcerẽ. Procedit.n. iste textus in clericis sacrilegis:z si dicas idem in laicis qui ratione sacrilegij efficiunturde foro ecclesie vt traditur in.d.c.cum sit generale de foro compe.z.c.conquestus.respõdeo q̃ non dicit q̃ tradatur carceri per iudicẽ ecclesiasticũ:nec est credendũ q̃ papa velit preiudicare principib⁹ secularibus in sua iurisdictione iurta notata in.c.nouit de iudicijs. vñ intelligendũ est q̃ debeat carceri tradi per suum iudicem secularem. Vel q̃ ibi sit spãle ratione enormitatis criminis in ecclesiam cõmissi vt de hereti z alijs dictum est. ꝓsertim q̃ hodie per leges hui⁹ regni sacrilegij punitio remittitur ad eps̃m vel iudicem ecclesiasticũ vt habetur prima prita tit.xviij.ley.x.incipit defendimẽto.z foro legũ li.j.ti.v.l.vij.ici pit ningũo.

Stupũ.

Sacrilegiũ.

Lex regni.

Sortilegiũ.

¶ Idem respondet̃ ad.c.contra idolorum.xxvj.q.v.vbi littera dicit contra idoloruz cultores vel auriſpices atq̃z sortilegos:fraternitatẽ tuã vehementi⁹ pastorali hortamur vigilare custodia:q̃ si emẽdare se a talib⁹ nolle repereris:si serui sunt:verberibus volum⁹ castigare. Si veroſliberi:inclusione digni districtãq̃z sunt ĩ penã dirigendi. Et dicit ibi glo.colligi ex textu q̃ epũs põt carcerare reos. Intelligo quãdo sunt clerici vel ecclesiastice psone.laici enim nõ sunt carcerãdi nisi p iudices secl'ares quibus subsunt respectu personaz z bonorum. Vel loquit̃ ille tex. de hereticis z idoloz cultorib⁹ vl' auriſpicib⁹ qui simiſ hereticiappellãt̃:z de sacrilegis quos puniẽdos castigãdos z carcerandos lex ciuilis regni nr̃i iudici ecclesiastico remittit vt in supioribus ostensum est. Ad hoc bonus text⁹ in.c.accusat⁹ de hereticis.li.vj. vbi cõtra tales velut hereticos,pcedendũ ẽ per inquisitores z fideiiudices. Et quãuis isti nõ sint ꝓprie hereticisatſ tñ ẽ q̃ largo sumpto vocabulo hereticidicantur;ad hoc vt ecclia de his agnoscat z se intromittat ex q̃ lex r̃ regni quasi priuilegium ecclie cõcedẽdo hoc sibi pmittit: vt patet ex his q̃ dicta sunt:vnde tale priuilegiũ in preiudiciũ cõcedẽtis;extendi oportet iurta nota.in.l.beneficiũ.ff.de cõstitu.principũ.z in.c.dilecti.s. de donat̃. ¶ Et ita quãuis ex pmissione principũ secularium ecclia z eius ministri amplissimã habeãt potestatem: circa laicos z eoz bona tpalia:quando sunt notorie delinq̃ntes z inobedientes.q̃ epũs excõicat rebelles: z redit eos in elegibiles intestabiles z inhabilea ad quelibz officia publica vt dicto.c.excomunicam⁹.el.ij.§.credentes.de hereticis. z in.c.nouerit. de sen.excõi.honore z successione priuat.vt c.i. de homicidio.li.vj. z in.c. licet de voto.incarcerat hereticos z alios de quib⁹ supra:vberat citra vidictaz sanguinis.vt.c.in archiepatu de raptoribus. infligit cahraterẽ sine periculo corporali.c.ad audientiã de crimine falsi.infligit seruitutez.vt.c. ita quorũdã de iudeis. Imponit multã ꝛc.bona oĩa confiskar.vt.d.c. ita q̃ rũdam.z.c.ad liberãdã.z in.d.c.j.de homicidio.li.vj.exiliũ infligit. de iudicijs.c.cum nõ ab homine.l.di.c.accedẽs. Ad hanc tñ penaruz executionez:ad brachiũ seculare recurrit:ita dixerũt hosti.z Jo.an.in.d.c.j.de homicidio.li.vj.ui.co.in vbo bonis mũdanis vt pauloante dicebã.nõ ꝓpoterit iudex ecclesiasticus bona eorum vel psonas capere:vt satis ostẽsum est. Et videtur hoc sentire bal. in dicto.c.significasti.in fine de offi. dele.vbi dixit q̃ doctor q̃ habet iurisdictionem in scolares:quãuis possit sententiã ferre:q̃ habet iurisdictionẽ in illos aucten.habita. C.ne filiꝰ pro patre;non tñ poterit suaz sniam exequẽdo:alicui dare possessionẽ corporale:q̃ ei nullũ ẽ assignatũ territoriũ.iz sint assignati ei homines.idest persone scolariũ. Hec putat baldus q̃ possit scolares psonaliter cape sua auctoritate:sed debz recurrere ad superiorẽ,q̃ z si captura rex sit mixti imperij;captura tñ psonaz:maioꝛ ẽ: z ẽ meri ipij.vt ff.de iurisdictõe oĩm iudicũ.l.magistratibus.hoc refert z seq̃tur ibi cardi.z quãuis illi non dicant idẽ voluit speculator.ti.de exercitio sñie. §.nunc videndũ. ¶. quid de sñia rectoris:loq̃ndo de executõe sñie rectoris scolariũ:vbi dicit q̃ eã mãdabit executioni ordinari⁹ p auctẽ.siquis litigãtiũ C.de epi.audi. Vide Jo.an.in additionib⁹ ad spe/ vbi.s.z abb.in c.siquis cõtra clericũ supra de foro compe.,ad ꝓpositũ nostrũ quãuis ratione delicti vel alias laicus efficiat̃ de foro ecclie:vt eccle/

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cōsuetudo dat iurisdi/tionem.

sia possit illū condēnare: nō tñ pote/rit exequi suā sñtiam in eo bonis vel capē ejus plonā: qđ est valde notan dum z vt credo verissimū.

¶ Intelligo tñ z limito p̄dicta vt p cedāt nisi forsan cōsuetudo legitime p̄scripta esset in cōtrariū q̄ habet q̄ iudex ecclesiasticus q̄ certis casibus pōt cognoscere inē laicos: possit suaz sententiā i eoz bonis exequi: vl̄ ipos carceri mācipare: qñ cōsuetudo i ꝟ casu valida reputaret vt in terminis nostris decidit baldus in.d.c. sigñi/ calti. in fine supra de offi. de. dicēs q̄ licet ō iure rector q̄ pōt inter scolares cognoscere: nō possit exequendo suā sententiam dare possessionē coꝛporalē: nec eos plonalr capere: fallit ni si lex municipal: vel cōsuetudo aliud disponeret. vt. l. i. cū glo. ℒ. ō emācipatio liberoꝛ z. ff. de testib⁹. l. iij. §. fi. vbi dicit q̄ cōsuetudo tribuit iurisdi tionē nō hñti. Ad idē ē text. in. c. irrefragabili. §. excessus. s. de offi. oꝛ. z i c. dilecti. s. de arbitris. z nō solum iurisdictionē hñti: vt loquūtur iura p̄dicta: sed etiā nullam penit⁹ iurisdi/ctionē habēti consuetudo tribuit iurisdictionē etiā primaro vt ē text. vnicus z singularis in. c. cū cōtingat. s. de foro cōpetēti. z nō reperit aubi secundū Jo. an. quē alij sequunt. Idē tenet inno. in. c. nouit. in. v. consuetudine de iudicij. z archidiachon⁹ in. c. cōsñtus. in fi. ix. q. iij. idē tenet glo. iij. in. c. cū q̄dā de exceptio. li. vi. z i. c. romana. in vbo cōsuetudie. de app. eo. li. glo. iij. in. c. cū in ecclesiis. de preben. eo. lj. glo. iij. in. c. qñ de immunitate eccle. eo. li. glo. maioꝛ in fi. in. c. j. ō pens. eo. li. glo. ij. i. c. seruicij. xviij q. ij. bar. ioan. de ymola z ludo. in. l. i. §. deniqz. ff. de aqua plu. ar. bal. i. c. j. n. co. v. consuetudo qui feudū dare po. iaso. in. l. more maioꝛ. vi. co. ff. de iuris. o. iudi. glo. nota. in. d. l. i. ℒ. de emanci pa. liberoꝛ q̄ loqmr i iurisdictione volūtaria. z notāt ibi cynus. bal: z alij z marian⁹ in. d. c. cū cōtingat. iij. co. z hinc ē q̄ primaro homini ex consuetudine pōt cōpetere iusdandi tutores. ita dicit glo. notāda in. l. i. ff. de tuto. z curato. dat⁹ ab qs quā dicit vnicā nicholaus de neapoli ibi. Non ē ḡ mirandū si is q̄ alias est iudex z iurisdictionez hēt. potest ex cōsuetudine acquirere iurisdictionez iudicandi in casib⁹ ad q̄os sua iurisdictio nō extēditur vt p̄batur i d. §. excessus. z i. c. fi. s. de offi. archi. z in. c. accedentib⁹. infra de prime/gijs. z in. c. romana. §. debet de appellationib⁹. li. vj. z in. l. cū pretoꝛ. §. in/dicē. ff. de iudicij. Ex quo dicebat ibi angelus q̄ delegat⁹ inferioris a principe: poterit subdelegare: si hoc hēat cōsuetudo. z dicit se nescire aliud. Ex quo resultat magna limitatio ad text. in. l. a iudice. ℒ. de iudicijs. z in c. sup questionū. §. si vero. de offi. de. z in. c. cū causam. in fi. s. de app. vbi delegatus ab inferioꝛe a principe: nō pōt subdelegare: nā debent intelligi nisi hoc habeat cōsuetudo. ℒ Cōcludi tur ergo q̄ si cōsuetudo legitime p̄scripta interuenit: poterit laic⁹ capi z carcerari a iudice seculari: quāuis istud sit de arduis causis. qñ consuetudo etiā in arduis tribuit iurisdictionē, vt patet ex preallegatis iurib⁹ signāter ex. d. c. cum cōtingat. de foro cōpe. z. d. c. irrefragabili. §. excessus. de offi. oꝛ. in quib⁹ dicit q̄ capitulum pōt ex p̄suetudine acquirere iurisdictionē cognoscendi z castigādi excessus. appellatione aūt excessuū vemūt oīa delicta z crimina. vt p̄bat text. in. l. si quis in hoc gen⁹. ℒ. de epis. co. z cle. z ibi no. bal. in finalib⁹ verbis. p̄bat etiā in rubro iūcto nigro. infra de excessibus prelatoꝛ. ℒ Clause aūt criminales censent ardue. ar. l. in seruoꝛ. ff de pens. z inde dicimus crimina debere probari p testes luce clariores z

omni exceptione maiores vt. l. sciant cuncti. ℒ. de proba. glo. in. c. ac si clerici. in vbo legitima ꝓbatione. s. de iudicijs. z in. c. j. de cōsangui. z affini. ℒ Cōsuetudo igitur pōt dare iurisdictionē in arduis. ¶ Et p hoc dat rui na decisioni hosti. in. c. litteras de resti. spo. qui dicebat. q̄ cōsuetudo tribuit iurisditionē nō habētiū lemb⁹: nō aūt in arduis. ex quo infert q̄ nō pōt quis ex consuetudine acquirere iurisditionē cognoscēdi ō causis matrimonialib⁹. Cuius decisionē sim/pliciter refert andreas siculus i. c. suspicionis. iiij. co. i. fine. supra de offi. dele. vbi ponit aliqua specialia ratione arduitat⁹ cause: q̄ videas p te. Refert etiā z sequitur ipso m. d. l. more maioꝛ. co. vj. ff. de iurisditiōe. o. iudi. sed cōtra hosti. z sequaces vltra p̄dicta est glo. j. cōiter approbata i. d. c. litteras. q̄ vult q̄ inferioꝛ plat⁹ pōt ex cōsuetudine acquirere iurisdictionē cognoscēdi ō causis matrimonialibus. Ad idem tertius cū glo. in. c. accedentib⁹. z in. c. ad hec. de excessibus prelatoꝛ. text⁹ optim⁹ in. c. auditis. z in. c. cū olim. de p̄scriptionib⁹. et in d. c. cōsñtus. iij. q. ix.

¶ Dixi aūt consuetudinē debere eē legitime p̄scriptā. qñ ad inducendaz talē consuetudinē: oporter interuenisse regis sciētiā: cui⁹ ē iurisditio i laicos sibi subiectos. Et de cui⁹ p̄iudicio agit ex tali cōsuetudine vel p̄scriptiōe. q̄ ista incoꝛporalia nō possunt p̄scribi sine sciētia z patiētia ei⁹ cuius interest vt in. c. bone. el. ij. sup̄ de postu. prela. z in. l. j. ℒ. de seruitu. z aqua. z no. in d. c. cū cōtingat de foro. compe. bal. in. l. ij. ℒ. q̄ sit lōga cōsuetudo. bar. in. l. i. §. deniqz. ff. de aq̄ plu. arcenda inferēs ex hoc. q̄ cū lōgo tpe impator nō fuerit in italia: ciuitates italie nō potuerūt p̄scribere: z multo fortiꝰ eo mortuo. Notat. et bar. in. l. si publicanus. §. in vectigalibus. ff. de publica. z vecti. quez oēs modernoꝛes ibi sequūtur. ¶ Idem tenuit inno. in. d. c. bone. el. ij. s. de postu. prela. plenius in. c. cōqrente. s. de offi. oꝛ. z in. c. ij. de in integrū restitutione. bar. in. l. i. §. i. iij. co. ff. de rei nere accruq̄ primaro. abb. in. c. j. de p̄scriptio. z in. c. de qu arta pe. co. v. secundo principalr eo. ti. angel⁹ ō aretio in. §. eque si agat insti. de actionibus. co. viij. ratio ē qñ in istis p̄scriptionib⁹. et iuribus incoꝛporalib⁹ q̄ nō possunt vere possideri. nō pōt acq̄ri quasi possessio nisi sciēte aduersario qui rē possidet: vt videt probari in. d. l. ij. ℒ. de seruitutib⁹. z tenēt inno. z alij vbi. s. z sine possessione: nō ꝓcedit p̄scriptio: ideo reqrit scientia aduersarij. Ista enim quasi possessio incoꝛporalium nō ē aliud q̄ patiētia aduersarij. l. q̄ciens la. primera. ff. de serui. z qui ignoꝛat: non dicit pati ergo. ꝛc. Allego p̄terea glo. no. in. c. di/lectus in. v. nō obstāte. supra de filijs presbiteroꝛ. in principio dū dicit sed illud introductū ē ex cōsuetudine ex certa sciētia pape. z ita perinde est ac si papa specialr cōmitteret. vult ḡ illa glo. singularr. q̄ cōsuetudo nō introducit in preiudiciū principis vl̄ iurium suoꝛ: nisi ad id certa principis sciētia z patientia accedat: quam glo ad hoc ꝓpositū extollit dñicus i. c. catholica. xj. di. z facit text. i. c. qō trāslationez. s. de. offi. ō. in. c. sup quibusdā. §. preterea. ifra de verbo. signi. cōsuetudo q̄dez nota et q̄ potest priuilegiare: semper eq̄polet priuilegio: videtur enī priuilegiare vt sentit inocen. i. c. nouit de iudicijs. z i. d. c. cū contingat de foro compe. z i. c. si diligenti. de prescript. Refert z iectur oldradus consilio 254. incipiēte qz tota de cani i. iiij. co. Ista autem scientia regis regulariter non presumit: nisi ꝓbetur qñ cōsuetudo ē facti z i facto consistit: cuius presumitur ignoratia

In i consuetudie vt p̄scri prōe reqrat scientia z patientia illius cuius interest

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt.c.j.de cōstitutio.li.vj. z ob hoc fo2 san glo.natāda in.d.c.catholica.dice bat ꝙ consuetudo generalis contra iura pape;pcedit;quasi ex consuetu/dine generalitate:pſumatur papaz scire z tolerare. vt notā.dicit bald⁹ i.l.ij.i fi.C.que sit longa consue.qñ i his q̄ publice z palam z generaliter fiunt pſumitur scientia:vt traditur i c.ab excomunicato de rescriptis.z in c.j.de postu.pre.cū similib⁹.secus tñ dicit glo.de particulari cōsuetudine alicui⁹ loci nā illa nō pcedit nisi al' pbetur sciētia z tollerancia pape. z p ptera dicit ibi glo.ꝙ particular' cō suetudo nō excusat.z general';i his q̄ tñ ex priuilegio possunt haberi vbi nō valet cōsuetudo nisi vniuersalis sit vt.c.contra morē.c.di.intellige vt supra declarau secundū dñicū z pre positū in.d.c.catholica. Si ḡ in casu illi⁹ glo.papa sciret cōsuetudinē par ticularē z tolleraret;cui dubiū quin valeret z pape preiudicaret: Opor/tet ergo ꝙ in casu nostro pbetur re gis scientia vere;vel saltim pſumptiue.vere quidez probabit' si prelatus hoc faciēs certificaret regē:sibi dicē do:vel denunciādo:ꝙ cōtra laicos z eoz bona suas exeq̄bat sentēcias:z cū opus erat ipoz capiebat psonas ar.l.denūciasse i principio.ff.de ad ul. z.l.emptor.z.l.si cōtrouersia. z.l.si p nunciationes.C.de euictiōib⁹. cū si milib⁹. Presumptiue aūt pbabit' qñ platus hec faciēs pbauit ꝙ pluries hoc fecit. p temp⁹ ad prescriptiones sufficiēs rege pñte in loco ita ꝙ veri similiter sciebat:cūc enī presumit in rege scientia ar.l.quisquis.C.de re/scin.vendi.ad qō facit qō no.in.l.ve rius.z in.l.cū de in debito. in princi/pio.ff. z ideo.ff.de pbati.cu similib⁹. Ista aūt sciētia z patiētia regis pba ta expresse vl̄ tacite dicit habere cau sam continuā.ar.l.magnā.C.de cō trahē.z comi.stipula. Cōcludo igit ꝙ inprescribēda iurisdictione: vel ac quirenda ex cōsuetudine:debz consi derari actus superioris sciētia z patiē tia:z appellatur superior ille ad quē p pertinet loc⁹ ex natura loci.ideſt exi tu.ff.de iudi.l.insule. Exempluz rex habet regnū suum z totū illius regni solū in eius potestate cōsistit.vt.l.j. §.cū vrbē.ff.de offi.prefecti.vrbis.z cū sine isto solo pscriptio nō pcedat vt.d.c.bone de postula.pre.z.l.ij.§. pe.ff.de aqua pluuia.ar. z.l.si publi/canus.ff.de vectiga. Sicut loc⁹ vel territoriū prescribi nō posset sine re gis scientia z patientia:sic nec ipa iu risdictio q̄ est plantata in loco rel territorio:a quo nō potest euelli:facit.l. in modicis.ff.de cōtrahē.emp.z.d.l. j.§. cū vrbez. z.l.fi.eo.ti. z.l.iij.ff. de offi.presi. z.l.ij.ff. de iurisditione.o. iudi.in quibus dicit ꝙ iurisdictio co/heret territorio.ad idē.c.fi.in fi.ō cō stitui.li.vi.z in.l.fi.C.vbi. z apud q̄s z l.pupillus.§.territoriū.ff.de vbo. sign. z.l.quicūqz.C.de feudis limi/trophis.li.xj. de sciētia aūt principis altero de p̄dictis modis difficilē pro bari pōt:ergo raro vel nunq̄ pcede re pōt consuetudo vel pscriptio supe dicta. pſertim cū hec sciētia principis non solū requiritur semel z a princi pio prescriptionis:sed semp toto tē pore quod ē necessariū ad pscriptio nem debet pseuerare in scientia.qz z eius patientia nō solū scientia requi ritur sicut dicitur in prescriptionib⁹ alio2 iurium incorporaliū vt.d.l.ij.C. de seruitutib⁹.z i.l.seruitutes.la grā de.z ibi flo.ff.de seruituti.z tenet sa licetus in.l.vectigalia.C.ne nova ve ctigalia impo.refert z seqtur firma/nus in tractatu gabellaz.j.parte.vij co.in fi.ꝙ predicti adde. Et adeo est necessaria principis sciētia:ꝙ nō sufficit scientia iudicis in cuius terri torio iurisdictio pscribitur. quidqd dixerit bar.in.d.l. si publican⁹. §.in

omnib⁹. vt notāter volnit salicetus reprobādo bar. in.d.l.vectigalia. v. sed pro predictorum. quia vt predixi requirit sciētia illi⁹ qui habet pote/statē concedēdi iurisdictionē q̄ pscri bitur vt.d.l.ij.C.de seruitutib⁹.sz in casu nō rex hēt potestatē cōcedēdi iurisdictionē:nō aūt iudex p̄icie vt est notissimū:ergo nō sufficit ei⁹ sciē tia:sc quātūmanus vbi.s. vnde ra/ro vel nunq̄ poterit prescribi iurisdi ctio contra regē.

Quo tpe prescribitur iu/risdictio contra regē.

Illud nō min⁹ necessariū ē tēpus legitimū.qđ secundū aliq̄s est decez annoz int' p̄tes:z viginti int' absen tes p.l.fi.C.de prescri.lōgi tpis. qñ pscribēs iurisdictionem:hēt titulū z bonā fidē. Sed qñ possidet bona fi de absq̄ titlo:pscribit spacio.xxx.an noz̄.qz ⅌ mō prescribit dominiū.vt C.de pscriptio.xxx.annoz.l. siquis emptionis.iurisdictio aūt eq̄parat dominio vt.l.qui furere.ff.de statu ho.imo ē supra dominū vt.ff. de ac qui. o.l.q̄ vniuersitas.§.itē cū;pre/torataq̄z videt ꝙ p illō tēpus qđ q̄s pōt pscribere territoriū:vel locuz in q̄ē plāctra: (vt ita dixerim) iurisdi ctio:a q̄ euelli nō pōt. qz iurisdictio coheret territorio.vt.l.j. §.cū vrbē ff. de offi.prefe.vr.cū concordāciis. Potest etiā ipsā iurisdictionē tāto. ergo tpe iurisdictio q̄ ē ius incorpo/rale coherēs territorio:regl'ariē pre scribitur:z cōsuetudine pōt acquiri: quāto tpe q̄ritur territoriū. vt.d.l.fi C.de prescrip.lōgi tpis.z ibi no.bal. z.in.d.l.ij.C.de seruitutib⁹. Sz res z iura regni;nō possunt alienari vt.c. intellecto.s.de iure iu.notat hostiē. quē abb. z alii sequūtur in.c.dilecti de maio.z obedi.bal.in.c.in generali si de feudo fuerit cōtrouersia int' do minū z agnatū li. feudoz vbi dicit ꝙ rex nō pōt donare vnā de ciuita tibus sui regni;iuictis ciuib⁹. z lex regni.ii.parti.ti.xv.l.iiij.q̄.phibet re

Loca z iura regni nō pos/sunt alienari

gi vendere vl̄ alienare bona regni ēt vt adimpleat legata patris.z ide est ꝙ si rex in suo testamento relinquat legata vel fideicōmissa:q̄ fili⁹ inobe/diens nō adimpler.non,ꝓterea pri uatur regno secundū bal.in aucten. hoc ampli⁹.C.de fidei cōmi.i.co.in fi.qz loca z iura regni nō sunt regis. sz dignitatis regalis.secundū abb.in d.c.intellecto.z ē lex regni.ij.partita ti.xvij.l.j.q̄ facit diferētiā int' bona q̄ sunt regis et alia q̄ sunt regni. Id idē.ij.parti.ti.xviij.l.j.q̄ dicit ꝙ vil/le castra z fortalicia regni quāuis sit regis tamē dñi;regno tamē de iure ptinent.debent ḡ subcessorib⁹ reser uari.lxxv.di.c.qñ q̄dē. q̄ reseruatio subcessoris fit legis auctoritate. vt.c. illud.xij.q.ij.etiā q̄ ad possessionē vt sentit bal.loq̄ndo in feudo in.l.cū an tiquioz⁹.C.ō iure deliberādi.co. añpe.v.decimo sic. z facit.l.quotiēs C.ō donatiōib⁹ q̄ sub modo ex qua sumpta fuit lex regni.v.parti.ti.iij. .l.vij.incipit fasta dia cierto. Sola ei administratio ē cōmissa regi:nō aūt dominū rex vt tradit per glo.z bar. in prohemio.ffoz qz bona z iura re/gnoz sunt publica.z p cōseq̄ns i nul lius bonis sunt. vt.ff.de rex diui.l.ij. §.quedā.z inst.eo.in principio z ꝓ ptera rex dicitur a regēdo:qz res z iura regni regere dz. vt.ij.parti.ti.j. l.vj.vnde si male regat;iam pdit no men regis.c.scelus.ij.q.i.notat ar/chi.in.c.reguz.xxiij.q.v.andreas de ysernia in.c.i de prohibita feudi alie na.per frede.vnde male regēdo:ma gis dicetur tirānus ꝙ rex. secundū bal.in.l.eā quā.vi.co.in.fi.C.de.fi/dei cōmi.z in.c.i.circa principiū ō feu do marchie.li.feudoruz.z ideo si rex nō bene regit:subditi nō tenētur ad seruicia.l.i.ff.de cōsti.prin.no.in.l.ij. ff.de his qui sunt sui vel alieni iuris. bal.in prohemio ffoz z aliquid in ru brica.ff.de rex diui. Recte aūt regen

posse io/mazat⁹ trāsit in seqntez.

Lex regni.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

do:non pōt alienare bona ⁊ iura re/
gni:nā ea ratione qua potuisset alie
nare vnā ciuitatē:potuisset aliā ⁊ ali/
a⁹ vsq3 ad totalē regni pdictionem
qō cē non d3 auctē.quomodo opor/
tet epōs.§.fi.colla.i. ¶Dic ē ꝙ cū ve
ctigalia collecte seu tributū ⁊ alia q̄
sūt regalia.vt.c.j.q̄ sūt regalia.⁊ tra
dit bal.in.c.j.epīm vel abbatez.§.j.
in fi.⁊ lex regni.nj.pti.ti.xxviij.l.vj.q̄
incipit las rētas.non pōt nec d3 rex
alienare:sed ea successorib⁹ relerua
re.vt p bal.vbi.s. ¶Dic ē qō quinta q̄
debetur regi de pda ē de regalib⁹:et
nō pōt rex in perpetuū donare vt.ij.
partita.ti.xxvj.l.nij. ¶Unona ei ⁊ tri
buta ⁊ iurisdictio ⁊ alij redit⁹ regni
nō sūt imobilia cōputantē:vt pbat rex.
⁊ ibi no.bal.in.l.iubem⁹.la.ij.in pnn.
C.de sacrosan.eccle.⁊ p bal.in.c.sta
tuim⁹.in fi.s.de trāsact.ē rex.i auctē.
de nō alie.vel ginu.§.ii.collacio.ij.fu
it de mēte Jo.an.i.c.fraternitat.s.
de donatio.quē alij sequunt:signant
andreas siculus co.ij.quāuis ipi lo
quātur in plato seu administratore.
sed idē ē in casu nr̄o. Ex quib⁹ oīb⁹
patet ꝙ bona ⁊ iura regni sunt ialie
nabilia ⁊ plures reges iurarūt p viā
cōtract⁹ nō alienare vt dicunt leges
regni:ḡ pscribi nō possunt. qz aliena
tionis verbū vsucapionē ⁊ pscriptio
nē continet.l.alienationis verbū. ff.
de vbor signi.glo.no.⁊ bar.in.l. cuz
lex.ff.de vsucapio.bon⁹ rerus.⁊ glo.
bar.⁊ bal.⁊ alij in.l.ij. C.ō vsucapione
pro ēptore.bal.in ru.s.de pscri.fi
co.abb.i.c.cū nō liceat.iij.co.v.⁊ cir
ca istā primā partē eo.ti.qui pulchre
loquitur bal.in.l.i.co.viij. C.de ser
uis fugitiuis.p bar.⁊ alios i.l.filius
familias.§.diui.dele.j.⁊ ibi alexan.
⁊iu.co.p ange.in.d.l.j. C.de pscrip.
longi tpis.p pau.⁊ alios i.l.ij.§.pe.
C.cōia delega.p iasō in auctē. res q̄
co.j. Lo.eo.

Lex regni.

Lex regni.

Lex regni.

Bona ⁊ iura regni nō pos/ sunt alienari

¶Et presuppositō sine veritatis p/
iudicio ꝙ bona ⁊ iura regni pscribi
possūt:vt expresse dicit lex regni quā
edidit rex alfonsus in villa de alcala
era de 1366.ti.xxvij.l.j.q̄ incipit Lin
si es nuestra voluntad.vbi formaliter
dicit. E los derechos q̄ dizē q̄ las co
sas del rey no se puedē ganar por tiē
po:se entieden delos pechos ⁊ tribu
tos q̄ al rey son deudos. Establece
mos q̄ la uitricia se pueda ganar con
tra el rey por espacio ō ciē annos cō
tinuadamēte sin ōstalamēto algūo
⁊ no menos.itelligo scīēte ⁊ patiēte
rege vt pdixi nec sufficiet ꝓbare tps
imemoriale.vt no. Jo.an.i.c.cū nob
de pscripti.quē sequūtur alij:signan
ter abb.ibi ⁊ in.c.ij priuilegia.i.ij.co.v.
oppono.cōtra finē.eo.ti. Idē volunt
bal. in aucten. quas actiones.fi.co.
C.de sacrosan.eccle.vbi dat formaz
ꝓbatōis cētū ānoz. ¶Immo ultra
hoc videt necessarī titulus in hmoi
modi pscriptione qm̄ ius resistit pre
lato pscribēti: oportet ergo ō titulo
docere vt ē casus in.c.j. de prescrip.
li.vj.qō resistat ius;ꝓbatur:qm̄ rex i
suo regno fundat intentionē suaz de
iure cōi quo ad ciuitates ⁊ loca itra
regni sui limites cōstituta.ar.d.c.j.de
pscrip.li.vi.⁊.c.ad decimas de resti.
spo.co.li.est casus in.c. quo iure. viij
di.saltim quo ad iurisdictionē ⁊ pte
ctionē.vt tradit in.l.depcatio.ff.ad
legē rodiā de iactu.⁊ i.l.bene azeno/
ne. C.de quadrienali pscrip.⁊ in.c.q̄
in ecclesiaz.s.de consti.⁊ tenet inno.
quē alij sequūtur in.c.si diligēti de p
scriptio. Henricus ⁊ alij in.c.nimis.
de iureiurā. Jo.an.⁊ alij in.d.c.i.ō p
scrip.li.vj.⁊ lex regni.ij.parti.ti.j.l.ij
dicit ꝙ imperator a iure hēt facultatē
iudicādi puniēdi corrigēdi ⁊ castigā
di delinq̄ntes:⁊ sic merum ⁊ mixtum
imperiū ⁊ quāuis loquat de ipatore:
eādē potestatē hēt rex vt in.l.viij.eo
ti.incipit sabida cosa.vnde si rex vel
eius officiales reasumāt sibi iurisdi/

Titulus in pscriptione.

Rex fundat intentionē suā quo ad iuris/ dictionē.

Lex regni.

ctionē;⁊ non pmittāt platis ecclesiaz
laicoz bona vel psonas capere:nullo
modo restituētur plati in sua quasi
possessione;nisi euidēter docuerit ꝙ
iurisdictionis possessionē legitime as
secuti fuissent.qz eā occupasse iuste
verisimiliē presumit cū,puemat ex lo
co ⁊ psonis regi subiectis ⁊ in suo re
gno constitutis;sitqz manifestum nisi
aliud ostēdatur:eā de iure commini
ad ipsum regē ptinere vt ē casus i.d.
c.ad decimas. ¶Confirmat hoc tex
tus notandus ⁊ ad propositū nostrū
valde accomodat⁹ in.c.cū psone de
priuilegiis li.vj.vbi subditi epi si di
cant se exemptos ab epo propt iuris
resistenciā quā habēt cōtra se.opor/
tet asi oīa ostēdere titulū sue exēptio
nis;qō si non ostendāt ⁊ pscriptionē
ꝓbare nitātur ꝓbatione pscriptionis
pēdēte:cū de iure cōmuni ordinario
rū intentio sit fūdata;sua iurisditiōe
vt i possint libere in eosdez donec de
pscriptione canonica fecerint plenā
fidem. Et ita ē ibi casus singularis
secundū oēs.ꝙ cōtra illū qui preten
dit se exemptū pscriptione:pōt ordi
narius exercere iurisdictionē q̄ vsq3
ille qui ex prescriptione nitit:de ipsa
docuerit.quāuis ille sit in possessiōe
exemptionis.qō est valde notandū.
Ex quo videt ille tex.inferre ꝙ lite
pendēte possit iste possessor contra
quē facit ius cōmune turbari:⁊ vio/
lenē expelli sicut qui possidet vi clam
vel precario.ita dicit ancharra. ibi i
vndecimo notabili. Et hinc ē ꝙ pos/
sessio vel quasi possessio non releuat
possessorē ab onere ꝓbādi exēptionē
vel priuilegiū vt ibi notabiliter ꝓbat.
secundū cynū in.l.si solēnib⁹. C.ō fi
de instru.videas abbatē in.c.j.ij.co.
supra vt lite pen.⁊ in.c.cū venissent.
supra de insti.vbi ē bon⁹ textus. Ista
contingūt ꝓpter odiū pscriptiōis vt
sup̄ de decimis.c.cum cōtingat.⁊ fa/
uore iuris cōis vt..d.c. ad decimas.et

d.c.j.ō prescripti.l.vj.facit qō notat
archi.in.c.volum⁹.xvi.q.iij.⁊ Joā.
an.⁊ dōnicus ⁊ alij in.d.c.cū psone in
fine. ¶Ex quo inferē vnū quotidia
nū ꝙ si aliquis prēdit se generosum
vel exēptū a tributis iure sanguis
vel ex priuilegio:nisi statiz doceat pri
uilegiū tale qō saltim praestet iustam
causam prescribēdi:licite pendēte,nō
tuebit in possessione libertatis: im/
mo soluet tributa. quāuis alias eēt
in quasi possessione exēptionis vel li
bertatis. ⁊ ita obseruat̄ i pratica qō
est valde notanaū. ¶Inferur etiaz
aliud nō min⁹ singulare ꝙ lz regulr̄
possessor non teneatur ostēdere titu
lum siue possessionis.vt.l.cogi. C.de
peti.here.⁊.c.vno.vt ecclesiastici be/
neficia.⁊ ppterea rex non pōt citare
baronē vl magnatē seu militē vl ostē
dat iura q̄ habet in castris:alias au
feret ea sibi.vt colligitur ex.d.l.cogi
tūcta.l.vnica. C.ō cōducto.⁊ pcura.
predioz fiscaliū.li.xj. vbi hoc tenet
andreas ō barulo quē refert ⁊ sequi
tur ibi bar.⁊ Jo.de pla.⁊ iaso in.l.ij.
C.de iure emphi.co.lxxvij.in illa.q.
an emphiteota teneatur ostēdere ti
tulū seu instrumentū emphiteoticū
⁊ dare copiā illi⁹.⁊ quāuis illi nō di
cant:hoc asi eos tenuit hosti.in.c.di
lectus.s.de offi.ordi. quē referūt et
sequuntur Joan.an. ⁊ antonius.i.
co.⁊ frāciscus.cardinal⁊ in.uij.no. vi
de spe.ti.ō iuris.o.iudi.§.j.v. ⁊ scias
q̄ pulchre loquitur.⁊ in ti.de locato
§.nūc aliqua.ff.lix.⁊.lxxvi. de q̄ me/
minit alexan.in.l.si sic.§.si mihi dele.
j. Vide etiā bal.⁊ henri.in.c.si diligē
ti.de prescrip. ⁊ rex.⁊ ino. ⁊ alios i.c.
cōstitut⁹ de electione.iason i pluribus
feudoz.xvij.co.B ꝓcedit respectu ꝓ
prietatis rerū in quib⁹ rex (secūdū
cūmunē sententiā) nō fundat inten
tionē suā:secus respectu iurisdictio
nis in qua suā habēt intentionē fun
datam a iure vt supra dictum est.

si teneat emphiteota ostendere titulum

Universidad de Deusto
Biblioteca

Logiꝫ ergo quis ostẽdere quo titulo possideriaꝫ poterit ea primari vt ex predictis patet. z tenet bal. in l. ii. in iij. co. C. quomodo z qñ iudex dicens ꝙ qui ꝓtendit titulũ in re aliena: ꝙ fatetur alienã. cogitur ostẽdere titulum sue possessionis secundũ eũ. quẽ refert z seqꝫ alvarotꝰ in. c. j. in principio in fi. co. de cõtrouersia inestitute. facit qđ volunt idez bal. in l. istrumenta. j. co. C. de fideicõmissis. qđ ẽ valde signãdũ qz noua cõsideratio ẽ ad dictã legẽ regni. ¶ Ex his cõcludo ꝙ iudex ecclesiasticus ꝙ ratiõe incidẽtie vl aliasꝫ cognoscit de dote: vl de alia causa cõtra laicũ: nõ poterit eiꝰ psonã vel bona capere: mũ tunc de mũ qñ ꝓbaverit legitime hoc sibi licere ex priuilegio: titulo vl ꝓscriptione: z interim lite pendẽte: priuabitur sua quasi possessione. Et sic defenditur lex regni de qua. s. co. xcij. ℣. Ex quibus.

Eo causa dotis sit pleuaria.

¶ Unum finaliter non est obmittẽdum ꝙ ad quẽcũqꝫ iudicem spectet cognitio cause doraliꝫ: debet de ea plenarie cognoscere: nõ sumarie. vnde in ea ẽ offerendus libellus z litis cõtsi. fiẽda z ssiua ferẽda in scriptis. secũdum bar. bal. ange. pau. ymo. z cõit oẽs in l. j. ff. so. ma. ad hoc donꝰ rex. i. l. si cũ dotẽ. ℣. eo aũt tpe. ibi lis contestata eo. ti. z i. l. iij. ibi more iudicioꝝ. z ibi bal. C. de dotis ꝓmi. bar. in. l. si constãte. vj. q. ij. partꝫ. ff. so. ma. Campecmis i tractatu d dote. j. pte. q. lxxxvii Et baldus nouellus in suo tractatu de dote. ix. pte. rij. speciali. nõ solũ de iure ciuili: verũ etiã d iure canonico. secundũ eos signãt bal. ange. pau. in d. l. j. ff. so. ma. z ancha. in cle. dispẽdiosam. de iudicis. quãuis car. in. d. cle. z ymo. z lodo. ro. in. d. l. i. ff. so. ma. z i d. l. si ptãte in pri. eo. ti. Oriũ teneãt p rex. cũ glo. i. d. cle. dispẽdiosã. ibi in matrimonijs. z eũ quoꝫ mõ tãgentibus: ſz dos dependet a matrimonio: vt l. iij. ff. de iure do. cũ simi. ℣. ℣. ¶ Sz istud forte ꝓcedet qñ principaliter ageret de matrimõio coꝝ iudice ecclia stico: z icidenter d dote ꝙ casu etiã sup dote sicut sup matrimonio sumarie ꝓcederet vt videt sentire bar. in. d. l. si cõstãte absurdũ en. eet ꝙ causa dotis prici paliter intẽtata: recipet fomentũ a natura accessorij. i. matrimonij. l. ex pupillari. ff. d vulga. z pupi. z no. glo. in l. petẽs. C. de pactꝫ. alias seqret qñ filiꝰ tãꝫ natꝰ ex legitimo matrimonio ab intestato peteret hereditatem paternã: ꝙ hec causa tãꝫ tãgẽs matrimoniũ: eet sumarie cognoscẽda ℥ no. p glo. in. d. cle. dispẽdio. in. v. matrimonijs. z in hãc ssiaz inclinat bal. i. l. fi. C. de sentẽ. qñ sine certa qñ. pfe.

Limitatio.

¶ Facent tñ oẽs predicti ꝙ in dilationibus dãdis: debet iudex abreuiare: vt causa celeriter expediatur sicut i causis alimentoꝝ. vt habetur in. l. ij. ff. de re iudi. z in. l. siquis a liberis. § si vel parẽs. ff. de libe. agno. dos aũt z alimenta procedũt a pari. vt dictũ est. Et hoc non solum quando iuuenis mulier forte vidua peteret dotẽ: z vellet se renubere quod ẽ verisimile: quia esset iuuenis: z sic esset periculum quia dificile ẽ reprimere iuuenes calores. vt. l. fi. ℣. filiꝫ autem. C. de bonis que libe: Verũetiam quando vir ageret ad dotem promissam pro supportandis oneribus matrimonij: z sic pro alimentanda vxore z sua familia. Secundum baldum no uellum vbi supra. Sudit tamen ille ꝙ propter hoc nõ debent obmitti in hac causa probationes legitime z plene secundum bartholum z doctores in dicta lege prima. ff. soluto matrimonio. quod procedit quando verteretur plenum prẽiudiciuꝫ vt esset quando ageretur contra virum vel eiꝰ heredes soluto ma. vel cõtra tertiũ possessorẽ: secꝰ si ex causa iopie vt dictum est supra. co. lxxx. ver. fateor.

Iudex debꝫ abreuiare dilatiões i causa dotis.

ꝓbatiõi causꝫ dotis.

An ꝓt maritus expellere vxorẽ ꝓp dotẽ nõ solutaz

¶ Tertio sequitur in tertio dictus. ℟. exceptionem oppo/ suit cõtra ipsum ꝙ vxorẽ suã a se expulerat. dicit vincentius z approbat bernardus ꝙ nõ debebat audiri iste h. nisi prius restitueret vxorem spoliatam: vt. in. c. cum dilectus. z. c. fi. supra de ordine cognitionum. z in. c. ex conquestione. de resti. spo. Inno. dicit ꝙ hec erat sufficiens exceptio. qz si eam non sustentabat: votem habere non debet quia de dote debet maritus vxorem sustentare. vt in. l. examino. ff. isto ti. z. l. pro oneribus. C. de iure do. Subdit do. Inno. ꝙ licet dictus magister. ℟. istam exceptionem opposuit: non tamen erat vera. Car. in. iij. oppositione dicit ꝙ vtꝫ exceptio esset vera vel ne: non colligitur ex litteris. ſz presuppositio ꝙ vera esset: non competebat nisi muliere spoliate. vt. d. c. cum dilectus. z. c. fi. de ordine cogn. ℳost. dicit ꝙ hec exceptio efficax erat z vera vt appareat ex sententia iudicum delegatorũ per quam preceperunt dicto. h. ꝙ vxorem suaz reciperet: ergo erat expulsa: alioquin frustra preciperent iudices ꝙ reciperetur. sed magister non poterat illud opponere. quia si vxor spoliata erat: non ꝓpterea magister poterat dicere se expoliatum. Unde cum ipe proprio nomine conuenitur ex vi promissionis facte: quia forte promisit dotẽ: de expoliatione mulieris non poterat excipere. cum nec ratione mulieris conueniatur. z maxime cum idem magister occasionez dederit spoliationi quia nolut soluere dotem quam promisit nec habebat vir alimde: vnde aleret mulierẽ sic coactꝰ est ipaz abjicere ꝓpter nimiã pecunie necessitatẽ iõ ipe magister vidit ipaz potiꝰ expoliasse. arl. qui occidit. ff. ad. l. aquiliã. z. c. fi. i fra de iuriis. z. c. pasce. z. c. nõ satis. lxxxvj. di. ſinaliter dicit ℳost. ꝙ expulit vxorẽ qz nõ reddebat ei dos z pater erat ipaz recipe dummõ ei dos redderet. ita quidam ℳost. quẽ simpliciter refert z leqt Jo. an. z cũ eo trã seũt collectariꝰ. anto. z abb.

¶ Ex hijs z ex tex. colligit abb. arg. optimũ ꝙ põt maritꝰ expellere vxorẽ si dos sibi ꝓmissa nõ soluit naz vt apparet ex predicti iste. h. expulit vxorẽ qz dos ꝓmissa nõ soluebat. Idẽ allegat z cõmendat istuz tex. Jo. de plateis. in. ℣. fuerat ante insti. d act. in. iij. co. z ibi Jason. xxxij. co. ¶ Cõtrariũ tñ tenet hic. car. in. iij. oppo. dicẽs ꝙ vir non põt expellere vxorẽ suã a se ꝓpter dotẽ non solutã. quia hec causa nõ reperit approbata a iure supra ti. ꝓrio. c. porro. nec dz maritꝰ ius sibi dicere. vt. l. vnica. C. ne quis in sua cã ius sibi dicat. z. c. cum venisset. supra de iudi. idẽ tz bal. no uellꝰ in tractatu dotiuz. vj. pte. xlij. priuilegio. iij. co. ¶ Sed ego teneo primũ. ſ. ꝙ possit maritꝰ expellere vxorẽ ꝓpter dotẽ nõ solutã z allego gl. singularẽ de qua. do. abb. nõ fuit memor in auc. ô nõ elig. scõo nub ℣. fi. ℣ bo. onera. col. j. q̃ exꝑsse hoc voluit z ad ꝟ eaz allegat z cõmendat Jo. de pla i. d. ℣. fuerat ãte. iij. co. z ibi iaſõ xxxiij. co. z bal. i. c. quẽadmodũ. s. de iureiu. pe. co. z in. l. qõ i vxorẽ. C. de neg. ge. z i. l. fi. C. ad vell. z i. l. fi. C. ô sen. q̃ sine certa quã. pfe. circa fi. z i. l. si donatur. ff. ô ꝓd. ob cãz. z ab. ꝓ. 85. ij. co. i prin. in. ij. vo. lodo. ꝓ. 517. j. co. vitall. in li. clausulaz. char. 219. in fi. alꝫ in clausula. an possit renunciari iuri alimentoꝝ. x. co. in fi.

Determinatio.

¶ Ad hoc est tex. valde singularis. in. l. fi. C. ad velleya. vbi littera dicit generaliter sancimus: vt si quis maior viginti quiqz annis siue masculꝰ siue fẽa dotẽ policitus sit vl spopõderit: ꝓ qlibet muliere: cũ q̃ mrimoniũ licitũ ẽ ℨhẽ: oimodo compellat suam sponionem adimplere. nec enim ferẽdũ est quasi casu fortuito iterue.

Universidad de Deusto
Biblioteca

niente mulierē fieri indotatā: z sic a marito forsitā repelli: z distrahi mri momū. Pōdero tex. in eo q̄ dicit z sic a marito forsan repelli, ꝓbat enim q̄ ꝓpter dotē nō solutā vir p̄t repellere vxorē a domo sua z ad ħ euz no. ibi bal. Cuius ratio est scōm euz. qz nō tenetur marit⁹ dare vxori victuz nisi habeat dotē, ꝓmissā. facit tex. cū gl. i. d. auc. de nō eligē. ij. nu. §. fi. col. j. qz de dote teneť vir substētare onera mrimonij. vt. l. si cū dotē. §. sinaūt in seuissimo. ff. so. ma. z. l. ꝓ oneribus C. de iure do. z. c. salubriter. infra ō vsuris. nō enī cogitur marit⁹ vxorez indotatā habere. vt. d. l. ¶sidonatur⁹ §. j. ff. de condi. ob cām. Jn quib⁹ q̄ dē oneribus vemūt non solū alimēta vxori p̄stāda: sed etiā seruiētibus vxori. vt volunt gl. no. in. d. auc. ō nō eli. ij. nu. §. fi. v. onera. q̄ multū ꝓmē dat bar. ibi. dicēs eā ꝓpetuo memorie tenēdā. si aūt ista onera oz marit⁹ subire ex dote: z dos ꝓmissa sibi ñ redditur: merito hec onera recusare poterit. ex q̄ nō ħz vñ ea substineat.

Mora glo.

¶Et hoc nō solū qñ nihil penit⁹ de dote solutū est marito: ſz etiā si pars dotis soluať no tñ tota dos. nā z tūc nō teneť marit⁹ eam alere. ita voluit bal. in. l. insulā. §. vsuras. ff. so. ma. quē refert z sequit ibi paul. de castro z bene facit ad hoc tex. in. l. iulianus. §. offerri. ff. ō actio. emp. vbi dicit q̄ tunc emptor p̄t agere actiōe ex empto. qñ totum p̄tiū solvit. ¶Et p̄ ista fuit alias decisum in contingētia facti cum quedaz vidua vt haberet virum pulchrum z iuuenē: promisisset omma bona sua in dotem: assērē do ascendere ad valorē duoz miliuz ducatorum: postea (contracto matrimonio) vir comperit hereditatē patris nam illius mulieris magno ere alieno p̄ssam: adeo q̄ vix ascenderet ad trecentos: certum est enim q̄ propter huiusmodi dolum matrimonium rescindi non pot est licet dederit causam contractui. cum matrimoniū sit spirituale z sacramentale. vt per gl. in. c. veniens. de trāsactio. ideo nō potest retractari ratione delicti commissi etiam per restitutionē in integrum ratione minoris etatis. vt notat glo. z ibi docto. in. c. ex parte. de resti. spolia. z in. l. ait pretor. in pnci. z ibi bar. ff. de mino. z per consequens valida remanet dotis constitutio. nec potest mulier se iuuare beneficio ne conueniatur vltra q̄ facere potest. de quo in. l. maritum. ff. so. ma. cum similibus. ex quo sic scienter z dolose promisit talem dotem p̄ tertium singularem. in. l. penul. ff. de iure dotium. cum tale beneficium p̄ datur propter dolum. vt. l. etiam. §. licet. ff. so. ma. z ideo si integram dotem q̄ promisit non soluat: poterit a marito expelli a domo. ita dixit bal. nouellus in tractatu dotium. vj. pte 43. priuilegio. ij. co. cū sequē. Subdit tamē q̄ de iure canonico nō posset expellere. quod admitterez si mulier nulla alia bōa haberet vnde posset integram dotem soluere.

Si ps dotis est soluta.

Si mulier non tenetur alere.

Mō facti.

No. textus.

expelli potest

¶Jsta tamen debent intelligi quando dos fuit promissa ab vxore vel eius patre. Secus tamē si ab extraneo id est ab eo qui nō habet mulierem Jn potestate. Nam iste dicitur extraneus quo ad hoc. vt. l. vnica. §. extraneum. C. de rei vxo. actio. tunc enim nō poterit maritus denegare alimenta vxori. vel illā a se expellere, ppt dotē non solutā. ſz dz agere ℨ extraneū vt dotē sibi tradat. ar. l. si extraneus. ff. ō iure do. ita dixit abb. ī p̄siti qđ tēperat ꝑpē nisi marit⁹ eēt paup z fi hēret Unde onera matrimonij subiret, p̄ ut erat. ħ. de quo loquitur iste text⁹

Si dos ē p̄missa ab extraneo.

¶Reperio tñ q̄ salice. in. d. l. qđ in vxorē. in fi. C. de nego. ge. Videť indistincte Jriū tenere. dicit enī q̄ qñ vxor nō est in seruicio viri culpa vxo

Cōtra abb.

ris: nō teneť vir eā alere ar. tex. in. l. si ea ꝓditiōe. C. de cōdi. in ser. z. d. l. iulian⁹. §. offerri. ff. ō actio. empti: dicit aūt culpa vxoris interuenisse: si ꝓpter dotē quā ipa ꝓmisit z non solvit: ħ enemit vt. d. auc. de nō eli. secū. nub. §. illud ī fi. Jdē dicit si pater vel frater dotē ꝓmiserūt. paruificāť enim ista a iure. s. q̄ mulier dotē ꝓmiserit vel pater vel extraneus vt ꝓbat tex. in. d. §. illud quoqz. vtroqz enī casu dos est mulieris: z dať ad onera mrimōij subsētēnda. Et ita ī effectu concludit salice. q̄ mō sit ꝓmissa dos ab vxore vel a patre vel ab extraneo: si nō soluať: poterit maritus alimenta denegare: z a se vxorez expellere.

Concubina.

¶Et ꝓ ħ videtur hic tex. scōm intellectū Jo. an. Nā dicit q̄ forte vxor istius. ħ. erat cōcubina ill⁹ magistri. R. ꝓmittēris dotē. z sic dos erat ꝓmissa ab extraneo. sed nihilominus qz nō soluebatur ei: expulit a se vxorē. ¶Nec facit salice. dñam an maritus sit dives vel paup, put faciebat abb. motus per istū tex. cū dicit pro ħ. paupe. ad quē faciliter pōt responderi qz pauptas ist⁹. ħ. nō pondera tur in p̄siti quātū ad hoc q̄ rōne illi⁹ posset expellere vxorez a se ꝓpter dotē nō solutam. sed soluz ad hoc q̄ posset ip̄m magistrū cora ecclesiastico iudice trahere vt supra dictuz est

Si maritus est dives.

¶Uel aliter quāuis iste. ħ. diceret se pauperez: in veritate pauper non erat. sed forte dixit se pauperem vt a papa facilius lras obtineret. ¶Uel forte verbū pauper erat cognomen vt late in superioribus dictum est.

¶Et ita concludo tenendo cum salice. contra abb. q̄ si dos promissa extraneo non soluitur: potest maritus denegare alimenta vxori z a se illam expellere quāuis maritus sit dives.

Uxor expulsa p̄t petere dotē.

¶Ampliari p̄siti predicta vt marit⁹ ꝓpter dotē sibi ꝓmissam nō solutam possit alimēta denegare vxori: z a se illam expellere: z ea expulsa: nihilominus poterit agere ad dotē sibi ꝓmissam. ex quo paratum se reddit: soluta dote vxorē reassumere. hoc probat singulariter iste tex. z sentit host. in p̄siti cuz dicit q̄ iste. ħ. petebat dotem vxoris quā a se expulerat ꝓpter dotem non solutam. nec obstabat sibi q̄ vxorem a se expulerat: quia paratus erat vxorem reassumere solvta sibi dote.

Pōt marit⁹ aliqđ vltra dotē petere.

¶Et quod plus est non solum poterit maritus hoc casu petere dotez ꝓmissam: sed etiam aliquid vltra propter moram dotis promisse non solute. vt. c. salubriter. infra de vsuris. ō quo late z singulariter per docto. signāter per ange. z Jaso. in. §. fuerat ante inst. de actī. z per lodo. p°. §17. ij. co ver. ij. videndum. vbi vide ad saturitatem. ¶Si aūt maritus consecutus fuit dotem z vxorē reassūpsit: z expulit tenetur restituer dotem vxori. ita no. dixit bal. in. d. l. fi. ī fi. C. de sen. que sine certa quanti. z in. c. ex parte. iij. co. supra de consu:. quia dos est ꝓprium patrimoniuz mulieris: z ex ea viuere debet. vt. l. iij. §. sed vtrum. ff. de mino. z tunc de mū cōmodū dotis expectat ad virū quādo subiit onera matrimonij vt est tex. no. in. l. insulam. §. vsuras ff. so. ma. z in. l. fi. in pnn. ff. ō dol. excep. cū aūt vxore expulsa p̄sertim sine cā: vir nō sustineat onera mrimonij q̄ nō dz hre cōmodū dotis. ita firmat bal. vbi supra. de q̄ meminit alex. i. l. ij. in pnn. ff. so. ma. z bartolome⁹ soziⁿ⁹ vbi. iiij. co. ī fi. v. itē limita. q̄ ꝓ ħ adducit Jo. an. ī spe. ti. de dote post diuortiuz restituenda. §. fina. vj. co. ver. secunda q̄stio vbi dicit q̄ si vxor si vult ꝓcipar cū marito excōicato pōt dotem repetere: vt dixi supra co. lvj. v. idem forsan cum sequēt⁹: ergo fortius qñ est expulsa seuicia viri

Item maritus non debet fruct⁹ lu

Universidad de Deusto
Biblioteca

crari ex quo pietatis officiū non implet .imo tenetur restituere fructus quos expulsa vxore recepit. scōz bal. in rubrica. C. ō priuilegijs dotis. Itē si mulier ex pulsa seorsum ḥītat a marito.pōt ab eo expensas repetere vt voluit glo.in.c. siguificasti. supra de diuor.bal.in.l.j. C. de lega. z in.l. qō in vxorez. C. de nego. gest. ex quib⁹ pz ꝙ vxor expulsa merito petit dotē vt dicebat bal.vbi supra. z idē sentit pau. de cast. in.l. viro atqz vxore. in prin.ff. so.ma. z in.l.cum mulier. la.j. prope finem.eo .ti.l. bene facit tex. z qō ibi notatur in.c.vnico. infra de infanti.langui. z expo. z i.l.j. z ij. C. eo.l.j. §.sancim⁹. C. de lati.liber. to. vnde fuit sūpta.l.regni.foro legū. li. iij.ti.xxiij.l.j. que iura volunt ꝙ dūs qui seruū suū egrum oī auxilio destitutū expulit de domo sua:pdit dñiū qō in eo ḥz: z seruus efficit liber z ciuis romanꝰ. ¶ Et ex illo tex. notat ibi bal. ꝙ qui expulit psonā:nō ōbet ḥabere eius bōa. ex q̄ infert ꝙ si monasteriū expulit monachū de monasterio:teneť assignar bona. vt i auc. de sanctissimis epis. §. antepe. colla. ix. z glo. in. d. c. vnico in fi. ¶ Ex quo etiā infert ꝙ si vir expellit vxorē sine cā:dz pdere lucrū dotis. ar. l. si ab hostib⁹. §. si vir. ff. so. ma. vbi de ḃ meminit alex. j. co. z Jo. ō anania. in. d. c. vnico. iij. co. Et ita sentit ꝙ si vxor sic expulsa moriat:non succedit ei per titulū vñ vir z vxor. Hoc idē voluerūt. cy. z fulgo. in. l. j. C. vñ vir z vxor. z in. d. l. qō in vxorē. C. de neg. gest. vbi per illū tex. dicebat no. bal. ꝙ marit⁹ teneť subuenire vxori i alimētis z medicinis / z in oīb⁹ necessarijs qz teneť onera mr̄imonij subire z si nō subijt: tūc pdit lucrū dotis ex statuto puenies. Idē in effectu volunt idē bal. in auc. dos data. C. ō dona. ante nup. vbi dicit ꝙ si marit⁹ denegat vxori alimēta: punitť lucro dotis. qō dictū multū extollit pau. ō castro. in. d. l. si ab hostib⁹ ad fi. ff. solu. ma. Ex q̄ dicit se dixisse in cōtingētia facti ꝙ si marit⁹ expulit vxorez vel se absentauit z de alimētis sibi nō puidit: mortua est mulier marito nō sustinēte onera mr̄imonij: nō dz dotez lucrari ex forma statuti. ar. d. l. si ab hostib⁹. z. l. necaī. ff. ō libe. agnoscē. qō dicit eē q̄tidianū z mēti tenēduz. Vñ ad ꝓpositū marit⁹ q̄ sine cā a se vxorē expulit: nec dū nō lucrabiť dotez soluto mr̄imonio: sz z mr̄imonio ꝓstāte tenebiť dotē vxori expulse restituere: ne ex sua malicia cōmodum reportet.

Lex regni

Opinio contraria Jo. ā.

¶ Fateor tñ ꝙ Jo. an. in additione b⁹ ad spe. in ti de dote post duor. resti. in. §. j. in additiōe q̄ incipit dixit odo. vī sentire ꝙ nisi ab initio ꝓstitutiōis dotis quētū eēt: vt in casu tal' expulsiōis sine cā: marit⁹ restituat dotē mulieri: nō tenebiť ad ei⁹ restitutionē scōz Jo. an. cui⁹ auctoritas in iudicādo z ꝓsulēdo ñ parū vrget maxime hodie cū lex regni i materia canonica ei⁹ opinionē alioz opinioī pferat. Ꝓsertim qz iz ḃ casu vir nō alat vxorē: tñ alit se z liberos z dos dz eē ꝑpetuo apud maritum vt dicit tex i. l. j. ff. ō iure do. Et sic redditť dubia decisio bal. z seq̄ciū z de ea dubitant alex. de imo. i. l. ij. iij. co. i fi. ff. so. ma. z in. d. l. si ab hostib⁹. ij. co. e. ti. qz cū dispositio illi⁹ legis si ab hostib⁹ sit penalis: nō dz extēdi. vt regula odia. cū ꝓcor. de re. iu. li. vj. qz de lucro ex cā onerosa ꝓcedente: idem dz iudicari qō de cā mere onerosa. vt ē gl. no. iūcto tex. i. l. si donatur⁹. §. fi. ff. ō ꝓdi. ob cāz. Subdit tñ ꝙ nemi nē iuenit Jdicētē bal. aut ꝓcordātez cū ipo. iō i iudicādo magna eēt eius auctoritas. ¶ Ego vo reperio pau. de castro. consilio. 192. pe. co. incipit viso libello. qui expresse tenet contra bal. in. d. l. fi. quāuis de eo non faci/

Lex regni.

Pau. ō cast.

Vir sine causa expellens vxorē perdit lucrū dotis.

at mentionem. dicit enim ꝙ non est verum ꝙ maritus non substinens onera matrimonij: teneatur restituere dotem. Quīmo nec integros fructus dotis iam perceptos. Quid. n. si dos esset multum ampla cuius fructus sufficerent ad alendum tam virum ꝙ vxorē: putat ipe ꝙ vxor stari separate sine sui culpa a viro: teneatur vir soluz ministrare expensas necessarias. vt. l. si cum dotem. §. si aūt in seuissim o. ff. so. ma. residuuz vero retinere possit. quod patet: qz ecōtra si fructus dotis non sufficerent: imo etiam si nulla esset dos: teneretť tamen vir prestare integra alimēta si vxor sine sui culpa nō esset in seruicio viri. vt nō. in. d. l. quod in vxorez C. de nego. gest. per cy. ergo z si fructus excedant alimēta: superfluum debet apud ipm manere etiaz si sine culpa vxor stet separata a viro. vt ꝫ rationum eadem sit disciplina. vt. l. fi. de lega. iij. Et subdit pau. quod non reperit aliquid expressum in contrarium. ergo standum erit simpliciter dictis doctorum qui dicunt ipsuz teneri ad alimēta non plus. ¶ Nec obstat secundum eum dicta. l. insulā §. vsuras. ff. solu. ma. z. l. fi. ff. de dolo excep. quia fatetur ipe ꝙ maritus q̄ non substinet onera non potest petere fructus dotis non recepte non receptos: non tenetur restituere sed sola alimenta prestare. Sicut in similibus dicimus ꝙ quando intentatur remedium dicte. l. vbi adḥuc. C. de iure do. non debent peti integri fructus dotis: seu integrum emolumentum. quia quod superest vltra alimēta vxoris: pertinet ad virum. vt no. bar. in. d. l. si constante. fi. co. ver. vij. quero. ita quesit pau. in. d. consilio qui satis pulchre z subtiliter loquitur. ¶ Sed in ḃ vltimo cum dicit ꝙ maritus non tenetur restituere fructus dotis receptos quāuis non substineat onera matrimonij: tenet contra bal. de quo ipse non fuit memor in rubrica. C. de priuileg. dotis. j. co. vbi formaliter inquit ꝙ si marit⁹ nō subijt onera matrimonij: tenetur restituere fructus dotis quos expulsa vxore recepit qō est valde notādū: z ḥanc opinionem tanquam humanam rem z magis equam z mulieribus saluentem sequor. quia in dubio sitare opinionū tenēda z seq̄nda est ḥumanior. vt ꝓbat tex. z ibi no. ab. in. c. ij. de cogna. spiritu. z tex. i. l. cū antiq̄tas. C. de vsu. z ḥabita. z in. l. fi. C. qui bonis cede. po. Jtē ista opinio est favorabilior dotis. z ideo sequēda. vt superi⁹ dixi. est bon⁹ tex. in. l. in ambiguis. ff. de iure do. iūcta. l. j. ff. so. matri. vbi hec notāt dy. bar. z alij dicentes in dubio iudicandz ꝙ dote de q̄ late p bal. nouellū in tractatu dotis ix. pte. in prin. est bon⁹ tex. in. c. fi. supra de re iudica. maxime qz ḥal. z ꝓdicti apte ḃ dicūt. sz Jo. an. nō ita aperte nec ita clare sz cōfuse z nullaz allegat fundamētū. vñ ꝙuis cautuz sit a prin. qñ dos ꝓstituit: paciscī vt si marit⁹ vxorē expellat: debeat dotē restituere: nō tñ ꝓpterea negat quin etiā non apposito pacto vxore expulsa: dos restituēda sit vt apparet ex ꝓdictis. Restituet ḡ maritus dotem vxori qui sine cā a se expulit. cum fructib⁹ quos (expulsa vxore) recepit.

Opinio hūanior est seq̄nda.

¶ Si aūt vxor dotem non ḥabeat vir qui sine causa eā expulit: reddet vxori quartam partem bonoz suoz ipsius viri. vt probat tex. in. l. fi. C. ō repudijs. z clarius in auc. de nup. §. sic itaq̄ colla. iij. z in auc. quib⁹ mo. natura. effi. legi. §. quoniā autem interpellatiōibus. colla. vj. z in auc. vt liceat matri z auie. §. quia vero legē colla. viij. tz bal. ḥoc multū cōmēdāt in. c. j. §. fi. in fine. de inuestitu. de re alie. fac. li. feudorum. de quo videas rogo. franciscum de pepis in reperi/

Si vxor non ḥabebat dotē z vir eā expulit sine cā.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tione.auc.preterea.inj. colum.C. vn de vir z vxor. Ratio potest esse quia maritus affectione mariti debet vxorem tractare z cohabitare cum ea: non ergo debet sine causa ipam expellere vt hic dicitur. Quimo si eam sibi cohabitantem acriter verberaret licitum esset vxori fugere: vt in auct. de nupcijs. §. si quis vitur. als. §. mitiores. colla. z in auc. vt liceat matri z auie. §. si quis autem. colla. vij. gl. in. c. litteras. in ver. sufficiens securitas. supra ō resti. spo. nec tenetur ad maritum redire nisi sufficiens securitas sibi detur vt dicit tex. in. d. c. litteras. in fi. Idem si concubinā adducebat ad domum. nam tūc vxor pōt abeo recedere nec tenetur ad eum redire nisi vir caueat de expellendo cōcubinam. quia non bene ꝓuenunt nec in vno lecto morantur vxor z concubina. ita no. dicit bal. in. c. j. s. vt lite non contesta. j. co. in fi. refert z commendat alexādrinus in .c. ex parte. de sponsalibus in fi. bene facit text⁹ in. l. consensu. C. de repu. ibi cum impudicis mulierib⁹ quod maxime etiam castas exasperat. dixi super rubrica co. 7314. Imo tenetur maritus hoc casu ipam alimentare extra domum mariti secundum cy. z alios in dicta. l. quod in vxorez. C. de nego. gestis. dy. in. l. j. C. de lega. z ibi bal. ij. co. in fine.

¶ Et ex istis infertur no. limitatio ad d. l. consensu. C. de repu. vbi dicitur ꝙ vxor fugiēs a domo viri: redditur de adulterio suspecta: nam debet intelligi nisi vir fuerit causa fuge ipsaz male tractando acriter verberando vel als. quia tūc habetur ac si ipse expulisset sine causa quo casu non pōt propter hoc repudiū mittere. vt ibi no. z est tex. in auc. vt liceat matri z auie. §. qz vero plurimas. in fi. v. si ꝙ contigerit.

¶ Imo plus in cōtingētia facti ꝓsuluit ancha. ꝑ°. 409. z refert ange. in trac. maleficioz. i pte. che me. ap ad ulterato. ix. co. ꝙ vxor cuiusdā ꝙ marit⁹ acriter verberabat z ꝓpterea aufugit z venit ferrariā: maritus habitās bonome accusauit ipaz de furto z adulterio. consuluit maritū nō esse admittendū z posito ꝙ admitteret: deberet interim ipam alere. scōz oldra. ꝑ°. 168. vt refert ang. vbi supra mo z sūptus facere si ipa nō hz alū de. gl. no. in. l. fi. in. v. poterit. C. ō ordi. cogn. Inno. z card. in pūti. abb. in. c. ex pte. in fi. infra. de accusa. vxorē eni acriter verberare nō licet etiaz cū cā. vt dicit glo. no. in. c. sicut alteri us. vij. q. j. moderate tū sic scōm archidia. ibi. z ab. in. c. de fo. cōpe. vbi inter cetera dicit ꝙ nō pōt eā iclude re vel vinculare. Item tū tenet gl. i. c. quē admodū. supra de iureiu. in finalibus verbis.

¶ Vnuz tamen quo ad ꝓdicta nō ē obmittēdū ꝙ hz maritus cui ꝓmissa fuit dos: nō teneat vxorē alere z possit illā a domo expellere si dos sibi ꝓmissa nō soluat. Si tū maritꝰ duxit vxorē ꝓmissa sibi certa dote q̄ nō fuit soluta z simpliciter vxorē alimētauit non poterit postea alimēta repetere ab ipa vxore. vel eius patre vl̄ ab alio quocūqz dotē ꝓmittēte. ita cōsulunt abb. in cōtingentia facti. ꝑ°. 85. incipiēte. facti cōtingentia. in. ij. volu. z lodo. ꝑ°. 517. j. co. qz ex quo nō abstinuit ab obsequio vxoris imo eā iugiter in suo hūit seruicio: teneť eaz alimētare. vt expresse firmat bar. in. d. l. qō in vxorē. C. ō nego. ges. facit tex. in. l. sicut. ff. de opis liberto. z in. l. serui. §. quas ipensas ff. de edilu. edic. z in. l. fz z si qd. §. sufficiēter. ff. de vsufructu. z in. l. in rebus. ff. cōmo. vbi dicit ꝙ teneť ds naturali rōne alimēta z necessaria prestare egro seruo: vel alteri persone

Si maritus propter dotē nō solutā vxorē nō expulit non potest repetere alimēta.

quā ds habet in suo seruicio. fortius ergo tenebitur maritus vxorem alere quāmis esset in dotata ex quo eam in suo habet obsequio. que quidem alimenta repetere non poterit quia propter affectionem coniugalem: videtur sibi donasse etiā in casu in quo potuisset repetere ex quo non fuit ō contrario protestatus. vt videť tex. in dicta. l. quod in vxorem. ¶ Et bene facit textus in. l. si paterno affectu eo. ti. vbi certo casu vitricus gratis videtur alimentare priuignū ex quo de contrario non fuit protestatus. fortius ergo hoc erit dicendum in vxore maxime si non habebat vnde se aleret. Nam in defectum dotis z patrimonij tenetur maritus ex debito coniugali alere vxorem vt voluit Inno. in pūti. cuius dictum ad hoc quotidie allegatur. z notat gl. bar. z alij in dicta. l. si cum dotem. §. sinautem in seuissimo. ff. soluto matrimo. facit tex. in. l. quod si nulla. ff. de religio. z sūpti. fune. vbi dicitur ꝙ si nulla dos sit: maritus tamen tenetur ad sumptus funeris vxoris contribuere cuz alunde non sepelitur ne infamia eiꝰ videatur ꝙ vxor insepulta sit. ita igitur dicendum erit in casu nostro ꝙ ex quo maritus vxorem in suo seruitio tenuit sine dote: debuit eam alere ne eius iniuria esse videatur si fame pereat. Si autem tenetur eaz alere: ergo postea non poterit alimēta repetere. ¶ Ad idem facit textus in. l. nam z si maritus. ff. de condi: indebi. vbi dicitur ꝙ licet maritus nō condemnetur vltra ꝙ facere potest: si tamen fuit condemnatus z soluit: repetere non potest. Idem dixit gl. in. c. j. supra eo. allegando illum tex. ergo idem in casu nostro. ¶ Ad idē tex. melior de iure. in. l. vir vsuras. ff. isto titulo vbi est casus singularis ꝙ si maritus stipulatꝰ est ab vxore sua vsuras pro dote z eas non petierit z per omne tempus matrimonij eam z eius familiam alit titulo donationis: videntur remisse. per quem tex. dicebat ibi bar. ꝙ si maritus in vita sua non petit ab vxore vsuras dotis donare videtur que donatio morte donatoris confirmatur. quod est notandum. ¶ Ad idez facit textus singularis in. l. cum quidaz. §. diuus pius. ff. de vsuris. vbi littera dicit. Diuus pius ita rescripsit parum iuste preteritas vsuras petis quas obmisisse te longi temporis interualluz indicat. qui eas a debitore tuo vt gratior apud eū videlicet eēs petendas non putasti. per quem textum mirabiliter dicit Baldus in quodam suo breui consilio. quod incipit. In christi nomine amen. Bienniuz a die ductionis puelle ꝛc. ꝙ vsure seu alimenta pro dote non soluta marito: debētur post biennium a die ductiōis muleris ad domum mariti z non ante quoniam per lapsum biennij contrahitur mora irregularis. vt. l. fina. §. preterea. C. de iure do. Si tamē maritus longo tempore puta decem annis sterit ꝙ vsuras vel alimenta predicta non petijt: presumuntur remisse adeo ꝙ pro tempore preterito peti non possunt. de quo dicto faciunt festum solemne doctores moderni signanter angelus de aretio. z Jason. in. §. fuerat ante. insti. de actio. z lodo. consilio. 517. v. colum. ver. ij. tamen. vbi videas de eius veritate per quod si verum esset: posset mirabiliter limitari. c. salubriter. infra ō vsuris. cōmuniter tamen doctores predicti damnant istud consilium Bal. vt ibi latissime per eos. Concludamus igitur ex predictis quod maritus qui alimentauit vxorem indotatam propter dotem non solutam. nō potest alimenta postea repetere. ex q̄ ipaz hūit in suo seruicio. ¶ Idem dicas tu si non sit in mariti seruicio

De alimētis priuigni.

Usura.

Pro marito

Usura

Si ckpa mariti vxor si sit ei⁹ seruicio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si clpa mariti vxor non sit rei⁹ seruicio.

ex ipsius mariti culpa. puta propter insupportabilem eius seuiciam. quo casu licita est ab eo separatio. vt ī. c litteras ad finem. supra de restī. spo/ Nam ⁊ tunc debentur vxori alimenta ex quo non stat per eaz quo minꝰ seruiret marito. ar. l. labeo. ff. de cō/trahen. emp. ⁊ est expressum. in. l. gayo. §. vltimo. ff. de alimētis ⁊ cibaria. legatis. ⁊ firmat lodo. in. d. consilio. j. co. in fi. ⁊ per consequēs alimēta sibi prestita repeti non possunt.

De alimētis ꝓstitis vxori sane.

¶ Et ista procedūt non solum in alimentis vxori infirme prestitis quia tunc censentur prestita ex pietate q̄/dam ⁊ affectiōe maritali vt est expſsum in. d. l. qō in vxorem sed etiaz in prestitis vxori sane ad que etiā maritus rōne naturali tenetur vt supradictum est. nec iuuaret hoc casu ipi marito si prestaretur ꝙ intendebat alimenta illa repetere. vt singulariter firmat lodo. in. d. cōsilio reprehēdēs quosdam modernos doctores cōtra/riū tenentes vt ibi per eum. qui hec singulariter ampliat vt procedāt etiam si vxor cum marito fecerit pactū vel transactionē super hoc. ꝓmittendo ipsi marito aliquid pro ipsis alimentis etiam cum iuramēto. Nam virtute huius pacti vel transactiōis nec ipsa nec eius heredes tenebūtur aliquid dare nec morte mariti cōfir/maretur per pulchra motiua ⁊ rationes quas per te videas.

Pōt vir petere ītereſſe ꝓpter dotez non solutam

¶ Fatetur tamen ipe ꝙ ratione dotis promisse non solute: maritus ipe petere potest interesse cessans ex eo ꝙ dos promissa soluta nō est quando maritus erat mercator vel solitꝰ negociari. ar. l. iij. §. fi. ff. de eo quod certo loco. ⁊ l. socius qui in eo. ff. pro socio. vbi dicitur ꝙ in cōsueto negociari moram passo in receptione sibi debiti: haberi ꝓsideratiōnē lucri cessantis. quod plene declarat bar. in. l. vnica. C. de senten. que pro eo ꝙ in te. ꝓfe. Ad idem est text. in. l. fi. §. ꝓterea. C. de iure do. ibi dum dicit. panis ciuilis questuz ⁊c. vbi patet ꝙ mora cōmissa in soluenda dote q̄ cōsistebat in ciuilibus annonis hoc est redditibus qui percipiuntur ex pu/blico: maritus potest vltra dotem ciuilis annone questum hoc est illud qō lucrari potuissz ex dote si sine mora sua soluta fuisset petere. Si autē maritus non erat mercator aut consuetus negociari: pōt petere intereē vltra dotē quod pretēdit rōne dāmi qō sentit eo qō prestat alimenta ex ꝓprio: vbi soluta dote prestitisset ex eadez. ⁊ valida est hoc casu petitio vsuraruz quia ille vt interesse petuntur ⁊ loco interesse succedunt. Et etiam isto casu valida esset conuentio ꝓ q̄ conuent maritus ⁊ vxor dotem promissam sibi non soluens aliquid ipsi marito pro alimentis debere. vt late firmat lodo. in dicto consilio. motus inter cetera per textum quem dicit expressum. in. l. si quis pro vxore. §. si vxor. ff. isto ti. vbi littera dicit. si vxor viro dotem promiserit ⁊ dotis vsuras: dicendum est sine dubio peti vsuras posse. quia non est ista donatio cum pro oneribus petantur matrimonij. ⁊ ita vult ibi iurisconsultꝰ hanc promissionem vsuraz non causare titulum lucratiuum prout est titulus donatiōis seu titulus vere vsure q̄ iurisconsultus lucrum appellat ⁊ dulcedinem. vt est textus nota. in l. ait pretor. ff. si quis in frau. credi. Sed recusare titulum oneroſum ꝓpter onera matrimonij que suppor/tat maritus ⁊ propter que supportat dote non soluta: interesse mariti catur in hoc quia supportauerit illa ex proprio vbi facta solutiōe supportasset ex dote. vt ibi latius per eum post plures alios quos ibi ipe refert ⁊ per angelus ⁊ Jasonē in dicto. §. fu erat ante. abbas in dicto cōsilio. 85.

Si maritus contraxit cū muliere diuite non facta dotis mentiōe

¶ Ampliari etiaz posſunt predicta vt maritus possit vxori alimenta ōnegare ⁊ a domo sua ipsā expellere: non soluz qñ dos promiſsa non soluitur vt loquitur iste textꝰ scōz vnum intellectum ⁊ loqūtur ura predicta: ſvum etiaz si maritus cū aliqua muliere diuite cōtraxit nulla facta dotis cōmemoratione nā ⁊ tūc poterit maritꝰ petere ab vxore ꝙ se doret ex quo hz vñ. ꝙ si nollit: poterit et alimenta denegare ⁊ a se illā expellere quia non debet maritus onera matrimonij ſubſtinere. ex quo dotem nō hz ⁊ mulier est diues que dotem dare potest. ita no. volut. bal. in d. l. fi. C. ō ſten. que ſine certa q̄n. p. ad finem q̄uis. n. a principio nō fuiſſet actum de constituēda dote. tñ ex quo vir incipit ſubſtinere onera matrimonij: potest petere dotez sibi cōſtitui iurta facultatē ⁊ condictiōem mulieris vt mulier sentiat onera dotis. vt voluit glo. singularis in. l. obligamur. §. lege. ff. de actio ⁊ obliga.

¶ Item dos nō est qd extremū ⁊ separatum ipi matrimonio ſz pocius conexum ⁊ conunctum vt. c. de prudencia. s. eo. adeo ꝙ dos non potest eſſe ſine matrimonio. vt. l. iij. ff. de iure do. ⁊ l. fi §. ſicut C. de dona. ante nup. ⁊ iſti de nup. §. ſi aduerſus. Ratione ergo iſtiꝰ cōiunctiōis poterit maritꝰ petere ab vxore doteni q̄uis a principio de dote nihil fuerit dictū ꝙ ſi nollit poterit ei alimenta ōnegare ⁊ a ſe illā expellere. ¶ Et secūduz hoc deber intelligi quod habetur in. l. ꝙ ſi nulla. ff. ō religio. ⁊ ſumpti. funer. ⁊ i auc. quibꝰmo. nā. effi. legi. §. qñi. ⁊ auc. de nup. §. ſi quis eniz. vbi dicitur ꝙ ſi maritus vxorem accepit ſine dote quia non fuit ſibi promiſſa dz illam alimētare tamē ſororē: nec pōt ex hac causa illam expellere: ō q̄ per io. de ymo. ff. vt in poſſeſſionem lega. ⁊ per victall. in. li. clā. charta. ccxij. in fine. alias. inclā. an poſſit renūciari iuri alimētoz. x. co. in fine. nā debet intelligi qñ vxor est inops. ſecus si diues. vt apparet ex predictis.

Si quis iurauit accipe ꝙ in vxorez non mencōe facta de dote: pōt agere vt ſibi dos conſtituatur.

¶ Ex quibꝰ infertur ꝙ ſi aliquis iurauit accipere aliē puellam in vxorem: nulla facta cōmemoratione dotis: non tenetur eā accipere niſi dos ſibi conſtituatur. Si enim poſtē illam duxit in vxorem nulla facta dotis mentione: pōt ab ea petere vt ſe doret: alias pōt illam expellere vt ſupradictum est: a fortiori poterit eam nollentem dotē conſtituere non recipere. quia cui damus actōem multo fortius exceptionē. vt. l. j. §. qō autē ff. de ſuperficie. ⁊ c. qz admodum. s. de iure iura. iſta est pulchra deciſio bal. in. c. iurauit. s. de ꝓba. Nec obſtat si dicatur ꝙ matrimonium pōt eſſe ſine dote. vt. d. l. fi. C. de dona. ante nup. vnde conditio ſi se dotauerit est conditio extrinſeca. Cōdictiones extrinſece non ſub inteliguntur niſi exprimantur vt. l. ſi ita ſtipulatꝰ §. griſogonus. ff. de ver. o. qz ad hoc reſpondetur ꝙ licz matrimoniuz ſit poſſibile ſine dote: non tamē ē decēs vel honeſtū. tacite ergo videtur ſēſū de dote vl' totꝰ patrimonij mulierſ: vel partis; put vir dignꝰ ſtiterit iuris no. ī. l. mulier bona. ⁊ l. quero. ff. de iure. do. Et hoc maxime ſi pater mandaret filiam nuptui tradi. nam tunc in diſtincte pater videtur de dote ſētire. quāurs de ea nulla ſit facta mentio. ar. l. theopompus. ff. de dote prelegata. ſcōz bal. in. d. c. iurauit.

¶ Idem dicas tu ſi non mādaret ſz conſentiret ꝙ filia nuptui tradere/tur: nam tunc eodem modo videtur de dote ſentire ⁊ tenebitur eaz dotare q̄uis de dote nihil ſit dictuz vt vo

Universidad de Deusto
Biblioteca

luit nota. bar. in.l.si cū dotē. §. trās grediamur. ff.co. ff. so. ma. ar. tex. i.l. ij. i prī. ff. ad mum. t.l. honores in fi. ff. de adoptio. vbi dicit q̄ si pater cō sensit q̄ filius ad honores ꝓmouere tur: ꝙ consequens videtur le constituisse fideiussorez ꝓ eo t teneat. unde quicq̄d in re publica filius gessit. sic ergo in casu nr̄o ꝓsentiēdo pater q̄ filia cōtrahat matrimoniū tacite videtur sentire de dote vt eam constituere teneatur.

¶ Sed si filia contra

De filia matrimoniū cōtrahēte sine patris ꝓsēsu

herer matrimonium sine patris mandato vel cōsensu: vel forte eo inuito: non posset ipsa vel marit⁹ agere contra patrez vt dotem sibi restituat. q̄ hoc casu pater non teneretur filiaz dotare. hoc probatur primo per tex. in c. honorātur. xxxij. q. ij. vbi littera dicit q̄ non est virginalis pudoris q̄rere maritum: sz cure paterne relinq̄n dū est. t alibi dicitur q̄ pater ꝓ liberis suis consiliuiu capit vt. l. nec in ea. ff. ō adul. ¶ Et inde est q̄ si pater in testamento dixit filiuz esse prodigū: debet iudex credere: nec a vero patris consensu discedere. vt est tex. singu. in.l. si furioso puberi. in. fi. ff. ō cura. fu. ¶ Ex quo inferri potest vna singulare verbū t quotidianuz q̄ si pater i suo testamento ꝓhibuit filio alienationez sue legitime donec haberet etatem viginti quiqz annorum. quia non reputabat eū integri sensus vel alias: valebit ista cōdictio t credetur patri super hoc. nec dicetur grauamen legitime impositū ad hoc bon⁹ tex. in. l. multi non note. ff. de libe. t postu. t in.l. filius matrez C. de in offi. testa. p bar. in.l. cū ex filio. in prin. ff. de vul. t pupi t pau de castro. ꝓ°. 234. licz aliud senciat frā cisc⁹ de aretio. ꝓ°. 19. de quo p pau. de mōte pico. in repetitione. l. in q̄rtam. ff. de vulga. t pupi. xliij. co. v°. oc

Firmum est ꝟsilium patris pro filio.

Patri dicenti filiū esse prodigum debet credi.

Nō ꝓ filio.

tauo possz. quos videas p te. Idem sentit bar. in.l. filiū familias. §. diui. in. v. opositiōe. delega. j. vbi dat consilium patri volenti prohibere filio alienationē legitime q̄ exprimat cām videlz. q̄ purat filium minus industriosum nec aptuz ad regendū t gubernandū sz dilapidatorez. nā tunc creditur patri q̄ presumit̄ fecisse ad vtilitatem filij vt apparet ex predictis t firmat pau. in. d. ꝓ°. t est tex. valde notādus in.l. nihil. v°. facilior. ff. ō bonis liber. vbi pater ꝓsumitur oia facere vt paret filijs. t ꝓpterea pat̄ appellatur gestor negotiorꝫ filij. t facit illō ꝟgilij. omis in ascanio charis stat cura parentis.

¶ Ad idem facit tex. in.l. scripto. in fi. ff. vnde libe. tex. etiā in.l. isti quidē ff. q̄ me. cā. vbi dicitur q̄ pater fortius amat filiū q̄ seipsuz. faciunt multa alia q̄ cumulat andreas sicul⁹. in repetitione. c. rainaldus. ō testa. ccxci. co. ¶ Ex quibus infert ad id q̄ oliz accidit duz alias eēt q̄daz occisus: t pater t filius eēnt acusati de homicidio de quo constabat: non tamē apparebat an pater vel filius occidissz: carolus ij. fecit adducere patrez t filium ad furcas t fingit īcipere a filio q̄ reuera fecit homicidium: pater amore filij ne filiꝰ occideretur: dixit se fecisse homicidium t tamen amore filij fuit suspensus. q̄ non ē amor qui vincat paternum vt. l. fi. C. ō cura. furio. t. l. quidā cū filium. ff. ō heredi. instī. ¶ Ex quo dicebat bal. in d. l. fi. in quibusdā lecturis t refert t sequitur alexan. in.l. q̄stionis. in fi. ff. de q̄stio. in apostillis. t in.l. fi. §. si quis aūt. ff. de bonis eoꝝ qui mor. si bi cōsci q̄ si citat̄ pater t nō vult cōparere, dz capi eiꝰ filiꝰ: q̄ verisimile ē q̄ tūc comparebit t confitebitur. Idem si pater t filius inculpantur ō delicto nā si torqueatur filius in presencia patris statim confitebitur.

Dari⁹ ē amor patri ad filium.

De filio toi quendo.

¶ Ad hec bñ facit tex. in. §. fi. instī. de notali. actio. ibi quis. n. patitur filium suuz. facit etiā tex. t q̄ ibi cumulat felli. i. c. afferte. de presump. in. ij. no. Ex quibus oib⁹ t multis alijs q̄ breuitatis causa obmittunt̄ apparet quantus amor sit inter patrem t filium t cōsequenter quomodo patris consiliuz erit filio ꝓficuū. quod filio non licz spernere. ¶ Si ergo filia sine consilio t consensu patris contrahit matrimonium: t ita impudenter t irreuerent̄ se gessit erga patrez: iustum est q̄ pater eam non dotet. nō. n. frustra iura ciuilia requirunt consilium t cōsensum paternū in matrimonio filie. nam per illō optime ipis mulierib⁹ consulit̄: q̄ sepe cōtra ꝓpria laborāt comoda propt̄ sexus t etatis infirmitatē. vt. l. si pater in fi. C. de sponsa. Req̄rere aūt consiliuz patris consanguineorū vel amicorū in matrimonijs Zhendis: non est cōtrariū matrimonio. ymo ei⁹ nature consuetū. vt. l. vidue. t. l. in copulandis. C. ō nup. t firmat pau ō castro ꝓ°. 88. incipiente. vl̄ dicendū. quem reffert t sequitur felli. in. c. ex parte de cōsti. iij. co. v°. sz vltra oēs cōcludētes, q̄ condicio si nupserit de cōsilio talis nō ꝟmittur nec reprobat̄ a iure. t ꝓpterea cōsuluit idem pau. in dicto ꝓsilio. q̄ heredes grauati de maritanda filia testatoris cū consilio tercij: si eam maritauerūt in consulto tercio: perdunt hereditatem iuxta auc. hoc amplius. C. ō fidei comissicz. n. differatur potestas nubēdi ꝓpter requisitiōez talis ꝓsilij: nō tū conditio reprobat̄. vt ꝓbat tex. in. l. cū tale. §. meuie. ff. de condi. t demōstra. t. l. sz si hoc. §. fi. eo. ti. idē tenuit io. ō ana. consilio. 15. incipi. circa testamentū. vñ non obstante hac dillatiōe seruari debet voluntas testatoris hoc casu. q̄ conditio inducens viduitatem respectu certi tp̄oris valet vt ibi.

Cōsensꝰ patris in matrimōio filie exp̄etandus ē.

Ex istis ifertur ad vnū satis quotidianum t notabile q̄ valet statutū laicorū puniens Zhentez matrimonium cū filia alicuius sine patris cōsensu: vt no. volunt bal. in ru. de cōsti. s. pe. co. v°. an valeat statutum. dicēs q̄ substātia matrimonij nō potest ꝓhiberi per laicos. sz bene possunt statuere circa qualitates: vñ si reipu. interest talia conubia non fieri: ne fiat scādalū in populo: tenet adiectio pene: sicut tenet ne malis moribus ciuitas informetur: vt. l. j. C. de secūdis nup. Nam homicidium cōtra naturam est. t tamen ꝓ accidens est ꝓmissum: ita q̄z plerū q̄z magis considerat̄ accidens q̄ natura: q̄ accidēcia naturam obnubilāt t regūt. vt. C. de adulte. l graccus. ff. de postulan. l. j. §. beltias. Omnia ista accidencia vocantur q̄litates in iure nostro: q̄ sunt quedam adiectōes scōz eoz.

¶ Idem voluit ipse in. c. cūm in prī. v°. sz hic queritur. s. de iudicijs, dicēs valere statutū: q̄ ꝓpter vitandum scandalum ciuitatis nullus possit cōtrahere matrimoniū cū terrena sub pena capitis: q̄ non punitur matrimoniū: sz qualitas. vt. d. l. j. de secun. nup. in matrimonijs. n. non punitur matrimoniū in q̄ntū matrimoniū: sz pōt puniri in sua qualitate vt ff. ō cōtrahend. l. non tm̄. §. si emancipat⁹.

¶ Idem voluit bal. in. c. tenor in fi. supra de reiudi. dicēs q̄ in matrimonijs pōt appōi pena per statutum ciuitatis: ꝓter q̄ quo ad impediendum substātiam matrimonij. ¶ Hoc idē clarius tenet idem bal. i. l. oēz. ad fi. C. ad terculianū, dicēs valere statutū ciuitatis: q̄ punit cōtrahentē matrimonium cū filiofa. sine ꝓsensu patris quia Zhere sine consensu patris est contra bonos mores omniū t maxime prudentum: t inducit odiuz capitale: vt. d. le. iij. §. si emancipat⁹. ff. de Zhabul. t ideo valet statutum nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia verat substantiaz matrimonij: hoc enim nō potest facere nisi papa: ſz quia punt malos mores:in repu. facinora seminantes.hec sunt eius ꝟba notāda t ad propositum nostruz satis acomodata. ¶Hoc idem fuit de mēte eiusdez bal. in.l.ij.§.docere in.fi.ff.ne quis eum qui in ius vo.ē. vi exi.q̄z refert t sequitur iaso.i.l.ij. in fi ff.de iuris.o.in vbi dicit valere statutū quod nullus guelphꝰ possit cōtrahere matrimonū cū aliqua de comitibꝰ albertis sub certa pena. vñ si contraxerit matrimoniū : incidit i penam;secus ſ cōtraxit sponsalia.

¶Idem sentit bal.in.l.j.§. ius naturale.i.co. ꝟ.ſz hic q̄ritur.ff. de iusti.t iure. vbi decidit valere statutum ciuitatis.ꝙ nemo accipiat gebellinam in vxorem sub pena mille librarū:nā hoc facit lex.ff.de diuor.l.ꝙ ait. Nō enim infectum est matrimonium: ſz pena cōmittitur. Si ergo tale statutum fit propter aliq̄ publicā vtilitatem vel equitatem tenet statutū respectu pene.Ł. ō iterdic.ma.l.tutor Ł. de secūd. nup. lDec ille.quem refert t se t sequitur ange.iſti.de iure nā.ij.co. ꝟ.q̄ro an p statutuz. Idē voluit ange. de perusio.in.d.§.ius naturale.i fi. ꝟ.item facit;vbi dicit valere statutum ꝙ non possit cōtrahi matrimonium cū agnatis.quia quedam matrimonia ō iure ciuili ꝓhibent. insti. de nup.in prin. ſz statutum est ius ciuile ergo.postea inducit ꝙ statutum non pōt fieri ad impediendū matrimonium:qz est de iure diuino. Sed quantū ad impediēdū ius patrie potestatis t effectus successionis: bene potest qz sūt de iure ciuili. insti.de patria potestate.in prin. lDec ille.q̄z refert t in effectu sequitur iason in.d. .l.j.§.huius studij.co.iij.ꝟ.hinc dubitant bal.t ange. idem est de mēte baldi.pº.329.incipiente statuto terre q̄rta pte vbi ꝓsupponit valere statum ciuitatis ꝙ nullus cōtrahat matrimonium cū muliere non habēte patrem vel matrem:sine cōsensu fratris carnalis ipsius mulieris sub certa pena.tc. ¶Idem voluit bar.per illum tex.in.l.adiicimus.Ł.de murilegul.li.xi.vbi ꝓhibitum est mulierē monetariam nubere extraneis. ex q̄ dicebat ibi bar. valere statutum ꝙ inter homines diuersarum terrarū nō contrahatur matrimonium sub certa pena:quātum ad hoc ꝙ cōtrafaciens incurrat penam:si possunt honeste nubere seruata forma statuti. qz in qualibet secta tot sūt quod possint matrimonia contrahi.ad hoc.l. cum ita.t.l.sequens.ff.de condi. t ō mōstra.ſcōz bar. vbi supra.quem sequitur ibi ange.t.io.de pla.refert t sequitur ange.de arecio . insti.de iure natura.ij.co. ꝟ.quero an p statutum ¶Idez voluit bar.pº.incipiē.latoz presentis cedule t bal.in. l.si matre. Ł.de suis t legi. heredi, vbi dicit ꝙ stāte mediolanēsi statuto ꝙ mulier nupta extra territorium mediolani: nō succedat in mediolanensi territorio.quedam mulier mortuo patre īmiscuit se hereditati paterne : ō inde nupsit cuidam mutinen i. an perdit hereditatem paternā: decidit ꝙ statutum ōbet intelligi in acquirendis: non acquisitis priusq̄ nuberet. Si ḡ prius nuberet:excluderetur ab hereditate vigore statuti secundum eū.

¶Bene facit ad hoc quod voluit andreas de pserna.in.c.j.§.j. de ꝓhibi. feu.alie p lotha.facit etiā tex.cū glo. in.c.cū scōz leges de hereticis. li. vi. dum dicit tex, et mulier humanā legem transgrediens:t p̄sertim patentibus suis non consentientibus raptoris nupcias elligēs.ex quo dicebat ibi glo.in. ꝟ.certo casu. ꝙ lez matrimonium cōtractū cū raptore teneat

de iure.vt.c.cū causa.de raptoribus mulier tñ que cum raptore cōtraxit perdit bona raptoris que sibi a lege ōferebantur. Ł um.n.mulier hoc casu tractet de lucro captando:: non ō diminutō ſui patrimōij: t pena illa per legem sibi obueniat:quare lex eo qō ꝓfert ꝓuare non pōt:hanc glo. sequti fuerunt doctores magne scīē cie t auctoritatis.lapus abbas. t io. de sancto georgio t baldus. dicentes per hoc valere statutū ꝙ filia nō cōtrahat sine patris consensu. Idez tenet calde in.c.ij.s.ō desponsa impu. t cardinalis t gaspar de calde . in.c. gemma.de sponsa.anto.in.c.j.eo.ti. Seruanda ergo sunt iura ciuilia patris cōsensum in matrimonio filie requirencia.de quibus supra habita ē mencio ad idem.l.paulus ff. ō statu homiz. t.l.sint proponis. Ł.de nup. ¶Et ita ꝙus alias ō iure ciuili matrimonia debeāt esse libera .l. ticia ī principio.ff.de ꝟbo. o.l.ij. Ł.de mutuis sti. t tamen requiritur consensus patris vt ex predictis apparet. t no. in c.sufficiat.xxvij.q.ij. Ild hoc bene faciunt notata in .l.cum ita legatur. t in.l.hoc modo.ff. de condi. t demo vbi dicit ꝙ licet mulier ex dispositiōe testatoris prohibeatur cū certis ꝑsonis contrahere: non videtur illa dispositio viduitatē inducere:aut libertatē matrimoniuz contrahendi auferre. Sicut enim testator hoc pōt facere ita t statutū ꝓhibēdo filie:ne matrimoniū cōtrahat sine patris cōsensu.

¶Nec videt hoc iuri canonico aduersari: qm̄ reperimꝰ ꝙ valet cōsuetudo circa accidentalia matrimonij .ſ. quo ad dotem vt notanter voluit hosti. quē alij sequūtur i.c.j.s.ō spōsa . Imo etiam valebit circa validitatē matrimonij vt notatur in.c.j. t in.c.sup eo.s.ō cogna.spi.t.xxx.q.v. c.i. vbi littera dicit,aliter legitimum nonsit coniugiuz:nisi a b his qui sup ipsam feminam dominationem habere videntur: t aquibꝰ custoditur vxor petatur: t aparentibꝰ t propinquioribus sponsetur t cete. ad idez c.nostrates t.c.qualis eadem causa t.q.ecce quomodo illi textus videtur requirere parentum consensuz.

¶Facit p̄terea textus no.in.c.cum inhibicio quasi p totū ti. infra de dā desponsacione:vbi ꝓhibentur matrimōia clandestina cōtrahi sub pena. Ił ita valet ꝓhibitio quo ad qualitatem matrimonij . valebit ergo quātū ad hoc vt sine patris cōsensu filia matrimonium nō ꝓhat.

¶Presertim cum hoc statutum foueatur sancta t honesta ratōne.ſ.ne mulieres ꝓpter imbecilitatē etatis: t fragilitatem sexus agerent contra propria comoda vt.l.ſi pater. Ł. de nupc. t.l.ij. Ł. ad velleia. t.l.fi.§.fi. lij aūt. Ł. de bonisque liberis,in matrimonijs enim cōtrahendis: non solum quod licet:ſz quod honestum sit ꝓsiderandū est.l . semp in ꝟiuncti bº.in princi.ff.de ritu nuptiarū. cum aūt licitum t honestuz sit quod filia non cōtrahat matrimonium sine patris consensu.vt patet ex predictis:ḡ illō considerandus est. ¶Maxime quia statutū requirens patris consensum:in matrimonio filie:nihil de matrimonio disponit:ſz solum qualitatem matrimōio: que est diuersa t separata a matrimonij: separatz autē separata debet esse ratio.l.nules. §. defuncto.ff.de adulteriis.c. edoceri de rescriptis: t.c.c apostolica de his que fiunt a prelato. Ił si dixeris ꝙ in matrimonio laici nihil directe/vel indirecte disponere possunt : tum qz inferiores .c.cum inferior de maiori t obedien.tum etiam quia est sacramentum t res spūalis. t ne ex hoc timidetur matrimoniuz. vt.c. gēma cum ibi nota.s.de sponsalibus, lResponderi potest ꝙ licet statutum lai-

Universidad de Deusto
Biblioteca

corum non possit ex toto legem diui
nam tollere vt.d.c.cum inferior.t.l.
nam t magistrat⁹.ff.de arbitris: po
test tamen illaz distinguere: t in cer
tis casibus limitare vt notatur in.c.
que in ecclesiarum.de consti. t in.c.
nouit.de iudicijs.t i.c.in omni nego
cio.de testib⁹ t in.l.j.ff.de cōsti.prin
cipum.t in.l.fi. C. si contra ius vel
vtilitatem pu.t in.l.si vnus.C.ō te
sta t in.l.fi.C.de fideicomissis. cuz
similib⁹. ¶ Preterea si attēte sacras
legim⁹ scripturas: nō longe a jure di
uino erit in matrimonijs filioz con
sēsū iteruenire parētū. Abraāeni p
cepit vt filius suus ysaac nō accipet
vxorem ō filiabus chananeoz: sed de
cognatione sua.genesis. xxiij.c. nec
precepisset nisi de iure precipere po
tuisset: t in matrimonio filij potesta
tem habuisset. ¶ Item seruus a/
braam pro conugio rebece: non re
quisiit puelam: sed parentes eius:
qui responderunt. en rebeca coram te
est: tolle eam: sit vxor filij domini tui
genesis.xxiij. ¶ Item agar accepit
vxorem filio suo ysmaeli ō terra egip
ti genesis.xxi. ¶ Itē ysaac precepit ia
cob dicens non accipere conugem ō
genere chanaaz: sz vade t proficiscere
in mesopotamiaz syrie ad domuz ba
tuel: t accipe tibi inde vxorem de fi
liabus laban. t iacob licet arderet a
maret rachel: t semel deceptus si
ne patris consensu eam in conugem
non accepit. genesis. xxviij. Item la/
bā promisit dare t dedit filias suas in
vxores iacob. genesis. xxix. ¶ De
esau etiam refert ioseph⁹ de antiq
tate li.j.c.xiij. Esau inquit cum eet
annoz quadraginta duxit vxores a/
ganuda meloms filiam: t alibamin
eusebius virorum inter chananeos
valde potencium: semetipsum facies
dominū in potestate naptiaz: t nec
patris consilium sumens: quia nec p
miserat ysaac: si in eius voluntate iace
ret. Non enim habebat libenter ad
prouiciales suam copulare cognacio
nem: nolens aūt molestus esse filio:
vt uideret eum a mulieribus absti/
nere: tacere ōcreuit. per qō patet q
si ysaac voluisset prohibere nupcias
filij: posset: tanquā non factas de ei⁹
consilio t consensu. ¶ Item sichem
post quaz stupraut dinam filiam ia/
cob: dixit patri suo accipe mihi puelā
hanc in conugem. locutusqz est pa/
ter sichem ad iacob dicens. sichem fi
lij mei adhesit anima filie vestre: da
te illi eam vxorem: t iungamus vici/
sim connubia. filias vras tradite no/
bis: t filias nostras accipite. genesis
xxxiij. Sichem t pater su⁹ gentiles
qui in potestate sua habebant puelā
t tanto eam prosequebantur amore
nolluerūt tamē eam matrimonio co
pulare ñ patris consensus accederet
¶ Item iudas filius iacob ōdit vxo
rē primogenito suo. genesis. xxxviij.
¶ Item exodi.xxij. dicitur si seduxe/
rit quis virginem necdum desponsa
tam: dormieritqz cuzea: dotabit eaz
t habebit vxorez. Si vero pater vir
ginis dare noluerit: reddet pecuniā
iuxta modum dotis. t habetur tran
sumptiue in.c.tria. cū sequentibus.
xxxvi.q.ij. t in.c.j. infra ō adulteris.
¶ Item deuteronō. xxij. dr filiam ō
ci huic vxorem. ¶ Item caleph dixit
qui acceperit istam ciuitatem. dabo
ei aram filiam in vxorem. iudicum.i.
¶ Item sampson cum antea inspe
xerat mulierem: requisiit patrez su
um dicendo: accipe queso hanc mihi
in vxorem iudicū. xiij. Et postea so
cer dixit ei putaui q odisses eā: ideo
tradidi illam amico: sed habet soro/
rem: sit tibi pro ea vxor. iudicum. xv.
¶ Item saul promisit dare filiaz suā
vxorem ic.j.regum.xvij.t.xxviij.
¶ Jrēdixit tobi. ad raguelez. hic nō
manducabo: nisi promittas mihi sara
filiam tuam in conugē. thobie. vij.

Honor t re/ nerencia de/ bentur parē tibus.

¶ Item ecclesiasticus dixit filie tibi
sunt serua corpus illarū t non ostē
das faciem hillarez ad illas. trade fi
liam: t grande op⁹ feceris: t homini
sensato da illam. ecclesiastici. vij.
¶ Non ergo debet filia sine patris
consensu matrimonium cōtrahere:
nec per hunc modum patrez iniuria
afficere ac tedio contristari. Quem
pocius honorare eūqz reuereri te/
netur. adeo q ex magno beneficio a
patre in filiaz collato nihil ꝺdignuz
filia patri retribuere potest vt testa
tur pbs ethicoz. viij. Dant enim pa
rentes filio tria. primo stabilimētuz
quo ad esse. ecclesiastici. vij. honora
patrem tuuz: t gemitus matris tue
non obliuiscaris. memento quoniaz
nisi per illos: nat⁹ nō fuisses. Secū
do nutrimentum siue fulcimentum
quo ad necessaria vite. nud⁹ eniz in
trat filius in hunc mundū vt dicitur
iob.j. Sed aparentibus subsistenta
Tertio documētum hebreoz. xij. pa
tres quidem carnis nostre eruditō/
res habuimus: t qz esse habem⁹ apa
rentibus debemus eos magis reue/
reri quā dños. vnde ecclesiastici. iij.
qui timet dominum: honorat paren
tes: t quasi dominis seruiet. Itez qz
dant nobis nutrimentū in puericia:
t nos debemus eis dare in senectute
eccle. iij. fili suscipe senectam patris
tui t non contristes euz in vita illi⁹.
Item quia docuerunt nos debemus
eis obedire ad collocenses. iij. filij o/
bedite parentibus vestris p omnia.
Si ergo filia immemor beneficioꝝ
q̄ recepit a patre: mutat sine eius cō
sensu t volūtate: non est sibi obediēs
vt docet apostolus: t cōtristatur pa
trem contra dei preceptum t volun
tatem. vnde non tenebitur eaz dota
re vt supra dictuz est. Qua ppter in
stum videtur q filia cū patris consē
su matrimoniū ꝓtrahat. nam hoc fie
ri debere t ciuilis t naturalis ratio
vel ordo psuadet vt insti. de nupcijs
in pncipio canonizata. xxxvi. q. vlti
ma. c. fi. in. fi.
¶ Et hinc ē q si pater cōtrahat spō
salia vel matrimonium pro filio pre/
sēte: valet matrimōiuz. qz sufficit ta
citurnitas filij pūtis vt l. sz ea. ff. de
sponsa. t.c. vnico. de desponsa. ipu li.
vi. siue filius sit in potestate patris si
ue emancipatus. idem si mater ȝhat
pro filio p illum tex. qui indistincte lo
quit de parentib⁹. t sic includit etiā
mater. sicut alias dicit q ipsa mater
pōt filios offerre religioni sicut pat
vt no. in.c.ij. xx.q.i. t in.c.ij. supra de
regula. secundū io. an. in.d.c. vnico.
¶ ymo plus voluit ibi ancharra. q
pater pōt cōtrahere sponsalia vl ma
trimoniuz p filio spurio etiā ex dāp
nato coitu nato. cū in hoc cōsideret
reuerencia debita iure nature t non
patria potestas p no. p bar. in.l.tu/
tellas. ff. de capi. di. t in.l.j. ff. de accu
sa. nec pōt filia ȝdicere spōsalib⁹ cō
tractis per patrē si dignum spōsum
sibi eligat vt. d.l. sz ea. t si tūc cōtra
dixerit: vicū ingratitudinis icurrit.
vt ibi firmat glo. t inde sumpta ē lex
regni. iij. pti. ti. j. l. x. t foro leguz li.
iij. ti. j. l. ij. de quibus infra.
¶ Jste tñ consensus patris solum re
queritur in cōtractu matrimonij: nō
aūt in eius execucione: q̄ fit per car
nis copulā t traductionez ad domū
spōsi. in qua non erit necessari⁹ no
uus consensus. qz consensus adhibi/
us in actu: durat in execucione act⁹
glo. no. in l. iij. §. sz vtrū. ff. de mino.
in v. inuito patre. idem sentit glo. in
.l. cū nō soluz. §. necessitate in v. nec
cessitate. ad finez. C. de bonis q̄ libe
ris. no. bal t alex. in. d. §. sz vtrū. ita
tenet ange. ꝓsilio. 180. in fine. incipit
premitto. facit q volut baldus in. l.
inuictus. in fine. C. de procurato. t
felli. in. c. edoceri. de rescrip. vi. co. v.
sexta declaratio. ¶ Quis ergo ꝓtracto

De patre ȝ/ hente matri monium pro filio.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

matrimonio filia sine patris cōsensu ꝓmittat se carnalr cognosci ⁊ ad domum viri tradducui nō poterit exheredari vel dos ei denegari.

¶ Unum tamen non est obmittēdū ꝙ licet cura ⁊ solicitudo collocādi filiam i matrimonio principaliter pertineat ad patrem vt.d.l. in copulandis. C. de nup. ⁊ d.c. honorantur ⁊ i l. qui liberos. ff. de ritu. nup. ⁊ ꝓpter ea patris ꝓsilū ⁊ ꝓsensus requirit: istū tamen consensum debet gratis et debito charitatis adhibere: vnde si exinde pecuniam vel quid aliud recipiat: vr turpit accepisse. l. fi. ff. ō pdit. ob turpez. causa. ⁊. l. fi. ⁊ pe. C. eodē istud est ꝙ ante omnes terminauit pileus doctor antiquus in suo opere q. lxxu. de pupila quā tutor marita/uit ticio recepta marcha argentea ab ipso exigendo: nam tunc turpiter recipit ⁊ tenetur pupille restituere actione tutele quasi videatur deliquisse administrando. Idest eam matrimonio collocando quia ꝙis fecit qō debuit: non tamen eo modo quo debuit vnde tenetur. ar. ff. de cō dic. obturpem causam. l. ij. C. de negocijs gestis. l. ij. vt laci⁹ ꝙ pileum in .d. q. quem refert ⁊ sequitur io. an. in additionibus ad specu. ti. de iudicijs. §. generalia iudicia. ix. co. in addītione incipiente. in. d. l. quicquid. ⁊ odofre alberic⁹ bal. ⁊ ange. in .l. q̄ sine vsurijs. ff. ō negocijs. gestis. albucius i. d. l. quicquid. C. arbi. tu. quā uis gl. in. d. l. qui sine vsurijs in. v. accepit senciat contrarium dicens illā .l. esse argumentuz pro q̄stione ꝙ tutor pecuniam ꝙ accepit ꝓ copulāda pupila: non teneatur restituere quo niam scōz albucū ibi illa glo. est corrupta ⁊ male signata quia signata ē sub verbo ex administracione: ⁊ deberet esse signata super verbo omni lucro. illud enim argumentuz non colligitur ex illa. l. ymo cōtrarium. quia tutor abstinere debet ab omni lucro ⁊ ideo dicit corrigendam glo. sic. ar. ꝓ. q. an tutor pecuniaz ꝙ accepit ꝓ pupila teneatur restituere. de qua q̄stione remittit ad no. in. l. qui negociationez. ff. ō admi. tu. ⁊ in. d. l. quicquid. facit qō ipse dicit in .l. qui pro ꝓ. §. vt in ceteris. ff. de procura. ō donatis ambasiatorib⁹. Idem dicē/dum de consanguineo qui vt puelaz nuptui collocaret: pecuniam accepit ⁊ nuptui tradidit etiam viro bono condigno: nam ⁊ tunc tenetur restituere saltim pauperib⁹. nec excusat ex hoc ꝙ bene ⁊ honesto matrimonio ac condigno puelam collocauerit qz ꝙ hoc non minus intencio corrupta conuincit: nec felix ⁊ bonus exitus ō linquentem excusat. hinc dicitur q̄ maleficijs voluntas spectat non exitus. c. cum voluntate de sen. ex. cū cō cordācijs. vtitur nāqz iste bono: male/sicut nec iudex qui bōaz fert sniaz per pecuniaz. xj. q. iij. qui recte. sic in bello qui rem prohibitam attentauerit: punitur iz bene gesserit. l. iij. §. in bello. ff. de remilitari. Concludit ergo ꝙ licet alteri licuisset ꝓ matrimonio in quo fuit mediator accipere pecuniam. hunc tñ non licuit. postquaz adhoc ex officio tenebatur ⁊ sic ex ꝓsona est aliquid in honestū: qō alias in suo genere non est malum. tenebitur ergo restituere saltim pauperibus ita in facti contingencia cōsuluit ancha. ꝏ. 174. incipit premittendum. Idem pari rōne vr dicendū in casu nō in patre filiam nuptui tradente ⁊ ꝓpter ea aliquid recipiente: vel a marito: vt patre mariti: vel ex bonis filie aliquid retinente sibi vt de facto accidit istis diebus in quodam magnate huius regni. Et dicebant aliqui ꝙ cuz pater esset administrator legitimus bonoz filie in quibus rōe patrie potestatis hēbat vsufructuz vt. l. cuz oporteat. C. de bonis que li

Lex regni. be. ⁊. iiij. parti. ti. xvij. l. v. Unde licet per contractuz matrimonij filia libere a patris ptāte scōm regni cōsue/tudinē: vt dicit supra i rubrica i quarta āphatiōe pricipali. v. iz q̄uis scōz co. cixxxvj. qz tñ liberaē facto suo nō pris: retinebit pr vsufructū: vel saltiz dimidiā vsufructr⁹ iuxta no. p gl. āge lū ⁊ alios in auc. idē ē. C. de bonis q̄ liberis. facit qō voluit salic. in auc. iu gressi. j. q. C. ō sacrosā. ec. Si ḡ vult pr remittere vsufructuz bonoz filie ipam mr̄imonio collocādo: videt ꝙ ꝓpo vsufructu: possit ō bōis filie vt futuri mariti aliqd licite recipe cogitabis. ⁊ tene ista m emorie qz plerūqz tutores ⁊ alij ꝓsāguinei puelle cuius curā gerūt: recipiūt pecuniā vt ipaz alicui nuptui tradāt vt dicūt Ey. ⁊ bal. in. l. ij pr. C. ō spō. p illū tex.

An pr teneat dotare filiā nuptā.

¶ Redeūdo ad propo sitū ad quē nra dirigebat intētio: vr ꝙ pater nō teneat dotare filiā q̄ sine ei⁹ ꝓsensu mr̄imoniū ꝛxit qz pr cogit filiā dotare vt iuemat cui nubet possit. vt. l. fi. C. ō repu. ⁊ in auc. ō nup. §. sit itaqz. v. si qs sub ptāte. col. iij. iz ista rō iā cessat ex q̄ filia nupta est: ḡ nō teneē eā dotare: qz cessāte rōne vel cā: cessare dz effect⁹ seu causatuz vt. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iurepa. ⁊ l. ticia. la. ij. §. vsuras. ōlega. ij. ⁊. c. cū cessante. supra ō appel. ¶ Cōfirmat̄ ꝑ illud ꝙ in sili dicim⁹ de alimētis filio pstādis. q̄uis. n. pr teneat filius alimēta pstare: si tñ filius hz vñ se alat: nō cogit pr filiū alimētare: vt. l. si qs a liberis. ff. de liberis agno.

In legitima pt tolli vt minui per statutum.

¶ Et inde est ꝙ iz alias si valeat statutū vel cōsuetudo absorbēs in totū legitimā filioz: qz legitima succedit loco alimētoz vt voluit ricard⁹ mal hūbre vt refert cy. in. l. sanctum⁹. C. de nup. de q̄ ibi ꝑ bar. ⁊ alios ⁊ p dy. in regula indultū de re. in. li. vj. p ab. i. c. fi. pe. co. ō ꝓsue. ⁊ in. c. raynald⁹ ō testa. iij. co. v. Itē no. ꝙ ꝓsuetudo ⁊ p plures ⁊ alios de qb⁹ ifra: dz itelligi qñ filius nō hz alias vñ viuat. Sz vbi filius alis hr̄et vñ viuere possit: bñ valet ꝓsuetudo vr statutū etiā i totū absorbēs legitimaz vt no. voluit do. ab. in. d. c. raynūci⁹. iij. co. v. ego crederē qō est valde notāduz. ⁊ scōm h salubrē opinio illoz q̄ tenēt ꝙ p ista tutū ꝑ legitīa i totū tolli vt p dynū barto. ⁊ alios i. d. l. sātim⁹. C. ō nup. p bal. i auc. nūc āt. ⁊ ō epi. ⁊ cle. ⁊ i. l. maxīmū vicū. C. ō lib. ꝓterij. v. co. v. vlteri⁹ q̄rit ⁊ .l. j. §. ius nāle. ff. ō iusti. ⁊ in. ⁊ i. l. cūctos pp̄os. ⁊ ō sū. trī. in. v. subseqnt q̄rit. xvij. co. ⁊ i. l. lege C. de legi. here. ⁊ in. l. fi. §. ipsū āt. C. ō bōisqz libe. ⁊ i. l. hac edictali. i pri. C. de secū. nup. ⁊ in auc. nouissima. C. de moffi. te. ⁊ in. d. l. sācrum⁹. ⁊ i. l. tali. §. socer. ff. de iu. do. ⁊ in. c. si pr ō testa. li. vj. vij. co. ⁊ in. l. fi. C. ō fructi b⁹ ⁊ litis expēsis. oldra. ꝏ. 73. ⁊ 77. ⁊. 103. 113. abb. antiqu⁹. Jo. an. ⁊ alij in. d. c raynūci⁹. ⁊ ibi andreas sicul⁹ in repeti. co. xliij. v. mō sūt. albericus de rosate. in ꝓhemio ffoz ⁊ in. l. qñ in prioribus. C. de inoffi. te. ⁊ in scēda pte statutoz q. 103. 104. bar. ⁊ alij moderniores in. l. ticio cētū. §. ticio genero. ff. de cōdi. ⁊ demō. Jo. an in additiōib⁹ ad spec. ti. de successio. ab intesta. in additiōe incipiēte iz reducit in qōnē tercia colū. angel⁹ in. l. papinian⁹ alis icipit ō veteram. §. q̄rta ff. ō ioffi. te. ⁊ in. l. qō ō bōis. §. fi. ff. ad. l. fal. ⁊ in auc. de heredib⁹ ⁊ falci. in prin. ⁊ in repetitiōe. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ ꝏ. 105. 189. 203. incipit in dei noie cōsultatio ⁊c. C. al. ꝏ. 19. incipit an statutū in ti. ō ꝓsti. ⁊ ꝏ. 24. ⁊ ꝏ. 32. i ti. ō test amētis pau. de castro. i. d. auc. nouissima ludo. ꝏ. 134. icipiēte ꝑ ōclaratiōe prime dubitatiōis. ⁊ ꝏ. 32. circa finē incipiēte visa municipali cōstitutiōe. ⁊ in. l. sequen. ff. ad sillamanū.

⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

Alimenta.

¶ Ex his dicebat salice. satis singu/
lariter in. l. vnica. §. sinaūt. in fi. C.
de rei vxo. actio. q̄ si filiafa. perit ali
menta ab heredibus viri: interim q̄
fit dotis restitutio: ipsi excipiunt q̄
patrem habet diuitez qui de iure eā
alere tenetur vt. d. l. si quis a liberis:
nihilominus heredes tenentur ipāz
alimentare: non pater. ¶ Facit q̄
in simili q̄ voluit frācisc⁹ de pepis. i
repeti. auc. preterea. 13. char. 11. colū.
v. sed quia iacob⁹. C. vnde vir z vx
ori quē rogo videas. z ibi etiam alex.
v. co. ad finem. v. sed iuxta predicta.
sic ergo dicamus in casu nostro q̄ iz
pater teneatur dotare filiam vt inue
niat cui nubere possit: ex quo tamen
iam inuenit z habet maritum q̄ eaz
alat: non tenebitur pater alere vl' do
tare. ¶ Preterea filia nubendo sine
patris consensu: efficitur patri adeo
ingrata vt ab eo in totum exhereda
ri possit vt traditur in auc. vt cum ō
appel. cogno. §. aliud quoq3 capitu/
lum. v. si vero vsq3 ad. xxv. col. viij. z
in auc. 13 si post. xxv. ānos. C. de inof
fi. testa. z hoc idez disponit lex regni
Lex regni. foro generosorū. li. v. ti. v. l. j. iij. par.
ti. j. i. r. z foro leguz. li. iij. ti. j. l. v. que
dicunt q̄ si filia contraxit matrimo
nium sine patris z matris consensu:
nihil debet ex bonis parentum habe
re. Idem est si cum filia mansisset in
fratrum potestate z sine eorum con/
sensu matrimoniū contraxit. quia eo
dem modo perdit bona parentum.
vt notāter voluit bal. in allegato cō
silio. 329. incipiente statuto terre. in
quarta parte. z lex regni. foro genero
sorum. li. v. ti. v. l. ij. statuit rex Jo. in
ocasiā. Si autem ex hac causa pater
potest filiam tanquam ingratam ex
heredare: eodem modo poterit ei ali
menta denegare. quia ex eisdem cau
sis ex quibus potest pater filiam ex/
heredare: potest ei alimenta denega
re. vt volunt Jo. an. in. c. quintaual/
lis. supra de iureiu. z refert z sequi/
tur abbas ibi. ij. co. z in. c. cum habe/
ret. de eo qui duxit in ma. q̄ po. per
adul. bar. in. l. diuus. ff. ad. l. pompo.
de parri. z no. glo. z bar. in. d. l. si qs
a liberis. §. si quis ex his. in ver. detu
lerit. z in. l. fi. C. de alen. libe. glo. j. z
bar. ibi z in tractatu alimentorum.
ī. ij. co. gl. in. §. igitur omnes. in auc.
vt cum de appel. cogno. Unde dice/
bat bar. in. d. l. diuus. q̄ propter cau
sas propter quas potest filius exhe/
redari: propter easdem perdit prin
legium filiationis vt eum occidens
non teneatur lege pompeia de parri
cidis. nec econtra. Cum autem dos
succedat loco alimentorum vt supra
late dixi: sequitur q̄ eodem modo
quo pater potest ei alimenta dene/
gare: poterit per consequens dene/
gare dotem. quod expresse tenet gl.
z bal. in. l. fi. ij. co. in fi. C. de dotis. p
mi. dicens q̄ sicut legitima non debe
tur filie ingrate: qz ingratitudo tol/
lit ei debitum naturale. vt in auc. de
nup. §. optime. colla. iij. sic per cōse
quens pater non tenetur eam dota/
re. quāuis si dos esset iam data non
reuocaretur pretextu ingratitudinis
vt notā. voluit bal. in. d. l. fi. Bal. z
imo. in. l. post dotem. vij. co. ff. solu.
ma. Jason. in. d. §. fuerat ātc. xxvij.
co. inīti. de actio. Incontrarium ta/
men facit q̄ mirabiliter voluit idez
bal. in. c. j. §. fi. in fi. si de. feu. fue. cō/
tro. inter do. z agna. li. feudorum. de
q̄ facit festū lodo. singlari. 225. incipit
vitio q̄rit z frācisc⁹ de crema in sin
gulari. 20. vbi dicit bal. q̄ ex eisdem
causis ex quibus aliquis potest exhe
redari: pōt filius spuri⁹ legitimat⁹ re
uocari in pristinam spurietatem. qō
tene mēti. vñ sic videtur hoc casu di
cendum vt dos data filie possit ei tol
li propter sequentē ingratitudinem.
nisi dicas q̄ aliud est in legitimatio/
ne que datur titulo lucrativo: aliud ī

Dos non re
uocatur pre/
textu ingrati
tudinis.

dote que datur titulo oneroso: saltiz
respectu mariti. vt traditur in. l. fi. ff
ō his que in fran. credito. z in. l. pro
oneribus. C. de iure dotium. z in. c.
salubriter. infra de vsuris. ¶ Nec re
fert si dicatur q̄ ista iura ciuilia que
dicunt patrem non teneri ad dotan
dum filiam que sine eius cōsensu mri
monium contrait: non valēt quia dis
ponunt circa dotem: que est accesso/
ria ad matrimoniuz: quia ad hoc po
test dici. q̄ ex quo dotare filias te/
netur pater ex prouisione iuris ciui/
lis. vt. d. l. qui liberos. z. d. l. fina. C.
de dotis. pmi. potuit etiam idem ius
ciuile ius seu prouisionem ab eo indu/
ctam certis ex causis maxime hone/
stis limitare vel subtrahere etiaz in
accessoriis ad matrimoniū. ad ꝟ glo.
no. in. d. c. cum secundū leges. de he/
reti. li. vj. que sentit valere statutum
laicoz imponens penam contrahen
ti matrimoniū cum filiafa. sine prīs
consensu. de qua supra habita est mē
tio. Jsta ergo dispositio iuris ciuilis
que reputat filiam ingrataz quia cō
traxit matrimoniū sine patris cōsen
su: bene valebit. ergo non tenebitur
pater illam dotare. quod expresse fir
mat bar. ī. d. l. obligamur. ff. ō actio.
z obliga. z in. l. mulier. §. cum ꝓpone
reeur. ff. ad trebelli. z in auc. res que
C. cōmunia de legatis. z ibi etiaz sa
lice. z fulgosus. salice. in. d. l. qui libe
ros z ibi etiam bal. in lectura anti/
qua z multialij de quibus infra subij/
ciam. Hoc idem approbat matheus
matheselanus. In singulari. 107. in
cipit. Mo. q̄ si pater z paulus de ca/
stro in. d. auc. sed si post. xxv. annos.
dicens q̄ per iura canonica disponē
tia valere contractuz matrimonij in
terueniente consensu eorum qui vo/
lunt cōtrahere (z hoc sufficiat. vt in
fra dicetur) non corrigi iura ciuilia
de quib⁹ supra quia ex quo pater of
fenditur: dato q̄ matrimoniū vale/
at: tamen erit iusta causa exheredan
di. z sic illa auc. remanet incorrecta
quia ius canonicum disponit tantuz
circa validitatem matrimonij: nō au
tem aliquid disponit circa iniuriam
patris. sicut in simili in. l. j. z ij. C. de
secun. nup. quando mulier nubit in/
fra annū luctus: licet per ius canoni
cum excusetur a pena infamie: ius ca
nonicum nihil disponit vel immutat
circa lucruz quod prouenit filijs pri
mi matrimonij. vt sentit glo. in. d. c.
cum secunduz leges.

Mō corrigū
tur iura ciui
lia disponen/
tia circa do/
tem.

balez statuta

¶ Et hoc efficacius procedit tribus concurrentibus. pri
mū si ista filia tpe quo mrimoniū ꝟ/
rit erat minor. xxv. ānis quo casu in
distincte incurrit vitiū ingratitudi
nis. ppter qō pōt exheredari. vt ī. d.
auc. vt cū de appel. ꝓgno. §. aliud q̄
capiz. v. si vero vsq3. xxv. z in. d. auc.
sed si post. xxv. C. de inoffi. te. z lege
regni. vj. parti. ti. vij. l. v. z foro legū
li. iij. ti. j. l. vj. z ita no. pau. de castro
ī. d. auc. sed si post. ¶ Ex quo infert
ibi Jason. q̄ ex ista cā pater in vita
poterit denegare dotem filie. qz ex q̄
b⁹ causis pōt pr exheredare filiā ī re
stamēto: pōt ei denegare dotē. scōm
bal. in auc. res q̄. C. cōia delegatis.
¶ Itē qz filia q̄ nō dz alimēta nec dotari.
gl. in. l. fi. in. v. itelligi. C. de dotis. p/
mi. bar. ī. l. obligamur. §. j. ff. ō actio.
z obli. z ī. d. auc. res q̄. sz ex causis ex
q̄b⁹ pt q̄s exheredari: pñt alimēta ō
negari. gl. i. l. si qs a liberis. §. idē in
dex. z ibi bar. ff. ō liber. ag. gl. ī. §. igit
oēs. in auc. vt cū de appo. cog. glo. z
bar. ī. l. fi. C. de alē. libe. cū aliis ō q̄/
b⁹ supra. g zc/ Uñ q̄uis mrimoniuz
valeat vt infra subijciā: ex q̄ pr offen
dit: erit iusta cā exheredādi. z sic. d.
auc. remanet incorrecta. qz ius cano
nicū disp̄it tm̄ de validitate mrimo
nij nō circa iniuriā patris. sicut ī si/
mili in. l. j. z ij. C. de secun. nupt. qñ
z ij

Si filia erat
minor. xxv. ā
nis qñ cōtra
xit mrimoni
um sine prīs
consensu.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mulier nubit infra annum luctus li/cet per ius canonicum excusetur a pena infamie: tamen ius canonicum nihil disponit vel immutat circa lucrū quod prouenit filijs primi matrimonij glo. nota. in. c. cum secundum de secūdis nup. ita concludit pau. in. d. anc. ¶ Si autem post. xxv. ānos matrimonium contraxerit etiam cōtra patris voluntatem: non reputabitur ingrata: nec poterit exheredari. vt. d. auc. sed si post z in corpore vnde sumitur. nam tunc propter stimulum carnis filia excusatur z pater incusatur vt dicit salicetus in auc. sed quāuis in prin. ff. de rei vxoris act.

¶ Imo q plus est etiam si efficiatur meretrix: non poterit exheredari vt dicit glo. in. c. quintauallis. supra de iureiu. ad hoc leges regni predicte.

Si filia contrahens non promisit dotem.

¶ Secunduz quod habet cōcurrere est q filia quādo cōtraxit matrimonium non promittat secum dotem. si eum pater tenebat filiam dotare vt inueniret cui nuberet vt. d. l. qui liberos. ff. ō ritu nup. z. d. l. ii. ff. de doris: pmi. ex quo filia reperit maritum sine dote: cessat cā cōpulsiōis legalis: ergo per consequēs cessare dz appulsio vt superius dixi. itaqz modo sit maior viginti q̄nqz annis: mō minor: si filia sine pris cōsensu mīmonū ꝫxit (non pmissa dote) non tenebitur pater eam dotare. ita voluit bar. in. d. l. obligamur. ff. de actio. z obli. in fi. verbis. quem refert z sequit ab. i. c. accedēs. fi. co. supra de pcu. z in c. j. de despō. ipu. z in. c. j. infra de adulte. z in. c. cū cā. infra de rapto. z cōsilio. 12. incipit casus talis est magnific⁹. in. j. vo. ¶ Pro q opinione bñ facit rex. iudicio meo secūdū verū intellectū in. l. pater. ff. ō exactionib⁹. vbi q̄rit an pr̄ q emerat fundū, z ipm in dotē p filia dederat si exact⁹ fuerit: an posset agere de eui

ctione: attento q nō videt pris iter esse nisi in casu soluti mīmonij: z cōcludit iuris cōsult⁹ q sic statim etiaz ante solutū mīmonū attēta affectione pr̄na. sz si filia possz patrē cōpellere ad dotādū: certe interest patris agere de euictiōe: nec dū affectiōe paterna: verū etiā rōne dāni euitandi.

¶ Jtē nō dicebat dotasse ex quo rez dederat alienā: l. fi. ff. de cōdi. ob caz alias eēt mutua fraus per quā pater se exoneraret ab obligatione q̄ lege astringit ad dotādū qd nō ē dicēdū. l. in fundo. ff. de rei vēdi. ita dicit bulgarus. in repetitōe. l. j. xxxvij. co. ff. solu. ma. bonū est ergo q filia quando mīmonū cōtrahit: dotem secuz pmittat: Maz tunc pater tenebitur eā dotare. vt voluerūt doctores predicti in locis supra allegatis.

¶ Cauti ergo debent eē isti qui clādestina cōtrahūt matrimonia: vt faciant q puella dotem viro constituat: qd pōt filia facere pr̄e inuito. nā potest se dotare ō bonis patris. maxime si faceret auctoritate iudicis z pater compelli potest ad consentiendum. scōm bal. in. d. l. fi. ¶. de do. pmm. ar. l. fi. z l. profecticia. ff. de iure do. impe. per quam dicit etiam bar. in. l. j. iij. co. ff. solu. ma. q̄ si pater haberi non potest: iudex constituet dotem ipsi filie. z ad hoc illam. l. reputat singularem bar. vbi supra quem refert sequitur Jason. in. d. §. fuerat ante. insti. de actio. xxxiij. colum. ver. dat. de quo infra latius subijciam. ¶ Hoc tamen intelligendum est quādo filia que dotem pmisit erat maior viginti quinqz annis. secus si esset minor. nam tunc quāuis illa dotem pmisisset: nō teneretur pater eā dotare. hoc fuit de mēte bar. si ei⁹ vba recte pōderēt in. d. l. obligamur. nā dicebat ille. fateor q si filia se maritaret z dotē pmisisz: q2 pater eam nō maritabat: pater tenetur. hec sūt

eius verba per que visus est ipse sentire q tunc demum pater tenetur filiam dotare (si matrimoniuz sine ei⁹ consensu contraxit) quando distulit eam maritare vltra viginti quinqz annos. z sic vltra tempus a iure statutum: sic intelligit bartoluz salicet. in. d. l. qui liberos. scōm q eū refert Jo. de anania in. d. c. j. iij. co. infra ō adul. z alerā. in. d. l. j. r. co. ff. so. ma. z campetus in suo tractatu de dote. j. parte. q. xij. ¶ Ex quo dicto sic intellecto resultat q si puella. xx. annorum. matrimonium (sine patris consensu) contraheret promissa certa dote: pater eam soluere nō tenetur. Sed contrarium voluit abb. in. d. c. i. supra de ōspōsa. impu. i finalibus verbis dicens se credere q licet filia (sine consensu patris) ante vigesimum quintum annum contrahat matrimonium promissa certa dote: pater teneatur ad dotandum⁹. quoniam pater tenetur filiam alere: nec ex contractu illius matrimonii alimenta sibi de negare potest, cum in istis spiritualibus filia sub potestate patris non sit: vt. c. si annum. de iudi. li. vj. fortius ergo tenebitur dotare q causa dotis fauorabilior est causa alimentorum. vt tradit. ¶ y. in. l. non omn. ¶. de admi. tuto. z dicit abb. se sic consuluisse in contingētia facti consilio. xij. incipit casus talis est in i. volumine. z pro ista decisione abb. videtur mihi gl. quaz notat ibi bal. in. l. nulla. in fi. ¶. de iure do. que voluit q mulier minor viginti quinqz annis potest dare secum in dotez totam patris substantiam quāuis multum sit ampla. dummodo interueniat decretum iudicis. Idem disponit l. regn. iij. parti. ti. xj. l. xiij. veritas huius articuli z quis istius dixerit apparebit ex infra dicendis.

De marito indigno.

¶ Tertiū quod habet cōcurrere est q maritus cui filia nupsit: non sit dignus illo matrimonio Nam tunc ex quo sine patris cōsensu cōtraxit cum indigno: non tenebitur pater eā dotare. ista est glo. multum singularis que hoc voluit in. c. fi. xxxvj. q. j. in verbo excusata. z sequūtur ibi Jo. de fan. z archi. idem tenent Jo. an. anto. z car. in. d. c. accedēs. supra de procu. bal. in. d. l. q̄ liberos. in reportatis antiquis. ff. ō ritu nup. z in. l. j. ff. so. ma. z in. l. pe. p̄pe finem. ¶. de spon. z in. l. nec filiū. ¶. de nup. dicens q si filius inhoneste ꝫhit matrimonū pura cū meretrice: pater potest eum exheredare ne vilissimā prolem que inde nascit: habeat successorē q ex his totū genus est infamatū. idem voluit bar. in. l. si rogatus. ff. de manumissio vin. quicquid dixerit salice. in. l. si vt pponis. ¶. de nup. Idem tenet abb. in locis preallegatis. lodo. in rubrica. ff. so. ma. Jalon in. d. §. fuerat ātē. xxxvij. co. insti. de act. ¶ Fundamentū huius opinionis est rex. in. l. iij. §. si emācipatus. ff. de bonoruz po. contra tabulas. vbi dicitur q filius qui vxorem indignam accepit: potest exheredari. ergo eodez modo filie que indigno nupsit poterit dos denegari. ¶ Idem fuit de mente glo. prime in. d. auc. sz si post. xxv. ¶. de inoffi. te. dum dicit q si filia se copulauit seruo post. xxv annos est iusta causa exheredandi. q̄ glo. ad hoc no. ibi Jo. faber. z Jason maynus. ¶ Facit ad hoc in filiī rex. in. d. l. sed si ea. ff. de sponsa. dū dicit q filia nō potest ꝫdicere patri volēti tradere eam nuptui: nisi indignū moribus vel turpem sponsum pater ei eligat. ¶ Ad idem facit q voluit bar. in. l. si cum dotem. §. transgrediamur. ij. co. ff. solu. ma. quem omnes sequūt vbi dixit q pat nō tenet se obligare nec bona sua p dote vxoris filij q̄ vxor erat indigna. Si āt ij

Universidad de Deusto
Biblioteca

tenetur se obligare pro dote vxoris filij quod est minus: a fortiori non tenebitur filiam dotare que cum indigno contraxit propter illud dictuz bar. de quo meminit Pau. de castro consilio. 14. ij. co. in fi. ver. nam pater. z dixi supra late i rubrica. ¶ Facit etiam quod voluit bal. in d. l. pe. C. de sponsa. vbi dixit q si pater dicat instituo filiam meam in centum dummodo digno nubat. Si autem nubat indigno: instituo in decez z nolo q plus possit petere. Si postea filia indigno nubat vt si nobilis nubat famulo: non poterit ad supplementum legitime agere quia ex hac causa poterit exheredari. vt in auc. vt cuz de appella. cogno. §. aliud quoqz capitulum. colla. viij. idem dicit bal. si nubit ei cui non potest vt consanguineo vel affini. vt ibi latius per eum. z ita sentit ibi bal. vnum quod reputo valde notabile: q non solum dicitur indignus ille qui esset vilis persona vt sentit gl. j. in auc. sed si post. est textus in. l. j. C. de natura. li. Sz etiam ille qui dato q esset nobilis: tamen de iure non poterat cum eo esse matrimonium: vel ratione consanguinitatis: vel alterius impedimenti. quia nuptie debent esse conuenientes de iure z de facto vt dicit gl. singularis in. l. si rogatus. §. matrimonij. ff. de manumi. vin. in ver. matrimonij. z no. insti. de nup. §. si aduersus. quam glo. multū cōmendat philipus in. c. j. de despon. impu. li. vj. in §. porro. qui hoc intelligit nisi fuerit ibi impedimēto dispēsatuz. qz dispēsatio ō illicito facit licitū. vt. c. qō dilectio supra de consangui. z affi. z per gl. in c. litteras. supra de resti. spoli. Ecce quomodo bal. ponderauit in dignitatem mariti. ergo eodem modo pōderanda erit in casu nostro. ¶ Item facit quod voluit idem bal. in. l. nulla in fi. C. de iure do. vbi dicit q mulier. z v. annis interueniente decreto iudicis potest secum dare in dotē totam patris substantiam quamuis multum sit ampla vt ibi dicit glo. dū modo vir tanta dote sit dignus z ita fundat se bal. super dignitate vel indignitate mariti. vnde sic videtur dicendum in casu nostro. ¶ Idem facit quod in simili voluit paulus de castro in. l. donationes in concubinā ff. de dona. vbi per illuz textum dixit q cum aliquis vt filius legitimus petijt bona paterna: vel dicit se genero sum: z sic habet necesse probare matrimonium interuenisse inter patrez z matrem: z non potest probare matrimonium per instrumentum vel p testes qui fuerunt presentes: sed probat q stabant ad invicem sicut stat vir z vxor: aduersarius ad dicendum hanc probationem presumptiuam: potest articulare q vir erat ho magne conditionis: z illa vilis conditionis z quod non est presumendum q cum illa matrimonium contraxerit sed q ipsam habuerit in concubinam/ z q non mittebat eam honorifice sicut solent vxores mitti. ad hoc qō habetur in. l. vt. libere. ff. de ritu nuptiarum.

¶ Imo fortius voluit ange. in auc. quibus mo. natura. effi. legi. §. ij. col. vj. vbi notando ex illo text. dicit no. singulariter hunc textum. q licet habens concubinam ipsam ducat in vxorem z postea conficiat instrumenta dotalia: tamen filij antea nati nō legitimantur si talis mulier nō erat matrimonio digna. quia forte meretrix erat vel mulier vilis conditionis: z ille erat homo nobilis z dives quia cum illud matrimonium non potuit cum honestate contrahi: non legitimat filios ante matrimonium natos z conceptos. Et dicit q ita vidit de facto seruari. ¶ Et iō cautus debet esse aduocat⁹ cōtra filios

Limitatō. c. tāta qui filij sint legi.

naturales qui dicunt se legitimos p subsequens matrimonium vt videat z īspiciat an mat filioz fuerit mīri momo digna hīto respectu ad ꝓditionē sue ꝓsone z ꝓditionē amasij. Qō dictū est satis singulare ad ꝓposituz nostrum z mirabiliter limitat textū in. c. tanta. supra qui filij sint legi. de de cuius veritate infra subiiciam.

¶ Idem in effectu voluit ange. in auctē. vt liceat matri z auie. §. ad hoc. colla. viij. vbi dixit q licet als habēs filium vel filiaz ex libera muliere cū qua nuptie consistere poterunt: si eū filium appellat in aliquo instrumēto legitimatur filius vt ibi. z in auc. itē si quis. C. de natura. libe. z quarta parti. titulo. xv. l. vij. hoc verum si matrimonium inter eos honeste cōtrahi poterat alias secus. vt qz mulier erat vilis conditionis z homo honeste vite. Nam tunc honeste matrimonium contrahi non poterat z per consequens non legitimatur filius. ita dicit consuluisse bar. z franciscuz de pisis z angelum de aurelia z hugelinū. secundū angelū ibi. z in. d. §. ij.

¶ Ecce quomodo angelus multum ponderauit indignitatem mulieris quo ad legitimationez prolis per subsequens matrimoniū vel alias: īmo quasi de nulli⁹ forte preiudicio agitur: fortius ergo ponderabitur in casu nostro in quo agitur de patris preiudicio qui dotem dare debet. presertim cum ex tali contractu cum indigno filia patrem magna afficiat iniuria vt notat salice. in. l. ij. C. de adulte. qz indignum est vt sordide proles splendidis natalibus audeant subrogari. vt. l. vnica. C. ad senatusc̄ōsul. clau. z. l. super. C. de questio. ¶ Idem facit no. Scisio ange. in. l. fi. iij. colū. C. de senten. passis. vbi dicit q si pater substituit filio pupillariter meretrices aut ribaldos lusores postpositis attinentibus pupilli in gradu p/ pinquo qui erant bone coditionis z fame: nō valet talis substitutio quia facta personis indignis. ergo idē erit in casu nostro vt ratione indignitatis mariti: non teneatur pater filiaz dotare. ¶ Et propterea dicebat an charra. consilio. 20. q valet statuz imponens penam amissionis dotis mulieri nubenti viro idigno sine patris consensu. Nam per hoc patrem offendit z famam eius ledit z videtur hec iusta causa exheredationis. vt. d. l. non tantuz. §. si emancipatus ff. de contra ta. Idem tenet Bal. in certis apostillis. in. c. statuz. de hereti. li. vj. vbi subdit aliud subsistentabilius q valet statutum priuans dote puellam contrahentem matrimoniuz sine consilio patris: cum hoc nō tollat sibi arbitrium ex quo non tenetur illud sequi per no. in. c. cum in veteri. de elec. ¶ Ex iis iustificari potest dispositio legis regni. fero legum. li. iij. ti. j. l. ij. z. vj. que dicunt q si filia relicta cum fratribus (parētibus mortuis) contrahat matrimonium cuz aliquo indigno qui non conueniat sibi nec generi suo. ita q sit ō decus sibi z generi suo potest a fratribus exheredari ab omnibus bonis: q sibi prouenire poterant a parētib⁹. z est hoc mirabile secundum episcopum ibi q fratres possint sorores exheredare a bonis paternis z maternis. hoc idē statuit rex Jo. en ocaña z en valladolid.

¶ Ad cognoscendum autem quando maritus sit dignus vel indignus debet inspici progenies vtriusqz cōiugis scientia ipsorum z diuitie parētum: z secundum ista bonus iudex arbitrabitur dignitatem vel indignitatez mariti. iuxta notata. per Jo. an. z alios. in. c. super eo. el. ij. supra de resti. z per bar. in. l. si rogatus. ff. ō manumi. vindicta. z in. l. cum ita legatur. ff. de condi. z demonstra. z in. l.

Questio. Quis dicat indignus mīri momo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

iij. C. de nuptijs. ꝛ per alexan. in. l. ſi cum dotem. §. transgrediatur. ij. co. ff. ſo. ma. ¶ Et ex hoc infertur vnuꝫ qꝺ̄ eſt ſemper menti tenendū ꝙ etiā ſi magna comitiſſa nuberet doctori: nō diceret nubere indigno vt no. volut ſalice. in. l. quidendū. C. ō poſtulando. per illum textum. In aliquibus lecturis. quem refert ꝛ ſequitur ꝛ multum cōmendat campetius in in tractatu dotiū. j. parte. q. xuj. quia ſcientia nobilitat hominem vt ibi ꝑbatur ꝛ latius ibi pōit C. de q̄ aliquid dictuꝫ eſt ſuper rubrica. co. clij. ver. ꝛ idem erit in doctore, dum dicebam nō valere donationem factam a doctore ſue concubine quia doctor eſt miles nobilis ꝛ clariſſimus. ¶ Ex quibus omnibus ſimul iunctis de neceſſario concludendum erit ꝙ pater non tenetur dotare filiam minorem xxv. annis que ſine eius cōſenſu (maxime dote non promiſſa) matrimonium cum indigno contraxit.

¶ Et per iſta iuſtifica

ri pſit leges regni de qb⁹ ſuccincte habita eſt mētio: quas nō incōſulte hiſpaniarum reges chriſtianiſſimi ediderunt: quaruꝫ verba editionisq̄ tēpora (vt nihil ātiq̄tatis penit⁹ ignoretur) referā ꝛ memorabo: vt appareat qualiſtudio ac diligentia antiqui curauerunt: vt in matrimonio filie parentū interueniret conſenſus:

¶ In primis igitur ſiſnandus caſtelle chriſtianiſſim⁹ rex era. 671. toleti ſtatuit (vt fozo juzgo. li. iij. ti. ij. l. fi) ꝙ ſi puella ingenua ad quemlibet ingenuum venerit in ea conditione: vt eum ſibi maritum acquirat: ¶ Prius cum puelle parentibus colloquatur Et ſi obtinuerit eam vxorem habere poſſe: precium dotis parentibus eius impleatur: ſcilicet nomine arrarum a viro. Quod ſi abſq̄ cognitione ꝛ conſenſu parentum hoc fecerit:

Pro doctor

Leges regni

ꝛ ipſam eius parentes in gratiā recipere noluerint: mulier cum fratribus ſuis in facultate parentum non ſuccedat: pro eo ꝙ ſine voluntate parentum tranſierit promor ad maritum. Nam ſi de rebus ſuis parentes aliquid donare ei voluerint: habeant poteſtatem: ipſa quoq̄ de donatis rebus faciendi quod voluerit libertatem habebit.

¶ Hoc idem poſtea innouauit rex dominus Petrus filius regis Alfonſi era. 1394. vt habetur fozo generoſorum. li. v. titulo. v. l. j. in hec ꝥba. ¶ Si la manceba en cabello caſa ſin voluntad de ſus parientes /o de ſus cercanos hermanos con algun hombre/o ſe ayuntare conel por qualquier ayuntamiento peſando a ſus parietes mas propincos/o a ſus ceecanos hermanos: no aya parte en lo de ſu padre/ni ēlo dela madre. Sea enagenada de todo heredamiento poz ſiempre.

Lex regni.

¶ Idem diſponit lex ſecunda eiuſdē tituli dicens. Eſto es fuero de caſtilla que ſi alguna manceba en cabello ſe caſa/o ſe va con algun hombre ſi no fuere con plazer de ſu padre /o de ſu madre: ſi los ouiere/o con plazer de ſus hermanos: ſi los ouiere/o con plazer de ſus parientes los mas cercanos: deue ſer deſheredada: ꝛ puede la deſheredar/o heredar el hermano mayoz: ſi hermanos ouiere. E ſi ella fuere en tiempo de caſar: ꝛ no ouiere padre/o madre: ꝛ ſus hermanos/o ſus parientes no la quiſieren caſar poz amoz de heredar lo ſuyo: deue ella moſtrar lo en tres villas /o mas como es tiēpo de caſar: ꝛ ſus hermanos/o ſus parientes no la quieren caſar poz amoz ō heredar lo ſuyo. E deſque lo ouiere querellado/ ꝛ moſtrado aſſi como es derecho: ꝛ deſpues caſare: no deue ſer deſheredada poz derecho.

Lex regni.

Lex regni.

Lex regni.

¶ Super hoc etiā rex alfonſus contra eam que ſine parētum vel fratrū conſenſu matrimonium cōtraxit ſtatuit: vt habetur fozo legū. li. iij. ti. j. l. ij. Cuius verba ſunt. Si el padre o la madre de algūa muger que ſea en cabellos muriere: ꝛ alguno la pidiere para caſamiento a ſus hermanos ꝛ fuere tal q̄ la muger ꝛ los hermanos ſeā entregados eſil. ꝛ poz ſu mal querencia/o poz cobdicia ō retener lo ſuyo: o poz deſheredar la ſi caſare ſin ſu mādado/ no la quiſierē caſar: ꝛ ella entendiendo aqueſte engaño ꝛ afrontando gelo: caſare cō el/o cō otro q̄ conuenga a ella ꝛ a ſus parientes: los hermanos no la puedan ōſheredar poz tal razon: fuera ſi aq̄l con quiē caſo era enemigo de ſus hermanos/o los hauie fecho alguna onta. E a poz tal razō como eſta (maguer ſea de tan buen ōrecho como ellos) no es derecho que caſe conel. E ſi lo fiziere ſea deſheredada dela buena de ſu padre ꝛ de ſu madre. E ſi ella caſare con alguno: q̄ no ſea conuenible para ella/ ꝛ para ſu linage: o ſe fuere con alguno: de manera q̄ ſea a onta della y de ſu linage: ſea otroſi deſheredada delo q̄ ouo/o deuia auer. dela buēa ō ſu padre/o ō ſu madre. Empero (maguer q̄ alguna faga contra algūa coſa deſtas: q̄ ſō ſobredichas) no pierda ſu derecho del heredamiēto q̄ le viene de otra parte: quier de ſus hermanos/quier de otros parientes/o de eſtraños.

¶ Item in. l. iij. eiuſdem tituli dicit. Si alguna muger biuda/o que aya auido ſeñor o amigo caſare deſpues de muerte de ſu padre/o ō ſu madre ſin volūtad de ſus hermanos: no ſea deſheredada poz ello. E a pues que le ſupieron aquel yerro ꝛ gelo ſufrierō no es razon q̄ poz el caſamiento la ō nan deſheredar.

¶ Item in. l. iiij. eiuſdem tituli dicit que toda mugē biuda (maguer aya padre/o madre) pueda caſar ſin mādamiento dellos ſi quiſiere: ꝛ no aya pena poz ende.

¶ Item in lege quinta eiuſdem tituli dicitur. Si manceba en cabellos caſare ſin cōſentimiento de ſu padre ꝛ de ſu madre: no parta con ſus hermanos enla buena de ſu padre ni ſu madre. Fueras ende ſi el padre/o la madre la perdonaren. E ſi el vno la perdonare ꝛ el otro no (ſeyendo ambos biuos) aya ſu parte enla buena ō aquel q̄ la predono. E ſi el vno fuere biuo/ ꝛ el otro no al tiēpo que caſare: ꝛ aquel q̄ es biuo la pdonare parta enlos bienes de ambos a dos.

¶ Itē lex. vi. dicit. Si el padre/o la madre/ o hermanos/ o otros parietes touieren en ſu poder māceba en cabellos: ꝛ no la caſarē faſta veynte y cinco años: ꝛ ella ōſpues ſin ſu mādado ſe caſare: no aya pena poz ende caſando ella con hombre q̄ le conuiniere.

¶ Item in. l. fi. eiuſdē tituli dicitur Ninguno no ſea oſado de caſar con manceba en cabellos ſin plazer ō ſu padre/o de ſu madre: ſi los ouiere: Sino delos hermanos/o delos parientes: q̄ la touieren en poder. E aquel que lo fiziere: peche cient maravedis: la meytad al rey: ꝛ la meytad al padre/o ela madre: ſi los houiere Sino al q̄ la teme en poder: ꝛ ſea enemigo de ſus pauientes.

¶ Poſtea idem rex alfonſus duas edidit leges. altera reperitur i quarta pti. ti. j. l. x. dicens. Prometiendo o jurando vn hombre a otro q̄ recibira vna ō ſus hijas poz muger: poz tales palabras como eſtas no ſe hazen las deſpoſajas. poz que ninguna delas hijas eſta delante: m conſiente enel ſeñaladamēte como en marido: ni el enella. E eſto es poz q̄ bien aſſi como el matrimonio no ſe puede ha

Universidad de Deusto
Biblioteca

zer por vno solo: otrosi ni las despo/sadas. ¶ La el matrimomo ha de ser: t menester es q̄ sean presentes aq̄llos que lo quieren fazer: t q̄ consiēta el vno e̅l otro. ℰ si el padre iurasse/o prometiesse a aquel que le ama iura/do a el: que recibiria vna ō sus hijas que gela daria por muger. Si des/pues ninguna ō sus hijas no lo otor/gasse/ni quisiesse consentir en aq̄l: a quien ama iurado su padre: por tal razon no las puede el apremiar que lo hagan de todo en todo. ¶ Como de/ra que las pueda dezir palabras de/castigo q̄ lo otorgue. ¶ Pero si aquel con quiē el padre quiere casar algu/na dellas: fuesse tal que conuenuesse/ t q̄ seria asaz bien casada con el (ma/guer que la no pueda apremiar: que cumpla lo q̄ el ama prometido) pue/de la desheredar porque no agradece a su padre el biē que le hizo. ℰ haze/le pesar no le obedeciendo. t esto se entiēde: si despues ōsto se casare ella con otro contra voluntad de su pa/dre: o si hiziesse maldad ō su cuerpo. ¶ Eltera vero lex reperitur in. vi. parti. ti. vij. l. v. incipit iuglar. Ubi in/ter cetera ad propositum dicit, ℰ o/trosi quando el padre quisiesse casar su hija t la dotasse segū la riqueza q̄ el ouiesse/ t segun que pertenecuesse a ella: t aquel con quiē la q̄ria casar: si ella contra su voluntad del padre dixesse que no queria casar: t ōspues desto fiziere vida de mala muger en puteria: poder la ha el padre desere/dar por tal razon. ¶ Pero si el padre alongasse el casamiento de su hija: ō manera q̄ ella passasse por edad ō ve/yntey cinco años: si despues desto fi/zieste ella yerro/o enemiga de su cu/erpo/o se casasse cōtra volūtad ō su padre: no podria el desheredalla por tal razō. ¶ Porque semeia q̄ el fue en culpa del yerro que ella fizo. porque tardo tanto que la no caso.

¶ Superuenit postea rex ioānes. ij. en ocaña anno christi. 1422. t valle/oleti anno. 1447. reualidant leges predictas per hec verba. Ordena/mos que muriendo la madre: teniendo en su poder a alguna su hija/ t a/q̄lla q̄do en poder delos hermanos para la tener t auer ō casar: si ella casare sin voluntad t plazer delos her/manos: pierda la herencia que le po/dria pertenescer por fin delos dichos su padre t madre/ t que acerca desto se guarden las leyes de nuestros rey/nos que enello hablan. no embarga/te que por luengo tiempo no ayā sey/do guardadas / pues que por otras nuestras leyes no fuerō reuocadas. ¶ Mas autem leges nemo sane men/tis dicet inuitas. Cum p eas (si ob/seruentur) dissensionuz t inimicicia/ruz tollatur materia: litiumq̄z t iur/giorū adimatur occasio: parentibus ac filiabus optime cōsulatur. Absit enim a nobis earum latores damna/re: quos christianissimos fore cogno/uimus: t sacrorum canonum non ig/naros: omnia quidem iura in eorum pectore recondita esse censentur: p̄o/pter eos quos ad latus habent peri/tos. quam obrem nec in fide: nec i/ure deficere poterāt. ¶ Ne igitur na/ture t parentum vorū frustraretur: quādo imbecillis ac fragilis filia: im/qui peruersiq̄z hominis dolis t sua/sionibus assentiret: parentes cogna/tosq̄z iniuria afficeret. iustū fuit has condere leges. quibus hominū t nō nūquā famīoz nequicia reprimitur: nam cū patris habitationem frequē/tant: t filiarum cōuersacio: t loquen/di facultas sibi patet: non verentur sub coniugii velamine inocentes ōci/pere filias. t aliquando impuden/ter stuprare. Qualis ex inde dolor: qualisq̄z animi cōmocio parentib⁹ euēturra sint: iudicet q̄ filias habet. Contra tales facinorosos dominus

rex alfonsus merito insurgens: gra/uissimis penis subdendos iussit in o/pido de alcala. āno christi. 1386. his verbis.

¶ Algūas vezes acaesce que los q̄ biuē cō otros se atreuen a fazer mal/dad t formicio cō las barraganas/ o con las parientas/ o con las sirvien/tas de aquellos con quien ellos bi/uen: ℰ desto suelen venir muertes de señores t otros males t daños. ¶ Por ende establescemos t mādamos que qual quier que biuiere cō otro t fiziere maldad de formicio cō la barragana conocida ō el señor/o cō la sirvienta de casa/o con donzella q̄ tomere en su casa/o cō la cobijera de la señora de aquellos que las han/ o con la parienta de aquel con quien biuiere/ matando la parīēta en casa del señor/o con el ama que criare su hijo o su hija en quāto le diere leche q̄ le matē por ello. ℰ la q̄ este yerro fiziere sea puesta en poder ō aq̄l con quiē biuiere: t le de la pena q̄ quisie/re/tan bien de muerte como de otra y aquel q̄ fiziere tal maldad cō la so/bredicha sirvienta ō casa/ que den a cada vno cient açotes publicamēte por la villa. t si fuere fijo dalgo el q̄ e/ste yerro fiziere con la sirvienta co/mo dicho es/o ella fuere fija dalgo q̄ yaga vn año enla cadena. ℰ q̄l q̄er dellos que no fuere fijo dalgo que le den los dichos ciēt açotes. ¶ ℰ si q̄l/quier destos que biuiere cō otro se despusare/o casare cō la fija/ o cō la parienta que tenga en su casa aquel con quien biuiere: sin su mandado: q̄ el q̄ este yerro fiziere sea echado fue/ra del reyno p̄a siempre/ t si tornare que las justicias le maten por ello: t ella sea ōsheredada/ t aya sus bienes el pariente mas propinquo. ℰ esto q̄ lo pueda acusar el padre/o la ma/dre/o aquel/o aquellos con los que biuieren ellos. ℰ si aquel o aquellos con quien biuieren no lo quisieren a cusar q̄ lo pueda acusar qualquier ō/los parientes mas propin quos fasta el tercero grado. Pero si el padre o la madre/o el señor con quiē biuie/re la perdonare: otro ninguo la pue/da acusar.

Rex regni. Cōtra formicantes in domo dñor.

Contra contrahentez cū filia dñi.

Sunt tamen qui has

ipugnāt leges eo q̄ disponūt ℨ inf/monium: vel saltum eum in timidāt. iaco. bu. in. l. j. ff. de consti. principuz io. an. dominicus t alij in. c. statuz ō hereticis. li. vi. frederic⁹ ꝑsilio. 53. incipiente in christi tc. t ꝑ°. 275. inci/piēte. casus talis est cauetur tc. bal. i. l. nemini. ad fi. C. de nup. t i. l. pau/l⁹. ff. de statu ho. t in. l. omnes popu/li. co. vij. v. sed nūquid. ff. ō iusti. t iu/re. angelus in. l. consulta. C. de testa/ t cōsilio. 29. incipiēte tici⁹. Antoni⁹ in. c. j. desponsa: t ꝑ°. 40. incipiente. visa forma. Uncha in. c. i. de consti. co. xxvi. v. ex predictis. in repticione t in. d. c. statuū de hereticis. li. vi. t consi. 48. incipit ꝓ solucīōe dubio/rum. Lardi. t cal. in. c. gema. de spō. Dominicus in. d. c. statuū t i. c. pla/cuit. co. iij. di. xxiij. Abbas in. c. eccle/sia sancte marie. s. de consti. tā in lec/tura q̄ in repetitione. t ꝑsilio. 12. in/cipiente magnificus primo vo. Ale/xander in rubrica. ff. so. ma. t in. l. se/yus. ff. ad legem fal. t cōsi. 97. j. pte. incipit pricipalis. t cōsilio primo. ij. pte. co. vi. t vij. Andreas siculus in. c. clerici. s. de iudicis: ij. co. v. t indu/cit bal. Alexandrinus in. c. i. de clan/destina despō. t in. c. fi. infra de secū/dis nup. t multi alij ō quibus p felli/nuz in. d. c. ecclesia scē marie ō cōsti. co. xxxviij. v. secūdus efectus. t in. c. i. s. de sponsalibus co. vi. v. t quantū ad primum cum sequentibus vbi pul/cre in hoc articulo locat⁹ est. t fina/liter subdit q̄ t si aliqua p parte cō/traria q̄ ipse per viam limitationū

Universidad de Deusto
Biblioteca

adducit: habeāt in se optimū colorē iusticie: tamen dicit se nō firmare q̄ repugnant in effectu racionibus de quibus ibi p eum post prefatos doctores. quos olim disputacionis gracia in iuuētute mea hanc repetens ō cretalem secutus fui. voce conclusionem istam firmando.

Conclusio.

¶ Filiam minorez viginti quiqz annis que sine patris cōsensu matrimonium etiam cū indigno contraxit: pater dotare tenetur: quamuis illa dotem non promiserit. hoc multiplicit probare conabar.

Pr̄ tenet dotare filiā illegitimā.

¶ Primo q̄ sicut pater tenet alere filiam spuriam vel incestuosam z sic indignam vt. c. cū haberet. de eo qui duxit in ma. quā. po. ita tenetur eam dotare vt expresse firmat bal. in. l. nec mater. C. de in. do. quem refert z sequitur lodo. in. l. j. ff. so. ma. sentiunt alij de quibus ibi per alexan. vi. co. z bar. in. l. si gener. ij. co. ff. ō hīs quib⁹ vt idig. matheus. i singulari. clviij. icipit no. singulare dictū. abbas post alios in. d. c. cum haberet. ij co.

¶ Si autem filiam illegitimam spuriam z incestuosam z sic indignā pater dotare tenetur: a fortiore filiā legitimam z dignaz quāuis ante. xxv. annum z sine patris consensu z nulla dote promissa matrimoniū etiam cum indigno contraxit. quia per ista omnia non potuit filia effici tam indigna sicut est filia spuria z incestuosa. quod apparet ex eo q̄ bonifacius martir scripsit ad regem anglorum. z habetur in. c. si gens anglorum. lvj. di. dicens vulgarum esse tales filios spurios adulterinos z icestuosos nec bello seculari esse fortes: nec in fide stabiles: nec honorabiles hominibus: nec deo amabiles. ¶ Et reputantur infames infamia facti scōm azo. in sūma. C. ex quibus cau. infa.

Cōtra spurios.

irroga. Hosti. in sūma ti. de filijs pbyterorum. §. que est causa prohibitionis. bal. in. l. j. in principio. C. de iure aureoz anuloz. z in. l. generaliter. §. cum autem. C. de institutio. z substi. subscondi. factis. Refert Jason in. l. fratres in fi. C. de inoffi. te. z nicolaus de vbadis in tractatu de successionibus ab intestato. co. xvj. v. sequitur quarta species. ¶ Et propterea repelluntur ab honoribus ni si ppter inopiam non legitim⁹ comperitos. vt. l. generaliter. §. spurios ff. de decurio. ¶ Repelluntur etiam a dignitatibus. vt. l. spurij. co. ti. tra/ditur per dinum z alios in regula iacobus. de reg. iu. li. vj. ¶ Et quia ferre testimoniuz est dignitas. vt. c. preceptū. xxxj. q. v. glo. in. c. testimonium. supra de testi. repelluntur a testimonio z non possunt esse testes saltz in causis vbi testes debent esse oī exceptiōe maiores. vt i materia. c. fi. supra ō iureiu. in. l. in bonefidei. C. de rebus credi. z. l. admonendi. ff. ō iureiu. vt singulariter firmat lodo. i repeti. d. legis. admonendi z refert z sequitur nicolaus de valdis. in dicto suo tractatu de successio. ab intes. charta. 6. ij. co. ver. sequitur quarta species. ¶ Ex quo ipsi inferūt q̄ habenti vnum adulterinum vel similē in testem: non defertur iuramentuz in defectuz probationis. quod tenementi. Idem dicit nicolaus si in causa criminali duo soli testes sint: quoz alter essz spurius quia non faceret plenam fidem: cuz in criminalib⁹ testes luce clariores z oī exceptiōe maiores esse debeant. vt. l. fi. C. de probatio. canonizata. ij. q. viij. c. sciāt cūcti z no. per bal. in. l. cunctos populos. C. de summa trinita. z fide catholica.

Spurius repellit ab honoribus z dignitatibus z a testimonio

¶ Sed quāuis non possz esse testis: bene tñ poterit esse tabellio. q̄ tabellionat⁹ nō ē dignitas sz officiū satis

vile: z ideo ppter vilitatez officij seruili publici appellantur vt. ff. de adoptio. l. non enim nō quia serui sint: sz q̄ in dicto officio seruir tenent. hinc descēdit q̄ decuriones (officio decurio natus pendēte:) debēt a tabelionat⁹ officio abstinere. ita notāter decidit angelus de perusio cōsilio. 283. incipiente ptr̄o. quāuis ergo spurius sit infamis: nihilominus poterit habere tabelionatus officium. infamis enim potest esse tabelio. q̄a non est dignitas sed on⁹ vt dicit glo. singularis in. l. fi. C. qui militari non possunt li. xij. z notat bar. in. l. eadez §. i. ff. ad legē iuliā repe. ¶ Intelige nisi sit tabellio ad latus principis q̄ ille dicitur habere dignitatem vt. l. j. C. de mādatis principum z. l. laudabile. C. ō aduo. diuerso. iudi. quo nota pro chancellarijs principum z dignitatum ita dicit angelus arectin⁹ in. §. fi. in princi. instit. de excep. Idē dicas de pcuratore in curia pape imperatoris vel regis vel alicuius ofii. nam ibi nō pōt infamis esse procurator. quia talis curia ab infamibz fedari non debet: nec licet eisingredi. ff. de excusa. tu. l. sz z milites. §. sed ignominia scōz bal. in. l. j. §. ait pretor. ff. de postu. refert z sequitur angel⁹ aretinus in. d. §. fi. prope finem.

¶ Idē dicas de pcuratione illustriū personarū vt eporuz vel prelatoz z aliorz similiū quia infamis nō pōt eē pcurator taliū ar. tex. in. c. fi. v. q. iij. tenet bal. in. l. reum. in fi. C. de pcu. angelus vbi supra. itaq̄z spurius nō poterit esse procurator taliū. nec tabellio vel pcurator in curia principis vt colligitur ex predictis.

Spurij reputātur turpes.

¶ Reputantur etiaz isti filij turpes persone z propterea licz frater non possit q̄relare fratris testamentum nisi turpi persona instituta. vt. l. fratres. C. de inoffi. testa. tñ si frater instituit aliqz adulterinū z similes: po

De vroze q̄ maritū turpē istituit heredem.

terit alter frater q̄relare scōz cynum. d. l. fratres z ibi taso. in fi. z bal. in l. j. C. ō naturali. libe. facit. glo. in l. turpia legata. ff. ō lega i. z qō no. i. l. z si pepercerit. ff. de libe. z postu. z in. c. innotuit de electio. z per totuz ti. de filijs pre.

¶ Ex his infertur ad vnum qō ego habui in pratica filius cuiusdā sacerdotis contraxit matrimonium cum quadam muliere: que morti proxima condidit testamentum in quo maritum heredez instituit: fratres z sorores legitimas preterijt vl' exheredauit: fratres z sorores q̄rellabant testamentū sororis: q̄ turpē instituerat psonā: dixi q̄ poterāt p pdicta. z hoc fere in terminis nr̄is consulendo decidit paul⁹ de castro: consi. lxi. incipiente ad primū videt. vbi loquitur de ea q̄ maritū pdēnatuz ex causa q̄redebat eū infamē heredem istituit: fratrib⁹ z sororib⁹ pteritis: qui testametum querellabāt q̄ turpem instituerat psonā. dicit hoc recte fieri posse p. d. l. fratres. ¶ Ad cuius cōfirmacionē facit q̄ i similib⁹ terminis cōsuluit angelus consi. clxxi. incipiente petrus vbi dixit q̄ si quis cōcubinā heredē instituit pteritis vel exheredatis fratrib⁹ vl' sororib⁹: poterūt fratres z sorores q̄rellare testamentū fratris q̄ turpē istituit psonā v. d. l. fratres q̄ est valde notandū signanter ad ea q̄ dicta sūt in rubrica. co. clvi. §. ex istis inferr cuz sequentib⁹. vbi de donatione facta concubine dicebam:

Spurij excludunt a successione.

¶ Excluduntur etiaz isti a successione oīz ascendentiū per lineam masculinam vel femininam. vt in auc. q̄b⁹mo. na. effi. legi. §. fi. colla. vi. z i. auc. q̄b⁹mo. na. effi. sui. §. fi. colla. vij. z. l. q̄ cōtra. z. l. si quis in cesti. C. de incestis nup. z auc. ex complexu. eo. ti. z. c. latoz. z. c. causāq̄z. s. qui filij sint legi.

¶ Quīmo de iure ciuili excludunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

etiā ab alimētis vt dicto auc. quib⁹ mo. na. effi. sui. §. vltra siquidē. ibi. nec alendus est a parentibus. z auc. ex complexu. C. de incestis nupciis. no. i. c. per venerabilē. s. qui filij sint legi. equitas tñ iuris canonici voluit ꝙ aparentibus alerentur. vt. d. c. cū haberet. cui debemus stare etiam de iureciuili ꝓpter naturalez equitatem quam considerauit canō. s. quia educatio filioꝝ est de iure naturali introducta z ex instinctu nature procedit. i. di. iusnaturale ibi puerorū educatio. qō adeo verū est ꝙ si pater filio indigenti alimēta denegaret: nō eēt a reatu homicidij immunis. vt. l. necare. ff. de libe. agno. ¶ Istud coiter tenetur ꝙuis bal. in. d. auc. ex cōplexu. videatur sentire ius ciuile remanere incorrectū in filijs nefarijs z incestuosis z solum in spurijs simplicit corrigi p. d. c. cū haberet. ſz si bñ aduertatur ille text. est contra decisionē bal. quia loquit de adulterino: nō de simplici spurio. vñ oēs illū intelligūt de filio exꝙcunqz coitu dānato nato vt sit alendꝰ a patre z per conseqns dotandꝰ. vt supra dixi. z idem de filia q̄ sine consensu patris ꝛc.

Filie intranti religioēm pater non denegat dotez.

¶ Secundo matrimonium carnale z spirituale equiparantur. vt. c. inter corporalia. s de translā. prelato z cardi. i. c. tue infi. s. spōsa. abb. in. c cū terra. fi. co. s. ō ellect. dicens ꝙsicut vallet illecio per metū facta quando electores non compelluntur elligere certum sed aliquem de certo genere personarū: vt ibi z i. c. cū dilectus. supra ō consue. z in. c. abbate de verbo. signi. sic etiā valleb it matrimoniū carnale per metum contractum quādo non fuit quis cō pulsus cōtrahere cū certa psona: sed cū aliqua de certo genere quam ipe ellegerit. qō dictuz mirabiliē limitat rex. in. c. cū locū. s. ō spōsa. z alia iura

Matrimonium carnale z spūale equiparantur.

que volunt nullū esse matrimoniuz metu contractuz. z sic in effectu arguit do. ab. ō matrimonio spirituali ad carnale. idem tenet iaco. zochus i. d. c. cū locū z sequit ibi alexādrinꝰ pe. co. Sed est ita ꝙ si filia etiaz minor xxv. annis: sine patris cōsensu cōtrahat matrimonium spūale: intrando videlicet quācumqz religionē: nō poterit pater ex hac causa illaz exheredare: vt. l. fi. C. de epi. z cle. ymo tūc tenet pater eam dotare vt como de possit stare z viuere in seruicio dī z tanq̄ dei spōsa vt monasterij possit onus alimētationis subire. vt no. voluit bal. in. d. l. fi. C. de dotis prōmissio. z fuit de mente bar. in l. j. §. si parens. ff. si quis a parente fue. ma.

¶ Qui ymo etiam si semel fuit nupta: licz cum ampla dote z nūc vidua vellit religionem ꝓfiteri: tenebit pater eādem dotez assignare monasterio. vt voluit io. an. in addi. ad spec. isto ti. §. formatis ad finem glo. z cy. in auc. ſz ꝙuis. C. de rei. vxo. act. ſergo eodem modo nō poterit pater filiā exheredare si ante. xxv. annum cōtrahat matrimoniū carnale cū quocūqz nulla ꝓmissa dote z sine patris consensu. z per cōseqns ex hac ca nō poterit alimenta nec dotē denegare cum dos succedat loco alimentoruz vt supra dictum est.

Pro pauperibus.

¶ Tertio propter necessitatem compellitur quis opꝰ pietatis exercere vt est glo. q̄ ibi no. ab. i. c. i. supra ō emp. z vēdi. glo. i alia. i. c. humanum genus. in. v. inferre i fine i. di. ¶ Ex quo dicebat glo. no. in. c. sicut xlvij. di. z in. c. dño sacro. in. v. necessitate. ſo. di. alia in. c. exigunt. i. q. vij. glo. j. ꝙ pauper pōt implorare officiuz iudicis cōtra diuitē vt ei subueniat tpore necessitatis. z hoc idez firmat abb. in. c. cū causaz. fi co. sup de illect. z in. c. nouit. xvi. co. supra de

iudicis. z in. c. siquis per necessitatē. infra de furtis.

Elemosina.

¶ Et facit ꝙ voluit sanctꝰ thomas scōa scōe. q. xxxij. ar. v. vbi dicit ꝙ ꝛ stituto in extrema necessitate: tenet quis elemosinam facere si habeat vñ qñ hoc casu elemosina est in precepto secundū cuz q̄m refert z sequitur abba. in. c. si vero. iij. co. supra de iureiur. z idē tenet archi. in. c. j. i. di. sic ītelligēs glo. ibi. idē tenēt multi alij quos refert ibi fellinus. infine.

Dos est causa pia.

Sed ita est ꝙ dos est pia causa vt est textus no. z forte non alibi ita bonꝰ in. l. cū his. §. si mulier. ff. de condi. i de z sentit glo. allegando illum text. i §. is quoqz. in. v. accepisset insti q̄bꝰ mo. re ꝛ. obli. z in. §. fi. in. v. quod p errorē. insti. de obliga. q̄ ex q̄ cōtra. z in. l. j. C. de cōdic. indebi. no. bar. i l. si cnostante. in. ix. q. i. ptis in fi. ff. so. ma. z in. lege. si ego. in pri. z in. §. pº. ff. de iure dot. z est expressum. in. l. regni. v. pri. ti. xiij. l. xxv. ¶ Et inde est ꝙ in causa dotis cuz sit pia iudex suppleat ex officio suo non petito. vt ē casus no. in. l. si cū dotē. §. eo autem tēpore. ff. so. ma. scōz raphael z paul. ibi. z alexan. in. l. iuj. §. hoc aūt iudicium. in prin. ff. de dāno infecto. ¶ Ex quo infert ꝙ iudex ex officio suo nemine petēte pōt decernere dotē filie eo casu quo pater nō prouidet. vt est tex. valde no. in. l. pfecticia. post prin cipiū. in v. ſz z si proponas. ff. de iure do. perq̄z ita dicit bar. i. l. j. in. iij. co. ff. so. ma. lodo. in auc. simuliter. ff. ad. l. galcidiam. vi. speciali. alexan. in. d. §. hoc aūt iudiciuū. de quo etiaz per bal. in. l. q̄ liberos. ff. de ritu nupciaz. ¶ Et ex his dicebat bar. i. d. l. si ego in. de iure do. z bal. in. d. §. si mulier. z in. l. vnica. in fine. C. de his q̄ pene noie. z in auc. nisi rogati. iij. co. v. q̄ro nunqd monasteriū. E ad trebell. z impleris qz alijs locis de quibus p alexan. in. d. §. si mulier in apostillis

Legata pro virginibus maritandis dicūtur pia. z hoc qz vt dicebat bal. i. l. post mortē. pe. co. C. de fideicomi. legata p virginibus maritandis: videntur relicta respectu dimi numinis z possint dici quodam modo relicta ipsi deo immortali. z ppterea non pñt conuerti in aliū piū vsuz per executores testamēti etiā auctoritate episcopi z ita assignari puelle ītrauti monasteriū scōz bal. i. d. auc. nisi rogati. nec ō tali legato dotis vt pro dote: detraheretur falcidia. scōm bal. z ange. in. d. l. cū his. §. si mulier.

¶ Et inde est ꝙ si testator reliquit berte pro se maritando decem: debētur sibi ꝛ ipsa fuerit nupta tempore testamenti. vt. ff. ō cōdictio. z domo. l. si iam facta z. C. de instit z substi. l. antepe. secus si esset relictum p incerta puela maridāda quia nō habebit locū in iā maritata. ita notāter dicit bal. in. l. fi. ad fine. C. ō sententi. q̄ sine certa quanti. de quo menuit elerā. cōsi. 146. co. ij. vº. volumine z iason in auc. res q̄. C. cola ō legatis. co. vj. de quo infra lacꝰ dicēt in seqnti co. z co. v. et hoc dicebat. ¶ Quo autem tpe debeatur legatū facturz p puelis maritandis: vide no. p bar. i l. ticio centū. §. fi. fi. co. ff. de. cōdictis z demo.

Executores ad pias causas pñt dotare puellas.

¶ Ex istis ifertur ꝙ executores dati in testamento ad distribuendum ī pias causas: pōnt erogare p dotibꝰ puelarū. presertim si sunt pauperes. cum tunc etiam stricto modo dos dicitur pia causa. secūdū bal. in. l. j. ō legatis. ij. in. scōa carta. in repitione z alexan. in. d. l. cū his. §. si mulier. in apostillis. ¶ Idem dicendū si essent puelle que secunduz suaz conditōez vel nobilitatem mereantur maiorez dotem ꝙ esset sufficiencia sui patris z propter hoc non posset inuenire virū condignum sue condictioni. nam tunc ipsi executores possent supple-

Universidad de Deusto
Biblioteca

re vsqz ad congruā dotem: vt posset puellecondecenter scōz suam condi tōem maritari. qz tunc censetur pia causa vt matrimonia condigna con/ trahanī. quia non dicitur posse nu/ bere: qñ honeste nubere nō potest scōz suā ꝓditionē. ar. l. nepos. penul. ff. de vsufruct. facit lex plenū. §. eqcij. ff. de vsu z habi. istud est notabile di ctum baldi nouelli. in suo tractatu dote. v. pte iij. co. in fi. ¶ Ad cuius cōfirmationez. Facit qđ no. volunt bal. in. l. si quis ad declinandū. iij. co. v. circa tertiū. C. ō epi. z cle/ vbi dicit ꝙ si aliquis est nobilis qui habet ali menta: sz suam dignitatē conseruare non potest: z habet forte puellas qs maritare non pōt: poterit ep⁹ vl' exe cutor testamenti qui habet bona te statoris distribuere in pauperes: ali quid ipsi nobili erogare in subsidiuz vite vel docium, qz sz nō sit oīo men/ dicans: tñ secundū statum naturaliuz suoz: aliqua sustentatōe eget z ideo inter pauperes cōnumeratur. vt est ibi casus notabilis scōz eum. qđ tene semper menti. de quo bal. nouellus nullā facit mentōem. per quodopti/ me ampliat ei⁹ dictū vt procedat nō solū cum testator mādauit bona sua distribui ꝓ puellis dotādis vel ma ritandis z sz etiā si iussit illa distribui in pauperes. ¶ Idem dicēdū esset si talis nobilis pauper haberet aliqua bona male acquisita q̄ deberet pau peribus erogare: nam hoc casu po/ tuisset sibi ipsi retinere: vel filiab⁹ in dotem dare, per ea que dixi in rubri. co. cccxxxv. v. intellige. z co. cccxxxvij. v. quod autem dixi qđ tene mēti.

¶ Scdo ampliat vt procedat etiam si dicte puelle iam fuissent nupte sine dote vel cum modica dote presertim si vir qui accepit talē puellam indota tam: erat egenus: adeo ꝙ non sufficeret ad onera matrimonii supportanda. nam tuncpoterunt dicti executo/ res dotare/ vel dotē augere: si videat esse necesse ꝙ supportandis oneribꝰ matrimonij. qz adhuc subest causa pia z necessitas oneris matrimonij. ita no. decidit bal. nouellus vbi supꝝ. in qstione facti. qui hoc intelligit qñ testatoz iussit bona distribui in pau/ peres vel in puellas dotandas. secꝰ si in puellas maritādas. qz tunc nō vꝝ satisfactuz intentiom testatoris: nec etiam verbis testamenti. z maxime si diceretur ꝓ virginibꝰ maritādis. cū iste nec sunt virgines: ex quo iam sunt nupte: nec sunt maritande ex q̄ tā hñt maritos. ¶ Ad hoc facit ter. z ꝙ ibi notat bar. qz alij ibi sequūt i. l. lucius. la. j. ff. de legatis. ij. bal. z a/ lij in. l. filia legatorum. C. de legatis ancharra. z ymo. in. c. filiꝰ. supra ō te sta pe. co/ vbi dicunt ꝙ si pater relin quit filie dnocentā ꝓ ipsa maritāda: viuēs ipsam maritauit z ōdit sibi cē tum nomine dotis: pōt filia residua centuz petere ab heredibꝰ p artis eo mortuo. quādo testator dixit lego ꝓ dote seu nole dotis: qz tūc ea marita ta: causa legati non est finita: cū con/ stāte matrimonio possit dos augeri. vt. l. pe. z auc. Iz iā necesse. C. de do/ na ante nup/ secus quādo testator di xit ꝓ ea maritanda: qz ea maritata: ē finita causa. ita ergo dicendum in ca su predicto. z scōz ista intellige bal. ī d. l. fi. in fi. C. de seu. q̄ sine certa q̄n ti, pfe. de quo paulo. ante fecit men cionē. co. cclxxviij. v. z inde est.

¶ Redeundo ad propositum si, ppt necessitatem compellitur quis opus pietatis exercere: z constituere dotē est opus pium vt supradictum est: q̄ maioz necessitas ꝙ illa ī qua ē vxoz nō dotata: qz pōt maritꝰ ei alimēta denegare z a se illam expellere. vt su pra dixi, ex qua alimētoz denegatōe: z expulsione a domo: pōt sequi pccm adulterij vt hic dicit tex. z possūt etiā multa alia incomoda sequi de quibꝰ

Pro nobili/ bꝰ.

Pro puellis maritandis.

Si iussit distribui in pauperes.

potest sibi ipsi retinere.

Si in puellas maritandas.

Pro mulie/ re nupta sine dote.

infra subijciam: ergo compellendus est pater illā dotare: quāuis sine eiꝰ consensu ante. xxv. annū non ꝓmissa dote mīmonū cum indigno ꝛerit. ¶ Presertim cum in patre due concurrant obligatiōes: vna q̄ tenet vt q̄liber extraneꝰ tali tempore necessitatj opus pium exercere: Illa qua tenet vt pater filiā dotare. Duplex enī obligatiōis causa: maiorem habet effi/ catiam. ar. c. j. supra de treuga z pa. z §. sed hodie insti. de nup. z. l. cum in adoptionis. C. eo. z in auc. itaqz. C. cōm. de successio.

Pater tenet a lere filiam z dotare.

Ei q̄ pt exheredari pñt a limēta dene/ gari.

¶ Quarto ex quacūqz causa potest quis exheredari: possūt ei alimēta denegari z quantū ad hoc parificant exheredatio z alimentoz denegatio. vt volunt glo. no. in. d. l. si quis a liberis. in. v. detulerat. ff. de li be. agnos. z in. l. fi. C. de alē. libe. te/ net bal. in auc. res que. C. cōia dele gatis. z doctores in allegatis locis. Sed est ita ꝙ Iz filia minoz. xxv. annis sine patris cōsensu matrimoniuz etiam indigno ꝛerit quāuis dotem non ꝓmiserit nō pōt ex hac causa exheredari hodie: quāuis olim sic ō iure. ffoz. vt. d. l. in. §. si emancipatus ff. de bo. pos. cōtra ta. qz ista causa exheredationis: nō repitur hodie inter alias causas quas enumerat tex. in d. auc. vt cuz de appel. cog. §. causas. z glo. in. c. quintauallis. supra de iure in. ergo ex eadem causa non poterit pater alimenta denegare: nec per cō sequēs dotē nō tradere. qz ex causis ex quibus pōt quis exheredari vel ei alimenta denegari: pōt dos non cōstitui scōm bal. in. d. auc. res q̄. z ecōtra. ¶ Cuius ratio est quia dos succedit loco alimētoz: imo fauorabilioz est causa dotis ꝙ causa alimentoruz vt supra dictum est. ergo tenebit pater eam dotare.

Pater tenet dotare filiā.

Iz habeat bona alunde

¶ Et si dixeris ꝙ imo filia q̄ mīmo

Si pater dotat filiā ō bonis suis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicēs q̄ quāuis filia habeat bona ad uenticia tamen pater simpliciter do tando filiaz in dubio presumitur eā dotasse de bonis propriis filie dūmo do pater sit soluendo. cum officiū pa ternum sit ex necessitate dotare filiās vt dictum est. quod dictum vt sin gulare extollit Jaso. i. d. §. fuerat añ co. xxxiij. v. ideo subdit ipe. Ad cuj⁹ firmationē adducit ille duo funda mēta. primo q̄ p̄supposito (vt est ve rū) q̄ pr̄ de necessitate tenetur filiā ō suo dotar vt dicūt iura allegata: ptestatio in Jriū q̄ itēdit filiā dota re de bonis filie: non habet releuare patrē protestantem nisi etiā interue mat cōsensus ei⁹ cōtra quē fit ptesta tio z B quādo est obligatio iaz Jcta z sic de pterito. secus si de futuro .l. alimēta z ibi glo. no. z bar. z alij. C. de nego. gestis. bar. in. l. nō soluz. §. morte. ff. de re. o. nūci. co. vij. v. Sz q̄/ro an etiā ptis cōsens⁹ z i. l. fi. §. itē si p̄dixerit. ff. nauta caupo. sta bal. āge l⁹ falice. z alij i. l. pacta nouissima. C. de pactis bal. in. l. nō ideo min⁹. C. deliberali cā. doctores nr̄i in. c. cū. in. de p̄sti. ¶ Scdo i his q̄ certo mō dis posita sūt z determinata a lege: ptesta/tio nihil operat: nec releuat. ptestātem sc̄ōm bar. in. l. nesenn⁹ apolinar⁹. ff. de neg. ge. i. primo no. z ibi āge. bar. in. d. §. morte. co. vj. v. circa. quintuz gl. z bar. in. d. l. alimēta. Sz determi/natū est a iure q̄ pater tenetur dota re filiā de suo ppio: g̃ ptestatio pr̄is nihil habebit operari scōz Jaso. vbi su pra idē tz bulgarin⁹. i. d. i. j. ff. so. ma: in repetitiōe co. xxxiij. v. z ex. d. l. fi. qō no. ad ea q̄ dicti i rubrica. co. cccl v. v. si tamē vir. ¶ Ex his inferē vnum noum z singulare q̄ si marit⁹ (cui⁹ bona sunt tacite ypothecata pro do te ex dispositione legis vt ibi z in. l. assiduis. C. qui pocio. in pigno. habeā tur) accipiēs dotem protestetur et diceret q̄ nolit bona sua esse ypothe cata pro dote: talis protestatio nihil operaretur. Idem z notabilius dicit in socero: cuius bona etiam sunt ta/cite ypothecata pro dote nurus: siue ipe dotem acceperit: siue alius de ei⁹ voluntate: secus si sine voluntate se/cundum glo. in dicta. l. assiduis in. v. sint ante finem per. l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. soluto matri/monio: certe si socer protestaretur z diceret se nolle q̄ bona sua sint ypo/thecata: ista protestatio nihil opera/retur. qua non obstante posset muli er agere ypothecaria ad bona ipsius soceri. ita signanter dicit Jaso. in. d. §. fuerat ante. co. xxxv. ver. Et per hec duo. quod tene menti ad ea que dixi in rubrica colū. xcij. §. si autem pater nolit. ¶ Redeundo ad propo situm habes confirmatam decisionē predictam contra patrem constituē/tem filie dotem filie z protestantem q̄ vult dotare de bonis filie: vt sem/per intelligatur de bōis propriis do tasse. que decisio videtur satis equa quāuis dubia. q. d. l. fi. loquēs quan do non constabat pro qua parte bo/nor⁹ maternor⁹. pater voluerit dotē esse constitutā: vt q̄ cōstituendo do tem in mille dixit eam cōstituere de bonis paternis z maternis. sed in ca su ppōsito pater voluit q̄ oīa bona materna venirēt in dotē: z cuz predi cta. l. sit exorbitās: nō videt extēdēda vt. l. si vero. §. de viro cū materia. ff. so. ma. ita dicit vulgar⁹ in repetitio ne. l. j. xxxiij. co. ff. so. ma. z demū di cit fore cogitādū q̄ rō. d. l. fi. satisfa cit p opinionē p̄dicta. quā Jaso. mai/n⁹ in. d. l. j. vj. co. v. adde q̄ p illū text. dicit eē signādā in practica de qua tñ dicit se valde dubitare q̄ text. in d. l. fi. p̄cedit in dubio q̄n nō apparet de q̄b⁹ bonis z de qua q̄titate dū dicit ibi nec duz effuso sermone se iactet z bal. ibi ad b no. illū textū q̄ loq̄t q̄n verba sūt dubia. z idē bal. fi. co. v. re

Opinio contraria.

uocō in dubium casum illius legis. sed in casu nostro quādo in strumē to dicitur computato eo q̄ p̄t ha/bere de bonis matris: ista verba nō patiuntur q̄ intelligatur tota dos ō bōis patris. in claris igit nō est op⁹ cōsecturis. l. cōtinu⁹. §. cū ita. ff. ō v bo. ob. z pterea in casu predicto cō trarium consulunt marianus socin⁹. in. c. in. infra de spon. vbi quedā alia addit. scōm Jaso. in. d. l. j. ff. so. ma.

opinio bar.

¶ Et quāuis illi nō dicant ego repe rio q̄ angel⁹ dixit ō bar. in terminis tenētē Jriū in. d. l. nesen⁹. nij. co. ff. de neg. ges. vbi inquit q̄ licet pater z frater qui dotāt filiā: videātur i du bio dotare de suo proprio: z nō filie: vel sororis. per. d. l. fi. C. de dotis p/nij. verū est nisi eēt negocioz gestor. filie vel sororis: vt q̄ filia vt soror ha beret bona ppria: q̄ tūc vident dota re de bonis ppriis filie vel sororis. mo uetur p illū tex. z ita dicit sentire gl. in. d. l. fi. in. v. p̄simonū. z sic vult q̄ etiā sine expressa ptestatiōe p̄is vel fratris in dubio videt dotare de bo nis ppriis filie vel sororis. ex q̄ infert bar. q̄ Iz p̄ expēsas quas facit p fi/lio studēte: vr in dubio facere de bo nis paternis. l. q̄ p̄. ff. famlieherc. . tñ hoc oz intelligi nisi fili⁹ habuisset peculiū castrēse vel quasi castrēse vt aduenticiū qō fuisset penes patrem l. fi. de peti. hereditā. ita g̃ vr dicēdū in casu de quo agit. Est verus qō in quātū bar. loquit de patre suo z a/liis qui tenent dotare: z vult q̄ si ge/rāt negocia filie: in dubio vident do tasse de bonis ipsius filie: ō bar. tenet ludo. illū reprehendens in. l. j. ff. solu. ma. per. d. l. fi. C. de dotis. primi. z di rl supra in rubrica co. cccl vj. in fine.

Sed si expresse hoc dixit pater quā/do dotem constituit: videtur q̄ non teneatur de suo proprio pater dotar̄ ¶ Et tenendo hanc vltimā opinio/nem faciliter possunt excludi duo fū

damenta que pro prima parte addu cebat idez Jaso in. d. §. fuerat ante.

¶ Ad primuz q̄ ab his ad que quis tenet̄ de necessitate: protestatio non releuat protestantē: fateor. Sed cuz subiungitur q̄ pater ō necessitate te netur dotare filiam de proprio pr̄is: nego. quia imo pater non tenetur ō necessitate de suo ppio patrimonio dotare filiam: quādo filia habet bo/na aduenticia: vt aliunde vnde se do tet scōm bar. in. l. mulier. §. cum pro poneretur. ff. ad trebel. ita dicit Ja/so. in. d. §. fuerat ante. co. xxxv. ver. sed aduerte. Ad cuius confirmatio nem quāuis ille non dicat facit quo/niam certum est q̄ dos succedit loco alimentorum: vt sepe dictuz est. Sz pater non tenet̄ alere filium nisi tūc demū quando non habet filius vn/de se alat vt. l. si quis a liberis. ff. ō li beris agnoscēdis. z dixi supra co. ccl. ver. confirmatur. dicam latius infra co. .v. Ista tamen debent in/telligi: ergo idem erit dicēdum in do te vt si filia habeat bōa ex quibuspa ter poterat eā dotare z dotauit: hoc expresso quod de bonis ipsius filie il lā dotabat: non tenebitur pater am plius illam dotare. facit in simili no/tabilis decisio bal. in. l. j. §. scim⁹. C. de latina libertate tollenda vbi dicit q̄ qui tenetur aliquem alere: satisfa cit si faciat eum recipi in aliquo loco vbi alimenta sibi ministrant de quo larius dicam infra co. .v.

Ad idem facit quod notanter dicit bal. Non ergo est necessarius q̄ pr̄ dotet de suo. z sic euadit illō primuz fundamentum. ¶ Ad secundum di/cebatur q̄ in his que certo modo dis posita sunt a lege: protestatio nihil o peratur: fateor. Sed cum subiungi/tur q̄ istud est determinatum a iure q̄ pater tenetur dotare filiā de suo istud est falsum vt supra dixi. Cogi/tabis super his.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cū pr̄ gereſ negocia filie eā dotat itel ligit dotaſ ſo ſolū ō bonis ſuis.

¶ Fortius adhuc dicebant alij. q̄ ſi pater gereret negotia filie: tunc eaz dotando /de bonis filie non de ſuis dotaſſe cenſetur. ita dixit bar. z ang. in.l.nēſennius. ff. de nego. geſt. quod tamen reprehendunt Jo. de imo. ludo. z alex. pro quibus bene facit tex. in.d.l.fi. /qui loquit quando filia habebat bona materna quorum pater eſt legalis adminiſtrator vt.l.j. Ł. ō bonis maternis. Item hoc caſu etiā militat ratio.d.l.fi. ergo ꝛc. de quo aliquid dixi ſupra in rubrica. co. ccclvj ¶ Vide etiam ſozinum. in.d.l.j. vij. co. ff. ſo. ma. qui pulchre loquitur. z inter cetera dicit vnū quod alibi nō reperio in ſpecie tactū z habui in practica q̄ ſi pater tā aliquas filias nuptui tradidit dando eiſ pro parte de p̄patris. z pro parte de materne: ſi poſtea aliam nuberet promittendo dotem de bonis ſuis z filie: cenſetur p̄miſiſſe prout alijs filiabus dederat: ratione ſeruande equalitatis ar. ei⁹ quod habetur in.l.fi. Ł. cōia vtriuſ. iudi. faciunt notata per bal. in.l. cuz pater. §. euict. delega.ij.

¶ Et quod plus eſt adeo pater tenetur filiā dotare q̄ ſi mater ipſam dotauit: poterit a patre repetere p̄ actionem negociorum geſtorum: ex quo onus dotandi non ſpectabat ad ipaz ſed ad patrem: vt dicimus in alimentis lz aliter nō p̄ſteret. vt.l. ſi quis a liberis. §. ſi mater. ff. ō liberis agno. z p̄ bar. in.l. nēſennius. ff. de nego. geſtis. z.l. alimenta. Ł. eo. ita dicit idē bal. nouell⁹. in.d. tractatu ō dote. vj pte. in. p̄uilegio.

¶ Et ſubdit fortⁱ⁹ idē in quocūq; alio extraneo dotāte filiā alterius. vt poſſit a p̄re repetere. ar.l. nihil. ff. de in rem v̄ſo. vt ibi latius per eū. Sz ſi alio donādi extraneo alterⁱ⁹ filiā dotaſſet: vel dotē ſibi cōceſſam repetere velleť: nihilominuⁿ eiⁿ pater tenetur ſibi cōſtituere cōgruā dotē ō ſuo p̄imonio. ita dicit idē bal. nouellus. in.d.ſuo tractatu de dote. vj. pte. in 16. ſpāli. fi. co. qō tene mēti. z dixi ſupra in rubrica. co. ccclxj. ver. ſubdit tñ. que habeas pro repetitis hic z ſecundū illa intelligas iſta.

¶ Nec diſtinguitur an filia ſit maioꝛ. xxv. annis vel minoꝛ. cuz etas ad matrimoniū legitima in feia ſit duodecim annoꝛ vt. c. j. z. ij. ſupra de ōſponſa. impu. nec etiam diſtinguitur an in contractu matrimonij, interueniat patris conſenſus/vel non: quia etiam eo inuito pōt mr̄imoniū ℨhere. vt infra dicetur. z nihilominⁿ pater tenetur eam dotare. vt expreſſe voluit gl. in. c. fi. xxxij. q. ij. nec fit diſtinctio an cōtraxerit cum digno an cuz indigno. promiſerit dotē ſecū vel nō quia licet dotem non promiſerit: nihilominus pater tenetur eam dotare. vt eſt glo. ſingularis que hoc ſentit. in. c. nemo. in. v. domuz. de conſe. di. j. que dicit q̄ ille qui conſtruxit eccleſiā non p̄miſſa dote: debet poſtea illā dotare. vt. c. pie mētis. xvj. q. vij. z. c. cū ſit. de cōſecra. eccl̄ie vel alta. allegat illa glo. in ar. tex. in. d. l. qui liberos. z p̄ hoc ſentit q̄ illa. l. ℨz locū necdū q̄ñ p̄miſſa eſt dos: q̄ dicta doctoꝛ debēt itelligi ſcōz iura q̄ allegāt vt dixi ſupra co. .v. ſz etiā ſi nō ſit p̄miſſa. Intelligāt ḡ p̄dicta iura generaliter put iacēt. p̄ſertz quia tex. in. l. q liberos. artat p̄fem copulatiue ad duo. ſ. ad maritādū z dotā dū. q̄nis autē vnū fuerit ad ipletū. ſ. q̄ filia ſit mr̄imonio collocata: nihilominⁿ pater tenebit adiplere ſcōm. ſ. eā dotare. z ita illum tex. pōderauit ange. in. d. auc. res q̄. Ł. cōia ōlegat/ facit tex. in ar. in. l. ſi heredi plures. ff. de condi. inſti. z tenet bar. in. l. nupta. ff. ſo. ma. imola in. l. j. eo. ti. ſalic. in. l. j. §. j. Ł. de reuxo. act. angelus in. §. fuerat ante. inſtitu. de actio. quia non videtur ceſſare ratio in

Lex genera/liter loquēs.

filia nupta, ppter q̄ pater teneť eam dotare. quia dos ē neceſſaria ad ſuſtinēda onera matrimonij. vt. l. pro oneribus. Ł. de iure dotium. c. ſalubriter. infra de vſuris. tex. optimus. l. aſſiduis. §. exceptiſ. Ł. qui potiorē. pig. habean. z tenent doctoꝛes p̄dicti.

Ad matrimonia debēt eē libera.

¶ Sexto matrimonia debent eſſe libera ab omni exactione z pene impoſitione. vt. c. de neptis. xxxj. q. ij. c. cum locum. z. c. requiſiuit. z. c. gēma. ſupra de ſponſa. Item debent eſſe libera ab omni eo qō pt̄ preſtare impedimentū etiaz ad tempus. quāuis ſubſit honeſtiſſima cauſa. vt. l. cum tale. §. ſi arbitratu titj. ff. ō condi. z demonſtra. tex. in. c. pe. z vlti. infra de ſecundis nup. vbi non potuit lex impedire matrimoniū etiam infra annum luctus: quāuis ad illam p̄hibitionem interueniebat cauſa honeſtiſſima ſcilicet vt euitaretur ſeminis cōmixtio. ¶ Sed ſi deberet ſpectari conſenſus patris vel tempus. xxv. annoꝛum vel promiſſio doris vť electio digni: intimidaretur libertas matrimonij z impediretur ſaltem ad tempus: ¶ Quinmo preſtaretur cauſa mulieribus ad fornicationem cōmittendam: ergo per conſequens habebit filia libertatē vt poſſit contrahere matrimoniū ante. xxv annū ſine patris cōſenſu cum quocūq; voluerit: z pater ex debito naturali tenebitur eam dotare quāuis illa dotem non promiſerit. iſtud eſt p̄cipuum fundamentum in materia ſuper quo ſe fundant doctoꝛes p̄allegati ſupra co. cclxx. v. ſunt tamen. quod ſcribentiuz mentem adeo turbauit: vt ſpiritus pene relinquat examinen.

¶ Septimo ad matrimonium contrahendum ſufficit conſenſus eoꝛum de quoꝛum matrimonio agitur. vt. c. ſufficiat. xxvij. q. ij. z c. fi. xxxij. q. ij. z. c. j. z. cum locuz. c. cū apud ſupra de ſpon. z hoc non ſoluz quando matrimoniū cōtrahitur cū digno: ſed etiam ſi cum indigno contrahatur vt ſentiunt aura p̄dicta: que ſolū ponderant aſſenſum eoꝛum de quoꝛ mr̄imonio agitur ad validitatem matrimonij. nec faciūt dr̄iam ſit dignus vel indignus ille cum quo mr̄imoniū cōtrahitur. aptⁱ⁹ hoc probat tex. inc. inter opera charitatis. ſupra de ſpōſa. c. integritas. z. c. nō eſt culpandus. xxxij. q. j. vbi dicit q̄ validū reputatur mr̄imoniū qō quis cōtrahit cū meretrice z ſic cū indigna. iſtud etiam videtur de mente glo. in d. auc. /ſed ſi poſt viginti quinq; annos. que infert ex tex. dum dicit ſi ſe libero copulauerit: ſecⁿ ſi ſeruo. quaſi dicat quāuis ſe copulet. cum libero vili vel indigno: nihilominus tenetur pater eam dotare. ſic ponderat illam glo. ibi Jo. faber. quem refert z ſequitur Jaſon main⁹. ¶ Sz ego dicerem idem ſi ſe copulet ſeruo vt apparet ex predictis eſt bonus tex tus in. c. propoſuit. z. c. fi. ſupra de cōiugio. ſeruo. vbi eodem modo valet matrimonium quod liber ſcienter cōtrahit cum ſeruo: z ſic cum indigno. vtroq; ergo caſu ſolus conſenſus facit valere mr̄imoniū. ¶ Et inde eſt q̄ conſenſus patris non eſt neceſſarius: imo etiā eo inuito poteſt filia mr̄imoniū cōtrahere. vt voluit glo. in. l. paul⁹. que alias incipit eū qui. ff. de ſtatu hoīum. idem voluit glo. in. c. accedēs. ſupra de procura. z in. c. cum cauſam. infra de rapto. pro quib⁹ eſt tex. in. c. vnico de deſponſa. impu. li. vj. ratio eſt quia in iſtis ſpūalib⁹ nō curatur de patria poteſtate. vt. c. ſi annū. de iudi. li. vj. qō quidē mr̄imoniū ℨhere pōt filia maioꝛ duodecim ānis. Ex quib⁹ oībus ſimul iunctis

Valet matrimoniū ſine p̄ ſenſu patris.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōcluditur ꝙ recte ꝛ legitime potest filia minoꝛ.xxv. annis cōtrahere matrimonium etiam cum indigno sine patris consensu. nec ad eius validitatem est opus dotem promittere.

Legitime facti ꝑ nullā penā meretur.

¶ Si autez matrimoniū sic contractum reputatur legitimuz: ergo per consequens filia que illud contraxit nullam penam meretur vt. l. graccus. ff. de adulte. ꝛ. l. sanctim⁹. ff. de adulte. ꝛ. l. si vt ꝓponis. ff. de confirman tuto. correcto enim vicio/ ꝙ consequēs est correcta pena vt. c. nō debet. de consan. ꝛ affin. uncto. c. de gradibus. xxxv. q. ij. quia quotiens aliquid desinit esse delictum: per consequens ōsinit ꝛ pena vt patet ex nota. per bal. in. l. decuriones. ff. de pambus. facit tex. ꝛ quod ibi notatur. l. iij. §. transfugas. ff. ad. l. corneliam de sicca. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. ff. quādo licet sine iudicio. ꝛ. l. is qui aggressorem. ff. ō sicca. ꝛ cle. si furiosus. ō homi. ꝛ. d. l. graccus. ff. de adul. cum simi/ ff. cōcluditur ergo de necessario ꝙ ex hac causa pater non potest denegare filie dotem. hoc similiter est vrgens fūdamentum.

Correctio vicio: correcta est pena.

¶ Octauo pondero tex.

singularem in. c. fi. xxxvj. q. j. i. v. si vero que rapitur. vbi littera dicit si vero que rapitur patrem habere consentiterit: ꝛ puella raptori consenserit: potestati patris excusata reddatur. Ecce tex. ꝙ si puella que fuit rapta raptori consentit: ꝛ sic indigno; intelligo contrahendo cum eo matrimonium: quāuis hoc faciat sine patris consensu: excusatur. ꝛ sic est ibi tex. aperte probans istam conclusionem. Nam ibi illa puella erat minoꝛ. xxv. ānis. quod apparet ex eo ꝙ dicit puella. Nam puella dicitur donec durat pubertas. scōm bar. in. l. mella. ī pnn. ff. de alimētis ꝛ cibaria lega. no. in l. pueri. ff. de vb. sig. ꝛ ī. c. j. ꝛ. c. pube/

De muliere rapta.

Puella.

res. supra de ōspōsa. impu. ꝛ per ab. in rubrica. de delictis puero. ꝛ matrimonuz cum indigno contraxit quia cum raptore crimen enī raptus omnem dignitatem tollit. vt. l. j. ff. vbi senato. vel clari. Item contraxit sine patris ꝓsensu vt aperte dicit ille tex. quia si cū eius consensu contraxisset: nulla esset dubitatio. nec promisit dotem illa puella quia de promissiōe nihil ibi dicitur. vnde dicere ꝙ promissio interuenit: esset diuinare. sed quāuis omnia ista interuenerunt: nullaz tamen penam puella incurrit: ergo per consequens ex hac causa non poterit pater sibi dotem denegare: quā ex iuris dispositiōe prestare tenetur.

¶ Nono hanc conclusionē videt sentire gl. in. c. fi. xxxj. q. ij. ꝛ in. c. fi. xxxvj. q. j. que generaliter dicit ꝙ licet filia mrimoniū ꝓpat patre multo: nihilomin⁹ pater tenetur eā dotare. Nec ille glose distinguūt an filia sit maioꝛ vel minoꝛ: ꝓcerit cū digno vel cum indigno: ꝓmissa vel nō ꝓmissa dote. ergo nec nos distinguere debem⁹ vt. l. de precio. ff. de publicia. c. solite. de maio. ꝛ obe. cum simi. Nec obstat cū gl. in. d. c. fi. xxxvj. q. j. dicit ꝙ si ꝓcerit cū indigno: pater nō tenet dotare: qm̄ ad hoc respōdebit infra dādo respōsū ad. l. iij. §. si emancipatus. ff. de contra ta.

¶ Decimoꝛvltimo potest adduci ista decretalis hoc mō. Nā vt supra⁹ dixi iste magister. R. sedūdū vnū intellectū: erat pater vroꝛ istius. h. pauper. qđ apparet ex eo qđ petebat ab eo dos. ꝛ sic illud ad qđ realiter sol⁹ pater tenet. qz officiū pīnū est dotare filiā. vt. d. l. fi. ff. ō dotis pmi. ꝛ. d. l. qui liberos. ff. de ritu nup. ꝛ ista filia ꝓcerit mrimoniū cū indigno vt videt inuere tex. cū dicit ꝙ iste. h. erat pauper ꝛ vergebat ad inopiā que qualitas inerat a principio

scōm aliquos doctoꝛes in presenti ō quibus supra co. xiiij. §. ꝛ ppter ista nec apparet ex tex. ꝙ illa fuerit maioꝛ. xxv. annis. nec ꝙ pater consenserit: nec ꝙ filia promiserit dotem quādo matrimoniū contraxit. Potuit ergo esse minoꝛ. xxv. annis ꝛ contrahere matrimoniū sine patris consensu ꝛ dote non promissa. ꝛ nihilominus exigitur dos a patre ꝛ cōpellitur dotem assignare. vt apparet ex tex. qui sic debet intelligi vt deseruiat de maioꝛi dubio. ¶ Quia quando aliqua lex vel decretalis pōt dupliciter intelligi: ꝛ secundū vnum intellectum deseruit de maioꝛi dubio: ille intellect⁹ est assumēdus. vt. l. i. ad finem. ff. ad municipales. ꝛ. l. qō labeo. ff. ad carbo. ꝛ in auc. de fide instru. §. j. colla. vj. Cynus in. l. si maioꝛ. ff. de transac. abb. in. c. qz. v. ij. co. supra de iudi. ꝛ in. c. peruenit de sententia excō. ꝛ in. c. cū in iure. in prin. supra ō elec. ꝛ ideo dicebat ipse in. c. de multa. in prin. supra de preben. ange. ō aretio. in. §. affinitatis. insti. de nuptys ꝛ andreas siculus. in. c. quoniā frequenter. in prin. supra vt lite non contest. ꝙ lex ōbet esse de dubio. ꝛ subdit ꝙ idem debent facere repetentes cum ponunt conclusiones. debent enī ponere eas dubitabiles ne disputent ō certo. ꝛ nullus effectus inde prouenīat. quod reuera de conclusiōe ista dici non potest cū satis sit dubia ꝛ huc usqz per aliquem quem viderim ita late firmatam non reperio que satis cōprobatur ex predictis.

potest hēre hō fīl maiōr ut minoꝛ ꝛ ꝓpter hoc dare

Intellectus qui deseruit de maioꝛi dubio tenend⁹ est.

So. ad argumenta cōtraria.

¶ Et tenendo istaz cōclusionem ad contraria respondebā Primo ad. c. honoꝛantur. dicebaz ꝙ ille tex. requirit consensum patris in matrimonio filie de honestate: non autez de necessitate. vt voluit ibi gl. quia ad validitatez matrimonij sufficit consensus eoꝝ de quoꝝ matrimonio agitur vt supra dictum ste in septimo fundamento huius conclusionis.

¶ Ad secundum dicebam ꝙ licet filia contraxerit matrimoniuz: non ꝓ hoc cessat ratio propter quā dos datur filie. quia non soluz datur sibi vt inueniat cui nubere possit: sed etiam ad substinēda onera matrimonij. vt l. ꝓ oneribus. ff. de iure dotium. ꝛ c. salubriter infra de vsuris. secundū bar. in. l. nupta. ff. so. ma. datur etiaz dos filie vt melius ꝛ cōmodius tractetur a marito. quia mulier non dotata faciliter ꝓpernitur a viro. vt. d. auc. de nup. §. si quis itaqz. ¶. si quis emm. colla. iij. ꝛ auc. quibus mo. natu. effi. legiti. §. quem autē. colla. vj. datur etiam dos ob alias causas de quibus infra. co. . ¶. ex istis satis apparet. ¶ Et hinc est ꝙ si pater relinquit filie centuz in testamento: licet nō dicat ꝓ dote vel ꝓ ea maritanda: tamen intelligitur relictum ꝓ dote ꝛ dicetur filia dotata vt singulariter decidit bar. in. l. quod autē ff. de iure dotium quod est menti tenendum. ꝛ hoc teneas licet raphael. ꝛ Jo. de imo. contradicant bar. sed o opinio bar. seruatur in practica scōz ange. de aretio in loco statim allegādo. ¶ Inde est etiam ꝙ si pater vel alius extraneus leget filie sue dotez in testamento vel alias: si frater habet vnde eam alat: tenetur eam alere donec contrahat matrimonium. quia expedit ꝙ illa habeat integraz dotem ad hoc vt inueniat virum cui nubere possit ꝛ qui eam bene tractet. tertius singularis est de hoc ꝛ ibi notat bar. in. l. qui filium. ff. vbi pupi. edu. de. tenent Jaco. de arenis Cynus ꝛ alij in. l. alimenta. ff. de nego. gestis. refert ꝛ sequitur angelus de aretio in. §. fuerat ātē insti. ō actio. charta: 17. finali co. ver. aliud nota. quod tene menti.

Causa ꝓpter quas dat dos

Relictū filie intelligit ꝓ dotis.

Nota ꝙ filia maritanda.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et ita quāuis filia sit nupta ꝛ sic cesset vna ratio ꝓpter ꝙ vos constituitur filie: licꝫ vt inueniat maritum: nō tamen cessant alie cause. ꝛ ideo semper remanebit pater obligat⁹ ad ad dotandum. quia vbi alicuius dispositionis sunt plures cause vel ratiões: quādo sunt plures cause ꝛ vna cessat dato ꝙ cesset vna: non ꝓpterea cessabit dispositio. vt notatur in. §. affinitatis. insti. de nup. ꝛ in. l. liberozuꝫ §. notātur. ff. de infam. ꝛ. l. si nō lex. ff. ō here. insti. ꝛ. l. j. ff. soluto matrimonio. ꝛ. l. j. i pri. ff. si quis apa. fuerma. in. ꝛ in auc. vt determinatus. sit numerus clericoꝝ. in fi. colla. j. pbar. ꝛ ange. in. l. ita stipulatus. ff. de vrrb. ob. per ange. post glo. in. l. si vētri. §. in bonis. ff. de pœu. cre. dicēs per hoc ꝙ si priuilegiū habet plures causas: sufficit vnam causaꝫ durare que sit potens ad durationem priuilegij: idem si vtraqꝫ sit eque potens seu eque principalis. ar. l. si dom⁹. ff. de seruitu. vrba. prę. scōz bal. i. l. vna ij. co. v. ō vno q̄ro. C. ne ex. delictis ō fun. ¶ Ex hoc dicebat notāter bal. i l fi. ꝓpe fi. antepe. q. C. de sen. que sine ter. quanti. profe. ꝙ si testator relinquit in testamento centum berce ꝓ ea maritanda: que tamē erat maritata tempore conditi testamēti: ꝙ uis causa relicti videatur cessare: tamen debet habere legatuꝫ per. l. si tā facta. ff. de condi. ꝛ ōmōstra. ꝛ. l. pe. C. de instit. ꝛ susti. sub condi. fa. quez refert ꝛ sequitur alex. ⁹. 146. ij. co. in. v. vo. vide bar. in. l. lucı⁹. la. j. ff. ō lega. ij. bal. salice. ange. ꝛ alios in. l. filia legatoꝝ. C. delega. Jo. de imo. post ancha. in. c. filius pe. co. supra ō testa. de quo supra habita est mētio co. cclxxviij. v. ꝛ ide ē ꝙ si testator ꝛ co. sequenti v. ij. ampliatur. ¶ Sic ergo videtur dicendum in casu nostro ꝙ licet filia iam sit nupta: nihilominus pater teneatur eam dotare.

Mota ꝓpuella maritāda.

quod videtur sentire bal. i. d. l. fi. ij. co. v. sed pone ꝙ ista. C. de dotis promi. in. j. lectura. cuꝫ dicit ꝙ si filia nō fuit congrue dotata: potest cogi pater ad supplendum congruam dotē etiam constante matrimonio: fortiꝰ ergo cogetur ad dotandum eaꝫ que nullam habet dotem. etiaꝫ post quā matrimoniū contraxit. ad idem glo. no. in d. l. obligamur. §. j. ff. de actio. ꝛ ob. quam sequitur ꝛ reputat singularem bal. in. c. iur auct. ij. co. supra ō probatio. ꝛ in. l. fi. C. de sentēn. que sine cer. quātitate. ꝛ i rubrica de officio iudicis. vj. co. bal. imo. lodo. ꝛ alij in. d. l. j. ff. so. ma. bal. angelus pau. in auct. res que. C. cōmunia delega. ꝛ ibi Jason. v. co. ver. iij. queritē ꝛ campetius in suo tractatu de dote. j. parte. q. xij. quāuis ergo pater per contractū matrimonij filie: liberetur ab vno. s. ab ea maritāda: nō liberatur ab alio scilicet ab ipsa dotanda vt supra dixi.

Tenemēti ꝓ filia dotata.

¶ Ad simile qō postea subiungitur de alimētis filio non prestandis quā do habet vnde se alat: dicebaꝫ ꝙ ista argumentatio quo ad casum nostrū nō procedit. nam filius vel filia quā do habēt vnde se alant non sunt alēdi a patre. vt dicta. l. si quis a liberis §. sed si filius. ꝛ no. bar. in. l. cunctis. C. de mendicantibus validis. li. xj. ꝛ tamen filia diues que habet vnde se possit dotare: semper est a patre dotanda vt. d. l. fi. iuncta glo. iij. C. de dotis ꝓmi. ꝛ ibi bal. ꝛ ange. Idē āge: in. l. a filia. in pœn. ff. ad trebel. lodo. ꝛ alij in. d. l. j. ff. so. ma. ꝛ sic nō est bona argumētatio quātum ad ß de alimētis ad dotē. ¶ Itē video ꝙ pater naturalis tenetur alere filiam naturalez: tā de iure ciuili ꝙ canonico. vt auc. lz. C. de natura. libe. ꝛ. c. cū haberet. ō eoq̄ du. in ma. ꝙ po. ꝓ adul. ꝛ tñ nō cogit eā dotaꝛ. vt. l. vroze. §. pē nālis. delega. iij. ꝛ dicēt latiꝰ infra

Diuersitas īter dotē ꝛ alimenta.

De filia naturali.

Filius allit matrē: ſz nō dotat.

frater alit sororē ꝛ dotat.

¶ Item filius tenetur alere matrez vt. d. l. liquis a liberis. in pri. in. v. matrē: ꝛ tñ non teneť eam dotare. vt. l. tutoꝛ scōz. §. fi. ff. de admi. tuto. l. j. § preterea. ff. de tutellis ꝛ ratō distra. bal. ꝛ ange. in. l. ij. C. de prescrip. longi tempo. ¶ Itez frater tenetur alere sororē etiā soluz vterinam: cum ura hoc non distinguant. l. qui filiuz. §. fi. ꝛ ibi bal. no. ad hoc illū textū. ff. vbi pupi. edu. de. C. ỹ in. l. si patrem. C. de alen. libe. ꝛ tamē non tenetur eaz dotare. vt. l. cū in plures. §. pat. v. ex eodem patre. ff. de admi. tuto ꝛ glo. in. v. nulla. in. l. nō oī. C. eo bal. in. c. sup litteris. ij. co. s. de rescrip. abb. anto. ꝛ alij. in. c. peruenit. s. ō ardi. ange. ꝛ alexan. in. d. l. a filio. ff. ad trebelli. alerā. in. l. j. xij. co. ff. so. ma. ꝛ per ista est sublatū secundus argumentum.

Un filia que cōtraxit matrimoniuz sine patris cōsensu: potest exheredari.

¶ Ad tertium dicebā ꝙ filia contrahendo matrimonium sine patris cōsensu: propter hoc nō pōt a patre exheredari qr ista causa exheredationis: non reperitur inter alias q̄ numerātur in auc. vt cū de ap. cog. §. causas ꝛ per glo. in. c. quintauallis. s. ō iure in. ꝛ vi. parti. ti. vij. l. v. Ergo ex hac causa non poterit exheredari. vt sentit glo. in. d. l. ij. §. si emancipatus. ff. de bo po. Jta. in. v. exheredare. Quimo ꝙ filia in victo patre cōtrahat matrimoniū: nihilominus pater tenetur eaz dotare. vt volunt glo. no. q̄ communiter approbatur. in. d. c. fi. xxxij. q. ij. de qua supra feci mēcionē in no no fundamento huiꝰ cōclusionis.

Lex regni.

quo iure tenetur pr filiā dotare.

¶ Ad illud ꝙ postea sub ij̄ gitur ꝙ pater tenetur dotare filias ex dispositōe iuris ciuilis: dicebā ꝙ etiam tenetur ex dispositione iuris canonici nam de iure canonico pater tenetur alere filiam etiam spuriā ꝛ intestuosam. vt d. c. cum haberet. ꝛ per consequens tenetur illā dotare qr dos succedit loco alimentoꝝ. vt supra dictū est ꝛ ita etiaz de iure canonico pater teneť filiā dotare. ¶ Et presuppoſito (sine vitatis preiudicio ꝙ) soluz ex dispositione iuris ciuilis teneatur pater filiam dotare: non sequitur ꝙ ꝓpterea possit idez ius ciuile tollere vel subtrahere aliquid ex eodem iure limitando vt alias: licꝫ hoc faciat ex aliqua iusta vel honesta causa. vt sentit inoc. in. c. nouit. de iudic. ꝛ frā cisc⁹ cardi. in reperi. c. perpendim⁹. de sniа ex. vbi dicunt ꝙ licꝫ imperator reuocet legē per ꝙ cōcessum est ecclesie priuilegium: tñ non intelligitur reuocare priuilegium. ¶ Et ita licꝫ ius ciuile in fauorem matrimonij q̄ ē res spūalis possit condere legem priuilegiatiuam ad matrimonium vel eius dependencia: non tamē poterit tollere vel diminuere dictū priuilegium. ita volunt glo. singularis in. c. de puellis. glo. fi. xxxvi. q. ij. q̄ dicit ꝙ lucrū bonoꝝ raptoꝝ datū ipsis mulieribus raptis per legē ciuilē scilꝫ p. l. vnicā. C. de raptu vgi. nō potuit eadem lex ciuilis tollere vel diminuere dicendo ꝙ si puella rapta contrahat matrimoniū cum raptore: perderet dictū lucrum. put dicit tex. in auc. de raptis mu. ad fi. colla. ix. hoc idem tz fiede. consi. 36. in fine. incipit casus talis est maritus ꝛc. Idem tenet ab. in. c. eccīa sancte marie. de cōsti. ꝛ ibi felli. xxxvi. co. in fi. ¶ Et ratio huius est quia per talē legē hoc lucrū tollē tem: antimidantur mulieres ad ꝓtrahendū matrimoniū permissū eis a lege diuina ꝛ canonica. ꝑ ꝛc. ¶ Ulterius me quia ipsum matrimoniū qō fuit causa dotis vt dicit tex. in. l. j. §. ius naturale. ff. ō insti. ꝛ iure. ē de iure diuino cū a principio fuerit istitutū in paradiso terrestri vt habeť genesis. c. j. ꝛ in. c. littere. de frigidis. ꝛ in. c. vnico deuoto li. vi. ¶ Postea vero de iure gentium ꝓmeuo quo tpe gētes sine legibus ꝛ moribus viuebāt:

Jus ciuile nō potest tollere ꝙ ī fauorē rei spūalis ꝓ cessit.

Dos descendit a iure naturali.

Universidad de Deusto
Biblioteca

matrimoniuz erat incognitus. z oēs passim ex quacūqz mliere nati legitimi dicebantur. vt dicit rex. in auc. quibus. mo. na. effi. sui. in princ. z in. §. z licet. ¶ Successit postea ius gentiū scōz quod matrimonium fuit recognitum z ordinatū ob bonos mores conseruādos z ad euitandū fornicationē, z sandalozū materiā. z sicut inter gentes fuerunt diuisa predia: ita z mulieres z vn⁹ qsqz haberet vnaz in vxorem: vt recognosceret ppriam sobolem. ¶ Unde eodem tpore fuit innentus ptractus dotis ad supportanda onera matrimonij. vt. l. eas obligationes. ff. de capi. diminu. vbi dicitur q dotes habēt naturalem prestationē. ideſt naturali ratiōe a iure gētium considerante: fuerunt dotes ordinate. vt videl sentire bar. in rubri. ff. so. ma. z declarat bal. nouel. in suo tractatu ō dote. iij. pte. iiij. co. ea aūt q̄ sunt ratiōe naturali subnixa: illibata debent perpetuo custodiri. vt ĩsti. de iure naturali. §. sed naturalia qui dē iura. z incle. pastoralis de re iudi. est textus z ibi notat bal. in. l. vnica. §. i. in princi. z ō cadu. to. facit glo. in §. fi. insti de legiti. agna. tute. verbo. vtiqz. q̄ dicit q ea q̄ habent naturalem equitatem sūt immobilia. ¶ Eū aūt dos dependeat a matrimonio z sic a iure naturali: vel saltim habeat naturalē equitatē: merito ius dotandi debet illibatū remanere.

¶ Ad illud quod postea sequitur ō filia minoze. xxv. annis: q̄ sine patris consensu matrimonium contraxit q potest ab eo exhercdari. vt auc. vt cū de app. cogno. z auct. ſz si post. xxv. dicebā q illa iura hodie non sūt obseruanda. qz fuerūt ꝓdita ab imperatore qui nullam penitus hūit iurisditiōez disponendi super matrimonio etiaz ipz impediendo seu differendo solū modo ad tps. vt ꝓbatur in. c. pe. z vltimo. infra ō scōis nup. notat. l. j. C. eodē. z in. l. decreto. C. de infa. z dixi supra in. vi. fundamento huius ꝯclusionis: ergo eodez modo non potuit lex ciuilis differre matrimonium cōtrahi vsqz ad vigessimū q̄ntū annū.

Quia negari non potest quin p hoc mulieres itimident ad matrimoniū contrahendū. quia si deberent expectare vigessimū quintū annum limitatuz a iure ciuili: propter hoc retraherentur a libertate matrimonij cōtrahendi. ideo nubendo ante vigessimū quintum annum: maxime si expectarunt tpore cōgruo scōm morē patrie: vt puta vsqz ad vigessimum annum: z tamē pater non curauit filiaz maritare: z dotē sibi ꝓstituere: si ipa postea nubat: licz psone sibi indigne z ante vigessimuz quintū annū (patre ignorante vel cōtradicente:) nō videtur q ppterhoc possit exheredari. ne alias p indirectum tollatur filie libertas matrimonij. q̄m libertatē non potest impedire ius ciuile vt notatur per glo. z doctores in. c. statutū. de here. li. vi. ¶ Cum ius canonicum non curet de patrie potestate circa matrimonia z alia spūalia. vt habetur in. c. non est vobis. supra de spon. z in. c. si annuz. de iudi. li. vi. ita dicit abb. in. d. c. i. s. ō despon. impu. dicens se ita cōsuluisse. vt habetur in suo consilio. xij. primo volumine. idē bal. in. l. incopulantis. C. de nup. de quo etiam per eūdez in. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. z iure. ¶ Eadē ergo ratione sunt sublate pene inducte a iure ciuili cōtra filiam familias nubentem ignorante vel contradicente patre vt fuit de mente bal. ĩ. l. ij. §. i. ff. so. ma. super glo. dum. ibi glo. allegat. l. si. vt proponis. C. de nup.

¶ Ad illud q̄ dicebatur si filia quā do matrimonium cōtraxit: non ꝓmisit secū dotem: pater non tenetur eaz dotare. dicebā q hoc non reperitur iure cautū. imo illa fuit vna singularis opinio bar. in. d. l. obligemur. q̄ aliqbus visa fuit satis equa. ¶ Sed certe si legi imperatorum super matrimonio disponenti non acquiescim⁹: nec stamus: multo fortius non stabimus oppinioni alicuius doctoris a liquid asserentis seu tenentis in preiudicium matrimonij quanta cunqz fulgeat auctoritate. c. ego solis. ix. di.

¶ Ad ultime quia si teneremus istā opinionez: multe mulieres z viri cū eis matrimonium cōtrahentes tanq̄ iuris ignari: grauit deciperentur. qz mulieres nō promitterent dotem z per consequens spnerētur a viris z non ita bñe alimentarēntur nec tractarēntur ab illis sicut si essent dotate: nec viri ita libenter tollerarent vt subirent onera matrimonij presertim circa infirmitates z alia sibi necessaria. p̄cipue si meritus eēt pauper. z aliquādo forte marit⁹ vxorē ase expellere ret vt supra dictum est. z ob hoc forte ipsi cōuiuges adulterium cōmitterent. z sic fedus matrimonij rumperentur. qō multum cōsiderauerunt iura fauendo ꝓpterea mulierib⁹ circa dotes vt. l. uj. ff. de iure dotium. z. l. assiduis. C. q̄ po. ĩ pig. habe. z hic.

¶ Sequeretur etiaz aliud absurdū q̄ soluto matrimonio per mortē maritj: nou haberet filia dotem paratā ad cōtrahendū cum secundo. vt si ad secundas nupcias transire nolet: deficerent sibi alimenta. ¶ Ex istis satis apparet iniquitas opinionis bar. ideo non tenenda. maxime qz ipse loquitur sine fundamento. nō enz est credendum alicui quātacunqz sācte tate vel doctrina polleat: nisi illō qō dixerit lege vel auctoritate cōprobauerit. vt. c. ego solis. ix. di. ¶ Nec milirat ratio quā bar. z sequaces adducunt dicentes q ex quo filia est ĩ matrimonio collocata: cessat ratio ꝓpter q̄ pater tenetur filiam dotare. qz vt sepe dictum est. non solum tenet⁹ pat filiam dotare vt inueniat maritum: sz etiā vt ex dote onera matrimonij sustēnent: z vt vxor melio⁹ z comodio⁹ tractetur a viro z ab eo non expellatur: ratem vt mortuo viro habeat dotem paratam ad nubendū cum alio: vel si nubere noluerit: habeat vnde possit alimenta sumere: vt religionē intrare. z sic q̄us cesset vna ratio: propter q̄ tenetur pater filiaz dotare. ſ. vt inueniat cui nubere possit: non cessant alie, que non min⁹ sunt vrgētes z finales. ex pluribus. n. causis finalibus circa vnum dispositum: siz aliq̄ cessent: sufficit vnuz remanere. vt. l. liberorū. §. notandū. ff. de infam. z. l. si non lex. ff. de heredi. instī. z. §. affinitatis. insti. de nup. z per bar. in simili. in. l. j. ff. so. ma. ¶ Ex cuius dictis colligitur q̄ si mulier a principio nupsit sine dote z post matrimoniū contractum dotem constituit: talis dos habebit sua ꝓuilegia: licet cesset causa fauoris dotis matrimonij contrahendi. Nam non cessat causa matrimonij conseruādi cum bona pace z sinceritate animi ita eum declarat bal. nouellus i suo tractatu de dote. vi. pte. xvi. speciali. xij. co. ¶ Ad qō bene facit quod in simili voluit glo. ĩ auc. de nup. §. mitiozes. i. vbat lex q̄ ibi no. angelus. q̄ dicit q vbicūqz sunt rationes plures quarū q̄libz sufficeret per se ad actum impediendū: licz vna tollatur: sufficit alteram remanere ad impedimentū subseq̄ duz quod dicit ange. fore no. ex quo ifert q̄ sicut mulier q̄ nubit infra tē pora luctus punitur: cū nubit antecp̄ pariat: sic puniē si nubat infra dictū tps post q̄ peperit: licz cesset ratio turbationis sanguinis. qz non cessant alie rationes.

¶ Ad vltimum cū dicebatur q̄ si filia contraxit matrimonium cum indigno: pater non tenetur eā dotare. vt dicit glo. in. d. c. fi. xxxvi. q. j. q̄ap

Universidad de Deusto
Biblioteca

probant multi doctores quos supra retuli. monetur tam glo. q̄ doctores p tex. in. d. l. iij. §. si emancipatus. ff. ō bo. po. ptracta. vbi tex. dicit q̄ si filius cōtraxit matrimonium cum aliqua vili vel indigna muliere: potest a patre exheredari: ergo eodez modo poterit pater dotem ōnegare filie q̄ sine eius volūtate matrimonium cū indigno ptraxit. dicebam q̄ olim poterat filiꝰ exheredari si ignominiosā duxit vxorem vt. d. §. si emancipatꝰ. hodie non pōt q̄ non est ō causis ap probatis q̄ enūmerātur in. d. §. causas. in. auc. vt cū de appe. cogno. ita sentit glo. in. d. §. si emancipatus. in v. exheredare z tenet expresse salice. in. l. si vt proponis. la primera. C. de nup. ad hoc facit textus in. d. auc. vt cum de appellacione cognos. §. aliud quoqz capit ulū dum dicit quarū alique nec digne. Item cum subdit i diuersis legibus sparsas. iunctis his q̄ postea sequūtur dum dicit preter ipsas nulla s. hoc idem clariꝰ pbatur i d. auc in v. si. si alicuꝫ vbi dicitur q̄ si filia non consentit in marito quē pater sibi dat: porerit exheredari si luxuriosam vitā elegerit. vult ergo ibi textꝰ q̄ ad hoc vt possit exheredari: requiritur q̄ luxuriosam vitam elegerit postquā nolluit psentire in maritum quem pater sibi dare volebat Et per cōsequens vult textus q̄ nubendo alteri etiam indigno licet contra voluntatem patris: nō posset exheredari. idē dicta lex regni vi. pti. ti. vij. l. v. de qua supra co. cclxvij. v. altera vo. Sed caue quia lex regni. quarta partita. ti. i. l. x. de qua supra fecit mencionez. co. cclxvi. v. postea idem rex. que sumpta fuit ex. di. auc. cōtrarium dispont in finalibus verbis dum dicit. esto se entiende si despues desto se casare ella con otro: cōtra voluntad ō su padre/ o si hiziesse maldad de su cuerpo. z sic vult q̄ si postquā filia recusauit accipere maritum quem pater sibi dabat cum alio matrimonium contraxit: vel turpem vitam elegit: poterit exheredari q̄ō est valde notandū: aliud notabilius vult illa lex q̄ non requirit q̄ ille cū quo filia cōtraxit sit indignus. z sufficit q̄ postquā recusauit maritum sibi datū a patre: cū alio ptraxerit matrimonium quānis dignus sit quod est mirabile z alibi nō legi. te ne memorie illā legem. fortiꝰ adhuc volunt lex regni forū legū li. iij. ti. i. l. ij. de qua supra. co. cclxv. v. super hoc q̄ ex hoc solo q̄ filia cōtraxit cuz indigno: pōt exheredari q̄uis pater alium sibi non promisserit maritum.

¶ Et sez ista nō est tuta opinio salicet: nec bona solutio precedens. Presertim quia dato q̄ non reperiret ista causa exheredationis inter alias: nihilominus posset filia ex hac causa exheredari. Quia pōt quis exheredari non solū ex dictis causis cōtētis in. d. §: causas: z etiam ex aliis habentibus simílem rationem vt volunt no. guill. de cuno. in auc. licet. C. de libe. prete. de q̄ meminit alvaro/tius. in. c. i. §. predictis modis. pe. co. in ti. q̄ fuit prima causa bñfi. ami. li. feu. z multi alij de quib⁹ per felli. in. c. pastoralis. supra de rescriptis. idē tenet ange. in. l. lex cornelia. in prīci. ff. de iniurijs. nemo tñ dubitabit quī iste casus habeat maiorem vel saltez equalē rationē exheredationis cum aliis enumeratis in. d. auc. ergo ꝛc.

¶ Poterit dari alia solucio z ista erit generalis ad multa ō his q̄. p parte contraria fuerūt aduta. Dico enī q̄ ille tex. in. d. §. si emancipatus prohibens matrimoniū cōtrahi cū indigno z oīa alia iura ciuilia q̄ in matrimonio filie requirunt patris consensum: vel etatem. xxv. annorum: vel p missionem dotis: vel quouis alio modo ptra matrimoniū disponūt; dire/

Lex regni.

Exheredatō

Cōtra leges disponentes sī matrimo/nio.

cte vl̄ idirecte ppetuo vel ad tp̄s: nō valēt nec hñt aliq̄ firmitatez. ex eo q̄ disponunt sī re nō sibi subiecta. q̄ matrimonium est sacramentum maximū i eccīa dei. vt. c. debitū. debiga.

¶ Et propterea matrimonium z eius dependentia pertinent ad forum eccīe. vt. no. in. c. ruam. s. de ordi cogni. z in. c. laroz. s. qui filij sunt legi. z dixi late supra. ergo non potuit iº ciuile sup eo disponere ar. l. fi. ff. de iuris. o. iu. z. e. ij. de consti. li. vi. quo ad ista. n. spūalia ipsis laicis obsequēdi manet necessitas: nō auctoritas imperandi. vt. c. eccīa sancte marie. de consti. z. c. fi. de reb⁹ eccīe non alie. z c. bene quidem. xcvi. ¶ Stabimꝰ ergo dispositioni iuris canonici q̄ō ad validitatem matrimonij solū requirit consensum eoz ō quorū matrimonio agitur vt supra dixi. in. vij. fundamento huius conclusionis. Jura ergo ciuilia cōtra hoc disponencia directe vel indirecte perpetuo vl̄ ad tp̄s etiam exhonestissima causa: non valent nec sunt hodie obseruāda. q̄uis aliquo tempore valuerint z fuerint obseruata. emanarunt. n. ab imperatore eo tēpore quo ipse erat dñs mūdi z preerat non solum in tp̄oralib⁹: sz etiam in spūalibus. vt dicit odo. in l. qui contra. C. de incestis nup. in. v. signore circa istū articulū. refert z sequitur ange. cōsilio. 29. in prin. z tūc tp̄os phibuit imperator matrimoniuz cōtrahi inter tutorem z pupillā vt. l. j. C. de interdicto matri. z inter liberum z ancillam. vt. l. cuz ancillis C. de incestis nup. z inter rectorem prouincie z prouincialem. vt. l. vinca C. z si quacūq̄z predi. potestate z inter plures alias p̄sonas quas longū eēt numerare. permisit etiam illis tp̄oribus diuorcium z repudium inter cōiuges ex aliquib⁹ causis. vt apparet per totū titulum. C. de repu. ¶ His autem casibus ius ciuile disponebat super substancia z essencia matrimonij. z hoc non erat ob aliud nisi q̄ vt dixi tunc imperator erat dñs mundi z etiam in spūalib⁹ imperabat. vnde disposuit de abatib⁹ monachis z de episcopis z de q̄ pluribus z diuersis generibus clericorū. vt patet in auctē. de monachis. z quomodo oportet episcopos. z de sācrūsi. epi. ¶ Hodie vō dispositio spiritualiū solū spectat ad eccīam non ad imperatorez. vt. d. c. eccīa sancte marie cū aliis supra allegatis. merito ergo predicta iura ciuilia sup substācia z essencia matrimonij disponencia abrogata sunt ex q̄ iuri canonico cōtradicūt vt apparet ex predictis z firmat ange. in dicto cōsilio. de quo meminit felli. in. c. eccīa sancte marie. ō ostī xxvij. co. v. z ista limitatio. sequitur ergo q̄ leges vel statuta imponētia penam a missionis dotis mulieri nubēti viro idigno sine consensu patris non valent vt patet ex predictis. z firmat fellinꝰ. post alios de quibus ibi p eū. in. d. c. eccīa sācte marie. xxxviij. co. v. tertiꝰ effectꝰ Et si quis recte cōsideret: dicet hoc nō esse contra dictas leges ciuiles nā in huiusmodi spūali bꝰ z accessoriis eorum: intelligenda sunt iura que dicunt q̄ leges non dedignanť sacros canones imitari. vt dicit tex. in. c. clerici. s. de iudi. z in. c. fi. infra ō secun. nup. z in auc. vt clerici aput propriosepos. §. pe. coll. vi. videtur ḡ lex ciuilis dispositionem suaz reuocare. si canoni ꝑtur directe vel indirecte p petuo vel ad tp̄s. scōz ea q̄ no. in rīa sine culpa. co. ti. z li. in mercurialib⁹ z firmat salic. i auc. maximus in fi. C ō nup. ¶ Ex istis resultat solutio ad glo. in. d. c. fi. xxxvi. q. i. z ad tex. in. d. §. si emancipatus. z etiaz ad oīa alia iura q̄ videbantur obstare ꝓclusioni predicte.

¶ Ex his etiā resultat q̄ nō bene dixerit ange. in. d. auct. quibusmo. nā.

Cōtra angelum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

effi. legi. §. ij. coll. vi. cum dicebat q̄ si homo diues vel indignitate positus cotraxit matrimoniuz cū vili vl' indigna muliere: per tale matrimoniū nō legitimantur filij antea nati. Nam aut angel⁹ itellexit q̄ non legitimabantur ex eo q̄ inter tales non poterat esse matrimoniū de iure ciuili. vt .l. imperialis. C. de nup. z .l. humilez C. de incestis nup. z pessime loqtur q̄ hodie de iure canonico. cui super matrimonio stādū est vt. c. pe. z vlti. infra ti. pri. z glo. in. §. fi. insti. de gradib⁹. z in. l. iuris peritos. ff. eo. valet matrimonium cū talibus. q̄ z cū serua matrimonium cōtractū tenet. vt. c. ppositi. z. c. fi. s: ō coniu. seruo. z cuz meretrice. vt. c. inter opera. s. de sponsa. z. c. integritas. z. c. non est culpandus. xxxij. q. i. Si aūt ange. p̄ suponit matrimoniuz tenere: loquit contra ter. in. c. tanta. s. qui filij sint legi. vbi lra dicit tanta est vis matrimonū vt qui antea sunt geniti: p cō tractum matrimonij legitimi habeant. z sic vult ille ter. q̄ legitimatio filioz antea habitoruz: fundat super virtute z potēcia z fauore matrimonij. fingitur enim matrimoniū a principio fuisse cōtractuz. z sic non bene loquit ange. z ipse met visus est sentire contrarium. in auct. vt liceat matri z quie. §. quia vero legem. colla. viij. vbi dicit q̄ si quis vult filios qō ex muliere vili vel meretrice habere: facere legitimos: non pōt nisi instrumenta dotalia sequantur. acōtrario ergo si sequuntur dotalia īstrumēta: possūt filij legitimari per tale matrimonium. ista autē instrumēta hodie non sunt necessaria vt cōcludit abb. post alios in. d. c. tanta: ergo per tale matrimoniū legitimabuntur. ita dixit nicolaus. de vbaldis in suo tractatu ō successio. abinteſtato charta viij. i. co. sic reprehēdēs ange. vbi supra. qō mihi satis placet ¶ Per ista etiaz videtur non bene dixisse paulū de castro in. d. l donationes in concubinam. ff. de dona. dum vult q̄ indignitas mulieris tollit presuptionē matrimonij.

¶ Et per hec remanet ōfensata mediocriter z colorate conclusio predicta q̄ pater tenetur dotare filiaz minorem. xxv. annis q̄ sine eius consēsu matrimonium etiam cum indigno contraxit quāuis dotem non promisserit. Poterit ergo filia vel marit⁹ p ea petere dotez a patre (vema tamē priⁿ petita a iudice. vt. l. generaliter ff. de in ius vocā. z insti. de actio. §. penales) que iura procedunt nec dū quando agitur contra patrem p viā actionis ꝫ etiam qñ implorat officium iudicis. vt est glo. no. in. l. si socer: in pin. ff. so. ma. z in. l. ita tñ. §. q̄ rogatus. ff. ad trebelli.

¶ Ex his patet huius rei difficultas: cuius dicisio remittat adeū qui decidere potest. Et quāuscum istis huc vsqz transierim: nunc autez (dato maiori octio) arbitroz vnum posse attentari: per quod omnium scribentium tollatur dissensio: z ad vnam omnes reducantur sentēciam. Quod fiet si chnistianissimi reges nostri nouam ediderint legez: p quā filiarum minuatur legitima ad decimam vel duodecimam bonoruz parentū partem: vel aliam minorem pro alimentis que sibi a iure nature debentur. quoniam (vt nosti:) legitima succedit loco alimentoruz vt in precedentibus sepe dictum est: z propterea aliqui doctores dixerunt legitimam in totum per legem vel statutum tolli nō posse: minuitamē sic. q̄. si illud quod filio dimittitur: ō seruat pro alimentis vt dixi supra co. ccclix. v. z iude est. adhoc facit lex regni foro. leguz. li. iij. ti. v. l. ix. ¶ Ex quo infertur vnum quotidianum q̄ si filij

Noua considerato.

Lex regni.

Maiorat⁹. habet alimenta ex bonis paternis vl' alias: licite poterit pater ex omnib⁹ bonis suis cū regia facultate facere maioratū pro filio primo genito. ad hoc bene facit quod notatur in. c. licet de voto z decisio abba. in. c. raynuncius. s. de testa. inj. co. v. ego crederem dum dicit q̄ vbi filij⁹ haberet alias vnde viueret: z valeret cōsuetudo vel statutum etiam i totuz absorbens legitimam: z cessat equitas naturalis ex qua pater tenet̄ allere filios: z militat alia secundum quam licitum esse ōbet patri (sicut cuilibet est licitum) disponere de re propria ad libitum. quia ī re sua quilibet ē licitus moderator z arbiter. ISti. ō rerum diui. §. per traditionem z. c. de his de sepul. cū si. quod est notandū scōz abb. vbi supra. Et per hoc reducuntur ad concordiam opiniones cōtrarie ō q̄b⁹ supra co. ccclix. v. z inde est. Ita aūt in foro consciencie sit licitum facere maioratum vel meliorare vnū ex filijs in tercia z quinta pte bonoz. nō ē iste locus accomodatus forsam tangetur infra quia pulcra z corrigidiana q̄stio est. z pro animaduz salute satis necessaria. ¶ Designata aūt legitima filiabus p legem: subiūgitur in lege: permittimus tamen parētibus q̄ i cōtractu vel testamēto possint si voluerint ratiōe dotis augere legitimā filiab⁹ obedientibus: z matrimonium cū parentum volūtate z consensen cōtrahentib⁹: vsq ad quārtatē antique legitime ōsignate per dictā legē regni. Tunc enim filia (vt maiorem cōsequat dotē) parentib⁹ obediens erit z absq eoruū consensu matrimonium nō cōtrahet. Nec aliquis eaz aliter accipiet in vxorē. Et consequenter per hunc modum tam parentibus: quam filiab⁹ optime cōsuletur. ¶ Hanc autem legem cōtra matrimonium fore: aut ipsum quoquomodo itimidare: dicet nemo. qñ ex quo legitimam z alimenta relinqt filie: que in omnem euentum habitura est filia: nō est de quo q̄rat. Si tñ parentib⁹ obediēs fuerit: elsqz (bono ducta cōsilio) placeat: cum eoruz cōsensu matrimonium contrahens: maiori fruetur dote. Et ita lucri spe mutabitur filia ad faciendum id ad quod (saltim ō honestare) naturali tenebatur ratione. parentum cōsensum in suo matrimonio adhibendo. Quod tam pontificio: quam cesareo iure permittitur vt concludūt doctores nostri in. c. gemma. s. de spon. z legiste in. l. ticia. ff. ō verbo. o. Potest enim filia: vel quelis alia mulier inuitari ad matrimonium contrahendum cū aliquo viro: vel certo modo vel cuz aliqua qualitate sub spe lucri vt est textus valde singularis z ad p positū nostruz satis accōmodatus ī .l. ticio centū. §. ticio centū. ff. ō ꝺdi. z de. vbi lra dicit ticio cētū relictaſūt itavt memā vxorē q̄ vidua ē ducat: ō ditio non remittetur: z ideo nec cautio remittenda est. Hunc sentēcie nō refragatur q̄ siquis pecuniam. p̄mittat si meniam vxorem non ducat: pretor actionem denegat. Aliud est enī elligendi matrimonij pene metu libertatem auferri: aliud ad matrimoniuz certa lege inuitari. Nec sunt aurea verba illius textus. Ad idez textus notand⁹ in. l. cuz ita legatum sit cum. l. sequēti eo. ti. vbi inter cetera dicitur videamus z si ita legatuz sit si ticio nupserit: z quidē si honeste ticio possit nubere: dubiū nō erit: qui nisi paruerit conditioni: excludatur a legato. ¶ Concordat textus singularis in. l. vter ex fratribus. ff. de condi. insti. z in. l. ij. C. de isti. z substi. inb condictis factis. aquib⁹ sumpta fuit lex regni. vi. pti. ti. iij. l. xiij. q̄ incipit en manda. ¶ Idem firmat bar. in. l. si ita stipulat⁹ fuero sisti. §. fi. ff. ō v. o. vbi dicit q̄ pōt mulier inuitari ad

Potest quis ad matrimonium inuitari spe lucri.

Lex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

matrimoniuꝫ etiaꝫ a marito: ſpe lucri. (Ceſſante cauſa turpitudinis) per vltimam voluntatem: vel contractum: vel alias. refert ꝛ ſequitur alexandrinꝰ in.d.c.gemma.iij.co.v. ſed ꝑ clariori. ¶ Ex quo datur limitatio ſignanda ad.d.§.fi. ꝛ alia iura q̄ dicūt ꝙ mulier nō pōt inuitari ad matrimoniuꝫ cōtrahendū a viro ſpe lucri a viro prouenientis, q̄ cōtrahere matrimoniū eſt mere libertatis; ꝑ quo nō imponitur aliqua pena ſi contrahatur: vnde ſi vir ꝓmittit lucrum ꝑ matrimonio: cum abſolute poſſit ducere aliam: non eſt mirandum ſi lex ꝓſumſerit hoc fieri ex inordinato affectu: vbi tamen ceſſat iſta preſūpcio ꝛ cauſa turpitudinis: valebit mariti inuitacio vt dicebat ibi bar. q̄ eſt bene notandum. Et ſcōz hoc intelige ter tū in.c. de illis.s. de condi. appo. vbi notabiliter probat ſcōz abb. ꝙ hec ꝯ dictio eſt honeſta: accipiam te in vxorem: ſi centum michi donaueris. naꝫ ſi non eſſet honeſta: non ſuſpendiſſet ſponſalia de quib⁹ ibi: ſꝫ haberetur pro non adiecta vt.c.fi.eo.ti. ꝏbet enim intelligi quādo ceſſat preſumpcio inordinati affectus: q̄ interuenit iuſta cauſa ꝛ honeſta iſtius ꝓmiſſionis vt ſi nobilius contrahit cū plebeo: vl̄ iuuenis cum ſene: nō eſſet inhoneſtū ſi promitteret aliquid ipſi nobili vel iuueni in cōpenſacionem nobilitatis vel iuuentutis ſecūdū bar. vbi ſupra ꝛ abb.in.d.c. de illis de quo late diximus in rubrica co.cxviij.§. vno tamen caſu. ꝛ iſte intellectus ad illum textum eſt planus ꝛ turus quāmus diuinat ꝛ aliqualiter reſtringit textū ſcōz frāciſcū aretinū in.d.§.ſi tibi nupſero. .j.co. qui aliter loquitur. ꝛ finaliter cogitandum relinquit. Sed in caſu de quo agit: nulla eſt calūnia/ eo q̄ lucrum non promittitur a viro mulieri: q̄ eſt prohibituꝫ ratiōe preſumpcionis inordinati affect⁹. Sed ꝓmittitur a lege vl̄ a patre quod fieri poteſt vt ex predictis ſatis apparet.

Si igitur in caſu noſtro filia non adimpleuerit illud ad quod ſub ſpe lucri inuitatur: matrimoniū contrahēdo abſq̄ parentum cōſenſu: lucrum minime cōſequetur. ¶Hoc fere in terminis noſtris decidit oldraduſ conſilio.xvi. incipiente thema eſt vbi dicit ꝙ ſi teſtator inſtituit filios heredes: ꝛ mandat eis ꝙ non contrahāt matrimonium niſi cum filiab⁹ mercatorꝫ: ꝛ ſi contraxerint ꝓuat eos hereditate vltra legitimam: iſtud ꝑceptum valebit: ꝛ ſi non ſeruatur a filijs: perdit heredit⁹. quia hic amittitur lucrū. cuius amiſſio tolleratur ſi aliq̄s inuitaꝫ ad matrimonium ſub ſpe lucri. ¶Hanc deciſionem vt ſingularem reaſſumit ancha. in rl̄a nemo poteſt. de regulis iuris. li. vi. ij. charta in repetitione. paulus de caſtro in.l. hoc genus. ff. de condi. ꝛ demo. franciſcꝰ arectinus in.l. ſi ita ſtipulacio in fi. ꝛ in.d.l. ſi ita ſtipulatus fuero. §. ſi tibi nupſero co.ij. v. dicit etiam hic bar. ꝛ lacius in.l. ticia. co.iij. v. in glo. poſita ſuper verbo ob ſtatutā ꝛc. ff. de verbo. o. fellinꝰ in.c.ij. in.fi. s. ō treuga ꝛ pace. ¶Ad cuiꝰ cōfirmacionē facit q̄ in ſimili dicimus. ſtipulacio penalis: non pōt impedire matrimonium contrahi: nec ipſum contractū diſſolui vt.d.l. ſi ita ſtipulacio. ff. ō verbo. o. poteſt tamen quis inuitari ſpe lucri ad matrimonium non diſſoluēdum vt probatur in.l. ea que. ff. ſolu. ti. ſcōz vnum intellectuꝫ ita dicit frāciſcus aretinus in.d.l. ſi ita ſtipulatō reputans hoc valde nouū in iſta materia ſic limitans ſinguläriter illā.l. ꝙ licet diſſolucio matrimonij nō poſſit impediri per penam: poteſt tamē impediri per amiſſionem lucri: etiaꝫ ſi procedat ab altero ex comugibus. q̄ ex promiſſione quā facit marit⁹ vxori vel econtra: promittēdo lucrū:

volēs per ꝗ euitare diſſolutionē mr̄imonij: nō ꝓſumit inordinat⁹ affect⁹: q̄ vult idē ꝙ lex. ſ. ꝙ mr̄imonū non diſſoluat imo duret ꝛ cōſeruet. Ver eſt ꝙ huic deciſioi multū aduerſatur tex. not. ad⁹ in.l. vxorē. §. heres. ff. ō lega. iij. vbi ſi teſtator prius diſponit pure: ꝛ poſtea inungit aliq̄d onus heredi: ꝛ ſi illud nō adipleat: priuat eū relicto: tūc diſpoſitio pura: nō fit cōditionalis: ſꝫ eſt pena adiecta a teſtatore: q̄ reſolut ius purū ꝛ q̄ſituꝫ. Uñ i caſu oldradi pu⁹ vī legatū purū: ꝑ qō filijs acq̄rit: Si poſtea adiciat on⁹ cōditionale: videbit legatuꝫ purū ſibi adimi: deficiēte ꝯditiōe. ꝛ ita ſi adimit lucrū q̄rēdū: ſꝫ q̄ſitū. qō eēt pena. Nā amiſſio lucri nā q̄ſiti: ē dām in curſio vt dicit glo valde no. in.l. j. §. ſi quis aūt. ff. de itinere actu q̄ priuato: niſi direris ꝙ dānū qō hꝫ origine a lucro: cōputat vt lucrū: ſeu vt amiſſio lucri vt ſentit gl. ſingularis in.l. ſi duo. ī. v. ſcire potuit ibi tuꝫ quia origine habet a lucro. ff. de acqui. here. ꝛ ꝓpterea ſicut poteſt aliquī auferri lucruꝫ querendū: ſic ꝛ lucrum iam queſitum. ad hoc eſt glo. in terminis in. c. cum ſcēm leges de hereti. li. vj. in verbo certo caſu que vult ꝙ ſi mulier rapta q̄ ex iuris diſpoſitione lucruꝫ acquiſiuit ex bonis raptoris: eidem raptori poſtea conſentiat matrimoniuꝫ contrahendo: perdit lucrum iam queſitum: quam glo. approbāt ibi aliqui doctores nō leuis auctoritatis ꝛ antonius in. c.i. ſupra de ſponſa. ꝛ multi alij de quibus ſupra habita eſt mentio. colum. cxl. ver. bene facit. pro qua glo. eſt textus multuꝫ cōmendandus ꝛ non ſolituſ allegari ad hoc in.l. ea que. ff. iſto titulo ſcēm veruꝫ intellectū vbi eſt caſus ſingularis ꝙ ſicut ad matrimoniū poteſt quis inuitari ſpe lucri: ita poſſit inuitari per amiſſionē lucri iam queſiti ad hoc allegatur ꝛ cō mendatur ille textus per franciſcum de areti o in dicta.l. ſi ita ſtipulatio i finalibus verbis. ꝛ ꝙ ſic debeat intelligi textus in dicta.l. ea que ſentit gl. in.l. ij. C. de inutili ſtipula. dicens ꝙ damnū quod icurrit mulier: erat potius amiſſio lucri: attento ꝙ illam pecuniaꝫ illa mulier erat lucrata ex donatione viri quam glo. ad hoc tenementi ꝛ hunc intellectuꝫ videntur ſequi bar. ꝛ alij i dicta.l. ticia. ꝛ ibi frāciſcus aretinus. iij. co. ¶ Sed quāuis iſta vera ſint: vt tamē omnis tollatur ocaſio: tucius erit ꝙ pater faciat inſtitutionem conditionalem dicendo inſtituo filios heredes: vel lego filijs ſi matrimoniū contraxerint ꝛc. Nam tunc inſtitutio vel legatuꝫ eſt conditionale: ꝛ inuitat ad matrimoniū ſpe lucri. ꝙ ſi nō fiat: adimit lucrum querendū: non queſitum. ꝛ hoc modo ſubintrabit ocaſio oldradi ¶ Ex qua deciſione ſic qualificata: infertur vnam magnificiendum in propoſito noſtro, ꝙ nō ſolum per legem predictam arrabitur filia in ſuo matrimonio requirere parentū conſenſum: verum etiam poterunt parētes eam artare ad requirendū cum conſenſum filiorum poſt mortem parentum: ſi in ſuo teſtamento dicatur inſtituimus filiam heredem in decima vel duodecima parte bonorum que habemus. Si tamen contraxerit matrimonium ad votum fratrū ſuorum vel tici fratris ſui: legamus ſibi vltra legitimā talem rem vel tantam pecuniē quantitatem. bene enim poterunt parētes hoc facere meo iudicio vt ex predictis apparet. quod reputo valde notandum. ¶ Nō obſtat ſi dixeris ꝙ licet ad matrimoniū ꝫhēdū. aliquis poſſit inuitari ſpe lucri vt ſupra dictū ē: ꝫ nō ꝓcedit in filio ſub ꝯditione herede inſtituto vt eſt textus ſignand⁹ in.l. ſi q̄s in teſtō ff. de ꝯdic. inſtitutionū ꝛ ibi no. bar.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hereditas patris ē quasi debita filio

qz si filiꝰ nō implet cōditionē nō dicitur pdere lucrū qñ hereditaſ est sibi quasi debita vt.l.si patronꝰ.ff. de dona. z in.l. z qz un vsi. quasi debita ff. pro socio. z in.l.si quis legatū in fine z ibi glo.ff. ad legē cornelīā de falsis z.l.fi.§.j.C. de cura.fu. z.l. vnica C. de his q āte ap. ta. z.l.j.§.pe.C. de codicill. gl. in.l.si emācipata. C. ō iurſ z facti igno. z i.l.si duo. ff. ō acq. here. z in auc. de heredibꝰ z falci. §. si aūt nō iplēs. Et lz tex. i.d.l.si qs in testō nō loqt in mſimonio: lz ō adoptiōe: cadē tñ rō est i vtro qz qz adoptio etiā ꝓhibet fieri metu pene. vt. d l. vrozē. §. heres de lega. iij. z vſ ō mēte bar. in.d.l.si qs in testō dū dicit q extraneꝰ pōt inuitari ad adoptandū spe lucri p. d. §. ticio cētū z sic mām adoptiōis: trahit ad mſimoniū z eō

¶ Qd ista rsideri pōt q d.l.si qs in testō si bñ aduertaſ pbat ȝriū eiꝰ ad qō inducit: qz lz hereditas pfiſ dicaſ filio ql debita: in dispositiōe tñ iuriſ q agit de amissiōe huiꝰ hereditatis: cōputaſ rāp lucrū vt voluit gl. no. i d.l.si emācipata z ibi no. bal. dicēs p eā q qñ lucraſ qſ illud qō est sibi qſi debitū: vſ lucrari: z iudicaſ sicut ō eo q lucraſ qō dicit eē notādū. de q gl. facit felin. multū ō qbꝰ ibi p Jaso. co.j. in fi. v. circa scōz ptē z felinꝰ i c.j. co.x. supra de rescrip. z pau. ō mōte pico in solēni repetitiōe. l. in qrtaz ff. delacq. heredi. frācis. aretinꝰ in. d. .l. tricia iij. co. ff. de vb. o. faciūt iura p allega.

¶ Et scōz ꝺ vſ aretinꝰ sentire q potuiſſz pſ iuitare filiā ad ȝhēdū mſimoniū sub spe lucrāde legitime z spēqt posſz ꝺ guamē filio i legitima apponere. qō nñ nō vſ tutū. p pter. l. qſi in priorꝰ z. l. qſi nouella C. ō inof. test.

¶ Quappter ego aliter dicerē z fortā melꝰ q oldradus nō loqt de guamine appositō in legitima: ll nā i casu q ipe loqt nō i uitat pſ filios ad lucrū legitime: sed ad lucrādū id qō vltra legitimā sibi relinquit. ita etiā ego loqr qſi legitima filie erat p legē designata: q possit pſ aliqd vltra legitimā filie relinqre in testō si cū fratris ꝓsensu mſimoniuz ȝxerit. Et p ista arbitror de iure legē posse fieri z substineri circa mſimoniū filie. cogitabis tñ qz nō repiorita declaratū p aliquē.

¶ Alij tñ dicebāt q fieret lex apte reqrēs i mſimonio filie parētū ꝓsensū z si eo pretermisso ȝheret: posſz exheredari: postea approbaret p romanū pōtificē ego nō sū huiꝰ cōsilij. priceps qz ex q reges nſri xpianissimi: mō ꝑdicto pñt legē cōdere: nō est opꝰ in suis legibꝰ requirere pape cōfirmationē.

¶ Unū demū ad predicta dixi addēdū q z si stipulatio penalis nō possit intervenire circa mſimoniū ȝhendū: vel vt ȝctū nō dissoluat vt supra late ostēsū ē: p cōseruādo tñ mſimonio vt cōuenit honeste z pudice viuāt z vt occasio adulterādi tollaſ: bene pōt intervenire penalis stipulatio z ꝓpterea pōt vxoz a marito stipulari penā si redierit ad cōcubinā: vel ꝓcubinā acceperit vt est casꝰ lſis aureis scribēdꝰ in.l. ex ea pte. §. mulier. ff. ō vb. o. vbi lſa dicit mulier ab eo in cuius mſimonio ꝓuenebat: stipulata fuerat ꝓcubinā si cōcubine tpe mſimonij cōsuetudinē reperisset: mhil cause esse respōdi cur ex stipulatoe q ex bonis moꝛibꝰ cōcepta fuerat: mulier i/plecta cōditiōe: pecuniā assequi non posſit. ꝓpter bonos igit mores conseruandos inter cōiuges admittitur iter eos penalis stipulatio qō est bene notandū scōz odo. bar. z alios ibi z bal. in.l.fi. in fine. C. de sponsa. qz licet matrimoniū debeat esse liberū: tñ executio mſimonij debet ee honesta: z nō debet aliquid fieri nec p virū: nec per mulierē ledens pudorem matrimonij. vt dicto. §. mulier. Idem dicit ꝺ odofredꝰ bar. bal. ange. Jo. de imo. z paulꝰ z francisꝰ aretinꝰ per illū. tex. si aliquis ludat multū z

Un vxoz pōt stipulari penā si habuerit cōcubinā

faciat instrumētū amico suo in quo ꝓmittat non ludere: z si ludat; ꝓmittit sibi dare tm̄ noīe pene nā valebit instm̄ z stipulatio. facit qō no. in.l. fi. C. ō aleato. z per ꝺ summē cautela per quā qs retrahit a ludo sicut a tenēdo cōcubinā ꝓpter bonos mores cōseruandos. eraſperanꝰ emz mulieres quātumcunqz castissime per retentionē cōcubine a maritis. vt.l. cōsensu. C. de repu. z auc. ō nup. §. mi nores coll. iij.

Cōcubina.

¶ Et inde est q sicut ꝓ sentencia mariti pōt vxoz ab eo recedere: nec est ei restituēda nisi cautionē ydoneam prester de eiꝰ indēmnitate. c. trāsmissa. z. c. lſas. supra de resti. spo. ita si vir tenet cōcubinam pōt vxoz ab eo recedere: nec erit ei restituenda: msi pſtet cautionē de expellenda cōcubina: z nō tenēda: vel realsumenda: etiā p appositionē pene vt dictū est. qz nō bñ ꝓuenīūt nec ī vno lecto morāt vxoz z cōcubina. q focaria solet insidiari vite vxoris ad ꝺ facit gl. no. i sili in.l. nō aliter. ff. de vsu z habitatiōe q dicit q scolarꝭ nō pt in domū inducere ganeas. ita notanter voluit bal. in.c.j. supra vt lit. non cōte. j. co. v. ibi impunitate. refert z sequit z multū cōmēdat alexādrinꝰ in. c. ex pte in fi. supra de spōsa. dixi supra in rubrica. co. cccxiij. v. z hinc est

Si tñ noluerit a marito recedere: poterit cōpellere maritū ad dimittendū cōcubinā p iudicē ecclīasticū sub pena excōicatiōis. vt. c. si cōcubine. i fra de sen. ex no. in. c. romana. eo. ti. li. vj. v. offendit. facit qō habeti auc. vt liceat matri z auie. §. si qs in sua domo. Posset etiā iudex secularis cōpellere remediis secularibꝰ. cū ad eiꝰ officiū pertineat vt hoīes honeste viuant. vt. l. iusticia. ff. de iusti. z iu. ita dicit no. pau. in. d. §. mulier. Cui in ꝺ vltimo ȝdicit frācisꝰ aretinꝰ ibi. moꝛ qz cōbinatꝰ de iure canonico est reprobatꝰ etiā uō hñti vxorē. xxj. q. j. c nemo. z. c. sequē. secꝰ tñ est de iure ci

usli. vt. l. in cōcubinatu z ibi bar. ff. ō cōcubinis. si autem est crimē solū de iure canonico dicit q iudex secularis nō poterit se itromittere. c. vt inqsitiōis. §. ꝓhibemꝰ de hereticis li. vj. z qō plene no. doctores in. c. cū sit generale de fo. ꝓpe. tu dicas q illō ꝓcedit ī cōcubina secreta: secꝰ i publica vt i sili notāt decidit ācha. ꝺ°. 197. in. ij. q. icipit magnifice de q statū fiet mētio. z pſertiz hodie scōm iura regni q ꝓhibēt expſse cōcubinatū: z imponūt penā ei q hz ꝓcubinā publice z etiā ipi cōcubine. nā si cōiugatꝰ publice teneat cōcubinā: pdit q̄ntū pte bonoꝝ suoꝝ vsqz ad q̄rtā tē decē milū nūmoꝝ q ipa mariranda: z si illa mſimoniū ȝhere noluerit: tercia ps applicaſ accusatori: alia ꝙ tercia iusticie: reliq̄ fisco. vt statuit rex ioan. primꝰ in opido ō brunesca era. 1387 l. xviij. q̄ icipit ordenamos. z. l. se. statuit ȝ cōcubinas publicas clericoꝝ q vltra alias penas cōcubina publica clerici vnā argēti i marchā soluat: tercia ps accusatori: ꝺne ꝙ pres regis camere applicēt. Supuenerꝭ postea rex noſter xpianissimꝰ voleti ānno 1480. l. xxj. incipit muy honesta cosa approbarūt leges ꝑdictas. statuerūtqz q ꝓcubina clerici vel mōachi vel cōiugati ꝙ prima vice soluat vnā marchā argēti. put diete leges disponūt. p scōa vice exulet cōcubina a ciuitate vel loco vbi moraſ. p tercia cē tū flagellis publice fastigeſ vt latiꝰ i d. l. cōtinet.

Lex regni: Cōtra cōcubinas.

¶ Et qz nōnulli errāt i tellectu z executiōe istaꝝ legū (q̄us metas ꝓpositi nſri, excedam q qz non erit in ꝺ opusculo accōmodatior loc ad declarādū) breuiter q̄tū possibile sit: ꝺclarabo: ne ipiti iudices ī futuꝝ errēt: sicut hacten errauerunt.

¶ In primis igit pōderare ꝺbēt iudices ꝙba illi legi signāter in q̄tū dicit q̄lēr muger q̄ fuere fallada ser māceba de clerigo o casado. q nō ꝓpterea reqrit q ꝺbeat capi i eodē lecto

Inuentꝰ qñ dicatur qs.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt missa put aliq opinat t male:moti
er eo qō nūquā dr aliqs iuēt⁹ in deli
cto ñ appḥendat vt ē ter.no. scōz|bar.
bal.āge. t alios in.l.si barsatorē. C. ō
fideiusso. t in.l.j. in prin.ff. de acqui.
po. t ibi bar.co.vj.v. quarto princi/
palit q̄ro. ad idē. l. nūquā. §. thesau/
rus. ff. de acqui. re. do. t in.§. thesau
ros. insti. de rerū diuisione. t ibi no.
ange. de aretio in fi. Exq̄ iferūt bar.
t alij. in.d.l. si barsatorē q̄ si dictat
statutū q̄ si quis inuēt⁹ fuerit cū ar
mis:pdat arma:sinō est captus:non
dicit inuēt⁹ q̄ nō sufficit sola visio si
ne captione. Idē si dicat statutum si
q̄s inuenerit lupū:habeat centū: it el
ligit si eū interfecerit scōm bal. Idez
si dicat q̄ si quis fuerit inuētus in lu
do:q̄ñ oportet q̄ appḥendatur p fa
miliā in ludo scōm ange. ibi. Idez si
dicat statutū q̄ si dñe inuēte fuerint
cū pertis:soluāt decē. Mā si sūt vise
per officiale:t nō retēte:non debent
soluere decē scōm bal. in.l. ite⁹ lapil.
§.j. ff. de rerū diuisiōe. refert t sequi
tur ange. de aretio in tractatu male
ficiorū in pte dicti⁹ andreas arm at⁹
in.j.co.v. t facit ad statutū t augusti.
in additionibus ad angelum. ibi t in
parte fama publica super. q. xiij. vbi
dat remissionez quaz videas. C Ex
his aliqui iudices decipiūt t cōsueue
runt aliquas mulieres t nonnullos
clericos infamare: multis insidijs t
cautelis ōib⁹ vtētes: vt clericos t mu
lieres occulte simul coeūtes: an eodē
lecto iacētes capiant. quasi de tali in
uentiōe t captura loquat lex. Quo
fit vt occulta ōlicta publicētur t ma
nifesta fiāt. C Ōstātinus imperatorē
sanctissimū male imitātes. vere si p
pars inquit oculis vidissem sacerdo
tē dei: aut aliquē eorū qui monacha/
li maxime q̄ d'bw lent talsu
spino de cor|nuenta nēna po
ter mulez cor: alias sit
at q̄ dia de cabrina ar
scem de cabrina fame
ad l. 24. di. iudite

Et ppterea aliqui audebant dicere
q̄ statutū laicorū editum contra cō
cubinas clericoruz qz sunt de foro ec
clesie vt dicit glo. in.c. eos in verbo i
dulgemus. xxxij. di. t sequūtur ibi ar
chi. t dñicus abbas post antoniū in
c. cum sit generale de fo. cōpe co. xiij.
abb. in.c. si cōcubine. infra de sen. ex.
Sed illud pōt intelligi de cōcubina
occulta. secus ō publica vt notanter
decidit ancha. p°. 197. incipiēte ma
gnifice t illustris princeps. t in regu
la ea q̄ de re. in. li. vj. penultima char
ta. v. xxij. quero cū qua decisiōe trā
sit Jo. de anania in rubrica de adul/
teriis vlti. co. de quo videas moder
nos signāter felli. in.c. ecclia sancte
marie. sup cōsti. co. lxxvij. v. xvj. q̄ro.
C Redeūdo ad rem illa verba fue/
re fallada nō hñt illū intellectū: Sz
volūt q̄ debeat pbari per testes vel
alia legitima pbationē. Mā ille dici
tur inuētus in delicto ꝯ quē malefi/
cū pbāt vt. l.j. ff. de custo. reoz. t
l.j. C. de raptu virginū t ita tenēt an
ge. t Jo de imo. t alij in.l. ij. §. nera
tius. ff. de nego. gest. bal. in.c. ppositū
supra de appel. t ibi alexādri⁹. in
j.co. quē vide. Ista aūt pbatio dz eē
talis q̄ cōcludat mulierē esse cōcubi
nam publicā clerici monachi vel cō
iugati vt requirūt leges predicte. vt
puta si publice tenebat iftam mulie
rez scientibus t videntibus vicinis:
dando ei publice necessaria. arg. l. si
vicinis scientibus. C. de nuptijs. ita
dicunt doctores signanter Hostiē. t
Jo. an. in.c. de illo. supra ō eo qui co
gnouit cōsanguineam vxoris sue. qō
dictum valde cōmēdat ibi abbas ad
materiam. c. vestra. supra de cohabi.
cle. t mu. vt fornicatio clerici dicat
notoria sine alia pbatiōe si publice
tz pcubinā. p quo videt ter. i. c. tua
eo. ti. iūcta gl. in. v. nec ex emdētia q̄
hoc clare vult t eam notabis scōz ab
batē in. d. c. de illo. facit ter. in. c. trāl
misse. de eo q̄ cognouit pſan. vxo. sue:

Statutū cō
tra pcubinas
clericoz.

De pcubina clerici in minoribus.

De concubina cōiugata.

in verbo publice t in.c. exceptionem
supra de excep. qō exponit scōm ca/
tholicon idest populice. est dicere q̄
cōiter scitur in populo saltiz apud vi
cinos apud q̄s est cōiter notū. itaq̄z
i plus se hz verbū publice: t potēt⁹
est: quā vbū palā. Mā palā dr factuz
qō fit etiā ab vno coz̄a aliq̄b⁹. l. pa/
lā. ff. de vbo. sig. Sz verbuz publice
maiorē reqrit notorietatē vel publi/
citatē vt notāter declarat salice. me
li⁹ quā ali⁹ de his q̄s vidi in.l. ea q̄dē
char. pe. v. quarto iuxta b̄ q̄ro. C. de
accu. allegat. l.j. §. publicū. ff. ō iusti.
t in. t.l. leruū q̄. §. publice. ff. ō pcu.
t.l. nō erit. §. si q̄s. ff. de iureiu. t.l. ō
pupillo. §. si quis riuos. ff. ō no. ope.
nūci. vbi publice exponit idest popu/
lice. t gl. in rubrica. ff. de publicis iu/
di. t insti. eo. in prin. t insti. de suspe/
ctis tuto. §. consequēs exponit publi
ca accusatio. i. populica. Idē ꝑdicta
allego gl. valde singularē t magistra
lē in cle. j. in. v. publice. de se pul. quā
multū cōmēdat ibi abbas t in. d. c. ex
ceptionē supra de excep. t multi alij
de q̄b⁹ ibi p fellinuz co. pe. v. ite⁹ duz
abb. Idē idē facit ter. no. in. l. eū qui.
C. de falsis vbi dicit publice notum.
q̄ populice innotescit. t publice re/
probat q̄ vniuersaliter t generalit
reprobat. v°. d. l. nō erit. §. sed si q̄s.
facit etiā ter. in. c. insinuatū. infra ō
symonia. in. c. cū desideres. infra de
sen. excō. t vbi dr aliq̄s laborare pu/
blica i fama: q̄ñ oēs vel multi de po/
pulo ō sciūt. Idē idē ter. in auc. vt iu
dices siue quoq̄ suffragio. §. fugiunt
colla. ij. vbi publice turbe dicūt. i. ri/
re t cōtētiōes nō q̄ publica fiāt au/
ctoritate: sz q̄ publice patēt. Idē idē
cle. j. §. si vo de fo. ope. vbi dr publi/
ce fieri: q̄ō fit in ecclia multis astan
tib⁹. t no. p Inno. t alios i. c. statui
m⁹ de maledicis. ad idē. c. fi. in fi. su/
pra de dolo t cōtu. Ex q̄b⁹ oīb⁹ atte
ta mētē legis regni q̄ publicitatē req

rit ne alie mulieres ō videtes in sile
delictū cadāt: dicet publica pcubina
clerici monachi religiosi vel vxorati:
q̄ cōi opiniōe vicinoz p tali ei⁹ cōcu
bina reputabat q̄ sciētib⁹ t videti/
b⁹ vicinis ille domū ei⁹ intrat t quer
sat: t cōtra illa domū ei⁹ frequētat:
t alimēta t alia necessaria ꝛcipit. istā
ego dicerē publicam pcubinā vt ōbe
at punīri p legez regni. q̄ sic itelligo.
C Et crederē has leges hñe locuz ꝯ
pcubinā clerici in minorib⁹ bñficiati
p id q̄ō no. voluit Jo. an. in regula si
ne culpa ō re. in. li. vj. i mercurialib⁹.
vbi decidit q̄ filius talis nō legitimat
p subsequēs mīmoniū q̄ō est valde
notādū. de q̄ meminit abb. in. c. p ve
nerabilē pe. co. v. sz dubitari pr. supra
q̄ filij sūt legi. de q̄ vide bar. i. l. i ocu
binatu. ff. de cōcubinis. p bar. t bal.
in. l. t si ꝯ C. de nup. bal. i. c. nāles cir
ca medium in. v. quero. an natus ex
clerico in ti. si de feudo fuerit ꝑtro. i
ter do. t agnatū li. feudoz. t in. §. fi.
insti. ō nup. p āge. i. l. paul°. ff. ō sta.
ho: p sali. in. l. q̄ ꝯ. C. de incest nup.
ātoniū ō roselis in tractatu legitima
tionū fo. 1. co. iij. v. vlteri° q̄ro. t fo. ij
co. ij. v. primo casu. t singulariť p mi/
colaū de vbaldis i tractatu de succes
siōib⁹ ab intestato. prima pte fo. 7. fi.
co. quē rogo videas q̄ pulcre loq̄t.
C Addē etiā q̄ iste leges ñ haberēt
locū ꝯ mulierē nuptā ꝯ⁹ eēt publi
ca cōcubina clerici monachi religiosi
vel vxorati. ar. l. si vxor. §. diu° seuer°
ff. de adult. vbi meretrix vxorata ꝑt
accusari de adulterio: t sic statutū lo
quēs ō meretrice: non haberet locū
in ea que est vxorata scōm Jo. an. in
additiōibus ad spec. ti. de imiu. in ru
brica de quo facit festū ādreas sicu.
in. c. latoz. j. co. ver. t adde Jo. an. su
pra de pigno. ex quo infert q̄ mulier
nupta: non potest carcerari pro ōbi
to. quod expresse voluit bal. in. l. con
senraneum. C. quomodo t quando
iudex dicens q̄ stante statuto q̄ me

Universidad de Deusto
Biblioteca

retrix posse capi personaliter: nō capietur illa que est cōiugata. Iz turpiter viuat (de quo etiam meminit andreas Siculus in.c. pastoralis. vj. co. v. sed ego quero. supra de iudic. ex quo infert q licet alias mulieri luxuriose detur curator quia est prodiga persone fame z bonor vt. l. mulieri. ff. ō cura. furio. viro aūt luxurioso nō: vt notanter decidit spe. ti. de actore. §. item opponitur contra actorē. v. sed queritur: Ad mulieri tamen nupte etiam si luxuriose viuat: nō dabitur curator. Sed finaliter andreas sicut videtur tenere contrarium quia est fauor mulieris vt detur sibi curator quia sicut est pdiga persone: multo magis presumitur pdiga bonor. z iō siue sit maritata: siue non: dabitur sibi curator. quod est menti tenenduz scōm eum. faciunt multa que de muliere luxuriosa dixi supra in rubrica. co. cclxix. §. vnum demū cum sequentibus. Sed in casu nostro agitur de odio z pena: merito non pumet̄ penis legalibus disponētib⁹ cōtra pcubinas z sic alias practicant. Sz si fata ē notorietas q marit⁹ illu d sciat z patiat: quāuis ipo tacente z cōsentiente: nemo possit aduleriū accusare: vt foro legū li. iij. ti. vij. l. ij. z. vij pri. ti. xvij. l. ij. que aliter disponit corrigendo ea que notantur in. l. Quis. C. de adul. z in. §. j. iſti. de publicis iudi. Ille tamen venit puniendus si fuit adulteri causa. vt. vij. ptita. ti. xvij. l. vij. que incipit rematar imo si ille fuit leno vxoris sue: mortis penā incurrit vt eadem. vij. ptita. ti. xxij. l. ij. icipit alos alcahuetes. z traditur in. l. mercalez. C. de condi. ob turpē causam. hanc penam contra tales li benter deberent iudices imponere: ex quo ita impudēter matrimonij fedus z individuitatem: fedare z diuidere non erubescunt: vxorez z carnē (vt ita dixerim) propriaz polluēdo:

In viro vel mulieri luxuriosis det̄ curator.

Contra maritos pmittentes vxores ad ulterare.

Lex regni.

Lex regni.

peccatum quasi contra naturam cōmittunt. vbi est illa inmorū cōiunctio siue comugatio que ex matrimonio procedit: vbi illa fides comugalis quā non debet vnus alteri prodere: quam etiam ipsi gentiles cōmendarunt. Nam vt aristeles. iij. echonomicoz narrat: vlixes deprecante ipm athalantis filia/cohabitare secum: z promittente immortalem facere z beatum omni tempore: nec vt immortalis fieret: ausus est prodere vxoris sue amiciciam affectionem: z fidem maximam: sibi penam arbitratus fieri: si malus existens: immortalitatem promereatur. Ubi illa immaculata proles que secundum matrimonij bonuz appellatur? que proles dici non potest nisi ex nuptijs nata sit. que nascitur primo deo: secundo patrie: tertio parentibus: quarto suis: quinto extraneis per vinculum charitatis. z de his intelligenduz est quod plato dicere solebat vt eum refert tullius officiorum li. j. c. iij. non nobis solum nati sumus ortusq3 nostri partē patria vendicat: ptē amici zc. de quo per bal. in rubrica. C. ō priuilegio locis in princi. Ubi illenexus diuin⁹ z fedus ppetuū qō per copulā inter pruges habitā ẑhit: p q efficiūt vna caro: ita q si pñt separi nisi sepet aīa a corpe. imo etiā post mortē mariti oz mulier seruar honorē viri z filioz (si qui sūt) z suū. pprium vt tradit bal. in dicto. loco z dixi in rubrica. co. cccl xxij. Qui g hāc vnionē z in diuisibilitatē nō seruāt: pessimi z abhoīabiles deo z hoib⁹ effect: si sūt vita digni. occidāt: z pereat memoria eoz cuz sonitu. Et nisi ipis āgustia: z rei (quā iter man⁹ hēm⁹) altus pelag⁹ me retraherēt: vtiqz tācito nō silerē. quomā hoc abhominabile vicium multorum maculauit famam aiasq3 ad infernū piecit. Sufficiant hec ad iudices minus doctos

Ulixes.

Quibus nascit̄ quis.

instruendos vt sciant qualiter se habere debeāt huiusmodi penis imponendis exequēdisq3. Et rediam⁹ ad viam a qua (vt hos etiam metterem⁹ faciculos qs sum⁹ egressi: credimus aliqbus p futuros.

Quattuor q̄ debent considerari in cōstituenda dote.

In constituenda tamen dote quam pater filie dare tenetur: multa debet iudex attendere scilicet ad quantitatem patrimonij patris. vt. l. quero. cum. l. sequenti. z. l. cum post. §. gener. ff. de iure dotium. z. l. si filie. de lega. iij. cum simlib⁹ de quo videas singulariter franciscum de aretio. consilio. 17. colum. antepenul. ver. ad quintum dubium. incipit. In christi. zc. considerans. Unde si pater est egen⁹ z multis debitis involutus: ita q non sit sufficiens ad dotandum filiam: non tenetur eam dotare. imo dato q tūc pater dotem filie cōstituat: constitutio est nulla. ita mirabiliter dicit bal. in. l. fi. iij. co. C. de dotis promi. ver. sed quidsi pater. Iodo. ro. in. l. j. ff. soma. motus per. l. ait pretor. §. si cum mulier. z. l. fi. §. si a socero. ff. de his que in fraudem credito. z. l. si successione. C. ō revocan. his que in frau. credito. ita qz vbi non sunt facultates: non potest cadere dotis constitutio. cum non enti: nulle sunt qualitates. l. eius qui. §. pe. ff. si certuz peta. hoc dictum multum cōmendauit Jason. in. d. §. fuerat ante. xxxvij. colum. ver. secundo notate. patre tamen existente inope: si mater est dives/illa tenetur filiam dotare. secundum bar. z bal. in auc. res que. C. cōmunia de lega. bal. in. l. mater. C. de iure dotiuz. de quo per ange. in. l. filia. in pin. ff. ad trebellia. z in. l. fi. C. de dotis promi. z Iodo in. d. l. j. ff so. ma. z Jason vbi supra. z in. d. auc. res que. iij. co. ver. quarto nota. Ubi de q̄ dixi supra in rubrica. co. ccxxxij

Mater dives tenet dotare filiam.

ver. hoc tamen intelligo. z co. cccl v. v. si tamen vir.

Secundo debet iudex aduertere ad numerū liberoruz. vt. d. l. si filie: ad qualitatem z dignitatem ipsius patris. z etiam filie z generi. vt. d. §. gener. z. d. l. quero. Et adeo verū est q debet attendi q̄ditio persone: q etiam si legitima non sufficeret secundum conditionem z nobilitatem persone ad hoc vt ipa dos sit ꝓgrua: potest z debet iudex excedere ipsam legitimam. vt no. probat tex. in auc. de resti. z ea que pa. §. q̄ ob rem. col la. iij. Ad idem tex. in auc. res que. C. cōmunia de legatis. vbi dicit bal. in pe. co. q dos debet esse cōgrua in spectu quantitate patrimonij numero liberoum z qualitate ingalium. vt ibi z. d. l. filie. z refert ouidiū dicē. Si vis apte nubeſ: nube pari: idē dicit Jo. fa. instī. de nup. in rubrica. z tradit pau. de castro. 2°. 232. incipit p plemor. ij. co. post principiū. in ver. nam etiam de iure cōi. idem fuit de mente bal. in auc. res que. in prin. C. cōta de legatis. vbi dixit q si filia nō reperiat maritum sibi condignuz nisi det omnia bona in dotem. potest omnia dare. argu. ter. in auc. contra rogatus. C. ad trebellia. in fine.

Numer⁹ liberorum z dignitas ꝑsz filie.

Si vis apte nubere: nube pari.

Idem videtur dicenduz si consuetudo patrie z maxime familie dicti patris z suorum maioruz: esset ab antiquo vt dos feminarum dicte domus esset excessiua legitime: Nā tūc sine dubio dos non diceretur cōgrua si dictam legitimam non excederet: dummodo suppetant facultates patris. argu. l. imperatores. ff. de contrahen. empt. z. l. nummis. de legat. iij. z. l. quod si nolit. §. quia assidua ff. de edili. edic. z. l. titianus. ff. q̄ cuz eo. Communiter tamen mos regionis regulatur in plus vel minus prout se habet conditio personarū. z vires patrimonij patris z numer⁹ libe

Cōsuetudo patrie z familie.

Universidad de Deusto
Biblioteca

roꝝ ꝛ in his debet versari discretio ꝛ arbitriū bom viri. nō curādo an cō/ mēsuret cū legitima vel nō. imo etiā vltra mensuram legitime poterit ar bitrari ꝑ supradicta ꝛ maxime ꝑ tex. in d. §. ꝑ obrē ꝛ ita etiā tenuit bal. consilio. incipiente antiquū statutuꝝ ꝛ ꝑsilio. icipēte. hec queſtio hꝫ quat tuor capita. ꝛ ꝑsilio incipit. hec ma/ teria diuiditur in duas partes. ꝛ i plu ribus alijs consilijs. Idem tenet sali ce. in quadam sua dispputatione que incipit statuto canetur. angelus. con silio. 310. incipit gregorius.

Utꝝ fratres ꝑñt reuocaꝛ dotē excessi/ uaꝫ legitime.

¶ Et quod plus est istam dotem ꝑ uis excessiuam legitime non poterūt alij fratres ipsius mulieris reuocaꝛ in eo qō excedit patre viuente. vt vi detur velle Jo. an. ī additio. ad spe. in ti. qui filij imt legi. in rubrica i ꝓn. vbi dicit de patre habente duos fili/ os qui alteri donauit omnia bōa sua viuo patre: nō pōt alter filioꝝ petere a fratre legitima nisi post mortē ꝑñs ꝓpter donationē imensaꝫ. vt. l. ij. ꝛ. l. si totas. ꝛ. l. si mater. C. de inoffi. do. na. ratet tñ Jo. an. ꝙ poterit frater petere alimeta iudicis officio. q̄ tene bit frater donatarius sibi ministraꝛ ex quo non vult legitimā sibi redde/ re. viuēte patre qui dotem constitu/ it. ¶ Idem sentit Jo. an. in additiōi bus. ad specu. ti. de rebus eccle non alie. §. j. in. co. v. cterū. vbi dicit pa/ tronū non posse reuocare alienata p libertū viuentē. cuꝫ posset casus eue nire ꝙ nil sibi ōberetur puta si filios haberet. vt instī. de successio. liber. §. sed nostra. ꝛ. §. sequē. idem erit in ca su nostro. cum possit euenire casus ī quo filij nihil debeāt habere de bōis patris cōmittendo aliquā cām pro pter quā possint exheredari. C Ū p/ terea ipī in vita patris nullum ius habeāt in eius bonis nili solā spem. vt. l. nec ei. ff. de adop. p bar. in. l. is poteſt. ff. ō acquī. here. ¶ Adorno tamē patre ꝛ soluto matrimōio filie: bene possūt filij agere ad reuocatio nem dotis imense quāuis. xxx. anni sint elapsi patre viuo. vt sentit Jo. an. vbi supra. quod tene menti. Se cus tamen est cōstante matrimonio filie. non enim possunt petere interī ꝙ est nupta. per tex. in l. dotis quidē C. de collā. ita no. sentit bar. in. l. fi. §. si a socero. ff. ō his que in frau. cre di. ꝛ ibi ange. ꝛ sequitur bal. in auc. ex complexu. C. de incestis nup. an/ ge. de aretio. in. §. si res instī. delega tis. Nicolaus de vbaldis in suo tra ctatu de successionibus ab intesta. 6. charta. fi. co. ꝛ campetius in suo tra ctatu de dote. j. pte. q. xlviij. Jsti mo uentur qꝛ dos cōstante matrimonio respectu viri qui ex ea habet substen tare onera matrimonii: est titulꝰ one rosus. vt dicta. l. fi. §. si a socero. ꝛ ibi notat. Bar. ꝛ. l. ex promissione. ff. de actio. obliga. tex. in. l. vna. §. lucrati uas. C. de inpo. lucra. descrip. li. x. ꝛ ibi notat bar: ꝛ platea. ad idem. l. ꝙ oneribus. C. de iure dotiuꝫ. ꝛ ibi no tat bar. ꝛin. l. fi. eo. ti. ꝛ ibi etiam bal. glo. in. l. me uis. §. j. in ver. ipī nocere ff. soluto matrimonio. ꝛ ibi notant bar. ꝛ alij. gl. in. l. ignoti. C. de reuo. hijs. que in frau. cre. ꝛ ibi bar. latius per ipsum in. l. meuius. §. duobus. ꝛ iij. colum. ver. ij. quero. in repetitio ne. ff. de lega. ij. bal. i. l. ij. C. de reuo. hijs. que in frau. cre. ¶ Et adeo ve/ rū est ꝙ respectu mariti titulus do/ tis dicitur onerosus: ꝙ ꝛ si ex postfa cto consecuturus sit lucrū ex tali do te: puta propter pactum quod fece/ rat de dote lucranda: vel vigore sta/ tuti disponentis ꝙ decedente mulie re in matrimonio: Utr lucretur do/ tem: tamen nunquam dicetur habe re ex causa lucrativa: cum precesserit causa onerosa ideſt titulus dotis gl. singularꝭ ī. l. si donatur. §. fi. ī. v. dū taxat. ff. ō ꝓdi. ob cau. ꝓ q̄ ē tex. no. ī

Dos est ti/ tulꝰ onerosꝰ ex pte marit

.d. l. vna. §. lucrativas. ī vbo si vero vt socer. C. ō impo. lucra. ō scrip. vbi si socer dederit dotē ꝓ filia vel nepte lucꝫ casus euentu res eius cui data ē: vertatur ad lucra: nō tñ inter causaſ lucrativas numerabiť. quem tex. ad hoc ponderat ibi ange. ꝛ refert ꝛ seq tur iaſon. in. §. item si quis in fraudē vij. co. instī. de actio. hinc est ꝙ lucrū dotis qō concediť marito ꝓpē spen/ sas: non dicitur titulꝰ lucrativus. ita dicit bal. ī. l. hac edictali in ꝓn. ij. co. v. pone ꝙ appositum. C. de secūdis nup. ꝛ i n. l. cū multe. ij. co. C. ō dona tio. ātē nup. ꝛ i auc. ꝓterea. pe. co. C. vnde vir ꝛ vxor. ¶ Et ꝙ plus est ti/ tulus dotis est onerosus nō solum ex pte mariti vt dictum est: sꝫ etiā ex pte filioꝝ dotem maternaꝫ petenciuꝫ vt mirabilī sentit bar. in. l. si cōstante. ī in ꝓnc. in. x. q. ij. ptis principali s. ff. so. ma. in repetitione. ¶ Jntelligē ꝓ dicta non solum in dote vera: sꝫ etiā in putativa seu marito putativo vt ē glo. singularis ꝛ vnica. in. l. ꝙ culus. alias incipit ancilla. ff. de iure dociū. ¶ Si aūt dos est titulus onerosus: ꝛ gener non participauit in fraude: quā uis dos sit immensa: non revoca bitur saltum constante matrimonio. ar. l. qō aūt. §. hoc aūt edictum. ꝛ. §. simili modo. ff. de his q̄ in frau. cre. ꝛ. §. item siquis in fraudē. cuꝫ ibi no tatis. instī. de actio. hoc videtur fuiſ se de mente legis regni. quā chymis sissimi reges nostri ꝓstituerunt que vult ꝙ data a rege propter dotē: non possunt a rege renocari vel modera ri constante matrimonio. ō qua lege infra fiet mencio. ¶ Bene facit iudi cio meo tex. no. in. l. cum post mortē. ff de admi. tu. ī. l. si donatur. §. si qs in debitam. ff. de cōditio. ob cau. vbi si quis indebitam peccuniam promi sit ꝛ tradidit marito: non ꝓdicit ab eo. ¶ Idem tex. in. l. fi. ff. de colaſ. do. vbi dos etiaꝫ immensa data gene ro non repetitur a fratribus: sꝫ etiaꝫ ꝓmissa poteſt a fratribꝰ peti. ¶ Id idem tex. in. l. j. §. at si trāsigit. ff. si qd in fraudem patroni vbi littera dicit. si libertus filiaꝫ dotauit: hoc ipso qō dotauit: nō videtur fraudare patro num. qꝛ pietas patris non ē reprehē denda. ratio ē scōz azonē ibi in suma qꝛ titulus dotis non est lucrativus.

De dote pu tatiua.

Lex regni.

Determina tio cōtraria.

¶ Sed quamuis hanc opinionē ali quando vidi obseruari in practica: cū tamen casus accidisset in chācellaria in quo vna cum alijs habui iudicare: non fuimus eam sequti ymo contra eam, ꝓnunciauimus. s. ꝙ etiaꝫ ꝓstan te matrimonio dos excessiua legiti/ me. in eo qō excessit in ꝓiudicium a liozū filiozum: alij filij possunt revo/ care. modo sit dos assignata ex volū/ tate patris: vt frequenter contingit qꝛ pater dat vel promittit largas do tes in tantum ꝙ non remanet legiti/ ma filioꝝ masculozum: modo ex assi/ gnatiōe iudicis multo patre. ¶ Nō est enim iustū ꝙ ꝓpter donationē so rozum: alij filij debeant carere legiti ma. ad hoc allegam bal. in. l. si eman cipati. in finalibus vbis. C. de colla. vbi hoc sentit dicens ꝙ qui non vult succedere vniuersaliter: non tenetur conferre nisi ad legitimam. vt auc. vnde si parens: C. de inoffi. testa. vbi hoc probatur secūdum pau. ō ca stro qui hoc in expresso firmat. in. l. vnica. ī. fi. C. ō inoffi. doti. sic intelli gens glo. ibi ꝛ tene hoc menti qꝛ q̄ti dianuꝫ est ꝛ dabit tibi honorez ꝛ comuniter ignoraī hec decisio pau li. ¶ Jntelligo aūt dotem immensaꝫ quādo alijs filijs preiudicatur i sua legitima. poterit ergo pat dare filie ī dotem quintam ꝛ tertiam partez bo noꝝ suoꝝ ꝛ in sup legitimam de resi duo. nec dicetur tunc dos immēsa vt in officiosa qꝛ vt scis hodie oīa bona patris sunt legitima filiozuꝫ excepta quita parte ꝙ poteſt cui voluerit do

Dos immēsa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nare. vt foro leguz li. iij. ti. v. l. ix. z eo dem libro ti. xij. l. vij. excepta etiã ter cia parte residui q̃ vni ex filijs põt p̃ legare vt. d. l. ix. dãdo ergo dotẽ ma gnam: videtur filiam meliorare vel i quinta vel in tercia pte bonoruz suo rum vltra legitimam. ar. tex. in. l. cuz pater. §. eiectis dele. ij. vbi diuisio e tiam in equalis facta inter filios de bet obseruari. quia habet vim prele gati vt res valeat eo modo quo me li⁹ valere potest vt. l. si miles. ff. de te sta. mi. z ibi no. bar. facit. l. qui quar tam delegatis p⁹. ad idẽ facit. l. vro ri de legatis. iij⁹.: vbi dr̃ q̃ quãdo ex verbis testatoris apparet q̃ voluit pater filio prelegare: plegasse vr̃ no. ibi bar. ymo etiam si ex verbis nõ ap pareat: satis est ex factis apparere q̃ facto datur voluntas intelligi vt. l. ꝺ quib⁹. ff. de legib⁹ z. l. reprehenden da. C. de instit. z substi sub cõdi. facti cũ cordancijs de quib⁹ p glo. in. c. te nor de re iudica. indubio aũt videbi tur meliozare in tercia: vt quinta ps pro anima relinquatur z hoc fauore anime. cuius fauore stil⁹ curie habet q̃ ipsa pri⁹ deducat. vt. l. stili. ccxiij. vt ergo videatur an sit in officiosa q̃ sidera totam hereditatẽ z si dos non excedit quinta z tertiam par tem bo norum patris z de residuo legitimã: non iudicabis illam immensam vel i officiosam z per consequẽs necdũ q̃ stãte matrimõio: sz nec eo soluto po terit per fratres reuocari cum nihil sit factum in eorum preiudicium vt ex preditis satis apparet z bene facit tex. in. l. ij. z. l. si mat. z. l. si totas. C. de inoffi. dona. ¶ Idem q̃ volunt bal. in. l. fi. v. co. v. item faciunt pre dicta. C. ꝺ pact. vbi dicit q̃ statutũ nunquã valet quo ad legitimaz filio rum q̃ illa nõ defertur vt lucrũ sz vt debitum vt est glo. q̃ ibi notan oẽs. i. l. ij. C. de iuris z facti igno. sz in eo q̃ est supra legitimam: bene põt fi lio p statutum tolli. sicut p testamen tum. ita ergo erit in casu nostro. Ad idez facit q̃ voluit idem bal. in. l. j. i fi. C. si in frau. patro. vbi dicit q̃ fi lij possunt reuocare ea q̃ pater pdit in ludo illicito vsqz ad legitimam ip sorum. hoc idem videt fuisse ꝺ mẽte legis regni. foro legũ li. iij. ti. xij. l. ij. q̃ dicit q̃ si post annũ q̃ matrimoniũ est cõtractum inter cõiuges: marit⁹ aliqua donauit vxori non stantib⁹ fi lijs: valet statiz talis donatio. sz si po stea nascantur filij: reuocatur dona tio excepta quinta parte bonoruz ipsi⁹ donatoris. q̃ q̃tum ad illam non re uocat vt ibi dicitur. ratio est q̃ vt di xi q̃tuz ad filios oia bona parentũ: sunt legitima filioruz excepta quinta parte eoruz: q̃ põt cui voluerit dona re. z pterea quo ad illam non revo catur idem dicendũ in tercia parte i ter filios: q̃ põt cui voluerit p̃legare vt supra dictuz est. dos ergo q̃ potest cadere in quinta z tercia z in super le gitima: nõ dicetur inofficiosa: nec po terit a fratrib⁹ reuocari etiam solu to matrimonio. nisi pater quo ad ter tiam partem reuocaret vel alteri p̃ legaret quod potest vt. l. cum pater. §. a filia iuncta glo. z qũ ibi no. bar. de ligatis. ij. nõ tñ põt reuocare quo ad quintã. vt late al' consului in meo consilio. x. incipit donã maria de gae te diri in predicta. l. regni. foro leguz li. iij. ti. v. l. ix. ij. co. v. an pater qui fi lium meliorauit..

¶ Sed pulchruz est vi dere quo tempore inspicietur an dos sit in officiosa. an tp̃ore quo dos fuit constituta q̃o bona patris sufficie bant ad illud quod dabatur in dotẽ: an tp̃ore mortis patris: q̃i bona fue runt diminuta: z videtur q̃ temp⁹ q̃ stitutionis dotis per ea que no. bal. i. l. i. successione. C. de reuo. his que i frau credi. z in. l. fi. §. fi. pe. co. C. de

Quo tẽpore suspiciet an dos sit immẽ sa.

vsurj rei iudi. z in. l. q̃uis. in. fine. C. de fidei comi. angelus z alij in. l. si p ponas. §. hereditatem. ff. de in offic. testa. angel⁹. jo de ymola. ludouic⁹ z alexã in. l. stipulacio hoc modo. cepta. ff. de vbo. o. alexan. in. l. pactũ ad finẽ. C. ꝺ colla. jo. ꝺ ymola z ancha. i rubica. s. de testa. bal. z salicet⁹ in. l. j. v. q. C. ꝺ inoffi. do. Em⁹ in. l. fi. co. pe. C. de pactis. quem alij sequũtur. qui omnes dicunt. q̃ si pater assigna uit filio legitimaz in vita: licz postea pater aliqua bona acquisierit: ꝺ illis nihil habebit filius. facit. l. si ita lega tum. ff. de auro z argento legato ibi hac demõstratione presens: non fu turum tp̃s ostendit. Ad idem. l. fi. §. qui indiuisã delegaris. ij. inuer. nõ fa cere voluntatez z. bene facit q̃ vo luit cinus quem alij sequũtur in. d. l. finali. pe co. C. de pactis dum loqui tur de eo qui non habebat nisi vnicũ filium vt ibi per eum qui dicit hoc p cedere etiaz si pater diuisset: dono ti bi talia bona post mortem meam: nã debet attendi tẽpus donationis. licz salicetus ibi in hoc sit ꝓtrarius quẽ videtur sequi alexã. in. d. l. stipulatio doc modo concepta. saluãdo in vno solo casu. s. quando per dicta verba: iduceretur causa mortis donatio vt ibi lacius p eũ. quãuis ergo bona pa tris postea pereant: filius habebit di ctam legitimam vel filia dotem vt senciunt bal. z salicet⁹ in. d. l. j. C. de inoffi. do. presertim si aparet ex mẽte patris ex verbis vel factis. quoniam in hoc sequenda est voluntas dispo nentis vt. d. l. si ita legatuz z ibi bar. intellige quãdo filius fuit ꝓtent⁹ cũ illa legitima z renunciauit cum iura mento toti hereditati paterne z ei⁹ successioni al' secus. sc̃z bal. in. d. l. q̃ is. z videtur etiam de mente tex. in. c. quãuis pactum. de pactis. li. vi. vbi videas georgium in repetitione. ma xime in. v. co. i prima limitatione. Et sc̃z hoc forsã ꝺber itelligi qꝺ voluit bal. in. c. cum. m. de cõsti. co. vij. v. z ẽ argu. vbi ar. illi⁹ tex. dixit. q̃ filia q̃ recepit centum pro integra sua legi tima: augmentatis facultatibus pa tris: põt petere legitimã ex sup crece cia bonorũ quod dicit eẽ valde no. z facere tex. i. l. his honorib⁹. §. aucti. ff. de vaca. mune. ꝺ qno dicto facit fe stum barba in repetitione ru. C. qui admi. ad bono po po. charta. viij. fi. co. vbi cumullat multa similia que vi deas pte. ¶ Et ista faciũt ad q̃stiõẽ cotidianam pater p viã donationis meliocauit filium in tercia z quinta parte bonoz vel in tercia sola vel q̃n ta sola: quod tẽp⁹ attẽdi debet an tẽ pus donationis vl' mortis: teneti suc cinte i rubrica. co. cccxxvi. v. itẽ si ma ter. cogitabis.

¶ Considerabit etiam iudex in arbi tranda dote dignitate vel indignita te mariti q̃ ratione sue indignitatis vl' ignobilitatis minuetur dos. vt vo luit glo. in. l. vnica. C. si aduersus do tez. z in. l. nulla. C. de iure do. z in. l. cum post mortem. §. fi. ff. de admi. tu to. est bonus tex. in. d. l. filie. delega tis. iij. z in. d. l. q̃ro. ff. de iure do. vbi ifa dicit q̃ in constituenda dote mo dus ex facultatibus z dignitate mu lieris maritiq̃ constituend⁹ est. põ derãda est ergo dignitas vel indigni tas mariti in dote constituenda. vsi ad terminos cõclusionis nostre vide tur dicendũ q̃ isti filie que matrimo nium cũ indigno cõtraxit: minor dos assignabitur ppt indignitatẽ vl' vili tatem mariti. z ß sub verbo forte te nuit jo. de ymo. in. d. c. accedens. s. de procra. z in. l. j. ff. so. ma. z ibi alexan. xiij. co. v. sz ymola. ibi z iasson in. d. auc. sz si post. xxv. in fi. z cãpetius in. d. suo tractatu ꝺ dote. i. parte. q. xiij. Et sc̃z hoc est modificanda z intel ligenda ista cõclusio. Ad qꝺ bene fa cit tex. cũ glo. in. c. nullũ. xxx. q. j.

Dignitas vl' indignitas ma riti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Un pater tenet dotare filiam naturalē vl spuriā.

¶ Considerabit etiam iudex vtruz ista filia sit naturalis z legitima. quo casu indistincte ꝓcedūt predicta. an naturalis tantū vel spuria. quo casu multi doctores non leuis auctoritatis tenuerunt ꝙ pater non teneť eaz dotare vt voluit iac. de are. in l. vtrorem. §. pater naturalis. de legat. iij. bar. z bal. z aleran. in. d. l. j. ff. so. ma. bal. z ange. in l. fi. C. de dotis ꝓmi. bal. in. c. i. §. donare. in prin. qui feuda po. li. feudorum. ange. in l. afilia. ī pri. ff. ad trebelli. salice. in auc. res q̄ C. coīa de legatis. ange. cōsilio. 209. Idem fuit de mente bar. cōsi. 119. incipi. dñis dñicus. vbi concludit ꝙ cuz presbiter qui maritauit filiaz in presbiteratu ꝓcreatā: non potuerit ei de suo dotem dare: potest reperi per heredes dotantis: petitiōe hereditatis vel conditione ex lege: etiaz si ipsa filia possedisset dictam dotem spacio xxx. annoruz z plus. qz aut sciebat se nō posse capere: sz ad successores dotantis ptinere p. l. j. C. de na. libe. z tāꝙ malefidei possessor nō ꝓscribit. vt in. c. fi. de prescrip. z in regula possessor. de regu. in li. vi. Aut credebat se posse capere z apud eam iustam esse possessionez: z tūc errauit in iure. qui iuris error nunquā in vsucapaciōe ꝓdest vt. l. nunꝙ in vsucapcionibus. z. l. si fur est. §. i. ff. de vsucapio. ꝙ tū. n. ad prescriptionē iuris error habetur pro mala fide. vt no. p dynum. in d. rta. possessor. ita tz bar. ī. d. cōsilio.

Qñ filia haber vñ se alat nō tūr pater eam alere.

¶ Ista tamē debēt intelligi quando filia naturalis vel spuria vl incestuosa habet vnde se alat. vt puta si hēt aliqua bona vel aliquam honestaz artem vnde possit se substentare: nam tunc pater non tenetur eaz allere. vt d. l. siquis a liberis. z per cōsequens nec dotare. vt sentiunt doctores predicti. z tz bal. in. d. l. mater. C. de iure do. q̄m refert z sequitur lodo. ī. d. l. j. ff. so. ma. iason in auc. res q̄. xiij. co. v. vij. limita. C. coīa de legatis ꝓglo. bar z bal. z alij in. l. si maritus. ff. so. ma. anto. in. d. c. cum haberet prope fi. refert z sequitur baptista. in repeticione. l. si q̄ illustris. C. ad orficiatuz. pe. co. z subdit fortius ꝙ si dictus filius efficeret in futurum diues: vel ex arte aliqua posset alimenta habere: nec dum non tenetur pater alimētare: verum etiam euanescere: relictum sibi ꝓ alimētis z remanet apō heredes dicti patris. qō ē valde no. si tamē supueniret filio necessitas: resurgeret legatum. secundum eum.

Pro filia nobilis viri.

¶ Sz ꝙ dixi ō honesta arte: ꝓcedit nisi esset filia naturalis alicuius magni nobilis: qui forte non escusaretur si diceret ꝙ ipsa filia posset se allere. z sic etiaz se dotare ex arte aliqua q̄n do illa non esset condecens siue cōditioni puta in texendo vel similibus. ita dixit bal. nouell⁹ in suo tractatu de dote. vi. parte. xvi. preuilegio. mouetur per illud quod in simili no. dixit azo. in. sūma. C. ō patria potesta. in fine. de quo meminit. bal. in. l. alimenta. C. de nego. gestis. z vitalī. in li. cl'az. charta. ccxviij. fi. co. al'. incla sz an iuri alimentoruz possit renunciari in. vi. co. z barolomeus veronēsis in trac. ō remittari charta. viij. in fi. z iaco. de are. in. l. si marit⁹. ff. so. ma. vbi dicit ꝙ licz mater nō teneatur alimentare filium vel filiam: tamen tenetur lactare vsqz ad trienium. vt. l. nec filiū. C. de patriapo. z. c. fi. in fi. de conuer. coniuga. tamen si mať eēt nobilis cui secundū morē patrie eēt dedecus lactare filium vel filiaz: tūc excusatur. idem tenet bar. in. l. j. C. ō mendican. vali. li. xi. z in tractatu ō alimentis. vi. q. refert eum z sequitur ange. de aretio. inſti. de iure natu. in fine principij. z abbas. in. d. c. fi. de cōuer. coniu. idem voluit ipse in. d. c. cū haberet z ibi prepositus. iij. co. z baptista in. d. l. si qua illustris. co. antepe.

Qñ mať teneť lactare filium.

Pro nobilibus pauperib⁹.

in fine dicens ꝙ si filius est nobilis ita ꝙ non obstante spurietate: dedeceat ipsum artem exercere: debentur sibi alimēta. Bene facit ad hoc text. z qō ibi no. bal. in. l. si quis ad ōlimandā C. de epi. z cle. vbi dicit ꝙ si aliquis est nobilis qui habet alimenta: sz suā dignitatem ꝓseruare non valet: pōt per executores testamenti ōputatos ad distribuenda bona inter pauperes: aliquid sibi concedi tanꝙ pauperi: de quo dicto facta est mencio. s. eodem. co. cclxxix. v. ad cuius confirmationem. ad hoc bene faciunt q̄ de nobilitate dixi. s. in rubrica. co. xx. §. ii. mirabis tamen. z co. xxi. §. istud autē cum sequentib⁹. multa cumulat bartolome⁹ veronēsis vbi supra. ¶ Ad idem facit illud quod no. dixit bal. ī. l. j. §. sed scimus. C. de lati. liber. to. vbi dicit. no. hic mirabile ꝙ si aliqs teneť aliqz alere: sufficit si faciat euz recipi ī aliquo hospitali vl domo ōr: vel procuret ei aliqꝙ prebendam. illō tñ de hospitali dicit intelligenduz si ille qui dz alimentari: potest ibi morari sine dedecore: vel propter nobilitatē hospitalis: vel quia est vilissima persona vt seruus vl si ad eius curā ipse non sufficiat al'secus. scōz eū q̄z refert z sequitur jo. de ana. in. c. vno infra de infan. lan. vl expo. iij co. z ꝑ posit⁹ in. d. c. cū haberet. ij. co. in fi. q̄ dicunt hoc fore singulare. de quo memin. s. co. ccxxxvi. prope finem. sentit ergo bal. ꝙ arbitrio iudicis relinquit q̄ndo is qui debet alī: habeat a liunde alimenta vel vnde se alat honeste. ¶ Si tamen filia naturalis vl spuria non haberet vñ se honeste aleret vel dotaret: pater eam dotare teneť. q̄ negari non potest quin pater teneatur filiam allere si filia non habeat ūde se allat. vt. d. l. si quis a liberis. ff. de libe. agnos. non soluz pater legitimus: sed etiā naturalis: vel spurius: vel quicūq; alius. qua cuz ius alimentandi deriuetur a quodam iure naturali: vt. l. j. in fine. ff. de iusti. z iure: que natura est cōmunis oīb⁹ filijs: tam legitimis: ꝙ non legitimis. vt. l. hos accusare. §. omnib⁹. ff. de accusa. Et ꝓpterea oēs filij a principio liberi nascebantur vt in auc. quibus mo. na. effi. sui. §. licet colla. vij. z dictuz est supra. sequitur ergo ꝙ oēs filij alendi sunt a parētibus. z hanc cōsideracionem habuit equitas canonica q̄ voluit ꝙ pater teneatur alere filium legitimuz naturalem spuriuz vel incestuosuz. vt in. c. cū haberet. ō eo qui duxit i ma. ꝙ po. per adul. qō oīes equaliter obligat patrez z matrem secūdum eoruū facultates. vt videtur de mente illi⁹ rex. scōz abbatē. ibi fi. co. in prin. hoc idem voluit bal. ꝓsilio. incipiente erant tres fratres q̄z refert z sequitur baptista in repeticticione. dicte legis. si qua illustris. co. ante pe. dicens ꝙ lz filij spurij nō succedant matri: alimenta tamen de dote materna habere debent: si non habent aliunde vnde se allāt. vt. d. c. cū haberet. nam per equitatem illi⁹ c. quilibz successor bonoz paternoz z maternoruz teneť alimēta prestare de clemencia iuris canonici z legis diuine. si autem tenetur allere: ꝑ consequens z dotare cum dos succedat loco alimentoz. vt sepius diceuz est. ita in terminis nostris decidit bar in d. l. vtrorem. §. pať naturalis de legat. iij. z in l. fi. ff. de his quibus vt indig. z in auc. ex ꝓlexu. C. de iccirco nup. bar. z ymo. in. l. menius. §. duobus ō legatis. scōo bal. z ange. in. l. inať. C. de iure do. jo. de ymo. z lodo. z frācis cus aretinus z bartolome⁹ sozinus. in. l. j. ff. so. ma. abb. in d. c. cum haberet. ij. co. vltimo no. z ī. c. tāta. pe. co. s. qui filij sunt legi. mathe⁹ mathesc. in singulari. cclviij. incipit no. singulare dictum. Idem voluit bal. in dicto consilio. z alio consilio incipiente. re-

Si filia non habet ūde se allat vel dotaret. Pater tenetur eam allere z dotare.

Spurij non succedunt matri

Universidad de Deusto
Biblioteca

colo. secūdum q̄ cum refert baptista vbi supra. dicens q̄ dictum. c. cuz haberet facit insurgere ius naturale q̄ ad dicta alimenta z dictam dotē. Et subdit q̄ dicere contrariuz: esset vna crudelitas. nā si puelle spurie nō possent dotari: cogerentur ſmeretricari ad verecundiam progenitorū qō tenderet ad infamiam. ideo cōcludit q̄ secundum deum z scōz munduz filie spurie possint dotari nō obstantib⁹ constitutionibus iuris ciuilis.

Qñ clericus pōt dotare filiam.

¶ Ex istis infertur q̄ clericus etiaz in sacris poterit filiam suam dōze sicut alimētare zt est de mēte doctorū de quibus supra. z tenet bar. in l. fi. §. si a socero. ff. ō his que in frau. cre. z alij de quibus paulo ante dicebaz. quod procedit non solum de bonis patrimonialibus in quibus clericus censetur laicus vt no. dicit anto. quē sequitur abb. in. c. constitutus de religio. do. est textus scōm abb. in. c. cum dilectus de iure pa. ō quo exclamat felinus in. c. que in ecclesiarum de consti. xx. co. v. tercia declaratio. z in tractatu qſio littere ap. noceant patronis. in. v. ampliatiōe. Sz etiaz de bonis i tuitu ecclesie acquisitis vt de redditibus beneficiorum vt est bonus tex. cum glo. in. c. omino. xxxi. di. vbi dicitur q̄ propriam vxorem z filios sustinere debet clericus ō bona ecclesie. z lz loquatur ō filijs ante clericatum habitis: idem est in filijs habitis p illicitum coitum. nam licz clericus male fecerit: tamen ex quo sūt geniti: non sunt perdendi: lz eis tanquam pauperibus subuenendū pro hoc. c. cū haberet z qō ibi no. supra ō eo qui duxit in ma. q̄ poluit. ita. no. dicit abb. in. c. i. s. ō coha. cle. z mul. Si autem alimētare pōt ex redditib⁹ beneficij: ergo z dotare cum dos succedat loco alimentoz. vt sepe dictuz est. ad hoc bene facit textus in. c. puenit de arbi z ibi. no. abb. ij. no. dicens q̄ cum bona conscientia: si clericꝰ nō habet bona patrimonialia: potest dotare sororē vel aliā cōsanguineam in opem de redditibus ecclesie. per. d. c. i. de coha. cle. z mu. idem ergo erit ō filia. Cui⁹ ītūstatut⁹ cardinalis sabinensis sub ti. de vita z honesta. cleri. incipit cū non soluz. vbi dicitur q̄ clericus non pōt dotare filium filiā vel neptem seu alios descendentes ō redditibus beneficij. quod tenet mēti q̄ ille ꝓstitutiones fuerunt approbate per papā vt dixit angelus perusinus in. l. apertissimi. C. de iudicis. refert andreas sicul⁹ in. c. i. de locato. j. co. in fi. z per ista datur limitatio ad predicta. vt clericus possit dotare filiaz vel descendētes ex proprio patrimonio: non aūt ex redditibus beneficij.

Constitucio cardinalis sabinensis.

¶ Ex istis attentari potest vnuz nouum z singulare dictum q̄ licet pater grauissimum cōmittat delictum. ppt̄ qō eius bona publicentur: nō publicabitur legitima filioz que sibi debetur de iure nature vt. l. cum ratio. ff. de bonis damnatoz z auc. bona dānatorum. C. eo. no. in. c. rainuncius. s. de testa. Et inde est q̄ si pater cōmittit heresim: z vt hereticus condēpnetur: eius filij catholici: non pmit̄tur sua legitima vt. l. manicheos z. l. quicunqz. C. de hereticis. z. l. regni. vij. pti. ti. xxvi. l. iij. q̄ iura hodie sunt correcta p tex. in. c. cum scōz leges ō hereticis. li. vi. cui standū est cum sit crimē ecclesiasticū. c. vt inquisicioīs §. prohibem⁹ eo. ti. z li. no. abb. in. c. i. s. de offi. ordina. sed quāuis publicentur bona z appliceneur dño temporali: dicunt aliqui q̄ is qui succedit i bonis hereticoz saltim de quadam equitate z humanitate: deberet eoz filios alimentare vel aliquid. pio alimentis relinquere quoniam ex quo genuti sunt: non sum perdendi: z cum vita sibi relinquatur: quaz sine virtu conseruare non possunt: iustum esse

In legitima filiozū publicetur.

Heresis.

Lex regni.

Nota. p filijs hereticorum

dicunt vt alimentari debeant: vel aliquid pro alimentis cōcedi. videmus enim q̄ reprobantur a iure successiones in filijs clericorum quo ad ipsos clericos: sed ius canonicum pie considerans: respectu alimentoruz: fecit eos ad aliquid ex successione: seu donatione parentū capaces vt. d. c. cuz haberet. Et sic pium z humanum eē dicunt q̄ fiscus seu dominus temporalis: aliquid istis pro alimentis daret: aut tales ad alimentandū recipere. ita dicebat ioannes lupi. de cañ⁹ segobiensis in suo tractatu hereseos q. xiv. qua pēa mulieres. z filij catholici hereticorū ex condemnacione paterna puniuntur. ¶ Ex quo si veruz est potest inferri q̄ quēadmodū fiscus aut dominus temporalis q̄ succesit in bonis hereticj: tenetur filios clericj sic teneretur filias dotare: ex q̄ dos succedit loco alimentoruz vt sepe dictum est. hoc in terminis nostrj repto tenere bal. in. l. fi. co. ij. v. z idē dico. C. de dotis promissione vbi formaliter inquit. Et idez dico si bona sint confiscata: ex forma statuti q̄ fiscus tenetur dotare filiam ex bonis q̄ fiscatis per. l. insulam in principio. ff. so. ma. Et oīuz istorum ratio pēdet ex naturali vinculo: quo pater tenet̄ ad dotandū vt. l. obligamur. §. lege. ff. de accio. z obligacio. hec ille. quez nemo refert de his quos vidi approbando: nec reprobando. ¶ Bene facit ad hoc no. cōsilium pauli de castro qñ. vbi elleganter decidit patrem teneri ad dotandum filiaz: que obligacio inheret bonis eius: z transit cum eis ad quemcunqz vadant vt ibi per eum. de quo feci mencionez. s. in rubrica co. lxv. v. pater vero ꝛc. ¶ Ad cuius confirmacionez adduci posset illō mirabile dictum guillelmi de mōte. in cle. pastoralis. §. ceterum de rescindi. vbi dicit q̄ porcio iure nature debita filijs: si alias penitus egeant: non est eis ppter delictum etiā gravissimum auferenda. vt. d. c. rainuncius cum aliis de q̄b⁹ sup. vnde subdit q̄ si filij audita condemnacione patris: suam partem naturalem furtiz: vi vel dolo asportent: non tenent̄ saltim in foro anime restituere principi qz iure sibi retinēt. ¶ Quod vltimū ego intelligerem quando filij essent constituti in extrema necessita: que omia faceret cōia. iuxta ea que dixi i rubrica. co. cccxxv. v. Intelligo p̄dicta. itaq̄ necessitas sit causa retinendi alienū: non autem ius quod filij in bonis patris prelēdūt rōe legitime. nā illa in hoc casu omino pditur z perdi potest ppter delictū hereseos vt. d. c. cū secundum leges. ymo etiam per contractum z es alienuz patris vt. l. papinianus. §. qñ. v. quarta antez. ergo z per delictum: quia de iure ciuili debetur: quamuis instinctu naturalj deo per statutū municipale tollitur vt notatur p dinuz in rubrica indultum de re. iurisdi. li. vi. z per alios de q̄bus supra co. v. z p hoc doctores in. d. cle. pastoralis reprehēdunt dictum guillelmi. signanter zenzellinus ibi prope finem super v. naturalis existat. z bonifacius pe. co. v. Constat autem. z io. ō ymola. ix. co. v. in. §. ceterum

De filijs natis ante delictum patris.

¶ Possent fortez ista dicta procedere (saltim de equitate licet non de iuris rigore) respectu filiozum: qui nati fuerunt ante delictum patris: qñ ex quo ante quam pater delictuz comisisset: ipse eiusq̄ bona erāt obligata pro alimentis filiorum z pro dote filiarū vt supra dictum est: ad quemcunqz vadāt eius bona: transeūt cuz onere suo: vt dicebat paul⁹ ō castro in. d. consilio. z facit text⁹ in. c. pastoralis. s. de decimis. cum concordanciis. Secus si nati essent filij post delictum patris. qz tunc eo ipso bona paterna sunt confiscata: z tanquam

Universidad de Deusto
Biblioteca

alienam:non potuerunt obligari p ali/mentis vel doribus filiorum. ¶ Ad hanc cordiam benefacit illa pulchra decisio calderini.consilio.iij. sub ti.ō hereticis incipiente an filij ortodoxi vbi notant er ōcidit q̄ filij ortodoxi hereticorum ante crimen heresis co misse per patrem:non afficiuntur pe nis inducti a iure: z maxime illa qua excluduntur ab honoribus z officijs publicis.mouetur p textuz in.l.emā cipatum.ff.de senato.cū materia sua ¶ Item quia filius antes nat⁹:ex su pueuenti dignitate in personam pa/tris:non consequitur priuilegium vl honorem vt.l.si senator.C.de digni/ta.li.xij.z.l.filij.§.seatores.ff.ad mu nicipa. z per consequens si nō hono rem:ergo nec penaz vel onus vt.l.ex q̄ persona.ff.de regulis iuris. ¶ Ad que faciunt.l.j.§.fi.ff. de bono.po.ȝ ta.z.l.si necem.§.si deportatus.ff.de bonis libertorū perque iura filij iaz nati propter superuenientem casum in personam patris: non repeluntur a successione. ¶ Itē quia plus debet operari fauor prouenēs ex persona aui z alioz ō progenie ortodoxorū:q̄ ad euitationez pene in orto doros fi lios iam natos:quaz odium paternū ad pene inductionem:ar.l.iij.ō inter dictis z relegatis.maxime si sit circa ea q̄ a patre non prouenunt.sz omio extrinseca vt.d.l.iij.ibi que ciuitatis vel natura ꝛc.z ita dicit ſminare pe. p.d.l.emācipatū z p.l.duo marcho. C.de q̄stio. pro qua determinatione satis vī expressus casus in.l.ij. C.ō li bertis z eoz liberi vbi ingratitudo pa tris non nocet filijs antea natis.ex q̄ notat ibi baldus in principio q̄ delic ta parentum non nocēt filijs antea natis:sed postea nascituris. Ex quo dicebat ibi glo.q̄ si vasal⁹ comisit fe lonam:non auferetur feudē filijs pri mo natis. de quo ibi lacius p bal.z in .l.qui se patris.C.vnde liberi.co.vi:

Lex regni.

z in.l.lege duodecim tabularuz. C. de legi.heredibus. Ratio diuersita/tis est quia filij postea nati nascūtur ei sanguine improbato: z contrahūt rubiginem a linea iam infecta. vnde presumendum est q̄ laborabunt eo/dem morbo z vicio:quo pater vt.l.q̄s quis. C.ad legem iuliaz maiestatis. canonizata.vi.q.j. c.si quis de poten tib⁹.a quibus sumpta fuit lex regni. vij.partita.ti.xij.l.ij. Quod non est in filijs antea natis: in quibus cessat illa presumptio: ex quo illo tempore pater erat bonus fidelis z catholic⁹ Et subdit calderin⁹ q̄ hic intellect⁹ est magis fauorabilis z cōsonat equi tati:maxime vbi de admittēdo filiū ortodoxū ante natum ad officia z ho nores agitur:que acquisita filio:non transierunt ad patrem vt.l. diui.fra tres z ibi notatur.ff.de iure patro. Nec obstat secundum eum q̄ iura ī dimite loquantur de filijs. quia cuz non sit eadem ratio particulariuz cō tentoz sub indifinita: distinguendi sunt filij ante natz a natis postea vt ē dictum: Et secundum hoc intelligit z limitat.c.quicunqz.z.c.statutuz el ij⁰.de hereticis li.vi.quia licet fatea mur q̄ loquantur de filijs illoz qui tales esse vel tales decessisse proban tur:tamen intelligi debent:non indi/stinte in omnib⁹ filijs:sz in natis tan tum post crimen comissum:z non in natis ante:per iura predicta.ista sunt fere verba calderini vbi supra cuius non est lenis auctoritas.de quo me/minit dominic⁹ in.d.c.ij. §.hereticī ī fi.de hereticis li.vi. z doctor de villa diego episcopus ouetensis in suo tra ctatu hereseos.q.xxiij.ppe finez. qui dicit q̄ ad huius confirmationē pōt adduci quod in simili notat cinus in d.l.quisquis circa filios illius qui co misit crimen lese maiestatis. Sed in contrarium facit quod notat ibi sali cetus:qui tenet illam penam etiā ha

bere locū in antea natis cū nō min⁹ ī eis hereditarij crimina exē pla sint metuēda: z q̄ iura generalit loquūt Nec obstāt iura in ȝrium adducta q̄ propter grauitatē crimis ȝrium statuit ieo.z p eadē rōnes idē dicit epūs in crimine heresis: cū sit longe maius:vt.c.vergētis infra de here/ticis. Ad ℔ facit tex.aptus scōm eū in.d.c statutū.§.fi.ibi vel talis etiā decessisse,pbāt Ex quo inuit suffice/re q̄ patres eoz in morte fuissent he retici. nec pōt dari cōuenīs solutio ad illū tex. Ad idē facit.c.filij eo. ti. z li.q̄ loquit de illis qui ostēdūt si/gna heresis cū decūberent in lecto p pter infirmitatē de qua deceserunt Nec q̄ sūt in ℔ articulo scripta repe/rio.quib⁹ mihi addēdū duxi quāuis nō nulla se offerebāt dicēda. obmisi tū q̄ articulus est nō parū dubitabi lis:z satis periculosus. quāobrez co gitādum z decidendū relinquo: his quib⁹ decidendi auctoritas est cōces sa z redeo ad propositum.

¶ Tenet pater alere z dotare filiaz illegitimā: que aliūde nō hz.nō solus in terris ecclesie vbi ius canonicum z equitas canonica.d.c.cuz haberet sine,dubio seruāda ē vt dicebat Jo. de imo.in.l.luci⁹.§.intestato.deleg. j. z alex.ibi z in.l.j.ff.so.ma. z cōsilio 74.incipiēte circa primū dubiuz.ij. co.z fi.in.iij.volumine z frācisc⁹ are tin⁹ solēniter cōsilio 48.incipiēte re uocat in dubium.facit q̄ in sili dixi supra.co.clxxv.in prin. Sz etiā i ter ris iperij z vbiqz locoz.q̄ vbiqz mi litat rō naturalis: z equitas qua pī tenet alere filium:z psequēter dota/re vt sentit gl.z clari⁹ anto.in.d.c.cū haberet.ange.aretin⁹ isti.de iure na turali in prin.co.ij.qui lati⁹ loquit.ō q̄ etiā p frācisci aretinū. p⁰.48.ici piēte in xpi. ꝛc. Nō obstat subtil iduc tio alex.in.l.j.ff.so.ma. quaz p ȝria adducebat inia. dādo dissilitudinez inter dotē z alimēta de qua feci mēt, onē.supra co.cc.xcvj.v.ad sil'e:nec in cōueniēt qd dicit resultare pī ex vni ca solutiōe dotis cū minutatiz tene/re alimēta pstare:vt ibi late p eum. Qui facilis ē rīsio primo q̄ assigne tur vsufruct⁹ rei p dote: Nā tūc nō vnica erit pstatio:sz p mēses vel an nos,put est redit⁹ rei.l. dotis fruct⁹ §.si vsufruct⁹.ff.de iure do. vel si in tegra soluat dos z antequā pī tene re alimēta integra pstare:℔ tollerā dū est fauor mīmonij.z dotis iuxta no.i.d.l.j.ff.so.ma. Nā si debitor fis ci imminente necessitate:tenet soluere ante tēpus.vt.l.j. C.de cōdi.ex lege: pari mo fortiori rōne pī p dotanda filia:vt ñ meretricet z vt peccaū eui tetur:psertim cū indubio fauēda sit optimo q̄ stat p mīmonio z dote.l.i ābiguis.ff.ō iure do.c.q̄uis ō re iud.

¶ In constituenda tī dote a iudice vl a pre.p filia nāli vel spuria:ñ sūt a bñ larāde.sz solū vsq̄z ad modū aluīnoz z ñ vltra scōz bal. ī.d.l.fi.ff.de his q̄b⁹ vt indig. ij.co.z p⁰.incipiēte ad euidētiā quē refert z sequit baptista.in.d.l.siq̄ illustris an tepe.co.dicēs q̄ pī filiā spuriā dota re pōt vsq̄z ad quātitatē alimētoruz ita q̄ habeat alimēta ppetua scōz q̄/litatē stat⁹ sui:quz q̄ ob cām pmittit ab ei⁹ cā limitat z moderat.qō arbi trio iudicis cōmittit.z ita ius canoni cū z ciuile cōcordāt.vt. d.c. cū habe ret.z.l.luci⁹ de īsti.z substi. Et ppte rea dicebat ipse bal.i.l. eā quā.x.co. C.de fideicōmi.z refert z seq̄t āge. de aretio i.§.nouissime.ij.co.isti. ad officianum.andreas siculus. in.c.cū tibi.xvij.co. supra de testa. nicolaus de vbaldis.in tractatu de successio. ab intesta.charta.6.iij.co. z bal.no/uell⁹.in tractatu de dote.vj.pte.16. priuilegio.iij.co. q̄ pater nō pōt re linquere vel legare filio spurio p ali mentis vnum magnū podere sed so

Dos constitui tur filie na/turali vl spu rie ad modū alimētoz.

Pī tenet a/lere z dotare filiā illegiti/maz vbiqz.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lum vsqz ad modum alimentorum z non vltra.ar.l.fi. ff. de exercito. vbi dicitur ꝙ si in ea causa fuerit nauis vt reficī deberet: multo tamē maior pecunia credita fuerit ꝙ ad eam rez esset necessaria:non debere in solidū aduersus dñm nauis actionem dari quia causa certis finib⁹ circūscripta effectum producendum limitat z restringit. vt. ff. de acqui. po. l. si is qui animo. z. l. in agris. ff. de acqui. rerū do. z. l. age cū gemeniano. C. de trās ac. cum similibus. de quibus per felinum. in. c. cū ordinem de rescrip. v. co. ver. limitata cā. Idem in effectu voluit bal. in. l. j. v. co. ver. iuxta hoc quero. C. ō sacrosanc. eccle. z in. l. id quod pauperibus. pe. co. ver. aduerte. C. de epis. z cle. z consilio. 75. iij. volumine incipit videtur ꝙ electio. vbi dixit ꝙ executor testamēti vl epis copus:non potest liberaliter cōcedere hereditatem spurijs testatoris alimenta tamen potest eis concedere vt. d. c. cum haberet. non tamen pretextu alimentoz potest sibi conferre omma bona vel maiorē ptem bonoz ar. d. l. fi. ff. de exercitoria. quaz ad hoc reputat valde notabilē. Idē sentit ille in. l. illa institutio. ff. de here. insti. ij. co. v. iuxta hoc quero.

¶ Et istud teneas quāuis aliud sentiat idem bal. in. c. j. §. furtū. j. co. de pace iura. fir. li. feudoz. de quo meminit andreas siculus. in. c. ramūci⁹ de testa. viij. co. in repetitiōe. ¶ Si aūt dē in magna quātitate ita ꝙ excedat moduz: tūc ꝓsumit fraus. ar. l. j. C. de natu. li. scōm bar. in. d. l. fi. ff. de his qui vt indg. z bñ facit. l. oēs. §. luci⁹. ff. de hijs q̄ in frau. cre. scōm bal. in. d. l. eā quā. x. co. v. sed hic subūgitur. ¶ Summo nō valet in eo ꝙ excedit vt sentit bal. i. d. l. eā quā Jaco. de arenis. quem refert z seq̄t ibi bal. in. l. si marit⁹. ff. so. ma. dicēs ꝙ alimenta que dantur miserationi causa: non debentur scōz dignitatē sed scōm necessitatez viuendi. quod est valde notandum. cum autez spurijs debeantur alimenta miseratōis causa vt. d. c. cum haberet. nō debet haberi respectus ad dignitatem ei⁹ cui prestāt. ¶ Ex quo sequit ꝙ meo qō excedit modū alimētoz: mortuo patre pñt ei⁹ heredes petere a filia: postquā ad filiā est dos reuersa soluto mīrimonio. qz filia habet titulo donatiōis lucratiuo. sz pat filio spurio nō pōt donare vt. l. j. C. de natu. li. z sic dz intelligi qō voluit bar. ī. d. ꝓsilio. 119. a marito tñ cōstāte mīrimonio (cū habeat titulo oneroso) si poterit reuocari. vt mirabiliter decidit bar. in. d. l. fi. ff. de his q̄ in fraudē cre quē sequit ibi angel⁹ z in. l. ignoti. C. de reuo. hijs q̄ in frau. credi. bal. in auc. ex cōplexu. C. de incestis nup. ange. de aretio. in. §. si res alienas. j. co. insti. de lega. z in. §. itē si q̄s in fraudē. ij. co. insti. de acōibus cā/peti⁹ in suo tractatu de dote. j. pte. q xlviij. ad cui⁹ cōfirmationē facit lex regni de q̄. s. co. cccxxix. v. si āt dos.

¶ Sz q̄uis hec doctrina cōiter teneat: repio tñ ꝙ nicola⁹ de vbaldis ī suo trac. de successiōib⁹ ab intestato. char. 7. fi. co. azo repḥēdit sic dicēs. ¶ Ego credo ꝙ etiā ꝓstāte mīrimonio: q̄tēn⁹ excedit: possit reuocari. qz si a principio nō valuit ꝓstitutio scōz ipmmet bar. in. d. l. fi. ff. de his q̄bus vt idig. q̄ dixit videri factū in fraudē z bal. i. d. l. eā quā: nō potuit ex post facto cōualescere. vt regula ſi firmatur de regul' iur. li. vj. cū vulgarib⁹. Imputare ḡ ōbuit sibi marit⁹ q̄ cuz tali ꝛxit. debuit. n. cauti⁹ negociari. ar. c. nup ītra eo. Et ō vī mī ō inuereri⁹. nā si dotē imēsā datā filie legitime a patre: eo mortuo possunt filij reuocare in eo quod excedit: etiā cōstante matrimonio: vt dixi supra co. cccxxx. ver. sed quāuis. fortiasse erit in

Mortuo patre frēs pñt reuocare dotē sororis immensaz.

Lex regni. Determinatio cōtraria

opinio Jria.

filia illegitima.

Dñi marit⁹ ignorauit eā spuriam.

¶ Uno tamen casu posset saluari dictio bar. z sequaciū, si maritus quā do matrimoniū cōtraxit: ignorabat eam spuriam: vel alias illegitimam. Nam tunc ex quo valet matrimonium: per ea que notant in. c. ij. supra de coniugio seruoz. per anto. in rubrica de sponsa: valebit etiam constituto dotis quo ad cōmodum mariti. talis enim error facit: nō habet nocere marito qui eam legitimā putauit. ar. c. latoz z. c. ex tenore. supra q̄ filij sunt legi. z. l. regula. ff. de iuris z facti. igno. z. l. qui contra. C. de incestis nup. ibi exceptis tā feminis: quā virisqui aut errore actissimo: non affectata simulatione: nec ex causa vili decepti sunt. Unde ex quo maritus de fraude non participauit: iustum est ꝙ ab eo dos data: non auferatur ita dixit nicolaus de vbaldis vbi supra quod mihi satis placet. z est decisio paucis nota.

Dos filie illegitime non transit ad heredes.

¶ Aliud adhuc nō est obmittendū ꝙ ista dos data vl assignata filie spurie: vel alias illegitime: debet esse penes ipsam dum viuit: non tamen eaz ad suos heredes transmittit. imo ea mortua: dos reddit ad patrez vl ei⁹ heredes. istud fuit de mēte bal. in. d. l. eam quam. x. co. C. de fideicō. z cōsilio. 456. in fi. incipit quidam franciscus vbi dixit ꝙ legatum factum filio spurio pro alimentis: non transit ad heredes spurij. quia non ratione proprietatis in qua non valuit legatum: nec ratione alimētoz: qz cum vita finiuntur. vt. l. cū hi. §. si vni. ff. de transac. z. l. domin⁹. §. fi. ff. ō vsufru. Idem sentit bal. in. d. §. si vni. z in. l. fi. ff. de his quibus vt indignis in repetitione. refert z sequitur baptista in repetitione. l. si qua illustris. C. ad orficianū. co. ante pe. dicens ꝙ hoc ꝙ si pater legasset filio suo spurio pro suis alimentis domos z masarias z predium: tamen si ex fructibus potest ali: proprietas remaneret apō heredes dicti patris quod mihi satis placet. z secundum hoc intelligo predicta. facit quod voluit bal. in l. antiquitas. C. de vsufructu. ij. co. vbi dicit ꝙ legatum annū factū pauperi: censetur legatum ad alimenta. vt. d. l. cum hi. §. si cui. ff. de transac. Sed legatum alimentoz impossibile est transmitti: quia persone coheret. facit. d. l. domin⁹. §. j. ff. ō vsufructu. vbi dicitur per fideicōmissuz fructu predioz ob alimenta liberis relicto: partium emolumentū ex persona vita decedentiū ad dominū proprietatis recurrit. ¶ Ex quo inferunt ibi bal. z ange. ꝙ in legato facto ad alimēta: non habet locum ius accrescendi. quia istud legatum naturaliter est a iure tassatū: Unde nō recipit augmentum. Idem dicunt in legato vestitus. ¶ Hoc in forcioribus terminis voluit bal. in. l. j. §. ius naturale in fi. ff. de iusti. z iure. vbi dicit valere statutum tollens vel minuēs legitimam preter quam in alimentis que peti possunt. nō obstante statuto: fauore alimentoz um. z subdit mirabile verbum ꝙ cum sit persona le non transmittatur ad heredes filij. z ita vult bal. ꝙ licet statuz possit tollere legitimam filij legitimi: nihilominus filius potest alimenta petere. Hoc tamen quod pro alimentis sibi datur: non transmittit ad heredes. quod est admiratione dignū. Amplians ea que de filio spurio vel illegitimo dicta sunt: vt procedāt etiam in filio legitimo quod tamen nō est mihi sine scrupulo. cum legitima que debetur filio: sit eius patrimoniū quod est transmissibile ad heredes: ḡ z illud qō ꝓ alimentis sibi dat trāsmittit. cogitabis. Si āt illō ꝙ ꝓ alimentis datum est isti filio: finitur cum vita sua: z non transmittit ad

In legato alimētoz non hz locum ius accrescendi.

Si statuz tollit vel minuit legitimā filij nihilominus pōt petere alimēta q̄ nō transmittit ad heredes.

Determinatio Jria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

heredes: ergo nec per consequens dotem sibi loco alimentorum assignatā. quia subrogatū in locum alterius: ō bet ope eius naturā vt. c. ecclia sācte supra vt lite pen. cū cōcordātijs de q̄ bus ibi per gl. ¶ Istud tñ dz intelligi qñ pater inuictus ad mādatū iudicis assignaret dictā dotē. q̄ tūc nō transit ad heredes filie illegitime: secus si pr̄ volēs eam assignauit: z voluit eam transmitti ad filios eiusdē filie qō pōt facere vt. l. fi. C. de natura liber'. tz bar. in. d. l. fi. ff. de his q̄ bus vt indig. frācisc⁹ cardi. in. d. c. cū haberet bartholome⁹ veronēsis i suis cautel'. xxxvij. incipiēte nūc videam⁹ ¶ Et vī de mēte bal. z angel. in d. l. dñs. §. j. dū dicūt q̄ in legato dotis. Haber locuz ius accrescēdi. q̄ recipit augmētū z diminutionē vt. l. qō dī. ff. de impēsis. z ideo si puellis maritādis relinquat̄ certa dos: ita q̄ inter eas sit cōiūctio realis: vel naturalis aut vtraq̄z: altera earum mortua nō cedēte die legati: ei⁹ portio accrescit cōiūctis scōm ang. q̄ vī ß̄ p̄cessisse a voluntate disponentis vt in casu nostro.

Si pr̄ volēs dotē assignauit z eā voluit transmitti

Jus accrescēdi hz locū in legato dotis

¶ Alio etiā casu dos p̄dicta mortua filia nō redit ad p̄fez vel ei⁹ heredes. s. qñ statutū ē in loco q̄ vxore precedente i mr̄imonio sine liberis: vir lucret dotē: vel certā ptē ipsi⁹. naz tūc lucrabit marit⁹ sup viuēs totū fūdū datuz in dotē p̄ alimētis: vl' ptē ipius put dicat statutū: q̄ cū tale lucrum causet ex iuris necessitate: in illo pat nil pōt ꝫ filiā: Sed marit⁹ lucrabit in cōpēsatione onerū mr̄imonij: z dato q̄ diceretur merū lucrum quo ad viz: Idē dicendū esset. q̄ non reperitur iure cautū q̄ pater non possit donare marito talis filie: imo etiam potuisset facere per pactum sine statuto er quo ex tali pacto: nihil filie q̄ritur. Ita tz bal. nouell⁹ in suo tractatu de dote. vi. ptc. 16. speciali. q̄

Si statutuz sit in loco q̄ vxore p̄decedente vir lucretur dotē.

dicit fore no. refert z sequit vulgarinus in repetitione. l. j. xxxvj. co. ff. soma. quod tñ ipe intelligit vbi ille fūdus esset datus in dotē. secus vbi fructus ipsius fūdi essent dati in dotē p̄ alimētis. iuxta ter. in. l. dotis fructus §. si vsufructus. ff. de iure dotiū. z. l. iij. ff. de pactis dota. tunc enim quia fundus datum in dotē perit morte. vt. §. finitur. insti. de vsufructu. cum simi. nō poterit maritus aliquam partez lucrari. l. quod in rerum. §. j. de leg. j. z. l. vxor patrui. C. delega. z vtrobiq̄z notat̄.

¶ Alio etiam casu crederem predictam dotē transire ad filios quādo res legata erat parua vel modice estimationis ita q̄ illa vendita seu eius ꝑtietate vix sufficeret ad alimenta secus si eius fructus sufficerēt. Naz tunc redire debent ad patrē vel eius heredes. vt expresse⁊ voluit baptista in repetitiōe dicte. l. si qua illustris. C. ad orphicianū co. ātepe. vt supra dictum est z satis mihi placet.

Si res data esset parua.

¶ Imo plus attentari posset q̄ cuz hodie per leges regni pater permittatur donare quintam partez bonorum suoz̄ cui velit etiam inuitis filijs legitimis: q̄ hanc quintaz possit dare in dotem vel in donationem p̄ pter nuptias filie vel filio spurio: nō solum quo ad vsumfructum: verum etiam quo ad ꝓprietatem: cuz ex hoc in nihilo preiudicetur filijs legitimis in sua legitima. intelligo dūmodo nō excedat modum alimentoz quorum ille est capax. per. d. c. cum haberet.

De iure regni pr̄ pōt dar in dotez filie spurie q̄ntaz ptē bonoz⁹ etiaz quo ad ꝓprietatem.

¶ Ex quo alias in contingentia facti dicebam q̄ si clericus in suo testamento instituit aliquem heredē qui accōmodauit tacitam fidez de restituēdo filio clerici: quātus ex iuris dispositōe auferūt ab herede instituto bona tāq̄ ab idigno: nihilomin⁹ spurius fili⁹ habebit alimēta ex bōis p̄fis cū respectu alimētoz̄um erat capax

z publice z occulte sibi relinqui poterāt. p̄sertim cū fiscus in bonis patrus succedens. teneat̄ filiā alere aut dotare vt dixi supra. co. cccxl. z seq̄nti. q̄ no. z est magna extēsio ad. d. c. cum haberet.

Pro filia naturali.

¶ Cogitabā tñ q̄ si forte dici posset q̄ ista ꝓcederet in filia spuria vel incestuosa: cui si pater vellz aliquid vltra alimēta relinq̄re nō possit vt supra dictū est. nec pr̄ teneī eā dotare eo q̄ dos sit debita: ꝫ q̄ alimēta debent. Unde ß̄ casu mortua filia: res illa in dotē data: reuertit ad p̄fez vl' eius heredes. q̄ intelligit fuisse data respectu alimētoz̄ q̄ finūtur vt supra dixi. z ita finita causa alimētoz̄: finitur etiā ipsa dos q̄ p ipsis alimentis fuit data; Sed vbi eēm⁹ in filia naturali cui pater potuisset relinquere z donare: z quā dotare teneī pr̄ naturaī vtute legis q̄ ad ß̄ ipm obligat vt sentit Jo. de imo. i. d. l. j. ff. so. ma. z in. l. meui⁹. §. duob⁹. de lega. ij. dixi supra co. cccxxv. ¶. cōsiderabit etiam q̄ z dotare dūmō nō excedat q̄ntā ptē bonoz̄ p̄fis. Usi merito trāsmittit ipaz dotē ad suos heredes vl' posteros. ß̄ reperio tenuisse vulgarinū in repetitōe. d. l. j. xxxv. co. ff. soluma. q̄ est satis notādū p filiab⁹ naturalibus nec alibi repio tactuz.

Quib⁹ fīme dijs cōpellaī pr̄ cōstituer dotē filie.

¶ Istis ergo sic considerat̄is iudex cōpellet p̄fem assignare cōgruā dotez filie: z si pater ad ß̄ cōdēnat⁹: recusat soluere: poterit cogi multa iudicta: vel pignorib⁹ capt⁹: z etiam si opus fuerit ponēdo ipm̄ i carceri⁹ put ad ipm̄ cogi pōt circa alimēta filio pstāda. vt. d. l. si q̄s a liberis. §. si q̄s ex his. ff. de libe. agno. cū hec sit obligatio q̄dā legal' vt. d. l. fi. C. de dotis pmi. z. l. q̄ liberos. ff. ō ritu nup. z l. obligamur. ff. de act. z obli. rōne cui⁹ obligatiōis pt̄ q̄s precise ꝓpelli ad factū p id q̄ habeī in d. l. stipulatio. §. sine ār. ff. ō no. opē. nūc. z per Bar. in. l. stipulationes. nō diuidūt. in. viij. q. ff. de vb. ob. facit q̄ no. in. l. iij. §. tutores. ff. de suspectis. tu. ¶ Et ß̄ nō solū cuz filia ß̄ peteret vel marit⁹ p ea adeūdo prorē z q̄rimoniā exponēdo ꝫ patrē z p modū honestū cupiēdo maritari diceret volo eē mater volo filios ꝓcreare put sil'is locutio ponit in. c. ad fidē. s. de frigi. Sz etiā si p̄dicta filia pre rubore pudicicie nō auderet p se ipsā cōparere corā iudice: Nam tūc possent cōsanguinei z cognati in hoc casu sine alio mādato cōparere corā iudice z petere talē patrē debere cogi ad maritādū z cōgrue dotādū dictā filiā: cū rōne cōiugij pōt alias cognati adire pretorē. vt. l. si cū dotez. §. sin aūt. ff. so. ma. ¶ Animo q̄ plus est si forte cōsanguine os nō haberet: vel si haberet: nolūt tñ suscipe ß̄ onus adeūdi iudicē. z ipsa foret iā maturā viro: tūc iudex ex officio suo pōt z dz imperi officiū suū z cogere talē p̄fem cōstituere cōgruā dotē vt est tex. no. in. l. iij. post prin. ff. de iudo. ex officio suo supplēdo fauoī matrimonij dotis z reipublice qui fauor versat̄ sup dote. vt. d. l. j. ff. so. ma. fauor eni public⁹ hoc opat̄ vt tradit ꝓ Inno. z alios. in. c. ad nr̄am. el. ij. sa ꝓpria de iureiu. z in. c. bone. s. ō postu. ꝓpla. facit in sūm tex. in. l. curēt. ff. ō testa. scōm intellectū. odo. vbi ꝓbatur scōz eū q̄ si q̄s vellet testm̄ facere z nō auderet ꝓpter timorē. primoz̄ ꝓsanguineoz̄ q̄ impediūt ipm̄ forte egrotantē z tenētē acceleratione mortis: pōt iudex ex officio suo accedere ad talez infirmū: z adhibere testes z notariū vt sic illi non tollat̄ libertas testandi. q̄ quidē libertatē q̄ls dz habere. vt. l. j. C. de sacro san. eccle. rō est q̄ vsat̄ fauor public⁹ vt testamēta fiant z suū possint hēre exitū vt. l. vl' negare. ff. quēadmo. testa. appe.

Ad cui⁹ istā ꝑsta remedia sūt exeq̄nda.

Judex offic⁹ cio suo.

Pro testatore.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Un q̄ q̄ pī in foro aīe pt̄ meliorare filiū vel maioratum cōstituere.

¶ Restat nunc examinare vnū q̄tidianū: q̄ p aīabus satis vtile cuz pī possit dare filie i dotē terciā q̄ quintā: q̄ insup legitimā bonoz suoz vt dixi supra. co. cccxxx. v. intelligo aūt. nūquid ꝺ facit salua cōscia: Eadē qō est de illo qui habet facultatē a rege vel principe ad faciendū maioratū de bonis suis: nūquid peccat si illa vtatur facultate, pulcra est qō quā tetigi supra co. cccix. q̄ pmitti discutere. Ꝑsuppositō igit̄ q̄ lex p̄dicta est iusta ex q̄ assignat filijs legitimā p alimētis: vel facultas regia ad maioratū faciendū interuenēte iusta cā q̄n alimēta aliis filijs reliquūtur: q̄ casu nō solū p̄t minui legitima filioz: ſz in totū tolli. vt ibi dixi. videtur q̄ pī ꝺ possit facere salua cōscia q̄n lege pmittente hoc facit: q̄n filia dotata vltra legitimā vel filius alias melioratus vel electꝰ ad maioratum esset dignus q̄ bene meritus: alias secus. vnde si ex affectiōe pater vl̄ mater preferret filiuz minus meritum: peccaret. q̄n lex regni: aut facultas regia: ipsum patrem inter filios quodammodo iudicem constituit dādo facultatem eligendi quem maluerit filium: q̄ (vt ita dixerim) distributiuam iusticiam exercēdi: Si ergo sua abutat facultate: minus dignuz: magis digno preferēdo: nō erit a peccato īmunis. Ille eni qui eligēdi habet facultatē: in foro poli: ꝺz eligere meliorez: nec satisfacit dignū eligendo: si magis dignū eligere poterat. vt notāter voluit fredericus de senis consilio. rc. incipiēte punctus dubitationis archi. in. c. ſz ğ. viij. q. j. antro. ab. philippꝰ q̄ prepositus in. c. cōstitutis supra de appel. alegātes ad ꝺ textuz valde no. in. c. pe. de electione li. vj. q̄ no. per bar. in l. cū quidā dele. ij. vbi etiā alij moderniores signāter bal. ī fi. q̄ pau. de cast. post gl. idē bal. in l. j. C. de sacro sanc. eccle. in repetitiōe co. xix. v. item q̄rit̄ q̄ in l. id qō paupe ribus. pe. co. v. vicesimo ſcdo q̄ritur. C. de epi. q̄ cle. vbi dicūt q̄ executoz deputatꝰ ad eligendū paupes vel alios: satisfacit eligēdo idoneū paupe rem: ſz alius sit pauperior: ꝺz intelligi de iure fori. nō aūt de iure poli secūdum eos. q̄ quāuis illi non dicant idez volunt sanctus ꝓho. scōa scōe. q. lxiij. arti. ij. signāter i solutiōe tercij argumēti dicēs q̄ in foro aīe: eligēdꝰ est melioz. ꝺ idē concludit robertus sapie. viij. c. lectiōe. cxix. j. co. v. onē ꝺ dubitatio. q̄ augu. de anchona i libro de ptāte eccl̄ie. q. xlvij. arti. ij. in corpore vbi formaliter inquit in foro interioris conscientie: si papa equa faciliter pōt habere meliorē: nulla alia cā cōsiderata: q̄ scienter preferat bonū melioꝛ: non potest esse sine acceptione persone: multum enim ipe haberet grossā cōsciam: q̄n ablq̄ consideratiōe ōbite cāe: sciēter p̄ferret bonū melioꝛ: ex q̄ vtrūq̄ equa facilitate possz habere. hec ille. facit illō qō habeť de utrono. j. nō accipietis cuiuscūq̄ psonā: q̄ dei iudiciū est. sup q̄ verbo dicit gl. q̄ in iudicādo sūmi pōtifices vicarij ꝺi sūt qui psonā: homīs nō accipiūt: ſz si papa bonū p̄fert meliorꝝ: nō est sine acceptiōe psone. Ꝺ idē facit. c. ſz. viij. q. j. vbi ad p̄laturā ecclāsticā: nō eligit nisi q̄ ceteris doctioz q̄ sanctioz habeť. Ꝺ ꝺ allego t ex. nō solitū allegari in. l. feie C. de scōis nuptijs in. v. in quē cōtē platiōe meritoz liber alitatis sue rc. vbi est casꝰ singularis q̄ si p̄ vel mater ex legis dispositiōe hz electionez reliquēdi certa bōa alicui filioz primi mīmonij quē elegerit: ꝺz eligere filiū ꝺ meritū. q̄ q̄ hodie illa lex sit correcta i sua dispositiōe p auc. ꝺ lucz eo. ti. per quam illa lucra equaliter deferunt filijs primi mīmonij: nihilomin⁹ ratio legis durat: q̄ ex ea vt ex lege possumꝰ argumētari vt vo

luit glo. no. ſz vulgata in. c. nouit. in ver. quacūq̄z. sup. a de iudicijs. q̄ ibi no. eā abb. cū similibꝰ de quibꝰ per Jo. de anania in. c. fraternitas mīfra de hereticis per fellinū i. c. j. supra ō pōsti. co. viij. v. excipiūť cīi. q̄ in. c. j. s. de rescrip. co. xxij. v. cōsidera. p Jo. ō pla. in. §. j. in fi. insti. de satisdatio. ¶ Hoc idē cōstitutū est apud lōgōbardos sub ti. de his q̄ pī ꝺz necesse filijs relinq̄re lex si q̄s lōbardꝰ: q̄ dicit q̄ pī nō pōt meliorare vnū ex filijs in plus quā alios de bonis suis: nisi ille sit ꝺñ meritꝰ: q̄ alij male meriti. ō qua lege facit mentionē albricꝰ de rosate. in auc. nouissima. co. vij v. itē ō iure. C. ō i offi. testa. q̄ in. l. q̄ties. co. j. v. q̄ ideo. C. familieherci. q̄ Quis illa lex apud nos legis auctoritatē nō habeat: eius tñ rō vbiq̄z viget. vt. s. merita filioz i plegato filijs faciēdo attēdāť. ¶ Ad p̄dictoz confirmationē adduco elegātē decisiōnē Jo. an. in additiōibꝰ ad speculuz in rubrica de feudis co. v. v. ſz ꝺ ꝓsupposito. vbi dicit q̄ in feudo indivisibili: q̄ ō ꝺeť p̄mogenito: si ex eo dē partu nascūtur duo filij: ꝺñs feudi ad quē ꝺ casu est recurrēdū: ꝺz assignare illud feudū filio prudētiori q̄ honestiori ex eis. ¶ Ad ista ꝺñ facit q̄ ō: feudo aliq̄ doctores antiq̄ dicebāt vt refert bal. in. c. j. de ꝓhibita feudi aliena. p frede. co. iij. q̄ ſz feudū ad oēs filios equaliter ptineat. c. j. §. ſz cum ꝺ qui feudū dare po. c. j. de feudi successiōe: nihilominꝰ p̄ in testō pōt feudū vni ex filijs p̄legare dū tñ sit ꝺñ meritꝰ. q̄ sic attēdere ꝺz p̄ in tali electiōe merita vel demerita filioz. ꝺñ facit. c. cū nobis oliz. s. de elec. q̄ c. cū in cūcti q̄ c. inotuit in v. ppter p̄rogatiuā meritoz eo. ti. q̄ c. de multa. supra de p̄bēdis. q̄ c. ista tutū in prin. de rescrip. li. vj. in quibꝰ iurib⁹ pōderātur merita eiꝰ cui aliquid cōceditur. ¶ Ex his infert vnū satis singulare q̄ si ex linea femenina regali: sint duo pceres ad fgm successiōnē: ex regia stirpe descēdentes: equales in ğdu: iustum est q̄ ille p̄feratur in regno: eiusq̄z regimine q̄ administratiōe: qui est prudētior: sanctior q̄ eminētior virtutibꝰ: ac iustior altero in ğdu equali: ista est aurea decisio ā cha. pº. 341. incipiēte p maiori itelligētia p bona fūdamenta q̄ videas pte. allegat inter cetera. l. cū ita. §. in fideicōmisso. ibi vt primꝰ quisq̄z de lega. ij. volunt allegare. l. petro. §. fratre. eo. ti. potuisset allegare illud. iij. regū. x. eligite meliorē ō filijs dñi vr̄i q̄ ponite super solū p̄ris sui. ¶ Ad idem qō habeť genesis. xxxvij. vbi ia cob diligebat ioseph. filiū suuz iuuenem pcereris filijs suis: seu sup oēs filios: eo q̄ in senectute genuisset eū. Causa hui⁹ dilectiōis scōm burgēsē ibi vī attribuēda sapie seu moribus semlibꝰ ipi⁹ ioseph q̄ vigebāt in ipso sup oēs alios frēs maiores. q̄ ꝺ ibi dī eo q̄ in senectute genuiſz eū: exponit. i. q̄ habebat sensū semilē intra illud sapie. iij. Senectꝰ etas venerabilis est vt ibi p eū. Causa ğ dilectiōis: fuerūt merita vtutes prudentia q̄ sapia ioseph. q̄ ppterea iacob fecit ioseph tunicā polimiticā vel seriçā: insignū maioris dilectionis scōm burgēsem. ptulit igit̄ ioseph iuniorē aliis filijs maioribꝰ natu. Idez fecit Esay. vt habeť. j. palipomenō. xxvj. ptulit. n. ichi filiū suū iuniorē fribus suis natu maioribus: eo q̄ valentioꝛ erat q̄ ꝓposuit eū principē inter eos ¶ Idē fecit dauid q̄ pretulit salomō q̄ius iuniorē alijs fratribꝰ suis q̄ p̄posuit eū in regno vt regnaret post eū propter eius sapiam q̄ ꝓbitatē vt habeť. iij. regum. c. j. ¶ Idez fecit roboam rex qui abiam filiū iuniorē cōstituit ducē sup oēs frēs suos. Cogitauerat eni eū facere regē ppter eiꝰ sapiam q̄ potentiā vt habeť. ij. paralí

Nota.

Nota.

Nota.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pomenō.ij.c.ꝛ refert bal.in auc.hoc amplius.Ꝯ.ō fideco.co.ij.v. q̄ro an filij regis dicēs p̄ ꝑ q̄ si primogenit⁹ sit insufficiēs:posset scēdo genito regnū dare. Mā cōsuetudo regni de prefe rendo primogenitū:nō debet interp̄ tari ꝑ vtilitatē totius regni.ff.de le/ gib⁹.l.qō fauore. Idē voluit bal. su pra in ꝓhemio gregorij.§. rex pacifi c⁹.ij co.v.rex pōt vbi dicit q̄ rex p̄t determinare in vita sua q̄s sit rex:an scēdo genit⁹:an filius primogenit⁹ p id qō no.archi.in.§.itē obijcit.ij.q. vij.qō intellige scām ea q̄ dicit bal. i c.j.in fine principij.de successiōe feu di.vbi dicit q̄ stante cōsuetudine q̄ primogenit⁹ succedat in regno:si pri mogenit⁹ est a natura demēs: ita q̄ impedimētū sit naturale ꝛ ꝑpetuum scēdogenitus erit rex: q̄ cōsuetudo ō bet itelligi de eo qui naturaliter nas citur abilis:si aūt ex accidēti efficit ō mens:tunc dabitur curator q̄ in p/ sona sua radicatū est ius regie ptātis vt.c.grandi.de sup.neg.prē.ꝛ qō no. per archi.in.d.§.itē obijcitur.

¶ Plus est qō fecit alex.in extremis posit⁹:interrogatus quē sibi imperij successorez relinquere volebat :Ꝛ resp̄ōdit.nobiliorē:fortiorez: pleniusq̄ virtutib⁹ decoratū:ꝛ ita extraneū di gniorē voluit preferre filijs ꝑprijs minus dignis:ꝛ postumo (ex vxore p̄gnāte) nascituro. Jndecēs enī iudi/ cauit q̄ tāti iperij amplitudinē:aliuꝰ eo inferior frueret.volēs p̄ ꝑ magis reipublice:quā filijs ꝛ sibi ipsi ꝓsule/ re.vt reuera fieri dz vt tradit tulius ij.de officijs inquirēs.an si tradere patriā conet p̄ filebit ne filū⁹:Et resp̄ōdet q̄ primo patrē obsecrabit ne hoc faciat:deinde si nihil ꝓficit: accu set:ꝛ ad extremū:si ad ꝑniciē p̄rie res pectat:salutē patrie:saluti p̄ris ānte ponat.numerū q̄ vt ait ibi si duo sa/ piētes sint sup vnā tabulā in mari q̄ nō posset simul vtrūq̄z ōferre :min⁹ sa piēs debet deferre sapiētiori:eo q̄ ille vtilior est reipublice.

¶ Ex istis colligē doctna salubris ꝑ oīb⁹ hñtib⁹ facultatē eligēdi vnū ex plurib⁹:vel faciēdi maioratū ꝑ vno ex filijs quē duxerit eligēdū:vel me/ liorādi vnū ex filijs in tercia vel q̄n/ ta pte bonoꝝ suoꝝ: vel etiā cōstituē di iudices vel officiales vel examinā di ad dignitates vel officia vt in do/ ctorib⁹ qui hñt examinare scholares vt approbēt dignū:ꝛ eligāt meliorez vtutū ac moꝝ p̄ditū.ñ aūt idignū ob aliquā ꝓmoditatē tpalē eligētū vel emolumēti spem:nec ob hūanā iter cessionē:suasionē: aut cominationez nec ob iordinatā ad ꝑsonā elegibilē affectionē :aut carnalē cognationē:

¶ Aliter enī eligendo peccarēt ele ctores moraliter vt notāter firmat albert⁹ magn⁹ dicēs q̄ ꝓmouentes ad ordines vel curā scienter indignū absq̄z dubio peccant moraliter: nec nobilitas excusare pōt q̄ ꝓmoueat mal⁹:qꝛ q̄nto nobilior:tāto nociuior ō q̄ meminit robert⁹ i loco stat̄ alle/ gādo. ¶ Ex q̄ infert q̄z alias in ele ctiōe officiāl' ꝑsideranda est nobilitas ꝛ ꝛatura vt dixi in ru.co. xxv. v. vñ dicebat cū sequētib⁹. dz intelligi dū mō alias sint boni qō tene mēti. Sic enī dñs ad moysē leuitici.viij. Con grega oēz cetū ad hostiū tabernacu li in electiōe aarō ꝛ filioꝝ ei⁹ vt sciāt oēs q̄ q̄ prestātior est ex oi ꝑplo:do ctior sanctior:ꝛ virtutib⁹ eminētior:il le eligat ad sacerdotiū.ꝛ origenes ibi in gl. dicit q̄ alijs modis eligūt quā p̄ dict⁹ timeāt dei iudiciū:ꝛ sibi ꝑputa/ ri dāna:ꝛ pditionē aiaꝝ ꝛ ruinā ec/ clesie q̄ destruit in istitutiōe mali p̄/ lati. Vñ narrat grego.dialogoꝝ.iij. c.ix.de pascasio q̄ rndit q̄ loco pena li deputatus fuerat:nulla alia causa nisi quia i partem laurentij cōtra sy macum sensit in eligendo eum:ad or dinē pontificatus. vt enī ait grego.

Nota doctrina.

Doctrina

De pascasio

Primo tegistri necesse ē vr oēs cul/ pas ꝛ negligentias sibi imputet q̄ mi nisterij virtutis infirmo ꝓmisit:ꝛ lo quitur de ministerio ꝑlationis:et qꝛ eligētes quodāmodo cōmittūt muni sterij electo:si ille sit defectuosus ꝛ negligēs: culpe ꝛ negligētie illis ipu tande sunt. Huic sententie cōcordat petrus ancha.quāuis dep̄dictis mē/ tionē nō faciat in cle.i.in fi.de etate ꝛ q̄li.dicēs. Ego credo q̄ ꝑlat⁹ ꝓmo uens indignū:tenetur eccl'ie ad inter esse:quā lesit sd similitudinem magi strat⁹ qui minus idoneo turellā pu/ pili cōmisit.teneť eni sibi si cōtra tu/ torē male administrātē:n ō pōt hēre regressum vt notatur i.l.i.§. nūc tra ctemus.ff.de tutelis ꝛ ratio.distra.ꝛ q̄si per totū.ꝛ Ꝯ.de magistratib⁹ cō uenēdis p totū. Quaz decisionē ex/ tolit felin⁹ in.c.si quādo.s.de.tp̄rs. co.viij.v.de inferioꝝ.dicēs eā fi/ xo oculo notandā ꝑ prelatis hodier nis q̄ aliquos ordināt vel p̄ficiunt officijs vel dignitatib⁹ indignos:re/ netur enī cui⁹ de mala electōe. vt.l. fi.§.ii.ff.nauta cau.sta.ꝛ l.vna. Ꝯ.de collegijs illicitis:vbi tenetur quis eo ipso q̄ admisit ignotū. Ad idē text⁹ cū glo.in.c.tales.xxij.di.ꝛ glo.pe.in c. ad aplicam.infrs de regularibus.

Mota ista cōtra ꝑlatos.

Mota glo.

Contra hos idignos surgit illa glo. stupēda i l.qui cū vnoi ꝑici.i v. tp̄a rio i fine.ff.de re mili.dicēs.q̄ ep̄us indigne ꝓmotus mereť decapicari. Hi etiā sunt de quibus merito dice/ bat pius secundus vt refert platina de vita pontificū indoctum ep̄um a sino cōparandū : qō vbū tractū fuit ex vulgata glosela io.mo.in.c. cuz ex co.de ellect.li.vi. vbi sup tex dū di/ cit ecclīam p maxime indigere viris litteratis:addit ꝛ nō asinis ferratis. vt refert fellin⁹ vbi sup.

¶ Melioreē aūt seu dignū intelligo secundū qualitatez p̄sone officij vel rei ad quā ell igiť:talis enī pōt eē bo nus ꝛ dign⁹ ad monachatū:q̄ sit iuꝛ lis ad abbatiā vel priozatum:ꝛ talis potest est bonus ad canonicatū:qui sit malus ad ōcanatū vel ꝑlaturaz: ꝛ talis poterit esse bon⁹ ad pretoriā: ꝛ pessimus ad prefecturā ꝛ econtra. Jsta doctrina colligitur ex his q̄ no tanť dixit abb.in.c.cū i cūctis.in prin cipio de ellectio. dicens q̄ sufficien/ tia elligēdi cōsiderak arbitrio boni viri secūdū qualitatē loci vbi habet iste viuere ꝛ cōuersare:ꝛ scām q̄lita/ tem officij sui vel rei ad quā elligit. Idem voluit sanctus tho.quotliber vi.ar.ix. vbi dicit q̄ licet ep̄us ꝓferē do beneficiū:debeat p̄ferre meliorē bono vt.d.c.licet.viij.q.i. Tamē pos set aliquis dici melior duplicit. Uno modo simplicit qui ē santior plus ha bens de charitate. Ullo modo dicit aliquis melior quo ad aliq̄d, Unde aliq̄o contingit aliquē esse meliorē simplicit.qui tñ nō ē melior q̄ntum ad hoc q̄ beneficiū ꝓpiat. qꝛ alius forte pōt ecclīaz magis iuuare:vel cō silio doctrine:vel auxilio potētie:vel qꝛ diucius seruuit i ecclia. Nō ergo ep̄us tenetur dare meliori simplicit: sed meliori quo ad hoc. Nec ille. cui cōcordat Robert⁹.sapiētie.viij.c.le ctione.cxx.co.i.v.ontur hic dubita/ tio litteralis. vbi formalit inquit an ellectores platoꝝ:teneātur elligere meliorē.dicēdū q̄ nō semp ille qui ē melior simplicit:ē melior ad ꝑlatio/ nem. Ille enī inter homines ē simpli citer melior:q̄ est charitate pfectior. Unde augustin⁹ in enchiridiō. Quā to charitas in quocūq̄z melior ē:tan to melior ē in q̄ est. Cum enīz q̄ritur vtrū q̄sq̄z sit homo bon⁹:nō q̄riť q̄d credat:aut q̄d speret:sz q̄d amet. Cō tigit aūt frequnter q̄ illi qui ē pfectis simus in charitate mlta ōfficiā que necessaria sunt ꝑlato:puta sciētia va litudo corꝑis ꝛ hui usmodi. Ellectio aūt eoꝝ q̄ sunt ad finē:debet fieri se

Universidad de Deusto
Biblioteca

cundū condictionē finis. Et ideo dicendū ꝙ electores quicūqz talē elligere tenēt ur: ꝙ sit melior ad statū illū cui p electionē ꝓuidere tenēt: nō āt tenēt ur elligere meliorē hec sunt eius notabilia ẏba.

An theologus ꝓferatur canonista.

¶ Ex quib⁹ infertur ꝙ si ad eādē ꝑlaturā vel eꝑatū concurrāt duo qz vn⁹ ē theologus: alt⁹ canonista: hūn loco magis vtilātur cause ꝛ lites: ꝓferēd⁹ ē canonista: qz ille ē melior ad illā dignitatē. Si aūt pululāt hereses ibi: vel loc⁹ ē hereticis vicinus: ꝓfertur theolog⁹. Addictus tñ ꝓfert vtriqz. ita notant ōcidit hosti. quez alii sequūtur signāt abb. in. c. i. s. de ꝓsangui. ꝛ affi. idē abb. i. c. licz. i. co. i fine. s. de ꝓbē. ꝛ i. c. tue circa finē. s. de clerici nō residentibus. q̄ dictio resultat ex ꝓdicti ꝛ videtur satis eq. quāuis sanc. tho. in q̄libeth. teneat indistincte ꝙ ꝓferēdus ē theologus. Idē tenet augustinus de anchona i ſi. de ꝓhate pape. q. iii. ar. v. q̄ pulchre loqtur. Ad qō bene facit qō voluit ino. i ꝓhemio huius voluminis in illa q. vtrū clicus parrochiat ōbeat laborare circa sciētiā canonicā: an circa theologiā: ꝓcludit ꝙ circa theologiā

¶ Ex his etiā infert ꝙ in electiōe officialis cōsiderāda ē nobilitas vel litteratura eligēdi: vt ille ceteris paribꝰ dicat melior q̄ ē nobilis vel litterat⁹ vt dixi in rubrica. co. xxv. intellige dū mō al' sit bon⁹ vt paulo aſi dicebam.

¶ Ex his etiā infertur ꝙ habens facultatem faciēdi maioratū de bonis suis vel volēs aliquē ex filijs melioratē i scia vel q̄nta ꝑte bonoꝝ suoꝝ auctoritate legis regni: vel habēs potestatem ꝓficiēdi aliquē in administratione: debet attēdere rei q̄litatē: ꝛ si est iurisdictionalis: vel ciuitas vel locus ppōsus requirēs sciētiā: lr̄aturā vel aliā similē qualitatē: ad recte gubernādū vel administrandū: ꝓficiat ꝛ ꝓferat filiū vel ꝑsonā doctā ꝛ sapientē: q̄ sciat reipublice curaz gerere vassalos ꝛ subditos bñ tractare. qñ iste talis dicet melior ꝛ dignior respectu rei cui ꝓficiēd⁹ ē: quāꝫ alt⁹ sanctior repiatur. vt ex ꝓdictis satis apparet. Quod tñ intelligē sane. nisi pater vel alt⁹ q̄ hēt eū eligere: sciat istū filiū: vel eligendū: vtiliorē ad gubernādū: eē al' malū: tūc nō dz talis ꝓficiī: ꝛ q̄ sciēt eū ꝓficeret: peccaret certe: ꝛ teneret de oī dāno ab eo facto. vt colligitur ex ꝓdictis. Tenet magister robert⁹ de lecto i suo q̄dragesimali: sermone. xxiij. incipiente siquis voluerit maior fieri: dicens ꝙ si supior qui habet ꝑlatū in eccl'ia ꝓficere: sciat eū quē ꝓficere vult eē vtiliorez eccl'esie: alias fore malū: nō debet eū eligere. qz quāuis possit iuuare eccl'esiam ꝑ suā industriā vel scientiaz vel alias: tñ in talibus requirit ꝑ maxie bonitas vite. alias sine peccato non pōt exercere curā. Et istud nō esset ꝓferre mn⁹ bonū: sz simplicit malū: qō eēt graue peccatū allegat alber⁹ tum magnū dicētez: ꝙ ꝓmouētes ad ordies vel curā sciēter idignū absqz dubio peccāt mortaliter: nec nobilitas excusare pōt qō ꝓmoueat malus: qz quāto nobilior: tanto nocuior scōm eum quem refert ꝛ magnificat felli/nus i. c. cū adeo. pe. co. v. limita. s. de rp̄r. Quis. n. qs hēat liberā facultatē eligēdi quē voluerit: nō tñ poterit indignū eligere vel nō idoneū: ita notāter dixit dñus⁹ in. c. si ꝑ debilitate. sup̄ de offi. delegati i notabilib⁹. qō tene mēti. ¶ Bñ facit qō voluit idē dñus in. c. eos. §. i. de tēpo. ordi. li. vi. in ꝓnci. vbi ꝑ illū tex. dicit. ꝙ data alicui libera ꝑāte faciēdi actū: quez facere nō poterat: tñ in eo debet seruare canonicā formā: q̄ dicta cōmemorat fellinus i. c. i. s. de tꝑor. co. ix. v. secūdo declara vbi aliq̄ silia cumulat q̄ parte videas. Si aūt quis sciēter eligit indignū: non seruat canonicam formā. Volūt enī canones ꝙ digniū debeat quis eligere: et ꝓterea si indignū sciēter eligat: ea vice facultate eligendi ꝓuat. Si g̃ ꝑ scientē plegit filio vicioso tertiā vel quintā partē bonoꝝ suoꝝ vel ꝑ eo maioratū faciat: ꝓtermissis aliis filijs idoneis et bene morigeratis: quāuis i reb⁹ suis sit moderator ꝛ arbitroz. c. de his de sepul. cū cōcordātib⁹. mihi omn⁹ dicēt male vti substātia sua: ꝛ peccare iuxta doctrinā sācti thome scda scōe q. clxxv. ar. vij in corpe questionis.

qualis ꝓsumꝫ bonꝫ.

¶ Si ignoranter eligat: semp electꝰ ꝓsumitur dignꝰ ꝛ bonus ꝛ contēplatione meritoꝝ electus: qz q̄libet ꝓsumitur bonus: idoneus ꝛ dignus: nisi contractū ꝓbetur. vt. c. vno de scrutinio. ꝛ. c. fi. de ꝓsum. ad idez bonus tex. in. l. nec adiecit. ff. ꝓ socio. vbi ifa dicit. nec adiecit sabinus hereditatē vel legatū vel donationes mortis causa: siue nō mortis causa: fortasis hoc ideo: qz nō sine causa obuenīūt: sz ob meritū aliqō accedūt. quē textū tāꝫ singulārē ad hoc ꝓpositū allegant bal. in. d. l. furtiue. C. de secundis nup. l. co. in prima lettura. exponēs tex. cū dicit: cōtēplatiōe meritoꝝ. qō in dubio ꝓsumit vt d. l. nec adiecit. Quando g̃ pat' vel q̄is alt⁹ eligit aliquez: videtur meritoꝝ ꝓtēplatōe elegisse: ꝛ inde ē ꝙ si auus aliq̄d donat nepoti: in dubio ꝓsumitur donare ꝓpt' ne/potis merita: nō ꝓpt' merita filii ita notāter dicit bal. i. l. certū i finalib⁹ vbis. C. familie hoꝛciscūde ꝑ d. l. sic adiecit. de q̄ facit festū pau. de mōte in repetitione. l. in quartam. ff. ad l̄ſ falc. co. lxxviij. in fi. vide bar. in l. si vero. §. itē q̄d q̄d. ff. so. ma. ꝛ in. l. fi. in fi. C. de vsufru. facit. l. iii. in fi. ff de ītdictis ꝛ relegat' scōz eū. ¶ Si tñ postea malus et indignꝰ detegat': vel fiat: nō ē culpa electoris: nec sibi imputari pōt ar. tex. ꝙ ibi notat āgelus in l. si a bone fidei. ff. de rei ven.

cū alijs de q̄b⁹ feci mētionē i ru. xxvij co. in prin. et in fi. v. Et ꝑ ista dicebat. Adde alexan. in. l. si cū dotē. §. i. co. iij. ff. so. ma. Et q̄ dicam infra eo dē. in sexto notabili. co. v. sz si tutoz vel quiuis alius vbi mlta adduco ad ꝓbandū ꝙ si aliqs cōmuni opinione reputabat bonꝰ: nō ē quid electoꝛi imputetur: si postea detegatur vel efficiatur malus. An aūt ꝓcipes salua cōsciētia sine causa pōt oare facultatē alicui faciēdi maioratum de oīb⁹ bonis suis. Itē an ille q̄ obtinet maioratū fit tutus in foro cōsciētie. Itē an iudex qui secundū maioratū vel ꝓsuetudinē q̄ oīa bona ōfert maioꝛi iudicat: sit tut⁹ q̄ ad deū. si locus iste esset acomodat⁹ ꝛ tꝑis: angustia non artaret: libēter ex ami narē.

An auus tenetur neptes dotare

An auus tenetur dotare neptem.

videt. ꝙ sic ꝑ tex. in. l. ōdit dotē. ff. de collā. bonoꝝ vbi auꝰ dedit dotē ꝓ nepte: qz tale debet esse officiū aui circa neptē: quale ē patris erga filiā: Est dicere ꝙ i his casibus in quibus pat' necessitatur dotare filias: in his tenetur auus. Ad idē. l. ꝛ i eo. §. fi. cū. l. seq̃nti. ff. de in rē. v. ꝛ l. pater. ff. de euictionibus: i quibus turibus auus dotauit neptē. Ad idē tex. cū glo. i l. iulianus. §. sz ꝛ si filius ff. ad macedonianū i vbo ꝓ filia. glo. in. l. filius familias. eo. ti. Ad idē. l. q̄ liberos. ff. de ritu nupciaꝝ vbi q̄ liberos in ꝑtāte habēt alimētare ꝛ i matrimōio colocare tenētur: sz cū auus habeat i ꝑtāte nepotes: g̃ tenet eas dotare. Ad idē in. l. cognouimus in vbo sz ꝛ dotes ꝓ filiabus ꝛ nedtibus dare teneātur: tenet specu. ti. de iudicijs. §. sequit. v. sz quid si vnꝰ ex fratribꝰ. bar in. l. i. ff. so. ma. quē cōmunit' alij sequūtur. bal. i. l. fi. C. de dotis. ꝓmi. ꝛ in auctēti. ex testamēto C. de colationibꝰ: co. xvii. v. tertio q̄ro: ꝛ in quoddā suo cōsilio incipiēte

Universidad de Deusto
Biblioteca

Limitatio.

Lex regni.

Sozinus.

materia diuidit: qz hoc onꝰ non ipo
mitur iure naturali tantū inspecto: sz
iure ciuili idest iure patrie ptātis vt
d.l.qui liberos. Idē tenet angelꝰ i d.
l.pē.ff.de eiict. ¶ Intellige i quo ex
parte patris.glo.in ℣. intelligi.in.d.
l.fi.C.de dotꝫ pmi.z doctores ibi.s.
¶ Nec ē cōmunis opinio quam appro
bat lex regni quarta partita ti.ix.l.
viii. q̄ dicit ꝙ pat vel aliꝰ ascēdēs vt
auus ex parte patris tenet filiā quā
habet in patria ptāte in matrimoio
collocare. ¶ Intellige etiā si eiꝰ filius
neptiq̄z pat nit diues et habeat vn
de eā dotare possit eo ꝙ onꝰ aut est:
nō patris interim ꝙ auus viuit. vt
d.l.dedit doctez cū aliis: de qbꝰ supꝫ.
Ita firmat hartgolomeꝰ sozmꝰ i.d.
l.i.ff.so.ma.ri.co.℣. sz tu itez cōside
ra. ¶ Idē si neptis diues sit: z hēat
vñ se dotare possit: nihilominꝰ auus
tenebit eā dotare p d.l.fi.C.de dotꝫ
pmissione q̄ loquit in muliere q̄ po
terat se dotare: z tñ dicit ꝙ ē pater/
nū officiū dotē dare pro sua ꝓgenie.
qō verbū ꝓgenies significat neczꝫ
filios: sz nepotes z ꝓnepotes. vt.l.
fi.C.de natꝝ liberis. Quē tex
tū ad ℬ allegat bal. in repetitione.c.
si pat detesta.li.vi. Et probat per re
gulā quaz ponit tex. in d.l. dedit do
tem: vbi auus tenet: qz pater tenet:
z officiū aui: pēdet ab officio patris:
sed pat in d.l.fi. tenet: ergo z auus.
Ita quieuit sozmus. qui (salua eius
pace) nō bene loquit in vtroq̄z casu
nō in primo quia ille tenet ꝓtra deci
sionē bal. cōiter approbatā in auctē
tico resque. C. cōmu. ꝺelegatis. co.
i.℣. an teneor. vbi dicit auū teneri ad
dotandū neptē: quādo filiꝰ ideq̄z pē
nō habet vnde eā dotet argumento
eorū q̄ de alimētis dicimꝰ. Nam pri
ma obligatio alimētoꝝ ē patris: non
aui. secundū bar. z alios in l. nō quē
admodū. ff. de liberis agnoscē. Hoc
idē sequūtur albricꝰ de rosate. salice

Cōtra sozi/
num.

tus z fulgosius in d. autētico. res q̄ iu
do. ro. alexan. iason. in. d. l. i. ff. so. ma.
Idē voluit z latiꝰ frācisc⁹ eretinꝰ
ibi: qui allegat bar. in cōsi. 131. vbi di
cit ꝙ si auus reliquit dotē nepti post
mortē patris: z pat postea viuēs de
suo soluit dotē: mortuo patre nō pōt
neptis petere dotē ex testamēto aui:
qz cū illa dos videat relicta cōtēpla
tione patris: pinde est ac si eēt relicta
patri. l. fidei cōmissa. §. inter duz. ff.
de legatꝫ. in l. seruo legato. §. si testa
toꝝ. §. ꝺelegatis. i. vnde si patri eēt re
licta vt ex ea dotaret neptē: nō tene/
tur nisi semel dotare. ita nō teneat i
dicto casu. Idē frācisc⁹ aretinꝰ cō
silio. 17. qō icipit In christi noīe. cō
sideratis diligentissime i quarto du
bio p. d. l. dedit dotē dū dicit auuꝫ te
neri dotare neptez ꝓpter filiū. i. qz
ipe filius tenetur. ğ prima z principa
lis obligatio ē ipi⁹ patris: secūdaria
aui ꝓpt patrē. a patre ğ est inchoā
dum. Ita etiā pōderat ialicetꝰ. d. l.
dedit dotē. in. d. l. fi. C. de dotis pro
mi. Id hoc allegat etiaz aretinꝰ tex.
quē reputat singularē in. l. ꝓfeticia.
§. si filius stando. ff. de iure docium.
vbi si filiꝰ ꝓmittit dotē pro filia. viuē
te auo: z mortuo auo soluit: non pōt
heredibus alijs imputare cū es alie
num soluisset. Videt ğ velle texꝰ ꝙ
hereditas supuenies filio exonerat
heredita tē aurtaz: ergo pari ratione
debet auū viuētē exonerare: si facul
tas supuenies supperit: liczꝫ glo. in d.
§. si filius teneat cōtrariū. concludit
ergo ꝙ dū pater pōt filiā dotare: nō
tenebitur auus Idē tenent iason et
vulgarinꝰ i ꝺ. l. i. Et videtur de mē
te legis regni preallegate. que primo
artat patrē ad dotādū: z postea auū
debet intelligi qñ pat nō pōt. alio/
quin si equaliter eos artaret: tenetur
vtq̄z dotare: z sic filia duas haberet
dotes. Absurdū enim videretur ꝙ si
filius emācipatꝰ ē diues: pat tenea/

Lex regni

Lex regni

tur dotare eius filiā vel dare dona/
tionē propt nuptias eius filio: cū ius
equaliter artet patrē ad dotandū filiū
emācipatū: sicut eū qui ē in ptāte vt
d.l.fi. C. de dotis pmi. Et sczꝫ ꝺz
necessario intelligi qō voluit ārom⁹
de butrio cōsilio §6. qō incipit si filiꝰ
vbi dicit ꝙ cū onus dotādi filias surgat ex officio paterno z sānguinis p
pinqtate: nō aūt a patria ptāte: tale
onus ptinet ad patrē tanq̄ ꝓpinqo/
rem auo: sicut etiā in alimētis vt d.l
nō quēadmodū. z hinc ē ꝙ dos da/
ta filie emācipate p patrē: dicit ꝓfeti
cia vt. d. l. ꝓfeticia. §. fi. ff. de iure do.
¶ Sed caue qz iura de quibꝰ in pri
cipio huiꝰ arti. z lex regni circa istud
onus dotādi: videt se fundare super
patria ptāte: alt āt eqliter obligaretur
ad neptē dotandā auus maternꝰ si/
cut paternꝰ: qō vez nō ē vt ex ꝓdictis
apparet: signāter ex dicta lege regni
dū dicit secus si ex parte matris: qz
nō hñt in ea talē ptātez. Sed cū ho
die sczꝫ cōsuetudinē huiꝰ regni filiꝰ
p matrimoniū a patria libereꝫ ptāte
vt dixi supꝫ in rubrica. co. clxxxvj. §. sz
quāuis. videtur cessare ratio quare
iura arrāt auū paternū ad dotāduz
neptē vnde crederē auū i regnis istis
nō teneri ad hoc onꝰ expēdū. Cogi
tabis. ¶ In secndo etiā mihi nō pla
cet qñ dixit sozinꝰ ꝙ z si neptis sit di
ues: teneat auus eā dotare. qz si ex/
cusat auus ab ℬ onere: ex hoc solo ꝙ
ipa patrē habet diuitē q̄ possit illam
dotare: vt ꝓdixi: multo fortiꝰ excusa
bitur si illa hēat vñ se dotare posset.
Hoc expertissime decidit lex regni p̄
dicta in fine dū dicit ꝙ auus pat̄nus
neptē dotare teneꝫ: si ipa de suo non
habeat dotē. Mā si hēt: nō cogit auꝰ
de suo dotare. Et in ℬ tene mēti illā
legē. Sed ego attētis preditis z con
suetudine regni: de qua premisi: cre/
derem auū hodie nō teneri etiam si
neptis aliūde nō hēat. supꝫ p q̄ (dato

maiorꝫ occio) attētius cogitandum
censeo. ¶ Ex istis infertur ad du/
biū an dos datata nepti ab auo ipu/
tetur nepti vel eiꝰ patri in legitima:
de quo late z sigt̄ arit ꝓ doctores cō
munit oēs in. l. in quartā. ff. ad legē
fal. signāt ꝓ modernū paulū de mō/
te in sua elegāti repetitiōe. vbi ad sa
turitatez laraunt abenas. co. lxxxvij.
cū seqntibꝰ. p fabianū i autētico no
uissima. C. de inoffe. testa. in repeti/
tione charta. nona. ij. co. ange. cōsi.
78. Incipiēte Joānes philippi. cum
hac remissione contētus: ad alia trā
situm facio.
¶ Sed an frater teneaur dotare so
rozē: Cōis hēt cōclusio ꝙ sororez ex
eodē patre natā inopē dotare teneꝫ
vt l. non omn. C. de admi. tu. et ibi
glo. C inus z alij ter. cū glo. in. l. cum
plures. §. pe. ff. eodē C inus in l.j. C.
de aleudis liberis. bar. in. l. q̄sitū. ff.
vbi pupilus educari debet: z ibi etiā
bal. z alij. facit. l.i. §.j. ff. de tutelis et
ratio. distra. bal. in. l. fi. ij. co. ℣. sz nū
quid frat. C. de dotis promi. z in l.
siquis a liberis. §. itē din⁹. ff. de libe/
ris agno. angelus in. l. patꝫ filiā. ff. de
emictio. bal. z alij in d.l.j. ff. so. ma. vbi
vide alexan. ꝛ co. bal. in auctētico res
que. C. cōmunia ꝺelegatis. abb. cōsi
lio. 12. incipiēte Jesu christi saluato/
ris in secūdo z septimo dubio vbi cō
cludit ꝙ frat tenetur dotare sororez
ex duplici capite: z qz heres patris: z
qz frat vt vbi p eū. bal. nouellus i tra
ctatu dotis parte. vj. privilegio. xvj.
co. vj. ℣. in fratre aūt. ioā. cāpecius i
in suo tractatu parte. j. q. xviij. Hanc
opinionē approbat lex regni. vj. par
tita. ti. xvj. l. xvij. q̄ incipit No denē
los guardadores. Ubi inꝺ alias cau
sas ꝓpt quas bona pupili possūt alie
nari: ponit ista. s. ad maritādum soro
res pupili. ¶ Sz caue qz illa lex nō
videtur imponere necessitatē fratri
ad dotandā sororē: sed ꝓ iusta causa

Lex regni.

In z qñ fra
ter teneꝫ
dotare soro/
rem.

In dos da/
ta nepti com
putet̄ pa/
tri i legitima

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex regni.

reputat q̄ si tut⁹ velit dotare sozo/
remtanq̄ res sit licita:honesta ⁊ pia:
q̄ possit res minoris ad ꝟ alienare.⁊
ob hoc forte lex regni.nu.partita.ti.
j.l.viij.⁊.ix. q̄ loquuntur de psonis q̄
tenent ad dotandū: de ffe nihil di/
xerūt. Cogitabis.

¶ Et tenēdo istā opinionē:poteris
ex ea inferre q̄ si dictaret statutū qō
stantib⁹ masculis:femia nō sucedat
on⁹ qō patri incumbebat ad dotan/
dū filiā:trāsit tūc in filiū masculū si/
cut trāsit on⁹ alimētoz:vt d.l.siqs a
liberis.§.itē rescriptū.⁊ facit qō no/
tat bar.post dinuz in.l.si marito. §.
si volūtate.ff.soluto matrimonio. p̄
sertim qz dictū statutū nō potuit tol
lere alimēta filiis.vt d.l.siqs a liber⁊
§.vel si parēs.⁊ l.i.ff.de iustitia ⁊ iu.
ūctis hys q̄ hñtur ī §.⁊z ⁊ naturalia
insti.de iure na.⁊ in.l.eas.ff.de capi
tis dimi.p cōsequns tale statutū non
tollit dotē filie q̄ sucedit loco ammen
toz vt sepe dictū ē. Onꝰ ḡ alendi et
dotādi:trāsit ad heredē:vel q̄si here
dē vt puta ad fiscū.dixi.s.co.cccl⁊j.v̄
ex quo si vez ē. Hinc ē etiā q̄ si pat̄
vel extraneꝰ leget filie dotez in testa
mēto vel aliasli frater hēat:cōpellit̄
illā alere.qz expedit q̄ illa hēat inte/
grā dotē vt inueniat viz cui nubere
possit.ex.no.scōm bar.ibi.in.l.q̄ fi/
liū.ff.vbi pupilli⁹ educari dz. Tenet
iaco.de are.in.d.l.alimēta.qō ē val/
de no.dixi latiꝰ supra.co.cc⁊cinj.v̄.in
de est⁹

De ffe clerico:

¶ Ampliabis ista vt p̄cedāt ēt si fra
ter sit clicus:nāz ille tenet̄ dotare so
rozē si illa nō hēt vñ se dotet. ita no
tāter volunt dñs anto.p illū tex.in.c.
puēit.s.de arbi.⁊ approbat ibi abb.
Mā si in alio fratre ꝟ dicimꝰ:fortius
idē erit fratre clico. qz clericꝰ tenet̄
magis exercere actū hūanitat⁊ cha
ritatis q̄ aliꝰ laicꝰ:vt.c.j.⁊ qō ibi no
tatur de emp.⁊ vēdi. Et subdit dñs
abb. aliud notabiliꝰ q̄ ⁊ si nō hēt bo
na patrimonialia:pōt dotare sozorē
vel aliā consanguineā inopē:de redi
tibꝰ eccl̄ie. qō p̄bat p.c.i.de cohabi.
cleri.⁊ multi.⁊ p.c.omnino.iūcta glo.
xxxi.di.in quibꝰ iuribꝰ p̄bat̄ q̄ cleri
cus pōt allere cōsanguineos papeꝰ
de reditibꝰ eccl̄ie:ḡ ⁊ dotare. cū cau
sa dotis nō sit minꝰ fauorabil⁹ q̄ ali/
mētoz. Ad idē bonꝰ tex.in.c.nō satis
lxxxvj.d.vbi cōcludit̄ q̄ priꝰ tenetur
qs subuenire suis:q̄ extraneis. ḡ.⁊c.
q̄ ē valde notandū ⁊ alibi nō legi.de
q̄ facit festū ioan.cāpe.ī d.suo tracta
tu de dote pte.j.q.xxij. ¶ Filiuz tū
vel filiā:ueporē seu alios descēdentes
nō pōt clericꝰ de bonis seu reditibus
būficii dotare.vt hētur in cōstitutio
nibꝰ cardinalis sabiñ.sub ti.de vita
⁊ ho.cle.q̄ icipit.cū nō solū.de q̄ feci
mentionē.s.co.cccxl.in principio.

¶ Umpliabis scdo vt frat̄ teneatur
dotare sozorē:etiā si pr̄ filiā iuste ex/
heredaret:⁊z tūc nō teneat̄ iure here
ditario.vt p̄bat tex.no.in.d.l.cū plu.
§.cū tutoz.ff.de administra.tutoz.
Ita p illū tex.⁊z bal.noue.in tracta.
dotis.parte.vj.priuilegio.xvj.co.vij.
v̄.imo si pat̄ filiā.qō ē valde nota.qz
alii hoc nō tangūt. Ad cuiꝰ cōfirma
tionē fecit qō dixit abb.in.d.suo cō/
silio.xij.dū vult q̄ frarer tenetur do
tare sozorē.qz heres.itē qz frat.quā
uis ḡ tanq̄ heres non teneatur:⁊ sic
cesset vna causa:tenebitur tanq̄ fra
ter.ar.§.a finitatis iusti. de nup. cū
cōcordātib⁹. ¶ Ex ꝟ ifertur ad vnū
valde singulare ⁊ quotidianum q̄ si
oia bona patris sunt restitutioi sub
iecta filio maioꝝ.ex quibus nihil de/
bent pcipe alii filij ⁊ filie.tenebit̄ fra
ter in maioratu sucedēs fratres ale/
re:⁊ sozores dotare attenta facultа
te ⁊ dignitate principatus vel maio/
ratus:ita tū q̄ remaneat primogeni
to vnde possit honorifice regere ma
ioratū. Ista ē cōis pclusio hostiēsis
Joan.an.ancha.abb.⁊ alioꝝ ꝑn.c.⁊z.

de voto.ioā. an.in regula sine culpa
de re.iurj.li:vj. sentiūt cynus. bal. et
alij ī.l.alimēta. C. de nego.gestj. bal.
ī.l.cūctos pplos. viij.co. C. de summa
trinita.⁊ in l.cū lege. C. de epi.⁊ cle.
Uncha.in repetitione.c.j. de consti.
q.xiij. ¶ Un ār bōa maioratꝰ tenea
tur frat̄ alienare p dote sozoꝝ.dic vt
dixi.s.in aubnca co.xlvi. §.idē dicas
¶ Sed quāuis frater teneatur do/
tare sozorē vt supra dictū ē debet in/
telligi semel tantum. Unde si post ea
casu fortuitu dos ē perdita:nō teneꝫ
iterato dotare de suo.vt ff.pro socio.
l.si socius p filia. §. filiā. ⁊ ē ratio qz
ius artās fratrē ad dotandū filiam:
nō loquitur de duplici dote:⁊z de vni
ca.ar.l.siquis testamento. delegatis
primo in primo rñso.qz casus contin
gens: nocet creditori cui ē res pslu
ta:⁊ nō debitori. Ista sunt notanda
verba bal.in.l.fi.ij. co.v̄. sed nunqd
eo casu quo tenetur. C. de dotj. ꝓmi
quē refert ⁊ sequitur iason in.§. fue
rat ante insti. de actōi. co.pe.v̄. in ea
dem glo.ibi rēpestate. ⁊c. qui dicit q̄
l.si socius pro filia:nō probat illō ad
quod allegatur. Et contra bal. alle/
gat bar.in l.si cū dotē. §.si post solu
tum.ff so.ma. vbi pcst glo.in.v̄.sup/
est.dicit q̄ si filia consumpsit dotem:
patꝰ tenetur eā iterꝫ dotare. glo. in. d.
l.fi. C. de dotis promi. Quod tū dz
intelligi scōm eū:qñ filia pdidit do/
tem sine culpa sua vel dolo:nā tūc pa
ter teneꝫ eā dotare:alias secus. vt.l.
etiā. §. licet.ff.so.ma. et est casus in
auctentico qō locū. C. de collatis ibi
nisi filie possit iputari.⁊c. Et ibi ꝟ
notant bar.⁊ bal.co.j.v̄. quero nūqd
pater. angelꝰ in l.patꝰ filie. ff. de eui
ctionibꝰ:qz officiū patrū est:dotare
filiā.l.qui liberos.ff.de ritu nuptia/
rū:⁊.inj.partita. ti.xj.l.viij.⁊ conser
uare dotē filie autēctico ⁊z quāuis. C.
de rei vxo. actzo. ⁊ l.fi. C. de dose p/
missio. Ista ē cōis opinio quā tenea⁊

Lex regni.

lz.glo.in.d. §. si post solutū in. v̄. su/
peresť⁊ ī.l.ij. §.i.in.v̄.dos.ff.so.ma.
dicat q̄ quomodo cū qz dos pdatur
patꝫ teneaꝫ itez dotare. Ex quo infe
rebāt raphael cumanꝰ ⁊ ioā. de imo
la in.d. §. si post solutū. q̄ vbicunqz
maritus qui dotē soluit cōstāte ma
trimonio mlieri pdit̄ur:erat solue/
do:indistincte cogēdus eēt pater ite
rū dotare: siue iteruenerit culpa mu
lieris:siue non. cū nō habeat pater
damnū sentire ex quo pōt a viro do
tem repetere.⁊ ita secundū eos loq̄
tur glo. iūcto rertu.i.d. §. si post so/
lutū. Sed tu tene cū bar.⁊ serquaci
bus ad ff. l.etiā. §. licet. ff. so.ma. vbi
maritꝰ pōt conuenīri vltra q̄ facere
pōt si culpa sua factus sit paup.

otra culposū

¶ Ad idez l.pe.ff.de iure docū vbi
socer cōuenītur vltra q̄ facere pōt:
si maliciose ille scīēs nō posse soluere
dotē magnā pmisit. ex q̄ colligit̄ do/
ctrina singularis q̄ beneficiū neq̄s
conuenīat vltra q̄ facere pōt:nō q̄ cō/
pert ei qui ppr̄ maleficiū ad inopiā
deuenit:ita dixit bal.in c.que in eccle
siaꝝ.s.de consti.⁊ in.c.sedes.s.de re
scriptis dicit: q̄ pauptas q̄ captiose
obuenit:nō prodest. ¶ Ad idē.l.fi.
§.fi.ff.de his que in frau.cre.vbi bñ
ficiū cedēdi bonis: nō competit ei q̄
dissipauit bona in fraudē creditoꝝ.
Et notat ange.ibi.⁊ ī.l.j. C. qui bo/
nis cedere possunt.⁊ in.l.his qui bo
nis decessione bonoꝝ. bal.in.l.i.v.co
C. siquis in fraudē patro.⁊ in §.fi.
insti. de actio. ¶ Hinc ē q̄ si filiꝰ cui
pater assignauit legitimā in vita.il/
lam pdidit sua culpa ludendo vel al:
nō tenetur pr̄ sibi aliā legitimā assi/
gnare scōz bar.⁊ alios in d. §. si post
solutū. in fine. bal. in.l.scimꝰ.⁊ in.l.oi
modo. §. imdutari. C. de inofficioso
testa. ¶ Hinc est etiam q̄ si filia dis
sipauit fructꝰ fideicōmissi: cōputan
tur sibi quoad dotē. secus si nō mali
ciose consumpsit:ita notāter decidit

Universidad de Deusto
Biblioteca

bar.in.l.mulier.¶.cum ꝓponeret.ff. ad trebellianū:quē sequūtur ibi ange.ioan.de imola ⁊ alii.pau.de cast. in auctēntico resque. C.cōmunia delegatis ⁊ cōsilio 13.ij.co.

¶De filio qui dissipauit bona data sibi ꝓ alimētis:an tenear pater illū alere.vide bal.in auctēntico si captiui.C.de epi.⁊ cle.⁊ in auctentico cōtra rogatos C.ad trebellianū.⁊ paulum i dicto cōsilio ⁊ i l.impator.ff.ad trebellianū:vide q̄ dixi in rubrica.co. ccccxlviij.¶.hec tñ aliqui.vbi culpa alicui⁹ sibi imputatur.

Charitati / uuz subsidiū

¶Ex quibus infertur ad vnū singulare ⁊ bene notandū:scis ꝙ sum⁹ pōtifex ⁊ alii prelati inferiores possunt a subditis charitatiuū petere subsidiū.vt.c.conquerēte. in fine.s.de officio or.⁊ c.cum apostolus.§.prohibemus.s.de censibus.⁊ ibi notatur ꝓ omnes ⁊ per hosti.in suma de censibus.§.Ex quibus causis/¶.⁊ breuiter. ¶Possūt etiā christianissimi reges nostri ex causa iponere ista charitatiua subsidia:vt notanter volunt guiller:petr⁹ ⁊ cyn⁹ in.l.nemine.C. de sacrosā. ⁊ ibi bal.⁊ alii.idē bal. in d.c.conquerēte.in.fi.supra dē offi.ordina.lacius ⁊ melius sanct⁹ thomas in epistola quam scripsit ad ducisam brabantie:quā epistolā ,transcripsit archiepiscopus florentinus in secunda parte sume.titulo.j.capitulo.xiij. §.1.vbi ēnumerantur aliqui casus in quibus rex potest iponere collectas vel petere charitatiuū subsidium et spe.de feudis.§.qñ.co.ante penulti. alexan. in.l.placet.C.de excusa.numerū.libro.x.⁊ consilio 35.ij.volumine:quos per te videas ⁊ archidiaconum in.c.quia coganomin⁹.xij.q.iij. ⁊ alberici in suo dictionario i parte dominus. ¶Adde bal.in l.prima in fi. C.de operis libertor abi dicit argumento illius legis ꝙ tpe necessitatis ꝓ seruicius personalib⁹ dñs potest imponere suo subdito charitatiuum subsidiū vsqz ed valorez operaz:vel mandare subdito ꝙ seruiat alteri in eisdē operis vt ff:de operis libertorz l.si libert⁹ artē . de q̄ dicto meminit Andreas siculus in.c.null⁹.i.co.sup̄ de pigno. Alexan in.l.si non sortē.§. fi.pe.co.ff.de cōdi.inde.⁊ loquit bal: de dñis tpalib⁹ inferiorib⁹.nō tñ poterūt iponere tributa ⁊ collectas cū hoc sit reseruatū . ita dixit bal.i.l.cū multa in fine.C.de bonis q̄z liberis. videas alexan.cōsilio .35.ij.volumie ⁊ legem regni secunda partita.titulo primo.lege octaua.

Lex regni.

¶Illi autem quib⁹ iure cōceditur charitatiuū petere subsidiū:pri⁹ debent iponere sibi:postea aliis:si mēsa regis vel ei⁹ redit⁹ nō sufficiūt.ar. l.ab oīb⁹.§.si ticio.⁊ qō ibi notat dinus de legatis.j.ita dicit bal. i d.l.nemiē.⁊ in d.c.cōqrēte. Sz si rex nō hēt sua culpa ex eo qō male ⁊ voluptuose bona sua ⁊ redit⁹ ꝓsūpsit:nō poterit pete charitatiuū subsidiū scōz hosti..cardi.hēricū.⁊ alios i.d.c. ꝓqre. hēric⁹ i.d.c.cū apls.p.c.ex pte.s. de ꝓsuetu. ¶Aduerte ne decipiaris q̄ñ ⁊ si princeps collectas extra ordiarias subdit⁹ ipenere nō ōbeat : q̄ndiu ei⁹ redit⁹ ⁊ puēt⁹ siqi sufficiūt:ad id qō ipe vult facere:nō tñ itelligas ei⁹ redit⁹ forē sufficiētes q̄n i expedictiōe rei oporteret oēs thesauros ⁊ bona sua mobilia q̄ hēbat recōdita ꝓsume rem ita ꝙ nihil ex his sibi maneret:ex q̄ aliis necessitatib⁹ ꝓtigētib⁹ occurrere possit:vt se a sui inimici⁹ ōfēdere imo facilz posset ꝛ eū ꝓualere:marie si ē tal⁹ princeps q̄ plures hēt inimicos. principi ei necessariū ē hēre thesauros: vt ei⁹ aduersarij ꝛ sciētes:magis eū timeāt:⁊ ipe pacifice viuere possit:⁊ regnū qō iuste tenet liberi⁹ gubernare ita notāt dicit ricard⁹ q̄tuor iij.q.xxvij.⁊ tene ꝛ mēti q̄z sigilare ē ⁊ pauci notū:nō g̃ ē necessariū ꝙ p̄ceps sit cōstitut⁹ i extrema miseria q̄ñ tale caritatiuū exposcit subsidiū .

In lr̄is ad ō legatū:dz fieri mētio ō ꝓcessu cozā ordinario.

¶Quarto cuz dicit rex tus ⁊ tacita veritate sup hoc lr̄as impetrauit.dicūt bar.⁊ Inno.ꝙ iste.h. tacuit veritatē super ꝓcessu negocij quā tacere nō ōbuit.vt.c.inter mōasterium.supra de re. iu. quasi dicant ꝙ quēadmodū impetrās lr̄as ad ōlegatum debet facere mentionē ō ꝓcessu inchoato ⁊ litis pendentia cozā alio iudice delegato:alias non valet cōmissio:vt.d.c. inter monasterium ⁊ c.dilectus.supra de rescrip.⁊ c.in nostra.de ꝓcura.⁊ c. ij. de dolo ⁊ cōtu.⁊ c.super eo.de cohabi.cle.⁊ mu. ⁊.l.ij.C.vt lite pendē . ⁊ auc. vt diuine iussi. per totum.col.viij. Sic etiā debet facere mentionē de ꝓcessu seu litis pendētia cozaz ordinario. alias non valet commissio.⁊ ad hoc no.abbas istum rex .iuncta glo. Idem voluit glo.in.c.prudentiā.§.fexta.¶.vt aliam iustā causam.supra de offi.dele.quā notat ibi abb.iij. co. Idem sētit glo.in.c.vt debit⁹.in ver . si dicat supra de appel.ibi dum dicit iurisdictio ordinaria iam cepta.quā no.ibi abb.v.co. Idem voluit bal. per illuz rex.in.l.j.C.de rela.facit qō in simili volunt hosti.in.c.in nr̄a in prin. sup̄ de rescriptis. vbi dixit ꝙ impetrans scōas lr̄as ad beneficia : necdū dz facere mentionē de priorib⁹ lr̄is:iz etiā de ꝓcessu ex eis secuto vt puta de receptiōe in canonicū ⁊ approbat ibi . Jo.de imo.pe.co. Sicut enim videmus ꝙ priuilegiū impetratū lite pē : super eo super quo lis pendet:nō facta mentione de litis pendentia non valz vt.c.fi.supra vt lite pen.⁊.c. causam.que.el.ij.supra de testi.no. in.c. super literis.supra de rescrip.firmat abb.in.c.j.eo.ti.in fine : adeo ꝙ si tacuerit de litis pen.etiaz non dolose: non valebit priuilegium vt dicit bal. in.d.c.fi.per illum rex. supra vt lite penden. Eodem modo dicendū erit

Priuilegiū .

in eo qui nouam impetrat cōmissionem non facta mentione de processu ⁊ litis pen.cum quodāmodo dicatur priuilegium.potuit enim hec iurisdictio ꝓ ordinariū ꝓuenire sicut in simili videmus in bñficialib⁹. Nā si ordinarius ꝓtulit bñficiū priusquā papa vel legatus de latere:ꝓualet collatio ordinarij.vt.c.si a sede.de preben.li. vj.vnde ex quo preuenta est iurisdictio per ordinariū :papa i dubio nō videtur derogare huic ꝓcessui iaz cepto ⁊ ideo merito debet fieri mētio de eo. ¶Et ita q̄ papa possit ad se aduocare causam pendentem coram ordinario vel delegato. vt.c.vt nostrū. supra de appel.⁊ in.c.pastoralis.§.ꝓterea.supra de offi.dele.nō tamē ꝓsumitur velle facere talem aduocationē nisi de ꝓcessu faciat mētionē ⁊ de litis pendētia.ar.l.vbi ceptum.ff.de iudi.⁊.c.ex tenore. supra de rescriptis.⁊.c.pe.supra de foro cōpe.p̄sertim cum ex tali aduocatione fiat iniuria prioribus iudicib⁹. vt.l. iij.ff.de arbi.tenent hosti . ⁊ Jo. an. ⁊ abbas in.c.ex lr̄is . supra de offi.dele.⁊ idem host. in sūma ti.de offi. dele.§.ꝙ delegari ¶.sed nūquid pōt revocari.

Valet cōmissio eidē iudici qui primo dat⁹ fuerat qz forte aliquid deficiebat in rescripto quo ad intentū actoris:bene valebit quāmis non sit facta mentio ꝓcessus prime cāe ex quo non agit de revocatoria iurisdictionis ⁊ per consequēs cessat ratio predicta.ita dicit dñic⁹.in.d.c. ex litteris.supra de offi. dele. penul. co.allegat rotam decisione.333.incipit. quidam dedit obiectum . que est hodie sub titulo de rescriptis.4.i antiquoribus vbi quidā ōderat obiectū de excessu summe.⁊ quia non expressit qualitatem excessus:bis fuit exclusus:optinuit admitti ad probandum

Universidad de Deusto
Biblioteca

obiectuz non obstante.c.vt circa de elec.li.vj.tacuit de duobus sentētijs z valuit impetratio.quia ex alio capite nō excludebatur.nisi per obmissam formam.d.c.vt circa.z ex quo eidem auditori causa cōmittebat: non nocuit dicta taciturnitas.qđ est nota ista sunt verba dñi fellini.in.c.ceterum.co.in fi.supra de rescrip. qui sic residet. ¶ Idez dicas tu si iudex addit iudici.vt per eundē felli.ibi.v. colū. in fine.quem per te videas. de quo est bonus textus iuncta glo.in. c. coram.supra de offi.dele. ¶ Idem dicas si impetrantur scōe lre ad ordinariū Nam valebunt quātus non faciant mentionē de prioribus.vt voluit ancha.quem refert andreas siculus in d.c.ex lris.ij.co.supra de offi. deleg. ¶ Ex istis infertur q̄ si in aliqua cā spūali vel pfana:pendet lis extra curiam romanam:z cōmittatur de speciali mandato tractari in curia: z nō fiat mētio de litis pendētia: talis cōmissio non valet per tex.in.d.c.fi. supra vt lite penden.z.c.ecclesia.el. ij. eo.ti.z.d.c.inter monasteriuz. de rei iudi.ita decidūt dñi de rota.decisiōe 673.in antiquis.al's est sub titulo ō rescrip.20.incipit. dic q̄ si in aliqua Idem firmat thomas fastoli dubio 64.incipit.eodem die. ¶ Ex his dicebat egidius decisiōe.84.q̄ executoria impetrata super executione trium sententiarum:tacens de pendentia appel.super taxatiōe expensarum interposita:est subrepticia. ¶ Ex his dicebat idem egidius decisi.46.que incipit:exceptio q̄ rescriptum cōmittens causaz auditori in curia :est subrepticiū si non faciat mentionē q̄ lis pendebat in partib⁹ coram dño tpali sup spoliatiōe feudi etiam si eēt vidua vel pſona alia miserabil' quia tales cause debēt apud tales dños agitari.vt no.in.c.ceterū supra de iudi. ¶ Et bene dixi q̄ debet fier mentio de pcessu z litis pendentia. q̄ñ si lis desinit pendere:nō est opus de ea mētionē facere.vt expresse voluit egidi⁹ belemera.cōclusione. 600. incipit. si ōlegat⁹.vbi dicit q̄ si auditor primo dat⁹: remittit cām ad cancellariaz: tāq̄ pcedere nō valens:scda ipetratio tacēs de hac prima q̄ euanuit :dñi valet. Idē i effectu voluit ācha. ꝯ°. 16.icipit viso pcessu.vbi dixit q̄ si iudex coā quo lis pendebat;pnuncians se incōpetentē: nonest necessaria mentio huius litis q̄ nō dicit amplius pendere coram illo.

Si lis fuerit inchoata per solā citationē.

¶ Ampliabis istū rex. z predicta vt pcedant etiam si lis fuerit inchoata per solā citationē.vt voluit glo.ī. d. c.vt debitis.intelligo tamē de citatione que a iudice cōpetēte emanavit z ad partem citatam peruenit:vel per eam factū fuit quomin⁹ ad eius noticiam peruenisz. in qua citatiōe talia sunt expressa:per que plene possit possit instrui sup quib⁹ in iudicio cōuenit.p talē.n.citationē dr lis pēdere.vt cle.ij.vt lite pendē. Et ita si reus citat⁹ scōm formā dicte cle.impetrarer nonā cōmissionē:tacita lis pēdētia:nō valeret.vt supra dixi.

¶ Unū tñ nō est silētio ptereūdū in ptū dicta cle.vult q̄ ad ō vt dicat lis pēdere:est necessariū q̄ puenat citatio ad citatū ꝛc. dz intelligi respectu rei citati.sec⁹ tñ est respectu actoris Nā ptū ad ipz sat; ē q̄ citatō fuerit a iudice decreta.Cuius nō fuerit executata.ita dicūt dñi ō rota ī ātiqs.ō cisio.457.al's repit sub ti.ō do.z cōtu.11.icipit no.cle.ij.vt li.pē.ꝛc. Idē tenēt decisi.426.ī eisdē. al's ē sub ti. vt lite pē.iiij.i ordine icipit vtz post q̄ actor ipetrauit. Et appbat lodo. ꝯ°.130. j.co. ī fi.icipit.circa primuz propositę cōsultationis.quia ex quo actor certus est: de decreto citationis vel saltim cert⁹ esse ōbuit ō facto suo.vt.c.ab excōicato supra de rescri

ptis.amplius non debuit certiorari. vt regula eū qui certus.de reg.iu.li. vj.z.l.j.in fi.ff.de dote prelega. cū similib⁹. Ex quo sequit vnū satis notandum ad p positum nostrū q̄ si ad petitionē actoris iudex ōcreuit citationē cōtra reū :z sup eadē cā idē actor postea impetrauit nouā cōmissionē ad delegatū:nō facta mentione de citatione decreta:z sic de litis pendentia non valet cōmissio vt clare appareat ex predictis. ¶ Ex quib⁹ vī non bene dixisse bal.in.l.j.in fine. ¶ ō rela.dū dixit q̄ tunc demū dz fieri mētio de processu habito coram primo iudice si lis erat contestata al's non. z est rōnabile scōm eum. q̄ ante litis cōte.lis non est in aliquo statu.q̄ litis conte.dicit iudicij fundamētū. secūdū spe.ti.de iudic.in prin. z ppterea appellatur lapis angularis iudicij scōm bal.in.c.vnico.j.co.supra de litis conte.z inde est q̄ ante litis conte.non dicit iudiciū vt voluit gl. no. in.l.iudiciū.ff.de iudi.z facit tex. i.c. forus.infra de ver.signi. Sed hoc intelligę strictissime sumpto vocabulo late tamē intelligēdo etiaz ante litis conte.dicitur iudicium. habet enim iudiciū tres ptes.s.principiū qō durat vsqz ad litis cōte.inclusiue.medium qō durat vsqz ad cōclusionē ī cā z finē idest ipam sniam.ita no. ōclarat bar.in.l.ij.ff.de furtis.refert z sequit alex.in auc.ad hoc.in prin. ¶. ō iudic.z Jason in rubrica.eo.ti. circa fi.z inde est q̄ iudiciū aliquādo est ī accessu.s.ante litis cōte.qz ō tpe accedit.aliqñ est ī pcessu.s.post litis cōtest.qz tūc pcedit.aliqñ est in recessu post latā sniam.scōm bal.supra de iudi.in rubrica.vj.co. ¶ Ufi cōcludo ꝯ bal.in.d.l.j. ¶. de rela. Nā vt appareat ex p̄dictis satis dicit esse ī aliquo statu.qñ est cepta etiā per solā citationē licet nō fuerit cōtestatio facta'. vñ merito dz fieri mētio ō ea. ¶ Et

Dictuz bal.

Dekminatō
Cōtra bal'.

hoc videt magis rōnabile cū per talē citationē dicat lis pendere.z ea pēdēte nihil est innouādū vt per totuz titulū supra vt lite pēdē. Impetrare āt lite pē.ē aliqd inouare vt voluit glo.iij.ī.d.cle ij.vt lite pē. ¶ Itē citatio ō pcessu ē.vt.c.qñ ꝯ sup de pba. gl.ī.c.prudētiā.supra de offi.dele. in prin.in ver.formā. Sed iura predicta dicūt debere fieri mentionē de pcessu:ergo p ꝯsequēs de tali citatiōe q̄ est de pcessu vel saltē de litis pēdētia causata per solā citationē z sic de actu precedēte litis cōte.z ita quātū ad hoc non est necessariū q̄ lis sit cōtestata z ō expīsse tenēt archi.z dñic⁹ in.§.spacium.v.ei tñ.iij. q.iij. vbi firmāt q̄ debet fieri mentio de pcessu etiā si lis nō sit cōte. ¶ Nō optima rōne cōfirmāt. Certū est enī q̄ pcitatioē est perpetuata iurisdictio delegati.vt.c.relatum de offi. delega. quinimo per quemlibet iudicialem actum etiam anteriorem citatione. vt voluit hosti.in.d.c.relatum. z gl. ordinaria.in.c.ne aliqui. ō hereti.li. vj.q̄ ibi no. dominicus. z approbat Jo.de ymo.in.l.cum filium.§.cum quis.ff.de dona.andreas siculus. in c.fi.penul.co.supra de offi.delega.vi talis in li. clausularū in clausula. q̄ non fit melior conditio occupantis. ij.colum.bene facit glo.in.c.inder.ō offi.deleg.li.vj.in ver. proponatur. z in.c. si a subdelegato. in versi. processum.eo.ti.que voluit q̄ delegat⁹ subdelegando :dicitur vti sua iurisdictione. Et ita si moriatur delēgās: nō expirat iurisdictio delegati.quas glo. vtrobiqz commendat domanicus. Ex his ergo omnibus videtur dictum bal. satis dubium nisi stilus curie super quo se fundat aliter se habeat.presertim cum hoc casu militet ratio propter quā requirit ista mentio scilicet iniuria priorum iudicum vt superius dixi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Scõe litte/re debent de primo facĩ mẽtionẽ expſſiſſimam.

¶ Ampliari poſſunt predicta ſecundo ex hijs que elegãter dixit dñs Inno. z ſequitur ibi ab. poſt prin. in. d. c. ex lr̃is. ſupra de offi. dele. in. v. expſſam. vbi dicit ꝙ impetrãs ſecundas litteras ad ſecundos iudices dz facere mentionẽ de prioribus. nec dũ expreſſaz vt ibi dicit tex. z in. d. c. in noſtra de reſcrip. ſed expſſiſſimã argu. tex. in. c. ſignificantibus eo. ti. vbi il/la. in. z Jo. eius filius volentes im/petrare ſecundas litteras ad alios iudices: fecerunt mentionẽ nec duz expreſſã ſed expreſſiſſimã de prioribus litteris z proceſſu vigore illarum facero. ¶ Ad qõ bene facit quod volu/it bal. in. l. preſcriptione. C. ſi contra ius vel vti. pu. rti. co. vbi dicit ꝙ con demnatus fuit quidem pro homici/dio in mille: ſupplicauit principi pro compoſitione inſerta in ſupplicatio/ne. narrando quod erat condemna/tus in mille ſed non narrauit quali/ter pro homicidio fuit condemnatus z ſic non expreſſit facti ſeriem: reſcri/ptum eſt ſubrepticium z non valet: qz ſi expreſſiſſet: non eſt veriſimile ꝙ prĩ/ceps compoſuiſſet. vt. l. iij. C. de epi. au. Unde ſi princeps reſcribendo cõ/poneret. reſcriptũ eſt nullum vt vo/luit bal. vbi ſupra ỽ quo meminit an/dreas ſicul⁹. in. d. c. ex litteris. vj. co. in fi. z Jaſon in. l. nec dãnoſa. in prĩ. C. de pre. impera. eſſe. ¶ Ad cuius cõfirma/tionẽ inducit notabile dictũ guillerm de cuno. in. ſ. iij. per illum tex. C. de epi. au. dicentis ꝙ qui ha/buit gratiaz de vno homicidio: ſi po/ſtea iecit ſecundum homicidiuz z im/petrauit gratiam de ſecundo homi/cidio: nihil valet niſi fecerit mentio/nem expſſã de primo homicidio z ỽ/prima gr̃a. qũ dictũ refert z ſeq̃t an/dreas ſicu. in c. ſup lr̃is. xxxiij. co. ſu/pra de reſcriptis. p qõ dicit ꝙ in ciui/tate bononie fuit de facto decapita⁹ vn⁹ qui ipetrauit gr̃am remiſſio/nis ſcõi homicidij: nõ facta mẽtiõe primi nec ei⁹ gr̃e. ¶ Facit qõ voluit bal. in. d. l. nec dãnoſa. ad fi. vbi dicit ꝙ ſi q̃s impetrat a dño papa aliquã cõpoſitionẽ ſup pena q̃ erat p fiſcuz exacta: z nõ facit mẽtionẽ de exactio/ne: z incorpatõe pene: nõ valet reſcri/ptũ qz obrepticiuz z fiſco dãnoſum. ¶ Ad idẽ facit no. deciſio. oldradi. 2°. 22. in fi. z refert z ſeq̃t alex. ỽ ſilio 114. ij. co. ad finẽ. incipit põderatis z Jaſon in. d. l. nec dãnoſa. vbi deci/dit ꝙ ſi princeps alicui cõceſſit primi legiũ pedagij in aliq⁹ locis z loca il/la ſint onerata plur⁹ alijſ pedagijſ ỽ quib⁹ mẽtio nõ eſt habita in dicto primilegio: primlegiũ ex hoc ceuſetur ſubrepticiũ. qz ſi princeps ſciuiſſet: no/num grauamẽ nõ impoſuiſſet ſubdi/tis. ar. dele. in. l. ticia. §. q̃ minu⁹. z de dote p̃lega. l. qõ dotẽ. qz nihil dz ta/ceri qõ potuiſſet principez in ꝟrium mouere. vt. d. l. p̃ſcriptiõe. ibi vel ta/cẽdi fraude ꝛc. Jta q̃ dicam⁹ in caſu/nr̃o. ꝙ ipetrãs ſcõas lr̃as debeat fa/cere mẽtionẽ expſſiſſimã de priorib⁹ z de litis pẽdẽtia. z proceſſu cãe.

Nota.

In dz fieri mẽtio de ſta/tu cãe.

¶ Et ꝙ pl⁹ eſt nõ nõ ſufficeret gene/ralis mẽtio niſi etiã fieret mentio de ſtatu cãe z ſic an ſit lis cõteſtata vel ꝓcluſũ in cã. ita notãter voluit ãdre/as ſicu. i. c. prudẽtiã. §. ſexta. ix. co. ſu/pra de offi. dele. refert ℬ tenere bal. in. d. l. j. C. ỽ rela. ¶ Sz reuera bal. ibi ℬ nõ dicit in meo libro. ſolũ. n. di/xit vt ſupra retuli ꝙ tũc eſt fiẽda mẽ/tio de proceſſu. cũ lis eſt cõteſtata al⁹ nõ. nec vr̃ ℬ dictuz andree ſiculi aliq̃ mõ poſſe ſubſtineri. cũ qz iura q̃ ſup ℬ diſponũt ſolũmõ dicũt ſpalẽ mẽtio eẽ fiẽdã de litis pẽdẽtia: nõ tñ artãt ad ſpecificã mẽtionẽ ſtat⁹ cãe: ũ etiã qz ỽ ipm expſſe decidũt dñi ỽ rota ỽ ciſi. 214. al⁹ eſt ſub ti. ỽ reſcrip. 20. i/cipit. Jtẽ ſi cã vbi dicũt ꝙ ſi cã ꝓmit/titur alicui auditori in eodem ſtatu quo erat coram primo auditore: valz

cõmiſſio. licet ſtatus cauſe non expri/matur ſpãliter. z eſt ratio ſcõm eos q: pacta primi auditoris poterit le/uiter z ſtatim conſtare in quo ſtatu eſt cauſa. ar. l. ſi noſtrum. ff. de cõdi. z demonſtra. vbi dicitur ꝙ demõſtra/tio fit p expſſionẽ q̃litatũ rei demõ/ſtrate. Ad idem tex. in. c. licet ex qua/dam. ad finem. ſupra de teſti. nil eni/ refert quid ex equipollentib⁹ fiat vt/ ibi dicitur Et hoc maxime ꝓcedit ſi ĩ/ petitione peteretur certam cauſam/ certo auditori cõmitti ſubdẽdo clau/ſulaz cõſuetam. cuius ſtatũ dignemi/ni haberi p expſſo. tunc eni papa cõ/mittẽdo alteri: videtur ex certa ſciẽ/tia cõmittere z ſtatuz cauſe p expſſo/ habere ſecundũ rotã vbi ſupra.

In dz fieri ſpecialiſſima mentio.

¶ Et ſic in effectu videntur velle p/dicti dñi nõ eſſe neceſſariũ ꝙ fiat ſpe/cifica mentio de ſtatu cauſe. nec ob/ſtat dictum dñi Jnno. in. d. c. ex lr̃is. dũ vult debere fieri ſpecialiſſima mẽ/tio. qz ſatis dicit ſpecialiſſima mẽtio fieri ſi in ſupplicatione dicatur quo/modo lis pendet coram alio iudice: Sicut in ſimili dicim⁹ ꝙ ad hoc vt act⁹ reſcindatur p actionẽ quod me/tus cauſa: requirit ꝙ metus ſit talis/ qui poſſit cadere in hoiem conſtãtiſ/ſimũ. vt. l. metum ff. ꝙ metus cauſa/ z tamen glo. z omnes doctores aſſe/runt ſufficere metũ cadentẽ in con/ſtantez virũ. z eſt de hoc tex. in. c. ad audientiam. in. v. cadere in conſtan/tem virum ſupra ꝙ metus cauſa. ita/ ergo videtur dicendum in propoſito/ quãuis do. Jnno. dicat fieri debere/ ſpecialiſſimam ſeu expreſſiſſimã mẽ/tionem: ſufficit ſi fiat expreſſa.

Dz fieri mẽtio de oĩbus clauſulis no/tabilibus.

¶ Uel aliter põt dici ꝙ dz fieri expſ/ſiſſima mẽtio priorũ lr̃arũ. i. de oĩbus/ cauſis notabilib⁹ cõtentis in ipſis. vt/ volunt abb. in. c. cetez. in prin. ſupra/ de reſcrip. z in. c. cũ dilecta. ſcõo no./ eo. ti. z in. c. paſtoralis. §. ꝑterea. j./ co. ſupra de offi. dele. z jn. d. c. ex lr̃is. in prin. eo. ti. z in. c. ex cõqueſtione. j./ co. ſupra de reſti. ſpo. z in. c. vt õbit⁹ iij. co. de appe. lacius per ipm. in. c./ ij. de dolo z cõtu. ¶ Ex quo dicebãt/ anto. z abb. in. d. c. ex ꝙqueſtiõe. iij./no. ꝙ ſi in primis lr̃is ẽ apposita clau/ſula appellatiõe remota de lea dz fie/ri mentio in ſcõis. ad qõ bñ facit gl./ in. c. inter dilectos ĩ verbo cõſũptuz/ ſupra de fide inſtru. que dicit ꝙ cõſũ/ſumptio vel abraſio circa clauſulam/ appellatiõe remota viciat reſcriptũ/ qõ non faceret ſi dicta clauſula non/ eſſet de ſubſtantia. vt. c. ex litteris. e./ ti. ¶ Ex hoc etiam infertur ꝙ ſcõe/ littere expectatiue ſunt ſubrepticie/ etiam ſi faciant mentionez de prio/ribus in quibus cõmetur clauſula an/ referri niſi de dicta clauſula ſit facta/ mentio. hoc eſt mirabile dictum ol/dradi. cõſilio. 324. incipit factum ta/le eſt dominus noſter papa.

De clauſula appellatione remota.

De clauſula ante ferri.

¶ Que autẽ dicatur clauſula nota/bilis ad hoc ꝙ de ea debeat fieri mẽ/tio in ſcõis lr̃is relinquitur arbitrio/ iudicis ſcõz abb. in. d. c. ex cõqueſtio/ne co. .ſupra de reſti. ſpo. Et/ de iſta ſpãliſſima mẽtiõe põt intelli/gi dictum do. Jnno. de quo ſupra.

Que dicat clauſula no/tabilis.

¶ Uel alter põt intelligi vt fiat ſpãliſ/ſima mẽtio ỽ oĩb⁹ principalioꝝb⁹ ar/ticulis vt. d. c. cũ dilecta. ſupra de re/ſcrip. vt puta de excep. vt in. c. in nr̃a/ §. fi. ſupra de ꝓcu. z de ordinatiõibuſ/ vt. c. cum olim de excep. z. c. vemẽs./ eo. ti. itẽ de iudicibus z litigãtib⁹. z/ de hijs de quib⁹ agitur vt notat ĩ. d./ c. ij. ſupra de dolo cõtu. z tenet rota/ in nouis deciſioni. 67. incipit ſi pona/tur. alias eſt ſub. ti. de reſcrip. ſexta ĩ/ ordine.

De articuliſ principaliorꝝ b⁹ ỽbet fieri mentio.

¶ Unum tamen nota ꝙ in impetra/tione litterarum in cauſa appellatiõis/ nõ eſt neceſſe mentionẽ facere de noĩ/ b⁹ iudicũ a quib⁹ fuit appellatũ. ſa/tis eſt dicere ĩ genere ꝙ iudices q̃b⁹/ fuit cã cõmiſſa: tullerunt ſententiam

In dz fieri mẽtio de noĩ b⁹ iudicum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ita tenet Jo.an.in.c.oblate.ō appe. ⁊ approbat ibi abb.in prin. dicēs hoc esse notabile in practica. Idem tenet ibi philipus in prin. pro quo est obtimus ille textus.scōm eum. subdit tamen q̄ iudex ad quē bene debet esse certus ⁊ notatus vt.l.j. §.libelli.ff.ō appel.⁊ per glo.in.c.is cui.de offi. de lega.li.vj.

De cōclusione in cā dz fieri mentio.

¶ Cogitabam si potuisset saluari dictum andree siculi in.d.c. ex litteris. ℙrim dicit debere fieri mentionem de statu cause.s.quando esset conclusum in causa. Nam tunc nisi fiat mētio de cōclusione in causa :⁊ conclusiom derogetur:non valet commissio Ita dicit regula cancellarie. Jnnocencij octaui.37.que disponit in hec verba. Item statuit ⁊ ordinauit q̄ i cōmissionibus de iusticia etiam cōsistorialibus per eum seu de eius mandato vel auctoritate in causis in quibus cōclusum existat in posterū cōcedendis:etiā si de conclusiōe hmōdi implicite vel explicite mentio facta fuerit: nihil censeatur esse concessum nisi per concessionem cōmissionis hmōdi:cōclusioni derogetur expresse quod teue semper menti.

Debet fieri mētōe de appellatione.

¶ Secundo potest saluari eo casu q̄ impetrantur iudices in causa in qua sunt appellarum'. Nam tunc ad hoc q̄ valeat rescriptuz:oportet fieri specificam mentionem de appel.⁊ sic de statu cause vt voluit glo. iuncto tex. in.d.c.oblate glo.fi. quam ibi notāt omnes.probatur in.c. ex parte. s.supra de rescrip.⁊ in.c.bone supra ō cōfir.vti.vel iuti.tenet do. Jnno.in.c dilecti filij.in gl.magna in fi.in.v.ō valent littere.supra de maio.⁊ obe.⁊ in.c.j. de his que fiunt a ma. parte ca.licet aliud sēserit in.c.ij.ō rescrip. Idem tenet ℍostien. Jo. an.ab. andreas siculus.in.d.c.ex litteris.supra de offi. dele.⁊ hoc siue sit appellatio partis aduerse.vt sentit glo. in.d.c. oblate.cum iurib⁹ in ea allegatis:sine sit appel.ppria vt voluit do. Jnn. in.d.c.dilecti.⁊ in.d.c.ex lr̄is.⁊ Jo.ō imo.philip⁹ ⁊ ꝓpositꝰ in.d.c. oblate ad fi.mō fuerit interposita ad papā vel quēcūqz aliū.vt.c.cōcertatiōi. ō appe.li.vj.⁊ ibi archi.q̄ dixit ℞ꝓcedere etiā in app.extra iudiciali qō etiā tz ibi Jo.an.⁊ oēs. ¶ Et q̄ pl⁹ est dicebat do. Jnn. quē sequit Jo. an. in.d.c.ex lr̄is.supra de offi. dele. ōbere fieri mentionē nō solū ō appel. sz etiā de causa ꝓpter q̄ fuit appellatū ante sniam.sz si post sniam sufficit dicere de appellatiōe absqz exacta mētiōe primi rescripti vel ꝓcessus de q̄ dicto exclamat philipus in.d.oblate. pe.co.de app. ¶ Et post multa subdit Jnno. vbi supra q̄ in lr̄is ipetratis sup cōmissiōe app. nō req̄rit tāta solēnitas vel subtilitas circa exp̄ssiōnē vel supp̄ssionē vitatis: quāta in aliis.q⁹ ꝑsiderata natura appel.nō ipetrat ad aliuz ipugnādū :sz potius ad impetrātē defendēdū. vt.c.cū speciali. §.porro.supra de appel. iste enī lr̄e sūt de simplici iusticia. vt.c.accedēs.infra de crimi.fal.imo fauorabiles ⁊ ampliāde scōm eū. Et ꝓpterea stil⁹ curie hz q̄ hz impetrēt lr̄e super appel ab interlocutoria:satis est ex primē q̄ sit appellatū a gnammib⁹ hz cāe ipe grauamus in specie aliter nō exprimāt.qō tene mēti scōz philipū in.d.c.oblate.pe.co.

De inouati post appell. nō dz facere mētionē.

¶ Unū tñ nō obmitto q̄ hz de appe. debeat fieri mētio vt in iurib⁹ ꝓallegatis:de his tñ q̄ sūt facta seu inouata post appellationē nō est fieda mētio:⁊ ita rescriptū ipetratū nō facta mētiōe de his:valet ⁊ tz. iste est tex. q̄ sic dz intelligi.in.c.dilecte.supra ō excep.⁊ ibi tenēt grofre.philip⁹ anto. card.imo.⁊ ab. Addidē tex.i.c.bone. de ꝓfirma.vtili vel iuti. qz ex q̄ p appel.est a iudice recessum:nō tenetur appellans scire quid iudex faciat:

⁊ ideo non pōt facere mentionē ō his que iudex innouauit.merito ergo valebit rescriptū quāuis de illis mētionem non faciat scōm eos.maxime qz attēptata post appel.sunt nulla ipso iure.vt.c.cum contingat.s.de offi.ō. ⁊ per totū titulū. ff.mil Jnno. appe. pen. de his autē q̄ nulla sunt non est opus mentionē facere.vt infra dicet ergo ꝛc.ita dicit andreas siculꝰ in.c. prudentiā.§.sexta.ix.co.de offi. ōle.

De excōica/tiōe post appel.nō dz fieri mētio i lr̄is.

¶ Inferur ex hoc q̄ de excōicatiōe lata post appel.nō est opus mentionē facere.qō do.abb. dicit esse bene notandum.in.d.c.dilecti.⁊ pōt ee rō quia validitas excōicationis:pendet ab exitu appel.vt.c.non solūz. de appel.li.vj.⁊ illius expressio nō subtraxisset vel retardasset principem a cōcessione rescripti.vt.c.cum inter ⁊.c. fi.de excep.⁊ ita cessat omnis subreptio.vt.c.super lr̄is supra de rescrip.

De iure ciuili nō dāt iudices litis pen.

¶ Quattuor tamen sunt casus aut quinqz in quibus valet impetratio postquā fuit appellatum quāuis de appellatiōe non fiat mentio quos ponunt doctores.signāter philippus ⁊ ꝓpositus in.d.oblate ad finē.supra ō app.quos per te videas.

¶ Limitabis tamē istuz tex.⁊ predicta vt in secundis litteris ōbeat fieri mentio de processu ⁊ litis pendentia vt ꝓcedat de equitate canonica scōz q̄ potest impetrari rescriptum: ⁊ delegatus etiam lite pendente corā ordinario licet ordinarius in nulla sit negligentia vel culpa dūmodo fiat mētio de litis pendentia coram eo.vt ō ⁊ in iuribus supra allegatis.⁊ tz spe. in ti.de rescripti pīratiōe.§.ratione aūt cause.in prin.⁊ glo.in cle.ij.in.v. innouari.vt lite pen./secus tamē eēt de iure ciuili scōz quod non valet rescriptum lite pendente impetratum ad iudicem extraordinarium seu delegatum nisi ordinarius requisitus denegat facere iusticiam vt auc.de mādatis principum.§.⁊ non permittas ⁊ in auc.vt differētes iudices.§.si vero per que iura ita firmat bal.in.l.ij prope fi.C.vt lite pen. ℝefert ⁊ sequitur vicrales i lu.clausularū i clausula nil nouari lite pen.in prin.⁊ philipus in.d.c.vt nostram.xxxv.co. supra de appel.⁊ felli.i.d.c.super lr̄is.xiij. co. supra de rescrip.

Un in cā matrimoniali debet fieri mētio de pmissis lr̄is vel ꝓcessu.

¶ Limita.ij.istum tex.⁊ predicta vt debeat fieri mentio de processu ⁊ litis pen.nisi causa super qua fit cōmissio sit matrimonialis. Nam tunc ℙuis de processu ⁊ litis pen. non fiat mentio in rescripto valet tamē rescriptū ita tenet host.⁊ Jo.an.in.c.reuoz.supra de re.iu.in ver. lr̄as . ⁊ ibi etiam anto.j co.per illū tex. tenet etiam lapus allegatione.89.incipit in dei nomine ꝛc.factum super quo in.vj.co. ℣. tamen si impetro.idem firmat andreas siculus in.d.c. prudētiā.§. vj. co. 72°.45.co.ij.℣. sed ad ista i. ij. parte.adducēs multa alia spālia itroducta in fauoꝛē mr̄imonij. q̄ etiā ponit felli.in rubrica de spō.rō est quia ex q̄ talis snia sup mr̄imonio nō trā/sit in rē iudicatā sz mētionē nō fecisset de app.nihilomin⁹ lr̄as obtinuisset scōm eos. ¶ Istud tñ ego intelligerem verum quando lata esset sententia in causa matrimoniali ⁊ ita ꝓpne loquitur textus in.d.c. tenoz. ⁊ sic eum ponderat ibi domin⁹ cardi. secus si nondum esset lata sententia: sed adhuc pendet processus coram priozibus iudicibus. Nam cuz tunc stet ratio propter q̄ debet fieri mentio de processu.s. iniuria ⁊ verecundia priozum iudicum de qua superius dixi:non video rōnem specialitatis in causa matrimoniali. nec est dicendum ro.pon.in causis matrimonialibus de facili cōcedere scōas lr̄as vocatorias priox iudicū coram quibus causa pendet ar.l.vbi ceptuz ff.de iudi. ¶ Et qō plus est posset ar

Universidad de Deusto
Biblioteca

tentari iudicio meo indistincte :q eo casu quo lata fuit sñia in causa matrimonali in fauorē matrimonij z sic ꝛ illum qui mr̄imoniū impugnabat:si nullum subest impedimentū: z impetrarentur littere ad alios iudices: oporteret fieri mentionez de processu priorum iudicum.moueor quia cum talis sententia transeat in rem iudicatam si ab ea non appelletur vt volunt glo. fi.in.c .latoz.supra de re. iu. z ibi tenēt omnes:z sic per conseqns cessat motiuū doctoꝝ dicentiū illud contingere ex eo q̄ sñia non transit in rem iudicatam. ¶ Idem dicerem eo casu quo fuit lata sententia separationis thom.nam ista sententia eodem modo transit in rem iudicatam vt late firmat abb.in.d.c.latoz.in fi. quē videas per te.ō quo iari⁹ p felli. ibi.vj.co v̄.octaua ōclaratio. ¶ Idē posset dici in alijs casib⁹ in quib⁹ sententia in causa mr̄imonali trāsit in rez iudicatā de quib⁹ ibi p felli.post alios. ¶ Et eadē rōne idē dicendum in causa mr̄imonij spūalis ī qua sñia trāsit in rem iudicatā.tex.in.c.cū dilecti.in fi.be elect.glo.j.in fi.in.c.j. ō concel.p̄ben.hostī.in sūma ti. ō appel. §.quot sunt spēs.v.co. v̄. sed nūquid est hoc simpliciter.dñicus in.c. ordinarij.§.j.i fi.ff.ō of dz. li.vj.ab. ī.c.cū bertold⁹.co.xiij. v̄.ex hac lectura habes.supra de re iudi. z in.c.conquerente.ij.co.de resti.spo. ō quo late z singulariter per felli.ī.d.c.latoz. vij.co. v̄.decima z aurea declaratio.

In cā matrimonij spūal.

si noua ꝓmissio cōcernat futura eiusdez materie.

¶ Limitatertio istum textum z predicta vt in secundo rescripto seu cōmissione debeat fieri mentio de litis pēdentia quādo noua cōmissio emanauit superdeducta in lite:secus si cōcernat futura eiusdem materie. Nam tunc quāuis in secunda impetratione seu cōmissione nō fiat mētio de litis pendentia:nō nocebit. vt puta si stante lite de fructibus beneficij in absentia male ꝓceptis:valebit impetratio super percipiēdis licet tacetur de litis pendētia.ita consuluit do⁹ab.cōsilio. 98.incipit iesu xp̄i. ī causa z qōne.motus principaliter qz iudex qui cognoscebat de fructibus male ꝓceptis:non poterat se intromittere de ꝓcipiēdis. qz tract⁹ futuri tēporis nō spectat ad iudicē vt. c. romana§.caueat.de sen.excō.li.vi.z qō ibi no.glo. ¶ Idem idem tex.no. in l.j.§.fi.ff.de vsuris vbi dicit q̄ licet debitoz sub vsuris sit in mora ō p̄tita: z sic presentes vsure debeantur scdz l.ciuilem:non tamen ꝓpter moram ō presenti:possunt peti vsure pro tempore futuro.pro quo non potest debitoz adhuc dici in mora. Uñ ita dicendum in casu nostro cuz prima cōmissio facta fuerit super fructibus ꝓceptis solūmodo:non impedit q̄ minus possit impetrari alia cōmissio super ꝓcipiendis. etiam non facta mētio ne de litis pen. Cum per istam secundam cōmissionem in nullo preiudicetur litis pendentie.quia ista fuit separata z ex separatis non fit illatō vt.c.ij.supra de transla.p̄.z.l.nec natales.C.de proba.z.l.si maritus. la j.C. isto titulo. ¶ Optime facit qō volunt rota in nouis.dec.310. alias est sub ti.de rescrip .25.incipit.itez si reus z possessoz.vltra mediū ibi si dicat.vbi dicit q̄ nō viciat ipetratio ex taciturnitate iuris qō in bñficio potuisset aduersari⁹ in futuruz ꝓced si ego nō ipetrassez. Jura.n.q̄ volūt fieri debere mētionē de priorib⁹ lit̄is z de ꝓcessu vigore illaz facto:loquunt q̄n scda cōmissio vel rescriptū ipetratur sup eodē casu vt dicit tex.i.c. cetrū.iuꝑ de rescrip. Si āt nō sit ī eadē cā q̄uis sit eadem materia:nō nocet taciturnitas priozꝝ lit̄aꝝ z litꝭ pē. vt expresse tenet ibi Jo.an. dicens: q̄ si aliquis narrauit se in renunciatiōe circūuentū z triciū sibi simōi ace

subrrogatum:z optinuit sibi ꝓuideri si ita est:de inde citius impetrat contra ipsum super renocanda prouisione illi facta:q̄ non est eadē causa ꝛz bene eadem materia. Et per hoc sētit q̄ sufficiat facere mentionem prouisionis facte: licet de causa vel processu nihil fuerit dictum:vnde ad ꝓposituz nostrū si prima cōmissio fiat super vna causa z iudices quib⁹ causa cōmittitur procedāt: si exposito facto impetretur alia cōmissio ad alios iudices: non super eadez causa ꝛz super eadē materia:valebit q̄uis nō fuerit dictum de litis pen. ¶ Nec est mirādum de hoc qz cum cōmissio limitata sit ad certam causam limitatuz debet parere effectum. vt.l.in agris .ff. de acqu.re.do.glo.i.c.cū ordinem.s. de rescriptis.que singulariter voluit q̄ limitata causa ꝓuilegij:facit ꝓuilegiuz nō posse trahi extra limites suos. Idē bon⁹ tex.in.l. edicta.§ ex hoc edicto.ff. nau. caupe. sta .vbi nauta tenetur quādo recepit vt nauta.secus si vt amicus:vel vicinus.

Cartas de āparo.

¶ Et propterea dicebat bar.in.l.aut facta.§.a.ff.de penis.q̄ pena apposita in instrumento pacis offendenti me vel michi adherētis: intelligitur de offensa ex mimicicia tūc sopita, secus si oriat noua causa iniurie. Idez firmat bar in disputacione lucane ciuitatis.primo dubio. z ancharra.in.c.nulli de elei li.vi. z abb.ī.c.bone. el p⁰.in.co.de ellectio.z in.c.i.de treuga z pa.ij.co. z in.c. q̄m admodū.s. de iure iurā.j.co.z multi alij quos refert felsi.in.d.c.cum ordinez.viij. co. vbi ponit multa alia similia.

Si ꝓcessus cēt nullus.

¶ Limita quarto vt ōbeat fieri mētio de processu priorum iudicum vbi processus esset validus. secus si esset nullus scdz andreā siculū.in.d.c. prudenciam. §.sexta.ix.co.s. de offi. de. perter.in.d.c.tenoz.s.de reiudi. vbi lata sñia in causa matrimoniali contra illā mulierē:illa impetrauit litteras ad alios iudices non facta mentione processus facti coram primis:z nihilominus valuerūt ille littere. z ratio est secundum doctoꝝ qz ibi prētēdebat illa sñia nulla. ¶ Et ꝙuis andreas siculus non dicat ꝓ eo⁹ dicto est tex.singularis in decretali nostra.secundū intellectam hostī.in.v. idonee. q̄z approbat z comēdat dñs ab.nam hic sñia consuluz erat nulla qz obligabat istū.h.pauperē ad prestandum cautionem ydoneam ideſt pignora vl fideiussores.quod ipsi.h. erat impossibile:z ideo tanq̄ ꝓtinēs impossibile erat nulla. qz impossibilū nulla est obligatio vt rl'a. impossibilium.ff.de regu.iu.z.rl'a.nemo potest.co.ti.li.vi.z.l.fi. C.q̄ sine appe. rescin.z.c.odoardus.de soluris. Et ideo non fuit opus de ea mentionez facere. Jtē ex alia causa sententia cōsuluz fuit nulla qz in ea dicebatur q̄ deberet dare ydoneaz cautionē z sic pignora vel fide iussores de dote reddenda.dare aūt talem cautionez:est ꝓhibitū.a iure.vt.l.ij.C.ne fide.do. den. z ob hoc etiam fuit nulla.l.si expressim .C.quando.quo.non est necce.z.c.i.de reiudi. ¶ Facit ad predicta glo.in.c.ex tenore.de rescriptis z in.c.in nostra glo.i. ad finez.eo.ti. z in.c.cum nostris.in.v̄.de factos. ō comcessio.preben. z in.ca.sugestum. in.v̄.posterius.s. ō vre pa. in regula non prestat.ō regu.iu.li.vi.que glo. dicunt valere secundas litteras non facientes mentionē de primis q̄ erāt nulle.q̄s glo.ad hoc propositum cōmendauit abb.in p̄nti.ij.co.in fi. z ī c.oblare.ij.co.s.ō appe.vbi est bon⁹ tex.comendat etiam illas lodo.consi. 383.pe.co.incipi.saluatoris. inferēs ex eis q̄ valet confirmatio ellectiois non facta mentione de promissione alteri nulliter facta. ¶ Ex hoc etiā dicebat calderinus ti.de rescriptis ꝓ⁰

De literꝭ nullis.

Cōfirmatō

Universidad de Deusto
Biblioteca

Electio nulla.

14. non censeri subrepticiā impetrationem alicuius dignitatis a papa facta non facta mentione electionis ad dignitatem illam nulliter facte.

Snia nulla.

¶ Hinc est etiam q̄ valet rescriptuz cōmittens causam finitam per sentētiam q̄o sententia non tenuit. licet de ipsa non sit facta mentio. quia talis snia q̄ nulla est: non dicitur habere nomen snie vt. l. iij. §. condemnatum. z. l. si cum nulla. ff. de re iu. ita dixit alexā. consi. 95. in fi. in. ij. volumine. incipit. visis pcessibus. z quāuis ille non alleget hic est tex. optimus secundū intellectū hostien. de q̄ supra.

Limitatio. l. fi. C. vt lite pen.

¶ Et p hoc dat notabilis limitatō ad tex. in. l. fi. C. vt lite pē. z qō ibi notat pa. de castro. vbi dicit q̄ nō pōt quis impetrare rescriptum vt retractetur snia q̄ transiuit in rem iudicatam: imo ex sola supplicatione incurrit infamiam. z sic si produceretur i testem: possz sibi obici q̄ non eēt habilis qz est mēti tenendū scōz pau. qz possz facere honorem si casus occurreret. cū pauci sint qui aduertāt z sciant de hoc excipere. istud enim debet intelligi quando snia esset valida: secus si nulla p supradicta.

Appellatio nulla.

¶ Ex istis infertur q̄ littere impetrate post appellationez nulla bene valent quamuis ꝺ appellatione nō sit facta mencio. scōz bal. in. l. j. C. si contra ius vel vtili pu. vnde si appellatio quouis modo non subsisteret vel esset deserta vel tacite vel expresse illi fuisset renunciatū: valeret impetratio q̄uis ꝺ ea nulla fieret mentio. est de hoc tex. in. c. ex parte. s. sup̄ de rescrip. z ibi glo. ij. z jo. de imo. in vltima charta. z philip⁹ in. d. c. oblate. pe. co. v. z. limita. z ibi p̄positus in fi. idem dicit philipus si esset casꝰ in quo non possz appellari. valeret. n. impetratio non facta mentione de tali appellatione qz taciturnitas non viciat rescriptum in eo qō si fuisset expressum fuisset eque concessum vt. d. l. j. C. si ptra ius vel vti. pu. z. c. sup̄ litteris. s. de rescrip. vt ibi latius per philipum.

Impetratio nulla.

¶ Ex istis etiā infertur q̄ si ego possideo vnum beneficium: tu impetras illū nulliter a papa qz forte non es capax z tacuisti defectum: a pcessu executorum contra me in fauorem tuum z ego appello. ecce q̄ cū nullum ius habeas ego appello z impetro postea a papa mihi denuo prouideri de illo beneficio. non expressi de appellatione valebit tamē impetratio qz si pape expressissem q̄ nullum ius hēres z propterea appellani ab executoribus: dedissz omnino eisdem litteras quas impetrani ar. c. postulasti. supra de rescrip. ita tenent dñi de rota dcc. xxv. in nouis. aliasq̄ subti. de rescriptis. xxv. quam referunt z approbant philipꝰ in. d. c. oblate. co. antepe. v. primo limita z ibi prepositus. fi. co. v. ista regula.

attētata post appellatio.

¶ Existi etiam infertur q̄ cū attentata post appellationem sint nulla: nō est necesse de eis mentionem facere in secundis litteris vt supra dictum est in isto notabili. v. vnū tamē si obmitto.

Libellꝰ inualidus.

¶ Ad ista bene facit tex. z qō ibi notat bar. in. l. qui accusatus. ff. ꝺ adulteriis. vbi dicitur q̄ libellus inualidus non interrumpit prescriptionē.

Contestatio nulla.

¶ Facit etiā glo. in. c. vt debitus supra de appe. z in. l. si pater. C. ne de. sta. defū. que dicunt q̄ litis cōtestatio nulla vt ē illa que fit coram non suo iudice: non inducit interruptionem prescriptois.

Litis ptestatio inualida.

¶ Ad idē facit qō voluit guillermꝰ de cuno. in. l. eum qui in pun. ff. de cōsti pe. vbi dicit q̄ litis contestatio inualida non obstat exceptiom dilatorie z ita quāuis litis contestatio sit terminus exclusiuꝰ dilatoriar ū vt. c. pastoralis. supra ꝺ exceptis. cum ꝓcordanciis: debz intelligi de litis contestatione valida.

ppetuatō impetratio.

¶ Idē facit quod notat glo. in. c. cuz plures in verbo q

potes. de offi. ō. li. vi. que dicit q̄ per auctum seu citationem nullam: nō pperuatur iurisdictio. q̄m glo. ad hoc cōmendat abb. in. c. venerabili. ij. co. .s. de offi. de. z ibi andreas sutul⁹. vi. co. z lodo singulari. cclxx. incipit glosa ordinaria. p qua glo. allego tex. in. c. proposuisti. s. ō foro compēdi ate legitime citatꝰ: z sic vult tex. q̄ ad hoc q̄ citacio habeat effectum: oportet q̄ sit legitima z valida. z idē voluit glo. fi. iuncto tex. in. c. bone el scō. s. ꝺ electio. z glo. fi. i. l. accusatorumꝰ. C. ō accusa. q̄ sequitur bal. i. c. qsi ꝛ. s. ō proba. vij. co. in princi. z in. c. in noīe dñi. iiij⁰. no. s. de testibꝰ no. archi. in c. nō ita. ij. q. vi ange. in. l. si q̄s postea ff. de iudicis. ex quibus omnibus z multis alijs que diligens indagator poterit reperire satis ē roborata ista limitatio.

Qñ is q̄ opponit exceptionez litis pēdentie eā impugnauerat.

¶ Limita quinto istū tex. z predicta qñ ille qui opponit excepcionez litis pen. stetit pro ea. secus si illam impugnaret opponendo ꝛ primum iudicē dicendo q̄ non erat eius iudex cōpetens: naz tunc valeret rescriptuz impetratum ad secundos iudices non facta mencione de litis pēdencia. ita consuluit ancharra. ꝛsi. xvi incipi. in christi. viso processu. qz ex eo q̄ quis impugnat non ꝺz comodū consequi vt ria ex eo. de regu. iuris. li. vi. cuz ꝛ cor. z ibi p dynuz z per bar. in. l. post legatum. ff. de his quibus vt indig. in prici.

¶ Et ita ex quo ille qui opponit de subrepcione litis pendentie eam ꝺem litem pēdentem impugnabat: non ꝺz ex ea cōmodū cōsequi. vt dicebat ancharra. in. d consilio. quod intelligit ipse verum qñ iā finita eēt controuersia inter partes sup̄ dicta impugnatione. Secus si ad huc penderet. Nam tunc bene potuisse impugnās ea se iuuare. ar. l. que ꝛ in princi. ff. ꝺ excusa. tuto. vbi dicitur q̄ pendente appe. super excusacione etrtie tutelle si ille eligatur ad quartam: pōt se excusare ex illa quam impugnat. bene facit ad hoc quod no. volunt cōpostellanus an. c. capitulum supra de rescriptis. z sequit ibi abb. in fina. lꝰ vbis. vbi dicit q̄ ex eo qō quis impugnat potest se fundare pēdente impugaēione. Ratio est scōm eos qz euentus litis est dubius. vt. l. quod debetur. ff. ō pecu. vñ si nō posset se fūdare ex materia impugnata: posset sequi q̄ si succumberet in impugnatione: grauaretur duplum seu dupliciter. Et ista est noua limitatio ad. d. regulā ex eo. scōz abb. vbi supꝰ.

Impugnans succubuit.

¶ Idem ego dicerem qñ lis esset finita super impugnatione primi iudicis in qua impugnās succubuit. Nā tunc nihilominus potuisset opponere de taciturnitate litis pendentie.

¶ Ad hoc moneor per illō quod voluit bal. in. l. j. ij. co. in. v. quid dices. C. de falsa cau. adhi. lega. vbi dicit. testatorꝰ pfessus fuit recepisse ame mutuo centum que michi legauit. ego ex mutuo: z qz nō potui probare mutuum naturale: succubui: ſz possum postea agere ex legato. nec obstat. q̄ ꝓmo visus fuerim tacite confiteri legatum non valere. vt. l. si creditor. ō legatis. pꝰ. z. l. si petitor. ff. de libe. lega. qz dicendū q̄ licitum est mihi recedere ab illa tacita confessione ꝓpter illam contrariam sniam. vt no. inoc. in. c. mulieri. s. de iure iuran. qō est notandum scōz bal. vbi supra. Sic ꝙ dicamus in casu nr̄o.

¶ Ad idem facit q̄ noter voluit bar. in. d. l. post legatum. iiij. co. v. certe vltimum dictum. ff. de his quibꝰ vt indig. vbi dixit q̄ ex eo qō quis impugnat si succubuerit i impugnatiōe: pōt se fūdare. ar. l. aurelꝰ. §. fi. de libe. lega. nec obstat scōz eum. l. papinianus. §. memini. ff. de inoffi. te. dū dicit q̄ illē qui impugnat instrumentum de falso: si persistit vsqz ad sniam: perdit

Universidad de Deusto
Biblioteca

comodum q̄ habitur⁹ erat ex testamento. quia illud est speciale in istrumentis pertinētibus ad vltimas voluntates. vt ibi latius per bar. quem videas. Vide etiaz per alex. in. l. qui rome §. seya. ff. de verbo. ¶ Repotamen q̄ do. anto. in. c. cum olim. de censibus. x. co. v. forte dicuz bar. videtur sentire contrarium: duz impugnat dictum bar. ꝺ quo supra dicens q̄ si ageremus de pena indignitatis: seu de priuatione comodi instrumenti, ꝓpter indignitatem z sic de mera pena in odiū impugnantis: tūc bar. diceret verū quod tex in. d. §. memi nisse imponēs penam indignitatis; ꝑcedit solnz in casu suo, sz hoc est alia causa priuandi quam causa comodi instrumenti. z agit necdum de odio ipugnātis: sz etiā de comodo illius cōtra quē facta ē impugnatio. cui⁹ respectu ista impugnatio inducit tacitā renunciationē vt ē casus i dic. c. cū olim. Si ergo pfistit in reprobando instrumētū vsqz ad sniaz: et subcubuit: videt renūciare comodo instrumenti: q̄ renūciatio etiā in diuersa instantia debet si bi nocere. quapropter dicit do. anto. posse dici prima facie q̄ si variat instācia int' alias psonas: iste possit vti hoc instrumento: qz renūciatio facta absente parte: nō piudicat adeo vt in alia instātia non possit int' easdē psonas vti instrumēto impugnato. scōm anto. vbi. s.

Oppinio cōtraria.

Dekmiatio.

¶ Ego tñ credere dictū bar. z eaq̄ supra dixi fore vera. s. q̄ si impugnans succubuit in impugnatione: poterit se iuuare z fundare ex eo q̄ pri⁹ impugnauit. ¶ Primo p ea q̄ postea subdit do. anto. in. d. c. cū olim. dū dicit. q̄ ille qui impugnat instrumentū: videtur renūciare vsui instrumēti respectu illius instātie. qz iste tacite renūciatiōes nunq̄ referūtur ad aliā instantiā. sz ad illā tantū. z dicit hoc ee no. dictū. Anno. in. c. cuz venissent in. fi. s. de testi. ista aūt ratio ita ꝓcludit int' easdē personas: sicut inter diuersas. Et ita videt q̄ ista tacita renunciatio q̄ resultat ex ista impugnatiōe litis pē. vel instrumēti vel rescripti: nō se extēdit ad aliā instātiā: etiā inter easdē personas. ¶ Benefacit ad hoc qđ i simili no. abb. post. car. in c. post translationem. supra de officio lega. vbi dicit q̄ consuetudo nō extenditur de vno casu ad alium.

Cōsuetudo nō extēditur

¶ Ex q̄ dicebat. anno. in. c. i litteris. s. de testi. spo. quem refert z sequit' abb. in. c. cuz venissent. pe. co. ti. q̄ si consuetudo ē q̄ per installationez facta in certa sede acq̄ratur quasi possessio iurū episcopalis vl' archidiaconalis/ vel alteri⁹ dignitatis: si installacio fiat in alia sede quam deputata per consuedinez: non transfertur possessio. quod dicuz est bene notā dum scōz abb. vbi supra. z ego alias vidi in pratica. ¶ Ex hoc etiam dicebat. jo. de lignano. in. c. cū olim de pscrip. z sequit' ibi ancha. q̄ si aliquis ex cōsuetudine prescripsit ius visitādi per seipsum: nō poterit postea visitare per vicariū suum. ¶ Et ꝓpterea dicit anno. i. c. dilecto. s. ō offi. archi. q̄ prescripta potestate absolnendi: non videt pscripto potestas excomunicādi. ad qō bene facit tex. in. d. c. olim de perscriptio. per quē dicit ibi abb. q̄ pscripta potestate excomunicādi nō videt prescripta potestas absolnendi. z iuxta hoc vide an dzeā sicuti⁹ in. d. c. q̄ translationē. 19 cō. ¶ Bene facit ad predicta q̄ voluit bar. i auct. qui rē. in. fi. C. de sacrosā. eccle. vbi dixit. q̄ si res ecclie ē cōsueta dari i enphitheosim vsqz ad tertiā generationē masculinā z femininā. vel cōsueuit dari in emphitheosim tēporalē: z cōcessit in perpetuaz. talis cōtract⁹ nō valet: quia ꝓsuētudo nō extēdit vltra id qō agitur. vt. l. i. §. 3. ff. de ure. actuq̄ prima.

Installacio.

Visitatio.

Excōicatio.

Enphitheosis.

Cōsensus tacitus in vno actu nō extēdit ad aliuz.

¶ Et potest ee ratio q̄ cōsuetudo habet consensum tacitū. vt. l. de quibus. ff. de legib⁹ tenet abb. in. c. fi. in fra. eo. v. no. Consensus aūt tacitus in vno actu: nō extēdit ad aliū actū. vt est glo. aurea. in cle. sepe. ꝑpe finē. in vbo. partib⁹. in fine. de. v. signi. q̄ dicit q̄ si de tacito cōsensu partiū in causa sumaria iudex cepit seruare ordinē iudiciarū quātus actus ꝺos fecit valeāt: quo ad alios tñ act⁹ poterunt cōtradicere q̄ licet sibi preiudicauerint quo ad aliquos act⁹: nō tñ quo ad reliquos: ad facere tenentur. quā glo. multū cōmendat ibi abb. in recollectis. fi. co. inferens ex eis q̄ si vno actu quis cōparuit ad locuz nō tutū: nō sequit' qui i alijs possit locuz illū declinare. per illā glo. de q̄ etiam facit solemne festū. idē abb. i. c. sicās. cōtra clericū. xiij. co. v. sz circa ꝑdicta sup̄ de foro cōpe. z in. c. qm̄ ꝺ falsā. fi. co. s. de probatio. z i. c. pūctiū. iiij. co. de testib⁹. pau. ꝺ castro. ꝺ⁰. xxv. co. dicēs p illā q̄ act⁹ seu volūtas tacitus vel tacita: nō sic late sunt interpretandi vel extendēdi: sicut ex pressis. ita ergo i casu nostro: quāuis illa tacita renūciatio q̄ resultat ex impugnatione litis pē. noceat quo ad illā instātiā: nō tñ nocebit quo ad aliam q̄ de nouo inchoat etiā inter easdem psonas. Et ita bene poterit impugnās q̄ succubuit se iuuare ex illa litispēdētia quā prius impugnauit ex quo in dicta impugnatione succubuit.

Cōparitio i loco nō tuto

¶ Itē ista tacita renūciatio sup qua se fundat dñs anton⁹: nō potest pl⁹ operari q̄ꝑ vna expressa confessio. z ꝺ nemo nega bit. Sed certe ꝓfessio expresse facta etiā parte presente nō tñ acceptāte: nō nocet. ergo nec ista tacita renunciatio: q̄ nō fuit ab aliquo acceptata. imo potius ipugnata. z q̄ in cōfessione vltra pfitiā req̄rat acceptatio: notat late salic. in. l. generaliter. vj. q. C. de nō nūme. pecu. vbi reffert se sepi⁹ cōsuluisse z ita tenuisse ricar. de sali. z ꝓbatur p. l. fi. ff. de interro. actio. dicit enim cōfessio q̄si simul fassio. qz vtrqz: debet loqui. tā ille qui cōfitetur: q̄ ille qui cōfessionē acceptat. idē. tz. salic. in. l. vinca. xv. oppo. C. de cōfessis. z in. l. iubem⁹. C. de libera. can. dicēs. non sufficere q̄ testes dicāt confessionē ee factam parte presente nisi dicāt z ea instāte z petēte z cōfessionem acceptante.

de confessis

¶ Nec predictis obstat. tex. z qō ibi voluit abb. in no. in. c. fi. sup̄. de successio. ab intesta. vbi pōderat sola ꝑsentia partis in cui⁹ fauorē emanauit cōfessio: qm̄ ad illū textū pōt responderi altero de quattuoz modis: quos in alio pposito ponit salicet⁹. in. l. in bone fidei. xvj. co. v. sz tū explū. C. de reb⁹ creditis. vbi int' alia dicit q̄ ibi cōfessio facta fuit ad instātiaz abbatis. ¶ Vel loquit' in cōfessione facta i extremis vite ob causaz mortis sperataz. ideo maioris ē efficacie qz tūc nō credit' ob aliā causaz sic fateri.

¶ Et si diceres ista precedūt in confessione extra iudiciali. Sed in iudiciali iudex supplet vicē partis absentis. vt ꝑ anto. in. c. fi. de cōfessis. viij. co. in. v. requirit' quito. z ibi abb. viij. co. post ioan. ti. de cōfessis. §. sequit'. v. vij. in additionib⁹ ad speculū. pōt respōderi q̄ quē admodū i cōfessione extra iudiciali req̄rit' pūctia z acceptatio partis: sic i iudiciali: vt vī vel le salic. i d. l. generaliter. v. sed dñs z patru⁹ meus: idez sentit ille in. d. l. iubemus. C. de libe. can. dū dicit cautellā ee q̄ qñ quis cōfitet' parte pūte: scribatur in actis parte presente z acceptāte. z sic videt' loq̄ in cōfessione iudiciali tantū. qz salic. in. d. l. generaliter primo videt' ponere aliq̄d speciale in cōfessione iudiciali. ideo non est credendū q̄ referendo oppinionez ricardi: voluerit recedere ab illa spe

Universidad de Deusto
Biblioteca

cialitate. ꝛ ideo non videtur ista bona responsio.

¶ Unde pōt aliter respōderi ꝙ illō qđ dicitur in cōfessione iudicialiu: auder suppleꝛ vicē partis absentis: itel ligatur in cōfessione expꝛessa, secus i tacita: de qua nolter ē sermo: q̄ nō debet ita late extēdi nec iterpretari: sicut expꝛssa vt supꝛ dictū ē. ¶ Uel aliꝫ potest dici ꝙ licet iudex suppleat vicē partꝫ absentis: non tñ partis acceptātis. vñ ē necessariū ꝙ iudex ostēdat se velle recipe cōfessionē nomie partis absentis ꝛ ei acquirere. vt expꝛesse voluit salicꝫ. Jn. d. l. ghiaſ. vj. q. Jsta aūt acccceptatio in casu nr̄o: nō fit p iudicē nec p partē: ergo non habet nocere tacite confitenti impugnādo dictā litispen. ¶ Pꝛesertim cū ista impugnatio ꝛ tacita renūciatio: nūq̄ fuerit approbata ab aduersario: imo potiꝰ cōtradicta replicando supꝛ validitate priꝰ iudicū ꝛ supꝛ hoc obtinuit. ad hoc qđ notat bal. in l. ii. ij. no. C. de repudi. heredi. vbi p illū tex. dicit ꝙ q̄ nō acceptat vba aduersarij: nō potest se ex eis fundare. Et idē si dissimulat. scōm eū qđ dicit bene notandū. ¶ Ad idem facit illa glo. singularis in. ca. cū venissent i. v. corā eo. s. de eo qui mitti. i posse. causa rei ser. q̄ probat ꝙ actus gestus p partē in iudicio: nunq̄ nocet: si non fuit ab alia parte acceptatꝰ: ſz impugnatus, vnde dicit ꝙ cōparēs coraz iudice a quo appellauit. et faciēs aliq̄ē actū corā eo: nō p hoc videt appellationi renūciare: ex quo ille actꝰ nō fuit p aduersariū acceptatus: q̄ glo. multū cōmendat ibi abb. i. ij. co. ꝛ in. c. gratū. ij. co. s. de offi. dele. ꝛ cōsilio 2. fi. co. in. i. volu. ꝛ lodouicꝰ i singulari. clj. incipit appellās. ꝛ in singulari. dcexcv. icipit regula ē. Et p hoc dat singularis limitatio ad. d. c. gratum. ꝛ ad. c. solicitudinem de appe. ꝛ ad alia iura q̄ dicūt ꝙ p actū contra

limitatio ad capi. gtum.

riū renūciat quis appe. vt intelligantur qūo ille actꝰ fuit acceptatꝰ p aduersariū. al' limitationes ponit lodouicꝰ. i. d. singulari. dcexcv. quas p te videas. ¶ Que q̄dē acceptatio debet fieri in ipecie. vt elegāter voluit bal. in. l. cū precū. C. de. libe. cau. de quo facit magnū festū angelus de aretio in rū. de exceptio. institut. s. xlj. co. v. texto ē videndū. nec sufficeret secundum eū acceptare in genere dicēdo: accepto in parte vel partib⁹ pro me facientib⁹ qđ ē menti tenendū ad intellectū ꝛ limitationem p dictoꝝ. ad quod bene facit ei simili glo. no. i. l. j. §. ediciones de edēdo q̄ dicit nō prodesse ei q̄ pduxit instrumētū si dicat quatenꝰ tacit pro me. ꝛc. Ex quibꝰ omnibꝰ concluditur ista limitatio ꝙ licet quis a principio impugnauerit litispē. in q̄ succubuit: poterit ꝫ rescripti opponere de tacitumitate litis pendentie.

¶ Possumus sexto limitare istū text: ꝛ predicta vt in secūda commissione debeat fieri mēcio de processu. ꝛc. ni si qño mentio processus vel appemihil esset impeditura. vt puta si impetraui vt in curia ꝓmitteretur alicui auditoꝛ oīs causa ꝙ ꝫ te habeo vel habure intēdo ex tali vel tali causa: cū potestate citādi in curia ꝛ i partibus quāuis alit de processu cause i q̄ appellaui mentionē nō faciā: virtute istius commissionis potero corā tali auditoꝛe cām appe. prosequi. qz ex q̄ causa appellationis venebat i curia tractāda: nullū preiudiciū fit appellationi. ideo si de ea taceatur: non viciatur ꝓmissio. ista ē no. decisio dño de rota in nouis. cclxij. incipit itez si committitur. ꝙ refferunt ꝛ sequitur philipus ꝛ prepositꝰ in d. c. oblate ad fin̄ē. supꝝ. de appe. Et hec sufficiant q̄ ad istud notabile: quāuis multa alia breuitatis causa obmittātur.

Si mēcio p cessus nil eēt impeditura.

Quando fideiussoꝛ ineuit ꝙ dote.

¶ quinto cū dicit textus mādamꝰ quatenꝰ dotē assignari faciatis sub ea quā potest cautiōe prestare. Dicūt cancretus ꝛ vincentius ꝙ iste tex. procedit ex consuetudine loci que habebat ꝙ si maritus vergebat ad inopiā: debebat dare fideiussoꝛes vel pignꝰ pro dote restituenda. Et certe hoc bene apparet ex antiqua q̄ dicit ꝙ tam consules ꝙ iudices delegati ꝓnunciauerūt tenere secundū terre consuetudinē. ꝛ iste intellectus verus ē in se stante causa legitima prout in casu nr̄o stabat. s. inopia viri. Et ex hoc infertur ꝙ valet consuetudo ꝙ maritꝰ prestet fide iussoꝛē pro dote restituēda stante cāusa legitima. Et ita quāuis ante hanc decretalē damnata fuit ꝛsuetudo que habebat ꝙ q

Universidad de Deusto
Biblioteca

nei sint vel afines vbi olim nō itare
frigescebat charitas ibic fugiēdo:ma
xime apud consanguineos. ¶Et qō
plus ē potest attemptari secundū eū
q̄ hoc ꝓcedat etiam si lex abrogaret
expresse future ꝓsuetudim. q̄ ad no/
uam causam habentē rationabilem
promisionē nouit factaz se nō extēdit
talis clausula generalis derogatoria
de qua si fuisset cogitatū: nō sic gene
raliē fuisset derogatū. ar. d. l. si homi
nē. z quia intelligit reb⁹ sic se hntib⁹
z istātibus. vt. l. quod seru⁹. ff. de con
dic ob causam. z l. si cū conueli⁹ et q̄
ibi p̄ bar. ff. de solu. Ad cui⁹ ꝓfirma
tionē possunt adduci multa q̄ cumu
lat felli. in c. i. in. vij. fallētia. s. de con
sti. ornādo dictā. l. si homines.

¶Ex predictis redeūdo ad ꝓpo/
situ habem⁹ vnū casum singularē in
quo pro dote ꝓseruāda z restituēda
possunt fide iussores iteruenire. s. q̄
hoc habet cōsuetudo. z hec ē cōis op
inio. ¶Cōtra quaz insurgit bald⁹
nouell⁹: vbi sup̄. dicēs q̄ talis cōsue/
tudo nō potest introduci: q̄ ex quo p
legem fuit simplicit ꝓsuetudo repro
bata. nō solū ireelligitur preterita: sz
etiā futura p ea q̄ supra dicta sunt.
presertim cū in reprobatiōe cōsuetu
dinis: fuerit expressa ratio improba
tionis. s. vt euitet perfidia inter con
iuges. propt quā rationem videt se
mouisse imperor in. d. l. i. et. ij. C. ne
fide iu. do. dē. ad reprobādū. di. cōsu
etudinē cōtrariā. ¶Doctū ipse tem
perat quādo cōsuetudo atraret vir
vel socerū ad fideiussiones pro dote
cōseruāda vel restitnēda. cū tūc sub
sit causa pfidie. Si aūt nō artaret sz
simpliciter pmitteret talē fideiussio/
nem: valeret dicta consuetudo q̄ vi
detur cessare ratio perfidie sup qua
se fundat dicta prohibitio. l. i. dū pre
subponit q̄ cōsuetudo loq̄batur pre
ceptiue videlz q̄ vir exhibeat fideius
sorem mulieri. z hec opinio videt sa/

oppinio con/ trariā.

Quādo con suetudo per/ mitter q̄ mit/ uema fideius /sor pro dote.

tis equa z fauorabilis mulieribus z
dotib⁹: z ideo tenenda per id q̄ ha
betur. in. l. i ambiguis. ff. de regu. iu.
cū concordācijs. z hoc modo dicit q̄
procedere potest opinio tācreti z vi
cētij b. z sic quoniā baldus nouell⁹.

¶Potuisset ille hoc confirmare au
ctoritate illoz qui tenēt etiā cessan/
te cōsuetudine p̄dicta posse interue/
nire fideiussoreꝫ pro dote cōseruāda
z restituēda quādo marit⁹ sponte il
luz prestat: q̄ hoc casu cessat ratio p
fidie: vt colligitur ex. d. l. i. z. ij. dnz p
hibent dictaz cautionē exhigi. Exi/
gere aūt ē ab inuicto ertoz̄qre vr est
text. cū. glo. in. l. fidei cōmissa. §. si rē
delegat. ij. glo. i. l. nō. solnz in prin. ff.
so. ma. z in. l. ij. §. exegerit: C. de int
ditis. z in. c. statutū. §. insup. v. rece/
perit de rescript. li. vi. z in. c. ij. v. exi
gere decēsib⁹. eo. li. z in cle. i. in. v. de
bitas. de decimis. cuz mltis similib⁹.
innuit ergo text. in. d. l. ij. q̄ si fideius
sio nō exigat: sz sponte prestetur: be/
ne valet. ita voluerunt aliqui docto/
res antiqui quos refert innocen. in
pñti sup. v. faciatis. z approbat col/
lectati⁹. z card. in. vij. oppo. idez te
nuit iaco. de ra. et ci. in. d. l. ij. jo. an. in
adi. ad spēcu. ti. ō dote post diuoz. re
sti. §. i. pe. co. in additione incipiente
ita notat. Iodo. ī. l. i. ff. so. ma. ¶Be
nefacit ī ar. text. in. §. sz si ex testamē/
to. iusti ō sat⁹ da. tu. vbi dicit q̄ licz
tutoz testamentarius nō teneat satis
dare: si tñ satisdedit tenet satisdatio.

¶Ad idē facit illud mirabile dictuz
bal. ī. c. i. ij. co. de feudo da. in vi legis
comisso. vbi dicit q̄ licet pactū legis
cōmissorie sit reprobatū ī pignoꝛib⁹
vt. l. i. z. ij. C. de pactis pigno. z. c. si
gnificante. s. de digno. si tñ fiat roga
tu debitoris z eius gratia: nō voza/
gine creditoris: bene valet: sic ergo di
camus in casu nro. vt licet fideiussoꝛ
pro dote cōseruāda z restituēda non
possit interuenire: si tamen spōte pre

Exigere.

Pactū legis cōmissorie.

stetur: bñ teneat. hāc opinionē nouis
sime tz bal. nouell⁹ in dicto suo tra/
ctatu ō dote. vj. parte. xxj. priuilegio
ver. quarto limita. quam dicit in pū
cto iuris veriozez per nonnulla fun
damenta que videas per te. Si er/
go valet fideiussio spōte prestita: nō
stante consuetudine super hoc: mul/
to fortius valere debet quando stat
consuetudo. cum tunc duplici firme
tur vinculo scilicet iuris validitate z
consuetudinis per missione. ar. c. j. su
pra de treuga z pace. ¶Fateoꝛ ta/
men q̄ glo. in. d. l. j. z Bar. salice. z
cōmuniter omnes. in. l. ij. eo. tit. z in
d. l. vbi adhuc. tenent opinionem cō
trariam. Imo q̄ etiam si sponte den
tur fideiussoreꝫ: non valet fideiussio:
nec potest illi prohibitiom renuncia
ri cum sit negatiua. pro qua opinio/
ne faciunt verba illius ru. que sunt
magis generalia q̄ sit nigruz. quia in
nigro ponitur verbum exigi. z in ru
bro generaliter ne fideiussores do/
tium dentur. nō dicit exigantur. quā
do autem rubrica est generaliorꝫ ni/
gro: possumus z debemus arguere
ab ipsa rubrica generalius loquente
vt per glo. in rubrica z in. l. j. C. si ob
cirographariaz pecuniam. z in. l. vni
ca. C. de capitatione ciuium. etiā
da. li. xj. z in auc. de incestis nup. in
prin. colla. ij. in auc. vt facte noue cō
sti. §. j. super verbo. huiusmodi. Un
de cum text. in. l. ij. sit dubius ī intelle
ctu: debet intelligi secundum rubri/
cam sub qua est situatus, vt voluit
glo. in. c. tibi qui. de rescrip. li. vj. z in
c. si super gratia de offi. ōie. de eo. li.
cum multis similibus. ℙresertim cū
illa rubrica habeat orationem perfe
ctam z per consequens inducat dis/
positionem secundum ea que notāt
bar. z doctoꝛes in rubrica. ff. si certū
petatur. z in. l. j. eo. ti. imo in rubri/
ca. ff. de verborum. abbas in prohe/

opinio ℑria.

Rubrica ꝑt allegari.

Rubrica de/ clarat text.

mio gregoriano. fi. co. bene facit ad
hoc glo. no. in rubrica. ff. si quis te/
sta. li. iussus esse fuerit. q̄ dicit q̄ om
nes rubrice legum z statutoꝛum con
sonantes textui: possunt allegari pro
textu. Ididem facit qō volunt bal.
in rubrica. C. an seruus ex facto suo
vbi dicit q̄ quando rubrica incipit p
vt vel p ne. decidit z habet vim tex.
z potest allegari pro textu. ita ergo
videtur dicendum in proposito no/
stro. q̄ cum illa rubrica incipiat p ne
z contineat orationem perfectam: vi
detur prohibere interuenire fideius
soꝛes pro dote conseruanda z restitu
enda: necdum quando dantur a ma
rito multo: sed etiam si ab eo volen/
te. hanc opinionem sequitur alexan.
de imo. in. d. l. si constante. §. quoti/
ens. ij. co. ver. tertio limita. ff. solu.
matrimo. z Jo. de imo. in. c. cum cō
tingat. supra de iureiuran. in repeti
tione. charta. 46. ij. co. dicens istam
foꝛe cōmunem opinionem. z campe
tius in suo tractatu. de dote. iij. par/
te. q. clxxvj. Et satis videtur hoc ca/
su militare ratio pfidie quia vroꝛ ac
ceptando fideiussionem: satis vide/
tur non pfidere de marito. z per hoc
tollitur motiuum doctoꝛum tenenti
um contrarium. ¶Et ista opinio vi
detur mihi tutioꝛ saltim propter au
ctoritatez glo. cuius opinio in dubio
est sequenda. vt voluit Jaco. de bu.
in. l. j. C. qui pro sua iurisdic. bal. in
l. cum hereditas. C. depositi. z in. l.
precibus. C. de impu. z alijs substi.
z in. l. fina. §. necessitatem. C. de bo
nis que libe. z in multis alijs locis.
vnde dicebat cynus in. l. j. C. de act.
z obliga. q̄ glo. est iuris ydolum. in
iudicando ergo z consulendo ab ista
opinione nō eē aliquo modo recedē
dū. Et per ista sit expedit⁹ intellect⁹
tācreti z vincētij q̄ lz ver⁹ sit in se: tñ
multū restringit istum text.

Opinio glo. e ꝛ sequēda.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cautio.

¶ Quapropt Jo.an. dicebat q̄ cautio de qua loquit̄ ista decretalis: nō erat fideiussoria vel pignoratiua sed simplex. s. iuratoria. qō prima ꝓsidratiōe vt colligi ex textu. qr tā iudices ōlegati: q̄ ro. pō. vtūtur isto vbo cautio simpliciter. qō intelligit̄ de simplici t iuratoria. vt. l. sancim⁹. C. de v/bo. signi. t quāuis ille nō dicat hoc tenuit host. in sū. ti. de dote post diuortiū restituēda. §. t qñ cōperat. v. sed hoc tñ in fine. ¶ Sed reuera iste intellectus nō pōt stare nā si papa intellexisset de cautiōe iuratoria: ad q̄d eēt opus dicere sub ea cautiōe q̄ prestare pōt: cū iuratoriā quilibet q̄is pauprim⁹ possit p̄stare: volut ergo dicere ro. pon. q̄ si posset p̄stare pignora vel fideiussores: de illa intelligere tur. t idefectū prestaretur iuratoria istud fuit de mente Inno. in p̄fati. t placet dño cardi. t abb. ¶ Ex quo resultat alius t tertius casus in quo ꝓ dote cōseruāda t restituēda p̄nt interuenire fideiussores. s. ꝓpter vgentiā ad inopiam: vel propter superuentem suspitionem inopie vel dilapidationis. vt est hic tex. valde singularis scōm prefatos doctores. t scōm bar. in. d. l. si constante. §. quotiēs. ij. co. ff. so. ma. quē sequunt̄ ibi bal. t ímo. in principio illius. l. Jdez tenet Cy. in. d. l. vbi adhuc. i scōa oppo. t cāpe/tius in tractatu de dote. iij. parte. q. clxxviij. t ista est cōis conclusio. q̄ approbauit lex regni. iiij. pti. ti. xj. l. xxix que dicit q̄ marito vergente ad inopiam: vxor potest ab eo dotem petere: vel q̄ sibi prestet securitatē q̄ eaz non alienabit. ¶ Ex quo infertur q̄ si vxor petat dotem a marito ad inopiaz vergente: si ille prestet fideiussores vel aliam cautionem idoneaz de dote conseruanda t restituenda: eui tabit dotis restitutionem. vt est hic tex. scōm vnum intellectum. de quo dic vt dixi supra in ratione dubitādi

Si marit⁹ vgit ad inopiam.

Lex regni

t decidendi. in. iij. intellectu.

¶ Quartus casus est quando extraneus qui dotez dedit: stipulatus est eaz sibi reddi: peteret fideiussores a marito ō ea restituenda in casu soluti matrimonij. Nam hoc casu bene possunt interuenire. hoc fuit de mēte bar. in. d. l. si constante in pun. ff. so. matri. in. vj. oppositiōe iuncto eo q̄ tetigit in. v. oppositio. quod in expresso firmat ibi Jo. de imo. in. viij. co. ver. secundo adde. t sequitur ibi lodo. Ro. dicens hoc esse singulariter notandum. t placet alexan. ibi in §. quotiens. iij. co. ver. quarto limita z Jo. campet⁹ in suo tractatu de dote. iij. parte. q. clxxvij. t Bal. nouellus. in dicto suo tractatu de dote. vj. parte. xij. priuilegio. v. xj. limita. bene facit ad hoc in simili tex. no. in. l. fi. j. respōso. ff. de contrahen. emptio de quo facit festum andreas siculus in. c. significante. in fine. supra de pignore. vbi dicitur q̄ licet pactum legis ꝓmissorie nō possit interuenire i pignore: inter creditorē t debitorē: bñ tamē inter debitorez t fideiussorez. sic ergo dicam⁹ in casu nostro q̄ possit interuenire fideiussio inter maritum t extraneum. Cum inter istas personas cesset ratio perfidie. Nam propter hoc non potest maritus aliquod impingere mulieri: si ille extraneus dotans de suo voluit esse bene cautus t sibi prouideri de securitate in restituēda dote. Unde non sequitur extraneus de marito non cōfidit: ergo nec mulier.

¶ Hoc tamē debet sane itelligi quādo iste extraneus a principio tempore dotatiōis sibi prouidit de dicta fideiussione vel satisdatione: ¶ Postea vero non potest illam a marito multo exigere: nisi propter superuenientem inopiam vel suspitionem inopie per dispositionem. l. in omnibus. ff. de iudi. scōm bar. in. d. l. si constante

Sī dās dotez est extraneꝰ p̄sit interuenire fideiussores.

¶ Pactū legis ꝓmissorie.

Sī a principio extraneꝰ sibi ꝓuidit ꝙ fideiussore.

in. vj. q. scōe partis. quez oēs cōiter sequūtur. quāuis lodo. aliter dixerit t forte nō bene. dicebat tñ bal. vbi q̄ etiaz in isto casu poterit ꝓuideri ipi extraneo per sequestrū. cum via seq̄stri bñ cōpatiatur cuz via satisdationis vt in decretali nr̄a aperte ꝓbatur scōm aliquos: vt supra in rōne decidēdi dixi. in. v. intellectu. ¶ Hoc tamen de seq̄stro intelligit Jo. de imo. in. d. l. si cōstante: si mulier consentiat: vel si nō possit satisdari per viruz de dote restituēda. vel si mulier foret suspecta de dilapidatiōe. addu/cit q̄ habet̄ in. d. l. si cum dotē. §. sin aūt. als vī q̄ nō obtineat seq̄stratio t ita dicit videri de mente huius. c. ¶ Bal. tñ nouell⁹ vbi supra dicit q̄ iste tex. non habet locum in casu predicto. quia hic mulier vult esse secura de sua dote: sed in casu predicto extraneus volebat sibi prouidere super dote. vnde si a principio sciens illum maritū suspectū: sibi non prouidit: imputet̄ sibi ar. l. si creditoris. ff. de ꝓmule. credito. t potuit ipe ꝓpter hanc culpā: cōditionē dotis facere deteriorē. q̄ rō cessat in ipa muliere. vt p bar. in. d. l. si cōstāte. in. vj. q. j. ptis. t dixi supra in. v. intellectu. Si aūt post dotationē emersit suspitio t maxime post datā dotē: t tūc emersit suspicio ꝓpter culpā viri inci/pientis dilapidare: tunc poterit petere seq̄strationē p id qō habet̄ in. l. si fideiussor. §. fi. ff. qui satisda. cogū. q̄ tñ tñ seq̄stratio reuocabit̄ si marit⁹ offerat idoneā cautionē. p no. ibi t i l. vnica. C. de ꝓhi. seq̄. pe. t in. c. examinata de iudic. t in. c. fi. de seq̄stra. posse t frac. Si vero emersit suspitio citra culpam viri ex alio casu fortuito inopie: tūc nō habebit locū seq̄stratio. cū nō reputetur a iure ꝓmissa t regulariter sit ꝓhibita. vt. d. l. vnica. C. de ꝓhi. seq̄. pe. vñ non poterit tūc succurri extraneo nisi p remediū d. l. in oīb⁹. ff. de iudi. vt voluit bar. in. d. l. si cōstāte. in. vj. q. quē multi sequūt. q̄z opinio vī approbata p dictā legē regni. iiij. pti. ti. xj. l. xxix.

Lex regni.

¶ Sz tu pōdera q̄ iste tex. nō loq̄t in muliere dotata t volēti sibi ꝓuidere sup dote: sz pot⁹ loq̄t in eo qui p muliere dotē ꝓmisit. qui scōm aliqs erat extraneꝰ. Pōdera etiā q̄ b dos nōdū erat tradita marito sz solū promissa. t marit⁹ eā petebat. vñ intelligē hāc decretalē vt supra dictum est.

Sī absente marito aliqs promisit dotē saluare t restituere.

¶ Quintꝰ casus est qñ absite marito aliqs ꝓmisit: dotē marito datā saluare t restituere in casu restituende dotis. Mā istud bñ pōt fieri. t tenebit̄ iste ꝓmissor. ita elegāter cōsuluit pau. de cast. p°. 169. t seq̄nti. t iste ē bonꝰ modus fraudādi titulum ne fi de iu. do. denī. vt ille qui vult dotez pro marito saluā facere; ꝓmittat nō simul cū marito: nec de mādato maritus: sed separatim ab eo ex sua ꝓpria liberalitate t volūtate tanquā principalis debitor ad maiorē cautelā. nā ille titulꝰ loq̄t qñ fideiussor vel aliꝰ intercessor dat̄ a marito t sic se obligat mandato mariti vt patet ex rubrica: tūc seq̄ret̄ pfidia iter maritū t cōiugē ꝓpter quā emanauit illa ꝓhibitō vt patet i. l. ij. eo. ti. qz vir q̄dāmodo cogit̄ eē seruꝰ illi⁹ quē dedit in fideiussorē: cū sibi sit obligat⁹ actiōe mādati: t posset q̄tidie ab eo oburgari t ipugnari q̄ illū tz in obligatione: t q̄ faciat eū liberari vt. l. q̄nt⁹. ff. mādati. cū ꝓcordātijs. Sz si aliqs sine mādato viri expsso vel tacito qō resultat ex pfitia viri vt. l. q̄ patrē. ff. mādati. se obligat ad dotis restitutionē: nō video q̄re nō teneat obligatio. qz nō pt dici dat⁹ a marito: nec aliq̄ pfidia ozuri pt iter cōiuges. qz cū ipe si posset ipropare marito ex q̄ sine eius mādato ꝓmisit: t potuisz ib facē et i uito marito. vt. l. si p te. ff. mandati. nec et marit⁹ pt ipropare vxori. t sic

Universidad de Deusto
Biblioteca

cessant verba ꝛ ratio illius tituli: seu prohibitionis: ergo cessare debet dispositio vt. l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepatronatus. cum sim. Cautum ergo erit ꝙ ille qui taliter se obligat dicat se hoc facere non precibus nec mandato mariti sed a seipo sciens se non teneri. Si enim aliud dicerem⁹ sequeretur absurdum. quia forte mulier non contraxisset matrimonium nisi ratione istius promissionis. ꝛ si promissio esset inualida: mulier reperiret se deceptam. Et sic in effectu videtur hic celebrari quidem contractus inuoiatus. s. contrahō vt te obliges. ex quo secuto ipleme̅to: datur actio. vt. l. iuris gentium. ver. ꝛ ideo ff. de pactis. ita concludit pau. in. d. consilijs. multa alia inducendo que perte videas.

opinio ꝓria. ¶ Reperio tamē ꝙ cōtra pau. ꝛ cā petius in. d. suo tractatu. de dote. iij. pte. q. clxxxij. mot⁹ per ea q̄ hñt in. l. si mulier cōtra senat⁹. §. j. ff. ad velleia. vbi licut ꝓ muliere intercedēte ꝓ aliquo: nō pōt qs ea mādāte fideiubere: Jta etiā si valet si aliqs ea ignorante fideiubeat. ꝛ iste passus alibi si ōtidit scōm bal. in. l. j. C. ad velleia.

Jste do. cum pau. ¶ Jtez J pau. dicit facere qz eo ipso ꝙ mulier acceptat fideiussorē etiam ab alio ꝓ a marito: satis videt nō cōfidere de marito. ¶ Sed ꝓpter ista ego non recederez ab opinione pau. ꝙ ampliabit vt ꝓcedat etiā si repiat postea maritū ꝓmisisse tali expromissori ꝙ euz indēnē seruaret. qz nihilomin⁹ prima promissio in suo roboze pmanebit. nec ex hoc pbatur vl̄ p̄sumitur simulatio. ita dixit alex. in. d. l. si cōstāte. §. quotiēs. iiij. co. ff. so. ma. ꝛ cāpetius in. d. suo tractatu. iij. pte q. clxxxij. per id qđ in sili dixit bal. in d. l. j. C. ad velleya. dū voluit ꝙ licz mulier non possit ꝓ alio intercedere ſz pro facto suo sic: si thi ꝓmisit tanꝙ in facto ꝓprio. licet postea reperiat aliquis ꝓmisisse eā indemnē seruaſ: ꝓpterea nō inualidaſ mulier ſ ꝓmisſio veluti simulata nisi aliter appareat. per tex. ad hoc singularem in. l. seya mācipia. in prin. ff. ad velleya. qđ ipe reputat nota dignū. ad idez facit qđ no. bar. in. l. si quis in graui. ff. ad silaianū. de iudice vel teste ꝙ in articulo mortis dicit se tulisse falsū testimoniuz: vel falsā ſniam: qz non p̄iudicat illi ꝓ quo testificat⁹ est vel ſniam tulit. sic ergo in casu nr̄o quāuis postea repiatur ꝙ marit⁹ ꝓmittat ex ꝓmissori de indemnitate: nō thi ꝓpterea ꝓbabit nec p̄sumet simulatio. qđ tene menti

Deo ꝙ dixit se falsū testimoniuz dixisse.

¶ Sext⁹ casus est qñ marit⁹ añ cōtractū mr̄imoniū prestaret fideiussores de dote cōseruanda ꝛ restituēda in casu quo mr̄imoniū nō sequatur. Jmā tunc bene possent interuenire. casus est singularis de hoc in. l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de cōdi. ꝛ demonstra. quē ad hoc multū ibi notant bar. bal. ꝛ imo. ꝛ alex. in. d. §. quotiēs iij. co. ꝛ cāpetius in. d. tractatu. iij. pte q. clxxiij. ꝛ pōt esse ratio qz si matrimoniū fiat: statim spirat satisdatio. vel fideiussio. ꝛ sic non pōt inter coniuges oriri pfidia. si aūt si sequaſ matrimoniū: nō sūt cōiuges ꝛ sic cessat ratio perfidie.

In casu in ꝙ mr̄imoniū si sequatur.

¶ Septimus casus qñ fideiussores daręt a marito soluto iā mr̄imonio ꝓ dote ꝓseruāda ꝛ restituēda: nā tūc bñ valet datio fidiussoz vt ē tex. cū gl. in. l. si cōstāte. ff. so. ma. idē ꝛz gl. in d. l. j. C. ne fi. in. do. dēt: rō est qz tūc cessat rō pfidie q̄ subeet ꝓstāte mr̄imonio ꝛ hoc ꝛz bal. no. i. d. xxj. prumlegio. ij. co. v. secūdo fallit.

So. mr̄imonio.

¶ Octau⁹ cas⁹ est in pre viri q̄ pt eē fideiussor ꝓ viro ꝓ dote nur⁹ ꝓseruāda vel restituēda. vt ē tex. scōm vnū intellectū in. l. fi. C. de dote cau. nō numera. itelligēdo ꝙ ibi se obligauerit pater cuz filio pro dote nurus i eadē

strumento tanquam duo rei debēdi ꝛ sic insolidum licet tex. ibi non aperiat. quia hoc casu videtur cessare ratio perfidie. presertim cum aliquādo cogatur pater ad se obligandum pro dote nurus. vt apparet ex no. in l. si cum dotē. §. transgrediamur. ff. so. ma. ꝛ dixi latissime supra in rubrica. Idem dicas in matre se obligāte vna cum filio pro dote nurus cōseruanda ꝛ restituenda: Nam tunc ipa erit obligata ita singulariter firmat bal. nouellus. in. d. suo tractatu ꝺ dote. vj. pte. xij. spāli. ꝛ xx. in. v. duodecimo limita. mouetur per tex. singularē. in. l. fi. C. ad velleia. ꝛ subdit ꝙ iam vidit de facto obtentū. ꝙ renūciatio tunc facta ꝓ matrē iuri hypothecarū: sibi effectualiter nocet etiā si ipa mulier aliūde nō posset habere regressum contra bona mariti. qđ dicit forte notandum ad no. in. l. mevia §. fundum. ff. so. ma. dicit etiam ꝙ licet pro tunc se obliget vna cuz viro pro restitutione dotis eorum cōis filij qui prozem accepit: non iuuaretur beneficio autez. si qua mulier. C. ad velleia. qđ reputat valde notandum consulit tamen ipe vt oīs difficultas tollatur: ꝙ in eodez instrumēto filiꝰ ipe qui accepit prozem ꝛ dotem: vel pater pro eo: obligetur vna cum matre. quia negari nequit q̄n respectu ipius filij vel patris mater sit comūcra persona ꝛ possit pro eo fideiubere per id quod habetur in. d. l. fi. C. de dote cau. non nu. Et ista mēti cōmēda quia quotidiana ꝛ alibi ea nō reperio. videas ibi latius per eum.

Jdē in fribꝰ ꝛ alijs cōiunctis subditur tñ opinio cōtraria.

opinio ꝓria. ¶ Idem dicunt aliqui de fratre ꝛ aliis coniunctis simul habitātibus cū marito vt illi etiam possint cum marito se obligare pro dote conseruanda ꝛ restituēda. vt videtur velle specula. isto titulo. §. penul. v. illud. ꝛ bar. in. d. l. si ꝓstante. in. viij. q. j. ptī in fine. ¶ Bal. tamen nouellus i. d. xxj. priuilegio. iij. co. v. iij. limita. dicit ꝙ imo non videtur esse eadem ratio in alijs coniunctis sicut in patre. cum alij coniuncti respectu patris censeantur extranei per id qđ habet̄ i. l. vnica. §. extraneū. C. de rei vxo. act. naturalis emz charitas patris erga filiū ꝛ ecōtra: non patitur aliquid eē inter eos suspitiōis sinistre. ar. l. auerli⁹. §. ticius. ff. ō libe. lega. ꝛ l. paulo calimacho. §. pōponus. ꝛ qđ ibi p glo. de lega. iij. que ratio cessat in fratribus ꝛ alijs coniunctis. vnde si vxor diceret viro vel spōso. nolo tibi cō mittere meā dotem nisi frater tuus. pro te fideiubeat vel se obligat vna tecum: certe ex hoc versaretur Jndignatio non parua viri erga vxorem. quia de eo nō cōfidit in dote: cui corpus suū cōmisit. vt. l. hac lege. C. de pactis cō. ꝛ hic in fine. ꝛ qđ velit ipm virum semper ſtare obnoxium ꝛ obsequiosum erga dictū fratrem propter dictam fideiussionem. cum etiā inter fratres sit stimulus vt nolit pati alium confratrem sibi superiorem ꝛ sic in equalem. l. cum pater. §. eum/ctis. de lega. ij. ꝛ quod ibi notatur. ꝛ quod habetur in. l. j. §. veteres. ff. de acqui. po. ¶ Et hoc mihi magis placet quia vt ille dicebat fratres ꝛ alij coniuncti quāuis simul habitēt: ꝙ tū ad hoc reputāt extranei. vt. d. §. extraneū. extranei ār nec fideiussores: nec duo rei debēdi vna cū marito cōstitui pñt ꝓ dote cōsernāda ꝛ restituēda: qz tūc ineffectu censeret alter fideiubere ꝓ altero. vt habet in. l. vir vxor. ff. ad velleia. marito nō posset hoc mō se obligaſ qz veniret ꝺ mētē dicre. l. j. ꝛ ij. C. ne fideiu. do. dē. in ista ergo obligatione facta ꝓ fratres vel quoscunqz extraneos vna cum marito: non erunt omnes insolidum obligati: sed quaten⁹ ad quēlibet pecunia dotalis peruenit. qz tūc quilibet censetur principalis ꝓ rata ꝙ qlibet

Universidad de Deusto
Biblioteca

eoꝝ recepit. Si aūt vir solus dotez recepit:alter in nullo erit obligatus. qz tūc ꝓpie censetur fideiussoꝛ z eēt coloꝛ quesitus. vt habeť in.d.l. vir vxoꝛ. quāmꝝ ambo sint cōfessi se recepisse. ar.l. inde queriť. z.l. cum in plures. §. vestimēta. ff. locati. z qō volumꝰ bar. in l. ij. §. vbi duo. ff. de duo. reis. z in. l. duos reos. eo. ti. z ī auc. hoc ita. xx. co. ꝙ septio ḡro. C. ō duo. reis angelꝰ de aretio insti. de fideiusso. §. si plures qui omnes dicūt ꝙ qñ duo sūt mihi obligati ad idē: si alter ꝑoꝛ sentit totā vtilitatē: alter nihil: z ego ꝓuenio illū qui vtilitatē nō sensit: ꝑt excipere ꝙ prius cōueniať: z excuciať ille qui vtilitatē sensit suo periculo. ß ē dicere ꝙ si ille repiatur nō soluendo redeať ad eū sup principali z expēsis factis ꝛ videtur ꝙ teneatur etiam subministrare expensas litis vt. l. si vt certo. §. nunc videndū in fine se cūdū pau. in. d. l. inde queritur q̄ dicit ꝙ cū iste casus sibi accideret ō facto bonome: fecit depom expēsas vt excluderet agentē: z partē suaz offerre vt alter excutereť suo periculo: z ꝙ curatoꝛ qui erat satis practicꝰ z itelligens: illud nō intelligebat: z finaliť dicit se obtinuisse licet cū magno labore posset dare ad intelligendū: facit ad predicta scōm eū. l. actiōe. §. si cōis. ff. ꝓ socio. z. ff. de pecu. l. inde queriť. §. v. certe. ¶ Per q̄ etiaz iura dicit guill. de cu. in. l. j. C. vt nemo inuictus ꝙ si debitoꝛ vm ex fideiussoribꝰ tradidit pecuniaz vt solueret: z ille non soluit: si creditoꝛ cōueniat aliuz fideiussorē: z ille hoc allegat z offerat se patū ostēdere: ꝺz ille prꝰ cōuenire: z itez ipe ꝺz absolui ab obseruatiōe iudicij. idest nō cogiť litigare ¶ Hinc est etiā ꝙ si vnꝰ ex duobꝰ reis debēdi. habuit totā vtilitatē ꝺcrꝰ z alter cōueniať: poterit excipe ꝙ ille qui vtilitatē totā habuit prius cōueniať: periculo istiꝰ. ita tz bar. in. d. l. ij. §. fi. ff. de duobꝰ reis debēdi. de q̄ memini pau. de cast. in. d. l. inde q̄riť q̄ B mirabiliter limitat z restringit vt ibi p eū quē rogo videas q̄ quotidie venit in practica. z ego pluries practicaui. ¶ Hinc est etiā ꝙ eo casu q̄ debitoꝛ debitoris pōt cōuenire: si iste debitoꝛ debitoris conueniať poterit dicere ꝙ priꝰ cōueniať debitoꝛ principalis suo periculo z sūptu: paratꝰ satisdare fisco vel creditoꝛ de indēnitate vt est casus no. in. l. j. C. de cōuentionis fisci debitoꝛib. li. x. p quez ita tz salice. in. l. nō prius ꝓpe finem v. ḡro tūc ab extra. C. qñ fiscꝰ vel priuatꝰ. ¶ Hinc est etiā ꝙ ista te lege vel statuto vt hodie dicitur lex regni foro legū li. ij. ti. xvij. l. iij. ꝙ hīs debitorē z fideiussorē: agere possit ꝺ fideiussorē z eius bona ꝓpria auctoritate etiam nulla facta excussiōe cōtra principalē. creditoꝛ auctoritate dicte legis aggrediť cōtra fideiussorē: dicit fideiussoꝛ eamꝰ ad principalē: quia aut faciaz ꝙ tibi satisfiat: aut ego tibi satisfaciā: dicit creditoꝛ ego nolo: ꝙ fideiussoꝛ sit audiēdus. per p̄dicta. ¶ Nam ex quo debitoꝛ principalis habuit cōmodū cōtraꝰ: fideiussoꝛ nullū: ergo audiēdꝰ est. p̄sertim qz oneroſus crediroꝛ nō audiť. ff. ō pigno. act. l. si seruos. ꝙ hoc de vsuris. l. si bñ colloca/te. Itē qz creditoꝛ vē in B malicioſe agere. cum sibi nō noceat quod petit fideiussoꝛ: z fideiussoꝛ ꝓsit. ff. de euictiōibꝰ. l. in creditoꝛe: z malicijs obmādū est. ff. de rei vēdi. l. in fundo. ff ō seruis expoꝛ. l. si vēditoꝛ in fi. p ista iura ita tenuit ho. z dicit ꝙ hoc eē. l. aureā q̄ dicit ꝙ q̄ obligauit rē z paratus est debitū soluere: ꝙ pignꝰ liber esse videtur. ff. quibꝰ mo. pignus vel ypothe. sol. l itē liberať. §. q̄ paratꝰ z. d. l. si vēditoꝛ ī fi. ita ffert albericꝰ ō rosate in. j. ꝓte statutoꝝ. q. c. iij. īci piēte adhuc ḡro vbi videas lati ꝙ eū oꝛtius audieť si dicat fideiussoꝛ ꝙ

Lex regni.

cōueniatur ōbitoꝛ principalis suo periculo z suis expensis per p̄dicta qō tene menti. quia alibi non legi ita in specie tactū/ ¶ Ex his etiaz infertur ꝙ si iudex qui male iudicauit: z virtute sue mique sñē: pars pro qua lata fuit: aliquid obtinuit qō postea tpe sindicatus petitur a iudice: poterit iudex dicere parti petēti dirigas actiones z remedia tua contra dñm ad quem pecunia in cōdemnatiōe ōducta peruenit meis sumptibus: z meo periculo: z audietur z interim ab instantia absolueť. ita notanter voluit paris de puteo in suo tractatu sindicatus charta. §6. j. co. alꝭ in verbo in dei male iudicans. co. j. v. attamen ego. motus per tex. cum gl. in. d. l. in de queritur vbi bar. dixit hoc in duobus reis ꝙ vnus eoꝝ conuentus pōt dicere: conuenias conreuz meum ad quem tota pecunia peruenit meo periculo z debet audiri. Idem dixit in pluribus curatoribꝰ in. l. j. §. si tres. ff. de curato. bo. dan. dicens ꝙ curatoꝛ qui non gessit: pōt petere ꝙ gerens priꝰ cōuenatur suo periculo. que dicta cōmenda memorie tanquā ab alio non collecta. Sic ergo in ꝓposito nostro videť dicendū qñ maritus z alius confitentur dotez recepisse q̄ in veritate recepta est per solum maritum: alius est fideiussoꝛ conuentꝰ: poterit se tueri eo modo quo dictū est. ¶ Hoc est ꝙ volunt lodo. ¶o. in. d. §. trāsgrediamur. vbi dixit ꝙ si pē z filius ꝓfitētur simul recepisse dotē nurꝰ z ꝓbaťexpresse dictā dotez ꝓuenisse ad manꝰ alteriꝰ eoꝝ: ꝛ instrm cāret ꝙ ambo recipiūt: tñ ꝺz priꝰ excuti ille ad quē bona ꝓuenit sūptibꝰ tñ z periculo alteriꝰ cozrei per id qō habetur in. d. l. ide q̄riť. ō q̄ dicto memunit cā peti in suo tractatu. de dote. iij. ꝓte q. clxix. z bal. no. ī. d. tractatu. vij. ꝓte xxviij. primlegio vbi videas late.

Jure westeri

se ōfiē?

¶ Imo plus ꝑt attēptari scōm eum in. d. xxj. primlegio. ꝙ etiā si aliter ꝓbareť ꝙ in veritate solus maritus recepit dotē sed ambo simpliciť fuerūt cōfessi se recepisse: illa cōfessio alteriꝰ nō ꝓbat nec nocet. marie si ille erat oīno extraneꝰ: tāquā sit facta ī materia suspecta: vbi ille nō poterat aliter se obligaſ: videlicz tāquā fideiussoꝛ lege ꝓhibēte: p id qō habeť ī. l. per diuersas. C. mādati. z in. l. fi. C. de spōsa. ꝓ bar. in. l. cū quis decedēs §. ticia. de lega. iij. qz hic cōiectura z p̄sūptio subest ꝙ tota ꝓuenit ad manꝰ mariti ex quo nō ob aliud daťur nisi ꝓ supportādis onerib' mīmonij z sic ad eū spectat tale onꝰ. ad B. l. si is qui stichū. §. ibi dos. ff. de iure do. qō dictū alibi nō legi. z satis mihi placet. Reliqua ī B articulo dic vt ibi p eū z per doctoꝛes. in. d. l. si cōstante.

¶ Monus casus est qñ ī tali fideiussiōe interuenit iuramētū. Nā cū tūc iuramētum possit seruari sine interitu salutis eterne seruādū est. vt. c. si vero. z. c. cum cōtingat cū multis alijs supra de iureiu. hāc opinionē tz bal. ī. l. iurisgētiū. §. si paciscar. ff. ō pactis. z ī rubꝛica. ff. ō iureiu. salic. z fulgosꝰ. in auc. sacramēta pubeꝝ. C. si aduersus vēdi z ibi etiā petrꝰ philipi. xxxvij. co. ī sua repetitiōe. bal. z āge. in. l. si qs ꝓ eo. ff. de fideiusso. z ibi pau. de castr. z in. d. §. qtiēs. z ꝙ. 169. z sequēti. ab. in. c. d. c. cū cōtingat ī fi. z ibi Jo. de imo. in repetitiōe. char. 46. in. v. de cimū z vltimū mēbrū vſticulo circa secūdū aduerte. z cāpetiꝰ ī suo tractatu de dote. ij. ꝑte. q. clxxiij. z bal. no. in suo trac. vj. ꝑte. xx. primlegio. v. duodecimo limita. z istā ꝑtē teneas ꝙd bar. ī. d. l. si qs ꝓ eo. in. iij. mēbro z in. d. l. j. C. ne fideiusso. d. den. z anto. in. d. c. cū cōtingat ī. 3°. casu tenent ꝺriū. z male scōm pfatos doctores. q̄ bñ respōdēt ad motiua bar. z anto. vt ꝑte videre poteris qz nō ē opꝰ sup re tā clara z cōi aliť insistere

opinio ꝺria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Concordia.

¶ Bal. tamen no. vbi supra nititur opiniones concordare ⁊ opinionem bar. saluare hoc modo. Dicit enim ꝙ si maritus prestat talem fideiussorez sponte ⁊ vltro: tūc iuramentū firmaret: ex quo nō de directo sed occasionaliter posset sequi occasio perfidie ⁊ indignatiōis inter coniuges: ⁊ hoc modo procedat cōis opinio. secō dicit si maritus prestaret talem fideiussorem prestandum ⁊ tunc iuramentū non firmet: ex quo nō occasionaliter: sed de directo: ⁊ incontinēti inducit dictā materiā perfidie ⁊ maluolentie inter coniuges. prout idez dicitur in iuramento de futura successione. quod de directo ⁊ imediate inducit votum captāde mortis. ⁊ ita procedat oppositio bar. ⁊ sequatium ¶ Colorata est ista concordia. ¶ Cogitabis.

pro dote possunt intervenire pignora

¶ Aliqui volunt addere decimū casum dicentes. ꝙ licet fideiussores nō possunt intervenire: bene tamen datio pignoꝝ. Istud volunt glo. in. d. l. ij. ¶. ne fi. in. do. den. ꝛz se nō firmet. tenent diuus ⁊ ¶ y. in. l. j. eo. ti. bar. ⁊ cōiter omnes in. d. §. quotiēs. quia ex quo ibi ꝓhibentur fideiussores: ḡ non pignora per text. in. l. j. ff. qui po. in pig. habeā. ⁊ in l. quāuis. alias incipit calipus. ff. de solu. ad hoc. l. qō autem. §. si vxor. ff. isto ti. in ver. pignora ꝓpter dotem. ⁊ istam opinonē sequitur alex. in. d. §. quotiens. pe. co. v. iuxta p̄dicta. ⁊ cāpeti⁹. i. d. suo tractatu. iij. pte. q. clxxx. qz isto casu cessat perfidia cū maritꝰ dādo pignora videt exp̄sse facere id qō tacite inerat. ꝓpter tacitā hypothecā iuxta. l. assiduis. ¶. qui po. in pig. habean. ꝓterea maritꝰ nō grauat ꝑ casu nec obligat alicui sicut qñ p̄stat fideiussorem cui postea teneat actōe mādati. Bal. tñ nouellꝰ in. d. suo tractatu de dote vj. pte. xxj. pmilegio. v. nono limita post lodo. in. §. qtiēs. ⁊ ꝛrium ꝙ pigra ñ possint iteruenire. nec obstant iura p̄dicta qz illa loqui videt in hypotheca q̄ solo ꝓsensu ꝛrit sine alia traditiōe. Secꝰ est in pignore proꝓo modo accipiēdo ꝙ solū cōstituitur actuali traditiōe. l. si rem. §. ij. ff. de pig. act. ¶ Et subest rō differētie qz p hypothecā nō generat cā alicuius perfidie inter cōiuges: cū bona hypothecata remaneāt in plena possessiōe apud maritū: ⁊ ideo si etiam nō essz exp̄ssa hypotheca: hodie iura volunt cōtrahi tacitaz in oībus bonis viri ꝓ restitutiōe dotis. l. vna. §. j. ¶ de rei vxo. actu. Sed qñ cōstituitur per traditionez alicuius rei stabilis vel mobilis que fieret per virū vxori pro tutela sue dotis: ex quo transit tūc oīs possessio in mulierē: tam ciuilis ꝙ naturalꝫ ⁊ sic nulla remanet penes virū vt habeā in. l. j. §. p seruuz. q̄ pignoꝝ. ff. de acqui. po. ⁊ in. l. cum notissimi. §. illud. ¶. de ꝓscrip. trigita an. tūc vꝫ ex ꝟb dari occasio pfidie ⁊ maluolētie viri ꝛ vxorē nō cōfidētē de eo ꝓut eadē rōne dr̄ in fideiussore. cū i vtroq casu videat vxor diffidere de marito, ⁊ sic ipe cōcipet aduersus eā nō puā indignatiorē. ⁊ iura volūt ꝙ nulla sit inter cōiuges pfidie vel indignatiōis occasio. vt. d. l. ij. ad ß. l. reprehendēda. ¶. de instit. ⁊ substit. sub cōdi. ¶ Et lz tex. i. d. l. j. ⁊ ij. non dicat de pignore: tñ p̄t verba illa ꝛgeneralia ibi. nulla satisfactione accōmodari etiaz ad pignꝰ. ⁊ maxie qz quādo fuit facta traditio pignoris mulieri: sit eadē rō ꝓhibitiōis: pō derata ꝑ imperatorē in. d. l. ij. ⁊ sic nō dicet extēsio ꝛz cōprehēsio. maxie qz pignꝰ ⁊ fideiōssor appari ꝓcedūt vt insti. de rerum diui. §. vēdite. ⁊ l. si rē §. satis factū. ff. ō pigno. act. ⁊ istaꝫ. primo mihi magis placet.

Delegatio ꝓ dote.

¶ Adde etiā ad predicta ꝙ licet mulierinō possit petere a viro sibi cauēri sup dote conseruāda ⁊ restituēda per viā fideiussoris: bene tñ per viaz delegationis videlz: peredo ꝙ vir ꝓmittat dotem restitui alteri quā sibi quādo ex hoc vir nullū hēret timere in comodū ꝑ textū singularez a ꝛrio sensu ī. l. ij. in princi. ff. so. ma. qui text. procedit non solum in vxore hoc petente: ⁊z etiam in patre eius: q̄ similiter poterit hoc petere vt singulariꝫ traditur ꝑ bal. nonellū in d. suo tractatu de dote. iij. parte. q. xxij. ꝙ ī el lige necdū si āte matrimoniū: ⁊z etiā si tpe promisse dotis hoc petat mulier: vel si post solutū: ⁊ etiā post hā bitā dotē hoc peteret mulier. vt vbi voluit glo. quaz cōiter sequuntur doctores. vñ ille text. ē multū nota. ⁊ fauorabilis mlierib⁹ q̄ videtes nō posse a viro fideiussorē extorq̄re de dote sibi restituēda in casum restituen/ de dotis. ꝑ. d. l. i. ⁊. ij. ¶. ue fideiuss. doden. īmo nec etiā a volēte ⁊ spōte offerente vt s. dictū ē. ⁊ dubitaret mulier ne forte propꝫ impotētiā viri vel naturā litigiosam ipius viri: ⁊ conditionē mulierꝭ debilē: nō eēt facilis futura exactio fienda per eaz vel eius heredes: ⁊ tūc in dictū casuz deleget ipsum virum alicui psone eque poteri de qua ipa confidat ⁊ per quā dotis exactio facilioꝫ redereꝫ. Et ad hoc poterit vir cogi vt per stipulationez ꝓmittat illi adhibito si ex hoc nō posset vir allegare aliqd sibi suspectū in comoduz: nec poterit vir allegare se nō teneri: ⁊ frustratoriā eē talē delegationē: cū i ea sit eadē ratio generā de perfidie ⁊ maliuolētie inꝫ ipos cōiuges: propter quaz etiam ꝓhibetur datio fideiussoꝝ. d. l. ij. Sed pro parte mlierꝭ poterit rñderi ꝙ dispositio d. l. i. ⁊. ij. debet intelligi in ꝓpriis suis terminis nec ē extendēda ad aliū casum: cū sit odiosa ⁊ exorbitās a regulis iuris cōis. Immo ē correctiua iuris ātiq̄ ḡ. ⁊c. vt. l. p̄cipimus ī fi. ¶. de app. cuz simi. ⁊ ꝓpterea fere oēs doctores. i. d. l. ij. videtur presupponere ꝙ remediuz. d. l. ij. ff. so. ma. i princi. hodie etiā obtineat. ¶ Baldꝰ noue. vbi s. dicit ꝙ immo, pulsio. d. l. ij. licz sit fauorabilis mulieribꝰ prout olim etiā erat datio fideiussoꝝ. ē correcta per nouaz dispositiouē. d. l. i. ⁊. ij. ¶. ne fideiu. do. dē. nam cū ibi sit expressa ratio huiꝰ prohibitionis videlicz ne causa pfidie ī cōnubio generetur: debet ampliari. d. dispositio ad aliuz casum vbi subest eadē ratio licet ibi nō sit expressus per glo. no. ī cle i. de electio. in. v. elligaē cū mltis similibꝰ facit. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure pa. ⁊. l. cū pat. §. dulcissimis. de legatis ij. vndeē cogitandū marie qz doctores nō dicūt: a d predicta non aduertētes. ¶ Sz tenēdo ꝙ dispositio dicte. l. ij. nō sit correcta. ꝙ videtur de iure viꝰ. add e ꝙ vbi maritꝰ ꝓstante matrimonio de voluntate mulierꝭ promiteret titio restituere dotez animo nouandi actionē: que primo mulieri ad dotē ꝛ maritū acq̄sita erat: si titiꝰ soluēdo nō erat: nō liberatur maritꝰ a muliere ꝑ talē promissionē. ad hoc glo. no. i. l. si cū dotez. §. si mulier. ff. so. ma. q̄ secundu bal. ⁊ ange. ibi est ad hoc singlaris. ⁊ ideo isto casu nō teneretur maritꝰ dictā ꝓmissionē titio facere de volūtate mulieris. qz marito eēt incomoduz qñ remaneret obligatꝰ duobus. s. mulieri ⁊ titio. ⁊ ho c quādo mlier de suo dedissēt. quod nota qz est pulchra limitatio. ad d. l. ij. scōm alexan. ibi. i. ij. co. vbi videas moderamores super isto articulo. ⁊ campecū in tracta. de dote. iij. parte. q. ccxiiij. ¶ Idē dicas si maritus constante matrimonio consentiente vxore delegauit sibi debitorem vel expromissorē pro dote. Illaz si ille debitor vel promissor erat pau

Opinio contraria.

Quādo delegatus nō est soluendo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

per et nō ſoluēdo:dari nō poteſt.vt ſentit glo.in.d.§.ſi mulier.quā ſic intelligit ibi ange.ſecus ſi eſſet diues t ſoluēdo:nā tūc bene valeret ſecudū ange.ar.d.l.ii.v.nec cogit.ff.ſo.ma. cū quo dicto trāſit ibi io.de imo.t alexan.hoc intelligens ſi talis delegatio conferatur in rēpus ſoluti matrimonij al'ſecus prout notāter voluit bar.in.l.ſane.p illū tex.infi.ff. de iure do. ℂEt ita quāuis pro dote cōſeruāda vel reſtituēda nō poſſint fideiuſſores interuenire:bene tñ poterit interuenire expromiſſio vel delegatio expromiſſoris vel debitoris. ℂRatio.diuerſitatis pōt eē q in datione fideiuſſoris:militat ratio timoris p fidie:cū codē tpe habeat mulier maritū t etiā fideiuſſorē obligatos:ſed in caſu delegationis vel expromiſſionis:obligatio mariti nouatione extinguitur:t anteq̄ fiat nouatio obligationis mulier nō habet aliquē obligatum preter maritū.ſecundū alexan. vbi ſup.cui⁹ verba t effert campeti⁹ in.d.q.ccxiij.quāuis de alexā.nullā faciat mentionez. ℂEx iſtis infert q̄ delegatio paupis debitoris facta amarito:vxori nō permittit actionē de dote.vt videt tex.i.d.§.ſi mulier.vbi videas docto.ſignāter alexan. cuius verba tacito auctore recitat campetius in tractatu de dote.q.ccxij. dic vt ibi. ℂAddc etiaz ad predicta q̄ licet pro dote cōſeruāda vel reſtituēda ex parte viri vel ſoceri nō poſſint fideiuſſores iteruenire.vt.d.l.i.t.ii. ℒ.ne fideiu.do.dē.pro dote tñ promiſſa danda p mulierē vel ſocerum: bñe poteſt fideiuſſor accedere.vt voluit glo.ℒ.y.t alij in.d.l.i.ſic intelligētes:tex.in.l.cuz dotis.ℒ.de iure dotiū.t l.ſi fideiuſſor.ff.de re iudi.et videtur caſus i l.fi.ℒ.aduelleia. ℂEt i hoc nō iudicant ad paria maritus t vxor.q:nō ē eadez ratio in marito cui promittitur dos p mulierē ſi in promiſſione dotis voluit fideiuſſorē. q: hic nō eſt tanta cauſa generande pfidie int' cōiuges:cū reſpectu viri obligati:fideiuſſio cēſeatur habere cauſam ꝑpetuā perfidie.q: etiā ipa dos cenſetur ſimil'r habere cauſaz perpetuā apud viz.vt l.i.ff.de iure do.ſed reſpectu mulieris obligate:ipa obligatio nō eſt habitura cauſam perpetuā ex quo incontinēti debet ſolui.t ſic dicta cauſa indignatiōis:ſi qua foret:videret habere cauſaz quaſi momentaneā t non duraturā. Ita dicit baldus nouellus vbi ſup. v.octauo limita. ℂReliq̄ in hac materia videas per doctores in locis iup allegat'. ſuper quib⁹ hic ampli⁹ nō iliſto:vt ad vlteriora procedere⁹ valeam⁹.

Ratio diuerſitatis int' fideiuſſionē et delegationē.

ℂSexto cuz dicit tex

tus vel ſaltim alicui mercatori committi:vt de pre honeſti lucri:vir onera poſſit matrimonij ſuſtentare. ℰx his ꝟbis colligit do.abb.poſt anto. t car.q̄ ex pecunia ꝺpoſita apō mercatorem:licite poteſt capi pars honeſti lucri:ſine eo q̄ vſura ꝺmittat. ℰt ſic ex pecunia mea cū miniſterio alterius:poteſt puenire honeſtū lucrū. de quo dicūt eſſe caſuz ſingularē hic t alibi nō reperiri de iure canonico. de iure tñ ciuili multa ſint iura que volunt:q̄ licite pōt cōtrahi ſocietas ad aliquā mercanciam vel artē in q̄ vnus ſocioꝝ ponit pecuniam:alter vero operam:t lucrū inde puenies inter eos diuidat:q: inter vſurū pecunie cozreſpōdet opib⁹ t induſtrie alterius t ecꝛa. vt.l.ſi nō fuerit.§. ita coiri.t l.cū duob⁹.§.ſi icoeūda. t l.ſi ſocietatē mecū.ff.pro ſocio cuz multis aliis.t in l.i.ℒ.eodē.t iſtitu. eodem.§.ij.t tenet glo.in.c.plericz. xiij.q.iij.gofre.t hoſti.in ſmuma.ti. de vſuris.§.vltio.anto t alij in c.fi. eo.ti. ℂEt ita nō eſt hoc ſpeciale in pecunia dotali prout aliqui ſomniā

Lucrū honeſtum.

Pro dote p miſſa danda poſſunt iteruenire fideiuſſores.

res dicebāt per iſtū tex.in pſiti:q̄ de pecunia dotali loquit':quia:ſi in aliis cauſis nō eſſet licita iſta depoſitio pecunie prout ipſi fatētur cū receptōe partis lucri:nec eodē modo debuiſſet licere in pecunia dotali.cū etiā ꝑ redimēdis captiuis nō ſit licitū fenerari.vt.c.ſup eo.de vſuris.nec occaſione boni malū ē ꝓmittendū vt.c.i. de ſortilegijs.t i c.forte.xxiij.q.ij.vbi dr̄ xp'm'i ſunt chriſtiani diuitel.auari cupidi:nō habeo peccatum ſi illis abſtulero:t paupib⁹ dedero .illi nil boni agunt:mercedē habere potero. huiuſmodi cogitatio ex diaboli calliditate ſuggerit:nā ſi totū q̄ abſtuleraꝝ tribuaꝝ:aderet pocius peccatū quā minuat.nō enim ē putanda eleoſyna:ſi pauperib⁹ diſpēſet:q̄ ex illicitis rebus acquiritur.c.non ē putanda.i.q.i.occaſione ergo boni malum committēdum nō eſt vt predixi. ℂEt inde eſt q̄ ſi mortuo marito: eius heredes promitunt vxori dare decem pro cēteſimo donec integraliter ſibi dos ſoluat' nō eſt licitum vt cōſulit ancha.cō.xiij.de q̄.lati⁹ dicetur. ℂEx q̄cūq̄z ꝺ pecunia apud mercatorē depoſita licite poteſt capi pars honeſti lucri:quāuis pecunia dotalis nō ſit:p predicta t p iſtū tex.quē ſic generaliter intelligunt doctores i pñti t bal.i.l.fi.in fi.ℒ.de peti. heredi. ℂRatio huiꝰ ē.q: licet vſure ſint prohibite de iure diuino t humano. vt.d.c.ſup eo. t.c.cōſuluit.infra.de vſur.nihilomin⁹ tñ ſemp habetur ratio ad intereſſe partis ratione dāni puenientis vel lucri ceſſātis vt voluit inno.in.c.ſacro.infra de ſen. excō.dicēs q̄ vbi pecuniaz dare ē in obligatione habēt ratio lucri ceſſantis.quod ē bene notandū ſecundum abbatē in.c.cum venerabilis.ſup de excep.iij.co.v.aduerte. declara ℞ reſpectu debitoris debētis pecuniaz creditori ſoluere.nam tūc ē in cōſideratione damnū prouenies vel lucrū ceſſans.ſecus ſi pecuniā dare ē i obligatione reſpectu creditoris abundātis qui alteri i magna neceſſitate cōſtituto ex p̄cepto mutuare tenetur: tunc enim nō eſt habenda ratio dāni puenientis:vel lucri ceſſantis ꝓpt huiſmodi mutuū.in tali ei neceſſitate: nō ſolum debet quis mutuare: ſz q̄ fortius ē tenetur donare elemoſina faciēdo.q: tūc elemoſina ē i p̄cepto: vt c.paſce.lxxxvi.di.cū concordāciꝰ de quib⁹ per felli.in c.humanū.i.di. i fi.taliter aūt donatū nō repetit:fortius ergo ſi mutuet nō petet dānum prouenies:vel lucrū ceſſans.imo ſorte cōrētus debet eſſe ita puto ſenſiſſe ino.t abb.vbi ſupra.t ita tenet archiepūs florētin⁹.iij.parte.ti.i.c.i.§. xvj.in fine.t magiſter cōradus i ſuo tractatu de cōtractib⁹.q.xxx.prima cōclusione.pe.c o.v.racio quite.t ſecundū hoc intellige quod voluit ioān. quē alij ſequūtur in.c.fi.ifra.de vſuris.t exp̄ſſi⁹ ibi.do.abb.inj:co.v. nota.primo ſentit glo.ij.valde ſingularis in c.cōqueſtus.eo ti.de q̄ exclamāt legiſte et canoniſte dicētes non reperiri ſimilē de iure canonico. glo. tñ iuris ciuil' idē noluit in l.ij. ℒ.de vſuris:quā approbāt ibi.ℒ.y.bar.ſalice.t cōiter oēs.idē voluit glo.i l.curauit.ℒ.de actio.emp.t venditꝰ in l. iulian⁹.§.ex vēdito.ff.eod.t ibi bar. t alij.optim⁹ tex.cū glo.et bart.in.l. ij.in fi.ff.de eo q̄ cer.lo. vbi in illa actiōe habēt ratio lucri ceſſantis/ vbi cūq̄z ergo aliq̄d percipit ratione intereſſe:nō cōmittitur vſura. ℳāc regulā tradit abb.i d.c.ſi.in fi. ifra de vſuris.ad hoc bon⁹ ext.in.l.at q̄ natura.§.nō tantū.ff.de nego.geſt'.t l. ſociū.ff.p ſocio.t in l.z in contrariū in princi.ff.de vſuris.et ibi bal.q̄ ſumat illā legez q̄ vſure veniūt ex mora velut intereſſe.id ētenet io. de imo in l.gerit.ff.de acquiren.here.in

Intereſſe ētet lucri ceſſantis peti pōt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pe.q. Ad idē bonus ter. in c. dilecti. supra de foro cōpe. vbi contra debi/torē quātitatis etiaz de iure canom/co habetur ratio nō solū partis prin cipalis debite: sed etiā dānoz emer gentiū ꝑpter nō factā solutionez de bito tp̄e. istud ē clarū respectu dā/nozum emergentiuz ex diminutione patrimonij. scōz q̄ accipiť in. l. iij. ff. de damno infec. qz dans occasionem dāni proximo: qđ ꝑtin⁹ subire non teneť ꝑ eo: inducēdo cū ad mutuan dum: teneť eū releuare ab illo dāno vt. c. fi. ifra de iurť. cū cōcordāciis: z hoc potuisset quis a principio ī pa ctū deducere vt no. in. c. quemit de fi de iusso. nō solū qđo damnū incurri tur ex mora debitoris: qz nō soluit ī termino: sz etiā si ante morā: vt si vo lens tue necessitati succurrere: dispo sui de reb⁹ meis cuz aliquo incomo do: possum a te illud exhigere: z ī pa ctu ab initio deducere ē dū modo hoc bona fide fiat. alˢ secus vt putasi mu tuam tibi pecuniā ad certū terminū soluendā: cū pacto q̄ si ī termino nō restitueris: ex tūc teneatis adinteres se ꝓbabilis lucri: et hoc facio qz scio te nō posse in termino reddere vt sic inde habeā lucrū: vsurā cōmito. ar. xiiij. q. iij. pleriqz z de re. iurť. c. cer/tum ē. l. i. vi. Sed si simpliciť ad tol/lendā moraz. s. debitoris z me conser uandū indennē: licitū est. ista sunt fe re verba archiepi florētini. ij. parte. ti. i. c. vij. §. xvj. in fine qđ tene mēti. Idem dicas de dāno in quantū acci pitur ꝓ lucro cessante añ morā vel post vt appareat ex predictis quia ne gari nō pōt quin hoc etiā sit damnuz ex quo poterat quis aliq̄d acquire/re licite: z nō acquisiuit ꝓpť alium: z ita cessauit lucrū z per cōsequēs pas sus est damnū. ad quod ipe ali⁹ tene tur vt sentiūt doctores preallegati z sanct⁹ thomas secūda secūde. q. lxij. ar. iiij. in corpe q̄stionis q̄ pulchre lo quitur videas eū z intellige si in veri tate illud dānū ergat ꝓpter lucrum cessans: et nō simuleť fingēdo forsan negociationē aliquaz ex qua dicebat se lucrū sperare cū reuera nullā proz sus intēderet exercere. talis enī palia cio vel simultio nō iuuat nec liberat a peccato vt no. in. c. ad nostraz. s. de emp. z vē. z in. c. illo vos de pigno. z in. l. ij. Ē. plus valore qđ agiť. Si āt veritas haberi nō pōt ī casu dubij at tendi debet vtrū qualitas psone cui debetur hoc patiať vt in mercatore z simili qui cū pecunia lucratť: secus ī doctore aut imilite q̄ cū pecunia non est solitus lucrari. vt in preallegatis iuribus: z traditur per bar. z docto. in. l. i. Ē. de sentē. q̄ ꝓ eo q̄ inť. pro fe. per bal. in. l. i. Ē. de summa trini. per cy. in. autētica. ad hec. Ē. de vsu ris. in. iij. q. 10 alde. in. c. nauigāti. in/fra de vsuris. q. ij. ancha. in cle. i. §. sane. de vsuris. et ita firmat macian⁹ in. d. c. dilecti. in vlti. no. dicēs sic plu ris cō suluisse z obtinuisse in foro ec/clesiastico. de q̄ per ipm laci⁹ in rubri ca de vsuris in. viij. princi. arti. qđ vi detur de mēte sancti thome secunda secūde. q. lxij. ar. iiij. in rōsione secun di arti. vbi dicit q̄ in pceptione lucri cessrutis ōbet haberi respect⁹ ad dā num impediēs lucruz. vt fiat aliq̄lis recompēsatio attēpta natura nego/cij z psone nō itegra restitutio. qz mi nus ē aliquid habere in virtute q̄ in actu. existēs aūt in via adipiscēdi: ha bet virtualiť nō actu. vnde si redde/retur ei vt hēret in actu: haberet qđ est ablatū: nō simpliciť sz multiplica tum. idē in effectu voluit io. de ana. ī d. c. cō questus. iij. co. vbi finaliť con cludit reliquēduz ē arbitrio iudicis consideratis circūstāciis quantū es/set vsimiliť lucrat⁹ iste q̄ petit inter esse. qđ etiā reffert z sequiť felli. in c. cū venerabiliť. ij. co. v. intellige. ij. supp de excep. Si g̃ nō erat psona ꝓsueta

negociari. per cōsequēs nō cessat lu/crum: nec illud peti pōt. idē si obiroz non fuit in mora. ante morā eni non cessat lucruz: sz postmorā debitoris: vt apparet ex predictis z firmat bal dus i. l. i. Ē. de vsuris z fruc. lega. q̄m reffert z sequitur franciscus aretin⁹ cōsilio 152. ij. co. in princi. idez tenet ancha. cōsilio 148. incipiēte. in questi one que vertitur. morosus tñ nō ha bet restituere ea q̄ per industriā acq̄ siuit ex pecunia q̄ñ passus morā nō acquisiuisset talia. vt puta si debitoz solitus exercere certū genus mercū z in hoc erat peritissim⁹: creditoz ve ro ignarus. ista q̄ ex industria fuit lu cratus debitor: nō venit in conside ratione lucri cessantis post morā. ita nota. voluit franciscus de platea in tractatu restitutionū in v. restitutio lo. primo de quo facit festū felli. i. d. c. cū venerabilis. ij. co. v. itellige. iij.

¶ Predicta tñ sunt sane intelligen/da dū modo a principio nō fuerit fa cta promissio annue solutionis adie/cte debito quātitatis ꝓpter futuz interesse qz tunc esset vsurari⁹ extra/neus. ita firmat sanct⁹ bernardinus sermōe. xxij. c. ij. quē allegat alaxā. de azoštis in tracta. de vsuris. in. iij. parte. c. 143. idē voluit bal. in. l. roga sti. §. si tibi. ij. co. v. extra nō. ff. si cer/tū pe. di cēs q̄ si mutuo tibi decem q̄ promitis mihi reddere in nūdinis: z si non reddideris: promitis quindecim z confiteris ex nūc ꝓout ex tunc tñ interesse mea. z ꝓ interesse meo no mine conuenti: facis istā ꝓmissionē: non valet talis promissio vel ꝓfessio: qz fieri videť in fraude. ar. l. qui te/stamentū: ff. de ꝓba. nisi probareť ta le interesse p alias cōiecturas. vt. l. traiecticie. ff. de actio. z obli. idē. vo/luit bal. in. l. vna. iij. co. v. quid si pro mitto tibi ex causa emptionis. Ē. de sen. q̄ ꝓ eo qđ in re ꝓfe. vbi decidit q̄ siquis promittit ex causa emptiōis tradere librū valētē decē: z si nō tra diderit: promittit centuz nōie itereſſe conuēti: nō valet qz causa finalis est falsa. nā tantū est dicere nōie interesse qnantū est dicere qz interest. ergo ob stat exceptio doli. vt. l. ij. §. circa. ff. de doli. exceptio. idē z forti⁹ si ēptoz promiteret nōie prcij decem: z si nō soluerit: promittit centū nōie interes se conuenti. qz quicq̄d accidit sorti p pactū: vsurā sapit secūdū bal. vbi su pra. quē reffert et sequitur aller. cō. lxi. iij. co. ij. volumie incipit viso ꝓces su. z cō. xxvij. fi. co. iij. volumie. idez tenet io. de imo. z lodo in. l. insulā. §. vsuras. ff. so. ma. z lanrēti⁹ de rodol phis in tractatu vsuraz. lxxi. co. aliaſ ij qarte. q. liij.

¶ Et hinc est q̄ si socer q̄ promisit ge nero dotē in pecunia ad certū tēp⁹ z interim annuatim promisit certā pe cunie quātitatē: hoc non estlicitū se/cūdū io. an. in. c. salubriť. ifra de vsu/ris. de quo infra lati⁹ subjiciā co. v. octauo infertur.

¶ Hinc ē etiā q̄ si soluto matrimo/nio post mortē viri: heredes eius se obligarūt vxori dare decē ꝓ cente nario noīe alimentoz dotis sue quo libet anno donec fuerit integre dos soluta: mlier nō pōt exigere dicta de cem ꝓ cētenario: cū fuerit appositā dicta quātitas per dinumerationem annoz qz singulo anno aliquid veniebat soluēdū: censeť vsura vt ap paret ex predictis. et notat bar. in. l. cum stipulati. in. fi. ff. de vboz ob. ita consuluit in contingētia facti ancha. cōsilio. 148. incipiēte in questione q̄ vertitur. quē reffert z sequiť aler. ī dicto consi. 27. ij. co. q̄ dicit idez esse si testator in testamēto mādauit here/dibus soluere vxori sue dotē z inte/rim q̄ non soluerint: annuatim cētū: nā hoc fieri nō pōt. ita etiaz cōsuluit p bona fundamēta. idē ancha. consi lio. 92. incipit vba testamenti quē si

Nō potest a principio ta/xari lucrū.

Lucrū ꝓ do te.

Lucrū ꝓ do te.

Quādo ma rit⁹ manda/uit ī testamē to solui vxo. lucrū ꝓ dote

Universidad de Deusto
Biblioteca

muliter reffert ꝛ ſeq̃tur alex. in d. conſilio 27. ij. co. in fi. ¶ Et ꝓpterea dicit ꝙ ſi vxor aliq̃d recepit: tenetur in ſorte cõputare ſecundũ eũ. qz ſoluto matrimonio p mortẽ mariti p̃decedentis: vxori ſupuiuẽti propter dotis reſtitutionẽ nulla pecunia ỹbẽt: nec pro primo anno nec pro ſeq̃ntib⁹ annis: quibus ſi voluiſſet potuiſſet dotem exigere. preſertiz ſi habet aliũde vnde ſe alat vt dicit glo. dinus bar. bal ange. ꝛ ceteri doctores in l. diuorcio ꝑ principi. ff. ſo. ma. guillerm⁹. cy. ꝛ alij. i. l. vna. §. exactio. C. de rei vx. actiõ. ꝛ bal. in. l. fi. C. de bonis mat.

¶ Fateor tñ ꝙ vbi vxor ab heredibus viri peteret dotẽ: ꝛ ipi eẽnt i mora reſtituẽdi dotẽ: ꝛ vxor eẽt cõſueta dare pecunias ſuas ad honeſtum lucrum mercatorũ⁹: tũc ratione more deberet haberi ratio intereſſe cõſiſtentis in lucro qõ verisimilẽ mulier percepiſſet ſicut fecit de alijs ſuis pecuniis ꝑ tex. i. d. l. ij. §. fi. ff. de eo qõ certo. cũ alijs de quib⁹ ſup̃. ita tenet io. de imo. in. d. l. diuorcio. iiij. co. v̈. videz videtur. ¶ Idẽ eẽt ſi forſam vxor nõ ſoluta negociari ꝓbaret ꝙ eẽt emptura fundũ ſi dotẽ habuiſſet: nã tũc poteſt prereddere iſtud intereſſe lucri ceſſantis. vt videl̃ caſus recte intuẽti in l. ſocius qui in eo. in princi. ff. ꝙ ſocio. ſecundũ ꝓau. de caſt. in. d. l. diuorcio. ꝛ iſta ẽ cõis opinio ſecũdũ lãzelotũ ibi. iij. co. q̃d ibi dixerit alex. ſecundum eũ. ¶ Et facit iſta ad vnũ qõ quotidie accidit ꝛ ego vidi ĩ pratica. teſtator in ſuo teſtamẽto legauit cuidã quingẽtos ducatos quos p ſuos heredes ſolui p̃cepit: ꝛ interi ꝙ non ſoluerent: tenerentur annuatiz dare legatario quinq̃ginta ducatos. heredes per aliquot annos nõ ſoluerũt. q̃ propter petũtur ab heredib⁹ quinquaginta anua: non poſſunt peti. qz vbicũq; quãtitas ſi nõ ſoluatur capitale mãdatur ſolui p ounumerationẽ temporis: etiã ſi mãdet ſolui ſub nomine pene: ceſſetur eẽ vſura. vt cõcludit bar. in d. l. cũ ſtipulati. ff. de vbor. rum ob. ꝛ in l. qui ſine. ff. de nego. geſt. ſeq̃tur bal. in l. cũ allegas. in fi. C. de vſuris. ancha in regla. peccati venia. ſz hic teſtator mãdat ſolui quinquaginta ducatos ſinglis annis: ſi heredes noluerint ſoluere capitale: g̃ videtur ꝙ iſta ẽ ſolutio vſuraz. q̃ ſicut eſt prohibita in cõtractu: ita ꝛ in vltima volũtate. vt. l. uj. in fi. ff. de annuis lega. per quẽ tex. ita firmat bar. ibi. ꝛ in. d. l. cum ſtipulatiſimus in finalibus verbis. ff. de verbor ob. ꝛ in. l. ij in fi. ff. de his q̃ pe. no. bal. in d. l. cum allegas. Ita reperio conſultũ ꝑ frãciſcum aretinũ. cõſilio. 152. incipiẽte viſo temate: quẽ rogo videas qz pulchre loquit̃. vbi videt hoc ãpliare vt nec valeat quo ad quantitatẽ conuẽtam: nec quo ad intereſſe qõ realit̃ ꝓtendit: q̃ſi vtile vitietur ꝓpt̃ inutile qõ eſt mirabile ꝛ alibi nõ legi. intelli ge etiaz ſi q̃ritaa intereſſe poneretur ex pacto in diſcretione debitoris ſecundũ lodouicũ cõſilio. 57 ꝛ o. u. co. incipit circa ꝓpoſitã ꝓſultatõez. ꝛ alex cõſilio. 61. ad fi. ij. volumine. ſcõm ꝙ reffert felli. in d. c. cũ venerabilis. iij. co. de excepti. qui hoc limitat niſi mutuans eſſet homo nõ conſuetus vllo modo fenerari: ꝛ nullũ verisimile periculum immineret debitori: ꝛ intereſſe ſit valde verisimile. vt ꝑ ancha. in regula peccati venia. xxiij. co. v̈. vj. quero. quẽ reffert frãciſcus aretin⁹ d. cõſilio 152. ij. co. q̃ tñ nõ firmat ꝛ merito qz oẽs predicti videtur ſentire contrariũ. ¶ Concluditur g̃ ex preditis ꝙ licet intereſſe lucri ceſſantis: peri poſſit de iure canonico vt dictũ eſt: nõ tñ poteſt a principio taxari nec per contractũ inter viuos: vt. l. lecta. ff. ſi cer. pe. nec in teſtamẽto: ĩ quo teſtator ꝓpt̃ tarditatez ſolutionis quãtatis: adijceret vſuraz p dinumera

Caſus quotidianus.

Conclusio.

tionẽ menſiũ vel annoz nõ põt vt dictum eſt

¶ Ex iſtis redditur mihi dubia deciſio. oldradi. cõſilio. 200 7. duz dicit ꝙ ſi quis dat alicui ducatos mille cũ pacto ꝙ ille debeat ſibi dare ꝑ dicta pecunia ſinglis ãnis certã pecunie quãtitatẽ vſq; ad vitã ſuã: iſte cõtract⁹ non ẽ vſurari⁹ vt vbi lati⁹ ꝑ eũ. quẽ reffert franciſcus aretin⁹. di. cõſilio 152. ij. co. Ego credo ꝙ ceſſãte fraude valeat pactũ ſaltim quoadueruz intereſſe dãni prouenientis aut lucri ceſſantis ꝛ ita reperio ſentire magiſtrũ conradũ in ſuo libello de contractibus. q. rl. ĩ. iii. cõclu. de q̃ facio mẽtionẽ ifra. co. v̈. ex his ſcõ.

Mercator mutuãs pecuniaz: petit ꝙ fuiſſet lucratus

¶ Ex his primo infertur ꝙ ſi mercator ſolit⁹ mercari vel negociari cũ ſua pecũia: illã ad certũ tẽp⁹ alĩ mutuauit: ſi ỹbitor fuit ĩ mora qz ad illũ tẽp⁹ nõ ſoluit: põt mercator agere cõtra debitorẽ vt ſoluat loco intereſſe id qõ verisimilit̃ fuiſſz lucratus ex illa pecunia: ſi illã in termino ſoluiſſet. ita dicit abb. in p̃ſen. ꝛ ĩ c. p. ꝛ g. in. p̃cip. ſupra de officio de. ꝛ ĩ d. c. conqueſt⁹. ꝛ in. d. c. fi. iij. co. v̈. ij. quero. infra de vſuris. ꝛ in c. dilecti de foro cõp. ꝛ in. c. cũ venerabilis. ſup glo. iij. ſupra de excepti. ꝛ ancha. ĩ cle. ex graui. eo. ti. ꝛ ſanct⁹ thomas ſecũda ſecũde. q̃ſtiõe. lxij. ꝛ archiepũs florentin⁹ in. ij. parte ſue ſume. ti. i. c. vij. §. xix. abb. cõſi. 140. incipit in q̃ne q̃ vertit̃r. ſalice. pulchre. in aucten. ad hec. C. de vſuris. iij. co. pau. de caſt. cõſilio. 71. viij. co. preallegato.

Si emptur⁹ merces nõ emit vt mutuaret: petit lucrũ ceſſans.

¶ Secundo infertur ꝙ ſi mercator parat⁹ erat ire ad nũ dinas emptur⁹ merces in quib⁹ verisimiliter fuiſſet lucratur⁹ centũ: acceſſit amicus ꝛ rogauit eũ vt mutuaret ſibi illã pecuniã quã promitebat ſibi reſtituere in certo termino cum lucro ſperato: non peccat ꝛ licite põt fieri: nec cõmittit vſura ratiõe lucri ceſſantis. dũ modo mercator mutuãs duceretur bona intẽtiõe ꝛ poti⁹ mutuaret vt ſeruiret amico ꝙ ĩ fraudẽ.

Delaturus merces vbi plus venderet eodẽ precio põt vẽdere licet nõ deferat.

¶ Idem dicendũ de eo qui habebat merces quas deferre volebat ad nũdinas vel aliã regionẽ: vbi verisimiliter eas pro cariori p̃cio vẽderet: naz ſi alius ibi appareat ꝛ offerat idez p̃cium ꝙ mercator verisimilit̃r habiturus eſſet in loco deſtinato: licite põt mercator illud capere dũ modo fraꝰ abſit. ita tenet hoſtiẽ. in. c. ſalubriter. infra de vſuris. anno. ĩ. c. fi. eo. ti. ꝛ ibi abb. iij. co. v̈. circa hoc. ꝛ ibi etiã anania. viij. co. ꝛ ix. cal. in. c. nauigãti. iii. q. ꝛ vij. eo. ti. ꝛ ſalice. in aucten. ad hec. xv. ꝛ xx. q. C. eo. ti. laurentius de rodophis. in tractatu vſuraz. ij. parte q. xxiij. ꝛ xxi. archiepũs florentinus. iii. parte ſue ſume. ti. i. c. vij. §. xvi. quem latius videas.

Qui accipit pecuniã ſnõ vſuris paratus reddere creditori ſi eas mutuari licite petit vſuras.

¶ Aduerte tñ qz in exigendo intereſſe rõne lucri ceſſantis: an primis debent deduci expẽſe quas verisimiliter eẽt quis factur⁹ ĩ acquirẽdo illũ lucrũ: ꝛ illud qõ minus valeret propter dubium adeptionis: qz min⁹ valet res ſperata: ꝙ obrẽta vt ẽ de mẽte doctorum in preallegatis locis ſignanter. ſancti tho. vbi ſupra ſecũda ſecũde. q. lxij. ar. iiii. ĩ corpe quẽ rogo videas qz pulchre loquit̃: eũ ꝓmemorat magiſter cõradus in ſuo libello de contractib⁹ tractatu. ij. q. xxx. cõcluſione. iiij. latius exordiẽdo ꝛ multipliciter ꝓbãdo vt ꝑ te videre poteris.

¶ Ex his etiam infertur ad aliud quotidianum. ſi ego recepi pecuniaz mutuo ſub vſuris ꝛ dũ vellem creditori ſortẽ ꝛ vſuras reddere: ſocius vel amicus petit illã a me mutuã dicens ꝙ ipſe tã ſortẽ ꝙ vſuras deiceps currentes ſoluet creditori meo: et ita mutuaui ei et pecuniã quã pararam

Universidad de Deusto
Biblioteca

habebā ꝑ solutione sortis ⁊ vsurarū ⁊ ab eo sum stipulat⁹ ꝙ vsuras etiaꝫ meo creditori solueret: nō est vsura: archidiaconus in.c.vsura.xiiij.q.iij. de quo facit festū lodo.ī singlari. calderi.in.d.c.nauigāti.iij.q.quē refert ⁊ sequit salice.in.d.aucr.ad hec. Ł.de vsuris.q.xvi. qr nō stipulor vt vsuras: sed vt euitez damnū mihi ex seruicio contingēs vt tibi per eos. ¶ Idē tenet laurenti⁹ de rodulfis ī suo trāctatu vsuraꝝ. ⁊ magister conradus in suo libello de cōtractib⁹. q. xij.in.i. cōclusione qr ī effectu ego mihil aliud egisse videor nisi creditori soluere: deinde eū rogare vt tibi mutuet. Subdit fortius ꝙ si ego ī seqnti āno potuissem gratis obtinere pecuniā cum qua possem licite acquirere quinqz florenos vltra oēs expenses ⁊ etiā defalcata lucri dubietate: si tibi mutuaui pecuniam (seruatis seruandis) possum a te exhigere illos quinqz florenos: qr ī illis sum dānificatus ratione lucri cessantis: qō tenemenri tanꝯ verissimū ⁊ quotidianū. intelligē dō modo exigā ratione interesse: nō ratione mutuationis secundū eū. qui subdit in.ii. cōclusione: ꝙ si statim ꝙ ego recepi pecuniā ad vsuras ꝓmisi creditori quinqz florenos quos dare sibi ten eor: quāuis statim velim restituere: tu incōtinēti petisti a me illā pecuniā mutuo: nō possum a te exigere illos quinqz florenos qr nō fuisti causa propt quaz ego illos deberē: ꝯ nō teneris me seruare idemnē. idem dicit si ego accepi pecuniā mutuo pro vno anno pro quinqz florenis: ⁊ decreui eā tenere secundo anno pro alijs quinqz florenis ⁊ ita mea causa patior damnum quiqz florenoꝝ: si postea eā tibi mutuaui. non possum a te exigere quinqz florenos: qr tu nō fuisti causa huius damni. ¶ Quod ego intelligerē nisi ego cū illa pecunia possem negociando aliquod lucrū consequi: nam tunc ratione lucri cessantis possum a te exigere vt apparet ex prediris. ⁊ fuit de mēte magistri preallegati vbi supra in.iij.cōclusiōe. ¶ Ex his etiā

Negociorū gestor accipiens pecuniā sub vsuris licite eas a dño petit.

ifertur ꝙ si gestor negociorꝫ recepit pecunias ad vsuras ꝓ gerendo negocia dñi: qō facere potest: si expendit ꝓ vtilitate dñi: tenet dñs pecunias ⁊ vsuras soluere gestori: vt.l.arcā natura. §.notādū.ff.de nego. gest. vbi hoc notat pau.de castro. idem tenet ipē in l.ob negciū. Ł.eodē. ⁊ i l.i. Ł. mādati. vbi dicit hoc procedere etiā de iure canonico. qr nō vt lucrū sz vt dānū emergens petitur. facit c.peruenit. de fideiu. nō enī debet officiuz suū eē sibi damnosum. vt l.videz. ff. ex qb⁹ cau.maio. Idē fuit de mente bal. in l.si vero nō remunerādi. §.si mihi mādaueris. ff. mādati. vbi dicit ꝙ si ꝓcurator accepit pecuniā sub vsuris: potest vsuras a dño repetere etiā de iure canonico.

¶ Tercio infertur qō

mutuaui tibi pecuniā quā cuz reddere non valeres accepi sub vsuris licite peto eas a te.

si mutuaui tibi centū ad certū tēp⁹ ⁊ cū hac pecunia indigerē ⁊ tu resti tuere nō valeres: tantā pecuniā sub vsuris recepi: tūc possum a te exigere nō solū debitū sz etiā vsurā quam solui. nō vt vsuraui: sz vt interesse. ad hoc bonus tex. cū glo. ⁊ ibi doc. in.d.c.dilecti. supra de fo. compe. ⁊ in.c.peruenit. supꝫ de fideiuss. ⁊ in l.pe. Ł. de ero. mul. ano. li. xii. tenet etiā ino. in c.ii. supra de vsuris. refert ⁊ sequit baldus ⁊ salice. ⁊ pau. in l. vsuras. in princi. Ł. de vsuris. reputantes hoc valde nota. tenet abb. ī d.c.fi. eo. ti. in fi. laurēti⁹ ī dicto suo tractatu vsurarū in.ij. parte. q.cxix. ⁊ anania in d.c. conquestus. ij.co. infra de vsuris. ⁊ lodo. cōsilio. 101. incipit in christi. ꝛc. proposite. ⁊ alij doctores in locis de quib⁹ supra. ⁊ archiepūs florētinus in d.c.vij. §.xx.

De thesaurario.

¶ Ex istis ifertur ꝙ si thesaurari⁹ deputatus ad soluendum stipendiarijs: non soluat ꝓ primū potest post quā recepit pecuniam publicam: tenetur eis ad omne damnū quod passi fuerūt ex hac causa carioꝝ emptione: vel pecunie mutue receptione: vel ex alia causa. ex. ⁊ ibi bar. ⁊ pla. ī. d. l.pe. §. fi. Ł. de eroga. mili. ano. li. xij nec facio vim vtrum contractus sit bonefidei vel stricti iuris. prout facit bal. in.d.l. vsuras. in prin. cui⁹ cōtrarium sentit abb. in.d.c.j. infra de vsuris. quia vtroqz casu tenetur ad interesse vel lucrum cessans. ⁊ sic intelligе legez regni. v. par. ti. j. l. fi. que dicit ꝙ ille cui res mutuata: tenetur illam restituere tempore quo fuit conuentum. alias soluet penam conuentam: ⁊ si pena non fuerit appolita: tenetur ad damna ⁊ intere e.

Si fideiussor ad soluēdum accipit pecuniā sub vsuris eas licite petit a principali

¶ Quarto infertur qō

si ego pro te fideiussi: ⁊ tu ad tempꝰ constitutum non soluisti: qua propt ego habui nec esse pro te soluere: ⁊ cū non haberem pecuniam: illā sub vsuris accepi: possum a te petere principale ⁊ etiam vsuras quas solui vt ē tex. cum glo. in.c. peruenit. supra de fideiusso. quem ad hoc allegat bal. in d.l. ⁊ in contraria. in prin. ff. de vsuris. ⁊ in.l. si vero non remunerandi. §. si mihi mandaueris. ff. mandati. quod late prosequitur Jo. an. in regula damnuz. de regu. iu. li. vj. i mercurialibus. Łuius dicta per duodecim conclusiones expedit laurentius in dicto suo tractatu vsurarum. ij. pte q. xlvij. ⁊ reassumit anania. in.d.c.j. infra de vsuris. v. co. cum sequentibus ⁊ tangit abb. ibi in fine. ⁊ bal. in.l. cōstitutiōibus. ij. co. Ł. co. videas pte

Reꝑsariat⁹ ꝓ sua ciuitate ꝙ accipit ad soluēdum ei⁹ debitū pecuniā subvsuris eas licite petit a ciuitate.

¶ Quinto infertur ad

decisionem questionis quotidie contingentis. ꝓpter factuz ciuitatis ad uersus quendam militem: date sunt repꝛesarie ipi militi contra ipam ciuitatē ⁊ eius ciues. miles accepit quēdam ciuem illius ciuitatis ⁊ ipm carcerauit. iste carceratus statim pluries ciuitati hoc nunciauit. Ciuitas tamen ipm per tres menses ⁊ vltra in vinculis stare permisit nec de ipo curam habebat. propter quod ipe cum captus videns non posse aliter a carcerum miseria euadere ⁊ se penitus destitutum: venit ad soluendum dicto militi creditori ciuitatis. ⁊ quia non erat potens ad soluendum: oportuit eum illam pecunie quantitatem sub vsuris mutuo accipere ⁊ soluit. Hoc casu licite poterit iste ciuis nō solum debitum principale: sed etiaꝫ vsuras ab ipa ciuitate consequi ex q fuit necessitatus ad promittendum ⁊ soluendum pro ipa ciuitate. ⁊ ipa ciuitas interpellata: fuit in mora soluendi ⁊ redimendi eundem carceratum. vnde quo ad illuz vsuras quas solvit: dicimus interesse quod licite petere potest. ita consuluit in contingentia facti laurentius de rodolfis. consilio. 23. in secundo volumine. ⁊ reassumit ipse in dicto suo tractatu vsurarum. secunda parte. q. xlviij. quem latius videas. de quo meminit anania. in dicto. c. j. viij. co. infra de vsuris.

¶ Sexto infertur quod

Trado tibi p̄dictū vēditū nō soluis in t̄mino possuz petere interesse lucri cessantis.

si vendo tibi predium: ⁊ trado illud: atqz inde percipis fructuz: ⁊ tamen ad terminum conuentum mihi precium non soluis: possum a te petere p̄cium cum vsuris si quas solui: vel etiam cum interesse lucri cessantis. quia fructus rei facis tuos a tempore traditionis: ⁊ tamen mihi soluere noluisti: qm̄ si etiā res vēdita in pign⁹ data fuit mihi: potuissem ei⁹ fructꝰ percipere elapso termino solutōis nō facte etiā

Universidad de Deusto
Biblioteca

si transcendant quantitatem interesse. Nam licet talis res a venditore peti non posset: tamen fructus eius percipere potest: postquam contra voluntatem suam precium rei vendite detinetur tanq̄ interesse. ita dicit archiep̄us florentinus. vbi supra §.xx. ¶Nō ap̄liari p̄t vt p̄cedat etiaz si res vēdita eēt talis ex q̄ fruct⁹ nō p̄cipiuntur. vt puta si emi a te trabes vel tigna z sic res ex quibus non p̄cipitur naturaliter aliquis fructus z causa acquirendi precū: acquisi illud sub vsuris z solui tibi venditori: sz tu nō tradidisti mihi lapides vel tigna imo fuisti ī mora tradēdi: teneris mihi reddere illas vsuras tanquā interesse damni emergētis ita dicit signāter bal. in. d l. vsuras in fi. ℒ. de vsuris quem refert z sequitur laurētius in d.suo tractatu vsurarū. q cxix. z anania. in. d. c. conquestus. ij. co. in fra de vsuris. z archiēps florentinus. d. §.xx. per tex. ad hoc singularem in. l. lucius titius accepta pecunia. cum. l. sequenti. ff. de act. emp. vbi scōz vnā lecturā probatur q̄ si ego accepi pecuniam sub vsuris vt adimplerez illud quod in contractu ex parte mea venebat adimplendum: tu autē fuisti morosus in adimplendo contractuz ex parte tua: teneberis mihi ad soluendas vsuras. nā dicebat ibi tex. q̄ si pro soluendo precio rei empte z sic pro adimplendo contractu ex parte mea assumpsi pecunias mutuo sub vsuris: tu autem venditor in tradendo rem venditam fuisti negligens: z sic fuisti morosus in adimplendo cōtractum ex parte tua: teneberis mihi ad soluendas vsuras eius pecunie quā pro soluendo precio accepi. quē tex. ad hoc valde cōmendat lodo. in d. consilio. 101. ¶Salice. tamen in d.l. vsuras. dicebat se non posse percipere quo modo istud posset procedere. quia venditor nō est causa ista

opinio Jria. Saliceti.

rum vsurarum. cum ante eius moram ad istas vsuras pro soluendo p̄cio me obligaueraz. secus si eius mora causa fuisset maioris cursus vsurarum: puta quia si lapides vel tigna tradidisset: ego vendidissem: z feneratori soluissem. ¶Sed Jo. de ana ma in dicto. c. conquestus. dicit q̄ dictum bal. est verius quia ideo recepi precium sub vsuris vt haberem tigna z lapides quibus fuissem vsus ad vsum destinatum. Et istud fuit q̄ dāmodo que daz recōpensatio cum vsuris quas solui: sed propter morā venditoris solui vsuras z non habui vsum rerum emptarum. Istud idez voluit laurentius vbi supra dicens q̄ dictum bal. sibi placet: cōsiderato q̄ emptor caruit cōmodo eorum que emit z damnum passus est vsure solute: z sic sine vllo cōmodo reperitur accepisse precium sub vsuris. Et imputet sibi venditor qui non tradidit quod debuit: z voluit habere precium: vt ibi latius per eum. quod mihi satis placet. ¶Blo. tamen in. d. l. curauit. ℒ. de act. emp. z clarius ibi pau. de castro aliter sentiunt. dicunt enim q̄ si non fuit facta traditio z sic per venditorem fructus erant percepti: in electione emptoris est petere fructus per. l. fructus eo. ti. z si eos petit: ex tunc tenetur soluere vsuras vel potest emptor fructus non petere: quia forte pauci sunt. z tūc exquo traditio non erat facta non tenebit ad vsuras. etiam si venditor ei offerat fructus: quos percepit: quia non tenetur emptor eos recipere: ne ad vsuras teneatur: sit ergo cautus vēditor q̄ offerat statim rem z petat precium si videt emptorē nō esse paratū soluere p̄cū: z ex tūc p̄stituit eū i mora: z facit eū teneri ad vsuras z si postea ipe vēditor alios fructus p̄cipit z vult petere precium cuz vsuris: ōbet rem offerre z etiā illos fru

Jo. de ana.

ctus. sed si non obtulisset nec ipm in vera mora constituisset: non possz postea offerendo fructus: petere vsuras. Ita debet intelligi z declarari glo. ī d.l. curauit scōm pau. ibi q̄ dicit ista forte notanda quia etiam hodie ō in re canonico. tales vsure sunt licite secundū illam glo. quia veniunt potiꝰ vt interesse quam vt vsure. vt supra late dictuz est.

¶Predicta tamē intelligē sane q̄n venditor pretenderet aliud interesse vt puta quia oportuit ipm accipere pecuniam sub vsuris vel incidit in penam quia pecuniam quam alteri debebat: non potuit ad tempus soluere quam solvisset si emptor dedisset sibi tale precium. Nam tunc tale interesse bene poterit etiam de iure canonico petere. vt signanter volunt Jacobus butcalis in. d.l. curauit. q̄ mirę modo extollit solus anania in. d. c. conquestus. iij. co. z quāuis ille non dicat idem in effectu voluit bal. in. l. etiam. ij. co. ver. oz modo dubitatur ℒ. de execu. rei iudica. vbi dixit q̄ si fenerator mihi mutuauit centum: z ego per instrumētū guarentigie sibi promisi illa restituere infra mensez: z a mense vltra esset licituz creditori accipere ista centuz sub vsuris: Iste contractus nō debet exequi nisi creditor probauerit q̄ sua intererat accipere sub vsuris ꝓpter aliquod imminens periculū. nō ergo sufficit q̄ vēditor vel creditor probet q̄ sub vsuris accepit: sz oportet probare q̄ sua intererat illam pecuniam sub vsuris accipere propter periculū.

Pro vēdito re.

¶Ex istis infert ad vnū q̄ ꝑ īdubitato ponūt iuriste si vēdo tibi possessionem meam z quia non das mihi eius precium facio pactū q̄ quousqz tradas mihi precū recipiam interiz eiꝰ fructus: licitum est. quia cum possessio fructificet: non videtur iustuz: vt emptor habeat vtilitatē z fructū rei empte: z venditor non habeat vtilitatē precii vt possit pecunia vti. theologi tamē non approbant istū cōtractū nisi fieret pactum q̄ si infra certum terminū non soluat emptor precium: ex tunc fructuz recipiat venditor quousqz precium sit solutū si hoc nō fiat in fraudem sed in penam. ita dicit archiēps florentine in sūma. ij. pre ti. j. c. vij. §.xx. z xxj.

¶Unū adde ad p̄dicta circa itereē vsās in lucro q̄ illud nō attēdit q̄n lucrū fieri potuisset cum iniuria alterius puta ꝓscribēdo: vel vsucapiēdo: gl. no. in. l. si ds vron. §. pe. ff. de furtis q̄ limita vt non habeat locū vbi ad cōplendū illud lucrū modicū tēporis superat qz talis interesse habebitur ratio: licet in eo iniuria alteri⁹ versetur istud est de mente bar. in. l. si is qui pro emptore circa. x. co. in ꝑ venio ad versiculuz q̄ si seruus. ff. de vsuca. z ita ponderauit ibi bar. tho. dotius in sua repetitione ad limitationem dicte glo. scōm lanzelotuz in l. j. ff. so. ma. inj. co. ver. gl. in. ver. nā z reipublice reputans hoc valde no.

¶Septimo infertur qō si alicui est factum legatum in pecunia pro alimentis: pōt z debet dari apud mercatorem ad partem honesti lucri. z licitum est per istum tex. per quem ita firmat bar. in. l. diuus seuerus. ff. ad. l. falci. quem sequūtur ibi ange. paulus de castro z alex. z sub/dit bar. idem esse in alijs similibꝰ casibus quasi dicat q̄ vbicunqz tenebatur quis pecuniā illi⁹: cui⁹ negocia administrat: ponere ad vsuras: hodie tenet ponere ad licitū q̄stuz: z tenet ad illud ꝓmodū qō licite potuisset peipe. qō dictum sic intelligit declarat z etiam extollit bal. in. l. j. in fine. ℒ. de condi. indebi. quē refert z sequit pau. de castro. in. d. l. diuus. z fbi alexan. z lodo. cōsilio. 28. z. 139.

Legatū pro alimentis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pro tutore.

ꝛ singulari. 178. incipit. Jure ho/dierno. inferẽtes ex hoc ꝙ licut oliz tenebatur tutor fenerari pecuniam pupillarem. alias de suo vsuras sol/uere cogebatur: vt l. ob fenus. ff. de admi. tuto. ꝛ in. l. nisi. C. eo. ꝛ. l. si pe/cuniam. C. de vsuris pu. cum simili. ita hodie tenebitur pupillo ad inter esse si ipam pecuniam ydoneis mer/catoribus non tradat: ad honestam lucri arqz licitam partem: per istum tex. Ad idem est bonus tex. in. l. qc/quid. C. arbitriū tute. gl. in. c. fi. xij. q. iij. poterit etiam tutor illam pe-uniam conuertere in emptionẽ predio rum: ꝛ si fuit negligens in emendo p̃ dia: tenebitur pupillo tantum presta re: quātum percipere potuisz ex fru ctibus illoz predioz si fuisset empta quod est valde notandū contra tu/tores negligẽtes. ita tenet bar. in. l. tutor qui reprobatiū. §. pe. ff. de admi. tuto. de quo facit festum andreas si culus. in. c. ij. in. ij. co. supra deposito tangit salice. in auc. nouissime. C. de admi. tuto. firmat lodo. cōsilio. 284 prin. ꝛ cōsilio. 139. Si tamen predia nō reperiātur: deponaꝫ pecunia apū mercatorẽ vt dictū est. als tenebitur tutor ad interesse vt predixi. nō q̃dē ad illud pl⁹ quod ex illa pecunia po tuit haberi: Nam si in illo loco vbi ō git tutor: ꝛ vbi habet fenerari pecu/niā pupillarem: sunt multi mercato res qui diuersimode dant lucrū pro pecunijs sibi redditis: debet tutor pe tere interesse scōz mercatorẽ qui dat minus. vt est tex. singularis ꝛ vnicus in. d. l. tutor qui repertoriū. §. si ōpo ni. ver. ex certis. quē multum cōmẽ/dat ad hoc lodo. in dicto singulari. 178. ꝛ dicto consilio. 139. Si ergo tu tor pecuniam non posuit ad partem honesti lucri: non tenebitur ad il/lud maius interesse quod potuit ha/bere ab illo mercatore qui plus da/bat: sed solum ad illud quod habere potuisset ab eo qui minus dabat.

¶ Sed si tutor vel quivis alius qui negocia alterius gerit: dedit pecu/nias mercatori ad partem honesti lu/cri: vel aliter cum ea negociatus est: ꝛ inde pupillo vel domino damnum euenerit: Si quidez talis erat mer cator apud quem cōiter tales depo/sitiones fieri consueuerunt: Quis ipe fugiat vel aliter damnū inferat: pu/pillo imputabitur vel domino: nō tu tori vel negociorum gestori. per tex. ad hoc singularem in. l. si res pupil/lares. ff. de admi. tuto. facit tex. opti mus. in. l. pignus. C. de pigno. act. ꝛ ibi no. angelus ꝛ in. l. si a bonefidei. ff. de reuendica. vbi etiaz hoc tenet angelus expresse. ꝛ sequitur petr⁹ de vbaldis in suo tractatu de societate viij. pte. q. iij. de quo feci mentionez supra. ꝛ alexan. in. l. si cum dotem. §. si post solutum. ij. co. ver. in glo. in v̄ bo iustis causis. ff. so. ma. ō quo vide in rubrica co. xxvij. ver. ꝛ per ista di/cebat angelus. facit quod in simili di cimus in nauta caupono ꝛ stabula/rio qui licet teneantur de furtis ꝛ dā nis datis per famulos suos iuxta. l. si. §. pe. ff. nauta caupo. sta. ꝛ. l. j. i fi. ff. furti aduers⁹ nau. cū si famulū ha bebāt cōi opinionē bonū ꝛ fidelē: q̃ cū dānū ōderit: nō tenebūtur. vt signā ter voluit bal. in. l. ꝛ ita. §. ex. B. d. v̄. sz q̃d si isti. ff. nau. caup. sta. argumē to tex. in. l. argētū. ff. cōmodati. q̃ be ne facit. refert ꝛ seq̃ alexā. in. d. §. si post solutū. tene mēti. qz q̃tidianuz.

¶ Exq̃ posset attēdi vnuz ꝙ sz al's si furtū ꝓmittaꝫ p̄ domesticū vl' mer cenariū: ꝛ res furata pignori detur alteri: nō cogit̄ creditor ad restituen dū dño nisi mutuū soluaꝫ vt dispōit lex regni ꝙ edidit rex Alfonsus era 1314. cahurerias. l. 35. que incipit ꝛ que los que tienen hombres. quam tene memorie: intellige tū q̃si famul⁹ vl' domestic⁹ erat cōi opinōe bon⁹ ꝛ

Si is apud quem deposi ta era pecu/nia fugit.

Lex regni.

fidelis per iam dicta. alias secus eēt ꝛ ita limitabis illā legē quotidianaz ꝛ per hoc alias dixi ꝙ si seruus alicu ius ferrat⁹ vel qui ferrum gestat ad pedes rem dñi vēdidit vel pignora/uit: detentās illā rem tenet dño resti tuere nō soluto precio qz famul⁹ nō reputabatur bonus nec fidelis ex q̃ ferrū gerebat in pedibus. idem dice rez de quocūqz alio famulo male fa me ꝛ opinionis. ¶ Bene facit qō i si mili voluit pau. de castro in. l. si quis stipulat⁹ sit stichū §. fi. p illū tex. in fi. ff. ō ver. ob. dicēs ꝙ qui est inops ꝛ nō possidet imobilia tū si ē psona multū fidelis ꝛ cōsueta seruare pmis sa: est ydoneus fideiussor ꝛ ita limi/tat. l. ij. in prin. ff. qui satisda. cog. vbi hoc alex. non placet. ¶ Ad idē facit qō volut bal. in. l. legitimos. ij. ꝛ iij. no. ff. de legi. tuto. vbi dixit ꝙ licet le gitimus tutor teneaꝫ satisdare: tamē si est psona multū fida ꝛ honesta: re mittit̄ sibi satisdatio. ¶ Et inde est ꝙ si dicat statutum ꝙ dānatus de/beat satisdare scōm qualitatē perso/ne: licet verbū satisdare intelligatur cum pignoribus vel fideiussoribus. vt. l. j. ff. qui satisda. cog. tū si est ho/neste vite ꝛ probate fidei: sufficit iu/ratoria cautio. per glo. in. l. j. ff. de ri pa mu. in. §. his autē. que dicit ꝙ vir tus hois sufficit pro satisdatione, ꝙ glo. extollit bal. in. c. ij. ij. co. supra de iudi. ꝛ in rubrica de eo qui mi. i poss. causa rei ser. ¶ Ad idem facit qō vo luit spec. ti. de iudi. §. superest. v̄. q̃d si nō est consanguineus. quem refert ꝛ sequitur alex. in. l. qui iurisdictioni §. fallentia. ff. de iurisdic. om. iud. vbi dicit ꝙ cōsanguineus ꝓbato vite ꝛ o pinionis: potest eē iudex in causa con sanguinei nec potest ex hac causa re/cusari. idem voluit anto. in. c. postre mo. de appel. Idem dicimus in teste scōm Jo. de imo. in. c. cum. R. cano nicus. de offi. dele. quem refert ꝛ se quitur fellinus. in. c. litteras. iij. co/ver. sexto limita. supra de presumpt.

¶ Ad idem facit mirabile dictū bal. in. c. preterea. supra ō testi. cogē. vbi dixit ꝙ ille q̃ est bone vite ꝛ magne o pinionis: potest post didicita testifi cata producere testes ꝛ corrigere di ctum suum. ¶ Facit etiam glo. no. in. c. expedit in ver. scirent. xij. q. j. q̃ dicit ꝙ homo sancte vite ꝛ bone opi nionis: presumitur semper iustam li/tem mouere ꝛ ideo si succumbat: nō condemnaꝫ in expensis scōm hostiē. quez alij sequūtur in. c. finē litibus. pe. co. supra de p. ꝛ contu. sequitur etiam alex. in. l. properandum. §. sin autem. iiij. co. C. de iudi. andreas si culus. in. c. insinuante. j. co. supra de offi. dele. ꝛ in. c. j. vi. colū. supra de iu di. ¶ Ad hoc faciunt multa que cu/mulat felli. in. c. super hijs. de accusa tio. fi. co. ꝛ signāter facit gl. no. in. c. ad hec. ō offi. archi. q̃ dicit ꝙ si archi diaconus qui examinauit indignum ꝛ illum representauit episcopo vt eū preficeret vel ordinaret: erat vir in/tegre opinionis non tenetur eṕus. ex qua glo. ego alias in contingentia facti dicebam ꝙ si potestas custodie carceris deputauit hominem fide/lem ꝛ in illo officio approbatum: qui postea fugit cum carceratis non te/nebitur potestas. cū nō sit quid sibi potuit imputari. ꝛ ita alias consului pro nobili viro ioāne dedeca: cui iste casus accidit: dū esset corrector in ci uitate abulēsi: qui erat vxoris mee a uūcul⁹ vt videri poterit in meo ꝛ°.

¶ Facit tex. ꝛ quod ibi no. bar. in. l. si pignoꝛ. §. fi. ff. de pig. act. vbi pro batur ꝙ ille: qui facit illud: quod cō suetuz est: non est in culpa. de quo di cto meminit Jason. in. l. j. in prin. ff. quod quisqz iu. Ad idem est bonus textus in. l. si negocia. ff. de nego. ge/stis vbi cōsuetudo dñi negociorz spe ctari dz. ex q̃ dicebat ibi bal. ꝙ si q̃s

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōduxit rociuū vt euz duceret ad domū dñi: forte qz invenit hostiū clausum: dimisit rocinū in pastuis: quem tñ lupus occidit: nā si dñs nō erat cōsuetus dimittere in pastuis: conductor tenet de isto casu fortuito: si aūt dominus erat consuetus sic dimittere / nonnetur conductor secunduz eum. Idē si dimisit in stabulo sine custode vt habeat distinctio ex consuetudine dñi de hoc no. per cy. C. de epi. au. l. nemo. z. C. de pigno. act. l. pignus. z in spe. de locato. §. postquā. V. qd si locaui tibi boues scōz bal. vbi sup. sic ꝯ dicamus in casu nostro: vt rōne ꝓbate fidei z opinōis excuset tutor: apō talē pupilli pecunias deponēdo

Si cū mercatoꝛ pat pupilli erat solit⁹ tractare.

¶ Idē ego dicerem si ille mercator: apud quez deposita fuit pecunia ad partē honesti lucri: erat ille cum quo pater pupilli erat solit⁹ tractare z apud quem pater tales depositōes faciebat. Nam tunc tutor excusat a dāno inde securo: z imputatur pupillo ar. l. qui semisses. §. fi. ff. ō vsuris. z. l. vel vnuerſoꝛ. ff. de pig. act. per q̄ iura ita tenet Jaco. ō bello vsu. ī auc. vt hij qui obligatas. §. qñ aūt collata. vj. z ibi est gl. lup ver. mutuāt. bene facit tex. in. l. cū seruus in fi. ff. de cōdi. z de. ibi nā qō ipe viu⁹ factur⁹ sit ab heredibus suis iussisse intelligitur ex quo no. ibi pau. de castro ꝙ verba testatoris debēt intelligi scōz morem z cōsuetudinē testatoris ad B. l. sempronio. §. fi. ff. ō vsufructu le. z. l. pe in prin. ff. de alu. le. intellige nisi aggeretur de preiudicio alteri⁹ vt puta pupilli qz tūc nō presumitur voluisse ōfunctū ꝙ fiat ꝓ herede qō ipe erat factur⁹ vt. l. j. §. si defūctū. ff. de reb⁹ eoꝛ. als sec⁹ vt. d. l. cū seru⁹ cū aliis de quib⁹ supra. z qō no. in. l. eq̄ssimū §. fructuariū. ff. ō vsufructu z. l. edicto. §. extat. ff. de iure fisci. z. d. l. vel vnuerſoꝛ scōm paulū vbi supra. tenebitur ergo tutor facere qō pater

Cōsuetudo testatoris est attendenda.

pupilli solit⁹ erat vt dixi z tenet salic. in. d. auc. nouissime. qui hoc itelligit qñ tutor vel administrator erat industriosus in ipa negociatiōe sicut pater pupilli. secus si non erat talis. nam tunc est in culpa se in miscendo rei cuius cognitiōe nō habet. z ideo tenetur ō dāno inde sequto. vt. l. j. § si defuncti. ff. de re. eoꝛ. z facit regula nō est sine culpa. de re. iuris. li. vj. cum cōcordātijs. Sint ergo cauti tutores z curatores z alij administratores seu negociorꝫ gestores: vt semp habeant negociationē cū hoibus cōiter approbatis vel cuz hijs cū quib⁹ pater pupilli vel dñs soliti erāt negociari z in ea negociatiōe qua ipi soliti erant: dū modo sint equaliter idonei. z hoc ego alias vidi in practica. circa qō me amplius nō extendo. qz extraneum est a materia nostra.

Limitatio

Octauo infertur qō

Octauo infertur qō quādo socer obligat seu hypothecat genero possessionez aliquā ꝓ dote filie: licite gener percipit fructus illi⁹ possessiōis donec sibi dos soluat: nec tenetur illos in sorte cōputare vt est casus valde singularis ī. c. saluberiter infra ō vsuris. qui alibi non repitur idem dicas de sponso qui nutrit z alimentat sponsaz. vt est glo. valde no. in. l. ij. C. de dotis ꝓmi. de cuius veritate vide ibi cy. bal. z salice. z eūdē bal. z alios ī. l. si āte. ff. so. ma. ¶ Rō huius est quia dos dat ad onera matrimonij srstinenda vt hic z ī. d. c. saluberiter z in. l. pro oneribus. C. de iure do. z penes illum debet esse on⁹ alimentoꝛ: penes quez est dos vt. l. iij. z. l. si pater. § j. ff. de de pactis dota. si ergo marit⁹ vl spōsus sub inet onera mīmonij: z dos sibi nō soluit a socero vel ab eo qui eā ꝓmisit: iustuz est ratio ne istius interesse ꝙ interiz fruct⁹ percipiat. ¶ Et hinc ēꝙ licet pro dote pignus datum non fuerit

Qñ est licitū ꝓcipe fructꝰ rei pigno est ꝓdote.

An maritus ꝓt aliqd ꝓcipere rōne dotis nō solute

sed ille qui dotem promisit quia illā nō tradidit die statuto: obligat se ex pacto ad certos denarios pro libra quolibet anno vel mense donec dos soluat: eodez modo ratione interee licite poterit maritus illos denarios petere. Ita tenet bar. in. l. insulā. §. vsuras. ff. so. ma. z latius z clarius ibi Jo. de imo. lodo. z alij moderniores z doctores nostri in. d. c. saluberiter. signanter dñs abb. qui dicit hoc matrimoniū ꝓcedere si maritus solutus erat negociari, sed anamia. ibi in. viij. co. dicit non esse necessarium ꝙ marit⁹ solut⁹ sit negociari. qz illud solū mō cōsidera t: quādo agit de interesse cōsistere i lucro vt supra dictū est. nō aūt qñ agitur de interesse cōsistente i dāno. vt. l. ij. iūcta glo. ff. de eo qō certe loco. sed maritus agit de interesse cōsistente i damno. qz sibi abest: qō patet qz expēdit i onera mīmonij. Et ita siue marit⁹ sit solutus negociari: siue nō: poterit tale interesse petere presertim qz marit⁹ potuisset emere ꝑdia: ex quib⁹ forte tātūdem potuisset habere. illud idem firmat bal. no uell⁹ in suo tractatu de dote. vij. pre ij. spāli. z magister conradus in suo libello de cōtractib⁹. q. xxxv. conclusione. v. z. vij. respō dēs solēniter ad motiua Jo. an. z Jo. de lignano cōtrarium tenentiuz in. d. c. saluberiter vt ibi p eū. Et vī hoc satis rōnabile Nā videm⁹ ꝙ si vendit fūdus cum termino solutiōis precij: cū pacto ꝙ interim durāte termino aliqd soluatur pro interesse venditoris: valebit tale pactū. ex quo alias dictū terminū nō dedisset: z poterit venditor licite petere dictuz iustum interesse. ꝙ ea q̄ dicta sunt. Idem si venditor cōstituit se nomine ēptoris possidere: z emptor nō soluēs preciū obligat in specie rē vēditā ꝓ precio eo pacto vt interi ꝙ sibi soluit debeat vēditor fructus ꝓcipere: valet tale pactum rōne

Pro vēditore.

cōmodi cessantis ex non solutione vt supra dixi: pari ratione idē esset si vēditori esset data aliqua alia res in pignus pro dicto precio soluēdo infra certū tp̄s cum pacto ꝙ interim venditor posset fruct⁹ ꝓcipere: Nam z ibi pactū videt licitū rōne cōmodi cessātis. vt voluit bal. nouell⁹ vbi supra. ergo multo fortius idem dicemus in casu nostro: vt interim ꝙ dos nō soluit licite possit maritus aliqd recipe ꝓ oneribus mīmonij supportandis siue sit datum pignus fructificās: siue nō fructificans vel etiam nullū: siue interueniat a principio ꝓmissio ō aliquo dādo interim ꝙ dos nō soluitur: siue nō. Nā z tūc poterit petere aliquid emolumēti rōne interesse ꝓpter morā dotis nō solute. vt late z singulariter cōcludūt doctores. i. d. c. saluberiter. z in. l. insulā. §. vsuras. ff. so. ma. signanter Jo. de imo. quez refert z sequit campetius in suo tractatu de dote. ij. pte. q. vj. in. ij. collū. quem rogo videas. Nī aūt dicatur mora cō missa in restitutione dotis: tradit optime bar. z alij in. l. de diuisione. ij. co. ff. so. ma. z campetius vbi supra. q. viij. ange. in. §. fuerat ante. inst. de actio. z ibi Jason. vj. co.

Si a principio nō interuenit ꝓmissio de aliq̄ dādo interi ꝙ dos non soluitur

¶ Sz vt oīs tollat dubitatio sit cautꝰ gener vt a principio qñ dos sibi ꝓmittit: dicat ꝙ stati sibi soluat. vl saltiz iteriz ꝙ nō soluit socer debeat onera mīmonij subsstinere. vel ad ea subsstinēda deat certū qd ānuatiz dare. istud vī de mēte āto. in. d. c. saluberiter z archiepi flo. in sū. ij. pte ti. j. c. vij. §. xxviij. dcqd dicat laurēti⁹ i. d. suo tractatu vsuraz. ij. parte. q. liij. istud ēt firmat magister cōradus ī suo libello ō Jctoꝝ. q. xxxv. ī scōa cōclusiōe. dicēs ꝙ ī casu predicto qñ a principio ñ soluit dos genero: tz ea dat pign⁹ cui⁹ fruct⁹ gener sibi acciat donec dos integra soluatur: vt licite hij fruct⁹ percipiātur. oportet

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ eos pcipiat gener vt sibi do natos libere a socero: vel q̄ gener in cōuentione astrinxerit socerū ad dandū si illos fructus in partē dotis totalis: nō q̄ differt principiū obligationis q̄ nō vult socerū a principio fieri debitorē: sed ideo q̄ gener patit̄ interesse dādo talē dilationē obligatiōis p cuius interesse refusione vult illos fructus interim pcipere: alioquin nō duridisz ei⁹ filiā in vxorē nisi data sibi integra dote: vel socero statim debitore cōstituto. Sec⁹ tñ si simplicit̄ eēt cōuentū inter socerū z generum q̄ socer nō eēt debitor ꝓstitut⁹ vsq; ad certū terminū: z interim daret genero pignus pro securitate dotis: z ō fructib⁹ nihil ē dictū: tūc .n. crederē q̄ si gener fruct⁹ interim pcepit: cōputaret in sorte: alꝫ teneret̄ ad restitutionē. quia pro illo tempore nondū erat socer debitor: illos aūt quos post tp̄s pciperet gener: ppter moraz soceri faceret suos ad onera matrimonij substinēda. maxime si ad ꝟ soceri consensus exp̄ssus vel tacitus accedat vt est de mēte magistri vbi supra. bonū ꝯ erit cōsiliū doctoꝝ ō q̄ p̄dixim⁹. Laueat tñ gener vt fruct⁹ vel emolumētū q̄ rōne dotis nō solute pcipit: sit iustū z moderatū: z nō excedat metas itereſſe: alias nō essz tutū in foro cōsciētie. vt in alio ꝓposito paulo ante dicebā. co. ccccxxxviij v. aduerte tamen. nā si maius cōmodū recipet ex pceptionē fructuū pignoris: vel quātitatis cōuēte: quā fuerit lucꝝ cessans q̄ ex emptiōe p̄dictorū vel negociatiōe acquirere potuisset: illicitū est idem si gener nullo mō eēt emptur⁹ p̄dicta: vel negociatur⁹ cū pecunia: sed in archa tenere volebat nā tūc nihil pcipere possz rōne dotis nō solute. Sit ꝯ quisq; cōsciētie sue iudex. ¶ Ex istis resultat vnuz valde singulaꝝ z puto vissimū q̄ dispositio c. salubriter nō emanauit fauore dotis vt quidā dicebāt z male. q̄ si verū esset in oī casu liceret marito recipere fruct⁹ pignoris: vel aliq̄d rōne dotis nō solute: q̄ tñ falsū est. sz tūc demū q̄ patit̄ aliq̄d damnū ex dilatata solutiōe saltz lucri cessantis: vt apꝑet ex predictis. emanauit ꝯ rōne interesse vel lucri cessātis q̄ potuissz maritus habere si dos soluta fuisset emendo p̄lia ex q̄b⁹ fruct⁹ pcipet: vt negociādo cū pecunia. Vñ quāmis ille tex. nō emanasset: potuisset gener fruct⁹ pcipere ꝓpter interesse q̄ p̄tēdit ex nō solutiōe dotis sicut de allio quocūq; interesse dixim⁹. B in ex p̄sso meli⁹ quā q̄mis ali⁹ multiplicit̄ cōprobat p̄dictus magister vbi supra q̄ rogo videas. ¶ Exq̄ infert ampliatio singularis ad predicta vt procedāt nō solū in genero pign⁹ habēre pro dote: imo etiā si gener pignus sibi traditū alteri pignoraſſz cū oī iure sibi ꝓpetēti: nuste poterit iste tertius pcipe fruct⁹ isti⁹ rei pignorate vt aliud q̄d iter socerꝝ z generꝝ eēt cōuētū. vt notāter voluit collectarius. z Jo. de ligni. in. d. c. salubriꝫ. z ananias ibi. ij. co. z laurēti⁹ in. d. suo tractatu vsurarꝝ. q. 54. z vt B satis rōnabile: q̄ ex quo iste tertiꝰ fuit subrogat⁹ in locū maritiꝺz sapere ei⁹ naturaz. vt c. ecclia sancte marie vt lite pē. cū cōcordāt̄ s. Jstud. n. intereē q̄d pcipit marit⁹ nō pmittit̄ sibi fauore dotis. p vt aliq̄ dicebāt z male. sz rōne sui ꝓprij itereſſe. vel dāni q̄d sibi ꝓuenit ex nō solutiōe. Jstud ꝯ ius siue iteresse bñ potuit alteri ꝓcedere marie si erat sibi cōiūct⁹ vel amic⁹. z ille amic⁹ nō vt lucreꝝ fruct⁹ mutuat pecuniā: sz ꝓpt̄ charitatē aut gr̄az. tūc eni sine dubio fruct⁹ lucrifacit absq; vitio vsure. alꝫ nō. ita dicit no. archi ep̄s flo. i sūma. ij. pte ti. j. c. vij. §. xxxiij. z magr̄ cōrad⁹ vbi. s. q. cōclusiōe xiij. sic itelligas q̄d voluit bal. i ru. de vsur. i. iiij. q. dū simplr̄ tz talē creditorē nō posse percipe fructus rei sibi pignorate. q̄ istud priuilegiuz soli marito est concessum scōm eū.

Si gener pign⁹ sibi traditū alteri pignoraſſet.

¶ Et ide ē q̄ heres mariti possidēs vel detinēs pignus datū viro p cautione dotis: post mortē mariti nō luc̄atur fruct⁹ illius pignoris. immo tenent̄ eos in sortez cōputare. vt. l. j. C. de pigno. actz. z l. si pignore. ff. eo. cū similib⁹. Secundū innocē. quem oēs sequūtur. in d. c. salubriꝫ. signant abb. z ana. ii. co. v. q̄rit̄ etiā. z lauren. in dicto suo tractatu vsurarꝝ. q. ij. et archiepūs flo. in. suma. ij. parte. ti. i. cvij. §. xxx. z nō solū fruct⁹ quos p/cepit: sz etiā quos pcipere potuit. vt l. ii. z. l. fi. C. de pignora. actio. q̄ ī oportione heredis ē restituere pignus quādocūq; z liberare ab obligatōe: quod nō est in marito: cū ipe teneat̄ ad onera matrimonij. z soluto matrimonio desinit esse dos.

Vxor vel ei⁹ heredes cōputāt ipsotē fruct⁹ pignoris.

¶ Ex quo dicebat ananias vbi. s. se ī contingentia facti dixisse q̄ mortua vxore cuiusdā: p cui⁹ dote data fuit vinea in pignus: relictis filiis penes quos remanet dos: q̄ filij tenentur fructus in sortē computare p predicta. q̄d mihi videt̄ paruz dubitabile. Nam ipsa mulier si viueret tenebat fructus in sortē cōputare: vt. l. ticia. ff. de solucio. tenet bar. in. l. in insulā. §. vsuras: ff. so. ma. z in. l. si pater. in principio. ff. de doli' excep. quē alii doctores vtrobiq; sequūtur signāt io. imo. in. d. §. vsuras angel⁹ z ias. o. i. §. fuerat ante. insti. de act̄. ¶ Et concludunt oēs in d. c. salubriter. z hosti. in suma. ti. de. vsur̄. §. an aliquo. v. vj. z laurenti⁹ in d. tractatu. q. lij. archie. vbi supra. §. xxx. et ancha. cōsi. 149. incipit in. q. q̄ vertitur. z per ꝓsequens eius heredes. ¶ Cessat. n. B causa rō. d. c. salubriter. s. alimentatio vxoris ī quo principal'r consistūt onera matrimonij secundū dignitatē suā z q̄ntitatē dotis. vt dicit inno. io. ā. z alij in presenti vnde licet filij sint relicte matrimonij: z ex dote matris sunt alendi. vt. l. si marit⁹. ff. famlicherc. scōz bal. in. l. si dotez. i. co. C. de falsa causa. adiecta lega. illud ꝓcedit constante matrimonio. z ita ꝓprie loq̄tur. d. l. s. marit⁹. q̄cq̄d senserit baldus in. d. l. si dotē. soluto autē matrimonio pōt tūc ex suo filios alimēta/re. vt d. l. siquis a liberis. ff. de liberis agno. z l. q̄ liberos. ff. fi. de ritu. nup. cū similib⁹ glo. z doctores hic: z inde est q̄ sz vxor constante matrimonio possit petere dotē a marito vergēte in opiam: mortua tamen vxore filij non poterūt B petere. scōz bar. in l. si pstāte. ij. co. ff. so. ma. Sit ꝯ cauta mulier vel eius heredes vt nō recipiant pign⁹ pro dote. sz vel faciant ipm distrahi: vel in solutū recipiant: alioquin fructus sortē extenuabūt. nisi in duob⁹ casib⁹: quos ponit archiepūs vbi supra. Prim⁹ ē vbi violenter detineretur dos ab illis heredibus mariti mortui: nec posset vxor se iuuare q̄ nō fieret illi iusticia. ppt̄ potentiā illoꝝ. tūc mulier licite recipit fruccus possessionis vel pecuniā siue ex tenuatiōe dotis. et pari rōe idē dicendū quādo mortua vxore: maritus vel eius heres vellint restituere dotem heredib⁹ vxoris ꝓpt̄ potentiam vel tirāmidē: nā tūc licite percipiunt fructus pignoris dati p dote vel aliud itereſſe. Secūd⁹ casus ē q̄n heres mariti nō posset sine magno suo detrimēto restituere dotem q̄ in pecunia cōsistit nec possessiones habet quas vxori assignet: z ꝓpt̄ hoc mulier ne nimis grauet: dimittit penes eū ad temp⁹: z si illo intervallo recipit ab herede mariti alimēta: cū non habeat vnde aliunde vjuat: nō videtur illicitū: nō enim illud recipit rōe mutui: sz rōe itereſſe. cū si dotē haberet: inde vineret emēdo possessiones: vel exponendo negociatiōi:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Secus aūt qnādo hoc fieret ob vti litatē vtriusqz heredis mariti vt magis possit cum illa pecunia lucrari: z vxoris vt ex integro suo capitali habeat lucrū: nō tñ de facili cōsulendū est ne paretur via fraudib⁹ vsuraz: factū tñ non statiz est condēnandū. ¶Hec sunt verba archiepi vt supra p quibus benefacit ter. i. l. vna. §. accedit. C. de rei vxo. actione. ¶Adde alium casum quando statutū vel cōsuetudo disponit qn in causa dotis interim donec restituat dos mulieri p heredes mariti mortui: vel p maritū heredib⁹ vxoris: soluantur decē pro centenario vel quinqz loco alimētorum. Maz tūc vxor vel eius heres licite z in foro cōscientie illa recipere poterit. vt nota. volut bal. in l. fi. §. p̄terea. C. de iuredo. idē volut pau. de cast. in. l. diuortio. in p̄nci. v. co ff. so. ma. qui hoc limitat dū modo vxor non habeat aliunde vnde ali possit. alias secus. idem in effectu cōcludit abb. in. d. c. salubriter. fi. co. Immo ēt si habeat vnde se alat duz tñ illud recipiat vxor rōne lucri cessanti vel dāni prouenientis ex nō solutione dotis: vel saltim pro pena a statuto imposita heredib⁹ nō soluentib⁹ qđ fieri p̄t vt volūt predicti z magister cōrad⁹ in dicto suo libello de cōtractib⁹. q. xxxv. conclusione. x. ¶Et istud teneas quāus bal. z pau. in. l. i. C. de summa trini. tenēt contrariū. z io. de ligni. z io. de imo. in cle. i. de vsuris. qz solu/to matrimōio vxor nō substinet onera matrimonii: ergo si aliqd recipit vsura est: z p cōsequens illicitū. cum istis trāsit iason in l. de quib⁹. xviii. co. ff. de legib⁹. ¶Cum istis trāsit antiqua z moderna iurisprudentia. mihi tñ salua decisione melius sentientis videtur. qp nō solum marit⁹ verūetiaz eius heres. itē nō solū vxor: sz etiam ei⁹ heres potent iure licito fructus pignoris pcipere propt̄ dotē nō solutam vel id qđ inter partes conuētuz est vt sibi det interim qp dos nō soluitur. nō ex dispositiōe d. c. salubriter: sz ex eius ratione z ex eo qp ist̄i patiūtur incomodū ex nō solutione qz possent habere fructus rez si res sunt īmobiles vel lucrū ex negociatiōe pecunie: si dos in pecunia consistat: ab huiusmodi dāno teneť aduersarius eos seruare indēnes vt i prudētibus ostensum ē. nō enim genero ꝟ in p̄iudiciū cōcedit ppt̄ onera matrimonij supportāda: sz ratione interesse z lucri cessantis. vel dāni puenientis ex nō solutione. q̄ ratio eque p̄cludit in alijs sicut in genero ex carētia ſdotis sibi restituēde. qz licet soluto matrimonio ōsinat esse dos: seu habere rationē vel nomē dotis: nō tamen desinit habere rationē debiti ex cui⁹ solutionis colatione creditor vel eius heredes patiūtur interesse: igit̄ poterunt ratiōe illius aliquid pcipere vltra debitū. cū possibile sit qp si here/des generi hērent id qđ genero debetur: ex eo ipsi statim de illis mercarentur: z annuatim vilimlr lucrarētur aliquid vltra principale. vel emerent predia ex quibus leuarēt ānuatim fructus tāti valoris: qđ tñ lucrū eis cessat. p cui⁹ lucri cessāte refusione (interuenientibus alijs requisitis) licite possunt pcipere fructus predicte possessionis vel pignoris sicut genero licebat. Vel etiā si nulla possessio fuisz a socero genero pignorata: sz tātū caucio p̄stita cū obligatiōe annuatim dādi certum qđ ipi genero ratione dotis non solute. dabitur etiam e ius heredi: vel vxori vel eius hēcedi soluto matrimonio: ita reportfirmasse magistrū conradū in dicto suo libello de tractibus. q. xxxv. cōclusione. viii. xix. z salicetus in. d. auctēti. ad hec. xuisco. C. de vsur. z ꝟ mihi placet

¶Intellige tamen ista quando fructus pignoris sint excessiui.

nō

ctus pignoris dotalis vel illud quod pcipitur ratione dotis nō solute: cōmensurātur cum alimētis a marito p̄stitis seu p̄stādis: p̄sideratā ān titatē dotis debite. secus tñ si essent immēsi: nā illi deberēt computari in sortē: istud fuit de mēte bal. in. l. fi. § p̄terea. ij. co. v. adhuc ē dubiuz. C. de iure dotium. quē reffert z seqtur anania in. d. c. salubriť. ij. co. dicens ꝟ esse valde nota. ad declarationē z limitationē illius. c. istud etiaz fuit de mēte bal. in. l. pro oneribus. C. de in re do. vbi dixit qp maritus licite pōt vsuras pcipe moderatas donec dos ei soluatur. moderatas aūt intelligo non solū habendo respectū ad quantitatē dotis z alimētoz: sz attēta etiā conditione p̄sone mariti si est indu/strios⁹ z solitus negociari z mercari z lucrari cū pecunia quā habet. nā tūc habebitur p̄sideratio ad lucrum cessans. z si esset tale: qp ascēderet ad fructus quos ex pignore percipit: vel ad illud qđ sibi dať ratione dotis nō solute: licite posſz illud pcipere vel pte re p ea q̄ supra dicta sunt. hec fuit mens anto. z abb. in. d. c. salubriť. dū ponderāt mariti industriā. vt lari⁹ prosequiť bal. nouellus in dicto tractatu de dote. vii. parte. iij. speciali. z campecius in suo tractatu dotis. ij. parte. q. vi.

Si maritus p longū tēp⁹ nō pecijt.

¶Intelligit etiaz ista qñ maritus fuit diligēs in accipiēdo fruct⁹ rei pignorate seu in petēdo vsuras noie interesse ratiōe retardate solutōis dotis. secus si fuit negligēs. lōgo tpe. s. decē annoz. Mā tūc iuris fictiōe maritus videtur ius suū remittere. Hec fuit mirabilis decisio bal. cōsilio. inciēte. In christi noie amen. Post bi ennū a die ductionis. ꝛc. de quo exclamāt doctores moderni. signāter selr. l. q̄ dotis. vij. co. ff. so. ma. ange. i d. §. fuerat ātē. vij. co. z ibi iason. vij. co. qui finaliter hoc reprobāt. vt ibi p eos. de quibus feci mentionez supco. ccxxx. Vsi tñ si maritus longo tpe.

¶Ex quo infertur vnū satis singulare z quotidianū qp si marit⁹ post lōgam morā vxoris vel soceri vel alterius dotē promitētis: recep. integrā dotē nulla facta protestatione seu reseruatione in fructibus vel interesse sibi debitis ratione more: p hoc nō p̄iudicaretur ei quominus illos petere possit. Istud ē nouuz dictū solius baldi nouelli: dicto suo tractatu de docte. ij. parte. co. ātē penultima. qđ tene menti.

Si dos fuit p̄missa in pecunia z certa quātitas ītelligit etiā p̄dicta: quādo p dote fuit datū pignus. secus si fuit dos p̄missa i pecunia numerata. z interiz qp nō soluit: fuit promissa certa quātitas. Mā hoc fieri nō pōt. secundū io. an. in di. c. salubriter: quē alii cōsť ibi sequūtur. z laurenti⁹ de rodolfis i tractatu vsuraz. lxx. co. alias secūda parte. q. lui. quē rogo videas z vltra eū confirmať ista opinio. io. an. qz a principio nō pōt per pactuz taxari quātitas pecunie pro interesse. vt supra late dixi. co. §. octauo inferť.

¶Idē dicendū est si marit⁹ indigēs pecunia dotali accepit illam ab alio tertio dato sibi pignore qđ a socero habebat. Mā iste tertius non posset fruct⁹ conseq̄ interiz qđ nō solutur pecunia scōm aliquos: cui⁹ p̄trariū tenet salice. in. d. anctēticū. ad hec. C. de vsuris. q. xiii. qđ mihi magis placet vt pauloañ dicebam. Reliq̄ circa materiā dicti. c. salubriť. videas p te in locis supra allegatis. sup quib⁹ aliter nō insisto: qz intentionis mee processum impedit.

Interesse dāni futuri.

¶Ampliari potest il/te textus z p̄dicta vt possit quis licite comoduz recipe ex pecunia apud mercatorē depositā vel ratiōe lucri cessantis seu dāni puenientis nō solū quādo damnū iam puenit seu lucrū

Universidad de Deusto
Biblioteca

cessauit:sz ēt qſio dānū ſperaſ:vt puta ſiquis perſcto ſe ſubijcit propſ aliquid ſibj promiſſum. vt ē tex. z ibi nota. in.c. ſalubriſ. z.c. fi. infra de vſurſ. vbi ppſ dubiū euentuz excuſaſ quis ab vſura. qz ratione dubij aliqd permittiſ qđ alias nō liceret. vt l. ſi ea lege. C. de vſuris. z l. ſiquis ex aliena. ff. de iudicijs. z l. i. §. i. ff. de vētre iſpiciendo: z ppter ſpē largioz fit inſpe ratio. vt. l. rale pactū. §. fi. ff. de pactſ. z l. antiqui. ff. ſi pars heredi. peta. et l. cū pat. §. cū extimaret. ff. de legatſ. ij.

De ſuſcipiē pic'lm.

¶ Primo inferſ ex hijs qſi tu vis p mare vel frā mittere merceſ tuas ad aliquas partes: z ego ſuſcipio in me pericſlm z cōuenio tecū vt des mihi p quolibet cētenario valoris mercū quātitatē pecunie iſte cōtractꝰ licitus eſt vel ſaltim nō reprobatꝰ: quia hic nō interuenit mutuū ſz factū ſecuritatis ppter qđ recipit comodū. vnde iuſtū ē qꝺ ex quo ſe picſlo ſubijcit: debeat ppſ hoc aliqđ lucrū ſentire. vt lege periculi. ff. de nauti. feno: z tenet bal. in. l. cūctos pplos. co. vj. ſ. itē. do qndā regſaz de ſuma tri. z fide ca. vbi in hac materia tradidit optimā regulā videlz qꝺ qndo facta relatione iſtrꝰ preſtationis (que dicitur vſura) ad aliqđ antecedēs: reſultat facio vt des vt i matrjmonio. vt c. ſalubriter de vſuris infra. vel vēdēdo trado, vt des. vt. l. curauit. C. de actio. emp. vel patior vt des. vt. c. i. de fou. vel ſuſcipio picſlm vt des. vt d. l. periculi. aut aliq cōformitas vnꝰ ad alterz. vbi proprie nō dicit cē vsura: qz nō ē lucrū ſz quedā cōpenſatio debiti hinc inde. vt in iurib⁹ ſup allegatis. Secūdū bal. de quo memjnit anania in rubrica de vſurſ. fi. co. z ſic vult ipſe qꝺ pdictꝰ ptractus licitꝰ ſit. qđ etiā tenet laurentiꝰ de rodolfis i dicto ſuo tractatu vſurarz. iij. parte. viij. co. z ſequitur anania i d. c. fi. xxx. co. xxi. q. infra de vſuris. z archie. florentinus i ſuma. ij. parte. ti. i. c. vij. §. xlvii. Hoc etiā voluit ancha. in. l. fi. ad finē. de nauti. feno. in ſuis repoz/tatis. Secūdū qꝺ reffert anania vbi ſupra. z alexā. i. l. atitio. ij. co. ff. de ẏ. o. dicens qꝺ cōſideratio vſure badapturi nō poteſt qz illud lucrū ,pue/uit ex proſpera fortuna dūtaxat. Mā ex aduerſa ꝺriū paſſus fuiſſet. ¶ Et quāuis ille nō dicat de hoc eſt caſus expreſſus z ſingſarſ ſcōz pau. de caſt. de q nec glo. nec doctores ppēderūt in. l. in naue ſampheli. §. cōductoris. ff. locati. vbi pbaſ qꝺ ex iſto ptractu oritur actio ſpecialis: q dicſ oneris aduerſi q cōpetit quattuoz cōcurrētibus. Primo qꝺ quis ſuſcipiat in ſe periculū oneris. Et hoc patet ex illo verbo oneris aduerſi. i. actio de onere cuiꝰ aduerſio ſiue pericſlm fuit in ſe ſuſceptum. Pro hoc etiā facit qđ habetur in. l. z hec diſtinctio. z l. opꝰ ff. locati. Se cūdo requiritur qꝺ illō onus nō ſit illiꝰ q ſuſcepit i ſe periculum ſz alteriꝰ: vt expreſſe dicitur i. l. i naui. Tertio requritur qꝺ alia actio nō ꝑpetat z ſic videtur eē ſubſidiaria q ceſſat qſio alia cōpetit vt etiam ibi expreſſe dicitur. Quarto requritur qꝺ onus pereat z ſic vemat condictio. z recte ponit caſuz in mercatoribꝰ florentinis: q preſtāt ſecuritatē mercatoribꝰ q ponūt merces ſuas in mari z obligāt ſe ad extimationez illaz ſi pereūt. z ſi nō pereūt volunt habere tantuz pro cētenario. Dic concurrūt oīa illa q̄ttuor: qz ſuſcipit in ſe periculum oneris. Jtē onꝰ nō eſt ſuū. Jtez alia actio nō adeſt. qz cōtractꝰ locationis nō ē celebratus cū eis: ſz cum nauta. Si aūt exiſtat quartum. ſ. qꝺ onus pereat: cōuenitur ad extimationē. Et eadez ratione ſi res vēit ad ſalutē: poſſūt illi petere quātitatez ſibi ꝓmiſſam. Et ſic patꝰ qꝺ iſte non eſt contractus mutui: z qꝺ ē multū diſſimilis a caſu. d. c. fi. infra de vſuris. et

ideo nō poteſt dici qz illa lex ſit correcta p d. c. fi. remanet g i viridi obſeruantia ponēs caſum a iure ciuili approbatū z a iure canonico nō repro batū. Et ſic licite talis contractꝰ celebrari pōt ſecundū ana. vbi ſup. qđ tene mēti qz quotidianū.

Opinio contraria.

¶ Sed cane qz magiſter cōradꝰ in ſuo tractatu de ptractibꝰ. q. lxxj. Tenet ꝓdictū contractū eſſe illicitū qz fit principaſr ſpe lucri: inde q cōtrahit querēs emolumentū ſuū: nullum ſubiturus laborez: nullāqz facturus expēſam: qđ ē contra illđ geneſis. iij. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Et cōtra illud Job. xi. Vir vanus: in ſuperbiā eeigitur: z tanꝑ pullū onagri ſe liberū natū putat. Liberū inquaz a predicto onere de q ſcribit eccleſiaſtici. xl. Graue iuguz ſup filiū adā a die exitꝰ de vētre matris eorū vſqz ad diē ſepulture in matrē oīm ideſt in terrā de qua homo formatꝰ eſt. Jterz adducit illud Iob. v. Homo naſcitur ad laborē: ſicut auis ad volatū. Et apls pd epheſios. iij. loqns ei qui idiget tpalibꝰ dicit. Laboret opando manibꝰ ſuis qđ bonū eſt: vt habeat vnde tribuat neceſſitates patienti. Cum aūt iſte cōtractꝰ ſit ſine labore lucrū querēs: g illicitus: ſicut eſt cōtractꝰ vadiacionis q lingua noſtra apueſta appellaſ. Licet a lege ꝓmittatur poſitiua vt. l. ſi rē. ff. de ꝓſcriptis ẏbis cū ſimilibus. Al lege tñ diuina ꝓhibitus ē quia hēt malas circunſtātias. Quia vadiātes poſtea ſe incipiūt: odire victus vincentē. Jterz in ipſa vadiatione oriſ ꝓtentio inter vadiātes. Et alter' nimis immiſ propꝛie oppinionī: z ſpe lucri principaliſ ducitur. Jtē qz iſte ptractus ſuſcipiētis in ſe periculū: ē ſimiſ cōtractui quē fa iūt ludētes ludo fortune ſpe lucri: qui ē illicitꝰ. vt ibi latius p eū quem rogo videas. Et finaliſ conatur reſpondere ad d. l. in naue ſampheli qꝺ

Vadiacio.

Homo naſcitur ad laborē

ibi nō dicitur qꝺ liceat p mercede ſuſcipere periculum rei alienē: z bene ibi ꝓbatur qꝺ ſiqs ſuſcipit periculū rei alienē: z perit illa res: contra eum datur actio oneris auerſi. z illa pōt eē adiecta actio ad actionē locati: puta quia pōt alicui cōpetere cōtra illū q vltra hoc qꝺ ſibi illa res ē locata vel ipſe circa eā locauit opas ſuas (z ſic ſolum tenetur de caſu contingēte ex dolo lata culpa vel leui z nō leuiſſima) etiaz volunt ſuſ[illegible]ēpo periculū: teneri de caſu cōtingēte ex culpa leuiſſima: alias eni ſuſceptio periculi eēt fruſtra. Quia alias ex cōtractu locationis tenetur de aliqſibꝰ: z ſic poſſet cōpetere ei cuiꝰ mercis periculū quis ſuſcepiſſet in primo caſu. nec actio locati ad illū caſum poſſet attingere: ad quem illa actio poſſet. Vel ſubtilius poſſet dici qꝺ ē omnino diſperata actio ab actōe locati porēs conuenire alicui contra aliū: vbi nulla locatio inſuenit vt i caſu ſuſcepti periculi de q agitur. Hec ille q mihi nō vrgēt vt aprima diſcedā oppinione. fatetur tñ ille qꝺ ſi ſuſcipiens periculū mercium locauit opas ſuas ad merces cuſtodiēdas, p vitando periculo: pro aliq pcio vel retempoſali: licitū ē vt ibi latius p eū. Ex q̄ inffert ad ſaluū conductū quē principeſ mercatoribꝰ merces p ſua trito ria ꝺfferētibꝰ ꝓcedūt. Jlla dādo mercatoribus ſaluū ꝓductū: expreſſe vel tacite picula ſubeūt ſaltim de conſuetudine: adeo qꝺ ſi p pdones eis auferātur merces: ſatiſfaciūt: vel ſatiſfacere tenētur eis. Et hoc ē qz illi principes apponere habēt opas vt vitētur illa picula. Quia purgare habēt ſtratā a predonibus. qđ tene menti. Et quāuis ille non dicat hoc fuit de mente hoſti. in. c. poſtulati. ſupra de foro ppe. vbi dixit dñm loci teneri de pdationibus in ſuo territorio ꝓmiſſis. Idem clarius dixit ille in ſuma. ti. de cenſibus. §. ex quibus. pe. co. v. breui

De ſaluo cō ducto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter puto dicẽs.q̃ ꝯ q̃ pedagiũ ꝛcipit: teneꝛ saluare soluẽre infra districtũ suũ in ꝑsona ⁊ reb⁹:q̃ propter talia pedagiũ solui cõsueuit:⁊ si hoc nõ faciat:peccat grauiter:q̃ ⁊ sine pedagio ad hoc tenetur. ℕõ tñ dicit q̃ teneatur ad restitutionez pedagij.nisi cõstaret q̃ hac de causa fuisset cõcessum. ℚuãuis teneatur ad satisfactionem plenariã qõ plus ẽ si in defectũ iusticie inueniat.xxiij.q.ii.c.dñs.⁊ q. v.c.administratores. ℚue ꝟba sunt notãda ⁊ sempiterna memoria digna. Idẽ voluit archidiachon⁹ in.c. iiqs peregrinos.xxiij.q.iij.dicẽs.q̃ tenetur is q̃ recipit pedagiũ vel vectigal: saluare in ꝑsona ⁊ reb⁹:⁊ saluare soluentẽ iuxta suũ posse infra suuz districtũ:q̃ ꝓpter hoc soluit vectigal ⁊ huiusmodi. ℍlioquin teneꝛ ei ad emendationẽ pditoꝛ:si in defectũ iusticie inueniat. ℕec ille quẽ refert ⁊ sequitur bal.in.c.i.§.marchio.ii.co.v.extra quero.de his qui feudũ dare possunt libro feudoꝝ.dicẽs ꝓ hoc q̃ comites ⁊ barones teneãt curtes suas in quib⁹ colligũt pedagia tenere securas a latrounib⁹:aliaꝛ teneꝛ emẽdare dãna depredatoꝝ.idẽ bal.in.c. j.§.cõuenticulas.co.ij.v. Sed istud est valde nota.dicẽs q̃ colligẽtes pedagia debẽt tenere itenera tuta. vnde si fit aliqua robaria in eoꝝ curia territorio seu districtu ab eis possesso vbi exigũt a transeũtib⁹ pedagia: tenẽtur ea restituere vel malefactorẽ exhibere.ff.de incẽdio ruina nau. l.nequicq̃ qõ dicit esse valde notanduz. Idẽ bar. ꝑ illũ text.in.l.i.ĩ ꝓncipio.ff.de his q̃ ℘iecerũt vel effude. dicẽs q̃ ciuitates debẽt tenere itinera secura:alias teneꝛ emẽdare dãnum de robariis. Idẽ tenet flozia/nus in.l.in lege.§.quotiẽs.v.item facit iste textus.ff.ad legẽ acqui. ⁊ ĩ.d. l.j.§.suma.ff.de his q̃ deiecẽ.vel effudẽ.dicẽs ꝑ illũ text.q̃ de robaria cõmissa in fundo alicui⁹:tenetur dominus fundi si sciẽs fuit.sic ⁊ si cõmissa fuerit i territorio alicui⁹ ville:teneatur villa si fuit sciens quasi teneatur ad custodiã sui territoꝛij:⁊ hoc videtur sentire glo.in.d.l.nec quicquam. ℐtelligẽ q̃ño villa colligebat pedagiũ qõ ꝓ securitate prestaꝛ vt dictũ est ⁊ tenet odofredus in auctentico habita.C.ne filius ꝑ patre circa finez. v.sed nũquid dominꝰ scolares vnde qui soluit pedagiũ nõ põt capi ꝑ represaliaꝝ:scõz eũ quẽ refert ⁊ seq̃tur bal.in.c.i.post ꝓncipiũ.C.que sunt regalia libro feudoꝝ.de q̃ facit festũ firmanus i tractatu gabellaꝝ.ij.parte.pe.co.in ꝓncipio. ⁊ bartholome⁹ veronẽsis in.l.eũ qui vectigal. ff.co. ff.de ꝟbo.significati.⁊ in tractatu de seruitutib⁹ i rubrica de seruitute aq ductus.co.iij.v.Ego in hoc articlo. qõ tamen intelligit ipse q̃ño dñs vel villa q̃ colligebat pedagiũ:sciunt ⁊ ꝑ hibere potuit. alias secus vt d.l. nec quid q̃ in principio cũ notatis ibi ꝑ glo.⁊ bar.idẽ florianus vbi supra.

¶Ego dubito de ista limitatione:q̃ niam vt vides iura ⁊ doctoꝛes ꝓallegati artãt dñm vel villãpedagiũ colligentes ad custodiã viaꝝ:siquidem nõ custodierũt:vel male:quãq̃ ignorantes sint:nõ excusarẽ eos a restitutione. q̃ non soluũ tenentur de homicidijs:furtis:rapinis ⁊ alijs malꝫ que sub eoꝝ iurisdictione fiũt ex eoꝝ malicia:de quib⁹ elaye primo dicit.principes tui infideles:socij furum. Sed etiam si fiant ex eoꝝ negligẽtia licet ignoꝛãter. ista sunt notanda ꝟba supꝛimẽti in suma pisana.in parte restitutio.septimo.co.ante pe.v. bene ergo attẽdãt dominꝰ de q̃ meminit felinus in.c.postulasti.supꝛ de foro cõ. co.iij.v.ex istis tene. Uno tamen casu solualri põt decisio floriani ⁊ bartholomei veronẽsis scilicet q̃ño paꝛsus dãnum inciderit in discrimẽ sue

culpa eundo per vias vel loca insolita:quo casu dñs ignoꝛãs:nõ teneꝛ: vt notãter volunt bar.in.d.l.i.in ꝓncipio.ff.de his q̃ dieceꝛit vel effude. vbi dicit q̃ stante pacto inꝛ florentinos ⁊ illos de vbaldis q̃ deberẽt tenere stratã securã sub certa pena:q̃ daz fuit spoliatus cũ iret ꝑ alpes obmissa via ordinaria fuit dcisuz q̃ nõ teneꝛenꝛ ꝑ illuz textũ. facit textus ⁊ q̃ ibi notat bar.i.l.ij.C.de cursu publico.libro.xii.vbi dicit q̃ trãsiẽs per viã tortuosam vel insolitã.ꝑsumitur iturus cõtra deuezt̃ũ.ad qõ mlta allegat angelus aretinus ĩ .l.imperatoꝛ.ff.de appe.dicẽs ꝑ illũ text. q̃ vecturales naute vel nũci:tenentur ex casu occurrẽti eũdo ꝑ vias insolitas licet breuiozes.alias aũt nõ. Et idẽ ĩ portatoꝛe qui vadit per viã lubricosam: obmissa bona licz lõgioꝛi p.l.q̃ actione.ff.ad legẽ acquiliã ibi negligentiꝰ ꝑ lubricũ trãsierit. idez salicetꝰ in.l. cu proponas.C.de nautico fenoꝛe. cũ his trãsiti felinꝰ in.d.c.postulasti de foro cõpe.iii.co. ⁊ in.c.olim.iii.co. supra de excepti.et paris de puteo.in tractatu sindicatꝰ in ꝟbo robaria in principio.de q̃ latius ꝑ firmanum in tractatu gabellaꝝ ĩ vltima parte.q. xiiij.vbi hoc vltimũ limitat esse verũ nisi iusta causa motus quis iuerit ꝑ viam inusitatã ⁊ nõ rectã:q̃ via recta erat ab aquis inundata.ar.l.ii.§ siquis tñ. ff.siquis cautio.l.iiio. C. de libe.ca.l.cessar.ff.de publi.scõm salicetũ in d.l.iij.C.de nautico fenoꝛe. ℂũ enim nõ ẽ quid imputeꝛ itinerãti.vnde custos deberet etiã viã non rectã custodiꝛe cũ illa eo tpe sit communis. Ista ĩ memoria repone quia sunt quotidiana:⁊ suo tpe valde vtilia:saltim in foro cõscietie:vt sciãt reges ⁊ dñi tples ⁊ ecclesiastici quã exactissimaz debẽt adibere curã in tenendo itinera ⁊ territoria sua trãseũtibus secura.alias teneaꝛ in foro cõtencioso ⁊ cõsciẽtie resartire damna eis illata. Et quãuis mlta alia saporem habẽtia veniebãt in mẽte:q̃ tñ nõ ẽ hic locus accomodat⁹:sufficiãt ista:quibus causam ꝑstitit magister conradus faciẽs illacionẽ predictã: ⁊ eã nullo iure ꝓbãs. Et vt penã delinquentis euitẽ:ad visitatã redeo viaz.

¶Secũdo infertur ex ꝓdictis q̃ si ego fideiussi ꝓ te in certa quãtitate ⁊ tuo creditoꝛi instrumentũ securitatis feci ꝓ qua fideiussione vel securitate cõuenim⁹ q̃ mihi vnũ ꝙ vel duos florenos pro quoliber cẽtenario dares:hoc licitũ ẽ:q̃ hic nõ est mutuũ ꝙ pocius cõtract⁹ innominatus do vt facias vel do vt des. ℕã habetur respectus ad seruiciũ qõ tibi facio ꝓpter qõ ⁊ ꝓpꝛ periculũ cui me subijcio licite possum comodum habere. Unde in effectu videtur fieri quedã vendicio crediti mei ad qõ habẽdũ ⁊ consequendũ:multo fozte maioꝛes expẽsas feci. Ita dicit laurẽti⁹ in dicto eractatu vsuraꝝ.in.parte.vi.co. v.tertio de securitatib⁹.quez reffert ⁊ seq̃tur anania in.d.c.fi.xxiij.co.ifra de vsuris.et archiep̃s flo. vbi supꝛ.§. vlt.⁊ magister cõrad⁹ in dicto suo libello de cõtractib⁹.q.xl. ℚuod mihi satis placet.qñ certum ẽ q̃ licite possum recipe pecuniã vt sim fideiussoꝛ ꝑ te.vt.l.si nõ remunerãdi.§.fi ff.mãdati.⁊.l.hoc iure.§.i.ff.de do/na. Et ibi nota.bar.⁊ paulus de cas. notat bal.in l.antiq̃.C.adbelleya. q̃ nõ est vsura.q̃ in huiusmodi fideiussione periculo me submitto.cuz tenõ soluẽte in t̃mino:ego debeã ꝑ te solvere:in qua solutione credo me tãtũ damnũ passurũ:quantũ comodũ ex fideiussione ꝙsequoꝛ eo q̃ tũc teneoꝛ sub vsuris pecuniã q̃rere:aut res meas ꝑcio vilioꝛ distrahere:vel fozsam pdo lucrũ verisimilr̃ speratũ (vltra expensas:dubietate lucri defalcata) ex pecunia quaz ꝑ te soluere cogoꝛ.

Fidoiussoꝛ an põt aliq̃d pcipe ꝑ fideiussione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Iraqz te vera malluissem esse a fide
iussione supportatus: z illꝰ comodo
carere ꝙ fideiussiõez subire: z pro ea
vnũ vel duos florenos pcipere: cum
vtroqz casu damnũ patiar vel in re/
bus meis: vel i lucro cessante. Si tñ
nec damnũ patior: nec lucrũ pdo ex
huiusmodi fideiussione: videt ꝙ non
possum eius ratione aliquid exigere
Saltim ratione interesse: quãuis te
non soluẽte ego ꝓ te soluissem. ℂQuia
cessat ratio eractiõis de qua supra.
Sed si patior damnũ vel pdo lucrũ
non tñ in quãtitate conuẽta: illũ so/
lũ exigam: nõ qõ a principio fuit con
uentũ: qz i illo solũ erat licitũ pactũ.
Unde vtile nõ vitiatur ꝓpter inuti/
le vt dixi supꝝ. co. cccxxxvj. ℣. ita repe
rio consultũ preferti cũ a pricipio ra
tione verisimilis dubii: licite fuit de/
ductũ in pactũ vt ex precedẽtibꝰ sat⁊
liquet. Et b ene dixi ꝙ ratione ĩteresse
nõ possit exigere: quãdo interesse nõ
patior vel damnũ: li tñ noĩe pene pa
ciscor recũ vt si nõ solueris in ĩmino:
des mihi duos florenos: quatenꝰ me
tu pene sis i soluẽdo solicitꝰ. Et ego
nõ tenear ꝓ te soluere: licita ẽ cõuen
cio. Idẽ si ratiõe pericli suscepti hoc
fiat. dũ modo cesset dolus z fraus et
malus animus. Nam si ego volẽs ti
bi mutuare supposui ticiũ qui meam
pecuniam tibi mutuo daret sub fide
missore: ego vero pro certa pecunia fi
deiussi ꝓ te: illicitã rẽ facio. cũ in efe/
ctu pecuniã meã tibi mutuo z ꝓ mu
tuatione: mercedẽ capio. Itez si ego
sciens te nõ posse in termio soluere:
stipulatus sum a te noĩe pene duos
florenos si in ĩmino nõ solueris: pes
sime egi. Itẽ si ratione periculi solus
vnus florenꝰ: erat ꝓpotẽs interesse
ego suscipio duos: illicitũ ẽ. vt est de
mente doctoꝝ i preallegatis locis si/
gnãter magistꝝ cõradi. d. q. xl. q̃ pul/
chre loquitur.

℣ Ex his tercio infertur ꝙ si ego re
cepi pecuniã tuã vltra mare trãspoꝝ
tandã z ibi redendã certo precio ibi
cõstituto: nõ est vsura nec cõtractus
illicitus: siue suscipiã in me piculũ cu
ius causa licite possum aliqd recipe:
vt supra dictũ est: siue nõ qz ẽ locatio
opaꝝ vel custodie. Ita dixit innocẽ.
quẽ lectur hostien. anto. et alii i d. c. fi.
infra de vsuris. Et ibi anania. iij. co.
qui allegãt ad hoc dictã legẽ. i naue.
z l. q̃ opas. z l. qui mercedez z. l. se. ff
locati. Fatet tñ innocẽ. ꝙ si nõ acci
pio precium tantũ vt portẽ iz vt nego/
ciatoꝝ mutuo darẽ: vt i ea negocietꝰ:
tũc bene ẽ vsura: qz pecunie nullus ẽ
vsus vel vtilitas vtẽdi. Si detineat
in archa nec deterioret vtendo. vt. c.
euictiõs. lxxxviij. d. z cũ hoc transeunt
hostien. io. an. z alii in d. c. fi. et hostien. in
suma. eo. ti. §. an aliq̃. ℣. sed nũquid ꝓ
traiecticia. vbi inter ceta dicit ꝙ tra
iecticia pecunia q̃ ẽ illa q̃ pericio cre
ditoris in nauigio recepta dat trai/
cienda: ratione naturali vsura repu
tatur. nõ obstãte ꝙ creditoꝝ in se pe
riculũ retineat. qz aut recipiẽs iuuat
se de denarijs aut non: si no iuuat se:
imquũ ẽ ꝙ creditoꝝ ab eo lucrũ exi/
gat qõ nõ habuit. Si iuuat se: ꝯ non
remanet dimũ penes creditorem: qz
cõsumptiõe ãmittitur z fit alterꝰ. vt
l. si alicui. ff. de solu. z. l. si a furioso. §:
fi. ff. si certuz peta. z. l. sequẽti. Et sic
patet ꝙ nõ debet ab eo lucrum reci
pere. si re propria vtit⁊ z cũ ea lucrat⁊.
Et piculũ quod in se retinuit: in nul
lo releuat: sz porꝰ oneratũ reliquit.
Imputet ꝯ sibi quare piclm in se re/
tinuit. ℂDãc doctrinã veluti singula/
rẽ reffert z seqtur anania in d. c. fi. ij.
co. infra de vsuris.

℣ Ex qua infertur ad decisionẽ du/
bij de quo aliaꝝ dũ causa pegrinatio
nis in opido de guadalupe existerez
a quodã religioso tũ introgatꝰ: qui
mihi dixerat se mltoties i pena hũc
casum habuisse. Uolebat citꝰ ire ve

Si recepi pe
cuniã tuaz vl
tra mare trã
sportandam
z ibi redden
dã pro ꝑcio.

netias seu flandes in tua naui q̃ mil
le ducatos secum deferebat quibus
tu dñs nauis ad instruendam nauẽ
atqz pro victualibus z alijs necessa
rijs indigebas. ℂ Conuenisti cum ti/
cio ꝙ daret tibi illos mille ducatos
hoc pacto ꝙ si nauis accederet salua
sibi restitueres ducatos mille z cen/
tum. Si autem nauis periret: peri/
rent etiam ducati periculo ticij. du/
bitabat religiosus ille nunquid iste
contractus licitus esset propter peri
culum quod in se ticius suscipiebat.
cum presertim si ipse pecuniam secũ
deferret que paruo loco custoditur
z portatur: citius z melius potuisset
ipam saluare: ꝙ cum ex ea victualia
vel alie merces comparata fuerint.
Sed veritas est ꝙ iste contractus
illicitus est z vsurarꝰ vt apparet ex
predictis: nec video interesse ipsi⁹ ti
tij dantis pecuniam ex quo ille in pe
cunia volebat illam deferre. z in om
nem euẽtum vult certum lucrum ha
bere: siue recipiens aliquid lucretur
in mercibus vel victualibus: siue per
dat: quo casu omnes fatentur cõtra
ctum fore vsurarium licet concedẽs
pecuniam in se suscipiat periculum.
vt. d. c. fi. infra de vsuris. z probatur
in. d. l. piculi. ff. de nauti. feno. est gl.
singularis de iure ciuili. in. l. cũ duo/
bꝰ. §. item ex facto. ff. ꝓ socio. vbi vi
de paulũ de castro. scõm ꝙ refert an
ge. de aretio. in. §. de illa. in fi. instit. õ
societa. qui dicit hoc fore cordi tenẽ/
duz contra has mulierculas: q̃ dant
pecuniam transferendũ in arte lane
iuxta decretalem nostram z in se re/
cipiũt periculũ. volũt tamen decem
annuatim z sic quid certum. nam est
vsura scõm eum. Idez voluerũt car
di. z abb. in presenti. z petrꝰ de vbal
dis in suo tractatu de societate. iij.
parte. vj. co. dicentes non esse licitũ
a principio conuenire vt dãs pecuniã
debeat habere certuz lucrũ taxatũ.

Casus quoti
dianus.

de vsura.

a principio obstat

℣ Ld cuius cõfirmationẽ facit no.
decisio bal. in. l. rogasti. §. j. ff. si cer/
tum pe. quem refert z sequitur ana
nia. in. d. c. fi. xlvij. co. infra de vsuris
vbi dicit ꝙ si mutuaui tibi decẽ: que
pmittis mihi reddere in nundinis:
z si nõ reddideris ꝓmittis mi qndecim
z cõfiteris ex nunc prout ex tunc tan
tum esse interesse meum z pro inter
esse meo quod est tantum: facis istã
pmissionem. iste contractus non est
licitus: quia paciscitur a principio
de certo lucro. Idem in effectu vo/
lunt bal. in. l. vnica. iij. co. ver. quid si
pmitto tibi. ff. de sen. que pro eo ꝙ
inte. profe. z ancharra. consilio. 148
incipit. in christi tc. In questione q̃
vertitur quos refert z sequitur alex
an. consilio. 61. ad finez. In secundo
volumine incipit redemptoris tc. vi
so processu. z consilio. 27. ad fi. in. iij
volumine incipit. redemptoris tc. vi
so themate. z felli. in. c. cum venera/
bilis. ij. co. ℣. intellige. iij. supra õ ex
ceptio. Idem tener lo. consilio. 520.
ij. co. incipit. circa ꝓpositum.

℣ Imo ꝙ plꝰ est si ꝙs tradidit alte
ri cẽtũ ducatos mox in suis necessita
tibꝰ expẽdẽdo sub ꝑ pacto ꝙ sicut si
miles cẽtũ ducati apud ticiũ merca
torẽ lucrabũt vel pdẽt: sic isti centuz
ducati illi traditi lucrẽt vel pdãt. nã
etiã iste Jctꝰ scõz plures doctoreꝝ vt
vsurã sapere. vt late tradit archiepꝰ
flo. in sũ. ti. pte ti. j. c. vij. §. xvij. quez
ꝓ te videas. multo ꝯ fortiꝰ idẽ dicen
dũ erit qñ ꝙs paciscit de certa quãti
tate rõne lucri. ℂ Fateor tñ ꝙ si ti/
cius illos cẽtũ ducatos ꝙs recipit vl
tra sortẽ: recipiat rõne piculi vt ꝑciũ
piculi ꝑcipse: nõ ẽ vsura sz licitũ. Nã
etiam si non mutuaret: z periculũ na
uigãtis in se vellet recipe: licite possz
recipere precium periculi. nec propt
hoc ꝙ ei seruiciũ faciat in mutuan/
do efficitur deterioris conditionis.
Idẽ si partim reciperet rõne piculi

Si ꝓmittit
ꝙs pecuniaz
in nũdinis: a
lias certã ꝙn
titatẽ ꝓ iter
esse.

Si trado ti
bi pecuniam
ad ꝓtez lucri
sicut fiet ꝑ pe
cuniã ꝙ ha/
bet ticius.

Qñ aliqd re
cipit rõne pe
riculi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cambia.

ꝛ partim rõne mutui. Nam in eo qõ ratione periculi recipit: licituꝫ est. ſꝫ illud quod recipit ratione mutui: illicituꝫ est: ꝛ tenetur illud restituere vt apparet ex predictis ꝛ tenet exp̄ſse Jo. calde. in. d. c. fi. de vsuris. ꝛ refert ꝛ sequitur archiep̄us florē. vbi supra. §. xxij. ¶ Quarto infertur ad cambia recipit campsor centuꝫ in loco vno pura venetijs a petro: restitui facit ip̄i petro vel alteri pro eo in alio loco pura florentie centuꝫ sex florenos vel septem, secundum ꝙ plus vel minus valet: hoc licituꝫ est. quia non venditur pecunia que est in venalibilis: sed tantum hic soluitur quantum ibi numeratur. Nam tantū valet alicubi florenus cuꝫ vno denario quātuꝫ alibi sine denario. cursus. n. monete operatur excessum in valore secundū locoꝝ diuersitatem. plus enim valet florenus florentinus florentie quā alibi ꝛ plus ducatus romanus rome ꝙ alibi. Operatur etiam hoc monetarum diuersitas quādoqꝫ enim tantum valent venetijs centum ducati: quantū florentie centum sex vel centū septem florem. vel plus vel minus. non enim plus soluitur sed tantum. Et quāuis aliquid plus recipiat. campsor: hoc licituꝫ est ratiōe periculi cui se subijcit: aliquādo imissiōe monetarū de loco ad locum: ꝛ vt subueniatur salarijs mimistrorum ꝛ pensionū ꝛ aliorum in huiusmodi arte necessarioꝝ: ꝛ vt non frustra operas ponat ꝛ sudorem ꝓpium in aliorum vtilitatez vt sentit glo. cōiter approbata in. l. ij. C. ō exercitoria. ꝛ ibi bal. ꝛ salice. archidia. in. c. j. xiij. q. j. bal. in rubrica. C. de consti. pe. in pr̄n. ꝛ in. l. ij. in pr̄n. C. de vsuris rei iu. salice. in auc. ad hec ꝛj. q. C. de vsuris. anania. in. c. fi. xxxiij. co. infra de vsuris. Calde. cōsilio. 11. sub ti. de vsuris. aler. consilio. 61. in scōo volumine incipit viso proces/ su. lodo. consilio. 238. ſi. co. incipit ꝙ habenda. isti ꝛ multi alij quos referre non curo tenent istud cambiū fore licitum. Idem. l. regni qua m edidit rex ioannes secūdus tolleti anno. 1435. ꝛ rex henricus quartꝰ cordube. āno. 1455. petitione. 23. ad qō bñ facit qō scribit tho. scōa scōe. q. lxxvij. ar. iij. ita ꝛ etiam laurēti⁹. in d. suo tractatu vsurarum. ij. parte. q. xxvj. quem simpliciter refert ꝛ sequitur archiep̄us florentinus vbi supra §. xlix. Approbat etiaꝫ hoc magister conrardus in suo libello de contractibus. q. xcix. cōclusione. iij. v. quintus modus ꝛ corelario vndecimo qui pulchre loquitur. videas rogo.

Lex regni.

¶ Idem dicunt ipsi de alio cambio minuto. scilicet quando campsor cābiando recipit vnum denarium pro floreno quia dat forte monetam minutam. Unde istud licitum est scōm eos quos videas per te. potest tamen in huiusmodi cambijs commitꝫ peccatum multipliciter non solū cum fit hodie ex auaricia: sed etiam cum danꝫ monete falſe vel incise vel diminute mixte: vel cum nimis capiunt pro huiusmodi cambio. quantū autem sumi potest: non potest dari regula generalis determinate quātitatis vbiqꝫ scōm archiepiscopum. Idem firmat magister conrardꝰ dicto libello. q. xcix. conclusione quarta. v. secūdus modus ꝛ in tertio corelario eiusdez questionis vbi ponit sex licitos cambij modos. quem videas rogo quia singulariter loquit/ tur in hac materia ꝛ melius quā aliquis alius de his quos legi. Cuius dicta in materia cambioꝝ non sunt contemnenda: quia in vtroqꝫ foro quotidie sunt necessaria: ꝛ aliqua addit his q̄ moderni doctores dixerūt aliqñ approbādo: aliqñ ipugnādo.

Cābiū. 2.

¶ Est ꝛ tertium genus cambij qō dicitur cambium per venetias: siue

Cābium. 3.

cambiū sicū: vel cambium ad libras grossoꝝ: ꝛ sic per hunc moduꝫ: Ego egens hic florentie decē libris grossoꝝ que faciūt centum ducatos: recipio a te camploze florentino ibidem ducatos centum sex: vel plus vel minus sicut tunc florencie cambia currunt: ꝛ valent decem libre grossoruꝫ. ꝛ inde ad vnum mensem teneoꝝ tibi ad restituendū tantū quantū infra decem dies computandos a die celebrati contractus valent decem libre grossoꝝ in ciuitate venetiaꝝ: que aliquando valent plus: aliquādo minus. ꝛ sic aliqñ pdit aliqñ lucrāt cābians licet vt in plurimuꝫ lucretur. Unde rōne huius dubij videt ꝙ licet tales facere cōtractus per ea que supra dicta sūt. qō latissime ꝓsequit laurentiꝰ. in dicto suo tractatu vsurarū: iij. pte in pr̄n. quem refert ꝛ sequitur archiep̄us vbi supra. §. l. qui finaliter dicunt ꝙ licet iste cōtractꝰ defendi potest in foro contencioso: qr tñ sub spe lucri ꝛ intentiōe plᵒ recipiendi: quā sit qō tūc mutuat: ꝛ qr vt plurimū sic contingit: ꝛ alias non mutuaret ip̄e mutuans: cōsilium est vt omnes abstineant ar. c. i ciuitate infra de vsuris.

Cambiū ārtum.

¶ Exercetur insuper in romana curia alius contractus atrapacetis seu campsoriꝰ curie quem cambiū nūcupant: sed vsura magna est. fit autē sic. clericus consecutus de nouo bñficiū aliqō: ꝓ expeditiōe bullaruꝫ ip̄ᵒ indigens pecunijs: petit a campsore sub mutuo certam sūmam puta mille florenos restituēdos in patria puta parisius inde ad sex menses in moneta ibi currenti: ei quem ille statuerit. mutuat campsor: sed vltra lucrū cambij exurgens ex varietate valoꝝ monetarū in diuersis locis exigit ab eo quinqꝫ vel octo pro cēteuario: sic qꝫ ei respōdetur. aliqui mtūtur hūc contractum excusare triplici rōne.

¶ Primo ratiōe moze quia tunc venit vsure soluende non vt vsure: sꝫ certe hoc casu non est dare mozam cum nondum aduenerit termin⁹ solutionis fiende. tunc enī veniunt vsure soluende quando scilicet post terminū datuꝫ quis non soluit vnde recipit tale damnum. ꝛ sic ista ratio nihil valet. ¶ Secundo nomine interesse nam habendo campsor illam pecuniam cum ea lucratus fuisset: sed non habendo: non potuit eam exercere: ꝛ sic consequitur damnū. argu. xij. q. ij. si quis de clericis. ꝛ. c. peruenit. supra de fideiusso. sed ad hoc dicendū ꝙ hoc procederet quando cāpsor intenderet illam pecuniam exercere in alia negociatione licita ꝛ honesta emendo predia vel alias merces. quo casu haberetur consideratio ad damnū emergens vel lucrum cessans vt supra dictū est. sed hic cāpsor intendebat illam pecuniaꝫ exercere in huiusmodi mutuis illicitis: ergo cessat cōsideratio damni vel lucri. ¶ Tertio ratione periculi qr potest beneficiatus mori i via: ꝛ sic posset campsor totum amittere: vel cuꝫ magnis laboribus ꝛ expensis habere Sed ad hoc respondetur ꝙ isti campsores ita cautos se faciūt per diuersas vias ꝙ sunt quasi securi de capitali. sed nec ratione periculi possent se excusare: cum hic intercedat mutuum. vt. d. c. fi. infra de vsuris. est ꝙ lucrum fenebre ꝛ restitutioni subiectum. ita dicit archiep̄us in summa ij. parte. c. viij. in fi. ¶ Multa alia in hac materia dici poterant: que brevitatis causa obmitto: videatis per doctores preallegatos signāter per magistrum conrardum in dicto suo libello de contractibus. q. xcix. per totum.

In pecunia p̄t apud mercatorē depoī vt capitale sit saluū ꝛ de lucro cerca ps soluatur.

¶ Ampliari potest secūdo iste tex. ꝛ p̄dicta. vt possit quis

Universidad de Deusto
Biblioteca

licite habere lucrum ex pecunia sua apud mercatores posita (maxime si est dotalis prout erat in casu huius decretalis) etiam si mercator cautionem prestiterit de pecunia integraliter restituenda z de certa parte lucri reddenda: Ita dicit hosti. in presenti super verbo cõmitti. quem refert z sequitur Jo. an. super eodem verbo. z cardi. in. ir. oppo. Idem tenet hosti. in summa ti. ō vsuris. §. an aliquo casu. v. co. ver. quid ergo. dicunt enim q̄ non est intelligendū q̄ dos hic cõmitteretur mercatori periculo viri z mulieris. ar. l. j. ff. so. ma. vbi dicitur q̄ dotis causa semp z vbiq̄ precipua est. Nam z reipu. interest dotes mulieribus conservari cũ dotas esse feminas ad sobolem procreandam replendamq̄ liberis civitatem: maxime sit necessarium. Intelligendum est ergo q̄ dos mercatori nō mittatur hac societate habita vt dote semper salua manente: pars lucri reddatur: ō quas onera matrimonij supportētur. z ita sentiūt isti vnā qō do. abb. in presenti reputat mirabile z dicit se alibi nescire q̄ pecunia potest apud mercatorem deponi cuius hoc q̄ capitale sit saluum: z de lucro certa pars soluatur. quod aptissime tenet: hosti. in. d. ver. q̄d ergo. z bal. in quodam suo cõsilio incipiente viso instrumento. z in. l. cum duobus. §. si in coeunda. ff. pro socio. z ibi raphael in. §. item ex facto. moventur ipsi quibusdā fundamentis mihi parum vigentibus. ¶ Primo per istū text. dum papa mandat dotem apud mercatorem deponi ad partem honesti lucri: z de damno nihil dicit. ergo habebit maritus partez lucri nō autez dāni. z ita si dos pereat: peribit periculo mercatoris. iz ad hoc poteris dicere q̄ licet hic nihil dicatur de damno: nihilominus intelligit vt hic omnes doctores intelligūt z bal. in. l. j. ff. q. ¶. pro socio. q̄ quādo inter aliquos contrahit societas ad p/tez lucri: licet de dāno nihil dicatur: intelligit etiā ad partē dāni. vt est textus valde singularis in. §. illud expeditum est. insti. de socie. ¶ Secūdo dicunt ipsi valet argumētū a cõiter accidentibus. vt. l. nec natales. ¶. ō pba. c. j. supra ō cle. ñre. adeo q̄ trā sit onus probandi cõtrariū in aduersarium vt sentit glo. in. d. l. nec natales. q̄ p singulari extollit lodo. in singulari. ccccxvij. incipit alio sero z andreas sicus in. c. nouit. vij. co. sup de iudi. z iura ad ea que frequētius accidunt adaptanē vt. l. nā ad ea. ff. de legi. sed cõiter accidit q̄ mercatores lucrant z nō perdūt: vt ē notissimū: z maiorem habēt spem lucri quā dāni: ergo licite pōt cum eis in pactū deduci vt capitale sit saluū. Ad hoc dicēdū: q̄ licet cõiter accidat q̄ mercatores lucrētur: nō tamen p̄terea sequit q̄ si forte perdat aliquid: non debeat inter socios cõicari. q̄ alias esset societas leocina vt infra dicet. ¶ Tertio dicūt. cõtractus ex cõuentione legē accipiunt. vt. l. j. §. si cõuenit. ff. depositi. l. in emptiõib⁹. z. l. in traditiõib⁹. ff. de pactis. z. l. p̄tract⁹ quidē. de re. iu. ff. cũ cõcordātijs. iz iste ℣ctus initus inter ptes: q̄ capitale sit saluū: z lucra diuidant: videt facere legē inter ptes: ergo seruād⁹ est inter eas. Ad hoc dicēdū q̄ tunc ℣ct⁹ ex cõuentiõe legē accipiūt: quādo cõuentio nō est cõtra naturaz ℣ctus. alias secus vt. l. cũ p̄cario. ff. ō preca. z. c. fi. eo. ti. vt ibi no. ab. z andreas sicul⁹. Ista aūt conuentio est cõtra naturaz societatis: q̄ est vt cõmoda z dāna sint cõia inter socios vt. d. l. cũ duob⁹. §. item ex facto cuz multis aliis. ff. p socio. ḡ non valet. ¶ Quarto dicūt sic. videmus q̄ i cõmodato piculū rei ℘modate pinet ad ℘modantē isolidū: z vsq⁹ rei ℘mo

Argumētuz a cõiter accidentibus.

Cõtract⁹ ex quētiõe ptiū legē accipiūt

Jn re cõmodata cui⁹ est periculum.

date ad cõmodatariū insolidū vt. c. vnico supra de cõmodato. z idem in depositio. vt. c. bona fides. supra de depositio. idez in multis aliis contractibus. ergo idem erit in casu nostro Dicendum q̄ in istis casibus pactū periculi z cõmodi non est contra naturam contractus. sed contra accidentalia z ideo valet vt in predicta l. cũ precario. z in. d. c. fi. maxime q̄ ex quo cõmodatarius ex cõmodato recipit cõmodum vtendo re commodata: Justum videtur q̄ etiam damnum sustineat. vt regula rationi. de regu. iuris. li. vj. cum concordantijs. In casu autez nostro euenire potest q̄ alter sentiat damnum z nihil commodi. ergo non debet tale pactū valere. ¶ Quinto periculum pecunie dotalis ad maritum pertinet cuz sit dominus. vt. l. doce ancillam. ¶. de rei vendica. z tamen ex consuetudine vel ex pacto lucruz cõmunicat vtri qualitercunq̄z obtemat vt traditur in. c. ij supra eo. z lege regni. foro legiz. li. iij. ti. j. l. j. de qua supra habita fuit mentio in rubrica. co. ccxcvij. §. vnde lucra. Ad hoc dicendum q̄ non est verum q̄ periculum rei dotalis simpliciter ad maritum pertineat: imo potius ad vxorem. vt. l. plerumq̄z. §. j. ff. de iure dociuz. nisi tũc demū quando dos esset tradita extimata ea extimatiõe que facit emptionē. vt trad. tur in. l. si extimatis. ff. so. ma. z in. l. si inter virum. ¶. de iure docium. vel si dos esset data in pecunia vt. l. res in dotez date. ff. de iu. docium. z dixi supra co. xcv. v. intellige Et ideo valet pactum inter cõiuges q̄ lucra inter eos cõiter diuidantur quia inter eos est contracta ḡquedaz legalis societas. sunt enim socij diuine z humane domus. vt. l. aduersus ¶. de crimi. expila. heredi. z dixi late in rubrica. co. ccxcvij. §. vnde lucra. vnde iustū est q̄ inter eos lucra dividantur cum vterq̄z negociatur z operatur: sed in casu nostro: ille qui pecuniaz ponit: nec negociat: nec operatur: sed quodāmodo mutuat. z ex isto mutuo vult lucrum consequi z de damno nō participare quod est iniquissimum. ¶ Sexto ad hoc allegant pro casu textu m in. l. si non fuerit. §. j. ff. pro socio. z in. §. de illa. insti. de societate. vbi dicitur valere societatem vt alter ex socijs lucrum ferat: z de damno nihil sentiat. z hoc ē eorum potissimum z vigentissimum fundamentum. Sed dico q̄ illa iura debent intelligi de damno z lucro mercimonij: non autem de capitali. Non enim lucrum intelligitur: nisi damno deducto: nec damnū nisi omni lucro deducto. z ideo potest societas cõiri vt eius lucrum quod reliquum in societate sit: omni damno deducto: altera pars ferat. vt. l. quint⁹ mutius. ff. pro socio. ita intelligit predicta iura. calde. in. d. c. fi. ifra ō vsuris. q. ij. laurentius in dicto suo tractatu. vsurarum. ij. parte. q. xix. de q̄rum intellectu infra subijciam.

Res vel pecunia dotalis cuius periculo perit.

Lex regni.

Pro intellectu. §. de illa insti. de societate.

¶ Et per ista videntur exclusa fundamenta istorum doctorum hanc opinionem tenentium: que tamen cõiter reprobatur. per gl. ad hoc singularem z cõmuniter approbatam in c. pleriqz. xiij. q. iij. que dicit q̄ ad ℞ vt societas sit honesta z licita interponentem operam z ponentez pecuniaz: oportet q̄ ponens pecuniā sentiat de lucro z de damno. Idem sentit glo. z ibi azo in. d. l. si non fuerit. ff. pro socio. z tenet goffredus. i summe ti. de vsuris. ad finem. vbi formaliter inquit vis dare pecuniam tuaz nauiganti vel euntj ad nundinas: seu alij mercatori sine peccato: pone tu pecuniaz z alius operam: z cõmunicentur pericula z damna z etiam lucra z cõmoda. hãc opinionē vt viorē tz Jo. ō ligni. cald. ãcha. ab. z anania

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.d.c.fi.infra de vsuris. abbas in ꝑ
senti.bal.in.l.j.C.pro socio. ir.q.sal
ce.in auc.ad hec. xiij.q.C. de vsu/
ris.t in.l.mutuus.ff. pro socio. ange.
lus in suo tractatu de societate.q.xj.
ange.de aretio in.d.§.de illa ancha.
in repeti.regule.peccatū ꝫ reg. iu. li.
vj.lodo.ꝑ°.238.ij.co.incipit ꝓ habē
da.t ꝑ°.520.iij.co.incipit circa ꝓpo
sitam. paulus de castro.ꝑ°.334.inci
pit. viso instrumēto. anania. consilio
92.laurētius i dicto suo tractatu vsu
rarū.ij.pte.q.xv.t archiēpus flo. in
sūma scōa parte.ti.j.c. vij.§.xxxviij.
t sanctus tho.scōa scōe.q.lxxviij.ar.
ij.in solutiōe.v.argumēti t magister
cōradus in dicto suo libello de ℨcti/
bus.q.xcvij.qñ posset cōtingere si a
liud diceremus ꝙ ponēs operā:sen/
tiret damnuz in opibus amissis t in
capitali pecunie qđ est cōtra naturā
societatis ꝙ vnus caput saluū habe/
at t alius fructū. vt.d.l.mutius.cum
societas sūmā rōnez habere debeat
qz instar fraternitatis optinet. vt.l.
verum.in principio.ff. pro socio. ista
ergo societas essz leonina. vt.d.l.si fi
fuerit. t.l.si vnus.§.t si precium. in
fi. ff. ꝓ socio. Et pro ista parte que
mihi magis placet: vltra alios allego
tex. singularē cum sua glo.in.l.socie/
tas in fi.ff.eo. vbi dicitur ꝙ si actum
est inter duos vt vnus ponat pecu/
niam t etiam operā alter vo nec pe/
cuniam nec operam: non est contra
cta societas. imo potius ille qui reci
pit pecuniam t operam videtur mer
cēnarius alterius. Cum autē in casu
nostro veritate inspecta ille qui dat
pecuniam in effectu eam non ponit
cum propter pactum inter eos initū
non censeatur cōtracta societas sed
mutuuz vt apparet ex predictis: t cō
sequenter pecunia efficitur recipien
tis cum eius periculo sit peritura: t
sic iste qui dat pecuniā:nec ponit pe
cuniam nec operam: ergo non videt
contracta societas:sed est mutuum t
per consequēs quicquid ibi accedit
vsura est. Concludamus ergo ex ꝑ/
dictis ꝙ ponēs pecuniaz vel aliquid
aliud in societate:nō potest pacisci ꝙ
capitale sit saluū ¶ Forti° adhuc di
cebat sanctus bernardin° in quodā
suo sermone. vt refert magister con
rardus in suo tractatu de contracti
bus.q.xcij.§.ex illa cōclusiōe ꝙ po/
nenti pecuniaz:oportet ꝙ debeat re
cipere in se periculum tocius capita/
lis pecunie:itaqz si fortuna perdat:
vel casu sine culpa socij:ponēs operā
ad nihilum teneatur hoc tamen ad/
mittit magister cōradus vbi supra.
quando actum est inter eos ꝙ in fi/
ne societatis tota pecunia:cedat po/
nenti:tunc enī merito eius soli° erit
perit pericum tocius pecunie vt ibi
lacius per eum: vide eum per totam
illam questionem t.q.xcv. Ex quo i
fero ad decisionem multaruz questi
onum quas multociens in practica
vidi.

Dare pecu/niam ad ptē lucri cum sit mutuū illici/tum est.

¶Primo ad illud ꝙ faciunt quidā
homines sagacissimi qui dant pecu/
niam suam negociatoribus seu arti/
ficibus ad exercendum in licitis ne/
gociationibus:qui intendētes se vel
le damnū partic̄pare:exprimunt so
lum lucrum. sed ob sui securitatē exi
gunt a mercatore vel artifice instru
mētuz de pecunia mutuata vel data
nō sub nomine societatis: sed mutui
vel depositi. Cum per hanc viaz pos
sint suuz capitale saluum facere. iste
ꝓtractus illicitus est quia posset iste
tradens pecuniam ad placitum mu
tare intentionem. t cum continge/
ret mercatorem perdere:poterit to
tum capitale petere tanquam mutu
um vt instrumentum cantat. posset
etiam mori intestatus t heredes exi
gerent secundum tenorem instrumē
ti quod reperirent. est etiā hoc scan
dalizatiuum proximorum qui sciunt

illū pcipere fructū ex mutuo. vñ idu
cendus ē talis ad destruēdū contra
ctū mutui. si vult partē lucri t de sic
pceptis:in preteritū cōcordet secum
illo:restituēdo vl' remissionē petēdo.

Cautela ꝓ eo qui dat pe cuniam.

¶Potest tñ bene quis ob securita/
tem petere t tenere pignora a mer/
catore vel artifice talia. s. ex quibus
vsuras nō pciat in vtendo. ad ꝓ
uidendū sibi de capitali contra frau
des mercatoꝝ dicentiū se pdidisse cū
non perdūt. ¶Potest etiā facere
pactū qđ vult partē dāni qđ merca/
tor iturreret si sufficient hoc ei ostē
dat. ¶Potest etiam facere pactuz
qđ exerceat pecuniā suā in quibusdā
locis t nō in alijs:t si secus ille fece/
rit t damnū patiatur:totū suuz erit.
qz contra pactū venit. Debet etiaz
sibi declarare ꝙ solū in negociationi
bus licitis pecuniā suā exerceat. qđ
si sciuerit contrariū facere:post ꝙ ei
hoc constiterit:nō patiat nec partici
pet de lucro:sz pecuniā suā repetat.
Hec sunt pulchra ꝟba archiēpi flo.
in sūma.ij.pte.ti.j.c.vij.§.xxxix.q mi
hi satis placēt. cū non solū a malo. ß
est ꝙ capitale sit saluū ꝓ viā pacti: sit
abstinēdū vt.s.dictū ē:sz etiā ab eo
qđ potest esse malū cū per istā viam
dans pecuniaz vel eius heredes pos
sint capitale salvū facere. facit tex. t
qđ ibi no.in.c.cū ab oi specie mali. s.
de vita t honesta. cle.

De ouibus datis in soc/dam.

¶Secundo infero contra illos qui
dant alij oues vel alia animalia in soci/
dam vt quolibz āno recipiant certā
penesionē adiecto pacto ꝙ si morā/
tur vel aliq casu pereant:debeāt sibi
restitui eiusdē etatis:qualitatis t bo
nitatis. itaqz capitale semp sit saluū.
talis enī contractus illicitus t vsu/
rarius reputatur. vt apparet ex ꝑdi
ctis. t tenet calde.card. t alij in.d.c.
fi.infra de vsuris. Anchara. in.c.j.
eo.ti.li.vj. laurētius in dicto suo tra
ctatu vsurarum.ij.parte.q.xxij. t ar
chiēps flo. in suma.ij.parte.ti.j.c.vij
§.xl. t magister cōradus in suo libel
lo de cōtractib°.q.xcj.ij.co.v.secun
dum correlariū inducēs ꝓtra ß mul
ta argumēta t soluciones ad illa vt
p te videbis. t in.q.xcij. Et dicit car
di. ꝙ isti boues alicubi dicuntur sine
cornub°. t pridie in chancellaria irri
tauim° quēdā ptractū huic silez.

De pecorib° datis i socidā.

¶Tertio infero ad illud qđ quoti/
die faciūt vsurarij dātes sua pecora
alicui in soccidā eo pacto: ꝙ ipi reci
piāt fructus oēs pecoꝝ quousqz con
seqntur totū suū capitale: t ex tūc pe
cora sint cōmunia. Hoc enī pactū illi
citū ē: qz per eū oues reddūtur imor
tales: t sic capitale redditur saluū: t
postea lucrū locatur: qđ ē cōtra na/
turā cōtractus: ita tenet summa cō
fessoꝝ.ti.de vsuris q xxxvj.v. Itē est
valde in quū. Idem tenet Jo. de li/
gni.in.d.c.fi.infra de vsuris. lauren
tius tñ in dicto suo tractatu.ij.par/
te.q.xxij. nititr hunc cōtractum subsi
nere p nōnullas rationes de quib°
ibi per eū quez simplicit refert ana/
nia i.d.c.fi.xxjx.co. sz archiēps vbi.s.
§.xl. cōcordat istas opiniones ß mo
do. Si quidem tradēs dicta pecora
vellit capitale suū saluū grege pereū
te. t si nō pereat vult nichilomin° de
fructu pecoꝝ prius adducere suū ca
pitale: istud illicituz ē. t sic procedat
prima opinio. Si autē vult tradens
ꝙ grege pereunte: totus pereat ipsi
tradēti: sz si non perit: vult prius de
fructu trahere capitale. t exinde fa/
cere pecora cōmunia. istud licitū est:
t ita pcedat secunda opinio. Cutius
tñ est secundum eum etiā ab isto cō
tractu abstinere: qz recipiēs pecora
minus grauaret. Nam vbi male for
tunētur: ipe āmittit duo. s. medieta/
tem pcij pecoꝝ t laborē sue custodie
vel operaꝝ tradēs autē āmittit vnū
s. medietatē pcij pecoꝝ. Sed clari°
t tutius esset qđ traderet ꝙ tribus

Concordia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

annis vel quattuor pecora:et in fine
temporis equaliter diuiderēt fructū
cum capitali:ita qō tradens subiret
pericula casuum fortuitorum ⁊ reci
piens pericula seu damna ex negligē
tia.secundū archiepiscopū.

¶ Quarto infero contra nōnullos
quos nouī qui dāt terras suas labo
ratori seu rustico excolendas pro tri
bus annis vel quattuor sub annua pē
sione.dāt insup vnum par boū cū ℔:
ꝙ quolibet anno debeat sibi respon
dere cum certis mensuris frumenti
etiam si boues in primo anno pereā
nt:⁊ in fine temporis ōbeat rustic⁹
boues sibi restituere. Nam iste con
tractus illicitus ē:quia vult capitale
fore saluum ⁊ habere lucrum ex bo/
bus vt apparet ex predictis. Volen/
tes autē domini predictorum hūc con
tractū palliare attendentes ꝙ labo/
ratores male tractarent boues si ha
berent cos periculo dñoꝝ:paciscun
tur domini cuꝫ eis vt accipiant colo
ni in mutuum certam pecunie quan
titatē ꝑ dictis bobus emēdis ⁊ aliꝫ
necessitatib9 subleuandis.qui labo/
ratores siue coloni emūt sibi boues
suo periculo:ex pacto tñ nō tenētur
restituere dño dictam pecuniam do
nec labatur tempus locationis vl'cō
ductionis seu societatis puta triēnū
vel quinquennū. Nam istū cōtractū
ego illicitum reputarē cum per hanc
viam dñs vult capitale suū saluuꝫ fa
cere. quicqd dixerit ancharra.in re
gula peccati venia.de regu. iu.li.vi.
quē per te videas. ¶ Idē dicendū si
tradēs boues velit participare lucrū
⁊ damnū:sed michilominus vult quo
libet anno decē sextaria grani. Nam
⁊ hoc illicitū est: quia vult ꝙ rustic⁹
subeat partē damni:⁊ insuper sibi da
ri decem sextaria annuatim:qō in efe
ctu est saluū facere capitale:⁊ partē
lucri habere. qō reprobatum ē vt di
ctum ē in precedētibus.ponūt docto
res exemplū. Pone ꝙ boues vale/
bant tempore cōtractus.xxx.flore/
nos:⁊ in fine tēporis ōtenoratī sunt
in quinqꝫ florenos:⁊ qō sextariū fru
mēti valet medietatē vnus floreni:
tradēs autem habendo nūc boues.
habet saluū capitale:qm̄ valor bouꝫ
remanet florenoꝝ.xxv.quibus addi
tis aliis quinqꝫ qui habētur de dict⁹
decē sextariis frumēti:restat nume/
rus.xxx.florenoꝝ:⁊ sic sibi capitale ē
saluum. Immo plus qꝫ ex alio latere
pro medietate damni contingētis de
bitorem:habet duos cum dimidio ra
tione deteriorationis boū. ⁊ sic necdū
habet capitale saluū ⁊ est sine dāno:
sed est insup in lucro ⁊ rusticus ī dā/
no. Istud aūt illicitum ē:ex quo ope
ra rustici equalis ē inter vsurio peco
rum. Ita dicit laurentius ī dicto suo
tractatu vsuraꝝ.ij.parte.q.xxij. quē
simpliciter refert Anania in.v.c.fi.
xxvij.co. infra de vsuris. ⁊ archiep⁹
vbi supra §.xliij.qui latius loquitur.
videas per te.

De eo q̄ tra
dit vacas in
soccidam.

¶ Quinto infero ꝙ si.p.tradit Jo.
vacā estimatā.x.libris.cū tali pacto
ꝙ ipe Jo.teneatur eā ⁊ omnē fructū
⁊ fetum cum diligentia seruare ⁊ cu
stodire sumptibus suis.fructūqꝫ ei⁹
⁊ fetum nō alienare sine eius licētia
atqꝫ de fructibus ei⁹ ⁊ fetibus prio/
ribus tantū dare ⁊ cōsignare ipsi pe
tro donec sit ipsi petro de precio va/
ce integre satisfactū. Deinde assigna
re dimidiū in futurū de fructibus et
fetibus talis vace. Et cū hac condi/
tione adiecta ꝙ si vaca vel fetus ei⁹
culpe ipsius ioannis aut nuncij eius
quocūqꝫ modo perierint:ipe ioānes
integre restituere teneaī. Si autem
diuino iudicio aut fortuito casu p̄dī
cta euenerint:ipse iohannes integre
restituere teneatur. Iste contractus
illicit⁹ est. Maꝫ euidēter apparet ꝙ
multū potior est condicio locatoris ℙ
conductoris:quia poterit euenire ꝙ

postℙ petrus suam fortē receperit:
vaca cuꝫ omni fetu ⁊ fructu peribit:
⁊ sic cum omnib⁹ expensis ⁊ labori/
bus habitis circa vacam ipe ioānes
nihil habebit. ⁊ sic in efectu tradens
vacam pascisscitur suū capitale saluū
quod illicitū est:vt apparet ex p̄ict⁹:
signanter in.iij.illatione. Et ita te/
net ar chiepūs vbi supra. §.xliij.

De eo q̄ dat
rustico bo/
ues extrā/
neos.

¶ Sexto infero ꝙ si emi vnum par
boum pro precio libraꝝ.l.⁊ illos bo/
ues do cuidam laboratori extimatos
libris.l.ad laboriciū faciendū cū eis
ad terminum triū annoꝝ.⁊ ipse labo
rator promittit quolibet anno trium
annoꝝ in festo sancte marie augusti
dare pro laborerio qō facit:cum eis
vnum modiū grani.quos boues de
bet tenere ⁊ alimentare ⁊ pascere oī
bus suis expensis:⁊ ī fine termini mi
hi dictos boues restituere. saluo ꝙ
si dicti boues valerent vltra dictum
precium:medietas lucri ōbeat eē labo
ratoris:⁊ alia medietas mei.et si mi
nus dicto precio valerēt:debeat mi
hi soluere medietatē eius quod mi/
nus valerent dicto precio. Et si dicti
boues vel alter eoꝝ morerent:debe
at similiter mihi soluere medietatez
extimationis eoꝝ.saluo ꝙ si mala cu
stodia perierent:tūc eo casu integrū
precium dare debeat. Iste contractus
illicitus ē:vt late ⁊ singulariter con/
cludit ⁊ prosequitur petrus de vbal/
dis in suo tractatu de duob⁹ fratri
bus.v.parte.q.xxvj.quē p te videas
post alios de quibus ibi per eū:quia
hoc casu laborator grauaretur dupli
ci onere. videlicet pensiōe modij gra
ni qō annuatim prestare ōbet:⁊ etiā
medietate damni seu periculi si dete
riorentur boues vel pereant:⁊ etiaꝫ
onere pascendi ⁊ gubernādi ⁊ etiam
semnis. Et licet deī sibi medietas
lucri.si plus valerent boues. Istud ē
de raro contingentib⁹:⁊ est palliare
vt liceat mihi dicere ō damno qō cō
muniter contingit. qꝫ boues non cre/
scunt vsu sed decrescūt. ar.l.cum de
bere columā.ff. de seruitu. vr pre. vt
ibi latius per eū.

an liceat mu
tuare pecu/
niā colono.

¶ Septimo infero ad id qō fit quo
tidie:ego habeo hereditatē colendā
concedo eā colono ⁊ mutuo sibi mil/
le vt ex eis possit emere necessaria ad
cultura:boues vel alia instrumenta:
⁊ colonus reddat mihi annuatim de
cem modios grani:⁊ in fine locatio
nis mihi soluat predicta mille: certe
iste cōtractus illicit⁹ est:si ratione il
lozum mille volo qō mihi respondea
tur de fructib⁹ de aliquo pluri ꝙ di
gnum sit pro sola hereditate. qꝫ vide
tur hoc fieri propter mutuum impē
sum ei. vnde illud plus in fructib⁹ ē
vsura. si autē nihil plus volo percipe
re ratione mutui:licitum ē. possum ei
ad hoc induci morus pietate: vel vt
colonus melius hereditatē collat:⁊
omnē diligentiā quā ōbet:adhibat.
quasi hoc faciam vt redimā vexatio
nem meā qō de iure licitꝫ est iuxta
nota.in.c.cū pridē.s. de pactis.⁊ i.c.
dilectus.infra de simonia. Et ita te
net magister conrad⁹ dicto suo libel
lo de cōtractib⁹.q.xxxvj. vbicu. octa/
uum exemplū. ꝙ li mutuauī colono
vt colleret agruꝫ meū pro certa mer
cede an sit licitū:vide p eū.

an valeat pa/
ctū ꝙ ponēs
pecuniā pos/
set illā repe/
tere qñ volu
erit.

¶ Octauo infero non valere pa/
ctum inter ponentem pecuniam in
societate ⁊ ponentem operaꝫ ꝙ ille
qui pecuniā posuit possit quādocūqꝫ
voluerit illaꝫ repetere:qꝫ istud ē ca
pitale saluum facere:qō illicitum est
vt sepe dictū est in precedentib⁹. ma
xime qꝫ cum in societate possit esse lu
crum ⁊ damnū. vt.l.cum duobus. §.
q̄dam sagariā.ff. ꝑ socio nō videtur
liquida quātitas capitalis quam po
suit:cū ratio non sit reddita nec ap/
reant q̄ sint reliqua:nisi dicas ꝙ per
instrumentū societatis potest appa/
rere quantitas capitalis nisi probet

Universidad de Deusto
Biblioteca

damnū qō tñ non p̄sumitur nisi p/ betur. ar. l.iij. C. de sen. q̄ sine cer. q̄n ti. p̄fe. z ibi notat bald⁹ z petrus de vbaldis in dicto suotractatu decima quarta parte. in fina. verbis. ¶ Et i telligo non valere pactū predictū si societas maneat post repetitionē ca pitalis. si tamen finiatur: bene vale/ ret. Nam sicut a principio liceret fa cere societatē ad tempus determina tum: sic etiā licebit ad tempus quod alter socioꝝ ex post facto declarare seu arbitrari voluerit. ¶ Eodē mo do dico q̄ durāte societate non po/ test alter ex socijs extrahere aliquaz quantitatem ratione lucri sibi com/ petentis ante reuisam rationem: cuz tunc non appareat an sit lucrum vel damnū: z adhuc societas possit se ha bere ad lucrum z damnū. q̄ sicut ca pita. e extrahi non potest durante so cietate vt supra dictū ē: ita nec lucrū. quia lucrum assumit naturā capita/ lis vt. l. ij. z ibi hoc notat bartulus z ioannes de pla. C. dō frumē. vr. con stan. li. xi. z refert z sequitur ange. de aretio. instī. de societate. in. fi. p̄rici/ pij. quod dicit esse notandum. ¶ In telligo tñ nisi a principio fuerit hoc conuentū qō vtriqz vel alteri eoꝝ ß licenet annuatim certū quid de socie tate extrahere. nam tūc conuētio ser vanda ē. vt. l. j. §. si q̄ueniat. ff. de po. z. l. si conuenerit. ff. p̄ socio. ¶ Idem si cōmuniter cōsueuit ita fieri. q̄ cō/ sueta intelliguñ licet nō apprimañ l. qō si nolit. §. quia assidua. ff. de edi li. edi. cum cōcordācijs. z. c. qō trāsla tionē. supra de offi. lega. cum simi. be ne facit ad hoc quod voluit bal. in. l. aduersus. C. locati. vbi dicit q̄ licet artifici debeat solui regulariť opere pfectoꝝ: tñ edificatores domorū hoc non seruant. quia ista interpretatio eis esset nimis onerosa z possent ces sare ab ope. Dic possent adduci mul ta que tumulat andreas siculus i. d. c. quod translationem. z fellinus in capitulo. cum. m. in. iij. no. supra de consti. in quibus consueta fieri: licet non exprimantur intelligūtur.

Si post rece ptionez capi talis finiatur societas.

Nō valet pa ctū qō extra hatur aliqd ratione lucri de societate ante reuisam rationem.

Si a princi/ pio fuerit ß conuentū q̄ vterqz liciat.

Sic cōiter ita fieri ꝓsueuit

¶ Idem dicendū est si forte alter ex socijs esset pauper. nam ex qualitate ipsius tacite videtur actum qō aliqd ōbeat ex societate accipere: qz alias nō possent operari vt est videre in liga nizatoribus z alijs pauperib⁹ officia libus: qui ex operib⁹ dicti viuunt. nā isti debent habere aliquid de mane pro alimentis. secundū cy. z bal. i. d. l. aduersus. Ita tenet petrus de vbal dis in d. tractatu. v. parte. q. xxv.

ꝓ socio pau/ pere.

¶ Limita tamen z in telligе predicta vt non possit deduci in pactum interponētē pecuniā in so cietate z ponentez opera q̄ capitale sit saluum et sic alter eoꝝ de damno nihil sentiat z de lucro medietatē ha beat. Quādo istud pactū fieret i fa/ uorem ponentis pecuniā: secus tñ si in fauorē eius qui operā pōebat z in dustriam: z ita debet intelligi tex. in d. l. si nō fuerit. vt aperte colligitur ex eius ꝓbis dum dicit si tanti sit opa quāti damnū ē. Sic etiam debet in telligi tex. in. d. § de illa ponderatis eius verbis cum dicit qz sepe quorū dā hominū p̄ciosa est opera. ꝛc. sic intelligit. d. abb. in p̄senti in. iij. co. v. sed ego. z in. c. finali. iij. co. v. 3z extra glo. infra de vsur. z quāuis. do. abb. putet se dixisse nouū intellectū ad. d. iura. nō tamen fuit sua inuētio. qz an te ipm sic illa intellexit sali. i. d. auct. ad hec. xiij. q. C. de vsuris. z etiā pe trus de vbaldis i dicto suo tractatu de societate. iij. parte. viij. co. q̄ intel lectꝰ satis mihi placet. Et si quis re/ cte consideret quādo ponēs operaz paciscitur q̄ si pecunia perdat: sit p/ dita periculo eam ponētis. z si non p datur z lucruz inde ꝓueniat: inť eos equaliter diuidatur. Dic non fit pa

Valet pactū ꝙ pecunia p/ dita pereat ponēti.

ctum q̄ capitale ipsiꝰ ponentis ope ram sit saluū. Nam in casu quo pda tur pecunia z cōsocius eā pdat: z sic sentiat damnū pecuniaꝝ: ille ponens operā z industriā substinet etiaz dā num āmissarū operaꝝ q̄ tanrū vale/ bāt q̄ tū pecunia alteriꝰ. vt dicebat tex. in. d. §. de illa. Opera enim hōis nihil aliud ē q̄ diuturnū officiū. vt. l. j. ff. de ope. libe. immo opa hōis dicū tur eē fructus hominis. l. iij. cuz duo bus sequētib⁹. ff. de ope. ser. ille g̃ q̄ societate opera tantū ponit nō dici/ tur aliquid consistēs in sorte vel i ca pitali ponere: sed solum fructuz p̄so ne. qui fructꝰ vt vsufructꝰ p̄sone co respōdet fructui aut cōmoditati pe cunie quā alť ponit. preciū aūt ope/ re e vel amentū artis. vt dicit tex. in d. l. cum duob⁹. §. incoeunda. ff. p̄ so cio. qz sepe opa alicuiꝰ p̄o pecunia valet. vt. l. j. z ibi bal. C. p̄o socio. vi de magistrū conradū in dicto libel/ lo de contractib⁹. q. xcvj. xcvij. semp ergo habēda ē ratio ooperaꝝ nō so/ lum ipsoꝝ socioꝝ. vt per bal. in. d. l. j. iij. q. C. p̄o socio: 3z vxoꝝ ipsoꝝ. vn/ de si forte vxor vnius socioꝝ multū operatur in societate qō maxime cō tingit in vxoribus rusticoꝝ: que ple/ rūq; exercent opera rusticalia ligo/ mizando arando z metendo z alia ru sticalia faciēdo: vxor que talia facit p̄o opibus suis: deduere ōbet par tem lucri quasi cuz ea videať tacite societas cōtracta. qō fieri potest. vt l. alimenta. §. fi. ff. de alimē. z ciba. le ga. z tenet bal. z ymo. in. l. rei iudica te. §. socero. ff. so ma. ita dicit petrus de vbaldis in dicto suo tractatu. iij. parte. q. iij. z clarius in. iiij. parte. q. viij. Habebitur etiā ratioad opera filioꝝ ipsoꝝ socioꝝ: vnde si vnus eo/ rum habet filios qui multū operanť z multū ponūt in domo siue societa/ te: illaz operaꝝ ratio ē habenda. vt l. si hīs. §. si quas. ff. isto. ti. vbi atten

ditur opera quaz serui mariti p̄sti terūt vxori. Ita dixit ange. i. l. ex duo bus. ff. de nego. gestꝰ. qui dicit q̄ plu ries habuit hoc de facto in duobus fratribus ruſticis: quoꝝ vnus habe bat familiā ad laborandū aptaz: alť non. z quāuis ille nō dicat hoc enim voluit bal. in. l. ij paterno affectu. i fi ne. C. de nego. gestꝰ. quē refert z seq tur petrus de vbaldis i dicto tracta tu. iij. parte. q. v. z ange. de aretio in§. actionum. xxxij. co. v. aduertas tñ. instī. de actio. Idē tenet bal. in. l. si pa truꝰ. ppe. fi. C. cōia vtriusqz iudicij. Refert z sequiť z multū recomēdat ange. de aretio in. §. fi. instī de socie tate. z petrus de vbaldis i dicto suo tractatu de societate. iij. parte. xvj. co. vbi dicit q̄ si sunt duo fratres ru stici tenentes terras ad laborerium: vnus eoꝝ habebat duos filios labora/ tores: z oēs scindebāt terrā: fructus ex culrura prouenientis diuidenť in capita inter eos: qz societas respicit capita eoꝝ qui in societate operā po nunt. p̄eluponēdo ergo q̄ oēs sunt i hoc actu operarij: cuilibet debeť por tio. nec. n. debet obesse istis duobꝰ fi lijs qō filij sunt. nam cū suis laborij/ bus sibi querere possunt. vt. l. cū op portet. §. hic ereni. C. de bonisque li/ be. et. §. i. instī. per quas p̄sonas no. acqui. vbi si filiusfa. aliquid ex p̄prio labore acquisiuit: nō venit diuidēdū nec cōicandū cuz alijs fratribꝰ. tene hoc dictuz memorie. ¶ Ampliabis ita vt ponēs operas iuste possit pa sci eo modo quo supra dictū ē. Im mo tanta potest eē opera z idustria illius q̄ valet pactuz vt ipse lucretur duas partes: z tertiā habeat ponēs pecuniā. ita dicit tex. in. d. §. de illa. quē p̄o singulari cōmendat abb. in p̄senti. Id idē est tex. nota. cū glo. in. l. si pascēda. C. de pactis. vbi dicit q̄ potest inter duos societas cōtra/ hi vt vnus ponat pecudes: alter vo

Pactum q̄ ponēs opas lucreť plusq̄ ponēs pecu/ niam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

custodiã z operã tãtum. z ĩ fine certi temporis forte quinquenij fet⁹ diuidant̃ per portiones in equales. puta q̃ ponẽs operã habeat duas partes: z ponẽs pecudes vnã tm̃. qz opera vnius aliquãdo plus operat q̃ pecunia vel res alteri⁹. ¶ Ad idem facit text. in. l. si societatez contr. ff. p socio. vbi valet pactũ vt titius partes societatis constituat etiam in equales: z si male arbitrat⁹ est: debet reduci ab arbitriũ bom viri vt. l. in proposita. eo. ti. bonus aũr vir debet attendere diligenter quis ex socijs pl⁹ in societate ponit. z ille maiorez partem lucri habebit vt d. l. si societatẽ. in fine. cũ multis similib⁹.

Qui plus ponit in societate plus debz habere.

¶ Ex hoc primo infertur q̃ si ego dedi oues alicui monasterio vel ecclie: seu: particulari persone sub hoc pacto q̃ pro qualibet oue recipiam in anno solidos duos. cum tm̃ fructu⁹ cuilibet ouis valeat quatuor aut qñqz solidos: et cum hoc qũ licet oues tradite moriant̃ remaneat monasterius obligatũ toto tpe vite tradẽtis ac si oẽs viuerẽt: sz post mortẽ mei tradẽtis: oẽs oues ad monasterium libere pertineãt etiaz si numerus foret triplicat⁹. istud pactum licitum ẽ: qz ex quo plus valebãt oues annuatim q̃ monasteriũ sibi prestabat: ratione illius pluris potuit tradens pascisci in sui fauorez eo modo quo supra. Ita singulariť decidit hosti. in suma. ti. de vsuris. §. an aliquo ꝑ. de his qui oues. z Jo. de ligni. c. fi. infra de vsur. z ibi anania. xxv. co. z laurentius in dicto suo tractatu. ij. parte. q. xxj. z archiepũs flo. in suma ij. parte. ti. j. c. vij. §. xliij. nec dareť casu ecclie restitutio etiã si eueniret mortalitas in oubus ex quo nõ iterum venit lesio tempore traditionis secũdum eos. ¶ Consulunt tm̃ hosti. ipsi tradenti q̃ aduenięte tali casu inspecto lucro qõ monasteriũ recepit de dicti oubus vel q̃ non exigat vel exactuz restituat. ne locupletetur cũ iactura aliena: si monasteriũ tm̃ non peciť quantũ solut. vt. l. nam hoc natura. ff. de condi. inde regula. locupletari de regu. li. vj. cũ ꝑcordãcijs. ¶ Idẽ dicendũ est si ego dedi vel locaui alicui duos boues estimatos duodecim florenis eo pacto q̃ vbi consuetũ est dari pro duobus bobus duodecim sextaria frumẽti: det ipse octo. ita tamẽ q̃ stet ad periculũ tertie partis boũ. Iste contractus licitus est qz ex quo recipiẽs boues lucratur annuatim q̃tuor sextaria frumẽti q̃ ego plus videor possuisse in societate si societas est cõtracta: unitum ẽ q̃ ille etiam se subijcere debeat periculo. Ita z archiepũs vbi supra. §. xliij. z facit q̃ ipe ponit. §. xl. ad finẽ. v. z no. generaliť z. §. xliij. post mediũ.

Locaui oues ut minus iusto ꝓcio vt si moriantur ꝓcium mihi ꝑsteť valet pactũ.

¶ Ex his secundo infertur ad vnuz q̃ tibi videbiť nouũ q̃ si ponẽs pecuniam in societate in veritate plus ponebat q̃ is qui ponebat solã operaz z industriã. vel quia pecunia erat in magna quãtitate. cui nllo modo correspondere poterat alteri⁹ opera: vel quia alter erat paz industriosus in arte. q̃ tunc ponẽs pecuniã licite poterit in pactũ deducere qõ suũ capitale semp sit saluuz: quãuis pecunia pereat. z si nõ pereat z cũ ea aliquid fuerit acquisitũ: vult habere partẽ. vt est text. valde singularis in. d. §. de illa. insti. de societate. secundũ bonũ intellectũ valde no. quẽ sic videť intellexisse petrus de vbaldis in dicto suo tractatu de societate. iij. pte viij. co. qõ mihi satis placet: quia ex quo ponenti operas datur multo maior comoditas q̃ sue opere mereantur forte iduocẽtis z reperireť qui illud periculũ in se susciperet pro centuz. z sic adhuc semp ẽ in lucro: nescio videre quare hmuĩsmodi pactũ seu conuentio non debeat valere. nam sicut

Si pecunia plus valebat q̃ opera.

ponens operas põ t exonerari ꝑ pactũ a susceptione dimidie partis periculi que sibi incũberet eo quia sua opera forte plus cõfert societati q̃ pecunia z illud plus lucri qõ essz sue opere attribuendũ cõpensat cũ exoneratiõe dimidie periculi vt supra dictũ est: pari rõne videť q̃ si pecunia plus cõfert societati q̃ opera: possit ille qui ponit pecuniã exonerari a susceptione dimidie vel totius periculi qõ ad eũ spectaret eo qz cõcedit socio plus lucri q̃ sue ope cõueniret. z ista videtur subtilis z vera consideratio. z hoc modo saluari potest opinio hosti.

In lucro ꝑtes erũt ineq̃les si sũt ineq̃les operosorum.

¶ Ex his tertio inferť q̃ si sunt duo socij ponẽtes mixtim pecuniaz q̃ alter ꝑtes lucri z dãm non erunt equales: sz correspõdẽtes ei qõ vn⁹ quisqz posuit. tñ si operaz industria vnius valde excedebat operã z industriam alterius. puta quia solus navigat: solus peregrinatur vel periculosus solus subeat vel solus stet firus ad apocha pannorum z similia: tunc ad arbitrium iudicis recurrendum est ac si hoc esset expz esse actum. vt dicta. l si societatem mecum. ff. pro socio. secundum bal. in. l. j. iiij. q. C. eo. quem refert z sequiť petrus de vbaldis. in dicto suo tractatu de societate quarta parte. xv. colum. quod est no. z verissimum secundũ eum. Idẽ tenet angelus de aretio. in dicto. §. de illa quamuis aliud sentiat salicet. in dicta. l. j. C. pro socio in principio comuncto versiculo. quero septimo qui dicebat q̃ imo opere vtriusqz ꝺ beant inuicem compensari. quasi si deberemus considerare industriam operis: nũquam partes essent equales contradictam. l sinon fuerint in ꝑn. Nec obstat. d. l. si societatem. quia loquitur quãdo hoc fuit cõuẽtum. vbi autez vterqz pecuniã parẽ

Cõsuetudo regiõis aut socioꝝ attenditur.

¶ Quod ĩtelligo nisi cõsuetudo regionis aut socioꝝ aliter se habeat. qz tunc illa seruãda ẽ. ad hoc bonus textus in auct. de fideiuss. §. vbi dicitur q̃ inter aurifices consuetudo aurificum obseruari debet. z secundũ illã consuetudinẽ videť cõtracta societas qz consueta veniũt in cõtractibus licet nõ exprimantur. vt. l. qõ si nolit. §. qz assidua. ff. de edili. edicto. z. l. fi. ff. de fideiusso. z. l. licet. C. loca. z. l. Jtẽ q̃ritur. §. qui im pleto. ff. eo. ita exꝑsse tenet bal. in. l. j. in. iij. q. C. pro socio. ad qõ bene faciũt q̃ paulo ante dicebam in secũda ampliatione in fine.

In societas ꝑsumitur lucrosa.

¶ Ex qredictis habes q̃ pacta inter socios licita sint. z quomodo lucruz ex societate ꝓueniens sit diuidendũ inter eos. restat videre quid erit de dãmis z in cõmodis q̃ veniunt durãte societate. Nam societas quando qz est lucrosa qñ videlz lucrũ adest. qõ regulariter ꝑsumitur in mercatoribus peritis in negociationis exercitio qui ꝑsumũtur lucrari. nisi infra annum protestentur et probent per verisimilia argumenta z indicia de opposito. per textũ in. l. ij. in principio. C. de naufragijs. li. xi. z. l. tutor qui repertorium. §. que autem. ff. de admi. tuto. ita tenet platea ĩ. l. neminem. C de suscepto. z archa. li. x. ij. co. quandoqz est sterilis. s. quando nihil ẽ in lucro: sed solum capitale restat. Quandoqz est dãnosa scilicet quando totum capitale vel aliquid ex eo perditũ ẽ. quia damnum nõ potest intelligi nisi de damno con

Dupler ẽ societas.

De seruitute

Universidad de Deusto
Biblioteca

tingente in sorte. vt pbař in. l. mutuo ff. p socio. z tradiť. i. l. j. E. eo. ti. z i. l cū duob⁹. §. dāna. ff. eo. Istud autē damnū dz socius qui illud allegat p/bare infra annum. ar. rer. i. d. l. ij. E de naufra. li. xj. vbi dī q si nauicularius dicit se substinuisse dānū: infra annuz dz ꝑbare. Ex quo dicebat ibi bar. q si aliqs dat pecunias mercatori ad ptez lucri z dām: z mercator dicat se passum dāmū furti: rapine: incendij: vel silij: mercator dz facere fidē infra annū alias nō audiť. qđ est mirabile scōm bar. quē referunt ibi ange nicola⁹ de nea. Jo. de pla. z alexan. in apostillis. qui oēs tenēt ꝛriuz. ex eo q allegatio casus fit p mercatorē ad sui defensionē. z exceptiones seu defensiones sūt ppetue. vt. l. pure. in fi. ff. de doli exceptio. z. l. lz. E. de excep. z sic potent ꝑbare vsqz ad finem. nō obstat. d. l. si qs. q cōtinet casū spālē i fisco. Et ꝓpterea sit cautꝰ qui dat pecuniā mercatori vt paciscať q de casu cōtingēti ex q dānū insurgit: debeat mercator ꝑbare infra annū vel aliud legitimū tēpus ita dicit ange. z pla. i. d. l. ij. reputās ꝫ valde no. in practica. Et ita ꝙuis mercator: apud quē deposita est pecunia ad prē honesti lucri: teneatur reddere rōnē in fine ānī: nō ante. vt l. neminē. E. de suscepto z archa. li. p z ibi no. bar. ange. platea z alex. de q latius infra subjiciā: non tñ ꝓpterea artatur ꝑbare dānū vt piculū infra annū vt ꝓdixi. ¶ Si quidē finita societate solū remanet capitale: de iuris subtilitate debet diuidi inter socios eq̄liter q tale capitale vt a principio cōicatū sicut dicim⁹ in societate omnium bonorū q vnusquisq; videtur cōicasse quod erat ꝓpriuz z illud ꝓprium transit in cōmune. vt. l. ij. ff. pro socio. ita dicit glo. in. l. j. E. eodem. subdit tamē q de cōsuetudine seruať cōtrarium. l. q capitale] sit saluū z restituitur ponēti. que quidē cōsuetudo scōm Jaco. de are. cy. z alios fundať super iure scripto vt colligiť ex his que habētur i. l. cum duobus. §. dāna. z. §. incōmoda. z. §. itē ex facto. ff. pro socio. per cy. in. d. l. j. vbi hoc firmat bal. in scōa questiōe Idem tenet ꝑtr⁹ de terra. i sua practica in forma libelli in causa societatis in. v. ad dividendū z divisionē faciendū. z petr⁹ ō vbaldis. in suo tractatu de societate. iij. pte. q. ij. z. viij. parte. q. xlj. z si ita est consuetū: intelligitur tacite hoc actum. quia consuetudo z tacitū pactū: deductū videť. vt. l. licet. E. locati. z. l. qđ si nollit. § qz assidua. ff. ō edili. edicto. z. l. fi. E de fideiusso. §. fi. z facit que paulo ante dicebā in scōa ampliatiōe in fine. ¶ Angelus tamē in suo tractatu de duobus fratrib⁹. xv. q. aliter dicit z forte melius saltim in foro conscientie. Aut ex statuto vel consuetudine periculum dicti capitalis erat cōmune: z tunc cōmuniter dividi debet inter socios dictum capitale: qđ superest. Aut piculum capitalis nō erat cōmune: sed solum illius qui capitale posuit. Aut est in dubio: z tūc totuz illud capitale erit illius qui pecuniam posuit. congruit enim hoc arbitrio boni viri quod in hoc iudicio versatur: ne contractus claudicet vt ille qui pticipaturus non erat de periculo capitalis: non pticipet de ipso capitali. esset enim contra ius fraternitatis cui societas comparatur vt l. verum. ff. pro socio. in prin. Jtez cū ille qui pecuniam ponit: eius cōmoditatem cōmunicare dicitur illi qui operas tantum ponit tamen ille qui operas tantuz ponit cōmunicare dicitur fructum sue persone z ideo capitale non est cōmunicādum. Jdez dicimus de eo qui dedit vaccas pascendas z gubernādas alicui. nā fructus vaccaz erūt cōes sed ipe vacce

Determinatio ꝛria.

Qualiter dividiť iter socios capitale

remanent illius qui eas posuit. sicut dicimus de agro: quē dat aliquis laborandū. Naz fructus erunt cōes: sed ager remanet dñi vt d. l. cum duob⁹. §. si in coeunda. ff. p socio. q alibi non reperitur scōz bal. ibi. z scōm Jaco. de arenis in. d. l. j. E. eodem. ¶ Si aūt totuz capitale vel pars ipsius fuerit deperditū sūt varie opiniones cuius erit periculū glo. cōiter approbata in. d. l. si nō fuerit. §. j. dicit q periculū est ponētis. Unde si ego dedi alialia rustico ad laboriciū z pereāt: pereūt meo piculo vt. d. l. cū duob⁹. §. damna. ff. pro socio. z ibi bal. z i. l. j. viij. q. E. eo. i. l. j. E. ō fruct. z litis expen. reddit rōnē quia perisset apud dñm etiam si non posuisset in societate vide magistruz cōrardū in dicto libello de ꝛcribus q. xciij. ad finem. ¶ Intelligе etiam si alialia essent posita extimata. quia lz regulariter extimatio. q facit emptionē: trāseat dñium z periculū i recipiētē vt. l. vna. E. de rei vx. act. z. l. si inter virū. E. de iure do. z. l. necessario. E. de peri. z cōmo. rei ven. tñ ex quo fructus z fetus pecudum pertinent etiam ad tradentem vel saltim pars eorum: extimatio non facit emptionem. ¶ Ex quo sequitur vnum satis singulare q extimatio in cōtractu in quo tota vtilitas non pertinet ad recipiētē: non facit ꝑprie emptionē. ita mirabiliter dicit bal. in. d. l. si pascenda. E. de pactis in fi. dicens. q iste est ꝑpri⁹ casꝰ i. d. §. dāna. Est tex. melior de iure scōm pau. ibi in. l. si tici⁹. v. ꝛ nec. ff. de ꝑscript. v. de q exclamat Jason in. d. l. si pascēda. de q ibi latiꝰ p petrū de nobilib⁹ in sua repetitiōe in prin. petrus de vbaldis in. d. tractatu de societate. v. pte. q. xxiij. iij. co. ex q inferť q si aliqs dat gregē pecudū extimatū z apponitur pactū q ois vtilitas z piculū sit cōe si pecudes casu morianť: q libz patiť dānū quā uis pactū sit ꝫ naturā emptiōis. ita dicit bal. post petrū in. d. l si pascēda. z seq̄ť alex. in. l. vbi ita donať. ff. de dona. cau. mor. in apostill. z dixi supra in rubrica co. cccxlviij. v. facit ad predicta est casus i. d. §. dāna scōm eos. ¶ Nec tñ intelligе nisi cōsuetudo eēt vt piculū capitalis sit cōe. q id qđ est ō cōsuetudine videť actū inter ꝑtes vt paulo ātē dicebā. tūc enī piculū capitalis eēt cōe post quā ꝫ pōt fieri p pactū expꝛssū vt ꝛz gl. i. c. pleriqz. xiij. q. iij. Ita dicit ange. in. d. suo tractatu. q. xij. Scōo intelligo nisi capitale peat culpa vl dolo alteriꝰ socioz. nā tūc illiꝰ soli⁹ erit piculū cū socius teneať de dolo z culpa vt. l. socius. ff. pro socio. in qua culpa cōprehēdiť nō solū lata sz leuis. non aūt leuissima. sufficit enī q socius talē diligētiā adhibeat in rebus cōibus qualē in ꝑpriis adhibere cōsueuit vt d. l. socius. lz. n. piculū pecunie i societate posite regulariter ptineat ad eū qui eā misit in societate: tñ nō intelligiť qñ venit culpa socij etiā si expresse i se piculū suscepisset vt. l. fi. E. ō nauti. fenore. scōm ange. vbi supra. vide magistrū cōrardū in. d. libello de ꝛcribus. q. xciij. ad fi. ¶ Eo tñ casu q ex culpa vel dolo alteriꝰ socioz piculum euenit teneť dānū resarcire. z ñ dz attēdi prior extimatio: sz solum q valebāt alialia tpe quo perierūt. qz i tñ dānū inferť nō in plus. Nā si salna eēnt: extimatio prius facta nō attēderet: sz corpa talia q̄lia eēnt cum societas finita eētraditť huiꝰ rei ꝓsideratio dz haberi. ita singulariť ōcidit salic. solꝰ in. d. l. j. in fi. E. ꝑ socio qui dicit se sic practicasse in persona sua. ¶ Ex quo inferť vnū mirabile q si marito data sūt i dotē aliq̄ alialia vl alie res q̄ vereascāt vt sunt vestis. z ille res dotales perierēt oīno: dz attēdi valor z estimatio tpis q̄ perierūt nō autez tēporis quo fuerāt marito

Si capitale depditť tñ cum sit periculum.

Si capitale dať extimatum.

Cōsuetudo attenditur.

Si capitale pereat culpa vel dolo alterius socioꝝ.

Ad resarciēdū dānū q̄ extimatio ōdet attendi.

In restituti/one rei dotaliū attēdiť extimatio tpis q̄ perierunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tradite. ¶Nam tunc tales res extima te nō extimatiōe faciente emptionē modo fiant meliores mō deteriores quicqd eis accedit: mulieri primet nō marito. vt.l.plerūqz. §.j.ff. ō iu.do. Dicemus q̄ attēdend⁹ est valor tē poris: quo perierūt. Eū z si nō perisſent: in eo ſtatu eēnt reſtituēde. Sz si eſſent res q̄ curſu tpis nō perirent Cōſiderāda eſt prior extimatio. vt l. res i dotē date. ff. ō iu. do. z ibi no. qō tene ppetuo memorie. ad qō fa/cit q̄ voluit bal. in additione q̄ fecit ad tractatū bar. ō duobus fratrib⁹ de q̄ meminit petr⁹ de perusio. i. d. ſuo tractatu ō ſocietate. vj. pte. q. xx. vbi dicit q̄ ſingula veſtimēta z ple. quas facit pater p̄ nuptys filij ipu/tanē in ptē filij quātū valēt mō non quātū fuerūt em pte. z ſcōm iſta de bet intelligi q̄ tradunt doctores ſignanter Jo. de imo. in.l. extimate. ff ſo. ma. z refert z ſequit petr⁹ vbi ſu pra in. q. xxj. vbi dicit q̄ ſi vxor dedit in dotē quaſdam res appciatas pu/ta veſtimēta. mulier vſu cōſūpſit qō ſepe contingit in mulieribus ruſticalibus: q̄ dāt in dotē quaſdam res mobiles: quas poſtea vſu conſumūt: nō habēt minuere dotē. qz vī idem ac ſi cōſūpſiſſet alias res mariti q̄ nō ḡnt diminuere dotez. Idē dicendū eſt ſi mulier dediſſet in dotē quoſdam boues aratorios tūc extimatos: poſtea diminuit extimatio boum nō dico p̄ pter qualtatē boum ſed qz cōiter tā tum non valēt ſcōm dioyſium de pe/ruſio in. d. l. extimate. ¶Nā iſta debēt intelligi quādo p̄ceſſit extimatio que facit emptionē. ſecus q̄n fuerūt extimate res. vt ſciret earū valor: tūc eni diminuerēt dotē ſcōm extimationez tpis quo perierunt. qz ſi non perirēt deberent reſtitui tales quales ſunt vt ſupra dictum eſt. tene cordi.

¶Si aut ēcaſu fortuito res ad ſocietatem deducte perierunt: tunc non imputatur ſocio. vnde ſi vacce perierūt vel fuerūt deteriorate caſu fortuito: nō imputat cuſtodi vel laboratori mo poti⁹ dño ponēti eas i ſocietate. qz caſus fortuitus regulariter domino imputat. vt. l. incendium. C. ſi certū pe. z. l. pignus. z. l. que fortuit C. de pigno. actio. de quo per petr⁹ de vbaldis in tractatu ō ſocietate. 8. pte. q. iij. nō tñ ſufficeret hoc caſu ipi cuſtodi vel laboratori pbare interitum niſi etiam pbet caſum fortuitū z ideo nō ſufficit paſtor vl̄ capr̄ario portare pelles aialiū quāuis per hoc conſtet de interitu niſi pbet caſū fortuitū puta mortalitatis vel ſil'em. ita no. dixit bal. in. l. cum ita. §. ſpēs. ad finem. de leg. ij. z ſequit alex. p°. 158 in ſcōo volumine. incipit in cā z lite z Jaſon in. d. l. ſi paſcēda. C. de pac. Idem tenet ange. in. l. fi. in fi. ff. ō cuſto. reoz. poſt cy. in. l. ſi creditor. C. de pig. act. lex tñ regni. v. pti. ti. viij. l. xv. dicit ſatis eſſe pbare caſū p alias cōiecturas vel indicia ſeu p̄ pprium iuramētū paſtoris. niſi dñs ꝫriū pbauerit z p iſtā legē q̄tidie iudicam⁹. de q̄ vide q̄ ſingulariter tradit petr⁹ de vbaldis i. d. ſuo tractatu. viij. pte. q. xiij. vbi plene p̄ſequit poſt alios de pbatiōe caſus fortuiti.

¶In caſu tñ i q̄ ſoci⁹ teneret ad dānū ſi fact⁹ eſt nō ſoluēdo ita q̄ ipo/tēs eſt reſtituere q̄ ad ei⁹ man⁹ ex ſocietate puenerūt ſolū dz cōdēnari i eo qō facere p̄t deducto ne egeat. z ſic in ō eſt p̄uilegiata ſocietas q̄ fraternitatis vicē gerit: vt. l. veruz. ff. p ſocio. z. l ſūt q̄. ff. de re. iu. iſta eſt ſingularis ōcluſio pe. de ferra. in ſua practica i forma libelli i cā ſocietat. i vbo ad diuidēdū z diuiſionē faciēduz i finalib⁹ vbis. ad idē eſt tex. iſti. de act. ad fi. §. item ſi ſocius cum ſocio iudicio ſocietatis agat: ſi plus actor conſequitur quā aduerſarius ei⁹ facere p̄t. tantū ergo ſocius ſibi ōtra

Caſ⁹ fortuſ/tus pbari dz

Lexregni.

Soci⁹ ſi cō/uenit vltra q̄ facere pt.

het: q̄ poſſit inde viuere. vt. ff. de re. iuris. l. in cōuentione. ¶Nec eſt vis cōueniatur ſocius actiōe pro ſocio vel alia: occaſione tamen ſocietatis z ex cōtractu inito durante ſocietate ad hoc bonus rex. in. l. ſocū qui i eo. ff. pro ſocio. z qō ibi notat bar. ſicut dicimus in marito z vxore. vt inſti. ō act. §. item ſi o e dore. ſic dixit ange. ō aretio. in. d. §. item ſi ſocius in prin. ¶Ex quo infert q̄ ſi ſocius cōueniatur actiōe reali pro re cōmuni p eū inſolidum poſſeſſa: habebit idem beneficiū. qz p re cōi z occaſione ſocietatis cōuentur. allegat notata p di. bar. z rapha. i. l. ſi filio familias. la. ſi ff. ſo. ma. z notata in. §. item ſi dote. allegato. q̄ puis Jo. fa. z Jo. de pla. i d. §. itez ſi ſocius. aliud velint. ¶Et intellige iſta non ſolum in ſocio omnium bonorum. vt. d. l. ſūt qui. ff. de re iud. ſed etiam in ſocio vn⁹ rei tā tum. vt. d. l. verum. in prin. ff. pro ſocio Jta firmant doctores ſignanter Jo. fa. z ange. in. d. §. item ſi de dote qui dicunt idem forte poſſe dici i pluribus canonicis eiuſdem eccleſie. vel pluribus ſcolaribus in eadez domo habitantibus. quoniaz iſta conueniunt bonis moribus: ergo ſunt extenda. vt. ff. ſo. ma. l. eleganter. §. j. z. l. patronus. ff. de re. iu. de hoc tamen dubitat ange. vbi ſupra. qz nullo modo vnus canonicus contrarit cū alio canonico. Unde ceſſat ratio illius. §. igitur z. l. adigere. §. quamuis. ff. de iurepa. c. cū ceſſante. de appel. in ſcolaribus vero credit q̄ ſi occaſione ſocietatis z victus eſſet creditor z debitor: haberet locuz. §. ille alias ſecus.

¶Limitabis ſcōo p̄dicta vt ſoci⁹ cōuēt⁹ rōne ſocietatis habeat hoc bñficiū. niſi forſā illi renūciaret vel tpe ꝫcte ſocietatis vel al's: qō p̄t vt. l. ſi cōuenerit. z ibi no. ff. de re iu. no. i. l. ſi q̄s crediderit. ff. ō pac. z i. l. alia. §. elegāter. ff. ſo. ma. z ō ē qz cuz hoc bñficiū p̄petat ſocio rōne ꝫcte nō rō ne reuerētie: p̄t tolli p pactū ſeu renūciationē. p regulā. l. ſi q̄s in cōſcribēdo. C. de pactis. z. l. pactū iter he redē. ff. eo. ti. ita dicit gl. no. ſic intelligēs illū tex. i. d. l. ſi quenerit. z approbat ibi alexander pe. co. Idez tenēt poſti. Jo. an. Jo. de imo. z ceteri ſcribentes in. c. odoardus de ſolutio. refert z ſequit marianus i. c. ſi diligēti

Pro canonicis.

Pro ſcolaribus.

Niſi neget ſe ſocium.

Jta dicit glo. in. d. §. Item ſi de dote z bene quia ille qui negat ſe eē talez: ex cuius qualitate habet hoc p̄uilegium: perdit illud. vt. l. ſed ſi ex parte. in fine principij. ff. q̄ cum eo. qui rex. eſt no. ad hoc. Ad idem tex. qui de ſocio loquitur in. l. ſed hoc ita in fine. ff. ō reg. iu. facit tex. in. l. ſi dubitetur. §. ita deum. ff. de fideiuſſo. z in auc. contra qui ppriam. C. ō nō nu. pe. ¶Hoc tamen intellige ſi pſe neranerit in negatione vſqz ad litiſ. conteſt. qz ante poteſt penitere z cōfiteri ſe ſociuz vt. l. electio. §. ſed nec heredi. z ibi floria. ff. de noxa. z ſeqt ange. in. d. §. ¶Item hoc eſt verum ſcōm eum ſi negauerit in ſpecie. dicēdo nego me eſſe ſocū tuū. ſec⁹ ſi i genere neget p lit. cōte. negādo narrata put narrant vt fit in litis cōteſtatione. ita ſingulariter dicit bar. in. l. ſi dubitetur. §. ita demū p̄allegata qz p dicta verba generalia negatiua nō perdit ō p̄uilegiū. ſicut in ſimili dicim⁹ q̄ nō dicūtur verba cōtumelioſa vel iniurioſa ſi ſtam⁹ in verbis generalibus. ſecus ſi deſcendant ad ſpēz vt puta ſi dico q̄ furat⁹ fuiſti ti cio libū. ſec⁹ ſi dico q̄ tu es mal⁹ hō vt. l. turpia in prin. de leg. j.

Si non pſeueranit in negatione.

Si negauerit in genere.

¶Limitabis ſcōo p̄dicta vt ſoci⁹ cōuēt⁹ rōne ſocietatis habeat hoc bñficiū. niſi forſā illi renūciaret vel tpe ꝫcte ſocietatis vel al's: qō p̄t vt. l. ſi cōuenerit. z ibi no. ff. de re iu. no. i. l. ſi q̄s crediderit. ff. ō pac. z i. l. alia. §. elegāter. ff. ſo. ma. z ō ē qz cuz hoc bñficiū p̄petat ſocio rōne ꝫcte nō rō ne reuerētie: p̄t tolli p pactū ſeu renūciationē. p regulā. l. ſi q̄s in cōſcribēdo. C. de pactis. z. l. pactū iter he redē. ff. eo. ti. ita dicit gl. no. ſic intelligēs illū tex. i. d. l. ſi quenerit. z approbat ibi alexander pe. co. Idez tenēt poſti. Jo. an. Jo. de imo. z ceteri ſcribentes in. c. odoardus de ſolutio. refert z ſequit marianus i. c. ſi diligēti

Si renūciauerit bñficio ne cōuenit vltra quā facere p̄t.

Universidad de Deusto
Biblioteca

De renūcia tione tacita.

iij.co.in prin.s.de foro cōpe. ¶Renūciare autē intelligitur socius huic beneficio: non solū quando' expresse renūciaret: sed qñ tacite per verba ad renūciationē apta. vt puta si tē/pore cōtracte societatis promisset integram pecuniam vel quātitatez restituere in pecunia numerata vel alia similia. q̄ verba operantur vt videatur renūciatum dicte exceptiōi z beneficio ne teneatur vltra q̄ facer̄ pōt deducto ne egeat quando ei renunciari potuit. Jstud est q̄ no. sentit ray. in. l. post dotez. ff. so. ma. vbi dicit q̄ stante statuto q̄ maritus lucrari debeat certā partez dotis vxore predecedēte: si pater vxoris stipulatus est simpliciter dotem reddi sibi soluto mr̄imonio: intelligit salua tamen parte q̄ lucrari debet maritus quia verba ẓhentiū recipiunt interpretationē z limitationem a iure cōi z legis dispositione vt l quero. §. inter locatorē. ff. locati. z. l. quidam cū filium. ff. de ver. ob. Secus si pater fuisset stipulatus integrā dotem sibi reddi. Nam tunc maritus videt̄ renunciare beneficio dicti statuti. ar. l fi. C. ad. l. falci. de qua infra fiet mētio specialis. hoc idem tacito ray. voluit ange. in. l. damni. la vltima. §. cū parietem. ff. de damno infec. per illū tex. dicens q̄ si maritus ex forma statuti debet lucrari partē dotis vxoris predecedente: promiserit totaz dotē restituere: videtur renunciare beneficio dicti statuti vbi non per errorē sed ex certa scientia fecerit. Idē voluit bal. in. l. q̄ noīe. cum. l. sequenti. ff. de condi. indeb. vbi querit quid si maritus nondum restituit dotez: tamen eam integraliter soluere promisit: an habebit beneficium ne teneat̄ nisi inquantuz facere potest? z dicit videtur q̄ non si per stipulationem integraliter soluere promisit. ar. l. si diuortio. ff. de vb. ob. Subdit tñ q̄

in marito forte dici pōt nō obstante dicta promissiōe eū posse vti beneficio ne teneat̄ nisi inquātū facere pōt. qz nō pōt maritus tali bñficio renūciare per pactū. eo quia sibi cōpetit rō/ne reuerentie q̄ marito debeat̄. vt. d. l. alia. §. eleganter. ff. so. ma. vnde ex mente bal. ibi videt̄ esse sec⁹ in beneficio predicto cōpetente socio rōne ẓcrus societatis. quia tali beneficio renūciari pt. vt supra dictū est. ¶Doc in terminis istis firmat alex. c°. 133. dicens. ¶Pro hoc bene facere textuz in. l. meuio. §. a me. cōiūcta glo. cōit approbata. de leg. ij. vbi qñ quis legat vxori per hec vba quicqd ad euz noīe dotis vxoris peruenit: vr̄ remisisse vxori deductionē expensarū i rebus dotalibus factarum. q̄ deductionem alias facere potuisset. secus si non dixit in testamēto: quicqd noīe dotis quemq; sed dixit lego vxori dotem qz non videt̄ remisisse deductionem expensarū. Idē probat̄ in. l. ij. i prin. cū gl. i. v. plegata. z ibi no. bar. ff. ō dote prele. in. l. si prior. ff. so. ma. z in. l. nēsenni⁹. in prin. ff. de re iudi. ¶Facit q̄ in fili no. bar. in. l. sticiꝰ §. legata. z in. l. doli. in prin. iij. co. ff. de noua. ¶Idem idez. l. fi. z qō ibi no. cy. C. ad. l. falci. vbi p illā. l. cōcludit q̄ aut heres simpliciter promittit solvere legata: et nō vr̄ renūciare ōtractiōi falcidie: aut promittit solutre i tegra legata: z vr̄ renūciare bñficio detractiōis falcidie. Idem voluerūt ibi bal. ange. z salic. z sequit̄ hoc etiā q̄tū ad ꝓpositū nr̄m. Jo. de imo. in l. si patron⁹. ff. de dona. ¶Facit p̄tea i fili. qñ simplicit̄ fit mētio ō fructiu⁹: intelligit̄ deductis expēsis. vt. l. fūd⁹ qui. ff. familieherc. z. l. fructus ff. so. ma. Si tamen in dispositiōe hominis fit mentio de fructibus integris: intelligitur absqz deductione expensarū: per dictam legez fi. C. ad l. falci. ita dixit lodo. ro. i. d. l. fruct⁹.

Si promisit soluere pecuniā integraz

Legatuz.

Legatū.

Fructus.

¶Idem facit. l. nomen. §. fi. in. v. Integrū. de legat. ij. z in. l. decē. z qō ibi no. glo. in. v. tota decerni. ff. de fideicomi. liber. vbi habetur q̄ quando testator disponit q̄ integrū legatum presteturr: intelligitur sine detractione falcidie: vt est etiam de mēte bar. in. l. centurio. ff. de vulga z pu. ¶. tertio principaliter quero quādo substitutio compēdiosa ē facta p verbuz cōe. ꝛc. z expressius notat ibi ange. z bal. in auctēticō. sed cū testator C. ad. l. falci. z in. l. precib⁹. xviij. co. in. v. procedo vlteri⁹. ꝛc. C. de impube. z aliis de subst. z ange. z benedictus de plūbi. in. d. l. decem. z cōsilio. 122. incipit. in q̄stione ꝓposita. paul⁹ de castro. in. d. auctēticō. sed cū testator. bene facit tex. in. l. lex falcidia. ¶ v. integre. ff. ad. l. falci. z. l. i. §. cuz dicitur. ff. si cui plus q̄ per. l. falci. quāis idē ange. aliter sentiat in auctēticō. de heredi. z falci §. si vero. expressim. per illū tex. ¶Ex istis ergo cōcluditur q̄ predicta verba pinguia z generalia socius videret̄ renunciare p̄dicto beneficio.

Si socio⁹ promisit restituē duz pecuniā sine aliq̄ exceptione iuris vel facti.

¶Idem erit si socius promiteret restituere pecuniā sine aliqua exceptione iuris vel facti: que verba oēm exceptionē excludere videnť. vt nota. dicit spe. ti. de emptione. z vendici. §. j. ij. co. v. sine aliqua exceptione iuris vel facti. i. defensionē aliquā non opponet. vt. ff. de excep. l. ij. in princi. Refert z sequit̄ alexan. in dicto cōsilio. iij. cc. per ista enim verba tollūtur exceptiones z defensiones saltez presentes z que ꝓpetere poterāt tē/pore contract⁹: licet de futuris exceptionibus maius sit dubiū an generalis conuētio sufficiat vt notant doctores in. l. iiij. §. quesitū. ff. si quis cautionibus. Et propterea si tempore contractus socius talit̄ promittētes eēt in eadē paupertate in qua nūc ē: z sic eo tpe cōpetebat sibi huiusmodi beneficiū z exceptio: sine dubio videt̄ illi beneficio renūciasse. Immo etiā si non eēt a principio paup vt apparet ex predictis. sup quo tamen cogitabis.

Si in cōtractu societatis appositus sit iuramentū.

¶Limitabis tertio predicta vt socius nō conueniatur vltra q̄ facere posset nisi in cōtractu societatis mr̄ positum sit iuramentū: qō habet vim specialis consensus. vt. l. cum pat. §. filius matrē. de lega. ij. secundū bal. z salice. no. i. l. j. C. ꝓmodati. z āge. i. l. semū. C. qui testa. fa. po. ento. cōsuet⁹. in repetitiōe rubrice de iure iurā. xvii. co. in principio. xxxvj. priuilegio. andreas siculus. cōsilio. xxv. jr. co. i. parte. quāuis iaso. in. l. sed si quis. §. q̄sitū. ff. si quis cautio. aliud sentiat z forte non bene. virtus en̄ iuramenti operatur q̄ vbi alias requirit̄ expressus consensus vel specialis derogatio vt in scdo testamēto respectu primi habētis clausulā derogatoriā ad seq̄ntia. vt. l. si quis in principio testamenti delega. iij. z vi. parti. ti. j. z l. xxij. si tñ i scdo testamēto. ponat iuramentū per qō testator iurauit illō tenere z obseruare z non reuocare: istud iuramentū habet vim verboz derogatoriozz expressoz ad primum testamentuz: qz per hoc derogat̄ primo testamento. ac si specialit̄ facta esset mentio primi testamēti z vboz derogatoriozz in eo conecntoz. Ita tenēt z firmāt bal. fulgo. pau. alex. z iason. in. l. sanctim⁹. C. de testa. qz ex quo iuramentū habet vim verborum derogatoriozz ad sequētia testamenta. vt noluit Jo. an. in regula. q̄ semel placuit de re. iuris. li. vj. in fi. quē refert z sequit̄ bar. in. d. l. siquis in principio ꝓpe finez. v. q̄ro vtrū iuramentū. z in. l. j. §. si quis ita. ij. co. ff. de ver. o. approbat iason in. l. pacta nouissima. in principio. C. de pactis. z in. d. l. sanctim⁹. ij. co. C. de testamentis. z in. §. itē si quis postulan

Ex regni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

te.iij.co.instī.de actſ. Ianzelotꝰ in.l. ſi mihi ꝛ tibi.§.in legatis.pen.co.v. ſecundū eſt cōſiliū.delega.j.ꝛ ibi alij modernores. Idē firmat antonius conſetus in repetitione dicte rubrice de iure in.jx.co.v.ſeptimū priuilegiū Paulus de caſtro cōſilio.363.parti ḡ ratione iuramentū habebit vim verborū derogatoriox ad precedens;teſtamētum qō eſt bene notandū. de quo tamen ad preſens nō inſiſto:qz ille non ē locꝰ accomodatꝰ. Videas latiſſime cōſilio meo ſ 17. Redeundo ad propoſitum noſtrū:ſi ſocius ꝓmiſit cum iuramēto ſocio reſtituere qō ab eo recepit:videtur de ſuo priuilegio cogitaſſe ac ꝓ iuramentuz illi renunciaſſe quaſi ſpecialr illi renūciaſſet. qō facere potuit vt in p̄cedētibꝰ dictum ē. ¶ Id quod bene facit qō volunt glo.bar.ꝛ alij in.l.ij. C.de reſti. ven.glo.anto.ꝛ alij i.c.pe.de emtio.ꝛ ven.dū volunt ꝙ ille q̄ ꝓmiſit i genere cum iuramēto nō venire cōtra cōtractū:vident renūciare beneficio.l.ij.C.de reſcin.vē.qō bñficiuz datur ei tantū q̄ ignorauit ſe leſum i p̄cio (vt ibi plene notatur) iurādo non venire contra:videt ſaltē in genere cogitaſſe de omni remedio ꝛ beneficio per quod poſſet reſcindi contractꝰ.l.ſubꝫ. pretextu.la.ij: ꝛ quod ibi notant doctores.C.de tranſactſ. ꝛ i.l.qui iure militari.ff.de teſta mi. bene facit text.ꝛ qō ibi notāt docto/res in.c.ex reſcripto.de iure iuran.ꝛ quod notatur in auct.ſacramēta puberum. C.ſi aduerſus vēditſ.ꝙ bar. ¶ Ex quo dicebat notanter anto.in c.ſi diligenti.de foro comp. poſt me/dium.ꝙ iuramentū appoſitū ſup renunciatione:habet excludere iurātē a quacūq; exceptione tanꝙ in genere cogitata:nō ſolū quādo renūciatio eſſet ſpecialis de aliqua particulari exceptione:ſz etiā ſi eēt generaliſ de non opponēdo exceptiones etiaz futuras. Nam ꝛ talis renūciatio furmatur iuramēto ex quo poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis eterne. Ita dixit Jo.de imo.in.c.cū cōtingat.de iure in.in repetitione.in.iij.membro. verſus finē.v.ꝛ adde p̄dictꝰ ꝙ renūciatio generalis.ꝛc.ꝛ i.c.j.de ꝓmodato. vt latius per eum. ¶ Quimo qō plus eſt etiam ſi nulla interuenit renunciatio in cōtractu generalis vel ſpecialis:ſz ſolūmodo contrahēs iuraſſet ſeruare promiſſa:videtur quaſi certus de beneficio ſibi cōpetente ꝛ per conſequēs illi renūciare. vt notanter voluit bal.in.d.c. ex reſcripto ij.co.vbi dixit ꝙ fideiuſſor q̄ fideiuſſit cum iuramēto perdit ex vi illiꝰ iuramenti exceptionē excuſſionis non facte.per illū tex.apte probantem ꝙ vbicūq; actus ē celebratus in genere ꝛ ōbet expreſſu in ſpecie:ſi interuenerit iuramentū habet virtutē clauſule ſpecificatiue.nā ibi ſmlier fideiuſſit:ꝛ nō expreſſe renūciauit beneficio velleyani:ſz qz iurauit videt expreſſe illi beneficio renūciaſſe.ꝛ ad ꝑ illum tex.exaltāt doctores ibi ſignanter abb.ꝛ andreas ſiculus in cōſilio 25.icipit ſcribitur.jx.co.j.parte. Nō eſt ergo mirandū ſi eodē modo fideiuſſor virtute iuramēti:videat renūciaſſe beneficio excuſſionis nō facte vt ibi dicebat bal.quē refert ꝛ ſequit ancha.ibi ꝛ alexan.conſilio.32.icipit in cauſa executionis.fi.co.v.quarto. in.iiij.volumine.anto.conſetus in repetitione rubrice de iure.in.x.co. v.duodecimū.dicēs ſe ſic in facto allegaſſe ꝛ obtinuiſſe. Et reputat valde notabile pro limitatiōe auct. preſente. C.de fideiu. refert etiaz illud dictū ſequitur ꝛ multū cōmēdat baptiſta de ſancto blaſio in ſuo tractatu arbitroꝝ.q.lxx.iiij.co.v.v. concluſio dicens per hoc valere laudum latum contra abſentē non citatum ſeu nō requiſitum:ſi compromiſſum factum in arbitratorē ſit iuratū. puta quia partes iurauerunt parere omni laude ferendo per ipſum arbitratorem.nam iuramentū facit rē valere vt melius valere poteſt. vt.d.l.cū pater.§.filius matrē.ꝛ iſtā dicit fore nouam ꝛ intactā ꝓclionē. q̄ tū mihi non ē ſine ſcrupulo eo qō in cōpromiſſo prohibetur alege iuramētū apponi vt auct.de iudicibꝰ.§. quia vero.collatſ.vj.corrigendo ea q̄.no.in l.ne in arbitris. C.de arbi. ad quod etiam facit lex regni q̄ prohibet iuramenta apponi in contractibꝰ ordiatione collecti.l.cxxvij.. Compromiſſum aūt contractus ē vt no.in auct. ſi vero contigerit. C.de iudi. et in.l. ꝓtractꝰ. C.de fi.iſtru.de iure tū nō ꝓmittitur iuramentū in compromiſſo.vt.c.cū tēpore.s.de arbitrio ꝛ ibi no.abbas.n.nota.ꝛ in.capi.ex parte.eo.ti.late per abb.in.c.p tuas.eo.ti.qō videtur tenendū:qz lex ciuilis non poteſt ꝓhibere iuramētū apponi.vt per abb.in.c.ij.de ar.iij.co.v.ī glo.in verbo.ꝛ in.c.tua.el.i.de decimis.i.co.ancha.in regula acceſſoriū. xiij.co.ꝛ in regla ea q̄ fiunt.co.xxvij per bal.in.l.pactū. C.de collatſ.i.co. ꝛ per alios quos refert felli.in.c. ecclesia ſancte marie.ſup̄.de conſti.xl. co.v.ꝛ iſta verba niſi dicas hoc prōcedere quādo lex ciuilis diſponit circa iuramentū preſtitum:ſecus ſi circa preſtandū. vt dicit ioan.de ymola ꝛ dñicus in.c. quāuis pactū de pact. li.vi.pe.co.quod tene mēti. quidq̄d ſit hodie hodie emanauit pramatica ſanctio a ſereniſſimis rege et regina dñis noſtris ꝙ in compromiſſo ꝛ in contractu minorꝫ ꝛ mulieris ſup alienatione doris ꝛ aliis q̄ ſine iuramēto non valerēt:poſſit iuramentū apponi:tenendo ergo concluſionē predictam. Ad eius confirmationez vltra ꝓm ego allego mirabile dictum ſpeclaroꝝ.tī.de aduocato.§.i.vij.colūna.v. ſed nū quid is.vbi dicit ꝙ ſi quiſ promittit;tanꝙ āduocatꝰ eccliā defendere:nō tenetur niſi fuerit requiſitus ſeu interpellatꝰ. vt notat i c.breui de iureiu. ſi tū iurauit eccleſiam defendere per iuramētū:videtur renūciare interpellationi ſeu requiſitōi. Itaqz tenet eam defendere quāuis nō requiſitus vel interpellatus:de quo facit magnū feſtū do.anto.in.d.c.breui.ꝛ andreas ſiculꝰ i.c. fi.iij.co.v.v.ſupra de emp.ꝛ ven:ꝛ i rū.de iure.in.ꝛ ibi anto.conſetus.ix. co.v.quartum priuilegiū. ¶ Ex q̄ referebat andreas ſiculus in.d.c.fi.li/mitationem nouā ꝛ insuditā ad illū textum dicentē tunc demū venditorem de euictiōe teneri:quando emptor ſibi denūciaret litē ſibi motam. nec ſufficeret vendītorem aliūde certioratum de lite. vt ibi ꝓcludūt oēs preſertim abb.nam hoc debet intelligi niſi vēditor iuraſſet defendere emptorē in lite mota.qz tūc ſi ſciuit litē motam ꝛ nō venit ad defenſionē tenetur.qz ſatis eſt requiſitus a ſtimulo iuramēti.qō dictū dicit fore ſuū. pro quo facit tex.cū ibi notatis p doctores in.l.euz q̄.§.ſi iuraſſet. ff.de iure iu. ¶ Quod tū dictum mihi nō eſt ſine ſcrupulo. qz iuramentū poſitum in contractu aſſumit naturā illius cōtractus. vt notāt voluit inno. in.c.per tuas. de arbitris.ꝛ ibi abb. refert ꝛ ſequit idē abb.in.c.cum tēpore.i.co.eo.ti. ꝛ in.c.veniēs.iij.co. de iure iu.ꝛ in.c.quēadmoduz.ij.co. vbi eſt tex.ſecundū eū eo.ti.ꝛ in.c.cū contingat.xvj.co.eo.ti. Idem abb.in c.vt ſup.ij.co. ſupra de rebus eccliē nō alie.facit ter.in.l.fi. C.de nōnu. pe. Ad idē.l.ſi libertꝰ ita iurauerit. ff.de ope.li.quē ad hoc allegat ange. conſilio.314.in princi.de cuiꝰ veritate vide anto.cor.in dicta rubrica de iureiu.xvi.co.v.trigeſimū ſecundū. Sed pro nūc trāſeo cū dicto ādree: pro quo etiam facit qō voluit bal.ī c.olim.de reſcrip.co.āte pe. dū dicit

Jurās intelligitur renūciare ꝛmedio ſibi cōpetēti

Si nulla intercedit renūciatio ſz iuramētum ī obligatione.

Renūciatio generalis.

Valet laudū cōtra abſentem nō citatum ſi intercedit iuramētū

Si venditor iurauit defēdere emptorē tenet ſine requiſitiōe.

myght passibly in tabernys of Jurē

Lex regni.

Juramētum hēt vim reqſitionis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝙ impator licet non requiratꝰ teneꝫ iuuare ſtatū eccl̃ie ratione iuramēti qō preſtat in ſua coronatiōe. de quo in cle. romani. de iureiu. quaſi priuramentū videatur renunciare iuri ſibi competēti vt debeat requiri ſeu interpelari. ¶ Facit etiā ad hoc ꝙ notāter volunt bar. i. l. ſiquis pro eo. fi. coluna. ff. de fideiuſ. vbi dicit ꝙ z ſi fideiuſſor nō teneat quādo fideiuſſit in diuriorē cauſam quaz principalis vel quādo promiſit aliud vel quādo principalis nō tenetur. iuxta legē grece. §. illud. cū ſimilibus. ff. de fideiuſ. tñ iſtis caſibus iurando teneꝫ nō tanꝙ fideiuſſor qz deficit forma fideiuſſoria: ſz vt principalis promiſſor. qñ iurando videtur velle teneri oī modo quo poteſt ſecunduz bar. vbi ſupra. quē refert z ſequit ange. de aretio. i §. fideiuſſores. in fi. inſti. de fideiuſ. z iaſon in. §. item ſiquis poſtulāte. in. co. inſti. de actio. z antonꝰ coꝛſitꝰ in rubrica de iureiu. xvj. co. in fi. v. tricesimum quintū. z raphael cum manus. conſilio. 189. poſt principium. incipit. teſtatoꝛ. ō quo etiā per bal. i. l. ſi prediū. fi. co. C. de iuredo. multa alia hīs ſimilia adduci poſſunt de quibꝰ per doctores in locis allegatis: iſta tñ videnť ſufficere ad confirmandū deciſionē alexan. in dicto cōſilio renētis z firmāt ſocīū ppť iuramētū pdere dictū beneficiū. quāuis non appareat de certa ſcientia ſocij volontis renūciare ipſi beneficio. qz immo preſumitur ex certa ſciētia renunciaſſe. quoniā ſcire ꝙ ſocius gaudeat beneficio ne teneať niſi in quantum facere poteſt: pendet a ſciētia iuris z regularitť pſumitť quis ſcire iura vt. l. legis ſacratiſſime. C. de legibus. l. ſi heres ab eo. in fi. ff. ad trebel. no. glo. in auct. de inceſt. nup. in princi. in. v. ſciēs. z bar. in. l. ſz ſi lege. §. ſcire. ff. de peti. here. z in. l. nō fatetur. ad fi. ff. de confeſſis. Uirꝰ autē iuramenti tanta ē ꝙ vbi alias requiritur certioratio beneficij: non ſit neceſſaria certioratio ꝓpter iuramentum. quia ad iuramentum videť ꝗs deliberate accedere: vt probať in. d. c. ex reſcripto. z ibi notat bal. z in aucten. ſacramenta pubeꝝ. preallegata Et ibi etiā bar. archi. i c. quāuis pactuz de pactis. li. vj. anto. in. d. c. ſi diligenti. poſt mediū. z ibi abb: v. co. v ſecundo tāgit glo. bar. z angelus i. d. l. ij. C. de reſcin. vēdi. bal. in. l. ij. C. de rebꝰ creditiſ. abb. in. d. c. pe de emptiōe z vēdi. bar. ange. z Jo. de imo. i. l. ſciēdū. ff. de v. obli. z i. l. ſi duo; patrom. §. idem iulianꝰ. z ſequēti. z ibi moderni. ff. de iureiu. idem bal. conſilio 461 incipit ꝓponiť. in fi. p. partiſ. vbi dicit ꝙ iuramentū ideꝫ operatur ꝙ clauſula derogatoria facta ex certa ſcientia. Immo plus dixit Jo. de ymola in dicto. c. cum contingat. in. ij. membro. verſus finē. ꝙ etiaz ſi iuramētum preſumeretur ex erroꝛe preſtitutū: tñ obligat iurantē ad obſeruantiā iuramēti: qz alias eēt periurus vemendo cōtra iuramentū. ſicut de mero rigoꝛe obligat iuramentū p dolū extoꝛtū. per ea ꝙ habēturi c. ſi vero. de iureiu. hoc probat p no. per glo. in dicta. l. ij. C. de reſcin. ven z in dicto. c. pe. de emp. z vendi. dum ibi concluditur ꝙ ſiquis ignoꝛanter vendidit rem minꝰ dimidia iuſti precij z promiſit non venire contra: z iurauit: nō poterit itentare beneficiū dicte. l. ij. qō de neceſſario intelligendum eſt de eo qui ignoꝛāter vendidit minꝰ dimidia iuſti precij: quia ſi ſcienter vendidiſſet: non haberet locum remedium dicte. l. ij. ſecundum omnes. ibi. quia ſciēti z volēti dolus non infertur. vt. l. j. i fine. ff. de actio. emp. z. l cum donationis. C. de tranſac. quāuis ergo promittendo nō venire contra contractum videatur illa promiſſio continere eūdem erroꝛē

Ubi iteruenit iuramētū nō reqrať certioratio aliaſ requiſita.

quē continebat ipſa vendicio. l. fi. §. Idem queſiit. ff. de condi. inde. tamē propter iuramētum dicte promiſſionis tandum eſt ſecundum omnes in d. l. ij. z in. d. c. pe. ſaltim non obtenta remiſſione vel abſolutione a iuramento iuxta notata in. c. j. de iureiu.

¶ Unum finaliter non obmitto ꝙ illi qui dant pecuniam mercatoꝛi ad partem lucri z damni ſecundū diſpoſitionē huius textus z. l. j. C. pro. ſocio: non poſſunt petere rationez ſibi redditi a mercatoꝛe ante finem anni Ita notā. dixit bar. in. l. neminē. C. de ſuſcepto. z archa. li. x. ar. illius textus. quod eſt mēti teneudū ſecūduz eum. quē referunt z ſequūtur angel. z alexan. Idem facit text. z ibi ioannes de pla. in. l. miſſi oppinatoꝛes. i princi. C. de exacto. tribu. li. x. quod tñ intelligendū eſt quādo peteretur ratio adminiſtrationis totius ad quā nō tenetur. niſi in fine adminiſtrationis. vt. l. aduerſus. z. l. rationis. C. de admi. tuto. z. l. ectus. ff. eo. Secus ſi pro aliqua particulari geſtione ſeu ſpeciali negociatiōe vel articulo. Tñ de eo bene poteſt peti ratio ante finitā adminiſtrationē. vt. ff de tute. z ratio. diſtra. l. ſi adhuc. §. curatoꝛ. z. ff. de admi. tu. l. cū curatoris. ſecundū quartā letturā. z. ff. rem pupi. ſaluā foꝛe. l. nō quaſi. §. hac ſtipulatione. ita tenet ſalice. in. d. l. aduerſus. C. de admi. tuto. ſz refert et ſequitur ioannes de pla. in dicta. l. nemunem. ad finem.

¶ An autē mutuans alicui pecuniā hoc pacto ꝙ mutuatariꝰ det ſibi tantum lucrum quantum poſſit lucrari talis mercatoꝛ cōmittat vſuram. vi. conradum de cōtracti. q. xliij.

¶ De lucris illicite acquiſitis p maritum vel vroꝛē conſtante matrimonio an z quādo ſint reſtituēda p quē quibus z qualiter dixi ſupra in rubrica .cccxv. §. Limitabis tertio.

¶ In fraudās gabellā ſit tutus i foro conſcientie vide abb. z fellinū i. c. i. de conſci.

¶ Quid aūt de eo a quo nō fuit petita gabella infraānū vt diſponit lex regni: an ſit tutus in cōſciētia archi. flo. ij. parte ſinue. ti. j. c. xij. §. vij.

¶ Plura alia in hac materia honeſti lucri dicenda ſe offerebant: tā de his q̄ per doctores in preallegatis locis tacta reperio: ꝙ etiaz de his que ex cogitata hominū malicia adinuenit: q̄ dudū ſcribere ſt atuerā: qz tñ eoꝝ me turba fatigabat: ac ne longioꝛ ꝙ putaram: tractatus efficeret: hoc loco ſubſtiti. Parce igiť lector digniſſime: ſi aliqua: aut in totū preteriſſa: aut in parte neglecta videbiť/tur. quoniā cauſa predicta me redit excuſatum. Uale.

Finis repetitiōis in rubricaz z capꝰ. p veſtras de donationibꝰ inť virū z vroꝛē q̄ fuit edicta a Joāne lopez de Palacios ruuios ſacroꝝ canonū doctoꝛe. regnantibus chriſtianiſſimis Fernādo z Helisabeth hiſpaniarū regibus: quoꝝ idē auctoꝛ ē cōſiliariꝰ ſumpta ex ppio originali: impreſſa i villa de Valladolid per Jacobū de Gomiel Anno milleſimo quinquageſimotertio Februarij die. xv.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Allegatio eiusdem ioannis lupi de palacios rubeis in materia heresis.

Casus super quo scribeꝝ cogor talis. ē Roderi⁹ cus de carrion rusticus/ydiota/ac simplicissim⁹ homo: qui hactenus semper curam hortor⁹ habuit: captus ⁊ carceratus fuit tanq̄ hereticus ad denūciationē dñi ꝓmotoris fiscalis: eo q̄ aliquando dixit duos fore deos patrē. s. ⁊ filiū. Item q̄ dubitauit de virginitate virginis gloriose. Cū aūt post capturā ab inquisitorib⁹ fidei iudicib⁹ in prima sessione requisitus/⁊ monit⁹ fuisset: vt de premissis merā diceret veritatē prestito iuramēto: statim cōfessus est se aliqñ dixisse duos fore deos patrē ⁊ filiū: motus naturali rōne q̄ sicut alias pater ⁊ fili⁹ diuersi sūt: ⁊ duas cōtinent eētias: ita putauit diuersitatē eētie inter deū patrē ⁊ deum filiū. per ꝟ tñ nūquā discessit ab vnitate fidei xp̄iane: errorem q̄z suū cognouit: veniam cum lachrimis postulando. hoc idē in scōa ⁊tertia sessiōe vel monitiōe iterauit. De virginitate aūt virginis: dixit se nūquā dubitasse: nec dubitatōis ꝟba ptulisse: quāquā due mulieres illud testificētur/vt ex depositiōe testiū appareret. quoz aliqui dicūt q̄ ipe roderic⁹ fuit ab aliq̄ ex circūstātib⁹ reprehensus ⁊ monit⁹ vt errorem deponeret.

Q3 quidē non deposuit imo videꝝ in eroze pduralle. Dubitaꝝ mō nunq̄d exist⁹ hereticꝰ pertinax iudicādus sit: ⁊ vt talis declarādus: ac curie seculari relaxandus.

Ad huius dubij decisionē alia qua necessario p̄mittē da sūt (salua semp in oībus determinatione sacrosancte matris ecclie) p̄mitto igiꝝ in primis q̄ hec due assertiōes hereticе sūt ⁊ ab ecclia dānate vñ ipas firmiter ⁊ cū ptinacia tenē tes arriani merito dici p̄nt. arrius. n. coeternū p̄ri filiū nō agnoscēs diuersas in trinitate substantias asseruit. Cōtra illud q̄ dix dñs ego ⁊ p̄ vnū sum⁹. pp q̄ ei⁹ opinio vt hereticа i cōcilio niceno dānata fuit vt habeꝝ in. c. j. xv. di. ⁊ in. c. quidaz. ꝟ. arriani xxiij. q. iij. ⁊ p̄gl. in cle. j. de sū. trini. ꝟ. etnaliter. Scōa etiā assertio ō ꝟ/ginitate marie similiter dānaꝝ vt hereticа vt habeꝝ in simbolo credo i vnū deū. ibi natū ex maria ꝟgīe. Sup ꝓma aūt emanauit simboluz athanasij approbatū ab ecclesia vñ. Si q̄dem iste roderic⁹ alteram istaꝝ assertionū cū ptinacia teneret: sine dubio hereticꝰ ptinax iudicareꝝ: ⁊ vt talis relaxareꝝ curie seculari. Sz q̄ in vitate nec errorē in mēte tenuit: nec pertinaciam adiūxit: vt infra diceꝝ: merito non pōt dici hereticus.

De eo q̄ 'credit duos fore deos.

De virginitate marie.

Ad hoc enim q̄ aliq̄s iudiceꝝ hereticꝰ duo p̄cipue sūt necessaria ⁊ altero eoz deficiēte: impossibile ē q̄ aliq̄s cēseaꝝ hereticꝰ. primū ē q̄ hēat errorē/fidei ꝟriū i mēte vel itētiōe. q̄ vt hilariꝰ ait intellectiue sēsus i aio est: siue ad bonū: siue ad malū. ⁊ ob hoc dicimꝰ q̄ heresis inciaꝝ i corde: postea vero descendit in ore. quia sicut fides principaliter cōsistit in corde: secūdario in ore: iuxta illud corde creditur ad iusticiā: ꝓfessio fit ad

De errore circa ea q̄ sūt fidei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

salutem ro.x.c.ita heresis que ē op/
positum fidei:vt ipsam fidez ledat:
oportet ꝙ a corde incipiat:quando
quis errat in mente vel intentione.
Sed quia de mente constare non
potest nisi ad vlteriora procedatur:
oportet ꝙ iste error diruetur ꝛ del
cendat in ore:exprimendo forīaz ip
sum etrorem per linguam que nun
cius cordis appellatur.qz verba sūt
signa earum que in anima sunt pas/
sionum vt philosophus inquit in li/
bro piar.non enim presumitur quis
dicere:quod ante animo non cogita
uit vt.l.labeo.ff.ō supellectī.lega.ꝓ
pterea dicebat hyeronimus ꝙ er v/
bis in ordinate prolatis: incurritur
heresis:non ꝙ heresis in his consi/
stat. quia etiam sine verbis potest
quis heresim cōmittere ꝛ diceť oc/
cultus hereticꝰ.vt dicit glo.ii.in.c.i.
xxiij.q.i.ꝙ sequitur cardi.ī cle.i.in
prin.in.iij.q. de vsuris bal.in.l.siqs
non dicam rapere.i.col.ff.de epis.ꝛ
cle.sequitur anania in.c.si quis epis
copus.iij.co.de here.ꝛ in.c. cōsuluit
.iij.col.de vsuris: Sed quia verba
sunt occasio vł causa errotis. ita no
tanter dicit sanctus tho.iiij.sen.di.
xiij.q.ij.ar.i.in solutiōe.v.argumti.
Idē sentit in effectu scōa scōe.q.xi.
ar.i.in corpore qōnis.vbi inter cete
ra dicit ꝙ sicut ille qui rectam fidez
habet christianā:voluntate sua as/
sentit christo: ꝛ exinde his que vere
ad eius doctrinam ptinent: sic a rec
titudine fidei christiane dupliciter
pōt quis deuiare.vno modo ꝺa ipsi
christo nō vult assentire ꝛ hic habet
quasi malā voluntatē circa ipsum fi
nē:ꝛ hoc ptinet ad spēm infidelitatis
iudeoꝝ ꝛ paganoꝝ. Alio mō ꝙ licet
intēdat xpo assentire: tñ ñ eligit ea
q̄ sunt vere a xpo tradita ad q̄ sibi ꝓ
pria mēs suggerit:ꝛ ista ptinet ad he/
resim:ꝓ ꝙ ꝗs ꝓfitetur fidē xpi: sed
dogma eius corrūpit.hec ille:quē re

Dupl'r quis recedit a fid.

fert ꝛ sequit archiepus florentinus.
ii.ꝓte sume ti.xi.c.iiij.in principio ꝛ
lacius.c.v.post petrū de palude.iiij.
sent.ē.di.xiij.vbi dicit ꝙ error in in/
tētione vel rōne requirit vt aliqs sit
hēticus:quia heresis ē spēs infideli
tatis. sed infidelitas ē in intellectu
subiective sicut ꝛ fides sibi ꝓria. vñ
factū sine errore nunq̄ facit homi/
nē hēticū vputa si quis fornicatur:
aut mechat:licet agat ꝓtra veritatē
q̄ dicit nō mechaberis:ex hoc nō est
hēticus:ni si credat vel opinet forni
cari eē licitū.rō est quia quādocū/
qz aliqua requirūtur necessario ad
cōstructionē:deficiēte altero eorūz
impossibile ē illud eē ꝗa dato oppo/
sito ꝙ sine illo possit eē:nā ñ necessa
rio reqreret ad ꝓstructionē illi⁹.si/
cut ad cōstructionē domus necessa
rio requirit fundamētū paries ꝛ te
ctū :nō altero deficiēte:nō pōt eē do
mus. Sic ergo ad hēsim ꝓstituēdā:
requirit error i intellectu necessario
nullū aūt factū absolute sine errore
in itellectu facit hēticū.ꝛ ꝓp ꝟ dicit
ꝙ baptizare ymagines:adorare de
mones:eis thurificare: ꝓculcare cor
pⁱ xpi i luto: ꝛ oīa hmōi q̄ sūt valde
orrēda pctā:nisi sit error i itellectu:
nō facūt hominē hēticū:vt ibi laci⁹
p cū qui pulchre loquit. Idē i effec/
tu volut sanctus tho.i.sen.di.xxxiij.
ar.v.in corpore questionis.

De cōculcan te corpus xpi.

¶ Secundū per quaz necessariū ad hēsis ꝓfectionē ē pti/
natia.idest ꝓsistencia in errore iam
mēte cōcepto: seu obstinatio in vo/
luntate q̄ nunq̄ ꝓsumit nisi de ea cō
stet vt infra subiiciam. nā vt inqt au
gustin⁹ i enchiredeō.i multis reb⁹ er
rare:nullū aut minimū pctm̄ ē:sed
hēsis sic infidelitas:grauissimū pctm̄
est.ergo nō ois error ē hēsis:sz ille so
lus q̄ est fidei ortodoxe contrarius
adiuncta pertinatia. vt ostendunt

De ptinacia

verba hieronimi super epla ad gala
thas:transūptiue in.c.heresis.xxiiij.
q.iij.heresis inquit grece ab electio
ne dr ꝙ.s. vnusq̄sq̄ eā eligit disципli
nā:quā putat esse meliorē vt etiam
tradit scūs tho.scōa scōe.q.xi. ar.i.
Ante ḡ quā ꝗs eligat dogmatizare
vel opinari:aut asserere aliqd cōtra
fidem:cōfirmādo errorē per electio
nē:nō pōt dici heresis:oz igit ꝙ per
talē electionē adhūgat pertinacia:ta
liter adherendo errori: ꝙ nullo mō
velit ab eo discedere: sz defensare p
sistit.ita dicit augu.scribens contra
manicheos:ꝛ habetur in.c.qui in ec
clesia.xxiiij. q. iij. vbi lra dicit qui in
ecclesia xpi morbidū aliqd pranūqz
sapiūt:si correcti vt sanū fr̄ cūqz sapi
ant:resistūt cōtumaciter:suaqz pe/
stifera ꝛ mortifera dogmata emen/
dare nolunt:sed defensare persistūt
heretici sunt :vt etiaz tradit sanctus
tho.scōa scōe.q.xi.ar.ij. hoc ē quod
ostendit nobis apostolus ad titū.iij.
c. transumptiue in.c.dicit apostolus
eadez causa.ꝛ.q.dum monet nos vt
hereticū hoiem post primā ꝛ scōam
correctionē vitemus in quibus ver/
bis denotat pertinacia eius qui mo/
nit⁹ se corrigere noluit vt infra lati⁹
declarabit. Ad idē cle. vna ō sū. tri.
§.porro.ibi ḟquis deinceps assere/
re/defendere/seu tenere/ pertinaci
ter p̄sumpserit:tanquā hereticus sit
censendus.dicit ibi glo.in verbo pti
naciter. pertinax valde vel imprudē
ter tenēs:durus irrevocabilis indo
cilis:obstinatus. Sola ḡ pertinacia
est q̄ facit hoiem hereticū scōz card.
ibi in nono notabili. Ad idē cle.vna
§.fi.de vsuris.ibi. Sane siqs ī illuz
errorē ciderit:vt pertinaciter affir
mare p̄sumat ꝛc.dicit ibi laudimius
exponēdo vbū pertinaciter idest ob
stinata pertinacia:alś nō incurreret
penas illius cle.gencellinus exponit
pertinaciter idest cū persistentia in

No. illū ter.

Qualis oz eē monitio vel correctio vt ḟquisq̄ pertinax.

corrigibili.qō sequitur ibi cardi. in
prin. Si ḡ inquisitores vel iudices fi/
dei errorem alicuius declarēt ꝛ cor
rigāt:ille vero nō obedit/vel obtem
perat:dicitur pertinaciter resistere
vt est ter.valde singularis cum glo.
in.l.tutor.§.tutores.ff.de suspectis
tutoribus.vbi si tutor ad p̄ceptū su/
periorus pecuniā pupilli nō destina
uit in emptionē predioz:iudicat̄ per
tinax: ꝛ carceratur vt suspectus no.
multū bar.ibi.ꝛ facit scōm eū ꝙ ille
possit condēnari tanquā hereticꝰ p
tinax:qui inquisitori aliqd asserēti nō
credit. Ex quo dicit ibi nicolaꝰ ō ne
apoli declaratur ter.in.d.cle.i.§. fi.
ō vsuris in.v.pertinaciter.dicetur ḡ
pertinax hereticꝰ si ꝗs epō:inquisito
ri:vel theologo nō credit:dū eū cor/
rigūt.vt patet ex predictis ꝛ tz in ex
p̄sso ī ēminus istis dñis fellinꝰ sandeꝰ
auditor rote meritissimꝰ in rubrica
de hereticis.qō est valde notāduz ꝛ
ad ꝓpositum nostrum satis accōmo
datū:ꝛ quāuis ille non dicat hoc fu/
it de mēte do.car.in.d.cle.i. de sum.
tri.in prin.in.ij.q.ꝛ in.c.ij.eo. ti.i an
tiquis dū dicit ꝙ ille tantū dicitur p
tinaciter inherere hereśi: qui se non
corrigit vel saltī nō est paratus corri
gi ad mandatū superioris vt.d.§.tuto
res.ꝛ.d.c.ij. de sum.tri.ꝛ facit ter. ī
c.hec ē fides.xxiiij.q.iij.vbi hieroni/
mus ad damasum inquit. Hec est fi
des papa beatissime quam in catho/
lica didiscimꝰ ecclesia.in qua si minꝰ
perite:aut parū caute forte aliqd po
situm est:emendari cupimꝰ a te ꝛc.
ꝛ videtur hoc satis rōnabile. Nā si
forsan ydiota erraret:ꝛ alius simpli
cissimus homo eum corrigeret de er
rore:ꝛ ad eius correctionē teneretur
stati errorē ōponer:incideret forte
ī aliū maiorē. vñ dici poterit ō tali ce
cidit ī scilā putās vitare caribdiz.oz
igit ꝙ corrigat vel moneat a superiore
vł iqsitore:vł iurs pito vt supra dictū ē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Et secundum ista in telligi debet textus in.d.c.qui in ec/clesia.xxiij.q.iij.duz dicit si correcti vt sanum rectumqz sapiant:resistūt cōtumaciter:suaqz pestifera t mor/tifera dogmata emendare nolunt:sz defensare persistunt. Sic etiā intel ligi debet.c.dixit apostolus dum di/cit hereticū hoiem post primam t se cundā correctionem deuita. Aliqui glosatores exponūt sic.post primam que fit in publico deuita:seruato or dine correctiōis fraterne.que expo. bona est.si intelligatur apostolus lo qui ō fraterna correctione. Sed si i/telligatur apostol⁹ loqui de correcti one que fit per iudicē in foro iudici ario(qđ videtur innuere verba apo stoli recte intuēti)intelligēdū est ꝙ prima correctio est illa que fit p iu/dicem:dum in primo lapsu penten/tiā dat t corripit hereticum abiura ta hereſi. Secūda vero intelligat il la qua relapsum publice arguit:t cō demnat de relapsu.quia post abiu/rationē:propzio se condemnat iudi/cio:eo ipso ꝙ iterum labitur in eam quā prius abiurauit.tūc enī quia er rorem laudat:t virtutem vituperat ab ecclesia pellendus est scōm gl.ibi ita notāter dicit dñs augustinus de anchona in libro de potestate eccle/sie.q.xxviij arti.iij.in solutione pri/mi argumēti. ¶ Uliter tamen expo/nit sanctus tho.ad titum.iij.c.dicēs ꝙ ap̄lus scribens ad titum volebat sibi ostendere quos debuisset vitare seu essent vitandi ab hoībus vel ītер hoīes: t dicit ꝙ hereticus dat rōnem huius dicens.quia subuersus est:qui eiusmōi est tc. Vult tñ ꝙ moneatur bis t ter vt dimittat errorē: t si non dimittit:tūc est hereticus t vitādus. Terna.n.monitio requirit vt suffici ens ad omnia.iuxta illud corinthi.ca. fi. Ecce iam tertio hic venio ad vos ¶ Cū errāte.n.agēdū ē a principio vt corrigat iuxta illō mathei.ix. Nō est opus valentibus medicus tc. t ideo non est dimittēd⁹ quousqz videat si curari poterit. Sz si nō pōt sanari tunc dimittēd⁹ ē iuxta illud luce.xix. Ex ore tuo te iudico serue nequam. Idē sentit ipe scōs scōe.q.xj.ar.iij.ī corpe qōnis.dicēs ꝙ circa hereticos duo sūt cōsiderāda. Unū qdē ex pte ipoz:aliud vo ex pte ecclie. Ex pte qdē ipoz:est peccatum p qđ merue rāt nō solū ab ecclesia p cōicationez separi:sz etiā per mortē a mūdo ex/cludi. Ex pte aūt ecclesie: est miseri cordia ad errātiū cōuersionē: t ideo nō statim cōdēnat:sz post primaz t scōam correctionem vt ap̄l⁹ docet: Postmodū vero si adhuc ptinax in uenat:ecclia de ei⁹ cōuersiōe nō spe rās:alioz saluti,putet:eū ab ecclia separādo p excōicatiōis sniam: t vl teri⁹ relinquit eū iudicio scī'ari a mū do exterminādo⁹ mortē vt dicit hie ronim⁹ t habet in.c.resecāde.xxiij. q.iij.hec sūt verba tho.ꝙ ꝙ vult ꝙ ñ icōrimēti sūt igni tradēdi:sz oīb⁹ mo dis trahēdi sūt ad ecclesiā. ad ħ tex. valde no.in.c.cōuemētib⁹.j.q.vij.§ ītē petr⁹ vbi glo. petr⁹ apochrisari⁹ pape dixit. Rome exulat⁹ ē machari⁹ hereticꝰ a scā sexta synodo: qua draginta diez inducias dedit illi pr̄ nr̄ bfidict⁹ papa: t qtidie mittebat ad eū bonifaciū ꝓsiliariū suū: t istru ebat eū cōmonitonjs ꝟbis ex diuina scriptura t nullaten⁹ volut emēda ri. Hoc āt faciebat vt eū reciper in ordine suo. Ecce ꝙ machari⁹ publi c⁹ erat hereticꝰ: t captus t detētus a papa benedicto: Sed nihilomin⁹ ipe papa mittebat ad eū secretariū doctrine:vt eū istrueret t ad verā fi dē ꝙuerteret. Melius.n.ē t sancti us p hūc modū peccātes ab erroris laqo eruer̄: quā p austeritatē i foue az pditiōis,ppellere micātes. vt iqt hiero. sup hieremiā t habetur in. c.

No. Vba scī tho.

No. illū tex.

recedit e.xlv.di.nam vt augustin⁹ ait in epistola ad vincentium t habetur in.c.quemadmodū.xxiij.q.vij.que/rimus perditos vt de inuentis gau/dere possimus.dicentes mortu⁹ erat frater t reuixit:perierat t inuentus est tc.hoc est qđ nos docet christus mathei.xviij. t luce.xv:dicēs. Quis ex vobis habet centū oues t si perdi derit vnam ex illis:nōne dimittit no naginta nouē in deserto: t vadit ad illam donec inueniat eā: tc.dico vo bis ꝙ ita gaudiū erit in celo sup vno peccatore penitentiā agente :ꝙ sup nonaginta t nouem iustis qui nō in digent penitentia.Habetur trāsum/ptiue in.c.penitentē.xxvj.q.vij.t.c. ierpens.de pen.di.j. t ob hoc calist⁹ papa vt habetur in.c.ponderet. So. di.inter alia dicebat si aliquis lapsus quoquomodo fuerit: portemus euz t fraterno corripiamus affectu. vn/de si correctus errorem corrigat: vel corrigi paratus sit: iste nō poterit di ci hereticus pertinax:nec vt talis cu rie seculari relaxari vt supra dixi t,p batur in.d.c.ij.de summa trim. t in c.nec licuit.xvij.di. t in.c. hec est. fi/des.xxiij.q.j. t in allegato.c.dixit a/postolus.dum dicit. Sed qui sentē/tiam suā quāuis falsaz atqz peruer sam:nulla pertinaci animositate de/fendunt:presertim quaz nō audacia siue presumptiōis pepererint:sed a se ductis atqz in errorem lapsis paren tibus acceperunt:querūt aūt cauta solicitudine vitatē:corrigi parati cū inuenerint:nequaquā sunt inter he reticos deputandi.hoc ideo est quia non habēt electionē cōtradicentē ec clesie doctrine ex quo parati sūt cor rigi.ita declarat sanctus tho.scōa se cūde.q.xi.ar.ij.in solutiōe.iij.argu. t gencellinus t cardi.in cle.ad nr̄m. §.pe.de hereticis. ¶ Quāuis ḡ tene at aliquis ea q̄ sunt contra fidē: dū/modo paratꝰ sit corrigi:nō est here/ticus.possibile est enī aliquē negare assertionē catholicam:apud catholi cos diuulgatā:si tñ est paratus corri gi:si ostendat sibi ꝙ dicta assertio in sacra pagina: vel in determinatione ecclesie continetur:talis nō est stati hereticus iudicād⁹: sed examinād⁹ est:an paratus sit corrigi:t ō fide cū diligētia informādus:t si tūc errorē suū correxerit:bene quidē:si aūt pti nacit̄ pmāserit: vel si redierit: est vt hereticꝰ iudicād⁹.istud est qđ volūt iura predicta si recte ꝓsiderēt. ¶ Ex quib⁹ inferē ꝙ illa sola monitio vel correctio censenda est legitima: vel sufficiēs reputāda:q̄ p ēpm: vel inq sitores:vel aliū iuris peritū erranti ostēdit apte ꝙ assertio sua:catholi/ce obuiat veritati ita ꝙ iudicio intel ligētiuz:nulla possit tergiuersatione negare quin sit sibi sufficienter t ap te ostēsū ꝙ error sit⁹ catholice veri/tati repugnat. Uñ si errās q̄rit certi ficari de errore:t certificat⁹ statim reuertat:nō ꝓuentus a iudice: nō ē hereticꝰ:nec aliquā penā mereť. Si aūt patitur se ꝓuenire:t delictū ē oc cultū:t statim absqz aliqua resisten tia paratꝰ est redire :adhuc non est puniēd⁹ vt hereticꝰ. Si āt notoriuſ est t patiť se dānari:postea vult redi re:adhuc recipiť:sz penā patiť qz de trudiť i carcerē. vt.c.pe.de here.ista sūt notabilia verba do.anto.i rubri/ca de sū.trini.fi.co. t ad ꝓpositū no strū satis accōmodata. ¶ Ū aūt in ca su nr̄o iste roderic⁹ motus naturali rōne crederet duos fore deos pr̄em t filiū:hūc āt errorē pinaciť nr̄ tene ret:nec defenderet:imo credebat ec clesiā sic tenere parat⁹ corrigi:docto sibi errore:t statī ꝙ fuit edoct⁹ cor/rect⁹ seu monit⁹ p inq̄sitores i prima sessiōe ꝙus delictū suū erat occultū confessus est errorē:t se correxit :er rotis veniam cū lachrimis postulāſ: ergo per consequens non potest he

Conclusio.

De monitione vel correctione.

No. dictum anto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

reticus pertinax dici. vt patet ex predictis: z in terminis nostris firmat Inno. in. c. firmiter in fine de summa trini. dicens ꝙ si quis tenet fidē implicitam: credendo quicquid ecclesia credit: sed falso opinatur ratione naturali motus ꝙ pater maior vel prior sit filio: vel ꝙ tres persone sint tres res a se invicem distātes: non est hereticus: imo nec peccat: dummodo hunc errorem suum non defendat: z hoc ipsum credit: qz credit ecclesiam sic tenere: z suā opinionem fidei ecclesie supponit. quia licet male opinetur: tamen non est illa fides sua. imo fides sua fides est ecclesie. vt dicto. c. damnamus in fine. ista sunt famosa verba innocentij vbi supra. hoc idem referunt z sequūtur bal. anto. cardi. abbas z alij in rubrica eodem ti. abbas z felin°. in. c. j. de hereticis Jo de anania in c. firmissime eodem titu. Cardi. in cle. j. §. pozro. in. q. de summa trini. z in cle. j. de vsuris. §. fi. q. ij. in fine. Bal. in rubrica. C. de summa trini. in fine. reputans hoc valde notandum ad excusationem rusticorum z ydiotarum qui sepe imperuntur de hereſi per inquisitorem scōm eum.

Mo. hāc doctrinā Inno. ꝙ simplicib°.

¶ Idē licet sub alijs verbis sentit sācrus tho. iij. senten. distin. xxv. q. ij. in solutione primi argu. vbi dicit ꝙ nō condemnantur simplices pro hereticis: quia nesciūt articulos: sed quia pertinaciter defendunt ea que sunt contraria articulis. quod non facerent nisi pro hereſi fidem corruptaz haberent: quia licet necessarium sit cuilibet credere articulos fidei quātum sufficit ad dirigendum in vltimum finem secundum eundez tho. vbi supra. q. j. ar. j: Satis tamen erit laico maxime ydiote: credere articulos fidei implicite secundum ꝙ ecclesia credit vt tradit Innocen. quem omnes referunt z sequuntur in. c. firmiter de summa trini. abbas z alij in rubrica eo. ti. Et hinc est ꝙ dubitās vel male sentiens de articulis fidei non est proprie hereticus vt dixit gl. no. in. §. quia vero. xxiij. q. iij. que inter alia dicit ꝙ qui non tenet articulos fidei: dicitur large hereticus quā glo. reputat singularem Jo. de ana. in dicto. c. firmissime in fine de hereticis. Idem tenet Jacob. bu. in. l. ij. eo. ti. C. quem refert z sequitur idē Jo. de ana. in. c. j. in fi. eo. ti. Idez tenet Cardi. in. d. cle. j. de summa trini. §. pozro ad finem. Sunt enim aliqua in fide ad que explicite cognoscenda: omnis homo tenetur. Unde si in his aliquis erraret: infidelis reputatur z hereticus si pertinaciam adhūgat. Sūt alia ad que explicite credenda homo nō tenetur: z in his errans non efficitur hereticus: vt si aliquis simplex credat Jacob patrem fuisse abrahe: quod est contra veritatem scripture: quam fides profitetur: q vsqz hoc sibi innotescat ꝙ fides ecclesie contrarium habet. quia non discedit per se loquendo: a fide ecclesie: nisi ille qui scit hoc a quo recedit ō fide ecclesie esse. ista sunt notāda verba sancti tho. iij. sen. distin xxij. q. ij. in solutione sexti argument. quem sequitur archiepiscopus florentinus secunda parte summe. titu. xij. c. iij. in fine. Et quamuis ille nō dicat: hoc idem voluit sanctus tho. j. sen. di. xxxij. articulo. v. in corpore questionis dicens. ꝙ ptradictio de his que ad fidem pertinent: potest esse dupliciter. vel quia est de illis q̄ expresse in articulis fidei continent: quos scire oēs tenētur z circa talia contradictio non est sine peccato in altero vel erroris simplicis: vel hereſis si pertinacia adiungatur. vel est ō illis ad que consequitur aliquod inconueniens z contrariuz fidei: licet in fide expressum non sit: nec determinatum: z tunc ante pertractionē per quam scitur ꝙ aliquod inconueniēs fidei sequitur: potest vtrumqz sine peccato opinari: z maxime si pertinacia non adiungatur. Sed pertracta veritate: z viso quid sequitur Idem iudicium est de his: z de illis que determinata sunt in fide: quia ad vnum sequitur alterum: sicut si aliquis simplex: z scripturas ignorās crederet iacob patrē ysaac fuisse: ad qs seqt scripturā esse falsā. quod est expresse contra fidem ant equam se qui ostenderetur: ibi posset eius opinio sine peccato esse: sed ostēso qō sequitur scripturam esse falsam: si ad huc in opinione pertinaciter persisteret: hereticus iudicād° esset. hec ille. Hoc etiaz fuit de mente sancti tho. scba secūde. q. iij. ar. vj. in solutione. vj. ar. vbi dicit ꝙ simplices non sunt examinādi de subtilitatib° fidei: nisi quādo habetur suspicio ꝙ sint ab hereticis deprauati: qui in his que ad subtilitatē fidei pertinent: solent fidem simplicium deprauare. Si tamen inuenant̄ non pinaciter pueruerse doctrine adherere: si i talib° ex simplicitate deficiant: non eis imputat̄ Hec ille. Idem sentit super epistolas pauli ad tithū. c. fi. ij. co. ver. secūdo ex parte electionis. vbi dicit ꝙ si eligens errorem fidei: non est pertinax: sed est paratus corrigi: secundū ecclesie determinationez: z sic nō est ex malicia: sz ex simplicitate vel ignorantia: non est hereticus. Idem petrus ō palude. iij. sen. di. xij. q. ij. dicens ꝙ hereticus dicitur ab electione seu herendo: z hereſis est secta ꝙ diuisio: z aprohereſi quod ē electio vſi quando ex electione z non ex simplici ignorantia quis diuidit se a fide catholica in ꝙcunqz articulo quē tenetur explicite scire: vel alio per ecclesiā declarato: cum pertinacia: ipe est hereticus vere. Secus ergo si ex simplici ignorantia vel impericia.

Errās in his q̄ tenet explicite credere: nō est hereticus ꝓ pertinax.

Pro simplicib° male sentientib° de articulis fidei.

Et videt̄ mihi satis rationabile ac consonum. ignorantibus enim z simplicibus parcendum est vt. c. super litteris de rescrip. z. c. inter corporalia de translatione prela. prope finē ibi veniam erroi dedimus: quia nō ex malignitate: sz ex simplicitate peccarunt. Ad idem. c. cum vniuersoꝝ de rerum permuta. ibi vt tamen simplicitati venia tribuatur. z. c. tanta. lxxxvj. distin. in fi duz dicit. sed quia simplicitatem tuam cum senectute cognouimus ꝛc. z collegit ibi glo. ꝙ parcitur simplicitati. Ad idem pulcher textus in. c. scriptura de consecratio. distin. ij. vbi littera. si quis de antecessoribus nostris vel ignoranter vel simpliciter non hoc obseruauerit: z tenuit quod nos dominicā fa/cere magisterio z exemplo docuit: potest simplicitati eiusdem indulgentia domini venia concedi. Ex quibus omnibus patet ꝙ huic rustico simplici parcendum est quāuis erraret proferendo verba predicta.

¶ Qualitas enim personarum in dictis z factis attendēda est vt. l. j. C. si quis impera. male. cum concordātijs. ¶ Ad predicta facit notabilis decisio mathei doctoris ātiqui z magne auctoritatis in cle. j. §. nos igitur de summa trinita. z Jo. de lignano. quos sequitur ibi dominic° cardina. in. iiij. q. Idem matheus in cle. nolentes de hereticis. quem refert z sequitur ibi Jo. ō imola. penul. co. in principio. Lapus abbas in clemē. vna. §. fi. de vsuris quem refert z sequitur ibi domin° cardi. in. v. q. qui omnes conformiter tenent ꝙ si quis per lubricum lingue aut loco vel fama simplicitate asserat aliquid hereticum: vt puta ꝙ exercere vsuras nō est peccatum: non est hereticus: neqz per inquisitores in aliquo debet puniri. Sed per eius ordinarium

Universidad de Deusto
Biblioteca

imponetur ei saltim aliqua levis pe/
nitentia salutaris. Aliqui tamen ex
predictis fatentur q̄ etiam per inqsi
tores z iudices fidei poterunt leviter
castigari: ratio est quia isto casu nō
concurrunt necessaria ad heresim. s.
error in intellectu: z pertinacia i vo/
lūtate. ergo ꝛc. Cum autē in casu no
stro iste rodericus delatus verba p̄
dicta ꝓtulit: aut ex lapsu lingue: aut
fatua simplicitate vel diabolica sua/
sione credens ecclesiam sic tenere. pa
ratus corrigi non seriose vel pertina
citer vt sepe dictum est: concluditur
de necessario q̄ non potest dici here
ticus pertinax. Quia de eius perti/
nacia nec constat: nec constare p̄ot:
vt appareat ex predictis.

¶ Et per ista meo iu

Pro intelle/ctu. c. j. de he reticis.

dicio tollit de medio vnum quod tā
quam precipuum adduxit dominus
promotor fiscalis contra eum dicen
do. q̄ ex quo iste rodericus fuit du/
bius in his que sunt fidei: infidelis ē
z hereticus. vt. c. j. de here. qz vt ibi
dicit Jo. an. quem alij sequūtur illō
procedit quando in tali dubitatione
habuit firmitatem animi z quādam
pertinaciā vt quia perseverat in illa
dubitatione al's secus. Hoc idem te
net augustinus de ancho. in libro de
potestate ecclesie. q. xxviij. arti. j. vbi
ponit quinq; modos quibus aliquis
p̄ot esse dubius in fide. Idem in effe
ctu vult guillelm⁹ doctor antiqu⁹
prout refert archiepus florentinus
in summa. ij. parte ti. xij. c. iiij. in fine
principij dicens. q̄ tunc dubius in fi
de infidelis est quando sponte vult
dubitare: secus si vacillat circa fidē
ex temptatione: sed cum displicentia
rōnis/quasi tunc sit paratus corrigi
z percōsequēs nō adheret dubitatio
ni cum pinacia. Vel aliter p̄ot itelli
gi q̄ dubi⁹ in fide sit infidelis qñ du
bitat de tota fide xp̄iana qñ talis cē
setur ptinax z incorrigibilis: seu p̄t
naciter dubitans qz nō est paratus
corrigi p doctrinā quā dubitat verā
Cum null⁹ nisi p veritatē corrigi ve
lit: Sec⁹ tñ est de illo qui totā fidez
generalit tenet saltim implicite: du/
bitat tñ de aliquo articulo spāli nes
ciēs illū i sacris litteris contineri: vl̄
credit aliquid aliter itelligi p aliquā
auctoritatē sacre scripture quā ma/
le intelligit. Nā iste talis nō iudicat̄
hereticus ex quo parat⁹ est corrigi
z nō ptinaciter illud tenet: qz tūc re
manet aliq̄d ex fide per q̄ pbari p̄t
eius error ita notāter itelligit dictū
c. j guillelmus ochā in suis dialogis
j. p̄te. li. iij. c. x. z alibi nō legi. de quo
ibi lati⁹ p eū. Cū aūt iste rodericus
simplicissimus hō teneat q̄cq̄d tenet
sacrosancta mater ecclesia: q̄uis du
bitaret de vnitate eētie diuine p̄o
pter auctoritatē male intellectā/vel
ex simplicitate: vel diabolica suasiōe
paratus tñ corrigi: nullo modo p̄ot
dici hereticus pertinax. Credit emz
iste rodericus deū patrē: deūq; filiū
iesū xp̄m passū surrexisse z remunera
torē bonoz operū ꝛc. q̄ō ei tāquam
laico ydiote sufficit credere: iuxta il
lud hebreoz. xj. Sine fide impt ipos
sibile est placere deo. Credere. n. o/
portet accedētē ad deū qz ē: z inq̄rē
tib⁹ se remuneratoꝛ sit. Hō dicit apo
stol⁹: qz nemo p̄t placere deo nisi ac
cedat ad ip̄m. Jaco. iiij. Appropin/
quate deo z appropinquabit vobis.
p̄s. Accedite ad eū: z illuminamini.
Sed nullus accedit ad deū nisi p fi
dē qz fides est lumē intellect⁹. ḡ nul
lus p̄ot dco placere nisi p fidē. Acce
dentē aūt per fidem oportet crede/
re dño tāquā termino mot⁹ q̄ ē ipe
deus vnde dicit oportet accedentez
credere deum quia est. oportet etiā
q̄ accedēs sciat q̄ de⁹ hēat, puidētiā
de rebus: aliter nullus iret ad ipsum
si non speraret aliquā remunerationē

ab ipo vnde dicit z inquirētib⁹ se
ꝛc. Esaye. iiij. Ecce dñs veniet. ecce
merces eius cuz eo. merces autē est
illud q̄ hō querit ex labore. Mala/
thei. xx. Voca oparios z redde illis
mercedem suā. que merces nihil est
aliud quā deus. quia nihil extra ip̄z
debet homo querere. Genesis. xv.
Ego p̄tector tuus suz: z merces tua
magna nimis. deus enim nihil aliud
dat nisi se ip̄m. p̄s. Dñs pars hereditatis mee: z calicis mei. Treñ. iij. ps
mea dñs dixit anima mea ꝛc. Et iō
dicit remuneratoꝛ est inquirentib⁹
eum non aliud. p̄s. Querite dñm z
cōfirmamini: querite faciem ei⁹ sem
per. Nec sanctus tho. vbi supra. z sub
dit q̄ hec duo sufficiunt ad salutem
credere deum esse remuneratorem
bonorum z credere articulos impli/
cite vt etiam tenet Inno. in. d. c. fir
miter. anto. cardi. abb. z alij in rubri
ca co. ti. qz post peccatū primi paren
tis nemo potuit saluari a reatu cul
pe originalis nisi per fidem mediato
ris: Sed ista fides diuersificata est
quantū ad modū credendi scōm di/
uersitatem tempoz z statum. Nos
aūt quibus est tantū beneficiū exhi
bitum: magis tenemur credere quā
illi qui fuerunt ante aduentum xp̄i.
Unde credere debem⁹ in deum ex/
plicite. Alia vero sufficit iplicite cre
dere p̄sertim ydiotis simplicibus
laicis z mulierib⁹ vt per sanctū tho.
vbi supra qui latius loquit̄. z scōa se
cunde. q. ij. ar. v. in corpore. q. z lati⁹
z melius bonauētura. iij. sen. di. xxv.
ar. j. qui dicit q̄ aliquos articulos fi
dei tenētur laici explicite credere. s.
deum esse trinū z vnū ꝛc. alios impli
cite. Sed ad casum nostruz: non est
vis vtrū quis dubitet vel erret i ar/
ticulis quos teneat explicite credere
vel in his quos sufficit implicite cre
dere. quia neutro casu incurret here
sim nisi pertinaciā adiūgat scōz tho.
iiij. sen. di. xiij. q. ij. in solutiōe. vj. ar:
z archiep̄m. ij. p̄te sūme. ti. xij. c. iiij. i
fi. z pe. de palude. iiij. sen. di. xiij. q. ij.
in p̄ncipio. de quibus supra habita ē mē
tio. Sed quāuis excusetur quis ab
heresi si errat in his q̄ explicite cre/
dere tenetur si pertinaciā nō adiun/
gat: non tamen excusat a peccato.

¶ Et secundum ista in

Mo. hanc cō sideratione3.

telligo illud q̄ notanter dicit sanct⁹
tho. j. p̄te. q. xxxij. ar. iij. in corpore
cōmis. dū dicit q̄ in his q̄ ad fidē p̄ti
nēt directe sicut ea q̄ sūt nobis p̄n
cipaliter diuinit⁹ tradita: vt deū eē
z filiū dei eē incarnatū z hmōi: circa
ista falū opinari: hō ipso inducit here
sim. maxime si pinacia adiūgat: qz i
ōem terrā exiuit son⁹ eoz vt dicit a
postol⁹ ad corinthi. xiij. z p̄s. Et cir
ca ista subdit ibi. apl̄us. Si q̄s autē
ignorat. s. ea q̄ dei sūt de iure natura
li: ignorabit adeo: id est reprobab̄. ita
expōit grego. in moralib⁹: qz ignorā
tia q̄ dicit p̄uationē cognitiōis ne/
cessarie ad salutē: z est i nobis z a no
bis: culpa est. p̄sertim cū sumus i via
vitatis volūtarie: ab ea recedimus i
viā erroris nos p̄cipitātes. z hec est
ignorātia erronea vt i hereticis: q̄ fi
uuat qñ est circa fūdamētū fidei: vl̄
circa alia q̄ fidei sunt: adiūcta pina
tia. istud est q̄ notāter voluit bona
uētura. ij. sen. di. xxix. q. ix. istis g̃ me
rito dicet dñs illō/q̄ habet̄ mathei
xxv. c. Amē amē dico vob̄ nescio vos
Esaye. v. ꝓpterea duct⁹ est populus
meus captiuus quia non habuerunt
sciētiā. p̄s. nescierūt. n. sacramēta di
nec intellexerunt. sapiētie. iiij. cap̄lo.
hieremie. ij. tenētes legē nesciert me
talis dicere p̄t illud. p̄s. Lumē ocu
loz meoz non est mecū. de tali intel
ligendum est illud quod habetur se
cundo regum. v. cap̄lo. Cecus z clau
dus non intrabunt intrabūt in tem
plū dei. scilicet glorie. cecus qui igno

Ignoras ig/rabitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rat deum:vel ipsuz negat. Laudus qui deū cognoscit z ea que dei sunt: non tamen operatur recte. Cum autem iste rodericus cecus non sit:qz deuz cognoscit :z credit quicquid ecclesia tenet quamuis dubitaret circa vnitatem dei z virginitatem virginis :paratus corrigi:non est hereticus z templum dei intrabit. presertim cum putauerit ecclesiam hoc ipsum tenere vt ex sua confessione clare constat. Cui quidem confessioni standum est. quia cum sit res que spendet ab eius animo z volūtate: credenduz est sibi ac suo iuramento per id quod dixit glo.in.§. alie insti. de actio. bonus textus in.c. significasti de homicidio. z in.c.si vero de sēten.excom. vbi qui percutit clericuz ignorans probabiliter eum clericuz excōmunicatus non est. quam ignorantiā probat p proprīū iuramētū.

Nō sit credendū cōfessioni alicuius

Cōfessio circa phibita qñ iterp̄ret̄ i mala pte.

Non obstat quod

dominus inquisitionis promotor in contrarium adducit z satis subtiliter. dicendo. q cum predicta verba heretica sint: z ab ecclesia damnata vt supra dictum est: presumendū est contra proferentem q seriose dixerit: z malo animo ac ōprauato: quia omne male dictum aut male factum ex prava intentione processisse presumitur vt.l.ii non conuicij. C. de iniurijs vbi dicens alteri verba contumelioſa:presumitur dixisse iniurandi causa. Ad idem.c.j.de presump. z l.j. C. ō siccarijs. que presumptio fūdat intentionem accusatoris vel denunciatoris z transfert onus probādi in aduersariū. vt no.in.l. sine possidetis. C. de proba. z videtur casus in terminis in.c. cū dilecti. de accusa. vbi ꝓfessio etiā iurata que potest retorqri ad bonū z malū:ex quo prima fronte sonat in delictum: debet fieri interpretatio in malā partē cōtra confitentem:nisi is qui confitet excusationē alleget z pbet. Maz ibi eps ꝓfess⁹ ē sup dilapidatione:naufragio z simōiaz sua ꝓfessio poterat fferri ad bonū z ad malū vt ibi dicit textus:epus volens se excusare:artatur ad probandum excusationes suas propter presumptionez que erat contra eum ex sua confessione sup rebus que sapiūt delictū. vt est ibi text. singularis scōm omnes quē sic induxit dūs promotor fiscalis contra hunc rodericum. Ad cuius cōfirmationē facit qō notanter volut bar. quem alij sequūtur in.l.aureli⁹. §. idē que sint. ff. de libera. le. vbi dicit q si quis confitetur se occidisse hoiem:sed ad sui defensionē p̄sumitur contra cōfitentem:adeo q eius confessio potest scindi: z acceptari quatenus cōfitet hoiem occidisse: quia homicidiū est de genere ꝓhibitoz. z quatenus subdit q ad sui defensionem occidit:potest reprobari. vnde nisi aliter probet q ad sui defensionē occidit:condemnabitur. hanc doctrinam sequitur abbas in.c. bone el secūdo de postu. pre. in fi. z in.c. cum venissent de instī. ponderans ad hoc illum textū iuncta glo. reputans eum no. Idem tenent multi alij de quibus per modernoz es in.d.c. cum dilecti z ī tractatu maleficioz in parte comparēt dicti inquisiti z partē confitentē: ptē negant. Ad ista multiplex patet responsio. Prima q generalis presumptio que facit contra istum roderi/cum ex ratione de qua supra: tollitur per aliam presumptionem particularem que facit pro illa scz eius simplicitas z persone qualitas vt supra dixi. quando autem concurrunt due presumptiones contrarie specialis vincit generalem ar. regule. generi ō regu. iuris. lib. vj. z.c.j. de rescriptis cum concordantijs. Et ī specie facit textus notandus in. c. litteras. de

Occidi homi nē ad mei defensionem.

presump. vbi probatur q stan dum est presumptioni validiori inter duas presumptiones cōtrarias. Istud est quod in terminis nostris voluerunt lapus cardi. z alij. in.d.cle. vna de vsuris. §. sane quos refert z sequitur doctor de villa diego in suo tractatu hereseos. q.i. in fine. pone inquit q ille qui dixit aliquid contra fidem:dicit se non serioſe nec ex animo:sed pocius ira:ioco:vel ex lubrico lingue seu ex fatua simplicitate:an sit puniendus:dicunt q extraordinarie punietur arbitrio iudicis: z imponetur ei aliqua leuis penitentia salutaris. Subdit tamen ille doctor. augerem tamen ego penam ex qualitate persone: z ex quātitate loci z personarum astantiū z scandali exinde secuti. que omnia z ēt alia in puniendis delictis sunt attendenda. presumerem tamen ego dicit ille verba serioze fuisse dicta quia omne male factum prauc presumit actum vt.d.c. primo ō presump. nisi ex pcturis contrarium appareret. ecce quomodo ille doctor ex comecturis admittit presumptionem contra presumptionem que sumitur ex illis uribus. Sed que maioz presumptio quam simplicitas z ignorantia istius delati?

Pro intellectu.c.cū dilecti de accusat.

Ad textum in.d.c.

cum dilecti respondetur q ideo fit ibi interpretatio in malam partē cōtra illum episcopum confitentē: quia a principio iurauit meram z simplicem dicere veritatem: z tunc confessus est contra se: z presumitur veritatez dixisse: quapropter licet postea vellit suam confessionem excusare: si admittitur quia verisimilius est q a pricipio dixerit veritatē: q postea ar.d.c. litteras vbi ille guillielm⁹ qñ ad fidem rediit confessus est fratrem laborare eodez morbo. postea vero in alio iudicio dum fieret inquisitio contra fratrem: purgauit illum cum iuramento dicēdo q credebat illuz fuisse z esse catholicuz: z sic aut primo dixit mendacium: aut postea piurium. Sed papa arbitrat q potius incidit in periurium: qz non est verisimile q ille tempore conuersionis sue dixisset mendaciuz in fratrē: erat tamen presumptio pro secundo dicto quia fuerat iuratum. Sed prima presumptio erat validior. Idez erat in casu dicti.c. cum dilecti. quia ex quo ille episcopus a principio iurauit meram z simplicez dicere veritatem: presumendum erat q veritatem dixerit: ideo licet postea suam suam confessionem velit excusare: non admittitur. quia ex quo fuit cōfessus de facto proprio quod scire presumitur vt no.in.c. ab excōmunicato de rescrip. contra suam confessionem nō est admittendus preseruz ex interuallo. sicut i teste dicim⁹: qui dictum suum ex interuallo corrigere non potest vt.c. preterea de testi. co. ¶ Facit in simili quod vo. uit bal. i rub. C. de reuo. his que i fra. credi. in fi. q licet notari⁹ videatur rogatus apponere omnes clausulas que de consuetudine apponuntur. l. generaliter. C. de fideiusso. ꝓcedit donec contractus est in fieri sz post quam est in facto esse non. quod dictū vt singulare refert andreas siculus in.c.ij. de preca. ij. co. inferēs ex eo limitationem ad illum textum z alia iura que volunt q prelatus vel administrator faciens contractum: potest illum reuocare cum pene adiectione duz contractus est in fieri: secus si in facto esse vt ibi lacius per eum: per hec z alia multa que ex proposito transeo sub silentio: patet maximam esse differentiam z vim inter illud quod a pricipio quis dicit/aut facit: z illud quod ex interuallo.

No. illud dictū bal.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Eumqz in casu nostro iste roderi/cus interrogatus ab inquisitorib⁹: meram z simplicez veritatem dixit: ex simplicitate verba illa protulisse: credendum est sibi cuz subdit q̃ crederet ecclesiam sic tenere. vñ a prin/cipio iste ro. qualificauit confessionem suam cui standum est. non sũt ex postfacto vt faciebat ille episco/pus in.d.c. cuz dilecti. vt supra dictũ est. Quim ymo non solum volebat ibi episcopus suam confessionẽ qualificare (quod forsaz licitum sibi foret vt ibi probatur secundum vnaz lecturã quam ibi tenent aliqui doc/tores z bal. in.c.i.§.item si vasallus .ij.col. de controuersia investitu/re z in.l.ij. in fi. C. de custo. reoz z ĩ additionibus ad spe. ti. de positionibus. §. decimo sequitur. i. co. v. item si ponens z in aut. contra qui ppriã fi. co. C. de nõnu. pe. quem sequitur andreas siculus in.c. fi. de solu. ij. co.) Sed volebat ille epus suaz primam confessionem ĩ totum perimere quod non poterat vt ibi est casus secundum prefactos doctores.

Nova considerati⁹ fellini.

¶ Vel aliter potest intelligi ille textus quando quis simpliciter a principio confessus est delictum propriũ propter quam confessionem poterat damnari quo casu fit interpretacio contra confitentem per notata in.l.i. C. de confessis z in.c. fi. eo. tit. z in locis supra allegatis. Secus tñ est quando ea que crimen sapiunt probantur per testes contra reum. naz tunc benigna fit interpretatio in bonaz partem iuxta no. per bar. in.l. fi solum. §. sed vt probari. ff. de no. o. nũcia. p abba. in.c. i presencia de proba. ij. co. z in.c. auditis ö prescrip. quia probatio debet de necessitate concludere precipue in criminalib⁹ vt. d.c. in presentia z.l. sciant cuncti. C. de proba. hec fuit noua z subtilis/ro nsideratio domini fellini sandei auditoris rote ad illum tex. i. d.c. cũ dilecti. iij. co. v. posset tñ fieri vna cõsideratio. que michi satis placet. qz quando dicta vel facta possunt ref/ferri ad delictum z non delictum: iura interpretantur in meliorem partem vt. l. merito. ff. p socio z regula stote de re. iu. facit glo. in.c. absit. xi. .q. iij. z textus in.c. in scripturis. rc/vi. di. vbi ponuntur verba imperatoris dicentis q̃ si videret clericum amplexantem mulierem: presumeret q̃ causa benedicendi eaz hoc faciat. ¶ Hinc est q̃ si quis faciat articulum q̃ ticius cognouit bertam p vim: nõ obtinebit/qz non concludit: potest enim esse q̃ fuit vis passiua: non activa secundum bar. in.l.i. de duobus reis. Ad ista facit no. dictuz inno. in .c. super his de accusat. vbi dicit q̃ si quis opponat exceptionem contra ellectum: z illam probet: oportet q̃ sit talis que necessario inferat delictum: z non possit aliud importare. si ergo sufficit quamuis prima facie sonet in delictum. ¶ Hinc est q̃ si quis excipiat contra ellectum q̃ sit ve//ator: quãuis hoc probet: non obtinebit. quia iterpretabitur q̃ hoc faciat licite causa recreatõis iuxta no. in.c. i. de clerico vena. z si probet eum iracundem: interpretabitur q̃ ex iusta causa iracatur ita notanter dicit innocentius in.c. dudum el. ij. de ellectio. z multuz comendant antro. z abb. ibi co. antepe. ¶ Multa his silicet adducere possem ad hoc propositum que breuitatis causa obmitto. Secus tamen est quando confitet quis simpliciter delictum z postea vult suaz confessionez perimere: nõ potest quia cum a principio potuit illam qualificare vl modificare: z nõ fecit imputetur sibi. ar. l. veteribus .ff. de pactis z.l. labeo scripsit obscuritatem. ff. de contrahen. emp. z.l. qc quid astringende. ff. de verb. ob. z ex

istis patet responsum ad. d.c. cũ dilecti vbi duo interuenerunt. primuz q̃ ille episcopus a principio iurauit meram z simplicem veritatem: z vigore huius iuramenti confessus est simpliciter contra se: ideo nõ admittitur volens postea suam confessionem perimere. quia presumitur prius dixisse veritatem. Secundũ quia hanc interpretationem vel perẽptionẽ volebat facere ex interuallo. ideo non admittitur. Secus est in casu nostro in quo a principio meram z simplicem veritatẽ dixit: postea vero nichil vult addere vel detrahere. Ecce quomodo differt casus noster a casu. d.c. cum dilecti. differt etiam in alio quia ibi per confessionez epi/scopi constabat omnino de delicto sy/mone rc. Sed in casu nostro: nec per testes: nec per confessionem rei de delicto constat hereseos. quia nõ constat de errore intellectus: nec de pertinacia ipsius roderici. sine qua nullus potest dici hereticus vt supra late ostensum est. Ex quibus omnibus videtur necessario concludendum q̃ credatur confessioni istius ro. z per consequẽs tollatur de medio presumptio q̃ depravato animo illa verba protulerit.

Cõclusio. Pertinacia si presumit nisi probetur.

¶ Et posito sine veritatis preiudicio q̃ error in mẽte presumatur: nõ tamen presumetur pertinacia ĩ eo. quia pertinacia nunquaz presumitur nisi de illa constet vt colligitur ex iuribus preallegatis. z tenet in expresso Jo. an. in.c. cum contumacia de hereticis li. vi. refert z sequitur ibi ancha. z dominicus in. ij. co. z Jo. de ana. in.c. excõmunicam⁹ .§. qui autem. ij. co. in fi. eo. ti. quod est valde notandum. z ad propositũ nostrum satis accomodatũ. ratio ẽ quia cum pertinacia sit qualitas facti que pficit heresim quod est grauiss/mum delictum: oportet de illa constare vere non presumptiue: quia in delictis probationes debent esse luce clariores vt. d.l. sciant cuncti cum concordantijs. probabitur autem pertinacia altero de modis predictis.

Tenementi.

¶ Posito adhuc qõ michi dicatur q̃ pertinacia non tantũ iudicatur ĩ exteriori actu ita q̃ ille solus reputetur primar in errore q̃ verbis aut scriptura monitus resistit. ymo etiam videtur ille primar q̃ contra veritatem in ecclesia predicat latenter diu pristit: vel vsqz ad mortem pdurat. quia talis non videtur per ignorantiam: sed p obstinatam maliciam in tali errore tãto tempore pseueraße: z ideo ecclesia tales presumit hereticos vt notanter dixit archiepiscopus florentinus .ij. parte sume ti. xij: c. v. §. i. co. antepe. ¶ Ad hoc rñderi potest q̃ dato q̃ ista doctrina vera sit: (de cuius veritate multi dubitant:) quantuz ad casum nostrum secum trahit solutionem quoniã iste ro. non pristit in sua dubitatione diu: nec latẽter. ymo publice coram astantibus illa verba protulit. ex quo arguitur eius simplicitas z ignorantia arqz p consequens eius excusatio. ad hoc bene facit glo. not. in.l.i. C. de interdicto ma. z in.l. qui cõtra. C. de ince. nup. que dicit q̃ mulier rusticus miles z alie persone que excusantur propter ignorantiam iuris: habent excusationem in his que publice dicũt vel faciunt. secus si clam z absconse: seu occulte. ad hoc valde comendat illam glo. bal. z reputat singularem ö quo exclamat Jo. de anania in.c. cum ex inuncto de hereticis. ij. col. ponderans ad hoc illum textum dum dicit occulta couẽticula celebrari vbi cõtra hereticum ponderatur q̃ occulte conventicula celebrauerit. ex quo

No. de his q̃ occulte fiũt.

Signa illum textum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

infertur ꝙ actus clandestinus semp interpretatur in deteriorem partē. ⁊ hinc est ꝙ si pars sibilat in aurem iudicis loquēs sibi secrete ex hoc reditur iudex suspect⁹ vt notanter voluit specu. ti. de positionibus. §. septimo v. quid si ponens. refert ⁊ sequitur abb. in. c. accedens. ij. iij. co. vt lite nō cōte: ⁊ istud dictum habetur ī solenni cultu apud doctores. hinc ē etiā ꝙ prohibentur clandestina mīmonia vt p totū ti. de clandestia despon. bene facit. l. pupillus. ff. de auctō. tu. ⁊. l. cum ipse tutor. Ł. de contrahen. emp; vbi tutori pmittit emere rē pupilli palā. nō autē clazꝑ fraudē presumptā. de quo p abb. in. c. cum in iure de elect, hinc est ꝙ pmittitur parti dare pecunias iudici vt iustā ferat sententiaz: vel testi vt verum dicat testimoniū si hoc faciat palam secus si clam vt notāter tenet archi. in. c. qui recte. ij. q. iij. de quo exclamat bal. i. c. fi. ō app. ⁊ moderni in tractatu maleficioz in parte falsario. ɣ. co. in prin. faciunt no. p bar. ⁊ alios in. l. quēadmoduz. Ł. ō agricolis ⁊ censi. ii. ɣ. ⁊ multa q̄ breuitatis causa obmitto. vnde ad ꝓpositū ille ro. non clam sed publice corā astantibus verba illa protulit p qō arguitur eius ignorātia ⁊ fatua simplicitas vt dictum est supra.

Mous consideratio ī hac materia.

¶ vel aliter dicere possum si verbis daretur audacia: Salua tamen decisione ⁊ determinatōe sacro sancte matris ecclesie: ꝙ etiā si ꝑsumere ꝑ messe errorē ⁊ pinacia in his verbis: sicut presumitur error in mente vel intentione: adhuc isto casu non condēnabitur iste ro. vt hereticus pertinax. quia cum probatur ex presumpto errore ⁊ ex ꝑsumpta pinacia: non debet puniri pena ordinaria delicti. ymo temperanda ē sententia vt est casus valde singularis ad propositū i. c. afferte de presump. vbi licet salomon ex presumptionibus motus adiudicauerit vni mulieri filiū: non tamen voluit condēnare ad mortem: aliam mulierem que iustissimeerat condēnanda: si legitime fuisset probatum contra eam ꝙ filiuz alterius subripuisset vt. l. i. Ł. ad legem fla. de pla. secunduz ibi no. in. c. quia verisimile ō presump. vbi tradit hanc doctrinam quaz velut singularem ⁊ ab alio non traditam comendauit do. car. in. d. c. afferte ⁊ ibi anto. Jo. de ymo. ⁊ abbas. ⁊ alij moderniores anto. in. c. quanto, eo. ti. abb. in. c. constitutus de testi. ⁊ in. c. at si clerici. §. de adulteriis pe. co. de iudic. ⁊ ī. c. ij. de cohabi. cle. ⁊ mu. pro qua doctrina videtur text⁹ cuz glo. in. c. inter solicitudines de purga. can, vbi si aliquis defecit in purgatione presumitur hereticus: non tamen imponitur sibi pena ordinaria delicti: sed mitior quia detrudit in mōasterio. licet aliqui vellint violentiaz facere illi littere reducentes eam ad dispensationem. quod michi non placet. / ex illo textu ⁊ predictis sumitur doctrina singularis ꝙ vbi proceditur ex presumptione est insta causa minorandi penaz ad hoc. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de infamibus. ita dicit bal. in. l. fi. Ł. de proba. ad finez. ¶ Hinc est ꝙ quando nō plene liquet de falsitate testis sz suspicatur de eo: tunc iudex debet tēperare sententiam quia procedit ex sola ꝑsumptione. ita dicit bal. in. ꝓbleri. la. i. pe. co. Ł. de epi. ⁊ cle. ¶ Hinc est etiam ꝙ licet reperiantur plura indicia cōtra aliquem que sufficiant ad condēnationem: non imponetur pena ordinaria delicti: sed minor. vt notanter traddit gandinus in tractatu maleficiorum. in ti. de presumptionibus ⁊ indicijs indubitatꝭ. quē refert ⁊ sequitur paulus de castro in

No. ß dictū.

Mirabile dictū abbatis.

. d. l. fi. Ł. de proba. ⁊ laciusin cōsilio. 197. in prima parte. vbi pulchre loquitur. Ex his dicebat do. abb. vnū mirabile verbū ⁊ ad propositum satis accomodatū ꝙ si de homicidio nō cōstat aliter quā p cōfessionem rei dicentis occidi ticium me defendendo: ⁊ si non probetur defensio: non punitur pena mortis. quia in tali pena inferenda: ꝓbationes debēt esse luce clariores vt. d. l. fi. de. pba. ⁊. l. q̄ sententiam. Ł. de penis. ita notanter dixit ille in. c. auditis de ꝓscrip. pe. co. ℣. puto tamen. nec reperit aliquis bi hoc dictum ⁊ apud practicos modernos est in solenni cultu. vt refert ibi do. fellinus. xxi. co. de quo etiā facit festum alexan. in. d. l. nō soluz. §. sed vt probari. ff. de no. o. nunci. augustinus in tractatu maleficiorū in parte de āno presenti. vij. co. in fi. ⁊ in parte comparent dicti inquisiti ⁊ partem confitentur ⁊ partē negāt. nij. co. fellinus in. c. cuz venerabilis. iiij. co. in fi. de excep. ⁊ multi alij moderni quos referre nō curo. Ł Conclu

Conclusio.

do igitur ex predictis ꝙ cum in casu nostro nō cōstet apte de errore mētis: nec de pertinacia: sed ꝓcedit ex errore ꝑsumpto ⁊ pinacia presumpta: nullo modo potest imponi pena ordinaria delicti. ymo aliqua leuis ⁊ salutaris penitentia vt in superioribꝰ dictū est. ⁊ tenēt matheus ⁊ cardi. in. d. cle. i. de sūma trini. §. porro. iij. q. ⁊ in. c. ij. ad fi. eo. ti. in antiquis vbi dicunt ꝙ si aliquis p simplicitatē dicat animā rationabilē non esse corporis humani formā: non est aliqua pena corporali puniēdus. idē sentiunt alij doctores quos supra retuli. ⁊ hanc opinionē tanquā beniguiorē: ⁊ humaniorē debent sequi inquisitores iudices fidei. quia odia restringēda sunt: fauores ampliandi. vt regula odia cū cōcordātijs ō re. iuris li. vi. quia data diuersitate opinionū: humaniorē sequēda ē. vt not. hosti. quem alij sequunt in. c. si vir. ō cogna. spi. notatur ēt in. c. fi. de trās. vbi rex. in fi. dicit. in his vero in quibus ius nō reperit ex ꝑssum: ꝓcedas equitate seruata: semp in humanio rē partē declinando secundū ꝙ personas ⁊ causas ⁊ tēpora videris postulare. ¶ Hoc debent facere dñi inquisitores deum immitātes cuius diuinitatis natura clemens ē ⁊ pia: magisqz ad indulgentiā quā ad vindictā prona: qz non vult mortē peccatoris: sed vt conuertatur ⁊ viuat vt. c. quia diuinitatis. de pen. di. i. vnde siquis post lapsum peccatorū: ad verā penitentiā se conuertit: cito a misericordie iudice veniā impetrabit: quia misericordia domini plena est terra. vt traditur sapientie. xv. Ad hanc enim misericordiā nos mouet dñs dicens estote misericordes quomā ego misericors sum vt habetur luce. vi. c. trāsumptiue in. c. esto te de re. iuris li. vi. vera quidē iustitia compassionē habet: falsa vero dignationē: vbi sentētia q̄ misericordiā vetat: fugiēda est vt inquit gregorius in moralibus li. xxi. pte. iij. c. xxiij. habetur in. c. vera iusticia. xl v. di. ⁊ in. c. pōderet in fi. So. di, melius enim est propter misericordiā rōnē reddere: quā pp crudelitatez seu inclemētiam: quia vbi pater familias largus est: dispensator nō debet esse tenax. nam si deus benignus ē: ad quid sacerdos eius austerꝰ vult apparere vt. c. alligār. xxvj. q. fi. Rectores ergo ꝓuidi: ⁊ iusti iudices ex sua infirmitate: aliorū infirma pensantes: lapsos debent per mansuetudinē subleuare vt. c. recedite. xlv. di. propterea christus ex magna pietatis dispensatione cadere petrū pmisit: vt ex sua ifirmitate: cognosceret: quaz misericorditer aliena infirma tollerare deberet vt. c. consideran/

De clemētia pietate ⁊ misericordia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dum t.c. sequenti. Jo. di. hanc ergo misericordiā preoculis debent habere iudices: ipsamq; sequi. alioquin iudicium sine misericordia erit ei q̄ misericordiam non vult fieri delinquenti vt habetur. ij. q. vij. §. de his vltra medium. Audiant quid dicat melchiades papa loquens iudicib⁹ t habetur in. c. primo semper. ij. q. i.

Pulchra verba.

primo inquit semper omnia diligenter inquirite vt cū iustitia t charitate diffiniatis: neminē condēnetis ante verum t iustum iudicū. nullū iudicetis suspitionis arbitrio: sed primum probate: t postea charitatiuā sententiam proferte: t quod vultis nō vobis fieri: alteri facere nolite. Et hoc debēt facere precipue iudices ecclesiastici qui non ad punitionē t vindictam maloꝝ. sed ad eoꝝ correctionem t emendacionem principaliter intendere debēt christi saluatoris nostri immittantes exēplū qui non venit animas pdere sed saluare luce. jx. capitulo.

De eo q̄ sup duob⁹ denunciat: t vnū cōfitet: alterū negat.

¶ Restat modo respōdere ad vnum quod inquisitionis promotor dicere posset. q̄ t si predicta vera sunt quantum ad id quod ipse rodericus confessus fuit se dixisse. q̄ putabat duos fore deos: non tamen procedunt quātum ad dubitationē virginitatis: quia negauit se dubitasse: t dubitationis verba protulisse. ō quo tamen constat p duos testes vt in themate questionis p̄missum est. in qua quidem negatione perdurat. t p̄ consequens p̄ iudices fidei condēnandus est tanquam hereticꝰ vt. c. adabolendā. §. i. rfi. i. t. ij. cuꝫ ibi notatis t. c. pe. eo. ti. cū cōcordātijs.

¶ Ad hoc respondet primo q̄ non est verisimile q̄ ex quo cōfessus fuit primū: nō confiteret̄ secundū si verum fuisset. itē nō est verisimile q̄ si dicta verba dubitationis virginitatis dixisset: testes qui ibi erant p̄sentes: t deponunt de aliis vbis: ñ deponerēt et de istis. ex quo arguit falsitas testiū. ¶ Aliter t. ij. dici p̄t q̄ isti testes sunt singulares quia deponūt de diuersis actibus: vt appareret ex eoꝝ dispositione clare cōstat. nam sextus testis in ordine deponēdi iuratus t ratificatꝰ. xxij. die octobris ām. 1500. dixit q̄ iā erāt octo ām quibus audiuit eundē rodericū dixisse q̄ ex quo ōus habebat patrē: quo modo virgo maria parere potuit virginitate p̄manente: secundū depositionē huius sunt iā nouē ām. quibus illa verba dicuntur. plata. vltimꝰ testis deposuit. xx. die maij ām. 93. t dixit q̄ iam erant lapsi sex mēses quibus audierat eundē ro. dixisse vba similia p̄dictis. t ita nō deponunt de eodē actu t tēpore. t p̄ consequens sunt singulares t nō p̄bant vt aliam late scripsi in alio proposito allegatiōe. xxxviij. inci. i cā q̄ vnit vt expresse volunt Jo. an. quē sequit̄ dominicus in. c. vt officiū de hereticis li. vi. vbi dicit q̄ p̄ testes singulares t famam de tanto quis crimine cōdēnari nō debet. idē anto. in. c. cū oporteat. de accusac. abbas cōsilio. 42. incipiēce ex multis agitatis i iudicio &c. salicetus in. l. testiū. C. de testi. t ista est cōmunis opinio q̄ multis iuribus t rōmbus fundari p̄t. Quis aliqui paucissimi doctores cōtrariam sniam tenere videātur. quorū motiuus faciliter respōderi p̄t: p̄sertim ad. d. l. ij. C. de hereticis dū dicit q̄ lex argumēto quis conuincit̄ de hereſi. nā illud debet intelligi quo ad hoc vt contra aliquē suspectum de crimine p̄cedatur ad inquisitionē vel purgationē. ita intelligit glo. i. c. litteras de p̄sump. t car. in cle. i. de hereticis. vbi intelligit quo ad imponendā pniam ita intelligit illā. l. t dictū inno. in. c. sicut de sy-

Q̄ testes singulares probant.

Pro intellectu. l. ij. C. de hereticis.

Signa B dictū ymo.

mo. Jo. de ymo. in. d. cle. i. prope finem. nō aūt quo ad penā corporalē vel tēporalē imponendā secundum eum: vel secundum doctores. in. d. c. litteras illa lex debet intelligi de leui argumēto. idest q̄ de facili p̄t probari t cū hoc intellectu trāsit ibi abbas post alios: quia quanto grauius est hoc delictum: tanto grauior p̄batio requiritur in eo. secundum eum ibi. idem tenēt matheus car. Jo. de ymo. t alij in. d. cle. i. dicētes q̄ p̄bationes in hoc crimine sicut i aliis dictis debēt fieri secundum iuris cōis regulas que habent q̄ in ore duoꝝ vel triū testiū stet omne verbū. idē oldradus cōsilio. 210. in prin. incipit regularis habet traditio verbū. cū secundū eos hoc casu nō reperiatur aliquid speciale in crimine hereſis: idē est in eo dicendū q̄ in aliis oib⁹ idē anto. in. c. excōicamus de hēretic. ille aūt qui hēt plures testes singulares: nō dicitur habere duos testes ymo aliquē minus q̄ vnū. q̄ vbi dicimus singularitatē testiū: nō damus numerū vt p̄ bal. in. l. de quib⁹. ff. de legi. in fi. t in. d. l. testiū. C. de testi. t in. l. ij. C. de bo. po. secundū tabulas. t in alijs locis. signāter in. l. iusiurandi. ij. co. C. de testi. vbi pulchre loquitur. t in rub. de cōtrouersia inuestiture li. feudoꝝ. t quia vis huius negocij nō cōsistit in hoc articulo: aliter non examino: potuissem tū ad saturitatē scribere. quia alias necessitas coegit tpibus retro actis latissime diserere.

In crie hēsis p̄bationes debent esse luce clariores.

Testes q̄ alias repellunt̄ admittunt̄ in crie hēsis: q̄t testes sunt necessarij.

¶ Et posito sine veritatis preiudicio q̄ testes singulares in hoc crimie p̄bent: dico q̄ iste due mulieres nō p̄bant cōtra hūc rodericū. quoniā vt aliqui doctores tenent in. c. excōicamus. §. adicim⁹ de hēreticis duo testes nō sufficiūt ad cōdēnandum aliquē de hereſi. idē tenet archi. i. c. vt offiū de hēreti. li. vi. in v. aliquoꝝ quē aliq̄ sequit̄. cuius rō est q̄ vt supra dixi quāto graui⁹ ē ō crimē: tāto maiorē p̄bationē expōscit. t dato q̄ duo testes sufficiāt ad cōdēnationē: oportet q̄ sint integri t oī exceptiōe maiores: q̄ in crialib⁹ p̄bationes debēt eē luce clariores. vt. l. sciant cuncti. C. de p̄ba. v. q. vi. c. epiphamiū. Ad hoc glo. no. in. c. at si clerici de iudi. in v. legittima p̄batione. q̄ dicit pura p̄ legittimos testes t omni exceptiōe maiores vt. ij. q. i. c. in primis. dicunt̄ aūt testes oī exceptiōe maiores: qui repelli nō p̄sunt aliqua exceptiōe. vt. c. licet ō testibus. ita dicit glo. no. i. c. i. in v. maiores de cōsangui. t affi. de qua doctores faciūt festū. Ad idē bon⁹ tex. in. l. absentē in principio. ff. de penis: t lex regni. ij. pti. ti. xiij. l. xij. t. vij. pti. ti. i. l. xxvi. q̄ pulchre disponunt circa p̄bationē fiendā in casu criminali. Cū aūt in cā criminali mulieres nō sunt testes legittimi vt. c. mulierē. xxij. q. v. t. c. quoniā aliqua de testi. t ibi glo. t in. c. forus de verb. signi. spe. ti. ō teste. §. i. xxv. co. v. itē q̄ est mulier hosti. in sūma. eo. ti. §. q̄s possit eē testis. hēmus lege regni q̄ hoc approbat foro legū li. ij. ti. viij. l. viij. q̄ incipit toda muger vbi plebetur ¦ mulier testimoniū dicere ni/ si in certis casibus inter quos iste ñ reperitur q̄ approbat stilus curie. l. xxvi. q̄ incipit sobre la ley. t vt hoc satis rōnabile. nā si mulier nō p̄t eē testis i testō vt tradit̄ in p̄allegatis iuribus: multo fortiꝰ ñ admittet̄ in causis criminalib⁹ vbi maior difficultas: maiusq; piculū vtitur a parita/te ymo a maioritate rationis ita firmant doctores aliqui vt refert Jo. an. in additiōibus ad spe. vbi supra.

Lex regni.

Mulieres an admittant̄ in cā criminali.

Lex regni.

¶ Non obstat si dicatur q̄ cum in hoc casu p̄cedatur per

Universidad de Deusto
Biblioteca

viã denũciatiõis ꝛ inquisitionis mu
lieres et de iure canonico admittun
tur vt.d.c.quonã.de testi. vbi ℞ te/
nẽt doctores ꝛ i locis ꝑallegatis. qz
ad ℞ dñdum ꝙ admittũtur quo ad
ꝓsumptionẽ nõ quo ad ꝓbationẽ se
cundũ hẽricũ pᵈ alios i.d.c.qñ in
ꝓma distintõe. ℣el alr scõm eũ. illõ
qõ dr ꝙ mulieres admittunt i cã in
quisitiõis ꝓcedit regr: fallit i crib⁹
homicidij ꝛ symõie: ꝛ alijs q̃ post pa
ctã pniam impediũt executionẽ or/
dis ꝛ reꝛtionẽ bñficij iaz adepti q̃
enumerant ꝑ bernardũ ꝛ plenius p
hosti. in.c. nili cũ pridẽ. §. pp ꝓscien
ciã: de renũ. i q̃bus cribus licet ꝓce
dat ꝑ viã inq̃sitiõis seu denũciatõis:
est tñ sicut in accusatõis iudicio ꝓce
dẽdũ vt plene legit ꝛ no. i.c. inq̃sitio
nis de accusa. ista sũt ꝟba hẽrici vsu
pra. Cũ aũt ℞ casu ꝓcedat sup gra/
uiori delicto illis ibi exceptuatis: me
rito i eo mulieres ñ sunt admittẽde
ad ꝓbationẽ faciẽdam: sed solum ad
ꝓsumptionem.

In crimĩe he
resis admit/
tunt testes q̃
alias repellũ
tur.

¶ Non obstat si dica
tur ꝙ in cribus exceptis vt ẽ crimẽ
symõie: hr̃sis: lese maiestatis vt dicit
glo. i.c.cũ. p. mãconela de accusa. gl.
i. admittunt mulieres ꝛ alie ꝑsone ꝓ
hibite ꝛ testes alias ihabiles vt po/
te iudei vt.c. ℑ xp̃ianos ℑ hr̃ti. li. vi.
ꝛ alij infideles. ꝙa illi soli repellunt
a testim⁹ ℑ fideles vt. c. pagãi. .ij. q.
vij. ꝛ.c. iudei. ꝛ.c. licet vniuersis de
testib⁹. ℑ qnoz numero hr̃tici ñ exi
stũt. itẽ ꝙa nõ appet rõ spãlitatis in
ter infideles ꝛ iudeos ꝛc. ¶ Admittũ
tur et excõicati ꝑticipes ꝛ socij cris i
testiũ⁹ vt. c. in fidei fauorẽ: de here.
li. vi. item serui cõtra dominos vt. l.
fi. ff. ad legez iuliã maiestatis. ¶ Ad
mittuntur etiam periuri vt. c. accu
satus. §. licet. de hereticis li. vi. fortius ergo admitti debent mulieres ꝑ
sertim bone fame ꝛ opiniõis. ¶ Ad
hoc respondetur ꝙ licet in crimine
heresis admittantur persone alias
prohibite vt in preallegatis iuribus:
admittuntur ad presumptionez vel
aliqualem probationem faciendaz:
non tamen vt duo ex his plene pro/
bent vt aperte colligitur ex prealle/
gatis iuribus signanter ex textu in
d.c. infidei fauorez vbi dicitur ꝙ ex
cõmunicati participes ꝛ socij crimi/
nis admittuntur ad testimoniuz in
fauorem fidei presertim in defectuz
aliarum probationum contra here
ticos credentes ꝛc. si ex verisimlib⁹
coniecturis ꝛ ex numero testiuz aut
personarum tam deponentiũ: quaz
eorum contra quos deponitur qua
litate: ac alijs circunstantijs: sic testi
ficantes falsa non dicere presumun/
tur. pondero textum illum inquan/
tum dicit ex numero testium: quasi
dicat ex multitudine testium: nec di
cas ꝙ apellacione numeri: veniunt
duo testes: ꝛ illi sufficiunt: l. vbi nu/
merus. ff. de testi. ꝛ regula pluralis
locucio de re. iur. cum concordãtijs
quomam dico ꝙ illa verba non pa/
ciuntur illum intellectum: ymo ver⁹
sensus ꝛ intellectus illorum verboz
est: ꝙ si plures excõmunicati quam
duo: vel participes vel socij crimi//
nis deponunt contra aliquem de he
resi: dum tamen ex aliquibus comi/
cturis nõ presumantur falsa dicere:
isti tales sufficiant ad condemnatio
nem. sic intelligit illum textum fran
ciscus de aretio in.c. fi. in fi. de testi/
bus. fuit enim mens pape ꝙ predi/
cti quamuis inhabiles ad testifican
dum admittantur ad testimonium:
non tamen dixit ꝙ duo ex illis suffi/
ciant ad condempnationẽ: ꝛ propte
rea dixit ꝛ ex numero testium. ꝛ ex
hoc dicebat franciscus aretinus vbi
supra posse dici ꝙ in testibus crimi/
nosis vel infamibus: etiam concur/
rentibus comecturis verisimilibus.

Mob. ñ hoc.

ꝛ sic dicit debere intelligi doctrinaz
hosti. quam refert archi. ꝛ Jo. an. in
dicto.c. vt officium de hereticis lib.
vj. dum dixit ꝙ in causa heresis: non
sufficiunt duo testes. nam quãdo te
stes essent criminosi vel infames: il/
lud dictum satis probatur in. d.c. in
fidei fauorem. idem quando essent
alij testes alȝs a iure ꝓhibiti vt ĩ casu
nostro in mulieribus. ita arbitroz iu
ris esse ego Joannes lupi de palaci/
os ruuios decretoz doctor salua de
cisiõe sacrosancte matris ecclesie. ac
cuiuslibet rectius sentientis.

Finis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula

Sex sūt partes huius operis ad quas est facienda remissio. Epla ad eū cui dirigit opus dicit in tabula. Epi.
Prefatio ad salmāticēsez academiā coram qua repetitio hec voce p/ pria auctoris est prolata dicit. p.
Introductio de modo procedendi z allegandi dicitur. Intro.
Rubrica de donatiōibus inter virū z vxorem. repetita dicitur. In ru.
Capitulū per vestras. de dona. inter viz z vx. Repetitum etiā dicit. c.
¶ Allegatio quedam in materia heresis. dicitur. Allegatio.

A

¶ Adbutens administratione prīuatur ea in. c. co. xlvj. in prin.
¶ Actus z potētia prima ad actuz eqparāt i ru. co. cliij. v. ex q̄ dicebat
¶ Actio cui dat: dat z exceptio in. c. co. iij. v. rō dubit ādi. z. co. xij.
¶ Accrescēdi ius nō hz locū in legato alimētoz in. c. co. cccl. v. ex q̄ iferr.
¶ Habet trī locū in legato dotis in c. co. ccclj. v. z videtur.
¶ Acceptatio actus req̄rit p alterā prem ad hoc vt noceat act⁹ gestus i iudicio p vnā ptē in. c. co. ccccj. v. itē
¶ Adulteriū. ppter adulteriuz viri vxor lucratur donationem ppter nuptias: sicut vir lucrat dotē ppter adulteriū vxoris: nisi in certis casib⁹ in ru. co. lxxx. ver. habet aliū z quartuz.
¶ Adultera trī vxor a viro occisa ñ perdit dotē. in ru. co. ccccxiij. v. idez si donator. ¶ Adxime si vir pcuras set adulteriū in ru. co. ccccxvij. v. z ß
¶ Si maritus parcit vxori adultere dum tamen ipe lucretur dotē: an valeat hoc pactū: in ru: co. cxxxviij. v. z
¶ Adaritus qui pepercit vxori adultere: potest eam accusare de nouo adulterio: z propter nouum de veteri in. c. co. xxj. v. ex quo dicebat cum
¶ Adaritus permittens adulteriū vxoris an debeat puniri: z an tale ad ulteriū possit accusari zc. in. c. co. ccc xxiij. in medio.
¶ Adulteriū pbatur per aliqua indicia in ru. co. ccccxlv. v. quinimo.
¶ Adulterij grauitas explicat p plura in ru. co. cccc. v. xliij. vxoris.
¶ Uxor que requiritur ab aliquo vt faciat cū eo adulteriuz potest facere tractatū duplicem in. c. co. cxix. in fi.
¶ Administratione abutens ea prīuatur in. c. co. xlvj. in prin.
¶ Aduocatus dicit miles vnde donatio ab eo facta cōcubine nō valet Et⁹ testm̄ si ꝛtabulat rōe p̄rritiōis Substitutio ab eo facta post pupillarē etatē erit directa. nō ꝓuenit vltra ꝓ facere possit. in ru. co. clj. ver. idē qd cū sequen.
¶ Aduocat⁹ etiā nō salariat⁹ ex publico dicit habere peculiū q̄si castrē/se in ru. co. cccvj. v. secus dicit.
¶ Alienari res phibita p̄t dari i dotē z donatōez pp nup. vide infra donatio propter nup.
¶ Cautela ad alienāda in alienabilia in ru. co. ccv. in prin.
¶ In alienabilia alienāt pp remuneratione in ru. co. ccxxvij. v. ad idē.
¶ Alienatio ēp̄scriptio in ru. co. lxxvij. v. ex quo etiam.
¶ Alienatio' cēsef pignoratio p eq̄/ualēti. nisi res sic obligata fuerit maiorū ipsius obligātis i ru. co. cccxciij v. predicta sunt cum sequen.
¶ Alia vbi de salute aīaz agit de apicib⁹ iurīs si curat i. c. co. 134. v. ex isti.
¶ Apices iuris q̄d sint z q̄ñ de eis si curat in. c. co. cxxxv. ver. apices aūt.
¶ Alimētū cautela est credere i cāz alimēti in ru. co. ccccxlviij.
¶ Alimēta z dos dīnt i aliq̄ i. c. co. ccxcvj. v. ad simile. Alias dos succedit loco alimētoz in. c. co. clxxx. v. nō obstat. aliq̄ñ differūt co. ccccvj.
¶ Allere tenet p̄ filiū allegitimū. vi de infra filia naturalis.
¶ Aō p alimētis datū est nō trans/

Universidad de Deusto
Biblioteca

mittit ad heredes in.c.co.cccxlix.v. aliud cum sequē.

¶ An alimenta possit petere filius: vbi statutum tollit vel minuit legitimaz in.c.co.cccl.v.hoc in portionibus.

¶ In legato alimētoz si hz locū ius accrescēdi in.c.co.cccl.v. ex q̄ iferūt.

¶ Si fūdus relinq̄t ad alimēta vēit ꝓpietas in ru.co.xvij.v. ex his etiā.

¶ Alimētare nō tenet filius pfez in casu in.ru.co.ccxiij.v. z hinc est. z i c.co.lxxxiij in fine.

¶ An de male acquisitis possit vxoz z familia alimēta sumere i ru.co.ccc xxiij.v. crederem.

¶ Alimenta data vxori: q̄ potuerat expelli ꝓpter dotez nō solutā an possint repeti: i.c.co.ccxxviij.v. vnū tñ.

¶ Alimenta pstita priuigno repeti possint: in.c.co.ccxxix.v. z bñ facit.

¶ Ei qui pōt exheredari an possint alimēta ōnegari: i.c.co.cclxxxj.v. iij

¶ Filius alit pfem: z non dotat in.c. co.ccxcvij.v. item filius.

¶ Frater alit sororem z dotat in.c. co.ccxcvij.v. item frater.

¶ Si aliqs teneť aliuz alere: sufficit q̄ faciat eum recipi in aliquo hospitali ꝛc. in.c.co.ccclxxxvij.v. ad idē

¶ Alimētatur maritus bānitus. vide infra bannitus

¶ Alternatiua relata ad iudicem ei ꝺ̄ optionē. i.c.co.xxxix.v. addidi.

¶ Ambasiatoz: cui aliq̄d donať an sibi acq̄rat i ru.co.cxciij v.p quē tex.

¶ Approbatio nihil ꝓdest in his q̄ nō dependēt a volūtate approbātis in.c.co.xxix.v. que vltra.

¶ Amparo. cartas de ampo intelligūtur de iimicitijs ꝓteritis in.c. co. cccxciij. ver. z ꝓpterea.

¶ Anglie rex pfectus est z ab eius sñia nō appellať. intro co.iij.v. ius ār cōe

¶ Antidoraria obligatio nō cadit i ter nobiles in ru.co.xxiij.v. nobiles

¶ Appellatio nō hz locū in cā dotis vel saltem nō suspēdit executionē in c.co.xlij. ver. aduerte.

¶ Appellatiōi vī quis renūciare si facit actū coꝝ iudice a q̄: si ista renūciatio est p alterā partē acceptata in c.co.ccccij.v. ad idē.

¶ Appellatio a sñia regis anglie nō hz locū qz pfectus itro.co.iij.v. ius ār

¶ Arra q̄d̄ sit z q̄n ꝓmittitur in ru. co.ij v. quo ad primā.

¶ Arre de iure hyspanoz in locū do natiōis ꝓpter nup. successerūt. differunt thi in tribus in ru.co.xcix.v. z circa illud cum sequen.

¶ Arre iste si ōbēt excedere decimā prē bonoz dantis. in ru. co. c. in pri.

¶ Ista decima pars cuius respectu cōsiderabitur. q̄si bona nō sunt libera: z solū habet vsufructū in ru. co. cij. ver. z procedūt.

¶ Aulier maioz vitur z fruiť istis arris in ru.co.cvj. ver. secunda.

¶ Arre iste statim efficiūť ꝓpie vt oris in ru.co.cvj.v. tertia dñia.

¶ Arduum negociuz quod dicatur in ru.co.xlj.v. facit.

¶ Argumentum a cōmuniter accidentibus in ru.co. cclviij. ver. quia dici potest z in.c.co. c. ver. item validum z co.xlviij.v. secundo dicunt.

¶ Assessoz grossi ingenij i causa subtili recusatur: Et legista in materia canonica intro co.ij. ver. ex istis etiā

¶ Assertio fraudulenta dat remedium alias non futurum in ru.co. xc. ver. secūdo intellige.

¶ Atroz iniuria q̄ dicať in ru.co.xlj ver. ex quo dicebat.

¶ Auus an teneat dotare neptē: in c.co.ccclxvj. ver. an auus

B

¶ Bānitus mulier bānita nō pōt ad ulterio oppimi: z possit bānitus offendi in pluribus que scribūtur in ru. co.ccccxlviij.v. quia etiam.

¶ Bānitus maritus alimētatur in c.co.lxxxiij.v. q̄ aūt.

¶ Bñficiū. fructus bñficij filij fa. non acquirūtur patri vide infra cleric⁹.

¶ Sñia lata sup cā bñficiali trāsit i

rem iudicatā. vide infra sñia.

¶ Bñficia vacant per 3cta sponsalia de pñti sine copula. in ru.co. cclxx viij. ver. hic est el scdo.

¶ Blandicijs facta habēt effectuz nisi in alterius detrimētū in ru.colū. ccccl. ver. secus tamen.

C

¶ Casus. casui non sūt attribuēda oia: q̄ fiunt in pre.co.ij.v. nec mihi ratione vlla.

¶ Casus fortuit⁹ est iniusta sñia in ru.co.ccclxix.v. z pōt esse.

¶ Casus fortuit⁹ qualiter ꝓbet. i.c. co. dnj. ver. si aūt casu.

¶ Canones a legistis: leges a canonistis allegātur intro co.j. cū sequē. ver. in cuius examinatione.

¶ Canōes pot⁹ allegāť: ꝙ leges ōficiēte iure regni itro.co.vij.v. idē vī.

¶ Canonista consulat legistā in materia legali intro.co.j.v. nō ergo.

¶ Canonista an pferať theologo in c.co.ccclxvj.v. ex quibus infertur.

¶ Captura psone nō pt fieri sine auctoritate iudicis cōperētis: vel incōpētis in casib⁹: quib⁹ pōt fieri p partem in.c.co.clvij.

¶ Carcer. carcerari pñt debitores si ē ꝓsuetudo itro.co.vj.v. ex q̄ iferť.

¶ Carcer nobilis qualis debeat eē: in ru.co.xxvj. ver. ex his etiam.

¶ Carcerat⁹ semel fugiēs diligēti⁹ ē custodiēd⁹ i ru.co.xxviij.v. itelligē

¶ In casib⁹ in q̄buo iudex ecclīasticus cognoscit inter laicos: an possit eos capere z carcerare. i.c.co. clxxxv cum sequentibus.

¶ Captiuus an iura loquētia de redemptione captiuoz habeāt locum in captiuo ex maleficio suo in ru.co. cccclij. ver. facit.

¶ Castigatio sine causa non permittitur in.c.co.xlvj. ver. idem videm⁹.

¶ Castellanus. cuius fidelitas arrē ꝓtratur potest facere tractatum duplicem in.c.co.cxx. ver. idem dicit.

¶ Cambia quatuoz sunt: q̄ licita: z q̄ illicita scribiť in.c.co.ccccl xxv.v. q̄rto in ferť. cū sequē. vide infra vsura.

¶ Cautio an vxoz reperēs dotē marito ōbeat pstare cautionē i.c.co.clj.

¶ An succedas in maioratu teneať cauere de restituēdo sequēti i gradu in.c.co.clj.v. z ista.

¶ Celeritas actuū inducit malā ꝓsumptionē in ru.co.cxxiij. ver. predicta tamen.

¶ Charitatiuū subsidium in.c.co. cccl xxv. ver. ex quibus.

¶ Citatio debet fieri ad petitionez partis in.c.co.cliij. ¶ Etiā si index p statutū teneatur citare in.c.co.cliij. ver. item procedunt. ¶ Nec vera nisi ad publicam vtilitatem quia tunc potest ꝓcedere sine petitione partis in c.co.cliv. ver. ista tamen. ¶ Presumiť fieri citatio ad petitionez partis etiā si ex actis non appareat in.c.co. clx. ver. vnuz tamen.

¶ Itē debet fieri citatio ex auctoritate iudicis in.c.co.cliij. ¶ Quod procedit etiam in citatiōe realī. i. captura psone. q̄ nō pōt fieri sine auctoritate iudicis ꝙperētis. In casib⁹ tñ: i q̄b⁹ ps ꝓpa auctoritate pt capere: pt fieri p iudicē fisuū i.c.co.c clviij. ¶ Et ꝓsumiť citatio facta ex auctoritate iudicis etiā si ex actis nō appeat i.c.clxij. v. z ibi idē. ¶ Nō intellige q̄n agiť de modico ꝓiudicio: vel q̄n citatus cōparuit in.c.co.clxv.v. sed ego.

¶ Citatio pt ꝓmitti nūcio publico. itē priuato. itē pti. Et ista ꝓmissio ō citādo nō ē citatio: appellať cuz sñia iterlocutoria in.c.co.cliij. ver. si aūt cum sequen.

¶ Nūci⁹ nō pt citare nisi pceꝑiat iudex spāliter vel generaliter. Et si generaliter pt citare sine spāli ꝓmissione nisi citatio reqrat cāe cognitiōez in.c co.clvj. ver. quinimo.

¶ Die feriato nō pōt fieri citatio. i c.co.clvij. ver. si tamen.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Comparitio citati purgat inepti tu finem citationis in.c. co. clxvj. v. vel potest dari.
¶ Citatio est de ꝓcessu ꝓpetuat in risdictione in.c.co. cccl xxxij. ver. itē citatio.
¶ Citatio ad locū non tutū: z si ꝓsternet declinatoriā in vno actu non tñ in alio in.c.co.cccc.j.ver.z pōt esse.
¶ Clericꝰ dī miles. vñ donatio ab eo facta ꝓcubine nō valet. Itē nō cōuenit vltra ℌ facere ꝑt. Itē stipēdia ei nō capiūt ꝓ executiōe sñie. Itē efficitur ciues in ru.co.clxiij.ver. idē est cum sequen.
¶ Clericꝰ nō est solutꝰ vñ cōmittit adulteriū eiꝰ ꝓcubina ꝑ distringi p iudicē ecclesiasticū in ru.co. clxv. v. et alio.
¶ Clericoꝝ bōa vbi publicāt̄ applicātur fisco eccl'ie in ru.co.clxvj. v. vñ si valebit cū seq. vbi di sputaꝫ an ꝓcurio ablata ab herede clerici indiguo applicet fisco ecclesie
¶ Cē aduenticiū clericoꝝ dī peculium castr̄ense vl' q̄si i ru.co. clxxxiij. i fi.
¶ Unde de eo filiussa. clericꝰ potest disponere in ru.co.clxxxiij in prin.
¶ Fructꝰ bñficij filiussa. nō acquirūtur ꝓri in ru.co.clxxxv.v. ex his ifero
¶ Appellatione clericoꝝ venūt clerici in minoribus cōstituti in ru. co. clxxxiij.ver. intellige
¶ Clericoꝝ cōcubine qualiter puniantur vi. infra concubina.
¶ Clericus an possit dotare filiā. in c.co.cccxxxix.ver.ex istis.
¶ Clemētia. de clemētia notāda v̄ ba alle.co.xxx.v. hoc debent.
¶ Consuetudo. consuetudines z leges regni allegantur in decisionibꝰ cārū intro.co.iij.ver.ānectā etiaz.
¶ Consueta apponi intelligūtur lz nō exprimantur in ru. co.xj. ver.consuetudo enim.
¶ Consueta ꝑsumitur quis facere i ru.co.xxiij.ver.ad ꝓpositam.
¶ Cōsuetudo ꝓbatur ꝑ dictū duoris in ru.co.lxxxiij. ver.hodie.
¶ Cōsuetudo nō extendit de vno casu ad alū i.c.co.cccc.ver. bñ facit.
¶ Cōsuetudo magnā viz hz in ru. co.r.v.i primis q̄dē z co.xiij.v. rō.
¶ Consuetudo semel a iure dānata ꝑ ītex ītroduci in.c.co. ccccv.v.z secūdū. nisi reprobatio ꝓsuetudinis haberet ꝓpetuā cāz. Itē nisi ꝓrogaret etiā future ꝓsuetudini: vel simplr. z B vltimū verū. nisi ꝓsuetudo ō nouo introducta sit ex cā noua a principio nō cogitata: qz tunc bñ valet i.c.co. ccccvj.
¶ Cōsueta q̄ nō sūt aggredi culpa ē in ru.co.cccl xviij. v. idez dicerē z i.c. co.cccccl xij.v sz si tutor.
¶ Consuetudo restatoris est attendēda in.c.co.cccc lj.v. idem ego.
¶ Cōsuetudo q̄ ad tributa ītro co. vi. ver. adde vnū bonum.
¶ Cōsuetudo ꝑt opari circa electos ꝓlatoꝝ z iuspatronat̄ intro.co.xj.v hec aūt ꝓsuetudo z.v. nec ē mirādū.
¶ Cōcedo nō est verbū trāslatiuū dñij in ru.co.xv.v. intellige B.
¶ Contradicēs habeꝫ ꝑ ꝓsentiente in his q̄ ꝓsentire tenetur in ru.co.xcvj. ver. quinimo.
¶ Consensus nouus inducit ex ꝓtinuatiōe. vide infra ꝓtinuatio.
¶ Cōsentire censet ꝫdicēs in his q̄ consentire tenet in. ru.co.xcvj. ver. quinimo.
¶ Cōsensus duoꝝ requisitꝰ ad validitatem actus sufficit ꝙ prestetur ex interuallo in ru.co.cxxxvj.v. si igit.
¶ Consensus nil opatur in his. q̄ nō dependēt a voluntate consentientis in.c.co.xxix.v. que vltra.
¶ Consensus tacitus in vno actu nō extenditur ad alium in.c.co.cccj.v. z potest esse.
¶ Confessio mariti ō dote recepta facta cōstante mr̄imonio an valeat in ru.co.clv.ver.ex ꝓdictis. ¶ Que quidem non firmatur iuramento in ru.co.cclj.v. q̄si illi cum sequen.
¶ Confessio expresse facta etiā parte presente non tamen acceptante non nocet in.c.co.ccccj.ver.item ista cum sequentibus.
¶ Nō sit credendum cōfessiōi alicuius alle.co.xx. post prin.
¶ Cōfessio circa ꝓhibita q̄si interꝓtetur in malā ptē alle. co. xix.v. non obstat.
¶ Cōfitēs se occidisse hoīez ad sui ō fensiōez ꝓdēnat: nisi ꝓbet ꝛc. alle.co. xx.v. ad cuius cōfirmationē.
¶ De eo qui sup duobus denūciat z vnū confiterur z alterū negat. alle. co.xxxj.v. restat.
¶ Cōcubina. donatio facta cōcubine valet: nisi in certis casibus. in ru. co.clvj.v. ex istis. cum sequen.
¶ Que dicatur cōcubina: in ru. co. clxx.v. hucusqz.
¶ Cōcubina q̄cq̄d acquirit: ꝑsumit acquirere de bonis amasij in ru. co. cclxxix.v. idē est in cōcubina.
¶ Uxor z concubina equiparāt̄. vñ matiōes. in ru.co.cclxxix.v. idē est in concubina.
¶ Un vxor possit stipulari penam si maritus habuerit concubinam. in.c. co.cccxvi.v. vnum demū.
¶ Propt̄ cōcubinū pōt vxor recedere ab eo. in.c.co.cccxvij.v. z inde est.
¶ Cōtra concubinas maxime clericorum in.c.co .cccxviij.
¶ Satutū ꝫ cōcubinas clericoꝝ in c.co.cccxx. in prin.
¶ Cō cubina publica in.c.co.cccxx. v. redeundo.
¶ De cōcubina clerici in minorib⁹ in.c.co.cccxxij.v. z crederem.
¶ De cōcubina ꝓiugata in.c.co.cccxxij.v. ade etiam.
¶ Cōiunctio maris z fēie q̄ iure z q̄ liter introducta sit in ru.co .cxlvj .v. ratio diuersitatis.
¶ Cōtinuatio inducit ꝓsensū nouū in ru.co.cccvij.v. amplia. secundo cū sequentibus.
¶ Cōtinuā cām hñtis differt ab habētib⁹ successiuā in. c.co. lxxviij.ver. hoc tamen.
¶ Cōmodatū in re ꝓmodata cuius ē piculū i.c.co.cccclxxx.v. q̄rto dicūt.
¶ Cōfiscatio bonoꝝ clerici applicatur fisco ecclesie ꝛc. in ru.co.clxvj. v. vnde non valebit cum sequen.
¶ Confiscatis bonis ꝓris an legitima filiorū vel dos sit cōfiscāda: z an fiscꝰ ista teneat̄ prestare in.c.co.ccccl ver. ex istis cum sequen.
¶ Cōtractꝰ app. ℑctꝰ venit q̄si ℑctꝰ in ru.co.ccclxxvj.v. z pcedūt cū seq.
¶ Contrahit̄ vel quasi i ōtract⁹ in ru. co.cccl xj.
¶ Cōtractꝰ ex quētiō ptiū legē accipiūt i.c.co.c cccl xxx. v. tertio dicūt
¶ Cōuersi de nouo ad fidē dicūt miserabiles ꝓsone. vñ ꝓhit̄ ꝓuenire suos aduersarios coꝝ iudice ecclīastico i c.co.lxxij.ver. iustum est.
¶ Cōmissoria lex bñ tz in pignor: si sponte adiciat̄ a debitore i.c.co.cccc viij. ver.ad idē facit.
¶ Que etiā ꝑt adijci int̄ fideiussorē z debitorē in.c.co.ccccxij.v. quartꝰ.
¶ Copula carnal' facit mr̄imoniū ō ꝓhibitū in ru.co.vij. ver.aduerte.
¶ Cōpromissū intelligitur scdm cōsuetudinē ītro.co. v. v. ex istis dicebat
¶ Cōfirmatio q̄ pōt referri ad actū iuridice factū: vel nō iuridice: refert ad actū iuridice factum in ru.co. xix ver.facit no.
¶ Credere nobili nō est culpa i ru. co.xxvij.ver.idem dicas.
¶ Culpa nō est credere nobili vide supra credere.
¶ Ad eum ptinet piculū qui est in culpa in.c.co.xciij.v. idē etiam.
¶ Culpa est insolita aggredi in ru. co.cccl xvij.ver idem dicerem.
¶ Qui est in culpa non iuuatur i.c. co.cccl xxiij.ver.ad idem.
¶ Culpa vnius non nocet alteri in ru.co.cccxix.ver.quando ergo.
¶ Curatoꝝ an detur luxuriosis in.c. co.cccxxij.in prin.

Universidad de Deusto
Biblioteca

D

¶ Delegatio. vide infra rescriptum.
¶ Delegatio intelligit scōz ꝓsuetudinē. intro. co. v. ꝟ. ex istis dicebat.
¶ Deponēs pecuniā penes eum: ad quez cōiter recurrebat nō est culpa in ru. co. xxvij. ver. ꝛ per ista.
¶ Defensio ꝓmittitur i ru. co. cccc xlviij. ver. nec tamē.
¶ Derogatoria clausula vniuersal nō derogat paulegio in iure clauso v de infra paulegium.
¶ Delictū. in delictis quasi ꝺbit. in ru. co. ccclxi.
¶ Diuortiū triplex. i ru. co. cxxxviij. ver. ad predictorum.
¶ Diuisorium remediū an possit impetrari nō obstāte iuramēto i ru. co. cclxi. ꝟ. sed est pulchz cū sequē.
¶ Diuinatoꝝ intellectꝰ nō admittit in. c. co. xxxvj. ver. sed reuera.
¶ Dignior est eligēdus. in. c. co. cccl vij. ver. ad ꝓdictoz cum sequē.
¶ Dignus quis dicat in. c. co. ccclxj. ver. meliorem.
¶ Dñium nō transfertur ꝑ verbuz cōcedo. vide supra cōcedo.
¶ Doctoz. doctori dicēti fore ꝓsuetudinē dz credi. in ru. co. lxxxiij. ver. hodie.
¶ Doctoz nō iubilatꝰ hz tres ꝑeminētias, iubilatꝰ vo q̄nqz. in ru. co. cliij. ver. ꝛ idem erit cum sequē.
¶ Doctoris fauoresꝫ extēdūt ad licēciatū. in ru. co. cliij. ver. imo fortius cū pluribus sequētibꝰ. nō odia. i ru. co. clix. ver. ista enim.
¶ Priꝰ factꝰ licēciatꝰ ꝑ fert priꝰ facto doctori. i ru. co. clx. ꝟ. ꝛ inde est.
¶ Que debeant precedere doctoratū. ꝑ. co. iij. ver. alma quidem.
¶ Doctoꝝ dicta debēt itelligi scōz iura: q̄ allegant in. c. co. clxxvij. ver. si tamen.
¶ Doctori cū loq̄t sine fūdamento no. credit in. c. co. cccj. ꝟ. ex istis.
¶ Donatō. ꝑsumit si ꝑcessit a donatario cā digna remuneratiōe. in ru. co. xxix. ꝟ. cessante. alꝫ singulariter si ꝑsumit i ru. co. xiij. ꝟ. nō ꝓdictoz. co. xiiij. ꝟ. bñ facit. nisi sit modicū datuz in ru. co. xxx ꝟ. ꝓdicta.
¶ Donatio si reuocat pp ingratitudinē in casu in ru. co. ccclix. ꝟ. imo plus Regulariter ꝺ in ru. co. ccccxlvj. ꝟ. tacite. nisi donatoz sit cā ingratitudinis. i ru. co. ccccxlvij. ꝟ. hec tñ.
¶ Si donatariꝰ cōuenit donatorē ꝑ magna ꝑte bonoꝝ reuocat donatio. in ru. co. cccclxiij. ꝟ. tacite.
¶ Donatio facta a filiosa. ō repetis cū eiꝰ auctoritate qualit cōfirmet. i ru. co. ccccxxvij. ꝟ. ampliabis.
¶ Donare ē ꝑdere in ru. co. iij. ꝟ. ꝛ quāmis.
¶ Donata a viro vxori an ꝑsumat ꝓdonata. vide infra sponsalicia largitas.
¶ Donare cōsueta quis itelligitur in ru. co. x. ꝟ. in primis quidem.
¶ Donatiōis insinuatiōi nō ꝑt renūciari in ru. co. lxxj. ad finem.
¶ Donatio oium bonoꝝ etiā inter cōiuges firmat iuramēto. in ru. co. clxiij. ꝟ. ampliabis.
¶ Donādi ptās nō venit in generali mādato in ru. co. ccclxvij. in prin.
¶ Donatio qñ reuocat ꝑ generalez obligationē rei donate i ru. co. cccxc iij. ꝟ. intellige tamen.
¶ Donatio facta filio alicuiꝰ rei an vī reuocata ꝑ meliorationez oiuz bonoꝝ factā eidē filio. in ru. co. cccxcvj ꝟ. er quibus.
¶ Donatōis reuocatio i dubio si ꝑsumit i ru. co. 397. ꝟ. ad ꝓfirmatōez
¶ Donatio remuneratoria nō ābulat ꝑ regulas aliaꝝ donationuz i ru. co. ccxxix. ꝟ. donatio. n. cū seqn. ꝛ co: ccxliij. ꝟ. ꝑ cōplemento.
¶ Dōatio filiosa. facta a ꝑe ob merita equalētia tz. ꝛ ō meritis stat assertiōi ꝑis i certis casib⁹ in ru: co. ccxlj ꝟ. ꝓfirmat. ꝛ co. ccl. ver. facit ad confirmationem.
¶ Donatio facta a ꝑe filiosa. valz vt donet alteri. in ru. co. ccxvij. ver. idem si maritus.
¶ Donatio facta filiosa. cōfirmat emācipatiōe. in ru. co. ccccxxv. ver. ad confirmationē.
¶ Donatio causa mortis ꝛ legatuz differunt. in ru. co. ccxiij. ver. secus Non requirit additionem. in ru. co. cccxcij. ꝟ. ista enī. ꝛ co. ccccxlj. ꝟ. idē dicas.
¶ Donatio ātenup. vide infra spōsalitia largitas.
¶ Donatio spōsoꝝ. vide infra spōsalicia largitas.
¶ Donaticiuz. vide infra spōsalicia largitas.
¶ Donatio ꝓpter nup. q̄d sit. i ru. co. xliij. ꝟ. aduertendum.
¶ Eui dari possit. i ru. co. xliij. ver. q̄ quidez.
¶ In feudū dari possit in donatiōnē ꝓpter nuptias. in ru. co. xliij. ꝟ. ꝛ hinc est.
¶ In emphiteosi. in ru. co. xlv. idē dicendum.
¶ In res subiecta restitutiōi. in ru: co. xlvj. ver. idem dicas.
In res prohibita alienari: in ru. co. liij. ꝟ. ꝛ ex istis. ꝛ tenet ꝙ sic. nisi qñ prohibitio alienationis spāliter facit mentionē de dote. ꝛ donatione ꝓpter nup. i ru. co. lxij. ꝟ. nisi specialit ꝙ specialem prohibitionez pater nō potest facere. in ru. col. lxv. ꝟ. pater. etiam si filius consentiat huiusmodi prohibitioni. nisi specialiter renūciet. in ru. co. lxvij. ꝟ. ampliabis hoc
¶ Donatio pp nup. tñ ꝓfessata nō solui de bonis restitutionis subiectis in ru. co. liij. ver. ista tantum.
¶ Habet hec donatio quatuor effectus. primo mulier est dña reruz pp nup. donatarū quo ad quedam i ru. co. lxvii. ꝟ. vnum circa. cum sequen.
¶ Maritus nō pōt alienare res ꝓpter nup. donatas: etiā muliere consentiēte. in ru. co. lxxj. ver: ꝛ inde est.
¶ Nec talis alienatio morte mariti ꝓfirmat. in ru. co. lxxij. ꝟ. q̄ quidez
¶ Fallit tñ ℔ qñ res sit donate dotē sūt estimate: q̄ tūc valet alienatio. in ru. co. lxxiij. ver. istud tamen.
¶ Itē qñ tales res cōsisterēt numero: pōdere: vel mēsura. Itē qñ sunt res: q̄ seruādo seruari nō possunt.
Itē qñ mulier ꝓsensit alienatiōe bis et interuallo post biēnū. in. ru. col. lxxiij. ¶ Itē qñ mulier cū iura mēro cōsensit alienatiōi. in ru. co. lxxvj. ꝟ. idem ego. Itē ꝓpter necessitatē familis. in ru. co. lxxviij. ꝟ. qđ ꝓcedit.
¶ Scōus effectꝰ. pactū de lucrāda dote extēdit ad donationē pp nuptias. in ru. co. lxxix. ver. hz ꝛ aliū.
¶ Tertiꝰ effectꝰ. viro vergēte ad inopiā pōt mulier petere donationez ꝓpter nup. i ru. co. lxxx.
¶ Quartꝰ effectꝰ. ꝓpter adulteriū viri vxor lucrat donationē pp nuptias. in ru. co. lxxx. nisi sint filij vl vtriq; cōmisit adulteriū. in ru. co. lxxxj. ꝛ nisi maritꝰ acriter verberasset vxorez in ru. co. lxxxij. ꝟ. idē est.
¶ An donatōes ꝓpter nuptias sint in vsu. in ru. co. lxxxiij. ꝟ. hodie.
¶ Ubi iste donatiōes nō fiūt: q̄liter ꝙ dote mulieri cōsulat. i ru. co. lxxxv. ver. vnum tamen.
¶ Donatio pp nuptias nō reuertit ad dantē in vno casu. in ru. co. xcix. ꝟ vnum non est.
¶ Triplex dña est inter donatiōes ꝓpter nuptias ꝛ arras: q̄ ei locum successerunt de iure hispanoꝝ. in ru. co. xcix. ꝟ. ꝛ circa illud cum sequen.
¶ Donatio inter virū ꝛ vxorē incipit in ru. co. cviij. ꝟ. sunt ꝛ alie:
¶ Donatio ista cōstante matrimonio est ꝓhibita. i ru. co. cviij. cū seqn.
¶ Etiam si vxor vel maritꝰ diu secum habitauerint. in ru. colū. cxxxvj. ꝟ. amplia primo. ¶ Et inter coniuges iudeos. in rubri. colum. cxxxix. ꝟ amplia scōo. ¶ Et qnādo matrimo

Universidad de Deusto
Biblioteca

nium est putatiuum.in ru.co. crlj.v amplia tertio . que quidem donatio inter putatiuo s non confirmat mor te. Jn ru.co.crliij. ver.z ab3o. ¶ Jtē procedunt supra dicta non solum in ter conuiges:sed etiaz inter eos :qui aliquo modo coniuges contingūt p patriam potestatem. Jn ru.co .clxx. ver.amplia quarto . Quo casu nec morte donatoris confirmatur . Jn ru.co.clxxxij.in prin.nisi interueniat iurameneum.in ru.co.clxxxij. ver. B tamen.Et nisi donatarius sit miles vel clericus.in ru.co.clxxxiij . ver. ex predictis..

¶Et quod dixi de donatione facta a consanguineis q̄ non valet:procedit de iure cōi:secus de iure hispanorum.in ru.co.clxxxvj.ver.sed quāuis ¶In donata vxori a cōsanguineis viri efficiant ꝑ propria vxoris quādo donatores voluerunt donare mulieri, in ru.co.clxxxvij.ver.vnde si frater. Secus tamē quādo certum est q̄ p pter maritum fuit donatio facta. in ru.co.clxxxix.v.secus tñ in dubio re currendum est ad coiecturas.quibus cessantibus presumūtur donata contemplatione viri:z ei acquirūtur nisi in tribus casib⁹.i ru.co.cxcj. v.si aūt sumus cum sequētibus.

Donatio facta sorori vxoris nō tenet in ru. cc.v.ex istis.

De donatione ſnīa:vel laudo:pacto vel trāsactione ꝑ firmata. in ru.co. ccij.v.amplia.v.cum sequēti.

Donatio iter ꝓiuges valet icertꝫ casib⁹.p⁹. qñ donator nō efficit paupior z donatari⁹ nō locupletior.in ru. co.ccv.v.limita.cū sequentib⁹. z co. ccxv .v.requiritur cū sequen.

Valet donatio ꝛmuneratoria seu reciproca inter coniuges.in ru. colun. ccxxvj.v.limita secūdo cum sequē.ni si essz excessiua.in rubrica.colū.ccxl. v.predicta tamen.z co.cciij.v.predicta tñ.vel nisi sint seruicia ad q̄ vxor tenebatur.in ru.co.ccxliij.v.sic ergo vel nisi donatū:qđ precessit: nō erat donātis:vel esse non presumebat. in ru.co.ccxliij.v.intelligo.

Valet donatio inter coniuges iurata.in ru.co.ccxlvj.v.limita tertio z co.ccliij.v.ampliabis.

Valet hec donatio ad vtilitatē ter/tij.in ru.co. cclvj.v.limita quarto.

Jtē valet ex cā dotis.in ru.co.cclvij v.limita quinto.

Jtē valet gr̄a adipiscendi honoris.i ru.co.cclix.v.limita sexto.

Jtē valet qñ vir donauit vxori:vt ornatior ad eū accedat.in ru.co.cclx.v adde alium.

Jtē valet facta elapso anno:si nō habent filios. in ru.co. cclx.ver . adde alium.

Jtē valet si non est traducta ad domū vxoris.in ru.co.cclxiij.ver. limita vij.determinat tamen cōtrarium in ru.co.cclxvj.ver.sz meo iudicio.

Jtē valet:si sponsa ō pfiti non est vi ripotēs.in ru.co.cclxviij. ver. z redeundo.

Idē si sponsus ō pfiti donauit aliq̄d in locum donationis ab eo facte ip̄i sponse:cum erat sponsa de futuro.in ru.co.cclxxiij.ver.idem dicas.

Donatio inter coniuges consta nte matrimonio facta morte donatoris confirmatur.in ru.co.cccxc. ver.extra casus. Quod procedit etiam in donatione facta ante matrimoniuz relata tamen in tempus matrimonij in ru.co.cccxcj.ver.quod procedit.

Jtem etiam si donator post talez donationem fecerit testamentum:ex q̄ nullus heres extitit.in ru.co.cccxcij. ver.item confirmatur vel aliam dispositionem generalez fecerit. in ru. co.cccxciij.ver.intellige:

Jtem confirmatur etiam morte violenta in ru. co.cccxi..v.cessante.ni si donator seipm interfecerit in ru.co. cccxcij.v.procedit.vel nisi inficiat a

donatario.in.ru.co.cccxciij.v.idem si.etiam ob adulteriū:maxime quādo vir,pcurasset adulteriū vxoris:ꝑpter qō eā occidit.in ru.co.cccxcvij. v.z hoc maxime.Censet aūt reuocata donatio hoc casu:idē si marit⁹ nō alimētauit vxorez in ru.co.cccxcviij. v.amplia.idē si nō adhibuit medicū vxori infirme.in ru. co.cccxcix. v.idē ergo.idē si medicū adhibuit:sz imperitū. i.ru.co.cccxcx.v.idem forte idē si marit⁹ expulit vxorē sine causa in ru.co.cccxcxi.v.quid ār.Idē si vxorē sine causa grauiter pcussisset. in.ru. co.cccxcxii v.idē forsan.

Jtē confirmat morte ciuili.in.ru.co. cccxcxv.v.confirmatur.

Jtē confirmat etiā quo ad fructus pceptos i.ru.co.cccxcxvi. v. amplia.

Jtē confirmat etiā si donator cū alterius auctoritate donationē fecisset. in ru.co.cccxcxvii.v.ampliabis.

Item cōfirmat etiā si donator z donatarius pariter moriātur.in.co.cccc. xcix.v.z q̄ dicta. Quando nō apparet q̄ simul vl̄ separatim mortui sūt q̄d erit i ru.co.cccxcxxi.v.ista pcedūt Qualis sit possessio:quā hēt donatarius coniūx anteq̄ donatio ꝑfirmetur.in ru.co.cccxcxxix.v.adde etiaz. Tunc donatio inter cōiuges morte donatoris confirmat:qñ interuenit traditio vel aliud q̄ loco tradit.cōis habetur.i.ru.co.cccxcxxxiii. v.aduerte.cum sequētibus.

Quādo maritus donauit vxori domum.in qua simul habitāt.an cōfirmetur ista donatio:.in.ru.co .cccxl. v.ex predictis.

Quādo nō interuenit tradit io non confirmat nisi vt legatū:vel vt donatio causa mortis.in.ru.co.cccxl.ver. dicebat.cū seqn.

Non confirmatur hec donatio : qñ donator eam reuocauit tacite vl̄ expresse.in.ru.co.cccxlij.v. aliqui tñ. Tacite videt donatio reuocata quā do mulier ē adulterata.in.ru.co.cccxliij.v.tacite etiam. Idem si ē repta i actus venereis. in.ru.co.cccxlv. v. quūmo. Idē si marit⁹ ignoret vxoris adulteriū.in.ru.co.cccxlvi. ver. immo.Jtē si propt adulteriū donatrix ē occisa videtur donatio reuocata.in.ru.co.cccl.in princip . Item qñ donatarius cōuenit donatorē super magna parte bonoz.i.rubri.co. cccliij.v.tacite etiā.

Item nō cōfirmat hec donatio quādo donator se interfecerit vt ei⁹ memoria sit post mortez dānata.in.ru. co.ccclvj.ver.sēcūdus.

Jtē nō cōfirmat qñ fuit facta donatio ex importunitate.i.ru.co.ccclvij v.tertio⁹. Sec⁹ si ex blāpiciis.i.ru.co ccclx.v.secus.

Jtē nō confirmat qñ fuit facta donatio ꝓpt bene merita q̄ nō precesserūt in ru.co.ccclxiii i.v.quart⁹. Jtē nec confirmatur qñ donatio excedit quingētos aureos:z non fuit insinuata.in.ru.co.ccclxvi.v.ade aliū.

Quid pōt facere mulier de re sibi a marito donata.in.ru.co.ccclxviij.v vnum.

In casibus quibus valet donatio vt confirmat:pdit eā vxor:si post mortē viri luxurioſe viuat.in.ru.co. cccclxix.ver.idem dicit.

¶Donatio inter masculū z femi/nam non coniuges se inuicē carnalit cōmiscētes:an valet:z z primo de concubinis.Concludit q̄ valet nisi i certis casib⁹.in.ru.co.cxlvi.v. exist cum sequēcib⁹.

Meretrici facta donatio valet siue interueniat traditio siue sola ꝓmissio. in ru.co.clxxi.v.videamus cū seqnti.

Aliis mulieribus q̄ non sunt cōcubine:nec meretrices si fuit facta donatio:qñ processum extitit ad traditionem nemō pōt repetere donator:tenet tamē donatarib⁹ restituere:z cui restituere teneat:scribit i ru.co.clxxvij v.de donatis cū sequētib⁹.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Dos.in dote valet cõsuetudo ap probans opinionẽ martini.intro.co. v.ỹ.et ppterea.

¶ Dos quãta doz eẽ i ru.co.xxxix.ỹ. z istud.

¶ Priuilegia dotis nõ hñt locũ in dote fessata tñ i.ru.co.liij.ỹ.ad cuꝰ

¶ Res phibite alienari an possint da/ri in dotẽ.: in ru.co.liij.ỹ.z ex istis.

Cautela vt nõ possit alienari dos ẽt cũ iuramẽto i ru.co.cccl.xij.ỹ.ad cuꝰ

¶ Mortalis pecunia cuꝰ periculo perit i c.co.cccclxxxi.ver.quinto.

¶ Propt adulteriũ mulieris vir lucra tur dotẽ:nisi in certis casibus.in.ru. co.lxxx.cũ sequẽtibus.

¶ Pater viri tenetur obligare bona sua pro dote data filio.ꝛc.in.ru.co. lxxxvi.cũ sequẽtibus.

¶ Morare tenet filias fideles pat i fideles:z etiã mater.in.ru.co.lxxxvj. ver.z procedit.

¶ Dotis cõstitutio a marito vroꝛi fa/cta nõ valet.in.ru.co.cxvi.ỹ.inferẽ.

¶ An confessio mariti de dote vroꝛis recepta facta constãte matrimonio valeat in.ru.co.cxxxv.ỹ.ex predictis.

¶ Dos putatiua habet priuilegiũ.in ru.co.cxliij.ỹ.habet etiã.

¶ Vroꝛ donare põt marito:vt inde dotet filia cõis.in.ru.co.ccxxi.ver.ex predictis etiã:nisi de rebus dotalibꝰ pfe existẽte diuite.in.ru.co.ccxxiii. ver.hoc tñ.

¶ Duo fauores dotis i.ru.co.ccxxij ver.nec video.

¶ Qñ mater simul cũ patre ꝓmisit dotẽ:tenet,ipa ad medietatez dotis in.ru.co.ccxxiii.ver.z secundus.

¶ Confessio de dote recepta facta a marito cõstãte matrimonio non fir matur iuramẽto.in ru.co.cclj.ỹ.qñ illi cum seqntibus.

¶ Statutũ vt pactũ qõ vroze pmo riente vir lucretur dotez:hẽt locũ in sponsa de presenti nõdũ cognita nec traducta i ru.co.cclxviij.ver.hinc ẽ.

¶ Si maritus cõstante matrimõio ꝓmisit dotẽ p filia.doz soluere de bo/nis suplucratis.vroꝛ enĩ tenetur do tare filias simul cum marito de iure hyspanoꝛ in ru.co.ccxxiij.ver.z secũ dum pdicta.cũ seqntibus.z co.cccl.z co. ccclxx.ver.ex istis. ¶ Et adhuc ɔ iu re cõi mat tenetur dotare filiã:viro existente inope in.c.co.cccxxv.

¶ Stãte statuto vel pacto ꝙ vroze premoriẽte vir lucretur dotẽ:nõ hẽt locũ ambobus morientibus simꝫ.i ru. co.ccccxxx.ver.fz cõtrariã.

¶ Expedit ꝙ dos mulierꝭ cõser uetur.p quo sunt introducta reme/dia marito vergẽte ad inopiã.in.c.co. iiij.ver.pro ratione.cũ seqn.

¶ Utrũ vnum illoꝝ remedioꝝ corri gatur p aliud in.c.co.vj.ver.z hic oia.

¶ Uiro pauperi doz essignari dos: si non ẽ alit de dilapidatione suspectꝰ qõ an vez sit in.c.co.viij.ỹ.z ppter ea

¶ Uiro vergẽti ad inopiã nõ auferr tur dos:dũ tñ idonea prestet cautio nem.qõ an veruz sit.in.c.co.x.ver.z sentiens.

¶ Uiro vergẽte ad inopiã erit i optio ne mulieris:vel exigere dotẽ vel pe/tere vt prestetur sibi idonea cautio: quod an vez sit.in.c.co.xij.ỹ.z ob ẽ.

¶ Qñ maritus a principio erat pau per assignabitur ei dos eo mõ ꝙ hic dicitur.qõ an vez sit.in.c.co.xiiij.ỹ. z propt cũ seqn.

¶ Ualet pactum p quod reuertitur, ad propriã naturã dotis in.c.co.xv ver.mouentur.

¶ Mulier sup dote nõ hẽt liberam facultatem.in.co.xxxij.ỹ.sic ɡ.

¶ Non valet pactũ:p qõ redditur cõditio dotis deterioꝛ in.c.co.xxvij. ỹ.sed quãuis.Nisi in certis casibus in.c.co.xxxiij.ver.aduertas.

¶ Uiro vergente ad inopiã:dos nõ debet remanere penes vroꝛez de mi nus idonea administratõe suspectã. qõ an veruz sit.in.c.co.xxxv.ver.alij

sentiunt.

¶ Si maritus vergens ad inopiaz qui vroꝛem a se expulit ppt dotẽ nõ soluraz petat dotẽ.assignãda ẽ ei sub ea cautione quã pstare põt: vel si iu dici visum fuerit:deponet apud mer catorẽ.i.c.co.xxxviij.ver.restat. Qõ habebit locũ in iudicio seculari in.c. co.xlij.ver.ex istis.

¶ Uiro vergẽte ad inopiã dos resti tuitur mlieri.ꝛc.i.c.co.xlv.ỹ.clusio

¶ Idẽ qñ est suspicio de dilapidatio ne.in.c.co.l.ỹ.ex quibus.de quo po/nuntur plura ecẽpla.in.c.co.lj.cũ se/quẽribꝰ.puta si cepit esse mercatoꝛ. edificauit iuxta flumen.ibidẽ. ¶ Si factus ẽ fideiussoꝛ in.c.co.liij. ỹ.hic est. ¶ Si bannitus. Si peregrina/toꝛ.in.c.co.lv.ỹ.hinc ẽ. ¶ Si excõica tus.in.c.co.lvj.ỹ.idem forsan. Si ex heredatus. Si cloacas nõ mundat. Si edificia hẽt quoꝛ fundamẽta in aquosa.eadẽ co. Si parietes habe/bat apud puteũ. Si negligit repara tionẽ domus.ꝛc.plura.in.c.co.lxxij. cum seqntibus.

¶ Quomodo cõstabit marituz ver gere ad inopiã.in.c.co.lxxvi.ỹ.cõsta bit.z.co.lxxx.ỹ.fateoꝛ.

¶ Quis sit effectus huiꝰ restitutio/nis.in.c.co.lxxxj.ỹ.voluerũt.cũ seqn tibus.z:co.lxxxv.ỹ.Ex hijs resultat.

¶ Exista enĩ dote sic restituta:vroꝛ filij alimẽtanꝫ z familia.in.c.co.lxxxj ỹ.voluerũt.

¶ An vroꝛ sit dña dotis sic restitu/te.in.c.co.lxxxv.ỹ.ex hijs resultat.

¶ Fructus dotis sic restitute exce/dentes alimenta:cuius sint. in.c.co. lxxxvj.ver.preterea.

¶ Si res vroꝛi sic restitute pereũt cuius erit periculũ. in.c.co.lxxxviij. ver.ex istis cũ seqnti.

¶ An in hoc casu possessoribus rez mariti competat ius offerendi:in.c. co.xcvi.ỹ.ex preditis.

¶ Predicta hñt locũ in marito pu/ratiuo.i.c. co.xcviij.ỹ. ãpliabis'prio.

¶ Idẽ etiã si maritꝰ a principio fuis set paup.in.c.co.xcviii.ỹ. ampliabis secundo.

¶ Idem si maritus eẽt factꝰ paup ex culpa sua i.c.co.xcix.ỹ.ãpliabis.iij.

¶ Idem si maritꝰ paup vel negligẽs postea efficiat diues.vel diligẽs.in.c. co.c.ỹ.Ampliabis quarto.

¶ Si maritus minoꝛ.in.c.co.cciij.ỹ. ampliabis quinto.

¶ Et i hoc casu vroꝛ sine licẽtia ma riti põt agere.in.c.co.cvii.ỹ.ampliabis. Nõ tñ minoꝛ.in.c.co.cviij.ver. intelligе.

¶ An filius possit agere in.c.co.cxi. ỹ.ex istis.z co.cxiij.ỹ.bene tñ.

¶ Ubi actio dotis ẽ cõis patris z fi lie:in casu vergentie ad inopiã.in.c. co.cxiij.ver.ampliabis.quo casu po/terit vroꝛ sola cõstituere,procuratoꝛez sine patris consensu.in.c.co.cxvij.ỹ. poterit etiã.

¶ Qñ maritus ẽ cõtumax in hoc ca su qualit pcedet.in.c.co.cxviij.ver. quod si forsan.

¶ Poterit etiã vroꝛ agere cõtra so cerum q recepit dotẽ.in.c.co.cxix.ỹ. ampliabis octauo.

¶ An aũt vroꝛ excomunicata possit agere in hoc casu.in.c.co.cix.ỹ. secũ do intellige.

¶ An vroꝛ põt agere extra extraneũ dotem recipientẽ:z ad inopiã vergẽ tem in.c.co.cxx.ỹ. ampliabis nono.

¶ An vxor poterit agere cõtra ma ritũ vergentẽ ad inopiã:si extraneꝰ dotẽ ꝓmisit.i.c.co.cxxii.ỹ.amplia.x.

¶ Si dos daꝫ marito z socero z al/ter eoꝝ vergit ad inopima:an vroꝛ potest dotẽ repetere.in.c. co.cxxv.ỹ ampliabis vndecimo.

¶ An ꝓbationez fideiussoris euitet dotis restitutio.in.c.co.cxxx.ỹ.am/pliabis duodecimo.

¶ An z qñ vroꝛ potest agere cõtra extraneos possessoꝛes ꝓ dote mari/

Universidad de Deusto
Biblioteca

ot vergente ad inopiã.in.c.co.cxxxij. ℣ ampliabis tertiodecimo.

¶ Un vxor potest agere contra pãnos ⁊ merces ⁊ supelectilia mariti eo ad inopiam vergẽte.in.c.co.cxxxviij ℣.ampliabis quarto.

¶ Un vxor potest agere pro dote q̃ cõsistit i pecunia vel bonis mobilib⁹ marito ad ĩopiã vergẽte.in.c.co.cxl. ℣.ampliabis quinto.

¶ Un ⁊ qñ habetur ratio ne maritus vel socer egeat vxore dote petẽte ꝓpter mariti inopiaz.in.c.co.cxlj. ℣.ampliabis sexto.

¶ Un vxor hoc casu potest agere ad bona feudalia vel emphitheotica vt maiorat⁹ mariti.in.c.co.cxlij.℣.ampliabis septimo.

¶ Un marit⁹ teneꝫ facere expensas vxori petẽti dotez ꝓpter mariti inopiã.in.c.co.cxlv.℣.ampliabis octauo

¶ Un vxor q̃ fnũciauit iuri ypothece potest dotẽ petere a marito vergẽte ad ĩopiã.i.c.co.ccxlviij.℣.limita

¶ Un dos det vxori dissipanti bona in c.co.cclviij.℣.limitabis secũdo.

¶ Un maritus cõdẽnat⁹ ꝓ delicto: potest soluere dotem vxori. in.c.co. cxlix.℣.sed cadit.

¶ Quãdo in dote ẽ ius patronatus quis pñtabit marit⁹ an vxor. ⁊ quid si discordant in.c.co.cxlix.℣.sucedit.

¶ A sentẽcia sup dote lata nõ appellatur.in.c.co.xlinj.℣.aduerte.

¶ Causa dotis an sit sumaria.i.c.co/xiiij.℣.ad qõ bene plen⁹.qꝫ ẽ plenaria.in.c.co.ccxv.ver. vnũ finaliter nisi agatur de ea icidẽter.in.c.co.ccxvij. ℣.sed itud. Judex tñ debet abbreuiare dilationes non tñ sic,ꝙ legitime ꝓbationes obmittãtur.in.c.co.ccvj. ver.fateñ. Nisi agatur in causa vergentie ad inopiã;vbi sufficit semiplena probatio.in.c.co.lxxx.℣.fateor.et ccxvj.℣.ſz si agereꝫ.

¶ Judex ecclesiasticus an ẽ cõpetẽs in causa dotis .n.c.co.clxvij.ver.noi ta.secũdo⁹ ⁊ co.clxxiiij.℣.ecce quãta.

¶ Potest marit⁹ expellere vxorem ꝓpt dotẽ nõ solutã.in.c. co.ccxvij.℣ tertio.sequitur cũ seqñti. ¶ Qñ ꝓcedit etiam si aliqua pars dotis sit soluta;non tñ tota.in.c. co.ccxix.℣.⁊ ℔ non solũ. ¶ Etiã si dos esset promissa ab extraneo.in.c.co.ccxx.℣ ultra tñ.

¶ Idẽ si vir sit dives.in.c.co. ccxxj. ℣.nec facit. ¶ Et vxore sic expĩsa potest petere dotẽ.in.c.co.ccxxi.℣. ampliari. ¶ Quãdo tñ dotẽ cõsequut⁹ est;⁊ postea expulit:tenet restituere dotẽ.in.c.co.ccxxii.ver.si aũt marit⁹ Si vero dotẽ nõ habuit:reddet vxori quartã partẽ bonoꝝ suoꝝ.in.c.co. ccxxvj.ver.si aũt vxor.

¶ Vir expelẽs sine causa vxorẽ pdit lucrũ dotis.in.c.co.ccxxij.℣.et qꝫ etiã.

¶ Põt marit⁹ expellere vxorẽ ꝓpt dotẽ non solutã:etiã si cõtraxit cum muliere nulla facta mẽtione dotis.i c.co.ccxxxiij.℣.ampliari.

¶ Siquis iurauit aliquaz accipe in vxorẽ:non facta mẽcione dotis: põt agere vt dos sibi cõstituatur in.c.co. ccxxxiij.℣.et quibus.

¶ Uxor non gaudet in dote beneficio ne quenat vltra q̃ facere possit. si dolose versata ẽ.in.c.co.ccx.i prici.

¶ Si marit⁹ qui ꝓpt dotẽ non solutam poterat vxorẽ expellere :⁊ nõ expulit:non põt repetere alimẽta.in.c. co.ccxxvij.℣.vnũ tñ. ¶ Idẽ si culpa mariti vxor non sit in eius seruicio.i c.co.ccxxx.℣.idem dicas. ¶ Idem in alimẽtis prestitis vxori sane in.c. co. ccxxxi.℣.⁊ ista. ¶ Etiã si de cõtrario vir ꝓtestaret.in.c.co.eadẽ. ¶ Etiaz si mulier sup hoc faciat pactũ cũ iuramẽto.ibidez. ¶ Potest tñ vir petere interesse ꝓpt dotẽ nõ solutaz in.c.co.cccxxxi.ver.fateur.

¶ Un teneat pater dotare filiã iam nuptam.in.c.co.ccxlix.℣.redeũdo.

¶ Filiam minorẽ.xxv.annis:q̃ sine patris cõsensu matrimoniũ cõtraxit cum indigno an pat dotare teneat⁊ in.c.co.cclvi.℣.⁊ ℔ efficati⁹.cũ seqñ tibus.⁊.co.cclxxj.℣.cõclusio.

¶ Pater tenet dotare filiã illegitimã.in.c.co.cclxxi.℣.primo.

¶ Filie intranti religionem etiaz si ne consensu patris nõ põt pat denegare dotẽ.in.c.co.cclxxvj.in prin.

¶ Dos ẽ causa pis.in ru.co. ccxx.℣. ex quo si vxor est.⁊ in.c.co.clxxxii. ℣. eodẽ modo.⁊ in.c.co.clxxxiij.⁊ in.c. co.cclxxvij.℣.⁊ facit.

¶ Pater tenet dotare filiã etiã habentẽ bona aliunde.vñ si pat dotet filiaz de bonis suis cõputato eo.qõ deberur ipi filie ex bonis maternis intelligit dotare solũ de bonis suis. subdit tñ opinionẽ cõtrariã. in.c.co cclxxxii.℣.v.offi cũ.cũ seqñtib⁹.

¶ Pater gerẽs negocia filie dotãs eam intelligit dotare soluz de bonis suis.in.c.co.cclxxxvii.℣.fortis⁹.

¶ Un mater vl alius q̃ dotauit filiã possit repetere a pfe.i.c.co.cclxxxvii. ver.⁊ qõ plus.

¶ Si pat alias filias nuptui tradidit;data eis certa quãtitate in dotẽ ⁊ postea aliaz filiã matrimonio collocet ⁊,pmisit dotẽ nõ expressa quantitate:cẽsetꝫ,pmisisse,put alios filiab⁹ dederat.i.c.co.cclxxxvij.℣.vide etiã.

¶ Dos ẽ cõstituta ꝓpt plures rationes.in.c.co.ccxciij.ver.ad secundũ. ⁊ co.cccij.℣.nec militat.

¶ Dos alimenta diferũt in aliquo i.c.co.ccxcvi..℣.ad sic. ¶ Dos succedit loco alimentoꝝ.in.c.co.clxix.℣ non obstat.

¶ Dos a quo iure descẽdat:in.c co cccvii.℣.ad illud cũ seqñtib⁹.

¶ Dos nõ reuocat pretextu ingratitudinis.in.c.co.cclii.

¶ Relictũ filie intelligitur ꝓ dote. i c.co.ccxciii.℣.⁊ hinc ẽ.

¶ Ut dos integra seruetur sorori:frater tenetur eã alere i.c.co.ccxcvii.℣. ⁊ inde est.

¶ Legatũ ꝓ muliere maritãda debetur etiã si sit maritata.in.c.co.ccxcv. ver.ex hoc dicebat.

¶ Filius nõ dotat matrem. frat.dotat sororẽ.in.c.co.ccxcvii.℣.ire filius.

¶ Quattuor dz iudex cõsiderare ĩ constituẽda dote primũ quãtitatez patrimonij patris.in.c.co.cccxxv.℣. in cõstituẽda.

¶ Secundũ numez liberoꝝ: qz nõ dz eẽ excessiua legitie i.c.co.cccxxvi. ver.secundo debet. Nisi inspecta cõditione psone. Itẽ nisi inspecta ꝓsue tudie patrie;⁊ maxime familie dicti patris.in.c.co.cccxxvi.℣.secũdo dz.

¶ Dotẽ immẽsam seu excessiuã legitime nõ possunt reuocare fratres viuente patre,eo tñ mortuo ⁊ constãre matrimõio possunt.in.c.co.ccc.xxvij ℣.⁊ qõ plus ẽ cũ seqñtib⁹.

¶ Dos ẽ titulus oneros⁹ ex parte mariti:etiã si ex dote sit postea lucrũ consequutur⁹;⁊ etiã ex parte filiorũ dotẽ maternã petentiũ.⁊ idẽ ẽ in dote putatiua,i.c.co.cccxxviij.℣.isti mouentur,cũ seqñtibus.

¶ Que dicat dos imẽsa.i.c.co.cccxxx ver.intelligo.

¶ Quo tpe inspiciatur an sit dos inofficiosa;an tpe quo fuit ꝓstituta:an tẽpore mortis patris.i.c.co.cccxxxij. ver.sed pulchrũ.

¶ Tertiuz considerandũ ẽ dignitas vl idignitas mariti.in.c.co.cccxxxiiij ver.considerabit.

¶ Quartuz si est filia naturalis tñ vel spuria:quã pat non teneꝫ dotare.in.c.co.cccxxxv.℣.cõsiderabit.

¶ Qñ ꝓcedit qñ filia hẽt vñ se alat: vel aliquã artẽ vnde se posset substẽtare.ea.co.℣.ista tñ. Nisi eẽt filia alicuius magni nobilis.in.c.co.cccxxxvi ℣.sed qñ dixi. Secus tñ si filia non haberet vnde se aleret vl dotaret:qz tũc tenetur eã dotare.in.c.co.cccxxxvij.℣.si tñ cũ seqñtib⁹. ¶ Quod ꝓcedit etiã in tris ĩperii. in.c.co.cccxlv.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝝ tenetur. ¶ Dos tñ constituēda filie naturali vel spurie nō ɔz excedere modū alimentoꝝ. in. c. co. cccxlvi. ꝝ. in constituēda. cū seqntibus. Alias non valet i eo; qō excedit; z mortuo patre; fratres possunt eaz revocare soluto matrimonio. in. c. co. cccxlvij ꝝ. ex quo sequitur; z etiā constāte. in ca. co. cccxlvij. ver. ego credo. ¶ Nisi marit⁹ ignorauerit eā spuriā. i. c. co. cccxlix. ꝝ. vno tñ. ¶ Istam tñ dotē filia illegitima nō trānsmittit ad suos heredes. nisi i casibus. in. c. co. cccxlix. ꝝ. aliud cū seqntib⁹.

¶ Clericus an possit dotare filiā. in c. co. cccxxix. ver. ex istis.

¶ An dos debita filiabus veniat in confiscatione bonoꝝ patris. Et an fiscus eā prestare teneaꝯ. vide. s. confiscat o:

¶ An auus teneaꝯ dotare neptē vide supra auus.

¶ An dos data nepti cōputetur patri in legitima. in. c. co. cccixxii. ver. ex istis.

¶ Dictante statuto q̄ stantib⁹ masculis femina non succedat: filius masculus teneꝯ dotare sororez. in. c. co. cccixxi. ꝝ. z tenendo.

¶ In legato dotis hērī ocum ius accrescendi. in. c. co. cccij. ꝝ. z videtur.

¶ De iure hyspanoꝝ pater pōt dare spurie quintā partē bonoꝝ etiā quo ad ꝓprietatē. i. c. co. ccclij. ꝝ. imo pl⁹.

¶ Predicta habēt locū in filia spuria: secus in filia alias illegitima. i. c. co. ccclij. ꝝ. cogitabam.

¶ Pater nolēs tōstituere dotē filie est compellend⁹ plurib⁹ remediis ō quibus. in. c. co. ccclij. ꝝ. istis ḡ ad petitionē filie vel ei⁹ mariti vel ei⁹ cōsanguineoꝝ/vel per iudicē ex officio suo. in. c. co. ccclij. ꝝ. z ō nō solum.

¶ Utrū pat q̄ semel dotauit filiaz: q̄ dotē cōsumpsit: teneaꝯ de nouo eā dotare. in. c. co. ccclxij. ꝝ. sed quānis.

¶ An fideiussoꝛ possit interuenire p dote. vide infra fideiussoꝛ.

¶ Pro dote conseruāda z restituenda an possunt interuenire pignoraꝛ: i. c. co. ccccxxxij. ver. aliqui volūt.

¶ Delegatio interuenire i dote pōt i. c. co. ccccxxv. ꝝ. adde etiā. Nisi delegatus eēt paup. in. c. co. ccccxxvj. ver. sed tenendo.

¶ In restitutione rez doraliū: q̄ pierunt: debet attendi extimatio tēporis quo perierūt. in. c. co. oj. ver. ex quo infertur.

¶ Dolus nō includitur i generali ꝓmissiōe i ru. co. ccclxiij. ꝝ. vnū tñ.

¶ Uxoꝛ cui⁹ pudicicia; z castellan⁹ cuius fidelitas attemptatur pōt facere tractatū duplicē. in. c. co. cxix. cū sequentibus.

E

¶ Ecclesia. Immunitas ecclesie non violaꝝ: si aliquis a iusticiario extra cimmiteriū vel ecclīam capiaꝝ: z deducatur p ecclīam: et inde violēter extrahatur. vide infra immunitas

¶ Ecclesie res licet non possint alienari: potest tñ ꝓlat⁹ repudiare nō dū q̄sita. i. ru. co. ccvii. ꝝ. sicut dicim⁹

¶ Ecclesie rea an possint donari. p/pter seruicia. in. ru. co. ccclii. ꝝ. ex istis.

¶ Ecclesiasticus iudex in casib⁹ quibus pōt inꝝ laicos cognoscere: an possit exequi sñias in possessionib⁹ secularibus: z an possit eos carcerare: in. c. co. clxxxv. cū seqntibus.

¶ Electio prelati q̄ non fiat: nisi prius moꝛa regi nunciet: pōt ex consuetudine introduci. intro. co. xj. ver. hec autem ꝓsuetudo.

¶ Elemosinā. Utrū possit facere vxoꝛ in. ru. co. ccxix. ꝝ. ex istis etiā.

¶ Emphiteosis. dari pōt in dotationē. ꝓpt nuptias sine ꝓsensu dñi Uide supra donatio ꝓpter nuptias.

¶ Emphiteota si cadit a iure suo ex non solutione pēsionis: si postea dñs simplicit recipiat pensionē: nō videt approbare emphiteotaz. in. ru. co.

xiij. ꝝ. bene facit.

¶ Emptio. emptoꝛ primꝰ pōt revocare res a secūdo emptoꝛe: cui est tradita: si fraudē participauit. in ru. co. ccclxj. ver. ad cui⁹.

¶ Emens aliena sciēter pdit preciū in ru. co. cccxl. ꝝ. ex quo inferē.

¶ Emptionē nō facit ꝓprie extimatio in contractu: in quo tota vtilitas nō ptinet ad recipiētē. i. c. co. cclxxxij. alias facit emptionē. in. c. co. xci. ver. extimat. o.

¶ Emptoꝛē tenetur vēditoꝛ: q̄ iurauit de fendere sine requisitione. in. c. co. dxiij. ꝝ. ex quo inferebat.

¶ Excepti casus extendūtur i ru. co. lx. ꝝ. z si forte. cū seqn. z. co. cxix. ꝝ. ampliabis.

¶ Expensa iuxta facultates ē faciēda in. c. co. lxxiij. ꝝ. idē dicendū.

¶ Actus cū expēsa ꝑsumit fact⁹ ad petitionē partis. in. c. co. clxj. ver. itē pro ista.

¶ An z quādo marit⁹ teneaꝯ facere expensas vxoꝛi secū litigāti vel plat⁹ monacho: vel dives pauperi. in. c. co. cclv. ꝝ. ampliabis octauo.

¶ Excussio ē de apicib⁹ iuris z quādo de ea nō ē curādū. in. c. co. cxxxiij. ꝝ. sed est ita.

¶ Extensio habet locū in casib⁹ exceptis. vide. s. excepti.

¶ Fauoꝛe publico lex alias nō extēsibilis extenditur. in. ru. co. lvij. ver. vnde ad propositū.

¶ Etēsio cōsuetudinis non hēt locum de vno casu ad aliū. in. c. co. cccc ꝝ. bene facit.

¶ In consensu tacito nō hēt locū extensio. in. c. co. cccc. ꝝ. z pōt esse.

¶ Exercitatio multū prodest. prefa. co. ii. ꝝ. nō ergo fortuna.

¶ Exceptio dat: cui actio. vide sup actio.

¶ Extrinseca solēnitas nō apparēs nō ꝑsumitur nisi in casib⁹. vide infra solennitas.

¶ Extrema faciūt presumi medium Uide infra mediū.

¶ Expellere pōt vir vxoꝛez ꝓpt dotem nō solutā. vide. s. dos.

¶ Executoꝛes dati ad distribuendū in pias causas: possunt erogare pro dotib⁹ puellaꝝ. in. c. co. cclxxviij. ver. ex istis.

¶ Si executoꝛes testamēntoꝝ discordant: cui⁹ consiliū prevalebit i. c. co. cl. ꝝ. idē dicit. z co. seqnti. ꝝ. qō aūt.

¶ Exheredatio hēt locū etiā ex causis non cōtentis in aucten. vt cuz de sppe. cogno. §. causas. hꝫ ibus tñ similē ratione cū illis. in. r. uco. lviij. z in. c. co. ccciij. ꝝ. z secundū.

¶ Ei qui pōt exheredari: possunt alimenta denegari. in. c. co. cclxxxi. ver. quarto.

¶ Exheredari an possit filia: q̄ ptraxit matrimoniū sine cōsensu patris. i. c. co. ccxcvii. ver. ad tertiū.

¶ Extimatio an faciat emptionē: vi de supra emptio.

¶ Excomunicatio. excomunicatus dicitur vergere ad inopiā. z ēparatur deportato i. c. co. lvi. ꝝ. idē forsan vbi plura notāda de excomūicatōe.

¶ Excomunicatio ē medicinalis. in c. co. lvii. ver. premitto.

¶ Non ē ꝓferenda z prolata ē relaxanda: si timetur q̄ mihil ꝓficerit. in c. co. lviij. ꝝ. in quib⁹. cū seqntib⁹.

¶ Nemo excomunicatur nisi ꝓ contumacia. in. c. co. lxi. ꝝ. secundū.

¶ Et ibi an sine moniciōe ꝓferatur

¶ Nō est ferenda pro leuib⁹ culpis. in. c. co. lxij. ꝝ. caueāt. cū seqn.

¶ Excōicationis grauitas explicatur. eadē co. cū seqntib⁹.

¶ De excōicato propt suspicionem hereseos in. c. co. lxvij. ꝝ. istis sic ꝓcedi.

¶ De excomunicato pseuerāte i excōicatōe. in. c. co. lxviii. ꝝ. idē forsan.

¶ Excomunicatos punit lex regni. i c. co. lxx. ad finem.

¶ Excōicata an possit agere benefi

Universidad de Deusto
Biblioteca

cio.l. vbi adhuc. E. de iure dotiū. in c.co. cix. v. secundo intellige

F

¶ Facere pōt, beneficiū ne cōueniat vitra q̄ facere posſit nō cōcedi/tur in casu in. c. co. ccxx. in princi.

¶ Si maritus condēnet vitra q̄ facere pōt: t soluit nō repetit. in. c. co. ccxxx. v. ad idem.

¶ De beneficio vide infra societas

¶ Familie hercis. actio nō datur p̄ quicte acquisitis. in ru. co. ccccvij. v. benefacit.

¶ Femininū cōcipitur amasculino in ru. co. ccccim. v. immo qō.

¶ Femina an succedit in maioratu in ru. co. ccccim. v. immo qō.

¶ Feudū dari potest in donationē ꝓpter donationē ꝓpter nup. sine consensu dñi. vide. sup. donatio propter nuptias.

¶ De feudis aliquas notabiles questiones. in. ru. co. ccccij. cū seq. marie co. ccccvim. v. si dicat, t in. c. co. ccclvij v. ad predictoꝝ.

¶ Finis t principiū cōsiderat: t nō mediū, p q̄ exēpla vide infra principiū.

¶ Fiscus ecclesie aufert bona clericoꝝ q̄ venūt publicanda in. ru. co. clxvi. v. vsi nō valebit. cū seq̄n.

¶ Confiscatis bonis patris: an veniant legitima filioꝝ t dos: t an ea teneatur prestare fiscus. in. c. co. cccxl. v. ex istis. cum seq̄n.

¶ Filius fa. clericus pōt dispone/re de aduenticijs in ru. co. clxxxiij. in principio.

¶ Filius fa. non acquirit patri illicita. i. ru. co. cccxvi. v. benefacit.

¶ Filio fa. facta donatio cōfirmat emancipatione in ru. co. ccccxxv. v. ad confirmationē.

¶ Filius fa. pōt donare rem patris cum eius auctoritate: t tal' donatio qualiter confirmetur i ru. co. ccccxxvij. ver. ampliabis.

¶ Filius. filiꝰ natꝰ ex vxore adultera presumit filius mariti. Idez de nato ex concubina in ru. co. cclxxxj. v ampliabis.

¶ Si pater fecit sumptꝰ cum filio i studio: videt aio compensandi fecisse cū fructibꝰ i ru. co. clxxxvj. v. vnū tñ.

¶ Filius pōt consentire grauamini imposito in legitima in ru. co. ccvj. v ex quo infertur.

¶ Propt̄ necessitatē filii excussatur quis a restitutione male ablatoꝝ. in ru. co. cccl xxvij. v. qō āt.

¶ Filius agit patre dissipāte bona i. c. co. xlviij. v. t hic ē.

¶ Filio ē quasi obita hereditas patris in. c. co. cccxv. in principio.

¶ Filij nati ante delictū patris in c. co. cccxlij. v. possent.

¶ Filius illegitimus. filius spurius a quibꝰ ꝓpellitur: in. c. co. cclxxj ver. si autem.

¶ Filia naturalis tantū vel spuria non ē dotanda a patre: q̄ habet vnde se alat. Si vero nō habet ē dotanda t alenda in. c. co. cccxxxv. v. cōsiderabit cū seq̄ntibus. ¶ Quod ꝓcedit etiam in terris impij in. c. co. cccxlv. ver. tenetur. Nō tñ talis dos debet excedere modū alimentoꝝ. in. c. co. cccxlvi. ver. in cōstituēda. cū seq̄ntibꝰ

¶ Illias nō valet. t mortuo patre possunt eā revocare fratres soluto matrimōio. in. c. co. cccxlviij. ver. ex quo sequitur. Et etiā pstāt em c. co. cccxlviij. ver. ego credo. Illi maritꝰ eā ignorauit spuriā. in. c. co. cccxlix. ver. vno tamen. Ista tamen cū dotem filia illegitima nō transmittit ad suos heredes: nisi in casibꝰ. in. c. co. cccxlx v. aliud. cuz seq̄ntibꝰ.

¶ Fictio nihil prodest ad validādum actum de iure natura inualiduz. in ru. co. cciij. v. si tñ.

¶ Ficta traditio nulla est: quando ꝓtractus est reprobatus. vide infra traditio.

¶ Fideiussor. datio fideiussoꝝ facit cessare alia remedia. i ru. co. xlviij. v. ite inuecta. t co. lij. in prin. t in. c. co. cxxx. v. ampliabis duodecimo.

¶ Fideiubere ē piculosum. in. c. co. liij. v. hinc est etiam

¶ Unus fideiussor an pōt cōueniri sine alio. in. c. co. ccccxx. v. hinc ē etiā

¶ Fideiussor an cōuenit̄ principali nō excuso. in. c. co. ccccxx. v. hic ē etiā

¶ Fideiussor regularit nō interuēit p dote: nisi h̄ eat cōsuetudo. i. c. co. ccccv. ver. quito cū dicit. ¶ Itē si cōsuetudo nō arraret: sz pmiteret talē fideiussionē. in. c. co. ccccvij. v. h tñ.

¶ Cessante ꝓsuetudine: nō interuenit etiā marito volēte. in. c. co. ccccix v. fatcoz. ¶ Idē q̄n maritꝰ vergit ad inopiā. in. c. co. ccccxi. v. ex quo resultat. ¶ Idē q̄n dās dotē est extraneꝰ t a principio sibi ꝓuidit de tali fideiussione. in. c. co. ccccxi. v. quartꝰ casus. ¶ Itez q̄n absente marito p eo aliquis ꝓmisit dotē soluere t restituere: qz tz tal' obligatio: etiā si postea maritꝰ ꝓmisit tali ex ꝓmissoꝝ q̄ illū seruaret indemnē. in. c. co. ccccxiij. v quintꝰ casus cū seq̄n. ¶ Itē q̄n intercessit p dote cōseruāda t restituēda in casu: quo matrimoniū nō seq̄tur. in. c. co. ccccxvj. v. sextꝰ casus. ¶ Itē p dote pōt intercedere fideiussoꝝ soluto matrimonio. in. c. co. ccccxvj. v. septimꝰ casus. ¶ Itē pr̄ viri pōt eē fideiussoꝝ p viro. i. c. co. ccccxvj. v. octauꝰ

¶ Idē in matre: in. c. co. ccccxvij. v. idē dicas. Secꝰ in fratribꝰ. in. c. co. ccccxvij. v. idē dicūt. ¶ Itē q̄n inuenit iuramentū. in. c. co. ccccxxii. v. nouus. ¶ Itē p dote ꝓmissa dāda. i. c. co. ccccxxvij. ver. adde etiā.

¶ Fideiussor pōt intuenire in durioꝝ rem causam: q̄ principalis si iurauit in. c. co. dxiij. ver. facit etiā.

¶ Flumen. qualē ptātem h̄eat t q̄ periculosuz ē h̄ere aliq̄d iuxta flumē in. c. co. lj. ver. hinc etiā

¶ Fortune nō sunt attribuēda oia que fiunt. pte. co. ij. v. nec mihi vlla.

¶ Fraus vide supra dolus:

¶ Fraudulēta assertio dat remediū alias non futur ū. in ru. co. xc. ver. secundo intellige.

¶ Futura nō cadūt sub dispositiōe in. c. co. xxii. ver. q̄ venia cū seq̄n.

¶ Furari pōt filius legitimā a fisco in. c. co. ccccli. ver. ad cuius.

¶ Fuga triplex. in. ru. co. cxxix. v. facit.

G

¶ Ganancias entre marido t muger pueden ser renunciadas por vno dellos. in ru. co. ccxj. ver. t ex his cuz sequentibus.

¶ E cerca destas ganācias. vide infra lucra.

¶ Gabella. an fraudās gabellaz sit tutus in foro cōsciētie t de eo a quo non fuit petita infra annū an sit tutus in foro cōsciētie. in. c. co. fi.

¶ Garētigia. lex regni q̄ instrumēta garētigie mandētur execuciōi: habet locū in factis extra regnū. tc. intro. co. ix. v. ex q̄ infertur.

¶ Geminatio act' multuz opatur. vide multa exēpla. in ru. co. lxxiij. v. idem dicas.

¶ Genus nō derogat speciei. in. ru. co. ccccxcij. ver intelligc. cū seq̄ntibꝰ.

¶ Generalis permissio nō includit fraudem. vide. s. dolus.

¶ Lex generaliter loqns. tc. in. c. co. cclxxxvij. v. nec distinguitur.

¶ Generalis cōcessio nō cōprehendit q̄ quis non eēt in specie concessurꝰ in. ru. co. ccccxv. ver. nō obstat.

¶ Glose opimo in dubio est sequēda. in. capitulo. co. cccc. ver. Et ista opimo.

¶ Graue damnuz quod dicatur. in ru. co. xlj. ver. facit.

H

¶ Hereſis. hereticus peior ē infideli in ru. co. cxl. v. nec obstat

¶ Heretica mlier velleyano nō gaudet. in ru. co. cxlj. ver. t ex hoc.

¶ Hereticꝰ macedoniano gaudet. i

Universidad de Deusto
Biblioteca

ru.co.cxlj.ver.z ex hoc.
¶ An in cōfiscatiōe bonoꝝ vxoꝝ ve
nāt donata sibi a cōsanguineis viri
in ru.co.cc.ver.ex quibus.
¶ An in cōfiscatiōe bonoꝝ ppīs hę/
retici venāt legitimaꝫ dos filioꝝ in
c.co.cccxl.v.ex iſtis cū sequen.
¶ Hereticoꝝ filij nati ante delictuꝫ
parētū:an afficiāt penis inductis a
iure i.c.co.cccxliij.v.ad hāc pcordiā
¶ De eo q̄ credit duos fore deos.ō
eo q̄ dubitabat de vnitate vnitis
marie.alle.co.ij.v.ad huius.
¶ De errōe circa ea q̄ sūt fidei alle.
co.ij.ver.ad hoc etiā.
¶ Dupliciter q̄s recedit a fide alle.
co.iij.ad finem.
¶ De cōculcāte corpus xp̄i alle.co.
iij.post medium.
¶ Pertinacia req̄ritur ad hęresim
alle.co.iij.ver.secundō.
¶ Qualis dz eē monitio:vt q̄s dicat
pertinax:alle.co.vj.cum sequē.
¶ De simplicibus male sentientibꝰ
de fide alle.co.ij.
¶ Errās in his q̄ tenet explicite cre
deremō est hereticus:si nō ē pinax.
alle.co.xij.ver.sunt enim.
¶ Quomō iudex eccl̄iasticꝰ cognos
cit ꝫ laicos hereticos in.c.co.ccliij.
v.nō obstat.
¶ Dubiꝰ i fide ifidet ē q̄lit itelligat
alle.co.xv.ver.z per ista.
¶ Pertinacia nō p̄sumit nisi pbet.
alle.co.xxv.ver.z posito.
¶ Hereticꝰ p̄pt̄ꝰ fi punit pena or
dinaria alle.co.xxvij.v.vel aliter.
¶ Nō testes singulares pbēt i crimi
ne hęresis alle.co.xxxij.v.aliter.
¶ In crimie hęresis pbationes ebēt
esse luce clariores alle.co.xxxiij i pri.
¶ Testes q̄ als repellūt admittūt i
crimine hęresis.Et q̄t testes sūt ne/
cessarij:alle.co.xxxiij.v.z posito.
¶ In crimie hęresis admittūt testes
q̄ als repellūt alle.co.xxxv.v.si obstat
¶ Heres an portio ablata ab here/
de clerici idigno applicet fisco eccl̄ie
vel seculari in ru.co.clxviij.v.ad idē.
¶ Herculi apparuerūt due mulie/
res pre.co.iij.v.alma quidem.
¶ Hērici regis clausula i ru.co.cccc
ver.ex his.
¶ Hispanie reges nō subsūt ipatori
intro co.viij.z seq̄n.v.sunt eni.
¶ Due p̄rogatiue hispanoꝝ princi/
pū intro.co.ix.v.ex hac etiā causa
¶ Homicidiū sui ipīꝰ est grauissimū
crimen in ru.co.ccccxij.v.est enī.
¶ Homicida perdit q̄ dz ab interfe
cto i ru.co cccxliij.v.ex q̄bꝰ oibus.
¶ Homicida est qui denegat alimē
ta in ru.co.ccccxviij.v.amplia.
¶ Idē si nō adhibuit medicū in ru.
ccccxix.ver.idem ergo.
¶ Idē si adhibuit medicū:sz imperi
tū in ru.co.ccccxx.v.idē forte.nisi eū
adhibuit ignoraēter in ru.eo.ccccxxj.
ver.eodem modo.
¶ Vulnerās aliquē letaliter quē al
ter occidit:nō tenet nisi ō vulnerato
in ru.co.cccc.xx.ver.benefacit.

J

¶ Ignorans ignorabit alle.co.xviij.
z scōm ista.
¶ Illegitimus filius an sit alendus.
ꝛc.vide supra filia naturalis.
¶ Illegitimi cēsentur indigni z ifa/
mes.vñ illatiōes in.c.co.cclxxj.v.si
ār.¶ Reputāt etiā turpes.vñ illa
tiones in.c.co.cclxxiij.v.reputāt.Ex
cludūtur a succesiōe z alimēt in.c.
co.cclxxiij.v.excludūtur.
¶ Imperatoꝝ nō subsūt reges hispa/
nie.vñ illatiōes itro co.viij.v.sūt.n.
¶ Immunitas eccl̄ie nō violat:si ali
q̄s a iusticiario extra cimiteriū: vel
eccl̄iaz capiat z deducat p eccl̄iaz: z
inde violēter extrahat in ru.co.civi
¶ Immediata persona:a qua aliq̄d
processit inspicitur in ru.co. clxviij.
in principio.
¶ Importunitate facta nō p̄sit effe
ctū in ru.co.cccclvij.v.tertius.
Impugnās aliq̄d:si dz se ex eo iuuat
nisi adhuc pēderet ipugnatio vl sup
impugnatione succubuit in.c.co. ccc
xcvij.ver limita quinto.
¶ Intellectus diuinatoris. vide su/
pra diuinator ius.
¶ Eū est intellectus duplex quī est
scōm ius accipitur in ru.co.xix. i pri.
¶ Inutile z nihil equiparātur i ru.
co.ccccxx.ver.idem forte.
¶ Instrumētū clausule cōsuete ap/
poni in instro an censeātur apposite
alle.co.xxij.v.facit in simili.
¶ Instrumēta facta extra regnum
adducta ad regnū regulāt legibꝰ re
gni intro.co.ix.v.ex quo infertur.
¶ Interdictū priuilegiū pcessū epo
q̄ possit celebrare tpe interdicti itel
ligit in pōtificalibꝰ in ru.co.xlij.ver.
ad idem.
¶ Insolita aggredi est culpa in ru.
co.ccclxviij.ver.idem dicerem.
¶ Iniusta sniaz est casus fortuitus
in ru.co.ccclxix.ver.z pōt esse.
¶ Inimicꝰ an admittat in testē cō/
tra eū q̄ maliciose inimicicias pcura
uit:in ru.co.ccccl.ver.facit etiam.
¶ Inopia qualit pbet:in.c co.lxxvj
v.cōstabit z co.lxxx.ver.fateor.
¶ Institutura p̄sumitur esse facta i
pfitia in.c.co.clxj.ver.benefacit.
¶ Iuuentus in crimine q̄s dicatur:
in.c.co.cccxviij.ver.in primis.
¶ Inofficiosa dos.vide supra dos:
¶ Iniuria atroꝝ q̄ dicat vide supra
atroꝝ.
¶ Interpratio indubio dz fieri scōz
ius in ru.co.xix.in pin.
¶ Infidelis tenet dotare filiā fide/
lē in ru.co.cxl.ver.ad idē.z co.lxxxvj
ver.z procedit.
¶ Incapax sub cōdictiōe institutus
interim administrat hereditatē i ru.
co.cxv.in pin.
¶ Incōtinēti facta inesse ꝛc.i ru.co.
civij.ver.z facit.
¶ Ingratitudo est maximū vicium
in ru.co.ccccxlvj.ver.ingratitudo.
¶ Dos si reuocat pretextu ingrati
tudinis in.c.co.cclij.
¶ Ingratitudo prelati nō nocet ec/
clesie in ru.co.ccclix.v.imo plus.
¶ Ingratitudinis pene nō p̄sit locū
q̄ ipse cui fit:est causa ingratitudis
in ru.co.ccclxviij.
¶ Indulgētie intelligūt de peccatis
cōmissis:nō de cōmittēdis in.c.co.xc
iij.ver.ex quibus cū sequē.
¶ Infirmi dicūtur miserabiles pso
ne in.c.co.clxxij.ver.iustū est.
¶ Indignus mrimonio q̄s dicatur
in.c.co.cclxj.v.ad cognoscēdū.
¶ Infamis ē qui supplicat q̄ retra
ctet snia:q̄ trāsiuit in rem iudicataz
si fuit valida.vide infra snia.
¶ Interesse lucri cessantis peti pōt
sine vicio vsure:nō tñ a principio pōt
taxari vide infra vsura.
¶ Integre hoc verbū quid opetur
in.c.co.dvj.ver.renunciare.
¶ Iteratio actus multū opatur vi/
de supra geminatio.
¶ Ius.iurista bous quis sit:intro.
co.ij.ver.sicut enim.
¶ Ius patronatus p̄sūt reges hispa
nie in ecclesijs cathedralibꝰ.itro co.
ix.ver.ex hac etiā causa.
¶ Ius patronatꝰ ex consuetudine ac
quiritur intro co.xj.ver.nec miran/
dum.
¶ Appellatiōe iuris intelligit de iu
re regni.vñ illatiōes intro.co.vj.cuz
sequē.ver.ius aūt cōe.
¶ Ius ciuile nō pōt tollere q̄d in fa
uorē rei spūalis cōcessit in.c. co. ccxc
viij.ver.z presuppositō.
¶ Nec pōt statuere aliq̄d p q̄d dif/
feratur ad tempus matrimoniū i. c.
co.ccxcix.ver.ad illud.
¶ Ius ciuile disponens sup mrimo
nio vel eius dependicijs nō dz obser
uari in.c.co.ccciij. ver.poterit dari.
cum sequentibus.
¶ In dubio non presumit aliq̄d fie/
ri cōtra ius in ru.co.xviij.ver.z hoc
maxime.
¶ Ius accrescendi nō habet locum
in legato alimētoꝝ:h dz tamē locum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ĩ legato dotis. vide supra accrescẽdi

¶ Judex arbitriũ iudicis versatur circa multa: q̃ ponũtur ĩ ru. co. xxxix. ver. z istud cum sequen.

¶ Judex exercẽdo officiũ suũ extra culpã est ĩ ru. co. ccccclx. v. vl'cũ eẽt

¶ Judex pſumit̃ fecisse illud qõ õ iure debuit in. c. co. clx. ver. vnũ tamẽ.

¶ Judex ex officio suo se intromittit in casib⁹ in. c. co. ccclviij. v. q̃uimo.

¶ Judex eccl̃iastic⁹ in casib⁹: q̃bus cognoscit iter laicos: an possit sniam exequi z eos carcerare: in. c. co. cxcvij

¶ Judex qui male sniaz tulit: qñ cõuenitur in sindicatu in. c. co. ccccxxj. ver. ex his etiam.

¶ Judex cõpetens in cã dotis an sit eccl̃iasticꝰ: si de ea agat̃ principaliter in. c. co. clxvij. ¶ Nota secũdo. ¶ Qñ ĩtelligo vt co. clxviij. ver. ecce quãta.

¶ Et ĩ cã pauperũ ĩ. c. co. clxx. v. z B

¶ Et in cã miserabiliũ pſonaꝝ. vñ ĩ cã cõuersi de nouo ad fidẽ z in cã senũ z infirmoꝝ. z in causa viduarũ in c. co. clxxij. v. iusticũ est cum sequen.

¶ Jtẽ alimenta petũtur coꝝ eccl̃iastico in. c. co. clxxx. v. sed alimenta.

¶ Judex cõpetens in cõstituẽda dote spurie est solus eccl̃iasticꝰ in. c. co.

¶ Judex supplet ex officio suo: vbi fauoꝝ publicꝰ vsak̃ ĩ. c. co. clx. v. ista tñ

¶ Judex lz dicat in articulo mortis se tulisse falsã sniam: nõ piudicat ei p q̃ iudicauit in c. co. ccccxvj. in pñ.

¶ Judicũ aliq̃s ẽ in accessu. aliq̃s ĩ pcessu in. c. co. ccclxxxj. v. ex q̃bꝰ vr̃.

¶ Judeꝰ nõ pt cõiugi donare cõstãte mr̃imonio in. ru. co. cxxxix. v. amplia secundo cum sequen.

¶ Judei sub laqueis legũ ibidem.

¶ Juramẽtũ firmat alienationẽ dotatiõis ꝓpter nup. in ru. co. lxxvj. v. idem ego.

¶ An valeat lex disponẽs q̃ in obligatiõe nõ intercniat iuramentũ in ru. co. ccviij. v. ad idem facit.

¶ Juramẽtũ firmat donationẽ patris in filiũ in ru. co. ccl. ver facit ad

¶ Juramẽtũ de nõ reuocando mandatũ in ru. co. cclxij. v. nec obstat.

¶ Juramẽtũ de nõ alienãdo dotem est seruãdũ potiꝰ q̃ scõm iuramẽtũ õ nõ reuocãdo alienationẽ in ru. co. cclxij. ver. ad cmus.

¶ Juramẽtũ de meliozãdo filiaz an debeat seruari: in ru. co. cclxij. ver. ex istis infero.

¶ Triplex diuersitas inter iuramẽtũ assertoriũ z ꝓmissoriũ in ru. co. ccl. ver. quomã illi.

¶ Juramẽtũ facit valere arras vltra decimã ptẽ bonoꝝ dantis in ru. co. cj. ver. hec tamen.

¶ Nõ facit valere donationẽ inr̃ cõiuges cõstãte matrimonio in ru. co. cxiij. v. ex q̃bus. Primum z in ru. co. cc xlviij. ver. limita tertio.

¶ Facit valere donationẽ inter eos qui aliq̃ mõ cõiuges cõtingũt ꝓ pñtã ptãtẽ in ru. co. clxxxij. v. hoc tamen.

¶ Cõfessionẽ factã cõstãte ma. de dote recepta nõ firmat iuramẽtuz ĩ ru. co. ccl. ver. qñ illi. cum sequẽ.

¶ Juramẽtũ nõ firmat pactũ de nũquã discedẽdo a societate ĩ ru. co. cclxj. ver. sed est pulchrum.

¶ Firmat tñ fideiussionẽ ꝓhibitaz interuenire ꝓ dote in. c. co. ccccxxij. ver. nonus.

¶ Juramẽtũ excludit bñficiũ ne cõueniat̃ vtra q̃ facere possit in. c. co. vir. ver. limitabis.

¶ Juramẽtũ hz vim spãlis cõsensus z derogatiõis in. c. co. dix. v. limitab.

¶ Jurãs intelligitur renũciare remedio sibi cõpetẽti in. c. co. dx. v. ad qõ. etiã si renũciatio esset generalis in. c. co. dx. v. ex q̃ vicebat. Etiã si nulla interuenit renũciatio: hz solũ iuramẽtũ in obligatiõe in. c. co. dxj. ver. quinimo.

¶ Valet laudũ q̃ absentẽ nõ citatus si interuenit iuramẽtũ in cõpromisso in. c. co. dxj.

¶ Juramẽtum hz vim req̃sitiõis in c. co. dxij. v. ad eius confirmationez.

¶ Si vẽditor iurauit defendere emptorẽ tenetur etiã irreq̃sitꝰ in. c. co. dxiij. ver. ex quo inferebat.

¶ Fideiussor iurãs tenetur ĩ duriore cam: q̃ principalis in. c. co. dxiij. v facit etiam.

¶ Ubi interuenit iuramẽtũ: nõ req̃rit certioratõ. ¶ Etiã si interuenit error iuramẽtũ. ẽ seruãdũ in. c. co. dxvj

¶ Jurisdictio an z qñ acq̃rat ex consuetudine vel pscriptiõe in. c. co. cxciij. ver. intelligo.

¶ Labor homo nascitur ad laborez in. c. co. ccccl xv. ver. sed caue.

¶ Largitas spõsalicia vide infra spõsalicia.

¶ Laicoꝝ lex an possit dispõere sup iuramẽto ĩ ru. co. ccviij. v. ad idẽ facit

¶ An sup mr̃imonio in. c. co. ccxxviij. ver. ex istis cum sequen.

¶ Lex leges a canonistis allegãt. intro co. j. cũ sequẽ. v. in cui⁹ exaiatiõe

¶ Legista ꝓsulat canonistã in materia canonica intro. co. j. ver. nõ ergo.

¶ Deficiẽte iure canonico: potiꝰ recurritur ad leges regni: q̃ ad leges impatoꝝ intro. co. vij. v. merito g.

¶ Deficiẽte iur̃ regni recurrit ad canones: ñ ad leges ĩtro co. vij. v. idẽ vr̃

¶ Leges imperatoris allegãs: q̃ pena intro co. vij. ver. sunt enim.

¶ Ler laicoꝝ an valeat sup iuramẽto: in ru. co. ccviij. v. ad idem facit.

¶ An sup matrimonio in. c. co. ccxxviij. ver. ex istis cum sequen.

¶ Leges z ꝓsuetudines regni allegãtur intro co. iij. ver. annectam.

¶ Ubi rõ legis viget: ibi locũ hz ipius legis dispõ: hz casꝰ ĩ vbi ñ fuerit expſsus ĩ ru. co. lvj. v. vbicũq; z co. ccciij.

¶ Leges ciuiles seruãt ĩ suo foro: cũ sũt. Jrie canonicꝰ nisi in materia pcti in. c. co. clxxiij. ver. ecce quãta.

¶ Legis pusio tollit̃ p pulsionẽ hois in ru. co. cclxxxviij. v. nec distinguit̃.

¶ Qualit̃ pt fieri lex q̃ filiã cõtrahẽtez mr̃imoniũ sine cõsensu patris. in c. co. cccviij. ver. ex his patet.

¶ Lex ñ distinguẽs ĩ distincte ẽ intelligẽda ĩ. c. co. cclxxxviij. v. nec distiguit̃

¶ Intellectus qui deseruit õ maiori dubio est assumendus in lege in. c. co. ccxciij. ver. q̃ quando.

¶ Ubi sunt plures rõnes legis vna cessante: nõ cessat legis dispositio. in c. co. cccj. in pñ.

¶ Leges nõ pñt tollere: q̃ in fauorem rei spũalis concesserũt in. c. co. ccxcviij. ver. z pſupposito.

¶ Nec aliq̃d statuere: p q̃ differat mr̃imoniuz ad tẽpus in. c. co. ccxcix. ver. ad illud.

¶ Leges disponẽtes sup mr̃imonio vel eiꝰ depẽdẽciis nõ sũt obseruãde ĩ. c. co. cccij. v. poterit dari cũ seqn.

¶ Lex cõmissoria bñ valet in pignore si spõte fiat a debitore. ¶ Que ẽt adijci inter fideiussorẽ z debitorẽ. vide supra cõmissoria.

¶ Legitima filij pt grauari ꝓsentiẽte filio: vñ pt ꝑpetuo vinculari ĩ ru. co. ccvj. ver. ex q̃ infertur cum sequẽ.

¶ Jtẽ põt reddi inalienabilis: si pater exprimat cã vz q̃ putat filiũ munus industriosũ: seu dilapidatorẽ in c. co. ccxxxv. ver. sed si filia.

¶ Legitima filij lz sit diminuta vel sublata p statutũ: nihilomin⁹ filius poterit petere alimẽta: q̃ trãsmittet ad suos heredes in. c. co. ccci. ver. ℞ ĩ fortioriꝰ. Et an valeat tale statutũ in. c. co. ccxlix. ver. z inde est cũ se.

¶ Legitima est quasi debita filio in c. co. cccxv. in pñ.

¶ Legitima filij an cõfiscatiõe bonoꝝ patris vide supra cõfiscatio.

¶ Si filiꝰ cui pater assignauit legitimã in vita: illã pdit sua culpa nõ tenet̃ sibi patri aliã legitimã sibi assignare in. c. co. ccclxxiij. ver. hinc est.

¶ Legatũ a marito ꝓpria auctoritate põt capi mulier traducta ĩ ru. co. cclxxvij. ver. operatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Legatū z donatio cā mortis dif
ferunt in ru:co.ccxiij.ver.secus tñ:
¶ Legata p ỹginibus maritādis di
cuntur pia in.c.co. cclxxviij. in prin.
¶ Legatū ñ reuocat̄ p generalē da
tionē in dotē nec p spālē in ru.co.ccc
xciij.ver.ex q̄ infert z ỹ.si tñ bene.
¶ Legatū relictū filie itelligitur p
dote in.c.co.ccxciij.ver.z hinc est.
¶ Legatū p muliere maritāda ōbe
tur etiā si sit maritata in.c.co.ccxcv.
ver.ex hoc dicebat.
¶ Legitimatio filij an legitimēt p
subsequēs matrimoniū:si mulier nō
erat digna tali matrimonio in.c. co.
cclxviij.ver.imo fortius.
¶ Legitime factū nullā penā mere
tur in.c.co.ccxcj.ver.si aūt.
¶ Liberalitas est ppria virtus no/
bilū in ru.co.xxj.ỹ.istud aūt.vbi exē
pla liberalitatis.
¶ Librox legalū z canonicox lega
tuz cōsequñ:qui in vtroq; iure,pfe/
cit intro.co.ij.ver.ex istis.
¶ Licēciat⁹ fauores doctoris exten
dūt ad licēciatū i ru.co .clxij.ỹ. imo
fortⁱ⁹.nō odia i ru.co.clx.ỹ.ista enī.
¶ Dn⁹ fact⁹ licēciat⁹ pferr̄ prius fa
cto doctori in ru.co.clx.ỹ. z inde est.
¶ Licenciatus excusatur a muneri
bus in ru.co.clxiij.in prin.
¶ Libell⁹ peto ꝓdēnari scdz formā
iuris cōis substentar̄ ex forma iuris
municipalis.intro co.v.ỹ. hinc etiā.
¶ Lītis cōtestatio est fundamētuz
iudicij z ante eā nō est iudiciuz in. c.
co.ccclxxxj.ver.ex quibus videtur.
¶ Locuples quis dicatur in ru. co.
xxxix.ver.z istud.
¶ Locupletior factus quomodo di
catur in ru.co.ccxvj.cum sequen.
¶ Lucra habita ocstāte mr̄imonio
venūt cōicāda z eq̄liť diuidēda iter
cōiuges in ru.co.ccxcvij.ỹ vñ lucra.
¶ Usñ fructⁿ i ru.co.cccj.ỹ.z hinc est
¶ Et ꝓsolidata i ru co.cccij.ỹ.ex his
infero.
¶ Et stipēdia z salaria in ru.co. ccc
iiij.ver.ex his infertur cū lequē.
¶ Et meliorameñta in rebus maiora
tus in ru.co.ccciij.ver.ex istis.
¶ Nec pcedūt ēt iter cōiuges puta
tiuol i ru.co.cxlij.ỹ.z hīc est.z co.ccc
ij.ỹ.ex his z co.cccvij.ỹ. ampliabis
¶ Etiā soluto mr̄imonio remanēti/
bꝰ bona simul in diuisis in ru.co.ccc
vij.ver.amplia secundo.
¶ Nec tñ ỹa nisi alter renunciet lu/
cris qō pōt in ru.co.ccxj.ver.z ex his
z co.ccciv.ver.limitabis.
¶ Et nisi habitēt separatī in ru.ccc
xj.ỹ.limitabis z culpa maritus non
pōt notari in ru.co.cccxiij.ver.qñ ē.
¶ Itē nisi eēnt imuste acq̄sita.in ru.
co.cccxv.ỹ.limitab.q̄ si spōte cōica/
ta fuerit:erūt cōia i ru.co.cccxviij.ỹ
vnū tñ. ¶ Un marit⁹ illicite acq̄sita
restituet de bonis cōibus:in ru.co.
cccxviij.ver.vnde si super.
¶ Itē nisi ista lucra nō ꝓuenīāt ex q̄
sta vl'opa i ru.co cccxliij.ỹ.limitab.
¶ Uxor post mortē viri luxuriose vi
uēs:amittit lucra q̄ sibi obuenerī cō
stāte ma.i ru.co.ccclxix.ỹ. vnū ōnū
¶ Maritⁿ nō pt donare bōa acq̄si/
ta cōstāte ma.in ru.co.ccxxv.ỹ. sz in
telligo z co.ccclxvj.ỹ.ex his inferr̄ lz
possit alienar̄ i ru.co.cccxx.ỹ. ego tñ
Un cōmittēdo delictū illa ꝓdat i ru.
co.ccclvij.ỹ.ꝓdicta.nisi in vno casu i
ru.co.ccclxviij ver.vno tamen.
¶ Un dñū acq̄sitox cōstāte ma.sta
tiz trāseat in vxorē,p sua pte i ru.co.
cccxix.ỹ.idem videtur dicendum.
¶ Luxuriosus act⁹ habeť,p luxuria
in ru.co.cccclv.ver.quinimo.
¶ Luxuriosa mulier quid perdat in
ru.co.xxxvj.ver.ad predicta z co.ccc
lxix.ver.vnū demū z co.cccclxix.ver.
idem dicit.
¶ Luxuriosis an detur curat⁹ i. c.
co.cccxiij.in prin.
¶ Lud⁹ si attract⁹ p vim vel nimiā
importunitatē ad ludendū vincit in

lūdo:lucrādo:nō teneť restituere in
ru.co.cccclx.ver.facit quod.

¶ Mr̄imonium z qñ durat post
mortē viri iuris,fictiōe in ru.co .xxxv
ỹ.vel pōt z co.cccixj.z co.cccclxx.ỹ.
ecce.
¶ Mr̄atrimoniū putatiuū:censetur
verū quo ad multa in ru.co. cxlj. ỹ.
amplia tertio.z in.c.co.xcviij ỹ. am/
pliabis primo.
¶ Mr̄id eēntiā mr̄imonij:nō req̄ritur
traductio ad domū:nec copula acr/
nal'.lz fiat mētio ō mr̄imonio copu/
lato i ru.co.cdxvj.ỹ. ad idē cū seqn:
¶ Cōsensus pr̄is in matrimonio fi/
lij an sit spectādus in.c.co.ccxxxv.ỹ:
sed si filia cum sequen.
¶ Filij an legitimēt̄ p subsequēs
matrimoniū:si mulier nō erat digna
matrimonio i.c.co cclx.ỹ.imo fortⁱ⁹
¶ Mr̄imonio indignⁿ quis dicat̄:
in.c.co.cclxij.ver. ad cognoscēdum.
¶ Cōtra eū q̄ mr̄imoniū ꝓhit cū fi/
lia dñi in.c.co.cclxix.ỹ. z si qualcr̄.
¶ Filiā minorē xxv.āmul mr̄imoniū
ꝓhibē sine pr̄is ꝓsēsu ēt c indigno pr̄
dotare teneť q̄uis illa dotē nō ꝓmi/
serit in.c.co.cclxxj.ver.cōclusio.z co.
cclxij.ỹ.z ỹ efficaci⁹. ¶ Etiā si pater
sit ifidelis in.c.co.lxxxvj. ỹ. z ꝓcedit
¶ An filia q̄ ꝓhit matrimoniuz sine
cōsensu patris:possit exheredari i.c.
co.ccxcvij.ver.ad tertiuz.
¶ An possit q̄s ad mr̄imoniū inuita
ri ꝓpter lucri in.c.co.cccx.ỹ. pōt enim.
¶ Mr̄imoniū spūale z carnale eq/
paratur in.c.co.cclxxv.ver.secundo.
¶ Jus ciuile nō pt statuere p qō dif
ferat matrimoniū ad rempus in. c.
co.ccxcix.ver.ad illud.
¶ Snia lata sup matrimonio ñ trā
sit in rem iudicatā.nisi in casib⁹ de q̄
bus infra sententia.
¶ Pater nō cogitur facer̄ obligati
onē,p dote data filio ꝓhenti cū in di
gna in ru.co.xcviij.ỹ.subdit tamen.
¶ Mr̄atrimonia debent esse libera.
in.c.co.cclxxxix.ver. sexto.
¶ De illo q̄ vxore viuēte aliā supdu
xit z de monacho mr̄imoniū cōtrahē
tez de eo qui post matrimoniū ordi
nē sacrū suscepit in.c. co.lxix.
¶ Stipulatio penal' i mr̄imonio re
probat̄ in ru.co.ỹ.ỹ. q̄uis stipulatio
¶ Mr̄atrimoniū efficit̄ de pr̄ti p co
pulā carnalē in ru.co.vij.ỹ. aduerte
z p traditionē in ru.co.viij.ỹ.idē fez
san.z co.cclxxv.ỹ.sed quāuis.
¶ Mr̄imonij bona in ru.co.ciij.ỹ.
bona enim.
¶ Mr̄imoniū,phibitū ꝓhēs an pos
sit repetere donata i ru.co. cxliij.ỹ.
si igitur.
¶ Mr̄imoniū liberat a pr̄ia ptāte.i
ru.co.ccc.ỹ.hodie tñ z co.clxxxvj. ỹ.
sz q̄uis.z co.ccccxxix.ỹ.considera.
¶ Statutum Jacox an valeat sup
mr̄imonio i.c.co.ccxxxviij. ỹ ex istis.
¶ Mr̄atr̄ possit fieri lex ꝓ filiū ꝓhē/
te sine cōsēsu pr̄is i.c.co.cccviij.ver.
ex his pater.
¶ Mr̄at̄ ifidel':teneť dotare filiā fi/
delē de iure cōi in ru.co.lxxxvj.ỹ.z p
cedit ¶ De iur̄ regni q̄libz mr̄ teneť
dotare filias simul cū marito in ru.
co.cccxlix.ver.ex istis
¶ Mr̄atilda regina in ru.co .xxj.ỹ.
istud ꝓbāt z.co.xl.ver.benefacit.
¶ Mr̄asculinū cōcipit femininuz in
ru.co.xliij.ver. imo qō.
¶ Mr̄agna cā q̄ dicat̄ in ru.co.xlvj.
in principio.
¶ Mr̄agnū delictū qō dicatur in ru.
co.xlj.ver.ex quo dicebat.
¶ Mr̄agnū incōmodū ibidem.
¶ Mr̄agna quantitas ibi.
¶ Mr̄ādatū iuratū an pt revocari:
in ru.co.cclxij.ver.nec obstat.
¶ Mr̄ādatū gñale nō includit ptātē
donādi in ru.co.ccclxvij.in principio
¶ Mr̄aiorat⁹ an res maiorat⁹ pñt
dari i dotē vl' donationē pp nupcias
vide supra donatio ,ppter nupcias.
¶ Mr̄aioratū ꝓstituere an possit q̄s
in foro cōscie in .c.co.cccl v.ỹ.restat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ An maiozatus veniat ad nepotē
z c. ītrubrica co. ccccij. ℣. sunt tamen.
¶ An veniat ad filiā i ru.co.ccccij.
ver.imo quod.
¶ An mortuo filio sine liberis veni
at ad frēm in ru co.ccccvj. ℣. de vno.
¶ Adarit⁹ nichil nobilitatis assumit
ab vxore in ru.co.cxxvij.ver. ad idē.
¶ Adarit⁹ z vxor dicūt. ꝛz nōdū in/
tercessit copula carnalis nec tradu/
ctio ad domū. Unde illationes ī ru.
co.cclxvj.ver.ad idem cum sequē.
¶ Adarit⁹ z plat⁹ eq̄parāt: vñ illa
tiōes in ru.co.ccclviij. ℣. sicut in sili.
¶ Adacedomanū cōperit etiā here
tico in ru.co.cxlj.ver.z ex hoc.
¶ Adetui dās cām an iuuet metu. ī
ru.co.cccclj. ℣. ad cuius.
¶ Aderetrix q̄ sit z an valeat dona
tio ei facta in ru.co.clxxj. ℣. vidam⁹.
¶ Aderetrix tollerat z licite acq̄rit
in ru.co.clxxvj.ver. q̄ntū fūdamētū.
¶ Adeliorare filiā iurās an debeat
adipiere in ru.co.cclxij.ver.ex istis.
¶ Adelioratio oīuꝫ bonoꝝ an vi9a
tur reuocare, donationē spālē in ru.
co.cccxcvj.ver.ex quibus.
¶ Adelioratio itelligit eē ō bōis p/
sērib⁹ ī ru.co.ccxxvj. ℣. itē si mater.
¶ An q̄s pf in foro aie possit melio
rare filiū in.c.co.ccclv.ver. restat.
¶ Adediū nō ꝓsiderat: ꝛz pncipiū
z finis ad q̄ exēpla in ru.co.clvij.
¶ Adediū pſumitur habitis extre/
mis in.c.co.clxij.ver.z pro ista.
¶ Aderita debēt ꝓbari: vbi fit do/
natio ob merita ī ru.co.clxx. ℣. z sic
ligo. stat tñ assertiōi pris vonāt⁹ filio
sup merit⁹ ī cert⁹ casib⁹ ī ru.co.ccxlj. ℣
ꝓfirmāt. z co.ccl. ℣. ad ꝓfirmat. ōez.
¶ Adisericordia. ō. mia notāda vba
alle.co.xxx.ver. hoc debent.
¶ Adinoꝝ si asserit nullum habere
curatorē ꝛc. in ru.co.xcj. in prin.
¶ Adinor nō petit restitutiōez ī ca
sib⁹ in.c.co.cxl. ℣. z adeo cū sequē.
¶ Adinoꝝ an possit agere bñficio. l
l. vbi adhuc. ff. de iure do. in.c. co.c
viij.ver.hoc itellige.
¶ Adiles dī rex ī ru.co.cl. ℣. ex quo
infertur.
¶ Et eduocat⁹ z doctoꝝ in ru.clj. ℣.
idē qꝫ. ¶ Et cleric⁹ in ru.co. clxiij.
ver. idem est.
¶ Adiles nō donat cōcubine in ru.
co.cxlix.ver.hec tamen.
¶ Adiserabiles pſōe sūt paupes z
de nouo cōuersi ad fidē/senes/z ifir
mi z vidue in.c.co.clxxij. ℣. iustū est.
¶ Adoꝝ violēta equiparat nālī in
ru.co.ccccxj. ℣. cessante cū sequē.
¶ Adoꝝ cuīl z nālis equiparātur
in ru.co.ccccxxxij.ver.rō huius.
¶ Adoꝝ simultanea stāte statuto
vl pacto q̄ vxor morīēte anteq̄ vir:
vir lucret dotē z econtra an habeat
locū in morīētib⁹ simul ꝛz q̄ non in
ru.co.cccxxx.ver.z ex hoc.
¶ Adomitio censetur ꝓhibitio iurīs
in.c co.lxj.ver.secundum.
¶ Adodicū quid dicatur in ru.co.
xl.ver.benefacit.
¶ Adonachus nouitij mortui bona
applicātur monasterio in ru.co.clv.
ver.ad quod bene.
¶ Adōasteriū vide.s. monachus.
¶ Adoꝝ mutatio inducit mutatio
nē honoꝝ in ru.co.ccclxxj. ver ad qō
bene. z co.ccccxliij. ver. tacite.
¶ Adulier an succedat in maiozatu
in ru.co.cccciij.ver. imo quod.
¶ Adulier an possit esse testis in cā
criminali alle.co.xxxiiij. in medio.
¶ Adulier ꝛz ꝓ alio ñ possit interce
dere: si tñ ꝓmisit tāq̄ in facto ꝓpio
ꝛz postea repiatur aliq̄s ꝓmisisse e ā
indēnē seruare nō inualidat mulier⁹
ꝓmissio in.c.co.ccccxiij. ℣. q̄nt⁹ cas⁹
Adūtū qō dicat ī ru.co.xl. ℣. bñfacit
¶ Adutatio moꝝ z honoꝝ ī ru. co.
cccl xxj. ℣. ad qꝫ bñ. z co.ccccxliij. ℣.
tacite.
¶ Adutuū. si mutuo alicui pecuniā
noīe tuo nō vidoꝝ tibi illā donare in
ru.co.xv. ℣. facit ī sili. M
¶ Nascit q̄s ōo: pfie: z parētib⁹ suis

extraneis in.c.co.cccxxiiij. ℣. vbi illa.
¶ Natura. qñ ꝓ pactuꝫ reuertit ad
ꝓpriā naturā: valet pactū in. c.co.xv
℣. mouentur.
¶ Necessitas. propt necessitatē com
pellitur quis op⁹ pietatis exercere.
in. c.co.cclxxvi. ℣. tertio. z ī ru.co.ccc
xxxvj. z ibi ꝙ necessitas non constri
gitur legibus.
¶ Negociatio cambioꝝ q̄ sit licita ī
c.co.cccclxxv. cū sequentibus.
¶ Nihil z inutile eq̄parantur. vide
supra inutile.
¶ Nobiles solent z debēt liberales
esse in ru.co.xxj. ℣. Istud aūt. Etiaꝫ
coadiutores z curatores eoꝝ ī ru.co.
xxij. ℣. z ñ solū. qō intelligit q̄ ad ea q̄
cōiter cōsuevit nobilis donare in ru.
co.xxiij.ver. q̄ hoc mirabiliter
¶ In his q̄ ad nobilitatē ptinēt: sem
per ꝙ nobilib⁹ pſumit in ru.co.xxiiij.
ver. in his enim.
¶ Quis dicat nobil⁹ ī ru.co.xxix. ī prī
¶ Nobilis dī paup ex eoꝝ exq̄ ali⁹ di
cer et diues in ru.co.xl. ℣. z inde est.
¶ Nobilitas nō ꝓuenit ab vxore vi
ro ꝛz eꝫ in ru.co.cxxix. ver. ad idem.
¶ An nobilitas descēdat a linea mī
na in ru.co.cxxviij. ℣. ꝛz ꝓpter ista.
¶ Nobilis dī paup si nō hꝫ vñ suuꝫ
statū conseruet. in.c.co.cclxxix. ℣. ad
cuius. z co.cccxxxvj.
¶ Notari⁹ imperatoris nō cōficit in/
strumētū in hispania. ¶ Notari⁹ ex
tra territoriū eū creātis ītro.co.viij
℣. cōstituerūt z co.ix. ℣. fateoꝝ tamē.
¶ Noīs cōmemoratio pſūptionem
inducit q̄ cōrēpiatiōe noiati illud sit
in ru.co.cxciij. ℣. z hoc maxime.
¶ Nuptie scōe. mulier trāsiens ad
scōas nptias nō pdit donationē re/
muneratoriaꝫ factā a primo viro in
ru.co.ccxliij.ver.pro cōplemento.
¶ Nullū ñ opat effectū aduuatiuū
nec impeditiuū i.c.co.cccxciij.ver.li
mita.iij.cum sequē.

¶ Osculū donat sponsa: nō recipit
in ru.co.vj.ver.rō diuersitatis.
¶ Ordinarū an cōcurrat cū extra/
ordinario in ru.co.lj. ver.itē ꝙus.
¶ Ordinās plat⁹ idignū teneat eccl'ie
ad itereē i.c.co.ccclxj. ℣. hunc snie.
¶ Opimo hūaniorꝝ z benigniorꝝ ē se/
quēda i.c.co.ccxxvj.ver. si aūt vxor.
z alle.co.xxix. in fi.
¶ Opimo vltima videt esse doctoꝝ
in.c.co.xxxvj. ℣. z ob hꝫ co.clxxxvj. ℣
alij. P
¶ Pacis instrm puniēs offendēte
me: itelligit ꝓpter inimiciā tūc sopi/
tā in.c.co.ccccxciij.ver.z ꝓpterea.
¶ Pallagiū consuetū venit in gene
rali ꝓcessiōe ītro.co.vj. ℣. ex istꝫ iferē
¶ Patronat⁹ ius hñt rges hyspanie
in ecclesijs cathedralib⁹ ītro co.ix.
ver. ex hac etiā cā.
¶ Patronat⁹ ius ex cōsuetudine ac
q̄rit ītro co.xj. ℣. nec est mirandum.
¶ Pater q̄ teneat ꝙ mrimonio vl
officio filij in ru.co.lxxxv. ℣. vnū tñ.
¶ Pī faciēs sūpt⁹ cū filio: vī aio cō
petadi fecisse cuꝫ fructibus in ru.co.
clxxxvj. ver vnum tamen.
¶ Patria ptās tollitur ꝙ matrimo
niū. vide supra matrimoniū.
¶ Patri non acquirit filius illicita
in ru.co.cccxvj. ver. benefacit.
¶ Parentibus debetur honoꝝ z re
uerētia in.c.co.ccxlv. ver. non ergo.
¶ Pris cōsiliū firmū ē ꝙ filio. vnde
pri dicēti in testō filiū ee ꝓdigum oꝝ
credi ī.c.co.ccxxxv. ℣. sed si filia.
¶ Pris amoꝝ ad filios maxim⁹ ē in
c.co.ccxxxvj. ℣. ad idē
¶ Patris ꝙsens⁹ an ī mrimonio fi/
lie expectād⁹ sit ī.c.co.ccxxxv.ver.ꝛz
si filia cum sequē.
¶ Papa nō pſumitur errare in iur
in.c.co.viij.ver periculosus
¶ Paup q̄s dicat in ru.co.xl. ī prin.
¶ Paupi tpe necessitatis q̄liter iuue
tur in.c.co.cc.lxxvj.ver.tertio.
¶ Pauptas q̄lit ꝓbet vide.s. iopia.
¶ Paupes dicūt miserabiles pſōe.
nō tenentur ad onera pſonalia z pōt

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõuenire suos aduersarios corã iudice ecclesiastico. z sũr alias priuilegia/ti in.c.co.clxx.ver.z ob hoc cũ seqñ.
¶ Pactũ legis cõmissorie valet i pignore: si sponte fit a debitore in.c.co. ccccviij.v.ad idem facit. ¶ Qõ etiã pt interuenire inter fideiussorẽ z õbitorẽ in.c.co.ccccxij.ver.quartus.
¶ Que pacta inter socios sint licita z que nõ. vide infra vsura.
¶ Penal' stipulatio in mrimonio reprobat' i ru.co.ij.v.quis stipulatio.
¶ Penam non meretur legitime factum. in.c.co.cccj.ver.si aũt.
¶ Pena ẽ correcta corrupto vicio in.c.co.cccj.ver.si aũt.
¶ Pena ordinaria nõ est imponenda dicto. pbato ex plũptiõe alle.co. xxvij.ver.aliter.cũ sequẽ.
¶ Pignus. pignoratio p equalenti precio habetur loco alienatiõis. nisi res pignorata fuerit maiorum ipsius pignorantis. vide supra alienatio.
¶ Pactũ legis pmissorie quãdo valeat in pignore. vide supra cõmissoria
¶ Peculiũ quasi castrẽse dicũt hẽ aduocati nõ salariati ex publico. vide supra aduocatus.
¶ Peculiũ ãsi castrẽse: dr eẽ aduẽti ciũ clericoz i ru. co.clxxxij. in fine.
¶ Persone ẽtus z integra vita tollit plesũptiões iuris in malũ in.c.co. ccccxlix. cum sequen.
¶ Persone ẽlitas regulat dubia in ru.co.xlij.v.ad qõ bñ cũ sequentib⁹
¶ Perseuerãtia in aliq̃ actu iducit cosensũ nouũ in ru.co.cccvij.v. amplia secũdo. cum sequen.
¶ Per aliũ faciens est ac si faciat p se ipm in ru.co.ccclxxxj.v. ille enĩ. z co.ccccxlvij.v.z non solum.
¶ Peregrinatio sũptib⁹ affligit homines in.c.co.lvj.v.hinc est etiam.
¶ Pertinatia non psumit: nisi pdeat alle.co.xxv.v.z posito:
¶ Fruct⁹ rei pignorate nõ tenetur quis cõputare in sortem in casu in.c.co.ccccxlv.v.e existis infertur.
¶ Pia cã est dos vide supra dos.
¶ Pia legata dicũt relicta p vgini/b⁹ maritãdis. vñ executores dati ad distribuendũ i pias cãs pũt erogare p dorib⁹ puellaz vide supra legatũ ver.executores.
¶ Pietas. de pietate notãda vba alle.co.xxx.ver.hoc debent.
¶ Placitũ semel nõ reuocat' i.c.co. xvij.ver.idem.
¶ Possessio maiozatus an trãsit in sequẽtẽ in.c.co.ccc.
¶ Potẽtia prima ad actũ z act⁹ eq parantur vide supra actus.
¶ Potestas patria tollit' p mrimoniũ vide supra matrimoniuz.
¶ Portio nõ est prior emptor si secũdo est tradita res: nisi secũd⁹ fraudem participauit vide supra emptio.
¶ Portia cathõis filia carbonel' ardẽtes edibit i ru.co.ccccxiij.v.fateor
¶ Presũptio violẽtior tollit aliã min⁹ violẽtã in ru.co.cclxxxix.ver. secũdo limita.
¶ Presũptiões iuris i malũ tollũt p hõestatẽ z vrute plõe i.c.co.ccccxlix
¶ Prescriptio est alienatio i ru.co. lxxvij.ver.ex quo etiam.
¶ Prescriptã rẽ põfuctũ an teneatur heres restituer si scit alienã i ru.co.cccxxviij.v.ad predictorum.
¶ Quo tpe pscribit iurisdictio ẽ regẽ i.c.co.ccix.v.aliũ. ¶ Nñ i pscriptõe reqrit titul⁹ i.c.co.ccxj.v.imo vltra
¶ Prelat⁹ z marit⁹ eqparãt' in ru. co.cccviij.ver.sicut in simili.
¶ Prelatus an psumat acq̃sisse de dignitate in ru.co.cclxxxvj.
¶ Prelatoz moz est nunciãda regi hispanie intro.co.x.v.hinc est.cuius rõ ponit ibi co.xiij.v. potuit aũt
¶ Prelati delictũ ecclesie nõ nocet. in ru.co.ccclx.ver.si tamen.
¶ Priuilegiũ in iure clausũ nõ tollitur p vniuersalẽ clausulã derogatoriã in ru.co.lxj.v.maxime.
¶ Priuilegiũ pcessũ psone alias priuilegiate non derogatur p derogatoriã in ru.co.lxij.ver.qõ efficacius.
¶ Priuilegiũ pcessuz eccĩe ñ reuocat pp ingẽtitudinẽ prelati in ru. co. cccix.v.ex hijs.
¶ Priuilegiũ remuneratoriũ an possit reuocari in.ru.co.cccxcix.
¶ Priuilegiũ sine alteri⁹ piudicio intelligit'.in.c.co.lxxxv.v.prẽa.
¶ Priuilegiũ ipetratũ lite pẽdente nõ facta mẽtõe d lit⁹ pẽdẽtia nõ valz i.c.co.cccixxvij.v.quarto tñ dicit.
¶ Priuilegiũ concessum ab inferiore superiori nõ põt reuocari in.c.co.ccxcviij.v.z plsupposito
¶ Principium z finis cõsiderat' nõ medium. vide.s.medium.
¶ Princeps an possit modificare vl' reuocare priuilegiũ vel donationem q̃ fecit ppt' seruicia i.ru. co.cccxcix.
¶ Primogentura vide.s.maiorat⁹
¶ Prior emptor nõ ẽ potior: vbi secundo ẽ tradita res: nisi secũd⁹ fraudem participauit. vide.s.emptio.
¶ Principal'r qõ ẽ attendit' non qõ secundario. in.c.co.cxi.
¶ Protestatio cõtraria nõ releuat vbi qs ad aliq̃d tenet' i ru.co.clxxxiij z co.cclxxxvj.
¶ Prouisio hõis tollit puisionẽ legis. in.ru.co.ij.ver.ad iura.
¶ Prodigus quis dicat' in.c.co.lxxv
¶ Proximitas ad actũ z act⁹ eqparantur. vide supra actus.
¶ Purgatorio captiuãtur aĩe in ru. co.cccxxij.v.z ex hoc.

Q

¶ Quotidiane vestes q̃ dicãtur relinquitur arbitrio iudicis i ru.co.xxxix. ver.z istud videtur.
¶ Quesitũ ius difficili⁹ ãmittit' q̃ rendũ in ru.co.ccvij.ver. nõ enĩ est.

R

¶ Ratio legis vbi viget. ibi locũ habet ipius legis dispositio: iz casus i vbis nõ fuerit expressus in ru.co.lvj.v.vbi cũqz.z co.ccclij.
¶ Ubi sunt plures rationes dispositiones: iz vna cesset: nõ cessat dispositio in.c.co.cccj.in principio.
¶ Ratio nõ ẽ exigenda a mercatore apud quẽ deposita ẽ pecunia ad partem lucri: ante finẽ anni: nisi peteret ratio alicui negotiationis specialis in.c.co.pe.v.vnũ finaliter.
¶ Rap⁹ pena nõ tenet rapiẽs spõsam tractã in ru.co.ccxxviij.
¶ Ratihabitio sufficit qñ act⁹ õpẽdet a sola volũtate: nec aliã solẽnitatẽ requirit in ru.co. cccixxxviij.ver. z procedunt.
¶ Restitutõi res subiecta põt dari in donationẽ ppt' nup. vide.s.donatio propter nuptias.
¶ Restitutio in integrũ nõ cõpetit minori in casibus. in.c.co.ciij.ver. z adeo cum sequentibus.
¶ Restitutio male acquisitoz qñ amasi⁹ recepit aliq̃d ab amasia vel ipa ab ipo. cui debeat restituere i ru. co.clxxviij.ver.ipi tñ. cũ sequẽtibus.
¶ Qñ quis i paupes tenetur distribuere põt sibi retinere si eget. in ru. co.clxx.ver.vnum tamen.
¶ De eo qui promisit sacerdoti restituere in ru.co.cccxxj.in principio.
¶ Restitutio male acquisitoz constante matrimonio. põt fieri a marito inuicta vroze: etiã post q̃ adduxit ad cõmunionẽ in ru.co.cccxviij.ver. vnde si super.
¶ Utrũ vxor possit hanc restitutionez facere in ru.co.cccxix.in fine.
¶ Quid de illicite acquisitis añ matrimoniũ quis debeat facere restitutionẽ z an vxor possit ex illis alimẽtari in ru.co.cccxxiij.ver.credere.
¶ Si attract⁹ p vim vel nimiã importunitatẽ ad ludendũ vincit in ludo multa lucrando nõ tenet ea restituere. vide supra ludus.
¶ Cui debeat fieri restitutio male acquisitoz in ru.co.cccxxv.ver.ad ꝫ

Universidad de Deusto
Biblioteca

facit. z co. cccxlij.

¶ Utrum heres qui prescripsit rez legitime poltea tñ scit fuisse alienam teneatur restituere ad exhonerādaz pscientiam defuncti in ru co. cccxxviij ver. ad predictorum.

¶ Utrum sufficiat restituere rē dāmnificatam z supplere deteriorationē in ru.co. cccxxx. ver. vnū tñ.

¶ Utrū restitutio male acquisitorū debeat fieri statim in ru.co. cccxxxij ver. redeundo.

¶ Qui teneant ad restitutionē. i ru. co. cccxxxix. ℣. si aūt multa.

¶ Si non pōt quis restituere sine magno suo dāno tpali i ru.co. cccxxxviij

¶ Quādo sup male acquisitis fit cōcordia cū dño in ru.co. cccxxxiij. ver. nisi cum eo.

¶ Qñ obligatus ad restitutionē est in maxia necessitate in ru. co. cccxxxv ver. intelligе.

¶ Recusatio assessoris legiste in materia canonica z assessoris: q̄ est grossi ingenij intro. co. ij. ℣. ex ilis etiaz.

¶ Renūciatio nō psumitur i ru.co. xiij. ver. bene facit.

¶ Renūciatio facilē pmittit q̄ donatio i ru.co. ccvij. ℣. nō ei ē cū seqn.

¶ Renūciatio acquisitoz cōstante matrimonio pōt fieri. vide. s. lucra.

¶ Rex dī miles. z an possit sue donare concubine in ru.co. cl. ℣. ex quo

¶ Rex qñ imponere pōt extra ordinarias collectas in. c. co. ccclxxv. ver. ex quib⁹ cum seqntib⁹.

¶ Regis tutor seu vice rex pōt donare q̄ cōsueuit rex donare in ru.co. cxcvij. in principio.

¶ Vice regi ē denūciāda mors pīti. zc. intro co. r. ℣. hinc ē q̄ mortuo.

¶ Rex anglie prefect⁹ ē z ab ei⁹ sententia nō appellat intro co. iiij. ver. ius autem cōmune.

¶ Reges hispanie nō subsunt impatori intro. co. viij. ℣. sunt enī. z ibi ponunt due progatiue regū hispanioz co. ix. ver. ex hac etiā causa.

¶ Rex an z qñ fundat intencionem suam de iure in dominio rez vel iurisdictione in. c. co. cc. xij.

¶ Rex hispanie habet canonicatum i eccla legionēsi itro. co. xij. ℣. z ide ē.

¶ Rex fracie cōfert bñficia itro. co. xij. ver. z inde ē.

¶ Vice rex facit ea que rex in ru. co. xxiij. ver. adeuius.

¶ Rex an possit modificare vl̄ revocare priuilegiū seu donationē remuneratoriā in ru. co. cccxcix.

¶ Regis hērici clausula i ru. co. cccc. ver. ex his.

¶ Regnū. si duo sunt in equali gradu ad quos pinet successio regni: elt assignādū regnū prudētioꝛ. in. c. co. cccviij. ver. ex his infertur.

¶ Religiosus cēsetur qui nōdum ē pfessus in ru. co. clv. ℣. ad q̄ bene.

¶ Filie ītrāti religionē etiā sine patris cōsensu pat̄ no pōt dotē denegare in. c. co. cclxxvj.

¶ Repudiacio facilē pmittitur: q̄ donatio in ru. co. ccvij. ℣. nō enim est

¶ Reciprocitas facit pmitti alias p hibitū. in ru. co. ccxxxi. ℣. ad cuius.

¶ Revocatio in dubio nō presumit in ru. co. cccxcvij. ℣. ad cōfirmationē.

¶ Revocatio tacita inducit p accꝰ qui ponūtur in. ru. co. ccccxlu. ℣. aliq̄.

¶ Reprobare nō pōt quis qualitatem a principio extantē: q̄ tūc nō reprobauit. in. c. co. xvij. ver. ad idez.

¶ Remuneratoria donatio pmittit alias phibita in ru. co. clx. ℣. vnū nō est. Et non regulatur p regnias cōmunes. in. ru. co. ccxxix. ver. donatio nem enī. cum se quētib⁹.

¶ Remuneratoria r euocari vel modificari non possunt in ru. co. cccxcix.

¶ Rescriptū impetratū ad delegatos debet facere mentionē de pcessu vel litis pendētia coraz alio. in. c. co. cclxxvij. ver. quarto cū dicit.

¶ Etiaz si lis fuerit inchoata p solā citationē in. c. co. ccclxxx. ℣. ampliab.

¶ Et dz fieri mēcio necdū expressa: lz etiā expressissima. in. c. co. ccclxxiij ver. ampliari cū sequentibus.

¶ Et etiā de statu cause in. c. co. ccclxxiij. ver. z qō plus est.

¶ De pclusione in causa dz fieri mēcio in. c. co. ccclxxvij. ver. cogitabā.

¶ Itē de appellatiōe in. c. co. ccclxxvij. ver. secundo po relt.

¶ An debeat fieri mētio de excōicatione post appellationez. in. c. co. cccxxxix. ver. infertur.

¶ Itē de clausulis notabilib⁹ dz fieri mētio in. c. co. ccclxxv. ℣. vel alit.

¶ Itē de clausu. appe. remota. in. c. co. ccclxxvj.

¶ Item de clausula ante ferri in. c. co. ccclxxvj. ver. ex hoc etiā.

¶ An de nōib⁹ iudicū i. c. co. ccclxxvj. ver. vnū tamen.

¶ Itē de articulis principaliozibus in. c. co. ccclxxxvj. ver. vel aliter.

¶ Que dicat clausula notabilis i. c. co. ccclxxxvi. ver. que autem.

¶ An dz fieri mencio de innouatis post app i. c. co. ccclxxxv ij. ℣. vnū tñ.

¶ De iure ciuili nō valet rescriptū: lz faciat mentionē de pcessu nisi ordinarⁱ requisitus deneget iusticiā. in. c. co. ccclxxxix. ver. infertur.

¶ Supradicta sunt vera nisi rescriptum impetret ad eūdem iudicē i. c. co. ccclxxviij. ver. ex hoc infertur.

Itē nisi causa sit matrim̄ialis in. c. co. cccxc. ver. limita.

¶ Itē nisi rescriptū cōcernat futura eiusdē materie in. c. co. cccxcj.

Itē nisi processus eēt nullus in. c. co. cccxcij. ver. limita quarto.

¶ Itē nisi q̄ opponit exceptionē litis pēdentie eā impugnauerat: z impugnatio nō pēdet in. c. co. cccxcvij. ℣. limita quinto. Nec sup impugnatione succubuit i. c. cccxcviij. ℣. ad ℔ mo.

¶ Itē nisi mētio pcessus nihil eēt impeditura. in. c. co. cccciij. ℣. possum⁹.

¶ Rescriptū qō vulgo dicit ō āparo intelligitur de immicicia preterita. in. c. co. cccxciii. ver. z ppterea.

¶ Romani reliquas subiugauerūt natōes z quare scribit i pfatōe. co. i.

¶ Rubrice possunt allegari z declarare tex. in. c. co. ccccxc. ℣. fateor.

¶ Rusticus nō psumit̄ pstare opas gratis i ru. co. cxxiij. ℣. bene facit.

S

¶ Sacerdotis pceptūi pfitia dicit sentēcia in ru. co. cccxx in prīci. z ibi de eo q̄ promisit sacerdoti nō accusare

¶ Sācritas pfone tollit psumptōes iuris i malū. in. c. co. ccccxlix. cū seqn.

¶ Scolaris si pat facit ei spēsas an psumat facere de suo in. c. co. cclxxxv ver. z quāuis.

¶ Sacrilegii pugnitio inf laicos an spectet ad eccliā in. c. co. cc. ℣. ex istis

¶ Scribim⁹ verificat i eo q̄ nōdū ē actualr scriptū: lz ē in potētia scribēdi in ru. co. clv. ℣. ad q̄ bñ facit.

¶ Securitas epī intelligūt ō immicicias pteritas i. c. co. cccxcvi. ℣. z ppterea

¶ Seruicia debēt pbari vbi fit donatio ppter seruitia. sic̄ tñ assertioni patris donātis i casib⁹. vi. s. merita

¶ Senes dicuntur miserobiles pso ne. vide supra miserabiles.

¶ Sētētia pōt dici pceptū sacerdotis et dispositio testatoris in ru. co. cccxx. in principio.

¶ Sētētia musta ē casus fortuitus in. ru. co. ccclxix. ℣. z pōt esse.

¶ Sñia lata sup causa matrimōiali nō trāsit in rē iudicatā nisi i aliq̄b⁹ casibus in. c. co. cccxc. ℣. limita.

¶ Sñia sup cā bñficiali trāsit in rē iudicatā i. c. co. cccxci. ℣. z eadē rōe.

¶ Supplicās q̄ retractetur sñia valida. q̄ trāsiuit in rē iudicatam ē infamis. z nō pōt eē testis in. c. co. cccxcv ver. z per hoc.

¶ Secundario quod venit nō attēditur in. c. co. cxi.

¶ Sicilie regni successio in ru. co.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cccer. ver sed quatenus.
¶ Si multas an impediat prozita tem vel posteritatē in ru.co. ccccxxx ver. sed contrarium.
¶ Simlatio nihil pdest ad validā dum actū de sui natura invalidū. vi de supra fictio.
¶ Siquis in tantā. C. vñ vi: nō hēt locū cōtra eccliam ppter factū pla/ ti. in ru.co. cclxxxvij. in princi. t co. ccc lx. in principio.
¶ Solutio. si ego solui creditori tuo p te nō videor tibi donare. in. ru.co. xv. ver. idem dicas.
¶ Soluēs simplr alicui pecuniā vi/ detr potr depositisse. in ru.co. xvij. v. ad cuī confirmationē.
¶ Solēnitas extrinseca nō psumit nisi in casib⁹. in. c. co. clxij. v. t ista m.
¶ Societas si cū pacto etiā iurato de nunqp discedēdo non valet. in ru.co. cclxj. v. sz ē plchrū. An valeat laudū sup B. in ru.co. cclxij. v. sic etiā.
¶ Societas videt cōtracta int coniuges tā in lucris. in. ru.co. ccxciij. v. opatur. cū seqntib⁹. ¶ qp in dāis in ru.co. ccccxlvi. v. illud. dū tñ ista dāna nō puemāt ex delicto. i. ru.co. ccclvij ver. predicta.
¶ Societas nō intelligit ex inhonesta fdo⁹ i. ru.co. ccccv. v. limitab. cū se.
¶ Acqsitor p vnū ex socijs dominiū no trāsit ipo iure. p parte i alter nisi sit societas vniversal i ru.co. ccccxix.
¶ Que pacta int socios sapiant vsu ras vel ne. vide infra vsura.
¶ Triplex ē societas. lucrosa. sterit. damnanosa. regularit psumit lucro/ sa: nisi infra annū pbetur damnū. in i. c. co. cccccxcviij. v. ex pdictis cū seqn
¶ Qualit dz diuidi int socios solum capitale remanēs: qñ societas ē steri lis. in. c. co. ccccxcix. v. si quidem.
¶ Qñ societas ē damnosa: si totū capitale vel pars ipi⁹ fuerit depditum erit periculū ponētis capitale: etiaz si capitale sit datū extimatū. i. c. co. d. v. si aūt. Nisi cōsuetudo alit disponeret. t nisi capitale peat culpa vl dolo alteri⁹ sociorū: qui ille tenet resarcire alteri de valore q erat tpe q periit. in. c. co. dj. ver. hec tamen.
¶ Socius hēt bñficiū ne cōueniat vltra qp facere pōt. in. c. co. dui. v. in casu tñ. etiā si cōuenatur alia actōe qp p socio ocasiōe tñ societas. Et idē est in socijs vm⁹ rei. t idē i scolarib⁹ Nō tñ idē in canonicis eiusdē eccliē in. c. co. dui. v. nec ē vis. ¶ Que va sūt nisi neget se sociū t pleuerauerit in negatōe vsqz ad litis cōtestatōez: si negauit in specie. in. c. co. dui. v. limitabis cū seqn. ¶ Itē nisi renuncia uerit hui bñficio. in. c. co. dv. v. limitabis. Etiaz tacite: puta si promisit solvere pecuniā itegrā. in. c. co. dvj. ē. renunciare. Vel si promisit restituere pecuniā sine aliq exceptōe iurisj vl facti in. c. co. dvij. v. idē erit. Itē nisi in cōtractu societatis appositū sit in contrariū. in. c. co. dix. v. limitabis.
¶ Ille qui posuit pecuniā apud mercatorē nō pōt petere ab eo rationem asi finē ām. nisi peteret ratio alicui⁹ specialis negociationis. in. c. co. dvj. ver. vnum finaliter.
¶ Sortilegii punicio int laicos an spectat ad eccliā i. c. co. ccj. v. itē rñ.
¶ Spōsalia de futuro p copulā carnalez efficiūtur de pñti. in ru.co. vij. v. aduerte. t p traductionē in ru.co. viij. ver. idem forsan.
¶ Spōsalia de pñti an vel at appe. vtoris. in. ru.co. cclxviij. in fine.
¶ Sōlalicia largitas vtruz accidat a femina in viz in ru.co. ij. in princi.
¶ Utrū aliq casu revocetur. vbi ponitur distinctio: qñ ex mera liberalitate exp̄ssa: qñ simplr. t tūc qñ nō est secutū matrimoniū. in. ru.co. iij. v. t quidē. Et tūc qñ sterit p aliquē eoz vl p ābos: aut sterit p casū i ru.co. v.
¶ Qñ sequutū ē matrimoniū: qualr fuit sequutū in. ru.co. vj. v. siquidem

matrimoniū. ¶ Itē qūr facit fcā donatio. t tunc aut volut donare: aut volluit cōmodare. in. ru.co. xi. v. hec tñ intelligē. Aut sum⁹ i dubio an spōsus dās aliq spōse: psumatur donare vl comodare. Et tūc consuetudo sup B disponēs ē seruāde. i. ru.co. x. v. sz qd si sum⁹ i dubio. ¶ Cessante aūt consuetudie ea q dat spōsus spōse nō p/ sumūtur de iure donata: sz comoda/ ta. in ru.co. xi. v. cessante aūt. Etiā si spōsus vratur vbo apto ad trāsferē/ dū dominiū i ru.co. xv. v. intelligē B.
¶ Nec tñ regla ē. vera nisi dās erat vir magne potētie t nobilitatis. i ru. co. xx. v. limitab. ¶ Itē nisi eēt diues Itē nisi is cui dat eēt nobil. i. ru.co. xxvij. v. quinimo. ¶ Itē nisi sit causa in mliere digna remuneratōe i ru. co. xxix. v. cessante aūt. ¶ Itē nisi donata sint vilia t qtidiana. i. ru.co. xxx v. p̄dicta tñ. Idē in dario a socero i ru.co. xxxj. v. Idem est.
¶ Spuria vide. s. filia naturalis.
¶ Stipulatio penalis i matrimōio reprobat. i ru.co. ij. v. quāuis stipla.
¶ Saturū lacoz an valeat sup matrimonio. i. c. co. ccxxxviij. v. ex ist cū se.
¶ Stupras vginē minorē an ōbeat puniri pena mortis. i. ru.co. cclxx vij. vrr facit ad predicta.
¶ Sin t qñ iudex eccliast. c⁹ pt p̄scere de stupro p̄missō p laicū. i. c. co. cc.
¶ Substitutio fcā a doctore p⁹ puberratē erit directa. i. ru.co. cliij. i pn.
¶ Successio viri t vroris hēt locaz i spōsa ō pñte. i. ru.co. cclxvij v. ex his
¶ Successiua cām hñtia diferūt ab hñtib⁹ cōtinuā. i. c. co. lxxviij. v. B rñ
¶ Subsidiū charitativū in. c. co. ccc lxxv. v ex quib⁹.
¶ Taciturnitas hētur p cōsensu in ru.co. ccclxxxiij. v. credere cuz seqn.
¶ Tacit⁹ actus vl volūtas nō sic late sunt iterp̄tādi sicut expressi in. c. co. ccccj. ver. t potest esse.
¶ Testis nobil p̄fertur plebeo i ru. co. xxvi. v. t ex his infertur.
¶ Inimicus an admittat in testē ꝫ eū qui maliciose inimicicias pcura/ uit. in ru.co. ccccl. v. facit etiā.
¶ Testis vicin⁹ melior ē in. c. co. lxx vij. ver. vulgi autem.
¶ Mñ testes singlares probēt. alle. co. xxxij. ver. aliter.
¶ Quales t quot testes in crimine hereſis. vide supia hereſis.
¶ Famul⁹ nō pōt eē testis p odio q simulare ē expulsus. in ru.co. cxxxvj. v. idem si inter.
¶ Nō pōt eē testis: qui supplicauit re tractari sentēciā validaz q trāsiuit i rē iudicatā. i. c. co. cccxcv. v. t per B.
¶ Licz testis i articlo mortis dicat se tuisse fallū testiomū: nō pōdicat illi. p q testificat⁹ ē. i. c. co. cccexvi. i pn
¶ Termin⁹ a quo t ad quē cōsidera tur t nō mediū. in ru.co. clvij.
¶ Theologus an pferat canonistē i c. co. ccclxiij. v. ex quib⁹ infertur.
¶ Traductio ad domum a q dz fieri an ab vroze an a viro. in ru.co. cclxxij ver. adde.
¶ Ponunt sex efect⁹ traductionis. Ita facit psumi matrimoniū precessisse in ru co. cclxxv. v. sz quāuis.
¶ Itē rapies spōsaz traductā nō tenetur pena raptus. in ru.co. cclxxvi. ver. operatur.
¶ Itē vroz traducta pōt sine metu pene rē sibi legatā a marito ppa auctoritate capere. i ru.co. cclxxvij. v. opat
¶ Itē q cq̄d acq̄rit vroz traducta: p sumit acquisisse ō bonis mariti. i ru. co. cclxxviij. v. operatur.
¶ Itē post qp sponsus de pñti traduxit spōsaz videt int eos cōtracta vni ta sal societas. i ru.co. ccxcviij. v. opat
¶ Itez post qp mlier ē traducta non pōt sine ei⁹ licētia contrahere. in ru. co. cccl xxiij. ver. operatur.
¶ Traditio. loco traditionis hñtur plura q ponunt in ru.co. ccccxxxv. v. idem dicas cū seqntib⁹.
¶ Traditio ficta nihil opatur: qñ cōtract⁹ ē reprobat⁹ i ru.co. ccccxxxvij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

℣.nec obstat. Nisi Jctus ille speret reconualescētiā.in ru.co.ccccxxxviij. ver.ista dudum.

¶Traditio opatur q̄ secūd⁹ ēptor p̄ferat primo.nisi fraudez participauit.vide supra emptio.

¶Tributa extra ordiaria an sint exigēda.in.c.co.ccclxxv.℣.ex q̄b⁹ cū se.

¶Cōsuetudo opat circa tributa.intro.co.vi.ver.addę bonū.

¶Tutor p̄t facere amicitiā cū inimicis pupilli,ppt ei⁹ salutē in ru.co. cccxxiij.ver.ad cinus.

¶Tutor emēs rē pupupilli:si ē nobilis nō punit.i ru.co.xxvi.℣.ratio p̄di.

¶Tutrix ee nō p̄t mat filioz: q̄ cōtraxit sponsalia de p̄nti in ru.co.cclxviij.℣.hinc ē. U

¶Valor rei cōsiderat deducto onere z expēsa.in.ru.co.ciij.℣.adde tñ.

¶Valor vsufructus q̄lit extimabit in ru.co.cij.ver.z procedunt.

¶Verba simplr plata intelligūtur p prima vice.i ru.co.cccciij.℣.p̄cipue

¶Verba ipropriātur scōz subiectaz materiā.in ru.co.xvj

¶Verecundiā q̄ quis facit ob verecūdiā dicit facere necessario. i ru.co.xiij.in principio.

¶Vestes lugubres debēt dare heredes viri mulieri.in.ru.co.xxxvij.ver. quinimo. ¶Vestes extimātur scōz statū p̄sone.i ru.co.xxxviij.℣.z q̄ pl⁹

¶Vestes q̄tidiane q̄ dicant:relinq̄t arbitrio iudicis.i.ru.co.xxxix.℣.z istō.

¶Velleyanū nō cōpetit hereticę.in ru.co.cxlj.ver.z ex hoc.

¶Si mulier p̄misit tanq̄ i facto p prio: lz.postea repiat aliq̄s p̄misisse eā indēnez seruare:nō inualidat mulieris p̄missio.in.c.co.ccccxviij.℣.quitus casus cum sequentib⁹.

¶Vindicare solz iuridice.in ru.co. xix.ver.ad idez facit.

¶Vicarius.i.assessor.in ru.co.xvjij. ver.ad idem.

¶Vidua dicit miserabilr p̄sona z dī vidua illa cui⁹ vir vivit:lz ē sibi iurilr. vñ mulier bannire. in.c.co.clxxiij. ℣. idem videtur.

¶Virt⁹ p̄sone tollit p̄sumptiōes iuris i malū.in.c.co.ccccxlix.cuz sequē.

¶Vita honesta z integra p̄sone tollit p̄sūptōs iurs i malū.i.c.co.ccccxlix

¶Virginē minorem istupratās an debeat puniri pena mortis.in ru.co.cclxxiij.ver.facit ad predicta.

¶Vicinus teritis melior ē in.ca.co. lxxvij.ver.vulgi autem.

¶Vltima opinio videtur esse doctoris.in.c.co.clx.ver.z ab hoc.

¶Vlciscī.s.iuridice. in.ru.co xix.℣. ad idem facit.

¶Vsufructus valor equalit extimabitur.vide supra valor.

¶Vsuz.istud vdū impropriat in ru. co.xvj.ver.ex hoc dicebat.

¶Vsura.vsurari⁹ verū possit sua bona alienare.i ru.co.ccccxv.℣.ex b̄ infer.

¶Ex pecunia depolita apud mercatorez licite p̄t capi pars honestj lucri.i.c.co.ccccxxvij.℣.sexto cū dicit.

¶Interesse lucri cessantis peti p̄t sine vicio vsure.in.c.co.ccccxxix.

¶Nō tñ p̄t a principio inesse tarari.i.c.co.ccccxxxij.℣.p̄dicta.nec inter vivos:nec in testamento.in.c.co. ccccxxxiij.℣.hinc ēt.¦Jn tñ q̄ nō valet taxatio q̄ ad interesse verū in.c. co.ccccxxxvj. ¶Mercator mutuās pecunias petit ex moza:q̄ fuisset lucratus.in.c.co,ccccxxxvij.℣.ex his.

¶Si ēptur⁹ merces nō emit vt mutuaret:petit lucrū cessās in.c.co.ccccxxxvij.℣.secundo infertur.

¶Melatur⁹ merces ad locū:q̄ plus venderet:vt vēderet nō detulit:lucrte vēdit eo p̄cio:q̄ vēditur⁹ eēt si deferret.i.c.co.ccccxxxviij.℣.idē dicēdū

¶Qui accipit pecuniā sub vsurj parat⁹ reddere creditori:si eā mutuat licite petit vsuras.in.c.co.ccccxxxvij ver.ex his etiam.

¶Negociozz gestor accipiens pecuniā sub vsuris licite eas a dño petit. in.c.co.ccccxl.℣.ex his etiā.

¶Mutuaui tibi pecuniā.quā cum reddere non valeres:accepi sub vsuris.licite peto eas a te.i.c.co.cccl.℣. tertio infertur.

¶Si thesaurari⁹ deputat⁹ ad solūedū stipēdiarijs nō soluat q̄ primū p̄t:postq̄ recepit pecuniā publicā: teneť eis ad oē dānū. ꝛc.in.c.co. ccccxli.ver.existis.

¶Fideiussor ad soluendū accipiēs pecuniā sub vsuris:licite eas petit a principali.in.c.co.ccccxli.℣.q̄rto inferť

¶Represarias p̄ro sua ciuitate:qui accepit ad soluendū ei⁹ debitū pecuniā sub vsuris:eas licite petit a ciuitate.in.c.co.ccccxlj.℣.q̄nto infertur.

¶Trado tibi p̄diū venditū:non soluis in t̄mino:possum petere itereſſe in.c.co ccccxlij.ver.sexto infertur.

¶Mō interesse vel damnū oportuit me subire:nō tñ sufficit q̄d subijt. in c.co.ccccxlv.℣.p̄dicta tñ.

¶Mō attēdit lucrū q̄d potuisset facere cū iniuria alteri⁹. puta p̄scribēdo.in.co.ccccxlvj.℣.vnū adde.

¶Emi res ex q̄b⁹ nō p̄cipit fruct⁹: solui p̄cuz:q̄d acccepi sub vsuris. tñ nō tradidisti res:possū a te petē illas vsuras.i.c.co.ccccxlvj.℣. q̄d āpliari.

¶Vēdo z trado tibi rē z q̄lsq̄z tradis mihi p̄ciū:pacisco⁹ q̄ interiz recipiā eius fruct⁹:an valz tale pactū: in.c.co.ccccxlv.℣.ex his ifertur.z co. ccxxxiij.

¶Vbi tenebatur q̄s olim pecuniaz illi⁹:cui⁹ negocia administrat ponere sub vsuris : hodie tenetur ponere apud mercatorē ad partē ponentis lucri vel ad aliū honestū q̄stū.in.c.co. ccccxlvj.℣.septimo infertur.

¶Si mercator fidedign⁹ apud quē dpolita erat pecunia fugit:vl aliť dānum intulit:nō teneť administrator i.c.co.ccccxlviij.℣.lz si tutor cū seq̄n.

¶Si socer obligat genero possessionē aliquaz p dotē:licite gener p̄cipit fruct⁹ ipsius possessionis:donec dos sibi soluatur.in.c.co.ccccxlj.℣.octauo infertur. ¶Idē si pign⁹ nō fuerit dātū:z p̄mittes dotez:ex pacto obligat se ad certos denarios p̄ro libra q̄libet āno vel mēse:donec dos soluať.i c.co.ccccxlij.℣.z hinc est.

¶Etiā si marit⁹ nō sit solitus negociari.in.c.co.cccclxiij.post p̄cipium.

¶Etiā si a p̄cipio nō intuenit p̄romissio de aliq̄ dādo interi q̄ dos nō soluit.in.c.co.cccclxiij.post principiū

¶Si gener pign⁹ sibi traditū alteri pignorauit cū oī iure sibi ꝛpetēti: iuste poterit terti⁹ p̄cipe fruct⁹ pignj in.c.co.cccclvj.℣.ex quo infertur.

¶Mulier vel ei⁹ heredes cōputāt fruct⁹ pignoris dati p dote interim q̄ nō restituit.i.c.co.cccclvij.℣.z ide ē

¶Mō dixi q̄ marit⁹ licite p̄cipit fructus pignoris.ꝛc. Jntellige nisi fruct⁹ pignorj eēnt minū excessiui oneri matrimonij.i.c.co.cccclx.℣.ite intellge.

¶Jtē nisi tacuit marit⁹ in petendo dictū interesse lōgo tpe:q̄d postea reprobat.in.c.co.cccclxj.℣.intellige.

¶Jtē nisi dos fuisset,p̄missa in pecunia numerata:z certa quātitas iteri q̄ dos non soluitur.in.c.co. cccclxij. ver.intellige.

¶Licite p̄t q̄s capere comodū ex pecunia apud mercatorē depolita:non solū rone dāmni p̄teriti:sz etiā rone futuri.in.c.co.cccclxij.℣.āpliari p̄t.

¶Suscipiēs p̄culū vehēdi merces alteri⁹:licite recepit aliq̄d p suscepti̊ p̄culi.in.c.co.cccclxiij.℣.p̄mo inferť.

¶Licite possum aliq̄d a te recipe:vt sim p te fideiussor.in.c.co.cccclxx.℣. secundo infertur.

¶Si ego recepi pecuniā tuā vltra mare trāsferendā:z ibi redendā p̄ro certo p̄cio:nō ē vsura:nisi acceperi p̄ciū:vt negociatori mutuū darē.in c. co.cccclxxj.℣.ex his tertio.cuz seq̄n.

¶Cōueniste cum citio:vt daret tibi mille ducatos hoc pacto: q̄ si nauis accederet salua sibi restitueres ducatos mille z centū:z si nauis piret:pirēt ēt ducati p̄cio titijuste cōtract⁹ ē

Universidad de Deusto
Biblioteca

vsurari⁹.in.c.co.ccccl xxij.v.ex q̄ ifer tur.nisi rōne pcī.in.c.co.ccccl xxxiij. v.fateor tamenē.

¶ Recipit cāpsor venetijs a petro cētū florenos.dat florētie cētū t ser: scōm q̄ plus vel min⁹ valēt:licitū est in.c.co.ccccl xxv.v.q̄nto infert.

¶ Campsor cābiādo fscipit vnū de narijs p florenо q̄ dat monetā m / nuraz:licitum est.in.c.co.ccccl xxvi.v. idem dicunt.

¶ Rescipio a campsore florētie cētū ducatos q̄ faciūt decē libras grossoz vt infra mēsem restituā ei quātū in / fra decē dies valerēt decē libre gros soz venetijs:q̄ cōit solēt valere plus: nō ē licitū.i.c.co.ccccl xxvj.v.ē t ītū.

¶ Beneficiatus de nouo accipit ro me a cāpsore mille florenos restituē dos parisi⁹ cū octo p cētenario:illi/ citū ē.in.c.co.ccccl xxvij.v.exercēt.

¶ Ponēs pecuniā vel aliq̄d aliud ī societate:nō pt pasci q̄ capitale sit salnū in.c.co.ccccl xxvij.v.ampliari.

¶ Si dat pecunia mercatori ad partez lucri t alias fit sibi ptractus mutui:illicitū est.in.c.co.ccccl xxxiij. ver.j.ad illud.

¶ Si dāt oues in soccidā:vt q̄libz anno restituant certam ensionem ad iecto pacto q̄ si morianť debeāt sibi restitui eiusdē qualitatis:illicitū est: in.c.co.ccccl xxxv.v.secūdo infero.

¶ Si dāt pecora in soccidā eo pa cto q̄ ipsi rescipiāt fructⁿ oēs pecoz q̄sq̄z cōsequantur suū ccpitale:z ex tūc pecora sint cōia.illicitū ē in.c.co. ccccl xxxvi.v.tertio infero.

¶ Dīs terras dāt excolēdas rustico t insup dant par bouū vt p bob⁹ q̄li bet āno det sibi rustic⁹ certū q̄d:t q̄ in fine locationis debeat sibi boues restituere:illicitū ē.ī.c.co.ccccl xxxvij v.quarto infero.

¶ Tradit petrus vacā ioanni vt de fructib⁹ satisfiat petro de vaca :et si pierit postea culpa ioānis:restituat integre petro:illicituz ē. in.c.co.cccc lxxxviij.ver.quinto infero.

¶ Bo boues rustico extimatos li / bris quinquaginta ad laborādū cuz eis.vt quolibz anno det mihi modiū t i fine t̄mini boues restituat:t si mi nus valerēt medietatē soluat;t si pl⁹ medietatē lucreť.illicitū ē.i.c.co.cccc lxxxix.ver.sexto infero.

¶ Nō valet pactū mť ponentē pecu niā in societate t ponentē operaz:q̄ ponēs pecuniā possit q̄n voluerit il / laz repetere.in.c.co.ccccxc.v.octauo Nisi post receptionez pecunie finiať societas.in.c.co.ccccxcj.v.t intelligo

¶ Nō valet pactum q̄ extrahať ali quod ratione lucri de societate ante reddītā rationē.in.c.co.ccccxcj.ver. eodem modo. Nisi a principio hoc fuerit expressum q̄ vtrīq̄z liceat.vel si ita cōit fieri consueuit.in.c.co.cccc xcj.v.intellige. Uel nisi alť ex socijs eēt paup.ī.c.co.ccccxcij.v.idē dicas.

¶ Ualet pactū inter ponentez pecu niam t ponentē opam;q̄ pecunia p / dita pereat ponēti eā.i.c.co.ccccxcij. ver.limita.

¶ Ualet pactū q̄ ponēs opas lucre tur plusq̄ ponens pecuniam in.c.co. ccccxciij.v.ambliabis.

¶ Incompēsationē illi⁹ q̄ vn⁹ socio rū plus ponit in societate pōt appo/ nere pactū sibi magis vtile. Unde si locauī oues min⁹ iusto p̄cio vt etiaz si morianť illud p̄ciū mihi p̄stet:valz pactū.in.c.co.ccccxcv.v.ad idem.

¶ Itē ponēs pecuniam q̄ plus vale bat q̄ opa alteri⁹:pōt deducere ī pa cum q̄ saluū sit suū capitale.ī.c.co. ccccxcvi.v.ex his secūdo.

¶ Itē in lucro partes erunt inequa les:si sunt inequales ope socioz:nisi p̄suetudo regionis aut socioz aliter se haberet.in.c.co.ccccxcvij.v.ex his tertio.cum sequētibus.

¶ Uulnerans aliq̄ē letaliť q̄ē alē ocidit nō tenetur nisi de vulnerato. in ru.co.ccccxix.v.bene facit.

¶ Uulgi opinio attēdā.in.c.co.lxxvj v.Constabit etiam.

¶ Uxor assumit nobilitatē a viro nō e contra.in ru.co.cxxvij v.ad idē.

¶ Uxor q̄rit exopis artificialib⁹: nō q̄rit viro.ī ru.co.cxcj.v.non emī.

¶ Uxor q̄ūo facit elemosinam sine p̄sensu viri.in.ru.co.ccxix.v.ex istis ēr

¶ Uxor sine cōsensu mariti non alie nat.in.ru.co.ccx.v.ex p̄dictis.

¶ Uxor pōt facre cōtractū vel actū obligatorium unpias causas vñ pōt dotare filiaz sine cōsensu viri stante statuto q̄ non possit cōtrahere sine eo.in ru.co.ccxx.v.hodie tñ.

¶ Uxor de jure hispanoz nō pōt cō trahere sine licētia viri. in ru.co.ccc lxxij.v.opať.Et p̄tract⁹ alť fact⁹:ē null⁹ ipo iure.ī ru.co.cccl xxv.v.si ḡ.

¶ Idē ē in quasi cōtractib⁹.i ru.co. cccl xxvi.v.t p̄cedūt. ¶ Unde nō pt agere nec defendere in iudicio sine licētia viri.in ru.co.cccl xxx.v.ex istis

¶ Nec p se nec perprocuratorē.in ru. co.cccl xxxj.v.t intellige. ¶ Si tamē marit⁹ p̄sens tacet bene valet.in ru. co.cccl xxxiij.v.credere. Adarme si cū racitumitate interuenit actus de cunās in consensum.in ru.co.cccl xxx vij.v.macme. ¶ Idē ē si ratificat. in ru.co.cccl xxxviij.v.t procedūt.

¶ Uxor pōt agere sine licentia viri vno casu.in.c.co.cvij.v.ampliabis.

¶ Uxor hēt bona diuersi generis.in ru.co.cccl xxx.v.et ex istis.

¶ Uxor luxuriose viuēs q̄d pdat. vi de supra luxuriosa.

¶ Uxor teneť soluere medietatē de bitoz cōtractoz cōstāte matrimōio nisi debitū descēdat ex delicto: q̄ vx or nō dz puniri ppť delictū viri.ī ru. co.cccl vij.v.p̄dicta. Preterq̄ in vno casu.in ru.co.cccl xviij.v.vno tñ.

¶ Uxor trāsiēs ad secūdas nuptias nō p̄dit donationē remuneratoriā.ī ru.co.ccxliij.v.p complemēto:

¶ Uxor dicitť iz non sit traducta ad domū nec carnalit cognita.in ru.co cccl xvi.v.ad idē cū seq̄ntib⁹.

¶ Uxor an dz traduci ad domum a viro.t efectus traductiōis.vide.sup traductio.

¶ Quicquid acq̄rit vxor p̄sumit ac quisisse de bonis mariti. in ru.co.cc lxxviij v.opatur.

¶ Etiā si probetur eā fore adulterā in ru.co.cclxxxj.v.ampliabis.

¶ Etiam paulo post mortē mariti. ī ru.co.cclxxxij.v.ampliabis secūdo.

¶ Ista p̄sumptio habet locuz etiam agēdo cōtra emptorē ab vxore. ī ru. co.cclxxxiij.ver.ampliabis.

¶ Etiā si vxor negaret fuisse acq̄sita tpe cōstātis matrimōij. in.ru.co.cc lxxxiij.v.limitabis cū seq̄nti.

¶ Nec ualet nisi adsit alia p̄sūptio vio lētior. ī ru.co.cclxxxix.v.limita secō.

¶ Itē nisi quo ad possessoriū t etiaz quo ad petitoriū cōtra maritū:si ha bet vetustiorē possessionē:t ptra ter tiū etiā si recentiorē.in ru.co.ccxcij.v tertio limita.

¶ Adaritus t vxor simť habitātes hñt intra domū mlta bona mobilia: cuius p̄sumātur eē.in ru.co.ccxcij.v pro complemento.

¶ Uxor an debeat de male acquisitis alimēta sumere.in ru.co.ccxcviij. v. crederem.

¶ Uxor soluit debitū ptractū ad ali menta.in ru.co.cccxlvij.

¶ Uxor nō ē grauiter pcutiēda sine causa.in ru.co.ccccxij.v.idē forsan.

¶ Justū ē q̄ vxor nō leget vel instī/ tuat maritū heredez.in.ru.co.ccccl xiij.ver.t vt cessarent.

¶ Uxor:cuius pudicitia attentatur: pōt face: e tractatū duplicē. in.c.co. cxix.in fine.

Uxor pōt expelli a viro ppť dotē nō solutam.vide s.dos.

¶ Uxor t concubina equiparanť.vi de s.cōcubina. ¶ Perlege sapiētissi me lector hūc librū: q̄ discurrēdo p illū ampliora inuenies:q̄ q̄ in hac ta bula sunt collecta.

Finit tabula.

Biblioteca
Universidad de Deusto

Universidad de Deusto
Biblioteca